روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب شانزدهم

آزادسازی سرزمین‌های ایران
گام دوم: بُستان

اوج‌گیری ترورهای کور؛ تشکیل دولت پس از بحران

۱۵ مهر ۱۳۶۰ تا ۳۰ آذر ۱۳۶۰

علیرضا لطف‌الله‌زادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

بسم الله الرحمن الرحیم

روزشمار جنگ ایران و عراق

نویسنده:

هادی نخعی

ناشر چاپی:

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

روزشمار جنگ ایران و عراق جلد ۱۶

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : آزادسازی سرزمین های ایران - گام دوم، بستان: اوج گیری ترورهای کور، تشکیل دولت پس از بحران

مشخصات نشر : تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۱۲۰۸ص.: مصور(بخشی رنگی) ،جدول

فروست : روزشمار جنگ ایران و عراق؛ کتاب شانزدهم .

شابک : ۳۸۵۰۰۰ریال ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۵۷-۸:

وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر

یادداشت : فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است

یادداشت : کتابنامه .

یادداشت : نمایه .

شناسه افزوده : لطف الله زادگان، علیرضا، ۱۳۳۶ -

شناسه افزوده : سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۹۱۱۲۳

ص: ۱

اشاره

روز شمار جنگ ایران و عراق

کتاب شانزدهم

آزادسازی سرزمین های ایران

گام دوم: بستان

اوج گیری ترورهای کور ؛ تشکیل دولت پس از بحران

۱۵ مهر ۱۳۶۰ تا ۳۰ آذر ۱۳۶۰

علیرضا لطف الله زادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

عکس

ص: ۴

تهیه و نشر: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

زیر نظر شورای تدوین و انتشار روزشمار جنگ:

حسین اردستانی، مهدی انصاری، حمیدرضا فراهانی،

علی رضا لطف الله زادگان، هادی نخعی

ص: ۵

عکس

ص: ۶

فهرست روزشمار

عنوان... صفحه

عنوان.. صفحه

عنوان.. صفحه

فهرست راهنمای نقشه ها

ص: ۱۰

فهرست راهنمای عکس ها

رحیم صفوی مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی ۳۸۷

مجلس شورای اسلامی به نخست وزیری میرحسین

ص: ۱۱

پیشگفتار مقدمه

ص: ۱۵

پیشگفتار

پس از چند سال تلاش، مراحل مختلف طراحی، تحقیق، تدوین، ارزیابی، ویرایش، آماده سازی و تهیه عکس ها و نقشه های کتاب شانزدهم از مجموعه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق به پایان رسید و با عنوان آزادسازی سرزمین های ایران؛ گام دوم: بُستان؛ اوج گیری ترورهای کور؛ تشکیل دولتِ پس از بحران آماده انتشار شد.

کتاب حاضر ۷۶ روز از دوران جنگ ایران و عراق را در بر می گیرد و درمجموع شامل ۹۲۷ گزارش درباره جنگ و موضوعات مربوط به آن در دوره زمانی ۱۵/۷/۱۳۶۰ تا ۳۰/۹/۱۳۶۰ است.

برای بهره گیری شایسته از کتاب توجه به چند نکته ضروری است:

۱. مقدمه کتاب شامل جمع بندی مهم ترین موضوعاتی است که در گزارش های مختلف در سراسر کتاب بدان ها پرداخته شده است.

۲. هرروز از روزشمار به منزله یک فصل و شامل چندین گزارش و تفسیر و تحلیل وقایع همان روز است که در پایان آن، فهرست منابع و مآخذ مطالب همان روز درج شده است. همچنین برخی از توضیحات ضروری درباره بعضی گزارش ها که در قالب متن روزشمار نمی گنجید، در پاورقی یا در ضمیمه پایان همان روزشمار آمده است.

۳. پس از متن اصلی کتاب، چکیده ای از مطالب کتاب با عنوان "گزارش روزشمار" درج شده است که شماره هایی نظیر شماره گزارش های متن کتاب دارد و دستیابی به مطالب موردنظر را آسان می کند. در پایان کتاب نیز فهرست راهنمای موضوعی (اعلام) آمده است. همچنین عکس هایی از صحنه های وقایع و اشخاص ذکرشده در گزارش ها، در کتاب چاپ شده است.

ص: ۱۷

۴. برای آگـاهی بیشتر از سـیر و شـیوه تحقیق و تـدوین مجموعه روزشـمار، مطالعه مقـدمه کتاب اول (پیـدایش نظام جدیـد) و ضمیمه کتاب دهم (هجوم سراسری) ضروری است.

* * *

مرکز اسـناد و تحقیقـات دفاع مقـدس ضـمن درخواست علو درجات برای راویان شـهید، از همه کسانی که در مراحل مختلف تحقیق و تـدوین و آمـاده سـازی کتـاب با نویسـنده و مرکز همکاری کرده انـد، ازجمله لیلا ساعی منش، سارا اوجاقی، سـجاد لطـف الله زادگـان (دستیـاران تحقیق)، هـانیه مرشـدی (تنظیم منـابع)، زهرا سـادات صـبح گـل، زینب سـادات موسوی (بـانک اطلاعات و عکس) و حسن باقی پور (تهیه نقشه های منطقه عملیات) سپاس گزاری می کند.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

اردیبهشت ۱۳۹۴

مقدمه

کتاب حاضر

کتاب ۱۶ روزشمار جنگ ایران و عراق با عنوان آزادسازی سرزمین های ایران؛ گام دوم: بُستان؛ اوج گیری ترورهای کور؛ تشکیل دولتِ پس از بحران مشتمل بر ۹۲۷ گزارش از تاریخ ۱۵ مهرماه ۱۳۶۰ تا ۳۰ آذرماه ۱۳۶۰ به مدت ۷۶ روز، تاریخ جنگ اعم از عملیات ها و اقدامات نظامی در ابعاد مختلف و رویدادهای غیرنظامی مرتبط با جنگ و تأثیرگذار در توان رزمی دو کشور و پشتیبانی رزمی همچون اقتصاد داخلی و خارجی و سیاست خارجی را در بر می گیرد که به صورت گزارش های روزانه در موضوعات مربوط تنظیم و ارائه شده است.

ازجمله موضوعات مطرح در این دوره می توان به موارد زیر اشاره کرد که در این کتاب به طور مفصل به آنها پرداخته شده است:

عملیات طریق القدس، اقدامات دشمن علیه مناطق مسکونی، توسعه سازمان رزم سپاه، افزایش میزان پناهنده شدن نظامیان عراقی به ایران، ادعای تبلیغاتی عراق مبنی بر اقدام ایران در کشتن اسرای آن کشور، عملکرد گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین و سایر شهرها و در رأس آنها حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و پیوند این دو تشکیلات و سیر آن، شرح روابط عراق با کشورهای شوروی، فرانسه، یونان، کویت و اردن و بررسی کمک این کشورها به عراق، تلاش های انجام شده برای برقراری صلح و مواضع ایران و عراق، بررسی اجمالی اقتصاد ایران، نگاهی به عملکرد اوپک و ادعای بحرین درباره دستگیری افراد مسلح مرتبط با ایران.

عملیات طریق القدس

در این دوره، عملیات طریق القدس با هدف آزادسازی شهر بستان و رفع تهدید از شهر سوسنگرد و همچنین آزادسازی سرزمین های غرب سوسنگرد با شرکت یگان های سپاه و ارتش در تاریخ ۸/۹/۱۳۶۰ انجام شد.

در این عملیات ۵ تیپ به استعداد ۲۹ گردان از سپاه و ۳ تیپ از ارتش به استعداد ۱۴ گردان

شرکت داشتند که نیروهای پیاده سپاه به عنوان یگان های هجومی و نیروهای ارتش به عنوان یگان پشتیبان به اجرای مأموریت پرداختند.

اهداف پیش بینی شده در این عملیات عبارت بودند از:

- انهدام بیش از یک لشکر از استعداد دشمن.

- نزدیکی به مرز و آزادشدن بستان، غرب سوسنگرد، شمال نیسان و بیش از ۱۰۰ روستا.

- قطع ارتباط نیروهای دشمن بین منطقه دزفول - جفیر - اهواز.

- امکان پدافند با استعداد اندک پس از رسیدن به هور و فراهم شدن زمینه اجرای عملیات برون مرزی.

مانور عملیات شامل ۲ طرح اصلی و فرعی بود؛ در مانور اصلی ۲ تیپ سپاه و یک تیپ ارتش و یک گردان مکانیزه در شمال کرخه و منطقه چزابه مانور احاطه ای اجرا می کردند و در تلاش فرعی ۲ تیپ از سپاه و ۲ تیپ از ارتش با ۳ محور در حمایت از تلاش اصلی و تأمین منطقه جنوبی عملیات به اجرای مانور جبهه ای از جنوب کرخه تا شمال نیسان با هدف آزادسازی شهر بستان و غرب سوسنگرد می پرداختند.

در این عملیات سپاه راهکار ابتکاری و درعین حال پرخطری را برای عبور نیروهای خودی از تپه های رملی منطقه چزابه در شمال بستان برای دورزدن دشمن از جناح شمالی عملیاتی پیشنهاد داد که اصلی ترین عامل پیروزی نیروهای خودی بر دشمن بود. این عملیات از ۱۶ مهر در دستور کار سپاه و ارتش قرار گرفت و در تاریخ ۸/۹/۱۳۶۰ به اجرا درآمد و پس از ۶ روز با موفقیت نسبی و در روز ۳۰/۹/۱۳۶۰ با عقب نشینی ارتش عراق به جنوب رودخانه نیسان با موفقیت کامل پایان یافت. خلاصه ای از این عملیات بدین شرح است:

براساس طرح عملیاتی کربلای۱ از تاریخ پانزدهم مهر، اجرای این عملیات در دستور کار سپاه و ارتش قرار گرفت و پس از بحث و گفت وگوهای فراوان درباره طرح مانور پیشنهادی سپاه مبنی بر احداث جاده در منطقه رملی، طراحان عملیاتی سپاه برای پرهیز از مقابله رودررو در همه جبهه ها با نیروهای عراقی و تضمین پیروزی عملیات، اجرای عملیات در منطقه شمالی را برای دورزدن نیروهای عراقی و رسیدن به عمق دشمن پیشنهاد کردند که احداث جاده از شمال منطقه عملیاتی (منطقه رملی) برای تحقق این امر از تاریخ شانزدهم آبان ماه شروع شد و پس از ۲۰ روز در ششم آذرماه پایان یافت. این جاده ۱۸ کیلومتر طول و ۷ متر عرض داشت. دراین حال یک گروه بررسی کننده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در نامه ای به فرماندهی نیروی زمینی، سرهنگ علی صیاد شیرازی، با تحلیل تاکتیکی و برشماری نقاط ضعف و قوت، طرح عملیاتی تک به مواضع مستحکم دشمن را با شکست صددرصد یا تلفات و ضایعات تصورنشدنی برای نیروهای خودی پیش بینی کرد. در این بررسی، کارشناسان نیروی زمینی اجرای عملیات نیروهای سپاه در شمال منطقه عملیاتی را قوت اصلی عملیات و راهکار حل مشکل کل

عملیات نامیدند، اما عملیات را حتی درصورت پیروزی قطعی و کامل فاقد مزیت تاکتیکی برای نیروهای خودی اعلام کردند. چند روز بعد، علی صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، گروه بررسی کننده را از کیفیت های رزمی جدیدی که در عرصه های نبرد بروز کرده است، آگاه ساخت و اعلام کرد که برخی کیفیت های رزمی کلاسیک در میدان جنگ کارایی ندارند.

در دوم آذرماه، نامه ای سری از مدیریت کل ارتش عراق به یگان های عراقی ارسال شد که در آن به اجرای عملیات ایرانیان در جبهه بستان با هدف تصرف جاده تعاون (جاده بستان - چزابه که محور شمال و جنوب نیروهای عراقی را در داخل خاک ایران به هم متصل می کرد) اشاره و قراین و شواهد این حمله ارائه شده بود، اما درباره احداث جاده در شمال منطقه عملیات و اجرای مانور در این منطقه مطلبی ذکر نشده بود.

در پنجم آذرماه، آخرین تغییرات مانور باتوجه به پیشنهاد سپاه مبنی بر اجرای مانور در منطقه چزابه مورد توافق کلی قرار گرفت.

روز بعد، دوباره نامه ای ازسوی تیپ ۲۶ ارسال شد که در آن درخصوص اجرای عملیات نیروهای ایرانی، اهداف این عملیات و یگان های عمل کننده اطلاعات دقیقی داده شده بود. در این نامه همچنین باتوجه به اطلاعات در عمق و قراین موجود در منطقه، اجرای عملیات توسط نیروهای ایرانی در آینده نزدیک پیش بینی و برای ۳ روز به یگان های عراقی مستقر در منطقه اعلام آماده باش شده بود. در این نامه همچنان به اجرای تک در جبهه شمالی (چزابه) اشاره ای نشده بود و این نشان می داد که نیروهای عراقی باوجود داشتن اطلاعات دقیق در جنوب منطقه عملیاتی، همچنان درباره اجرای عملیات در منطقه چزابه در غافلگیری به سر می بردند.

در هفتم آذرماه، روز و ساعت عملیات اعلام شد. در همان روز، سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش و محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، آخرین هماهنگی ها را انجام دادند و در نامه ای به یگان های عملیاتی توصیه های لازم را یادآور شدند. در نامه سرهنگ صیاد شیرازی بر مواردی ازجمله اینکه فرماندهی یگان های هجومی برعهده سپاه و مسئولیت پشتیبانی به عهده یگان های ارتش و یگان های در خط می باشد و همچنین حفظ مناطق پاکسازی شده تأکید شده بود. فرماندهی سپاه نیز ابلاغ کرد که فرماندهی عملیات برعهده غلامعلی رشید است و نکاتی را نیز درباره برخی تصمیمات اتخاذشده، به ویژه هماهنگی های آمادی و پشتیبانی متذکر شد.

نیروهای عمل کننده سپاه در محور شمالی عملیات چند ساعت قبل از زمان مقرر برای اجرای عملیات در زیر باران شدید برای خنثی کردن و پاک سازی میادین مین و همچنین برای نزدیک شدن به خط لجمن حرکت خود را آغاز کردند.

نیروهای عمل کننده سپاه در محور تک اصلی در شمال منطقه عملیاتی که از چند ساعت قبل در خط مستقر شده بودند، در جبهه های الله اکبر، صالح حسن و حمودی عاصی به سرعت به

عمق پیشروی و در قسمت خاکریز عصایی نیز مواضع دشمن را درهم شکستند و با نفوذ به این خاکریز مهم در کمتر از ۲ ساعت آن را تصاحب کرده، به پاک سازی منطقه پرداختند.

با شکسته شدن خاکریز عصایی شکل بخشی از نیروهای عمل کننده از شمال به پشت آن سرازیر شدند. در محور شمالی عملیات، باوجود پیشروی های سریع اولیه، نیروهای عمل کننده به دلیل پیچیده بودن منطقه رملی در انتخاب مسیر دچار اشتباه شدند، ولی توانستند با بهره گیری از آتش دهانه توپخانه های دشمن بار دیگر مسیر پیشروی به عمق دشمن را باز یافته، به طرف هدف پیشروی کنند. در ساعت ۲:۳۰، نیروهای یک گردان از تیپ۱۴ امام حسین(ع) توپخانه ارتش عراق مستقر در دارالشیاع را تصرف کردند و ۱۹ قبضه توپ ۱۵۲ و ۱۳۰ میلی متری به غنیمت گرفتند.

در ادامه، بخش دیگری از نیروهای خودی با پیشروی به عمق، باوجود پیچیدگی های مسیر و نبود شاخص توانستند، جاده چزابه - بستان را مسدود کنند و بدین ترتیب محور مواصلاتی شمال به جنوب دشمن در این محور قطع شد و همه اهداف ازپیش تعیین شده محقق گردید. در محور جنوبی عملیات، در محور دهلاویه، خط اول دشمن شکسته شد، ولی به دلیل آنکه دشمن حمله نیروهای خودی را از این محور پیش بینی کرده و تمهیدات لازم را اندیشیده بود، ادامه پیشروی، بیش از این در این جبهه میسر نشد. تلاش نیروهای خودی برای پیشروی از محور جاده آسفالته سوسنگرد به سمت بستان نیز مؤثر واقع نشد و در درگیری های صورت گرفته، دو طرف به ویژه عراقی ها تلفات زیادی را متحمل شدند. در محور جنوبی دهلاویه؛ یعنی محور سویدانی، نیروهای هجوم کننده تا ساعت ۰۴:۰۰ صبح موفق به شکستن خط دشمن و نفوذ به عمق ۴ کیلومتری شدند و پل الوان را نیز تصرف کردند، ولی به دلیل فشار دشمن مناطق متفرقه را رها کرده، در غرب روستای مگاصیص مستقر شدند.

بدین ترتیب، نیروهای خودی در شمال منطقه عملیاتی با نفوذ به عمق منطقه دشمن، تصرف توپخانه عراقی ها و تسلط بر تنگه چزابه به همه اهداف خود دست یافتند، ولی در جنوب، باوجود شکستن خط دشمن و پیشروی نتوانستند همه مناطقی را که تصرف کرده بودند حفظ کنند و درمجموع، در محور دهلاویه ۵ کیلومتر، در محور مگاصیص تا غرب روستای مگاصیص و در محور دغاغله با ۳ کیلومتر پیشروی در پشت خاکریزهای اولیه دشمن یا خاکریزهایی که احداث کردند، مستقر شدند.

در روز دوم، تصمیم گیرندگان عملیات بر آن شدند تا تیپ۱۴ امام حسین(ع) و تیپ امام سجاد(ع) از سپاه با پشتیبانی تیپ۳ لشکر۹۲ و توپخانه این لشکر منطقه حدفاصل رودخانه کرخه تا رودخانه سابله و همچنین مسیر بستان، پل سابله را تصرف و تأمین کنند.

از ساعت ۰۹:۰۰ روز دوم عملیات (۹/۹/۱۳۶۰)، نیروهای خودی برای اجرای مأموریت واگذارشده پیشروی به سوی اهداف را آغاز کردند. نیروهای سپاه در مدت کوتاهی، ۲ پل

موجود در منطقه ابوچلاچ و مقر فرماندهی تیپ۲۶ را به تصرف درآوردند. که درنتیجه آن سیستم فرماندهی دشمن به هم ریخت. در جنوب این منطقه نیز نیروهای سپاه از محور کرانه های کرخه و جاده آسفالته سوسنگرد - بستان برای تصرف و پاک سازی منطقه موردنظر و تصرف بستان وارد عمل شدند. فرماندهان عراقی که عقبه آنها ازطرف چزابه و پل های موجود در منطقه ابوچلاچ بسته شده بود، تصمیم بر تقویت و حفظ پل سابله در جنوب منطقه درگیری گرفتند تا با حفظ آن پل ها امکان خروج امکانات و نیروهای بستان را فراهم کنند، ولی تلاش نیروهای ۲۵ کربلا و تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی این مقاومت را درهم شکست و نیروهای خودی توانستند با حدود ۹ کیلومتر پیشروی و پاک سازی، شهر بستان را به تصرف درآورند و بدین ترتیب، علاوه بر زمین های شمالی رودخانه کرخه که روز گذشته آزاد شده بود، منطقه حدفاصل رودخانه کرخه و سابله نیز آزاد شد.

در این روز نیروهای عراقی در محور سویدانی - دغاغله و همچنین چزابه، ۲ پاتک سنگین انجام دادند که هر دوی آنها دفع شد. این پاتک ها در روز بعد به خصوص در محور تنگه چزابه نیز ادامه یافت که با واردآمدن تلفات فراوان به نیروهای مهاجم پایان یافت.

در آخرین ساعات روز دوازدهم آذرماه واحدهای شنود پیام هایی از یگان های عراقی دریافت کردند که از آماده باش یک یگان عراقی برای حمله به مواضع نیروهای ایرانی حکایت می کرد، ولی محل اجرای مانور یگان عراقی نامشخص بود. در اولین ساعات روز سیزدهم سمت تک عراقی ها کشف و عبور آنان از پل رودخانه سابله برای ورود به منطقه شمال سابله مشاهده شد. با پیش آمدن این وضعیت نیروهای موجود در منطقه به مقابله با نیروهای عراقی برخاستند و باوجود غافلگیری اولیه، با کمک آتش دقیق توپخانه توانستند آن بخش از نیروهای دشمن را که از پل سابله به سمت شمال عبور کرده بودند، منهدم و مجبور به عقب نشینی کنند و در ادامه، نیروهای خودی با هدف قراردادن چندین تانک و نفربر مهاجمان در روی پل، امکان عبور آنها را به سمت شمال قطع کردند و سپس با پیشروی به سمت جنوب پل سابله، به پاک سازی منطقه پرداختند و پس از ۴ ساعت در شمال همان پل مواضع ایجاد کردند. ۲۲ روز پس از آزادسازی شهر بستان و درحالی که فرماندهی سپاه پاسداران یک طرح عملیاتی برای آزادسازی منطقه بین رودخانه سابله و نیسان آماده کرده بود، ارتش عراق در یک اقدام ازپیش طرح شده نیروهای خود را از این منطقه عقب برد. وسعت منطقه ای که عراقی ها از آن عقب نشینی کردند بیشتر از محدوده ای بود که نیروهای ایرانی آن را در عملیات اصلی هشتم آذرماه آزاد کرده بودند. کارشناسان نظامی بر این باورند که نداشتن مزیت نظامی، نیاز به پدافند و مهم تر از همه در محاصره بودن منطقه موردنظر، عراق را بر آن داشت بدون صرف هزینه گزاف برای حفظ این منطقه آن را تخلیه کند، زیرا این منطقه از غرب به هورالعظیم و از شمال و شرق به نیروهای خودی منتهی می شد و امکان تردد و پشتیبانی نیروها فقط از جنوب میسر بود.

اقدامات نظامی عراق علیه مناطق مسکونی

در این دوره همانند دوره های قبل، عراق حملات هوایی، موشکی و توپخانه ای خود را به مناطق شهری و غیرنظامی ادامه داد. این مناطق باتوجه به دوری و نزدیکی از محل استقرار سلاح های دوربرد و همچنین باتوجه به شدت آسیب موردنظر، در برنامه تجاوز عراق قرار گرفت. نیروهای عراقی درمجموع در این ۷۶ روز شهرها و اماکن مسکونی ایران را در ۱۳۹ مرحله(۱) هدف قرار دادند که دراین میان شهرهای استان خوزستان همچون آبادان، اهواز، دزفول و سوسنگرد باتوجه به حساسیت جغرافیایی، نظامی و همچنین سهولت عراق در هدف قراردادن آنها بیشترین حجم تجاوزات عراق را متحمل شدند که البته شهرهای اهواز، سوسنگرد و دیگر مناطق مرزی پس از عملیات طریق القدس و بازپس گیری مناطق اشغال شده و دورشدن عراقی ها، از تیررس توپخانه های عراقی خارج شدند.

ازجمله شهرهایی که هدف بیشترین تجاوزات غیرزمینی عراق قرار گرفت، آبادان بود. این شهر که به دلیل نزدیکی به عراق در تیررس انواع ادوات دوربرد عراق همچون توپخانه و خمپاره قرار داشت، در این دوره ۴۴ مرتبه هدف حمله واقع شد و پس از آن شهرهای دزفول ۲۳ مرتبه، اهواز ۱۶ مرتبه و سوسنگرد ۱۴ مورد آماج حملات توپخانه ای، موشکی و بمباران هواپیماهای دشمن واقع شدند.

طبق آمارها، در حملات عراق به شهرها، آبادان ۲ برابر بیشتر از شهر دزفول هدف حمله واقع شد، ولی خسارات و تلفات واردشده در دزفول بیشتر بوده است، طوری که در حملات عراق به شهر آبادان ۲۴ تن شهید و ۱۷۶ تن زخمی شدند، ولی در ۲۳ حمله انجام شده به دزفول، ۸۷ تن شهید و ۲۱۵ تن زخمی شدند. طبق آمار، شهدای این شهر حدود ۵/۳ برابر و آمار مجروحین حدود ۳۰ درصد بیشتر از آبادان بوده است و این اختلاف آمار از تفاوت حملات عراق به این دو شهر نشئت می گیرد. بدین ترتیب که توپخانه های عراق و خمپاره اندازها، شهر آبادان را روزانه و تقریباً بدون هدف و با سهمیه مشخصی هدف قرار می دادند و در مقاطعی بر شدت این حملات می افزودند، ولی شهر دزفول را با هواپیما، توپخانه و پرتاب موشک به طور هدفمند و حساب شده هدف قرار می دادند. پس از این دو شهر، بیشترین آسیب ها به اهواز وارد شد و در ۱۶ حمله هوایی، موشکی و توپخانه ای به این شهر ۲۳ تن شهید و ۱۴۰ تن زخمی شدند. دراین میان، شهر ایلام یک استثناست، زیرا در این دوره فقط ۲ بار آن هم در هجدهم مهر و هجدهم آذرماه هدف بمب های هواپیماهای عراقی واقع شد و در شمار شهرهایی قرار می گیرد که کمترین تعداد حملات به آن شده است، ولی در همین دو مرتبه علاوه بر خسارت های فراوان مالی و تخریب بخش هایی از شهر، ۲۶ تن از مردم این شهر شهید و ۱۱۰ تن نیز زخمی شدند.

ص: ۲۴

۱- به این دلیل کلمه "مرحله" انتخاب شده است که برخی مناطق که در طول یک روز چند بار هدف قرار گرفته اند، در یک خبر جمع آوری و ارائه شده اند و درحقیقت دفعات تجاوز عراق بسیار بیشتر از ۱۳۹ مرتبه ذکرشده است.

توسعه سازمان رزم سپاه

بعد از اجرای موفقیت آمیز عملیات ثامن الائمه(ع) و اقدام سپاه در به کارگیری منسجم و حساب شده نیروهای داوطلب مردمی، این ایده در مسئولان سپاه بیش ازپیش مورد توجه قرار گرفت که با سرمایه گذاری بیشتر در آموزش نیروهای داوطلب بسیجی و سازمان دادن آنها توان رزمی را به گونه ای افزایش دهند که موازنه قوا به سود نیروهای جمهوری اسلامی ایران سنگینی کند.

بنابراین، سپاه برای تأمین نیروهای مورد نیاز جنگ دو اقدام اساسی انجام داد: اعزام نیرو و راه اندازی ستادهای عملیاتی در مناطق. برای برآورده شدن هدف اول، سپاه که در آن زمان فاقد مربی، تجهیزات و اماکن آموزش کافی برای نیروهای داوطلب بسیجی بود، درصدد تأمین آنها برآمد. توافق با فرماندهی نیروی زمینی ارتش برای واگذاری برخی پادگان ها به سپاه جهت آموزش نیروهای داوطلب بسیجی، تلاش برای بهبود تشکیلات سپاه و انطباق آن با وضع موجود به منظور رفع نیازمندی های اساسی جنگ ازطریق فعال سازی و تقویت واحد آموزش و واحد بسیج از راهکارهایی بود که فرماندهی سپاه دنبال می کرد.

فرماندهی سپاه در آن زمان جذب، آموزش و اعزام ۱۰ تا ۱۲ هزار نیروی داوطلب بسیجی در هر ماه را جزء اهداف اصلی واحد اعزام نیرو اعلام کرد.

از سوی دیگر، سپاه در بُعد عملیاتی نیز باتوجه به تحولات صورت گرفته که منجر به عملیات ثامن الائمه(ع) و تداوم آن تا عملیات طریق القدس شد، نیاز به تعریف جدیدی از وضعیت سازمانی خود در راه اندازی ستادهای عملیاتی مناطق برای تقسیم امکانات، برآورد و تخصیص نیرو، تعیین اولویت مناطق عملیاتی، برآورد عملیاتی، طرح ریزی کلی عملیات و... داشت.

هم زمان با این تغییرات و تحولات، گردان های عملیاتی سپاه نیز که تلاش و عملکرد موفقی در عملیات ثامن الائمه(ع) داشتند و ظرفیت نیروی آنان فراتر از یک گردان بود، به رده سازمانی تیپ ارتقا یافتند و پیامد این امر شرکت ۴ تیپ عملیاتی با اسامی و شماره های جدید با نام های تیپ۱۴ امام حسین(ع)، تیپ۳۱ عاشورا، تیپ۲۵ کربلا و... در عملیات طریق القدس بود. سردار غلامعلی رشید دراین باره منشأ ایده تبدیل گردان ها را به تیپ این گونه بیان می کند: «ما در روز عملیات ثامن الائمه(ع) احساس می کردیم اینها توان تیپ دارند، اینها توانایی یک تیپ دارند، منتها اسم تیپ نبود، ولی میزان مشارکتشان [درحد تیپ بود و] درست با تیپ های ارتش ادغام شدند؛ یعنی احمد کاظمی آمد با تیپ۲ لشکر۷۷ با کهتری ادغام شد که او ۳ گردان داشت، این هم ۳ گردان. مثلاً حسین خرازی با تیپ۱ لشکر۷۷ [که] فرمانده تیپش فرمنش [بود]. او هم مثلاً ۳ گردان آورد، او هم ۳ گردان که حالا- باز هرکدام یک گردان برای احتیاط داشتند. اسدی و قربانی هم همین طور با تیپ۱ لشکر این تیپ۳ بود. در محور تیپ۱ لشکر۷۷ در محور ارتش در ایستگاه ۷ ادغام شدند. حالا عساکره هم در محور ماهشهر بود. او هم یکی دو گردان داشت

که با تیپ۳۷، [ادغام شدند.] ما احساس کردیم بعد از این عملیات ثامن الائمه(ع) می شود یک اسمی به نام تیپ گذاشت به یگان های سپاه. که من یادم هست خود شهید کاظمی می گفت من هنوز حکم تو را دارم که تو به من گفتی فرمانده تیپ۸ نجف.

علاقه اش را از خودش پرسیدم، گفت: "من نجف آبادی هستم مثلاً ما بشویم ۸ نجف." گفتم: "نجف آباد که نمی شود، نجف اشرف مثلاًـ این جوری". یعنی این اسامی هم عشق و علاقه خودشان بود. مثلاً امام حسین(ع)؛ منتها من و شهید باقری اصرار داشتیم عدد انتخاب کنیم، یعنی یک صبغه نظامی به آن بدهیم. نگاه می کردیم به ارتش خودمان دیدیم اعداد ۹۲، ۸۲ [است]. گفتیم اعداد بالاست نزدیک ۱۰۰ است. ارتش عراق را بهتر پسندیدیم ۱، ۲، ۳ و... همین طوری ۱۲؛ منتها باز با شهید باقری بحث می کردیم، گفتیم درست نیست از یک شروع کنیم، بیاییم تا عدد پنجاه را قبول کنیم و برای اسامی یگان ها تا پنجاه بازی کنیم. همین مثلاً ۱۴ امام حسین(ع)، ۸ نجف، ۲۵ کربلا، مثلاً ۷ ولی عصر(عج). اعداد را بین یک تا ۵۰ تلاش می کردیم انتخاب کنیم.»

منشأ همه این تحولات اقبال عمومی در اعزام به جبهه های جنگ و کمک های نقدی و غیرنقدی مردم برای کمک به جنگ پس از عملیات پیروز و روحیه بخش ثامن الائمه(ع) بود.

استقبال مردم برای حضور در جبهه ها از یک سو و نبود آمادگی کافی برای آموزش و سازماندهی این نیروها ازجمله عواملی بودند که سبب شدند اعزام مشمولان عادی کمتر از دیپلم متولد ۱۳۳۸ به دلیل استقبال مسئولان دوره قبل (۱۳۳۷) برای حضور در پادگان های آموزشی به تعویق بیفتد. همچنین اداره وظیفه عمومی ژاندارمری با بی نظیرخواندن استقبال داوطلبان مشمول خدمت زیر پرچم و اعلام اینکه به مشمولان دیپلمه و فوق دیپلم متولد سال های ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۱ – که قبلاً فراخوانی شده بودند – نیاز ندارد، تاریخ اعزام آنها را از ۱۸ آبان به مدت یک ماه به تعویق انداخت.

دراین میان، حضور مشتاقانه مردمی که داوطلبانه و بدون هیچ الزام قانونی برای حضور در جبهه ها تمایل داشتند نیز وجود داشت و از آنجایی که سپاه و سازمان بسیج مسئول جذب، آموزش و سازماندهی آنها بودند، این ارگان نیز به نوعی دچار غافلگیری شد. نامه های درون سازمانی سپاه به خوبی گویای این امر است که به برخی از آنها اشاره می شود. در پانزدهم آبان، واحد عملیات منطقه۸ به واحد طرح و برنامه این منطقه اعلام کرد که نیروهای محصل را به شهرهای خود عودت دهند و به شهرها نیز اطلاع دهند که نیروی محصل به جبهه ها اعزام نکنند.

این واحد همچنین در سیزدهم آبان ماه به طرح و برنامه مرکز اعلام کرد که به هیچ وجه نیرو به جنوب اعزام نکنند.

مسئول واحد آموزش سپاه منطقه۹ نیز به مسئول واحد آموزش مرکز اعلام کرد که به علت استقبال بیش ازحد مردم خوبمان، از اعزام آن ها به علت تکمیل ظرفیت پادگان های آموزشی به این منطقه خودداری کنند.

ازاین رو، فرماندهی سپاه در نامه ای به فرماندهان مناطق نه گانه طرح نوبت دهی برای داوطلبان را ابلاغ کرد. در نامه محسن رضایی آمده است: «از آنجا که مراجعه مردم امام زمانی ما برای اعزام به شدت ادامه دارد، تقاضا می شود از برادران مراجعه کننده، برای آموزش و یا اعزام ثبت نام کرده و آنها را به موعدی در آینده وعده بدهید تا در صورت لزوم از آنها دعوت شود»

سخنان آقای هاشمی رفسنجانی نیز بیانگر حضور گسترده مردم در جبهه های جنگ است. وی در نماز جمعه هفدهم آبان ماه ابعاد و زوایای گوناگون حضور داوطلبانه مردم را بازگو کرد. بخش هایی از سخنان وی به این شرح است: «یک سال و اندی از جنگ می گذرد، مردم معنای جنگ را فهمیده اند و آثار جنگ را دیده اند، شهیدها، معلول ها، خسارت ها را هم دیده اند. دیگر چیز احساسی نمی تواند باشد؛ یعنی هرکس الآن درباره جنگ اقدامی می کند و قضاوتی کند این سخن سنجیده و منطقی است. [مسئولین] اشاره کردند که ما برای پایان دادن به جنگ نیاز به یک تعداد نیروی تازه نفسِ ورزیده داریم، یک چیز این جوری یکی دو هفته پیش اعلام کردند، موجی که براثر این دعوت جامعه ما را گرفته واقعاً باارزش است و واقعاً امیدوارکننده. ... این قدر استقبال شده و دارد فشار می آید روی مراکز اعزام که برای ما غیرقابل قبول بوده که این همه مردم آماده جنگ باشند، من شخصاً روزانه ده ها مورد مراجعه دارم ازطرف ائمه جمعه، سپاه و بسیج و مسئولان سطح بالا که به مردم بگویید این قدر به ما فشار نیاورند، ما به اندازه ای که نیرو لازم داریم خودمان رفته رفته از میان شما می بریم. یکی از دوستان دیشب آمده بود و می گفت بچه ها دیگر حاضر نیستند مدرسه بروند. این قدر فشار آورده اند به ما، می گویند که حالاـ که اجازه داده اند به ما، چرا نمی گذارید ما برویم. در تبریز وقتی که آیت الله مشکینی اعلام کردند و امکانات اعزام کننده ها محدود بود، مردم با بیل و... آمده اند دم پادگان و می گویند که ما را ببرید آنجا که لااقل سنگر بکنیم، اگر تفنگ ندارید ما می آییم آنجا کارهای پشت جبهه را می کنیم. گریه می کنند که چرا نمی برید؟ مسئولان سپاه می گفتند که مثلاً ما فلان تعداد را لازم داشتیم بیش از چند برابر آن تعداد با فشار پشت در سپاه اند. کسانی که یک بار رفته و جنگ هم کرده اند، وظیفه شان را هم انجام داده اند، صدمه جنگ را هم دیده اند، و الآن این جوری استقبال می کنند.»

عقب نشینی و پناهنده شدن نظامیان عراقی به ایران

اجرای عملیات ثامن الائمه(ع) در ۵/۷/۱۳۶۰، سرآغاز دوره جدیدی در جنگ ایران و عراق بود که درنتیجه آن محاصره آبادان شکسته شد و ضربه مهلکی به قوای عراق وارد آمد. این عملیات علاوه بر تأثیر بسیار مثبت، روحیه بخش و سرنوشت سازی که برای ایران داشت و موجب افزایش اعتمادبه نفس نیروهای خودی شد، ارتش عراق را با مشکلات عمده ای مواجه کرد که یکی از آنها بروز واکنشی جدید در میان نظامیان عراقی هنگام رویارویی شان با نیروهای

جمهوری اسلامی ایران بود؛ مشکلی که تا پیش از عملیات ثامن الائمه(ع) به صورت یک مشکل جدی مطرح نبود، زیرا تا زمان اجرای آن عملیات، نیروهای خودی توان آفندی مطمئن برای آزادسازی بخشی از منطقه اشغال شده نداشتند؛ بنابراین، چگونگی رفتار نیروهای عراقی در صحنه های دشوار مشخص نبود. این امر در عملیات طریق القدس نیز تکرار شد و ارتش عراق را به چاره اندیشی واداشت. تصمیم گیران عراقی برای بازداشتن نظامیان آن کشور از فرار از صحنه های جنگ، ابتدا اعمال خشونت، اعدام و ارعاب را علیه نظامیان عراق به کار گرفتند.

در بیستم مهرماه، سرهنگ دوم ابراهیم فواد، فرمانده سابق تیپ پیاده، به همراه ۷ افسر و ۱۸ درجه دار و سرباز به جرم "جبن و بزدلی" اعدام شدند. هرچند تخلفات این افراد مربوط به عملیات منطقه "بازی دراز" در یازدهم شهریورماه بود، ارسال نامه اجرای حکم این افراد به یگان ها و واحدهای عملیاتی نشان می داد که اعدام این افراد مدّنظر مسئولان نظامی عراقی بوده است.

هم زمان با این اقدام، دادگاه نظامی آن کشور ۱۵ تن از افسرانی را که در عملیات ثامن الائمه(ع) به اجرای مأموریت می پرداختند، به دلیل شکست نیروهای تحت امرشان در مقابله با نیروهای جمهوری اسلامی ایران، به اعدام محکوم کرد و حکم صادرشده در منطقه فکه به اجرا درآمد. چند روز بعد نیز ۲۰ افسر و درجه دار جمعی یک گردان تانک به جرائم مشابهی اعدام شدند.

دراین حال، مسئولان نظامی عراق راهی برای جلوگیری از فرار افراد نظامی جست وجو می کردند. تشکیل جلسه ای در اول آبان ماه در شهر بغداد با حضور فرماندهان عالی و فرماندهان یگان های عراقی از آن جمله بود و حضور صدام حسین در این جلسه نیز از اهمیت موضوع حکایت می کرد. در این جلسه، بالارفتن شمار اسرای عراقی به خصوص در عملیات ثامن الائمه(ع) مورد بررسی قرار گرفت و یکی از فرماندهان با اشاره به وجود این قانون که نیروهای نظامی درصورت عقب نشینی اعدام خواهند شد، تنها راه افراد عراقی در وضعیت بحرانی را فرار به سوی جبهه مقابل و پیوستن به نیروهای ایرانی اعلام کرد. وی برای رفع این مشکل خواستار افزایش اختیارات فرماندهان شد و درپی آن جلسه تصمیم گرفت که اختیارات مواردی چون عقب نشینی، طرح های عملیاتی، تشویق و تنبیه افراد و... از شورای فرماندهی کل به یگان های عملیاتی منتقل شود تا امکان تصمیم گیری دراین باره مورد سریع تر و باتوجه به واقعیت های پیش رو اتخاذ شود.

در سیزدهم آبان ماه ستاد فرماندهی کل ارتش نامه ای را به یگان های عملیاتی برای جلوگیری از اسیرشدن نظامیان عراقی ابلاغ کرد. در این نامه با اشاره به این موضوع که تسلیم شدن افراد به نیروهای ایرانی دردناک و غیرشرافتمندانه است، از فرماندهان افسران توجیه سیاسی و تشکیلاتی حزبی یگان ها درخواست شده به نیروهای تحت امر خود آموزش های لازم را بدهند. قسمت مهم و اصلی این نامه راهکارهای مسئولان عراقی برای بازداشتن افراد عراقی از پناهنده شدن به نیروهای ایرانی است. در بخش هایی از نامه آمده است: «اسیرشدن به عنوان یک نقطه منفی در طول حیات

یک نظامی باقی می ماند ... اسیر باید بداند پس از اسارت، در غیاب او درمورد چگونگی اسارت، از شاهدان واقعه که در واحد او هستند تحقیق می شود و نیز به هنگام بازگشت اسیر به وطن، این جلسه بازپرسی در حضور خود اسیر تشکیل می شود تا میزان تقصیر او در اسیرشدن مشخص شود.»

گذشت زمان و پیش آمدن وضعیتی مشابه وضعیت قبلی؛ یعنی اجرای عملیات طریق القدس در هشتم آذرماه، نشان داد این اقدامات و سایر تمهیداتی که اندیشیده شد، ولی اخبار آن به بیرون درز پیدا نکرد، نتوانست مانعی در پیوستن افراد نظامی عراق به جبهه مقابل شود. گزارش حضور تعداد زیادی از نظامیان عراقی در مناطق مرزی غرب کشور که از ترس گرفتارشدن به دست افراد حزب دمکرات کردستان ایران برای تسلیم شدن به نیروهای ایرانی فرصت مناسبی را جست وجو می کردند از آن جمله بود. همچنین سخنان صدام حسین در جمع مقامات نظامی عراق درباره تأثیر برنامه های عربی صدای جمهوری اسلامی ایران و راه حل هایی که مطرح کرد، حاکی از مهم و ادامه دار بودن این موضوع بود. صدام حسین در این سخنان مانند یک معلم نظامی درباره عقب نشینی، انواع و زمان آن بحث کرده، شانس زنده ماندن نظامیان عراقی را هنگام فرار یا مقاومت بررسی کرد و حفظ مواضع و پایداری نیروهای عراقی را هنگام حمله ایرانی ها مورد تأکید قرار داد. او در سخنان خود برای دلگرمی نظامیان عراقی، هجوم نیروهای ایرانی را هنگام عملیات، دو ساعت اعلام و به آنان توصیه کرد که به نیروهای خود آموزش دهند که پایداری دوساعته آنان موجب عقب نشینی نیروهای ایرانی خواهد شد.

صدام حسین همچنین در پانزدهم آذرماه، پس از پایان یافتن عملیات طریق القدس (آزادی بستان)، در سرکشی از جبهه های جنگ، نیروهای عراقی را به پایداری و ایستادگی در مقابل ایرانیان تشویق کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وی در این سرکشی ها و دیدارها، دستورات لازم نظامی را به مسئولان مربوط صادر کرد.

هم زمان با انتشار خبر این بازدید، سپاه سوسنگرد خبری را اعلام کرد که به نظر می رسد یکی از نتایج سفر صدام حسین به جبهه های جنگ بوده باشد.

به گزارش سپاه سوسنگرد، ۴۰ تن از سربازان و افراد کادر یک گردان تانک که در عملیات شمال سابله شرکت داشتند، به جرم عقب نشینی، در یک دادگاه صحرایی به اعدام محکوم شدند و حکم صادرشده در شهر اشغال شده هویزه به اجرا درآمد.

آخرین تمهید استخبارات عراق در این دوره گماردن افرادی برای جلوگیری از فرار و عقب نشینی نیروهای عراقی هنگام هجوم نیروهای ایرانی بود. بنا به اعلام یک منبع خبری نظامی، سازمان استخبارات عراق عده ای از کارکنان خود را تحت پوشش سرباز به جبهه ها اعزام و در خطوط مقدم مستقر کرده بود تا درصورتی که کسی قصد فرار یا تسلیم شدن به نیروهای ایرانی را داشته باشد، او را هدف تیر قرار دهند.

اتهام زنی عراق به ایران درباره کشتن اسرای آن کشور پس از شکست در عملیات طریق القدس

ده روز پس از اجرای عملیات طریق القدس و آزادشدن شهر "بستان"، عراق برای کاستن از فشارهای روانی این شکست و همچنین هشدار به نظامیان خود برای تسلیم نشدن در مقابل نیروهای ایرانی که یکی از معضلات جدی ارتش عراق است، در یک اقدام تبلیغاتی و سیاسی و احتمالاً هماهنگ شده با کشورهای عرب حامی خود ادعا کرد که ایران ۱۵۰۰ تن از نظامیان عراقی را پس از اسارت، در محلی به قتل رسانده است. کشورهای عرب منطقه نیز که درپی بهره برداری از چنین فرصت هایی بودند، این موضوع را دستاویز تبلیغاتی خود قرار دادند. البته، ادعای عراق ابتدا فاقد هرگونه آمار درباره اسرای به قتل رسیده در این عملیات بود و فقط به کشته شدن نظامیان عراقی برخلاف کنوانسیون ژنو به دست نیروهای ایرانی اشاره داشت. یک نظامی عراقی به طور ناشیانه ای دراین باره در گفت وگو با تلویزیون بصره اعلام کرد: «زمانی که یکی از جناح های ما در بستان سقوط کرد، عده ای از سربازان و نفرات ما در محاصره دشمن درآمد و وقتی به دستور فرماندهی منطقه، محاصره را شکستیم، مشاهده کردیم [نیروهای ایرانی] عده ای از اسرای ما را دستشان را بریده و چشم هایشان را درآورده اند [!] حتی یکی از مجروحان که به دست دشمن اسیر شده بود، پس از آنکه دست های او را از پشت بسته بودند، اعدامش کرده اند.» در همین خصوص، عده ای دیگر از سربازان عراقی نیز مطالب سست و ناشیانه ای در مصاحبه با خبرنگار تلویزیونی بصره بیان کردند.

درپی این ادعای عراق، کشورهای عربستان، اردن، یمن و کویت با فرض صحت ادعای عراق به فراخور هم گرایی سیاسی، به پشتیبانی از آن کشور اقداماتی انجام دادند. دراین میان، عربستان سعودی نقش فعال تری داشت. خالد، پادشاه این رژیم، در گفت وگوی تلفنی با صدام حسین، رئیس جمهور عراق، ضمن حمایت از وی کشتار ادعایی اسرای عراقی را نیز محکوم کرد که این امر در مطبوعات منطقه بازتاب داشت. علاوه برآن، دیوان پادشاهی این کشور متن اطلاعیه ای را که در آن از ادعای عراق مبنی بر کشته شدن ۱۵۰۰ تن از اسرای عراقی حمایت شده بود، پخش کرد.

دولت عراق علاوه بر اعلام این موضوع در رسانه ها و پخش برخی مصاحبه های نادرست نظامیان عراقی درباره کشتار ۱۵۰۰ تن اسیر آن کشور، به صلیب سرخ جهانی شکایت کرد. سعدون حمادی، وزیر امور خارجه این کشور، در نامه ای به دبیرکل سازمان ملل با استناد به سخنان فرماندهان عراقی مدعی شد عده ای از اسیران عراقی در عملیات چند روز گذشته در منطقه خفاجیه و سوسنگرد به دست نیروهای ایرانی کشته شده اند. وی در این نامه خواستار محکومیت این کار در سازمان ملل و اقدام دسته جمعی برای جلوگیری از تکرار این گونه امور شد.

از سوی دیگر، ایران به این ادعای عراق پاسخ داد. آقای هاشمی رفسنجانی این اقدام عراق را راهی برای بازداشتن سربازان عراقی از تسلیم شدن هنگام حملات نیروهای ایرانی خواند و گفت:

«عراق با این عمل خواسته است سربازان خود را از تسلیم شدن بترساند، به علت آنکه آنها احساس کرده اند که نیروهایشان در همان مرحله اول تسلیم می شوند. رژیم عراق می خواهد به سربازانش بگوید اگر به سوی ایرانی ها بروید مرگ در انتظار شماست و این حرف آنها دروغ است.»

وزارت خارجه نیز در اطلاعیه ای که در ۳ بند خطاب به بیانیه صادرشده رژیم عربستان سعودی صادر کرد، ضمن کذب خواندن ادعای عراقی ها در کشتن سربازان عراقی، با یادآوری سابقه عراق در دروغ پراکنی هنگام عملیات طریق القدس - زمانی که نیروهای ایرانی در شهر بستان مستقر بودند و عراق اعلام کرد که بستان در دست نیروهای عراقی است - دولت عربستان را به احتیاط در استناد به ادعاهای عراق دعوت کرد و این قبیل اقدامات عربستان را موجب تضعیف روابط فی مابین (ایران - عربستان) خواند.

سازمان ها و گروه های مسلح غیرقانونی

در این دوره نیروهایی همچون سپاه پاسداران، کمیته انقلاب اسلامی و دادستانی نسبت به دوره قبل (۱/۵/۱۳۶۰ - ۱۴/۷/۱۳۶۰)، به نوعی خود را باز یافته و حتی مردم نیز در برقراری امنیت و آرامش، به کمک نیروهای امنیتی آمده بودند و وضعیت امنیتی و انتظامی سازمان یافته تر از دوره قبل شده بود. بنابراین، تاکتیک های عملیاتی گروه های مسلح غیرقانونی که اصلی ترین و تأثیرگذارترین آنها سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، در این مقطع زمانی نسبت به مقاطع قبلی دستخوش تغییراتی شده بود؛ بدین ترتیب که تظاهرات مسلحانه در سطح خیابان ها که یکی از تاکتیک های اصلی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مقطع پیشین بود، با توهم اینکه جامعه ایران بسان یک بشکه باروت آماده انفجار است و افراد سازمان باید جرقه را بزنند تا این انفجار حاصل شود، در این دوره امکان بروز نیافت. همچنین سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بعد از اعلام جنگ مسلحانه در سی ام خردادماه، توان زیادی را برای براندازی نظام صرف کرد و از آن تاریخ تا اواخر شهریورماه، به همه افراد نفوذی خود در ارگان ها و نهادها مأموریت اجرای عملیات داد. ایجاد انفجار که عوامل آن افراد نفوذی در نهاد یا ارگان خاصی بودند، همچون انفجار ساختمان حزب جمهوری اسلامی در هفتم تیر که موجب شهادت تعداد فراوانی از مسئولان کشور (۷۲ تن) از جمله آیت الله سیدمحمد بهشتی، رئیس کل دیوان عالی کشور، تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و وزیران و کارگزاران نظام شد یا انفجار در ساختمان نخست وزیری در هشتم شهریورماه که به شهادت محمدعلی رجایی رئیس جمهور و محمدجواد باهنر نخست وزیر و چند تن از مسئولان کشور انجامید، ازجمله اقدامات سازمان بود که در این دوره به طور کامل متوقف شد.

اقدامات سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

اقدامات داخلی

در این دوره ۷۶ روزه، گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ۱۶ روز مهرماه، ۲۰ بار؛ در آبان ماه، ۴۰ بار؛ در آذرماه، ۴۶ بار و درمجموع ۱۰۶ بار دست به ترور افراد مختلف اعم از پاسدار، ارتشی، کارمند، مغازه دار و... زدند که در این عملیات ها به ترتیب ماه های ذکرشده، ۱۵، ۲۵ و ۳۹ نفر و درکل، ۷۹ تن به شهادت رسیدند.

همچنین در این مدت، عوامل سازمان به ترتیب ماه های ذکرشده، ۳۸، ۳۰ و ۲۲ بار با بمب های انفجاری و آتش زا و نارنجک های جنگی و دست ساز، دسته های عزاداری،(۱) منازل افراد، مغازه ها، سازمان ها و نهادهای دولتی و ارگان های انقلابی، اتوبوس های شرکت واحد، چادرهای جمع آوری کمک به جبهه ها و نمایشگاه های موقتی فرهنگی و... را هدف قرار دادند که در این اقدامات ۲۸ تن شهید و ۱۲۷تن زخمی شدند.

همچنین در ۲۱ درگیری ایجادشده میان نیروهای خودی اعم از سپاه پاسداران، کمیته انقلاب اسلامی و دادستانی انقلاب با افراد و گروه های عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، ۵ تن از افراد خودی شهید و ۸ تن زخمی شدند.

البته، باید در نظر داشت که ماهیت اغلب درگیری ها، تعقیب و گریزهای خیابانی بود و شناسایی اتفاقی گروه های عملیاتی سازمان توسط نیروهای خودی یا سررسیدن نیروهای خودی پس از اجرای عملیات گروه های ترور سازمان و فرار آنها از صحنه و تعقیب آنان، منشأ و علت بیشترین درگیری ها در درون و اطراف شهرها بوده است.

از سوی دیگر، نیروهای خودی در طول این مدت، ۲۱۹ خانه تیمی و محل فعالیت مخفی یا انبار تسلیحات و مراکز چاپ و نشر بولتن ها، جزوات و... گروه های مسلح غیرقانونی را شناسایی و تخلیه کردند که در نیمه دوم مهرماه و ماه های آبان و آذر، به ترتیب ۴۳، ۸۸ و ۸۸ محل که اکثر قریب به اتفاق آنها مربوط به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، کشف شد. از این مکان ها انواع سلاح های گرم، کروکی منازل و محل کار و مشخصات افراد مسئول یا افراد متعهد محلی برای اجرای ترور، انواع اسلحه و مواد منفجره، وسایل و تجهیزات نظامی و... به دست آمد که برخی از این خانه های تیمی انبار تسلیحاتی افراد سازمان بود که از آن میان می توان به کشف خانه تیمی در اول و پنجم آبان ماه در تبریز و قزوین و دهم و دوازدهم آذرماه در تهران اشاره کرد که در آن خانه ها ۱۲۰ عدد انواع بمب آماده انفجار، مقدار فراوانی لوازم ساخت بمب، ۸ کیسه مواد منفجره، ۲۰ عدد سه راهی، ۲۲ قبضه انواع اسلحه، ۱۰ قبضه تیربار، ۱۰۰ عدد نارنجک، ۸۰ هزار عدد انواع فشنگ،

۱- ماه های آبان و آذر سال ۱۳۶۰ شمسی، مصادف با ماه های محرم و صفر سال ۱۴۰۲ قمری بود.

۱۲۰ کیلو انواع مواد منفجره و سایر انواع سلاح های نیمه سنگین و ۲۷۳ قبضه انواع اسلحه و مقادیر فراوانی فشنگ به دست آمد که این خود نشان دهنده هوشیاری نیروهای خودی و توانایی آنان در کنترل وضعیت بحرانی از یک سو و از سوی دیگر، نداشتن انسجام سازمانی و بی دقتی در حفظ منابع حیاتی یک سازمان مخفی چریکی با مشی مسلحانه بود.

همچنین در این ۷۶ روز، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی ۳۲ مورد اقدام به بمب گذاری در مناطق گوناگون ازجمله مدارس، ادارات دولتی، خودروهای پارک شده در نزدیکی مراکز دولتی و ارگان های انقلابی، منازل افراد و... کردند که ۱۹ مورد از بمب های کار گذاشته شده خنثی و ۱۳ مورد منفجر شد و به شهادت و زخمی شدن ۵۲ تن از مردم انجامید که مهم ترین آنها انفجار پمپ بنزین خیابان ولی عصر(عج) تهران و مسیر راه آهن تهران - خوزستان در جنوب غربی تهران بود.

اقدامات خارجی

در دوره قبل (کتاب ۱۵ روزشمار) هم زمان با فرار بنی صدر و رجوی به کشور فرانسه، فعالیت های خارج از کشور سازمان برای ایفای نقش آلترناتیوی نظام جمهوری اسلامی بسیار گسترده، فراگیر و بنیادی تر شد، اشغال سفارتخانه ها، کنسولگری و اماکن فرهنگی - اقتصادی مربوط به جمهوری اسلامی در شهرهای مختلف اروپا و امریکا ازجمله این اقدامات بود که تقریباً همگی با حمایت و یا حداقل سکوت و دخالت نکردن پلیس شهرهای موردنظر انجام می شد که شامل ۱۹ مورد اشغال و حمله به امکان مربوط به جمهوری اسلامی ایران بود.

همچنین یکی از محورهای فعالیت سازمان در دوره قبل برگزاری تحصن و اعتصاب غذا در اماکن عمومی، تجمع در محل های برگزاری جلسات بین المللی و برگزاری راه پیمایی در مکان های حساس و پرتردد در برخی شهرهای امریکا و اروپا بود که همه این اقدامات با پوشش کامل خبری و گزارش رسانه های کشورهای غربی با درجات مختلف شدت و ضعف و جنبه های سمپاتی انجام می شد، ولی در این دوره باتوجه به آنکه این نوع اقدامات تبلیغاتی کارایی و تأثیر خود را از دست داده بود، نوع عملکردها - که بخشی از برنامه جایگزینی نظامی به جای جمهوری اسلامی ایران بود - تغییر پیدا کرد و به برخورد سازمان یافته با دانشجویان هوادار جمهوری اسلامی تنزل یافت که ازجمله آن، حمله هواداران این سازمان به دانشجویان مسلمان ایرانی در دو شهر کان و پاریس بود. در این حمله که به زخمی شدن تعدادی از دانشجویان مسلمان ایرانی انجامید، پلیس فرانسه هیچ گونه واکنشی نشان نداد، حتی در یک مورد پلیس پاریس با همکاری گروه های مخالف جمهوری اسلامی ایران به تظاهرات دانشجویان مسلمان ایرانی حمله کردند. علاوه برآن، عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای دانتون، تگزاس، هوستون، لندن و میلان با دانشجویان ایرانی درگیر شدند که درنتیجه آن، چند تن از

افراد مسلمان زخمی و یک تن از دانشجویان ایرانی به نام غضنفر خاوند به شهادت رسید.

نکته قابل توجه در این حوادث کاهش کمی و کیفی اقدامات سازمان از نیمه مهرماه تا پایان آذرماه بود؛ یعنی همان گونه که انواع حرکات تبلیغاتی سازمان در این دوره (کتاب ۱۶ روزشمار) نسبت به دوره قبل (کتاب ۱۵ روزشمار) کمتر و بی رمق تر شده، به همان نسبت نیز این عملکرد از مهرماه تا پایان دوره، یک نزول تدریجی را طی کرده است.

وضعیت سازمان در دوره زمانی ۱۵/۷/۱۳۶۰ تا ۳۰/۹/۱۳۶۰

در دوره قبل، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) تقریباً بی محابا به گسترش تشکیلات پرداخته و عملیات های مسلحانه بسیاری انجام داده بود و درنتیجه تعداد زیادی از نیروهایش در درگیری ها کشته یا دستگیر شده بودند. بنابراین، سازمان ازنظر کادرهای اصلی ضربات سنگینی را متحمل شده بود، طوری که به گفته محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران، ۶۳۰ نفر از کادرهای اصلی سازمان که در شبکه سراسر کشور فعال بودند، دستگیر شدند که یکی از این افراد دستگیرشده، از شورای رهبری سازمان و ۱۴ نفر هم از مرکزیت ۳۰ نفره سازمان بودند. همچنین به گفته رضا سیف اللهی، مسئول واحد اطلاعات سپاه پاسداران، ۳۵ تن از ۶۰ تن عضو عملیاتی تشکیلات دستگیر شده و ۸۰ درصد از افراد کادر سازمان در تهران - که مراکز اصلی فعالیت این سازمان بود - کشته یا دستگیر شده بودند. به گفته وی، در استان هایی مانند کرمانشاه، آذربایجان شرقی، همدان و ایلام، امکان فعالیت مؤثر از افراد این سازمان سلب شده بود. در استان اصفهان نیز ۷۰ درصد و در سیستان و بلوچستان تاحدود زیادی افراد مؤثر این سازمان از بین رفته بودند و در برآوردهای اطلاعاتی، فقط در شهرهای مشهد (استان خراسان)، شیراز و احتمالاً کرج افراد این سازمان حضور تقریباً مؤثری داشتند.

در طول این دوره، بیشترین اقدامات سازمان بعد از تهران در این دو منطقه، به خصوص در استان خراسان انجام شد و البته سازمان نیز متحمل بیشترین ضربات ازطرف نیروهای خودی شد.

این افت کیفی و ناتوانی در اجرای شعارهای براندازی جمهوری اسلامی، در این دوره به قدری روشن و واضح خود را نشان داد که رادیو ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب که از هر اقدام تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به عنوان مبارزین ملی و قهرمانان راه آزادی و... حمایت می کرد، باتوجه به ناکامی سازمان در مبارزه مسلحانه علیه جمهوری اسلامی ایران و کاهش قدرت سازمان به عنوان یک آلترناتیو، در یک مقاله رادیویی این سازمان را متهم کرد که برای کسب قدرت با سوءاستفاده از شور انقلابی و بی تجربگی جوانان، آنان را به جنگ مسلحانه با حکومت ایران فرستاده و از این جوانان، به اصطلاح به عنوان "گوشت دم توپ" استفاده کرده است.

فعالیت گروه های چپ در جنگل های شمال

قبـل از این دوره، گروه های چپ همچون حزب مائوئیستی رنجبران و اتحادیه کمونیست های ایران به منظور تمرین و تـدارک حمله به شهرهای شمالی و براساس تاکتیک مبارزاتی خود مبنی بر آزادسازی منطقه به منطقه، با استفاده از موقعیت ویژه مناطق جنگلی گرگـان و جنوب آمـل اقـداماتی را آغـاز کرده و توانسـته بودنـد در برخی منـاطق، اردوگـاه هـای تمرین و کمپ های جنگلی برپا کنند. آنها اسـلحه و مهماتی را که در زمان انقلاب به دست آورده بودند و همچنین برخی لوازم و وسایل و آذوقه اقـامت در جنگـل را در برخی منـاطق در عمق جنگل ها پنهان کرده بودنـد و گهگاه برای ابراز وجود و تمرین نظامی به پایگاه هـای نیروهـای خودی حمله می کردنـد یـا در جاده آمل - تهران، راه را بر خودروهای عبوری می بسـتند و اقـدام به کشـتن یا ربودن مسـافران می کردنـد. عملیـات هـای هجـدهم و بیست وچهارم آبان ماه و بیست وپنجم آذرماه در مناطق "محمـدآباد"، "کرسـنگ" و "رزکه" آمل ازجمله این عملیات ها بود که درنتیجه آنها، ۵ تن از مردم، افراد سـپاه و ژاندارمری شهید و ۴ نفر زخمی شدند. از سوی دیگر، نیروهای سـپاه و ژاندارمری نیز برای دسـتگیری این افراد در عمق مناطق جنگلی در "منگله" آمل و گرگـان، در شـانزدهم، بیسـتم و بیست ودوم آبـان، عملیـات هـایی اجرا کردنـد که به دلیل برخی ناهماهنگی ها و بی تجربه بودن نیروهای عمل کننده، متحمل ۱۲ شهید و تعدادی زخمی شدند و از افراد جنگل نیز ۱۲ تن کشته، تعدادی زخمی و ۳ تن نیز دستگیر شدند، ولی ساختار تشکیلاتی این گروه ها تقریباً به طور دست نخورده همچنان باقی ماند.

اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین

دوره ۷۶ روزه کتاب روزشمار۱۶ درحالی آغاز می شود که اشنویه و بوکان دو شهر باقی مانده در دست افراد مسلح غیرقانونی در ۱۹ شهریور و ۱۱ مهرماه با عملیاتی که نیروهای خودی انجام دادند، آزاد شدند. با آزادشدن این دو شهر، نیروهای عملیاتی گروه های مسـلح غیرقانونی از هر نوع مأموریت حفاظتی از شـهرها و محورهای مواصـلاتی منتهی به شهرهای تحت اشغال رها شدنـد و توان بالفعـل آنـان افزایش یـافت و از سوی دیگر بخش عمـده ای از توان ناکافی نیروهای نظامی و انتظامی جمهوری اسـلامی مأمور در مناطق کردنشـین، به حفظ و نگهداری شـهرها معطوف شد. بنابراین، گروه های مسلح غیرقانونی که خود را فاقد توان لازم برای اشـغال و حفظ و نگهداری شـهر یا منطقه ای در استان کردستان و بخش غربی آذربایجان غربی می دیدند با صـرف نظر از راهبرد آزادسازی، به ناچار اجرای عملیات ایـذایی در انواع و ابعاد و موقعیت های زمانی و جغرافیایی مختلف را به عنوان راهبرد عملیـاتی خود برگزیدنـد که عملیـات آنهـا ازنظر موقعیت مکـانی به دو بخش عملیـات های شـهری و برون شهری تقسیم می شود:

ص: ۳۵

عملیات های شهری گروه های مسلح غیرقانونی

در عملیات شهری اقدامات عناصر مسلح ضدانقلاب بیشتر شامل حمله به اماکن دولتی و نهادهای انقلابی، حمله به بخشی از شهرها و حضور کوتاه مدت نظامی همراه با تیراندازهای باهدف و بی هدف به منظور ایجاد رعب و وحشت در شهر و کشتن نیروهای خودی و مردم بود، ازجمله:

- حمله به شهر سقز در تاریخ ۲۵/۷/۱۳۶۰ که به شهید یا زخمی شدن ۷ تن انجامید.

- حمله به مقر سپاه، اداره مخابرات و بانک سپه مهاباد در تاریخ ۵/۸/۱۳۶۰ که در این حمله ۱۰ تن شهید یا زخمی شدند.

- حمله به بخشی از شهر بوکان در تاریخ ۱۴/۸/۱۳۶۰ که ۷ شهید یا زخمی برجای گذاشت.

- حمله به چندین نقطه شهر بوکان در تاریخ ۱۵/۸/۱۳۶۰ که در این حمله ۱۱ تن شهید یا زخمی شدند.

- پرتاب نارنجک، حمله و تیراندازی در شهر سقز که ۴ شهید یا زخمی برجای گذاشت.

- حمله به محله کلکجار سنندج در تاریخ ۲۳/۸/۱۳۶۰ که به شهادت یا زخمی شدن ۷ نفر انجامید و ۵ تن نیز به گروگان گرفته شدند.

- حمله به محله شریف آباد، خیابان سیروس، ساختمان شهربانی و سپاه سنندج در تاریخ ۲۳/۹/۱۳۶۰ که ۷ شهید یا زخمی برجای گذاشت.

- حمله به شهر سقز در تاریخ ۳۰/۹/۱۳۶۰ و درگیری ۵ ساعته با سپاه و شهربانی که درنتیجه آن ۲۴ تن از مردم و نیروهای خودی شهید یا زخمی و ۱۲ تن گروگان گرفته شدند.

حمله به تجمعاتی که برخی نیز به دعوت نهادهای انقلابی همچون سپاه به مناسبت خاصی ترتیب داده شده بود و مردم در آن حضور داشتند همانند:

- پرتاب نارنجک به یک تجمع مردمی در بانه در ۳۰/۷/۱۳۶۰ که به زخمی شدن ۱۸ تن انجامید.

- پرتاب نارنجک به عزاداران حسینی در ۱۶/۸/۱۳۶۰ در سردشت و ارومیه که در این دو حادثه ۷ تن زخمی شدند.

- پرتاب نارنجک به محل تجمع مردم در گورستان عمومی شهر سقز در ۱۹/۸/۱۳۶۰ که شهید یا زخمی شدن ۸ تن را درپی داشت.

- پرتاب نارنجک و تیراندازی به سوی مردم که در تاریخ ۲۶/۹/۱۳۶۰ برای عزاداری در میدان سرچشمه سردشت حضور یافته بودند. در این حادثه ۶۰ نفر شهید یا زخمی شدند.

بمب گذاری در منازل و خودروها و اقدام به ترور افراد همچون:

- بمب گذاری در منزل یکی از ساکنان اشنویه در هفتم آبان ماه که به شهادت ۵ تن انجامید.

- حمله به منزل یک پیش مرگ مسلمان در سنندج در چهارم آبان ماه که زخمی شدن ۲ تن را درپی داشت.

ص: ۳۶

- بمب گذاری در زیر چند خودرو سپاه در بوکان که درنتیجه آن یک تن زخمی شد.

- کارگذاشتن بمب در منزل یکی از افراد متعهد در اشنویه که به زخمی شدن ۳ تن انجامید.

- اجرای عملیات ترور در مهاباد در ۲۷/۸/۱۳۶۰ که درنتیجه آن ۲ تن زخمی شدند.

- در یک جمع بندی از اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در درون شهرها می توان گفت که عملیات های آنها ازنظر کمی و کیفی درخور توجه بود، طوری که در مدت ۷۶ روز، ۵۱ عملیات در شهرهای مختلف مناطق کردنشین انجام دادند که بیشترین تعداد این حملات در شهر مهاباد با ۱۴ مورد و پس از آن در شهرهای بوکان، سقز و سنندج با ۷ مورد و سردشت با ۶ مورد بود.

در این عملیات ها بیشترین تلفات واردشده به نیروهای خودی و مردم در شهر سردشت، ۶۵ شهید یا زخمی بود و پس از آن مهاباد با ۵۶ تن، بوکان با ۵۳ تن، سقز با ۴۷تن و سنندج با ۲۲ شهید یا زخمی در رده های بعدی قرار داشتند.

البته، نیروهای مسلح غیرقانونی در اقدامات نفوذی خود به شهرها درصورت امکان، اقدام به گروگان گیری از مردم و نیروهای نظامی و انتظامی می کردند که بیشترین مورد آن در شهر سنندج با ۱۷ تن و پس از آن شهر سقز با ۱۲ گروگان بود.

عملیات های برون شهری گروه های مسلح غیرقانونی

عملیات های برون شهری عناصر مسلح غیرقانونی شامل سرقت خودروهای حامل مواد و کالا، حمله به پایگاه های خودی، حمله به صف نیروهای خودی هنگام عبور از جاده ها، مین گذاری در مسیرهای عمومی جاده های فرعی، اجرای عملیات کمین، ایجاد راه بندان در جاده ها برای دستبرد و گروگان گیری، شلیک گلوله های توپ و خمپاره به اماکن و مقرهای استقراری نیروهای خودی و... می شد.

البته، گفتنی است که افراد مسلح غیرقانونی حتی الامکان از ایجاد درگیری نزدیک با نیروهای خودی پرهیز می کردند و اگر درصدد برمی آمدند عملیاتی علیه نیروهای خود انجام دهند، حمله به نیروهای انتظامی (ژاندارمری و شهربانی) و در مراحل بعدی نیروهای ارتش را برمی گزیدند و رویارویی آنها با نیروهای بسیج و سپاه به ندرت اتفاق افتاده است.

عملکرد نیروهای خودی در مواجهه با گروه های مسلح معارض با نظام

به رغم عملکرد انفعالی عناصر مسلح غیرقانونی و اجرای عملیات به هرقیمت، افراد خودی باوجود کمبود نیرو پس از آغاز راهبرد آزادسازی شهرها، آزادسازی و پاک سازی مناطق در عمق و محورهای اصلی را که از دوره های پیش شروع شده بود، ادامه دادند. اقدامات نیروهای

خودی با پاک سازی منطقه اورامان در شمال پاوه آغاز شد، با پاک سازی محور سنندج - کامیاران ادامه یافت و با آزادسازی محور مهم بانه - سردشت به پایان رسید.

در اوایل دوره، نیروهای سپاه با حمایت آتش پشتیبانی لشکر ۸۱ کردستان منطقه وسیعی را در شمال پاوه، نزدیکی مرزهای عراق، پاک سازی کردند و به حاکمیت ۵/۲ ساله گروه رزگاری در این منطقه پایان دادند. در این عملیات ۱۱۶ تن از افراد مسلح وابسته به این گروه خود را تسلیم کردند و مقدار زیادی اسلحه و مهمات از انبار این گروه به دست نیروهای خودی افتاد.

از دیگر اقدامات حساب شده و ازپیش طراحی شده نیروهای خودی پاک سازی شمال کامیاران بود. اطلاعات موجود نشان می داد که به دلیل اقدامات نیروهای خودی و پاک سازی مناطقی چون اشنویه، بوکان، میاندوآب، مهاباد و... حضور عناصر مسلح غیرقانونی در جنوب غربی سنندج (شمال غربی کامیاران) فزونی یافته و آنان علاوه بر پایگاه های دائمی اقدام به ایجاد پایگاه های کوچک و تاکتیکی در آن منطقه کرده بودند و عملیات های متعددی در این منطقه انجام دادند، طوری که از تاریخ ۱۱/۸/۱۳۶۰ تا ۱۹/۸/۱۳۶۰، شانزده عملیات در این منطقه انجام دادند که درنتیجه آنها ۶۴ تن (اغلب از مردم بومی منطقه) شهید یا زخمی شدند.

ازاین رو، سپاه کردستان طرحی را ارائه کرد که طبق آن چنانچه نیروهای خودی عملیات های متعددی را در محور کامیاران انجام می دادند، افراد مسلح غیرقانونی به ناچار به منطقه شمال؛ یعنی غرب و جنوب سنندج، رانده می شدند و باتوجه به وضعیت جغرافیایی، مجبور بودند در منطقه ای محدود (توریور، هشمیز، آویهنگ و کرجو) مستقر شوند که دراین صورت پاک سازی آنان با یک اقدام نظامی منسجم امکان پذیر بود. باتوجه به این تحلیل نظامی، نیروهای خودی سلسله عملیات هایی را برای تأمین اهداف موردنظر انجام دادند که از ۲۳/۸/۱۳۶۰ با پاک سازی روستاهای بان سعید، تراوله و باقله در شمال غربی کامیاران آغاز شد و با اجرای ۷ عملیات تا آخر دوره بخش های مهمی از منطقه موردنظر را پاک سازی کردند.

پاک سازی محور بانه - سردشت نیز ازجمله تدابیر نظامی اتخاذشده در این دوره بود که درنتیجه آن نیروهای خودی در ۳ مرحله عملیات در سیزدهم، هجدهم، بیست ودوم و بیست ونهم آذرماه ارتفاعات مهم توریور، زروار، گوزلی و کانی سور را تصرف کردند و بر بخش های مهمی از جاده بانه - سردشت مسلط شدند و بدین ترتیب قدم های اساسی و مهم برای آزادسازی این محور برداشته شد.

آمار عملیات گروه های مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی، تلفات، خسارات و گروگان های دو طرف

طبق گزارش های موجود، نیروهای مسلح غیرقانونی درطول دوره ۷۶ روزه، ۲۵۲ عملیات در انواع گوناگون انجام دادند. در پانزده روز مهرماه ۴۴ عملیات؛ آبان ماه ۱۱۷ و آذرماه ۹۱ عملیات

(روزانه حدود ۵/۳ عملیات) که به ترتیب اهمیت عبارت بودند از: حمله و مین گذاری.

در این عملیات ها ۳۰۷ تن از نیروهای خودی شهید (۱۵ روز مهرماه ۳۳ تن، آبان ماه ۱۸۰ تن و آذرماه ۹۴ تن) و ۴۱۱ تن زخمی (۱۵ روز مهرماه ۲۸ تن، آبان ماه ۱۹۶ تن و آذرماه ۱۸۷ تن) شدند که بخش اندکی از شهدا و مجروحان را مردم بومی تشکیل می دادند.

در همین مدت، گروه های مسلح غیرقانونی ۱۵۱ نفر از نیروهای خودی و مردم را گروگان گرفتند که بیشترین تعداد گروگان ها مربوط به آبان ماه با ۱۰۰ تن بود. البته، باید در نظر داشت که گروه های مسلح غیرقانونی به دلیل برخی ملاحظات همچون محدودیت مکانی، غذایی، امنیتی و... در نگهداری گروگان ها، فشار مردم و ترس از واکنش نیروهای خودی، اغلب گروگان ها را که شامل مردم عادی، رانندگان و... می شدند، چند روز بعد آزاد می کردند، ولی گروگان های نظامی به ویژه اعضای سپاه پاسداران و نیروهای داوطلب مردمی را در بازداشتگاه های خود حبس می کردند. برخی عملیات های گروه های مسلح غیرقانونی در غرب و شمال غرب کشور واکنش نیروهای خودی را درپی داشت که درنتیجه آن ۱۸۳ تن از آنان شهید و ۹۹ تن نیز زخمی شدند.

از سوی دیگر، نیروهای خودی نیز در این ۷۶ روز، به منظور پاک سازی مناطق آلوده ۸۰ عملیات انجام دادند که درنتیجه آن حدود ۵۰۰ تن از افراد وابسته به گروه ها و سازمان های مسلح غیرقانونی کشته و ۱۵۵ تن از آنان نیز زخمی شدند. بیشترین تعداد تلفات افراد وابسته به این گروه ها مربوط به آذر ماه با ۳۵۷ کشته و ۷۲ زخمی بوده است. در این عملیات ها ۶۶ تن از افراد خودی نیز شهید و ۱۰۳ تن زخمی شدند که بیشترین تعداد شهدا و زخمی ها به ترتیب ۴۴ و ۷۲ تن و مربوط به آذرماه بوده است.

آمارها نشان می دهد که میل به عملیات نزد نیروهای خودی باوجود شرایط نامساعد جوی (سرما، بارندگی و...) در آذرماه بیشتر بوده است.

پیوند حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

پیوستن حزب دمکرات کردستان ایران به شورای ملی مقاومت به رهبری "بنی صدر" و "مسعود رجوی" ازجمله تحولات صورت گرفته در این دوره بود. نزدیکی عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و حزب دمکرات و اشتراکات مواضع و اقداماتشان، پیوستن آنها به یکدیگر را متحمل می نمود، ولی باوجود همه مشابهت های مرامی و رابطه شخصی "رجوی" و "قاسملو" و شرکت اعضای سازمان در عملیات های نظامی مشترک با افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان، پیوند سازمان و حزب تا این زمان عملی نشده بود. البته، باید در نظر داشت که این امر برحسب ظاهر، پیوستن حزب دمکرات به شورای ملی مقاومت بود، ولی در اصل، به نوعی تن دادن مسئولان حزب دمکرات برای پیوستن به تشکیلاتی بود که مسعود رجوی رهبری آن را در دست داشت و به نظر

می رسد این امر متأثر از حضور رجوی و بنی صدر در فرانسه و استقبال سیاستمداران و رسانه های غربی از آنان در مرحله اول و ترجیح مسعود رجوی بر بنی صدر به عنوان رهبر اپوزیسیون بوده باشد.

پیوستن حزب دمکرات به شورای ملی مقاومت سیری طبیعی را پیمود و به نتیجه رسید، ولی نوع اعلام علنی و رسمی این پیوند با ابهاماتی همراه بود.

در هجدهم مهرماه، خبرگزاری فرانسه به نقل از فردی که او را نماینده حزب دمکرات در اروپا خواند، اعلام کرد که مذاکره برای برقراری اتحاد بین حزب دمکرات و شورای ملی مقاومت در جریان است و به خوبی پیش می رود. این خبرگزاری همچنین از قول آن شخص افزود که تماس هایی نیز بین سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و رهبران حزب دمکرات صورت گرفته است که نتایج رسمی آن تا چند روز دیگر اعلام خواهد شد.

به دنبال این مصاحبه، رادیو امریکا مذاکرات طرفین را موفقیت آمیز و "رو به جلو" خواند. در پنجم آبان ماه، قاسملو در نامه خود خطاب به رجوی اعلام کرد: «در تعقیب مذاکرات قبلی با درنظرگرفتن برنامه شورای ملی مقاومت و دولت موقت جمهوری دمکرات اسلامی ایران که با نقطه نظرهای شما و بنی صدر منتشر شده است، ضمن اعلام موافقت حزب دمکرات کردستان ایران با اصول کلی اعلام شده، برنامه مذکور به ویژه با تأکید بر اصل مقدس خودمختاری کردستان رسماً پیوستگی حزب دمکرات ایران به شورای ملی مقاومت را اعلام می دارد.»

ولی این موضوع تا پانزدهم آبان ماه ۱۳۶۰ علنی نشد. در آن روز، رویتر خبر موافقت قاسملو دبیر کل حزب دمکرات را درمورد پیوستن حزب به شورای ملی مقاومت - که در پنجم آبان ماه صورت گرفته بود - اعلام کرد.

به دنبال آن، "سعید بدل"، عضو کمیته مرکزی حزب دمکرات و نماینده این حزب، در مذاکره با شورای ملی مقاومت این پیوند را علنی ساخت.

بی بی سی که این خبر را پخش می کرد، دراین باره گزارش داد: سعید بدل گفته است که وی به نمایندگی ازسوی حزب خود این تصمیم را اتخاذ کرده است. این سخنان بر ابهامات این پیوند افزود، زیرا این امر ۱۰ روز پیش و طبق نامه قاسملو، دبیر کل حزب دمکرات، به مسعود رجوی تحقق یافته بود و به نظر می رسد این امر از دستپاچگی و بی تدبیری تصمیم گیران حزب در اعلام ناخواسته این اقدام سیاسی نشئت گرفته باشد.

روز بعد، دفتر سیاسی حزب متنی را منتشر کرد که در آن به نکته ای اشاره شده بود که نشان می داد توافق حزب با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اصلی ترین موضوع در پیوستن به شورای ملی مقاومت است. در این متن آمده است: «پس از مذاکرات سازنده، نمایندگان حزب دمکرات ایران و سازمان مجاهدین خلق بر سر اصول کلی همکاری توافق کردند و حزب ما رسماً به شورای ملی مقاومت پیوست.»

رادیـو بی بی سـی در گفتـاری به مناسـبت پیوسـتن حزب دمکرات به شـورای ملی مقـاومت به نوعی از این امر اسـتقبال کرد و باتوجه به مشترکات سیاسـی دو طرف، این پیوند را برای این دو تشکیلات سودمند و موجب تطهیر حزب دمکرات از وابستگی به کشورهای خارجی (عراق) خوانـد. در گزارش بی بی سـی آمـده است: «این دو گروه مبانی اساسـی مشترک زیادی دارنـد. اعلام رسمی این اتحاد و پیوستگی برای دو سازمان حاوی منافع است. از یک سو اعتبار شورای ملی مقاومت و رجوی را بیشتر می سـازد و از سوی دیگر بر ادعـای حزب دمکرات کردسـتان که خود را جزئی از تلاـش ملی علیه دولت آیت الله خمینی می داند صحه می گذارد. تابه حال، دولت چنین جلوه می داد که حزب دمکرات کردستان یک گروه جدایی طلب است که برای دول خارجی می جنگد.»

مجله فرانسوی لیبراسیون نیز این ائتلاف را سرآغاز مرحله جدیدی در روابط مخالفان جمهوری اسلامی خواند.

از سوی دیگر، سـلطنت طلب های طیف شاپور بختیار به این پیونـد واکنش منفی نشان دادند. این گروه در یک مقاله رادیویی بـا اشـاره به اشتراکات سـلطنت طلب ها و حزب دمکرات در برانـدازی جمهوری اسـلامی ایران و همکاری نکردن با جمهوری اسلامی و با اشاره به برخی همکاری های سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سرکوب نیروهای مسلح غیرقانونی در کردستان و همچنین با اشاره به سوابق کاری بنی صدر به عنوان فرمانده کل قوا و تلاش های وی در این سمت برای سرکوب گروه های مسلح غیرقانونی در کردستان، خواستار اتحاد حزب دمکرات با گروه نهضت ملی مقاومت به رهبری شاپور بختیار شد.

کمک های فرانسه به عراق

در میان کشورهای قدرتمنـدی که از عراق حمایت می کردنـد، علاوه بر شوروی که با تغییر نگرش خود به منطقه خلیج فارس بـار دیگر یکی از حامیـان تسـلیحاتی عراق شـده بود، فرانسه نیز راه یـک طرفه ای را که به سوی عراق گشوده بود گسـترش و ادامه داد. در این دوره خبرهـایی از همکـاری هـای فرانسه و دولت عراق منتشـر شـده است، انعقاد قرارداد ۴/۴ میلیارد فرانکی توپ های ۱۸۵ میلی متری، ادامه ارسال هواپیماهای جنگنده میراژ، اعزام کارشناسان نظامی برای تغییر و بهبود سامانه پرواز این هواپیمـاهـا، آموزش خلبانـان عراقی، انواع کمک های فنی و همچنین افزایش ۱۸۱ درصدی صادرات فرانسه به عراق نسـبت به سال قبل ازجمله آنها می باشـد آلمان غربی و یوگسـلاوی نیز ازجمله کشورهای اروپایی بودنـد که گرم شدن و ارتقای روابط تجـاری آنـان بـا عراق موضوع اجرای بحث رسانه ها شـد. نوع روابط تجاری آلمان با عراق چنـدان مشـخص نبود، ولی دولت یوگسلاوی اجرای پروژه های زیربنایی همچون جاده سازی، امور ساختمانی و خطوط مخابراتی را در عراق برعهده داشت.

ص: ۴۱

کمک های شوروی به عراق

در این دوره، تغییر رفتار شوروی در مقابل عراق و بازگشت شوروی به سیاست حمایتی از عراق که پس از شروع جنگ به سردی گراییده بود، با شدت بیشتری ادامه یافت.

به گفته برخی منابع آگاه، برآورد کارشناسان شوروی از نبود چشم انداز روابط سازنده با تهران، نگرانی از نزدیکی کشورهای غربی به عراق و تمایل به حضور فعال در مناقشات خلیج فارس و پیشی گرفتن بر امریکا از دلایل روی آوردن دوباره شوروی به برقراری رابطه گرم با عراق بوده است.

خبرگزاری فرانسه نیز ارسال برخی اقلام تسلیحاتی همچون هواپیماهای باری عظیم آنتونف و جنگنده های میگ۲۵ و تانک های تی ۶۲ و ۷۲ به عراق را دلایل و قراینی برای تغییر موضع شوروی و خروج از سیاست بی طرف به نفع عراق ارزیابی کرد. این خبرگزاری علت این اقدام شوروی را به نقل از کارشناسان سیاسی، علاقمندی این کشور به ثبات موقعیت استراتژیک و تضمین وضعیت کلی منطقه خلیج فارس اعلام کرد و جنگ ایران و عراق را راهی برای ورود مخفیانه روس ها به این منطقه راهبردی خواند؛ منطقه ای که امریکا و کشورهای میانه رو عرب مجال حضور در آن را به روس ها نمی دادند. درحقیقت سیاست بی طرفی اعلام شده روس ها که درپی حمله عراق به ایران در مهرماه ۱۳۵۹ اتخاذ شد، بیش از یک سال دوام نیاورد و بنا به نوشته روزنامه آلمانی زود دویچه الگمانیه، قرارداد تسلیحاتی جدیدی بین روس ها و عراق در ماه سپتامبر (شهریور – مهر) منعقد گردید که طبق این قرارداد شوروی ملزم شد بار دیگر ارسال تسلیحات به عراق را از سر بگیرد. اقلام درخواستی عراق از شوروی انواع موشک های زمین به زمین (اس.آ.)، موشک های ضدتانک، ۷۰۰ دستگاه انواع تانک های کلاس تی، ۶۰ فروند انواع هواپیماهای کلاس میگ و هواپیماهای باری، ۸۰۰ قبضه خمپاره انداز و... بود و باتوجه به وضعیتی که عراق در آن قرار داشت، واضح بود که بخش عمده ای از این سلاح ها در این دوره به عراق ارسال شود و طبق خبرها تا اواخر آبان ماه، ۳۰ فروند از هواپیماهای باری به همراه برخی اقلام ذکرشده به عراق تحویل شد.

نشریه المجله وابسته به دربار سعودی – که به نظر می رسد اطلاعات بیشتری درباره روابط تسلیحاتی شوروی و عراق داشته است – مطالبی منتشر کرد که حاوی نکات تازه و ناگفته هایی از موضوع قرارداد آن دو کشور است. به نوشته این نشریه، میگ پیشرفته ۲۷ و طراحی شبکه موشک های ضدهوایی بر فراز آسمان بغداد نیز ازجمله موارد قراردادهای اخیر شوروی و عراق بوده است.

آخرین تحولات صورت گرفته در روابط دو کشور در این دوره، رفت وآمدها و گرم شدن روابط دیپلماتیک و اعلام مواضع مشترک درباره دغدغه های مشترک دو کشور در عرصه های منطقه ای و بین المللی بود. در هجدهم آذرماه، درپی دیدار یک هیئت پارلمانی شوروی از عراق،

دو کشور در بیانیه مشترکی تمایل خود را بر گسترش روابط و تحکیم پیوندهای دوجانبه براساس قرارداد ۱۹۷۲ اعلام و از ادامه جنگ اظهار نگرانی کردند. در این بیانیه همچنین به برخی موضوعات بین المللی که بیشتر دیدگاه های شوروی و مسائل رقابتی آن کشور با امریکا بود اشاره و درباره آنها اظهارنظر و موضع گیری شده بود.

کمک کویت به عراق

در میان کشورهایی که به عراق کمک می کردند، کویت، عربستان و اردن ۳ کشور عرب همسایه عراق جایگاه ویژه ای داشتند. کویت به دلیل وجود شیعیان فراوان در آن کشور و همچنین ساختار ضعیف حکومتی خود تمایلی به تحکیم پایه های انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران نداشت؛ بنابراین، کمک به معارضان جمهوری اسلامی ایران می توانست جزء برنامه های این کشور باشد. روزنامه کویتی السیاسه دراین باره نوشته است: «هزینه جنگ علیه ایران هرچه باشد از خسارتی که بابت صدور انقلاب ایران در منطقه ایجاد می شود به مراتب کمتر است.» بالطبع کشور عراق که برای رویارویی با انقلاب اسلامی به ایران حمله کرده بود، از این سیاست کویت سود می برد، ولی این کشور باتوجه به وضعیت خاص خود مجبور بود بیش از آنچه که خود تشخیص می داد از عراق پشتیبانی کند، زیرا دولت این کشور به دلیل ضعف سیاسی و نظامی در مقابله با عراق و عدم شناسایی آن کشور ازسوی حزب بعث به عنوان یک کشور مستقل و ادعاهای ارضی آن حزب که آن کشور را استان هفدهم عراق می خواند، مجبور بود همان گونه که عراق می خواست از آن کشور حمایت کند.

بنابراین، کویت در همه ابعاد قابل تصور (سیاسی - فرهنگی - آمادی - مواصلاتی و...) در خدمت عراق بود که نمونه هایی از این حمایت ها در بخش های مختلف کتاب درج شده است؛ ازجمله: دراختیارگذاشتن بنادر این کشور به دولت عراق و اعطای کمک های مالی به این کشور.

عراق به دلیل بسته شدن شط العرب (اروندرود)، ناگزیر بندر بصره را به عنوان تنها مقصد کالاهای وارداتی انتخاب کرد و ازاین رو بنادر کویت برای انتقال کالاهای مختلف عراقی روزهای پرمشغله ای را سپری می کردند و دراین میان بندر "شعیبه" کویت به پهلوگیری کشتی هایی اختصاص داشت که حامل اقلام نظامی همچون مهمات بود. فایننشال تایمز در مقاله ای با اشاره به عبور روزانه ۵۰۰ کامیون کالا از مرزهای کویت به عراق پیش بینی کرد در طول سال جاری بیش از نیمی از واردات عراق؛ یعنی معادل ۶ تا ۷ میلیون تن کالا، در ۳۳ لنگرگاه کویت تخلیه و به عراق حمل شود.

دولت کویت همچنین علاوه بر کمک های نقدی خود به عراق در ماه های قبل، در این دوره نیز مبلغ ۲ میلیارد دلار وام بدون بهره با درخواست دولت و تصویب مجلس آن کشور به عراق پرداخت کرد تا عراق در طول ۱۱ سال آنرا مسترد کند.

ص: ۴۳

دراین حال، اردن به گونه ای کاملاً۔ متفاوت با کویت به همکاری با عراق می پرداخت. این کشور بندر عقبه در خلیج عقبه دریای سرخ را برای تخلیه کالاهای عراقی دراختیار این کشور قرار داده بود، ولی برخلاف کویت که هزینه هایی را در این راه متحمل می شد، اردن از این امر بهره می برد و هزینه های لازم را از عراق دریافت می کرد. علاوه برآن، عراق بخشی از هزینه های نظامی این کشور را پرداخت می کرد و تجهیزات نظامی مورد درخواست اردن را تهیه و به این کشور تحویل می داد.

در همین خصوص، عراق مبلغ ۱۹۱ میلیون دلار وام جهت توسعه بندر عقبه از ۷ لنگرگاه به ۱۰ لنگرگاه و همچنین توسعه راه های مواصلاتی بندر عقبه به منطقه "تربیل" عراق به آن کشور اعطا کرد. البته، خبر اعطای یک وام ۱۷۰ میلیون دلاری عراق به اردن نیز قبل از انعقاد این قرارداد، در پنجم آبان ماه، انتشار یافت که در سفر سه روزه طه یاسین رمضان، معاون نخست وزیر عراق، به امان، پایتخت اردن، درباره آن توافق شده بود. غیر از این موارد، عراق اعتباری معادل ۲۰۰ میلیون دلار نیز برای خرید موشک های زمین به هوای سام۶ ساخت شوروی را برای تقویت پدافند هوایی اردن به این کشور اختصاص داد.

رابطه عراق و یونان

بهبود روابط سیاسی یونان و عراق نیز ازجمله وقایع سیاسی حائز اهمیت در این دوره است. پس از پیروزی سوسیالیست ها به رهبری آندره یاس پاپاندرئو در یونان در چهارم آبان ماه سال جاری و باتوجه به قرابت مرامی هر دو دولتِ عراق و یونان به عنوان یک کشور سوسیالیست و همچنین صمیمیت و رفاقت و دوستی دیرینه طارق عزیز، معاون رئیس جمهور و مرد تأثیرگذار و قدرتمند عراق، با پاپاندرئو، وی ازجمله اولین شخصیت های سیاسی بود که پس از تشکیل دولت سوسیالیست یونان به منظور دیدار و گفت وگو با مقامات این کشور به یونان سفر کرد.

پاپاندرئو در دیدار با طارق عزیز اظهار امیدواری کرد که راه های جدیدی جهت توسعه اقتصادی و پیشرفت دو کشور گسترده شود. وی همچنین در مصاحبه مطبوعاتی مشترک با طارق عزیز، از مواضع عراق در جنگ با ایران حمایت کرد و لشکرکشی عراق به ایران را دفاع از تمامیت ارضی عراق خواند و به دفاع از این اقدام پرداخت. پاپاندرئو آن قدر روشن و آشکار به نفع عراق سخن می گفت که خبرگزاری فرانسه این سخنان را نشانه های خروج یونان از سیاست بی طرفی اعلام شده پیشین آن کشور در جنگ دو کشور درگیر خواند. البته، این خبرگزاری به نقل از منابع موثق، خروج یونان از سیاست بی طرفی و اتخاذ موضع جدید را با وعده های مقامات عراقی مبنی بر تحویل مقدار قابل ملاحظه ای نفت از آن کشور به یونان، بی ارتباط نمی دانست.

دیدار طارق عزیز از یونان و تحولات جدید در روابط دو کشور، به اعلام مواضع سیاسی و... ختم نشد. چند روز پس از دیدار معاون رئیس جمهور عراق از یونان، یوانیس پوتاکیس،

وزیر مشاور در همکاری و برنامه ریزی اقتصادی یونان، اعلام کرد که دولت این کشور پیشنهاد عراق را مبنی بر تعمیر هواپیماهای عراقی در خاک یونان پذیرفته است.

در آخرین روزهای این دوره، خبر قرارداد بزرگ اقتصادی یونان انتشار یافت. در این قرارداد ساخت کشتی در یونان برای عراق، تعمیر انواع هواپیما، احداث کارخانه آلومینیم و صدور برخی اقلام یونانی به عراق و همکاری فنی برای احداث ساختمان و تحصیل دانشجویان عراقی در یونان پیش بینی شده بود.

تلاش های انجام شده به منظور برقراری صلح

آخرین سخنان مقامات عراقی در دوره قبل (کتاب پانزدهم روزشمار) حاکی از مالکیت یک طرفه عراق بر آبراه شط العرب (اروندرود)، حمایت از استقلال استان خوزستان به عنوان یک کشور عربی تحت نام "عربستان" و ادعای مبهم "اراضی اشغال شده عراق" توسط رژیم سابق بود.

طارق عزیز، معاون نخست وزیر عراق، همچنین حاکمیت ایران بر جزایر سه گانه (تنب کوچک، تنب بزرگ و ابوموسی) را رد کرده، این مناطق را بخش های اشغال شده از خاک سایر کشورهای عربی به دست ایرانیان خوانده بود و این گونه اظهارنظرها و مواضع به نوعی، پیش شرط های عمومی مقامات عراقی برای عقب نشینی از سرزمین های اشغال شده ایران و متارکه جنگ بود.

در این دوره تلاش هایی برای پایان دادن به جنگ ازطرف هیئت حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی انجام و طرحی ارائه شد که حاوی برخی نکات قابل توجه برای برقراری صلح بین دو کشور بود. مقامات ایرانی صراحت بندهای درج شده در پیشنهاد حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی را مبنی بر عقب نشینی عراق از سرزمین های اشغالی پذیرفتند، ولی مسئولان عراقی هیچ گاه بر عقب نشینی بدون قیدوشرط از خاک ایران صحه نگذاشتند. آنان خواستار مذاکره با سران، قبل از عقب نشینی برای وصول حداقل خواسته خود؛ یعنی حاکمیت مطلق عراق بر شط العرب (اروندرود) بودند و این امر مورد قبول ایران نبود.

باوجود آنکه موضع ایران در مقایسه با مواضع توسعه طلبانه، مبهم و چندپهلوی مقامات عراق شفاف، مستدل و قابل دفاع بود، ایران هیچ گاه درصدد برنیامد تا در صحنه های تبلیغاتی جهانی و حتی داخلی، حضور فعال، آگاهی بخش و اقناع کننده داشته باشد.

در اولین روز این دوره از روزشمار، دیدار حبیب شطی، دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، با میرحسین موسوی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، که برای شرکت در سی وششمین مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک به سر می برد، در مقر سازمان ملل انجام شد. این دیدار در ادامه تلاش های سازمان کنفرانس اسلامی برای نزدیک کردن دیدگاه های دو کشور صورت گرفت.

در این دیدار حبیب شطی بدون توجه به ادعاهای گوناگون ارضی عراق اعلام کرد که هیئت

حسن نیت کنفرانس اسلامی برای پایان دادن به جنگ سه کمیسیون تشکیل داده که عبارت بودند از: کمیسیون آتش بس و عقب نشینی و تعیین خطوط مرزی، کمیسیون تحقیق و رسیدگی برای شناسایی مسئول جنگ و کمیسیون استقرار نیروهای حافظ صلح اسلامی در بین مرزهای دو کشور.

در این طرح علاوه بر آنکه با تشکیل کمیسیون اول، خطوط مرزی بین المللی توافق شده در قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر در پرده ابهام قرار گرفته یا حتی نادیده گرفته می شد، در برخی موضوعات اجرایی نیز که حبیب شطی از آن سخن می گفت شبهات بسیاری درخصوص نیت ارائه کنندگان طرح وجود داشت، زیرا درحالی که عربستان سعودی یکی از حامیان اصلی سیاسی و مالی عراق در جنگ علیه جمهوری اسلامی بود، شطی شهر جده عربستان سعودی را محل تشکیل هیئت رسیدگی به جنگ اعلام کرد.

میرحسین موسوی پس از این دیدار اعلام کرد که درباره نتایج مذاکرات انجام شده با حبیب شطی در شورای عالی دفاع بحث خواهد شد و این درحالی بود که طه یاسین رمضان، معاون نخست وزیر و مرد شماره۲ عراق و همچنین فرمانده ارتش خلق عراق، هم زمان با این سخنان، در مصاحبه ای با خبرگزاری فرانسه درباره صلح با ایران، هیچ اشاره ای به عقب نشینی از خاک ایران نکرد و فقط آغاز مذاکره با ایران را راه حل دستیابی به صلح با ایران اعلام کرد.

دراین حال، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع، در مصاحبه ای مطبوعاتی در یک موضع گیری غیررسمی درباره امکان مذاکره مستقیم با عراق با اشاره به این موضوع که صدام حسین هنوز از مذاکره درباره شط العرب (اروندرود) صحبت می کند و قصد دارد قبل از خروج از سرزمین ما اطمینان هایی پیدا کند، گفت: «ما به هیچ وجه حاضر به مذاکره درباره شط العرب [اروندرود] نیستیم و قرارداد۱۹۷۵ برای ما معتبر است و باید اجرا شود و ما به هیچ وجه تا خروج عراق از خاکمان با دشمن مذاکره نخواهیم کرد.» وی همچنین درباره پیشنهاد حبیب شطی افزود: «در پیشنهاد حبیب شطی مطلب تازه ای دیده نمی شود و تنها مقداری تعابیر و کیفیت برخورد تغییر کرده است، ولی اگر صدام حسین با این پیشنهاد موافق باشد که از خاک ایران بیرون برود، ما جلو او را نمی گیریم.»

وی در انتها، جمع بندی نظرهای ایران را به این شرح اعلام کرد: «حرف ما تغییر نکرده است، حرف ما بیرون رفتن متجاوز، پیداکردن متجاوز و محاکمه آن و پرداخت خسارت به طرف زیان دیده است.»

نُه روز پس از پیشنهاد حبیب شطی به وزیر امور خارجه ایران، اعضای شورای عالی دفاع با حضور حجت الاسلام سیداحمد خمینی، فرزند امام خمینی، که نشان از حساسیت موضوع طرح شده در جلسه داشت، گرد هم آمدند. آیت الله خامنه ای، رئیس شورای عالی دفاع، در پایان این جلسه، درباره نظر شورای عالی دفاع، بار دیگر بر شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ که عبارت بود از: عقب نشینی بدون

قیدوشرط عراق از سرزمین های اشغال شده ایران؛ تعیین و محاکمه متجاوز و پرداخت غرامت تأکید کرد.

البته، رئیس جمهور بر این نکته هم اشاره کرد که حبیب شطی در مذاکرات خود با طرف ایرانی مطالبی را بیان کرده است که نشان می دهد عراق هنوز تصمیم قاطعی برای عقب نشینی از خاک ایران ندارد. به گفته رئیس شورای عالی دفاع، حبیب شطی پذیرفته است که نیروهای عراقی باید بدون قیدوشرط عقب نشینی کنند، لکن در اثنای مذاکره سخنانی می گوید که این پذیرفتن را با تردید مواجه می کند و ما در صداقت دولت متجاوز عراق در قبول این نکته دچار شک و تردید می شویم.

رئیس جمهور این نکته را هم اضافه کرد که ما درمورد طرف متجاوز هیچ ادعایی نداریم. هیئت های منصف و بی غرض دراین باره نظر خود را خواهند داد و اگر عراق را متجاوز شناختند او ملزم به پرداخت خسارت است.

با اعلام این موضع ایران و پاسخ ندادن عراق به این شرایط، گامی که سازمان کنفرانس اسلامی برداشته بود - که به نظر می رسید هماهنگی کاملی نیز با مقامات عراقی نداشته است - همچون دفعات قبل به سرانجام نرسید.

باوجود آنکه اظهارنظر خاصی از مقامات عراقی درباره پایان این تلاش در دست نیست، سخنان صریح صدام حسین در دیدار با مجلس قانون گذاری عراق در اول آذرماه نشان داد که این گمان بسیار به واقعیت نزدیک است. وی در این دیدار درخواست ایران را برای عقب نشینی نیروهای عراقی از سرزمین های اشغال شده رد کرد. به گزارش یونایتدپرس، صدام درخواست ایران مبنی بر عقب نشینی نیروهای عراقی از سرزمین ایران را پیش از آغاز مذاکره رد کرد و گفت بازی های این چنینی عراقی ها را فریب نخواهند داد.

کمتر از ۳ هفته پس از این اقدامات، خبرگزاری فرانسه نیز اعلام کرد که طه یاسین رمضان، معاون نخست وزیر عراق، در کنفرانسی خبری، که هنگام آغاز گفت وگوهای عراق و بلغارستان درزمینه همکاری اقتصادی و... ترتیب داده شده بود، شرط عقب نشینی نیروهای کشورش از اراضی اشغالی ایران را به رسمیت شناختن حاکمیت مطلق عراق بر اروندرود اعلام کرد.

مشابه این سخنان را صدام حسین در بیست وچهارم آذرماه بر زبان راند. یونایتدپرس دراین باره گزارش داد که صدام حسین در دیدار با وزیران کار کشورهای غیرمتعهد از ایران دعوت کرد تا برای پایان دادن به جنگ ۴۲۷ روزه بین دو کشور، وارد مذاکره شود. وی مجدداً متذکر شد که ایران باید حاکمیت عراق بر رودخانه شط العرب (اروندرود) را بپذیرد.

در این دوره خبرهایی نیز مبنی بر فعالیت مجدد اولاف پالمه، نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل، برای شروع اقداماتی به منظور پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق و همچنین تلاش های میانجیگرانه الجزایر در رسانه های عمومی پخش شد، ولی این اخبار از همان حد اعلام اولیه فراتر نرفت و تا آخر دوره، اخبار بیشتری دراین باره منتشر نشد.

اقتصاد ایران

در این دوره موضوعات اقتصادی ایران در دو بخش عمده قابل بحث است:

۱. مقدار فروش نفت و ارز به دست آمده حاصل از آن و تدابیر مسئولان ایران برای جبران کمبود ارز مورد نیاز.

۲. تدابیر اتخاذشده برای تأمین حداقل معیشت خانوارها.

در اوایل این دوره، صدور نفت ایران به دلیل بمباران هواپیماهای عراقی در هشتم مهرماه و آسیب های واردشده به جزیره خارك و تلمبه خانه گوره در بندر گناوه - که تأمین کننده اصلی مخازن صدور نفت در جزیره خارك بود - دچار اختلالاتی شد.

برخی منابع اقتصادی خارجی تعمیر و راه اندازی مجدد این تلمبه خانه را تا یک سال برآورد کرده بودند.

از سوی دیگر، برخی از کشورها به دلایل سیاسی و سایر ملاحظات غیراقتصادی از خرید نفت ایران خودداری می کردند. میزان فروش نفت ایران در این ایام تا حد ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت و باتوجه به حاکم بودن وضعیت جنگی در کشور، این امر نگرانی های جدی را در مسئولان به وجود آورد تا جایی که در جلسه مسئولان عالی نظام تصمیم گیری شد که وزیر نفت برای اخذ وام از کشورهای لیبی و الجزایر و برخی هماهنگی های نفتی به آن کشورها سفر کند.

دراین حال، اوضاع نامساعد اقتصادی ایران بحث محافل سیاسی خارجی بود. در همین خصوص، علیرضا نوبری، رئیس کل بانک مرکزی ایران در زمان بنی صدر، چندین بار با رسانه ها مصاحبه کرد و به عنوان یک کارشناس و شخص مطلع از اقتصاد ایران به اظهارنظر پرداخت. وی میزان صدور نفت ایران را ۵۰۰ هزار بشکه و حداقل نیاز فروش نفت برای برآورده شدن ارز لازم را ۱,۵۰۰,۰۰۰ بشکه در روز اعلام کرد. وی همچنین احتمال موفقیت ایران در گرفتن وام از بانک های خارجی و بانک جهانی و صندوق بین المللی پول را درحد صفر خواند و اقتصاد ایران را ازهم پاشیده توصیف کرد و چنین نتیجه گرفت که نارضایتی حاصل از کمبودها به موجی از اعتراضات و اعتصاب هایی که قادر به سرنگونی حکومت است، تبدیل خواهد شد.

وی همچنین پیش بینی کرد که اقتصاد ایران آخرین روزهای حیات خود را می گذراند و تنها یک جرقه کافی است تا انفجار رخ دهد. این سخنان متأثر از اقدام شورای ملی مقاومت بود که در هجدهم آبان ماه با انتشار بیانیه ای به همه دولت ها و شرکت های خارجی هشدار داد به علت وخامت شدید اوضاع اقتصادی و سقوط قریب الوقوع حکومت از عقد هرگونه قرارداد اقتصادی با جمهوری اسلامی ایران خودداری کنند، در غیر این صورت، شورای ملی مقاومت (که بر ایران حاکم خواهد شد) در آینده هرگونه مسئولیتی را درزمینه تعهدات جمهوری اسلامی از خود سلب می کند.

دراین حال، ایران برای تأمین کالاهای مورد نیاز خارجی، معاملات تهاتری (نفت در مقابل کالا) را در سیاست اقتصادی خود به طور جدی تری دنبال کرد. در همین خصوص، نشریه معتبر اقتصادی میدل ایست اکونومیک سروی مبادلات پایاپای را ازجمله اصول مورد عمل در اقتصاد خارجی ایران خواند.

سیدمحمد غرضی هم دراین باره گفت: «با چند کشور اروپای شرقی ازجمله رومانی، یوگسلاوی، چکسلواکی و کره شمالی مذاکراتی انجام شده. ما سعی کرده ایم بازار را به صورت تغییرناپذیری نگه داریم. آنها به نفت ما نیاز دارند و ما به صنایع آنها و این رابطه سالم است.»

سخنان نخست وزیر زلاندنو نیز ازجمله خبرهایی بود که دراین باره بیان شد. وی گفت که کشورش احتمالاً به دلیل کمبود پول نقد مجبور می شود در مقابل گوشت، نفت از ایران دریافت کند.

همچنین تصمیم گیران اقتصادی برای احتیاط بیشتر در مصرف ارزهای موجود، صدور اعتبارنامه جدید را منوط به تأیید بانک مرکزی کردند و از سوی دیگر به وزارتخانه ها دستور داده شد که باتوجه به محدودیت ارز، در لیست واردات کالا از خارج، اولویت تعیین کنند. مجله اقتصادی بررسی های اقتصادی خاورمیانه این راهکار را سختگیری ناشی از کمبود ارز خواند.

درمجموع، با تدابیری که اندیشیده شد و همچنین اتخاذ تصمیماتی، وضعیت مالی دولت بحرانی اعلام نشد.(۱) محسن نوربخش، مدیرکل بانک مرکزی، دراین باره گفت: «ما توانسته ایم هزینه های خود را کنترل و به نحوی برنامه ریزی کنیم که به ذخیره ارزی ما لطمه وارد نشود. به شما اطمینان می دهم تا زمانی که جنگ ادامه داشته باشد، ما هیچ مسئله ای درمورد ذخایر ارزی نخواهیم داشت.»

ولی باتوجه به اخباری که پخش شد، به نظر می رسد با اقدامات انجام شده برای بازسازی خرابی های ناشی از بمباران عراق، فروش نفت از آبان ماه رو به بهبودی گذاشت. میدل ایست در اول آذرماه از افزایش صادرات نفت ایران از سطح فراتر از ۵۰۰ هزار بشکه خبر داد.

همچنین علی شمس اردکانی، سفیر ایران در کویت، در مصاحبه با نشریه کویتی النهار مقدار فروش نفت ایران را ۹۰۰ هزار بشکه اعلام و اضافه کرد که به زودی این مقدار را به یک میلیون و یکصد هزار بشکه در روز خواهیم رساند.

نشریه معتبر لویدز نیز درباره افزایش صدور نفت ایران و سرعت بارگیری نفتکش ها نوشت: «ایران صادرات نفت خود را ازطریق ترمینال نفتی خارک سرعت بخشیده است. درحال حاضر، بارگیری نفتکش ها بیش از ۲ روز طول نمی کشد. چنین پیداست که ایران موفق شده است خسارت های ناشی از بمباران هواپیماهای عراقی در سپتامبر گذشته را ترمیم کند.»

هم زمان با این تحولات، دولت باتوجه به کمبود ارز و پیامدهای آن؛ یعنی کاهش واردات،

۱- این نوع سیاست های اقتصادی که برای کنترل خریدهای ارزی انجام شد، پس از پشت سر گذاشته شدن این دوره بحرانی همچنان ادامه یافت.

برای تأمین حداقل مایحتاج عمومی ازقبیل برنج، روغن، گوشت، مرغ، قند و شکر و... این نیازمندی های عمومی را به گونه ای تحت پوشش قرار داد. برای تحقق این امر با هدف توزیع عادلانه کالا، تعیین خط مشی اجرای طرح توزیع کالا و شوراهای اسلامی، شورای عالی نظارت بر توزیع عادلانه کالا در تهران و مراکز استان ها تشکیل شد. به دنبال آن، شرح وظایف بسیج اقتصادی - که از قبل مشغول فعالیت بود - برای سهمیه بندی کالاهای اساسی جهت تأمین حداقل معیشت مردم و جلوگیری از تورم، در هیئت دولت تصویب و فعالیت آن به عنوان یک نهاد اضطراری تعریف و قانونمند شد. براساس شرح وظایف تصویب شده، این ستاد موظف بود در تهران و سایر استان ها، مشکلات و بحران های اقتصادی ایجادشده درنتیجه جنگ تحمیلی و محاصره اقتصادی را بررسی و راه حل های لازم را ارائه دهد.

وزیر مشاور در امور اجرایی در توضیح بیشتر اهداف دولت در راه اندازی این ستاد گفت: «هدف برنامه و طرح ما در ستاد بسیج اقتصادی این است که حداقل نیازهای مردم با نرخ ثابت دراختیار آنان قرار گیرد تا اگر احتمالاً نرخ برخی کالاها به علت کمبود افزایش پیدا کرد، این افزایش نرخ بر روی کالاهای اساسی و مورد نیاز مردم تأثیر نگذارد.»

نخست وزیر و رئیس کل بانک مرکزی موفقیت این طرح را نتیجه تلاش دست اندرکاران و برنامه ریزان و حمایت مردم از این طرح اعلام کردند. در همین خصوص، نخست وزیر گفت: «میزان فعالیت این ستاد [ستاد بسیج اقتصادی] با کشورهایی که حتی در جنگ نیستند قابل قیاس نیست و این به دلیل فداکاری و خلاقیت برادران مسئولی است که در این ستاد فعالیت می کنند.» وی افزود: «به همین دلیل، ستاد بسیج اقتصادی به کار خویش ادامه خواهد داد و تصمیماتی که در آنجا گرفته می شود درارتباط با مقامات مسئول و افراد صاحب نظر در شورای عالی اقتصادی می باشد و درنتیجه ما در سطح کشور قادر خواهیم بود قیمت کالاهای ضروری و کمیاب را تثبیت کنیم.»

محسن نوربخش رئیس کل بانک مرکزی نیز گفت:«ما برخلاف دولت عراق دارای پشتیبانی مردمی هستیم و به همین دلیل تاکنون حتی یک ریال وام نگرفته ایم، درحالی که عراق از کشورهایی چون عربستان سعودی و کویت ۲۰ میلیارد دلار وام گرفته است. به عنوان مثال، زمانی که ما از مردم خواستیم پول هایشان را وارد شبکه بانکی کشور کنند استقبال شدیدی کردند و این بدان علت بود که مردم می دانستند سود این کار نصیب خود آنها می شود.»

عملکرد اوپک

در این دوره بازار نفت به دلیل اقدام عراق در کاهش دادن ۲ دلار (از ۳۶ دلار به ۳۴ دلار) برای جلب مشتری و افزایش تولید عربستان تا سقف ۵/۱۰ میلیون بشکه و رشد نفت اضافی در بازارهای جهانی دستخوش افت قیمت شد.

این امر کشورهای عضو صادرکننده نفت، به ویژه اعضای اوپک را با کسری درآمد ارزی و تنش اقتصادی مواجه کرد، طوری که به گزارش رادیو لندن، لیبی روزانه ۴۰ میلیون دلار و حدود دوسوم از درآمدهای نفتی خود و الجزایر نصف صادرات خود را از دست دادند و کشورهای دیگر همچون نیجریه نیز باتوجه به کاهش درآمد نفتی به نوعی برنامه ریاضت اقتصادی را در دستور کار خود قرار دادند. صادرات نفت ایران در این زمان درحد ۵۰۰ هزار بشکه در روز بود.

در بیست وهشتم مهرماه، سوبروتو، دبیرکل اوپک، اعلام کرد که اعضای این سازمان با هدف کاستن از مازاد نفت در بازار و رسیدن به توافق به منظور یکسان کردن قیمت نفت، در هفتم آبان ماه جلسه فوق العاده تشکیل خواهند داد.

در روز مقرر، ۱۳ وزیر نفت عضو سازمان اوپک در ژنو گرد هم آمدند و طی ۲ روز بحث در پشت درهای بسته، به اجماع نظر رسیدند. سیدمحمد غرضی، وزیر نفت، در بازگشت از این اجلاس فوق العاده درباره توافقات انجام شده در بین کشورهای عضو اوپک گفت: در این اجلاس قرار شد پادشاهی سعودی ۲ میلیون بشکه از تولید خود بکاهد و همگام با آن، قیمت نفت خود را نیز از ۳۲ به ۳۴ دلار افزایش دهد. وی درباره تأثیر عملی این تصمیم جمعی گفت: این امر برای کشورهایی چون ایران، الجزایر و لیبی که سعی می کردند نفت خود را به قیمت واقعی آن بفروشند و بازارشان را از دست داده بودند، این دستاورد را داشت که بتوانند بازارهای خود را که در طول ۲ سال اخیر، به ویژه ۲ ماهه گذشته از دست داده بودند، بار دیگر به دست آورند.

درپی این تصمیمات و بازگشت آرامش نسبی به بازار نفت و نزدیک شدن شصت ودومین اجلاس عادی اوپک در امارات متحده عربی، عربستان سعودی تهدید کرد که با افزایش تولید نفت خود با هرگونه افزایش قیمت نفت، که برخی کشورهای عضو اوپک خواهان آن بودند، مقابله خواهد کرد. احمد زکی یمانی، وزیر نفت عربستان سعودی، در دیدار با روزنامه نگاران انگلیسی گفت: «ما با افزایش تولید نفت، هرگونه تلاش برای افزایش بهای نفت تا پایان سال ۱۹۸۲ را خنثی خواهیم کرد.»

وی همچنین در آستانه تشکیل اجلاس اوپک با اعلام اینکه تا پایان سال میلادی جاری در قیمت نفت حتی درصورت سقوط ارزش دلار تغییری صورت نخواهد گرفت، به کشورهای صنعتی جهان اعطای یک هدیه ازطرف کشورهای عضو اوپک را مژده داد.

از سوی دیگر، وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران که روز ۱۶/۹/۱۳۶۰ برای شرکت در اجلاس اوپک عازم ابوظبی، مرکز امارات متحده عربی بود، تعیین قیمت نفت را براساس سیاست داخلی ایران و نه کشورهای خارجی اعلام کرد.

در هفدهم آذرماه کمیته تدوین سازمان اوپک با شرکت کشورهای بزرگ تولیدکننده نفت

(عربستان، ایران، عراق، ونزوئلا، کویت و امارات) در ابوظبی تشکیل جلسه داد و مأموریت اصلی این کمیته تدوین برنامه نشست اصلی وزیران نفت در ۳ روز آینده بود. طبق گزارش خبرگزاری فرانسه، هدف این نشست تعیین قیمت براساس کیفیت نفت (نفت سبک و نفت سنگین) بود.

البته، زکی یمانی قبلاً درباره جداسازی و تعیین قیمت براساس کیفیت نفت گفته بود که توافقات انجام شده در اجلاس فوق العاده ژنو، نشان دهنده اوضاع واقعی بازار نیست و گفت وگوهایی برای کاهش میزان این تفاوت ها باید انجام شود.

هم زمان با پایان یافتن شصت ودومین نشست وزیران نفت در ابوظبی که در پشت درهای بسته برگزار شد، انعطاف ایران در کاهش قیمت نفت سنگین به مقدار یک دلار نظر محافل سیاسی و رسانه ها را به خود جلب کرد.

خبرگزاری امارات دراین باره با اعلام اینکه توافق ایران برای کاهش بهای نفت خود تعجب محافل نفتی را درپی داشته است، اضافه کرد که یکی از منابع این اجلاس، امروز در تماس با خبرگزاری امارات متحده عربی اظهار کرد: ایران که همواره نسبت به کاهش قیمت نفت خود بی علاقه بوده، اعلام کرده است که مایل است برای کاهش بیشتر تولید نفت، بهای هر بشکه نفت نیمه سنگین را از ۳۳ دلار به ۳۲ دلار کاهش دهد. منبع خبرگزاری امارات، این اقدام ایران را تلاش برای رقابت با دیگر کشورهای دارای نفت نیمه سنگین همچون عربستان سعودی، کویت و عراق اعلام کرد.

سیدمحمد غرضی وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران نیز پس از بازگشت از این اجلاس درباره علت تصمیم ایران برای کاهش قیمت نفت گفت: «این فشار عربستان، روی تعیین قیمت نفت سنگین متمرکز است.» غرضی همچنین به موردی اشاره کرد که به وضعیت فروش نفت ایران در بازارهای جهانی مربوط بود. وی گفت: «علت آنکه ما حاضر شدیم تا این تخفیف را بپذیریم آن بود که علی القاعده در سطح جهانی باید توافقی صورت گیرد. اشکال ما این است که در شرایط فعلی نمی توانیم همیشه با قیمت دلخواه مشتری را نگه داریم.»

البته، شکنندگی وضع بازار نفت به دلیل اقدامات خودمحورانه عربستان سعودی از یک سو و پایبندنبودن این کشور به قوانین اوپک حتی ممکن بود موجب ازهم پاشیدگی این سازمان بزرگ اقتصادی شود. شاید نامه رئیس جمهور ایران، آیت الله خامنه ای، قبل از شروع رسمی نشست وزیران نفت اوپک به شیخ زاید بن سلطان، رئیس دولت امارات متحده، که برگزارکننده شصت ودومین اجلاس اوپک بود و سخنان وزیر نفت این کشور در مراسم افتتاح این اجلاس که شرایط زمانی را برای بقای اوپک احساس و خطرات پیش رو در بازار نفت را جدی خوانده بود، از دیگر عواملی باشد که زمینه های قبلی این توافق را فراهم آورده بود.

ادعای بحرین

در اواخر این دوره ادعای دولت بحرین درباره اقدام ایران در اعزام گروهی از افراد مسلح برای سرنگونی دولت این کشور و حمایت کشورهای منطقه به ویژه عربستان سعودی از بحرین و بازتاب رسانه ای این موضوع در منطقه و محیط بین المللی، افکار عمومی را به خود معطوف کرد.

در بیست ودوم آذرماه، وزارت کشور بحرین با انتشار بیانیه ای اعلام کرد که گروهی از افراد مسلح که در ایران آموزش دیده اند در بحرین دستگیر شده اند. یک روز بعد، امیر نایف بن عبدالعزیز دراین باره گفت: «دولت ریاض حفظ و امنیت امیرنشین های حوزه خلیج فارس و ازجمله بحرین را حفظ امنیت خود تلقی می کند و با همه امکانات از آن دفاع می نماید.» وی همچنین ایران را به عنوان عامل این اقدام به شدت مورد حمله قرار داد و این موضع گیری وی در اغلب رسانه های غربی بازتاب یافت و آنان ضمن نقل این خبر به اظهارنظر دراین باره پرداختند که رادیو اسرائیل، رادیو لندن، رادیو آلمان، خبرگزاری آلمان، خبرگزاری فرانسه و خبرگزاری آسوشیتدپرس از آن جمله بودند.

همچنین دولت های کویت، اردن، امارات متحده عربی و قطر نیز به شکل های گوناگون بر ادعای دولت بحرین صحه گذاشته و از دولت آن کشور حمایت کردند.

دو روز بعد، ۶ کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس (عربستان سعودی، کویت، قطر، امارات متحده عربی، بحرین و عمان) در بیانیه ای آنچه را تحریک و خرابکاری در بحرین خواندند، بدون نام بردن از ایران محکوم کردند. عبدالله البشاره دبیرکل کویتی این شورا نیز این امر را تقبیح کرد.

درپی این تحولات، بحرین سفیر خود را از تهران فراخواند. این دولت همچنین از ایران خواست که سفیر خود را از منامه فراخواند و شخص دیگری را به جای وی تعیین کند.

دراین حال، عربستان سعودی اعلام کرد که آن کشور درصدد امضای یک پیمان نامه امنیتی با بحرین است و برای تحقق این امر نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور عربستان سعودی، به منامه خواهد رفت.

وی در پایان سفر دوروزه به بحرین اعلام کرد که یک طرح نامحدود "امنیتی" بین عربستان و بحرین امضا شده است. نایف بن عبدالعزیز همچنین ضمن تکرار وابستگی امنیت بحرین و عربستان سعودی و اعلام نظر خالد، پادشاه عربستان، مبنی بر حمایت بی قیدوشرط از آن کشور خواهان تشکیل نیروی واکنش سریع در خلیج فارس برای رویارویی با خطرات احتمالی در منطقه شد.

در آخرین تحولات مربوط به این موضوع کویت هم خواستار پیوستن به این پیمان امنیتی شد. دراین حال، رویتر به نقل از یک سخنگوی شورای همکاری خلیج فارس از گردهمایی ۶ وزیر دفاع و وزیران کشور عضو این شورا و همکاری این کشورها در بیست وهشتم دی ماه و دوازدهم بهمن ماه درزمینه امنیت منطقه خبر داد.

از سوی دیگر، ایران ادعای مقامات بحرینی را درباره فرستادن افراد مسلح به آن کشور رد کرد. میرحسین موسوی، نخست وزیر، ضمن تکذیب این ادعا آن را روش دولت عراق خواند. وی گفت: «این روش عراق است که تروریست به کشورها می فرستد تا عمارت منفجر کنند و [بدین ترتیب] سیاست آن دولت را به نفع خود تغییر دهد.» او این موضوع را که ممکن است شهروندان بحرینی مرتکب این گونه اقدامات شده باشند رد نکرد و دراین باره گفت: «ممکن است عده ای ناراضی از دولت بحرین در آن کشور وجود داشته باشند و بخواهند کارهایی انجام بدهند که این یک مسئله کاملاً ـ داخلی است و آن هم مربوط به بحرین می شود که خودش را طوری با سیاست منطقه انطباق دهد که چنین مسائلی پیش نیاید.»

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه نیز انتساب این گروه را به ایران به شدت تکذیب کرد. وی گفت: «احتمالاً در این جریان دست عواملی برای متهم کردن ایران به تلاش برای ایجاد بی ثباتی در منطقه در کار است.»

همچنین سخنگوی وزارت امور خارجه با پیونددادن این نوع اتهام زنی ها به شکست سیاست های منطقه ای امریکا و سعی در مشوه کردن چهره جمهوری اسلامی، به دولت ها هشدار داد که امریکا و عمالش درصدد تشنج در منطقه هستند و به کشورهای کوچک منطقه توصیه کرد که از همراهی در این گونه توطئه ها پرهیز کنند و مراقب دام های ابرقدرت ها باشند.

ص: ۵۴

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۵ مهر ۱۳۶۰ ۸ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۷ ۱ اکتبر ۱۹۸۱

۱

پس از موفقیت نیروهـای سـپاه و ارتش در طرح ریزی و اجرای عملیـات ثامن الائمه(ع) و شـکست حصـر آبادان، تلاش نیروی های مسلح برای طرح ریزی و اجرای عملیات آتی با هدف بیرون راندن دشمن از مناطق اشغالی ادامه دارد. براین اساس، امروز شناسایی و طرح ریزی برای اجرای عملیات در منطقه سوسنگرد و بستان، در دستور کار سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی قرار گرفت.

پس از تجربه فرماندهان سپاه در طرح ریزی عملیات ثامن الائمه(ع)(۱) و تصویب آن در شورای عـالی دفاع و نیز موفقیت این عملیات که به شکسته شدن محاصـره آبادان انجامید، هنوز در جبهه های جنوب، سه منطقه در اشـغال دشمن است. این مناطق شامـل: غرب رودخـانه کـارون و شـهر خرمشـهر، منطقـه بسـتان و سوسـنگرد و منطقه غرب رودخـانه کرخه می شـود که ازنظر هدف، وسعت، استعداد و گسترش نیروهای دشمن موقعیت های متفاوتی دارند.

دربـاره انتخـاب هریـک از این منـاطق به منظور اجرای عملیات، اختلاف نظرهایی میان فرمانـدهان ارتش و سـپاه وجود داشت. برخی از فرماندهان ارتش با تأکید بر اینکه دشمن در

۱- عملیات ثامن الائمه(ع) به منظور شکسـتن محاصره آبادان و انهدام نیروهای دشمن در تاریخ ۵/۷/۱۳۶۰ در شرق کارون به اجرا درآمـد. در این عملیات قوای خودی متشـکل از نیروهای سپاه و ارتش در مدت ۴۸ ساعت محاصـره آبادان را شکستند و دو جاده مهم ماهشهر - آبادان و اهواز - آبادان را آزاد کردند. در این عملیات، ۱۵۰۰ تن از افراد عراقی کشته و زخمی شدند و ۱۸۰۰ نفر نیز به اسارت نیروهای ایرانی درآمدند. همچنین ۹۰ دستگاه تانك و نفربر، ۲ دستگاه لودر و بلدوزر، ۲ دستگاه پل پی.ام.پی. و ۱۰۰ خودرو دشمن منهدم شد و ۷۴ دستگاه تانك و نفربر، ۶ قبضه توپ، ۱۰ قبضه انواع ادوات، ۳۰ دستگاه لودر و بلـدوزر و ۴۰ خودرو به غنیمت نیروهـای خودی درآمـد. عملیـات ثـامن الائمه(ع) علاوه بر دسـتاوردهای فوق، موجب ایجاد تحول جدیـدی در جنـگ شـد و ناکـامی های عمـده دشـمن بعـد از این عملیات آغاز شـد. (یحیی صـفوی و...، عملیات ثامن الائمه، مبـداء تحول در استراتژی نظـامی ایران، تهران: مرکز اسـناد و تحقیقـات دفاع مقـدس، ۱۳۸۸، صص ۳۳۷ - ۳۳۶؛ و - اطلس جنگ ایران و عراق، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۷۹، ص۴۶.)

غرب رودخانه کرخه حضور دارد و می توانـد جاده اهواز – اندیمشك را تهدید کند و از سوی دیگر دشـمن در جناح شـمالی منطقه عملیـاتی اسـتقرار یـافته و درصورت هر نوع پیشـروی در این منطقه، جنـاح راست نیروهای خودی در شـمال و عقبه آنها تهدید خواهد شد، با اجرای عملیات در منطقه بستان و سوسنگرد مخالف بودند و به همین دلیل پیشنهاد می کردند که عملیات در منطقه غرب رودخانه کرخه اجرا شود.

درمقابل، فرماندهان سپاه بر پایه انطباق توانایی ها و مقدورات نیروهای خودی با موقعیت منطقه (ازنظر وسعت و حجم نیروهای دشـمن) بر اجرای عملیـات در منطقه بسـتان و سوسـنگرد تأکیـد داشـتند و در پاسـخ به اسـتدلال مخالفان دلایل زیر را بیان می کردند:

۱. دشمن انگیزه و تمایلی برای آفند ندارد.

۲. دشـمن قادر به عبور از رودخانه کرخه و بسـتن جاده اهواز – اندیمشک نیست و درصورت تمایل، قبل از این، اقدام به عبور می کرد.

۳. باتوجه به روحیه ضـعیف نیروهای دشمن و فرماندهی متزلزل آنها، ارتش عراق قادر به پاتک مؤثر برای تهدید جناح راست عملیات (سوسنگرد و بستان) یا عقبه نیروهای عمل کننده نیست.

به هرتقـدیر، بنـا به دلایـل زیر، منطقه عملیـاتی بسـتان و سوسـنگرد در مقـایسه بـا دو منطقه دیگر، برای عملیات آفنـدی آینـده انتخاب شد:

۱. باتوجه به توان نیروهای خودی نسبت به دو هدف دیگر، به آسانی دست یافتنی بود.

۲. نزدیکی بسـتان به مرزهـای بین المللی و تـأمین مرز به عنوان یـک هـدف مهم و قابـل دسترسـی بود و ازنظر سیاسـی بازتاب گسترده ای داشت.

۳. تصـرف بسـتان پیوسـتگی خطوط دشـمن از مهران تا خرمشـهر را ازهم می گسست و امکان پشتیبانی متقابل شمال و جنوب بستان را از دشمن سلب می کرد.

۴. هرگونه تهدید اهواز از محور سوسنگرد و بستان مرتفع می شد.(۱)

براین اسـاس، بر پایه ویژگی های مثبت منطقه عملیاتی بسـتان و سوسـنگرد نسبت به سایر مناطق عملیاتی در جنوب، این منطقه برای اجرای عملیات انتخاب شد.

پس از مبـاحث طرح شـده دربـاره عملیـات آینـده، محسن رضایی، فرمانـده کل سپاه و صـیاد شـیرازی، فرمانـده نیروی زمینی ارتش،(۲) اجرای عملیات در منطقه سوسـنگرد و بستان را در اولویت قرار دادند. پس از این توافق، محسن رضایی درباره طرح ریزی برای این عملیات، به فرمانده نیروی زمینی ارتش پیشـنهادی داد که صـیاد شـیرازی آن را پذیرفت. براساس این پیشـنهاد،

مقرر شد از امروز دو گروه کاری جداگانه از برادران ارتش و سپاه تشکیل و عهده دار طرح ریزی برای عملیات طریق القدس شوند و

ص: ۵۶

۱- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی، اسفند ۱۳۷۳، صص ۱۱۶ - ۱۱۵.

۲- انتصاب دو فرمانده در رأس سپاه (محسن رضایی) و نیروی زمینی ارتش (علی صیاد شیرازی) ازسوی امام خمینی نیز عاملی مهم و جدیدی را وارد عرصه جنگ کرد که این اقدام در مسیر ایجاد وحدت بین سپاه و ارتش و به کارگیری تمامی امکانات این دو نیرو شرایط را برای اجرای عملیات های بزرگ و مشترک فراهم تر کرد.

نتایج بررسی های عملیاتی خود را به منظور تصویب نهایی به فرمانده کل سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش ارائه کنند. محسن رضایی درباره این اقدام گفت: ما بچه های سپاه را کاملاً جدا کردیم و گفتیم شما یک گروهی بشوید، طراحی عملیات بکنید و برادران ارتش هم یک گروهی درست کنند تا به صورت جداگانه، طراحی عملیات کنند و بعد در جلسه مشترک نظرمان را بگوییم، آنها هم نظرشان را بگویند. علت این تفکیک این بود که می خواستیم به سپاه شکل بدهیم و یک سازمان درست کنیم. اینکه همین طور در جلسات بنشینیم و معلوم نباشد کی چه می گوید، این یعنی اینکه هیچ وقت سپاه راه نیفتد و سازمان رزم سپاه شکل نگیرد؛ بنابراین، ما اولین تفکیک را قبل از عملیات طریق القدس انجام دادیم و گفتیم سپاه با هویت سپاهی گری باید طرح ریزی کند و ارتش هم با هویت ارتشی گری طرح ریزی کند. برادرمان صیاد خیلی مخالف بود، اما ما محکم گرفتیم و گفتیم نه.(۱)

براین اساس، فرمانده سپاه، برادران رحیم صفوی، حسن باقری و غلامعلی رشید را به عنوان گروه کاری سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش، آقایان موسوی قویدل، مفید و ۳ تن از اساتید دافوس(۲) را به عنوان گروه کاری ارتش، عهده دار طرح ریزی عملیات طریق القدس کردند.(۳)

علاوه براین، حسن باقری، مسئول اطلاعات سپاه پاسداران در ستاد عملیاتی جنوب،(۴) پس از شناسایی های اولیه که در این منطقه انجام داده بود، دستور داد تا شناسایی از محورهای مختلف آغاز شود. دراین باره بنادری، یکی از فرماندهان سپاه در منطقه جنوب، چنین می نویسد: «چند جناح برای شناسایی مشخص شد، حسین خرازی [فرمانده تیپ امام حسین(ع)] ازسمت مناطق رملی و ماسه ها باید کارش را شروع می کرد. [این منطقه اصلی ترین محور عملیات طریق القدس بود.] در جلسه ای که به همین منظور در قرارگاه فرماندهی برپا شد، گفتند که منطقه پر از رمل و شن است، طوری که در برخی جاها پای آدم تا زانو داخل رمل فرومی رود و بسیار صعب العبور است. شناسایی این جناح را به حسین خرازی (تیپ۱۴ امام حسین(ع)) دادند. بچه های شناسایی با سختی های فراوان و استفاده از ابتکار، چندین شب رفتند و منطقه را به طور کامل تا پشت توپخانه دشمن شناسایی کردند. می دانید که معمولاً ـ توپخانه با فاصله نسبتاً زیاد از خط مقدم در جای امن یا نسبتاً امن موضع می گیرد و مستقر می شود. بچه های خرازی تا عمق مواضع دشمن و حتی پشت واحد توپخانه ای آنها را شناسایی کردند و گزارش آن را به ستاد جنوب و حسن باقری دادند.»(۵)

۱- محسن رضایی، درس تجزیه وتحلیل جنگ ایران و عراق، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه، دوره عالی جنگ، ۱۹/۴/۱۳۷۴، به نقل از کتاب جنگ، بازیابی ثبات، تهران: ۱۳۷۸، ص ۱۷۱.

۲- دانشکده فرماندهی و ستاد

۳- سند شماره ۱۴۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: کنگره احیای تفکر و اندیشه حسن باقری، صص ۲ - ۱.

۴- حسن باقری درباره وقایع روز دوشنبه ۱۳/۷/۱۳۶۰ در دفتر یادداشت های خود، اولویت عملیات در مناطق مختلف را به صورت رمز این گونه نوشته است: «شب [ساعت] نه ونیم، با [علی] صیاد [شیرازی] جلسه گرفتیم [...]راجع به طرح های قابل اجرا در خوزستان صحبت کردیم که سرهنگ [علی صیاد شیرازی] با نظرات ما موافق بود و به ترتیب اولویت قرار شد انجام

شـود، اول [محمـدعلی] جعفری [محـور سوســنگرد] و بعـد [عبدالمحمـد]رئـوفی [محـور دزفـول] و آخر علی هاشـمی [محـور حمیـدیه].» (احمـد دهقـان، روزنوشت (یـادداشت های روزانه شـهید حسن باقری)، تهران: مرکز نشـر آثار شـهید حسن باقری، ۱۳۹۲، صص۲۲۴ - ۲۲۳.)

۵- سیدقاسم یاحسینی، سرباز سال های ابری (خاطرات عبدالحسن بنادری)، تهران: نشر فاتحان، ۱۳۸۹، ص۲۵۳.

۱

امروز ارتش عراق شهرهای آبادان و مریوان را گلوله باران کرد و با شلیک یک موشک به محل استقرار نیروهای خودی در نخلستان های آبادان خسارت هایی به آنها وارد کرد. سقوط ۲ فروند جنگنده ایران و عراق در منطقه جنوب، از دیگر اخبار جنگ در این روز بود.

امروز شهر آبادان به طور متناوب زیر آتش شدید سلاح های دوربرد نیروهای عراق قرار گرفت که براثر اصابت گلوله های توپ به بخشی از محله "بریم"، در این محل آتش سوزی رخ داد که یک نفر به شهادت رسید و ۱۱ نفر از مردم شهر زخمی شدند و ۲ منزل در خیابان های امیری و منتظری ویران شد.(۱)

همچنین در این منطقه، نیروهای عراقی یک فروند موشک به طرف نیروهای مستقر در نخلستان های اطراف آبادان پرتاب کردند که خسارت هایی را به بار آورد.(۲)

در این روز، نیروهای عراقی شهر مریوان را نیز هدف گلوله های توپخانه قرار دادند که براثر ترکش آن، ۲ کودک زخمی شدند.(۳)

علاوه براین، در ساعت ۱۲ امروز، یک فروند جنگنده میگ عراقی که به منطقه عمومی آبادان تجاوز کرده بود، هدف آتش پدافند هوایی ایران قرار گرفت و سرنگون شد.(۴)-(۵) یک فروند هواپیمای خودی نیز در ساعت ۱۵:۵۰ هدف آتشبارهای ضدهوایی دشمن قرار گرفت و در غرب رودخانه کارون سقوط کرد.(۶)

۲

با گذشت بیش از یک هفته از عملیات ثامن الائمه(ع) و شکسته شدن محاصره آبادان در این عملیات، هنوز بازتاب های این پیروزی در رسانه های داخلی و خارجی ادامه دارد. رسانه های عراق با تکذیب این پیروزی و برخی رسانه های غرب با انتساب این پیروزی به کمک های سوریه، سعی در مخدوش کردن این پیروزی دارند.

خبرگزاری پارس درباره تأثیر روانی و تبلیغاتی شکست نیروهای عراقی در عملیات ثامن الائمه(ع) و رفتار متناقض رسانه های رسمی عراق درباره نتایج این عملیات گزارشی تهیه کرده که در بخشی از آن به گزارش خبرنگار رادیو آلمان نیز اشاره شده است. خبرگزاری پارس دراین باره نوشته است: «به گزارش منابع موثق، شکست فاحش هفته گذشته برای عراقی ها چنان سنگین بود که موجب شد برای دو شب، کیفیت برنامه های رادیو، تلویزیون عراق تغییر یابد و به جای برنامه های عادی و سرگرم کننده، بیشتر از گزارش ها و فیلم های قبلی مربوط به جنگ و سرودهای انقلابی استفاده شود.

از همه جالب تر ضدونقیض گویی های خبرگزاری عراق و روابط عمومی ستاد ارتش این کشور و

۱- سند شماره ۰۵۴۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار استان خوزستان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی آبادان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۲- سند شماره ۵۲۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، شماره ۲۹۱، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۳- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۵.

۴- اغلب منابع موجود، سقوط هواپیمای عراقی را براثر شلیک موشک هوابه هوای جنگنده های نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده اند، اما اطلاعیه شماره ۶۶۳ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران سقوط هواپیمای عراقی را ناشی از آتش پدافند هوایی نیروهای خودی اعلام کرده است.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۹، آبادان - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص ۱۵، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه شماره ۶۶۳ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۲۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، شماره ۲۹۱، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱.

کوشش مذبوحانه آنها برای قلب واقعیت و دست کم ساده قلمدادکردن این شکست بزرگ بود؛ به این ترتیب که ظرف ۲۴ ساعت، ابتدا خبر رانده شدن مزدوران از ساحل شرقی کارون را بی اساس و به اصطلاح ناشی از خیال پردازی ایرانیان اعلام کردند و پس از چند ساعت ادعا کردند که حتی حلقه محاصره آبادان تنگ تر نیز شده است، تا اینکه بالاخره به نقل از سخنگوی وزارت دفاع عراق گفته شد، به خاطر آسیب رسیدن به چند پل ارتباطی، به نیروهای عراقی دستور داده شده است تا ساحل شرقی کارون را تخلیه کنند، بااین حال، با وقاحت همیشگی اضافه کردند که هروقت اراده شود، می توان به مواضع قبلی بازگشت و از آن هم جلوتر رفت. مسلماً آثار این ضدونقیض گویی و بالاخره این اعتراف تلخ برای ناظرین امور و به ویژه مردم عراق که ظرف یک سال گذشته به شنیدن اخبار و گزارش های ساختگی مربوط به پیروزی های جنگی عادت کرده اند، بسیار قابل تأمل بوده و بیش از گذشته می تواند تخم تردید نسبت به سایر ادعاهای رژیم بعث را در دل هایشان بارور سازد.»(۱)

همچنین به گزارش این خبرگزاری، "ارنست دولوس"، خبرنگار رادیو آلمان، که اخیراً پس از دیدار از عراق به کشور خود بازگشته است، در گزارشی از اوضاع عراق درباره پنهان کاری این کشور در انعکاس اخبار شکست عملیات اخیر گفته است: «عراق سعی کرده است که با اعلامیه های نظامی خود، عقب نشینی نیروهایش و بازپس دادن بیش از نیمی از مناطق تصرف شده را پنهان کند. همچنین عراق می خواهد با برانگیختن افکار عمومی جهان علیه ایران، هیئت های بین المللی را وادار به میانجیگری کند، زیرا عراق درحال حاضر غیر از پایان دادن به جنگ، آن هم به هرترتیب، به مسئله دیگری فکر نمی کند.» ارنست دولوس در پایان گزارشش اضافه کرده است که عراق خود را به جنگی آلوده کرده که درنهایت بازنده است و یکی از دلایل آن هم پیروزی غیر نظامیان ایرانی است.(۲)-(۳)

رادیو بغداد نیز با تاکتیکی خواندن شکست نیروهای عراقی در عملیات ثامن الائمه(ع)، با استفاده از کلمات موهن کوشیده است تا این موفقیت ایران را انکار کند. در گزارش این رادیو آمده است: «خواهران و برادران ایرانی، شنوندگان عزیز، حکام تهران که گهگاه ادعای پیروزی در جبهه های جنگ می کنند، جز خودشان کس دیگری را فریب نمی دهند، چراکه آنان بهتر از دیگران به میزان خسارت هایی که [آیت الله] خمینی در این جنگ متحمل شده است، اطلاع دارند. خسارت و ضایعاتی که ازلحاظ جانی و مهمات جنگی بی اندازه سنگین است.»

رادیو بغداد در ادامه افزود: «[آنان] در این یک سالی که از جنگ می گذرد، همیشه حقایق را دگرگون ساخته و مدعی شده اند که به پیروزی دست یافته اند، آن هم چه پیروزیی که هرکس صدای آنان را شنیده است، تصور می کند که گویا شهر خرمشهر و یا اینکه قصرشیرین را پس گرفته اند و اینک نیروهای عراق را از مواضع خود به طول جبهه ای که بیش از ۱۴۰۰ کیلومتر است، پس زده اند. این دروغ پردازان... کار را به جایی رسانیده اند که همه جهانیان آنها را به باد

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۱، ۱۵/۷/۱۳۶۱، صص ۱۹ - ۱۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۲- منظور نویسنده نیروهای مردمی بسیج هستند.

۳- همان، ص۱۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

مسخره گرفته انـد... ازبس که دروغ گفته انـد، خودشـان هم باورشان شـده که طی ۱۳ مـاه جنـگ که در طول جبهه صورت گرفته است، واقعاً پیروز گشـته انـد، درحـالی که سـتاد فرمانـدهی عراق برحسب نقشه و تکنیکی که دارد، تصـمیم گرفت که نیروهـای عراق را به غرب کارون انتقال دهـد، ولی این یاوه سـرایان که در تمام زمینه ها شـکست خورده انـد، با بوق و کرنا و جاروجنجـال چنین وانمود کردنـد که نیروهـای آنان به سوی موضع هایی که نیروهای عراقی آن را ترک نموده انـد، پیشـروی کرده انـد. این دروغ گویی هـا، خودبه خود یک امر عادی است، زیرا حکام ایران به دروغ پردازی و عوام فریبی خو گرفته اند و درصددنـد که خلق ایران را که با یقین کامل می دانند که... حتماً با شـکست مواجه شده است، متقاعد سازند که پیروز شده است، درحـالی که تمـام قراین ثـابت می کننـد که تلاش های این بانـد، ضـمن نمایش پیروزی موهوم، همه برای این است که مردم ایران را فریب داده و انظارشـان را از موج اعـدام هـای داخلی و نابسامـانی ها و مشـکلات منحرف کننـد، ولی تا کی این دروغ ها دوام پیـدا می کننـد؟... [آنها] تصور می کننـد که ایرانی ها تا این حـد ساده هسـتند که این یاوه سـرایی ها و ادعاهای پوچ را باور کنند.»(۱)

روزنـامه آلمانی فرانکفورتر الگمانیه نیز پیروزی نیروهای ایرانی را منکر نیست و آن را عقب نشـینی تاکتیکی ارتش عراق نمی داند، اما این پیروزی را به کمک های هوایی یا برخی تسـهیلات کشورهای خارجی، همچون سوریه وابسـته می کند، درحالی که در طراحی و اجرای عملیـات ثامن الائمه(ع)، عملیات هوایی یا کاربرد موشک به هیـچ وجه تعیین کننـده نبود و هیـچ نقطه اتکایی در طراحی مانور برای این دو عنصر عملیاتی منظور نشده بود. فرانکفورتر الگمانیه دراین باره مدعی است: «در نبرد بین ایران و عراق در منطقه آبـادان، ازسـوی منـابع بسـیار موثق گزارش شـده است که افسـران سوری در نبردهـای هوایی در کنـار خلبانان ایران علیه عراق وارد کارزار شـده انـد. در این نبرد هوایی ۵ موشک از نوع ۲۰ ct ساخت فرانسه که در ماه سپتامبر به همراه خلبانان سوری توسط هواپیماهای سبـک به ایران ارسال شـده بودنـد، به کار گرفته شدند، بدین معنی که این موشک ها بر روی هواپیماهای بـدون سرنشـین که با رادار و تجهیزات الکترونیکی هـدایت می شونـد، تعبیه شـده بودنـد. این هواپیماهای سبک، ضـمناً قادر بودند که با سـرعت ۹۰۰ کیلومتر در سـاعت و ۴۵ دقیقه پرواز، از محـدوده ۲۳۵ کیلومتری، عکس هـایی از مواضع دشـمن را مخابره کننـد. براین اساس، در نبرد سـهمگین ۲۷ سـپتامبر که در آبـادان بین قـوای ایران و عراق رخ داد، این موشـک هـای هـدایت شونـده، این امکـان را به سـپاه ایران داد تـا بتوانـد قوای عراق را از مواضع حسـاس آبـادان عقب برانـد. همکاری دوجانبه ایران و سوریه دراین زمینه موجب تحرک و کارایی نیروهای ویژه گردیده بود. ضـمناً گزارش شده است که از مـدت ها قبل عـده ای از پاسـداران انقلاب در اردوگاه های نظامی سوریه در نزدیکی دمشق به رهبری "رفعت اسـد"، برادر رئیس جمهور سوریه، در واحـد ۳۲ ویژه، تعلیمات لازم را دیـده بودنـد. طبق قرارداد منعقـده بین ایران و سوریه، می بایست در چهار مرحله و هربار حدود یک صد تن از پاسداران، تعلیمات لازم را ببینند.»(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۶ ضمیمه، رادیو بغداد، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۲- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۰۰، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۴۲، به نقل از روزنامه فرانکفورتر الگمانیه، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

۱

سرپرست ستاد امنیت اهواز، در گفت وگویی اختصاصی با روزنامه کیهان، آمار تلفات و خسارت های واردشده از اصابت سلاح های دوربرد عراق به شهر اهواز را اعلام کرد و تدابیری که برای حفظ انسجام مردم و نیروهای انتظامی برای حفاظت از شهر اتخاذ شده است را تشریح کرد. وی گفت: «شهر مقاوم و شهیدپرور اهواز در طول یک سال جنگ تحمیلی، متجاوز از ۱۵۸۰ مجروح و شهید داشته و مزدوران ارتش صدام تاکنون با شلیک حدود ۱۵۰۰ گلوله توپ، پرتاب بیش از ۳۰ فروند موشک و ۵۴ عدد بمب، متجاوز از ۱۰۳۰ دستگاه از خانه های بی دفاع و غیر نظامی مردم اهواز را ویران کرده اند.»

وی همچنین گفت: «از همان روزهای نخستین جنگ، برای اینکه اهواز دچار سرنوشت آبادان نشود، بی درنگ برای هماهنگ ساختن مقاومت مردم و نیروهای انتظامی و نظامی دربرابر دشمن کافر و نیز ستون پنجم، ستادی به نام ستاد امنیت در اهواز شروع به کار کرد که وظایف ستاد به دو مورد؛ یکی ایجاد شورای هماهنگی و دیگری برقراری روابط عمومی ختم می شود.»(۱)

۲

درحالی که یک سال و چند روز از آغاز جنگ ایران و عراق می گذرد، وضعیت نیروهای نظامی در دو کشور درگیر در جنگ، متفاوت و متضاد است. در ایران، درپی پیروزی های اخیر رزمندگان در عملیات ثامن الائمه(ع)، به دلیل استقبال نیروهای مردمی و مشمولان خدمت سربازی از اعزام به جبهه های جنگ، امروز، اداره وظیفه عمومی احضار برخی از مشمولان دوره سربازی را که قبلاً به خدمت زیر پرچم فراخوانده بود، لغو کرد و آن را به تعویق انداخت. به گزارش خبرگزاری پارس، تاریخ اعزام مشمولان عادی کمتر از دیپلم متولد ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۱، تا هجدهم آبان ماه سال جاری به تعویق افتاد. اداره وظیفه عمومی، علت این تعویق را استقبال بی نظیر مشمولان متولد ۱۳۳۷ برای انجام دادن خدمت مقدس سربازی اعلام کرد.(۲)

اما در عراق وضعیت نیروهای ارتش عراق به گونه دیگری است. باوجود امتیازات گسترده ای که حکومت عراق به داوطلبین شرکت در جنگ می دهد، نه تنها مردم از حضور در جبهه های جنگ استقبال نمی کنند، بلکه با فرار از جبهه های جنگ، ارتش این کشور را با بحران روبه رو کرده اند. حزب الدعوهالاسلامی به نقل از منابع موثق نظامی در وزارت دفاع عراق گزارش داد: از شروع جنگ تحمیلی تا دهم شهریورماه ۱۳۶۰، بیش از ۲۰ هزار سرباز عراقی از جبهه های جنگ فرار کرده اند و صدام برای پرکردن خلأ موجود، از مزدوران خارجی استفاده می کنند. طبق گزارش حزب الدعوهالاسلامی، اوضاع در داخل عراق همچنان بحرانی است و هزاران نفر از جوانان این کشور که ازطرف ارتش خودفروخته صدام به خدمت نظام احضار شده بودند، متواری شده اند.(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۶.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۱، ۱۵/۷/۱۳۶۰، صص ۱۶ - ۱۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

امروز، نیروهای سپاه پاسداران با کمک و پشتیبانی واحدهایی از ارتش جمهوری اسلامی ایران، منطقه اورامان در شمال پاوه و تعدادی روستا در شمال شرقی بوکان را آزاد و پاک سازی کردند. هجوم افراد مسلح وابسته به حزب غیر قانونی دمکرات به یک خودرو شرکت توانیر در ارومیه و پناهنده شدن ۲ نفر از افراد شورشی به سپاه از دیگر رویدادهای مناطق کردنشین بود.

از اولین ساعات امروز، نیروهای سپاه با حمایت آتش پشتیبانی لشکر۲۸ کردستان در عملیاتی که تا ساعت ۲۱ طول کشید، منطقه اورامان را در شمال پاوه و در نزدیکی مرزهای عراق پاک سازی کردند و روستاهای "بلدر"، "خیاو"، "تمالا" و "رودبر" را، که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در تصرف افراد حزب رزگاری بود، به تصرف درآوردند. باتوجه به اخباری که از این پاک سازی منتشر شده است، عملیات با غافلگیری کامل و بدون درگیری های سنگین انجام شده و باوجود وسعت زیاد منطقه، تلفات گزارش شده به طور چشمگیری اندک بوده است. فقط در یک مورد که گزارش ها مکان آن را ذکر نکرده اند، ۷۰ تن از نیروهای حزب رزگاری اقدام به فرار کردند که با تعقیب نیروهای سپاه و شروع درگیری، ۱۱ تن از آنان کشته شدند.

درپی این عملیات، ۱۱۶ تن از افراد حزب رزگاری درحالی که سلاح های خود را به همراه داشتند، تسلیم نیروهای خودی شدند. همچنین ۴ تن از نیروهای سپاه و یک سرباز که از مدت ها پیش گروگان افراد این حزب بودند، آزاد شدند.(۱)

روزنامه کیهان درباره چگونگی اجرا و سابقه این عملیات و ویژگی های منطقه اورامان نوشته است: منطقه اورامان که بیش از دو سال و نیم در تصرف ضد انقلاب و پایگاه عمده گروه "رزگاری" به رهبری شیخ عثمان نقش بندی بود، از ۶ ماه پیش در محاصره نیروهای خودی قرار گرفت و لحظه به لحظه، حلقه محاصره این منطقه کوهستانی، که سراسر آن پوشیده از کوه های عظیم، دره ها و غارهاست و به همین دلیل ضد انقلاب توانسته بود تا مدت ها در این محل دوام آورد، تنگ تر شد تا اینکه در تاریخ سیزدهم و چهاردهم مهرماه سال جاری، دستور عملیات برای پاک سازی آن صادر شد. در ادامه گزارش کیهان آمده است: افراد و رهبری گروهک ضد انقلابی "رزگاری" که متوجه اجرای عملیات شده بودند، توانستند با زور و تهدید، ۷۰ تن از افراد فریب خورده را با خود همراه کرده، از منطقه بگریزند، اما عملیات ساعت یک بامداد ۱۵/۷/۱۳۶۰ با حمایت آتش توپخانه ارتش و تعرض وسیع برادران سپاه شروع شد و افراد باقیمانده در روستای اورامان، بلافاصله با پرچم های سفید به استقبال رزمندگان آمدند.(۲)

همچنین نیروهای سپاه و ارتش در عملیات دیگری، روستای "رحیم خان" در شمال شرقی بوکان در محور میاندوآب را، که دارای موقعیت حساس جغرافیایی و نظامی بود، به تصرف خود درآوردند. نیروهای خودی همچنین روستاهای "کوماله"، "برده"، "راوا" و "ویس آباد" را در همین محور پاک سازی کردند. در این عملیات، ۶ نفر از نیروهای حزب دمکرات دستگیر

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲ ، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۲۱ ، ۲۸ و ۳۱، خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰، سنندج؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته اطلاعات عملیات مرکز، طرح و برنامه عملیات، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۰۲۱۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته اطلاعات عملیات مرکز، شماره۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۳، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۱۵ - ۱۴، تهران و ص۱۸، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، اطلاعیه جنگی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۹؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ و ۳ به فرماندهی عملیاتی شمال غرب (ارومیه)، شماره ۴۳، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه.

شدند و ۲۰ قبضه انواع سلاح خودکار، ۴۰۰۰ عدد انواع فشنگ، یک دستگاه خودرو مینی بوس و یک دستگاه موتورسیکلت به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

فقط یک منبع از شهادت ۳ تن و زخمی شدن ۷ تن از نیروهای خودی در این عملیات خبر داده است.(۲)

همچنین نیروهای سپاه در عملیاتی به منظور پاک سازی محور روانسر - کامیاران در حوالی روستای "ماویان" در سیزده کیلومتری شمال غربی بوکان، ۶ تن از نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران را به هلاکت رساندند و ۳ نفر از افراد این حزب را دستگیر کردند. در این عملیات، یک قبضه خمپاره و مقداری مهمات به غنیمت نیروهای خودی درآمد.(۳)

در محور ارومیه - مهاباد، یک خودرو حامل کارمندان اداره توانیر با ۲ محافظ که برای رفع نقص شبکه برق به مهاباد رفته بودند، در ساعت ۱۹ هنگام بازگشت در نزدیکی ارومیه مورد هجوم نیروهای مسلح غیر قانونی قرار گرفتند. در این حادثه یک درجه دار شهربانی به شهادت رسید و یک افسر از این نیرو و ۲ کارمند توانیر زخمی شدند.(۴)

همچنین امروز یکی از اعضای حزب دمکرات و یک عضو گروه کومه له خود را به سپاه سنندج معرفی کردند. این افراد با اظهار ندامت از اعمال خود و پشتیبانی از جمهوری اسلامی، سلاح های خود را تحویل نیروهای سپاه دادند.(۵)

۱

درپی آزادسازی شهر بوکان،(۶) فرماندار سقز آخرین وضعیت این شهر را تشریح کرد. در همین حال رادیو حزب دمکرات با کم اهمیت جلوه دادن پاک سازی شهر بوکان به دست رزمندگان اسلام، کوشید تا سرپوشی بر شکست های حزب دمکرات بگذارد.

فرماندار سقز در گفت وگوی کوتاهی با خبرنگار خبرگزاری پارس درباره اوضاع بوکان گزارش داد: این شهر لحظه به لحظه حالت عادی تری به خود می گیرد و به همین مناسبت، عده کثیری از اهالی بوکان که در یک سال گذشته به سقز مهاجرت کرده و در این شهر سکنی گزیده بودند، در چند روز اخیر به زادگاه خویش، بوکان، بازگشته اند.(۷)

رادیو صدای کردستان ارگان خبری - تبلیغاتی حزب دمکرات کردستان ایران، امروز در گفتاری درباره آزادسازی بوکان به دست نیروهای خودی موضع گیری کرد. این رادیو با چشم پوشی از اینکه بوکان آخرین شهری بود که از تسلط حزب دمکرات کردستان خارج شد و حزب دراختیارداشتن آن را همیشه به عنوان قدرت نظامی خود به رخ دیگران می کشید، ازدست دادن آن شهر را از این

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۳۱، خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ارومیه؛ و- همان، ص۲۸، خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعته گذشته)،

شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۴، ص۲، ۱۸/۷/۱۳۶۰، اطلاعیه ستاد مرکزی سپاه.

۲- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، به گزارش روابط عمومی ستاد عملیات سپاه پاسداران غرب کشور؛ و- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۲، اطلاعیه جنگی ستاد مرکزی سپاه ؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۲۱، خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰، به نقل از اطلاعیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۴- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲ ، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۱۹ - ۱۸، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

۶- در ضمیمه گزارش این روز کلیاتی از عملیات نیروهای خودی که به منظور آزادسازی شهر بوکان در دهم و یازدهم مهرماه انجام شد، درج شده است.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، همان، شماره ۲۰۱ ، ۱۵/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

جهت غیر مهم خواند که برای نیروهای جمهوری اسلامی جنبه راهبردی نداشت. در این گفتار که در جای جای آن نارضایتی پنهان از آزادسازی بوکان به دست نیروهای خودی به چشم می خورد، با ارائه اطلاعات غیر واقع یا اغراق در اطلاعات داده شده، سعی شده است از آثار روانی این شکست کاسته شود. این رادیو گزارش داد: «برخلاف ادعای بلندگوهای تبلیغاتی رژیم نه صدها، نه ده ها و نه حتی یک قبضه سلاح سنگین و سبک از پیش مرگان به جای نمانده و از آنها گرفته نشده است. این حقیقت را هم تمامی افراد نیروهای سرکوبگر و فرماندهان آنها و هم سردمداران رژیم ارتجاعی به خوبی می دانند که پیش مرگان ما به هنگام عقب نشینی از بوکان، حتی یک فشنگ هم از دست ندادند، دلیل این کار کاملاً روشن است، ستاد فرماندهی پیش مرگان حزب باتوجه به این مسئله که منطقه بوکان برای نیروهای سرکوبگر یک منطقه استراتژیکی به حساب نمی آید و ایجاد درگیری ها در اطراف این شهر ازطرف نیروهای سرکوبگر، صرفاً برای سرگرم نگاه داشتن پیش مرگان و تحلیل بردن قدرت رزمی و... صورت می گیرد، هیچ گاه درصدد برنیامد که شمار مدافعین بوکان را در دو جهت شهرهای سقز و میاندوآب، از حدود دو شاخه پیش مرگان زیادتر کند. دفاع از شهر بوکان، تنها جنبه سمبولیک داشت لیکن در عمل پیش مرگان خلق [کرد با حفظ شهر در عمل،] شگفتی فرماندهان خود را فراهم آوردند. مدت دو سال بود که نیروهای ارتش و سپاه در شهرهای سقز و بوکان برای اجرای نقشه تسخیر بوکان آماده می شدند. در ستاد ارتش، در ستاد لشکر۶۴، در ستاد لشکر۲۸ کردستان و تیپ سقز مدام صحبت از این بود که چگونه جاده ۳۱ کیلومتری سقز تا بوکان را طی نمایند و به دژ تسخیرناپذیر بوکان برسند. با آگاهی به این مسئله که شش ماه بود نیروهای ارتش و پاسداران در ۱۵ کیلومتری بوکان مستقر بودند، پس از چندی با حملات نیروهای زرهی که از حمایت هلیکوپتر و فانتوم نیز برخوردار بودند، [به بوکان حمله می کرده و] هر بار شکست می خوردند و عقب می نشستند، سرانجام جناب [صیاد] شیرازی فرمانده سابق لشکر۶۴ و فرمانده کنونی نیروی زمینی، ... تصمیم به تسخیر بوکان گرفت و از همه جا کمک گرفت. از لشکر خراسان، از پادگان مراغه، از پادگان عجبشیر، از لشکر۲۸ کردستان، از افراد بسیج، از سپاه پاسداران حتی از جاش ها و جوانمرد ها کمک دریافت کرد و بالاخره هفته گذشته، نیروهای تحت فرمان جناب فرمانده نیروی زمینی از سه جهت به سوی بوکان به حرکت درآمدند.

ستونی که از جاده خاکی میاندوآب پیشروی را آغاز کرده بود، به دست پیش مرگان نیروی پیشوا تارومار گردید. از این ستون در حدود ۷۰ نفر کشته و تعدادی نیز زخمی شدند، چندین دستگاه خودرو، تانک و نفربر آنها منهدم شد و مقادیر زیادی از مهمات آنها به دست پیش مرگان و نیروی مقاومت ملی افتاد. ستون دیگر که تنها با عده ای درحدود یک صد نفر از پیش مرگان روبه رو بودند، پس از ۶ شبانه روز [درگیری] و با تحمل تلفات سنگین ازجمله [انهدام] یک تانک، [سقوط] یک هلیکوپتر و چندین ده نفر کشته و زخمی خود را به بوکان رساندند. این، درواقع شکست

افتضاح باری است که بلندگوهای رژیم آن را به صورت یک پیروزی عظیم نظامی قلمداد می کنند، اما جناب سرهنگ [صیاد] شیرازی، در مقام فرماندهی نیروی زمینی، این را نیک می داند که پیشروی یک نیروی زرهی و پیاده ۲هزار نفری در یک جاده آسفالته و تقریباً هموار، به میزان ۱۵ کیلومتر، در عرض ۶ روز، با داشتن پوشش هوایی و حمایت فانتوم ها و هلیکوپترها و توپخانه سنگین و آن هم درحالی که طرف مقابل تنها درحدود یک صد نفر از افراد خود را برای مقابله با آن فرستاده باشد، چیزی جز یک شکست فضاحت بار نیست و اگر این جناب سرهنگ آریامهری، از گفتن واقعیت به دولت ارتجاعی سر باز می زند، خود به خوبی از بُعد فاجعه آگاهی دارد.»(۱)

۱

امروز افراد مسلح سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با ترور، بمب گذاری، پرتاب کوکتل مولوتف و... کوشیدند در شهرهای مختلف کشور ازجمله شیراز، تبریز، کرج، اندیمشک، صومعه سرا، خرم آباد و چند شهر دیگر ناامنی ایجاد کنند. درمقابل، نیروهای امنیتی موفق شدند ضرباتی به گروه های تروریستی و ضد انقلاب وارد کنند. کشف چند خانه تیمی، دستگیری و کشته شدن تعدادی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و نیز دستگیری یک هسته نفوذی سلطنت طلب در شرکت نفت، ازجمله اقدامات نیروهای خودی در این روز بود.

افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۶:۳۰ صبح، در خیابان هنگ منشعب از خیابان نادر شیراز، به یک مینی بوس که حامل نیروهای سپاه بود، تیراندازی کردند که ۳ نفر از نیروهای سپاه به شهادت رسیدند و ۲ نفر نیز زخمی شدند. مهاجمان که سوار یک خودرو تویوتای شیری رنگ شده بودند و از عقب به سمت مینی بوس تیراندازی می کردند، پس از تیراندازی متواری شدند.(۲)-(۳)

همچنین در گلشهر ویلای کرج، "محمود داودآبادی" یکی از اعضای سپاه پاسداران به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ترور شد و به شهادت رسید. شخص ضارب با کمک مردم دستگیر و به سپاه تحویل داده شد.(۴)

در بندر انزلی، افراد سازمان مجاهدین با هدف ترور فرماندار این شهر به وی حمله کردند که آسیبی به وی نرسید.(۵)

همچنین در یکی از محله های شهر شیراز (خیابان قصرالدشت، کوچه فاطمی)، رفتگر محله بمبی را که با استفاده از تله شیمیایی با ۱۳ بمب دست ساز قوی و ۵ بمب صوتی ساخته و مقابل منزل یکی از نیروهای سپاه در داخل یک پیت حلبی جاسازی شده بود، به طور تصادفی کشف کرد و نیروهای شهربانی نیز آن را خنثی کردند.(۶)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱۱ ضمیمه، رادیو صدای کردستان، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۲- خودرو استفاده شده در این عملیات ۲ روز بعد در کوچه بیمارستان حافظ آن شهر کشف شد و در بازرسی از آن یک

قبضه تیربار، ۲ قبضه تفنگ ژ۳ و تعداد فراوانی فشنگ به دست آمد. (روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.)

۳- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، شیراز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۱، ۱۵/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، شیراز- خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۸، شیراز- خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/ ۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۹۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات و فرماندهی تهران، ۱۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۳، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران کرج؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰، بندرانزلی به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

۶- سند شماره ۰۴۹۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات و فرماندهی تهران، ۱۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، شیراز- خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۸، شیراز- خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۳، شیراز- خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، شیراز- خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

در جاده تبریز – صوفیان، نیروهای کمیته مستقر در منطقه سهلان به یک خودرو لندرور با ۴ سرنشین مشکوک شدند و قصد بازرسی داخل خودرو را داشتند که یکی از سرنشینان نارنجکی را به سمت نیروهای کمیته پرتاب کرد و با تیراندازی متقابل نیروهای کمیته ۲ تن از مهاجمان کشته و ۲ تن دیگر دستگیر شدند.(۱)

امروز همچنین در خیابان قطران تبریز، تعدادی وسایل ساخت بمب و نارنجک کشف شد. روابط عمومی کمیته مرکزی تبریز دراین باره اعلام کرد: پاسداران کمیته منطقه۷ تبریز با اطلاعاتی که از سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیونی به دست آورده بود، ۱۱۲ پوسته نارنجک لوله ای دست ساز را که عوامل گروهک های ضد انقلاب در خیابان قطران رها کرده بودند، کشف کردند.(۲)

در اندیمشک، یک نفر از وابستگان مجاهدین خلق (منافقین) یک کوکتل مولوتف به مقر سپاه پرتاب کرد که آتش سوزی مختصری ایجاد کرد و بلافاصله مهار شد.(۳)

افراد سازمان مجاهدین (منافقین) در صومعه سرا کوکتل مولوتفی را داخل یک منزل پرتاب کردند که خسارتی به بار نیاورد.(۴)

همچنین نیروهای سپاه با بهره گیری از اطلاعات مردمی در خرم آباد ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و دو تن از افراد شاخه نظامی سازمان را دستگیر کردند. در بازرسی از این دو منزل، مقادیری سلاح، مهمات و مواد منفجره به دست آمد.(۵)

روابط عمومی سپاه پاسداران از دستگیری یک هسته سلطنت طلب در شرکت نفت خبر داد. گزارش خبرگزاری پارس به نقل از مسئولان روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ازنا حاکی است، رئیس خطوط لوله نفت، رئیس انبار نفت، رئیس گارد شرکت نفت و مسئول فروشگاه شرکت نفت ازنا از وابستگان به گروه بختیار که با دیگر گروهک ها نیز ارتباط داشتند، دستگیر شدند. براساس این گزارش، از نامبردگان که در ۳ خانه کارمندی شرکت نفت سکونت داشتند، اعلامیه ها و نوارهایی علیه رهبر انقلاب و جمهوری اسلامی ایران، ۲ قبضه کلت کمری، ۱۰۰ تیر فشنگ، وسایل قمار، مقداری مشروب و تریاک و نیز کتاب هایی از مجاهدین و چریک های فدایی خلق و نوارهای مبتذل کشف و ضبط شد.(۶)

۱

یکی از راه هایی که اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) برای مبارزه با نظام جمهوری اسلامی و غیرمردمی جلوه دادن آن در پیش گرفته اند حمله به سفارتخانه ها، کنسولگری ها و دانشجویان ایران در خارج از کشور، است. به دنبال این خط مشی، امروز افراد سازمان به تعدادی از دانشجویان هوادار انقلاب اسلامی در شهر "کان" فرانسه حمله کردند. همچنین امروز سرمدی، سرکنسول ایران در شهر استانبول ترکیه، درباره هجوم اعضای سازمان مجاهدین به این کنسولگری گزارش داد.

امروز در شهر کان فرانسه، اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به دانشجویان طرف دار انقلاب اسلامی حمله

کردند که این اقدام زخمی شدن ۴ تن از دانشجویان را درپی

ص: ۶۶

۱- . روزنامه اطلاعات، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی کمیته مرکزی تبریز.

۲- همان.

۳- سند شماره ۰۰۵۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۴- سند شماره ۱۷۴۰۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه منطقه ۳ به فرماندهی سپاه منطقه مرکزی ستاد، ۱۷/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۲۰ - ۱۹، خبرگزاری پارس به نقل از ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۱۵/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۱ ، ۱۵/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۳، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، اطلاعیه روابط عمومی سپاه؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، خرم آباد - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰، به نقل از ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

داشت. به گزارش خبرگزاری فرانسه، در جریان یک درگیری شدید که بین هواداران مسعود رجوی و دانشجویان طرف دار انقلاب اسلامی ایران در رستوران دانشگاه کان در مغرب فرانسه روی داد، ۴ تن زخمی شدند که حال یکی از آنها وخیم است. به گزارش پلیس فرانسه، ۴۰ نفر جوان مخالف انقلاب ایران که برخی از آنها با خود چماق حمل می کردند، به ۱۰ دانشجوی طرف دار آیت الله خمینی حمله کردند و در زدوخوردی که به دنبال این حمله بین دو طرف درگرفت، ۴ تن از دانشجویانی که مورد حمله ناگهانی قرار گرفته بودند، زخمی شدند. یکی از مجروحان که از ناحیه سر به شدت زخمی شده بود، در بیمارستان بستری شده است.(۱)

علاوه براین اقدام، به دنبال حمله روز گذشته افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به کنسولگری ایران در استانبول، امروز سرمدی، سرکنسول ایران در استانبول، با خبرگزاری پارس مصاحبه کرد و درباره چگونگی حمله این افراد به کنسولگری، نوع اقدامات و رفتار آنها با کارگزاران کنسولگری، نحوه برخورد جانب دارانه پلیس ترکیه و عملکرد دولت ترکیه در کتمان واقعیت های این حادثه توضیح داد. وی گفت:

«مدتی بود که اطلاع داشتیم ضد انقلابیون در جلسات خصوصی تصمیم بر حمله به سرکنسولگری را دارند. دیروز (۱۴/۷/۱۳۶۰) صبح که در نمایندگی را باز کردیم، تعداد ۷ - ۸ نفر ایرانی وارد شدند و چون کاری نداشتند، مسئله غیر عادی بود. در ساعت ۹:۱۵، از پلیس کمک خواسته شد. از آن لحظه تا حمله آنها، ۲۰ دقیقه گذشت و از پلیس خبری نشد. به مأمور جلو در اطلاع داده شد که با خروج این چند نفر، به کسی اجازه ورود ندهند. در همین لحظه، تعدادی از داخل و تعدادی از خارج (که از روی نرده ها پریدند) حمله را آغاز کردند. در دست برخی اسلحه و دست برخی دیگر چوب بود، بقیه نیز صندلی ها را شکسته و از آن به عنوان وسیله تهاجمی استفاده کردند. من در سانترال درحال تماس با پلیس بودم که آنها به آنجا آمده و با مشت و لگد به من حمله کردند. ۲ نفر دست و پای مرا گرفته و ۳ یا ۴ نفر می زدند. سپس به سراغ کارمندان دیگر رفتند و همه را به صورت گروگان به زیرزمین بردند. تمام درها را بسته و هرچه دیدند، شکستند. صدای شکستن با صدای گلوله درهم آمیخته بود. ۲ تن از کارمندان از اتاق پشتی به بیرون فرار کردند که یکی از آنها براثر پرش از ارتفاع پایش ضرب دید. آقای شیرزادی را در اتاقش به عنوان اینکه ساواکی است تهدید به مرگ کردند و او نیز خود را از پنجره پایین انداخت که پایش صدمه دیده است و الآن بستری است. در همین حال، یکی از مستخدمان (آقای خلیل پور) را با لگد بیرون انداختند (چون فکر می کردند مسلح است) و از بالا به طرفش تیراندازی می شود که یک گلوله به شانه اش اصابت می کند. گارد جلو در ۲ تیر هوایی شلیک می کند و تفنگش گیر می کند. یک سرباز حکومت نظامی هم که می خواهد شلیک کند، گلوله اش گیر می کند و تروریست ها یک گلوله نیز به پای او می زنند. یکی از کارمندان پیر (فیروزمند) دچار سکته می شود و همراه ۲ زن به خارج از ساختمان منتقل می شود. تروریست ها از لحظه اشغال کنسولگری تا وقتی که تسلیم شدند (که یک ساعت طول کشید) هرچه توانستند، شکستند [و]

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، کان - خبرگزاری فرانسه؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۷، کان - خبرگزاری فرانسه، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

حدود چند میلیون خسارت وارد کردند. بااینکه در تمام مدت با جوراب زنانه صورت خود را پوشانده بودند، ولی ما تعدادی را شناختیم، چهره های ناآشنا هم زیاد بود. گمان می رود چند نفری هم از اروپا آمده باشند. شعارهای روی دیوارها از درود به رجوی و بختیار بود تا امینی و آریانا که نشان دهنده اتحاد همه جناح های ضد انقلاب است. بالاخره پس از یک ساعت، خودشان را تسلیم پلیس کردند. پوکه های اسلحه را پلیس جمع آوری کرده است، اما پلیس ادعا می کند که از متهمان اسلحه به دست نیامده است. چون احتمال این می رفت که اینها در این اثنا بمبی کار گذاشته باشند، از پلیس خواسته شد که برای کشف بمب و اسلحه بیایند. پلیس چیزی پیدا نکرد، از حرف های پلیس چنین برمی آمد که می خواستند تیراندازی را به کارمندان کنسولگری نسبت دهند. از وزارت خارجه ترکیه به سفارت آنکارا اطلاع دادند که اینها در بازجویی اعتراف کرده اند که مسلح بوده و اسلحه ها را در کنسولگری مخفی کرده اند. درعین حال، یک اتومبیل قرمزی در جلو کنسولگری پیدا شد. به پلیس خبر دادیم، داخل اتومبیل چیزی به دست نیامد. گمان می رود که عوامل رژیم بعث عراق نیز در این ماجرا دست داشته باشند. درباره عدم مداخله پلیس سؤال شد، اظهار داشتند، چون اینها مسلح بودند، ما مداخله نکردیم. باتوجه به اینکه پس از حادثه با تمامی خبرنگاران مصاحبه انجام شد و همه ماجرا را برایشان توضیح دادیم، ولی دولت ترکیه از پخش آن جلوگیری کرد. در عوض اطلاعیه ای به مطبوعات دادند که مضمون آن چنین بود: "تعدادی از دانشجویان ایرانی به کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در استانبول حمله کردند و با مداخله پلیس مسئله خاتمه یافت." یکی از روزنامه های ترکیه که قبل از انتشار نمونه ای از چاپ اولش را به ما داد [وقتی روزنامه چاپ شد]، با کمال تعجب دیدیم که به جای گزارش جریان (که در آن این حمله محکوم شده بود)، در چاپ دوم، همان اطلاعیه کذایی را گذاشتند.»

خبرگزاری پارس در ادامه گزارش خود آورده است: «خبرنگار ما که به محل کنسولگری رفته بود، گزارش می دهد که در یکی از اتاق ها اثر گلوله به چشم می خورد که از داخل و خارج تیراندازی شده است. شعارهای روی دیوارها غیر از آنها که ذکر شد، زنده باد شورای ملی مقاومت، درود بر ارتش آزادی بخش ایران، مرگ بر جلاد خون آشام و غیر ه بود. در این شعارها چیزی به نفع بنی صدر به اسم نبود.»(۱)

۱

غلامحسین تیزمغز، دادستان انقلاب اسلامی اهواز، درباره همکاری سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با رژیم عراق مطالبی را بیان کرد. وی در گفت وگو با خبرگزاری پارس با اشاره به ارتباط اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با عوامل حزب بعث عراق گفت:

«هروقت ما یک پیروزی در راه صدور و گسترش انقلاب داشته ایم، ایادی امپریالیزم تحت هر عنوانی که شده می کوشند اهمیت این حرکت را در اذهان خنثی کنند و نمونه آن را در روز پیروزی بزرگ نیروهای اسلام در شمال آبادان دیدیم که سربازان بدون لباس صدام در داخل

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۳۶۰/۷/۱۷، صص ۶ - ۵، استانبول - خبرگزاری پارس،

.۱۶/۷/۱۳۶۰

کشور دست به یک سری عملیات زدند. این عملیات بی رابطه با این پیروزی نیست و ارتباط سازمان منافقین با حزب بعث برای ما کاملاً مسلم است. نمونه دیگر آن دستگیری یکی از عناصر این سازمان در آبادان است که با سران حزب بعث در بصره ارتباط داشت و مستقیماً از آنها اسلحه دریافت می کرد و هنگامی که سال گذشته بعثی ها علیه کشور ما بسیج شدند، افراد سازمان منافقین بلافاصله در آبادان دست به حرکت هایی شناخته شده زدند.»(۱)

۱

سازمان فداییان خلق (اکثریت) شاخه خوزستان با پیروی از مشی مرکزیت این سازمان با تحویل سلاح های خود به سپاه پاسداران و انتشار بیانیه ای، ضمن اعلام مشی غیر مسلحانه سازمان و پایبندی به قانون اساسی، کشف احتمالی سلاح از وابستگان به این سازمان را بزه فردی و غیر سازمانی اعلام کرد. به نوشته روزنامه کیهان، سازمان فداییان خلق ایران (اکثریت) شاخه خوزستان ضمن نامه ای که رونوشت آن به استانداری، حاکم شرع و رئیس دادگاه های انقلاب اسلامی، دادستان انقلاب اسلامی خوزستان، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اهواز و کمیته مرکزی انقلاب اسلامی استان خوزستان ارسال شده، سلاح های خود را تحویل سپاه پاسداران خوزستان داد. این سلاح ها شامل تیربار، آر.پی.جی۷، تفنگ خودکار، کلاشینکف، تفنگ خودکار یوزی، تفنگ خودکار ژ۳، نارنجک، انواع کلت، دینامیت، فرستنده و گیرنده دستی، دوربین تفنگی، تی.ان.تی، بوشتن و سه راهی، بازوکا، دستگاه بی سیم، انواع فشنگ مربوط به شهرستان های اهواز، آبادان و ۶۸ شاخه دیگر بوده است. در قسمتی از نامه سازمان فداییان خلق ایران (اکثریت) شاخه خوزستان آمده است: شرایط پیچیده و حساس کنونی میهن انقلابی ما که هرروز با تسخیر و درهم شکستن دژهای تازه ای از جبهه ضد انقلاب زخم خورده به سرکردگی امریکای جنایتکار همراه است، از همه نیروهای راستین انقلاب می خواهد که همه توان مادی و معنوی خویش را در خدمت اتحاد خلق و تثبیت و گسترش دستاوردهای گران قدر انقلاب قرار دهند. شرط ضروری اتحاد آگاهانه و شکست ناپذیر مردم، همکاری و همگامی صادقانه همه سازمان ها و نهادها و ارگان هایی است که امروز تا پای جان به دفاع از انقلاب برخاسته اند. در قسمت دیگری از این نامه آمده است: سازمان ما خود را مقید می داند که به قانون اساسی جمهوری اسلامی وفادار باشد و در راه تحقق اهداف اصیل و مردمی آن مبارزه کند. این سازمان فقط تشکیلاتی سیاسی است و نه سیاسی - نظامی؛ به همین دلیل، نگهداری و حفظ سلاح حتی به نام مقابله با امپریالیسم و ضد انقلاب داخلی امروز مورد قبول ما نیست. سازمان ما عمیقاً معتقد است که وظیفه تسلیح توده ها و مقابله قهرآمیز با ضد انقلاب ضرورتاً برعهده ارگان های نظامی و انقلابی جمهوری اسلامی است و همه نیروهای مؤمن به انقلاب باید با پذیرش هدایت و رهبری این ارگان ها به این وظیفه خاص انقلابی خود عمل کنند. باتوجه به توضیحات مذکور، سازمان فداییان خلق ایران (اکثریت) به پیروی از اطلاعیه دادستانی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۲۱، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

انقلاب درباره تحویل دادن هر نوع سلاح، خود را موظف می داند که همه سلاح های موجود در هر شاخه خوزستان را به مراکز سپاه پاسداران در شهرهای استان تحویل دهد.

در پایان این نامه همچنین آمده است: بنابراین، از تاریخ تحویل این سلاح ها به مراکز سپاه پاسداران، اگر ارگان های انقلابی هر نوع و هر تعداد اسلحه نزد افراد وابسته به سازمان کشف کنند، ضرورتاً بزه فردی محسوب می شود و نباید این جرم به سازمان منتسب گردد و بدون تردید، بزه مفروض ازجانب ما محکوم است و باید با خاطی مطابق قوانین جمهوری اسلامی رفتار شود.(۱)

۱

امروز در تهران، شورای نگهبان اعتبارنامه سومین رئیس جمهوری ایران را صادر کرد و فرماندار این شهر با پایان یافتن شمارش آرای انتخابات میان دوره ای مجلس در تهران، اسامی ۳ نفر نماینده راه یافته به مجلس شورای اسلامی را اعلام کرد.

امروز شورای نگهبان طی نامه ای اعتبارنامه سومین رئیس جمهور ایران را صادر کرد. در این نامه آمده است: «اعتبارنامه ریاست جمهوری اسلامی ایران را شورای نگهبان تأیید می نماید. آقای سیدعلی حسینی خامنه ای فرزند سیدجواد، دارای شناسنامه شماره ۲۱۷ صادره از مشهد، متولد ۱۳۱۸ هجری شمسی، در انتخابات ریاست جمهوری - که در تاریخ ۱۰ مهرماه ۱۳۶۰ برگزار شده - با اکثریت مطلق ۵۷۹/۰۰۸/۱۶ رأی از ۷۱۷/۸۴۷/۱۶ رأی به عنوان رئیس جمهوری اسلامی ایران انتخاب گردیده است.

۱۵ مهرماه ۱۳۶۰. احمد جنتی، ابوالقاسم خزعلی، عبدالرحیم ربانی شیرازی، غلامرضا رضوانی، لطف الله صافی، یوسف صانعی، علی اراد، گودرز افتخارجهرمی، محمد صالحی، حسین مهرپور، مهدی هادوی و محسن هادوی.»(۲)

در تهران نیز کار شمارش آرای انتخابات میان دوره ای مجلس شورای اسلامی پایان یافت. مصطفی تهرانی، فرماندار تهران، درباره نتایج به دست آمده از شمارش آرا گفت: «جمعاً ۲ میلیون و ۱۱۶ هزار و ۲۵۸ نفر در ۲ هزار حوزه رأی گیری در سطح شهرستان تهران شرکت کرده و به کاندیداهای موردنظر خود رأی دادند.» فرماندار تهران میزان آرای ۳ نفر از کاندیداهای میان دوره ای حائز رأی را برای حضور در مجلس شورای اسلامی در شهرستان تهران به این شرح اعلام کرد: «۱. خانم عاتقه صدیقی (رجایی)، یک میلیون و ۸۴۲ هزار و ۷۴۶ رأی. ۲. سیدرضا زواره ای، یک میلیون و ۷۲۵ هزار و ۲۱۰ رأی. ۳. حسین کمالی، یک میلیون و ۶۵۶ هزار و ۴۱۹ رأی.»(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۶، اهواز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، خرم آباد - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰، به نقل از ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۳، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۱، تهران -

خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۱۵/۷/۱۳۶۰، ص۱۵.

آقای هاشمی رفسنجانی در سخنرانی پیش از دستور امروز مجلس شورای اسلامی، ادعاهای دولت کویت(۱) و برخی کشورهای غربی را مبنی بر بمباران یکی از مراکز نفتی کویت با روند رو به افزایش پیروزی نیروهای ایرانی در جبهه های جنگ مرتبط دانست. وی با واردکردن چند اشکال به ادعای مقامات امریکایی دراین باره، بار دیگر پیشنهاد ایران را برای تشکیل یک کمیته فنی برای رسیدگی فنی و تخصصی به این موضوع تکرار کرد. وی همچنین فروش ۵/۸ میلیارد دلار سلاح و تجهیزات امریکایی به عربستان و نیاز محافل امریکایی برای ایجاد فضای لازم تبلیغاتی به منظور انجام دادن این معامله یادآور شد و طرح ادعای بمباران کویت را جوسازی برای تسهیل و فروش این تسلیحات به عربستان اعلام کرد. آقای هاشمی رفسنجانی ترور سادات را نیز نشانه نارضایتی مردم منطقه از سران حکومتی، به خصوص در کشورهای عربستان، مصر، اردن، سودان و تونس خواند و ریشه این نارضایتی را در همراهی سران این کشورها با اسرائیل یا سکوت و بی تفاوتی آنها دربرابر اقدامات تجاوزگرانه رژیم صهیونیستی اعلام کرد. رئیس مجلس شورای اسلامی همچنین به تلاش های سیاسی که پس از پیروزی ایران در عملیات ثامن الائمه(ع) برای برقراری صلح شروع شده است، اشاره کرد و شروط ایران برای متارکه جنگ را تخلیه سرزمین های اشغال شده به دست ارتش عراق، تشکیل دادگاه برای تعیین متجاوز و پرداخت خسارت متجاوز به کشور مورد تجاوز اعلام کرد.(۲)* بخش هایی از سخنان آقای هاشمی رفسنجانی به شرح زیر است:

«حوادثی که امروز مهم است و تحقیقاً در منطقه و شاید در دنیا اثر مهم دارد مثل زنجیر به هم پیوسته اند. آقایان در خاطرشان هست که ۳ یا ۴ روز است توطئه ای علیه ایران، متأسفانه با فریب خوردن کویت یا دست افتادن کویت یا به سهو یا به عمد، شروع شده است. یک روز بعد از آن پیروزی درخشان که مرتجعین منطقه فهمیدند که ایران تحقیقاً در این جنگ پیروز است، امریکا توطئه ای طرح کرد و با دست ارتجاع منطقه درحال اجراست و این خیلی مهم است.

ص: ۷۱

۱- متن نامه وزیر امور خارجه کویت به رئیس شورای امنیت سازمان ملل در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- * سخنان رئیس مجلس پس از وقفه ای که در ادامه جریان کاری مجلس رخ داد، بیان شد. وی درباره علت وقفه پیش آمده گفت: «توضیح کوتاهی درباره آنچه که اتفاق افتاده عرض می کنم و بعد درارابطه با مسائل جاری دنیا و منطقه، نکاتی را یادآور می شوم. درمورد جریان جلسه، آقایان حتماً شاهد بوده اید، من برای اطلاع مردم خارج از جلسه که از تریبون جلسه سروصداهایی شنیده اند، عرض می کنم. موضوع این است که آقای مهندس بازرگان صحبت می کردند که در بین صحبت هایشان به جایی رسیدند که مطالبی راجع به مسائل داخلی گفته می شود. درباره جریان تروریسم داخلی کشور [ترورهای سازمان مجاهدین خلق] جوری تعبیر شد که گویا اینها عامل امریکا نیستند و یک جریان داخلی است. لذا بعضی از دوستان ناراحت شدند و اعتراض کردند. سپس جمع دیگری هم به معترضین پیوستند و از جلسه بیرون رفتند و ما هم برای اینکه تشنجی نشود و امکان ادامه کار باشد، جلسه را موقتاً تعطیل کردیم و حالا دوباره کارمان را شروع می کنیم.»

هواپیماهای ما که حتی به مرزهای کویت هم نزدیک نشده اند و آن روزی که اینها ادعا کرده اند، ما در جنوب پرواز نداشته ایم، مدعی شدند که یکی از مراکز نفتی کویت را هواپیماهای ما بمباران کرده اند. سند اولی آنها هم این بود که آواکس های امریکایی ردیابی کرده اند پرواز های سه فانتوم ایرانی را که البته بعداً "هیگ" هم این را اعلام کرد که رادارهای کویت این را ضبط نکرده بودند، چون هواپیماهای ما پایین حرکت می کرده اند، این سؤال پیدا شد که چرا شما که ضبط کرده اید هواپیماها را نزدید؟ چرا جلوگیری نکردید؟ و باید به مردم خودشان جواب می دادند؛ لذا گفتند: ما ضبط نکردیم. همه ادله آنها این است که یک قطعه ای از یک بمبی که ساخت امریکاست در آنجا پیدا شده است و کسانی که آنجا هستند، می گویند، حتی این آتش سوزی معلوم نیست که اثر بمباران باشد و ممکن است توطئه ای باشد که خود امریکا کرده است یا خود کویت یا خود عراق یا خود عربستان سعودی که ما نمی دانیم، اما پیشنهاد کردیم که یک کمیسیون فنی و سیاسی از ما بیاید و جریان را تحقیق کند، از کشورهای دیگر هم باشند و هنوز هم روی این پیشنهاد ایستاده ایم تا مطلب روشن شود. جالب این است که هماهنگ با این مسئله، بسیاری از کشورهای مرتجع منطقه از پیش آماده بودند که ایران را محکوم کنند، به خاطر تجاوز ادعایی، یک موج ضد ایرانی و ضد اسلامی و ضد انقلابی این جوری راه بیندازند در کنار قضیه، اطلاع دارید و همه می دانیم، دنیا هم می داند که قرار است امریکا معادل ۵/۸ میلیارد دلار اسلحه به عربستان سعودی بدهد، ازقبیل آواکس و غیر ه. در مراجع قانون گذاری امریکا با فشار صهیونیسم سعی می شود که این معامله صورت نگیرد، زیرا مدعی هستند که برای اسرائیل اینها هم خطرناک است؛

لذا یک صحنه سازی باید بشود که در آنجا رأی بیاورند تا عربستان بتواند این اسلحه را بخرد، اگر چنانچه این اسلحه را عربستان می خرید و علیه اسرائیل به کار می رفت، ما حرفی نداشتیم که قربانی این اتهام بشویم، برای اینکه اسلحه ای به دست بیاید و علیه اسرائیل یک روزی به کار برود، ولی می دانیم که این نیست، زیرا آواکس ها مدعی می شوند که ردیابی این هواپیماها را کرده اند، ولی هواپیماهای اسرائیل که آمدند و مراکز اتمی عراق را کوبیدند، آن را ندیده گرفتند. ...

ص: ۷۲

... متأسفانه، کویت هم دانسته یا ندانسته عامل اجرای این توطئه شده و این جریان زشت، ضد اخلاقی، ضد انسانی و ضد اسلامی را در دنیا درست کرده اند. متأسفانه می بینیم کشوری مثل عدن هم که مدعی چپ گرایی است و خیال می کند که جزء کشورهای مترقی است، آن هم کورکورانه جریان را به عنوان یک حمله محکوم می کند. جریان بسیار زشت است و ما امیدواریم که موفق بشویم در حرکات سیاسی بعدی خودمان، دست دشمنان را رو کنیم.

جریان دیگر، مسئله دیروز مصر [است که] از مسائل بسیار مهم منطقه است: آنچه که روح جریان است و بسیار مهم است، این است که مسئولان کشورهای اسلامی درس بگیرند و بدانند که راهی جز راه مردم و راه اسلام در این منطقه به پایان نمی رسد، سادات آن روزی که رفت اسرائیل و با خوشحالی در مسجدالاقصی نماز خوانده بود، آن روز گور خودش را کنده بود و برای این مدت با زور در منطقه مانده بود. هر اختلافی در مردم باشد در مقابل اسرائیل که مردم مسلمان و مردم عرب متحد هستند.

دیروز وقتی این حادثه در مصر اتفاق می افتد، اولین کاری که می شود، سفارت اسرائیل محاصره می شود و کارکنان سفارت اسرائیل به منطقه دیگری منتقل می شوند؛ لذا مسئله معلوم است چیست؛ یعنی رهبران می فهمند که روح این اقدام چیست و به کجا مربوط می شود. یا نمیری، که همراه سادات حرکت می کرد، مخفی می شود تا او را نبینند؛ یعنی جریان برای خود مسئولان و خود کسانی که دست اندرکاران این جریان هستند، روشن است که چیست. اینها مردم هستند و حالا مسلمان یا غیر مسلمان فعلاً- در دنیای عرب خیانت به آرمان فلسطین، خیانت به آرمان مردم در مقابل اسرائیل غاصب است و این پذیرفته نیست و ما امیدواریم که سایر رهبران، سعودی ها، مراکشی ها، تونسی ها، اردنی ها، سودانی ها و کسانی که در کشورهایشان غاصبانه حکومت می کنند، اینها درس بگیرند و بدانند راه این نیست که درپیش گرفته اند، بیایند متفق بشوند، با ما هم صدا و همراه بشوند و کارها را در مسیری که ملت می خواهد برای کوبیدن اسرائیل و طرد امریکا از منطقه قرار دهند، تا این امنیت در منطقه به وجود آید. می بینید دوباره موج حمله صلح هم آغاز شده، امروز مذاکراتی را که در نیویورک شده بود، شنیدید، اینها همه به هم مربوط است، کار کویت دررابطه با پیروزی ما و این حرکت جدید به هم مربوط است و از اول هم گفتیم که ما هیچ وقت جنگ طلب نبوده ایم. کشورهای اسلامی بیخود در این توطئه وارد نشوند، برای اینکه خیال کنند از این راه به پایان جنگ می رسند، بیایند صداقت و صراحت نشان بدهند. صراحت قضیه این است که عراق به ما تجاوز کرده است و کشور ما را اشغال کرده و ده ها هزار نیروی انسانی را تلف کرده است و این همه شرارت کرده و این همه خسارت زده است. ما روز اول گفتیم دفاع می کنیم و تا سرباز عراقی در خاک ما هست، می جنگیم و غیر از جنگ چیزی نداریم بگوییم. عراق برود بیرون، یک دادگاه تشکیل بشود و متجاوز معرفی شود و متجاوز خسارت جنگ را بپردازد، دیگر جنگی نخواهد بود، همین.

حالا هم همین را می گوییم، ایران این قدر کار از خودش دارد که دنبال جنگ نگردد و الآن

مطمئن است که بـدون جنـگ نیز فکرش پیروز می شود و ایران نیـازی به جنـگ نمی بینـد و اگر جنگی بر ما تحمیل کننـد، ما کاری غیر از دفاع نداریم و از اول هم گفته ایم که حرف ما در جنگ و صلح این است و بازهم این حرف را تکرار می کنیم، ما امیدواریم که این جریان که برای فرعون مصر پیش آمد، بتواند برای مسئولان کشورهای اسلامی درسی باشد و ان شاءالله راهی باشـد برای متحدشـدن مردم منطقه علیه اسرائیل و خـدا کنـد کسانی که در مصـر مسئولیت های بعـدی را به عهـده می گیرند، به فکر ادامه کار سادات نباشند.»(۱)

۱

امروز امام خمینی در پاسخ به پیام های تسلیت رئیس جمهور الجزایر و کفیل ریاست جمهوری بنگلادش (به مناسبت شهادت جمعی از فرمانـدهان نظـامی در سـانحه سـقوط هواپیما) ضـمن اشاره به موضوع بمباران مخازن نفتی کویت، آن را جزءِ توطئه های امریکا برای نابودی جمهوری اسلامی دانسته و خاطرنشان کردند:

«در شـرایطی که تنها به جرم ضـدیت ما با امریکا، این جنایتکار برای نابودی جمهوری اسلامی به هر حیله ای دست می زند و از هر سو علیه مـا توطئه می نمایـد، تـا جایی که بهوسیله و با کمک حکومت های مرتجع منطقه، مخازن نفت کشور کویت را مـورد هجوم قرار می دهـد و جمهـوری اسـلامی ایران را مسـئول ایـن جنـایت بزرگ قلمـداد می نمایـد؛ مردم انقلابـی مـا از کشورهـای مسـلمان و مـترقی انتظـار دارنـد از مـا پشتیبـانی نماینـد تـا بهـتر بتـوانیم بـدون وابسـتگی بـه شـرق و غرب بـه راه افتخارآمیزمان ادامه دهیم.»(۲)

۲

درپی دیدار روز گذشته میرحسین موسوی، وزیر امور خارجه ایران، با حبیب شطی، دبیرکل کنفرانس اسلامی، در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک،(۳) وی امروز در گفت و گو با خبرنگار خبرگزاری پارس درباره پیشـنهاد حبیب شـطی به منظور صلح با عراق توضیحاتی داد.

وزیر خارجه ایران گفت: «در این دیـدار، حبیب شـطی درباره جنگ تحمیلی علیه ایران پیشـنهاد جدیدی داشت که در شورای عـالی دفـاع مطرح خواهم کرد. وی افزود: "درعین حـال مـا موضع خودمـان را اعلام کردیم و گفتیم که ملت ما چشم طمع به یک وجب از خاک عراق ندارد و اکنون خاک کشور ما است که در اشـغال نیروهای عراقی است. به همین دلیل باید نیروهای عراقی خاک ما را ترک کنند." وی گفت: همچنین اسنادی درباره روحیه توسعه طلب رژیم صدام به وی داده شد.»

به گزارش خبرگزاری پـارس، حبیب شـطی نیز دربـاره موضوعـات طرح شـده بـا وزیر امور خارجه ایران و مواضع ایران درباره نپذیرفتن صلح تا پایان تخلیه اراضی اشغال شده به دست نیروهای عراقی

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۲۷۵ و ۲۷۶.

۳- وزیر امور خارجه ایران برای شرکت در سی وششمین مجمع عمومی سازمان ملل و سخنرانی در ۱۳ مهرماه به نیویورک سفر کرده بود.

و تدابیر کنفرانس اسلامی برای برقراری صلح، مطالبی بیان کرد. شطی گفت: «در این دیدار ما درباره جنگ عراق و ایران به گفت وگو پرداختیم و همچنین درباره این مسئله که سازمان کنفرانس اسلامی چه تلاش هایی را درجهت ایجاد صلح انجام داده، مذاکراتی به عمل آوردیم.» شطی افزود: «در این دیدار توضیح دادم که مسلمین جهان خواهان برقراری صلح در منطقه و متوقف شدن جنگ بین دو کشور ایران و عراق هستند. وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز موضع جمهوری اسلامی را مبنی بر اینکه ایران تا خروج نیروهای عراقی نمی تواند آتش بس را بپذیرد، تشریح کرد.» حبیب شطی در ادامه سخنانش با اعلام این مطلب که ما پیشنهاد جدیدی را برای پایان دادن به جنگ داریم، افزود: «ما ۳ کمیسیون تشکیل داده ایم که عبارت اند از: کمیسیون آتش بس و عقب نشینی (نیروهای عراقی) و تعیین خطوط مرزی، کمیسیون تحقیق و رسیدگی برای شناسایی مسئول جنگ و کمیسیون استقرار نیروهای اسلامی بین مرزهای دو کشور که ناظر و حافظ صلح می باشند. البته، کمیسیون سوم کارش بستگی به تحقق این طرح دارد.»

به گزارش نماینده خبرگزاری پارس، دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی افزود: «ما این پیشنهاد را به دولت ایران تسلیم خواهیم کرد و چنانچه مورد قبول افتاد، از اعضای هیئت رسیدگی کننده به جنگ دعوت خواهد شد تا در اجتماع خود در جده به این امر رسیدگی کنند تا مجدداً بتوانیم تلاش های خود را برای برقراری صلح ادامه دهیم.» شطی درارتباط با موضع رژیم عراق نسبت به این طرح گفت: «من دراین رابطه با آنها مذاکره کرده ام و عراق این طرح را پذیرفته است.» وی در پاسخ به این سؤال که آیا خروج نیروهای اشغالگر عراقی از خاک ایران، قبل از آتش بس می باشد، گفت: «ما هر دو را در یک زمان واحد اجرا خواهیم کرد.» وی افزود: «ما می خواهیم ابتدا دلایل جنگ را بررسی کنیم و سپس ترتیب آتش بس و عقب نشینی را بدهیم.»(۱)

۱

آیت الله ربانی املشی، دادستان کل کشور، در مصاحبه اختصاصی با روزنامه کیهان درباره قانون تعزیرات و حدود، نگاه مجامع بین المللی دراین باره، سخت گیری های مسئولان قضایی درباره نحوه اجرای دقیق تعزیرات، تلاش دستگاه های تبلیغاتی مخالف نظام به منظور فضاسازی سوء درباره عملکرد دستگاه قضایی ایران، اعدام افراد عضو سازمان ها و گروه های مسلح محارب، حمایت های آشکار غربی ها از تروریست های مسلح و محارب و استفاده سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از افراد ناآگاه در اقدامات تروریستی و تدابیر قوه قضائیه دراین باره مطالبی بیان کرد. دادستان کل کشور، درباره اظهارنظرهای خبرگزاری ها و نشریات خارجی درباره زندان ها و اعدام افراد و اشخاص بدون جرم و فقط داشتن عقیده ای به یک سازمان گفت: «نماینده سازمان حقوق بشر در ملاقاتی که با من داشت، از وضعیت زندان ها اظهار نگرانی کرد و از من تقاضای بازدید از زندان ها را می کرد. من از ایشان پرسیدم که آیا حدود و تعزیراتی را که ما در اسلام داریم شما جزء شکنجه می دانید که پاسخ داده شد، اگر براساس موازین و به دستور

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

دادگاه باشد ما اینها را شکنجه نمی دانیم، من در پاسخ گفتم که اگر این طور باشد، مطمئن باشید در ایران شکنجه نیست. به خاطر سازمان حقوق بشر یا سازمان های دیگر یا شرق و غرب که از ما خوششان بیاید شکنجه نمی کنیم، بلکه به خاطر خدا از حدود اسلام تجاوز نمی کنیم.

درمورد سروصداهایی که مجامع بین المللی برای حقوق بشر و غیر ه می کنند، تصور نمی کنم دیگر برای هیچ ایرانی شک و تردیدی وجود داشته باشد که هدف اینها از این سروصداها چیست. هرجا که اربابانشان دستور می دهند، اینها یکباره مثل بمب منفجر می شوند و هروقت که ارباب هایشان دستور نمی دهند، آب از آب تکان نمی خورد. آیا باوجود این مسائل دیگر برای کسی تردیدی پیدا می شود که این تبلیغات حساب شده است. اسرائیل این همه فلسطینی های بی پناه را و لبنان مظلوم را زیر رگبارها و گلوله های توپ قرار داده و بمب افکن ها بر سر آنها بمب می ریزند و هزاران کشته و معلول و مصدوم و مجروح برجای می گذارند، ولی تابه حال صدای یک نفر از این حقوق بشری ها در هیچ جای دنیا بلند نشده، اما وقتی ما در دادگاه یک نفر تروریست را محکوم و اعدام می کنیم، سروصدای اینها بلند می شود که اعدام در ایران بالا رفته است. ما به هر مقدار که جنایتکار و مخالف با استقلال این ملت و مملکت و معاند با اسلام وجود داشته باشد، به همان مقدار هم اعدام و مجازات خواهیم داشت و هیچ باکی نداریم از اینکه بگوییم ۵۰ تن از محاربین و معاندین با اسلام و مسلمین را اعدام کردیم. ما صریح می گوییم کسانی که از حدود قرآن تجاوز بکنند و به گفته قرآن مجازات اینها اعدام باشد و گذشت درباره آنها جایز نباشد، اعدام می کنیم. هفتادوچند نفر را ایادی رجوی در مرکز حزب جمهوری اسلامی از بین می برند و اکنون شاهد هستیم که همین آقا که در رأس تروریست هاست، زیر پروبال و محبت و عنایت همان سازمان حقوق بشری ها، همان مهد دمکراسی ها، همان فرانسه ای که گل سرسبد دمکراسی و آزادمنشی و انسان دوستی است (!) قرار گرفته است. بنی صدر و رجوی فرمانده تروریست ها هستند. خیلی فرق است بین ترور و محاکمه در دادگاه.»

ربانی املشی درباره اینکه آیا سران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شده اند یا نه، گفت: «آمار دستگیری آنها بسیار کم است، زیرا یک دسته شان به خارج فرار کرده اند و دسته ای دیگر در داخل کشور برنامه ریزی می کنند و هیچ وقت خود را در معرض خطر قرار نمی دهند و نوجوانان کم سن وسال را سپر خویش قرار می دهند. آنان در خانه نشسته اند و فقط دستور می دهند، اگر روزی هم کار برایشان مشکل شود، از کشور فرار می کنند. امیدوارم بتوانیم با سرنخ هایی که به دست آمده، آنها را دستگیر کنیم، تا این بچه ها و نوجوان ها یی که فریب خورده اند و خود و دیگران را در معرض خطر انداخته اند، از شر آنها راحت کنیم.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰،ص۶.

سخنان پیش از دستور مهدی بازرگان، نماینده مردم تهران، با واکنش شدید اکثریت نمایندگان و اعتراض و برگزاری تظاهرات برخی بازاریان در مقابل مجلس شورای اسلامی مواجه شد و جلسه علنی باتوجه به تشنج به وجودآمده، با دستور رئیس مجلس تعطیل شد و پس از مدتی دوباره آغاز به کار کرد. روزنامه اطلاعات در گزارشی از شکل گیری و ادامه تشنج در جلسه امروز نوشت: اولین ناطق پیش از دستور امروز آقای بازرگان بود که با استفاده از وقت هاشم صباغیان سخنانی ایراد کرد که بیشتر درباره امور داخلی کشور و جریانات روز بود. بازرگان پس از چند دقیقه صحبت، با اشاره به موضوعات جاری کشور درباره ترورها و اعدام ها سخنانی ایراد کرد که مهم ترین آن، این مطلب بود که وی منکر امریکایی بودن تروریست هاست. وقتی سخنان ناطق به اینجا رسید، آقایان الویری، نماینده فیروزکوه و دماوند و توکلی، نماینده بهشهر، جلسه را ترک و اعلام کردند، نشستن در اینجا حرام است. سپس نمایندگان که در انتظار محکوم کردن ترورها ازجانب آقای بازرگان بودند، با شنیدن این مطلب که منافقین و تروریست ها عامل امریکا نیستند و تروریسم داخل یک جریان داخلی است، به شدت عصبانی شدند و با وی مخالفت کردند. سپس آقای عابدین زاده، نماینده خوی و ماکو، درحالی که شعارهایی علیه بازرگان می داد، به طرف در خروجی پارلمان رفت و در جواب این گفته بازرگان که چون تروریست ها از امریکا نیامده اند، امریکایی نیستند، پاسخ داد که بنی صدر هم امریکایی نبود، چون از امریکا نیامده بود و به دنبال آن آقای توکلی از نزدیک در خروجی پارلمان که عده زیادی از نمایندگان در آنجا ایستاده بودند، فریاد کشید، بازرگان می گوید:

سادات هم امریکایی نبود، چون از امریکا نیامده، سپس وی بر سر صباغیان فریاد کشید که شما احکام خدا را منکر شده اید. سپس آقای خلخالی، نماینده قم، به پای تریبون آمد و مخالفت شدید خود را با سخنان بازرگان اعلام کرد. پس از چند دقیقه، آقای خلخالی دوباره پای تریبون آمد و با عصبانیت میکروفن روی تریبون را از جای برداشت و از کار انداخت. به دنبال آن، آقای هاشمی از بازرگان خواست که تریبون را ترک کند و وی سر جایش نشست و نمایندگان دور او جمع شدند. عده ای به آرامی با او صحبت می کردند و چند نفر از نمایندگان بر سرش فریاد می کشیدند. توکلی در پاسخ به گفته بازرگان درباره خدمت ها یی

که کرده است، گفت: ما مَردیم که نگذاشتیم مردم شما را تکه تکه کنند. در این وضعیت، رئیس مجلس به علت تشنج حاکم بر جلسه، اعلام تنفس کرد.(۱)

خبرگزاری پارس نیز بخش ها یی از نطق مهدی بازرگان را، که با اعتراض نمایندگان مواجه شده، همراه با واکنش نمایندگان به سخنان وی چاپ کرده است که بدین شرح می باشد:

«مهندس بازرگان، ناطق پیش از دستور جلسه امروز مجلس، در قسمتی از سخنان خود گفت: با کمال تأثر باید اقرار کنیم که آتش هولناک در خرمن کشور عزیزمان شعله ور گشته و دولت و دین را مورد تهدید قرار داده است. کمتر کسی است که درصدد خاموش کردن آن برآید و بعضی می کوشند آتش را افروخته تر ساخته و بر خرمن طرف مقابل بیندازند، همه بلعیده می شوند، حوزه های علمیه از گل های سرسبد خود خالی می شوند، برادران ارزنده ای از مسئولین دولتی و لشکری و از سپاه و کمیته به شهادت می رسند. به همراه جان ها، اثاث و دارایی ها از بیت المال و از ملت به هدر می رود. افرادی بی گناه در معابر و منازل بی دلیل کشته و معلول می شوند و همچنین نونهالان دختر و پسر و کسان وابسته و هواداران که در درگیری های خیابانی و دادگاه های انقلابی قربانی التقاط یا اتهام یا انحراف می گردند، نونهالانی که هرچه باشد جگرگوشه ها و پرورش یافتگان و امید این مملکت هستند، عاشق وار یا دیوانه وار، فداکار یا گناهکار در تاس لغزنده افتاده اند، درحالی که هرطرف، گروه مخالف را منافق یا مرتجع و ضد اسلام و عامل امپریالیسم می خواند. نه روحانیون ارجمند و مکتبی های ارجمند ما از امریکا وارد شده اند و نه جوانان جانباز [افراد و اعضای سازمان مجاهدین] در خانواده های امریکایی زائیده و بزرگ گشته اند که بتوان مزدورشان خواند؛ پس چرا این سان ریختن خون یکدیگر را مباح و بلکه واجب می شمارند؟! مصیبت بارتر از همه و حاصل خشونت ها و بی رحمی ها، افزوده شدن ناراضی ها و انتقام خواهان و برگشتگان از انقلاب است و حیثیت و حقانیت اسلام که لکه دار می شود.»

به گزارش خبرگزاری پارس: «در این هنگام، آقایان توکلی و الویری اعضای هیئت رئیسه، جایگاه خود را ترک کردند و توکلی هنگام خروج از مجلس گفت: "نشستن در اینجا حرام است." در همین هنگام اعتراض شدید نمایندگان شروع شد. سخنانی که شنیده می شد، چنین بود: "مرگ بر بازرگان، این شعار ملت است"، "این مملکت را بر باد دادید"، "تو امریکایی هستی"، "بازرگان ناراحت مرگ سادات است"، "آقای بازرگان حیا کن"، "قرآن می گوید باید منافق را کشت و بازرگان می گوید نه"، "خفه شو امریکایی، ننگ و نفرین بر تو"، "تو نباید از این میکروفون استفاده کنی"، "شما خائن و منافقید، منکر قصاص و احکام اسلام هستید"،"آقای بازرگان چرا با آیه صریح قرآن مخالفت می کنید"، "ما فکر می کردیم می آیید و این ترورها را محکوم می کنید."»

بنا بر همین گزارش، پس از درگیری های لفظی، مجلس به شدت متشنج شد و بسیاری از نمایندگان جلسه علنی را ترک کردند، در این هنگام، ریاست مجلس اعلام تنفس کرد و مجلس به طور موقت تعطیل شد.(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

به دنبال سخنان مهدی بازرگان در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، امروز گروهی از اصناف و کارکنان بازار تهران پس از شنیدن این سخنرانی از صدای جمهوری اسلامی ایران، در اعتراض به سخنان وی، از بازار به طرف مجلس شورای اسلامی راه پیمایی کردند و در مقابل مجلس شورای اسلامی جمع شدند. به گزارش واحد مرکزی خبر، راه پیمایان که عکس ها یی از امام امت خمینی کبیر - رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران - و پلاکاردهایی مبنی بر اعتراض به سخنان و موضع گیری های وی در مجلس در دست داشتند، با شعارهای مرگ بر امریکا، مرگ بر بازرگان، مرگ بر لیبرال، موسوی بازرگان در نره، در مقابل مجلس متوقف شدند و آن گاه نماز جماعت به امامت حجت الاسلام خوانساری در خیابان اقامه شد. پس از اقامه نماز ظهر، خاموشی، دبیر کمیته امور صنفی، در سخنان کوتاهی با اشاره به موضع گیری لیبرالی و ضد انقلابی عده ای از نمایندگان شناخته شده مجلس شورای اسلامی گفت: درحالی که مسلمانان جهان تحت تأثیر انقلاب اسلامی حرکت های ضد امپریالیستی خود را آغاز کرده اند، چهره های شناخته شده ای در داخل کشور و حتی در مجلس می خواهند این جنبش های اسلامی را ناچیز جلوه دهند، اما مردم مسلمان و زنده ایران تا برقراری حکومت الله دست از مبارزه با استکبار نخواهند کشید. وی سپس قطعنامه راه پیمایی را که در ۵ ماده تنظیم شده بود، قرائت کرد که مورد تأیید حاضران قرار گرفت. در این قطعنامه، اخراج افرادی نظیر بازرگان ها و معین فرها و محاکمه آنان در دادگاه انقلاب به اتهام جسارت به ملت مسلمان ایران و نهادهای جوشیده از مردم انقلابی، خواسته شده است.(۱)-(۲)

۱

روزنامه زود دویچه سایتونگ (چاپ مونیخ) در مقاله ای به اوضاع ایران پرداخته، مدعی شد: جمهوری اسلامی ایران بعد از حادثه هفتم تیر سیاست خارجی خود را تغییر داده و به سوی کشورهای بلوک شرق متمایل شده است. بخش ها یی از ادعای این روزنامه که بخش فارسی رادیو کلن نیز آن را قرائت کرد، به این شرح است:

«روزنامه زود دویچه سایتونگ (چاپ مونیخ) درباره اوضاع ایران مقاله ای با عنوان "آیا راه پرمخاطره ای که ایران طی می کند به سوی مسکو است" [چاپ کرده] و در متن مقاله ازجمله چنین آمده است: این یک امر تصادفی نیست که حزب حاکم جمهوری اسلامی در ایران [آیت الله] خامنه ای را درست در زمانی رئیس جمهور کشور کرده است که ایران انقلابی شروع به تفسیر کلمه عدم تعهد در آن مفهومی کرده که کشورهای متمایل به شوروی می کنند.

آیت الله بهشتی که قبل از [آیت الله] خامنه ای رهبر این حزب بود و طی انفجار در دفتر مرکزی آن حزب به قتل رسید، مخصوصاً مخالف چنین مشیی بود. [در آن زمان] وی به دولت کمونیستی

۱- رادیو صدای آزاد ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب در برنامه ۱۸:۳۰ روز ۱۸ مهر، تعداد تظاهرکنندگان را ۳۰۰ تا ۴۰۰ نفر اعلام کرد و آنان را افراد حزب اللّهی و توده ای مزدبگیر خواند.

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، صص ۱۴ - ۱۲، ضمیمه، رادیو صدای آزاد ایران، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

جمهوری خلق یمن اجازه تأسیس سفارتخانه در ایران را نداد، درصورتی که حالا این کار صورت گرفته است. در اواخر ماه سپتامبر، وزیر امور خارجه ایران به عنوان ناظر در کنفرانس کشورهای معروف به جبهه امتناع شرکت کرد که کشورهای عضو این جبهه علاوه بر یمن جنوبی عبارت اند از: لیبی، سوریه، الجزایر و سازمان آزادی بخش فلسطین. در این کنفرانس تصمیم گرفته شد که به عنوان عکس العمل دربرابر تقویت اتحاد بین امریکا و اسرائیل، کشورهای شرکت کننده در این کنفرانس روابط خود را با شوروی به سطح بالاتری ارتقا دهند. دولت ایران عضویت در جبهه امتناع را محتمل اعلام کرد. ضمناً گزارش های تأییدنشده ای وجود دارد مبنی بر اینکه کارشناسان امنیتی از کوبا و سایر کشورهای بلوک شرق برای کمک به رژیم ایران در مبارزه علیه مجاهدین خلق وارد ایران شده اند و کمک های ایران هم به شورشیان افغانستان قطع شده است.»(۱)

۱

امروز سه قرارداد تجاری - صنعتی بین عراق و دولت های فرانسه، رومانی و مراکش منعقد شد.

درپی دیدار دوروزه وزیر خارجه فرانسه از بغداد (۱۱/۷/۱۳۶۰ تا ۱۳/۷/۱۳۶۰)، امروز یک موافقت نامه گسترش همکاری ها بین "میشل ژوبر"، وزیر بازرگانی فرانسه و وزیر نفت عراق، به امضا رسید. به گزارش خبرگزاری اوپک از بغداد، این توافق نامه که درپی پنجمین کمیسیون شرکت فرانسه و عراق ثبت شده، همکاری های تجاری، کشاورزی، صنعتی، تکنولوژی و فرهنگی را نیز در بر می گیرد.(۲) ژوبر قبلاً از احتمال انعقاد یک قرارداد ۶۰۰ میلیون فرانکی خبر داده بود. این قرارداد شامل خرید ۲۰۰ واگن و تجدید ساختمان مرکز اتمی تموز خواهد بود.(۳)

همچنین دولت عراق و دولت رومانی امروز توافق کردند که همکاری های اقتصادی و مبادلات تجاری خود را تقویت کرده و گسترش دهند. در اطلاعیه ای که در آن به تفاهم بین دو کشور در پایان گفت وگوهای رهبران بعث عراق با وزیر مسکن، وزیر صنایع و معاون اول وزیر تجارت خارجی رومانی اشاره شده، آمده است که دو کشور به همکاری های خود در زمینه های اقتصادی ادامه خواهند داد. خبرگزاری پارس با اعلام این خبر افزود: ضمناً یک هیئت عالی رتبه رومانی اخیراً از بغداد بازدید کرده بود.(۴)

در همین روز، عراق و مراکش نیز دو موافقت نامه همکاری در زمینه های اقتصادی، فنی و دریایی امضا کردند. به گزارش خبرگزاری کویت از بغداد، موافقت نامه های مزبور در پایان گردهمایی کارگروه مشترک عراق - مراکش، به امضای حسن علی، وزیر تجارت عراق و عبدالعزیز حسوس، وزیر بازرگانی و صنایع مراکش، رسیده است. دو کشور همچنین پروتکلی به منظور تنظیم شرایط کار برای خانواده های روستایی مراکشی در مزارع کشاورزی عراق امضا کردند. در جریان دیدار کوتاه حسوس، موافقت نامه ای نیز درزمینه گسترش روابط میان دو کشور به امضا رسید.(۵)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۹، ضمیمه، رادیو کلن، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۱۱، بغداد - خبرگزاری اوپک، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، بغداد - خبرگزاری پارس.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۱، بغداد - خبرگزاری کویت، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، بغداد - خبرگزاری کویت، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

به دعوت ۳۰۰ تن از شخصیت های ۴۸ کشور جهـان، برای جلوگیری از نقض حقوق بشـر در عراق یک کارگروه بین المللی تأسیس شـد. به نوشـته روزنـامه لومنیته، ریاست این کارگروه به عهـده آقایان "لود فنربراکوی" از انگلسـتان و "روبرت مونتد ارکنت" است که معاون ریاست کمیسیون امور خارجه در مجلس ملی فرانسه می باشد. آقای "مونتد ارکنت" در پیامی دراین بـاره بـا تأکیـد بر ایـن نکتـه کـه: «ترور در عراق درحـال توسعه اسـت و جـو ترور همـه قشـرهای مردم و جمعیت عراق و همه جریانات سیاسـی و مـذهبی را در بر گرفته و یادآوری این مطلب که ده ها هزار نفر مرد، زن و کودک، قربانی اعمال سـرویس های امنیتی حزب بعث می باشـند و اعدام های سریع، دزدی افراد و شکنجه از اعمال عادی و جاری در عراق می باشد، یادآور شده است که مسـلمانان، دمکرات ها، کمونیست ها و حتی بعضـی از اعضای کُرد حزب بعث و به طور خلاصه همه آن کسانی که با دیکتاتوری مخالف اند، تحت تعقیب قرار گرفته و به قتل می رسند.»

وی در پیام خود همچنین گفته است: «در کردستان عراق، وضع از این هم بدتر است. خلق کُرد به نابودشدن تهدید می شود و دولت قصد دارد کردستان را عربیزه نماید. صدهزار خانواده کُرد به منطقه عرب نشین آورده شده اند و ۱۵۰ هزار دیگر مجبور به ترک منطقه مرزی شده اند. صدها تن از دمکرات ها و پیشروان کُرد نیز به قتل رسیده اند. شیعیان عراق که اکثریت جمعیت عرب را تشکیل می دهند، تحت ظلم های بی سابقه ای می باشند.»

در ادامه این پیام آمده است که این کمیته سه هدف اساسی را در نظر دارد:

«۱. افشای ترور، شکنجه و اعدام ها در عراق.

۲. آزادی زندانیان سیاسی و برپایی آزادی های دمکراتیک.

۳. بازشناساندن و احترام به ملیت کرد عراق.»(۱)

در اولین اجلاس این کـارگروه، که در پاریس تشـکیل شـد، فخری کریم، عضو کمیته مرکزی حزب کمونیست عراق، درباره برخی رفتارهای دولت عراق با مخالفان خود گفت: «سـیاست سـرکوب و قلع وقمع به طور بی سابقه ای در عراق گسترش یافته و رژیم عراق همه نـوع شکنجه را نسبت به مخالفـان خـود اعمـال می کنـد که ازجمله می توان از اعـدام هـای دسته جمعی، شکنجه بـدنی و مسـموم کردن بـا مـواد شـیمیایی نـام برد.» وی افزود: «رفتـار وحشـیانه همه روزه در عراق اتفـاق می افتـد که بـازداشت هزاران نفر از مردم عراق ازجملـه اعمـال این رژیم فاشـیست است.» نماینـده مخالفـان رژیم عراق در ادامه سـخنانش گفت: «آزادی در عراق وجود ندارد، فعالیت های سیاسی ممنوع و فعالیت های ادبی و فرهنگی زیر تیغ سانسور رژیم قرار دارد تا واقعیات وارونه جلوه کنند.»

نماینده مخالفان صدام افزود: «رژیم صدام نسـبت به شـیعیان عراق کینه نشان داده، آنها را شکنجه می کند و هزاران تن از آنها را به بهانه ایرانی بودن، روانه مرزهای ایران ساخته است.» وی درباره جنگ با ایران گفت: «آتش این جنگ به منظور سـرپوش گذاشـتن به سـیاست سـرکوب در داخل عراق و سرپوش نهادن به گسترش مناسبات با کشورهای امپریالیستی، برافروخته شد...

بلندپروازی های صدام درمورد ضمیمه کردن خوزستان به عراق، با شکست روبه رو شد.»(۲)

ص: ۸۱

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۰، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۵، پاریس - خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰، به نقل از روزنامه لومینته پاریس.
۲- همان، ص۶، پاریس - خبرگزاری سوریه (سانا)، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

درپی ترور و مرگ انور سادات به دست انقلابیون مصر، امروز مجلس مصر صوفی ابوطالب را به عنوان رئیس جمهور موقت این کشور انتخاب کرد. مرگ انور سادات که سبب نگرانی هایی در میان مقامات امریکا و رژیم صهیونیستی شده، در کشورهای مختلف بازتاب های فراوانی داشت؛ امریکا، اسرائیل، شوروی، چین، کوبا، استرالیا و رومانی ازجمله کشورهایی بودند که از این حادثه اظهار تأسف کردند.

درپی اقدام روز گذشته تعدادی از نظامیان مصر در ترور انور سادات، رئیس جمهور مادام العمر مصر، در مراسم رژه نظامی و مرگ وی و ۹ تن از نظامیان عالی رتبه آن کشور، امروز مجلس مصر، صوفی ابوطالب را به عنوان رئیس جمهور موقت انتخاب کرد و ابوطالب نیز حسنی مبارک، معاون سابق انور سادات، را به فرماندهی کل نیروهای مسلح منصوب کرد. ابوطالب همچنین به مدت یک سال در مصر حالت فوق العاده اعلام کرد. معاون وزیر خارجه مصر نیز برای اطمینان خاطر رژیم صهیونیستی اعلام کرد که روند صلحی را که سادات آغاز کرده است، ادامه خواهد یافت.

خبرگزاری فرانسه نیز اعلام کرد: به منظور تعیین جانشین سادات روز دوشنبه آینده (۲۰ مهرماه) برای انتخاب رئیس جمهور جدید، رأی گیری سراسری انجام خواهد شد.(۱)

مرگ سادات بازتاب های فراوانی در کشورهای گوناگون داشت. ریگان، رئیس جمهور امریکا، به عنوان اصلی ترین متحد وی با ارسال تلگرام ها یی برای متحدان خود و رهبران خاورمیانه، تأسف عمیق خود را دراین باره ابراز داشت. وی گفت: ترور سادات نفرت ما را برانگیخت، زیرا امریکا بزرگ ترین دوست خود را از دست داد.(۲)

به گزارش خبرگزاری ها از تل آویو، رهبران رژیم صهیونیستی به ویژه بگین، از مرگ سادات اظهار ناراحتی کردند. بگین اظهار امیدواری کرد که جانشینان سادات مانند وی، رابطه مصر و اسرائیل را ادامه دهند. بگین خدمات سادات به رژیم صهیونیستی را ستود. کابینه رژیم صهیونیستی نیز در شروع به کار امروز خود به احترام سادات یک دقیقه سکوت اعلام کرد. سفیر رژیم اشغالگر قدس در واشنگتن نیز

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱ ، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۲۱ - ۲۰، قاهره - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، واشنگتن - خبرگزاری ها؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۲۱ - ۲۰، قاهره - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

اعلام کرد: باتوجه به سخنان حسنی مبارک، اسرائیل نباید از مرگ سادات کمترین نگرانی به خود راه دهد.(۱)

همچنین نخست وزیر استرالیا، ضیاء الحق (رئیس جمهور پاکستان)، حاکم سلطان نشین های عمان و بحرین و دولت سومالی در کشورهای خود عزای عمومی اعلام کردند.(۲)

پاپ ژان پل دوم رهبر کاتولیک های جهان نیز ضمن ستایش از مقام سادات، از مرگ وی به شدت ابراز تأسف کرد.(۳)

کشورهای بلوک شرق نیز دراین باره بیانیه ها یی صادر کردند. آسوشیتدپرس درباره موضع کشور شوروی دراین باره اعلام کرد: کرملین درحالی که از ترور سادات به طور محدود ابراز تأسف کرده، اعلام کرده است که ارتباطات رئیس جمهور مصر با رژیم صهیونیستی و امریکا باعث شد که مردم کشورش علیه وی به پا خیزند.(۴)

این خبرگزاری همچنین اعلام کرد: هیئت رئیسه پارلمان شوروی به مناسبت مرگ سادات بیانیه تسلیتی برای صوفی ابوطالب، کفیل ریاست جمهوری مصر، فرستاد. این پیام کوتاه، تنها حاوی کمترین تعارفات معمول و نشان دهنده روابط تیره شوروی و رژیم مصر است. ناظران می گویند: هرچند برژنف ریاست هیئت رئیسه پارلمان شوروی را برعهده دارد، اما در بیانیه تسلیت، امضای رهبر شوروی دیده نمی شود و در آن به دستاوردهای رژیم سادات اشاره ای نشده است.(۵) کوبا نیز به مناسبت مرگ سادات ۳ روز عزای عمومی اعلام کرد. به نوشته روزنامه کیهان این کشور درعین حال تأکید کرد، برای سادات که آلت دست امپریالیسم امریکا بوده، اشک نخواهد ریخت. خبرگزاری کوبا اعلام کرد: شورای دولتی کشور به دلیل مقررات تشریفاتی و وجود روابط دیپلماتیک میان کوبا و مصر، ۳ روز عزای عمومی اعلام کرده است.(۶) رومانی نیز به عنوان نخستین کشور وابسته به بلوک شرق، به مناسبت مرگ سادات ۲ روز عزای عمومی در کشور اعلام کرد.(۷)

چین در میان کشورهای بلوک شرق موضع متفاوتی داشت. روزنامه کیهان درباره موضع هواخواهانه چین از سادات گزارش داد: چین امروز با تکیه بر تلاش های بی وقفه انور سادات در مبارزه علیه برتری طلبی، مرگ او را یک فقدان عظیم خواند. در بیانیه دولت چین از تلاش های سادات برای برقراری صلح در خاورمیانه تمجید شده و آمده است: مرگ سادات یک فقدان عظیم برای ملت مصر و سایر ملل به شمار می رود. کیهان در ادامه افزود: لغت برتری طلبی در فرهنگ سیاسی چین برای شوروی به کار می رفت.(۸)

۱

در مقابل مواضع برخی کشورهای حامی سیاست های انور سادات درخصوص مرگ وی، کشورهایی همچون ایران، سوریه، جناح های مختلف مبارز فلسطینی و نیز یمن جنوبی، درباره ترور و مرگ وی موضعی متفاوت اتخاذ کردند. این کشورها و جریان های سیاسی ضمن حمایت

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۹، خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰، به نقل از

خبرگزاری ها؛ و- همان، صص ۲۱ - ۲۰، قاهره - خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۳۰، واتیکان - خبرگزاری فرانسه، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۴- همان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، خبرگزاری پارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰، به نقل از خبرگزاری ها.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، واحد مرکزی خبر به نقل از آسوشیتدپرس.

۶- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰ - ص۴.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۳۲، بخارست - آسوشیتدپرس، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

۸- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴.

از اقدام انقلابیون مصر، مرگ انور سادات را سرآغاز تحولی جدید در منطقه و این کشور دانستند.

وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران از حادثه مرگ سادات استقبال کرد و آن را به نفع مردم منطقه خواند. در بخشی از بیانیه وزارت امور خارجه آمده است: ما معتقدیم که فروریختن پایه های سلطه غرب و شرق در دنیای اسلام و محو سردمداران کفر جهانی، یک گام اساسی به سوی استقرار حکومت حق است، هرچند امپریالیزم امریکا و رژیم اشغالگر قدس، مذبوحانه بکوشند که رژیم فاسد ساداتی را در مصر و دیگر رژیم های سادات گونه را در منطقه بر پای نگه دارند.(۱)

احمد عزیزی، قائم مقام وزارت خارجه، نیز با برشمردن عملکرد سادات در همراهی وی با رژیم صهیونیستی و امریکا، مرگ وی را به نفع مردم مصر ارزیابی کرد. وی گفت: «این ترور چه ازسوی امپریالیسم امریکا برای تغییر مهره اش در منطقه و انحراف افکار عمومی و چه ازسوی ابرقدرت دیگری برای کسب امتیاز و یا ازطرف یکی از سازمان های اصیل و اسلامی مصر صورت گرفته باشد، به هرحال بازتاب و اثری مردمی دارد که به نفع مردم مصر خواهد بود.» عزیزی افزود: «سادات یکی از خائن ترین شخصیت ها یی بود که با بستن قرارداد صلح جداگانه با رژیم اشغالگر قدس، خیانت به انقلاب فلسطین، تبدیل کشورش به پایگاهی برای امریکا و ایجاد منطقه نفوذی برای این ابرقدرت در خاورمیانه، ضربه های زیادی به اسلام و به طورکلی به آرمان مستضعفین وارد آورد.» وی سپس به خصومت شدید سادات با انقلاب اسلامی ایران تأکید کرد و گفت: «سادات چنان از داشتن بینش سالم محروم بود که حتی شاه معدوم را در کشور خود پذیرفته و او را تا روز مرگش تحت حمایت خود قرار داد.»

قائم مقام وزیر امور خارجه با اشاره به اینکه از سازمان ها یی که تاکنون مسئولیت ترور سادات را به عهده گرفته اند اطلاع دقیقی در دست نیست، گفت: «بدون شک ازبین رفتن سادات درنتیجه رشد مردم مصر و شکوفایی انقلاب اسلامی در این کشور و به دنبال آن تهاجم مردم مسلمان مصر علیه رژیم سادات صورت گرفت.»(۲)

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران نیز در اطلاعیه ای به مردم مصر، آنها را به مبارزه برای سرنگونی رژیم وابسته مصر فراخواند. در این اطلاعیه آمده است: اکنون که فرعون حاکم بر مصر به سرنوشتی چون شاه خائن گرفتار شده و به جهنم رفته است، بر شماست که همانند خلق به پاخاسته ایران، متحد و یکپارچه تحت رهبری علمای متعهد و مکتبی و مبارز، با اتکال به خدا تا سقوط کامل رژیم مزدوران امریکایی و یاران سادات خائن پیش رفته، متوجه توطئه امریکا که درصدد جایگزینی مهره جدیدی در مصر و انحراف نهضت اسلامی شماست، باشید و یقین داشته باشید که شعارهای کوبنده "الله اکبر" مردم ایران و میلیون ها مسلمان در مراسم حج و عرفات و در سرتاسر جهان به مناسبت مرگ سادات خائن، بهترین نشانه پشتیبانی از شما مردم به پاخاسته مصر است. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به همراه مردم مسلمان و انقلابی ایران به پیروی از رهنمودهای فرمانده و رهبر کبیر خود امام خمینی، حمایت همه جانبه خود را از شما امت به پاخاسته مصر اعلام کرده و به شما نوید پیروزی خدا را در قرآن می دهد که "نصر من الله و فتح قریب".(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۶، خبرگزاری پارس، براساس اطلاعیه وزارت

امور خارجه جمهوری اسلامی ایران.

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

۳- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۳، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۳، به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

مواضع سوریه و برخی جناح های مبارز فلسطین درباره مرگ سادات نیز حاکی از رضایت آنان درخصوص این اقدام انقلابی است. هرچند تاکنون مقامات سوریه درباره مرگ سادات به اظهارنظر مستقیم نپرداخته اند، روزنامه رسمی تشرین - که به نحوی بازگوکننده مواضع مقامات رسمی سوریه است - باتوجه به سوابق انور سادات، در مقاله ای از مرگ او اظهار رضایت کرده است. این روزنامه نوشته است: هم زمان با سالگرد جنگ اکتبر ۱۹۷۲، مردی سقوط کرد که به شرف، خون و مقام شهدای جنگ اکتبر میان اعراب و اسرائیل خیانت کرده بود و سادات با تن دادن به سیاست امپریالیسم امریکا و سر فرودآوردن دربرابر رژیم صهیونیستی و امضای قرارداد ننگین صلح کمپ دیوید، ننگ و ذلت بی نظیری را برای اعراب به وجود آورد و اینک با رفتن سادات، ممکن است امریکا مهره دیگری را به جانشینی او انتخاب نماید و باتوجه به سخنان اخیر ریگان و تشکیل جلسه امنیت ملی در کاخ سفید و اعلام آماده باش نیروهای امریکایی مستقر در خاورمیانه، این امر ممکن است و می توان با اطمینان گفت که رفتن سادات رفتن هرگونه سازش است.(۱)

واکنش مقامات فلسطینی نیز در مرگ سادات قابل توجه بود. "ابوایاد"، مرد شماره دوی الفتح، اعلام کرد: سازمان آزادی بخش فلسطین دست کسی را که برای مرگ سادات ماشه کشید، می فشارد. فارق قدومی نیز گفت: «خبر مرگ سادات بهترین خبری است که طی چند سال دریافت کرده ام.»(۲)

یونایتدپرس نیز از بیروت اعلام کرد: هزاران چریک فلسطینی و هواداران نهضت فلسطین، امروز با حضور در خیابان ها مرگ سادات را جشن گرفتند.(۳)

خبرگزاری جمهوری دمکراتیک یمن (جنوبی) قتل سادات را عملی دلاورانه خواند که به عمر خائنی که خود را به صهیونیست ها و امریکایی ها فروخته بود، پایان داد.(۴)

۱

رادیو بی بی سی بازتاب مرگ انور سادات رئیس جمهور مصر را در کشورهای منطقه به خصوص کشورهای دوست و متحد مصر و کشورهای چپ گرای منطقه بررسی کرده و به ذکر گفته های برخی مسئولان رژیم صهیونیستی که همگی حاکی از تأسف شدید آنها از مرگ سادات می باشد، اشاره کرده است. در گزارش بی بی سی آمده است: «شکی نیست که مرگ سادات، آینده مذاکرات صلح بین مصر و اسرائیل را، که در سال ۱۹۷۷ در کمپ دیوید آغاز شد، در تردید خواهد گذاشت و به همین دلیل، عکس العمل اسرائیل نسبت به این سوء قصد توأم با تأثر زیاد بوده است و آقای مناخیم بگین، نخست وزیر اسرائیل، گفته است که وی در فقدان یک دوست و یک شهید سوگوار [است] و خواستار آن شد که جریان مذاکرات صلح بین مصر و اسرائیل ادامه یابد.

آقای موشه دایان، وزیر دفاع سابق اسرائیل، نیز تأثر و نگرانی خود را از آینده ابراز کرد و گفت که مرگ سادات یک علامت سؤال در مقابل ادامه جریان صلح قرار می دهد. مردم عادی اسرائیل نیز در مقابل این خبر ابراز تأثر کردند. سودان نزدیک ترین متحد آقای انور سادات در

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۰۱ ، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صـص ۲۱ - ۲۰، قـاهره - خـبرگزاری پـارس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۳۰، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از عدن.

جهـان عرب، این سوء قصـد را محکوم سـاخت. دولت سودان گفت که این کشور در مقابل هر نوع توطئه چینی، خرابکاری و تجـاوز در کنار مصـر خواهـد ایسـتاد. در تونس، دبیرکل جامعه عرب اظهارامیـدواری کرد که مصـر دوباره به سایر کشورهای عربی که با پیمان صـلح مصر و اسرائیل مخالف بودند، بپیوندد، ولی او گفت: درحال حاضر کلیه افکار و احساسات ما باید در کنار مردم کشور برادر، مصـر، باشـد. در بعضـی کشورهای عربی مخالف پیمان صـلح سادات، مرگ سادات باعث خوشـحالی شد.

در لیبی، رادیو طرابلس گزارش داد که مردم در خیابـان هـا به رقص و پـایکوبی پرداخته انـد و قتـل سـادات را خبر خوشـی از پیروزی مردم مصـر و کشورهای عربی برعلیه خیانت خواندنـد. سـرهنگ معمر قذافی، رهبر لیبی، [که] یکی از سرسـخت ترین دشـمنانش آقای انور سادات [بود]، دیشب ضمن یک سخنرانی ۵۰ دقیقه ای از تلویزیون لیبی، از این سوء قصـد اسـتقبال کرد. قذافی گفت: لیبی قصد مداخله در مصـر را ندارد، ولی اگر مردم مصـر و نیروهای مسـلح این کشور اراده کنند، نیروهای مسلح لیبی آمـاده کمـک خواهنـد بود. رهبر لیبی همچنین گفت که مرگ سادات کینه های موجود بین مصـر و لیبی را برای همیشـه دفن کرده است.

در بیروت، فلسطینی ها و چپ گرایان لبنان با خوشحالی به تیراندازی های هوایی پرداخته اند و در سوریه درحالی که مردم در خیابان های دمشق پایکوبی می کردند، فریاد می زدند: خائن مرده است.

در اردن آقای "عـدنان ابوعوده" وزیر اطلاعات اظهار کرد که کشـته شـدن سادات این مسـئله را ثابت می کند که هر تلاشـی جهت حل مسئله خاورمیانه که فلسطینی ها را نادیده بگیرد، محکوم به شکست است. وزیر اردنی همچنین اظهارامیدواری کرد که کلیه کشورهای عربی که در منزوی کردن مردم مصر در جهان عرب کوشا بودند، در تصمیم خود تجدیدنظر کنند.

سخنگوی سازمـان آزادی بخش فلسـطین در لنـدن گفت که مـا در انتظـار چنین عـاقبتی برای آقای سادات بودیم، زیرا ما همه اطمینان داریم که وی علیه منافع مردم خود، ملت های عربی و فلسـطینی ها کار می کرد و با همدستی امریکا و اسـرائیل دسـت اندرکار توطئه علیه مردم فلسـطین بود. آقای یاسر عرفات، رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، گفت: اقدامی که به وسیله مردم مصـر و ازطریق نیروهای مسـلح [انقلابی] این کشور انجام پذیرفت، ثابت کرده است که آرمان فلسـطین در قلب و روح مردمی زنده است که نمی توانند کسی را که از بیت المقدس دست کشید، ببخشند.

رادیوی دولتی ایران نیز از کشـته شـدن سـادات، به عنوان مرگ یـک مزدور و خائن اسـتقبال کرد. البته، مقامات ایران به علت اینکه آقای انور سادات بعد از سرنگونی شاه به وی در مصر پناه داد، با وی خصومت دارند.

رادیو مسـکو نیز سوء قصـد به آقـای سـادات را یـک مخـالفت داخلی نسبت به سـیاست های وی دررابطه با اسـرائیل و امریکا دانست و گفت که تیراندازی به آقای سادات ناشـی از نارضایتی مردم مصـر از سیاست های داخلی و خارجی وی به خصوص انعقاد پیمان صلح با اسرائیل متجاوز و همکاری های نظامی با امریکا بوده است.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۱، ۱۶/۷/۱۳۶۰، صص ۵ - ۴، ضمیمه، رادیو لندن، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

ضمیمه گزارش۷: شرح عملیات پاک سازی شهر بوکان از گروه های مسلح غیرقانونی و معارضین نظام.

بوکان آخرین شهر در کنترل گروه های مسلح در استان آذربایجان غربی بود که در تاریخ ۱۱/۷/۱۳۶۰ پاک سازی شد. در جریان این عملیات، نیروهای مشترک ارتش، سپاه و اکراد محلی از چند روز قبل از عملیات اصلی، با پاک سازی روستاها و محورهای منتهی به بوکان، گام به گام خود را به این شهر نزدیک کردند و با محاصره شهر در اطراف آن مستقر شدند.

این نیروها از نیمه شب ۱۰/۷/۱۳۶۰، ارتفاعات (نعل شکن) مشرف به شهر را تصرف کرده، تا ساعت ۴ صبح خود را به مبادی ورودی شهر رساندند و پس از استقرار و هماهنگی، از اولین دقایق روشن شدن هوا در روز ۱۱/۷/۱۳۶۰، از ۳ محور سقز – بوکان (جنوب)، میاندوآب – بوکان (شمال) و شاهین دژ – بوکان (شرق)، وارد شهر شدند و تا قبل ازظهر، شهر را تصرف کردند. بلافاصله پس از حضور نیروهای مسلح جمهوری اسلامی در شهر، ستاد مشترک عملیات غرب کشور برای تثبیت امنیت و جلوگیری از هرج ومرج، با صدور اطلاعیه ای به مدت ۴۸ ساعت در شهر وضعیت فوق العاده اعلام کرد. ارتش کنترل و تأمین ارتفاعات مشرف به شهر را برعهده گرفت و نیروهای سپاه مقرهای حزب دمکرات کردستان و سطح شهر را پاک سازی کردند.(۱)(۲)

ضمیمه گزارش۱۳: نامه مورخ ۵ اکتبر ۱۹۸۱ (۱۳مهرماه ۱۳۶۰) معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه کویت به رئیس شورای امنیت

«احتراماً به اطلاع می رساند که از زمان بروز مخاصمات میان عراق و ایران، نیروی هوایی ایران چندین بار به مرزها و مواضع کویت حمله کرده است. دولت کویت امیدوار است که این اقدامات از روی سهل انگاری و اشتباهات ناشی از درگیری رخ داده باشد. به هرحال، وقوع مجدد چنین حوادثی نشان دهنده آن است که مقامات ایرانی عمداً چنین حملات نظامی را علیه مواضع کویت انجام می دهند. آنچه موجب نگرانی فزاینده شده این است که چنین حملات نظامی در خارج از منطقه مرزهای شمالی کویت صورت گرفته و تأسیسات غیرنظامی در عمق خاک کویت را هدف قرار داده است. نمونه آشکار جدیدترین حملات هوایی ایران، بمباران مجتمع نفت خام "ام العیش" در تاریخ اکتبر ۱۹۸۱ است.

پس از هر حادثه ای، دولت کویت به مقامات ایرانی اعتراض کرده و مسئولیت کامل چنین اقداماتی را گوشزد کرده است. دولت کویت خاطرنشان می کند که تکرار چنین عملیات هایی تنها به گسترش جنگ در منطقه منجر خواهد شد؛ مسئله ای که به نفع صلح و امنیت جهانی نیست.

تمامی دولت های منطقه از زمانی که فهمیدند این اقدامات نه تنها تهدیدی برای کویت، بلکه برای همه کشورهای منطقه است، آن را محکوم کردند. دولت کویت در مجامع بین المللی تلاش کرد که جنگ میان عراق و ایران را متوقف کند و این بر کسی پوشیده نیست.

دولت کویت دریافته است که ادامه این جنگ به نفع هیچ طرفی نیست، بلکه دیگر کشورها را نیز در خطر درگیری قرار می دهد.

توجه جناب عالی را بدین نکته جلب می کند که دولت کویت مایل است اقداماتی را برای جلوگیری از وقوع مجدد چنین حوادثی که مقامات ایرانی مرتکب می شوند، به عمل آورد. همچنین تأکید می کند که مسئولیت کامل هرگونه پیامدی در ادامه یافتن چنین حوادثی متوجه ایران می باشد.

صباح الاحمد الجابر الصباح - معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه کویت»(۳)

ص: ۸۷

۱- برای اطلاع بیشتر به کتاب روزشمار ۱۵، روزشمارهای ۱۰ تا ۱۲ مهرماه سال ۱۳۶۰ مراجعه کنید.
۲- یدالله ایزدی، کتاب پانزدهم روزشمار جنگ (چاپ نشده)، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۳- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد اول، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۷، صص ۹۹ - ۹۸.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۶ مهر ۱۳۶۰– ۹ ذی الحجه ۱۴۰۱– ۸ اکتبر ۱۹۸۱

۱

به دنبال افزایش فعالیت های نیروهای مسلح ایران در منطقه عمومی سوسنگرد و بستان، تعدادی از واحدهای ارتش عراق به منظور تصرف ارتفاع بسیار مهم تپه سبز در غرب دزفول، عملیاتی را اجرا کردند که با شکست روبه رو شد. نیروهای عراقی با استفاده از وضعیت جوی نامناسب قصد پیشروی به این منطقه را داشتند که با هوشیاری نیروهای خودی موفق به این کار نشدند. (۱)گفتنی است که این تپه ازنظر نظامی اهمیت بسیاری دارد.(۲) امروز همچنین شهر آبادان زیر آتش توپخانه ها و سلاح های دوربرد دشمن قرار داشت که ضمن واردآمدن خسارت هایی به چند منزل مسکونی، تعدادی از مردم عادی شهر نیز زخمی شدند.(۳)

۲

درپی انتصاب فرماندهان جدید سپاه و نیروی زمینی ارتش، اقدامات گسترده ای درزمینه سازماندهی جنگ، با هدف پایان دادن به اشغال سرزمین های ایران انجام شد. محسن رضایی، فرمانده جدید سپاه پاسداران، که قبل از این، مسئولیت واحد اطلاعات و تحقیقات سپاه را برعهده داشت، فعالیت گسترده ای را برای ایجاد تحول در جبهه های جنگ آغاز کرد و تصمیم گرفت تا اقدامات جدید و همه جانبه ای را در دستور کار خود قرار دهد و با کمک فرماندهان سپاه که در مناطق عملیاتی مستقر بودند، مسیر مشخصی را برای تداوم جنگ تعیین کند. حسین علایی یکی از فرماندهان ارشد سپاه دراین باره نوشته است: «سپاه در پاییز ۱۳۶۰ و هم زمان با آماده شدن برای اجرای عملیات طریق القدس، اقدامات زیر را انجام داد:

ص: ۹۱

۱– سند شماره ۵۲۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب، شماره ۲۹۱، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص ۱.

۲– تپه سبز در خط صالح مشطط در غرب رودخانه کرخه روبه روی شوش در منطقه مالحه قرار دارد. این تپه با ارتفاع ۱۰۵ متر در محاصره دشمن قرار داشت. نیروهای خودی با عبور از جاده آسفالت دزفول – سایت و احداث یک کانال تا بالای تپه، از آن استفاده می کردند. (احمد دهقان، روزنوشت (یادداشت های روزانه شهید حسن باقری)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۹۲، ص ۳۲۰.)

۳– خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، تهران – خبرگزاری پارس، ۱۸/۷/۱۳۶۰، به نقل از اطلاعیه ۶۶۳ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۱. تشکیل تیپ های مستقل سپاه.

۲. تشکیل گروه طرح ریزی سپاه برای برنامه ریزی عملیات های آینده با هویت مستقل و مشخص سپاه.

۳. طراحی زنجیره ای از عملیات ها به منظور بیرون راندن ارتش بعثی از ایران.

۴. تعیین راهبرد عملیات نظامی با هدف پایان دادن به اشغال سرزمین های ایران.»

آقای علایی در ادامه بحث زمینه سازی برای اجرای عملیات طریق القدس افزوده است: «اجزای این راهبرد (آزادسازی سرزمین های اشغالی) عبارت بود از تعیین اهداف پلکانی برای رسیدن به هدف نهایی که دفع تجاوز دشمن و آزادسازی همه سرزمین های اشغالی از چنگال دشمن بود. جزئیات این راهبرد عبارت بود از:

الف) طرح ریزی عملیات هایی به منظور انهدام سازمان جنگی ارتش بعثی و کاهش توان نظامی دشمن و همچنین آزادسازی بخش هایی از سرزمین های اشغالی.

ب) آزادسازی یگان های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران از خطوط پدافندی طولانی و امکان ایجاد تمرکز قوا برای اجرای عملیات بعدی در مناطق اشغالی کشور.

ج) دستیابی به آمادگی برای ایجاد شرایط طرح ریزی حمله تعیین کننده نهایی.

د) اجرای عملیات های آزادسازی در مناطق مختلف، متناسب با توان رزمی خودی.

ه-) به غنیمت گرفتن جنگ افزارها و تجهیزات سنگین دشمن (تانک ها، نفربرها و توپخانه) به منظور توسعه توان رزم خودی.

و) همکاری و هماهنگی هرچه بیشتر نیروهای سپاه و ارتش در هر عملیات با هدف افزایش توان رزمی نیروهای خودی.»(۱)

۱

یک گروه عملیاتی از نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) در عملیاتی چریکی به پاسگاه شاندری خوار در استان سلیمانیه حمله کرده، تلفاتی به دشمن وارد کردند. در این اقدام یک تن از نیروهای خودی زخمی شد.(۲)

۱- حسین علایی، روند جنگ ایران و عراق، جلد ۱، تهران: نشر مرز و بوم، ۱۳۹۱، صص ۳۵۷ و ۳۵۸.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر ۲۸ به فرمانده عملیاتی شمال غرب (ارومیه)، ۱۷/۷/۱۳۶۰ تا ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص ۱.

۱

امروز سپاه سوم عراق در یک دستور نظامی به شماره ۲۱۰۵/۰/۱س، به یگان های تابعه خود (لشکرهای ۱، ۵، ۹، ۲ و تیپ ۱۰ و مدیریت های اطلاعات) اعلام کرد نیروهایی که از سپاه پاسداران دستگیر می شوند اسیر قلمداد نکنند، بلکه در میدان جنگ همانند جنایتکار جنگی با آنان رفتار شود.(۱)

۲

ستاد عملیات مشترک شمال غرب(۲) با انتشار اطلاعیه شماره ۱۳ با تعیین ضرب الاجل، از گروه ها و افراد مسلح غیرقانونی خواست تا سلاحشان را بر زمین گذاشته، خود را به نیروهای نظامی و انتظامی معرفی کنند. متن اطلاعیه به شرح زیر است: مردم مسلمان کرد، با سلام و درود به تمامی شهدا و رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی و شما مسلمانان. همان طوری که آگاه هستید، نیروهای توفنده انقلاب اسلامی ایران با برتری تمام و کامل وجب به وجب این مرز و بوم اسلامی را از لوث وجود ضدانقلابیون و کافران پاک کرده و می روند که پرچم پرافتخار لااله الاالله و محمد رسول الله را در تمامی میهن اسلامی به اهتزاز درآورند. ما به تمامی کسانی که فریب خورده اند و از کار خود نادم و پشیمان هستند، باتوجه به اینکه مکتب اسلام عزیز، مکتب رحمت و عطوفت برای کسانی است که نادم اند و به طرف خداوند متعال بر می گردند و مظهر خشم و غضب در مقابل کافران و کسانی است که خداوند و اسلام عزیز را نفی می کنند، تذکر می دهیم که در منطقه آذربایجان غربی و کردستان بجز بانه و سردشت تا اول آبان ماه و در منطقه بانه و سردشت تا پانزدهم آبان ماه ۱۳۶۰، فرصت دارند که خود را به نیروهای رزمنده و سپاهیان اسلام معرفی کنند تا ترتیب یک زندگی شرافتمندانه برای آنها داده شود. خداوند ما را به راه راست هدایت فرماید.(۳)

۳

رادیو صدای کردستان ارگان تبلیغاتی حزب دمکرات کردستان ایران و رادیو صدای ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب، در اقدامی مشترک می کوشند ضمن ناامن نشان دادن مناطق کردنشین کشور، میان نیروهای مسلح کشور اختلاف ایجاد کنند و با تضعیف سپاه و ارتش، آنها را در برقراری امنیت در این مناطق ناکارآمد جلوه دهند.

۱- سند شماره ۰۳۵۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه سوم (اطلاعات) به لشکرهای ۱، ۵، ۹، ۲ و ۱۰ تیپ زرهی ابن الولید و اطلاعات، ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۳۵۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ زرهی ابن الولید به واحدهای تابعه، ۲۱/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- این ستاد از نیروهای سپاه، ارتش، ژاندارمری و پیش مرگان مسلمان کرد تشکیل شده است و هدف آن مبارزه با نیروهای ضدانقلاب در غرب کشور است.

۳- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص ۲، کرمانشاه.

درحالی که هیچ یک از منابع خبری از وضع غیرعادی در شـهر سـردشت گزارشـی نداده اند، رادیو صدای کردستان وابسته به حزب دمکرات کردسـتان ایران، مدعی تصـرف و کنترل یک ساعته این شـهر به دست نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران شـد. به گزارش این رادیو، آخرین خبر رسـیده از سـردشت حـاکی از آن است که روز شـانزدهـم مهرمـاه، پیش مرگان با نفوذ نیروی معینی به داخل شـهر به مـدت یک ساعت کنترل شـهر را در دست گرفتنـد و بعـد از به هلاکت رسانـدن یک پاسـدار و مجروح کردن پاسداری دیگر، سالم به پایگاه های خود بازگشتند.(۱)

رادیو صدای ایران، وابسته به محافل سلطنت طلب نیز با پشت کردن به اصول به اصطلاح ملی گرایانه و با فراموش کردن شعار حفـظ یکپارچگی ایران به جانب داری تبلیغاتی از نیروهای (حزب دمکرات و گروه کومه له) برخاسته که خودمختاری و چپ گرایی و تشکیل حکومت چپ (سوسیالیستی - کمونیستی) از مهم ترین اهداف مبارزاتی آنهاست. این رادیو همچنین با نادیده گرفتن عمـدی اقدامات نیروهای ارتش در مبارزه با گروه های مسلح غیرقانونی و تلاش برای حفظ یکپارچگی کشور، فقط به وجود سپاه پاسداران در مناطق کردنشـین اشاره کرده، در یک خبرسازی غیرواقعی اعلام کرد: خبرنگار صدای ایران از مناطق کردنشـین خبر می دهـد که سـلحشوران کرد، در شـهر بوکان پاسـداران [امام] خمینی را مورد حمله شدید قرار دادند و تلفات بسیاری بر آنان وارد کردند. همچنین گروه های ضـربت وطن پرست در نزدیکی بانه در یورشـی متهورانه، پاسداران را مجبور به فرار کرده، عـده زیادی از آنان را کشـته یا زخمی کردنـد. در این حمله، مقـدار زیادی مهمات از پاسداران فراری به دسـت آمـده است. یـادآوری می شود که رادیو رژیم اعلاـم کرده است که شـهر بوکان و کل منطقه کردسـتان تحت نفوذ پاسـداران است. خبرنگـار صـدای ایران در گزارش خـود می افزایـد: نیروهـای ملی کرد در نـبرد دیگری که در حوالی مهابـاد درگرفت، گروهی از پاسـداران را زخمی کردنـد. در منطقه روانسر و کامیاران نیز پاسداران دولتی هدف حمله شدید نیروهای ملی کرد قرار گرفته، مجبور به فرار شدند.(۲)

این رادیو در یک خبرسازی دیگر با هدف ایجاد یأس در نیروهای ارتش جمهوری اسـلامی و جداکردن صف نیروهای مسـلح جمهوری اسـلامی اعلام کرد: رژیم تهران از اسامی افسـران وطن پرست فهرست بزرگی را تهیه کرده است که در نظر دارد در زمـان منـاسب به دنبـال فروکش کردن تظـاهرات خیابانی و احتمال پایان جنگ ایران و عراق، آنان را به اتهاماتی ازقبیل تلاش برای کودتا و همکاری با مخالفان و مجاهـدین خلق به جوخه های اعدام بسپارد. رژیم تهران اخیراً متوجه شده است که مقدار زیـادی از سـلاح ها و مهمات مفقود شـده و گروهی از فرمانـدهان ارتشـی نیز ناپدیـد شـده انـد. رژیم ایران نمی دانـد که این مهمات دراختیار چه گروه یا گروه هایی قرار گرفته است و افسران مفقودشده کجا هستند.(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۱۰ ضمیمه، صدای کردستان ایران، ۲۱/۷/۱۳۶۰.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۲ ضمیمه، رادیو صدای ایران، ۱۶/۷/۱۳۶۰.
۳- همان، صص ۱۲ - ۱۱ ضمیمه، رادیو صدای ایران، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز در شهرهای مختلف کشور، اقدام به ترور افراد متعهد و بمب گذاری در اماکن عمومی و خصوصی کرد. همچنین نیروهای امنیتی در شهرهای مختلف چند خانه تیمی را شناسایی کردند که در درگیری های پیش آمده تعدادی از افراد سازمان کشته، زخمی یا دستگیر شدند.

ساعت ۱۰ صبح امروز، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در خیابان شهرآرا (ستارخان) تهران، یکی از نیروهای بسیج به نام "ابراهیم نیما" را ترور کرده، و وی را به شهادت رساندند. در همین خیابان، چند نفر از نیروهای سازمان ازجمله یکی از نیروهای تشکیلاتی دستگیر شدند.(۱)

در اهواز، یکی از افراد مجاهدین خلق با لباس مبدل پاسداری خود را به یکی از ستادهای مقاومت محلی در منطقه "باغ شیخ" نزدیک کرده، یکی از نیروهای این ستاد به نام "احمد کوهکی" را هدف شلیک ۴ گلوله قرار داد و به شهادت رساند. فرد ضارب پس از این اقدام همراه یک موتورسوار - که از قبل آماده بود - از محل حادثه گریخت.(۲)

در چهارراه نیمای شیراز، در مقابل مسجدالرضا، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک بمب دست ساز را در مغازه فردی متعهد جاسازی کرده بودند که صاحب مغازه آن را کشف و به بیرون مغازه منتقل کرد. هنگام خنثی سازی این بمب به دست نیروهای سپاه، بمب منفجر و فرد خنثی کننده زخمی شد.(۳)

افراد سازمان مجاهدین (منافقین) در نیشابور و در نزدیکی ساختمان فرمانداری، بمبی بسیار قوی را که در زنبیلی جاسازی شده بود، کار گذاشتند. این بمب که عوامل سازمان آن را فعال کرده بودند، با هشیاری یک زن عابر کشف شد و نیروهای سپاه بلافاصله با حضور در محل آن را خنثی کردند.(۴)

در خیابان امام خمینی تهران جنب بیمارستان ارتش، نیروهای دادستانی و کمیته مرکزی انقلاب اسلامی یک خانه تیمی شاخه نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف کردند. در بازرسی از این خانه، تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات جنگی به دست آمد.(۵)

در شهر زنجان، نیروهای سپاه با اطلاع قبلی برای تخلیه یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) عازم محل شده بودند که با مقاومت و تیراندازی افراد ساکن خانه مواجه شدند. با شروع درگیری و تیراندازی طرفین، یک نفر از افراد سازمان کشته، چند تن دستگیر و یکی از آنها نیز متواری شد. از این خانه تیمی یک اسلحه، ۳۰۰ تیر فشنگ، تعدادی بمب دست ساز و اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۶)

نیروهای سپاه پاسداران گرگان اقدام به دستگیری یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کردند که با واکنش و چاقوکشی وی مواجه شدند. در درگیری پیش آمده، یکی از نیروهای سپاه زخمی شد، اما فرد مهاجم به دست همان فرد زخمی، هدف اصابت گلوله قرار گرفت و او هم زخمی و دستگیر شد. از بازرسی منزل وی مقادیری مهمات و انواع خرج گلوله های توپ و خمپاره به دست آمد.(۷)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۳۱، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳، اهواز- خبرگزاری پارس.

۳- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۶، شیراز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۴، شیراز- خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۳، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، مشهد - خبرگزاری پارس؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳، نیشابور؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مشهد به فرماندهی تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۶- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱، زنجان؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه زنجان به سپاه مرکز (فرماندهی)، ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، اطلاعیه روابط عمومی سپاه.

۷- سند شماره ۱۷۴۰۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۳ چالوس به فرماندهی ستاد مرکزی تهران، ۱۷/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

در شهر گرگان، درپی اعترافات یکی از عناصر فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۳ تن دیگر از اعضای سازمان که در یک خانه تیمی فعالیت مخفی داشتند، شناسایی و دستگیر شدند. این افراد در درگیری های مسلحانه، شرکتی فعال داشتند.(۱)

نیروهای سپاه پاسداران در بندرترکمن یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف کردند. از این خانه تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات به دست نیروهای سپاه افتاد.(۲)

۱

امروز فرمانده سپاه پاسداران در پیوست نامه ای، دستورالعمل جدید عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که در یک خانه تیمی یکی از سرشاخه های سازمان به دست آمده بود، به مراکز فرماندهی سپاه سراسر کشور ارسال کرد و یادآور شد که فرماندهان سپاه و مسئولان واحدهای اطلاعات با مطالعه دقیق آن سعی کنند آمادگی لازم را برای برخورد با وقایع احتمالی کسب کنند.(۳)

پیش گام بودن سازمان در راه اندازی درگیری های مسلحانه محلی، راه اندازی شورش های خیابانی، چگونگی سازماندهی و اجرای عملیات های مسلحانه، دستور صریح به منظور کشتن افراد نظامی و امنیتی، تخریب اماکن و برخی توصیه های لازم برای انجام دادن چنین اقداماتی ازجمله مطالبی است که در این دستورالعمل به آنها پرداخته شده است. اصرار به اجرای عملیات های تروریستی به منظور قتل و تخریب به هر طریق و با هر توانی، از نکات قابل توجه این دستورالعمل است که در بررسی محتوایی آن به چشم می خورد. در این دستورالعمل آمده است:

«۱. هدف، انجام تظاهرات [و] شورش است؛ بنابراین، باید کاملاً با روحیه تهاجمی با مزدوران رژیم برخورد کرد و از تخریب و آتش زدن ماشین کمیته، فروشگاه های دولتی، بانک ها، ادارات دولتی، وزارت خانه ها، مغازه های فالانژی و... به هیچ وجه نباید کوتاهی بشود. کینه مقدس انقلابی را نسبت به رژیم خونخوار و وحشی باید در این اعمال نشان بدهیم.

۲. تمام افراد موظف اند سر ساعت مقرر در محل های مشخص شده، تظاهرات را با شعارهای کوبنده آغاز کنند؛ بنابراین، نباید منتظر دیگران بود، هرکسی باید خود شروع کننده جریان باشد.

۳. به همه افرادی که می توانید ساعت و محل تظاهرات را اطلاع دهید.

۴. هرگونه سلاح که در دسترس دارید، بیاورید. تیم ها و برادران و خواهران مسلح در صحنه حضور دارند و حرکت را با رگبارهای هوایی آغاز می کنند؛ بنابراین، با شروع تیراندازی نباید صحنه را ترک کرد. علامت مشخصه نیروهای خودی شعار انقلابی است.

۵. توجه شود که تظاهرات، شورشی و تهاجمی است، درصورت آمدن مزدوران باید آنها را

۱- سند شماره ۰۷۱۱۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۳ چالوس به فرماندهی ستاد مرکزی ۱۷/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- همان.

۳- این دستورالعمل در تاریخ ۵/۷/۱۳۶۰ هنگام دستگیری یکی از سرشاخه های سازمان مجاهدین خلق، در یک خانه تیمی به دست آمده است.

هدف رگبار مسلسل قرار داده، به هلاکت برسانیم، اگر براثر تیراندازی تجمع شما و مردم پراکنده شد، نباید صحنه را ترک کنیم، بلکه باید به جنگ و گریز با مزدوران ادامه [داده] و آنها را فراری دهیم و تخریب را باید ادامه داد. توجه کنیم که در صحنه عمل، هر فرد، خود یک فرمانده است و می تواند بسیاری [از] افراد را بسیج کند و به تخریب و آتش زدن بپردازد و مزدوران [امام] خمینی را به سزای اعمال جنایتکارانه شان برساند.

۶. انواع وسایل آتش زا، وسایل تخریب و... از هر نوع [با خود] بیاورید، البته، اصل، آمدن خود افراد است.

۷. عکس بنی صدر، مسعود [رجوی]، موسی [خیابانی]، تختی، مصدق و پدر طالقانی را همراه خود بیاورید و موقع شروع آنها را به دست بگیرید.

۸. اگر به شما مسئولیت مشخصی داده شده است، سعی کنید به بهترین وجهی مسئولیت خود را انجام دهید.

۹. اگر کسی شهید شد، باید او را روی دست گرفته و به دادن شعار علیه [امام] خمینی بپردازید. نباید بگذاریم خون شهدا پایمال شود.

۱۰. افراد مسلح ضمناً آخرین نفراتی باشند که صحنه را ترک می کنند.

۱۱. پاره کردن و آتش زدن عکس های [امام] خمینی [اولویت دارد]. (حتی می توانید قبلاً عکس ها را بخرید و در صحنه آتش بزنید.)

۱۲. نسبت به کتک خوردن و دستگیری خواهران و برادران (به خصوص خواهران) نباید بی تفاوت بود. برادران حتماً نقش پوشش خواهران را به عهده داشته باشند و آنها را از صحنه خارج کنند.

۱۳. شعارها نقش تعیین کننده دارند، در شعارها حتماً اسم مسعود برده شود. (شعارها باید کوبنده و انگیزاننده باشد.)

۱۴. حتماً لاستیک و کوکتل های دودزا با خود بیاورید.

۱۵. برادران و خواهران مسلح قبل از شروع [تظاهرات]، تیراندازی نکنند، مگر اینکه نیروهای دشمن از قبل بسیج شده باشند. [دراین صورت]، باید آنها را هدف گلوله های آتشین قرار داد.

۱۶. اگر سلاحتان گیر کرد، به هیچ وجه هول نشوید. گیر اسلحه را با کشیدن گلنگدن می توان رفع کرد. می توان از قبل یک میله با یک پارچه همراه داشت و درصورت گیر اسلحه، گلنگدن را پایین کشیده و با میله، لوله آن را تمیز کرد و سر گلنگدن را بالا برد.

۱۷. از خلع سلاح کمیته چی ها و مصادره ماشین، کارت، لباس و وسایل دیگر آنها به هیچ وجه کوتاهی نشود.

۱۸. ماشین های دشمن را به راحتی می توانید با چپ کردن آتش بزنید.

۱۹. بنزین را روی آتش با دست نریزید، مشتعل می شود و دست خودتان را می سوزاند.

ص: ۹۷

۲۰. وسایل احتراق ازقبیل بنزین، نفت و... را به هر طریقی که می توانید به صحنه بیاورید، شیشه شیر، کوکا، سرنج، کمپوت، شیشه دارو و پاکت، ریکا [و] مواد آتش زای دیگر هم می توان آورد. منیزیم، گوگرد، نفت، ترقه و... ارتجاع از هر صدایی می هراسد.

۲۱. برای شناخته نشدن، دستمال همراه خود بیاورید [و صورت های خود را بپوشانید.]

۲۲. هر مکان و هرجایی که آثاری از رژیم دارد، تخریب و به آتش کشیده شود. مثلاً، اگر آخوندی در می رود، حتماً او را بکشید. مغازه هایی که عکس [امام] خمینی دارند، آتش بزنید و اگر سر راه مسجدی بود، آن را از آثار [امام] خمینی و افراد بسیج پاک کنید. (به خود مساجد کاری نداشته باشید.) حتماً به مراکز نظامی دشمن حمله کنید و آنها را کشته و محل را آتش بزنید. (کمیته، پاسدارخانه ها و...)

۲۳. اگر تظاهرات گرفت، [آن را به محل های پرجمعیت هدایت کنید.]

۲۴. توجه کنید که نیروهای خودی را هدف قرار ندهید. ممکن است نیروهای خودی از راه های تعیین شده قبلی نتوانند به صحنه بیایند و از راه های دیگر بیایند. ریش داشتن ملاک نیست.

۲۵. توجه داشته باشید که در حین عمل به هیچ وجه نباید غر زد و یا سر یکدیگر فریاد کشید، بلکه باید از قبل تلاش خودمان را بکنیم که با آمادگی بیشتر وارد صحنه شویم و بعد اشکالات را جمع بندی کنیم.

۲۶. همیشه به نقش سیاسی و ایدئولوژیک این حرکات توجه داشته باشیم و فکر کنیم که چگونه سرنگونی رژیم[امام] خمینی با خون انجام می گیرد یا انعکاس جهانی این تظاهرات را در نظر بگیرید.»(۱)

۱

امروز، دادگاه ۱۴ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که مسئول حمله به کنسولگری ایران در شهر لندن و تخریب ساختمان کنسولگری بودند، در آن شهر برگزار شد(۲) و دادگاه در یک همگامی و هماهنگی پیش بینی شده با سازمان، هر ۱۴ نفر را تا روز ۳۰ مهر به قید ضمانت آزاد کرد. آسوشیتدپرس درباره اقدامات این افراد و علت دستگیری آنها گزارش داد: ۱۴ نفر از مخالفان آیت الله روح الله خمینی که ۹ تن آنها زن هستند، امروز در دادگاه مقدماتی در لندن به قید ضمانت آزاد شدند. رسیدگی به جرائم این عده که ایجاد خسارت به کنسولگری ایران در ماه گذشته است، روز ۳۰ مهرماه جاری انجام خواهد شد. این افراد در میان ۵۴ تن از

۱– سند شماره ۳۰۸۱۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی) به مناطق نه گانه و سپاه پاسداران تهران (فرماندهی)، ۲۰/۷/۱۳۶۰، صص ۳ – ۱.

۲- این حادثه در ۱۶ شهریورماه سال جاری انجام شد و طی آن ۶۰ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به ساختمان کنسولگری ایران در لندن حمله کردند و ضمن اشغال چندین ساعته کنسولگری، خسارت هایی را به آن وارد آوردند. در این اقدام، همچنین ۱۰ تن از کارکنان کنسولگری و دانشجویان عضو انجمن اسلامی که قصد جلوگیری از اقدامات مهاجمان را داشتند، زخمی شدند. (برای اطلاع بیشتر به روزشمار ۱۳۶۰/۶/۱۶ مراجعه کنید.)

دستگیرشدگانی بودند که در مخالفت با [امام] خمینی، پیش از سررسیدن پلیس، به کنسولگری ایران حمله کرده، دست وپای کارکنان را بستند و داخل کنسولگری را ویران کردند. در این درگیری، ۲ نفر نیز زخمی شدند. بنا به گفته منابع ایرانی، تظاهرکنندگان از گروه دست چپی مجاهدین مخالف رژیم (امام) خمینی بودند که به علت یک سلسله بمب گذاری و ترور در ایران سرزنش شده اند. گروهی از مخالفان ایران، بیرون دادگاه دست به تظاهرات آرام زدند. این عده با حمل شعارهایی، خواستار آزادی دستگیرشدگان شدند.(۱)

۱

مسعود رجوی، مسئول سازمان مجاهدین خلق، با مجله ساوت چاپ لندن گفت وگو کرد. وی در این گفت وگو کوشید به عنوان آلترناتیو جمهوری اسلامی ایران به مسائل و ابهامات مربوط به گذشته و عملکرد، توان و کارایی فعلی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پاسخ دهد. او همچنین سعی کرد باور عمومی کشورهای غربی مبنی بر گرایش سازمان و شخص وی به شرق و نزدیکی به شوروی را تصحیح کند. رجوی که در گذشته ادعا می کرد به کاربردن لفظ "امام" برای رهبر انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، توسط این سازمان انجام شده است، اختلاف در برداشت از اسلام و اختلاف در مرام مذهبی خود با امام خمینی را به سال ۱۹۷۰ (۱۳۴۹) حواله می دهد. همچنین این سازمان پس از اجرای عملیات تصرف سفارت خانه امریکا، با تأیید این اقدام، درپی کسب سهم و برخورداری از وجهه انقلابی از این حادثه بزرگ تاریخی و ضدامریکایی بود که وی در این مصاحبه، خود و سازمانش را از این اقدام مبری می داند. رجوی با ناتوان دانستن نظام جمهوری اسلامی در سازماندهی مردم و اندک خواندن حضور مردم در انتخابات سومین دوره ریاست جمهوری، سازمانش را بهترین گزینه برای نظام جمهوری اسلامی معرفی می کند. او در آخرین بخش از اعلام مواضع خود برای دورکردن هر نوع شائبه چپ گرایی از سازمان، با تندی به گروه های سیاسی متمایل به شوروی حمله می کند. بخش هایی از مصاحبه رجوی به شرح زیر است:

ما نیازی به (امام) خمینی نداریم و هرگز هم نداشته ایم. ما او را به عنوان یک رهبر در مبارزات دوره گذشته علیه شاه مدفون پذیرفتیم، ولی مردم متوجه شدند که به او وابسته نیستیم و از پیش کاملاً آگاه بودیم که دیکتاتوری واقعی و شخصیت ارتجاعی او چگونه بوده است. در سال ۱۹۷۰ گروهی از اعضای سازمان، یک هواپیمای ایرانی را با زور به عراق برد و سپس با (امام) خمینی ملاقات کرد. پس از ملاقات، آنها مشاهده کردند که او با اسلام یک برخورد سنتی، خرده بورژوایی و دست راستی دارد. دانشجویانی که در ایران، سفارت امریکا را تصرف کردند، مجموعه ای از گروه های سپاه پاسداران و حزب جمهوری اسلامی بودند. طولی نکشید که حزب جمهوری اسلامی کنترل امور را به دست گرفت و موضوع گروگان گیری را به عنوان

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۸، خبرگزاری پارس به نقل از آسوشیتدپرس از لندن، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

یـک راه کسب پشتیبـانی از مـا، مورد اسـتفاده قرار داد. مـا طبق گزارشـی محرمـانه از وزارت کشور، اطلاع داریم که فقط ۷/۲ میلیـون نفر، یعنی ۱۵ درصـد در انتخابـات شـرکت کرده انـد، حـتی شـاه مخلوع نیز می توانست این مقـدار رأی را برای حزب رستاخیزش به دست آورد. این فکر اشتباه را از سرتان بیرون کنید که نیروهای (امام) خمینی به نحوی سازمان یافته اند. او هیچ چیزی را نمی توانـد سازمان دهـد و همین امر مشـکل اساسـی او محسوب می شود. دومین موضوع این است که ما متحد تحاد جمـاهیر شوروی نیستیم. مـا سازمـانی مسـتقل هستیم. آنهایی که در ایران متحـد اتحاد جماهیر شوروی هسـتند، عبارت انـد از: اعضای حزب توده و فداییان به اصطلاح اکثریت، این گروه ها پایگاه اجتماعی ندارند و ناگزیر از کسب حمایت (امام) خمینی شده اند. ما سیاست های آنها را محکوم می کنیم.»(۱)

۱

مهنـدس موسوی، وزیر امور خـارجه جمهوری اسـلامی ایران، که در بـازگشت از سازمـان ملـل در بن توقف کرده است، ظهر امروز (به وقت آلمان غربی) در مصاحبه ای مطبوعاتی با حضور خبرنگاران آلمانی شـرکت کرد و به سؤالات آنان پاسـخ داد. به گزارش خـبرگزاری پـارس، وزیر امـور خـارجه ایران ابتـدا در این مصـاحبه، دربـاره واکنش به سـخنانش در مجمـع عمومی سازمان ملل(۲) گفت: «طبیعی است که کشورهـای جهـان سوم از این موضوع اسـتقبال خوبی کردنـد و مطـابق معمول، رسـانه هـای گروهی امریکـا کاملاًـ خـاموش بودنـد. وقتی در مصاحبه اختصاصـی ای که عمل آمـد چون مسئله ای مطرح شـد که به نفعشـان نبـود، آن را پخش نکردنـد.» وی دربـاره نقش امریکـا در منطقـه گفـت: «امریکـا در منطقـه بر سـه محـور تکیـه دارد، عربسـتان، مصر و اسرائیل که نقطه اصلی، اتکا به اسرائیل است. هم اکنون یکی از کشورها که مصر باشد، ضربه سختی خورده است و دولت عربستان باید از این موضوع پند بگیرد و اگر خودش را به مردمش نزدیک نکند، چه بسا که ضربه ببیند.»

۱- اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۰۶، ۱۷/۸/۱۳۶۰، صص ۱۱ – ۶، مجله ساوت لندن، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

۲- وزیر امور خـارجه روز ۱۳/۷/۱۳۶۰ در مجمع عمومی سازمان ملل سـخنرانی کرد. وی پس از طرح مبانی و دیـدگاه اسـلام درخصوص انسـان و حکومت و نیز تبیین سـیاست خـارجی ایران به اقـدامات خصـمانه امریکـا در ایران و حمایت آن کشور از تحرکات تجزیه طلبانه در ایران اشاره کرد و آخرین اقدام غرب به ویژه امریکا را تحریک عراق به ایجاد اخلال در امور داخلی ایران دانست.

خبرنگاری درباره اوضاع داخلی ایران و مخالفان انقلاب اسلامی سؤالی پرسید و وزیر امور خارجه در پاسخ گفت: «حتماً شما خبر دارید که بیشترین نیرویی که در ایران سروصدایی به پا کرده، مجاهدین خلق [منافقین] هستند، مجاهدین خلق براساس اسناد نشریه خودشان، یعنی مجاهد، قبل از کناررفتن بنی صدر، چنین تحلیل می کردند که در ایران طبقه خرده بورژوا حاکم است و آنها جامعه ما را در سطح دولتمردان به دو خاستگاه طبقاتی تقسیم می کردند؛ یک دسته خرده بورژوا و یک گروه بورژوازی ملی، به علاوه بورژوازی کمپرادور.» وی افزود: «آنها در تحلیل خود می گفتند که بزرگ ترین خطر برای آنها خرده بورژوازی است، چراکه در میان مردم و روحانیت ریشه و نفوذ دارد و برای ازبین بردن این خطر، باید بورژوازی ملی و کمپرادور متحد شوند و حاکمیت خرده بورژوازی را از بین ببرند و بعداً، ازبین بردن بورژوازی کمپرادور بسیار آسان خواهد بود. علت اتحاد بنی صدر و رجوی درست به همین نکته بر می گردد که بنی صدر را نماینده بورژوازی ملی و کمپرادور و طیف های حزب اللّهی و خط امامی را نماینده خرده بورژوازی می دانستند و علی رغم اختلافاتی که بنی صدر و رجوی در ابتدا داشتند، برای مبارزه با خط حاکم، متحد شدند.»

مهندس موسوی افزود: «اینها از اول انقلاب، مقدمه یک حرکت مسلحانه ای را علیه انقلاب تهیه دیده بودند و به خاطر امریکازدایی در ایران، آنها دیدند بزرگ ترین متحدشان، یعنی لیبرال ها را دارند از دست می دهند. به ویژه آنکه مسئله اصلاحات ارضی و ملی کردن بازرگانی مطرح بود و ازنظر سیاسی هم دولت موقت کنار رفته بود و کناررفتن بنی صدر نیز جریان امریکازدایی را سریع تر کرد. [به همین دلایل،] آنها حرکت مسلحانه ای را که برای آینده دورتر در نظر گرفته بودند، مجبور شدند، سریع تر انجام دهند و اعمال خشونت آمیز خود را آغاز کنند.»

وزیر خارجه افزود: «با این عمل، اینها وجهه اجتماعی کمی را هم که داشتند، از دست داده و رودرروی مردم قرار گرفتند و در چند ماه اخیر، ضربات زیادی به انقلاب زدند. درحال حاضر، براساس اطلاعات ما، شبکه آنها کاملاً خرد شده، به حدی که فعلاً امکان ترمیم آن به هیچ وجه وجود ندارد. البته، اینها افراد نفوذی در دستگاه های دولتی دارند و ما احتمالاً در آینده از همین افراد ضرباتی خواهیم خورد، [اما] هم اکنون هیچ قدرتی برای تشکیلات و سازمان ندارند.»

به گزارش خبرنگار اعزامی خبرگزاری پارس، وزیر امور خارجه در پایان افزود: «فکر می کنم به هرحال این مسئله در عرض چند ماه آینده پایان پذیرد.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۰، ۱۸/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲، بن - خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۶.

۱

محمدحسین سرورالدین، معاون سیاسی وزارت کشور، در گفت وگوی اختصاصی با روزنامه کیهان به تفسیر و تبیین سومین انتخابات ریاست جمهوری پرداخت. افزایش ۲۰ درصدی شرکت مردم در این انتخابات نسبت به انتخابات دوره قبل، بررسی دلایل افزایش تعداد رأی دهندگان، برشماری حساسیت های سیاسی دوره های مختلف انتخابات ریاست جمهوری و بررسی واکنش های مردم در این دوره ها ازجمله مطالبی بود که سرورالدین درباره آنها به اظهارنظر پرداخت. بخش هایی از این گفت وگو به شرح زیر است:

این انتخابات در دو بُعد با انتخابات دوره قبل فرق داشت: یکی اینکه حدود ۲۰ درصد نسبت به آرای دوره قبل افزایش داشت و دوم اینکه انتخابات از آرامش و امنیت کامل برخوردار بود. علی رغم اینکه از یک سو، گروهک های مخالف و منافقین در داخل و بلندگوهای امپریالیستی و صهیونیستی در خارج، تبلیغات وسیعی را برای ممانعت از شرکت مردم در انتخابات کرده بودند و از سوی دیگر، ما فرصت بسیار کمی برای تبلیغ داشتیم، نتایج انتخابات باتوجه به نکات یادشده، گویای رشد فکری و انسجام مردم ماست و این نشان می دهد که مردم، دوست را از دشمن به خوبی تشخیص می دهند.

درباره درگیری ها به تأکید می توانم بگویم که خیلی کمتر از روزهای معمولی بوده است و دلیل آن هم، حضور ۱۷ میلیون جمعیت در صحنه بود. علاوه براین، برادران بسیج مستضعفین، سپاه، کمیته و نیروهای انتظامی ما با هماهنگی کامل، بر اوضاع مسلط بودند.

... علت شرکت بیشتر مردم نسبت به انتخابات قبل یکی این بود که مردم در دوره قبل که می خواستند به شهید رجایی رأی بدهند و رئیس جمهور انتخاب بکنند، یک مسئله برای بعضی از مردم مبهم بود؛ چرا رئیس جمهور قبلی از کار برکنار شد؟ در این فاصله ای که شهید رجایی انتخاب شد، تا این انتخابات، مسائل بسیاری در مملکت اتفاق افتاد، ازجمله ترورها، انفجارها و مصاحبه هایی که توسط ضدانقلابیونی که به خاطر خیانت [به] مردم، آنها را از ایران بیرون کردند، انجام [شد] و این مسائل ماهیت آنان را بر مردم آشکار کرد. مسئله دوم، فداکاری ها و ازجان گذشتگی های رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ و پیروزی هایی [بود] که در این فاصله نصیب ملت ما شده بود؛ به علاوه، اینکه این بار [آیت الله] آقای خامنه ای که کاندیدای ریاست جمهوری شده بود، تمام آن خصلت های خوب شهید رجایی را داشت، به علاوه، یک چیز دیگری که آن شهید نداشت و آن نفوذ روحانی ایشان در بین مردم بود. مردم ما هنوز هم که هست اعتماد بیشتری به روحانیون دارند تا به دیگران. مسئله سوم، ترور شخصیت های محبوبی مانند رجایی، باهنر، قدوسی، مدنی و... بود که به دست منافقین به شهادت رسیدند. [این حوادث] باعث انسجام و وحدت بیشتر ملت ما در مقابل ضدانقلاب شد و اینها همه دست به دست هم داد و آرای این دوره را به مقدار بیش از ۲ میلیون بالا برد.»

ص: ۱۰۲

معاون سیاسی وزارت کشور در ادامه سخنانش اظهار کرد: «اگر ما انتخابات این دوره را با انتخابات اولین دوره مقایسه کنیم، می بینیم که ۳ میلیون افزایش رأی داشتیم. دلیل اساسی آن هم عدم شناختی بود که ملت ما نسبت به کاندیداهای دوره اول داشتند. در دوره اول، مردم چند ماهی بود که با بنی صدر، قطب زاده، مدنی و... آشنا شده بودند و طبیعی بود هرقدر شناخت کمتر باشد، انگیزه برای شرکت در انتخابات هم کمتر است. اما در این دوره، ما کاندیدا هایی مانند [آیت الله] آقای خامنه ای را داشتیم که تقریباً هر ایرانی تا حدودی ایشان را می شناسند و ایشان کسی است که ملت حرف هایش را در کوران مبارزات قبل از پیروزی انقلاب و بعد از آن، در بوته آزمایش گذاشته بودند و ایشان موفق از بوته آزمایش بیرون آمدند.»

سرورالدین درباره تفاوت آرای این دوره نسبت به آرای اولین همه پرسی برای تعیین نظام جمهوری اسلامی گفت: «اتفاقاً بسیاری از هم وطنانمان می پرسند که چرا آرا به مرز آرای اولین همه پرسی نمی رسد. جواب این دسته واضح است، زیرا [در] اولین همه پرسی که در فروردین ماه ۱۳۵۸ انجام شد، ملت ما دربرابر یک سؤال روشن قرار گرفت که آیا جمهوری اسلا می خواهید یا خیر؟ چون مردم برای برقراری اسلام در مملکت قیام کرده بودند؛ بنابراین، جواب آنها واضح بود و چون هنوز از انقلاب دو ماهی نگذشته بود و مردم نسبت به آینده انقلاب نگران بودند، همه تقریباً در انتخابات شرکت کردند و با ۲۰ میلیون و ۱۶۵ هزار و ۴۸۰ رأی خواستار برقراری جمهوری اسلامی شدند.»(۱)

۱

صباح زنگنه، عضو کمیسیون امور دفاعی مجلس، در مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد: اساسنامه جدید سپاه در کمیسیون امور دفاعی تدوین شده است. وی درباره پیشینه اساسنامه سپاه، سیر شکل گیری، ویژگی های اساسنامه، تمهیدات پیش بینی شده برای منحرف نشدن سپاه از اصول اولیه و حاکم نشدن جو استبداد در این نهاد توضیحاتی بیان کرد. وی در این مصاحبه گفت:

«اساسنامه سپاه پاسداران برای اولین بار توسط شورای انقلاب تصویب شد و سپاه بر آن مبنا کارهای خود را انجام می داد، لیکن کمیسیون امور دفاعی برای اینکه کارها و حدود اختیارات و وظایف سپاه را مشخص تر و دقیق تر معین کند، با استمداد از فرماندهان سپاه و دعوت از سپاهیان پاسدار و با استفاده از تجربیات افراد متخصص و با حدود ۶ ماه کار، اساسنامه جدید سپاه پاسداران را تدوین کرد و احتمالاً [اساسنامه] هفته آینده تقدیم مجلس خواهد شد. البته، کمیسیون مذکور به موازات این کار، طرح بازسازی ارتش را نیز در دست داشت که به زودی نتیجه آن را هم اعلام خواهیم کرد.»

زنگنه درباره مشخصات اساسنامه جدید سپاه پاسداران گفت: «در این اساسنامه از ایجاد هر نوع انحراف و اعوجاج و یا تمرکز قدرتی که منجر به دیکتاتوری در سپاه شود، جلوگیری به عمل آمده است و هدف هایی را که سپاه به موجب این اساسنامه باید تعقیب کند، عبارت است

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۷/۱۳۶۰، ص۶.

از نگهبانی از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن و جهاد در راه خدا و مبارزه با بروز استبداد داخلی و بسیج امت مسلمان و حمایت بی دریغ از مستضعفان جهان که تمامی این هدف ها باید تحت رهبری و امر ولایت فقیه و با رعایت موازین شرعی انجام گیرد.» وی تأکید کرد: «سپاه باید با همکاری صمیمانه با دیگر نیروهای نظامی و انتظامی، حافظ استقلال و تمامیت ارضی کشور جمهوری اسلامی ایران باشد و در ابعاد نظامی، سیاسی و ایدئولوژیک نیز فعالیت نماید. کمیسیون امور دفاعی، در این اساسنامه دقیقاً حدود و ثغور این فعالیت ها را مشخص کرده است تا تداخلی با ارگان های دیگر کشور به وجود نیاید.»

به گزارش خبرگزاری پارس، نماینده مردم شیراز در ادامه افزود: «در اساسنامه جدید، وجود یک مجتهد به عنوان نماینده رهبری با نظر صائب و لازم الاجرا، جهت اشاعه فرهنگ ولایت و امامت پیش بینی شده است. در این اساسنامه، فرماندهی متمرکز بوده و اختیارات به موازات مسئولیت ها داده شده است.» وی افزود: «این فرماندهی متمرکز، جز درمورد دستورات نظامی، شورای عالی دفاع در بقیه موارد، با مشورت با شورا[ی عالی سپاه] تصمیم گیری می کند. در این اساسنامه، برای تصریح کارها و کمترکردن کادرهای ستادی، سعی شده است که تعداد اعضای شورای عالی سپاه کمتر شود.» وی درباره بودجه سپاه گفت: «بودجه سپاه هرساله به وسیله واحد اداری و مالی تهیه و تنظیم می شود و به وسیله وزیر مشاور به هیئت دولت تقدیم می گردد و با قراردادن آن در متن بودجه عمومی کشور جهت تصویب، ازطریق دولت به مجلس فرستاده می شود. طبق این اساسنامه، اعضای سپاه پاسداران از بین افراد مهذب، مؤمن، متعهد، خوش سابقه و با شهامت انتخاب می شوند.»

زنگنه در ادامه این گفت وگو اظهار کرد: «در این اساسنامه نسبت به بخش اطلاعات و تحقیقات، روی دو محور تکیه شده است: یکی تمرکز اطلاعات و تحقیقات و دیگری مردمی بودن آن.» به گفته وی، نکته مهم دیگری که در این اساسنامه وجود دارد، امکان تجدیدنظر در آن پس از گذشت دو سال است. و این کار برای جذب نکات مثبت و مفیدی است که ممکن است در آینده بروز کند. زنگنه درباره ضرورت واحد اطلاعات برای سپاه پاسداران گفت: «سپاه برای کارهای داخلی و تحقق اهدافی که در اساسنامه برای آن در نظر گرفته شده، به واحد اطلاعات و تحقیقات احتیاج دارد که این واحد باوجود یک مرکزیت واحد، با سایر ارگان های اطلاعاتی و تحقیقاتی هماهنگ خواهد بود.»[(۱)]

۱

به نوشته روزنامه کیهان، با فرارسیدن روز عرفه، حجاج ایرانی تظاهرات باشکوهی در عرفات برپا کردند. این تظاهرات با شعارهای مرگ بر امریکا، مرگ بر صدام و "ایهاالمسلمون اتحدوا اتحدوا" رفته رفته به یک راه پیمایی گسترده در خیابان های عرفات تبدیل شد. همچنین، دیروز در مراسم سنگ اندازی به شیطان (رمی جمرات) گروه های حجاج ایرانی یک راه پیمایی سیاسی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۳، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، خبرگزاری پارس، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

راه انداختند و درحالی که تصاویر امام خمینی، رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران را با خود حمل می کردند، با شعارهای "مرگ بر امریکا"، "مرگ بر صدام"، "لا شرقیه، لا غربیه، جمهوریه اسلامیه"، "الله اکبر، خمینی رهبر" و "ثوره ثوره حتی النصر" در خیابان های منا به حرکت درآمدند. این مراسم که آخرین مرحله از مناسک حج در منا بود، با دخالت مأموران ویژه گارد عربستان به خشونت کشیده شد و در این درگیری، مأموران به ضرب و شتم چند نفر از حجاج پرداختند.(۱)

۱

سخنان دیروز مهندس بازرگان در مجلس شورای اسلامی، با اعتراض عده ای از جانبازان جنگ و آیت الله صانعی، یکی از فقهای شورای نگهبان، مواجه شد و رادیو صدای امریکا و بی بی سی نیز به طور غیرمستقیم از سخنان نخست وزیر سابق ایران حمایت کردند.

در اعتراض به سخنان روز گذشته مهدی بازرگان در مجلس شورای اسلامی، عده ای از جانبازان جنگ تحمیلی نامه ای به هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، ارسال کردند. در بخشی از این نامه آمده است: «متأسفانه در تریبون مجلس شورای اسلامی که پایگاه نور و امید ملت ایران است، کسانی که خود عامل به وجودآمدن خطوط انحرافی و التقاطی کشور بوده اند و با عملکرد ضدانقلابی و غیراسلامی خود در دولت موقت، بهانه به دست کفار و منافقین دادند تا جوانان را از اسلام بری سازند، به سخن پراکنی مشغول می شوند و قلب امام امت را با حرکات خود جریحه دار می کنند.» در پایان این نامه آمده است: «ما تاب تحمل شنیدن یاوه سرایی های لیبرال ها و غرب زدگان را نداشته و درصورت تکرار این گونه جریانات با قدم های علیل و بیمار خود به مجلس آمده و تا اخراج نهایی آنها از آن مکان مقدس، مجلس را ترک نخواهیم کرد.»(۲)

آقای صانعی عضو فقهای شورای نگهبان قانون اساسی نیز با اشاره به سخنرانی روز گذشته آقای بازرگان در مجلس شورای اسلامی، درک وی را از اوضاع سیاسی داخلی، منطقه ای و بین المللی نادرست ارزیابی کرد. وی گفت: «کسانی که در چنین روزهای حساس که ملت ها متوجه قیام مردم مصر و مرگ

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۲۶ - ۲۵، خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

سادات هستند، مسائلی را مطرح می کنند که باعث تظاهرات مردم علیه خودشان می شوند، اینها ترسیده اند و می خواهند کنار بروند، ولی نمی توانند، لذا به همین خاطر است که مسئله درست می کنند و تلاش می کنند تا مردم آنها را بیرون کنند. اینها که خود را سیاسی، مفسر قرآن و مبارز می دانند و در هر بحثی، تخصص را مطرح می کنند، این چه تخصصی است و چگونه می شود باور کرد که شخصی با این همه تخصص ها در چنین شرایط حساسی، مسائلی را مطرح کند که مردم بازار، آن هم مردمی که آنها معتقدند، آنان مخالف این انقلاب هستند، علیه آنان مقابل مجلس شورای اسلامی تظاهرات کنند.» وی تأکید کرد: «این هیچ چیز نمی تواند باشد، جز ترس.»

آیت الله صانعی سپس خطاب به این افراد گفت: «چرا شما با عقاید مردم می جنگید؟ مردم نمی توانند منافق و محارب را ببینند. شما بگویید کجای دنیا تروریست آزاد است؟ کجای دنیا مملکتی که پایگاه مرد می اش این قدر زیاد است که در چهلمین روز شهادت رئیس جمهور و نخست وزیرش چنین عظمتی برپا می کند، ساکت بنشینند و ببینند گروهی علیه این انقلاب به پا خاسته و به اینها چیزی نگوید؟» وی ادامه داد: «اینها می دانند، ولی می بینند کار به جایی رسیده که مردم سراغشان می آیند و به همین خاطر از قبل مسئله درست می کنند، ولی بدانند که ما انقلابمان را تا آمدن مهدی موعود ادامه خواهیم داد.»(۱)

رادیو صدای امریکا موضوع اصلی سخنان بازرگان را اعتراض وی به سرکوب مخالفان اعلام کرد و دراین باره گفت: «در یک سخنرانی نامعمول در مجلس اسلامی، مهدی بازرگان، نخست وزیر اسبق ایران، علیه نحوه سرکوبی مخالفان به وسیله دولت اعتراض کرد. [بازرگان] در نطقی که بارها با سروصدای نمایندگان دیگر مجلس قطع شد، گفت: مردم بی گناه و ازجمله پسران و دختران را بدون هیچ دلیلی می کشند. بازرگان گفت: اینکه ایرانیان یکدیگر را نوکر امریکا خطاب کنند، هیچ نتیجه ای ندارد، چراکه هیچ کس را از امریکا وارد نکرده اند. وی گفت: موج اعدام ها به منزله هدردادن ثروت ایران، یعنی جوانان مملکت است. سخنان بازرگان سرانجام با فریادهای مرگ بر نوکر امریکای نمایندگان، مجلس ناتمام ماند. رادیو تهران پخش برنامه جلسه مجلس را قطع کرد و جلسه موقتاً تعطیل شد.»(۲)

رادیو لندن نیز در موضع گیری جانبدارانه از آقای بازرگان، در گزارشی از سخنرانی وی اعلام کرد: «طی یک سخنرانی غیرمترقبه، آقای بازرگان به مجلس هشدار داد که آتش وحشتناکی در ایران در گرفته است که ملت، دولت و دین را تهدید می کند. آقای بازرگان افزود: "نه تنها کسی آماده پیشگیری از این حریق نیست، بلکه بسیاری بر گستردن آن و دامن زدن به آن نیز می کوشند. نخست وزیر اسبق ایران به آنچه خود روحیه انتقام جویی خواند، اعتراض کرد و گفت که از این وضع، همه متضرر خواهند شد. از سویی دیگر، گروهی از تجار و بازاریان تهران ظاهراً در اعتراض به سخنرانی مهدی بازرگان به سوی مجلس به راه افتادند و

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲ ضمیمه، رادیو صدای امریکا،

.۱۶/۷/۱۳۶۰

به روایت رادیو تهران، شعارشان مرگ بر امریکا و مرگ بر لیبرال ها بود. این نخستین بار نیست که آقای بازرگان به دلیل میانه روی و نظرات متعادلش، چنین موردحمله قرار گرفته است. این رهبر فروتن نهضت آزادی ایران که عمیقاً معتقد به مبانی اسلام است، از دو سال پیش که از نخست وزیری برکنار شد تاکنون، در سخنرانی ها و اعلامیه های خود خویشتن داری بسیار پیشه کرده است، اما روزنامه میزان، که با نهضت آزادی مرتبط شناخته می شد، تا پیش از تعطیلی همچنان از افراط کاری های فزاینده دولت شدیداً انتقاد می کرد.»(۱)

۱

سفیر الجزایر ادعای مقامات کویت را مبنی بر بمباران مرکز نفتی آن کشور به وسیله هواپیماهای ایرانی رد کرد. به نوشته روزنامه کیهان، عبدالکریم عزایب، سفیر دولت الجزایر در جمهوری اسلامی ایران، روز پنجشنبه با احمد عزیزی، قائم مقام وزیر و معاون امور بین المللی و اقتصادی وزارت امور خارجه، ملاقات و گفت و گو کرد. در این دیدار، موضوعات مهم منطقه، به ویژه بمباران تأسیسات نفتی شمال کویت بررسی شد.

سفیر الجزایر در این دیدار ضمن تأکید بر سودجویی امریکا از این بمباران، خاطر نشان کرد که به اعتقاد وی، با آگاهی کاملی که ایران از مطامع امریکا در منطقه و امکان بهره برداری این کشور از این گونه رویدادها برای گسترش نفوذ خود در منطقه و تقویت رژیم های امریکایی دارد، طبیعی است که نیازی به دست زدن به این گونه اعمال ندارد، به خصوص اینکه با تهاجم اخیر نیروهای ایرانی به نیروهای عراق در جبهه های جنوب، نیروهای ایران موقعیت بهتری دارند.(۲)

۲

اقدام عراق در کاهش قیمت نفت خود به میزان ۲ دلار، تأثیر این اقدام در قیمت نفت منطقه، نقش و جایگاه کشور کویت در پشتیبانی از عراق، بررسی اسکله های سایر کشورهای عربی که در همسایگی عراق قرار دارند و برنامه آن کشورها برای توسعه دادن این اسکله ها جهت تسهیل واردات به عراق ازجمله مطالبی می باشد که خبرگزاری پارس به نقل از مطبوعات انگلیسی مبادرت به تهیه گزارشی درباره آنها کرده است. در این گزارش آمده است:

عراق قیمت نفت خود را ۲ دلار کاهش داد تا از این طریق به تولیدکنندگان نفت خلیج فارس فشار بیشتری وارد کند. کاهش قیمت نفت عراق که هنوز به طور رسمی اعلام نشده است، احتمالاً ـ از اول اکتبر خواهد بود، طوری که قیمت فروش نفت کرکوك از ۹۳/۳۶ به ۹۳/۳۴ دلار و نفت سبك بصره از ۷۱/۳۶ به ۷۱/۳۴ دلار خواهد رسید، کاهش قیمت های نفت عراق با ۲ دلار و کویت با یك دلار به امارات متحده، قطر و ایران فشار وارد خواهد کرد تا قیمت نفت خود را کاهش دهند. عراق باوجود درگیربودن در جنگ با ایران، روزانه ۶۰۰,۰۰۰ بشکه نفت صادر

۱- همان، صص ۵ - ۴ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنـامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۰۲، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۳۰، خبرگزاری پارس، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

می کند. در بخش دیگری از این گزارش آمده است: بنا بر گزارش شرکت های حمل ونقل در انگلستان، بیشتر از نیمی از واردات عراق چیزی بین ۶ تا ۷ میلیون تن کالا، قرار است ازطریق بندرهای کویت به عراق حمل شود. حدود ۵۰۰ کامیون سنگین، روزانه اجناس مورد احتیاج عراق را ازطریق کویت به بغداد می رسانند که این حمل ونقل به منزله خط حیاتی عراق با دنیای خارج به حساب می آید. حمله هوایی ایران به کویت اخطاری بود تا کویت این قدر از عراق حمایت نکند، اما به نظر نمی رسد که این اخطار اثر چندانی در کار شرکت های حمل ونقل داشته باشد. کویت با داشتن ۲۳ اسکله عمیق برای پهلوگرفتن کشتی ها شریان حیاتی عراق به شمار می رود. بندر عقبه در اردن فقط ۷ اسکله دارد که قرار است به زودی ۳ اسکله نیز به آنها اضافه شود، اما باوجوداین، مدت زمان انتظار کشتی ها برای تخلیه در بندرهای کویتی شعیبه و شیوخ به ۴۶ تا ۶۰ روز افزایش یافته است. بزرگ ترین شرکت حمل ونقلی که درحال حاضر مشغول حمل کالا- به عراق است، شرکت "الغافین" و "قطوب" نام دارد که انتظار می رود در سال جاری حدود ۵/۱ میلیون تن کالا که اکثر آنها سیمان، آهن و کود است، به عراق حمل کند. عراق قبل از جنگ با ایران، در حدود ۴ میلیون تن سیمان وارد می کرد، اما عراق پس از جنگ واردات سیمان را افزایش داد تا ثابت کند، وجود جنگ هیچ گونه اثری در برنامه های عمرانی آن کشور نداشته است. بعضی از کالاهای مورد نیاز عراق می تواند ازطریق ترکیه وارد این کشور شود، ولی بندرهای سوریه، اردن و کویت مهم ترین راه های واردات کالا- برای عراق هستند و این امر سبب رونق یافتن کار شرکت های حمل ونقل شده است. برای مثال، ۵۰۰ کامیون شرکت کامیون های بلغارستان بین کویت و عراق در رفت وآمد هستند.(۱)

۱

دو روز پس از قتل سادات، چندین گروه متشکل از مسلمانان کوشیدند با یک حمله نظامی کنترل شهر "اسیوط" واقع در ۶۰۰ کیلومتری جنوب قاهره را به دست گیرند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، مسلمانان که مجهز به سلاح های خودکار بودند، هنگام نماز صبح حمله به شهر اسیوط را آغاز کردند و به ترتیب به نقاط راهبردی شهر یورش بردند. براساس گزارشی از منبعی رسمی، گروهی از کماندوهای مسلمان موفق شدند مقر سازمان امنیت این شهر را تصرف کنند، اما نیروهای امنیتی توانستند بعدازظهر همان روز، آنها را شکست داده، از مقر سازمان امنیت دور کنند.

به گفته منابع پلیس، جوخه های ضدشورش در اجرای قوانین مربوط به وضع اضطراری که به دنبال ترور سادات برقرار شد، برای متفرق کردن مردم اقدام به تیراندازی کردند. شهر اسیوط واقع در ۶۰۰ کیلومتری جنوب قاهره در دو سال گذشته عرصه درگیری مسلحانه مسلمانان بنیادگرا و نیروهای امنیتی و همچنین مسلمانان و قبطی ها بوده است. به گزارش خبرگزاری

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۲، ۱۳۶۰/۷/۱۷، صص ۱۲ - ۱۰، لندن - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۷/۱۶.

پـارس، چتربـازان مصـری روز پنجشـنبه به شـهر اسـیوط در جنوب این کشور حمله کردنـد تـا ساختمان های مهم دولتی را که مسلمانان تصرف کرده بودند، آزاد کنند.

واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از اسیوط گزارش داد: براساس گزارش ها و اطلاعات خبرنگار ویژه خبرگزاری فرانسه از نیروهـای ویژه مسـتقر در شـهر اسـیوط، در درگیری های ۴۸ سـاعت اخیر این شـهر، بین مسـلمانان افراطی و نیروهای انتظامی، ۴۵ نفر کشـته شده اند. مراکز بیمارستانی شهر اسیوط نیز این آمار را تأیید کرده اند. به دنبال درگیری در شهر اسیوط میان مسـلمانان و نیروهای امنیتی، وزارت کشور مصـر بیانیه ای منتشـر کرد و در آن مـدعی شـد، حمله کنندگان عضو سازمان اخوان المسـلمین هستند که درطول درگیری روز پنجشنبه، ۲ تن از آنان، ازجمله رهبر کمانـدوها کشـته شده اند. بر پایه همین ادعا، از حمله کنندگان تعدادی سـلاح و مقادیری مهمات به جای مانده که به دست نیروهای امنیتی افتاده است. در بیانیه آمده است: در این درگیری ها عـده ای از نیروهای امنیتی نیز کشـته یا مجروح شـده اند. در پایان بیانیه ادعا شده که نیروهای امنیتی موفق شده اند حمله کنندگان را دسـتگیر کنند. شهرهای اسیوط و "مینیه"، مرکز اخوان المسلمین مصر هستند. اسیوط که ۲۴۰ هزار نفر جمعیت دارد، همیشه عرصه درگیری هـای شدیـد و خونین میـان نیروهای امنیتی و مسـلمانان بوده است. این دو شـهر هریـک دانشـگاه هـای جـداگانه ای دارنـد. شـهر "مینیـه" بـا ۱۲۵ هزار نفر جمعیـــت در ۲۴۰ کیلومـتری جنـوب قـاهره قرار دارد.(۱)خبرگزاری یونایتدپرس به نقل از یک روزنامه مصـری درباره تلفات نیروهای پلیس مصـر در این شورش گزارش داد: در زدوخوردهای روز پنجشـنبه گذشـته بین مبارزان مسـلمان و افراد پلیس در شـهر اسیوط ۵۴ پلیس کشـته و بیش از ۱۰۰ نفر زخمی شدند. سرکوبی اغتشاشات هنگامی میسر شد که نیروی هوایی مصر هواپیمای جنگی به این شهر اعزام کرد.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، قاهره - خبرگزاری ها.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، قاهره - یونایتدپرس به نقل از روزنامه مایو، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۱۷ مهر ۱۳۶۰ ۱۰ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۹ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز شهر آبادان زیر آتش شدید توپخانه و کاتیوشای نیروهای عراقی قرار گرفت و ۱۹ واحد مسکونی تخریب یا دچار آتش سوزی شد. اصابت گلوله ها در منطقه احمدآباد آبادان بیشتر از مناطق دیگر بود، طوری که در این منطقه ۸ خانه تخریب شد و ۲ خانه نیز در آتش سوخت. همچنین ۹ خانه مسکونی در منطقه سده و بوارده شمالی تخریب شد. یک خودرو هم که در مقابل ندامتگاه آبادان توقف کرده بود، منهدم شد. در این بمباران از اهالی شهر، یک نفر شهید و ۲۵ نفر زخمی شدند.(۱)

۲

بنا بر اعلام برخی منابع خبری، ارتش عراق ۱۲۰ خلبان را به منظور یادگیری دوره خلبانی بالگردهای "سیکورسکی" که مجهز به ۱۲ موشک ضدتانک هستند، به ایتالیا اعزام کرده است.(۲)

۳

دامنه اعتراضات و مخالفت با رژیم عراق در داخل این کشور، درحال گسترش است و مبارزان و مجاهدین عراقی حملات خود را علیه حکومت و ارتش بعثی عراق افزایش داده اند. امروز علاوه بر درگیری هایی که در مناطق شمالی عراق رخ داد، نماینده اتحادیه میهنی کردستان عراق، اهداف و برنامه های این اتحادیه را تشریح و وضعیت داخلی عراق را بررسی کرد.

به گزارش خبرگزاری پارس، مجاهدین عراقی در یک حمله چریکی به شهربانی، ساختمان استخبارات و یک مرکز نظامی شهر شاندری عراق، بیش از ۵۰ نفر از نیروهای عراقی را کشته، تعداد زیادی از آنان را مجروح کردند و یک قبضه خمپاره انداز۸۲ میلی متری و یک مسلسل کالیبر۷۵ مزدوران بعثی را منهدم کردند.(۳)

همچنین به نوشته روزنامه کیهان، جاده سیدصادق - پنجوین به کنترل کامل مجاهدین مسلمان عراق درآمده و هم اکنون عبور و مرور اتومبیل ها تحت نظارت و بازرسی آنها است. این روزنامه

۱- سند شماره ۰۰۵۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی آبادان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، صص ۱و۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ گذشته)، شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳۶، آبادان - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار استان خوزستان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار استان خوزستان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۰۵۲۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ۳ زرهی پادگان ابوذر، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

افزود: در جریان مراسم تدفین ۳ تن از سربازان عراقی که روز هفدهم مهرماه در شهر سلیمانیه در مسجد حاج کاکی احمد برگزار شد، امام جماعت مسجد، مراسم را به تظاهراتی علیه حکومت بعث تبدیل کرد و پس از ذکر این نکته که "صدام کافر است"، مردم با شعار مرگ بر صدام به خیابان ها ریختند. دراین بین، نیروهای عراقی وارد عمل شدند و با اسلحه و گاز اشک آور به مردم حمله کردند. در نتیجه این درگیری، ۱۱ نفر از مردم سلیمانیه دستگیر شدند، اما شهر همچنان ناآرام و متشنج است.(۱)

نماینده اتحادیه میهنی کردستان عراق (طالبانی ها) - که یکی از گروه های درحال مبارزه با حکومت عراق است - در یک نشست مطبوعاتی در شهر بُن آلمان، درباره رفتار دولت عراق با کردهای معارض، موقعیت فعلی کردها در عراق، اهداف جنبش ملی جدید کردها در عراق، ساختار جدید تشکیلاتی اتحادیه و ائتلاف این اتحادیه با گروه های مخالف حکومت عراق، تأثیر تجاوز عراق به ایران در اقتصاد عراق و... مطالبی بیان کرد. رادیو کلن دراین باره گزارش می دهد: «به گفته نماینده اتحادیه میهن پرستان کردستان، دولت عراق در هفته گذشته ۱۴۰ کرد و ۳۸ نفر دیگر از اعضای سایر جبهه های مقاومت را در آن کشور اعدام کرده است. بدین ترتیب، شمار کل کردهایی که از سال ۱۹۶۷ به بعد در آن کشور اعدام شده اند، به ۲ هزار نفر افزایش یافت. این کشته شدگان حداقل ۷۵۰ نفرشان از اعضای اتحادیه میهن پرستان کردستان بوده اند که شامل گروهی از پیش مرگان، عده ای از افراد عادی غیرمسلح و حتی کودکان می باشند که به اتهام حمایت از مبارزین آزادی خواه کرد و رساندن مواد غذایی به آنان به اعدام محکوم شده اند.

بنا به اظهارات نماینده اتحادیه میهن پرستان کردستان، [این اتحادیه] در سال ۱۹۷۵ (۱۳۵۴) تأسیس یافت و از آن به بعد یک گروه چریکی تشکیل داده است که مرتباً افرادی از افسران فراری و کرد ارتش عراق به آن ملحق می شوند. این گروه چریکی دراین میان به چنان قدرتی دست یافته که حداقل شب ها قسمت اعظم منطقه کردنشین عراق و محله های نزدیک به آن را تحت کنترل خود قرار می دهد، تا آنجا که عده زیادی از افسران ارتش عراق مستقر در منطقه کردنشین آن کشور اشاره کرده اند که چنانچه به آنها توجه نشود، آنان نیز دست به عملیات نظامی علیه کردها نخواهند زد؛ لذا چریکی های آزادی خواه اتحادیه میهن پرستان کردستان از تمام قدرت خود در این مبارزه استفاده نمی کنند. به گفته نماینده اتحادیه میهن پرستان کردستان، این اتحادیه هنگامی تأسیس [شد] و نضج گرفت که وعده ارائه خودمختاری به کردها ازطرف صدام حسین، رئیس جمهوری عراق، توخالی و پوچ بودنش را به اثبات رساند.

... بنا به اظهارات نماینده اتحادیه میهن پرستان کردستان، وجه تمایز این اتحادیه با سازمان قبلی جنبش استقلال طلبان به رهبری مصطفی بارزانی در این است که اتحادیه میهن پرستان کردستان کمک های مالی از خارج را رد می کند و نمی پذیرد. این اتحادیه با ۸ سازمان اقلیت دیگر عراق که به

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، سنندج، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه.

گفته نماینـده آن جملگی برای سـرنگونی حکومت جلادها در بغـداد کوشـش می کننـد، به همکاری اشـتغال دارد. این گروه های اقلیت به همراهی کردها، جبهه دمکراتیک عراق را تشـکیل می دهنـد و در نظر دارنـد درصورت لزوم با توسل به اسـلحه، دمکراسی را در عراق مستقر سازند.

نماینـده اتحـادیه میهن پرسـتان کردسـتان در ادامه توضـیحات خود پیرامون اوضاع فعلی عراق می افزایـد: قدرتمنـدان بغـداد با جنگ ابلهانه خود علیه ایران بیش از ۶۰ درصد از زیرساخت های اقتصاد کشور را ویران کرده اند. یک شـکوفایی مصنوعی و ظاهری بر کشور حکم فرماست و با سیلی، صورت ها سرخ نگاه داشته می شوند، درحالی که دارایی دولت تا سال گذشته بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار بود، امروز عراق ۱۶ میلیارد دلار مقروض است. ملت از جنگ بیزار و خسته شده و در ماه های اخیر هزاران سرباز و افسر عراقی از ارتش گریخته اند. لشکر عراق مستقر در اطراف شهر آبادان در حمله اخیر ارتش ایران تقریباً هیچ گونه مقـاومتی از خود نشـان نـداده است. بـدین ترتیب، سـقوط رژیم بعث و درپی آن تشـکیل عراقی دمکراتیـک و هم زمان تحقق اسـتقلال کردسـتان عراق به مراحـل آخرین خود نزدیـک می شود. نماینـده اتحـادیه میهن پرسـتان کردسـتان با این جملات به کنفرانس مطبوعـاتی خود در بُن پایـان داد و از جهانیـان خواست که به سـرنوشت کردهـا در عراق توجه و علاقه بیشتری نشان دهند.»(۱)

۱

درگیری هـا در منـاطق کردنشـین همچنـان ادامه دارد و قوای جمهوری اسـلامی ایران به پیشـروی و پـاک سازی در این مناطق ادامه می دهند. امروز درگیری های متعددی در مناطق مختلف اسـتان های آذربایجان غربی و کردسـتان رخ داد که تعدادی از افراد هر دو طرف کشـته یـا زخمی شدنـد و یک فرونـد بالگرد ایران نیز در نزدیکی های شـهر بانه سـقوط کرد. رادیو صـدای کردستان نیز در گزارشی وضعیت این مناطق را به شکل دلخواه خود توصیف کرده است.

نیروهای سـپاه پاسداران با پشتیبانی هوانیروز در عملیاتی که از ساعت ۱۸ امروز آغاز شد، موفق شدند ارتفاع۲۵۲۵ را - که از بلنـدی هـای سـرکوب منطقه روانسـر و کامیاران بود - به تصـرف خود درآورنـد. در این عملیات ۱۲ سـنگر حزب دمکرات به تصـرف نیروهای خودی درآمـد و تعدادی از نیروهای این حزب کشـته یا زخمی شدند. از افراد خودی نیز یک تن به شـهادت رسید و ۳ نفر زخمی شدند.(۲)

در منطقه عمومی دیوانـدره، نیروهای خودی موفق شدنـد روسـتاهای گاوشـله، گسـتوان و هیجان را در شـمال و شـمال شـرقی دیواندره پاک سازی کنند. در این عملیات ۳ تن از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی دستگیر شدند و به نیروهای خودی آسیبی وارد نشد.(۳)

نیروهای حزب دمکرات کردسـتان ایران به نیروهای سـپاه و ارتش در شـمال بوکان حمله کردند. در درگیری پیش آمده - که ساعت ها طول کشـید - ۴ نفر از نیروهای سـپاه شـهید و ۳ تن دیگر نیز زخمی شدنـد. از تلفـات نیروهـای مهاجم، آماری ذکر نشده است.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۳، ۱۸/۷/۱۳۶۰، صص ۱۵ و ۱۴ ضمیمه، رادیو کلن، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۰۲۱۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ا ی، اطلاعات عملیات مرکز، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۲؛ و- سند شماره ۲۷۰۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ (روانسر) به فرماندهی ستاد مرکزی، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۷ (کرمانشاه) به فرماندهی تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، اطلاعات عملیات مرکز (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵ ، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۹، خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس.

۴- روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۳، به گزارش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی میاندوآب.

رادیو صـدای کردسـتان متعلق به حزب دمکرات، افراد مهاجم را از نیروهای هیز پیشوا اعلام کرد و تعـداد شـهدای خودی را ۶ تن و زخمی ها را نیز ۱۰ نفر اعلام کرد.(۱)

در شـمال بانه، یک فرونـد بالگرد۲۱۴ هوانیروز که مـأموریت آمادی داشت، هـدف تیرانـدازی نیروهای مسـلح غیرقانونی قرار گرفت و در ۷ کیلومتری بانه سـقوط کرد و از ۴ سرنشین آن ۲ نفر – که نانوا بودنـد – شـهید و ۲ خـدمه دیگر بالگرد زخمی شدنـد که به کمک بالگرد دیگری زخمی ها و پیکر شـهدا به شـهر تبریز برده شد.(۲) حزب دمکرات کردسـتان ایران با اعلام اینکه بالگرد مـذکور به دست نیروهای این حزب سـرنگون شده است، ۲ تن از شـهدای حـادثه را خلبان و کمک خلبان اعلام کرد.(۳)

در سـنندج، چنـد نفر از افراد گروه هـای مسلح غیرقـانونی شـبانه بـه دانشـگاه رازی ایـن شـهر وارد شـده، مقـداری از وسـایل آزمایشگاه فنی این دانشکده را تخریب کرده یا به سرقت بردند.(۴)

افراد مسـلح شورشـی، یک کمپرسـی حامل شن را در محور دیوانـدره – نساره ربودنـد و راننـده و کمک راننـده را نیز با خود بردند.(۵)

به دنبال ادعای روز گذشـته رادیو صدای کردسـتان مبنی بر تصـرف یک ساعته شـهر سردشت و... این رادیو مجدداً ادعایی را دربـاره نفوذ به سـردشت و واردکردن تلفات و خسارت به نیروهای خودی مطرح کرد، این رادیو گزارش داد که روز هفـدهم مهرماه پیش مرگان قهرمان نیروی معینی موفق شدند با نفوذ به داخل شهر سردشت به پست دیده بانی و پادگان سردشت حمله کننـد. براساس این خبر در این حمله قهرمانانه، پست دیـده بانی و یک تانک منهدم و ۶ نفر از نیروهای دشـمن کشته و ۱۰ نفر نیز زخمی شدند.(۶)

به نوشـته روزنامه اطلاعات، سـتاد خبری سپاه پاسداران مهاباد به نقل از دادگاه انقلاب اسلامی این شهر اعلام کرد: به مناسبت عید قربان (۱۷/۷/۱۳۶۰) ۱۰ تن از زندانیان این دادگاه آزاد شدند. همچنین این دادگاه به مناسـبت فرارسـیدن عید سـعید غدیر خم (۲۵/۷/۱۳۶۰) ۱۰ تن دیگر از زندانیان را آزاد خواهد کرد.

۱

درحالی که نیروهای خودی روز پیش بوکان را که در تصرف نیروهای مسلح غیرقانونی بود، آزاد کردند، رادیو لندن همچنان در پیروزی هـای بـه دست آمـده جمهـوری اسـلامی تشـکیک می کنـد. این رادیـو درحـالی که به نحوی اذعـان می کنـد که درگیری نیروهای ایران در مناطق غرب کشور با حزب دمکرات، بر توان نظامی ایران در رویارویی با عراق تأثیر منفی گذاشـته است، از دولت ایران توقع نرم خویی در مقابله با نیروهای مسلح معارض را دارد.

۱– خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۱۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، اطلاعات عملیات مرکز (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴ ، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

۴- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۴، سنندج؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، اطلاعات عملیات مرکز (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۷۱۱۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۹۴۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۱۰ ضمیمه، صدای کردستان ایران، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

رادیو بی بی سی گزارش داد: «در چند هفته گذشته، منابع رسمی در ایران گزارش هایی از پیروزی های چشمگیر نیروهای دولتی در مبارزه طولانی شان با شورشیان کرد در غرب ایران منتشر ساخته اند؛ مبارزه ای که تقریباً در تمام ۲ سال و نیمی که از انقلاب ایران می گذرد، ادامه داشته است، ولی در این مدت به غیر از بیانیه های رسمی دولت ایران و گزارش های رادیوی مخفی کردستان ایران، کمتر اتفاق افتاده است که ازسوی منابع بی طرف درباره این جنگ گزارش شود. به طور مثال، از زمان انقلاب ایران، به کمتر روزنامه نگار خارجی اجازه مسافرت به نقاط مختلف ایران به ویژه مناطق غربی کشور داده شده است. بااین حال، اهمیت جنگ باصراحت و همچنین گسترش دامنه ناآرامی و نبود ثبات سیاسی در خود تهران که به صورت نبردهای سازمان مجاهدین خلق [منافقین] بروز کرده است، نباید دررابطه با کم اهمیت تر به نظررسیدن درگیری های کردستان فراموش شود. ولی دراین میان، یکی از نکات قابل توجه، ارتباطی است که می توان بین مبارزه کردهای وابسته به حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق [منافقین] یافت که هر دو برعلیه دولت مرکزی ایران می جنگند. ۴ روز پیش آقای "عبدالرحمن قاسملو"، رهبر حزب دمکرات کردستان ایران، طی بیانیه ای از پیشنهادات آقای "مسعود رجوی"، رهبر سازمان مجاهدین خلق، درباره آینده سیاسی کردستان ایران استقبال کرد.»

این رادیو به نقل از "جان رنر" مفسر بخش شرقی خود می افزاید: «فعالیت اکراد در نیمی از مرزهای شمال غربی کشور اثرات شدیدی در بخش جنوبی این سرحدات داشته است. مدت هاست که روشن شده است که امکان صلح بین اکراد و دولت کنونی ایران وجود ندارد. بیش از یک سال است که نه تنها نشانی از انعطاف دولت ایران به دست نیامده، بلکه جنگ نیز همچنان ادامه یافته و اخیراً نیروهای دولتی به منظور عقب راندن اکراد از استحکاماتی که در آذربایجان غربی دارند، دست به حمله زده اند، قدرت برتر نیروهای دولتی باعث شده است که کردها از بعضی مواضع خود عقب نشینند.»(۱)

۱

سازمان مجاهدین خلق(منافقین) امروز یکی از افراد سابق خود را که از همکاری با این سازمان اظهار ندامت کرده بود، به اتهام خیانت به آرمان خلق (!) به شهادت رساند. امروز همچنین گروه های ضدانقلاب در شهرهای مختلف ازجمله تهران دست به اقدامات خرابکارانه زدند. در همین حال، نیروهای امنیتی تعدادی از افراد وابسته به این گروه ها را دستگیر کردند.

یک دانش آموز که از همکاری با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دست کشیده و با مراجعه به مقامات قضایی از عملکرد گذشته خود توبه کرده بود، امروز به دست افراد این سازمان به

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۳، ۱۸/۷/۱۳۶۰، صص ۹ - ۸ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

شهادت رسید. روزنامه کیهان در گزارش این حادثه نوشته است: وی "مسعود افتخاری" نام داشت و ۱۹ ساله و دانش آموز دبیرستان فیضیه خیابان شهید باهنر بود. مسعود افتخاری مدتی قبل به مقامات صالحه مراجعه کرد و پس از اظهار پشیمانی، توبه نامه خود را تسلیم و امان نامه دریافت کرد. مسعود که به حقیقت و ماهیت سازمان مجاهدین پی برده بود، افشاگری علیه چهره کریه منافقین را آغاز کرد تا اینکه نامه ای به دستش رسید مبنی براینکه متهم به خیانت به آرمان خلق است و محکوم به اعدام شده است. این عمل، انزجار مسعود را بیشتر کرد و به افشاگری خود ادامه داد، تا اینکه یک روز به دست عده ای ناشناس به سختی مضروب شد، اما توانست خود را نجات دهد. پس از این ماجرا، منافقین در پی یک فرصت مناسب بالاخره او را ربودند و پس از شکنجه های فراوان - که پزشک قانونی نیز آن را تأیید کرد - با شلیک چند گلوله به شهادت رساندند. در قسمتی از وصیت نامه این شهید آمده است: ای رهبر، چند صباحی تو را گم کرده بودم و وقتی تو را دوباره بازیافتم تا پای جان در راه هدف هایت و در راه تو که همانا اسلام راستین است، همچون سربازی ناچیز جان فشانی خواهم کرد. مگر جان من دربرابر عظمت تو و راه تو چیزی است. خدایا، جان مرا بگیر و به لحظه ای از عمر عزیز امام خمینی اضافه کن.(۱)

در همین حال، در گرگان ۳ نفر از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و ۲ تن از نیروهای سازمان کمونیستی پیکار پس از درگیری مسلحانه با نیروهای سپاه دستگیر شدند.(۲)در قائم شهر نیز نیروهای سپاه با استفاده از اطلاعات افراد دستگیرشده سازمان مجاهدین خلق، یک خانه تیمی متعلق به این سازمان را کشف کردند. در این خانه یک قبضه مسلسل یوزی، ۲ قبضه سلاح کمری و چندین خشاب فشنگ به دست نیروهای سپاه افتاد. افراد ساکن در این خانه قبلاً آنجا را ترک کرده بودند.(۳)در شیروان نیز یکی از عوامل گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شد. از این فرد یک قبضه اسلحه ژ۳ و ۲ خشاب فشنگ به دست آمد.(۴)

در ادامه تحرکات گروه های ضدانقلاب، عوامل این گروه ها در تهران، با بمب دست ساز آتش زا به یکی از شعب بانک صادرات خیابان پیروزی حمله کردند که خسارتی درپی نداشت. فرد خرابکار با استفاده از موتورسیکلت متواری شد. در خیابان تهران نو نیز چند نفر از این افراد به سمت نیروهای بسیج مسجد "الهادی" تیراندازی کردند که با مقابله به مثل افراد بسیج، مهاجمان گریختند، در این حادثه به کسی آسیب وارد نشد.(۵)

۱

بسیاری از اقدامات گروه های ضدانقلاب هم سو با رژیم عراق انجام می شود، گواه این مدعا مطالبی است که رادیو صوت الجماهیر درباره فعالیت خرابکارانه یک گروه تجزیه طلب وابسته به (جبهه عربی آزادی بخش الاحواز) عراق در داخل ایران منتشر کرد.

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، شمیران - خبرنگار کیهان.

۲- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، اطلاعیه روابط عمومی سپاه پاسداران.

۳- همان.

۴- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، مشهد - خبرگزاری پارس.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵ ، ۲۰/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران.

به گفته این رادیو، «یک مقام مسئول در فرماندهی جبهه عربی آزادی بخش الاحواز گفت: در هفدهم این ماه، گروهی بمبی را در زیر خط آهن اهواز - سربند قرار داده که انفجار آن به خرابی قسمت بزرگی از خط آهن و سوزاندن یکی از واگن ها و زخمی شدن ۳ تن از کارکنان فارس انجامید. بدین صورت است که خلق عرب الاحوازی ثابت می سازند تنها راه بازگرداندن حقوق عربی غصب شده و آزادی کامل الاحواز از تسلط و سیطره کینه توزانه فارس ها و تحقق آینده روشن خود، همان راه مبارزه مسلحانه است.»(۱)

این درحالی است که ژاندارمری استان خوزستان از کشف این بمب خبر داد: به گزارش ژاندارمری: «ضدانقلاب در ۵۵ کیلومتری جاده سربندر - اهواز زیر پل جاده و روی لوله های نفت بمبی کار گذاشته بود که خوشبختانه مأموران شرکت نفت قبل از انفجار آن، در ساعت ۱۰:۱۸ مبادرت به خنثی نمودن بمب مذکور کردند.»(۲)

همچنین رادیو بغداد در بخش عربی خود درباره جایگاه این گروه در محافل عربی و آرمان اصلی این جبهه که آزادسازی میهن عربی (خوزستان) است، مدعی شد: «محافل خلقی و مترقی عربی و دوست، از تشکیل جبهه عربی رهایی بخش الاحواز که در اواخر ماه گذشته انجام شده باگرمی و افتخار استقبال کرده اند. آقای "مولانا عبدالمنان" رئیس جمعیت دبیران و اتحادیه معلمان بنگلادش به نام شیوخ و علمای دین و رؤسای ۲۷۰۰ مدرسه اسلامی و عربی در آن کشور، پشتیبانی خود را از جبهه مذکور در مبارزه مسلحانه خود برای آزادی ملت و سرزمین الاحواز اعلام داشته اند. وی در تلگرامی که سیدهادی سیدعدنان الموسوی دبیرکل جبهه رهایی بخش الاحواز دریافت نموده، تأکید کرده جبهه یادشده راهی جز مبارزه مجدد علیه رژیم نژادپرست ایران برای نیل به حقوق عادلانه ملت عرب در الاحواز و آزادی میهن خود ندارد. دانشجویان عرب در دانشگاه داکا نیز در تلگرامی مشابه با ملت عرب ما در الاحواز عهد بسته اند که در مبارزه عادلانه برای آزادی تمامی سرزمین از سلطه فارس های نژادپرست در کنار آنها قرار گیرند.»

این رادیو در ادامه افزود: «جبهه عربی رهایی بخش الاحواز در ۲۶ سپتامبر گذشته [۴/۷/۱۳۶۰] در پایان جلسات مقدماتی خود بیانیه ای انتشار داد و طی آن آغاز فعالیت سیاسی و سازمانی جبهه را به عنوان رهبری ملت الاحواز و محو هرگونه اثرات استعمار و سلطه گری اشغالگرانه فارسی تصویب کرده بود.»(۳)

۱

امروز هم زمان با عید سعید قربان، مراسم تنفیذ حکم سومین رئیس جمهور در حسینیه جماران برگزار شد. روزنامه کیهان دراین باره گزارش داد: در این مراسم پس از تلاوت آیاتی از قرآن مجید، حجت الاسلام حاج سیداحمد خمینی متن نامه های وزیر کشور، شورای نگهبان و متن حکم تنفیذ امام خمینی را قرائت و سپس آیت الله سیدعلی خامنه ای، رئیس جمهور کشورمان،

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۰ ضمیمه، رادیو صوت الجماهیر، ۲۹/۷/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۰۰۵۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۳، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۷ ضمیمه، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

سخنانی ایراد کرد. آن گاه امام خمینی، رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، سخنان مهمی را خطاب به حضار و ملت مسلمان ایران ایراد فرمودند.(۱)-(۲)

تلاش ناموفق معارضین و دستگاه های تبلیغاتی غرب برای به انحراف کشاندن و عقب نشاندن ملت از آرمان های خود با حربه ترور مقامات و هجمه تبلیغاتی علیه جمهوری اسلامی، یادآوری برجستگی های رئیس جمهور منتخب، برشماری نقش مردم در برپایی نظام جمهوری اسلامی و پایداری آنها در همه صحنه ها و لزوم قدردانی از مردم و ارائه خدمت به آنها ازجمله مطالبی بود که امام خمینی در حکم تنفیذ ریاست جمهوری به آنها اشاره کرده اند. در این حکم آمده است:

«گرچه دست جنایتکاران و منافقان، رئیس جمهور متعهد و مؤمنی را از ملت مجاهد ایران گرفت و یکی از خدمتگزاران صدیق را به شهادت رساند و ملت عزیز را از خدمت او، و او را از خدمت به ملت محروم کرد و گمان کرد که با ترور اشخاص، ملت به پاخاسته، از تصمیم خود عقب می نشیند و در خدمت به اسلام بزرگ سستی می ورزد و در نتیجه راه برای قدرت های چپاولگر باز می شود، ولی شرکت بی سابقه مردم کشور، امید بدخواهان را مبدل به یأس و طمع آزمندان را برای همیشه برید. ...

... خداوند متعال بر ما منت نهاد که افکار عمومی را برای انتخاب رئیس جمهوری متعهد و مبارز، در خط مستقیم اسلام و عالم به دین و سیاست هدایت فرمود که امید است با حسن

۱- در این مراسم آیت الله منتظری، آیت الله موسوی اردبیلی (رئیس دیوان عالی کشور)، حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی)، آیت الله ربانی املشی (دادستان کل کشور)، آیت الله مهدوی کنی (نخست وزیر) و همه اعضای کابینه و نمایندگان مراجع عظام گلپایگانی، مرعشی نجفی و شیرازی، اعضای شورای نگهبان قانون اساسی، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای عالی قضایی، دادستان کل انقلاب، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، اعضای شورای عالی دفاع، شورای فرماندهی سپاه پاسداران، فرماندهان نیروهای سه گانه ارتش جمهوری اسلامی ایران، نمایندگان ستاد مشترک، رؤسای دوایر سیاسی ایدئولوژیک ارتش، شهربانی، ژاندارمری، شورای سرپرستی صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، نمایندگانی از جبهه های آزادی بخش و نیز گروهی از جانبازان انقلاب و خانواده شهدا حضور داشتند.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

تدبیر و کمک قوای سه گانه و پشتیبانی ملت بزرگ، مشکلات یکی پس از دیگری رفع و احکام مقدس اسلام به طور دلخواه در سطح کشور اجرا گردد.

اینجانب به پیروی از ملت عظیم الشان و با اطلاع از مقام و مرتبت متفکر و دانشمند محترم جناب حجت الاسلام آقای سیدعلی خامنه ای، ایده الله تعالی، رأی ملت را تنفیذ و ایشان را به سمت ریاست جمهوری اسلامی ایران منصوب نمودم.(۱) و رأی ملت مسلمان متعهد و تنفیذ آن محدود است به اینکه ایشان به همان نحو که تاکنون خدمتگزار اسلام و ملت و طرف دار قشر مستضعف، و به حکم قرآن کریم "اشداء علی الکفار رحماء بینهم"(۲) بوده اند، از این پس نیز به همان تعهد باقی باشند و از طریق مستقیم انسانیت و اسلام انحراف ننمایند، که ان شاءالله نمی نمایند.

... آقای رئیس جمهور و سایر دست اندرکاران و دولتمردان در جمهوری اسلامی، باید بدانند که ملت شریف ایران بر همه آنان محبت و منت دارند، چراکه این ملت فداکار است که در اول انقلاب با نثار خون جوانان خود و زحمات طاقت فرسا، پیروزی را به دست آورد و همه را از زندان ها و تبعیدها و انزواها و اختناق ها نجات داد و حکومت را از ستمگران بازستاند و به آنان تحویل داد و همین ملت است که از اول پیروزی تاکنون در صحنه بوده و از کشور و ارتش و سپاه و سایر قوای مسلح و دولت و مجلس و شورای عالی قضایی و دادگاه ها پشتیبانی نمود؛ و با کمک و همت همین ملت، دشمنان داخل و خارج را سرکوب و حزب الله را به جای احزاب و گروه های شیطان نشاند؛ و هم اینان اند که با شوق و شعف به آقای رئیس جمهور بیش از ۱۶ میلیون رأی دادند و بر کرسی ریاست جمهوری نشاندند؛ و هم اینان اند که به خواست خداوند تعالی قادرند کشور را حفظ و از شر شیاطین نجات دهند؛ و اینان اند که بر همه ماها و شماها حق دارند و همه می بایست دین خود را به آنان ادا کنیم و در خدمت ملت خصوصاً مستضعفین که سنگینی این جمهوری به دوش آنان بوده و بدون کوچک ترین توقعی در خدمت اسلام اند، با جان و دل کوشا باشیم و مادام که همه ما و شما در خدمت مردم هستیم، آسیبی به جمهوری اسلامی وارد نمی شود و ملت بزرگ و بیدار و در صحنه جواب همه یاوه سرایان و زورگویان را می دهد. از خداوند متعال پیروزی اسلام و مسلمین را خواستارم.»(۳)

پس از قرائت حکم تنفیذ و سخنرانی رئیس جمهور، امام خمینی در جمع حاضران سخنرانی کردند که مهم ترین محورهای سخنان ایشان عبارت بود از: تأکید مجدد بر نقش مردم در شکل دادن به نظام جمهوری اسلامی و پیش گامی آنان در حل همه مشکلات نظام، تأثیر مردم در فرونشاندن بحران های بزرگ کشور، توصیه به دولت ها و کشورهای منطقه برای پیوند مجدد

۱- به موجب اصل ۱۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، امضای (تأیید و تنفیذ) حکم ریاست جمهوری، پس از انتخاب مردم، از وظایف و اختیارات رهبری است.

۲- سوره فتح، آیه۲۹: «محمد(ص) فرستاده خداست و آنانی که با اویند بر کافران سخت گیر و بین خویش مهربان هستند.»

۳- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار

امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۲۸۰ – ۲۷۸.

بـا مردم خود و اتکا به قـدرت بی پایان آنها، گسـیختن از اتکا به قـدرت های خارجی، درخواست از مردم مصـر برای مقابله با نظام حاکم بر مصر و معرفی مردم ایران به عنوان یک الگوی مناسب برای رهایی از سلطه نظام وابسته در مصر و توصیه به افراد و جوانـان وابسـته به گروه های مسـلح برای کسب آگاهی و مطالعه و شـناخت بیشتر درباره سـران گروه ها و بازگشت به دامن ملت. امام خمینی در این سخنرانی فرمودند:

«ما قبل از هر چیز، همگی باید از خداوند تعالی تشـکر کنیم که ملت ما را توفیق این خدمتگزاری های به اسـلام را عطا فرموده است و از ملت تشـکر کنیم که در همه مراحل، از قبل از انقلاب تا زمان انقلاب و تا پیروزی انقلاب، یکدل و یک جهت برای اقامه عـدل اسـلامی و برای دفع اشـرار و رژیم های فاسـد و اقامه رژیم جمهوری اسـلامی، کوشـش کردند و از زمانی که به پا خاستند تـاکنون در صـحنه بوده انـد و بـا تمـام توان خود و بـذل مال و جان و فرزنـد و خانـدان، برای پیداشـدن عـدل الهی و مسـتقرشدن احکـام آسـمانی کوشـا بوده انـد و در صـحنه الآـن هم بیش ازپیش حاضـرند. و دلیل اینکه بیش ازپیش است، این مراتب آرا در رؤسـای جمهوری است که هرکـدام از دیگری بالاـتر [است] و این رأی اخیر رأیی است که من گمان نمی کنم در دنیا سابقه داشـته باشد که به این طور، بدون اینکه تبلیغات دامنه داری شده باشد، با فرصت کم و بدون اینکه یک خوف یا طمعی در کار باشد، همه قشرهای ملت از مراجع بزرگ اسلام و علمای اعلام بلاد و قشرهای دیگر مستضعف به پا خاسته و به پای صندوق ها رفته اند و رأی خودشان را داده اند؛ یعنی رأی به اسلام.

مـا مرهـون این زحمـات و این خـدمات هسـتیم. همه مـا و همه آقایـانی که حاضـر هسـتند، چه کشوری و چه لشـکری، همه ما مرهون زحمـات این ملت هستیم. این ملت، مـا را از انزوا بیرون آورد و این ملت دست همه شـما را گرفت و از حبس ها بیرون کشید و دست جور ستمکاران را از سر این کشور قطع کرد. خداوند ان شاءالله، این ملت را پایدار و این اشخاصی [را] که برای اسـلام در جبهه ها و پشت جبهه ها زحمت می کشند، سعادتمند و پیروز فرماید. تمام این مسائل برای این است که اولاً، اسلام ایـده مـا و شـما و ملت است و ثانیاً، ملت همراه است با دولت، با ارتش، با مجلس، با قوه قضائیه و سایر ارگان هایی که هست؛ ملت در صحنه است. همان طوری که پیروزی برای حضور ملت در صحنه بود، ادامه پیروزی همه همین معنا را دارد.

و شـما مقایسه کنید مابین این کشور و کشورهای دیگر [را] ازقبیل کشور مصر، عراق و سایر کشورهای نظیر آنها و کشورهای بزرگی که در پس اینجـا واقع شـده انـد و هـدایت می کننـد آن نوکرهای خودشان [را] برای به دست آوردن قـدرت. مقایسـه کنیـد، ببینید رئیس جمهوری شـهید می شود در ایران، هیچ اتفاقی نمی افتد، دنبال او و بعد از مدت کوتاه، یک رئیس جمهور به جای او می نشیند. رئیس جمهور فاسد در مصر کشته می شود.(۱) مصر به هم می خورد، اعلام حکومت

ص: ۱۲۰

۱- اعدام انقلابی محمد انور سادات، رئیس رژیم حاکم بر مصر.

نظامی [می شود] یک سال. فرق مابین اینجا و آنجا و این رئیس جمهور با آن رئیس جمهور این است که اینجا اتکا به اسلام است و همه ملت زیر پرچم اسلام قیام کردند و رئیس جمهور هم شهید بشود، ملت در صحنه است و به جای او، یکی دیگر را اقامه می کند و آنجا پشتوانه تفنگ است و مسلسل است و قوای نظامی است و از ملت جدا و ملت از آنها جدا. اتکال این ملت به خداست و اتکال دولت مصر و عراق به اروپا و امریکا و شوروی است. ملت ها اینجا در صحنه هستند و ملت ها آنجا در خارج صحنه.

... ملت ایران الآن آرامش را در کشور ایجاد کرده است و خود آرامش را ایجاد می کند، بدون اتکال به یک قدرت دیگری. دولت هم اتکال از سر نیزه را برداشته و اتکال به خدا و به ملت کرده است. از این جهت، هیچ اتفاقی نمی افتد از کشته شدن و شهیدشدن رئیس جمهور یا شهیدشدن نخست وزیر. اینها برای این است که ما در زیر پرچم مبارک اسلام [هستیم] و اتکال به خدای تبارک و تعالی [داریم] و ملت ما وفادار به اسلام است. ملت های اسلامی دیگر هم اتکالشان به خدا و اسلام است.

دولت ها کاری بکنند که جلب نظر ملت را بکنند. دولت ها بناشان بر این نباشد که در سایه سرنیزه حکومت کنند. شما دولت های اسلامی به اندازه محمدرضا، نه قدرت داشتید و نه پشتیبان. پشتیبان او همه قدرت های عالم بود.

... ملت مصر باید این مطلب را بدانند که اگر قیام کند برخلاف این توطئه ها، همان طوری که ایران قیام کرد، آنجا هم پیروز خواهد شد. ملت مصر از حکومت نظامی نترسد و به او اعتنا نکند و همان طور که ایران حکومت نظامی را شکست و به خیابان ها ریخت، آنها هم بشکنند و به خیابان ها بریزند و این تفاله های امریکا را بیرون بریزند. ملت مصر ننشینند تا این قدرت ازبین رفته دوباره دست و پای خودش را جمع کند و نفوذ خودش را بر ملت تحمیل کند. امروز، روزی است که ملت مصر باید قیام کند. امروز روز ضعف دولت است و قدرت ملت. باید قدرت را نشان دهد و اعتنای به این حکومت نظامی برخلاف همه موازین نکند و بشکند این حکومت نظامی را و به خیابان ها بریزد و این دولتی [را] که می خواهد با سرنیزه با اسلام مخالفت کند و به صراحت می گوید که هرکس که به اسلام وفادار باشد او را سرکوب می کنیم، [از بین ببرد.] این تکلیفی است برای ملت مصر، برای علمایی که وابسته به حکومت نیستند. این تکلیفی است برای علما. علمای مصر به پا خیزند و برای خاطر خدا، از اسلام دفاع کنند. چه عذری است برای علمای مصر که اعلام ضدیت با اسلام را - این حکومت قبل از آمدنش به سر کار اعلام کرده است که هرچه با اسلام ربط داشته باشد ما او را سرکوب می کنیم - چه عذری است برای علمای اسلام در مصر که نشسته اند و گوش می کنند تا اینکه اینها دوباره غلبه کنند؟! امروز شما پیروزید. ملت مصر امروز قدرت دستش است.

... خطای صدام که به واسطه خدمتگزاری به امریکا و خدمتگزاری به اسرائیل، که از ایران صدمه دیده بودند، به ایران حمله کرد، ارتش عراق چه بهره ای از این برد؛ جز اینکه هزاران نفر از افرادش در اینجا کشته شدند؟ ارتش عراق که می بیند ملت عراق با این حزب فاسد، با این حزب کافر مخالف است، او هم مخالفت کند و دیگر اجازه ندهد بیش از این جوانانشان کشته بشود. ما و ارتش ما نمی خواهیم که جوانان مسلمین که با فشار به ایران می آیند برای اینکه عمل کنند بر طبق افکار فاسد صدام، کشته بشوند. ما همه ملت اسلام و جوانان اسلام را دوست داریم و می خواهیم که به راه حق و به راه اسلام و به راه ملت های خود سیر کنند. ارتش عراق چرا نشسته و صدام دارد مملکت عراق را تباه می کند و ارتش عراق را تباه می کند و اسلام را زیر پا می گذارد؟ ارتش عراق، ملت عراق، به پا خیزید و این تفاله ها را بیرون ریزید! همه ملت های اسلام باید قیام کنند و راه حق را به پیش بگیرند. همه دولت ها باید برگردند و خاضع بشوند در مقابل ملت. البته از صدام گذشته است؛ مثل اینکه از سادات هم گذشته بود.

و اینهایی که در داخل کشور ما به تخیلات فاسد، مشغول به شرارت هستند، ما هیچ میل نداریم که این جوان های گول خورده و این دختر و پسر گول خورده در این بیغوله ها پیش این شیاطین باشند و از آنها الهام بگیرند. شما جوان ها - دختر و پسر - چه دیدید از این سران فاسد خودتان جز ادعا و جز انحراف؟ مگر همین ها نبودند که ادعا می کردند ما با خلق موافقیم، با دیگران مخالف و با اجانب مخالف؟ مگر اینها ادعا نمی کردند و باز هم نمی کنند - لفظاً - که ما با امریکا مخالفیم و با غرب مخالف؟ شما دیدید که عملاً برخلاف این عمل کردند و به دامن امریکا پناه بردند و امریکا از آنها پشتیبانی می کند. شما جوان ها چرا فکرتان را دراختیار دیگران گذاشتید؟ چرا استقلال فکری ندارید؟ چرا خودتان مطالعه نمی کنید در احوال این سرانتان که شما را دارند تباه می کنند و خودشان یا در بیغوله ها هستند یا فرار از این کشور کردند و [می خواهند] شما را به هلاکت بیندازند و می گویند بعد، که شما کارها را انجام دهید، ما می آییم و به شما حکومت می کنیم؟

چرا تفکر نمی کنید؟ چرا توجه ندارید به مصالح خودتان؟ آن روزی که اینها بیایند و سلطه پیدا کنند بر این کشور، معلوم نیست که با شماها هم چه خواهند کرد. کسی که طریقه اسلام را ندارد، وفادار نیست. همین ها بودند که افراد خودشان را ترور می کردند به مجرداینکه برخلاف رأیشان عمل می کردند و همین ها هستند که اگر - خدای نخواسته، به فرض محال - قدرت در دستشان بیاید، جز حزب خودشان و جز اشخاصی که مربوط به خودشان است، تمام هواداران را - اگر بیدار بشوند و یک کلمه بخواهند برخلاف آنها بگویند - قتل عام خواهند کرد. شما گمان نکنید که اینها برای ملت، برای شما و برای اسلام ارزش قائل هستند. شما دیدید که با همه ادعاها که اینها داشتند، به جایی فرار کردند که می گفتند ما دشمن با آنها هستیم و پناه به جایی بردند که دشمن همه ملت هاست و ملت های ضعیف. چرا فکر نمی کنید و چرا به خودتان رحم نمی کنید؟ بیدار بشوید! توجه کنید و دست از این شرارت ها بردارید! و شما را اغفال نکنند برای مقاصد خبیث خودشان و شما را به کشتن ندهند! ما میل نداریم که شماها، جوانانی که برای این ملت می توانید

یک ذخیره باشید، تباه بشوید؛ تباه فکری بشوید و بعد هم تباه جانی.

من از خدای تبارک و تعالی، سلامت و سعادت همه ملت را و همه ملت ها را و خصوصاً مستضعفین را خواستارم. و از همه کسانی که این ملت با زحمت خودش آنها را به مقامی رسانده است می خواهم که تمام توان خودشان را برای خدمت [به] این مستضعفین و خدمت [به] این بیغوله نشین های بیچاره و خدمت به این زاغه نشینان صرف کنند. و ان شاءالله، بعد از استقرار حکومت - که الآن دیگر تمام شد - همه جهات - عذری برای هیچ یک از شماها نیست؛ برای اینکه سابقاً کارشکنی می شد و حالا شما همه تفاهم دارید و کارشکنی هیچ یک برای دیگری نمی کند - همه همفکر و هم صدا قیام کنید و برای این مستضعفین و برای این ملت که به همه ما و به همه شما منت دارد و حق دارد، برای آنها خدمت کنید و ان شاءالله، موفق شوید. و از قوای نظامی می خواهم که با قدرت تمام، این تتمه این اشخاصی که به ناحق در مملکت ما وارد شدند، به اینها خاتمه دهند و آنها را از کشورمان ان شاءالله، به زودی اخراج کنند. و امید است که خداوند به همه شما، لشکری و کشوری، ملت و همه ملت های مستضعف دنیا سعادت بدهد و دست مستکبرین را از سر مستضعفین کوتاه کند.»(۱)

آیت الله خامنه ای نیز در مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری در سخنانی درباره آرای مردم، اهمیت صیانت از رأی مردم در میان زمامداران حکومتی و لزوم حمایت از مستضعفان سخنانی ایراد کرد. وی گفت:

«اینک بر ماست که قدر و ارزش این اعتماد عمومی را به درستی بشناسیم و مطمئن باشیم که تا در راه خدا و در راه اسلام گام برمی داریم، آرا و اعتماد مردم پیشتوانه راه و کار ماست و اگر جز این باشد، رشته این پیوند از هم می گسلد و آن محبت یکپارچه و برخواسته از دل و جان به سردی و به تدریج به نفرتی کوبنده بدل می شود که هرگز چنین مباد. ما به روشنی می دانیم که مردم پاک دل و بی آلایش ما در روز دهم مهرماه، نه به یک شخص، بلکه به خط و جریانی رأی اعتماد دادند که مشخصه بارز آن وفاداری به اسلام و انقلاب و خدمتگزاری به محرومان و مستضعفان است و من در این محضر شریف در پاسخ به محبت و اعتماد یکپارچه مردم اعلام می کنم که به سهم خویش در راه استقرار حاکمیت اسلام که خواست ملت انقلابی ماست تا پای جان ایستاده ام، همانند یاران دیگری که در قربانگاه عشق به خدا و خلق جان دادند و به عهد و پیمان خویش وفا کردند. اکنون که ملت ایران با رأی قاطع خویش مرا به ریاست جمهوری اسلامی برگزیده اند، به عنوان امین ملت، اولاً خالی از خشم و نفرت و با احساس و عطوفتی خالصانه و صمیمی اعلام می کنم که در جمهوری اسلامی و در آغوش این ملت بزرگ و مبارز برای همه خدمتگزاران به اسلام و مسلمین و همه دوستداران راستین خدا و خلق جایگاهی مناسب و سزاوار برای خدمت وجود دارد.

... ثانیاً، کشور ما سالیان متمادی در معرض چپاول و تاراج فرهنگی، سیاسی و اقتصادی ابرقدرت ها قرار داشته است. استکبار جهانی درپی سال های سال، شیره جان ملت ما را مکیده است. اکنون ملت ما می خواهد در عرصه جهان با قطع کامل وابستگی ها و با اجرای شعار نه شرقی نه غربی، طرحی نو

۱- همان، صص ۲۸۸ - ۲۸۱.

درافکنـد. من نیز به پیروی از رهبر بزرگوار و در کنـار این مردم، این راه را بـا اسـتواری و گسـتاخی خواهم پیمود، بـا اطمینـان کامل به اینکه، پیروزی از آن ملت ماست، چراکه انقلاب ما انقلاب محرومان و مستضـعفان است و وعده الهی قاطع و درسـت است. امیـدوارم و از خـدا می خواهم و همه کوشـش خود را به کـار می برم تا دوره جدیـدی که اکنون در جمهوری اسـلامی ایران آغـاز می شود، دوره خـدمت به محرومـان و مستضـعفان و دوره تجلی کامـل اراده بـاری تعـالی در قطع ریشه اسـتکبار و استضعاف، استکبار و استضعاف اجتماعی و اقتصادی داخلی در میهن اسلامی ما باشد.»(۱)

رئیس جمهور همچنین پس از مراسم تنفیـذ حکم ریـاست جمهوری در مصـاحبه ای دربـاره برنامه ها و خط مشی کلی دولت توضیح داد و بر فعالیت اعضای کابینه فعلی در دولت آینده تأکید کرد.

وی درمورد برنـامه های عملی دولت گفت: «همان طور که مکرراً گفته ایم، برنامه اول ما تشـکیل دولت است و باز این را هم همواره گفته ایم که ما فعلاً دولت داریم و طبق قانون اساسـی هیـچ دلیلی وجود ندارد که دولت دیگری غیر از آنچه که امروز هست، تشـکیل بـدهیم، مگر اینکه خود این کابینه نخواهـد بمانـد که درآن صورت البته ما به فکر کابینه دیگری خواهیم بود.» رئیس جمهور افزود: «به عقیده و طبق نظر من تا آنجا که ممکن است باید از تغییر پرهیز کرد، مگر آنجایی که واقعاً یا اشکالی در کار وجود داشـته باشد یا کسـی که مشغول کار هست، نخواهد کار کند. من معتقدم که مسئولان بالا چون به کار خودشان آشـنا شـده انـد، تا آنجا که ممکن است حتی المقدور تغییر پیدا نکنند و سـعی ما بر این است که ان شاءالله بتوانیم با دولتی که درصورت اسـتعفای این دولت سـر کار خواهد آمد، یک وضـعیت منسجمی را به وجود بیاوریم و اگر چنانچه همین دولت هم باقی بماند، بتوانیم برنامه ها را هماهنگ کنیم و دنبال آن خطوط اصلی پیش برویم.»(۲)

۱

آقـای هاشـمی رفسـنجانی، رئیس مجلس شـورای اسـلامی، پس از شـرکت در جلسه شورای عـالی دفـاع دربـاره پیشـنهاد اخیر "حبیب شطی"، دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی که در دیدار ۳ روز پیش میرحسین موسوی، وزیر امور خارجه ایران، مطرح شده بود، مطالبی بیان کرد.(۳) وی بیرون رفتن نیروهـای عراقی از خـاک ایران، شـناسایی متجاوز و پرداخت غرامت را ازجمله شرط های اصـلی ایران برای صـلح با عراق اعلام کرد. به نوشـته روزنامه کیهان، حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسـلامی، در گفت وگویی بـا خبرنگـاران درباره رد یا قبول مـذاکره با عراق اظهار کرد: ما به هیـچ وجه حاضـر نیستیم پیش از بیرون رفتن نیروهای دشـمن از خاکمان مذاکره ای بکنیم. وی گفت: صدام هنوز از مذاکره درباره شـط العرب (ارونـدرود) صـحبت می کنـد و قصـد دارد قبل از خروج از سـرزمین های ما اطمینان هایی پیدا کند، اما ما به هیچ وجه حاضـر به مذاکره درباره شط العرب (اروندرود) نیستیم و قرارداد سال ۱۹۷۵ برای ما معتبر است که بایـد اجرا بشود. وی اضافه کرد:

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- همان، ص۱۶.

۳- به روزشمار ۱۵/۷/۱۳۶۰ مراجعه کنید.

صدام برای اینکه از بن بستی که خود درست کرده است بیرون بیاید، دنبال بهانه است و می خواهد از ما قول مذاکره و چیزی شبیه به آن را بگیرد. شورای عالی دفاع افزود: در پیشنهادهای حبیب شطی از نظر من مطلب تازه ای دیده نمی شد و تنها مقداری تعبیرها و کیفیت برخورد تغییر کرده بود. تاکنون نیز این پیشنهاد به طور رسمی به ما اعلام نشده است، اما اگر صدام با این پیشنهاد موافق باشد، باید بیرون برود و ما جلو آنها را نمی گیریم. آنها جنگ را ادامه می دهند، ما که جنگ نداریم، تنها دفاع می کنیم.

رئیس مجلس شورای اسلامی درباره طرح پیشنهادی حبیب شطی گفت: قرار شد آقای موسوی، وزیر امور خارجه، متن کامل مطلب آقای حبیب شطی را به طور رسمی به شورای عالی دفاع گزارش کند تا به آن رسیدگی شود، اما در جلسه شب گذشته، فقط گزارش های آقای موسوی که به تازگی از خارج بازگشته اند، مطرح شد و پیشنهاد حبیب شطی به طور رسمی عنوان نشد، زیرا در دستور جلسه قرار نگرفته بود و تنها آقای موسوی خلاصه ای از پیشنهادهای ایشان را مطرح کرد. رئیس مجلس شورای اسلامی درباره بخشی از طرح حبیب شطی درمورد آتش بس و خروج نیروهای عراقی به طور هم زمان گفت: من شخصاً نمی توانم دراین باره نظر بدهم، این موضوع مربوط به شورای عالی دفاع است و این شورا باید تصمیم بگیرد و نظر امام هم که فرمانده کل قوا هستند، باید جلب شود و اگر قرار شد قراردادی هم منعقد شود، مجلس باید تصویب کند. وی همچنین تأکید کرد ما حرفمان تغییر نکرده است و حرف ما بیرون رفتن متجاوز، پیداکردن متجاوز و محاکمه آن، گرفتن خسارت و همچنین اجرای قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر است.(۱)

۱

طه یاسین رمضان، معاون نخست وزیر و مرد شماره دو عراق، امروز در گفت وگو با خبرگزاری فرانسه بدون اشاره به تجاوز کشورش به خاک ایران در سال ۱۳۵۹، درحالی اعلام کرد عراق آماده است تا به جنگ با ایران پایان دهد که رهبران ایران را ناهماهنگ و فاقد شرایط لازم برای مذاکره توصیف کرد. گزارش خبرگزاری فرانسه دراین باره بدین شرح است:

«دولت عراق مایل است تا مذاکرات خود را دراین زمینه و به منظور دستیابی به یک توافق منطقی و درست برای هر دو کشور، با ایران آغاز کند، ولی صلح تنها با کشوری که رهبری آن هماهنگ و متحد است، امکان پذیر است و ایران درحال حاضر دارای چنین خصوصیتی نیست.

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

فرمانده ارتش خلق عراق در ادامه سخنانش بار دیگر ایران را متهم به "ادامه جنگ با عراق" کرد و افزود: "دولت عراق چشمداشتی به سرزمین های همسایه خود (ایران) نداشته و تنها برای دفاع از سرزمین و تمامیت ارضی خود به مبارزه ادامه می دهد." وی سپس اظهار داشت: "درحال حاضر شرایط مناسبی برای شروع مذاکرات دوجانبه عراق و ایران وجود ندارد، هرچند این مذاکرات ممکن است مستقیماً صورت گیرد و یا از حضور یک میانجی بین المللی برخوردار باشد."

معاون نخست وزیر عراق در قسمتی دیگر از سخنان خود ضمن اشاره به شکست کلیه اقدامات هیئت های حسن نیت و سازمان ملل متحد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق و نقش ابرقدرت ها دراین زمینه از آغاز درگیری بین دو کشور اظهار داشت: "کاملاً روشن است که ابرقدرت ها به دلیل حفظ منافع خود در منطقه مایل به حل اختلافات بین دو کشور نبوده و جای بسی تعجب است که کشورهای به اصطلاح "بی طرف" در راه پایان دادن به این درگیری که در منطقه ای بسیار حساس از جهان و بین دو کشور مهم روی می دهد، اقدامی به عمل نمی آورند." یاسین رمضان سپس افزود: "مع هذا برای عراق که در نظر دارد در سال ۱۹۸۲ ریاست کشورهای غیرمتعهد را برعهده گیرد، خوش خدمتی به ابرقدرت ها ارزشی نداشته، هرچند که باید قبول کرد پیروی از یک سیاست استقلال طلبانه، "بسیار گران" تمام خواهد شد."

وی سپس دررابطه با مرگ انور سادات، رئیس جمهور مصر، اظهار داشت: "اقدام افسران جوان مصری به خوبی نمایانگر اصالت ملت این کشور بوده و آنان که در نظر دارند مطیع یک سیاست کاپیتولاسیون و تحقیرآمیز باشند، باید از آنچه در مصر می گذرد درس عبرت گیرند." رهبر حزب بعث و مرد شماره دو عراق همچنین دررابطه با دیدار آینده فرانسوا میتران، رئیس جمهور فرانسه، از فلسطین اشغالی اظهار داشت: "دیدار فرانسوا میتران از این کشور به خود وی مربوط می شود؛ هرچند که من به عنوان یک "فرد عرب" امیدوارم این دیدار که نه به فرانسه و نه به کشورهای عرب کمکی نخواهد کرد، صورت نگیرد." وی همچنین افزود: "فرانسه و عراق امروز مسئولیت حفظ و تحکیم هرچه بیشتر روابط خود را در تمام زمینه ها برعهده دارند و ارزش "ویژگی نمونه" این همکاری در روابط فرانسه و به طورکلی اروپای غربی با جهان عرب تأثیر بسزایی دارد." وی در پایان این گفت وگو، ضمن اشاره مجدد به حسن روابط بین فرانسه و عراق، دیدار اخیر "میشل ژوبر"، وزیر بازرگانی خارجی فرانسه، را که در جریان برگزاری نمایشگاه بین المللی بغداد از این کشور بازدید کرده بود، بسیار بااهمیت تلقی کرد.»(۱)

ص: ۱۲۶

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۳، ۱۸/۷/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، بغداد - فرانس پرس ۱۷/۷/۱۳۶۰.

"فرد هالیدی"، محقق امریکایی در امور خاورمیانه، در مقاله ای از تغییر سیاست شوروی در فروش تسلیحات به کشور عراق خبر داد. بررسی این تحول در سیاست خارجی شوروی و علل این رویکرد جدید و تأثیر این سیاست در منطقه خاورمیانه موضوع مقاله هالیدی در مجله نیشن است که رادیو امریکا بخش هایی از آن را به این شرح نقل کرده است:

«خبر دگرگونی در سیاست مسکو در جریان سفر یک هیئت تجارتی شوروی به عراق در ماه آوریل گذشته انتشار یافت و با دیدار یک مقام بلندپایه عراقی از مسکو در ماه ژوئن تأیید شد. بااینکه تا حال هیچ گونه محموله نظامی ازسوی شوروی به عراق ارسال نشده است، اما این تغییر در سیاست مسکو نشانه تمایل مجدد شوروی به همکاری با عراق می باشد. عراق نیز به نوبه خود موضع خویش را در قبال افغانستان تغییر داده است. مسئله ای که بغداد در گذشته بر سر آن به مخالفت با شوروی برخاسته بود، پیام تبریک ۲۷ آوریل پرزیدنت صدام حسین به ببرک کارمل به مناسبت سومین سالگرد انقلاب کشور [افغانستان] بود که به طور آشکاری صمیمانه بود. هالیدی برای تغییر سیاست اتحاد شوروی در قبال عراق به سه دلیل عمده اشاره می کند: نخست آنکه، مسکو ایجاد روابط سازنده با تهران را امکان پذیر تشخیص نداده است. شوروی از وقایع داخلی ایران انتقاد نکرده و از سقوط بنی صدر که در نظر بسیاری طرف دار غرب شناخته می شود، استقبال کرده است.

... هالیدی عامل دومی را که در تغییر سیاست شوروی درباره عراق اثر داشته، نزدیکی جسته وگریخته غرب با عراق توصیف کرده و می نویسد: متحدان کشورهای غربی مانند عربستان سعودی و اردن به عراق کمک می کنند. سعودی ها تابه حال قریب به ۱۵ میلیارد دلار کمک مالی دراختیار عراق گذاشته اند؛ رقمی که تقریباً با درآمد نفتی یک سال عراق برابری می کند. ایالات متحده هیچ گونه روابط دیپلماتیک با بغداد ندارد، اما سرپرستی دفتر حافظ منافع امریکا را شخصی به نام "ویلیام ایلدرسن" عهده دارد که به گفته یک متخصص پرسابقه در امور خاورمیانه، وی بهترین متخصص امور اعراب در وزارت امور خارجه امریکاست. به گفته هالیدی، درواقع نزدیکی با عراق به صورت یک اولویت عمده در سیاست خاورمیانه ای امریکا درآمده و این موضوع سبب بروز نگرانی هایی در کرملین شده که مسکو در پایه گذاری روابط خود با رژیم بعث عراق سرمایه گذاری کلان سیاسی کرده است.

هالیدی معتقد است که سومین دلیل عمده برای نگرانی شوروی نسبت به تحولات منطقه خلیج فارس این است که جنگ جاری میان ایران و عراق، برای امریکا یک فرصت را فراهم ساخته که موقعیت خود را در آن منطقه از جهان مجدداً تثبیت نماید. اتحاد جماهیر شوروی حاضر نیست به راحتی به عراق اجازه دهد، به جرگه کشورهای غرب ملحق شود.»(۱)

ص: ۱۲۷

۱- همان، صص ۲ و ۱ ضمیمه، رادیو صدای امریکا، ۱۳۶۰/۷/۱۷.

روزشمار جنگ شنبه ۱۸ مهر ۱۳۶۰ ۱۱ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۰ اکتبر ۱۹۸۱

۱

حملات هوایی و توپخانه ای عراق به شهرهای مختلف کشور امروز نیز خسارت های جانی و مالی به بار آورد. در مقابل اقدامات ارتش عراق، توپخانه ارتش ایران مواضع نیروهای عراق را در منطقه عمومی میمک گلوله باران کردند.

ساعت ۱۲:۱۵ امروز، ۷ فروند هواپیمای عراقی به طور هم زمان به آسمان شهر ایلام تجاوز کردند. ۳ فروند از هواپیماها با اجرای مانور، پدافند هوایی را به خود مشغول کردند و ۴ فروند دیگر، بخش شرقی شهر را با راکت هدف قرار دادند. در این حمله هوایی ۵ نفر شهید، ۶۰ نفر زخمی و ۵ خانه ویران شد.(۱)

همچنین در ساعت ۱۱:۴۰، هواپیماهای عراقی که قصد بمباران آبادان را داشتند، با انبوه آتش پدافند هوایی نیروهای خودی روبه رو شده و متواری شدند و بمب های خود را بدون هدف و از ارتفاع زیاد رها کردند که بمب ها در غرب و جنوب اروند در مواضع نیروهای عراقی فرود آمد.(۲)

همچنین، نیروهای عراقی از ساعت ۲۲ تا ۲۳:۳۰ - که معمولاً مردم در منازل به سر می برند - ۶ گلوله توپ به شهر دزفول شلیک کردند که براثر آن چندین منزل مسکونی آسیب دید و یک خودرو نیز در آتش سوخت. در این گلوله باران یک نفر شهید و ۲ تن زخمی شدند.(۳)

نیروهای نظامی عراق به دنبال گلوله باران شهر آبادان در روز گذشته، امروز نیز این شهر را گلوله باران کردند. در این حمله، ۳ خانه در ایستگاه۱۲ احمدآباد تخریب و ۲ خانه نیز دچار آتش سوزی شد که نیروهای آتش نشانی موفق شدند آتش را خاموش کنند.(۴)

در مقابل تحرکات ارتش عراق در جبهه های جنگ، امروز توپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز مواضع استقرار دشمن را در جاده قاطرسوخته میمک، گلوله باران کرد. در این اقدام که با هدایت آتش دقیق دیده بان های سپاه انجام شد، ۴۰ سنگر نیروهای دشمن، چند خودرو سبک و سنگین و ۳ قبضه توپ ضدهوایی عراقی ها منهدم شد و حدود ۵۰ نفر از نیروهای عراقی نیز کشته شدند.(۵)

ص: ۱۲۹

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه شماره ۶۶۵ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، اطلاعات عملیات مرکز (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰ ص ۳؛ و- سند شماره ۰۲۱۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، اطلاعات عملیات مرکز، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص ۱۳؛ و- سند شماره ۰۰۵۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری ایلام

به وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص ۱؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۳، ایلام و کرمانشاه.

۲- سند شماره ۰۲۱۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، لشکر۹۲، شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۷؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۱۳، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه ۶۶۵ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۳- سند شماره ۴۲۷۳۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی دزفول، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۲۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۸/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص ۲۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۲.

۴- سند شماره ۴۲۷۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات، طرح و برنامه ریزی عملیات ستاد سپاه پاسداران منطقه۷، شماره ۱، ۲۴/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص ۱۸؛ و- سند شماره ۷۱۱۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

امروز در مناطق شمال غرب ایران، درگیری میان نیروهای خودی و گروه های مسلح شورشی در شهرهای بانه، تکاب، اورامان و مهاباد ادامه یافت. در مهم ترین درگیری ها انبار مهمات و آماد حزب رزگاری به تصرف نیروهای خودی درآمد.

برخورد گلوله توپ به پاسگاه خودی در منطقه بانه و انفجار مین در حوالی تکاب در سر راه نیروهای خودی یک شهید و ۵ زخمی به همراه داشت. در شهر بانه، پایگاه قایبرد هدف گلوله های توپ گروه های مسلح غیرقانونی قرار گرفت که درنتیجه آن یک سرباز شهید و یک نفر زخمی شد و یک خودرو زیل نیز منهدم گردید.(۱)در منطقه تکاب، یک خودرو سپاه هنگام عزیمت از پاسگاه قلعه وردامی به تکاب، به مینی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و با انفجار مین، ۴ نفر از افراد سپاه زخمی شدند.(۲)

درپی عملیات نیروهای خودی در منطقه اورامان و آزادسازی این منطقه، یکی از افراد حزب رزگاری، نیروهای سپاه را از وجود یک زاغه مهمات و ادوات متعلق به این حزب آگاه کرد که با مراجعه نیروهای خودی به این منطقه، وسایل و اقلامی به دست آمد، ازجمله: ۱۱۲ قبضه تفنگ و مسلسل، یک قبضه خمپاره انداز ۸۱ میلی متری، یک قبضه آر.پی.جی۷ و ۸۰ گلوله مربوط به آن، ۲ دستگاه بی سیم، انواع گلوله های سلاح های سبک و سنگین به میزان ۴۰ بار قاطر، ۲ دستگاه مولد برق، ۱۰ صندوق حاوی انواع دارو و پرونده های نیروهای وابسته به این حزب.(۳)

در عملیات کمین نیروهای خودی در منطقه گوگ تپه در شمال مهاباد، ۴ نفر از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته شدند و یک تن همراه با یک قبضه سلاح ژ۳ و تجهیزات انفرادی دستگیر شد.(۴)

فرماندار سقز گزارش داد: به دنبال آزادسازی و پاک سازی شهر بوکان از عناصر ضدانقلاب، راه سقز به بوکان کاملاً باز است و عبورومرور وسایل نقلیه به طور عادی انجام می شود.(۵)

۲

درپی مذاکرات میان سران حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، نماینده حزب دمکرات کردستان ایران از روند رو به پیشرفت پیوستن این حزب به شورای ملی مقاومت خبر داد. خبرگزاری فرانسه اعلام کرد: نماینده حزب دمکرات کردستان ایران در اروپا امروز گفت: مذاکره برای برقراری اتحاد بین حزب دمکرات کردستان و شورای ملی مقاومت که بنی صدر و رجوی به دنبال ایجاد آن هستند، در جریان است و به خوبی پیش می رود. هدی افزود: عبدالرحمن قاسملو، دبیرکل حزب دمکرات نیز در چهاردهم مهرماه در یک برنامه رادیویی در رادیو کردستان، حمایت خود را از دولت موقت مسعود رجوی در مبارزه برای برقراری دمکراسی در ایران و خودمختاری کردستان اعلام کرده است. نماینده حزب دمکرات یادآور شد که تماس هایی نیز بین سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و رهبران حزب دمکرات در ایران انجام شده که نتایج رسمی آن تا چند روز دیگر اعلام خواهد شد.(۶)

۱- سند شماره ۲۹۴۰۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۲؛ و- سند شماره ۷۱۱۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به فرمانده سپاه مرکز، ۲۰/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۰۵۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه و اعزام نیروی تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص ۲، اطلاعیه جنگی سپاه پاسداران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۲۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۲۴، سنندج - خبرگزاری پارس براساس اطلاعیه سپاه پاسداران مریوان؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۲۰/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۳، کرمانشاه، مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران کردستان.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۴، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص ۲۸، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۸/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۲۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۸/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۳، ارومیه - خبرگزاری پارس.

۵- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۳، سنندج - خبرگزاری پارس.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۷، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

گزارشگر رادیو امریکا نیز روند پیوستن حزب دمکرات کردستان ایران به شورای ملی مقاومت را درحال پیشروی همراه با موفقیت توصیف کرد و گفت: گزارش شده است که مذاکرات میان عشایر کرد مخالف رژیم [آیت الله] خمینی و گروه ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور مخلوع رژیم و مسعود رجوی، رهبر سازمان مجاهدین خلق، با موفقیت به پیش می رود.(۱)

۱

به گزارش منابع اطلاعاتی، ۲ فروند کشتی عراقی با پرچم کویت، اقدام به حمل سوخت از عربستان به کویت کرده است و محموله های نفتی از آنجا به وسیله کامیون نفتکش از راه زمینی به داخل عراق حمل می شود.(۲)

۲

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای نیشابور، هشتپر و بوشهر ۴ عملیات تروریستی انجام دادند. که طی آن ۴ تن مجروح شدند و به چند خودرو و ساختمان خسارت هایی وارد آمد. در جریان این عملیات ها، ۲ نفر از افراد سازمان نیز دستگیر شدند.

امروز در شهر نیشابور، یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سمت مدیر دبیرستان "خیام" - که عازم محل کار خود بود - ۴ گلوله شلیک کرد که یکی از گلوله ها به گردن وی اصابت کرد و موجب زخمی شدن وی شد.(۳)

در همین شهر، یک بمب دست ساز که نیروهای این سازمان در نزدیکی منزل یکی از نیروهای سپاه جاسازی کرده بودند، منفجر شد که به یک خودرو و خانه فرد پاسدار آسیب رساند. این واقعه تلفات جانی نداشت.(۴)

در هشتپر نیز نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به خودرو گشت سپاه تیراندازی کردند که به زخمی شدن ۲ نفر از سرنشینان خودرو انجامید و درنهایت ۲ نفر از مهاجمان دستگیر شدند.(۵)

همچنین در بوشهر ۲ نفر از افراد این سازمان، که سوار بر موتورسیکلت بودند، نارنجکی به ساختمان بنیاد مسکن این شهر پرتاب کردند که موجب زخمی شدن یک نفر شد و خسارت جزئی نیز به ساختمان وارد آورد.(۶)

۳

مقابله مشترک نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و پلیس فرانسه با تظاهرات دانشجویان مسلمان در پاریس و حمایت دانشجویان بعثی عراقی از دانشجویان وابسته به این سازمان در لندن موضوع دو خبر زیر است:

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۱۶، رادیو امریکا، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۵۲۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب،

شماره ۲۹۱، ۱۸/۷/۱۳۶۰، ص ۲.

۳- روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص ۳، مشهد، به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد؛ و- روزنامه کیهان،۲۱ /۷/۱۳۶۰، ص ۳، مشهد - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۰۷۱۱۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مشهد به فرماندهی تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص ۳، مشهد - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۳۳، مشهد - خبرگزاری پارس.

۵- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص ۴، هشتپر طوالش.

۶- سند شماره ۰۷۱۱۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات و فرماندهی مرکز، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۳۳، بوشهر- خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص ۳، بوشهر- خبرگزاری پارس.

تظاهرات امروز دانشجویان مسلمان در محوطه کوی دانشگاه پاریس (سیته) که به حمایت از جمهوری اسلامی ایران برگزار شده بود، با واکنش خشونت آمیز افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و طرف داران حزب بعث عراق مواجه شد. این افراد با چوب و چماق به دانشجویان ایرانی حمله و ۲ تن از آنان را زخمی کردند. پلیس هم طبق معمول در هواداری از افراد وابسته به گروه های مخالف جمهوری اسلامی وارد عمل شد و ۲ نفر از دانشجویان مسلمان را دستگیر کرد.(۱)

خبرگزاری پارس در نشریه محرمانه خود از همدستی دانشجویان بعثی عراقی با دانشجویان طرف دار سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در لندن خبر داد. به گزارش این خبرگزاری: عده ای از افراد بعثی در پوشش دانشجویان هوادار سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در نقاط مختلف شهر لندن اعلامیه های این سازمان را پخش می کنند. به گفته شاهدان، تعداد این افراد ۲۰ تا ۳۰ نفر بوده است که ظاهر خود را نیز به صورت مسلمانان آراسته بودند.(۲)

۱

درپی تظاهرات ضدامریکایی و ضدصهیونیستی زائران ایرانی خانه خدا در عربستان، "ملک خالد"، شاه عربستان، باتوجه به اطلاعات نادرستی که دراختیار وی قرار گرفته بود، با ارسال پیامی به امام خمینی به این موضوع اعتراض کرد.(۳) نامه اعتراض آمیز شاه عربستان، پاسخ امام خمینی و واکنش وزارت خارجه ایران را درپی داشت.

امام خمینی در نامه ای به ملک خالد مطالبی را یادآور شد که مهم ترین محورهای آن چنین است: کوتاهی سران کشورهای اسلامی در استفاده از ذخایر خدادادی این کشورها برای تحکیم و ارتقای جایگاه مسلمانان در جهان؛ رابطه دین و سیاست؛ اعتراض به برخورد خشن پلیس عربستان با زائران ایرانی؛ یادآوری احتمال ارسال گزارش غیرواقع درباره حوادث مختلف به ملک خالد؛ اشاره به مناسبات سوء دولت امریکا و عربستان و ضرر آن برای کشورهای اسلامی منطقه. در نامه امام خمینی آمده است:

«حضرت ملک خالدبن عبدالعزیز، پادشاه عربستان سعودی، مرقوم شما واصل گردید. آنچه که سفارت جمهوری اسلامی گفته است، صحیح است. اینجانب تمام گرفتاری ها و بدبختی های مسلمین و دولت های کشورهای اسلامی را در اختلاف و نفاق بین آنان می دانم. چرا باید دولت های اسلامی با داشتن قریب یک میلیارد جمعیت و دردست داشتن ذخیره های زیرزمینی، خصوصاً موج های نفت - که رگ حیات ابرقدرت هاست - و برخورداری از تعلیمات حیات بخش

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۲، واحد مرکزی خبر از پاریس؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۲، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از پاریس.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۷، لندن - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

۳- نامه خالد، شاه عربستان، حاوی اعتراض وی به برگزاری راه پیمایی و شعارهای زوار ایرانی بود که عمال اطلاعاتی عربستان آن را تحریف کرده و دراختیار وی قرار داده بودند. متن کامل این نامه در ضمیمه این گزارش درج شده است.

قرآن کریم و دستورات عبادی سیاسی پیامبر اسلام - صلی الله علیه وآله وسلم - که مسلمانان را به اعتصام به "حبل الله" دعوت و از تفرقه و اختلاف تحذیر می فرماید(۱) و با داشتن ملأ(۲)* و ملجأیی چون حرمین شریفین، که در عهد رسول الله - صلوات الله علیه - مرکز عبادت و سیاست اسلامی بوده و پس از رحمت آن بزرگوار مدت ها نیز چنین بوده است - و طرح فتوحات و سیاسات از آن دو مرکز بزرگ سیاسی - عبادی ریخته می شده است، اکنون به واسطه کج فهمی ها و غرض ورزی ها و تبلیغات وسیع ابرقدرت ها کار را به آنجا بکشانند که دخالت در امور سیاسی و اجتماعی، که مورد احتیاج مبرم و از اهم امور مسلمین است، در حرمین شریفین جرم شناخته شود و پلیس سعودی در داخل مسجدالحرام و در جایی که به حکم خدا و به نص قرآن مجید برای همه کس حتی منحرفین محل امن است، با چکمه و سلاح به مسلمانان حمله کرده و آنان را مضروب و دستگیر نمایند و به زندان بفرستند. جرم این مسلمان، شعار بر ضدامریکا و اسرائیل؛ این دشمنان خدا و رسول بوده است.

من نمی دانم مسائل و جریاناتی که در کشور شما و حرمین شریفین می گذرد، به طور صحیح به شما گزارش می دهند یا همچون شعارهای ایرانیان، که در همه جا شعار آنان مشهور است، برای شما تحریف شده و برخلاف واقع گزارش داده اند. ... اگر دولت حجاز از این فریضه عبادی - سیاسی، که هر سال در مواقف کریمه حرمین شریفین با حضور میلیونی مسلمانان تشکیل می شود، استفاده سیاسی اسلامی می نمود، احتیاج به امریکا و هواپیماهای آواکس(۳) آن و سایر ابرقدرت ها نداشت و مشکلات مسلمانان حل می شد.

می دانیم که امریکا این هواپیماها را از آن جهت دراختیار عربستان قرار داده است تا به نفع خود و اسرائیل از آنها استفاده نماید. چنانکه دیدیم که آواکس های امریکایی برای تفرقه بین ایران و سایر مسلمانان عرب گزارشی سرتاسر دروغ داد مبنی بر بمباران مراکز نفتی کویت توسط ایران. مع الأسف این سهل انگاری در عموم دولت های کشورهای اسلامی شیوع دارد، تا آنجا که مسلمانان و خصوص دولتمردان آنان را دست خیانتکار و جنایتکار ابرقدرت ها از دخالت در سیاست و اهتمام به امر مسلمین برکنار زده است و تا جایی که در مرکز سیاست اسلام، مسلمین به حکم "وعّاظ السلاطین" با دخالت در سیاست، بلکه با شعار علیه دشمنان خونخوار قرآن کریم

۱- اشاره است به آیه ۱۰۳ سوره آل عمران «و اعتصموا بحبل الله جمیعاً و لا تفرقوا» همگی به ریسمان خدا چنگ بزنید و از تفرقه و پراکندگی بپرهیزید.

۲- پناهگاه و محل امن

۳- هواپیماهای مجهز به سیستم های راداری پیشرفته برای شناسایی تحرکات زمینی و هوایی. امریکا در جریان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، پس از چندین سال هیاهوی تبلیغاتی، زمانی چند فروند از این هواپیماها را به دولت سعودی با قیمت های گزاف فروخت که قبلاً تضمین کافی از آن دولت گرفته بود، مبنی براینکه استفاده از آنها با نظارت امریکا خواهد بود و هیچ گاه از این هواپیماها علیه رژیم صهیونیستی استفاده نخواهد شد.

و اسلام عزیز، مجرم شناخته می شوند و به حبس و شکنجه کشیده می گردند.

آیا شما از این فجایع که در حرمین شریفین، در مأمن الهی و در جوار قبر رسول الله - صلوات الله علیه - به بار می آید مطلع هستید؟ یا مسائل به صورتی غلط و انحرافی برای شما ترسیم می گردد، چنانکه از گزارش شعار ایرانیان معلوم می شود. ما در ایران به پاخاستیم که به امید خداوند قادر متعال مسلمانان جهان را در زیر پرچم توحید و متعهد به احکام مترقی اسلام جمع و دست ابرقدرت ها را از ممالک اسلامی کوتاه و مجد مسلمین صدر اسلام را بازگردانیم و سلطه ظالمانه کفار را از بلاد مسلمانان به هم پیچیده و آزادی و استقلال را به مسلمین بازگردانیم. و امید آن است که دولت های اسلامی و خصوص دولت عربستان سعودی، که در مرکز سیاست اسلامی واقع است، با ما هم صدا و همفکر شوند و هریک در کشورهای خود شیرینی حمایت بی دریغ ملت ها را بچشند و همچون دولت مردمی ایران از این نعمت بزرگ الهی بهره مند شوند و به حکم قرآن مجید با ملت ها و دولت های اسلامی به رحمت و اخوت و با کفار و غارتگران بین المللی به شدت و قدرت عمل کنند.(۱)

اخیراً به این نکته تأکید می کنم که از مکتوب شما ظاهر می شود که گزارش های دروغ و انحرافی به شما داده می شود، چنانکه نوشته اید شعارهای زائرین ایرانی موجب نارضایتی و تنفر زائرین بیت الله شده است. بهتر بود شما اشخاص امینی را مأمور گزارش ها نمایید تا معلوم شود شعار ضداسرائیل و امریکا موجب تنفر نارضایتی زائرین نشده، بلکه برخورد مأمورین دولت سعودی و ضرب و هتک و به حبس کشیدن مهمانان خدای متعال، به جرم شعار علیه اسرائیل و امریکا، موجب تنفر و نارضایتی مسلمانان جهان و خصوص زائران بیت الله الحرام و حرم معظم رسول الله - صلی الله و علیه و آله و سلم - شده است.

از خداوند متعال خواستارم که مسلمانان را از خواب غفلت بیدار و عظمت اسلام را روزافزون فرماید و مسلمانان و خصوص دولتمردان را به آنچه صلاح اسلام و مسلمین است، هدایت فرماید. و السلام علیکم و علی جمیع المسلمین.»(۲)

درپی نامه ملک خالد، شاه عربستان، به امام خمینی، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز با انتشار بیانیه ای ضمن تکذیب اطلاعات تحریف شده ای که درباره شعارهای زائران ایرانی به شاه عربستان داده شده است، آن را

---

۱ - ۲۹ سوره فتح: «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ الـذّینَ مَعَهُ اشِدَّاءُ عَلَی الکُفَّارِ رُحَماءُ بَینَهُمْ» محمد(ص) فرستاده خداست و یاران و همراهانش بر کافران بسیار قوی دل و سخت و با یکدیگر بسیار مشفق و مهربان اند.

۲- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۲۹۳ - ۲۹۰.

توطئه آمیز و درجهت شکستن وحدت امت اسلامی اعلام و به این گونه تحریفات و گزارش های نادرست به شدت اعتراض کرد. در بیانیه وزارت خارجه آمده است: متأسفانه توطئه ایادی امریکا و رژیم صهیونیستی و مخالفان وحدت امت اسلامی در قالب گزارش های تحریف شده و تحریک کننده به پادشاه عربستان سعودی باعث شده است که ایشان در نامه ای به امام امت و بنیان گذار جمهوری اسلامی به ادای شعارهای شرک آمیز "الله اکبر الخمینی اکبر" یا "الله واحد الخمینی واحد"، در جریان مراسم حج ازسوی زائران ایرانی اشاره کنند. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به شهادت تظاهرات میلیونی امت مسلمان ایران در جریان چند سال مبارزه علیه شاه معدوم و امریکای غارتگر، این گزارش های کفرآمیز را به شدت تکذیب می کند. امت انقلابی ایران به خوبی آگاه است که اسلام و قرآن خود سزای ادای این گونه شعارها و جسارت ها را معین کرده است. ما ضمن محکوم کردن حیله و توطئه امریکا و رژیم صهیونیستی و ایادی آنها، برای جداکردن سران کشورهای اسلامی از امت و تجزیه دین از سیاست در دنیای اسلام، آرزو می کنیم که روزبه روز به وحدت و انسجام صفوف مسلمین در سراسر جهان افزوده شود.(۱)

۱

امام خمینی در واکنش به ادعای مقامات کویتی مبنی بر دخالت ایران در بمباران تأسیسات نفتی این کشور، امروز طی پیام های جداگانه ای که برای سران کشورهای سوریه، یمن جنوبی، امارات متحده عربی و مالدیو ارسال کردند، این اقدام را توطئه امریکا برای نابودکردن جمهوری اسلامی دانستند. در بخشی از این پیام ها ضمن تبریک عید قربان آمده است: «امریکای جنایتکار برای نابودی جمهوری اسلامی ایران به هر توطئه و نیرنگی دست می زند، تا جایی که مخازن نفتی کشور کویت را به وسیله رژیم عراق و با کمک حکومت های مرتجع منطقه مورد هجوم قرار داده و ما را مسئول این جنایت عظیم معرفی می نماید. ملت مسلمان ما از کشورهای مترقی و اسلامی انتظار دارد از جمهوری اسلامی ایران حمایت نمایند تا بهتر بتوانیم بدون وابستگی به شرق و غرب به راه افتخارآمیزمان ادامه دهیم.»(۲)

۲

محسن رضایی، فرمانده سپاه پاسداران، در گفت وگویی مطبوعاتی درباره برنامه های آینده سپاه، ارتباط بسیج و سپاه، ارتباط با روحانیت و اساسنامه درحال بررسی سپاه در مجلس شورای اسلامی، مطالبی بیان کرد. فرمانده سپاه پاسداران درباره مردمی کردن واحد بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گفت: «در نظر داریم راه بسیج تقویت شده و گسترش پیدا کند و نیروهای بیشتری را برای پیاده کردن این برنامه بگماریم. در بعضی از مسئولیت ها هم ممکن است تغییراتی داده شود." وی افزود: "ارتباط سپاه با روحانیت یکی از مسائل اصولی است که در

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- صحیفه امام، ج ۱۵، صص ۲۸۹، ۲۹۴، ۲۹۵ و ۲۹۶.

دستور کار قرار داده ایم که به صورت حساب شده و اصیل، سپاه را آنچنان با روحانیت مرتبط سازیم تا در آینده نیز هیچ انحرافی در سپاه به وجود نیاید و همیشه و درهرحال سپاه به عنوان یک بازوی پرقدرت روحانیت اصیل انقلابی در صحنه سیاست جامعه اسلامی حضور داشته باشد و برنامه هایی هم برای این کار شروع شده است که ان شاءالله برای اینکه مردم در جریان باشند و حاضر و ناظر دراین ارتباط باشند، بعداً ممکن است اعلام بکنیم.» وی اضافه کرد: «مسئله بعدی، اساسنامه سپاه است که برای تصویب به مجلس شورای اسلامی رفته و تلاش بر این است همان طور که نظر امام و امت است و همان طور که تاکنون در عمل انجام داده ایم، حدود و ثغورش را مشخص کنیم و مجلس شورای اسلامی هم تصویب کند.»(۱)

۱

وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه درباره وضعیت کنونی اقتصاد کشور، سیاست غرب در قبال کاهش قدرت سازمان اوپک و اقتصاد متکی به نفت مطالبی اظهار کرد. به گزارش روزنامه کیهان، در ادامه کار هم اندیشی ستادهای بسیج اقتصادی کشور، دکتر محمدتقی بانکی گفت: ما اقتصادی وابسته به نفت داریم و این یک واقعیت دردآور است که باوجود گذشت سه سال از انقلاب، این وابستگی وجود دارد. وی افزود: وقتی سخن از اقتصاد می شود، بلافاصله موضوع تولید و درآمدهای ملی مطرح می شود. مهم ترین درآمد ما درآمد نفت است و این نه به عنوان درآمد ملی، بلکه درآمد حاصل از فروش ثروت ملی است. دکتر بانکی سپس به ذکر ارقام تولید نفت پرداخت و گفت: به طورکلی نیاز جهان به نفت کاهش یافته است. برآورد می شود که در سال ۱۹۸۱، تولید نفت جهان ۴۹ میلیون بشکه در روز باشد و از این میزان، ۵/۲۴ میلیون بشکه مربوط به تولید اوپک می باشد و این درحالی است که ۱۰ میلیون بشکه از نفت اوپک را پادشاهی عربستان تولید می کند و این رژیم به دلیل فشار امپریالیست ها، قصد دارد این تولید را به ۳/۱۰ میلیون بشکه افزایش دهد. بنابراین، مشاهده می کنید که غرب سعی دارد با کاهش تولید نفت سایر کشورهای عضو اوپک و افزایش تولید نفت عربستان، انواع فشارها را به کشورهای مترقی اوپک وارد کند. سیاست اقتصادی ما را امریکا تدوین و دیکته می کرده و سازمان برنامه ما اجراکننده آن سیاست ها بوده است. برای مثال، مجتمع مس سرچشمه کرمان به خواست امریکا و برای ازپادرآوردن سالوادور آلنده (رئیس جمهور شیلی)، که اتکایش بر فروش مس این کشور بود، تأسیس شد و پس از اجرای توطئه علیه وی، امریکا از ادامه همکاری با ایران در این مجتمع در زمان گذشته خودداری کرد. دکتر بانکی افزود: رشد عمومی مردم و حضورشان در صحنه، ما را امیدوار کرده است و باوجوداینکه تولید پایین است، ما بحران نداریم. یکی از دلایل پایداری ما در مقابل مشکلات اقتصادی، اجرای سیاست های ستاد بسیج اقتصادی است.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۱۴.

۲- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص ۱۵.

1

رادیو کلن در مقاله ای با بیان ادعای مقامات کویتی مبنی بر حمله هواپیماهای ایرانی به تأسیسات نفتی کویت،(1) موقعیت ویژه کویت را به عنوان یکی از کشورهای تأمین کننده نفت برای دنیای غرب، یادآوری کرده است. نویسنده در این مقاله کوشیده است گفت وگوهای مقدماتی و بی سرانجام کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس را درباره همکاری های نظامی، به عنوان یک اتحادیه نظامی منطقه ای کارا و مؤثر به رخ مقامات ایرانی بکشد. مقاله با خبر حمله هواپیماهای کشور ناشناسی، که بعداً ایران جانشین واژه ناشناس می شود، شروع شده و با این تهدید تلویحی که ایران نباید با آتش بازی کند، خاتمه می یابد. در این مقاله آمده است:

«هفته گذشته مخازن نفتی کویت ازطرف هواپیماهای ناشناس مورد حمله و بمباران قرار گرفت و درنتیجه آتش سوزی وسیعی [رخ داد] و زیان فراوانی به بار آمد. دولت کویت، ایران را مسئول حمله به مخازن نفتی خود تلقی کرد و به عنوان اعتراض به این امر، سفیر خود را از تهران فراخواند. همچنین از این عمل به سازمان ملل متحد شکایت نموده و دولت ایران در جواب اعتراض کویت از موضوع اظهار بی اطلاعی کرد و مدعی شد که هواپیماهای دیگری غیر از هواپیماهای نیروی هوایی به این عمل مبادرت ورزیده اند. درواقع این اولین بار نیست که کشور کویت مورد حمله هوایی قرار می گیرد. از بدو شروع جنگ میان عراق و ایران، تاکنون ۴ بار خاک کویت مورد هجوم هواپیماهای ناشناس قرار گرفته و بمباران شده است و هربار دولت کویت نیروی هوایی ایران را مسئول حملات هوایی دانسته و دولت ایران نیز هربار اعلام کرده است که نیروی هوایی آن کشور در بمباران خاک کویت دخالتی نداشته است.

کشور کویت اگرچه ازنظر وسعت خاک و تعداد جمعیت کوچک است و ارتش بزرگی هم ندارد که بتواند در مقابل مهاجمین، دفاع پرقدرتی نماید، ولی چون دارای ذخایر عظیم نفتی و موقعیت سوق الجیشی خاصی است، ازطرف دول بزرگ مورد پشتیبانی و مساعدت قرار می گیرد. کویت یکی از صادرکنندگان بزرگ نفت است. صادرات نفت آن کشور برای ممالک صنعتی دارای اهمیت فراوانی است، به خصوص بعد از جنگ ایران و عراق که صادرات نفت دو کشور اخیر به نحو چشمگیری کاهش یافته و صادرات نفت کویت بی تحقیق برای غرب دارای اهمیت شده است. درست است که عربستان سعودی قسمت عمده کمبود نفت حاصل از کاهش صادرات ایران و عراق را تأمین نموده، ولی افزایش صادرات و استخراج نفت عربستان نیز حدی دارد. به علاوه، موضوع امنیت منطقه در بین است، درصورت بروز ناامنی و

۱- تأسیسات نفتی "العیش" در ۵۰ کیلومتری شمال کویت، در تاریخ ۹/۷/۱۳۶۰ به وسیله هواپیماهای ناشناس بمباران شد. مقامات کویتی این اقدام را به جمهوری اسلامی ایران نسبت دادند که این امر با واکنش شدید مقامات ایرانی روبه رو شد.

اغتشاش، تمام حوزه نفتی در معرض خطر جدی قرار خواهد گرفت. به همین مناسبت، کشورهای نفتی حوزه خلیج فارس پس از حمله شوروی به افغانستان و اشغال آن کشور ازطرف قوای سرخ و همچنین بعد از شروع جنگ ایران و عراق، به منظور تقویت نیروی دفاعی خود و پیشگیری از هر نوع حمله احتمالی، در گردهمایی های متعدد و مذاکرات محرمانه موفق شدند به توافقی دست یابند که به موجب آن هنگامی که یکی از کشورهای مزبور در مخاطره قرار گیرد، سایرین به کمک وی خواهند شتافت. این توافق مورد تأیید و پشتیبانی ممالک غربی به خصوص امریکا نیز قرار گرفته است. هفته گذشته بعد از حمله هوایی به مخازن نفتی کویت، مقامات رسمی امریکا اعلام کردند که هواپیماهای آواکس، یعنی رادارهای پرنده آن کشور که در عربستان سعودی مستقر هستند، هواپیماهای مهاجم را کشف نموده و هویت آنها را تشخیص داده اند و اضافه نمودند که عربستان سعودی با داشتن هواپیماهای مدرن از نوع اف.بی.اس - که مجهز به موشک های هوابه هوا می باشند - درصورت تمایل، به آسانی می توانستند هواپیماهای مهاجم را هدف قرار داده و سرنگون سازند. اظهار این مطلب که هشدار قاطعی است به مهاجم، بدین معنی است که کشور کویت تنها نیست و ممالک دوست و هم پیمان قادرند در هنگام ضرورت از او دفاع و پشتیبانی کنند. این هشدار موجب خواهد شد، پس از این، دستوردهندگان به هواپیماهای ناشناس و خلبانان آنها در رویه خود تجدید نظر نموده و بدون تعمق و تدبر به اقدامی دست نزنند که عواقب وخیم در بر داشته باشد و به اصطلاح با آتش، بازی نکنند.»(۱)

ضمیمه گزارش۵۹: متن نامه پادشاه عربستان به امام خمینی

متن کامل نامه پادشاه عربستان به امام خمینی به این شرح است:

«حضرت آیت الله امام خمینی، سفارت جمهوری اسلامی ایران در جده اظهار داشته بود که جناب عالی دستوراتی به زائران ایرانی بیت الله الحرام صادر فرمودید و آنان را ملزم به بذل کوشش جهت تحقق همبستگی بین مسلمانان و پرهیز از دست زدن به کارهای تفرقه انگیز و همچنین اقتدا به ائمه جمعه و جماعت در حین به جاآوردن نماز در مساجد و پیروی از حکم ثبوت رؤیت هلال ماه ذی حجه عربستان سعودی، ولو اینکه رؤیت هلال در ایران به ثبوت نرسیده است، نموده اید. خوشوقتم که سپاسگزاری و قدردانی خود را از جناب عالی به خاطر این احساسات و این توجهات نیک ابراز دارم، لیکن متأسفانه برخی از زائران ایرانی خانه خدا به تحریک ازسوی مدیران خود به رهنمودهای شما عمل ننموده و دست به اعمالی به نام شما زدند که علاوه براینکه با هدف جناب عالی منافات دارد، مغایر با هدف های حج و قداست اماکن متبرکه بوده است. این اعمال به عنوان مثال، بدین شرح است:

۱. برخی از زائران ایرانی پشت حجر اسماعیل تجمع کرده که یکی از بزرگانشان با صدای بلند بین طائفین و کعبه مشرفه شروع به دادن شعار نموده است.

۲. گروه زیادی از زائران ایرانی دست به یک راه پیمایی در گرداگرد مطاف زده و درحالی که همان

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵ ضمیمه، رادیو کلن، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

شعارهـای سابق را تکرار می کردنـد دست تکان داده و به حجرالاسود نزدیک می شـده و شـعار "الله اکبر، خمینی اکبر"؛ "الله واحـد، خمینی واحـد"؛ سـرمی دادند. این رفتار و رفتارهای مشابه دیگر باعث نارضایتی و تنفر زائران بیت الله الحرام گردیده و بدون شک این عمل به اعتبار و منزلت ایران لطمه وارد می آورد. حکومت عربستان سعودی با زائران ایرانی با تعقل و ملایمت برخـورد نمـوده است و دلیـل حسن نیت حکـومت عربسـتان سـعودی و مراعـات آن از قدسـیت حـج، آزادنمـودن این عـده از بـازداشت شـدگان زائران ایرانی، حـتی آن کسـانی که مواد مخـدر به همراه خود داشـتند، می باشـد. در پایـان، به خـاطر اینکه حکومت عربسـتان سعودی ناچار به اتخاذ اقدامات لازم درمورد آنان نشود، بجا یافتیم که آنچه به وقوع پیوست را به استحضار جناب عالی برسانیم. امیدواریم که جناب عالی دسـتورات خود را مبنی بر دوری جستن زائران ایرانی از این کارها و تنها اهتمام ورزیدن به ادای مناسک حج که برای آن روانه خانه خدا شده اند، صادر فرمایید.

اطمینـان دارم که زائران ایرانی از دسـتورات جنـاب عالی پیروی کرده و بـدان احترام می گذارنـد. از خداونـد سـبحان مسئلت داریم که همگان را در آنچه صلاح اسلام و مسلمین است، موفق بدارد. خداوند شما را حفظ فرماید.»(۱)

ص: ۱۳۹

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص ۳.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۹ مهر ۱۳۶۰ ۱۲ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۱ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز شهرهای اهواز و آبادان هدف گلوله های توپخانه دوربرد عراق قرار گرفت و خسارت هایی به منازل مسکونی و مردم وارد آمد.

از ساعت ۸:۳۰ صبح امروز، توپخانه های عراقی شهر اهواز را هدف آتش گلوله های خود قرار دادند و در مدت چند ساعت و در دو مرحله، ۱۵ گلوله توپ به داخل شهر شلیک کردند که اغلب آنها به منازل مسکونی برخورد کرد. با وجود گزارش های متعدد از این اقدام نظامیان عراقی گزارش دقیقی درباره آمار تلفات و خسارت های واردشده دریافت نشده است.(۱)

شهر آبادان نیز امروز به طور پراکنده زیر آتش گلوله سلاح های سبک و سنگین نیروهای عراقی قرار داشت که خسارت هایی به بار آورد.(۲)

۲

نیروهای ارتش عراق طبق سیاست کلی این کشور در مناطق اشغالی ایران، از امروز تعویض شناسنامه های اهالی این مناطق را از ایرانی به عراقی آغاز کردند. به همین منظور، یک سرگرد عراقی همراه با ۳ تن از اعضای "جبهه التحریر اهواز" در مناطق عرب نشین "جراحیه"، "رفیعه" و "حجره" در غرب اهواز، مشغول به کار شدند و مردم را تهدید کردند که درصورت تحویل ندادن شناسنامه های ایرانی، جیره غذایی آنها را قطع خواهند کرد. همچنین آنها اهالی را تهدید کرده اند درصورتی که به خط مقدم نزدیک شوند یا نشانه هایی از ایران دوستی در آنها مشاهده شود، تیرباران خواهند شد.(۳)

درخصوص چگونگی برخورد مردم مناطق اشغال شده با نیروهای عراقی، یکی از نیروهای سپاه که حدود ۲۰ روز برای شناسایی و ارزیابی نیروهای عراقی به داخل مناطق اشغال شده نفوذ کرده و در آنجا به سر برده بود، در بخشی از گزارش خود به واحد اطلاعات سپاه

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، صص ۲۵ و ۲۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سند شماره ۴۲۷۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۲۷۳۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استانداری خوزستان، ۲۲/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

خوزستان نوشته است: اهالی محلی از وجود نیروهای عراقی در منطقه به شدت اظهار نارضایتی و نگرانی می کردند و آرزوی پیروزی هرچه زودتر نیروهای اسلام را داشتند. آنها با پیروزی حمله آبادان (عملیات ثامن الائمه(ع)) بسیار مسرور شدند و با شنیدن خبر شهادت سران ارتش و سپاه(۱) اندوهگین شدند و مخفیانه و به دور از چشم ستون پنجم دشمن به عزاداری پرداختند.(۲)

۱

به دنبال ضرب الاجل ۱۶ مهرماه ستاد مشترک عملیات شمال غرب به گروه ها و افراد مسلح غیرقانونی برای زمین گذاشتن اسلحه و معرفی خود به نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، رادیو صدای کردستان متعلق به حزب دمکرات کردستان، در واکنش به این ضرب الاجل با هدف جداکردن صف نیروهای ارتش از پاسداران و نظام، پیام تقریباً مشابهی را برای نیروهای ارتش فرستاد و از آنان خواست تا سلاح بر زمین گذاشته، خود را تسلیم کنند.

رادیو صدای کردستان وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران، به منظور مقابله با پیام ستاد مشترک عملیات شمال غرب، پیامی را برای نیروهای ارتش ارسال کرد. در این پیام آمده است:

«هنگام آن رسیده است که هر ارتشی شرافتمند از خود این سؤال را بنماید، اگر روزی ارتش حاضر به جنگ در کردستان نگردد رژیم [آیت الله] خمینی در این منطقه قادر به جنگیدن نیست. حزب دمکرات کردستان ایران تاکنون بسیار دوستانه و انسانی با ارتشیان برخورد کرده است. پیش مرگان ما با اسیران ارتش به نرمی و نیکی رفتار کرده اند. چندین بار نیز حزب ما بدون مقابله (تبادل اسیر)، ده ها سرباز و درجه دار و افسر را از زندان آزاد ساخته است، اما ارتشیان نیز باید موضع خود را روشن نمایند. اگر ارتشیان همچون میلیون ها ایرانی از رژیم بیزارند نباید فرزندان مردم کردستان را بکشند و خود را نیز به کشتن دهند، باید چشم هایشان را بگشایند و دوست و دشمن را از هم تمیز دهند. آغوش مردم کردستان و نیروی پیش مرگان به روی ارتشیان دلسوز و میهن پرست باز است، اما این را نیز باید بگوییم که اگر ارتشیان برای رژیم بجنگند، خلق کرد و پیش مرگان کردستان نیز آنها را نخواهند بخشید و شدیداً آنها را به سزایشان خواهند رسانید و اینک نوبت ارتشیان است که موضع خود را روشن نمایند که آیا با خلق های ایران هستند یا با دشمنان مردم ایران.»(۳)

ص: ۱۴۲

۱- در روز ۷/۷/۱۳۶۰ تیمسار فلاحی (رئیس ستاد مشترک ارتش)، سرهنگ نامجو (وزیر دفاع)، سرهنگ فکوری (مشاور جانشین رئیس ستاد مشترک ارتش)، یوسف کلاهدوز (قائم مقام فرماندهی سپاه) و محمد جهان آرا (فرمانده سپاه خرمشهر) در حادثه سقوط هواپیمای سی۱۳۰ نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه کهریزک در جنوب تهران به شهادت رسیدند.

۲- سند شماره ۰۰۵۲۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، شماره ۳۷۳، ۲۰/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، صص ۸ - ۷، ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران،

۱۹/۷/۱۳۶۰.

۱

نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ۴ اقدام نظامی در شهرهای شیراز، تهران، فومن و مشهد ۲ عملیات ترور و ۲ عملیات پرتاب بمب انجام دادند که درنتیجه آن ۲ تن شهید شدند و خسارت های مالی اندکی به بار آمد.

یک گروه عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شیراز که به منظور ترور دکتر فقیهی، یکی از پزشکان متعهد این شهر، در نزدیکی خانه وی کمین کرده بودند، در ساعت ۱۳:۳۰ هنگام ورود وی به منزل، با شلیک چندین گلوله او را به شهادت رساندند. وی مدیر جهاد دانشگاهی و عضو شورای اسلامی نظارت بر امور بهداشت و درمان استان فارس بود. به نوشته روزنامه کیهان، ترور این پزشک متعهد و مردمی با تأثر شدید دانشگاهیان، کادر بیمارستان های وابسته به دانشگاه و همچنین مردم شیراز مواجه شد و در همین خصوص امام جمعه، ارگان ها و نهادهای انقلابی، دانشگاه و بیمارستان های شیراز با صدور اطلاعیه ای این ترور را محکوم کردند.(۱) در تهران نیز ۲ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق در خیابان دکتر فاطمی، خیابان شبنم، به منزل فریبرز رادافزون، عضو بسیج مسجد شفا، رفته، پس از فراخواندن وی به در ورودی، با شلیک چندین گلوله او را به شهادت رساندند.(۲)همچنین نیروهای این سازمان در فومن، ۲ بمب دست ساز را به منزل یکی از نیروهای متعهد این شهر پرتاب کردند که خسارت اندکی به بار آورد.(۳) در مشهد نیز همین اقدام با پرتاب یک بمب دست ساز به منزل یک پاسدار تکرار شد که آسیبی به بار نیاورد.(۴)

۲

با تلاش نیروهای امنیتی جمهوری اسلامی، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بندرترکمن کشف شد؛ همچنین تعدادی از افراد این سازمان در شهرهای مختلف کشور دستگیر شدند و تعدادی سلاح و مهمات نیز به دست نیروهای خودی افتاد.

نیروهای سپاه در بندرترکمن با استفاده از اطلاعاتی که یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دراختیار آنها قرار داد، یک خانه تیمی این سازمان را کشف کردند. در بازرسی از این منزل تعدادی اسلحه و چندین طرح حمله به نهادهای انقلابی و دیگر نقاط بندرترکمن به دست آمد.(۵)

در تبریز، یکی از اعضای فعال سازمان مجاهدین خلق که از مدت ها پیش تحت تعقیب نیروهای انتظامی و امنیتی بود، در خیابان حافظ این شهر شناسایی شد و هنگام دستگیری اقدام به فرار کرد که هدف تیراندازی قرار گرفت و کشته شد.(۶)در همین شهر، نیروهای بسیج ۲ عدد نارنجک را که در جاده گورستان امامیه این شهر کارگذاشته شده بود، کشف کردند. به گفته یکی از مسئولان کمیته مرکزی، یک نارنجک کشف نشده نیز با برخورد یک وانت بار به تله انفجاری آن منفجر شد که تلفات جانی و مالی به همراه نداشت.(۷)

نیروهای کمیته در تهران نیز یکی از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را پس از تعقیب وگریز دستگیر کردند. وی هنگام دستگیری اقدام به خوردن قرص سیانور کرد که

۱- سند شماره ۰۷۱۱۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات و فرماندهی مرکز، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص ۳۰، خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۴، شیراز؛ و- روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۳، شیراز.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳، تهران.

۳- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۴- سند شماره ۰۷۱۱۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مشهد به فرماندهی تهران، ۱۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۷، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲۵، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

۵- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۷، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲۶، تبریز- خبرگزاری پارس؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، تبریز- خبرگزاری پارس.

۷- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳، تبریز- خبرگزاری پارس.

بلافاصله نیروهای کمیته وی را به بیمارستان منتقل کردند و تحت درمان قرار گرفت.(۱)

در شهر درود نیز ۳ تن از اعضای فعال این سازمان که رهبری درگیری های مسلحانه خیابانی و تشکیل خانه های تیمی را برعهده داشتند، دستگیر شدند.(۲)

در شهر رشت هم در هفته گذشته ۳۰ نفر از وابستگان و اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند که چند تن از دستگیرشدگان از سران این سازمان در استان گیلان بودند، همچنین یکی از اعضای این سازمان که فرد متعهد شهر رشت را ترور کرده بود، تحت تعقیب نیروهای سپاه قرار گرفت و در یک درگیری به هلاکت رسید. از وی یک قبضه سلاح کمری و ۲۰ تیر فشنگ به دست آمد.(۳) همچنین به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، در یک ماه اخیر نیروهای سپاه موفق به کشف ۸۲ قبضه انواع تفنگ در شهر قزوین و اطراف آن شده اند.(۴)

۱

امام خمینی در جواب درخواست آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، برای رفع محدودیت های شرعی قوه مقننه در تصویب برخی قوانین، به مجلس شورای اسلامی این اجازه را دادند که در مواقع ضروری و پس از تشخیص موضوع به وسیله اکثریت وکلای مجلس، با استفاده از بخشی از اختیارات ولایت فقیه براساس احکام ثانویه به تصویب قانون بپردازد. متن استجازه امام خمینی به شرح زیر است:

«آنچه در حفظ نظام جمهوری اسلامی دخالت دارد که فعل یا ترک آن موجب اختلال نظام می شود و آنچه ضرورت دارد که ترک آن یا فعل آن مستلزم فساد است و آنچه فعل یا ترک آن مستلزم حرج است، پس از تشخیص موضوع به وسیله اکثریت وکلای مجلس شورای اسلامی، با تصریح به موقت بودن آن مادام که موضوع محقق است و پس از رفع موضوع خودبه خود لغو می شود، مجازند در تصویب و اجرای آن؛ و باید تصریح شود که هریک از متصدیان اجرا از حدود مقرر تجاوز نمود، مجرم شناخته می شود و تعقیب قانونی و تعزیر شرعی می شود.»(۵)-(۶)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

۲- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۵، ۱۹/۷/۱۳۶۰، ص۳، بروجرد.

۳- همان، ص۲.

۴- همان.

۵- طبق اطلاعات موجود در خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی، اجازه وضع قوانین برحسب احکام ثانویه دارای زمینه هایی

بوده است که به اختصار و با استفاده از خاطرات وی در ضمیمه درج شده است.

۶- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۲۹۷.

۱

امام خمینی امروز ضمن پاسخ به پیام های تبریک رئیس جمهور اندونزی و رئیس شورای انقلاب جمهوری دمکراتیک صحرا، به مناسبت عید سعید قربانی، بار دیگر به توطئه امریکا در حمله به مخازن نفتی کویت اشاره کرده و یادآور شدند:

«اکنون که ما فقط به جرم ضدیت با امریکای جهان خوار از هر سو با توطئه های گوناگون روبه رو هستیم و امریکا برای از پای درآوردن جمهوری اسلامی به هر نیرنگی متوسل می شود، تا جایی که مخازن نفتی کشور کویت را به وسیله رژیم عراق و با کمک حکومت های مرتجع منطقه مورد هجوم قرار می دهد و ما را مسئول این جنایت هولناک معرفی می نماید؛ در چنین شرایطی ملت مسلمان ما از کشورهای اسلامی و مترقی انتظار دارد از ما پشتیبانی نمایند تا بهتر بتوانیم بدون وابستگی به شرق و غرب به راه افتخارآمیزمان ادامه دهیم.»(۱)

۲

نمایندگان مجلس شورای اسلامی و آیت الله منتظری در پیام هایی به ملت مصر به مناسبت ترور انور سادات، آنها را تشویق به ادامه مبارزه تا نابودی رژیم صهیونیستی و امریکا و تشکیل حکومت اسلامی کردند.

بیش از ۱۲۰ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در پیامی خطاب به ملت مسلمان مصر، ضمن تبریک به هلاکت رسیدن سادات، برای آن ملت در راه مبارزه با ظلم و ایجاد حکومت اسلامی آرزوی موفقیت کردند. متن پیام نمایندگان بدین شرح است:

ملت مصر از حکومت نظامی نترسد و به او اعتنا نکند و این تفاله های امریکا را بیرون بریزد. (امام خمینی)

حضرات علمای اعلام و مردم غیرتمند و مسلمان مصر، شما سادات فرعون مصر را به شعله های عذاب الهی سپردید تا به سزای اعمال ننگین خود برسد. ما تبریکات خالصانه خود را در رهایی آن ملت بزرگ از ستم فرعون معدوم به همراه صمیمانه ترین آرزوها در قلع وقمع کامل اساس ظلم و ایجاد حکومت اسلامی در مصر به مسلمانان آن دیار تقدیم می کنیم.(۲)

آیت الله منتظری نیز در پیامی به مردم مصر، باتوجه به پیامدهای ترور سادات در داخل مصر از آنان خواست تا با استفاده از موقعیت استثنایی پیش آمده، سرنوشت خود را در دست بگیرند. در بخش هایی از این پیام آمده است: ملت مسلمان و مبارز مصر – ایدهم الله تعالی – حرکت اسلامی شما با نابودی فرعون مصر و مهره بزرگ قرارداد ننگین و اسارت بار کمپ دیوید، وارد مرحله تازه ای شد و دنیا را متوجه نهضت اصیل شما ساخت. اکنون دولت های بزرگ استعمارگر به ویژه امریکا و مولود نامشروعش اسرائیل از بازتاب کنترل نشدنی نابودی مهره بی حیثیت خود سخت به وحشت افتاده اند. شواهد موجود نشان می دهد که امریکا با پیش بینی رشد این حرکت اسلامی و مردمی شما درصدد تعیین نوکری دیگر درصورت ازدست رفتن سادات مزدور بود.

اکنون شما هستید که می توانید بین عزت و ذلت، یکی را انتخاب کنید. تجربه ملت برادر

۱- همان، صص ۲۹۸ و ۳۰۰.

۲- روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۱.

شما در ایران اسلامی بهترین گواه و شاهد است. شما با آمادگی کامل، با عظمت بخشیدن به اسلام و استقبال از شهادت، این میراث عظیم انبیا و اولیای معظم، حرکت خود را عمیق تر کرده و برای همیشه از شر امریکا و اسرائیل و نوکران داخلی آنها خلاص شوید. اگر در این مرحله، مرعوب شده و تسلیم خفقان حاکم شدید، سال ها پیروزی انقلابی اسلامی خود را به تأخیر می اندازید و نیروها و فرصت های ارزنده ای را به نفع دشمنان اسلام و مسلمین از دست خواهید داد. علما و روحانیون و خطبای معظم و مفتیان آزاده باید مسئولیت رهبری حرکت مردم و بسیج آنان را برعهده گرفته و همچون برادران خود در ایران انقلابی و پیشاپیش مردم از خطرها و زندان ها و شهادت ها استقبال کنند.

توده های مسلمان مصر با استفاده هرچه بهتر و بیشتر از مساجد و نمازهای جمعه و جماعت، این سنگرهای بزرگ عبادت و کسب شرافت و برپانمودن سنت تکبیر در پشت بام ها همچون خواهران و برادران ایرانی، روحیه دشمن را ضعیف و صدای توحید را هرچه رساتر به گوش جهانیان برسانید و در تبلیغات داخلی و خارجی خود به توطئه همیشگی امریکا توجه داشته باشید که می کوشد حرکت اسلامی و مردمی شما را با برچسب چپ گرایی و دخالت قدرت های خارجی در دنیا خراب کرده، از جاذبه عمومی آن جلوگیری کند.(۱)

۱

روزنامه جنگ (چاپ پاکستان) در مقاله ای به هجمه تبلیغاتی غرب علیه ایران و همدستی این رسانه ها با دولت عراق اعتراض کرد. نویسنده مقاله با یادآوری ترور شمار زیادی از مقامات ایرانی، به آرامش و وضعیت عادی ایران اشاره کرده و برگزاری انتخابات متعدد را در کشور بی سابقه خوانده است. نویسنده همچنین با اشاره به سانسورهای رسانه های غربی در انتشار اخبار ایران، از خوانندگان خواسته است تا درستی اخبار منتشرشده در این رسانه ها را با دیده تردید نگاه کنند.

در این مقاله آمده است:

«امروز تمام مطبوعات و رادیوهای غرب و شرق در دست دشمنان اسلام است که سعی بر آن دارند تا اسلام را آیینی ارتجاعی و پیاده نشدنی قلمداد کنند و ما را به دور از واقعیت هایی که در کشور اسلامی ایران می گذرد، قرار دهند.

برای نمونه، تقریباً تمام جهان از جنگ موجود بین ایران و عراق پشتیبانی می کنند و این مسئله ای سؤال برانگیز است که چرا در درگیری بین ارتش ایران با متجاوزان بعثی، عقب نشینی قوای عراق را ذکر نکردند. به همین ترتیب است که از مطرح کردن جریان پسر دلیر ۱۳ ساله "محمدحسین فهمیده"، که باوجود زخمی شدن در جنگ نارنجک به کمر بسته و جلو تانک های عراقی رفت و مانع پیشروی آنها گشت، سخنی به میان نمی آورند.

ناظران به اصطلاح آگاه سیاسی هیچ گاه حاضر به ذکر این مسئله نیستند که اگر در کشور دیگری در جهان هرروز دولتمردان را می کشتند، چه وضعی در آن کشور به وجود می آمد و مأمورین امنیتی

۱- همان، ص۱۴، قم - خبرگزاری پارس.

این کشورها چه قوانین سیاهی را وضع می کردند و چه تعدادی از مردم را به زندان می افکندند.

در کجـای دنیـا بـدون اعلام وضع فوق العـاده، پی درپی انتخابـات مجلس و رئیس جمهوری صورت می گیرد؟ چرا در چنین موقعیت هایی رفراندوم به تعویق نیفتاد. باید برادران و خواهران مسلمان واقع گرا، سعی کنند که از اوضاع ایران به طور صحیح اطلاع حاصل نماینـد و به نشریات و رادیوها اعتماد نکننـد، چراکه آنها در روزهایی که پلیس شاهنشاهی روزانه هزاران نفر از افراد غیرمسلح را شـهید می کرد، سـکوت مطلق اختیار کرده بودند. هنگامی که در مراسم سوگواری شـهیدی، از هلیکوپتر به مردم شـلیک می شد و مردم برای بیرون آمدن مجبور به پوشیدن کفن می شدند و روی سینه های خود نام و نشان خود را می نوشتند تا جسدهایشان به راحتی شناخته شود، این رسانه های خبری آن وقت کجا بودند؟»(۱)

۱

ماهنـامه الحریه (چاپ بیروت) در آخرین شـماره خود در مقاله ای با نام "عراق و جنگ خلیـج فارس، قادسـیه صـدام یا خرابی دوم"، اوضاع عراق را بعـد از وقوع انقلاب اسـلامی تا زمین گیرشـدن ارتش آن کشور در ایران تجزیه وتحلیل کرده است. در این مقـاله، مطـالب متنوعی از وضـعیت نظـامی و اقتصادی عراق بررسـی شـده است که در جای خود تازگی دارد. نگاه جامع، بررسـی ریشه ای و درعین حـال مجمـل و اطلاعـات فراوانی که در جـای جای مقاله اسـتفاده شـده است آن را از موارد مشابه، ممتاز و البته خواندنی کرده است. در این مقاله آمده است:

«چنانچه شخصـی در روزهای اول جنگ به مسئولین عراقی می گفت که این جنگ یک سال ادامه خواهد یافت، تهمت جنون و دشـمنی به او می زدنـد، زیرا به نظر آنان و به حساب پیروزی های روزهای اول جنگ فقط چنـد روز و یا در بدترین شـرایط ممکن، چنـد هفته ادامه می یـافت و طی این مـدت آنهـا موفق می شدنـد، نیروی نظـامی ایران را نـابود کرده و [امام] خمینی یا نماینده او را مجبور می کردند به سوی آنان شـتافته و شرایط پیشنهادیشان را امضا کند و به ژاندارم بودن عراق در خلیج فارس اعتراف نماید.

... زندگی واقعی عراقی ها ۱۸۰ درجه با گفته های مقامات عراقی مغایرت دارد و زمینه های اقتصادی و نظامی و موقعیت مردم دربرابر جنگ، نشان دهنـده نهایت خرابی و بـدی اوضاع از شـمال تا جنوب عراق است، ولی نتایـج سیاسـی که از جنگ عاید رژیم عراق شده اند، مهم ترین نتایج هستند.

بعـد از کـاهش صـدور نفت ازسوی ایران، عراق برای پرکردن این جای خالی اقـدام کرد و یک تقسـیم مسـئولیت دوجانبه بین عراق و عربسـتان سـعودی حاصـل شـد؛ بـدین ترتیب که سعودی موظـف به افزایش صـدور نفت به امریکـا و عراق موظف به افزایش صدور نفت به ژاپن و اروپا شدند.

دراین رابطه حجم تولید نفت عراق به ۲۵/۳ میلیون بشکه در روز؛ یعنی تقریباً ۲ برابر تولید سابق، فزونی یافت و این کشور در مرتبه دوم بین کشورهـای خلیـج (فـارس) بعـد از سـعودی قرار گرفت. این افزایش سالانه، درآمـدی معادل ۳۸ میلیـارد دلار به همراه داشت، این درآمد باعث شد عراق قراردادهای بزرگش را به امضا رساند تا آنجا که حجم مبادلات تجاری عراق

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۷، ۶/۱۰/۱۳۶۰، صص ۵۴ - ۵۳، به نقل از روزنامه جنگ چاپ پاکستان، ۱۱ اکتبر ۱۹۸۱.

به ۳۵ میلیارد دلار رسید و سطح وارداتش در ۲ سال اخیر بالاـتر رفت. عراق در سال ۱۹۷۹، تنها از ژاپن ۶/۱ میلیارد دلار، [یعنی] ۲ برابر کالاهای وارداتی از کشورهای سوسیالیستی و از اروپای غربی ۲/۳ میلیارد دلار کالا وارد کرد. به همین سبب موقعیت عراق در اقتصاد تجارتی سرمایه داری و مخصوصاً اروپایی به حد استثنایی و فوق العاده خود رسید. در این واردات، کالاهای نظامی اهمیت اساسی داشت، زیرا رژیم عراق خود را برای ژاندارمی خلیج فارس (که بعد از مرگ شاه و ازهم پاشیدگی نیروهای مسلح ایران جایش خالی بود) آماده می کرد. دراین رابطه، در سال ۱۹۷۹، مبلغی معادل ۶۷/۲ میلیارد دلار صرف هزینه های نظامی عراق شد و نتیجتاً از آن سال این کشور عنوان بزرگ ترین واردکننده سلاح در خاورمیانه را به خود اختصاص داد، تا جایی که ۲۲٪ از واردات نظامی به خاورمیانه، مختص عراق بود.

چنانچه تعداد نفرات نیروهای مسلح عراق را در سال ۱۹۷۹ برطبق گفته انستیتو مطالعات استراتژیک، ۲۴۲ هزار نفر در نظر بگیریم، موقعیت نظامی و نقشی را که عراق باید در خلیج فارس بازی می کرد، برایمان روشن می شود. در مدت محاصره اقتصادی ایران ازسوی امریکا، برژینسکی چند روز قبل از واقعه طبس از سرگرمی ایران به وسیله یک همسایه قوی همچون عراق سخن گفت. حساب ها و معادلات امریکایی ها در روزهای اول جنگ از توانایی های عراق به عنوان بزرگ ترین نیرو در منطقه خلیج فارس و امتیاز عراق نسبت به سعودی حکایت می کرد. این امتیاز عبارت بود از تعداد نفرات نیروهای مسلح عراق که تقریباً ۴ برابر تعداد نفرات نیروهای سعودی بود. در آن وقت، هیچ گونه ترسی ازسوی امریکا به خاطر وجود احتمالی نیروی هسته ای در عراق اظهار نمی شد. رژیم عراق در پاسخ سخنان شگفت زده امریکا، شایستگی ژاندارمی خلیج فارس را به وسیله ضربه زدن به انقلاب ایران در اوج درگیری امریکا و ایران برسر گروگان ها، نشان داد. ازاین رو، ایالات متحده امریکا ازطریق نمایندگانش، عربستان سعودی و اردن، عراق را برای شرکت در جنگ با ایران تشویق کرد. هدف از جنگ، نخست تضعیف انقلاب ایران و گوشمالی آن و در مرحله دوم تمایل عراق جهت ایفای نقش امپریالیستی در خلیج فارس بعد از شاه بود.

... با گذشت چند روز از جنگ و علی رغم پیشروی سریع نیروهای عراقی در عمق سرزمین ایران، برای عراقی ها روشن شد که شکست ایران، آنچنان که تصور می کردند، آسان نیست. هم زمان با کوشش های عراق برای پیشروی هرچه بیشتر در داخل خاک ایران، جنگنده های ایرانی مهم ترین تأسیسات اقتصادی عراق همچون "اسکله البکر"، "خور العمیه" و مهم ترین شبکه های نیروی برق را علاوه بر تأسیسات نفتی در البصره و کرکوک، بمباران می کردند که جزء بزرگ ترین طرح های اقتصادی عراق بودند. کارشناسان، خسارات اقتصادی عراق در هفته های اول جنگ را ۴۵۰۰ میلیون دلار تخمین زده اند، ولی بیشترین زیان ها و خسارات وارده به عراق در توقف صدور نفت متجلی شد. عراق که برای رفع بیش از ۶۵٪ نیازهای خود متکی به صدور نفت است، با این توقف، روزانه مبلغی معادل ۸۴ میلیون دلار متضرر شد. بعد از اینکه حمله های عراقی ها ناکام ماند، جنگ محتوا و هدف اساسی و نظامی خود را از دست داد؛ درنتیجه، حملات عراقی ها به تعداد زیادی فروکش کرد

ص: ۱۴۸

و از آن به بعد نتوانستند هیچ شهر مهمی را اشغال کنند، بلکه نیروهای عراقی در خارج شهرهای مهم و یا در حومه آنها (آبادان، خرمشهر) درجا زدند. ایران بعد از صدمات و زیان های حملات اولیه، نیروهای خود را جمع کرد و از هرگونه امکان حمله عراق جلوگیری نمود و جنگ شکل تخریبی و انتقامی و خون ریزی های پیاپی به خود گرفت. در این زمان، سران عراق علی رغم دخالت های میانجیگرانه (سازمان ملل، کشورهای غیرمتعهد، کشورهای اسلامی و میانجیگری های دیگر کشورها) با صلابت و سختی ایرانی ها مواجه شدند.

با گذشت یک سال از جنگ، اگر در جنگ سودی برای عراقی ها باشد که بتوانند از آن سخن بگویند، همان خرابی هایی است که در ایران حاصل شد، ولی این سود در صحنه سیاست فقط با خرابی ها و زیان های طرف مقابل [عراق] قابل مقایسه است. درصورت این مقایسه، خسارات وارده بر کشور شروع کننده جنگ دو برابر است.

صدام با گذشت یک سال از جنگ قادسیه خود چه بهره ای جسته است؟ درزمینه اقتصاد، عراق ازصورت یک کشور وام دهنده به یک کشور وام گیرنده مبدل شده است. قبل از جنگ، عراق قبله گاه کشورها بود و هیچ دیدارکننده ای نبود مگر هنگام خروج از عراق با خود قرض بدون بهره و یا قراردادی پرسود به همراه داشته باشد. سخاوت عراقی ها مخصوصاً درمورد کشورهای جهان سوم بعد از کاندیداکردن صدام به ریاست کشورهای غیرمتعهد، افزایش یافت.

علی رغم اینکه مقامات عراقی از وجود ذخیره نقدی به مبلغ ۳۶ میلیارد دلار سخن می گویند، ولی آگاهان اقتصادی به این رقم مشکوک اند و حتی درصورت صحت این رقم، باز عراق نمی تواند تمامی هزینه ها و قراردادهای تسلیحاتی خود را پاسخ گو باشد، زیرا دراین میان، قراردادهای خرید اسلحه عراق و قرارداد خرید جنگنده میراژ از فرانسه که بهای آن با تجهیزات نظامی دیگر بالغ بر ۴۱۰۰ میلیون دلار است، مشهود است. در میان این قراردادها، قراردادهای خرید سلاح از مصر و ایتالیا نیز چشمگیر است.

عراق برای جبران جزئی از خسارات و فرسودگی اقتصادی، ازطریق ازسرگیری صدور نفت اقدام کرد، ولی صدور نفت آن کشور از ۹۰۰ هزار بشکه در روز تجاوز نمی کند؛ یعنی درحدود یک چهارم صادرات نفتی سابق. از این رو رژیم عراق برای جبران این شکست اقتصادی، به راه حل های ظاهرفریب، مانند گرفتن وام های کلان و انتشار اوراق بهادار بدون پشتوانه، پناه برده است. ازطرفی، شرکت و کمک عربستان سعودی در قادسیه اعراب، در فزونی وام های اهدایی این کشور به عراق متجلی شده است. علاوه بر اعطای وام های مستقیم، عربستان تمامی تعهدات قراردادی عراق را ایفا [کرده] و قراردادهای نفتی درازمدت را به عهده گرفته و از این طریق در نزد کشورهای اروپایی حیثیت کسب می کند. به عنوان مثال، عربستان سعودی یک فقره وام ۶۸ میلیارد دلاری به گردن عراق گذاشته که بعد از جنگ باید پرداخت شود.

بعد از کوشش ها و دیدارهای زیاد، وام هایی ازسوی کویت و کشورهای خلیج فارس نیز به سوی عراق سرازیر شد و شرکت های چندملیتی از اوضاع عراق سوءاستفاده نموده و

قراردادهـای طویـل المـدت اعطـای وام بـا بهره هـای کلان را با این کشور منعقـد کرده، برای تأمین مخارج نظامی رژیم عراق اوراق بهـادار بـدون پشـتوانه صـادر می نمایـد. آگاهان اقتصادی، انتشار درحـدود یک میلیارد دلار از این اوراق را تخمین می زننـد. این تصـمیم در مشـکل بالا-رفتن قیمت هـا حتی در کالاهای اساسـی همچون نان، گوشت، شـکر و سوخت اثر زیادی بر وضع اقتصاد داخلی عراق گذاشته است.

چنـانچه از خسارات حقیقی عراق سـخن برانیم، بایـد گفت که بهترین فرزنـدان و جوانان عراق خونشان بـدون تمایل به جنگ ریخته می شود، زیرا رژیم عراق ۸ لشکر از مجموع ۱۲ لشکر و جزء بزرگی از ارتش خلقی که بالغ بر ۱۵۰ هزار نفر است را با ایران وارد جنگ نموده که فقط ۲ لشکر برای رویارویی با جنبش مسلح در کردستان عراق باقی مانده است.

از زمانی که حمله های سـنگین متوقف شـده انـد و نیروهای مسـلح عراقی از حالت تهاجمی به حالت تدافعی درآمده اند، همه کوشش عراقی ها در نگهداری و محافظت از سرزمین های اشغالی، برای استفاده از آن به عنوان یک برگ برنده در مذاکرات سیاسـی مصـروف می شـود. به سـربازان عراقی دسـتور داده شـده که از سـنگرها و مواضع پراکنـده خود در مقابـل حمله هـای متهورانه و ناگهانی ایرانی ها و بمباران هوایی و توپخانه شدیـداً دفاع نماینـد. گزارش هایی که اخیراً رسـیده نشان می دهد که هنـگ های کاملی از ارتش عراق طی نبردهای اخیر در دزفول، سوسـنگرد و آبادان نابود شـده انـد. برای بازسازی و جانشـینی این نفرات، رژیم عراق از بقایای هنگ های پراکنده شده، دوباره هنگ های جدیدی را تشکیل می دهد.

از خطوط دفـاعی پشت جبهه در بیشتر جبهه هـای جنـگ که طول آن بـالغ بر ۱۵۰۰ کیلومتر است، فقـط یک خط دفاعی باقی مانـده است و عراقی هـا در خطـوط دفـاعی پشت جبهه به تیپ۱۰ که از سـلاح و آموزش نظـامی سـطح بالا- برخوردار بود، به عنوان ذخیره ای در آخرین روزهـای سـخت نگاه می کردنـد. در طول جنگ های اخیر، این تیپ شـروع به جابه جایی از جبهه ای به جبهه دیگر برای نجات خطوط دفاعی از ضـربات ناگهانی نمود. ازطرفی، چند ماه قبل، بعضـی از هیئت های بین المللی، خسارات وارده به عراق را به ۶۰۰ زره پوش و ۱۵۰ هواپیما، یعنی یک سوم تجهیزات سنگین این کشور برآورد کرده اند. ولی تاکنون کسی نتوانسته است میزان خسارات جانی را به طور دقیق تخمین بزند که این به خاطر کتمان شدید و اعلام ارقام کذب و تحریف شده ازسوی عراقی هاست.

چنـدی پیش، مجله الفبا (چاپ عراق)، ناخودآگاه توزیع ۲۴ هزار اتومبیـل بین خانواده های شـهدا را اعلام نمود، ولی روز بعد گوینده خبر به خاطر فاش ساختن این رقم که مبین تعدادی از کشته های درجه دارها و افسران است، دستگیر شد. به خاطر این کشتارهای زیاد، رژیم عراق گروه های جدیدی را به خدمت زیر پرچم فراخوانده و همچنین درحال تشکیل تیپ هایی از افراد ارتش خلقی و دانش آموزان مدارس می باشد.

شمار زیادی از سربازان و افسران، نگران پایان جنگ هستند؛ از این رو، روح سرپیچی و

مخالفت در صفوف نیروهای مسلح پیدا شده و آنها از اجرای اوامر سرپیچی کرده و یا به سمت ایران رفته یا به دلیل تخریب داخلی، مثل بمباران جنگنده ها و بمباران انبارهای سلاح التاجی و حبانیه، مخالفت خود را ابراز می دارند. برای مقابله و رویارویی با این گونه سرپیچی ها در میدان های نبرد، رژیم عراق اقدام به پاک سازی و اعدام کسانی می کند که نسبت به دستورات سرپیچی و سهل انگاری نشان می دهند.»(۱)

ضمیمه گزارش۶۹: زمینه های موافقت امام با وضع قوانین بر حسب احکام ثانویه

طبق آنچه که در خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی آمده است، حل برخی مشکلات همچون مسئله زمین و تجارت خارجی باتوجه به اختیارات شورای نگهبان در رد یا قبول مصوبات مجلس شورای اسلامی قابل حل وفصل نیست و این شورا هر مصوبه ای را که مجلس شورای اسلامی در این موارد تصویب کند، رد می کند و برخی مراجع نیز با واگذاری تصمیمات (اختیارات) به مجلس شورای اسلامی که به عنوان ضرورت و عناوین ثانویه برای حل مشکلات گرفته می شود، مخالفت می کنند؛ بنابراین، آقای هاشمی رفسنجانی در دیدارهای خصوصی با امام خمینی برای حل این مشکلات و خروج از این بن بست به دنبال راه حل های فقهی بوده است. وی دراین باره نوشته است:

«با اعضای فقهای شورای نگهبان، خدمت امام رسیدیم. برای حل معضل اعمال ولایت فقیه در حل مشکلات حکومت. بعضی از مراجع با تصمیمات مجلس که به عنوان ضرورت و عناوین ثانویه، جهت حل مشکلات کشور گرفته می شود، مخالفت می کنند، مثل مسئله زمین و تجارت دولتی و... شورای نگهبان هم روی همین ملاحظات، این گونه مصوبات مجلس را برمی گرداند.

با امام بحث زیادی کردیم و امام به مشکل مجلس و دولت توجه فرمودند و تصدیق کردند که اگر دست ما باز نباشد، حکومت اسلامی کار چشمگیری در حل مشکلات کشور نمی تواند انجام دهد. قرار شد امام از مقام ولایت خویش استفاده کنند و حکم کلی درخصوص تجویز اتخاذ تصمیم های ضروری و انقلابی صادر کنند که آقایان مراجع دیگر و شورای نگهبان، نتوانند مخالفت کنند، اگر صادر بشود، کار بزرگی انجام شده.»(۲)

متن درخواست آقای هاشمی رفسنجانی که در پنجم مهرماه تنظیم شده، به این شرح است:

«چنان که خاطر مبارک مستحضر است، قسمتی از قوانین که در مجلس شورای اسلامی به تصویب می رسد، به لحاظ تنظیمات کلی امور و ضرورت حفظ مصالح یا دفع مفاسدی که بر حسب احکام ثانویه به طور موقت باید اجرا شود و در متن واقع مربوط به اجرای احکام و سیاست های اسلام و جهاتی است که شارع مقدس راضی به ترک آنها نمی باشد و دررابطه با این گونه قوانین به اعمال ولایت و تنفیذ مقام رهبری که طبق قانون اساسی هم قوای سه گانه را تحت نظر دارند، احتیاج پیدا می شود. علی هذا تقاضا دارد مجلس شورای اسلامی را در این موضوع مساعدت و ارشاد فرمایید.»

البته، شخص امام نیز باتوجه به برخی عملکردهای مسئولان اجرایی برای واگذاری این حکم به مجلس شورای اسلامی نگرانی هایی داشتند.

در بخش دیگری از خاطرات آقای هاشمی آمده است: «قرار بود امام اعلام اعمال ولایت فقیه درمورد تصمیمات ضروری دولت و مجلس، درخصوص اصلاحات [قوانین] نمایند که هنوز در تردیدند و خوف دارند که مجریان، مثل گذشته افراط کنند و حقوق مردم را ضایع نمایند. قرار شد موارد لازم را به ایشان بگوییم، اگر ضروری دانستند در همان موارد اعمال نظر کنند.»(۳)

سرانجام امام خمینی در نوزدهم مهرماه پاسخ نامه آقای هاشمی رفسنجانی مبنی بر درخواست وضع قوانین برحسب احکام ثانویه در مجلس شورای اسلامی را دادند که اصل نامه و پاسخ امام خمینی در ۲۰ مهرماه ۱۳۶۰ در رسانه ها منتشر شد. آقای هاشمی دراین باره و نیز در بازتاب این اجازه امام به مجلس

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۵، ۲۰/۷/۱۳۶۰، صص ۱۴ - ۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۷/۱۳۶۰، به نقل از ماهنامه الحریه چاپ بیروت.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص۱۹۸.

۳- همان، ص۲۰۴.

شورای اسلامی و موضع گیری آن دسته از نمایندگانی که به خط امام مشهور بودند، نوشته است: «اول وقت پس از نماز و خواندن گزارش ها، به جلسه کمیسیون آیین نامه رفتم که تا ساعت ۱۰ صبح ادامه داشت. سپس جمعی از نمایندگان مراجعه کردند و از جواب امام در پاسخ نامه من مبنی بر اجازه استفاده از حق ولایت فقیه در تقنین مقررات ضروری موقت به مجلس، خوشحال بودند. کار مهم و راهگشایی است. بیشتر مراجعین، تیپ مشهور به سرمایه داری بودند و اعلام آمادگی بیشتر برای کار می کردند. مصاحبه ای تلفنی با روزنامه کیهان داشتم که درباره نامه امام توضیح دادم.»(۱)

ص: ۱۵۲

۱- همان، ص۲۶۶.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۰ مهر ۱۳۶۰ ۱۳ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۲ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز نیروهای ایران در یک عملیات از پیش طراحی شده، تپه مهم و حساس ۱۲۰ را در منطقه غرب شوش تصرف کردند.

نیروهـای ارتش جمهوری اسـلامی ایران مسـتقر در ساحل غربی کرخه در مقابل شـهر شوش، به منظور کاهش تسـلط نیروهای عراقی بر این منطقه و توسعه سرپل نیروهای خودی، عملیاتی را برای تصرف تپه ۱۲۰، که منطقه ای حائل بین نیروهای خودی و عراقی ها بود، اجرا کردنـد. این اقدام که با عملیات گشتی رزمی ۱۵ تن از نیروهای تیپ۲۷ مکانیزه لشکر۱ دشمن مواجه شد، به درگیری زودهنگام انجامیـد که درنتیجه آن یک نفر از افراد دشـمن کشـته شـد و بقیه از منطقه فرار کردند. نیروهای خودی نیز بـا طی کردن فاصـله ۶ کیلومـتری، تپه ۱۲۰ را کـه تسـلط دیـد و تیر منـاسبی به منطقه غرب شـوش داشت، به تصـرف خـود درآوردنـد. در این عملیـات، یـک قبضه تیربـار نیز به غنیمت نیروهـای خـودی درآمـد. همچنین بـا آتش توپخـانه ارتش، یک دسـتگاه تانک و یک دسـتگاه نفربر عراقی منهدم شد. از نیروهای خودی نیز یک نفر به شـهادت رسید و چند تن دیگر زخمی شدند.(۱)

۲

درپی اجرای عملیـات شـهید رجـایی و شـهید بـاهنر در منطقه "بـازی دراز" و عملیـات ثـامن الائمه(ع) در منطقه آبادان که به شکسـته شدن محاصره آبادان انجامید، رژیم عراق حکم اعدام فرمانده سابق تیپ۳۸ عراق و ۲۵ نفر از افراد آن تیپ و همچنین ۱۵ تن از افسران عراقی را که در این عملیات ها عقب نشینی کرده بودند، صادر کرد و این عده صبح امروز اعدام شدند.

سرهنگ دوم سـتاد، "اکرم ابراهیم فؤاد" (فرمانـده سابق تیپ۳۸ پیاده جمعی لشکر۷ پیـاده عراق)، به همراه ۷ افسر و ۱۸ درجه دار و سـرباز این واحد نظامی، صـبح امروز در میدان آموزشـگاه رزمی لشکر۷ عراق درحالی که به جوخه های دار بسـته شـده بودند، تیرباران شدند. در

ص: ۱۵۳

۱- سـند شماره ۰۰۵۱۵۹ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از عملیات سـتاد منطقه۸ به طرح و برنـامه مرکز اطلاعات عملیات مرکز، ۲۴/۷/۱۳۶۰، سـند تک برگی؛ و- سـند شـماره ۰۰۵۲۷۰ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اطلاعات عملیات سپاه دزفول، ۲۱/۷/۱۳۶۰، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۲۷۸ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزسـتان، شماره ۳۷۶، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سـند شماره ۴۹۹۲۰ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه منطقه۸ (اهواز) به عملیات سپاه مرکز، ۲۴/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

بخش هایی از نامه فرمانده لشکر۷ پیاده که با طبقه بندی حفاظتی سری در ۱۹/۷/۱۳۶۰ به یگان های تابعه ابلاغ شد، جرائم ۲۶ نفر نظامی اعدام شده و همچنین نحوه برگزاری مراسم اعدام بدین شرح اعلام شده است: در ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۲۰/۷/۱۳۶۰، حکم اعدام سرهنگ دوم ستاد اکرم ابراهیم فؤاد و همدستان او (۷ افسر و ۱۸ درجه دار و سرباز) که دادگاه نظامی و دائمی شماره۱۱ آن را صادر کرده است، اجرا خواهد شد. این افراد طبق مواد (۴۹/ز)، (۵۵/آ) و (۴۸/۱) از قانون مجازات نظامیان به علت جبن، ترس و بزدلی که در ارتفاع۱۱۵۰(۱) در تاریخ ۱۱/۶/۱۳۶۰ از خود نشان دادند و برای اینکه ارزش های مردانگی و شرافت نظامی محفوظ بماند، اعدام خواهند شد. در ساعت۹:۳۰، محکومان به اعدام با حفاظت شدید به میدان تیر آموزشگاه رزمی لشکر۷ آورده شدند و سپس همه درجه ها و مدال های نظامی را از تن مجرمان خلع کردند و پس از آن، دادستان نظامی کل کیفرخواست و حکم دادگاه را قرائت کرد.(۲)

همچنین بنا بر اعلام یکی از نظامیان عراقی، ۱۵ نفر از افسران عراقی که در عملیات ثامن الائمه(ع)(۳) (۵ مهرماه ۱۳۶۰) در جبهه آبادان حضور داشتند، به دلیل شکست نیروهای عراقی در این عملیات، در منطقه فکه اعدام شدند.(۴)

۱

عملیات نیروهای معارض عراقی در جاده "سیدصادق" و تظاهرات مردم علیه حکومت عراق در شهر سلیمانیه، مناطق کردنشین را در شمال شرق عراق دچار ناآرامی کرد.

بعدازظهر امروز، گروهی از نیروهای مجاهد عراقی در یک عملیات در جاده سیدصادق - پنجوین به ۳ خودرو نظامی ارتش عراق حمله و ۱۵ تن از نظامیان عراقی را کشته یا زخمی کردند.(۵) همچنین بنا بر گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، مردم شهر سلیمانیه عراق علیه حکومت این کشور تظاهرات کردند. براساس این گزارش، به دنبال تشییع جنازه ۳ سرباز عراقی در شهر سلیمانیه که در جبهه های جنگ کشته شده بودند و تظاهرات مردم در تشییع جنازه آنان، این شهر ناآرام شد و تظاهرات مردم علیه نیروهای دولتی با تیراندازی پلیس به خشونت کشیده شد. در این اقدام، ۱۱ نفر از مردم این شهر دستگیر شدند.(۶)

۱- ارتفاع ۱۱۵۰ در منطقه "بازی دراز" واقع شده است و جنوبی ترین هدف عملیات شهید رجایی و باهنر در ۱۱/۶/۱۳۶۰ در این منطقه بوده است. در این عملیات در اولین مرحله، ارتفاع۱۱۵۰ به تصرف نیروهای خودی درآمد، ولی در ادامه، نیروهای عراقی آن را پس گرفتند.

۲- سند شماره ۱۹۷۲۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی لشکر۷ پیاده به تیپ۳۸ پیاده، ۲۷/۷/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۳- با اجرای این عملیات، نیروهای خودی توانستند با عقب راندن نیروهای دشمن منطقه آبادان را بعد از یک سال از محاصره درآورند.

۴- سند شماره۰۰۵۳۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری، اطلاعات عملیات منطقه۸ (شوش)، ۲۸/۷/۱۳۶۰،

ص۳.

۵- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- همان.

۱

اهالی خیابان ۱۵ خرداد شرقی و چهارراه سیروس، حدود ۸ میلیون ریال لباس و پوشاک و مواد غذایی و ۵ دستگاه اتومبیل و دیگر مایحتاج برای جنگ آوران اسلام که در مقابل نیروهای کافر بعثی به دفاع از کشور می پردازند، خریداری کرده، طی مراسمی به جبهه های جنگ فرستادند. حجت الاسلام عاصمی، امام جماعت مسجد امام حسن مجتبی(ع) واقع در چهارراه سیروس، دراین باره به خبرنگار روزنامه کیهان گفت: با همت مردم مسلمان و متعهد منطقه، حدود ۸ میلیون ریال برای کمک به رزمندگان اسلام جمع آوری شد که با این پول، ۵ دستگاه اتومبیل لندرور، ۱۳۰ کارتن مایع ظرف شویی، ۲۰ کارتن سیگار، یک کارتن پودر رخت شویی، ۱۴۰۰ بطری آب پرتقال، ۱۰ کارتن شامپو، ۱۰۰ عدد باطری اتومبیل، ۲ هزار عدد باطری قلمی، ۲۵۰ عدد بیل و کلنگ، هزار جفت کفش، ۱۰۰ دست لباس و دیگر مایحتاج ضروری خریداری شد که طی مراسمی برای تحویل به ستاد جنگ های نامنظم شهید دکتر چمران، به جبهه فرستاده شد.(۱)

۲

امروز افراد حزب دمکرات کردستان به خودروهای فرمانده و کارکنان پادگان پیرانشهر حمله کردند. در حومه شهر سقز نیز عناصر مسلح شورشی اقدام به مین گذاری در نزدیکی روستای "قیلسون" و حمله به کمیته امداد روستای سنته کردند.

عملیات کمین نیروهای حزب دمکرات ایران در مسیر عبور خودرو فرمانده و کارکنان پادگان پیرانشهر، زخمی شدن ۶ تن از نیروهای خودی را درپی داشت. امروز ۲ خودرو ارتشی که یکی حامل فرمانده پادگان پیرانشهر و دومی حامل سربازان این پادگان بود، در ساعت ۱۷:۲۰ در کیلومتر ۱۴ جاده پیرانشهر - جلدیان در حوالی روستای "هورابی"، به کمین نیروهای هیز آواره حزب دمکرات افتادند که پس از ۲ ساعت درگیری و فرارسیدن نیروهای کمکی از پادگان جلدیان، نیروهای مهاجم با تحمل چندین زخمی منطقه را ترک کردند. در این حادثه، ۶ سرباز زخمی شدند که حال همگی آنان رضایت بخش اعلام شده است. به گزارش خبرگزاری پارس، یک مقام آگاه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پیرانشهر، دلیل افزایش حضور نیروهای حزب دمکرات را در منطقه پیرانشهر فرار این نیروها از شهر بوکان اعلام کرد.(۲)

رادیو صدای کردستان وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در انعکاس این خبر روایت های متفاوتی را بیان کرد. این رادیو در ۲۳ مهرماه، تعداد شهدا و زخمی های نیروهای خودی (ایران) را در این عملیات ۸ تن اعلام کرد،(۳) اما در ۲۷ مهرماه، همان خبر را تصحیح کرد (!) و تعداد شهدای نیروهای خودی را ۱۸ نفر اعلام کرد. این رادیو انهدام ۳ خودرو و یک فروند تانک (!) را نیز ازجمله خسارت های واردشده به نیروهای خودی در آن عملیات اعلام کرد.(۴)

امروز همچنین یک خودرو شخصی در حوالی روستای قیلسون در شرق شهر سقز به مینی که نیروهای مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد که علاوه بر واردشدن خسارت به این خودرو، یک نفر نیز زخمی شد.(۵)

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه، به گزارش واحد مرکزی خبر؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۳ - ارومیه، خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۱۷ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۲ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۵- سند شماره ۲۹۴۰۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده عملیات شمال غرب (ارومیه)، شماره ۴۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۱.

نیروهـای مسـلح غیرقـانونی به ساختمان کمیته امـداد امام خمینی روسـتای "سـنته" در ۳۷ کیلومتری شـرق شـهر سـقز نیز حمله کردند و مبلغ ۳۵۰ هزار ریال موجودی صـندوق این کمیته را که به خانواده های تحت پوشـش این نهاد تعلق داشت، به سرقت بردند و به ساختمان کمیته امداد نیز خسارت هایی وارد آوردند. اهالی روستا این اقدام را محکوم کردند.(۱)

گفتنی است بنـا بر اعلام ناحیه۴ ژانـدارمری کردسـتان، روز گذشـته نیز نیروهای مسلح غیرقانونی ۴ تن از کـارگزاران جهـاد سازندگی را که در روستای آق بلاغ در جنوب دیواندره مشغول به کار بودند، ربودند و با خود بردند.(۲)

۱

بـا آزادسازی مناطق مختلف کردنشین، بازسازی و احیای این مناطق در دسـتور کار دولت قرار گرفت و زمین های کشاورزی بسیاری با کمک دولت، نیروهای انقلابی و جهاد سازندگی به زیر کشت رفت. مردم این مناطق نیز ضـمن استقبال و همکاری با نیروهای دولتی از فعالیت گروه های مسلح شورشی ابراز انزجار کردند.

پس از آزادسازی روسـتاهای جنوب مریوان با تلاش نیروهای انقلاب، اهالی این منطقه از عملکرد گروه های مسـلح غیرقانونی ابراز انزجار کردند و نیروهای دولتی نیز اقدامات عمرانی و کمک رسانی به مردم را در مناطق آزادشده سرعت بخشیدند.

اهـالی روسـتای"ژیوار" و "بنـداول" در جنوب مریوان پس از آزادسـازی این روسـتاها از اشـغال نیروهـای حزب رزگـاری، با نوشـتن نـامه به سپاه پاسـداران از عملکرد نیروهـای مسـلح غیرقانونی ابراز انزجار کردنـد و حمایت خود را از انقلاب اسـلامی اعلام داشتند. اهالی این دو روستا مبلغ ۴۷ هزار و ۶۰۰ ریال نیز برای کمک به حساب بسیج مستضعفان واریز کردند.(۳)

همچنین پس از آزادشـدن منـاطق کردنشـین از سـلطه نیروهای مسـلح غیرقانونی و فراهم شـدن امنیت در منطقه، بیش از ۲۳۰۰ هکتار از اراضـی بـدون کشت ۱۵ روسـتای تـابعه اشـنویه برای کشت یک ساله به ۳۰۰ خانوار زارع بی زمین واگـذار شـد. به گزارش "هیئت هفت نفره واگـذاری زمین"، همکـاران این هیئت در نقـده بـا کمـک افراد مسـلمان کُرد، حـدود ۵۰۰ تن بذر گنـدم اصـلاح شـده را به صورت وام دراختیار زارعان قرار داده اند و ۱۳ تراکتور جهاد سازنـدگی برای کمک به زارعان این منطقه دراختیار آنان قرار گرفته است.(۴)

۲

در ادامه اقدامات تخریبی و تروریستی نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، افراد گروه عملیاتی این سازمان ۷ عملیات در شهرهای مختلف انجام دادند که درنتیجه آنها ۴ تن شهید و ۶ نفر مجروح شدند. از افراد سازمان نیز یک نفر کشـته و یک نفر دستگیر شد.

افراد یک گروه عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مسلح به تفنگ ژ۳ و کلاشـینکف درحالی که سوار بر یک خودرو پژو بودند، پست نگهبانی و محوطه ورودی ستاد منطقه ۴ سپاه

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعته گذشته)، شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۹، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعته گذشته)، شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۹، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱، ارومیه.

پاسداران را در مشهد هدف رگبار گلوله قرار دادند و یک نارنجک نیز به طرف ساختمان ستاد پرتاب کردند. در این اقدام، یکی از نیروهای بسیج که در آن محل حضور داشت، شهید و یک نگهبان نیز زخمی شد.(۱)

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر تبریز به طرف ۲ پاسدار که به آنها مظنون شده بودند و قصد دستگیری شان را داشتند، تیراندازی کردند که یکی از پاسداران به نام مرتضی آب روشن شهید و دیگری از ناحیه سینه زخمی شد.(۲)

در نیشابور هم افراد سازمان به قصد ترور یکی از کسبه این شهر او و همسرش را که در مغازه حضور داشت، هدف چند گلوله قرار دادند. در جریان این عملیات، یکی از بانوان شهر که در مغازه حاضر بود به طرف ضارب حمله کرد که مهاجمان او را به وسیله قنداق تپانچه مضروب و بیهوش کردند. افراد مهاجم پس از این اقدام به سرعت محل درگیری را ترک کردند. حال هیچ کدام از افراد آسیب دیده وخیم گزارش نشده است.(۳)

در اصفهان، ۲ تن از وابستگان سازمان مجاهدین (منافقین) با مراجعه به منزل یکی از افراد سپاه در خیابان فروغی، قصد ترور وی را داشتند که با اقدام هوشیارانه و به موقع فرد پاسدار یکی از افراد سازمان کشته و دیگری دستگیر شد. از این دو نفر یک قبضه مسلسل یوزی، یک قرص سیانور و یک موتورسیکلت به دست آمد.(۴)

افراد این سازمان در قزوین نیز به منظور ترور یکی از نیروهای سپاه، یک بمب دست ساز را به منزل وی پرتاب کردند که براثر انفجار بمب مادر پیر وی از ناحیه دست زخمی شد. عناصر سازمان همچنین یک بمب دست ساز به مغازه یکی از افراد متعهد این شهر پرتاب کردند که عمل نکرد.(۵)

در بجنورد نیز ۳ نفر از افراد مسلح سازمان وارد منزلی شده، با تهدید اسلحه، یک خودرو پیکان را سرقت کردند. درپی این اقدام، نیروهای گشتی سپاه چند ساعت بعد خودرو مزبور را در یکی از خیابان های این شهر یافتند.(۶)

در خیابان مشیر فاطمی شیراز، یک بمب دست ساز در داخل یک خودرو پیکان منفجر شد و ۲ تن از سرنشینان آن که یک زن ۲۲ ساله و یک کودک ۶ ساله بودند، کشته شدند. سرنشین دیگر این خودرو که او نیز زن بود، پس از انفجار، محل حادثه را ترک کرد. اطلاعات سپاه شیراز با اعلام این خبر افزود: در بازرسی این خودرو ۳ بمب دیگر که آماده کارگذاری بودند، به دست آمد و به نظر می رسد سرنشینان به قصد بمب گذاری عازم محل موردنظر بودند که این اتفاق رخ داده است.(۷)-(۸)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۲۶، مشهد، ۲۱/۷/۱۳۶۰؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۵، مشهد؛ و- سند شماره ۰۷۱۲۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مشهد به فرماندهی تهران، ۲۱/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعته

گذشته)، شماره ۲۰۷، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲۶، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳، تبریز.

۳- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۷، نیشابور؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹ ، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- سند شماره ۰۷۱۲۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، اصفهان، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان؛ و- سند شماره ۱۳۳۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات اصفهان به اطلاعات مرکز، ۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۶، اصفهان.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، قزوین.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۳، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه.

۷- خبرگزاری پارس احتمال داد این اقدام نتیجه تصفیه درون گروهی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) باشد. روزنامه کیهان نیز احتمال داده است که این خودرو متعلق به یک فرد متعهد مذهبی بوده است و اعضای سازمان اقدام به بمب گذاری در آن کرده اند. ولی باتوجه به پیداشدن بمب های دیگر در خودرو به نظر می رسد، نظر اطلاعات سپاه شیراز که در متن خبر درج شده، صحیح تر است.

۸- سند شماره ۰۷۱۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات و فرماندهی مرکز، ۲۱/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۲۶، شیراز، ۲۱/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳، شیراز- واحد مرکزی خبر.

در چنـدین عملیات مؤثر نیروهای امنیتی در شـهرهای مختلف کشور، تعداد زیادی از عناصـر وابسـته به سازمان های مجاهدین خلق (منافقین)، چریک های فدایی خلق (اقلیت) و گروه پیکار کشـته یا دسـتگیر شدند. مهم ترین و وسیع ترین این عملیات ها در تهران اجرا شد.

در یک عملیات وسیع دامنه دار که نیروهای خودی علیه افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران انجام دادند، ۱۱ تن از آنان کشته یا دستگیر شدند و تعداد فراوانی اسلحه و مقادیری مهمات از آنان به دست آمد.

نیروهای سپاه پاسداران با اطلاعاتی که از قبل کسب کرده بودند، برای دسـتگیری عده ای از عناصر سازمان که در طبقه ششم یک ساختمان واقع در کوچه کندوان منشـعب از خیابان انقلاب (نزدیک میدان فردوسـی) تحت پوشـش یک شـرکت تجارتی فعالیت می کردنـد، این محل را به محاصـره درآوردنـد و با بلنـدگو از ساکنان خواسـتند که خود را تسـلیم کننـد. با خودداری ساکنان خانه و تیراندازی به سوی مأموران، درگیری آغاز شد. در ادامه، نیروهای سپاه وارد منزل شدند و با ورود آنان یکی از افراد سازمـان بـا کلت اقـدام به خودکشـی کرد و بقیه با اسـتفاده از امکاناتی که از قبل فراهم کرده بودنـد از راه پشت بام فرار کردند که یک نفر از آنان در پشت بام یکی از ساختمان های مجاور هدف گلوله قرار گرفت و به هلاکت رسـید. فرد دیگری خود را به خیابان شـرقی سـفارت شوروی رسانـده بود و قصد پرتاب نارنجک به سوی پاسداران را داشت که نارنجک به یک خودرو پـارک شـده در کنـار خیابان برخورد کرد و در نزدیکی فرد پرتاب کننـده فرود آمـد که با انفجار نارنجک، وی نیز به هلاکت رسید. در ادامه عملیات، ۸ تن از افراد فعال در خانه تیمی نیز که در منطقه پراکنده شده بودند، دستگیر شدند.

در بازرسـی پاسـداران از این خـانه، تعـداد زیـادی نارنجـک جنگی و نارنجـک دست ساز، چنـدین قبضه اسـلحه ژ۳، یـوزی و کلاشینکف، انواع کلت، رادیو های بی سیم گیر، انواع بی سیم، چندین پلاک تقلبی خودرو، تعداد فراوانی کوپن تقلبی، انواع مهرهـای تقلبی و... و همچنیـن اسـم و آدرس عـده ای از افراد شـناسایی شـده برای ترور، بـه دسـت آمـد.(۱)پس از عملیـات، هنگـامی که پاسـداران درحـال انتقـال یکی از دسـتگیرشدگان این حـادثه به بازداشـتگاه بودنـد، یـک گروه عملیـاتی سازمـان مجاهدین خلق (منافقین) در خیابان نهم سیدجمال الدین اسدآبادی، به خودرو حامل نیروهای پاسدار و فرد دستگیرشده حمله کردند که راننده خودرو زخمی شد، اما با واکنش سـریع و به موقع پاسداران، یکی از مهاجمان به هلاکت رسـید و ۳ تن دیگر خودرو را ترک و فرار کردند، در بازرسی خودرو به جا مانده از مهاجمان، یک قبضه اسلحه ژ۳، سه عدد نارنجک، یک بمب دست ساز و مقداری اعلامیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به دست آمد.(۲)

نیروهای سـپاه گرگان با استفاده از اطلاعات مردمی، ۵ خانه تیمی سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) را کشف و ۸ تن از فعالان این سازمـان و ۲ نفر از فعالـن سازمـان کمونیستی پیکـار در راه آزادی طبقه کـارگر را که در این خـانه ها به فعالیت سازمانی مشغول بودند، دستگیر کردند. از این خانه های تیمی، تفنگ ژ۳، کلاشینکف، اسلحه کمری، مقادیری فشنگ، نارنجک، بمب دست ساز و طرح های حمله به

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۰، صص ۵ - ۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲.

سپاه و اماکن عمومی به دست آمد. در این شهر همچنین یکی از فعالان سازمان مجاهدین خلق تحت تعقیب قرار گرفت و دستگیر شد. وی یک قبضه سلاح کمری و ۱۲ تیر فشنگ به همراه داشت.(۱)

همچنین در تربت حیدریه، نیروهای سپاه یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و یکی از اعضای فعال و مسلح این سازمان را که در این خانه بود، دستگیر کردند. وی پس از دستگیری در بازداشتگاه با خوردن قرص سیانور که نزد خود مخفی کرده بود، اقدام به خودکشی کرد.(۲)

در شهرک غرب تهران نیز نیروهای بسیج، ۲ تن از افراد سازمان را که مسلح به کلت بودند، دستگیر کرده و تحویل نیروهای انتظامی دادند.(۳)

در مشهد هم یکی از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که یک اسلحه کلت به همراه داشت، در خیابان شیرازی این شهر به کمک مردم شناسایی و به طور غیرمحسوس به نیروهای گشت بسیج معرفی شد. فرد مزبور که احساس کرده بود تحت تعقیب نیروهای بسیج قرار دارد شروع به تیراندازی کرده، قصد داشت با سرقت یک خودرو درحال عبور از محل بگریزد که با حضور مردم از این کار جلوگیری و شخص مزبور دستگیر شد.(۴)

در رودسر، ۲ تن از نیروهای وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در درگیری های این شهر شرکت داشتند، دستگیر شدند.(۵)

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرم آباد با استفاده از اطلاعات به دست آمده از مردم، یکی از انبارهای تدارکاتی سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت) را در خیابان مدرس این شهر کشف و ۲ نفر را نیز دستگیر کردند. از این انبار که در پوشش فروشگاه لوازم ساختمانی و بهداشتی فعالیت داشت، اقلام زیر به دست آمد:

اسلحه ژ۳ به همراه مقدار زیادی فشنگ، نارنجک تفنگی ۲۵ عدد، اسلحه یوزی یک قبضه، سلاح کمری یک قبضه، مقدار فراوانی باروت، بی سیم مادر ۳ دستگاه، بی سیم دستی ۳ دستگاه، انواع فشنگ به مقدار زیاد، ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار ریال وجه نقد، انواع دستگاه تکثیر، نشریات گروه های معارض به خصوص نشریات سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) و...(۶)

۱

کاهش صدور نفت به مقدار ۵۰۰ هزار بشکه در روز، کمبود ارز و تصمیم برای گرفتن وام از لیبی و الجزایر موضوع بخشی از مباحث مطرح شده در جلسه امروز آقای هاشمی رفسنجانی با مقامات بلندپایه کشور بود. در کتاب خاطرات ایشان آمده است: «شب در دفتر آقای مهدوی کنی (نخست وزیر موقت) با حضور آقایان [آیت الله] خامنه ای (رئیس جمهور)، موسوی اردبیلی (رئیس دیوان عالی کشور)، [محمد] غرضی (وزیر نفت)، مهندس موسوی (وزیر امور خارجه) جلسه داشتیم. کمبود ارز و فروش نرفتن نفت مطرح بود. قرار شد آقای غرضی به الجزایر و لیبی سفر کنند و با آنها درباره فروش نفت و سیاست هماهنگ در قیمت نفت مذاکره کنند.

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲، گرگان - واحد مرکزی خبر به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران گرگان؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۵، گرگان.

۲- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۶، تربت حیدریه.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

۴- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۵، مشهد.

۵- همان، ص۱.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲۵، خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰، و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۵، خرم آباد؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۳، خرم آباد - خبرگزاری پارس.

بسیاری از اعضای اوپک با تخفیف چند دلار در قیمت نفت، فروش زیاد کرده اند. اگر بتوانیم وامی از آنها بگیریم قیمت را پایین نمی آوریم؛ و الا مجبوریم فعلاً فقط ۵۰۰ هزار بشکه صادر کنیم که می خواستیم دو میلیون و پانصد هزار بشکه صادر کنیم.»(۱)-(۲)

۱

امروز ده ها هزار نفر از زائران ایرانی در یک راه پیمایی از میدان "معاوده" در مرکز مکه به سوی خانه خدا حرکت کردند و شعارهایی علیه امریکا و رژیم صهیونیستی دادند. به نوشته روزنامه کیهان، در این راه پیمایی، زائران ایرانی درحالی که تصاویری از امام امت را به همراه داشتند، ترجمه پاسخ امام به ملک خالد را بین زائران عرب و غیرعرب پخش کردند. ترجمه پاسخ امام به زبان های مختلف موجب شعف و سرور زائران خانه خدا شد و در میان زائران واکنش وسیعی داشت. شایان ذکر است که پاسخ امام به ملک خالد از رسانه های گروهی سعودی پخش نشد. بنا بر همین گزارش، هنگامی که گروهی از جانبازان و معلولان انقلاب در حرکت بودند و درحالی که صف تظاهرات به کیلومترها می رسید، پلیس و گارد سعودی همانند زنجیری راه پیمایان را محاصره کرده بودند.

روی لباس های سفید عربی که زائران بر تن کرده بودند، شعارهای مرگ بر امریکا و مرگ بر اسرائیل نوشته شده بود و راه پیمایان درحالی که مشت های خود را گره کرده بودند، شعارهای "مرگ بر امریکا" و "مرگ بر اسرائیل"، "ثوره ثوره حتی النصر"، "لا اله الا الله" و "الله اکبر" سرمی دادند و ازطرفی روی پلاکاردهای خود، رژیم صهیونیستی را غده سرطانی در جهان اسلام معرفی می کردند.

خبرنگار اعزامی کیهان می افزاید: مأموران انتظامی سعودی که تعدادشان نسبت به راه پیمایی های گذشته ۲ برابر شده بود، زنجیروار راه پیمایان را همراهی می کردند و در چند جا راه را بر راه پیمایان بستند و از آنها خواستند که متفرق شوند، اما راه پیمایان با شعارهای الله اکبر راه را باز کرده، در جلو مسجدالحرام پس از نیایش برای سلامتی امام و پیروزی رزمندگان جبهه های اسلام علیه کفر صدامی، متفرق شدند.(۳)

به دنبال این راه پیمایی، مأموران امنیتی دولت سعودی، بعضی از حجاج ایرانی را شناسایی و پس از متفرق شدن راه پیمایان برخی از آنان را دستگیر کردند. براساس گزارش خبرگزاری پارس، در بین دستگیرشدگان سرپرست یکی از کاروان های شهرستان کازرون دیده می شود.(۴)

۱- محمد غرضی، وزیر نفت، در بازگشت از سفر به کشورهای مذکور، درباره نتایج سفر خود به آقای هاشمی رفسنجانی گزارش داد. به نوشته هاشمی رفسنجانی: «عصر آقای مهندس غرضی که از سفر لیبی و الجزایر و سوریه برگشته بود، آمد. توسط حافظ اسد، رئیس جمهور سوریه، پیامی به سعودی فرستاده که با توسعه صدور نفت ارزان باعث خسارت کشورهای دیگر نشوند. در گرفتن وام از لیبی و الجزایر موفق نبوده. لیبی گفته است که خودش فقط ۴۰ هزار بشکه نفت در روز صادر

می کنـد؛ قابـل قبـول نیست. الجزایر هم جواب روشن نـداده.» (اکـبر هاشـمی رفسـنجانی، عبور از بحران (کارنـامه و خـاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص۲۷۴.)

۲- اکبر هاشـمی رفسـنجانی، عبور از بحران (کارنـامه و خاطرات هاشـمی رفسـنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسـر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ نهم، ۱۳۸۶، صص ۲۶۷ - ۲۶۶.

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

۴- همان.

خبرگزاری پارس در ادامه خبر این راه پیمایی اعلام کرده است: با کوشش پیگیر سفارت جمهوری اسلامی ایران در جده، همه زائران ایرانی که به وسیله مأموران پادشاهی سعودی دستگیر شده بودند، قبل از انجام مناسک حج آزاد شدند. براساس این گزارش، تعداد دستگیرشدگان ۴۷ نفر بوده که ۱۶ نفر از آنان را خواهران تشکیل می دادند. این خبرگزاری افزوده است: آزادی زائران ایرانی که حاکی از اعتبار و نفوذ سفارت جمهوری اسلامی در جده است، سبب تعجب دیپلمات های خارجی در این شهر شده است.(۱)

۱

"احمد بن بلا"، اولین رئیس جمهور الجزایر بعد از انقلاب الجزایر که اینک در پاریس اقامت دارد، در مصاحبه با یکی از مجله های لبنانی، تجاوز عراق به خاک ایران را محکوم کرد. وی در این مصاحبه گفت: به عقیده من، انقلاب اسلامی ایران مسیر واقعی خود را طی می کند و این انقلاب قائم به فرد نیست. وی افزود: اکثر مطبوعات عربی درباره انقلاب اسلامی ایران تحت تأثیر تبلیغات غرب قرار گرفته اند. غربی ها مخالف هرگونه انقلابی بوده و با هر چیزی که علیه منافع آنهاست، به مخالفت می پردازند.(۲)

۲

در ادامه تلاش عراق برای توسعه روابط اقتصادی خود با دیگر کشورها، امروز وزیر بازرگانی عراق با وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه در بغداد دیدار و در مورد مسائل مختلف گفت وگو کردند. عراق همچنین قرارداد جدیدی درزمینه افزایش واردات کالا از هلند با این کشور امضا کرده است.

به گزارش خبرگزاری آلمان شرقی از بیروت، حسن علی، وزیر بازرگانی عراق، و الکساندرو مارتینز کنکا"، وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه، در بغداد با یکدیگر ملاقات و درباره گسترش روابط اقتصادی دو کشور گفت وگو و تبادل نظر کردند. رادیو بغداد که صدای آن در بیروت شنیده می شد، اعلام کرد: علی در این دیدار علاوه بر مسائل اقتصادی به تشریح دیدگاه عراق درباره جنگ علیه ایران پرداخت و مارتینز حمایت کشورش را از عراق در این جنگ در مقابل امپریالیسم و صهیونیسم اعلام کرد. در خبر آمده است، مارتینز نیز حامل نامه ای ازسوی شورای انقلاب نیکاراگوئه برای صدام حسین بود.(۳)

همچنین به اعلام خبرگزاری کویت از لاهه (مرکز هلند)، رئیس هیئت هلندی که در نمایشگاه بین المللی تجاری بغداد شرکت کرده است، امروز اعلام کرد: بنا بر قرارداد جدیدی که بین عراق و هلند منعقد شد، قرار است صادرات سالانه هلند به این کشور از ۸۰ میلیون لیره هلند به ۱۶۰ میلیون لیره افزایش یابد.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۸، خبرگزاری پارس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره

۲۰۷، ۲/۷/۱۳۶۰، ص۲۱، خبرگزاری پارس، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، خبرگزاری پارس به نقل از آلمان شرقی از بیروت، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۹، لاهه - خبرگزاری کویت، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

بعد از افشای اقدام عراق در تخطی از مصوبات اوپک و کاهش دادن قیمت نفت صادراتی به میزان ۲ دلار، مجله بررسی اقتصادی خاورمیانه مید، جزئیات بیشتری را دراین باره اعلام کرد: به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس، عراق مشتریان نفت خود را مطلع ساخته که قیمت رسمی نفت صادراتی اش را از اول اکتبر (۹/۷/۱۳۶۰) به میزان ۲ دلار برای هر بشکه کاهش داده است. مجله بررسی اقتصادی خاورمیانه نوشته است: این امر به معنی فروش نفت عراق به میزان ۳۴ دلار برای هر بشکه است. عراق در اجلاس گذشته اوپک در ژنو با کاهش قیمت نفت مخالفت کرده بود. یونایتدپرس به نقل از نشریه مید افزود: درحال حاضر، قیمت های جدید برای تحویل گیرندگان نفت عراق از بنادر مدیترانه (که پس از جنگ عراق علیه ایران تنها مجرای صدور نفت عراق است) به شرح زیر خواهد بود:

- نفت سبک بصره (۳۴ درجه آ.پی.آی) بشکه ای ۷۱/۳۴ دلار به جای ۷۱/۳۶ دلار.

- نفت کرکوك (۳۶درجه آ.پی.آی) بشکه ای ۹۳/۳۴ دلار به جای ۹۳/۳۶ دلار.

این قیمت ها شامل هزینه ۷۵ سنت امریکایی (سه چهارم دلار) برای حمل هر بشکه نیز می شود. همچنین اعتباری سی روزه برای مشتریان در نظر گرفته شده است که درصورت درخواست اعتبار اضافی تا ۶۰ روز، قیمت هر بشکه تا ۵۰ سنت افزایش خواهد یافت. این نشریه افزوده است: این اقدام عراق تاحدی مضحک است، زیرا در اجلاس گذشته اوپک، این کشور یکی از سرسخت ترین مخالفان کاهش قیمت ها بود.

از آنجا که صادرات نفت خام عراق پس از شروع جنگ عراق با ایران کاهش یافته است، فشار مشتریان نفت عراق باید خیلی شدید بوده باشد که این کشور را وادار به کاهش قیمت ها کرده است. عراق در اوایل سال جاری ۰۰۰,۹۵۰ بشکه نفت در روز صادر می کرد، ولی اخیراً به خاطر کاهش تحویل نفت از بندر بانیاس (سوریه) این میزان کاهش یافته است. مشتریان اصلی عراق، یعنی برزیل، ژاپن و فرانسه خواهان کاهش قیمت های نفت عراق شده بودند، به خصوص ژاپن که با حمل نفت از دریای مدیترانه، بشکه ای ۵/۱ دلار برای هر بشکه هزینه اضافی حمل ونقل می پردازد.

خبرگزاری پارس در رد توجیه مجله مید برای اقدام عراق در کاهش قیمت نفت اعلام کرد: این فشارها برای جمهوری اسلامی ایران نیز وجود دارد، اما ایران همچنان بر قیمت های مصوب کنفرانس بالی پافشاری می کند و نفت خود را با قیمت قبل، یعنی بشکه ای ۳۶ دلار عرضه می کند.(۱)

ص: ۱۶۲

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۳، ۲۱/۷/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، نیکوزیا - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

روزنـامه فایننشـال تـایمز (چـاپ لنـدن) در نگـاهی اجمـالی به جنگ عراق علیه ایران، پیامـدهای منطقه ای و تأثیرات آن را در اقتصاد عراق بررسی کرده است. دو عملیات اخیر(۱) ایران در سوسـنگرد و آبادان و نارضایتی صدام حسین از این عملیات ها، نقش اساسـی و رو بـه افزایش کشورهـای حاشیه خلیـج فـارس بـه خصـوص کـویت در پشتیبـانی مـالی از عراق، نـاهمخوانی ایـدئولوژیکی حکومت بعثی عراق بـا سـایر کشورهـای حـامی وی در منطقه و هم گرایی آنهـا علیه ایران، وخیم شـدن اوضـاع اقتصـادی عراق براثر جنـگ و اشتراك نظر عراق و ایران علیه سـیاست های نفتی عربسـتان ... از موضوعات مورد بحث در این مقاله است.

این روزنامه نوشته است:

«حمله هوایی به تأسیسات نفتی کویت در هفته گذشـته، خواه تصادفی و خواه تعمـدی، یادآور خاطره مداومی است که جنگ یک ساله ایران و عراق، دیگر تولیدکننـدگان نفت در خلیج (فارس) را تهدید می کند. این حمله هوایی می تواند نشانه آن نیز باشـد که رژیم های ایران و عراق از تاوان سیاسـی سـنگینی که محتملاً بایـد در قبال رنج و صدمات وارده بر خلق های خود و عـدم کسب پیروزی قطعی بپردازنـد، به هراس افتاده اند. در آسـیای غربی کمتر رهبرانی وجود دارند که فکر می کنند احتمالاً ناآرامی هایی داخلی و بین المللی علیه آنها در جریان است.

بهترین شاهد این مدعا این است که عراق و ایران درگیر جنگی هسـتند که صادرات نفت را که برای هر دو کشور جنبه حیاتی دارد، کـاهش داده است. درحـالی که جنـگ در بیشتر ایام سال جاری به مبادله آتش توپخانه ها و زدوخورد هرازگاه نیروهای پیاده محدود بود، به نظر می رسید، این تفاهم به وجود آمده است که از تأسیسات نفتی مراقبت به عمل آید تا مورد حمله قرار نگیرند.

مع هـذا، پرزیـدنت صـدام حسـین از دو حملـه مـوفقیت آمیز مـاه گذشـته ایران ظـاهراً بسـیار برآشـفته است. در حمله نخست، نیروهای لشکر زرهی ۹۲ و لشکر [زرهی] ۱۶ ایران در بخش شمالی و غرب سوسنگرد عراقی ها را چندین مایل عقب راندند.

در دومین حمله، عراقی ها مجبور شدنـد از رود کارون واقع در شـمال آبادان عقب نشـینی نمایند. صدام حسـین عبور نیروهای عراقی از رود کارون را که به دنبال تسخیر خرمشهر انجام گرفت، فصلی پرشکوه در تاریخ جنگ های اعراب نامید.

ص: ۱۶۳

۱- شایـد اولین عملیـاتی که روزنـامه فایننشـال تـایمز به آن اشـاره کرده عملیات نصـر در ۱۱/۶/۱۳۶۰ باشـد که در جریـان آن نیروهای خودی با اجرای یک عملیات در شمال سوسنگرد، ارتفاع مهم و راهبردی "تپه سبز" را تصرف کردند. تصرف این تپه امکـان دیـد و تیر نیروهـای دشـمن را به عقبه هـای خود قطع کرد و این امکان را به نیروهای خودی داد تا به عقبه های دشـمن مسـلط شونـد. دومین عملیات هم اشاره به عملیات "ثامن الائمه(ع)" دارد که در تاریـخ ۵/۷/۱۳۶۰ اجرا شـد و در آن نیروهای

خودی در مدت ۳ روز عملیات توانستند دشمن را از بخش غربی رودخانه کارون به بخش شرقی آن عقب برانند و شهر آبادان را از محاصره دوساله دشمن خارج کنند.

تصاویری از پل های شناور برروی رود کارون بخش اصلی تبلیغات جنگی عراق را تشکیل می داد و جای تعجب نیست که عراق در اقدامی تلافی جویانه، لوله های نفتی ایران را که به ترمینال جزیره خارک، عمده ترین مرکز صدور نفت، منتهی می شود، بمباران نماید. با درنظرگرفتن اینکه ۷۰ درصد صادرات نفت ایران که حدود ۵۰۰,۰۰۰ بشکه در روز است، ازطریق جزیره خارک انجام می گیرد، هرگونه وقفه در این امر بر مشکلات کنونی اقتصادی کشور شدیداً خواهد افزود.

... هرچند هواپیماهای ایران از زمان شروع جنگ، دو بار اشتباهاً پاسگاه های مرزی میان کویت و عراق را بمباران کرده اند، لیکن باید نقش اساسی کویت را در حمایت از تلاش های جنگی عراق مدنظر داشت. دولت ایران کراراً به کشورهای دیگر هشدار داده است که خود را درگیر جنگ ننمایند، لیکن این هشدارها وقفه ای در جریان ارسال کمک های مالی و جنسی که ازطریق کویت به عراق می رسد، ایجاد نکرده است.

کمک مالی به عراق از ۶ ماه پیش اهمیت روزافزونی یافته است. پرزیدنت صدام که تصمیم دارد اجازه ندهد جنگ برنامه های عظیم عمرانی عراق را متوقف سازد، تقاضای وام هایی تا میزان ۱۴ میلیارد دلار نموده است. در اواخر ماه آوریل، کویت اعطای ۲ میلیارد دلار وام ده ساله بدون بهره به عراق را مورد تصویب قرار داد. گفته می شود از آن زمان به بعد، کویت یک و ۵/۱ میلیارد دیگر، عربستان سعودی ۵ میلیارد و امارات متحده عربی و قطر جمعاً ۵/۱ میلیارد دلار کمک مالی به عراق نموده اند. درصورتی که عراق بخواهد باردیگر دست به عملیات تهاجمی بزند، پیروزی یا شکستش کم و بیش منوط به اراده تأمین کنندگان اسلحه می باشد و امکان دارد که آقای صدام حسین پیش از پایان سال جاری مجدداً دست نیاز خود را برای دریافت ۴ میلیارد دلار باقیمانده دراز نماید. اگر تحقیرآمیز نباشد، لااقل بسیار ناراحت کننده است که رهبر عراق کاسه گدایی در دست، به سراغ رژیم هایی برود که از لحاظ ایدئولوژیکی تأییدشان نمی کند و حتی در بعضی موارد آنها را در مشکلات داخلی کشورش شریک می داند. تنها موردی که هر دو کشور عراق و ایران در آن وجه اشتراک کامل دارند، خصومت نسبت به سیاست جاری تولید نفت عربستان سعودی و نسبت به حمایت کویت، امارات متحده عربی و قطر از این سیاست می باشد.

دولت های بغداد و تهران با درنظرگرفتن آسیب پذیری شدید نظامی ۳ کشور فوق الذکر به آنها اعتراض نخواهند کرد و به طور قطع از آشفتگی ای که در دولت ریگان درمورد فروش هواپیماهای مدرن مجهز به رادار به عربستان پیش آمده، خشنود هستند. ایران و عراق از بروز هرگونه بیم و هراسی در جهان صنعتی که ممکن است قیمت های نفت را افزایش دهد، شادمان خواهند شد.

مع ذلک، با توجه مجدد به جنگ، قابل تردید است که هیچ یک از دو دولت آن قدرها احساس عجز و ناامیدی کند که بخواهد مخاطره نموده و موازنه ظریف ۱۲ ماه گذشته بین ابرقدرت ها را برهم بزنند.

عدم قبول مسئولیت حمله به تأسیسات نفتی کویت توسط دولت تهران، حکایت از آن دارد که در این برهه از زمان، هیچ یک از طرفین مایل به گسترش جنگ نیستند، لیکن تا زمانی که جنگ ادامه دارد، خطر به حال خود باقی است و اگر جنگ تشدید شود، مطمئناً وخیم تر نیز خواهد شد.»(۱)

۱- اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۰۸، ۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۲۷ - ۲۵، به نقل از روزنامه فایننشال تایمز، ۱۲ اکتبر ۱۹۸۱.

گرفتارشدن کشتی های تجاری در اروندرود، وضعیت فعلی کشتی ها، چشم انداز رهاشدن این کشتی ها از اروندرود، بررسی وضعیت حقوقی این کشتی ها ازنظر دریافت خسارت و... موضوع مقاله ای رادیویی است که رادیو لندن به آن پرداخته است.

در این مقاله رادیویی آمده است:

«به دنبال وقوع جنگ میان ایران و عراق، ۷۲ فروند کشتی تجارتی در شط العرب [اروندرود] به دام افتاده اند و هنوز نتوانسته اند به دریای آزاد راه پیدا کنند و برای آزادساختن این کشتی ها نیز برنامه ای در کار نیست. صاحبان این کشتی ها نیز به مؤسسات بیمه مراجعه کرده و ارقام نجومی درخواست کرده اند. فقط این هفته در شهر لندن که بیشتر بیمه نامه ها در آن منعقد شده، جنب وجوش بیشتری به چشم می خورد. "لرد" که از شرکت های معروف بیمه است، از دادگاه عالی کراچی خواسته است که درباره برخی از ادعانامه های پیچیده، به داوری بنشینند.

"ویلیام هیل"، از اعضای بخش خبری بی بی سی، درباره سرنوشت این کشتی ها و همچنین نحوه اداره آنها چنین می نویسد: در ماه سپتامبر سال گذشته مسیحی که جنگ میان ایران و عراق آغاز شد، بعضی از کشتی ها براثر اصابت گلوله توپ صدمه دیدند، ولی گزارشات اخیر حکایت از آن دارد که اکثر این کشتی ها که در شط العرب [اروندرود] زندانی شده اند، سالم هستند.

صاحبان برخی از این کشتی ها فرار کرده اند، ولی از اکثر کشتی ها گزارش می رسد که یا حداقل، خدمه کشتی ها را نگه داشته اند یا اینکه سرنشینان و خدمه آنها همچنان در استخدام هستند و در کشتی ها اقامت دارند. از قول منابعی گفته شده است که استخدام یا برکناری سرنشینان کشتی ها باید زحمت چندانی نداشته باشد.

بنا به گفته بوبکر، خبرنگار مجله فهرست لویدز که در لندن چاپ می شود و مطالب مربوط به این کشتی ها در آن منعکس می گردد، به نظر می رسد منطقه ای که کشتی ها در آن قرار دارند، تحت کنترل عراقی هاست و به نظر می رسد تا زمانی که جنگ ایران و عراق پایان نیافته، نمی توان دریافت که کار لایروبی شط العرب [اروندرود] به طوری که کشتی ها بتوانند عبور کنند به عهده چه کسی است. شط العرب [اروندرود] معمولاً گل آلود است و باید مرتباً لایروبی شود تا قابل کشتیرانی باشد. تاکنون بیش از یک سال است که این کار، یعنی لایروبی صورت نگرفته است.

سازمان ملل متحد کوشیده است تا توافقی میان ایران و عراق بر سر کشتی ها و آزادکردن آنها ایجاد کند، ولی یک مقام سازمان ملل متحد گفته است که حال به نظر می رسد که کشتی ها تا پایان جنگ میان دو کشور، در شط العرب [اروندرود] زندانی خواهند بود.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲ ضمیمه، رادیو لندن، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

امروز خبرگزاری های آسوشیتدپرس و رویتر آخرین تحولات داخلی مصر و اخبار مربوط به آن را منعکس کردند. دراین حال، روزنامه های سوری نیز همکاری رهبران جدید مصر با امریکا را به شدت محکوم کردند.

خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارش داد: ترور انور سادات، اقدام یک گروه کوچک از نظامیان نیست و پای یک گروه بزرگ بنیادگرا در میان است. این خبرگزاری افزود: منابع رسمی مصر با انتشار بیانیه ای اعلام کردند، به دنبال ترور سادات، ۱۸ تن از افسران ارتش به خاطر گرایش های شدید مذهبی اخراج شده و به کارهای غیرنظامی گماشته شده اند. به گفته منابع مذکور، ۴ مرد که ۳ تن از آنان غیرنظامی و نفر چهارم خالد اسلامبولی، یک افسر ارتش بوده است، عامل ترور سادات می باشند. گزارش های دیگری که از قاهره رسیده، حاکی از آن است که ۲۰۰ نفر نظامی و غیرنظامی دررابطه با قتل سادات بازداشت شده اند. خبرنگار بی بی سی در قاهره گزارش داد که مقامات امنیتی مصر معتقدند، ترور سادات نمی تواند کار یک گروه کوچکی باشد که در رژه نظامی رخنه کرده باشند. به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از آسوشیتدپرس از قاهره، پلیس مصر تحقیقات گسترده خود را برای یافتن ۵ مسلمان بنیادگرا که به طور علنی زدوخوردهای خونین دو روزه در "اسیوط"(۱) را هدایت کردند و از آن تاریخ متواری شده اند، آغاز کرده است.(۲)

به گزارش این خبرگزاری، حسنی مبارک، نامزد ریاست جمهوری مصر، در مصاحبه با نشریه نیوزویک گفت: او قول می دهد که به کوشش های صلح خاورمیانه که انور سادات درپیش گرفته بود ازجمله عادی کردن روابط با اسرائیل، وفادار باشد.(۳)

همچنین بنا به اعلام رویتر، وزیر خارجه امریکا پس از ملاقات با حسنی مبارک اعلام کرد: امریکا در نظر دارد تحویل اسلحه به مصر و سودان را تسریع نماید و اضافه کرد که برای امریکا خیلی اهمیت دارد که حضور خود را در منطقه نشان دهد.(۴) وی همچنین در یک مصاحبه تلویزیونی اعلام کرد که ماه آینده مانور بسیار بزرگ و مهمی با شرکت نیروهای امریکا و مصر و چند کشور خلیج فارس در مصر انجام خواهد شد.(۵) وزیر خارجه امریکا هنگام ترک قاهره پیش بینی کرد که مصر و عربستان سعودی به دلیل منافع مشترکشان ظرف چند هفته آینده روابط خود را بهبود بخشند.(۶)

وزیر خارجه فرانسه نیز دراین باره گفت: مرگ انور سادات می تواند روابط مصر و دیگر کشورهای عرب را بهبود بخشد.(۷)

ص: ۱۶۶

۱- یکی از شهرهای مصر که پس از ترور "انور سادات"، تظاهرات مردم مسلمان و مقابله نیروهای مصری با آنان، شهر را به تشنج کشید و نیروهای مصری عده فراوانی از مردم آن شهر را کشته یا دستگیر کردند.

۲- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۶.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶ ، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲۰، قاهره - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۴- همان، واشنگتن - خبرگزاری رویتر، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۵- همان، واشنگتن - خبرگزاری فرانسه، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۶- همان، قاهره - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۷- همان، پاریس - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

روزنامه های سوریه نیز در شماره های خود حسنی مبارک، نامزد ریاست جمهوری مصر، را به شدت مورد حمله قرار دادند. به گزارش آسوشیتدپرس از دمشق، روزنامه تشرین، ارگان حزب بعث سوریه، دراین باره نوشته است: با ادامه راه سادات و ادامه تلاش برای تبدیل مصر به عامل و پایگاهی برای امپریالیزم امریکا، وارثین این خائن نیز به سرنوشت وی دچار خواهند شد.

روزنامه الثوره نیز ژنرال هیگ وزیر امور خارجه امریکا را متهم کرد که با همکاری رهبران جدید مصر برای تحت کنترل درآوردن تحولات مصر عجولانه دست به اقداماتی زده است. این روزنامه افزوده است: هیگ به شدت در اشتباه است. ملت مصر به امریکا و رژیم صهیونیستی و عمالشان با قاطعیت جواب منفی داده اند و با مبارزه انقلابی خود و سرنگونی خائنین تازه وارد، مصر را به سنگر اعراب باز خواهند گرداند.(۱)

ص: ۱۶۷

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۱۶.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۱ مهر ۱۳۶۰ ۱۴ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۳ اکتبر ۱۹۸۱

۱

به دنبال افزایش تدریجی فعالیت ها و اقدامات ایران جهت اجرای عملیات آتی در کمترین زمان ممکن، گزارش های نیروهای خودی در طول یک هفته گذشته حاکی از آن است که میزان اقدامات و تحرکات ارتش عراق نیز در جبهه جنوب به ویژه در مناطق عمومی غرب شوش و اهواز با شیب ملایمی درحال افزایش است. دراین خصوص گزارش های واصله از عناصر اطلاعاتی سپاه به این شرح است:

در محور غرب دزفول و شوش، مجموعه اقدامات یک هفته گذشته ارتش عراق نشان می دهد که دشمن در خطوط پدافندی خود، مشغول تقویت و تحکیم همه نقاطی است که امکان رخنه نیروهای ایران در آنها و محاصره شدن یگان های عراقی وجود دارد. درنتیجه حین اقدامات درگیری هایی نیز میان نیروهای خودی و دشمن رخ داده است. دراین زمینه در روز شانزدهم مهرماه، حجم آتش خمپاره اندازها و تیربارهای دشمن در منطقه مشطط از یک سو و اقدام نیروهای عراقی به جمع آوری میدان مین و سیم خاردارهای منطقه شمال شرقی شلیبیه از سوی دیگر از قصد حمله ارتش عراق حکایت داشت که فعالیت خمپاره اندازهای خودی مانع از این حمله شد.(۱)دو روز بعد، ارتش عراق یک گروهان تانک را از دشت عباس به طرف کرخه و شوش انتقال داد و هم زمان با حرکت این نیروها دشمن مواضع خودی را زیر آتش گرفت.(۲) که در مجموع بر اثر آتش شدید و مستمر خمپاره اندازهای ۶۱ و ۸۲ میلی متری دشمن، ۴ نفر شهید و ۳ نفر زخمی شدند.(۳)

در روز نوزدهم مهرماه نیز یک دسته نیروهای ارتش عراق به سنگرهای خالی در منطقه مشطط و عنکوش نفوذ کردند که با نیروهای سوار زرهی خودی درگیر و متواری شد و یک نفر از ارتش عراق به اسارت نیروهای خودی درآمد.(۴) در این روز علاوه بر تحرک زیاد نیروهای ارتش عراق، تانک های دشمن به طور پراکنده نیروهای خودی را هدف قرار می دادند.(۵)همچنین ارتش عراق در طول دیروز و امروز، در محور دزفول «با نیروهایی به استعداد یک

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۶۱، گزارش شماره ۳۷۱، ۱۷/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۶۶، گزارش شماره ۳۷۳، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۶۳، گزارش شماره ۳۷۲، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

۴- همان، ص۷۹، گزارش شماره ۳۷۶، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۵- همان، صص ۶۷ - ۶۶، گزارش شماره ۳۷۳، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

دسته تانک و یک دسته پیاده به تپه سبز حمله ور شد که درنتیجه شجاعت و مقاومت ۶ تن از نیروهای خودی، شکست خورد و مجبور به عقب نشینی شد. نیروهای خودی در منطقه لیخضر به تپه۱۲۱ در منطقه قریه عباس حمله کردند و این تپه را به تصرف درآوردند. دشمن متعاقباً دست به ضدحمله زد که درنتیجه آتش شدید توپخانه خودی، دشمن با ازدست دادن یک دستگاه تانک و یک دستگاه نفربر مجبور به عقب نشینی شد.»(۱)

علاوه براین، روزگذشته در جبهه مشطط، نیروهای خودی متشکل از یک گروهان تانک (۷دستگاه)(۲)و یک گروهان سوار زرهی، بعد از درگیری کوتاهی با نیروهای گشتی دشمن، تپه۱۲۰ را آزاد کردند. این تپه بر مناطق اطراف خود ازجمله سه راهی قهوه خانه - رادار تسلط دارد.(۳)

براساس گزارش دیگری از اطراف این محدوده، «در منطقه سندال، گشتی های دشمن قصد مین گذاری منطقه را داشتند که با هوشیاری نیروهای خودی متواری شدند. در این منطقه درگیری شدید بین نیروهای خودی و دشمن ادامه داشت و دشمن از کاتیوشا نیز استفاده کرد. ضمناً توپخانه دشمن که به طرف تنگه رقابیه شلیک می کرد، از این منطقه کاملاً مشهود بود. لازم به تذکر است که در نتیجه این درگیری ۲ تن از نیروهای خودی مجروح و یک تن شهید شدند. در ساعت ۵:۰۰، تعدادی تانک یا نفربر دشمن از منطقه خارج شده ... و احتمالاً ـ به طرف تپه های سندال رفتند. ۶۰ تا ۸۰ نفر از نیروهای عراقی به وسیله خودروهای سبک به روستای شلیبیه [روبه روی شهر شوش] وارد شده و در آنجا مستقر شدند. همچنین ۳ خودرو زیل به این منطقه وارد شد.» علاوه براین، گزارش های رسیده از محور دشت عباس از تبادل آتش شدید میان نیروهای خودی و دشمن حکایت دارد که در جریان آن «با آتش خمپاره انداز خودی چند سنگر گروهی منهدم شد و حدود ۱۵ نفر کشته و زخمی شدند.»(۴)

در محور غرب اهواز، اقدامات اخیر ارتش عراق نشانه آن است که دشمن با درک اهمیت محور مواصلاتی حمیدیه - چزابه که نقش بسزایی در تدارک نیروهای شمال و جنوب استان خوزستان دارد، ضمن افزایش میزان تبادل آتش، تقویت پایگاه ها و تحکیم مواضع پدافندی به ویژه در منطقه جنوب جاده حمیدیه - چزابه و رودخانه کرخه را در دستور کار خود قرار داده است.

در این دوره برابر گزارش ها در برخی نقاط محورهای حمیدیه(۵)، سوسنگرد(۶)و بستان(۷)، بلدوزرهای دشمن در طول شبانه روز مشغول کار بودند و به طورکلی ضمن احداث و حفر سنگر به ایجاد میدان مین و نصب سیم خاردار مبادرت ورزیده اند.(۸)به عنوان نمونه طبق یکی از گزارش های رسیده از محور سوسنگرد در منطقه رمله، «دشمن هر شب خاکریز خود را محکم تر و مرتفع تر می کند و روی رودخانه نیسان ۴ پل داشته و به تازگی یک پل دیگر نیز تعبیه کرده است. از این پل ها ۳ پل در غرب زین العابدین و ۲ پل در شرق زین العابدین قرار دارند. در اطراف پل ها ضد هوایی نصب شده و فاصله پل ها از یکدیگر ۱۵۰ تا ۳۰۰ متر است. توپخانه دشمن در

۱- همان، ص۷۹، گزارش شماره ۳۷۶، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۸۴، گزارش شماره ۳۷۷، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

۳- احمد دهقان، روزنوشت (یادداشت های روزانه شهید حسن باقری)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۹۲، صص ۲۳۱ - ۲۳۰.

۴- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری، پیشین، ص۷۲، گزارش شماره ۳۷۵، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

۵- همان، ص۷۰، گزارش شماره۳۷۴، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۶- همان، ص۵۷، گزارش شماره ۳۶۹، ۱۵/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۶۶، گزارش شماره ۳۷۳، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

۷- همان، ص۶۳، گزارش شماره۳۷۲، ۱۸/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، صص ۷۰ - ۶۹، گزارش شماره ۳۷۴، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۸- همان، ص۵۹، گزارش شماره ۳۷۰، ۱۶/۷/۱۳۶۰.

۲۰۰ متری جنوب جاده شرفه (جاده هویزه - رفیع) در حوالی زین العابدین مستقر است.»(۱)همچنین در محور الله اکبر - بستان در گزارش نیروهای اطلاعاتی سپاه ضمن اشاره به افزایش "تردد دشمن در جاده بستان - سوبله"(۲) و تحکیم مواضع "نیروهای عراقی مستقر در شمال بستان"(۳) آمده است: «دشمن مشغول مرتفع کردن خاکریز خط مقدم خود بین روستای جابرحمدان و جاده قدیمی الله اکبر - بستان است. صدای فعالیت بلدوزرها در شب های ۲۰ و ۲۱/۷/۱۳۶۰ به گوش می رسید. در چند شب اخیر، دشمن با تانک، توپخانه، خمپاره انداز و تفنگ۱۰۶ میلی متری مواضع خودی را زیر آتش قرار داد که نیروهای خودی پاسخ لازم را به آتش دشمن دادند. ضمناً تلفات و خساراتی به نیروهای خودی وارد نشد.»(۴) لازم به ذکر است که در محورهای مزبور علاوه بر اقدامات مهندسی بلدوزرهای دشمن، به طور هم زمان و با شدت بیشتری خمپاره اندازهای عراقی روی مواضع خودی اجرای آتش می کردند که به علت کوتاه بودن خاکریز خودی برتری آتش با دشمن گزارش شده است.(۵)

درمقابل، در عملیات نیروهای سپاه در منطقه حمیدیه یک دستگاه خودرو منهدم شد و ۵ نفر از نیروهای دشمن کشته و ۷ نفر نیز زخمی شدند.(۶) در نوزدهم مهرماه، مسعود پیشبهار، معاونت طرح و عملیات قرارگاه نصر و مظفر آقا خورده، مسئول مهندسی قرارگاه کربلا، برای شناسایی منطقه غرب ارتفاعات الله اکبر و شمال بستان عازم این منطقه شدند.(۷) علاوه براین در محور سوسنگرد، با آتش خمپاره انداز نیروهای ستاد جنگ های نامنظم به یک دستگاه خودرو خسارات کلی وارد آمد. همچنین بر اثر شلیک تیر مستقیم تانک های دشمن یکی از برادران پاسدار گروه شناسایی به شهادت رسید.(۸)

۱

براساس بررسی ها و اقداماتی که کارگروه های تشکیل شده در سپاه و ارتش برای بررسی طرح عملیاتی آزادسازی بستان انجام داده اند (روزشمار ۱۵/۷/۱۳۶۰)، درحالی که سپاه پاسداران مشغول تکمیل شناسایی های خود از دشمن و وضعیت زمین منطقه است، امروز فرماندهی نیروی زمینی ارتش، پیش نویس طرح پیشنهادی ارتش را در این منطقه ارائه داد.

در کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس آمده است: «براساس تدبیر ابلاغ شده، طرح کلی مانور به صورت تک در شمال رودخانه کرخه برای تأمین شهر بستان و تک هم زمان در جنوب کرخه برای تأمین مناطق غرب سوسنگرد تا کناره شرقی "هورالعظیم" تعیین شد. این به مفهوم آزادسازی مناطق اشغالی باقیمانده در دست دشمن در دشت آزادگان و رسیدن به خط مرزی در این منطقه بود.»(۹)-(۱۰)

۱- همان، صص ۶۷ - ۶۶، گزارش شماره ۳۷۳، ۱۹/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، صص ۷۰ - ۶۹، گزارش شماره ۳۷۴، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۶۳، گزارش شماره ۳۷۲، ۱۸/۷/۱۳۶۰.

۴- همان، صص ۷۹ و ۸۰، گزارش شماره ۳۷۶، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۵- همان، ص۶۶، گزارش شماره ۳۷۳، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۵۸، گزارش شماره۳۶۹، ۱۵/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، صص ۷۲و

۷۳،گزارش شماره ۳۷۵، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

۶- همان، ص۵۸، گزارش شماره ۳۶۹، ۱۵/۷/۱۳۶۰.

۷- احمد دهقان، روزنوشت، پیشین، ص۲۲۶.

۸- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری، پیشین، صص ۶۴ - ۶۳.

۹- درباره انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس و اختلاف دیدگاه های فرماندهان ارتش و سپاه، سردار علایی در کتاب اخیر خود (روند جنگ ایران و عراق) توضیحاتی داده است که در ضمیمه این گزارش آمده است.

۱۰- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد ۲، سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی، تهران: ۱۳۷۳، ص۱۸۹.

۱

نیروهای گشتی - رزمی سپاه در منطقه ریجاب و میش رنگین با نیروهای عراقی درگیر شدند و ضرباتی به آنها وارد کردند و در دهلران با نفوذ به منطقه تحت تسلط نیروهای عراقی، اقدام به مین گذاری کرده، خسارت هایی به دشمن وارد آوردند.

یک واحد گشتی نیروهای سپاه و بسیج "ریجاب" با گروهی از نیروهای عراقی در زیر جاده کاری درگیر شدند که نیروهای عراقی مجبور شدند مقداری مهمات همچون ۲۹ عدد گلوله خمپاره۸۲ و یک جعبه فشنگ کالیبر ۷۰ را جا گذاشته، منطقه را ترک کنند.(۱)همین نیروها در منطقه "میش رنگین" با ۵۰ نفر از نیروهای عراقی درگیر شدند و آنها را مجبور به فرار کردند. در این اقدام نیز ۲۶ عدد گلوله خمپاره۸۲ و ۳ صندوق فشنگ کالیبر ۵۰ به دست نیروهای خودی افتاد.(۲)

در دهلران نیز نیروهای سپاه با نفوذ به خاک عراق، در نزدیکی یکی از پایگاه های نظامی عراق مین گذاری کردند که در ساعت ۱۲:۰۰، یک تریلر نظامی ارتش عراق براثر انفجار مین کار گذاشته شده منهدم شد و حدود ۱۰ نفر از نیروهای عراقی نیز کشته یا زخمی شدند.(۳)

۲

درپی اقدام نظامی ماه گذشته ارتش عراق در منطقه ای در حوالی بغداد، برای دستگیری مجاهدین مسلمان عراقی نشریه کانادایی کرسنت اینترنشنال درباره نحوه این اقدام نوشت: در اواسط ماه سپتامبر (۲۴/۶/۱۳۶۰)، نیروهای بعثی عراق دهکده ای را با ۵ هزار نفر سکنه پس از بمباران و به آتش کشیدن، به وسیله بولدوزر با خاک یکسان کردند. نیروهای عراق در جست وجوی گروهی از مجاهدین مسلمان عراقی بودند و پس از اینکه گمان بردند این افراد در این دهکده پناه گرفته اند، به آنجا حمله کردند. کرسنت این دهکده را "جیزان ال کاوول" در نزدیکی "الخالص" در شمال شرقی بغداد معرفی کرده و افزوده است: زمانی که نیروهای شبه نظامی بعثی برای دستگیری مجاهدین مسلمان عراقی وارد عمل شدند، یگان ویژه ارتش عراق هم دست به کار شد و تمامی اهالی این دهکده را تا آخرین نفر قتل عام کرد.(۴)

۳

تصرف مجدد ارتفاع ۲۵۲۵ در محور روانسر - کامیاران با تلاش نیروهای ایران، ناکام ماندن افراد حزب دمکرات در تصرف شهر اشنویه، بی نتیجه بودن حمله افراد این حزب به نیروهای سپاه و ارتش، ادعای کذب رادیو صدای کردستان در تصرف دوساعته شهر نقده به دست نیروهای ضد انقلاب، به دام افتادن چند نفر از نیروهای سپاه هنگام مذاکره با "صنار مامدی" از رهبران سابق حزب دمکرات، مهم ترین تحولات امروز در مناطق کردنشین بود.

نیروهای سپاه پاسداران، ارتش، ژاندارمری و پیش مرگان کرد مسلمان در عملیاتی مشترک، ارتفاع

۱- سند شماره ۱۱۹۳۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه تهران، ۲۳/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات، طرح و برنامه ریزی عملیات ستاد سپاه پاسداران منطقه۷، شماره یک، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- سند شماره ۱۱۹۳۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۰۴۹۹۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۲۴/۷/۱۳۶۰ سند تک برگی.

۳- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۱۶.

۲۵۲۵ را در محور روانسر - کامیاران که افراد حزب دمکرات ایران مجدداً آن را تصرف کرده بودند، بازپس گرفتند. پس از عملیات نیروهای خودی در روز ۱۷ مهرماه و تصرف ارتفاع سرکوب ۲۵۲۵ زرنه در حدفاصل شهرهای روانسر - کامیاران، نیروهای حزب دمکرات که در روستاها و مناطق اطراف حضور داشتند، مجدداً این ارتفاع را تصرف کرده، روی آن مستقر شدند. به دنبال این اقدام، امروز نیروهای سپاه، ارتش، ژاندارمری و پیش مرگان کرد مسلمان در اقدامی مشترک و گسترده بخشی از روستاهای بین روانسر و کامیاران را پاک سازی کردند و ارتفاع زرنه را مجدداً به تصرف خود درآوردند. همچنین نیروهای عمل کننده خودی، روستاهای شاهینی، آفرین پایین، حسین آباد، ماویان، کوه دره، لون کهن، لون سادات، کلاتی و تخت زنگی (سنگی) را پاک سازی کردند. در این عملیات تعدادی از نیروهای حزب دمکرات کشته یا زخمی شدند و یک قبضه خمپاره انداز ۸۱ میلی متری که به دست نیروهای حزب دمکرات افتاده بود، پس گرفته شد.(۱)

امروز همچنین طرح حمله گسترده ای که حزب دمکرات برای تصرف شهر اشنویه تدارک دیده بود، قبل از اجرا با هماهنگی نیروهای سپاه و ارتش و همکاری پیش مرگان کرد مسلمان و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) خنثی شد و نیروهای خودی با اجرای تک غافلگیرکننده به محل تجمع نیروهای حزب دمکرات، آنها را به خاک عراق فراری دادند. در این درگیری که عمدتاً در جنوب شرقی اشنویه و در روستاهای "ده شمس" و "ده گرجی" انجام شد، ۸ نفر از افراد این حزب کشته شدند. حاتم دعاخوان(۲)، خلبان فراری با درجه سروانی، از فرماندهان نظامی حزب دمکرات و از افراد کشته شده در این عملیات بود.(۳)رادیو حزب دمکرات ایران درباره تلفات واردشده در این عملیات به نیروهای حزب دمکرات، فقط به این نکته اشاره کرد که در درگیری های روز بیست و یکم مهرماه اشنویه، یکی از پیش مرگان حزب دمکرات که از اعضای دلسوز و فداکار حزبی بود، کشته شده است.(۴)

یک ستون نظامی متشکل از نیروهای سپاه و ارتش که در حوالی جنگل امیرآباد در جاده میاندوآب به مهاباد در حرکت بود، با هجوم عناصر حزب دمکرات کردستان ایران که به سلاح های مختلفی مجهز بودند، روبه رو شد، اما با واکنش نیروهای خودی، مهاجمان با تحمل تلفاتی مجبور به ترک محل شدند. در این درگیری، یک زن و دختر از اهالی محل، براثر برخورد ترکش خمپاره مهاجمان به شهادت رسیدند و یک نظامی هم زخمی شد. همچنین یک خودرو صدا و سیما نیز آسیب دید.(۵)

علاوه براین، رادیو صدای کردستان امروز گزارش داد که پیش مرگان هیز (گردان) افشین به شهر نقده حمله کرده، به مدت ۲ ساعت کنترل شهر را به دست گرفته اند. به گزارش این رادیو، پیش مرگان حزب به قرارگاه (محل استقرار) حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) نیز حمله کرده و خسارت های فراوانی به آنها وارد آورده اند.(۶)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۰۴۹۹۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز،

۲۴/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۲۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی منطقه۷ به فرماندهی منطقه۷، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۲- وی سروان خلبان پاک سازی شده و ازجمله خلبانان اشرف پهلوی بود.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۰، ۲۵/۷/۱۳۶۰، ص۱۰، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۲۴/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - واحد مرکزی خبر؛ و- سند شماره ۱۸۰۹۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش کلی درباره کمبا، سماجا۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۵.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، صص ۷ - ۶ ضمیمه، رادیو کردستان ایران، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، صص ۱ و ۴.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۱۸ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

همچنین امروز "حسن شفیع زاده"، فرمانده سپاه منطقه هشتیان و "حسین تحویلداران" از سپاه ارومیه همراه "عبدالرحمن کریمی"، عضو سابق کادر مرکزی حزب دمکرات کردستان ایران و پیرو کنگره چهارم(۱) که برای امنیت و پاک سازی منطقه با سپاه همکاری داشت، برای گفت و گو با "صنار مامدی" از پیروان سابق کنگره چهارم با موضوع بازپس گیری ۴۸ قبضه سلاح دولتی در دست صنار مامدی به مقر وی در روستای "سیاوان" در منطقه شپیران در شمال ارومیه رفته بودند که به دست عوامل صنار مامدی خلع سلاح و سپس گروگان گرفته شدند. پس از چندین ساعت بازداشت، به دستور صنار مامدی، رحمان کریمی و یکی از دوستان کرد او که همراه وی بود، به قتل رسیدند(۲) و حسن شفیع زاده و حسین تحویلداران و دو محافظ رحمان کریمی در منطقه "هشتیان" آزاد شدند.(۳)*(۴)

۱

افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای شیراز، قزوین و تهران دست به اقداماتی زدند که براثر آن ۳ تن از مردم عادی زخمی شدند. با تلاش نیروهای امنیتی تعدادی از عناصر این سازمان در تبریز و رشت دستگیر شدند. در شهر نور و بخش علمده (رویان) این شهر نیز یک گروه از چریک های فدایی خلق به دکل رادیو و تلویزیون "سوردار" حمله و آن را منهدم کردند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۶:۵۰ به قصد ترور صاحب یک مغازه تابلوسازی در بلوار "گلستان" شیراز به سمت وی تیراندازی کردند که اصابت چند گلوله به زخمی شدن وی انجامید. در این اقدام همچنین ۲ نفر دیگر که در داخل مغازه بودند براثر اصابت گلوله زخمی شدند. به نوشته روزنامه اطلاعات، این چهارمین بار است که افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) برای ترور صاحب این مغازه، که از افراد متعهد محل است، اقدام می کنند.(۵)

۱- براثر فشارهای نظامی جمهوری اسلامی به حزب دمکرات کردستان ایران، اختلاف نظر درباره جنگ مسلحانه علیه نظام در اعضای مرکزیت حزب افزایش یافت و تعدادی از اعضای مرکزی حزب دمکرات در کنگره چهارم این حزب از این تشکیلات جدا شدند که رحمان کریمی یکی از این افراد بود. در فرهنگ سیاسی منطقه، این افراد به پیروان کنگره چهارم معروف شدند.

۲- * جنازه رحمان کریمی در ۲۶ مهرماه در روستای "چهریق" در جنوب غربی سلماس کشف شد. (سند شماره ۱۱۹۳۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه منطقه۵ (تبریز) به اطلاعات سپاه مرکز، ۲۸/۷/۱۳۶۰.)

۳- * حسین علایی، فرمانده وقت سپاه ارومیه، در مقاله ای که به مناسبت پاسداشت شهید حسن شفیع زاده نوشته است، به موضوع گروگان گرفته شدن شهید پرداخته است. ترسیم وضعیت امنیتی منطقه شمال غرب ارومیه، علت مذاکره نمایندگان سپاه با صنار مامدی، نقش رحمان کریمی در این ماجرا و چگونگی آزاد شدن ۲ نیروی پاسدار و محافظان رحمان کریمی ازجمله محورهایی است که در بخشی از این مقاله از آنها سخن رفته است. شرح کامل این واقعه در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۳۹۳۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن دوم گروه اطلاعات) به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۰۷۱۲۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ارومیه به فرماندهی مرکز، ۲۷/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴.

همچنین در قزوین، یک گروه عملیاتی این سازمان، بعدازظهر امروز در خیابان انصاری این شهر نارنجکی را به یک مغازه خشک شویی پرتاب کردند که خسارت و تلفاتی به همراه نداشت و عاملان پرتاب نارنجک قبل از فرار از صحنه، به کمک اهالی محل دستگیر و به نیروهای کمیته تحویل داده شدند. از افراد دستگیر شده، یک قبضه کلت و تعدادی فشنگ مربوط به آن به دست آمد.(۱)

در تهران در دبیرستان دخترانه سیزده آبان در منطقه نظام آباد، یکی از معلمان این دبیرستان که از هواداران مجاهدین خلق (منافقین) بود، یک بمب دست ساز را داخل ساعت دیواری اتاق مدیر مدرسه کار گذاشته بود که قبل از انفجار، شخص ناشناسی از وجود بمب در ساعت دیواری خبر داد و نیروهای سپاه این بمب را خنثی کردند.(۲)

همچنین در تبریز، مسئول امور مالی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که از مدت ها پیش تحت تعقیب بود، شناسایی و دستگیر شد.(۳)

در رشت نیز نیروهای پاسدار با استفاده از اطلاعات مردمی، یک خانه تیمی را در خیابان لاهیجان این شهر کشف و ساکنان آن را که ۲ نفر از فعالان سازمان مجاهدین (منافقین) بودند، دستگیر کردند. تعدادی سلاح و تجهیزات نظامی ازجمله ۲ قبضه اسلحه و ۲ عدد نارنجک و مطالب نوشته شده به رمز، از این خانه تیمی به دست آمد.(۴)

نیروهای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) ساعت ۱۷ امروز، به دکل فرستنده رادیو و تلویزیون سوردار واقع در ارتفاعات بخش علمده (رویان) شهرستان نور حمله کردند و آسیب فراوانی به آن وارد آوردند. خبرگزاری پارس در گزارش مفصلی به وضعیت جغرافیایی منطقه ای که رادار در آن واقع شده، چگونگی اقدام نیروهای این سازمان در تخریب وسایل و امکانات رادار و ساختمان های آن، میزان آسیب های واردشده و مشاهدات برخی افراد حاضر در صحنه پرداخته و مطالبی را بدین شرح درج کرده است:

«ساعت ۵ بعدازظهر، حدود ۵۰ تا ۶۰ تن از عناصر وابسته به امریکا طی یک سری عملیات مسلحانه که بیش از یک ساعت و نیم به طول انجامید، فرستنده سوردار سیمای جمهوری اسلامی استان مازندران را که در یک منطقه کوهستانی در ۳۵ کیلومتری بخش علمده از توابع شهرستان نور و در ۱۵۰ کیلومتری شهرستان ساری (مرکز استان مازندران) در ارتفاع دو هزار متری از سطح دریا قرار دارد، مورد حمله قرار دادند.

ضد انقلابیون پس از منفجر کردن ۴ فرستنده بسیار قوی تلویزیون، به آتش کشیدن وسایل فنی ایستگاه، خودرو و خوابگاه پرسنل و غارت آذوقه و وسایل کارکنان در جنگل های اطراف متواری شدند.

براساس این گزارش، ضد انقلابیون که لباس های سبزرنگ به تن داشته و به سلاح های کلاشنیکف، ژ۳، کلت کمری، یوزی و نارنجک مسلح بودند، ازطریق بی سیم های دستی هماهنگی ایجاد می کردند. این افراد را یک اکیپ پزشکی نیز به منظور درگیری های احتمالی همراهی می کرده است. لهجه های

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، قزوین - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، زنجان - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قزوین؛ و- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۳، قزوین، واحد مرکزی خبر.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱، تبریز- خبرگزاری پارس به نقل از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تبریز.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، رشت، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، رشت - خبرگزاری پارس.

ترکی – کردی و گیلکی مهاجمین حاکی از اهلیت های متفاوت آنان از نقاط مختلف ایران بوده است. برخی از آنها که به زبان گیلکی صحبت می کردند، چهره های خود را با پارچه پوشانده بودند.

ضد انقلابیون پس از به بارآوردن ضایعات، شعارهایی بدین شرح به وسیله ماژیک های قطور و رنگ های اسپری بر در و دیوار ایستگاه سوردار نوشتند: سوردار، سیاهکل پیوندتان مبارک؛ زنده باد مبارزه مسلحانه که تنها راه رسیدن به آزادیست؛ جنگ بین دو رژیم ضد خلقی جمهوری اسلامی و رژیم بعث عراق جنگی غیرعادلانه است و ما خواهان قطع جنگ و تبدیل آن به جنگ عادلانه خلق با امپریالیسم هستیم؛ چریک های فدایی خلق ایران؛ مرگ بر سازش کاران و دغل کاران؛ تنها یک خلق مسلح می تواند آزاد زندگی کند؛ زنده باد خلق رزمنده کرد که برای آزادی مبارزه می کند.

بنا به اظهار یکی از کارشناسان سیمای جمهوری اسلامی ایران مرکز ساری، از ۴ فرستنده موجود در این ایستگاه، ۲ دستگاه به شدت آسیب دیده و ۲ دستگاه دیگر درصورتی که وسایل و امکانات لازم تأمین شود، تا ۲ روز دیگر تعمیر می شوند و تصویر سیمای جمهوری اسلامی مازندران مجدداً برقرار خواهد شد. گفته می شود میزان خسارت وارده به دستگاه ها حدود ۵۰ میلیون تومان است.

... یکی از شاهدان گفت: مهاجمین در ساعت ۱۷:۱۵ دقیقه، فرستنده را کاملاً در اشغال خود داشتند و با صف کردن پرسنل ایستگاه [به آنان] گفتند، وسایل شخصی خود را از خوابگاه بیرون بیاورید و پس از آن، با گازوئیل موجود در موتورخانه، آسایشگاه ما را که در رژیم گذشته کاخ اختصاصی قطبی، مدیرعامل رادیو تلویزیون، بود به همراه میلیون ها تومان وسایل داخل آن به آتش کشیدند و به ما گفتند از اینجا تکان نخورید که تا یک ربع دیگر، ساختمان فرستنده به هوا می رود. ... وی ادامه داد: ضد انقلابیون در آخرین مراحل به وسیله بی سیم، به افرادی که آنان را تیپ های ۷، ۸ و... می نامیدند، خبر پیروزی عملیاتشان را دادند که از آن سوی بی سیم نیز گاهی خبر ورود یک اتومبیل به آنان داده می شد.»(۱)

۱

پس از انتخاب آیت الله خامنه ای به مقام ریاست جمهوری در تاریخ ۱۰/۷/۱۳۶۰، چون طبق قانون اساسی، وی از این پس ریاست شورای عالی دفاع را برعهده خواهد داشت و تصدی پست نمایندگی امام ازسوی ایشان در شورای عالی دفاع، فاقد وجاهت قانونی است، امروز امام خمینی در حکمی حجت الاسلام رفسنجانی را به جای ایشان به سمت نمایندگی خود در این شورا معرفی کردند. اصل حکم به شرح زیر است:

«جناب حجت الاسلام آقای حاج شیخ اکبر هاشمی رفسنجانی، دامت افاضاته، بدین وسیله جناب عالی به سمت نمایندگی از طرف اینجانب به شورای عالی دفاع منصوب می شوید که ان شاءالله تعالی ضمن انجام وظایف محوله به ادارات مربوطه دیگر نیز رسیدگی و نظارت نمایید. موفقیت جناب عالی را از خدای تعالی مسئلت دارم.»(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸ ، ۲۳/۷/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، ساری - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و همان، ص۲۱، ساری - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و همان، ص۱۸، مازندران - خبرگزاری پارس.

۲- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸، ص۳۰۲.

رئیس جمهور منتخب مردم، امروز در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی حضور یافت و دربرابر نمایندگان مجلس و رئیس دیوان عالی کشور، اعضای شورای نگهبان قانون اساسی، نخست وزیر و وزیران کابینه (دولت سابق)، جانبازان انقلاب و جمعی از خانواده های شهدا، مراسم تحلیف را به جای آورد. به نوشته روزنامه کیهان، آیت الله خامنه ای، رئیس جمهوری، قبل از ادای سوگند، در سخنانی اعلام کرد: امروز این مراسم برای برادر مخلص شما از این جهت هیجان انگیز است که درحقیقت برزبان آوردن و تصریح کردن به چیزی است که به طور طبیعی با کاندیداشدن برای ریاست جمهوری و با قبول این مسئولیت بر دوش او وجود داشته و سنگینی می کرده است. وی افزود:

مردم ما از صدر تا ذیل در طول دو سال و نیم اخیر، خصوصاً یک سال گذشته، صحنه هایی از وفای به عهدها و پیمان ها را مجسم کرده اند و تصویرهای افتخارآمیزی را در مقابل چشم قرار دادند. جالب اینجاست که دشوارترین مشکل ها، فقط مخصوص طبقات پایین جامعه ما نیست، بلکه مسئولین بالای کشور را هم در بر گرفته است. همه جا معمولاً طبقات بالا از درگیری با مشکلات بزرگ و جان ستان معاف هستند، فرماندهان کمتر شهادت نصیبشان می شود، سران و مسئولان کشور کمتر دچار حوادث سخت می شوند، ولی ما افتخار می کنیم که کسی نظیر مرحوم آیت الله بهشتی را در شمار شهدا داریم. افتخار می کنیم که در میان مسئولان دولتی و نمایندگان مجلس تعداد معتنابهی شهید داریم.(۱)

ص: ۱۷۷

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۱

امام خمینی امروز با ارسال ۳ پیام جداگانه به سران کشورهای قطر، دوبی و فجیره، ضمن تبریک عید قربان، بار دیگر به تلاش امریکا برای ضربه زدن به جمهوری اسلامی ایران اشاره کرده و بمباران مخازن نفتی کویت را توطئه ای در همین راستا دانستند.

امام خمینی با بیان اینکه ایران به جرم ضدیت با امریکا مورد ننگین ترین تهمت ها قرار گرفته است، خاطرنشان کردند: «ما دربرابر توطئه های گوناگون امریکای جهانخوار قرار گرفته ایم، تا جایی که برای لکه دار کردن جمهوری اسلامی ایران به وسیله ایادی خود مانند رژیم بعث عراق و با کمک حکومت های مرتجع منطقه، مخازن نفتی کشور مسلمان کویت را مورد هجوم قرار می دهد و ما را مسئول این جنایت بزرگ قلمداد می کند. ملت ما در برابر این توطئه های ننگین انتظار حمایت کشورهای اسلامی را دارند تا بهتر بتوانند به راه افتخارآمیز خود بدون وابستگی به شرق و غرب ادامه داده و اهداف عالیه اسلام را در جهان تحقق بخشند.»(۱)

۲

روزنامه کرسنت اینترنشنال (چاپ کانادا) روابط هانی الحسن، یکی از افراد با نفوذ سازمان آزادی بخش فلسطین و اولین سفیر این سازمان در تهران، با رجوی و بنی صدر را بررسی کرده و با انتقاد از بی صداقتی رهبران این سازمان دراین باره، اصل رابطه "ساف" با اشخاص و گروه های مخالف جمهوری اسلامی را مورد انتقاد قرار داده است. کرسنت این گونه اقدامات ساف را ریشه ای و ناشی از ساختار تفکر نادرست رهبران این سازمان قلمداد کرده است، تا جایی که حکومت داری و برخورداری از مزایای ریاست را بر آزادسازی فلسطین ترجیح داده اند. کرسنت می نویسد:

«گرایشات غیرمذهبی بنی صدر، مورد توجه سازمان آزادی بخش فلسطین قرار گرفته است. روزنامه کویتی الانباء (تاریخ ۱۰ شهریور) نوشت: "هانی الحسن، رئیس قسمت سیاسی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف)، در تاریخ نهم شهریور با بنی صدر و مسعود رجوی ملاقات کرده است." هانی الحسن اولین نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین بعد از انقلاب اسلامی در

۱- صحیفه امام، ج ۱۵، صص ۳۰۳، ۳۰۴ و ۳۰۵.

تهران بود. روز بعـد [از این ملاقات]، خبرگزاری فرانسه به نقل از هانی الحسن گفت: "ما نمی توانیم برادران مجاهـد را که در کنار فلسـطینیان جنگیـده انـد، فراموش کنیم. هانی الحسن افزود: ما امیدوار هستیم برادر مسـعود رجوی با یاسـر عرفات ملاقات کنـد تـا اوضاع ایران را بررسـی کننـد، زیرا در ایران حمام خون همچنان ادامه دارد و ما ناچاریم راهی برای مقابله با این وضـع پیدا کنیم"

در تاریخ یازده شـهریور، ساف این خبر را رسماً تکذیب کرد و گفت: "هانی الحسن در تاریخ مذکور در رومانی بوده است و خبر این ملاقات یک افتراء است."

سپس روزنامه سـعودی الشـرق الاوسط [تاریخ سـیزدهم شـهریور] عکسـی را از ملاقات هانیالحسن و رجوی چاپ کرد و مجله هفتگی المجله [۱۴ تا ۲۱ شهریور] طی گزارشی نوشت: "هانی الحسن بنا به مأموریت ویژه ای برای ملاقات بنی صدر و رجوی به پاریس رفته است و این ملاقات در خانه بنی صدر در تاریخ هشـتم شهریور صورت گرفته است." هفته نامه المجله به نقل از "محافل آگاه" نوشت: "دو گرایش در میان جنبش مقاومت فلسطین وجود دارد:

الف) ادامه همکاری با [امام] خمینی.

ب) تمرکز حمایت فلسطینیان از بنی صدر و رجوی."

هفته نامه المجله نوشت: "فلسـطینیان اطلاعاتی در دست دارند که حاکی از آن است که بنی صدر به زودی به قدرت در ایران باز خواهـد گشت. این هفته نامه همچنین مصاحبه ای با هانی الحسن را منتشـر ساخت که طی آن هانی الحسن ملاقات را تأیید کرد و از رجوی و بنی صدر با احترام زیادی یاد کرد." کرسـنت افزوده است: لازم به گفتن نیست که این حرکات راه درسـت سیاست گذاری برای مردم و انقلاب ایران که همواره حامی فلسـطینیان در مبارزه علیه اشغالگران صهیونیست فلسطین بوده اند، نیست. پس از انقلاب ایران، اسـرائیلی ها از ایران اخراج شدند و سـفارت اسـرائیل به سفارت فلسطین تبدیل شد و فلسطینیان از مقـام رسـمی که حتی در کشورهای عربی نیز از آن برخوردار نیسـتند، در ایران برخوردار شدنـد. این تنها قسـمت کوچکی از وضـعیت سـاف است. در طول سالیـان دراز، سـاف درگیر حرکاتی بوده است که با هـدف آزادسازی فلسـطین مغایرت داشـته است. اعضای ساف در موارد متعدد با اسرائیلی ها ملاقات کرده اند تا به نوعی به سازش دست یابند.

ساف به طور روزافزونی، به صورت یک دولت عربی منحط درآمده است که دارای ادارات بزرگ، سـفارتخانه ها، هیئت ها و بوروکرات هایی است که "از زنـدگی خوبی" برخوردار هسـتند. واضح است که رهبری ساف به نوعی "سازش" برای گرفتن کرانه غربی کشـیده شـده و درعوض جهـاد برای آزادسـازی فلسـطین را رهـا کرده است. مسـلمانان جهان از ساف حمایت می کننـد، چون معتقدنـد ساف می خواهـد فلسـطین اشـغالی را آزاد کند. جمهوری اسـلامی ایران با پیشـنهاد تشـکیل یک "جبهه اسلامی واحد" علیه اسرائیل، این دسته از رهبران ساف را نگران کرده است.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۷، ۲۲/۷/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۴، پاریس - خبرگزاری پارس به نقل از روزنامه کرسنت اینترنشنال، ۲۱/۷/۱۳۶۰.

روزنامه امریکایی وال استریت ژورنال با فرض صحیح بودن ادعاهای منابع غربی درباره بمباران تأسیسات نفتی کویت به وسیله هواپیماهـای ایرانی، مـوقعیت جغرافیـایی و اقتصـادی ایـن کشـور را عـاملی برای تحت فشـار قرارگرفتـن ازطرف عراق و ایران خوانده است. در این مقاله به ادعاهای عراق درباره حاکمیت تاریخی آن کشور بر کویت و برخی اقدامات عراق برای تسلط و سهم خـواهی بیشـتر از مقامـات آن کشـور اشـاره شـده و نقش آن کشور در پشتیبـانی مـالی و ترانزیت کالاـ برای دولت عراق بررسـی شـده است؛ و بـدین ترتیب این روزنامه سـعی دارد که نشان دهـد رفتار کویت در حمایت از عراق، ناخواسـته و تحت فشار دولت عراق می باشد.

در این مقاله آمده است:

«کویت این کشور نفت خیز حوزه خلیج فارس با بالاترین درآمد سرانه در جهان، علاوه بر گرفتاری ثروت دچار همسایگان بد نیز هست. [هرچنـد] کویت به طور رسـمی در طول جنـگ سـیزده مـاهه بین ایران و عراق، بی طرفی خود را اعلام کرده است، ولی به عنـوان یـک کشـور عرب، تمایلاـتی به سـوی عراق از خود نشـان داده است. این کشور وام هـای چنـد میلیـارد دلاـری دراختیـار عراق گـذارده و اجازه داده است که از این کشور به عنوان بنـدرگاهی برای عبور مقادیر بسـیار زیادی مواد غـذایی، مهمـات، مـواد سوخـتی و دیگر ضـروریات بـه عراق اسـتفاده شـود. حمـایت کـویت از عراق، به رغم تکـذیب تهران، مـوجب حملات هوایی ایران به خاک کویت شـده است که جدیـدترین آنها حمله ۳ جنگنده ظاهراً ایرانی، روز نهم مهرماه گذشـته به ایسـتگاه نگهـداری نفت در ام العیش است. یک مقام کویتی در اشاره به ضـعف کشورش در مقابل حملات بیگانه می گوید: پرتاب دقیق ۲ بمب به روی تأسـیسات بنزین سـازی، آب هـای شور و کارخـانه تولیـد برق کویت کافی است که این کشور را فلج نماید.

از طرف دیگر، کویت ازسوی عراق در فشار بوده است. عراق هرگز از ادعای خود مبنی بر اینکه کویت بخشـی از خاک عراق اسـت، صـرف نظر نکرده اسـت. اگرچـه عراق از ۱۰ سـال پیش تـابه حـال این مطلب را به طـور علنی اظهـار نکرده، امـا بـا این وصف، به قول یک وکیل کویتی هرگاه خشونت سیاسـی در کویت روی می دهد، متهمین یا در حمایت بغداد قرار می گیرند و یا [این موضوع] تنها به اخراج آنها (به عراق) منتهی می شود. اگرچه این اتهام به طور رسـمی اعلام نشـد، ولی دولت کویت عراق را مسـئول توطئه نافرجام ترور "صادق قطب زاده"، وزیر خارجه وقت ایران، که سـرگرم دیـدار از کویت بود، می دانـد. پس از وقوع ۵ انفجـار که در حومه کویت روی داد، مقامـات کویتی فرار ۲ تن از ۷ متهم بمب گـذاری به عراق را علناً اعلام نمودند. هنگامی که شیخ سعد عبدالله الصباح، ولیعهد کویت، خواستار استرداد این ۲ تن شد، صدام حسین در پاسخ به کویت، این کشور را به این دلیل

که به وی اجـازه نـداده جزیره بوبیـان را به پایگـاهی نظـامی مبـدل سـازد، مورد تنبیه قرار داد و پرسـید، چرا اعراب نمی توانند متحداً از عراق علیه ایران حمایت کنند.

کویت درعوض پـذیرفت که علاوه بر وام ۲ میلیارد دلاری، فروردین ماه گذشـته ۵/۱ میلیـارد دلار دیگر به عراق اعطا نمایـد. ولی بنا به گفته یک مقام کویتی، "صدام راضی نیست"، هرگاه او پول می خواهد، کافی است ما را تحت فشار قرار دهد.

یکی از مقامـات بنـدر کویت می گویـد: "بـا حجم کالاهایی که به عراق می رود، بنـدرهای کویت چنان شـلوغ شـده انـد که کشتی ها درحال حاضـر مجبور هستند، ۷۰ روز منتظر [تخلیه بـار] بماننـد." یکی از نماینـدگان مجلس شورای ملی کویت می گویـد: "تجار کویتی از این بابت خوشـحال انـد، زیرا مسـئله ارسال کالا به عراق برای آینده سودآور است. ولی دولت ترجیح می دهد که چنین تجارتی را نداشته باشد."

یکی از دلایلی که کویت ترجیـح می دهـد چنین تجارتی را نداشـته باشـد، حمله ایران به پست های مرزی ابدالی است؛ محلی که کالاهـا ازطریق آن وارد عراق می شونـد. پس از این بمباران، هاشـمی رفسـنجانی به کویت گفت: "این اخطاری بود که به عراق کمک ننماید."

اوایـل سـال جـاری، ایران یـک کشتی را که در اجاره شـرکت نفت کویت بود، تحت این عنوان که در آب های غیرقانونی در منطقه جنگی بوده است، توقیف کرد، ولی پس از اینکه کویت مقاصد صلح جویانه خود را اعلام کرد، کشتی مزبور آزاد شد.

اگرچه تعـداد بسـیاری از ایرانیـان در کویت به سـر می برنـد، ولی وجود عـده بی شـماری از فلسـطینی ها در آن کشور، اجازه مخالفت مسـتقیم با "آرمان های عرب" را به حکام این کشور نمی دهـد. ازاین رو وسایل ارتباط جمعی کویت از آغاز جنگ تا به حال خط طرف داری از عراق را حفظ کرده اند.

موقعیت جغرافیایی کویت از یک طرف و خطری که این کشور را ازسوی رهبران رژیم اسـلامی ایران تهدیـد می کنـد، اساس نقش اصـلی کویت در ایجاد شورای همکاری خلیج (فارس) را تشکیل می دهند، ولی این مسئله خشم عراق را بدین خاطر که در گردهمایی کویت با عربستان سعودی، بحرین، امارات عربی متحده، قطر و عمان شرکت ندارد، برانگیخت.»(۱)

ضمیمه گزارش۹۱: توضـیحات سـردار علایی درباره انتخاب منطقه عملیاتی طریق القـدس و اختلاف دیـدگاه های فرمانـدهان ارتش و سپاه

منطقه عملیاتی طریق القـدس بین اراضـی شـمال غربی شـهر اهواز محـدود به ارتفاعات الله اکبر و ارتفاعات میشـداغ و تپه های رملی از جنس ماسه بادی یا شنی در شمال، رودخانه نیسان و شهر هویزه در جنوب، در شرق سوسنگرد و در غرب هورالهویزه، تنگه چزابه و مرزهای بین المللی قرار داشت. وسعت این منطقه ۳ برابر منطقه عملیاتی ثامن الائمه(ع)؛ یعنی حدود ۶۰۰ کیلومتر مربع بوده است. زمین این منطقه برای اجرای عملیات به گونه ای بود که از

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰.

شمال به تپه های رملی یا شن های روان، از غرب به باتلاق، آب گرفتگی و سرزمین عراق و از جنوب به رودخانه نیسان متکی بود؛ بنابراین، رزمندگان ایران فقط در شرق حضور داشتند. با چنین آرایشی، دشمن از سمت جبهه های شمالی و جنوبی خود خطری احساس نمی کرد و در شرق منطقه عملیاتی تمرکز دفاعی داشت.

انتخاب این زمین برای عملیات طریق القدس فرایندی نسبتاً بلندمدت را طی کرد. آقای علایی، یکی از فرماندهان ارشد سپاه در این عملیات، نوشته است: «پیش و پس از عملیات ثامن الائمه(ع)، بحث های بسیاری بین فرماندهان سپاه و ارتش، درباره تعیین منطقه نبرد صورت گرفت. در هنگام بررسی، مطالعه و طرح ریزی عملیات طریق القدس، ارتش عراق بر توان رزمی خود افزوده بود و ۲ لشکر جدید ۱۴ و ۱۵ پیاده را تأسیس کرده بود. همچنین حدود ۱۵۰ گردان را در منطقه بین جاده اهواز – خرمشهر تا شرق بصره و حدود ۱۰۰ گردان دیگر را در غرب منطقه شوش و دزفول و حدود ۴۰ گردان رزمی را در منطقه سوسنگرد و بستان گسترش و آرایش داده بود.

در چنین شرایطی و متناسب با توان رزمی موجود ایران بود که فرماندهان، [منطقه] عملیات طریق القدس را انتخاب کردند تا رزمندگان بتوانند با برتری نسبی در منطقه موردنظر، بر قوای دشمن فائق آیند. آن گاه به تناسب توسعه سازمان رزم، مناطقی همچون فتح المبین در غرب شوش و بیت المقدس در غرب کارون و شرق بصره را انتخاب کردند. بحث های بسیاری درباره انتخاب منطقه عملیات انجام گرفت و دیدگاه های مختلف، ارزیابی و بررسی شد.»

با این توضیح، آقای علایی به ارزیابی دیدگاه های متفاوت در درون ارتش و سپس اختلاف نظر دو سازمان مستقل سپاه و ارتش پرداخته، در ادامه به دلایل انتخاب دیدگاه فرماندهان سپاه در انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس اشاره می کند. وی دراین باره نوشته است: «پس از شکستن حصر آبادان دو نظر متفاوت درمورد منطقه مناسب برای عملیات وجود داشت: دیدگاه اول این بود که پیش از اجرای عملیات ثامن الائمه(ع)، بنا به نظر فرمانده وقت نیروی زمینی ارتش، تیمسار ظهیرنژاد، باتوجه به حضور دشمن در ۲۰ کیلومتری جنوب غربی اهواز و نیز در غرب رودخانه کرخه، چنانچه عملیاتی در منطقه بستان صورت می گرفت، ارتش عراق می توانست با اتخاذ تاکتیک شیوه تهاجمی، شهر اهواز – اندیمشک را تهدید کند، سپس در جناح شمالی منطقه عملیاتی استقرار یابد و عقبه نیروهای تک کننده را تهدید کند. بنابراین، تیمسار ظهیرنژاد در آن شرایط با اجرای عملیات در جبهه غرب سوسنگرد و در منطقه طرح موافق نبود. وی این طرح را پرخطر می دانست و بر این نظر خود اصرار داشت، حتی یک بار پیش از عملیات ثامن الائمه(ع) در حضور تیمسار فلاحی و حجت الاسلام اشراقی – داماد امام خمینی – در مقر لشکر۹۲ اهواز عصبانی شد و اعلام استعفا کرد. تیمسار ظهیرنژاد اجرای تک در منطقه عمومی دزفول و در غرب رودخانه کرخه را پیشنهاد می کرد. همچنین برخی دیگر از فرماندهان معتقد بودند که چنانچه رزمندگان اسلام از منطقه سوسنگرد به سمت مرز بین دو کشور پیشروی کنند، موجب "جناح دادن" به قوای دشمن خواهد شد. البته، پس از فرمان امام خمینی(ره) مبنی بر شکستن حصر آبادان، سرتیپ ظهیرنژاد نیز برای منطقه آبادان تقدم عملیات آفندی قائل شد، اما تیمسار فلاحی که سرپرست ستاد مشترک ارتش بود، به همراه دکتر چمران با اجرای عملیات در جبهه غرب سوسنگرد و منطقه بستان موافق بودند.(۱) تیمسار فلاحی اعتقاد داشت که درصورت آزادسازی بستان می توان با اجرای تبلیغات وسیع و گسترده، اثر روانی بزرگی را بر مردم ایران گذاشت و موجب تخریب روحیه دشمن شد، زیرا شهرها برای مردم و رسانه ها شناخته شده هستند و

۱- البته هر دوی این فرماندهان، تیمسار فلاحی و دکتر چمران، هنگام طرح ریزی و اجرای عملیات طریق القدس در قید حیات نبودند و به شهادت رسیده بودند.

تصرف یا ازدست دادن آنها نشانه قدرت یا ضعف نیروهای نظامی به حساب می آید، درحالی که تصرف یا ازدست دادن عوارض حساس نظامی که برای مردم غیرمتخصص ناشناخته اند، حساسیت افکار عمومی را چندان برنمی انگیزد. اما دیدگاه دوم این بود که فرماندهان سپاه پاسداران و ستاد عملیات [سپاه در] جنوب معتقد بودند، باتوجه به مقاومت نیروهای رزمنده دربرابر تهاجم دشمن و زمین گیر شدن ارتش بعثی در سراسر جبهه ها و همچنین اقدام ایران نسبت به شکستن حصر آبادان، ارتش عراق انگیزه آفند جدید و تهاجم بیشتر را برای گرفتن سرزمین های دیگری از ایران ندارد. فرماندهان ستاد عملیات [سپاه در] جنوب نیز معتقد بودند که عملیات باید در منطقه ای صورت بگیرد که زمین برنامه ریزی شده برای عملیات با توان رزمی خودی تناسب داشته باشد. منطقه بستان با توان رزمی ایران در آن هنگام تناسب داشت.

بعضی از فرماندهان نیز استدلال می کردند که ارتش عراق در این شرایط قادر به عبور از رودخانه کرخه و بستن جاده اهواز - اندیمشک نیست. ارتش عراق اگر می توانست از کرخه عبور کند، پیش از این و در شرایطی که به پیشروی های پی درپی خود در خاک ایران ادامه می داد، این کار را کرده بود. ازسوی دیگر، باتوجه به روحیه ضعیف فرماندهی ارتش بعثی، دشمن قادر به تهاجم جدید و مؤثر برای تهدید جناح راست عملیات یا عقبه نیروهای خودی نبود، زیرا لازمه آن، خروج از مواضع پدافندی و تحمل تلفات بسیار بود. لازم به ذکر است که روحیه نیروهای عراقی در آن شرایط پایین بود و راهبرد ارتش بعثی، پدافند در سراسر جبهه ها به منظور حفظ اراضی اشغالی ایران بود.

سرانجام پس از بررسی و ارزیابی هر دو راهکار، فرماندهان دیدگاه دوم را پذیرفتند و برنامه ریزی عملیات طریق القدس را براساس آن انجام دادند.»

آقای علایی پس از طرح جزئیاتی درباره شیوه طرح ریزی عملیات طریق القدس و جزئیات بیشتری از توان و استعداد دشمن در این منطقه پاسخ گروه کاری نیروی زمینی ارتش را به فرمانده جدید این نیرو این گونه توضیح می دهد: «[گروه کاری نیروی زمینی ارتش] به فرمانده جوان نیروی زمینی اعلام کردند که عملیات در منطقه بستان محاسن و معایبی دارد و درصورت موفقیت، تلفات انسانی و ضایعات تجهیزاتی زیادی برای آن برآورد می شود. در پایان هم نوشته بودند: "منطقی است که بپذیریم پیروزی در این طرح، مزیت تاکتیکی و برتری آنچنانی نسبت به دشمن به ما نخواهد داد که توان دشمن را برای ادامه جنگ درهم شکند." سرهنگ صیاد شیرازی [نیز] نظر خود را در ۳۰/۸/۱۳۶۰ بر حاشیه این برآورد این گونه نوشت:" ترکیب مقدس نیروهای رزمنده ارتش و سپاه درصورتی که به خوبی به کار گرفته شوند و هدایت گردند، بسیاری از موارد ذکرشده در بندهای معایب را خنثی می نماید."»

وی پس از بیان نظر نسبتاً مخالف گروه کاری نیروی زمینی ارتش و نظر مثبت فرمانده این نیرو، به بیان اصلی ترین دلایل انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس می پردازد و می نویسد: «اصلی ترین دلیل انتخاب منطقه بستان برای اجرای دومین عملیات بزرگ ایران، تناسب زمین و وسعت منطقه عملیاتی با توان رزمی رزمندگان اسلام در آن هنگام بود. این مسئله پس از شناسایی های مستمری که از ماه ها پیش در این منطقه درحال اجرا بود، مشخص شد. برنامه ریزان و طراحان عملیات به دنبال زمین و ناحیه ای می گشتند که بتوانند با حمله به آن، عملیاتی موفق و پیروز را اجرا کنند. همچنین پس از بیرون راندن دشمن از این زمین، بتوانند با کمک عوارض و موانع طبیعی منطقه، سرزمین آزادشده را حفظ کنند و دشمن را از پس گرفتن آن

مأیوس سازند. شرایط جغرافیایی منطقه بستان به گونه ای بود که می توانست پس از تصرف آن، طول خط پدافندی نیروهای ایران را کم کند و خط دفاعی جدید و مناسب تری را پدید آورد. باتوجه به نکات فوق و بحث های زیادی که در آن دوران بین فرماندهان سپاه و ارتش صورت گرفت، نهایتاً اجرای عملیات در این منطقه به تصویب شورای عالی دفاع رسید.»(۱)

۱- حسین علایی، روند جنگ ایران و عراق، ج ۱، تهران: نشر مرز و بوم، ۱۳۹۱، صص ۳۶۷ - ۳۶۳.

ضمیمه گزارش۵: شرح دیدار دو تن از نیروهای سپاه و عبدالرحمن کریمی با صنار مامدی از رهبران سابق حزب دمکرات

پس از آنکه سپاه با کمک لشکر۶۴ ارومیه و ژاندارمری استان آذربایجان غربی، شهر اشنویه را آزاد کرد و امنیت در نقاط مرزی با عراق و ترکیه برقرار شد و مسیر جاده سرو که به مرز ترکیه منتهی می شد، باز شد، براثر فشار مداوم سپاه بر حزب دمکرات کردستان ایران، در این حزب، انشعابی ایجاد شد و با برگزاری کنگره چهارم حزب در آن ایام، برخی از اعضای مرکزی حزب دمکرات، مثل عبدالرحمن کریمی و جهانگیر اسماعیل زاده که جنگ مسلحانه با جمهوری اسلامی را ناموفق ارزیابی می کردند، از حزب جدا شدند. لذا سپاه در آن هنگام جمعی را به سرپرستی حسین تحویلداران، مسئول مذاکره و ارتباط با انشعابیون حزب دمکرات کرد و کوشید که این روند جدایی و انشعاب در بین اعضای حزب، افزایش یابد. حسن شفیع زاده جزء افراد مؤثر همراه با حسین تحویلداران بود که مسئولیت پاک سازی روستاها و جاده های مناطق اطراف مرز ایران با ترکیه را برعهده داشتند. یک روز این گروه از عبدالرحمن کریمی، عضو انشعابی حزب دمکرات، خواستند که با کمک او برخی از سلاح های غیرقانونی موجود در منطقه را جمع آوری کنند؛ بنابراین، حسین تحویلداران و حسن شفیع زاده از سپاه به همراه عبدالرحمن کریمی و یک نفر دیگر همراه با وی، عازم منطقه شپیران محل اقامت صنار مامدی، از اعضای جداشده مرکزیت حزب دمکرات، شدند تا با وی مذاکره کنند. در هنگام گفت وگوی صنار مامدی با عبدالرحمن کریمی، بین این دو عضو سابق حزب دمکرات درگیری لفظی پیش آمد و عبدالرحمن کریمی در جواب صنار مامدی که خواسته بود سلاح ها در دست افراد او باقی بماند، گفت: "من یک چریک بوده ام و تو یک بورژوا و خان هستی، نه اهل مبارزه". با بیان این جمله ازسوی عبدالرحمن کریمی، یکباره افراد مسلح صنار مامدی، این چهار نفر را دستگیر و با خود به روستای دیگری که محل دادگاه حزب دمکرات بود، منتقل کردند. آنها نیمی از روز با خودرو در راه بودند تا به محل دادگاه رسیدند. در این محل، حسن شفیع زاده و حسین تحویلداران با آرامش قلبی نماز مغرب و عشای خود را اقامه کردند و شفیع زاده با چهره بشاش خود با دوستان می گفت و می خندید، درحالی که عبدالرحمن کریمی که احساس کرده بود حزب دمکرات می خواهد این ۴ نفر را اعدام کند، بسیار نگران و آشفته بود. در این هنگام، عبدالرحمن کریمی به حسن شفیع زاده و حسین تحویلداران می گوید: "حالا من می فهمم که وجود خدا به ویژه در شرایط سخت چقدر ارزش و اهمیت دارد. در این حالت اضطراب، من هرچه مارکس و لنین را صدا کنم، کسی به فریاد من نخواهد رسید، اما چون شما به خداوند معتقدید و شهادت را سعادت می دانید، هیچ نمی ترسید و نگران نیستید." بالاخره پس از ساعتی، اطرافیان صنار مامدی، عبدالرحمن کریمی و نفر همراهش را که یکی از دوستان کرد وی بود، از زندان بیرون بردند و اعدام کردند و به سراغ حسن شفیع زاده و حسین تحویلداران آمدند. حسین تحویلداران در صحبت با صنار مامدی گفت: ما نمایندگان دولت جمهوری اسلامی هستیم و برای مذاکره و نه برای جنگ پیش شما آمده ایم و چنانچه ما را اعدام کنید، تمام مقرهای شما بمباران خواهد شد و سپاه به همه پایگاه های شما حمله خواهد کرد."

صنار مامدی با شنیدن این سخنان، احساس خطر کرده، به نیروهایش گفت: "این دو نفر را ببرید و در زیر تپه ای که سپاه بر بالای آن مستقر است، رها کنید و سپس به سمت پایگاه هشتیان سپاه تیراندازی کرده، بگریزید تا نیروهای سپاه به سمت پایین تیراندازی کنند و حسن شفیع زاده و حسین تحویلداران را خودشان با تیراندازی نیروهایشان بکشند." آنها، همین کار را می کنند، ولی به محض اینکه پایگاه سپاه شروع به تیراندازی می کند، حسن که می دانست در آن شب، چه کسی مسئول شب

آن پایگاه است و اسم رمز عبور چیست، با صدای بلند و به زبان ترکی فریاد می زند که تیراندازی نکنید.

خوشبختانه حسن شفیع زاده و حسین تحویلداران زنده ماندند و فردای آن روز به سپاه ارومیه بازگشتند. پس از این ماجرا، دوباره سپاه به همان مناطق حمله کرد و درنتیجه صنار مامدی به ترکیه گریخت.(۱)

۱- " شهید حسن شفیع زاده در کلام یاران"، روایتی از سردار پاسدار دکتر حسین علایی، پایگاه اطلاع رسانی فرهنگ ایثار و شهادت به نشانی: http://www.Navide shahed.com/fa/

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۲ مهر ۱۳۶۰ ۱۵ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۴اکتبر ۱۹۸۱

۱

ساعت ۱۰:۲۰ امروز، ۲ فروند هواپیمای میگ عراقی به بخش مرکزی شهر ایوان غرب در استان ایلام حمله کردند و مناطق مسکونی را با راکت هدف قرار دادند. هواپیماهای مهاجم سپس برخی از مردم شهر را که در خیابان ها پراکنده شده بودند هدف آتش مسلسل قرار دادند. در این حمله ۲ کودک و یک زن باردار شهید و ۱۳ تن زخمی شدند و ۵ خانه نیز ویران شد.(۱)

۲

در ادامه عزیمت و پناهندگی نظامیان عراقی به جمهوری اسلامی ایران طی یک هفته گذشته ۱۷ سرباز عراقی در مناطق مرزی سردشت(۲)و ۲ سرباز به همراه خانواده هایشان در مریوان خود را به واحدهای نظامی ایران معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۳)

۳

امروز نیز افراد وابسته به گروه های مسلح شورشی در مناطق کردنشین غرب و شمال کشور دست به تحرکاتی زدند که خسارات و تلفاتی را به همراه داشت.

در شهر تکاب نیز نیروهای حزب دمکرات شب هنگام وارد این شهر شدند و درحالی که به انواع سلاح ازقبیل آر.پی.جی۷، نارنجک و اقسام اسلحه های انفرادی مجهز بودند، به ساختمان بسیج، شرکت نفت و انبار جهاد سازندگی حمله کرده، خسارت های نسبتاً فراوانی به ساختمان ها و ماشین آلات وارد آوردند. در این حمله که دو ساعت طول کشید و با مقابله نیروهای خودی پایان یافت، یک تن از مهاجمان کشته و ۳ تن نیز زخمی شدند. در این عملیات به نیروهای خودی آسیبی وارد نشد.(۴)

در مهاباد، افراد شاخه دختران هیز پیشوای حزب دمکرات در چهارراه آزادی این شهر به سمت نیروهای خودی تیراندازی کردند که به زخمی شدن یک پاسدار و یک زن عابر انجامید.(۵) رادیو صدای کردستان تعداد کشته و زخمی های این اقدام را ۲ تن پاسدار اعلام کرد.(۶)

۱- سند شماره ۰۰۵۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری استان ایلام به وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها وگزارش ها (ایران در ۲۴ ساعته گذشته)، شماره ۲۰۹، تاریخ ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲، ایلام؛ و-

روزنامه اطلاعات، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۷، ایلام؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۸.

۲- سند شماره ۲۹۴۳۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۰ ، ۲۵/۷/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۴/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۹/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده عملیاتی شمال غرب (ارومیه)، ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۴، ۱۹/۷/۱۳۶۰، خبرگزاری پارس، ۱۸/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس.

۴- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۸؛ و- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات، طرح و برنامه ریزی عملیات ستاد سپاه پاسداران منطقه۷، شماره ۱، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۰۴۹۹۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۲۴/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۷ ضمیمه، رادیو کردستان (مهاباد)، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

در روستای قشلاق در چهار کیلومتری شرق سنندج نیز نیروهای مسلح غیرقانونی شبانه به شرکت مرمر حمله کرده، یک دستگاه لودر را آتش زدند و ۲ نفر نگهبان این شرکت را نیز به گروگان بردند.(۱)

در محور سقز – دیواندره، افراد مسلح غیرقانونی ۲ تن از نیروهای انتظامی را به گروگان گرفتند.(۲)

همچنین در منطقه سرو در شمال ارومیه، یک نفر پاسدار و یک نفر از اهالی محل که در تعقیب فردی فراری بودند، هدف گلوله های فردی نامعلوم قرار گرفته، هر دو زخمی شدند.(۳)

یک خودرو زیل ارتش هنگام عبور از جاده ای خاکی در اطراف مهاباد به مینی که نیروهای مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و منهدم شد. از تلفات واردشده گزارشی در دست نیست.(۴)

۱

سرپرست اداره آموزش وپرورش منطقه بوکان با انتشار اطلاعیه ای از همه معلمان و کارمندان خود خواست به مدت یک هفته بعد از نشر این آگهی خود را به اداره آموزش وپرورش بوکان معرفی کنند. در این اطلاعیه آمده است : نظر به اینکه شهر بوکان از وجود عوامل ضدانقلاب پاک سازی شده است و حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران در شهر برقرار است، اداره آموزش وپرورش بوکان نیز مجدداً فعالیت های خود را آغاز نموده است. در قسمت دیگری از این اطلاعیه ضمن دعوت از معلمان و کارکنان اداره آموزش وپرورش بوکان برای معرفی خود، اخطار شده است که غائبان، متخلف محسوب شده، برابر قانون با آنان رفتار خواهد شد.(۵)

۲

اقدامات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و تلاش نیروهای امنیتی برای مقابله با آن همچنان در شهرهای مختلف کشور ادامه دارد. سپاه های کرمان و خرم آباد نیز امروز نتایج اقدامات خود را علیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در هفته های اخیر، اعلام کردند.

یک تن از نیروهای بسیج شوشتر از ناحیه سر هدف گلوله های یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قرار گرفت و شهید شد.(۶)

در نیشابور نیز نیروهای این سازمان با ریختن گازوئیل و بنزین به مغازه یکی از کسبه شهر، قصد به آتش کشیدن آنجا را داشتند که موفق نشدند.(۷)در یکی از خیابان های همین شهر حوالی ساعت ۱۹، یک موتورسوار اقدام به تیراندازی های بی هدف کرد و از محل دور شد.(۸)

در تهران در خیابان بیست ویکم منشعب از خیابان پارک (خالد اسلامبولی)، نیروهای کمیته منطقه۳ با اطلاعاتی که از قبل دراختیار داشتند، برای دستگیری چند تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به محل موردنظر مراجعه کردند و پس از محاصره خانه تیمی، از ساکنان خانه خواستند تا خود را تسلیم کنند که یکی از آنان با تیراندازی به طرف نیروهای پاسدار،

امکان فرار ۲ تن از افراد سازمان را فراهم کرد، ولی آن دو در خیابان به کمین نیروهای کمیته افتاده، دستگیر

۱- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- سند شماره ۳۰۰۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه.

۸- سند شماره ۰۷۱۲۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مشهد به فرماندهی تهران، ۲۳/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

شدنـد. نفر سوم نیز که در ساختمـان بـاقی مانـده بود، بـا مشاهـده دسـتگیری آن دو تن، خود را تسـلیم کرد. به نوشـته روزنامه اطلاعات، در بازرسـی از این خانه تیمی، ۲ قبضه اسـلحه کمری، یک قبضه تفنگ ژ۳ و مقادیر فراوانی انواع فشـنگ و اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد.(۱)

به اعلام روابـط عمومی سـپاه پاسـداران کرمان، در دو هفته گذشـته، ۲ خـانه تیمی در کرمـان کشف شـد و ۷ تن از اعضـای سازمـان مجاهـدین خلق (منافقین) دسـتگیر شدنـد و یک تن از آنان به هلاکت رسـید. روابط عمومی سـپاه کرمان با اعلام این خبر می افزایـد: یکی از این خانه ها مرکز ارتباطات اعضای گروهک امریکایی منافقین در سـطح اسـتان بود که از این منزل، ۵ نفر دسـتگیر شدنـد. منزل دوم نیز به تشـکیلات نظـامی سازمـان اختصاص داشت که عملیات منافقین در آن خانه طرح ریزی و اجرا می شد. براساس این گزارش، از این خانه نیز ۲ نفر دستگیر شدند و نفر سوم در حین درگیری و فرار به هلاکت رسید.(۲)

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرم آباد هم درباره فعالیت های خود و مبارزه با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد: با همکاری سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیونی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرم آباد، در چند هفته گذشته، ۸ خانه تیمی منافقین ازجمله مقر فرمانـدهی نظامی آنان در خرم آباد کشف شـد. همچنین ۱۶ نفر از افراد نظامی سازمان منافقین دسـتگیر شدند که فرمانـدهان آنهـا جزء دسـتگیرشدگان هسـتند. کشـف چنـد قبضه اسـلحه ازجمله کلت، یـوزی و مقـادیری تجهیزات و مهمـات جنگی، مقـداری اسـناد و مـدارک درون گروهی مرتبط با ترور مسـئولان و افراد مذهبی شـهر، که در دست اجرا بود، از دیگر فعالیت های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرم آباد در این مدت بوده است.(۳)

۱

رادیو بغداد در یک مقاله رادیویی دستگیری تعدادی از نیروهای مجاهدین خلق (منافقین) در خیابان کندوان منشعب از خیابان انقلاب در حوالی میدان فردوسـی تهران را تاحد یک شورش و تظاهرات عمومی در شـهر تهران وسعت بخشید و با خبرسازی دراین بـاره، به مشـابه ارگـان تبلیغاتی سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) وارد میـدان شـد. بخش هایی از این گفتار بـدین شـرح است: «مبارزین، جوانان، رادمردان، شـیرزنان، به پاخاسـتگان ایران، نیروهای انقلابی، توده های خشـمگین [و] شـنوندگان عزیز ایرانی، رژیم ترور و کودتـا آرام آرام دربرابر نیروهـای ملی - انقلابی به زانو درمی افتـد. حوادث خونین و خشن دیروز تهران یک بار دیگر ثابت کرد که ازجان گذشـتگانی در میان مخالفین استبداد حضور دارند که هرگز اجازه نخواهند داد استبداد در ایران دائمی شـود، کسـانی که به خـود نارنجـک و دینـامیت می بندنـد و قهرمانـانه جـان می بازنـد تـا دشـمنان خلق را به طور گروهی نابود کنند.» رادیو بغداد در ادامه مطلب، می افزاید:

«روزبه روز صـفوف مخـالفین رژیم مـتراکم تر و نفرت شدیـدتر می شود. این طور است که یـک روز بیست نفر از جوانـان به خیابان های تهران می آیند و شـعار... می دهند و هنوز دقیقه ای نگذشـته، ناگهان هزار نفر به آنان اضافه می شوند و این دسته هزار نفری تـا بـه دو خیابـان آن طرف تر برسـد بـه یـک جمعیـت هزاران نفری مبـدل می شونـد. آری، دیروز یـک گروه از مجاهدین خلق به پاسداران حمله بردند، زدوخورد درگرفت، تیراندازی شد، مردم بی سلاح و

۱- روزنـامه کیهـان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنـامه اطلاعـات، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲۰؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرهـا و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۰، ۲۴/۷/۱۳۶۰، صص ۱۵ - ۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۴/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرهـا و گزارش هـا (ایران در ۲۴ ساعت گذشـته)، شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، کرمـان - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی کرمان.

۳- روزنـامه کیهـان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۲، خرم آبـاد براسـاس اعلاـم سـپاه پاسـداران انقلاـب اسـلامی خرم آباد؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۳۲، خرم آباد، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

اسلحه به حمایت از مجاهدین [آمدند] و مجاهدین از مردم برخاستند و پاسداران سر به فرار نهادند. هرلحظه بر تعداد جمعیت اضافه می شد که گروه های دیگری از پاسداران به محل تظاهرات خشمگینانه مجاهدین خلق [منافقین] و مردم ناراضی از رژیم رسیدند. پاسداران هنوز سلاح بر سر دست نیاورده و مردم را قتل عام نکرده بودند که یک مجاهد جانباز خود را با نارنجک به زیر چرخ های کمان کار(۱) پاسداران انداخت، گذشتن کمان کار از روی بدن مجاهد خلق [منافقین] همان و منفجرشدن نارنجک و به درک واصل شدن پاسداران همان. با این حرکت ساده یک مجاهد خلق، یک مبارز دیگر، درس تازه ای از غیرت و مردانگی به مردم داد.

... دلاوران و دانشجویان و زنان و مردان جان برکف سرتاسر ایران، دیروز در تهران انفجار چندین بمب کاخ ستم را لرزاند و مبارزه جان برکفان مجاهدین خلق [منافقین] و چریک های وطن پرست دیگر، پاسداران رژیم را به عقب نشینی و فراری دیگر واداشت و این جنگ و گریز تا آنجا ادامه خواهد یافت که یک روز قیام همگانی و سرتاسری شما مردم به پای خاسته و معترض ایرانی به ثمر رسد.»(۲)

۱

سازمان موسوم به "جبهه رهایی بخش الاحواز"(۳) که اخیراً با حمایت عراق اعلام موجودیت کرده، در بیانیه ای رسمی از اقدامات و گفته های اخیر مسعود رجوی و بنی صدر مبنی بر اعطای خودمختاری به قومیت های ایرانی استقبال کرده و قومیت های ایرانی را ملل مختلف و اهالی عرب زبان خوزستان را فرزندان ملت عرب خوانده است. در این بیانیه آمده است: «اظهارات آقای مسعود رجوی که درباره اعطای حقوق قومی به فرزندان ملل ایران عنوان شد تا درک عقلایی و انسانی دیگری را به مشکلات اساسی که ایران با آنها روبه رو است، اضافه نماید و راه حل های بنیادی و صحیح را برای این کشمکش خونین بزرگ، که از بدو روی کارآمدن زمامداران جدید در ایران، بر این کشور حکم فرما شده، ارائه دهد. اظهارات آقای بنی صدر درباره این موضوع نیز ابعاد ویژه و خوبی داشته که باید خیلی زود به آن توجه شود تا ملل ایران را از این خونریزی که زندگی اقتصادی و فکری ایران را تعطیل و آن را به بازگشت به دوره های تاریک غوطه ور در عقب افتادگی تهدید می کند، دور سازد. ای فرزندان ملت عرب دلیر ما (!) در الاحواز، ای ملل صبور ایران، انحراف خطرناک، رودهای خون و اغتشاش، گرسنگی، انهدام، ناامنی، توقف مراکز تولید و عقب افتادگی از جهانی که به سوی پیشرفت و ثبات گام برمی دارد، تمامی اینها از خصوصیات برجسته رژیم فعلی شده است. دستیابی به حقوق مشروع و شرافتمندانه، جز از راه مبارزه خونین و تقدیم قربانیان شهید و فداکاری ها تا سقوط عناصری که هیچ ارزشی برای حقوق قومیت ها در ایران [قائل نیست] ازجمله خودمختاری - که زندگی دمکراتیک و فرهنگ قومی اصیل و حفظ چهره زندگی فرزندان آن را تأمین می سازد - صورت نخواهد گرفت.»(۴)

۱- کاماکار = کمان کار: نوعی خودرو نظامی است و سپاه فاقد آن است.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۱ ضمیمه، رادیو بغداد، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۳- جبهه رهایی بخش الاحواز از سازمان هایی است که مرام بعثی و تجزیه طلبانه دارد (جداکردن اهواز از ایران به نام عربستان ایران و پیوستن به عراق) و رژیم عراق آن را در چهارم مهرماه جاری راه اندازی کرده، از آن پشتیبانی می کند.
۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۲۱ ضمیمه، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۰/۷/۱۳۶۰.

۱

امام خمینی امروز در جمع اعضای هیئت های تبلیغاتی اعزامی به هند و پاکستان و شرکت کنندگان در اجلاس بین المجالس سخنان کوتاهی ایراد کردند. محورهای سخنان امام در این دیدار عبارت بودند از: اظهار گلایه از کم کاری تبلیغاتی در سطح بین المللی، امیدواری به اقشار گوناگون مردم سایر کشورهای جهان به خصوص طبقات مستضعف برای درک انقلاب و همراهی با مردم ایران و تأکید بر سفرهای غیررسمی مقامات و گروه های تبلیغاتی و حضور بیشتر در میان اقشار عادی برای تبلیغ اهداف و دستاوردهای انقلاب.

ایشان فرمودند:

«انقلاب ما متکی به معنویات و خداست و آنهایی که با ما موافق اند کسانی هستند که با خط توحیدی موافق اند. ما باید خط معنویتی را که برای آن انقلاب کردیم فراموش نکنیم؛ همان خط معنویتی که با تمام بی عرضگی هایی که در تبلیغ نمودیم، باز مردم دنیا متوجه انقلابمان شدند. و این خط معنویت است که زورگویان با آن مخالف اند. متوجه باشید که در هرجا زورمندان و دولت ها با ما مخالف باشند، ملت ها با ما موافق اند. باید اساس را مردم و فکر مردم قرار داد و باید به فکر مردم بود، نه دولت ها، زیرا مردم و توده ها با حق موافق اند، چون زیر بار ستم بوده اند و نمی خواهند تحت سلطه امریکا و شوروی باشند.

ما درجهت تبلیغات تقریباً صفر بوده ایم. باید علاوه بر سفرهای رسمی، سفرهای غیررسمی هم بنماییم تا دنیا را بیدار کنیم. اگر بخواهیم انقلاب را صادر کنیم، باید کاری کنیم که مردم خودشان حکومت را به دست گیرند تا مردم - به اصطلاح - طبقه سه روی کار بیایند. تنها در سفرهای غیررسمی است که درست می توانید با مردم عادی کوچه وبازار تماس بگیرید و آنها را روشن کنید. بودن شما، که یال و کوپال ندارید، در میان مردم، هم جالب تر است و هم شما بهتر می توانید تبلیغ کنید. امروز مملکت مال خودتان است و امیدوارم با همت یکدیگر، محفوظ بماند.»(۱)

۲

محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، در مصاحبه با روزنامه اطلاعات ضمن اشاره به سیاست کلی نظام در خلع سلاح گروه های مسلح غیرقانونی و مأموریت سپاه دراین باره، از موفقیت آمیزبودن برنامه های آموزش زندانیان گروه ها و سازمان های مسلح غیرقانونی خبر داد. به نوشته این روزنامه، فرمانده سپاه پاسداران گفت: سپاه در امر امنیتی و در امور مقابله با عوامل گروهک ها شرکت می کند. ما معتقد بوده و هستیم که موضوع ضدانقلاب یکی از عواملی است که می تواند انقلاب را تهدید کند و ضدانقلاب یکی از بازوهای

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار

امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۳۰۷.

اجرایی امریکا و سایر ابرقدرت هاست. ما معتقدیم با ضدانقلاب، باید یک نیروی انقلابی به مقابله بپردازد. در طرح جدید نیز ما بر همین اساس حرکت کردیم. موضوع ضدانقلاب در داخل به عهده سپاه است و سپاه که به عنوان بازوی انقلاب از ابتدا تاکنون عمل کرده، باید موضوع ضدانقلاب را در تمام مراحل دنبال کرده، توطئه آنها را خنثی کند. درمورد خلع سلاح گروهک ها، باید بگویم که هر گروه غیرقانونی مسلح که وجود داشته باشد، باید خلع سلاح شود و هر اطلاعی که دراین باره به ما برسد اقدام می کنیم و از این به بعد، ما اجازه نخواهیم داد که یک گروه غیرقانونی در این کشور دارای سلاح و مهمات جنگی باشد. وی اضافه کرد: جریانات اخیر به ما ثابت کرد که اگر مسائل گذشته را تکرار کنیم، به این ملت و به این انقلاب ضربه خواهیم زد. هیچ گروه غیرقانونی حق حمل سلاح در این کشور را ندارد و به محض اینکه چنین مواردی مشاهده شود، افراد حامل سلاح را دستگیر می کنیم.

فعلاً برای اشخاصی که اسلحه دارند قرار است جواز حمل سلاح صادر شود و مشخص گردد که چه کسی اسلحه دارد که این برنامه به زودی اجرا خواهد شد. فرمانده سپاه پاسداران درباره اصلاح فریب خوردگان گفت: ما بارها گفته ایم، افرادی که از زندان آزاد می شوند، ممکن است که کارهایی انجام بدهند و متأسفانه همان طور که سؤال کردید، چنین نیز شد و درست کسانی که با آنها عاطفی برخورد شد و بخشیده شدند، پس از آزادی دست به خرابکاری زدند. باید پدر و مادر افراد فریب خورده را آگاه کرد و به آنها فهماند که منافقین بچه هایشان را آن قدر فریب داده اند که دیگر دراختیار آنها نیستند. بعضی از پدر و مادرها انتظارات بیجایی نیز دارند. برنامه اصلاح فریب خوردگان از وسع ما خارج است. البته، ما پیشنهاد کردیم که در زندان های دادستانی، محل هایی برای آموزش دادن تعیین بشود که این موضوع پیگیری و اکنون آغاز شده و در مراحل اولیه است و برای آنها برنامه هایی نظیر دوره آموزشی گذاشته اند که درحال حاضر گروه های مختلفی مانند گروه فرقان در این آموزشگاه ها تعلیم می بینند و از ایدئولوژی سابق خود برگشته اند. این آموزش ها برای سایر گروهک ها نیز شروع شده و تاکنون بسیار موفقیت آمیز بوده است و بسیاری از آنها هم حاضر به قبول همکاری شده اند.(۱)

۱

درپی نامه(۲) وزیر خارجه کویت به رئیس شورای امنیت سازمان ملل و طرح ادعای بمباران منطقه نفتی ام العیش کویت به وسیله هواپیماهای ایرانی، امروز میرحسین موسوی، وزیر امور خارجه ایران، در نامه ای خطاب به "دان حیم دوپین"، رئیس ادواری شورای امنیت، با رد قاطعانه ادعاهای دولت کویت، آن را اقدامی تحریک آمیز به منظور متحدکردن حکومت های عربی منطقه برای یک

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۵.

۲- این نامه را صباح الاحمد الجابر الصباح، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه کویت، در تاریخ ۱۳/۷/۱۳۶۰ خطاب به رئیس شورای امنیت ارسال کرده و در آن ضمن واردکردن اتهام بمباران منطقه العیش کویت به ایران، از رئیس شورای امنیت خواسته است تا اقداماتی برای جلوگیری از تکرار این گونه وقایع انجام شود. متن نامه وزیر خارجه کویت در ضمیمه روزشمار

۱۵/۷/۱۳۶۰ درج شده است.

درگیری نژادی ارزیابی کرد. بخشی از متن نامه وزیر خارجه ایران به شرح زیر است:

«عطف به نامه نخست وزیر و وزیر امور خارجه کویت درباره اتهامات تحریک آمیز مبنی بر ادعای بمباران تأسیسات نفتی کویت به وسیله جنگنده های ایران، که طی سند S/۱۴۶۱۶ مورخ ۵ اکتبر ۱۹۸۱ منتشر شد، لازم است مجدداً تأکید کنم که جمهوری اسلامی ایران درحالی که قاطعانه این اتهامات را رد می کند، اعتقاد راسخ دارد که این اتهامات به منظور سرپوش گذاشتن بر شکست های اخیر ارتش متجاوز عراق در جبهه های جنوب ایران صورت گرفته تا به عراق کمک نماید از شکست نهایی در جنگ تجاوزگرانه اش - که بیش از یک سال طول کشیده است - رهایی یابد. همچنین این اتهامات برای بسیج رژیم های مرتجع منطقه علیه انقلاب اسلامی ایران در منازعه ای نژادی صورت گرفته است. جمهوری اسلامی ایران قویاً این گونه تحرکات را محکوم می کند و آن را به شدت برای صلح در منطقه و جهان خطرناک می داند.»(۱)

۱

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با صدور بیانیه ای، برگزاری مانور نظامی امریکا در منطقه را حمایت از رژیم مصر و نوعی دخالت علنی در امور کشورهای منطقه دانست. در بخشی از این بیانیه آمده است: به دنبال اوج گیری امواج نهضت اسلامی در مصر و کشته شدن سادات، امریکا بار دیگر درصدد برآمده است تا پایه های لرزان رژیم های دست نشانده خود به ویژه رژیم مصر را در میان کشورهای مسلمان جهان مستحکم سازد و تجاوزهای خود را علیه ملت های مسلمان جهان گسترش دهد. امروز جهان شاهد گزارش پایگاه های نظامی امریکا در سراسر آب ها و زمین های اسلامی است و حکومت وحشی و جهان خوار ریگان تلاش می کند با توطئه های رنگارنگ و قدرت نمایی نظامی در خلیج فارس، اقیانوس هند، دریای مدیترانه و سواحل کشورهای اسلامی افریقا، امواج خیزش همگانی مسلمانان را درهم بشکنند.

دولت جمهوری اسلامی ایران دخالت عملی امریکا در مصر و دیگر کشورهای اسلامی را دخالت در امور و شئون داخلی همه ملت های مسلمان جهان دانسته، آن را تعرض روشن علیه همه مسلمانان جهان و ملت زیر بار ستم مصر می داند.(۲)

۲

باتوجه به شرایط اقتصادی کشور و مشکلات جنگ تحمیلی، دولت با راه اندازی ستاد بسیج اقتصادی درصدد برآمده است تا فشار ناشی از کمبود برخی کالاهای عمومی را در سطح جامعه کاهش دهد. بهزاد نبوی، مشاور نخست وزیر و سرپرست ستاد بسیج اقتصادی، در همایش هماهنگی ستادهای بسیج اقتصادی استان ها درباره ساختار و سیاست های کلی این ستاد و نحوه اجرای سهمیه بندی کالاهای اساسی و آثار آن در جلوگیری از تورم، مطالبی بیان کرد. وی درمورد ماهیت این ستاد اظهار

۱- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد اول، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۷، صص ۱۰۰ - ۹۹.

۲- روزنامه کیهان، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۳.

کرد: ستاد بسیج اقتصادی نهاد جدیدی نیست، بلکه یک ارگان و نهاد هماهنگ کننده است و درواقع ستاد بسیج اقتصادی، مجموعه وزارت خانه های درگیر با مسائل اقتصادی می باشد که این ستاد از همه امکانات دستگاه های اجرایی و نهادهای انقلابی به منظور حل مشکلات اقتصادی استفاده کرده و می کند. وی در قسمتی دیگر از سخنان خود گفت: خط مشی سیاسی و اجتماعی حاکم بر این ستاد، حمایت قاطع و بی چون وچرا از مستضعفان جامعه بوده و خواهد بود. نبوی سپس به عملکرد این ستاد درزمینه تثبیت قیمت کالاهای مورد مصرف عموم مردم اشاره کرد و ضمن برشمردن مثال هایی دراین باره، گفت: ستاد بسیج اقتصادی، قند و شکر را، که مصرف عمومی داشت، سه ریال ارزان تر از قیمتی که در گذشته به فروشندگان می داد، به مصرف کنندگان عرضه کرد. ازجمله اقدامات دیگر این ستاد به منظور حمایت از مستضعفان، توزیع قند اضافی هر سه ماه یک کیلو به روستاییان بوده که دراین خصوص در یک سال حدود یک صد هزار تن بر مصرف قند کشور افزوده شده است.

همچنین درمورد روغن، ما این کالا را حتی از قیمت عملی بازار هم پایین تر عرضه می کنیم. نبوی افزود: این ستاد از حفظ عادلانه قیمت کالاهای ضروری مردم حمایت کرده، ولی درعوض کالاهای غیرضروری را با حرکت انقلابی (حذف سوبسید) گران می کند. به طورکلی، نظر ما بر این است که کالاهای مورد نیاز عموم باید با قیمت عادلانه و کالاهای مورد استفاده طبقات مرفه با قیمتی بیشتر دراختیار آنها قرار گیرد.

سرپرست ستاد بسیج اقتصادی با اشاره به طرح سهمیه بندی کالا گفت: ما سعی کردیم با سهمیه بندی کالاها رابطه پول و کالا را قطع کنیم. البته، شاید ایراد گرفته شود که هم اکنون نیز بازار سیاه وجود دارد که در پاسخ به این ایراد باید گفت، هیچ سیستم سهمیه بندی در دنیا وجود ندارد که توانسته باشد مشکل بازار سیاه را به طور کامل حل کند، باتوجه به این نکته که کشور ما به علت سیاست های خاص رژیم گذشته، متأسفانه دارای تولید ناخالص ملی پایین است و این باعث بالابودن سطح واردات کشور شده است. این شرایط درکنار مشکل حمل ونقل و تخلیه بنادر، یکی از مشکلات مبرم ما بود و من خوشحالم که بگویم کمیته هماهنگی حمل ونقل ستاد بسیج اقتصادی توانسته است با کوشش پیگیر، روزانه به طور متوسط ۴۶ هزار تن کالا از بنادر کشور تخلیه و به مقاصد مختلف حمل کند.

مهندس نبوی افزود: همچنین کمیته سوخت و انرژی این ستاد در طول این مدت توانسته است به گونه ای انجام وظیفه کند که نیروهای نظامی ما حتی یک روز به دلیل نبود سوخت متوقف نشوند و این درحالی است که هنگام شروع جنگ تحمیلی ما فقط ۸ روز ذخیره سوختی داشتیم که در این مدت نیازهای سوختی صنایع، انرژی، کشاورزی و حمل ونقل به طور کامل برآورده شده است. همچنین باتوجه به ضایعات واردشده به پالایشگاه ها، فراورده های نفتی تاحد امکان افزایش یافته است.

نبوی افزود: کمیته تأمین کالاهای اساسی توانست با ارائه طرح های مهمی ازقبیل گندم، برنج و پنبه کمک های فراوانی به اقتصاد کشور کند. برای مثال، فقط در طرح برنج، بیست میلیارد تومان از دست بخش خصوصی خارج شد و این درحقیقت همان کوتاه کردن دست

واسطه هاست. مهندس نبوی آن گاه به تشریح نتایج عملی اقدامات ستاد بسیج پرداخت و گفت: براثر این اقدامات، به طورکلی تاکنون حدود ۱۰۰ میلیارد ریال در هزینه های دولت صرفه جویی شده است. تثبیت نسبی قیمت ها نیز ازجمله نتایج اقدامات ستاد بسیج است و این درحالی است که بنی صدر پیش بینی می کرد دولت شهید رجایی به دلیل تشدید تورم نتواند بیش از دو ماه به کار خود ادامه دهد. وی افزود: آمار بانک مرکزی نشان می دهد از فروردین ماه سال جاری تابه حال، فقط دو درصد نرخ تورم افزایش یافته است. مهندس نبوی در پایان سخنان خود ضمن برشمردن عوامل و دلایل گرانی کالاها اظهار کرد: ما به این نتیجه رسیدیم که حل مشکلات نظام توزیع باتوجه به محدودبودن قدرت دولت درمورد سایر عوامل می تواند در اقتصاد کشور بهبود نسبی ایجاد کند.(۱)

۱

به گزارش خبرگزاری عراق، معاون نخست وزیر رومانی امروز به سرپرستی هیئتی که درخصوص همکاری اقتصادی و تجاری با مقامات عراقی وارد مذاکره می شود، وارد بغداد شد. معاون نخست وزیر رومانی حامل پیامی از رئیس جمهوری رومانی برای صدام حسین است. ازقرارمعلوم، این پیام مربوط به دورنمای همکاری های دوجانبه بین عراق و رومانی می شود. همچنین کمیته همکاری های عراق و رومانی قرار است امروز آغاز به کار کند.(۲)

۲

وزارت کشور مصر اعلام کرد در انتخابات ریاست جمهوری، حسنی مبارک تنها کاندیدای ریاست جمهوری مصر با ۴۲/۹۸ درصد آرای رأی دهندگان به عنوان رئیس جمهور مصر انتخاب شد. خبرگزاری فرانسه تعداد افراد شرکت کننده در این انتخابات را کمتر از ۱۰ میلیون نفر اعلام کرد. گفتنی است که جمعیت مصر درحال حاضر حدود ۴۲ میلیون نفر است.(۳)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۹.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۸، ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۱، بیروت - خبرگزاری رویتر، ۲۲/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۵، تاریخ ۲۳/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، قاهره - خبرگزاری فرانسه، ۲۲/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۲/۷/۱۳۶۰، براساس گزارش خبرگزاری انگلیسی رویتر از قاهره.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۳۶۰ ۱۶ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۵ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق علاوه بر بمباران شهر آبادان، شهر پاوه را نیز آماج حملات توپخانه ای خود قرار داد. نیروهای خودی نیز در مناطق کوره موش، مهران و شانه دری دست به تحرکاتی زدند که در دو مورد موفقیت هایی کسب کردند.

ساعت ۱۴ امروز، ۲ فروند هواپیمای عراقی از نوع میگ به آسمان آبادان تجاوز کرده، در دو نوبت از ارتفاع بالا، چند بمب خوشه ای را در شهر پرتاب کردند که خسارت چندانی نداشت. در این بمباران، چند بمب خوشه ای در غرب کارون به یک انبار مهمات عراقی ها اصابت کرد که خسارت های زیادی به بار آورد.(۱)

همچنین در ساعت ۱۹:۱۰، یک واحد توپخانه عراق ۵ گلوله توپ به سمت شهر پاوه شلیک کرد که به اطراف شهر اصابت کرد، اما تلفات و ضایعاتی به بار نیاورد. گفتنی است که ارتش عراق ۲ عراده توپ ۱۳۰ میلی متری در باغ های حومه شیخان مستقر کرده و همه روزه از ساعت ۱۶ به بعد، چند گلوله توپ به سمت شهر پاوه شلیک می کند.(۲)

به گزارش خبرگزاری پارس، نیروهای خودی مستقر در منطقه "کوره موش" (منطقه عمومی سرپل ذهاب)، دست به یک عملیات گشتی شبانه زدند که نیروهای دشمن با آگاهی از حضور نیروهای خودی در منطقه، آنها را زیر آتش خمپاره قرار دادند که در جریان آن ۶ تن از افراد خودی به شهادت رسیدند و تعدادی نیز زخمی شدند.(۳)

نیروهای سپاه نیز در منطقه عمومی مهران روی ارتفاعات ذیل، عملیاتی ایذایی علیه مواضع دشمن اجرا کردند که درنتیجه آن ۳ سنگر نگهبانی و یک سنگر اجتماعی دشمن آسیب دید و یک سنگر کالیبر ۷۵ دشمن منهدم شد.(۴)

همچنین نیروهای سپاه در یک عملیات نفوذی در خاک عراق در محور شانه دری - کلون (مقابل مریوان)، به یک ستون کامیون ارتش عراق حمله کردند که یک خودرو زیل عراقی منهدم و یک تن از افراد دشمن کشته شد و تعداد زیادی نیز زخمی شدند.(۵)

ص: ۱۹۷

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۳۱، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- سند شماره ۲۹۴۳۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۳، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات، طرح و برنامه ریزی عملیات ستاد سپاه

پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۷، شماره یک، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۳۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

۱

درگیری نیروهای ارتش با افراد حزب دمکرات در محور بوکان - میاندوآب، بازتاب آن در صدای کردستان و اقدام نیروهای خودی در پاک سازی یک روستا در محدوده بانه و بازتاب آن در این رادیو مهم ترین رویدادهای شمال غرب ایران است.

یک گروهان از گردان هشتم تیپ دوم لشکر ۳۰ گرگان که برای پاک سازی برخی روستاهای محور بوکان - میاندوآب به آن منطقه اعزام شده بود، در ساعت ۹ در محدوده روستای داشبند (داشکند) به محاصره نیروهای حزب دمکرات کردستان درآمد و درنتیجه نیروهای دو طرف با یکدیگر درگیر شدند. این درگیری چند ساعت ادامه داشت تا درنهایت نیروهای کمکی به منطقه اعزام شدند و محاصره شکسته شد و نیروهای خودی به پایگاه خود بازگشتند. در این حادثه ۲ نفر شهید و ۶ تن دیگر ازجمله فرمانده گروهان زخمی شدند. از افراد حزب دمکرات نیز تعدادی کشته شدند.(۱) رادیو صدای کردستان مدت درگیری را ۹ ساعت و تلفات خودی را بیش از ۵۰ تن (!) پاسدار و جاش اعلام کرد. همچنین این رادیو بدون ذکر نام اقلام خاص، از غنیمت گرفتن مهمات و ادوات نظامی خبر داد. رادیو صدای کردستان تلفات حزب دمکرات را نیز ۲ کشته و ۳ زخمی اعلام کرد.(۲)

نیروهای خودی همچنین روستای "ماهی" در ده کیلومتری بانه را پاک سازی کردند و بدون تلفات به مقر خویش بازگشتند.(۳) رادیو صدای کردستان دراین باره نیز به دروغ پردازی پرداخت و تلفات واردشده به نیروهای خودی را "فراوان" اعلام کرد و گزارش داد: یک فروند بالگرد، زخمی ها و کشته شدگان پاسداران و جاش ها را از محل حادثه به منطقه عقب تخلیه کرده است.(۴)

۲

نیروهای وابسته به گروه های مسلح ضدانقلاب، در ۵ عملیات بمب گذاری، پرتاب نارنجک و پرتاب بمب آتش زا در شهرهای اهواز، اشنویه، میاندوآب، تهران و زابل خسارت های جانی و مالی به بار آوردند. اقدام این افراد برای آتش زدن چندین اتوبوس در مشهد ناکام ماند.

افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پشت مسجد ابوالفضل واقع در کوی انقلاب اهواز بمبی را کار گذاشتند که در ساعت ۲۱:۳۰ با منفجرشدن آن بخشی از مسجد ویران شد و ۱۰ نفر از افراد حاضر در مسجد که مشغول خواندن دعای کمیل بودند، زیر آوار ماندند. با حضور به موقع نیروهای امداد، افراد از زیر آوار خارج و به بیمارستان منتقل شدند. از مجروحان این حادثه یک نفر به شهادت رسید؛ ۵ نفر دیگر که آسیب های واردشده به آنان عمیق بود، در بیمارستان بستری شدند و ۴ نفر از مجروحان پس از رسیدگی های اولیه مرخص شدند.(۵)

همچنین در اشنویه، ساعت ۵ صبح افرادی ناشناس ۲ نارنجک جنگی را به منزل امام جماعت مسجد جامع این شهر پرتاب کردند که خسارت های مالی به بار آورد.(۶)

۱- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱و۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، صص ۸ - ۷، رادیو کرستان، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۷ ضمیمه، رادیو کردستان، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۵- سند شماره ۰۳۴۸۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا۳ (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (وزارت کشور)، ۲۳/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۰، ۲۵/۷/۱۳۶۰، صص ۱۴ - ۱۳ ضمیمه، اهواز، ۲۴/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۳.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۸، اشنویه - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

در شهر میاندوآب نیز براثر انفجار یک بمب صوتی شیشه های چند مغازه شکست.(۱)

در خیابان شیوای تهران، افراد سازمان مجاهدین (منافقین) با پرتاب کوکتل مولوتف، خانه ای را به آتش کشیدند که پس از یک ساعت، آتش سوزی مهار شد. این آتش سوزی تلفات جانی نداشت و فقط خسارت هایی به منزل مذکور وارد کرد.(۲)

همچنین افراد این سازمان در زابل با استفاده از بمب دست ساز آتش زا، کتاب فروشی واحد تبلیغات سپاه را در مرکز این شهر به آتش کشیدند که خسارت هایی درپی داشت.(۳)

در مشهد هم افراد این سازمان قصد داشتند در ساعت ۲ بامداد ۴۰۰ اتوبوس پارک شده در پایانه شماره ۲ شرکت واحد را، به آتش بکشند که با هشیاری پاسداران کمیته مرکزی مشهد و تیراندازی به سوی افراد سازمان، با جاگذاشتن مقادیر فراوانی مواد آتش زا، کوکتل مولوتف، سه راهی و ۳ عدد کپسول گاز از محل گریختند.(۴)

۱

نیروهای سپاه در دو عملیات امنیتی اطلاعاتی در شهرهای زنجان و دوگنبدان، چند خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و تعدادی از عناصر این سازمان را دستگیر کردند. در ایلام نیز ۲۵ نفر از افراد این سازمان به حبس محکوم شدند.

نیروهای سپاه پاسداران زنجان با بهره گیری از اطلاعات مردمی یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در محدوده سیلو کشف و ۱۳ تن از افراد حاضر در این خانه را دستگیر کردند. هنگام دستگیری این افراد، ۲ نفر از آنان قصد فرار داشتند که یکی از آنها فرار کرد و دیگری مورد اصابت گلوله قرار گرفت و کشته شد. در بازرسی از این خانه تیمی، ۲ قبضه کلت کمری و تعدادی بمب دست ساز و نارنجک کشف شد. روابط عمومی سپاه با اعلام این خبر افزود: دستگیرشدگان در بازپرسی اولیه، مسئولیت عملیات انفجاری و آتش کشیدن چند مکان در زنجان را برعهده گرفتند.(۵)

در دوگنبدان استان خوزستان، نیروهای سپاه با کشف ۳ خانه تیمی، یک شبکه گسترده تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و برخی گروه های مارکسیستی را متلاشی و ۱۵نفر از افراد فعال در این خانه ها را دستگیر کردند. به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران گچساران، از این خانه های تیمی مقادیر زیادی مواد منفجره، تعدادی سلاح سرد، دستگاه های کنترل تلفن و کروکی منازل و محل کار مسئولان نهادهای انقلابی و افراد حزب اللهی به دست آمد. در این گزارش آمده است که چندی پیش، ۳ نفر از اعضای این شبکه همراه یک قبضه کلاشینکف، یک قبضه مسلسل یوزی و ۴ عدد نارنجک به کمک برادران سپاه پاسداران دستگیر شده بودند. براساس این گزارش، همه دستگیرشدگان در مراحل اولیه بازجویی به ارتباط و شرکت خود در چندین عملیات انفجار و ترور در این شهر اعتراف کردند.(۶)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۰، ۲۵/۷/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۴/۷/۱۳۶۰، به نقل از ستاد خبری سپاه پاسداران میاندوآب.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، زابل - خبرگزاری پارس به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران زابل.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۰، به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی زنجان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۸، زنجان - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گچساران.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، دوگنبدان - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

همچنین به حکم دادگاه انقلاب اسلامی ایلام، ۲۵ نفر از اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق به جرم پخش نشریه ممنوعه، اغتشاش و توطئه علیه نظام جمهوری اسلامی به ۶ ماه تا ۱۰ سال حبس محکوم شدند.(۱)

۱

امام خمینی در حکمی به رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی اجازه داد که وی با استفاده از اختیارات رهبری، مأموریت ها و وظایف محول شده به ارتش را با مشورت ریاست جمهوری انجام دهد. متن حکم امام به این شرح است:

«تیمسار سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران

جناب عالی مجاز می باشید با استفاده از اختیارات مقام رهبری، مأموریت ها و وظایف محوله را با مشورت ریاست جمهوری انجام دهید.»(۲)-(۳)

۲

امام خمینی امروز در سخنانی در جمع وزیر، معاونان و مدیران کل آموزش وپرورش، با اشاره به اهمیت و حساسیت فرهنگ و آموزش وپرورش، از آزادی عمل بیگانگان در این امور در زمان رژیم پهلوی و شکل پذیری فرهنگ کشور با تربیت غربی در آن زمان، انتقاد کرده، بر استقلال فرهنگی و استفاده از متخصصان متعهد و رهایی از وابستگی به شرق و غرب در همه شئون تأکید کردند. ایشان فرمودند:

«مسئله فرهنگ و آموزش وپرورش در رأس مسائل کشور است. اگر مشکلات فرهنگی و آموزشی به صورتی که مصالح کشور اقتضا می کند حل شود، دیگر مسائل به آسانی حل می گردد. صدماتی که کشور ما از فرهنگ رژیم شاهنشاهی خورده است، قابل مقایسه با ضررهای اقتصادی و... نبوده است. متأسفانه در زمان این پسر و پدر دست اجانب بازگردید و مراکز آموزشی که باید تکیه گاه ملت باشد، به ضدش تبدیل گردید. البته انحراف فرهنگ ما ریشه تاریخی دارد و ما امروز مواجهیم با استادان و معلمانی بر پایه همین تربیت و با فرهنگی غربی که با مصالح اسلام و کشور ما به هیچ وجه وفق نمی دهد. تمام وابستگان و انگل های خارجی زاییده شده از این دانشگاه غربی بوده اند.

اجانب با فعالیت خود، مدارس و دانشگاه های ما را از محتوا خالی کردند. البته، حملات زیادی به روحانیت هم شد. آنها می خواستند روحانیت را هم تغییر بنیادی دهند و عده ای از روحانیون [را] هم بردند، ولی عده ای مقاوم باقی ماندند؛ تغییر نکردند.

ص: ۲۰۰

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۳۲، ایلام - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

۲- به موجب اصل ۱۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، فرماندهی کل قوای مسلح برعهده "رهبر" می باشد.

۳- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸، ص۳۰۸.

ما بایـد سـال هـای طولانـی زحمت و مشقت بکشیم تـا از فطرت ثانی خود متحول شویم و خود را بیابیم و روی پای خویش بایستیم و مستقل گردیم و دیگر احتیاجی به شرق و غرب نداشته باشیم و بایـد از همان بچه ها شروع کنیم و تنها مقصدمان تحول انسان غربی به انسانی اسلامی باشد. اگر این مهم را انجام دادیم، مطمئن باشید که هیچ کس و هیچ قدرتی نمی تواند به ما ضربه بزند. اگر ما از نظر فکری مستقل باشیم، آنها چگونه می توانند به ما ضربه بزنند. تنها آنها می توانند از داخل خود ما، به ما ضربه بزنند؛ در داخل، فردی را درست کنند - کما اینکه می بینید درست کرده اند - و بعد توسط آن هرچه می خواهند انجام می دهند.

شما سعی کنیـد از متخصصین متـدین و متعهـد اسـتفاده کنید. ما بارها گفته ایم که ما متخصص می خواهیم، ولی متخصص متعهـد. ولی دشـمنان فریـاد زدنـد که اینهـا با تخصص مخالف انـد؛ البته که متخصص منحرف از هرکس خطرناک تر است. خلاصه مطلب، ما باید این را بفهمیم که همه چیز هستیم و از هیچ کس کم نداریم. ما که خودمان را گم کرده بودیم باید این "خودِ" گم کرده را پیـدا کنیم و این فکر که بر مـا تحمیـل شـده بود که "اگر دست خـارج کوتـاه شود، می میریم" را با تمام قدرت از بین ببریم. و دیدید که ملتی با دست خالی در مقابل ابرقدرت ها و قدرت ها ایستاد و این حرکت موجی برداشت که به امید خدا، به این زودی ها نمی ایستد.

امیـدوارم همه آقایـان کمـک کننـد تا فرهنگمان و فرهنگ اسـلامی مان، فرهنگی که شـیخ الرئیس(۱) را درسـت کرده است، بازیـابیم. تکرار می کنم: ما بایـد باورمان شود که چیزی هستیم. اگر اعتقاد پیـدا کردیم که می توانیم هر کاری را انجام دهیم، توانا می شویم. شما هم اعتقاد پیدا کنید که می توانید. مغزها باید شست وشو شود و مغزهایی که به خود متکی است جای آن را بگیرد. خداوند همه شما را حفظ کند.»(۲)

۱

آیت الله مهـدوی کنی نخست وزیر موقت،(۳)* پس از انتخـاب آیت الله خـامنه ای به ریاست جمهوری، امروز از سـمت خود استعفا داد تا رئیس جمهور نخست وزیر و اعضای کابینه را انتخاب کند. در متن استعفای آیت الله مهدوی کنی آمده است:

«برادر عزیز حضرت آیت الله سیدعلی خامنه ای، ریاست جمهوری اسلامی ایران، باتوجه به

۱- الرئیس ابوعلی سـینا (۴۲۸ - ۳۷۰ ه. ق)، از بزرگ ترین دانشـمندان ایران است. کتـاب هـای مهم او، قـانون در طب، شـفا، المبدأ و المعاد، دانشنامه علایی، اشارات و تنبیهات است.

۲- همان، ص۳۰۹.

۳- * آیـت الله مهـدوی کنی که در دولت شـهید بـاهنر عهـده دار وزارت کشـور بـود، به دنبـال انفجـار دفتر نخست وزیری و شهـادت نخست وزیر و رئیس جمهور در ۸ شهریور ۱۳۶۰، به پیشـنهاد شورای موقت ریـاست جمهوری به عنوان نخست وزیر موقت به مجلس معرفی و پس از تأییـد مجلس شورای اسـلامی در تاریخ ۱۱/۶/۱۳۶۰، تـا برگزاری انتخابات ریاست جمهوری

مأمور تشکیل کابینه و اداره امور کشور شد.

مسئولیت سنگینی که قانون اساسی به عهده شما گذاشته است، موضوع ادامه کار یا استعفا دولت در جلسه مورخه ۲۳/۷/۱۳۶۰ مورد بررسی قرار گرفت و درنتیجه هیئت دولت به منظور بازگذاشتن دست جناب عالی در انتخاب نخست وزیر و اعضای کابینه، استعفا را ارجح و اصلح تشخیص داد؛ لذا اینجانب استعفا خود را تقدیم می دارم و به مقتضی اصل ۱۳۵ قانون اساسی تا تعیین دولت جدید، وظایف خود را کماکان ادامه داده و از درگاه خداوند متعال برای جناب عالی سلامت و در ایفای وظایف محوله موفقیت آرزو دارم.»

پس از استعفای آیت الله مهدوی کنی از سمت نخست وزیری، گمانه زنی ها درباره نخست وزیر آینده آغاز شد. آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات خود دراین باره نوشته است: «امروز در مجلس، به طور غیررسمی آمارگیری کردیم. آقایان پرورش، غرضی، مهندس موسوی، ولایتی و میرسلیم برای نخست وزیری رأی آوردند. آقای مهدوی کنی استعفا داده اند که دست آیت الله خامنه ای برای انتخاب نخست وزیر باز باشد. آیت الله خامنه ای هم به دلیل اینکه معتقدند نباید همه رؤسای درجه اول، رئیس جمهور، رئیس مجلس، نخست وزیر و رئیس دیوان عالی کشور، روحانی باشند، با ایشان [آیت الله مهدوی کنی] موافق نیستند.»(۱)

در همین خصوص امروز عده ای از مسئولان سپاه با آقای هاشمی رفسنجانی دیدار و درخصوص نخست وزیری آقای غرضی با ایشان گفت وگو کردند. آقای هاشمی دراین باره می نویسد: «گروهی از مسئولان سپاه پاسداران آمدند و چون مطلع شده بودند که بناست احتمالاً آقای مهندس [محمد] غرضی نخست وزیر شود، نظرشان را ابراز داشتند.»(۲)

۱

به دنبال دیدار و گفت وگوی سه روز پیش "شفیق الورزان"، نخست وزیر لبنان، با کاردار جمهوری اسلامی ایران در بیروت و ابراز علاقه و تمایل وی به انقلاب اسلامی و توسعه روابط با جمهوری اسلامی ایران، امروز سفارت عراق در بیروت با انتشار بیانیه ای به این امر واکنش

۱- منظور، نخست وزیری آقای مهدوی کنی است که درنتیجه همه رؤسای کشور روحانی می شدند.

۲- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص۲۶۹.

نشان داد. در این بیانیه آمـده است: تأسف شدید خود را از جلوگیری نکردن دولت لبنان از حملات غیراخلاقی و دور از منطق نماینـده یـک کشور بیگـانه (کـاردار ایران در لبنان) علیه یک کشور عرب و برادر، یعنی جمهوری عراق که بین آنها (عراق و لبنان) همکاری های دوجانبه و روابط برادرانه برقرار است، ابراز می داریم. ما اکراه داریم به سـخنان نماینـده ایران درخصوص اسلام پاسخ دهیم، اما وظیفه برادرانه حکم می کند که گله خود را به مقامات لبنان ابراز کرده، از آنها بخواهیم از حملات این فرد مرتجع، علیه عراق پیروزمند و سرزمین پیروزی های قاطع و کشور اصیل اعراب و اسلام راستین، جلوگیری کنند.(۱)

۱

امروز منـابع خبری غرب اعلام کردنـد، ۳ نفر از اتبـاع انگلیسـی و یـک تبعه ایرانی، ۳ ایرانی خریـدار اسـلحه قاچاق را ربوده و گروگان گرفتند که پلیس لندن در یک عملیات امنیتی آنها را آزاد کرد. رویتر درباره این ماجرا چنین گزارش داده است:

«پلیس اسـکاتلند یارد گفت: مأموران پلیس ضـمن حمله به یک بلوک آپارتمانی در شـمال غربی لنـدن، ۳ ایرانی را که ربوده شـده بودند، آزاد کردند. سـخنگوی پلیس اسکاتلند یارد افزود: درارتباط با این آدم ربایی ۳ انگلیسـی و یک ایرانی بازداشت شـده اند. منابع پلیس اظهار داشـتند ۳ ایرانی خریـدار اسـلحه، هنگام مـذاکره درباره یک معامله ۵۰ میلیون پونـدی (۶۰ میلیون دلاری) اسـلحه ربوده شـده بودنـد. این منابع افزودند که ۳ ایرانی دیگر نیز کـه جزء هیئت ایرانی بـوده انـد، احتمالاًـ در بلژیک ربوده شـده اند. منابع پلیس اظهار داشـتند: گروهی از تبهکاران ایرانی و انگلیسـی که از این معامله که هلند، بلژیک و سوئیس در آن شـرکت دارنـد، آگاه شده بودند، تصـمیم گرفتند معامله کنندگان را ربوده و از آنها باج گیری کنند. منابع آگاه گفتند که از قرار معلوم نمایندگان ایران برای خرید اسلحه با افراد واسطه در کشورهای مختلف تماس گرفته اند.»(۲)

روزنامه ساندی تایمز ضـمن اعلام خبر این واقعه، به جای اینکه به موضوع گروگان گیری در قلب شـهر لندن و بازشـکافی آن از جنبه های حقوقی و اطلاعاتی بپردازد، از ماجرای خریـد اسـلحه توسط ایرانی ها خبر داده است و به نظر می رسـد، این اخبار جهت دار، اطلاعاتی است که اشخاص گروگان گیر دراختیار این روزنامه قرار داده اند، ساندی تایمز دراین باره نوشته است:

«سه دیپلمـات ایرانی در اوایل هفته گذشـته به آپارتمان شـماره ۳۷ در طبقه ۱۳ آپارتمـان هـای واترگادنر – که نزدیک ماربل آرچ در لنـدن می باشد – رفتند تا قرارداد ۶۰ میلیون دلاری برای خرید سـلاحی ضدتانک را تمام کنند، ولی متوجه شدند که به گروگان گرفته شده اند. [در اینجا] بازار قراردادهایی که از امریکا به اروپا و از آنجا به ایران کشیده می شود، گرم است. ... جلوگیری از رفتن

ص: ۲۰۳

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت – خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۷، لندن – خبرگزاری رویتر، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

سلاح به ایران ازطرف امریکا، ایران را مجبور به خرید این سلاح ها از بازار آزاد کرده است. در اوایل سال جاری، دلالان اسلحه در لندن شنیدند که ایران احتیاج به تعداد زیادی سلاح های ضدتانک دارد که این سلاح ها توسط شرکت امریکایی "هوگس کور پریشن" ساخته می شود. گفته می شود که ایران خواهان خرید ۱۰ هزار عدد [از این سلاح هاست] که در حدود ۶۰ میلیون دلار ارزش دارد. خیلی زود به ایرانیان گفته شد که می توانند سلاح های درخواستی خود را به دست آورند و تا آنجایی که ایرانیان باخبر بودند، این سلاح ها می بایست از انبار ناتو در پرتغال تهیه شود. اوایل هفته گذشته ایرانی ها باورشان شد که سلاح ها آماده و در "آنتورپ" منتظر است و قرار است طبق نقشه قبلی سوار کشتی ایرانی به نام شهادت شود، ولی این کشتی ایرانی در "دونکرت" بود و تنها کشتی ایرانی که در اسکله بندر آنتورپ قرار داشت، به نام نهضت بود که ازطریق هامبورگ به برمن پنجشنبه گذشته به این بندر آمده و به علت مشکلات فنی در بندر آنتورپ منتظر است تا بعد از تعمیر به بندرعباس برود. درنتیجه تجارب گذشته، ایرانی ها تصمیم گرفتند که پول این سلاح ها توسط اعتبارنامه پرداخت شود و وقتی که ایرانی ها قرارداد را تمام [کردند] و به یک آپارتمان در واترگاردنر می رفتند، چمدانی پر از پول همراه نداشتند.»(۱)

آقای هاشمی رفسنجانی درباره این موضوع در خاطرات خود نوشته است: «از لندن و بلژیک گزارشی بود که حاکی از تلاش برای فریب و تقلب در معامله اسلحه می داد که صندوق های مشکوکی در کشتی گذاشته اند و با فشار و قبل از اثبات صحت جنس، می خواهند پول بگیرند و مأموران ما را دزدیده اند که از آنها امضای تحویل جنس بگیرند، ولی نماینده بانک، آقای مقدم، زرنگی کرده و جریان را اطلاع داده و خبر آخر این است که پلیس انگلیس، دزدها را توقیف کرده است. قرار شد هیئتی را مأمور به نظارت بر خریدها کنیم.»(۲)

۱

خبرگزاری پارس با تهیه دو گزارش خبری از سرمایه گذاری گسترده یوگسلاوی و کره جنوبی در زمینه های مختلف تجاری، صنعتی و عمرانی در کشور عراق خبر می دهد.

خبرگزاری پارس درباره سرمایه گذاری یوگسلاوی در امور زیربنایی کشور عراق و روند رو به افزایش این سرمایه گذاری اعلام کرد: ارزش کلی سرمایه گذاری های یوگسلاوی به منظور انجام شدن کارهای تأسیساتی و ساختمانی در عراق، از یک میلیارد دلار تا پایان سال جاری مسیحی فراتر خواهد رفت. طبق قراردادهای منعقدشده سال جاری مسیحی بین یوگسلاوی و عراق، کارهای تأسیساتی فراوانی ازقبیل مهندسی آب و برق، کشاورزی و امور اداری به ارزش بیش از یک میلیارد دلار به وسیله یوگسلاوی در عراق اجرا شد. در همین حال، میزان صادرات

۱- همان، صص ۸ - ۷، لندن - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین، ص ۲۷۱.

یوگسلاوی به عراق تا پایان همین سال بالغ بر ۴۵۰ میلیون دلار می شود. در ۸ ماه گذشته این مبلغ به ۳۲۵ میلیون دلار رسیده است. بیشترین سرمایه گذاری خارجی یوگسلاوی در عراق متمرکز شده است. بنا بر ارقام غیررسمی، هم اکنون بیش از ۲۰ هزار کارگر و متخصص یوگسلاوی در عراق به کار مشغول هستند. به گفته یک منبع غیررسمی، عراق آمادگی خود را برای پذیرش ۳۰ هزار کارگر و متخصص دیگر یوگسلاوی به مقامات این کشور اطلاع داده است. در همین حال، طبق تازه ترین قراردادی که بین عراق و کارخانه "سیوگا" متعلق به جمهوری سیبری به ارزش ۵/۱ میلیون دلار منعقد شده، این کارخانه ساخت یک شهرک در نزدیکی بغداد را آغاز کرده است. این ششمین شهرکی است که به وسیله سیوگا در عراق ساخته می شود.(۱)

همچنین خبرگزاری پارس به نقل از منابع خارجی درباره اقدامات شرکت کره ای هوندا در اجرای کارهای عمرانی در عراق گزارش داد. این خبرگزاری اعلام کرد: هوندا یکی از بزرگ ترین شرکت های ساختمانی کره جنوبی است که با درخواست عراق به منظور احداث یک بزرگ راه، قراردادی به ارزش ۳۶۰ میلیون دلار با این کشور امضا کرده است. این شرکت همچنین سرگرم مذاکره با مقامات سازمان دولتی خانه سازی عراق برای احداث ۲۸۰۰ دستگاه منزل مسکونی در شهر "سامرا" می باشد. گفتنی است که شرکت هوندا در ۸ ماه اول سال جاری بیشتر قراردادهای ساختمانی کشورهای ماورای بحار را که درمجموع بالغ بر ۵۰۰ میلیون دلار می شود به خود اختصاص داده است.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰۹، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۱۱، بلگراد - خبرگزاری پارس، ۲۳/۷/۱۳۶۰.
۲- همان، ص۴، خبرگزاری پارس به نقل از یونهاپ از سئول، ۲۳/۷/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۲۴ مهر ۱۳۶۰ ۱۷ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۶ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز جبهه های جنگ، در مناطق شمال غربی و غرب کشور نسبتاً آرام بود و در منطقه جنوب، نیروهای عراقی پس از ۵ روز، دوباره در یک درگیری سنگین تپه ۱۲۰ را در غرب رودخانه کرخه اشغال کردند. در پایان این روز نیز ۳ نفر از نیروهای عراقی در منطقه عملیاتی ثامن الائمه(ع) به نیروهای خودی پناهنده شدند.

به دنبال عملیات نیروهای ارتش در غرب کرخه (مقابل شوش) در بیستم مهرماه و تصرف تپه ۱۲۰، امروز تیپ ۱۷ از لشکر ۱۰ زرهی عراق که دو روز پیش جایگزین نیروهای تیپ ۲۷ مکانیزه از لشکر ۱ شد، با ۲ گردان تانک، ۳ گردان مکانیزه و یک گردان نیروی مخصوص، با حدود ۶۵۰ نفر، عملیات خود را برای بازپس گیری این تپه - که یک گروهان سوار زرهی و یک دسته تانک از نیروهای ارتش در آن مستقر بود - آغاز کرد.

ابتدا نیروهای دشمن آتش تهیه سنگینی را روی منطقه موردنظر اجرا کردند؛ سپس از جناح چپ تظاهر به تک کردند و درنهایت از جناح راست منطقه عملیاتی، تک اصلی را با تعداد ۱۲۰ تانک و نفربر به مواضع خودی آغاز کرده، پس از یک درگیری شدید، مواضع نیروهای خودی را اشغال کردند. در این عملیات، ۴۳ تن از افراد خودی شهید یا زخمی و ۳۰۰ تن اسیر شدند. ۲ دستگاه تانک چیفتن، ۲ دستگاه بولدوزر، یک خودرو آمبولانس و یک خودرو حامل مهمات منهدم و ۲دستگاه تانک چیفتن نیز به غنیمت نیروهای عراقی درآمد. همچنین تعدادی اسکورپین (تانک کوچک) و نفربر پی.ام.پی. به دست نیروهای دشمن افتاد. نیروهای خودی درحال حاضر به مواضع قبلی در تپه های ۱۰۷ و ۱۰۰ عقب نشینی کرده و در دو کیلومتری دشمن مستقر شده اند.(۱)

آقای هاشمی در خاطرات خود دراین باره آورده است: «ساعت ۴ بعدازظهر، جلسه شورای عالی دفاع داشتیم. وضع جبهه در این هفته راکد است. چند کیلومتر ما پیشروی کرده ایم که دوباره عراقی ها پس گرفته اند؛ نزدیک دزفول ۲ تانک و ۴ نفربر از ما غنیمت گرفته اند و یک نفر شهید و ۱۰ نفر مفقود داده ایم.»(۲)

در منطقه قصبه در حاشیه رود کارون و در محور عملیاتی ثامن الائمه(ع) نیز ۳ نفر از نیروهای عراقی خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۳)

۱- سند شماره ۰۰۵۲۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، شماره ۳۷۸، ۲۵/۷/۱۳۶۰، صص ۶ - ۴؛ و- سند شماره ۶۵۲۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر ع - ش به لشکر ع - ل، ۲۴/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۴۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، صص ۵ و ۹؛ و- سند شماره ۱۹۸۸۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: صورت جلسه اطلاعات عملیات م دزفول، ۲۶/۷/۱۳۶۰، صص ۲۶ - ۲۰؛ و-

سند شماره ۲۵۲۳۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: صورت جلسه فرماندهان محور دزفول، ۲۷/۷/۱۳۶۰، صص ۹۵ - ۹۰؛ و- سند شماره ۲۵۲۱۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات عنکوش به اطلاعات عملیات سپاه دزفول، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۹۳۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات اهواز به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص ۲۷۱.

۳- سند شماره ۰۰۵۲۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۳.

حمله به مقر نیروهای خودی، بمب گذاری، گروگان گیری و اخاذی از مردم ازجمله اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین بود. نیروهای خودی نیز امروز موفق به ادامه پاک سازی و استقرار در ارتفاعات سرکوب جوانرود و کشف تعدادی اسلحه در حوالی ارومیه شدند. علاوه بر درگیری های نظامی، امروز حزب دمکرات کردستان، درپی اقدام دادگاه انقلاب اسلامی در آزادکردن ۱۰ نفر از فریب خوردگان کرد به مناسبت عید قربان، در اقدامی غیرمترقبه، ۱۳ تن از نیروهای خودی را آزاد کرد.

نیروهای حزب دمکرات به پایگاه نیروهای خودی در "مائین بلاغ" در محور تکاب - صائین دژ حمله کردند که در این درگیری یک درجه دار ارتشی به شهادت رسید و ۲ پاسدار و سرباز نیز زخمی شدند. نیروهای خودی نیز در عملیاتی متقابل، به نیروهای مهاجم حمله کردند که درنتیجه آن ۸ تن از مهاجمان کشته و ۱۲ نفر زخمی شدند. باقیمانده نیروهای ضدانقلاب نیز درحالی که جنازه های کشته شدگانشان در منطقه درگیری باقی مانده بود، از آنجا گریختند. مهاجمان ساعت ها پس از پایان درگیری، توانستند جنازه های باقیمانده را در تپه های اطراف منطقه درگیری تخلیه کنند.(۱)

نیروهای حزب دمکرات در ساعت ۱۰ شب نیز به مرکز مخابرات مهاباد حمله کردند که در همان دقایق اولیه حمله، با پاسخ نیروهای سپاه مواجه شدند. نیروهای سپاه پس از پاسخ اولیه به این حمله، توانستند با گسترش یافتن در اطراف منطقه درگیری، مهاجمان را محاصره و با واردکردن تلفات سنگینی آنها را وادار به عقب نشینی کنند. در این درگیری که تا ساعت ۲ بامداد ادامه داشت، ۷ تن از مهاجمان کشته یا زخمی و ۱۲ نفر نیز دستگیر شدند. از نیروهای خودی نیز ۳ نفر از افراد مخابرات و یک پاسدار زخمی شدند. همچنین به ساختمان مخابرات و چند خودرو پارک شده در اطراف این محل خسارت هایی وارد شد.(۲)

در میاندوآب، بمبی که در یکی از مقرهای سپاه این شهر کار گذاشته شده بود، منفجر شد و هم زمان با آن، نیروهای حزب دمکرات ساختمان های فرمانداری، دارایی و سپاه را زیر آتش گرفتند، از خسارات و تلفات واردشده گزارشی دریافت نشده است.(۳)

در گردنه "صلوات آباد" در ۱۳ کیلومتری شرق شهر سنندج، نیروهای مسلح غیرقانونی مسافران یک مینی بوس را گروگان گرفتند.(۴)

همچنین در حوالی روستای "کنگچین" سرو در شمال غربی ارومیه، نیروهای حزب دمکرات ۶ نفر از پاسداران این منطقه را که با یک خودرو سیمرغ درحال تردد بودند، گروگان گرفتند.(۵)

به نوشته روزنامه اطلاعات، ۱۳ نفر از افراد نظامی که ماه ها پیش به دست عناصر مسلح

۱- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده عملیاتی غرب (کرمانشاه)، شماره ۵۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب (کرمانشاه)، شماره ۵۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۲- سند شماره ۰۷۱۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مرکز فرماندهی به سماجا۳ مرکز فرماندهی، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۹۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۵ به اطلاعات مرکز، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، ارومیه - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، مهاباد - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۴- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳؛ و- سند شماره ۱۱۹۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

حزب منحله دمکرات، گروگان گرفته شده بودند در پیرانشهر آزاد شدند. به گزارش سپاه پاسداران پیرانشهر، از این عده یک تن افسر، یک نفر درجه دار، یک عضو بسیج و ۱۰ نفر دیگر سرباز هستند.(۱) به نظر می رسد آزادشدن این افراد به نحوی با اطلاعیه دادگاه انقلاب اسلامی مهاباد که در تاریخ ۱۷/۷/۱۳۶۰ صادر شد، بی ارتباط نباشد. در آن اطلاعیه اعلام شده بود که ۱۰ نفر از محکومان این دادگاه به مناسبت روز عید قربان (۱۷/۷/۱۳۶۰) آزاد شدند و ۱۰ نفر دیگر نیز به مناسبت عید غدیرخم در تاریخ ۲۵/۷/۱۳۶۰ آزاد خواهند شد.

در روستای "پساوه" بوکان، ۴ نفر از افراد مسلح غیرقانونی با پوشیدن لباس سازمانی پاسداران، اهالی روستا را تهدید کردند و مقداری طلا و جواهر و مبلغ ۳۹۰,۰۰۰ ریال پول نقد از مردم روستا اخاذی کرده و متواری شدند.(۲)

در ادامه فعالیت نیروهای خودی در منطقه میان کامیاران و جوانرود، امروز افراد خودی بقیه مناطق آلوده را پاک سازی کردند و نیروها در برخی از ارتفاعات "سرکوب" مستقر شدند. بنا بر اعلام سپاه منطقه ۷، در درگیری های چندروزه در این منطقه، ۱۲ نفر از نیروهای حزب دمکرات کشته و ۲۲ نفر زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز یک تن شهید و یک نفر زخمی شد.(۳)

نیروهای کمیته ارومیه در بازرسی از روستای "جاریحان" رشکان در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی ارومیه، ۶ قبضه اسلحه ژ۳، ۲ قبضه ام۱ و ۶ قبضه دیگر از انواع سلاح ها را کشف کردند.(۴)

۱

درحالی که سازمان مجاهدین خلق (منافقین) هرروز انواع ترورها و انفجارها را انجام می دهد و دست به کشتار دسته جمعی مردم می زند، مسئول این سازمان در دیدار با مسئول روابط بین الملل حزب کمونیست ایتالیا(۵) مدعی حمایت از حقوق بشر شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، "میشل بوری" مسئول روابط بین المللی حزب کمونیست ایتالیا مدت ۵/۲ ساعت با ابوالحسن بنی صدر و مسعود رجوی در "اوورسوراواز"(۶) در نزدیکی پاریس ملاقات و گفت وگو کرد. میشل بوری از هرگونه اظهارنظری درباره مفاد این گفت وگو خودداری کرد، اما مسعود رجوی خاطرنشان کرد این دیدار در چارچوب حمایت از حقوق بشر، که حکومت موقت تحت ریاست وی درپی آن می باشد، انجام شده است. رجوی سپس افزود: برای اعمال حقوق بشر با احزاب و سازمان های همه کشورها و سازمان های بین المللی تماس می گیرد.(۷)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۱۴۴۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات، طرح و برنامه ریزی عملیات ستاد سپاه پاسداران منطقه۷، شماره ۱، ۲۴/۷/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۲۵۲۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی منطقه۷ به فرماندهی منطقه۷، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۸؛ و- سند شماره ۰۴۹۹۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز،

۲۴/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه - خبرگزاری پارس.

۵- البته دیدار رجوی با این فرد که پیوندهای فکری و راهبردی با کشورهای بلوک شرق دارد، خود جای تأمل دارد.

۶- محل اقامت بنی صدر و رجوی در حومه پاریس

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۶، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۱

رادیو کلن در یک مقاله کوتاه رادیویی، به بررسی درگیری های داخل ایران پرداخته و بدون اشاره به نوع اقدامات مخالفان مسلح نظام جمهوری اسلامی، از کاهش فعالیت های آنان سخن گفته است. نویسنده مقاله با بیان این جمله که ایران در حالت "آرامش قبل از طوفان" است، ادامه بحران در ایران را همچنان امکان پذیر دانسته، می نویسد: تا اواخر تابستان در ایران، موج ترور و سوءقصد بالا گرفته بود که درپی آن تعدادی از شخصیت های سیاسی و مذهبی جان خود را از دست دادند، اما از چند هفته پیش؛ یعنی پس از بمب گذاری در اداره یا کاخ ریاست جمهوری و سوءقصد به جان آیت الله مدنی، این طور به نظر می رسد که گویا ایران از آرامش قبل از طوفان برخوردار است، زیرا بعد از زدوخوردهای خونین که میان طرف داران سازمان مجاهدین خلق و سپاه پاسداران در ۲۷ سپتامبر (۵/۷/۱۳۶۰) انجام شد و به کشته شدن ۲۷ نفر انجامید، دیگر ضربه بزرگی ازطرف مخالفان حکومت اسلامی مشاهده نشده است. باوجوداین، اوضاع سیاسی بسیار بحرانی است. همچنین این واقعیت که رسانه های تحت نظارت دولت، تبلیغات خود علیه مجاهدین خلق را - که در اصطلاح دولتی منافقین خوانده می شوند - با همان شدت و حدت قبلی ادامه می دهند.(۱)

۲

جلسه شورای عالی دفاع برای بررسی اوضاع سیاسی و نظامی کشور تشکیل شد و درباره طرح پیشنهادی سازمان کنفرانس اسلامی - که حبیب شطی، دبیرکل این سازمان، آن را به میرحسین موسوی، وزیر امور خارجه ایران، ارائه کرد - تصمیم گیری شد.(۲) لزوم خروج بدون شرط نظامیان عراقی از مناطق اشغالی و خودداری ایران از هر نوع مذاکره قبل از عقب نشینی عراق، بخشی از پاسخ ایران به پیشنهاد صلح سازمان کنفرانس اسلامی بود که در این جلسه درباره آنها تصمیم گیری شد. خبرگزاری پارس درباره موضوعات مورد گفت وگو در این نشست، گزارش داد:

«شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله سیدعلی خامنه ای، رئیس جمهوری و با حضور اعضای این شورا تشکیل جلسه داد. در این جلسه که حجت الاسلام حاج سیداحمد خمینی نیز حضور داشت، ضمن بررسی وضع کلی جبهه های جنگ درباره طرح پیشنهادی سازمان کنفرانس اسلامی که توسط حبیب شطی به وزیر امور خارجه کشورمان تسلیم شده بود، بحث و تبادل نظر به عمل آمد. در پایان نشست شورای عالی دفاع، رئیس جمهوری درباره طرح پیشنهادی حبیب شطی گفت: گزارش پیشنهاد حبیب شطی توسط وزیر خارجه در جلسه مطرح

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۰، ۲۵/۷/۱۳۶۰، ص۵ ضمیمه، رادیو کلن، ۲۴/۷/۱۳۶۰.

۲- به روزشمار ۱۵/۷/۱۳۶۰ مراجعه کنید.

شد و پس از بحث و تبادل نظر، پاسخی برای آن در جلسه مورد توافق قرار گرفت. آقای خامنه ای افزود: این گزارش حاوی نکته مهم جدیدی نیست و تنها مسئله ای که در این پیشنهاد وجود دارد و در پیشنهاد قبلی با این صراحت وجود نداشت، پذیرفتن عقب نشینی است.

رئیس جمهوری گفت، حبیب شطی تصریحاً به وزیر خارجه ما گفت که هیچ کس توقع ندارد تا هنگامی که نیروهای دشمن در خاک شما هستند، شما تن به مذاکره بدهید و این مسئله را هرگز با این صراحت به ما نگفته بودند و این موضوع حاکی از موضع ضعفی است که صدام اکنون دارد. وی افزود: وزیر خارجه ما در مذاکره با حبیب شطی بر چند نکته تأکید کرده که همان نکاتی است که ما هم قبلاً مورد تأکید قرار دادیم. یکی خروج بی قیدوشرط نیروهای متجاوز [است،] و تا هنگامی که نیروهای متجاوز از ایران خارج نشوند ما هیچ گونه مذاکره و بحثی را با دولت عراق نمی پذیریم. گرچه حبیب شطی پذیرفته که نیروهای عراقی باید بدون قیدوشرط عقب نشینی کنند، لکن در اثنای مذاکره اظهاراتی دارد که این پذیرفتن را مورد تردید قرار می دهد و ما در صداقت نیروهای عراقی و دولت متجاوز عراق در قبول این نکته دچار شک و تردید می شویم.

رئیس جمهوری افزود: ما می گوییم نیروهای عراق باید بدون هیچ قیدوشرطی عقب نشینی کنند و بعد از آنکه نیروهای عراقی به آن طرف مرزهای قبل از تجاوز رفتند، ما مذاکراتی را ممکن است داشته باشیم که از آن جمله تعیین متجاوز و آغازکننده جنگ است که قابل بررسی و گفت وگو است و هیئت های بین المللی یا کنفرانس اسلامی اگر می خواهند، کمیسیون هایی تشکیل بدهند و پس از رسیدگی، متجاوز را تعیین کنند.

رئیس شورای عالی دفاع همچنین گفت: بعد از مشخص شدن متجاوز، باید متجاوز مورد محاکمه قرارگیرد و مسئله مهم دیگر خسارت [های] جنگی است. در این جنگ می دانیم که خسارات فراوانی به دو کشور وارد آمده و هرکس متجاوز بوده باید خسارات جنگ را بپردازد.

وی افزود: ما از حالا دراین مورد هیچ ادعایی نداریم. هر هیئت منصفه بی غرضی که می خواهد بیاید و متجاوز را معین کند. اگر ثابت شد که عراق متجاوز بوده آن وقت خسارت جنگی را بدهد.

رئیس جمهوری همچنین درباره قرارداد ۱۹۷۵ الجزیره گفت: ما تاکنون اعلام لغو این قرارداد را نکرده ایم و عراق یک جانبه این قرارداد را لغو کرده و این مسئله هم قابل بررسی است و می توانیم در خلال گفت وگوهای دیگری که بعد از خروج نیروهای عراقی از خاک ایران مطرح می شود، این مسئله هم بررسی شود. این مسائل که عنوان شد، تصمیمی است که در پاسخ به حبیب شطی گرفته شده و رسماً وزیر خارجه ما به ایشان اطلاع می دهد.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۱، ۲۵/۷/۱۳۶۰، صص ۱۴ – ۱۲، تهران – خبرگزاری پارس، ۲۵/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۳.

۱

آقای هاشمی رفسنجانی، خطیب این هفته نمازجمعه تهران، در خطبه های نمازجمعه امروز، درباره مشکلات و مسائل روز مطالبی را بیان کرد. محورهای اصلی سخنان وی عبارت بود از: وجود خیل فراوان آوارگان جنگی و تلاش ناکام امریکا، عراق و برخی گروه های غیرقانونی برای استفاده از آنان علیه نظام جمهوری اسلامی، تأکید بر مبارزه با تروریسم در اشکال نظامی و اقتصادی و اشاره به نامه امام خمینی در واگذاری اختیارات استفاده از احکام ثانویه به مجلس شورای اسلامی و اعتماد ایشان به این نهاد. بخش هایی از سخنان وی به نقل از روزنامه اطلاعات به این شرح است:

«یکی از معجزه های انقلاب اسلامی ایران اداره جنگ زدگان است که در مقایسه با همه معیارهای موجود دنیا کار فوق العاده ای است. عراق، امریکا و دشمنان داخلی ما روی مسئله جنگ زده ها به عنوان بمب عظیم مخرب ساعتی حساب کرده بودند و محاسبه می کردند که با گرفتن شهرها مردم این شهرها وقتی پراکنده و بی خانمان شدند، در جامعه می ریزند و آن را منفجر می کنند. حساب می کردند که ضدانقلاب وارد آنها می شود و آنها را به تظاهرات و تحصن می کشاند و جامعه را متزلزل می کند و شروع هم کردند. مجاهدین، پیکاری ها و فداییان اقلیت، به میان آنها رفتند که از بین آنها سربازگیری کنند، ولی این بمب ساعتی که به کار گرفته بودند، به خوبی مهار شد و برعکس وسیله ای شد برای ادامه جنگ. آنها می خواستند از اردوگاه های آوارگان محل فساد و بی عفتی بسازند، درحالی که امروز محل تربیت بچه ها شده است. این بچه ها با همه فقر و کمبودی که در اردوگاه ها دارند، به عاملی برای پیشبرد انقلاب و ادامه جنگ تا پیروزی تبدیل شده اند. در این موضوع ۳ عامل وجود دارد که یکی از آنها ایمان مردم است. مردم پذیرفته اند که در جنگ و در انقلاب، محرومیت ها را باید تحمل کرد. عامل دیگر، خود مردم و کمک های آنهاست، عامل سوم مسئولان جنگ هستند که همیشه برای حل مشکلات راه

می افتنـد و علاقه منـدی خود را به انقلاب نشان می دهنـد و خانواده هایی که معلول دارند و شـهید و مجروح داده اند، بهترین پشتوانه های انقلاب اند.»

امـام جمعه موقت تهران سـپس به موضوع تروریسم و برخورد بـا آن اشـاره کرد و گفت: «تروریست های داخلی از سه وسـیله؛ یعنی ایمان، اطلاع و ترس، محروم بودنـد. ایمان نداشـتند، زیرا مخالف انقلاب و همه نهادهای انقلابی بودند. بی اطلاع بودند، چـون گرداننـدگان گروهـک هـا مـانع مطلع شـدن بچه هـا می شدنـد و قبـل از اینکه زور به کـار رود، اینهـا هرکـاری که می خواستند انجام می دادند.

... البته بعـد از سـرکوبی این تروریست هـا، نوبت تروریست هـای اقتصـادی است؛ پس اگر تروریست هـا ارشـاد نشدنـد، بـاید متوسل به سومین وسـیله اجرای قانون که همان زور و ترس است شـد. امیـدوارم این بچه ها از این به بعد طوری رفتار کنند که دادگاه های ما با تنبیه های کوچک تر هم بتوانند مسئله را حل کنند و احتیاجی به اعمال آخرین حد آن نباشد.»

وی سـپس دربـاره نـامه امـام به مجلس گفت: «داشـتن این اعتمـاد به مجلس برای نماینـدگان مردم و خود مردم موجب افتخار است و امیـدواریم مجلس آزمایش خوبی درجهت رعایت اصول مقررات اسـلام بدهد. من همین جا اخطار می کنم که ممکن است شیاطینی که دست اندرکارند، برای ایجاد جو ناسالم شیطنت کنند، به این صورت که بگویند ممکن است افکار تندی در مجلس باشد و حدود مالکیت را بشکند و بروند پیش علما شیطنت کنند و نظر علما را دچار تردید کنند و در جامعه جو ناسالم ایجاد کنند.

امام بعد از یک سال و نیم، این مجلس را شناخته اند و این کار را با شناخت انجام داده اند و مطمئن باشند که مجلس مبراتر از این است که چپ گرایی کند و امیدواریم در سایه این اعتماد و مراعات حدود و ثغور اسلام، هم مشکلات را برطرف و هم به جامعه اعتماد بدهیم که حدود مالکیت ها و فعالیت های اقتصادی، کشاورزی، صنعتی و حرکت های تولیدی که در جامعه می شود، با قوانین حساب شده ای که بگذرانیم، بتوانیم راه حرکت جامعه را باز کنیم.»(۱)

۱

در حضـور پلیس آلمـان و در یـک اقـدام غیرمنتظره، غرفـه کتـاب ایران در سـومین روز برگزاری نمایشـگاه بین المللی کتـاب فرانکفورت تعطیـل شـد. نماینـده کـانون پرورش فکری کودکـان، که یکی از ایرانیان شـرکت کننـده در این غرفه بود، درباره چگـونگی فعـالیت غرفـه ایران، نحـوه اسـتقبال بازدیدکننـدگان از ایـن غرفه، حساسـیت گروه هـای ضـدایرانی به غرفه ایران و اقدامات و هماهنگی آنها با پلیس فرانکفورت و سرانجام چگونگی تعطیلی غرفه ایران گفت:

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴.

«دو روز اول نمایشگاه ۱۴ و ۱۵ اکتبر (۲۲ و ۲۳ مهرماه) استقبال نسبتاً خوبی از غرفه ما به عمل آمد. بحث های مختلفی ازنظر مسائل سیاسی شد و مشخص بود مردم آلمان از اینکه اخبار به طور یک طرفه به آنها می رسد، خسته شده اند. آنها مشتاقانه به اخبار ایران گوش می دادند. ... همچنین چند نسخه از مجله سروش به زبان انگلیسی در همان روز اول تمام شد. البته، مسئولان نمایشگاه از اینکه غرفه ما محل تبلیغ به سود ایران شده بود، راضی نبودند. در روز سوم برپایی نمایشگاه، ساعت ۵/۳ بعدازظهر نزدیک به ۵۰ نفر از دانشجویان ایرانی که متشکل از گروه های مخالف ایران بودند با حمل پلاکاردهایی که نوشته بودند، "این غرفه باید تعطیل شود" و پوسترهای رنگی گران قیمت و ده ها هزار اعلامیه علیه انقلاب اسلامی، فریادزنان به غرفه ایران هجوم آوردند و کتاب ها و عکس های امام و پرچم ها را پاره کردند. پلیس آلمان هم هیچ گونه واکنشی نشان نداد و مشخص بود که در جریان امر قرار دارد. این افراد پس از پاره کردن کتاب ها درحالی که به روی زمین نشسته بودند، شعار مخالفت می دادند. این افراد ما را تهدید می کردند که درصورت خروج از نمایشگاه کشته می شوید. ما که فقط ۵ نفر بودیم، بعد از پایان کار نمایشگاه؛ یعنی ساعت ۶ بعدازظهر، باوجود اصرار پلیس، غرفه را ترک نکردیم تا حدود ساعت ۸ شب که پلیس ناچار شد از در مخفی ما را خارج کند. فردای آن روز نیز هریک از ما به طور ناشناخته وارد نمایشگاه شدیم و دیدیم که آنها مجهزتر از روز قبل با شرکت حدود ۱۰۰ نفر، کارناوال به راه انداخته اند. شخصی را به شکل امام درست کرده اند که دستوراتی می دهد و بقیه اجرا می کنند. وقتی ما به پلیس اعتراض کردیم که در نمایشگاه این کار نباید ادامه پیدا کند و نگذارید این افراد از کنار غرفه ایران عبور کنند، پلیس آلمان ترتیب اثری نداد. بعدازظهر همان روز که این افراد شروع به شعاردادن و فحاشی کردند، تنها کاری که ما انجام دادیم این بود که الله اکبر بگوییم. در همین رابطه هنگامی که یکی از برادران انجمن اسلامی، که به عنوان مترجم ما را همراهی می کرد، به پلیس آلمان اعتراض کرد. پلیس وی را دستگیر کرد که ما چندین ساعت از او خبری نداشتیم. در روز سوم نمایشگاه، پلیس به ما گفت غرفه را تعطیل کنید، ما موافقت نکردیم، زیرا فکر می کردیم در یک نمایشگاه بین المللی فرهنگی شرکت کرده ایم، ولی تمام اخبار رسانه های گروهی دربست به نفع مخالفین بود و کوچک ترین خبری مربوط به ما در روزنامه ها درج نمی شد.»(۱)

۱

روزنامه انگلیسی فایننشال تایمز در مقاله ای چگونگی فعالیت خطوط هوایی بین المللی فعال در ایران و علت قطع همکاری آنها با ایران را بدون در نظر گرفتن تأثیر عوامل سیاسی بر تصمیم این شرکت ها، بررسی کرده است. در این مقاله آمده است:

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷، ۱۲/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، تهران - خبرگزاری پارس.

«وجود نگرانی های ایمنی در فرودگاه بین المللی تهران، توأم با اشکالات موجود در پرداخت اجاره هواپیماهای دو شرکت از سه شرکت هواپیمایی خارجی باعث گردید که آنها جهت قطع پرواز های خود به تهران تحت فشار قرار گیرند؛ درنتیجه از تاریخ دوم نوامبر، شرکت "سوئیس ایر" بجز "ایران ایر"، تنها خط هوایی بین المللی است که به پروازهای خود به تهران ادامه می دهد.

ازسرگیری برنامه های پرواز به وسیله چندین خطوط هواپیمایی بین المللی در ماه های ژوئن و ژوئیه یک پیروزی مهم برای ایران بود. تمام این پروازها به دنبال شروع جنگ خلیج [فارس] در سپتامبر ۱۹۸۰ قطع شده و ازسرگیری پرواز آنها مستلزم پذیرش کنترل ازجانب ایران بر حریم فضایی شمال خود می باشد.

از چهار خط هوایی که پروازهای خود را از سر گرفتند، شرکت "ایر فرانس" از اواسط ماه اوت بعد از وخیم شدن روابط ایران و فرانسه، که به دنبال فرار بنی صدر، رئیس جمهور سابق ایران، به پاریس و خروج اتباع فرانسوی از ایران به وقوع پیوسته بود، یک پرواز در هفته خود را به ایران قطع نموده است.

سه خط هواپیمایی باقیمانده، "لوفت هانزا" متعلق به آلمان غربی، "ایبریا" متعلق به اسپانیا و سوئیس ایر اخیراً دررابطه با داشتن امنیت جهت فرودآمدن تحت هرگونه شرایط جوی، احتمال هرگونه حمله هوایی، حق انتقال ارز خارجی، مذاکراتی را با مقامات ایرانی به عمل آوردند. براین اساس، شرکت هواپیمایی ایبریا از اول هفته پیش، پروازهای خود را به تهران قطع کرد و شرکت لوفت هانزا از اول ماه نوامبر تعداد پروازهای خود را از هفته ای دو بار به نصف تقلیل خواهد داد.»(۱)

۱- اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره۹۹، ۱۳۶۰/۷/۳۰، ص۴۷، لندن - فایننشنال تایمز.

روزشمار جنگ شنبه ۲۵ مهر ۱۳۶۰ ۱۸ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۷اکتبر ۱۹۸۱

۱

درپی تصرف مجدد تپه۱۲۰ در محور غرب رودخـانه کرخه در منطقه جنوب به دست ارتش عراق، تبـادل آتش میان نیروهای خودی و دشـمن، امروز نیز در مناطق دزفول، شوش و خرمشـهر ادامه داشت. همچنین سقوط یک جنگنده عراقی در این منطقه و پناهنده شدن یک افسر و سرباز عراقی در شمال غرب کشور از دیگر خبرهای نظامی این روز است.

امروز تبـادل آتش میان نیروهای خودی و دشـمن در محور دزفول و شوش ادامه داشت؛ براساس گزارش های رسـیده، به ویژه در مناطق عنکوش و شـلیبیه نسـبت به روزهای قبل از شـدت بیشتری برخوردار بود. براثر حملات شدید دشـمن در شـلیبیه یک پاسدار شهید و ۴ تن دیگر از نیروهای خودی مجروح شدند.

در محور خونین شـهر نیز تبـادل آتش به طور پراکنـده ادامه داشت.(۱)مواضع و محـل تجمع نیروهای عراقی در بخش اشـغالی خونین شـهر زیر آتش خمپـاره هـای خودی قرار گرفت. در یکی از این درگیری ها در جبهه کوت شـیخ، دشـمن در پاسـخ به خـط آتش مؤثر نیروهـای خـودی به شـدت به طرف رزمنـدگان آتش گشـود، امـا اکـثر گلوله هـای آنـان در آب فروریخت. درمقابل، نیروهای پاسـدار با اسـتفاده از تفنگ ۱۰۶ میلی مـتری آتش دقیـق و مؤثری را روی مواضع دشـمن در بخش اشـغالی اجرا کردنـد که درنتیجه آن چنـد سـنگر گروهی و انفرادی عراق منهـدم شـد و یـک انبار بزرگ سوخت در پشت دادگستری آتش گرفت و حداقل ۱۰ تن از افراد دشـمن کشـته شدند. امروز همچنین نقل وانتقالاتی از دشمن در سه راهی پارساون دیده شد که با آتش خمپاره انداز پاسداران مستقر در جبهه محرزی از آن جلوگیری به عمل آمد.(۲)

همچنین یک فرونـد میگ عراقی که قصـد حمله به منطقه شـرق کارون را داشت، قبل از هرگونه اقدام هدف آتش یک فروند جنگنده نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت و در آب های جنوب کشور سرنگون شد.(۳)یک افسر و یک سرباز عراقی هم در جبهه مریوان خود را تسلیم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مریوان کرده، تقاضای پناهندگی سیاسی کردند.(۴)

ص: ۲۱۷

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شـهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، صص ۹۲ - ۹۰، گزارش شماره ۳۷۹، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، صص ۹۷ - ۹۶، گزارش شماره ۳۸۱، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی در شهرهای سقز، عباس آباد سنندج و در محور سنندج - همدان، ۹ نفر از مردم عادی و نیروهای خودی را شهید یا زخمی کردند و چند نفر را نیز گروگان گرفتند.

یکی از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی ساعت ۱۵، یک بمب دست ساز را به بخش پرتردد بازار شهر سقز پرتاب کرد که براثر انفجار این بمب، ۲ پیرزن شهید و ۵ تن از اهالی شهر نیز زخمی شدند.(۱)-(۲)همچنین در یک درگیری که در منطقه عباس آباد سنندج بین نیروهای ژاندارمری و عناصر مسلح غیرقانونی روی داد، یکی از سربازان ژاندارمری زخمی شد.(۳)در همین شهر، یکی از نیروهای سپاه به نام "موسی زارعی" درمقابل منزل خود هدف گلوله یک تیم ۲ نفره عملیاتی افراد مسلح غیرقانونی قرار گرفت و به شهادت رسید.(۴)علاوه براین، افراد مسلح غیرقانونی در ده کیلومتری سنندج به همدان، یک خودرو تریلر حامل قیر و ۲ کامیون را ربودند و رانندگان را نیز گروگان گرفتند. این افراد همچنین سرنشینان یک خودرو پیکان را در جاده کامیاران - سنندج به گروگان بردند.(۵)

۱

امروز اعضای گروه های مسلح تروریستی در شهرهای شیراز، رشت، اردبیل، ارومیه، مشهد و تبریز دست به تحرکاتی ازجمله ترور و بمب گذاری زدند که بیشتر آنها، به دلیل هشیاری نیروهای امنیتی، ناکام ماند. دراین میان، فجیع ترین حادثه در شیراز اتفاق افتاد.

در این شهر افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در نزدیکی میدان جمهوری با مواد آتش زا یک اتوبوس شرکت واحد را که ۴۰ مسافر داشت، به آتش کشیدند که یک دختربچه ۷ ساله به نام لیلاـ نوربخش و یک کودک دیگر که امکان شناسایی وی میسر نشد، در آتش سوختند و به شهادت رسیدند. ۲۰ نفر از مسافران نیز زخمی شدند که ۱۵ نفر از آنان پس از معالجات اولیه مرخص شدند و ۵ نفر دیگر نیز که جراحات آنان عمیق بود در بیمارستان های سعدی و نمازی این شهر بستری شدند.(۶)

راننده اتوبوس در گفت و گو با روزنامه اطلاعات درباره چگونگی وقوع این حادثه گفت: «دو دختر که در محل بیمارستان حافظ سوار اتوبوس شدند، در بین راه فریاد زدند: بمب! من اتوبوس را کنار خیابان پارک کردم که همان دخترها در لحظات اولیه، درحالی که باسرعت از اتوبوس پیاده می شدند، شیئی را به وسط اتوبوس انداختند که براثر انفجار آن، چند زن و بچه که قادر به خارج شدن از اتوبوس نبودند، دچار آتش سوزی شدند.»(۷)

همچنین در رشت، افراد مسلح تروریست به قصد ترور حجت الاسلام "احسان بخش"، امام جمعه شهر به منزل وی حمله کردند که با تیراندازی محافظان، مهاجمان متواری شدند. در جریان این

۱- یکی از مجروحان، عامل پرتاب بمب را شناسایی کرد که ۲ روز بعد دستگیر شد.

۲- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۲، ۲۶/۷/۱۳۶۰، صص ۲۴ - ۲۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب (کرمانشاه)، شماره ۵۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۲۹۴۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۲۵/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس.

۵- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۲، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۲۵، شیراز- خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲، شیراز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۸، شیراز- خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۷- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۲، شیراز.

حمله، استوار دوم "قربان نادری فر"، مأمور شهربانی از محافظان منزل، به شهادت رسید.(۱)

در اردبیل نیز "حمید غریبانی"، دادیار سابق دادسرای انقلاب این شهر، در ساعت ۱۹:۳۰ بعد از اقامه نماز هنگام خروج از مسجد صفوی این شهر، هدف گلوله ۲ موتورسوار تروریست قرار گرفت و به شهادت رسید.(۲)

در دو نقطه از شهر ارومیه در ساعت ۲۱ تا ۲۲، دو بمب در خیابان های "بهار" و "عسگرآباد" این شهر منفجر شد که تلفات جانی نداشت، اما به چند منزل مسکونی خسارت هایی وارد شد.(۳)

همچنین در مشهد نیروهای معارض در ساعت ۱۸:۳۰، یک کپسول گاز را که با بنزین چاشنی شده بود، به منزل یکی از افراد متعهد شهر پرتاب کردند که کپسول گاز در نزدیکی در ورودی خانه منفجر شد، اما خسارت جانی به بار نیاورد.(۴)

در خیابان خوش منشعب از بلوار شهید قرنی شهر مشهد، اهالی محل به نیروهای سپاه و شهربانی اطلاع دادند که بمبی در یک خرابه کار گذاشته شده است. با حضور این نیروها و جست وجو در این خرابه، ۶ عدد سه راهی با چاشنی الکتریکی، یک جعبه مواد منفجره، ۲ عدد توپ تنیس که با مواد منفجره پر شده بود و یک نهج البلاغه که در داخل آن مواد منفجره جاسازی شده بود، کشف شد.(۵)

در خیابان سلمان شهر مشهد، ۲ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، پس از سوارشدن به یک خودرو متعلق به یک افسر نیروی هوایی قصد داشتند تا با تهدید اسلحه خودرو را سرقت کنند که با واکنش به موقع راننده خودرو، هر دو نفر خلع سلاح و دستگیر شده، به کمیته بخش ۵ مشهد تحویل داده شدند.(۶)

در انتهای خیابان شریعتی شهر تبریز و در نزدیکی گورستان امامیه این شهر، نارنجکی که سرنشینان یک وانت بار پرتاب کرده بودند، منفجر شد که خسارتی به بار نیاورد. پس از این انفجار، نیروهای بسیج در محل حضور یافتند و پس از بررسی کامل منطقه، ۲ عدد نارنجک جنگی دیگر را نیز که عمل نکرده بود، کشف کردند. در انتهای خیابان خیام این شهر نیز یک نارنجک که در نزدیکی مسجد تله گذاری شده بود، کشف و خنثی شد.(۷)

۱

امام خمینی امروز در نامه ای به آیت الله گلپایگانی، از مراجع تقلید، به دغدغه های فکری ایشان درباره واگذاری بخشی از اختیارات ولی فقیه به مجلس شورای اسلامی برای وضع قوانین با احکام ثانویه پاسخ داد.(۸) یادآوری "عرفی بودن" تشخیص موضوع در احکام شرعی، حوزه اختیارات و محدودیت های مجلس شورای اسلامی در وضع قوانین با استفاده از احکام ثانویه،

۱- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، رشت؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۸، رشت - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، اردبیل - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، تبریز- خبرگزاری پارس.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، مشهد - خبرگزاری پارس به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۹، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳، مشهد.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰؛ و- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۹، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳، مشهد.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۴، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، تبریز- خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۴، تبریز.

۸- درباره زمینه های اجازه به مجلس شورای اسلامی و پیامدهای احتمالی این اجازه و اختلاف نظرهای موجود با استناد به خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی مطالبی تهیه شده که در ضمیمه روزشمار ۱۹/۷/۱۳۶۰ آمده است.

وظایف شورای نگهبان دراین باره، توصیه به جامع نگری به شرع و هدفمندی قوانین شرعی در حمایت از محرومان و مستضعفان، ناسازگاری حکومت اسلامی با حمایت از سرمایه داران و... بخش های مهم نظرهای امام در این نامه است. در این نامه آمده است:

«بسم الله الرحمن الرحیم

حضرت آیت الله آقای گلپایگانی - دامت برکاته

پس از تبریک عید مبارک غدیر به عرض عالی می رساند، تلگراف محترم مبنی بر نگرانی جناب عالی در اختیاراتی که به مجلس داده شده است واصل؛ اختیارات مذکور تشخیص موضوع است که در عرف و شرع به عهده عرف است و مجلس، نماینده عرف و نمایندگان خود از عرف هستند؛ و اگر در حکم خلافی شد، نظارت بر آنها هست و شورای نگهبان در این امری که به عهده آنها است حق دخالت دارند، اگر در حکم ثانوی یا اوّلی خطایی صادر شود، لکن شورای نگهبان حق تشخیص موضوعات به حسب قانون ندارند. درعین حال، من آقایان دست اندرکاران را خواستم که به آنان اخطار نمایم که اگر خلاف قواعد شرع عمل کنند یا برخلاف حکم ثانوی تعدّی کنند، من ساکت نمی نشینم و علمای اعلام بلاد هم عهده دار نظارت در امور می باشند.

لکن باید نکته هایی را عرض کنم که جناب عالی یک طرف صفحه را ملاحظه می فرمایید، طرف دیگر اگر وضع به همان منوال خان خانی و بورس بازی و زمین خواری بماند که باز یک طبقه اشراف بدون رسیدگی به وضعشان، که غالباً برخلاف موازین شرعیه است، در اروپا به عیش و عشرت مشغول و یک طبقه عظیم فقرا برای آنان - برخلاف موازین - کار کنند و با فقر و فاقه زندگی کنند، برای حکومت اسلام و اسلام و قانون اساسی باید فاتحه خواند. اموری که در حفظ نظام اسلامی [دخیل] است یا ضرورت دارد که ترک یا فعل آن فسادانگیز است، نمی شود به خواست عده ای طرف دار زمین خواران به همان منوال بماند. جناب عالی مطمئن باشید که خطر در این طرف بسیار است و در آن طرف خطری نیست، بلکه به حکم ثانوی شرع محدودیت هایی صورت می گیرد که با ترک آن خطرهای عظیمی در کار است و جناب عالی مطمئن باشید که نه مجلسیان به حسب نوع و نه دولت متمایل به چپ است و نه اعمالی که می شود چپی است و من امیدوارم که با نظارت علمای اعلام بلاد چیزی که برخلاف احکام شرع باشد؛ چه احکام اولیه پس از موارد مذکور و چه احکام ثانویه، خطری پیش نیاید. اخیراً عرض می کنم من میل ندارم که تهمتی که سال هاست به روحانیون می زنند و می زدند که اینان طرف دار زمین خواران و سرمایه داران بزرگ هستند و با طرف داری خود موجب ظلم به مردم مستمند می شوند، شاهد پیدا کنند و به ما بچسبانند! و السلام علیکم.

روح الله الموسوی الخمینی»(۱)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر

آثار امام خمینی، ۱۳۷۸، ص ۳۱۱.

۱

آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در مراسم اعطای سردوشی دانشجویان دوره سوم دانشکده افسری ارتش جمهوری اسلامی، درباره جایگاه ارتش ایران در میان ملت و بی سابقه بودن این امر در ارتش های جهان و مسئولیت فرماندهان ارتش به عنوان بخشی از عنصر رهبری، مطالبی بیان کرد. رئیس جمهور گفت: امروز ارتشی که شما افسر آن هستید در میان ارتش های دنیا بی نظیر است، زیرا نه متعلق به شخصی است، نه متعلق به یک جریان مادی است، نه متعلق به خود، بلکه متعلق به ملتی است که معتقد و متکی به یک ایدئولوژی الهی و معنوی است، چیزی که در آن مرگ و نیستی راه ندارد و شما در میان کسانی که در طول سالیان دراز این خدمت را پذیرفته اند، این امتیاز را دارید که امروز محبوب آحاد ملت ایران هستید و ملت شما را از خود می داند و ملت خود را پشت سر شما می داند. رئیس جمهور افزود: شما به نوبه خود در مقابل این مسئولیت، مسئولیتی دارید و آن مسئولیت این است که نخست، با فداکاری و جانبازی وظیفه پاسداری از مرزهای میهن عزیز و انقلاب شکوهمند را انجام بدهید و دیگر آنکه در حوزه فرماندهی، همه کسانی را که زیر امر شما هستند، در همین جهت سوق بدهید که فرماندهی عنصری از رهبری است. شما هرکدام یک رهبر، یک راهنما و یک انسانی که انسان هایی را درجهت صحیح حرکت می دهد، هستید. این را مغتنم شمارید و به وظایفی که این مسئولیت بر دوش انسان می گذارد، آگاهانه عمل کنید.(۱)

۲

درپی اقدام امام خمینی در واگذاری بخشی از اختیارات ولایت فقیه به مجلس شورای اسلامی برای وضع قوانین با استفاده از این اختیارات و به دنبال نامه امام به آقای گلپایگانی با قید اینکه علمای بلاد بر نحوه استفاده از این اختیارات نظارت خواهند کرد، عده ای از علمای بزرگ سراسر کشور که اغلب آنها از امامان جمعه و نمایندگان رهبری در شهرهای مختلف کشور هستند، امروز با ارسال نامه ای، آمادگی خود را برای اعمال این نظارت اعلام کردند. متن نامه به این شرح است:

به دنبال فرمان تاریخی امام مبنی بر اعمال ولایت فقیه برای حل معضلات اجتماع اسلامی و به دنبال سفارش های اکید امام مبنی بر تعزیر شرعی درصورت تخلف متصدیان اجرا و با عرض تبریک به مردم مسلمان و مبارز ایران برای تحقق یکی از اصلی ترین و اساسی ترین اصول حکومتی اسلام ازطرف نایب برحق امام عصر - عجل الله تعالی فرجه - مرجع تقلید، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، به مقام رهبری اطمینان می دهیم که نگذاریم کوچک ترین تخلفی از شرایط مذکور در فرمان یادشده در سراسر ایران صورت گیرد.

حسین موسوی خادمی (اصفهان)، محمد صدوقی (یزد)

عبدالحسین دستغیب (شیراز)، عطاءالله اشرفی اصفهانی (کرمانشاه)

سیدجلال الدین طاهری (اصفهان)، حسین نوری (همدان)

۱- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۲.

شیخ ابوالحسن شیرازی (مشهد)، غلامحسین جمی (آبادان)

عباس واعظ طبسی (مشهد)، سیدحسین آیت اللهی (جهرم)

سیدمهدی یثربی (کاشان)، صادق احسان بخش (رشت)

هادی باریک بین (قزوین)، روح الله خاتمی (اردکان)

سیدمحمدعلی موسوی جزایری (اهواز)، هادی روحانی (بابل)

ابوالفضل نجفی خوانساری (اراک)، عبدالرحمن حیدری و عبدالله محمدی (ایلام)

محمدحسن موسوی آل طیب، محمد موسوی جزایری و محمدحسن آل غفور (شوشتر)، سیدمجدالدین قاضی (دزفول)

محمدحسین مجتهدی (بهبهان)، سیدحسن ذاکری (اندیمشک)

علامه (بم)، محمدباقر طباطبایی (تربت حیدریه)

سیدمحمدحسن علوی (سبزوار)، علی توسلی نجفی (تربت جام).(۱)

۱

امروز آقای هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی)، آیت الله خامنه ای (رئیس جمهور) و آیت الله موسوی اردبیلی (رئیس دیوان عالی کشور) با امام خمینی دیدار و درخصوص موضوعات مختلفی ازجمله انتخاب نخست وزیر آینده، اختیارات مجلس در تصویب قوانین ثانویه با استفاده از اختیارات ولی فقیه و بدون نظر شورای نگهبان و نحوه برخورد با نهضت آزادی با ایشان گفت وگو کردند. آقای هاشمی رفسنجانی درباره این دیدار در خاطرات خود چنین نوشته است: «قرار بود اول وقت، همراه آیت الله خامنه ای و آقای موسوی اردبیلی به زیارت امام برویم، من تأخیر کردم، آنها رفتند. سپس من به دفتر امام رفتم. آنها هم جمع بودند. معلوم شد با امام درباره نخست وزیر مشورت کرده اند و نظرات را گفته اند. از میان آقایان پرورش، غرضی، موسوی، میرسلیم و ولایتی، بیشتر به آقای ولایتی توجه شده، مدتی در دفتر امام نشستیم. جلسه گرم، پرمزاح و با نشاطی بود. ساعت ۱۱، من به زیارت امام رفتم. امام نگران بروز اختلاف، دراثر دستور جدید مبنی بر منع شورای نگهبان از اظهارنظر درباره عناوین ثانویه و محول کردن این حق به مجلس بودند. نگرانی بجاست. گفتم، بعضی ها معتقدند که این اعمال ولایت فقیه نبوده، تشخیص موضوع است که صلاحیت مجلس بوده و اصلاً حق مجلس بوده و نه حق ولی فقیه یا شورای نگهبان؛ و شما فقط راهنمایی کرده اید. کمی امام را از این جهت قانع کردم و توضیحی هم درباره لایحه زمین های شهری دادم. فکر می کنم مفید واقع شد. درباره نهضت آزادی و توقعات آنها هم صحبت کردم. امام نظرشان این است که در مجلس بمانند، ولی روزنامه نمی خواهند؛ تحت فشار قرار نگیرند.»(۲)

۱- همان، ص۱۶.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، صص ۳۳۰ و ۳۳۱.

۱

به دنبال اقدام ناموفق عوامل سفارت عراق در ترور کاردار جمهوری اسلامی ایران در شهر بیروت لبنان،(۱) سفارت جمهوری اسلامی در تقبیح این اقدام، اطلاعیه ای را به این شرح منتشر کرد:

«رژیم عراق که آخرین نفس هایش را در راهی که به عذاب الیم منتهی می گردد، می کشد، به خیال خام خود، گمان می کند که می تواند از راه ترور و وحشت ولو برای چند لحظه بیشتر به زندگی آغشته به خون و تجاوز و ننگش ادامه دهد. [به همین دلیل] در روز پنجشنبه گذشته، اقدام به ترور یکی از فرزندان اسلام کرد که به سرباز روح الله بودن خود افتخار می کند، ولی چشمان خدا که حامی و پاسدار جمهوری اسلامی و فرزندان پاک آن است، این نقشه کثیف را عقیم گذاشت. اقدام مذکور دنباله اطلاعیه دشمنانه ای است که سفارت عراق در بیروت صادر کرده است که به عنوان دخالت مفتضحانه و علنی در امور داخلی کشور میزبان می باشد. ما برای حاکمیت این کشور (لبنان) احترام قائل ایم و هرگونه فعالیت دشمنانه در سرزمین میزبان که منجر به ایجاد فضای آشوب شود را محکوم می کنیم.(۲)

۲

ملک حسین، شاه اردن، در آغاز یک سفر دوره ای به کشورهای منطقه، وارد بغداد شد و مورد استقبال صدام حسین (رئیس جمهوری عراق)، عزت ابراهیم (نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب)، طه محی الدین معروف (نایب رئیس جمهور) و طه الجزاوی (معاون نخست وزیر عراق) قرار گرفت.(۳)

شاه اردن که در صدر یک هیئت عالی رتبه به عراق سفر کرده است با صدام حسین ملاقات و گفت وگو کرد. به گزارش خبرگزاری عراق، در این ملاقات عزت ابراهیم (معاون ریاست شورای فرماندهی انقلاب)، طه یاسین رمضان (عضو شورای فرماندهی عراق) و طارق میشل یوحنا عزیز (معاون نخست وزیر عراق) و همچنین مضر بدران (نخست وزیر اردن)، عامر حماش (وزیر دربار)، مجال اللوزی (رئیس دفتر شاه حسین) و سفیر اردن در عراق نیز حضور داشته اند.(۴)

۱- درباره این اقدام که ۲۳ مهر انجام شد خبر مستقلی به دست نیامد.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۷، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۵ ضمیمه، رادیو اسرائیل، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، به نقل از خبرگزاری فرانسه از پاریس.

رادیو اسرائیل هدف ملک حسین از این سفر را ارزیابی وضع کنونی اعراب و روابط میان کشورهای عربی اعلام کرد.(۱)

وی بعد از دیدار از عراق، که مدت آن اعلام نشده است، به کشورهای امارات متحده عربی، قطر، بحرین و سپس به امریکا سفر خواهد کرد.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۵ ضمیمه، رادیو اسرائیل، ۲۵/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، بغداد - خبرگزاری فرانسه.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۶ مهر ۱۳۶۰ ۱۹ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۸ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز علاوه بر تبادل آتش توپخانه و ادوات در جبهه های جنگ به ویژه در محور غربی مناطق دزفول، شوش، بستان و کارون، شهر آبادان و یکی از روستاهای شهر مریوان زیر آتش توپخانه های ارتش عراق قرار گرفت و خسارت هایی به مردم و مناطق مسکونی و شهری وارد شد. پناهنده شدن تعدادی از نظامیان ارتش عراق به ایران نیز از دیگر رویدادهای نظامی این روز بود.

امروز نیز تبادل آتش بین نیروهای خودی و دشمن در محورهای غرب دزفول و شوش به ویژه در دشت عباس، کرخه، عنکوش، از سندال تا خنگ ادامه داشت. براثر آتش خمپاره انداز نیروهای سپاه یک قبضه خمپاره انداز ۸۲ میلی متری و یک سنگر گروهی دشمن منهدم شد. همچنین یک بالگرد عراقی در منطقه سندال با آتش پدافند خودی متواری شد و یک دستگاه نفربر بی.ام.پی. مجهز به موشک - که از تپه های سندال به سمت مواضع نیروهای خودی درحال حرکت بود - به وسیله موشک انداز نیروهای ارتش به کلی منهدم شد. در منطقه غرب اهواز و به طور مشخص در محور الله اکبر - بستان، درنتیجه آتش شدید خمپاره انداز ۶۰ و ۱۲۰ میلی متری دشمن، ۷ تن از نیروهای بسیج و یک تن از افراد ستاد جنگ های نامنظم زخمی شدند. همچنین ۲ تانکر آب، ۲ دستگاه خودرو و یک آمبولانس نیز آسیب دید. البته نیروهای خودی هم متقابلاً به آتش دشمن پاسخ دادند. از خسارات و تلفات احتمالی اطلاعی در دست نیست.

در این روز، ضمن تداوم تبادل آتش پراکنده بین طرفین در محور حمیدیه، مواضع نیروهای عراقی مستقر در دغاغله نیز زیر آتش شدید خمپاره انداز واحد ستاد جنگ های نامنظم قرار گرفت.(۱)درعین حال، در محور خونین شهر ضمن اینکه در جبهه کوت شیخ تبادل آتش پراکنده ادامه داشت، نیروهای دشمن در جبهه محرزی مواضع خودی را زیر آتش گرفتند، اما پس از اقدام متقابل نیروهای خودی و انهدام یک سنگر آر.پی.جی. دشمن به همراه خدمه و تجهیزات آن و چند سنگر انفرادی، آتش عراق خاموش شد. از سوی دیگر، در آتشباری رزمندگان روی مناطق، مواضع و محل تجمع نیروهای عراقی در بخش اشغالی خونین شهر و همچنین دهکده ولی عصر، یک انبار مهمات در منطقه پل نو آتش گرفت(۲)در محور کارون نیز تبادل آتش به طور پراکنده و با برتری

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، صص ۹۳ - ۶۲، گزارش شماره ۳۸۰، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۹۶، گزارش شماره ۳۸۱، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

آتش خودی ادامه یافت(۱) که با آتش خمپاره انداز رزمندگان اسلام یک جیپ فرماندهی دشمن با نفرات درون آن و یک سنگر و یک دستگاه نفربر عراقی منهدم شد. این درحالی است که برابر گزارش استراق سمع از همین محور «با آتش شدید نیروهای ایرانی یک نفر [عراقی] کشته و ۸ نفر به شدت مجروح شدند که حال ۵ تن از مجروحین بسیار وخیم است.»(۲)

علاوه براین، امروز ارتش عراق مناطق مسکونی و تأسیسات شهری بخشی از شهر آبادان را هدف آتش توپخانه های دوربرد خود قرار داد که درنتیجه آن تعدادی از اهالی شهر شهید یا زخمی شدند و به تأسیسات شهری نیز آسیب وارد شد.(۳)توپخانه های ارتش عراق روستای "کانی میران" در شمال غربی مریوان را نیز گلوله باران کردند. در این اقدام ۳ خانه روستایی آسیب دید و یک نفر از اهالی زخمی شد.(۴)

همچنین ۹ نظامی عراقی - که ۴ تن از آنان همراه با همسر و فرزندشان بودند - و یک غیرنظامی خود را به نیروهای مرزی مستقر در سردشت معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۵)

۱

در چند روز اخیر، نیروهای معارض عراقی به مراکز سازمان امنیت و دفتر استخبارات شهرهای "سیدصادق"، "سیروان" و پاسگاه ژاندارمری "شانه دری" حمله کرده و به ساختمان آنجا آسیب رسانده اند.(۶) نیروهای معارض همچنین "فتاح"، رئیس اداره مهندسی سلیمانیه را هدف قرار داده و به هلاکت رساندند.(۷)

۲

درپی ادعاهای عراق درباره میزان خسارت های واردشده به مبادی صدور نفت ایران، امروز روزنامه میدل ایست اکونومیک سروی با تکیه بر این ادعاها، گزارشی اجمالی از چگونگی صدور نفت ایران و وضعیت پایانه های نفتی تهیه کرده است.

به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، روزنامه میدل ایست اکونومیک سروی امروز نوشته است: پایانه اصلی صادرات نفت ایران در جزیره خارک درنتیجه خسارات جنگی در آستانه تعطیل شدن است. این روزنامه افزود: منابع ایرانی که معتقدند خسارات واردشده به این پایانه آن قدرها هم جدی نیست، این گزارش ها را انکار کرده اند. این منابع می گویند: این خسارات به خصوص در موقعیت حاضر که تولید نفت ایران در سطح پایینی قرار دارد، مانع بزرگی در صادرات نفت ایران به شمار نمی رود. میدل ایست در ادامه افزود: به دنبال حمله هوایی عراق در تاریخ ۳۰ سپتامبر (۸ مهر ۱۳۶۰)، که در جریان آن تلمبه خانه "گوره" آسیب دید، ادامه صادرات نفت ایران با تردید مواجه شده و با تخریب این تلمبه خانه مهم، تمام صادرات نفت از این پایانه قطع شده است. این روزنامه به نقل از منابعی در خلیج فارس که معرفی نشده اند، اعلام کرد: خسارات واردشده به تلمبه خانه "گوره" سنگین است و ماه ها و به قول بعضی ها، بیش از

۱- همان، ص۹۳، گزارش شماره ۳۸۰، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، صص ۱۰۰ - ۹۶، گزارش شماره ۳۸۱، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از اطلاعیه ۶۷۱ ارتش جمهوری اسلامی.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران کردستان.

۵- سند شماره ۲۹۴۰۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب (کرمانشاه)، شماره ۵۱، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۴ ، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس، اطلاعیه شماره ۶۷۲ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۹.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

یـک سـال تعمیر آن طول می کشـد. از زمـان حمله عراق به این طرف، تانکرها به بارگیری خود از تانک های ذخیره نفت در جزیره خارک ادامه می دهند، اما این ذخایر هم در آسـتانه تمام شدن هستند. میدل ایست اکونومیک سروی مطلب خود را این گونه ادامه می دهـد: به مصـرف کننـدگان نفت ایران که عمـدتاً اروپا و هندوسـتان هسـتند، گفته شـده است که از این پس از ترمینـال "لاوان" و "سـیری" بارگیری کننـد. قبل از حمله هوایی عراق، صادرات نفت ایران از جزیره خارک بین ۳۰۰,۰۰۰ تا ۵۰۰,۰۰۰ بشـکه در روز متغیر بـود که ۲۰۰,۰۰۰ بشـکه نیز از تلمبه خانه لاوان و سیری به آن افزوده می شـد. ارقام مـذکور با حـدود صـادرات نفت ایران که در آغـاز سال جاری ۲/۱ میلیون بشـکه در روز بود، مطـابقت می کرد. این روزنـامه سپس می افزاید: اخیراً مشتریان عمده ایران ازقبیل ژاپنی ها و شرکت "بریتیش پترولیوم" به علت بالابودن قیمت، از خرید نفت خام ایران خودداری کرده اند. سایر مصـرف کنندگان ازجمله هندوستان، خریداران اروپایی و خریداران مستقل به خرید نفت ایران ادامه می دهند، ولی در اکثر خریدها، معاملات براساس مبادلات پایاپای انجام می شود.

میـدل ایست در پایـان نوشت: درحالی که ظرفیت نهایی تلمبه خانه لاوان و سـیری بیش از ۲۰۰,۰۰۰ بشکه در روز نیست، اگر تلمبه خانه خارک برای مدتی تعطیل شود، برای ایران مشکل است سطح صادرات نفت خود را حفظ کند.(۱)

۱

ارسـال کمـک هـا و تجهیزات نظامی از کشورهای مختلف غربی و عربی به عراق از ابتـدای جنگ تاکنون همچنان ادامه دارد. براساس فهرستی که روزنامه نیویورک تایمز در شماره امروز خود، از کشورهای سفارش دهنده و تأمین کننده و نوع تسلیحات درخواستی خاورمیـانه از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۰ منتشـر کرده است، عراق در این مـدت، ۲۴ فروند میراژ، ۳۶ فروند بالگرد پوما و مقادیر نامعلومی موشک ضدهوایی آ.آ.ام. و سلاح هدایت شونده ضدتانک از فرانسه؛ ۴ فروند ناو جنگی فریگت از نوع لوپو، ۶ فرونـد رزم نـاو و تعـداد نـامعلومی قـایق هـای حفـاظتی و پشتیبـانی از نوع وزویو از ایتالیـا؛ ۴۰ فرونـد هواپیمای آموزشـی از سوئیس؛ تعـداد نامعلومی میگ۲۳ و میگ۱۷ از شوروی و یـک فرونـد کشـتی جنگی فریگت از یوگسـلاوی خریـداری کرده است.(۲)

امروز نیز ۲۱ دسـتگاه خودرو حامـل مهمـات و تسـلیحات از اردن وارد خـاک عراق شـده و به پادگان التاجی انتقال یافت.(۳) گفتنی است طی چنـد روز اخیر نیز محموله هـای مختلفی از تجهیزات نظـامی به عراق ارسـال شـده است ازجمله در تاریـخ ۱۶ مهرماه جاری، ۸۶ دستگاه خودرو باری(۴) از مرز کویت(۵) و در ۲۲ مهر نیز ۱۹ خودرو کشـنده سنگین ازطریق منطقه عرعر عربستان(۶) اقدام به حمل تجهیزات نظامی به خاک عراق کرده اند.

۱- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۲- اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسـلامی، خلاصه بررسـی مطبوعات جهان، شماره ۱۱۲، ۱/۹/۱۳۶۰، صص ۴۱ - ۳۸، به نقل از نیویورک تایمز چاپ امریکا، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۳- سـند شماره ۳۰۵۰۴۹ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از قرارگاه تاکتیکی تیپ۱ (رکن۲) به فرمانـده گروه های رزمی ۱۱۵، ۱۱۹، ۲۲۲ و ۲۲۷، ۶/۸/۱۳۶۰ سند تک برگی.

۴- ۶۵ دستگاه از این خودروها به پادگان "التاجی" بغداد و ۲۱ دستگاه نیز به پادگان "الرشید" ارسال شد.

۵- سند شماره ۱۳۸۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۲ (م - ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سـند شماره ۵۲۶۷ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، اطلاعات عملیات مرکز (طرح و برنامه عملیات)، شماره ۶، ۲۱/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۶- سـند شماره ۱۳۸۳۴۴ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۲ (م ۱۲۲) به سماجا۳ (مرکز فرمانـدهی)، ۲۶/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

امروز درگیری ها در مناطق کردنشین کاهش چشمگیری یافت و تنها در محور سقز و بانه ۱۰ نفر از افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب کشته یا زخمی شدند. از نیروهای دولتی نیز یک نفر به شهادت رسید.

نیروهای سپاه سقز در عملیاتی روستای گاوشله در ۱۴ کیلومتری شمال شرقی سقز را پاک سازی کردند. در این عملیات ۳ نفر از افراد مسلح غیرقانونی کشته و ۲ تن زخمی شدند و از نیروهای سپاه نیز یک نفر به شهادت رسید.(۱)

در محور بانه – سقز در نزدیکی میرده نیز درگیری شدیدی میان نیروهای خودی و افراد مسلح غیرقانونی درگرفت که به کشته یا زخمی شدن ۵ تن از معارضان انجامید. در همین محور، نیروهای مسلح غیرقانونی در نزدیکی سقز یک بمب دست ساز را در وسط جاده جاسازی کرده بودند که یکی از اهالی بومی، قبل از رسیدن نیروهای خودی به محل بمب گذاری، آنها را از این امر آگاه کرد و کارشناسان نیز بمب را خنثی کردند.(۲)

۲

امروز براثر عملیات های تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد، نوشهر، نیشابور، تنکابن و بابل، ۵ نفر از افراد سپاه و بسیج به شهادت رسیدند و خساراتی به بار آمد. نیروهای امنیتی جمهوری اسلامی نیز در عملیات های اطلاعاتی و امنیتی در شهرهای تهران و زنجان ۲۵ نفر از اعضای گروه های تروریستی را دستگیر کردند. همچنین دادگاه انقلاب قائم شهر با تخفیف در حکم ۷ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) آنها را به ۵ تا ۱۰ سال حبس محکوم کرد.

یک گروه عملیات نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به خودرو گشت سپاه مشهد در نزدیکی چهارراه دکترای این شهر حمله کرد و ۴ نفر از سرنشینان آن به نام های "مهدی باغبانی"، "مهدی سلطانی"، "محمود مولایی" و "محمدصادق کریمی" را به شهادت رساند.(۳)

در نوشهر نیز یکی از اعضای سازمان مجاهدین (منافقین)، "عبدالمجید دکانیان" را ترور کرد و به شهادت رساند. ضارب هنگام فرار هدف گلوله یکی از افراد سپاه قرار گرفت و کشته شد. دکانیان قبلاً از فعالان و وابستگان این سازمان بود که پس از جداشدن از این سازمان، با نهادهای انقلابی همکاری می کرد.(۴)

همچنین نیروهای گشت سپاه در نیشابور به ۲ نفر سرنشین یک موتورسیکلت مظنون شده، به تعقیب آن پرداختند که در حین تعقیب، موتورسیکلت با افتادن در یک گودال متوقف شد، اما بلافاصله سرنشینان آن نیروهای سپاه را به رگبار گلوله بستند و سپس با تهدید اسلحه، یک خودرو درحال عبور را ربوده، متواری شدند. در بازرسی از محل حادثه علاوه بر موتورسیکلت مذکور، یک

۱- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۰۷۱۲۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی مرکز، ۲۷/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۲۷/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب (کرمانشاه)، شماره ۵۲، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۳- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۹، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳، مشهد؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۷، به نقل از خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۴- روزنامه صبح آزادگان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۸، به نقل از خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، نوشهر- خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

کلت خفیف به جامانده از این افراد به دست آمد. در این واقعه نیروهای سپاه آسیبی ندیدند.(۱)

در روستای "کشکو" تنکابن هم در ساعت ۱:۳۰ بامداد، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مسجد این روستا را به آتش کشیدند که باوجود تلاش مأموران آتش نشانی، آتش کل مسجد را در برگرفت و آنجا را تبدیل به تلی از خاکستر کرد.(۲)رادیو صدای ایران، متعلق به سلطنت طلب ها، آتش سوزی این مسجد را به کارگزاران نظام نسبت داد.(۳)

همچنین در روستای چال بندپی شهر بابل، افراد وابسته به گروه های تروریستی، منزل یکی از اعضای بسیج را با کوکتل مولوتف به آتش کشیدند. در این حادثه که تلفات جانی نداشت، همه لوازم منزل فرد بسیجی در آتش سوخت.(۴)

در خیابان دردشت منطقه نارمک تهران، نیروهای کمیته یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که یکی از مراکز اسناد و آرشیو این سازمان بود و اخیراً شناسایی شده بود، محاصره کردند و از ساکنان خانه خواستند که خود را تسلیم کنند، ولی آنها به سوی نیروهای کمیته تیراندازی کردند. درپی این اقدام، درگیری آغاز شد و در مدت ۲ ساعت تیراندازی طرفین به یکدیگر، یکی از افراد سازمان کشته و یکی از پاسداران کمیته نیز زخمی شد. سپس نیروهای کمیته وارد خانه شدند و ۳ نفر از افراد این خانه تیمی را دستگیر کردند. در بازرسی از این خانه تعداد زیادی اسناد و مدارک سازمانی، کروکی منازل افراد انقلابی و حکم های مأموریت دست نویس و همچنین ۲ قبضه اسلحه کمری، ۲ عدد نارنجک و مقادیر فراوانی انواع فشنگ به دست آمد.(۵)

بنا بر اعلام سپاه پاسداران (مرکز) نیروهای این نهاد در ۳ روز گذشته ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین (منافقین) و سازمان مارکسیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر را کشف کردند. در خانه تیمی سازمان پیکار در خیابان گیشا، ۳ نفر از فعالان این سازمان دستگیر شدند. در خانه تیمی دیگر که محل فعالیت افراد سازمان مجاهدین خلق بود، ۴ نفر دستگیر شدند. از این خانه ها تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات و اسناد درون گروهی به دست آمد.(۶)

همچنین نیروهای سپاه در زنجان، ۱۵ نفر از افراد عضو گروه های شناسایی شهری سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند. این افراد مأموریت شناسایی کارگزاران و افراد متعهد این شهر را برعهده داشتند. افرادی که در عملیات پرتاب کوکتل مولوتف به اماکن مختلف شرکت کرده بودند و همچنین برخی اعضای گروه های تدارکاتی سازمان ازجمله دستگیرشدگان بودند.(۷)

به گزارش ستاد منطقه۳ سپاه کشوری (استان های گیلان و مازندران) در چند روز اخیر، ۱۰ نفر از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرستان قائم شهر دستگیر شده اند. تعدادی از دستگیرشدگان از اعضای اصلی سازمان در این شهر هستند و تعدادی دیگر نیز ازجمله افرادی هستند که در ترورهای اخیر شرکت داشته اند.(۸)

۱- سند شماره ۰۷۱۲۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مشهد به فرماندهی مرکز، ۲۷/۷/۱۳۶۰، سند تک

برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، تنکابن - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، تنکابن - خبرگزاری پارس.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۵ ضمیمه، رادیو صدای ایران، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، بابل.

۵- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۶- روزنامه اطلاعات، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۱، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی مرکزی سپاه، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۷- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۱۴، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۳۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه زنجان (فرماندهی) به ستاد فرماندهی تهران، ۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۷۱۲۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۲ چالوس به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۲۴/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی.

در قائم شهر، ۷ نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که به دلیل فعالیت مسلحانه در فاز نظامی غیاباً به اعدام محکوم شده بودند، پس از معرفی خود به دادگاه این شهر و رد مواضع سازمان و اظهار پشیمانی از اعمال گذشته خود با تخفیف، به ۵ تا ۱۰ سال زندان محکوم شدند.(۱)

۱

امروز امام خمینی در جمع عده ای از خانواده های شهدای استان های مرکزی، لرستان، چهارمحال و بختیاری و کرمان که در آن مهدی کروبی نماینده امام و سرپرست بنیاد شهید و اعضای انجمن اسلامی اولیا و مربیان حضور داشتند سخنرانی کردند. محورهای اصلی سخنان امام به این شرح است: اشاره به فداکاری بی نظیر جوانان و خانواده هایشان، بازگویی ماهیت سازمان عفو بین المللی به عنوان یک ارگان خدمتگزار به قدرت های بزرگ و تلاش آنها برای شکست دادن نظام جمهوری اسلامی، اشاره به انگیزه قیام مردم ایران و اعجازخواندن انقلاب اسلامی.

امام در بخشی از بیانات خود فرمودند:

«من گمان ندارم که در غیر محیط اسلامی، یک همچو مسائلی تحقق داشته باشد که پیرزن جوان مرده اظهار بکند که من جوانان دیگری دارم که آن را هم تقدیم اسلام می کنم و پیرمرد جوان ازدست داده اظهار کند که من حاضرم خودم هم به جبهه بروم و شهید بشوم و جوان های زیادی که می آیند تقاضا کنند که دعا کنیم که در راه اسلام شهید بشوند؛ جوان بخواهد که دعا کنیم به شهادت برسد. شما در کجا می توانید در غیر سایه اسلام و تربیت اسلامی، چنین جوان هایی و چنین بازماندگان از جوان های شهید، پیدا بکنید؟ اینها درعین حالی که جوانان خودشان را از دست داده اند و در جبهه ها خاندان خودشان را از دست داده اند و آواره شده اند، مع ذلک، ایستاده اند و شجاعانه در مقابل دشمن ها ایستاده اند و برای فداکاری حاضرند.

این سازمان های بین المللی، عفو بین المللی که می خواهند و تقاضا کرده اند که بیایند در ایران اعدام ها را ببینند و می خواهند بیایند و به نفع ابرقدرت ها نظر بدهند، اینها از ایران اطلاعی دارند؟ اینها از شرارت این منافقین اطلاع دارند؟ بدانید که اطلاع دارند اینها از این انفجارهایی که حاصل می شود. از این کشتارها و حریق هایی که مردم را به باد فنا می دهد و اموال مردم را از بین می برد بی اطلاع اند؟ اینها نمی دانند که اتوبوس ها را آتش می زنند و کودک ها را در توی اتوبوس به آتش می کشند و هلاک می کنند؟ اینها از خبرگزاری ها نشنیدند که همین دیروز در شیراز یک اتوبوس را اشرار، همین اشراری که بعضی شان گرفتار شده اند و به جزای خودشان رسیده اند، آتش زدند و ۲ کودک را شهید کردند و ۳۰ نفر یا ۴۰ نفر را مجروح که حال بعضی از آنها وخیم است؟ چطور در این شرارت ها یک کلمه آنها اظهار نمی کنند؟ چه شد که سازمان حقوق بشر ایرانی ها را بشر نمی داند که همین بشر را دارند با دست امریکا و با توطئه های

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۲، ۲۷/۲/۱۳۶۰، ص۱۹، قائم شهر- خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰؛

و- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۷/۲۸، ص۴، به نقل از روابط عمومی دادگاه انقلاب اسلامی قائم شهر.

قـدرت هـای بزرگ از بیـن می برنـد بـه جرم اینکـه می خواهنـد خودشـان این زنـدگی فقیرانه که دارنـد به اسـتقلال و آزادی بگذراننـد؟ این سازمان های فاسـد بین المللی چطور در این امور یک کلمه نمی گویند، لکن یک مجرمی که در طول عمرش مجرم بوده امثـال "هویـدا" و "نصـیری"هـا را که ایران به جرم هـای زیاد اعـدام می کنـد، فریادشان بلنـد می شود؟ چطور این سازمان ها انفجاری که در حزب جمهوری پیـدا شد و بیش از ۷۰ نفر عالِم و متقی و مسـلم و بی گناه را به آتش کشیدند و در نخست وزیری ۲ نفر آدم متعهد را و مؤمن را به آتش کشـیدند، از اینها هیچ صدایی در نمی آید؟ لکن چند نفر که در خیابان ها ریختند و مسـلح خواسـتند مردم را، مردمِ بی گناه را بکشند، گرفتند و بعد از محاکمه که ثابت شده است که اینها افرادی را کشته اند، اعدام کرده اند، فریادشان بلند شده است؟

برادران و خواهران محترم که از اماکن مختلف در اینجا آمده اید، بدانید که همه قدرت های شیطانی، همه وابستگان به قدرت هـای شـیطانی مثل سازمان عفو بین المللی و دیگر سازمان ها، همه دست به هم داده انـد که این جمهوری اسـلامی را در اینجا خفه کننـد و نگذارنـد شـکوفا بشود و خوف این را دارنـد که این انقلاب به جاهـای دیگری که منـافع آنها در آنجاها هست، صادر بشود و شـماها را سرد کنند و شماها را سست کنند، به خیال اینکه با این طور توطئه ها می توانند ملتی [را] که برای خدا و اسلام قیام کرده است، [سست کنند.] این ملت تا اسلام هست، به جای خودش ایستاده است و خدمت می کند.

این ملت برای دنیـا قیـام نکرده است که اگر جوانش گرفته شـد، رو برگردانـد. این ملت قیامش نظیر قیام انبیا و قیام ائمه هـدی است، نظیر قیام حضرت ابی عبدالله سیدالشهداست.

ملتی که انگیزه قیامش اسـلام و ایمان است، به این طور امور سـرد و سـست نمی شود. همه قـدرت های عالم هم که برضـدش قیام بکنند و قیام کرده اند، اینها را از مقصد خودشان و انگیزه خودشان بر نخواهد گرداند.

... شـما همه و همه ایران و همه زن و مرد ایران باید بدانند که در مقابل قدرت های دنیا ایستاده اند و تاکنون هیچ کشوری این طور عمل نکرده است. هیچ کشوری تاکنون در مقابل تمام

قـدرت ها نایسـتاده است و هیـچ کشوری مورد ظلم به انـدازه ای که ایران موردش واقع شده است، نشده اند. درعین حالی که کشور اسـلامی ایران مورد ظلم ابرقدرت ها واقع شده است و از همه اطراف هجوم بر او می شود، تبلیغات همه بلندگوهای دنیا تقریباً به ضـد این جمهوری اسـلامی است، مع ذلـک، چون ملت برای خـدا قیام کرده است و برای اسـتقرار احکام اسـلام قیام کرده است، در مقابـل همه ایسـتاده است و به پیش رفته است و هیـچ انقلابی در دنیا مثل این انقلاب نبوده است که با ضایعات کم، پیروزی های چشـمگیر و زیاد به دست آورده باشد. شـما جوان خیلی دادید و خانه و خانمان خیلی از دستتان رفته است و گرفتاری و زحمت خیلی داشتید، ولی می دانید چه به دست آورده اید؟! رژیم شاهنشاهی ۲۵۰۰ ساله با آن همه قدرت و با آن همه پشتیبانی همه قـدرت ها با او، چه ابرقـدرت ها و چه قـدرت های دست دوم - الّا نادری از آنها - درعین حال شـما بـدون اینکه یک اسلحه صـحیحی در دست داشته باشید با مشت گره کرده ایستادید و یک همچو رژیم شاهنشاهی را شکست دادید و در زباله دان های تاریخ ریختید. این یک اعجازی است، این کوچک نیست، این یک اعجاز بزرگی است که خدای تبارک و تعالی به دست شما ملت شریف ایران ایجاد کرد.

... اگر در یک محکمه ای با تمام مقررات صـحیح آن، یک نفر را اعـدام کننـد، آنها می گوینـد که بچه ها را اعـدام کردنـد، کودک ها را گرفتنـد و اعدام کردند. گفته اند که در خیابان ها همان جا اعدام کنید و اصـلاً دادگاه نمی خواهیم! این تبلیغات سرتاسـری دنیا برای این است که آنها دسـتشان از ایران و نفت ایران و ذخایر ایران و سایر چیزها کوتاه شـده است، زبانشان باز شده است به هرزه گویی و فحاشی و تهمت.

شما ملت مظلوم ایران که از همه طرف به شـما حمله شده است و می شود، چه حمله تبلیغاتی و چه حمله تسـلیحاتی، در مقابل همه ایسـتادید و ایستادگی شـما هرروز افزون می شود و امیـدوارم که هرروز افزون تر بشود. شـما در این قرن معجزه کردیـد. ملت ایران ملت معجزه آسای قرن است. هیچ ملتی در دنیا نمی تواند بگوید که ما در مقابل همه قدرت ها ایستادیم. درصورتی که قـدرت های بزرگ اسـلحه های محیرالعقول دارنـد و حتی محمـدرضا هم مجهز به تمام سـلاح های مـدرن بود، مع ذلک، شما، بچه های شـما، جوان های شـما، مرد شما، زن شما، آمدند بیرون و با دست خالی در مقابل مسلسل ها و تانک ها و توپ ها ایستادند و آنها را شکست دادند و شما از این به بعد هم همین ملت هستید و از این به بعد هم انگیزه شما همه اسلام است.

... بوق ها هرچه می خواهنـد بگویند. مفسدین هرچه می خواهند عمل کنند. انفجارها هرچه می خواهد بشود. آتش سوزی ها هرچه می خواهـد بشود. همه اینها را این ملت رزمنده بزرگ تحمل می کند و به پیش می رود و ما دیدیم که از اول نهضت تا حالا هرروز قدم ها بلندتر شد و صف ها فشرده تر. از اول انقلاب تا حالا هیچ شما سستی به خودتان راه ندادید. این قشر توده

میلیونی مردم، این توده مستضعف و این زاغه نشینان و متوسطین در این میدان حاضر و ناظر بوده اند و هستند و ایستاده اند و در مقابل همه قدرت ها تا آخر ایستاده اند و زن و مرد ایران با اینکه شهدای بسیار داده است و نمی شود گفت در شهری نیست که شهید نداشته باشیم، شهدا نداشته باشیم، مع ذلک، به قدرت آنها افزوده شده است و قیام و انقلاب آنها زیاد شده است و ان شاءالله تعالی، صف ها فشرده تر خواهد شد و تا آنجایی که ظلم ها و ریشه های فاسد ظلم را و قدرت ها و ریشه های فاسد قدرت را از این کشور بیرون کنند و قطع کنند، ایستاده اند.

... یک کلمه هم راجع به این مربیان و اولیای اطفال که آمده اند در اینجا هستند عرض کنم و آن اینکه شماها باید با هم دست به دست هم بدهید و این بچه ها را تربیت کنید به تربیت اسلامی. شما ببینید که اسلام بود که شما را از شرّ قدرت ها و از سلطه قدرت ها نجات داد. تعلیمات اسلام است که شما را آن طور پایدار می کند که در مقابل همه مشکلات ایستادید. هدف مخالفین شما این است که بچه های شما را از اسلام منحرف کنند.

جوان های شما را از اسلام منحرف کنند. توجه کنید که کودک ها را، جوان ها را به تعلیمات اسلامی و تربیت های اسلامی تربیت کنید تا ان شاءالله، کشور شما از آسیب مصون باشد و جوان های آتیه شما و اطفال آتیه شما، که امید ما هستند و امید اسلام اند، اسلام را همان طور که شما زنده کردید، زنده نگه دارند.

و همین طور از جهاد سازندگی، که از بعضی جاها آمده اند، من تشکر می کنم و امیدوارم که به کارهای خودشان ادامه بدهند و ان شاءالله، سازندگی را زیادتر کنند.

و من باید از آقای کروبی تشکر کنم که ایشان یک فردی هستند که خدمتگزار به این ملت اند و بنیاد شهدا بهترین بنیادهایی است که ایشان بحمدالله، موفق شدند و با توفیق الهی اداره می کنند. خداوند امثال این خدمتگزاران را برای شما حفظ کند.»(۱)

۱

درپی حمایت روز گذشته علمای بلاد از واگذاری بخشی از اختیارات ولایت فقیه به مجلس شورای اسلامی برای وضع قوانین طبق احکام ثانویه، امروز نیز جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و علمای آذربایجان با انتشار اطلاعیه ای از این حکم امام حمایت کرده، آمادگی خود را برای نظارت بر چگونگی اعمال این حکم اعلام کردند. در بیانیه جامعه مدرسین آمده است:

«با فرارسیدن عید غدیر، روز اکمال دین و ولایت فقیه اجازه اعمال آن توسط زبدگان و نمایندگان به شکل مترقی؛ یعنی تشخیص موضوعات و عناوین ثانویه با مشورت و اکثریت مجلس شورای اسلامی، هدیه ای بس بزرگ و اعتمادی بس سترگ از ناحیه رهبر کبیر انقلاب و مرجع تقلید حضرت آیت الله العظمی امام خمینی - مدظله العالی - برای ملت شهیدپرور ایران و عصاره ملت بود. اسلامی که تمامیت و کمال آن توسط رسول اکرم(ص) در حجهالوداع اعلام شد

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸، صص ۳۱۹ - ۳۱۳.

و بایـد تمـام مشـکلات را در جمیع ابعاد حل نمایـد، به دلیل غفلت و عـدم توجه به عناوین ثانویه مثل ضـرر و حرج و چیزهای دیگر می رفت که تصور شود (اسلام) از حل آنها عاجز و ناتوان است. با این اصل مهم و مترقی راهی پیش پای مجلس محترم برای حل همه مشکلات و رسیدن به همه اهداف عالیه اسلام گذاشته شد. دیگر نوبت نمایندگان ملت است که این حکم الهی و این ودیعه خـدایی را چنانچه شایـد و بایـد با رعایت حـدود و شـرایطی که امام تعیین فرمودند به اجرا گذاشـته و آن طور که انتظار می رود عمل کنند.»(۱)

در اطلاعیه علمای آذربایجان نیز آمده است:

«محضـر مقدس رهبر کبیر انقلاب، آیت الله العظمی امام خمینی دام ظله. پس از اهدای سلام، پیرو فرمان آن حضرت در پاسخ رئیس محترم مجلس شورای اسـلامی دایر بر اعمـال ولایـت فقیه در موارد مربوطه، تقـدیر و تشـکر خود را از اعتمـاد امام امت نسبت به مجلس و نشان دادن اکثریت اعضای مجلس که شایسـتگی خود را اظهار داشـته، حکم حضـرت امام را در این مسئله حیاتی، جداً تأیید می نماییم. امید آن را داریم که اینجانبان نیز در حسن جریان آن در محیط فعالیت خود از بذل مساعی دریغ نکنیم. تبریز: علی مشـکینی، سـیدمحمدعلی انگجی، علی قزلجه ای، عبدالحسین غروی، مدرس وحید میرزا آقا. اردبیل: مروج. ارومیه: سیدعلی قریشی، سیدحسن انزابی، جعفر اشراقی، محمدتقی صاحب زمانی. آذرشهر: سیدحمید عرفانی.»(۲)

۱

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که با هدف محافظت از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن تشکیل شده است، در شرایط کنونی به منظور مقابله با اصـلی ترین خطراتی که انقلاب و نظام جمهوری اسـلامی را در دو بعـد خارجی و داخلی تهدید می کند دو مـأموریت خطیر را برعهـده دارد. بـاتوجه به پیچیـدگی هـای خاص این دو مأموریت؛ یعنی دفاع از سـرزمین های ایران دربرابر تهدید عراق و محافظت از امنیت داخلی کشور در مقابل گروه های تروریست و برانداز، فرمانده سپاه پاسداران اقدام به تشکیل جلسات ویژه ای با حضور فرماندهان مناطق ده گانه سپاه و مسئولان عملیات و اطلاعات این مناطق کرده است؛ این جلسات هر دو هفته یک بار تشکیل می شود و در آن فرماندهان و مسئولان به بیان دیدگاه ها و نظرهای خود درباره مأموریت های جاری سپاه می پردازند.

امروز چهـارمین جلسـه از ایـن نشـست هـا در تهران برگزار شـد و در آن فرمانـده کـل سـپاه، مسـئول طرح و عملیـات، مسـئول اطلاعات و فرماندهان برخی از مناطق سپاه سـخنرانی کرده یا گزارش هایی دادند. در ادامه بخش هایی از سـخنان فرمانده کل سپاه، مسئول طرح و عملیات و مسئول اطلاعات درج می شود.

محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، در این جلسه گفت: «جبهه مقاومت ملی [شورای ملی مقاومت] تشکیل شده از ۱۵ جریان که شورای آن ۱۵ نفر هستند و رئیس آن رجوی است. البته،

۱- روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- همان، ص۲.

اسامی افراد دیگر را هنوز نمی دانیم، ولی می دانیم که هرکدام نماینده یک جریان سیاسی هستند.

این جریان خط مشی اصلی کارش این است که عناصر اصلی انقلاب را از دست ما بگیرد و پس از مدتی ما را به بن بست بکشاند. محورهای اصلی [فعالیت آنها] یکی ترور بود، یکی انفجارات و نفوذ و دیگری تظاهرات سیاسی و نظامی. با این ابزار کار، علی رغم اینکه ما هیچ نوع آمادگی نداشتیم، [با آنها مقابله کردیم و موفق هم شدیم.] وضعیت کنونی آنها به این صورت است که بجز چند شهر، زمینه فعالیت را در همه جا از دست داده اند. مثلاً در کرمانشاه همه آنها از بین رفته اند، غیر از یک سری هوادار پایین. در شهرهایی که می توانند فعالیت کنند یکی مشهد است و دیگری شیراز، اصفهان و تاحدی تهران. البته، ضربه سنگینی به اینها خورده است. در چند ماه گذشته ۶۳۰ نفر از مرکزیت اینها دستگیر شده اند. تیم سازمانی اینها به این صورت است که یک شورای رهبری دارند متشکل از ۵ نفر، یک شورای مرکزی ۱۲ نفری و یک مرکزیت ۳۰ نفری. بعد از آن کادر درجه یک [که] ۹۰ نفره [هستند و] کادرهای درجه ۲ و ۳ و بعد عضو و همین طور تا آخر که هوادار است. یکی از این ۶۳۰ نفر، سعادتی، از شورای رهبری بود و چهار نفر هم از مرکزیت ۳۰ نفری که احتمالاً یکی از اینها از شورای مرکزی بوده است و بقیه از درجه یک به بعد.

اینها می خواستند جریانات را ادامه دهند تا شروع مدارس و پس از بازشدن مدارس جریانات تقویت کنند که ضربه سختی خوردند و دستور دادند که به هیچ وجه در مدارس کار علنی انجام نشود. البته، بیشترین فعالیتشان را روی نفوذ گذاشته اند درحال حاضر و از بعضی نفوذها، حتی اعضای مرکزیت هم اطلاع ندارند.

دررابطه با جنگ هم با عملیاتی که انجام دادیم [عملیات ثامن الائمه(ع)] می توان گفت نقطه عطفی بود در سیاست کشورها نسبت به ما، این را آقای موسوی می گفتند که هرجا می رفتیم با یک دید خوش بینانه ای به ما نگاه می کردند و برخورد حبیب شطی نشانگر این موضوع بود که صدام کاملاً به موضع ضعف افتاده است.

... امریکا خط مشی و استراتژی اش این است که پیمان های نظامی و سیاسی خودش را زنده کند که این بار فهد این نقش را به عهده گرفته است و متأسفانه در این جریان، عرفات حرف هایی زده که مطابق با همین نقشه است. بُعد دیگرش این است که با انقلاب اسلامی به

مقابله برخیزد. قبلًا گفتیم استراتژی امریکا در ایران این است که یک دولت میانه رو بر سر کار بیاورد تا در آینده، ایران را در یک وابستگی سیاسی، اقتصادی اجتماعی به دست گیرد و غیر از این به هیچ چیز راضی نیست. مسئله جنگ و بنی صدر در این استراتژی هیچ خدشه ای وارد نکرد، ولی امریکا فهمیده بود که باید یک چیزهایی را قبول کند. مثلًا اینکه به فرض [اگر] مجاهدین همه را هم ترور کردند، مگر می توانند به همین سادگی بر سر کار بیایند و حکومت کنند؛ پس باید یا کودتا یا جریان دیگری وجود داشته باشد.

هدف اصلی امریکا تنها تخریب دولت نیست، بلکه نقشه آنها جایگزینی است و اگر در این کار موفق شود به نتیجه رسیده است، [یعنی] یک ماه ترور همه شخصیت های انقلاب و بعد اعلام حکومت نظامی چندساله و [سپس] پیاده کردن تیم پلیسی و ازاین قبیل [اقدامات]. راه دیگر، نفوذ در دستگاه های دولتی و بعد از مدتی جایگزینی در رأس حکومت است، مثلًا انجمن ضدبهائیت(۱) الآن بهترین وسیله است برای امریکا که دیگر احتیاجی به لشکرکشی و حرکت نظامی ندارد؛ پس در کنار خط تخریب، یک خط سازندگی هم نیاز دارد.

... در کشور ما امریکا هنوز به یک سیاست مشخص نرسیده است و شاید بتوان گفت که آخرین ارزیابی امریکا بعد از شکست مجاهدین بوده است. مثلًا مجاهدین در خارج که بودند، مسائلی را طرح می کردند [که] دقیقاً نشان دهنده ضعفشان بود. اولاً ـ مسعود رجوی گفته که ما کمونیست نیستیم و بعد هم آمده اعلام کرده ما به تمام خلق های ایران خودمختاری می دهیم و این حرف نشان دهنده ضعف مجاهدین است، نیرو ندارند و این حرف مسعود رجوی یعنی اینکه ما با جذب تمام نیروهای مخالف اسلام و جمهوری اسلامی می توانیم نیروی وسیع توده ای پیدا کنیم که دراین صورت می توانیم بر سر حکومت باشیم. او با این حرف می خواهد به غرب بفهماند که ما می توانیم نیرویی را جمع آوری کنیم که جایگزین این نظام شود.

مجاهدین خلق در برخوردی که با هواپیما(۲) و ارتش کردند، می خواستند بگویند که ما نیرو در ارتش داریم، ارتش با ماست و این را به امریکا نشان بدهند که ما با هواپیماهای جنگی ایران از یک پایگاه نظامی درحال جنگ و آماده باش توانستیم بیرون بیاییم. و این بهترین دلیل است برای اینکه ما در ارتش پایگاه داریم و یکی از دلایلی که ما [سپاه] با تمام سران ارتش [ارتباط] داشتیم این بود که می خواستیم خلاف این را ثابت کنیم، غیرمستقیم بگوییم همه اینها با ما هستند. نمونه اش این است که وقتی سپاه پاسداران از آنها دعوت به عمل آورد، تمام آنها به مقر سپاه آمدند و [این] برعکس حرف آنها است.

ص: ۲۳۶

۱- اشاره به انجمن حجتیه است.

۲- به فرار بنی صدر و رجوی در ششم مردادماه سال جاری با یک هواپیمای نظامی سی ۱۳۰ از یکی از پایگاه های نیروی هوایی ارتش اشاره دارد.

[ما] باید به این سمت برویم که ارتش به حالت منزوی نباشد، چراکه اگر ارتش به حالت منزوی باشد، همیشه یک امیدی خواهد بود برای غربی ها و این همان چیزی است که امریکا می خواهد. یک جریان مخالف اگر بخواهد در ایران کار بکند، اول پشتوانه غرب را برای خودش جلب می کند تا از آن پشتیبانی کند، اما الحمدالله میان بنی صدر و مجاهدین اختلاف افتاده و بنی صدر هم قبلاً- می گفت، علت این ترورها خودشان هستند و تا زمانی که این طور باشند گلوله های آتشین و فلان، بهمان، هیچ اثری ندارد، ولی حالا رفته روی اینکه مسئله اقتصادی باعث سقوط رژیم خواهد شد.

تقریباً دارد مطالب آنها ته می کشد و مجاهدین خلق هم به همین نحو هستند. اگر ما بتوانیم در سه یا چهار ماه آینده ضربه نفوذ را خنثی کنیم، اگر خود غربی ها اینها را از فرانسه بیرون نکنند. به هرحال اینها را به صورت یک جریان کاملاً مرده ای مثل بختیار و اشرف رویش حساب خواهند کرد و دیگر هیچ امیدی به مجاهدین خلق و بنی صدر نخواهند داشت. البته، مسئله اصلی در تهران است و بعد در شهرهای دیگری که بعضی از شخصیت های مذهبی ما و امیدهای ما در آن [شهرها] قرار دارند. باید آنها را خیلی خوب حفظ کنیم، مثل قم، یزد، مشهد ... دو مأموریت اصلی سپاه که یکی مسئله جنگ است و دیگری حفاظت، که اگر این مسئله را حل بکنیم شاید بشود گفت بزرگ ترین نقطه عطف را به وجود آورده ایم. مثلاً اگر ما بتوانیم ۱۰ هزار نفر را ظرف دو هفته دیگر وارد جنگ کنیم، عراق دیگر هیچ کاری نمی تواند بکند و انقلاب اسلامی بر تمام منطقه مسلط می شود و همه را به هم می ریزد، ولی چرا ما نمی توانیم ده هزار نیرو را بسیج کنیم و به منطقه اعزام بکنیم، آیا مردم با ما نیستند یا اشکال از خودمان است.

ما می بینیم که برادران آموزش ما حداقل ۵۰۰ نفر را نمی توانند آموزش بدهند. پرسنلی ما در یک سری مشکلاتی قرار دارد که فکر می کند اگر یک آدم بی سواد گرفت، سپاه از بین می رود. خوب شما ۱۰ هزار نیرو بگیرید تا ما مسئله را حل بکنیم، بعد هم برای آنها یک سطح و درجه ای قرار بدهید و بگویید در اینجا قرار بگیرند. برادران باید خیلی کوشش کنند، تا جنگ را تمام کنیم، چقدر ما شهید و مجروح بدهیم ... بعد از این عملیاتی که انجام داده ایم خیلی وضع ما بهتر شده است و ما خواهشمان و انتظارمان این است که برادران سعی خود را بکنند و وارد صحنه بشوند و یک مردانگی و غیرتی از خود نشان بدهند، چراکه ما دو طرح اساسی داریم که برادران وارد صحنه و جریان بشوند تا بتوانیم مسئله جنگ را تمام بکنیم.»(۱)

پس از سخنان برادر محسن رضایی، مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه، برادر رحیم صفوی در سخنانی افزود:

۱- درباره دو اقدام اساسی سپاه برای ادامه جنگ و بیرون راندن دشمن از مناطق اشغالی به ضمیمه اول این گزارش مراجعه کنید.

«اعزام نیروها و راه اندازی ستادهای عملیاتی فعال در مناطق، دو چیزی است که می تواند برای ما ان شاءالله حلال [مشکلات] این جنگ باشد. راجع به اعزام نیرو به جبهه و جذب، آموزش و تدارک نیرو، دیشب در نیروی زمینی [ارتش] به توافق رسیدیم که تمامی پادگان های نیروی زمینی چه در تهران و چه در شهرستان ها دراختیار سپاه قرار بگیرد برای آموزش دادن به نیروها از جهت کادر آموزشی، پشتیبانی، غذا و این جور کمک هایی که نیروی زمینی می تواند بکند.

ازنظر سازماندهی، همه ما به یک سازماندهی رسیدیم که اینها در جنوب به مرحله اجرا درآمده و حالا ـ با برادران غرب [کشور]، مثل برادر بروجردی می نشینیم که اگر این سازماندهی هم در غرب قابل پیاده شدن هست، یک سازماندهی مشخصی هم برای نیروها مشخص کنیم و ان شاءالله براساس آن فرم سازمانی، نیروهایمان را بتوانیم سازمان بدهیم. راجع به تدارکات، به این صورت که برادرمان رفیق دوست می گفت، ما در سطح سلاح های انفرادی، مثل تفنگ و آر.پی.جی. کمبود نداریم و می توانیم اینها را ازنظر تجهیزات انفرادی تدارک بکنیم. عمده مسئله ما این است که بتوانیم اینها را ازنظر تجهیزات به صورت مرتب پشتیبانی کنیم و هر ماه حداقل ۱۲ هزار نفر نیرو آموزش بدهیم و برای جبهه ها بفرستیم. باتوجه به اینکه من این قول را می توانم بدهم که اگر همین ۱۰ هزار نفر بروند به جبهه های جنوب این دو بازویی که ما در جبهه جنوب داریم و عراق،(۱) بدین گونه بر رویش کار می کنیم و قابل حل است. این ۱۰ هزار نفر می توانند آن دو بازوی عراق را در جنوب حل بکنند، ولی بعد تداوم نیست؛ یعنی بعد از یک ماه دیگر بتوانیم همین تعداد نیرو را باز اعزام کنیم که برای این کار از برادران مسئول آموزش و فرماندهان مناطق بسیج جلسه ای تشکیل می دهیم تا با این امکاناتی که الآن دراختیارمان قرار داده شده، [این هدف را عملی کنیم.] واقعاً خدای عالم یک سری امکانات دراختیار ما قرار داده و اگر از این همه امکانات استفاده نکنیم، واقعاً آدم هایی هستیم که لیاقت خودمان را نتوانسته ایم به اثبات برسانیم. مسئله اعزام نیرو و آموزش نیرو را باید ان شاءالله در ظرف حداقل هفته آینده بتوانیم حل کنیم.

... مسئله دوم، وجود ستادهای عملیاتی فعال در مناطق است. این روشی که در جنوب به مرحله اجرا درآمد، خوب بود و نتیجه اش در جنوب دیده شد. یک ستاد عملیاتی مرکز اهواز بود و یک ستاد عملیاتی در دزفول و آبادان بود. آن مرکز [ستاد عملیات مرکزی] خط مشی کلی

۱- به حضور ارتش عراق در دو محور خرمشهر و اهواز اشاره دارد.

ستادها را تعیین می کرد و ستادهای آبادان و دزفول و اهواز اگر می خواستند عملیاتی انجام بدهند، طراحی و بررسی می کردند و می نوشتند برای ستاد عملیات مرکزی که در اهواز مستقر بود و آنها هم بررسی می کردند و می نوشتند، از مرکز می رفتند و بررسی می کردند که این عملیات تصویب بشود. باتوجه به اینکه تمام برآوردهایش را هم می کرد. برای مثال مرکز می گفت ما برای آبادان ۳ هزار نیرو می خواهیم برآوردهای تدارکاتی و مخابراتی هم انجام می شد. واقعاً بهترین نتیجه را در همین شکسته شدن محاصره آبادان از یک سیستم سازمان یافته دیدیم. حالا ان شاءالله اگر بشود، این جور ستادها را در مناطق دیگر که اگر هست فعال و اگر نیست به وجود بیاوریم و با داشتن این ستادهای عملیاتی فعال، نیروها را آموزش بدهیم و تداوم و هماهنگی آموزش ایجاد کنیم. الآن بین نیروی زمینی [سپاه] به وجود آمده است و این کار ان شاءالله انجام می شود و البته نیروهایی که به پادگان ها می روند باید طوری باشد که مشکلی برای فرماندهی پادگان به وجود نیاید. اگر ما تلاش بکنیم ان شاءالله عراق دوام نخواهد داشت.»(۱)

با پایان یافتن سخنان مسئول طرح و عملیات سپاه، رضا سیف اللهی مسئول اطلاعات ستاد مرکزی سپاه، سخنان خود را آغاز کرد. وی گفت: «سازمان مجاهدین خلق دارای ۲۳ عضو درجه یک و درجه دو و سرشاخه است و ۹۰ نفر مسئول گردان و سرشاخه نظامی و مسئول اطلاعات نظامی هستند و تعداد ۱۸۰ نفر مسئول سازماندهی و ۴۰۰ نفر هم عضو کادر عملیاتی هستند که ۶۰ نفر از آنها در یک شبکه در تهران فعال بودند که ۳۵ تن از آنها دستگیر شده اند. حدود ۸۰ درصد از افراد کادر سازمان در تهران دستگیر یا کشته شده اند. در کرمانشاه، تبریز، همدان، ایلام به کلی از بین رفته اند، مثلاً در کرمانشاه غیر از یک سری هوادار پایین هیچ کس باقی نمانده است و طی چند ماه گذشته عضوگیری سازمان درحد صفر بوده است. در اصفهان تقریباً ۷۰ درصد و در زاهدان تاحدود زیادی از بین رفته اند. جز در مشهد، شیراز و احتمالاً کرج در بقیه شهرها خطر مهمی به حساب نمی آیند و ازنظر ترور افراد هم، جز در آن سه شهر در بقیه شهرها تقریباً مصون هستیم. ... اطلاعاتی راجع به ۷ خانه تیمی سازمان به دست آوردیم و دو ماه این خانه های تیمی تحت مراقبت بودند و افراد ساکن در آن خانه ها ۱۲۲ ترور انجام داده بودند و ما احتمال دادیم که اگر عملیات انجام دهیم، حداقل ۴۵ نفر از آنها دستگیر می شوند، ولی به علت نبود نیروی باتجربه انجام عملیات ها را به [برادران] کمیته دادیم که آنها بد عمل کردند و توانستند تنها ۱۳ نفر را دستگیر کنند و اغلب [آنها یا] کشته [شدند] یا فرار کردند و اسناد و مدارک نیز بر باد رفت.(۲)

۱- درباره توسعه سازمان رزم سپاه و سازماندهی نیروها در قالب تیپ ها و گردان های رزمی، سردار علایی، یکی از فرماندهان ارشد سپاه، توضیحاتی داده که در ضمیمه دوم همین گزارش آمده است.

۲- سند شماره ۲۸۰۹۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از پیگیری و هماهنگی واحد برنامه ریزی و نظارت ستاد مرکزی، گزارش چهارمین جلسه فرماندهان مناطق نه گانه، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۱

به دنبال سوءقصد مسلحانه و ناموفق وابستگان سفارت عراق علیه کاردار جمهوری اسلامی ایران در بیروت، گروهی از شخصیت های سیاسی و مذهبی این شهر ازجمله "شیخ مهدی شمس الدین"، نایب رئیس مجلس عالی اسلامی شیعیان لبنان، "شیخ الامیر قبلان" مفتی اعظم جعفری و نیز سفیران واتیکان و ترکیه در بیروت این اقدام را محکوم کردند. گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس از بیروت حاکی است که وزارت امور خارجه لبنان و جبهه دمکراتیک خلق برای آزادی فلسطین نیز در بیانیه هایی سوءقصد به کاردار جمهوری اسلامی ایران را در بیروت محکوم کرده اند.(۱)

۲

حسین، شاه اردن، پس از یک دیدار یک روزه از عراق ظهر امروز وارد کویت شد. قرار است وی در دیدار با امیر کویت درخصوص تحولات اخیر جهان عرب گفت و گو کند. شاه حسین شنبه شب گذشته در دیدار خود از بغداد به طور خصوصی با صدام ملاقات کرد. به موجب یک بیانیه رسمی، در این دیدار درباره تحولات اخیر جهان عرب بحث و گفت و گو شده است. در این بیانیه درباره جزئیات مذاکرات توضیحی داده نشده است. پیش از این دیدار خصوصی، شاه حسین و صدام در یک جلسه مشترک با حضور مقامات بلندپایه دو کشور شرکت کردند.(۲)

ضمیمه اول گزارش۱۴۹: شرح اقدامات سپاه برای ادامه جنگ و بیرون راندن دشمن از مناطق اشغالی

فرماندهان سپاه پس از عملیات ثامن الائمه(ع) دو اقدام اساسی را در دستور کار قرار دادند: نخستین اقدام، به راهبرد نظامی ایران در جنگ و دومین اقدام، به سازماندهی نیروهای سپاه برای ادامه جنگ مربوط می شد. حسن باقری، یکی از فرماندهان عملیاتی سپاه در جلسه ستاد عملیات جنوب، دراین باره اعلام کرد که راهبرد جنگ باید تغییر کند و سپاه باید به طورکلی تغییر سازمان بدهد و به سوی تشکیل تیپ و گردان برود.

پیروزی در عملیات ثامن الائمه(ع) که مبدأ تحول در جنگ ایران و عراق بود، زمینه تبیین راهبرد و تحول در سازمان رزم جنگ و سپاه را فراهم کرد. امام در پاسخ به تلگرام فرماندهان نظامی درباره پیروزی در عملیات ثامن الائمه(ع)، پیامی صادر کردند که راهبرد و خط مشی نیروهای مسلح را در ادامه جنگ و در آستانه عملیات طریق القدس مشخص کرد. ایشان در این پیام اظهار امیدواری کردند: «آخرین پیروزمندی را که بیرون راندن نیروهای متجاوز کافر از سرزمین های میهنمان است، ملت شریف به زودی مشاهده کند.»(۳)

پس از تبیین راهبرد نظامی کشور در جنگ با هدف آزادسازی مناطق اشغالی، سپاه پاسداران تلاش های جدیدی را برای توسعه سازمان رزم بدین ترتیب انجام داد. «پس از شکستن حصر آبادان جلسه مهمی در گلف برقرار شد که فرماندهان رده بالای سپاه در آن حاضر بودند. حسن باقری در آن جلسه گفت: استراتژی جنگ ما باید تغییر کند. از این به بعد، جنگ، زمان بر و فرسایشی خواهد شد و سپاه باید به طورکلی تغییر سازمان بدهد و به سوی تشکیل تیپ و گردان برود. احمد کاظمی و مرتضی قربانی به شوخی به باقری گفتند: سپاه کجا و تشکیل تیپ کجا؟! اما حسن باقری با جدیت گفت: باتوجه به وضعیت

جنگ و طولانی شدن آن، سپاه نیاز به سازماندهی نوین دارد و باید از قالب محوری عمل کردن، به تیپ و گردان تغییر سازمان بدهیم."»(۴)

غلامعلی رشید دراین باره می گوید: «بعد از عملیات ثامن الائمه(ع)، کلاهدوز شهید شد. آقا رحیم رفت

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۷، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۱، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲۶/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها، (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۸، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۸، خبرگزاری های کویت و رویتر، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۳- صحیفه امام، جلد ۱۵، ص۲۵۵.

۴- سیدقاسم یاحسینی، سرباز سال های ابری (خاطرات عبدالحسین بنادری)، تهران: انتشارات فاتحان، ۱۳۸۹، ص۲۵۲.

تهران که مسئول طرح و عملیات سپاه بشود، من هم به حکم فرمانده کل سپاه مسئول عملیات جنوب شدم... یادم هست که با شهید حسن باقری نشسته بودیم، به فکر تشکیل تیپ افتادیم و اینکه بعد از این، برای انجام عملیات بعدی (طریق القدس) ما نیروی زیادی نیاز داریم و باید تیپ درست کنیم.(۱)

به دلیل پیروی سپاه از اصل دوبرابرشدن نیروهای عمل کننده در هر عملیات نسبت به عملیات قبلی، سازمان مناسبی برای سپاه در عملیات بعدی (طریق القدس) طرح ریزی شد. در عملیات ثامن الائمه(ع) (شکستن حصر آبادان) نیروهای سپاه با سازمان گردان و در چارچوب محور وارد عمل شدند و مفهوم تیپ پس از این عملیات شکل گرفت. غلامعلی رشید درباره تشکیل تیپ ها و نام گذاری آنها می گوید: «من یادم هست بعد از ثامن الائمه(ع)، رفتم پیش آقا محسن و یک سری زدم تهران، خب خیلی خوشحال شده بود که یک عملیاتی (ثامن الائمه(ع)) پیروز شده بود. گفت از این کارها می توانیم انجام بدهیم؟ گفتم آره، اگر شما قول بدهید هر سه ماه یا چهار ماه به ما ۱۵ هزار، ۱۶ هزار یا ۱۰ هزار بسیجی بدهید – البته این تعداد خیلی زیاد بود – و ما بتوانیم ۲۰ گردان یا ۳۰ گردان آماده کنیم، می توانیم از این عملیات ها انجام دهیم. آقا محسن گفت: اگر ما به شما نیرو بدهیم، می توانید عملیات انجام دهید؟ گفتم: آره، ما این توانایی را داریم که بعد از شکستن حصر آبادان، بزرگ تر از آن را عمل کنیم. ... ما احساس می کردیم بعد از عملیات ثامن الائمه(ع) می شود روی یگان های سپاه یک اسمی به نام تیپ گذاشت. من یادم هست خود شهید احمد کاظمی می گفت: "من هنوز حکم تو را دارم که به من گفتی فرمانده تیپ۸ نجف." علاقه اش را از خودش پرسیدم، گفت: "من نجف آبادی هستم، ما بشویم ۸ نجف." گفتم بابا نجف آباد که نمی شود. نجف اشرف باز یک چیزی. یعنی این اسامی هم عشق و علاقه خودشان بود. مثلاً لشکر۱۴ امام حسین. منتها من و شهید باقری اصرار داشتیم عدد انتخاب کنیم، یعنی یک صبغه نظامی به آن بدهیم. بعد برای طریق القدس که می خواستیم آماده شویم به طور طبیعی به مرتضی قربانی گفتم ۲۵ کربلا، یک تیپ دیگر را گفتیم ۱۴ امام حسین(ع)، یک تیپی را گفتیم امام سجاد، مثلاً بچه های عزیز جعفری در محور سوسنگرد، که بچه های تبریز بودند، گفتیم بشود ۳۱ عاشورا. اینجا (قبل از طریق القدس) محورها شدند تیپ.»(۲)

علی فضلی درباره تشکیل تیپ های سپاه می گوید: «یکی دو ماه قبل از عملیات طریق القدس، زمان تشکیل تیپ های سپاه بود. تازه اولین باری بود که سپاه تیپ هایش را تشکیل می داد و سازماندهی می کرد. من مأمور تشکیل تیپ احتیاط محمد رسول الله(ص) شدم تا آنها را برای شرکت در عملیات آماده سازم. تیپ های کربلا، امام حسین(ع) و عاشورا تیپ های عمل کننده بودند و چون نیروهایشان کم بودند، گردان های ما به تیپ عاشورا مأمور شدند و من هم به عنوان جانشین فرمانده به کمک برادر جعفری، فرمانده وقت آن تیپ، رفتم.»(۳)

بدین ترتیب پس از عملیات ثامن الائمه(ع) و قبل از عملیات طریق القدس، گسترش سازمان رزم سپاه و ارتقای آن از گردان به تیپ، بر توان نظامی ایران افزود و این امر نقش مؤثری در طرح ریزی سلسله عملیات های کربلا داشت که درجهت راهبرد آزادسازی مناطق اشغالی درحال طرح ریزی بود. محسن رضایی دراین باره می گوید: «دو کار اساسی انجام شد. یکی در عملیات و یکی در سازماندهی. در عملیات طرح ریزی سلسله وار صورت گرفت؛ یعنی درحقیقت استراتژی نظامی شکل گرفت. دوم در سازماندهی. سپاه رفت به دنبال اینکه یک سازمان رزم برای خودش فراهم کند. این دو از اولین تحولات پس از عملیات ثامن الائمه(ع) است.»(۴)

غلامعلی رشید معتقد است: «نظریات سپاه جاافتاده تر بود، شهید صیاد شیرازی هم تجربه جنگ در جنوب را نداشت و از جنگ نامنظم [کردستان] و تجربه جنگ با ضدانقلاب آمده بود. حرف های ما را قبول داشت. اولین کار ما بعد از ثامن الائمه(ع) همین طریق القدس بود. شهید صیاد شیرازی کاملاً پذیرفته بود. اصلاً هیچ تردیدی نداشت. شهید صیاد و آقا محسن گفتند طرح های متعددی تهیه کردیم. همین طرح های کربلاهای ۱، ۲، ۳ و ۴. اینها در ذهن ما بود. اولی طریق القدس بود، دومی اش هم معلوم بود که فتح المبین و سومی اش بیت المقدس (خرمشهر) بود. دیگه چهارم و پنجم و ششم در ذهنشان بود. مثلاً در جنوب دو سه تا عملیات بزرگ داریم. دو سه عملیات بزرگ هم در غرب داریم. این اعداد کربلای ۱ تا ۱۲ این جوری در ذهن ما ایجاد شده بود. مثلاً این ۱۲ طرح منجر بشود به بازپس گیری سرزمین های اشغالی و شکست صدام.

۱- غلامعلی رشید، "شرایط و ضرورت های تولد، رشد، تثبیت و گسترش سپاه در جنگ"، مجله سیاست دفاعی، پژوهشکده علوم دفاعی دانشگاه امام حسین(ع)، شماره ۱۹، تابستان ۱۳۷۶، ص۱۴.

۲- مصاحبه لطف الله زادگان و ایزدی با غلامعلی رشید، صص ۷ و ۸.

۳- مؤسسه نشر آثار امام خمینی، امام و دفاع مقدس، خاطراتی از رزمندگان و فرماندهان سپاه اسلام، خاطرات علی فضلی، تهران، ۱۳۷۷، ص۱۱۴.

۴- محسن رضایی، "درس های تجزیه و تحلیل جنگ ایران و عراق"، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه، دوره عالی جنگ، ۱۹/۴/۱۳۷۴، به نقل از کتاب جنگ، بازیابی ثبات، تهران: ۱۳۷۸، ص۱۶۹.

یک طرح ایـدئال این جوری؛ یعنی با یک چشم انـدازی به این ۱۲ طرح نگـاه می کردیم که مثلاً در طرح دوازدهم دیگر کار صـدام و جنگ تمام شود، ولی حالا یازدهم کو؟ دوازدهم کو؟ هنوز معلوم نبود. ... مثلاً طریق القـدس، کربلای۱؛ فتح المبین، کربلای۲؛ و بیت المقـدس کربلای۳ بود. چنـد عملیـات هم در غرب تـو ذهنشـان بـود. مثـل عملیـات مطلع الفجری که رفتند دنبالش، یعنی درست هم زمان با طریق القدس، شهید صیاد و آقا محسن رفتند غرب که این عملیات را انجام دهند.»(۱)

محسن رضـایی دربـاره طرح ریزی عملیـات هـای دوازده گانه کربلا می گویـد: «جلسه ای در پایگاه منتظران شـهادت (گلف) گذاشـته شد و با برادران صـحبت کردیم که این طور درست نیست که ما می آییم برای یک عملیات اینجا می نشـینیم، ما باید یک سلسله عملیات را طرح ریزی کنیم. ... دو اصل برای طرح ریزی در مرحله جدید در نظر گرفته شد؛ اول اینکه، عملیات ها مسـلسل وار و پشت سـرهم انجـام شود و وقفه آن کوتاه باشـد و دوم، در هر عملیاتی که صورت می گیرد ۲ تا ۳ برابر عملیات قبلی توان رزمی وارد صحنه شود.»(۲)

محسن رضایی درباره نتایج این جلسات می گوید: «بعد از عملیات ثامن الائمه(ع) ما وارد دوران جدید و یک استراتژی جدید شـدیم که قرار شـد در این مرحله ۱۲ عملیـات شامل کربلای ۱ تا ۱۲ طرح ریزی شـود. ایـن ۱۲ عملیـات، اولین عملیات های منظمی بودنـد که از یک جایی شـروع می شـد و به یک جایی ختم می شـد و پشت سـرهم انجام می گرفت. مشـخص بود هر عملیات کجا صورت می گیرد، حتی اسم گذاری هم شده بود.»(۳)

با چنین دیدگاهی سپاه و ارتش وارد طراحی عملیات طریق القدس شدند.

ضمیمه دوم گزارش۱۴۹: توضیحات سردار علایی درباره توسعه سازمان رزم سپاه

پس از پایان عملیات ثامن الائمه(ع)، اجرای عملیات طریق القـدس در منطقه میانی اسـتان خوزسـتان با هـدف آزادسازی شـهر بسـتان و تنگه چزابه و نیز ایجاد رخنه و فاصـله عمیق میان جبهه شمالی و جنوبی ارتش عراق در استان خوزستان در دستور کار قرار گرفـت. برای اجرای ایـن عملیــات بـه نیرو و اسـتعدادی ۳ برابر عملیـات ثـامن الائـمه(ع) نیـاز بـود؛ بنـابراین، سپاه که با سازماندهی گردان در عملیات ثامن الائمه(ع) شـرکت کرده بود، تصـمیم گرفت سازمان رزم خود را گسترش دهد و با توسعه توان گردان های رزمی، آنها را در قالب تیپ های رزمی مسـتقل سازمانـدهی کند. براین اساس، سازمان رزمی جدید سـپاه در قـالب تیپ هـای جنگی به منظور حضور منظم تر نیروهای سـپاه در جبهه های جنگ و ایجاد بستری مناسب برای توسـعه سـریع سازمان رزم به وجود آمد. آقای علایی یکی از فرماندهان ارشد سپاه دراین باره نوشته است:

«گسترش سازمـان رزم سـپاه نقش مؤثری در تـدوین راهبرد نظـامی جنگ و نیز طرح ریزی زنجیره عملیات های بعـدی داشت. برادر حسن باقری (شـهید) و غلامعلی رشـید در این سازماندهی نقش مؤثری را ایفا کردند. در بررسـی های اولیه مشخص شد که عملیات طریق القـدس به حـدود ۳۶ گردان نیروی رزمنـده نیـاز دارد و سپاه پاسـداران بایـد عمـده آنهـا را تأمین می کرد؛ بنـابراین، سپاه که آن هنگـام درپی تشـکیل سازمـانی نوین برای نبرد بـا دشـمن بود، توانست نخستین تیپ هـای رزمی خود را تشکیل دهد. براین اساس، چند تیپ به شرح زیر تشکیل شد:

الف) تیپ۲۵ کربلا: این تیپ به فرماندهی برادر مرتضی قربانی و با نیروهای استان های شمالی کشور تشکیل شد. همچنین رزمندگان که در زمان حیات شهید چمران با ایشان در جبهه حضور داشتند، پس از شهادت او به همین تیپ پیوستند و تعدادی از آنان در گردان "شهید عرب" سازماندهی شدند.

ب) تیپ۱۴ امام حسین(ع): نیروهای این تیپ که همگی از رزمندگان استان اصفهان بودند، از آغاز جنگ در محور دارخوین [آبادان] به فرماندهی برادر حسین خرازی [شهید] مستقر بودند و نقش مهمی را در شکست حصر آبادان به عهده داشتند.

ج) تیپ۳۱ عاشورا: این تیپ به همت رزمندگان استان های آذربایجان و به فرماندهی برادر محمدعلی جعفری (عزیز) تشکیل شد. پاسداران و بسیجی های آذربایجانی از آغاز جنگ در منطقه سوسنگرد حضور یافتند و نقش مهمی را در مقاومت های این جبهه و شهر سوسنگرد ایفا کردند.

د) تیپ۱۵ امام حسن(ع): این تیپ که از ۷/۱/۱۳۶۰ هسته اولیه آن در دزفول به فرماندهی برادر محمدعلی جعفری

۱- مصاحبه لطف الله زادگان و ایزدی با غلامعلی رشید، صص ۴ و ۵.

۲- محسن رضایی، "درس های تجزیه و تحلیل جنگ ایران و عراق"، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه، دوره عالی جنگ، ۱۲/۷/۱۳۷۵، به نقل از کتاب جنگ، بازیابی ثبات، تهران: ۱۳۷۸.

۳- سخنرانی محسن رضایی درباره استراتژی نظامی دفاع مقدس، ۷/۷/۱۳۶۰، به نقل از کتاب جنگ، بازیابی ثبات، تهران: ۱۳۷۸، ص۱۷۲.

اسدی، از پاسداران استان فارس، تشکیل شده بود نیز برای شرکت در عملیات طریق القدس آماده شد.»

آقای علایی در ادامه درباره توسعه سازمان رزم سپاه برای عملیات طریق القدس نوشته است: «با این تدبیر، سازمان های جدیدی به عنوان بستر، ظرف و امکانی برای پذیرفتن تعداد بیشتری از داوطلبان بسیجی ایجاد شد. این سازمان ها می توانست حضور بیشتر مردم در جبهه های جنگ را پذیرا باشد. با این اقدام، توان رزمی سپاه پاسداران به بیش از دوبرابر افزایش یافت. همچنین در طرح توسعه سازمان رزمی سپاه، واحد اطلاعات و عملیات در ستاد عملیاتی جنوب به منظور اجرای شناسایی دقیق تر از دشمن تقویت شد. واحدهای تخریب نیز برای عبور از موانع و استحکامات ارتش عراق سازماندهی شدند. مخابرات یگان ها برای برقراری ارتباط مطمئن تقویت شدند و واحدهای ادوات برای داشتن حداقل آتش پشتیبانی برد کوتاه با سازماندهی خمپاره های موجود، شکل گرفتند.

در قرارگاه مرکزی عملیات، که قرارگاه مشترک کربلا نام گرفته بود، سیستم شنود فعال شد تا از مکالمات بی سیمی دشمن و اخبار لحظه ای از فعل و انفعالات یگان های ارتش بعثی در صحنه درگیری اطلاع حاصل کند. یگان رزمی سپاه نیز با به کارگیری تجهیزات زرهی غنیمتی از تیپ۸ ماشینی ارتش عراق در عملیات ثامن الائمه(ع) سازماندهی شد. برادر فتح الله جعفری این یگان را تشکیل داد.»(۱)

۱- حسین علایی، روند جنگ ایران و عراق، جلد اول، تهران: نشر مرز و بوم، ۱۳۹۱، صص ۳۵۹و ۳۶۰.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۷ مهر ۱۳۶۰ ۲۰ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۱۹ اکتبر ۱۹۸۱

۱

حمله هوایی عراق به بنـدر امـام خمینی و تأسـیسات پتروشـیمی این بنـدر، تبادل آتش توپخانه و ادوات در مناطق غربی و جبهه های میانی و جنوب و همچنین تداوم پناهندگی عراقی ها به ایران در صدر اخبار جنگ در این روز قرار دارند.

ساعت ۶:۳۰ امروز، چنـد فروند هواپیمای بمب افکن عراقی وارد حریم فضایی بندر امام خمینی شدند و بخش هایی از محوطه بندر، شرکت کشتیرانی و شرکت پتروشیمی ایران و ژاپن را بمباران کردند که براثر آن ۸ نفر شهید و ۲۶ نفر زخمی شدند و به تأسیسات، اسکله و یک فروند کشتی باری آسیب هایی وارد شد.(۱)-(۲)

در جبهه های زمینی، درنتیجه شـلیک چندین گلوله توپ نیروهای خودی به پادگان "سـیدصادق" و پایگاه "حاجی شـیخ"، ۷ نفر از نیروهـای نظـامی عراق کشـته شدنـد و یـک قبضه توپ، یک خودرو (کامیون) زیل و یک قبضه سـلاح کالیبر ۵۰ منهدم شد.(۳) در جبهه سومار نیز با آتش خمپاره نیروهای سپاه، یک سـنگر پدافند عراقی و یک سنگر جمعی نیروهای عراقی منهدم شد.(۴)

در جبهه جنـوب، امروز در محـور سوسـنگرد و منطقه آزادی تبـادل آتش میـان طرفین ادامه داشت. براثر حملات توپخـانه ای نیروهـای خودی، در پشت خـاکریز دشـمن آتش سوزی ایجـاد شـد و با آتش خمپاره انـداز دشـمن ۶ تن از نیروهـای هوابرد، پاسدار و بسیجی شـهید شدند و یک تن مجروح شد، یک خودرو نیز آسیب دید. همچنین در همین محور تعداد زیادی تانک عراقی از منطقه رمله و مگاصیص به طرف نیروهای خودی شلیک می کردند.(۵)

در محور خرمشـهر نیز امروز در جبهه کوت شـیخ، عراق مواضع خودی را هـدف قرار داد که با آتش آر.پی.جی و تیربار سپاه آتش دشمن خاموش شد. براثر این آتشباری نسبتاً سنگین

۱- یک هیئت از اسـتانداری خوزسـتان از چگونگی حمله هواپیماهای عراقی و آسـیب های واردشـده و کوتاهی پدافند هوایی گزارشی تهیه کرده است که بخش هایی از آن در ضمیمه این گزارش درج شده است.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۴، ۲۸/۷/۱۳۶۰، خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه شماره ۶۷۲ سـتاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۲۸/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۱۹۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقـات جنگ: از اطلاعات منطقه۸ به اطلاعات سـتاد مرکز، ۲۸/۷/۱۳۶۰، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۹۳۶۵ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از عملیـات منطقه۸ بـه طرح و برنـامه ریزی عملیـات مرکز، ۲۷/۷/۱۳۶۰، سـند تـک برگی؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خـبرگزاری پـارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، صـص ۱۰ - ۹، توکیو- خبرگزاری آسوشـیتدپرس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲۴، سنندج، ۲۷/۷/۱۳۶۰.
۴- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۲.
۵- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۹۵، گزارش شماره ۳۸۱، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

دشمن در جبهه کوت شیخ، ۳ تن از نیروهای پاسدار زخمی و ۲ تن شهید شدند. همچنین برابر استراق سمع گروه شنود پاسداران، ۸ نفر از نیروهای دشمن کشته، ۱۵ نفر زخمی و ۵ دستگاه خودرو، یک بلدوزر، ۲ قبضه تیربار و ۵ قبضه خمپاره انداز نیز منهدم شده است.(۱)

از سوی دیگر، در تداوم پناهنده شدن نظامیان و مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران امروز نیز یک سرباز و ۲ غیرنظامی عراقی ازطریق مرزهای سردشت وارد ایران شدند و خود را به نیروهای جمهوری اسلامی تسلیم و درخواست پناهندگی کردند.(۲)

۱

امروز میان نیروهای دولتی و عناصر مسلح غیرقانونی در محورهای سقز، بانه، سردشت و مهاباد، درگیری هایی رخ داد و دو طرف متحمل تلفات و خساراتی شدند. در همین حال، برخی گزارش ها حاکی است ارتش عراق می کوشد تا با آموزش نظامی نیروهای مخالف ایران آنها را برای اجرای عملیات خرابکاری راهی ایران کند.

امروز یک دستگاه تانکر هنگام حمل سوخت به دکل مخابراتی بنفشه در ۱۰ کیلومتری غرب سقز، به مینی که نیروهای مسلح غیرقانونی در دامنه گردنه بنفشه کار گذاشته بودند برخورد کرد و منهدم شد. در این حادثه راننده و کمک راننده خودرو به نام های نجم الدین اسعدی و علی علی پور به شهادت رسیدند.(۳)

در محور بانه - سردشت نیز در درگیری هایی که بین نیروهای سپاه و افراد حزب دمکرات کردستان در ۵ کیلومتری بانه روی داد، ۳ نفر از افراد این حزب کشته و ۱۲ تن زخمی شدند. از نیروهای سپاه نیز یک تن شهید و ۲ نفر زخمی شدند.(۴)

رادیو صدای کردستان بدون اشاره به تلفات طرفین اعلام کرد: دو دسته از نیروهای حزب دمکرات موفق شدند افراد سپاه و ارتش را که با ۲ دستگاه تانک و توپخانه پادگان بانه حمایت می شدند، وادار به عقب نشینی کنند.(۵)

در مهاباد نیز نیروهای حزب دمکرات از ساعت ۹ صبح در نقاط مختلف این شهر به نیروهای خودی تیراندازی کردند. در این اقدام که تا عصر ادامه یافت، یک نفر از افراد سپاه زخمی شد. از افراد مهاجم نیز تعدادی دستگیر شدند.(۶)

ارتش عراق می کوشد تا با آموزش نظامی نیروهای مخالف ایران، اقدامات خرابکارانه شورشیان کرد را افزایش دهد و آنها را برای اجرای عملیات های خرابکاری راهی ایران کند. به گزارش حفاظت اطلاعات لشکر۶۴ ارومیه، رژیم عراق اردوگاه هایی را برای آموزش خرابکاری به شورشیان کُردزبان ایرانی در پایگاه های الرشید، سیدصادق، ابوغریب و منصوریه تشکیل داده است که اداره آنها برعهده سازمان مخابرات العامه یا دفتر اطلاعاتی ویژه وابسته به کاخ ریاست جمهوری به ریاست وزیر کشور عراق است.(۷)

۱- همان، ص۱۰۶، گزارش شماره ۳۸۴، ۳۰/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۲۴، سقز- خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب (کرمانشاه)، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۴، سقز.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷ ، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۱ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱/۸/۱۳۶۰.

۶- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۷- سند شماره ۱۵۶۵۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از پایگاه حفاظت اطلاعات ارومیه به استاندار، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲.

کشف یک پایگاه نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران، کشف یک خانه تیمی در شهر ساری، فعالیت اطلاعاتی و امنیتی سپاه پاسداران بوشهر در سه ماه تابستان، پرتاب نارنجک به یک مغازه در کرمانشاه و آتش زدن یک کتاب فروشی در زابل از مهم ترین اخبار و گزارش های امنیتی در این روز است.

افراد کمیته انقلاب اسلامی پس از کشف یک خانه تیمی در تهرانپارس در روز گذشته و با استفاده از اطلاعات به دست آمده از افراد دستگیرشده در این خانه، امروز یک پایگاه نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که در پوشش عکاسی در خیابان رسالت فعالیت می کرد، شناسایی و پس از درگیری مسلحانه تصرف کردند.(۱) روزنامه اطلاعات درباره جزئیات این درگیری نوشته است:

براساس گزارش خبرنگار ما، پاسداران دادستانی با همکاری پاسداران کمیته مرکزی یک مرکز تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در خیابان رسالت، خیابان دلاوران، که با پوشش عکاسی فعالیت می کرد، به محاصره خود درآوردند و سپس فرمانده عملیات پاسداران با بلندگوی دستی به آن افراد اخطار کرد که هرچه سریع تر خود را بدون درگیری تسلیم کنند، اما تروریست ها توجهی به اخطار نکردند و از داخل عکاسی پاسداران را به رگبار بستند. پاسداران نیز متقابلاً به سوی تروریست ها تیراندازی کردند. بر پایه این گزارش، تروریست ها که خود را در خطر می دیدند، اسناد و مدارک خود را به آتش کشیدند. در همین هنگام، پاسداران موفق شدند پس از یک ساعت و نیم تیراندازی وارد عکاسی شوند. نیروهای خودی در داخل عکاسی با جسد یکی از تروریست ها برخورد کردند و تروریست دوم را که قصد فرار داشت، دستگیر کردند. در این درگیری یکی از افراد کمیته براثر اصابت گلوله تروریست ها مجروح شد که بلافاصله برای مداوا به بیمارستان انتقال یافت. افراد کمیته پس از بازرسی دقیق از داخل عکاسی، تعداد زیادی اسلحه یوزی، کلت، ژ۳ و مقادیری فشنگ و نارنجک جنگی، مواد منفجره، کتاب و نشریه های مربوط به سازمان مجاهدین خلق، مدارک درون گروهی و حکم مأموریت دست نویس برای ترور افراد مؤمن به دست آوردند.(۲)

در ساری هم درپی کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۳ نفر از فعالان سازمان دستگیر شدند.(۳)

به گزارش واحد مرکزی خبر، از اوایل تیرماه گذشته تاکنون، نیروهای سپاه پاسداران بوشهر موفق به کشف و تصرف ۱۰ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شدند و از این خانه ها تعداد زیادی اعلامیه، مدارک درون گروهی، اسامی تعدادی از افراد متدین و مؤمن به انقلاب اسلامی که برای ترور شناسایی شده بودند و نیز مقدار زیادی وسایل چاپ و ابزار ساختن سه راهی کشف شد. این گزارش همچنین حاکی است که با کشف این خانه های تیمی، بیش از ۸۰ نفر دستگیر شدند که بین

۱- روزنامه صبح آزادگان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۸، به نقل از خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۴.

۳- مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۳۹، ۲۸/۷/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱، اطلاعیه سپاه پاسداران؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

دستگیرشدگان، طراحان و حمله کنندگان به حزب جمهوری بوشهر، انجمن اسلامی و بسیج صالح آباد، واحد تبلیغات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بوشهر، جمعیت فداییان اسلام، حزب جمهوری اسلامی سعدآباد، ستاد تبلیغات آیت الله خامنه ای و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بوشهر وجود دارند. این گزارش همچنین حاکی است که در میان دستگیرشدگان، مسئول تهیه خانه های تیمی سازمان مجاهدین (منافقین)، صاحبان خانه های نظامی و نیز مسئول خانه هایی که محل تشکیل جلسات گروهی این سازمان بود، اعضای گروه عملیات و مسئولان نظامی شورای سازمان مجاهدین در استان بوشهر، اعضای شورای سازمان مجاهدین، مسئولان نشریه و مسئولان سیاسی این سازمان و تعداد زیادی از مسئولان سایر قسمت های تشکیلات سازمان مجاهدین در سطح شهر بوشهر دیده می شوند.(۱)

امروز همچنین در کرمانشاه، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نارنجکی را به مغازه یکی از افراد متعهد این شهر پرتاب کردند که موجب زخمی شدن صاحب مغازه و آتش سوزی شد.(۲)

در زابل، افراد سازمان مجاهدین (منافقین) کتاب فروشی سازمان تبلیغات اسلامی را به آتش کشیدند و از محل حادثه گریختند.(۳)

۱

دادستان انقلاب ساری، عملکرد نیروهای امنیتی، انتظامی و قضایی را در مقابله با گروه های مسلح غیرقانونی و همکاری مردم با این نهادها تشریح کرد. به نوشته روزنامه کیهان "جمعه ای"، دادستان انقلاب اسلامی ساری، گفت: بیش از ۳۰ خانه تیمی و انبار مهمات در چند ماه گذشته در ساری کشف و حدود ۲۵۰ نفر از عناصر مزدور گروهک های امریکایی به همراه تعداد بسیار زیادی سلاح، مهمات، اسناد و مدارک درون سازمانی و مهرهای ادارات دولتی دستگیر شدند. از افراد دستگیرشده، عده ای پس از انجام تحقیقات اولیه و اثبات بی گناهی آزاد و تعدادی، که از کادرهای بالا بوده اند، محاکمه و... پرونده های بقیه افراد درحال رسیدگی است. وی در پاسخ این سؤال که آیا فکر می کنید دادگاه های انقلاب توانسته اند خواسته های به حق مردم انقلابی مان را درخصوص گروهک های ضدانقلاب پاسخ گو باشند، گفت: دادگاه های انقلاب همواره با قاطعیت کامل اسلامی در مقابل همه مجرمان، به خصوص ضدانقلاب، ایستادگی کرده و تا جایی که برایشان حقی مسلم بوده فروگذاری نکرده اند، اما درباره مردم باید بگویم، دادسراها و دادگاه های انقلاب خود را از مردم جدا نمی دانند؛ درنتیجه، خواست مردم را خواست خود تلقی می کنند؛ منتها این خواست ها باید مسیرهای قانونی و مکتب را طی کنند و باید بگویم در بعضی موارد مردم انقلابی از مسئولان جلوتر بوده اند. دادستان انقلاب اسلامی ساری درباره فرار عناصر گروه ها به جنگل های منطقه و اقدامات انجام شده برای مقابله و دستگیری آنان گفت: علاوه براینکه به نیروهای نظامی و انتظامی دستورهایی داده شده و آنان شبانه روز در تلاش هستند، با اهالی متعهد و متدین روستاهای مناطق جنگلی نیز گفت وگوهایی شده و این خود اهالی هستند که باید این عناصر مزدور را سرکوب کنند، چراکه حاشیه نشین های جنگلی از

۱- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۲، بوشهر- واحد مرکزی خبر.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۲، خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، زابل - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

قشرهای زحمت کش و علاقه مند به اسلام هستند و اینجاست که باید در مواقع لزوم و درصورتی که به افراد مشکوک برخورد کردند، مراتب امر را به مسئولان اطلاع دهند. وی افزود: دراین زمینه موفقیت هایی هم داشته ایم، ازجمله چندی پیش، در جنگل های آمل، یک گروه متشکل از عناصر فعال گروهک های امریکایی به وسیله روستاییان شناسایی و دستگیر شدند و تعداد زیادی سلاح، مهمات و اسناد درون گروهی و وسایل زندگی صحرایی از آنان به دست آمد.(۱)

۱

به نوشته روزنامه کیهان، "سودابه سدیفی"، یکی از مشاوران بنی صدر معزول، در برنامه ای که ۲۷/۷/۱۳۶۰ از سیمای جمهوری اسلامی ایران پخش شد، گفت: «بنی صدر پس از عزل از مقام فرماندهی کل قوا به سازمان مجاهدین خلق [منافقین] پیغام فرستاد که تنها چاره کار، ترور شخصیت های پیرو خط امام است.» سدیفی ادامه داد: «بنی صدر با ترور شخصیت ها، بی حرمتی نسبت به مخالفین خود ازطریق ادعای ناکارآمدی آنها در اداره مملکت و درنهایت ترور فیزیکی آنها می خواست به قدرت مطلقه ای که هدفش بود برسد.» وی افزود: «اساس اختلافات بنی صدر و روحانیت در ایران برداشت غلط وی از اسلام بوده است.»

▫

به نوشته این روزنامه، سدیفی با ارائه سندی از کمک ۱۲ میلیون فرانکی شاپور بختیار به بنی صدر خبر داد.(۲)

۲

آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور منتخب مردم، در نامه ای به رئیس مجلس شورای اسلامی، دکتر علی اکبر ولایتی، نماینده تهران و عضو هیئت رئیسه مجلس را به عنوان نخست وزیر پیشنهادی، جهت اخذ رأی به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد. متن نامه رئیس جمهور به این شرح است: «ریاست محترم مجلس شورای اسلامی، با استعانت از الطاف خداوند متعال و با استحضار به جریان خروشنده انقلابی ملت ایران که در آن مجلس محترم به طور کامل متبلور و متجلی است، برابر اصل ۱۲۴ قانون اساسی، آقای دکتر علی اکبر ولایتی را نامزد مقام نخست وزیری جمهوری اسلامی ایران می نماید.

خواهشمند است مجلس محترم را جهت اخذ رأی تمایل در جریان امر قرار دهید. با احترام - سیدعلی خامنه ای، رئیس جمهوری اسلامی ایران - ۲۷/۷/۱۳۶۰».(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، ساری به نقل از خبرگزاری پارس.
۲- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۸، خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.
۳- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳.

آقـای هاشـمی رفسـنجانی، رئیس مجلس، نیز پس از قرائت نـامه رئیس جمهـور در صـحن مجلس، رأی گیری دربـاره نخسـت وزیری آقـای ولاـیتی را (بـه دلیـل نبـود وقت) به جلسه آینـده موکـول کرد.(۱)آقـای هاشـمی رفسـنجانی دراین باره در کتاب خاطرات خود نوشـته است: نامه رئیس جمهور رسید که آقای دکتر (علی اکبر ولایتی) را برای نخست وزیری معرفی کرده اند. گروهی از نماینـدگان مخـالف انـد؛ من جمله اعضـا و هـواداران سازمـان مجاهـدین انقلاـب اسـلامی و تبلیغـات وسـیعی برای مخـالفت شـروع نمودنـد. آقای هاشـمی در ادامه خاطرات این روز خود افزوده است: عصـر در مجلس، جلسه ای خصوصـی از نمایندگان بود که آیت الله خامنه ای هم شرکت کردند و درباره نخست وزیری آقای ولایتی بحث شد.(۲)

۱

مـأموران عربسـتان سـعودی بـه زائران ایرانی در حرم پیـامبر اکرم(ص) حمله کردنـد و به ضـرب و شـتم آنـان پرداختنـد. واحد مرکزی خبر دربـاره این اقـدام پلیس عربسـتان و واکنش زوار ایرانی گزارش داد: این عمل درحالی رخ داد که یکی از ایرانیان قصد بوسـیدن منبر پیغمبر اکرم(ص) را داشت که مأموران مستقر در حرم به ضرب و شتم وی پرداختند. ایرانیان حاضر در حرم با دیدن این عمل، شـعار کوبنده الله اکبر را سر دادند و پس از آن، مقامات امنیتی رژیم سعودی وارد عمل شدند و همه زائران اعم از ایرانی و غیرایرانی را با وضع بسـیار ناهنجاری از حرم و مسـجدالنبی بیرون کردند؛ درنتیجه کشیده شدن این درگیری به بـازار اطراف حرم، عـده ای از خـواهران و برادران مـا مجروح و مضـروب شدنـد و بعضـی از آنهـا درحـالی که خون از سـر و صورتشان جاری بود به مقر نمایندگان امام در مدینه پناه بردند. دراین میان، مأموران امنیتی رژیم سـعودی عده ای از خواهران و برادران را نیز دسـتگیر کردنـد. به دنبال این واقعه هزاران زائر ایرانی در مدینه و درحالی که عکس هایی از آیت الله خمینی، رهبر انقلاب اسـلامی، را در دست داشـتند، در اعتراض به اعمال وحشـیانه نیروهای امنیتی سـعودی با زوار ایرانی در مقابل مقر نماینـده امـام در سازمـان حـج و زیارت مـدینه تحصن کردنـد و با شـعارهایی نظیر "اسـرائیل عـدوالله"، "محمـد رسول الله" و "الموت للصهیونی"، "الموت لامریکایی" به تظاهرات پرداختند.

در همین حـال، مقامات مسئول رژیم سـعودی با نماینـدگان امام وارد مـذاکره شدنـد و ضـمن عـذرخواهی از اعمال وحشـیانه مأموران مزدور خود، تعهد کردند که مسئولان این درگیری را محاکمه و ایرانیان دسـتگیرشده را آزاد کنند. پس از این تعهد، اجتماع کنندگان به دستور نمایندگان امام از مقابل مقر نمایندگی پراکنده شدند.(۳)

درپی این حـادثه، حاکمان سـعودی ضـمن تغییر مأموران داخل حرم پیامبر اکرم(ص) از تعـداد آنان کاسـتند، طوری که زائران ایرانی و غیرایرانی به راحـتی و بـدون هیـچ گونه ممـانعتی می توانسـتند ضـریح پیـامبر عزیز را زیـارت کننـد. همچنین مقامـات سعودی به مقامـات جمهوری اسـلامی ایران اعلاـم کردنـد که آماده انـد ۲ فرونـد هواپیمـای مسـافربری دراختیار زائران ایرانی بگذارند تا آنان

۱- روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- اکبر هاشـمی رفسـنجانی، عبور از بحران (کارنـامه و خاطرات هاشـمی رفسـنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسـر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، صص ۳۳۲ و ۳۳۳.
۳- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۳.

سریع تر به وطنشـان بازگردنـد. این پروازهـا به پیشـنهاد مقامات سـعودی ابتـدا با قیمت کامل اجاره بها، سـپس با تعیین نصـف قیمت و در پایـان بـدون دریـافت اجـاره بهـا دراختیـار حجاج ایرانی قرار گرفت اما با مخالفت مقامات ایرانی روبه رو شـد و به آنان گفته شد که ما در خدمات رسانی به حجاج کشورمان خودکفا هستیم.(۱)

۱

"چارلز

ناس"(۲) در مقاله ای به نام "انقلاب به پیش می رود" - که در هرالد تریبیون به چاپ رسیده است - با یادآوری پیروزی های اخیر نظامی و اقتصادی ایران - که وی آن را مثبت ارزیابی می کند - و غیرواقع بینانه دانسـتن پیش بینی ورشکستگی اقتصادی ایران، به گروه های سـلطنت طلب توصـیه می کنـد که بـدون تکیه بر سازمان مجاهدین خلق (نویسـنده به نوعی آنها را چپ و وابسته به شوروی می داند) با کنارگذاشتن اختلافات خود دست به اقداماتی بزنند، وگرنه از قافله عقب خواهند ماند.

در این مقـاله آمـده است: گهگـاه از آن کشور درهم شکسـته اخبـار حیرت انگیزی به گوش می رسـد. پیروزی اخیر نیروهـای مسـلح ایران در نزدیکی شـهر آبـادان براسـاس گفته منـابع مطلع در واشـنگتن قابـل ملاحظه و چشـمگیر بوده است. عراقی ها ازلحاظ تجهیزات نظامی خسارات بسیاری را متحمل شده اند. حدود ۳۰۰۰ نفر به اسارت گرفته شده و صدها سرباز کشته شده انـد؛ بنـابراین، درحـالی که تبعیـدیان در اروپـا به بـازی قایق ربایی یا برگزاری جلسات بی پایان اتخاذ راهبرد مشـغول انـد، هم قطاران سابق آنان در ارتش به نبرد می پردازنـد و زمینه لازم برای تأمین تجهیزات و مهمات را فراهم می آورنـد. باوجود پاک سازی های بسیار افسران، ارتش تاحدی پیوستگی خود را حفظ کرده است.

سه سال پس از انقلاب، احتمالاً انتظار می رفت که اقتصاد ایران ازهم بپاشد، لیکن آنهایی که امیدوارند سرخوردگی اقتصادی درطول چنـد مـاه آینـده عـاملی برای روی برگردانـدن مردم از حکومت شود، مأیوس خواهنـد شـد. حکومت دریافته است که ازجـانب گروه هـای پـایین تر جـامعه که در مواقع لزوم می توان آنهـا را به خیابان ها ریخت، بیشتر حمایت می شود. حکومت تدابیری را به کار می بندد تا نیازهای اساسی مردم را برآورده سازد. امروزه زندگی در ایران، غم انگیز و چندان مأیوس کننده نیست. درحال حاضـر، ذخایر ایران حـدود ۴ میلیـارد دلار ارز خارجی، ۲ تا ۳ میلیـارد دلار طلا و مجموعه ای از دارایی های دیگر، جمعاً به میزان ۲ تا ۳ میلیارد دلار است. صادرات نفت حـدود ۶۰۰,۰۰۰ تا ۱,۱۰۰,۰۰۰ بشـکه در روز و بهای هر بشکه ۳۶ دلار است که از این طریق سالانه حدود ۱۰ تا ۱۴ میلیارد دلار درآمد نصیب ایران می شود.

حقـایقی وجود دارد که تبعیـدیان بایـد بـا آن روبه رو شونـد. آنـان همچنین بایـد خیـال پردازی هـایی را که درباره مجاهـدین ازطریق مطبوعات جهان در مصاحبه های روزانه شان با مسعود رجوی، رهبر

۱- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرهـا و گزارش هـا (ایران در ۲۴ ساعت گذشـته)، شـماره ۱۷۰ ، ۱۳۶۰/۷/۳۰، ص۱، جـده -

خبرگزاری پارس، ۲۹/۷/۱۳۶۰.

۲- چارلز ناس کارمند بازنشسته خدمات خارجی ایالات متحده است. وی قائم مقامی هیئتی را که در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی به تهران سفر کرده بود، به عهده داشت.

تبعیدی چریک ها، در پاریس می شود مدنظر داشته باشند. ظاهراً رجوی در اوایل دهه ۱۹۷۰ محکوم به مرگ شده بود که با پادرمیانی شوروی محکومیتش به حبس ابد تخفیف یافت. او چهره جدیدی است که می کوشد به شیوه خمینی به قدرت برسد. در دهه ۱۹۷۰، مجاهدین، غیرنظامیان امریکایی را در تهران مجروح کرده یا کشتند و لیست سیاهی تهیه کرده بودند که اسامی تعداد زیادی از مقامات امریکایی در آن وجود داشت، لیکن چه سریع و آسان این امر به دست فراموشی سپرده شد، درحالی که گفته می شود، فلسفه مجاهدین ترکیبی از اسلام و مارکسیسم است، لیکن مارکسیسم بر رده های بالای سازمان حاکم است. طنین آشنایی در بیانیه های اخیر رجوی به گوش می رسد: "مجاهدین پس از به قدرت رسیدن مراکز بازآموزی را خواهند گشود."

"آندره گلوکسمان"، فیلسوف فرانسوی، نوشته است: ملتی که مرگ را با آغوش باز می پذیرد، عظیم ترین قدرت ها را دراختیار دارد. مجاهدین با به کارگرفتن این قدرت، رهبری جنبش ضدخمینی را به عهده گرفته اند. اگر گروه های میانه رو تبعیدی نتوانند به منازعات خود پایان دهند و به یک سلسله عملیات هماهنگ دست یابند، درآن صورت از قافله انقلاب عقب خواهند ماند.(۱)

دراین حال، رادیو لندن برخلاف چارلز ناس معتقد است که روند فعلی سبب خالی شدن خزانه کشور از ارزهای خارجی خواهد شد. بنا بر اعلام خبرگزاری پارس، این رادیو با اشاره به آمار رسمی واردات ایران در ماه های قبل، ارزش واردات کشور را بیش از دو برابر ارزش صادرات نفت اعلام کرده، نتیجه می گیرد که از اندوخته ارزی خارجی کشور بیش از ۵۰۰ میلیون دلار در هر ماه کاسته می شود. بنابراین، ادامه روند فعلی موجب خواهد شد ذخایر ارزی ایران که حدود ۳ میلیارد دلار برآورد می شود، ظرف ۶ ماه آینده پایان یابد.(۲)

۱

"سعدون حمادی" وزیر خارجه عراق - که برای دیدار و ملاقات با مقامات ایتالیایی برای سه روز به آن کشور سفر کرده است - امروز با همتای ایتالیایی خود ملاقات کرد و طرفین درباره جنگ ایران و عراق و اوضاع کلی خاورمیانه یک ساعت با هم گفت وگو کردند.

حمادی در این ملاقات اظهار داشت: کشور وی آماده عقد یک قرارداد درازمدت جهت افزایش عرضه نفت به ایتالیاست. حمادی به "امیلو کلمبو"، همتای ایتالیایی خود، گفت: عراق می تواند روزانه ۱۶۰,۰۰۰ بشکه نفت در ازای ۱۳۰,۰۰۰ بشکه کنونی به ایتالیا عرضه کند.

وی قرار است با "ساندرو پرتینی" رئیس جمهور و "نیکولا کاپریا" وزیر تجارت ایتالیا نیز ملاقات کند.(۳)

۱- اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۰۲، ۷/۸/۱۳۶۰، صص ۸ - ۶، پاریس

- هرالد تریبیون.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۱، رادیو لندن.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، صص ۱۱ - ۱۰، رم - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۷/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۱۹ ضمیمه، بخش عربی رادیو دبی، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۱

نشریه المجله (چاپ لندن) وابسته به دربار سعودی، درباره اقدام عراق در خرید هواپیماهای جنگنده "هاوک" از انگلیس و احتمال مونتاژ این نوع هواپیماها در عراق اعلام کرد: دولت عراق هم اکنون سرگرم انجام دادن مذاکراتی برای خرید جنگنده هایی از نوع هاوک از کشور انگلیس است. این نشریه افزوده است: مقامات بریتانیا آمادگی خود را جهت هرگونه کمک به رژیم صدام اعلام کرده اند. المجله در ادامه نوشته است: احتمال می رود که در جریان گفت وگوها، مقامات بریتانیا یک کارخانه مونتاژ هواپیمای مذکور را در عراق بعد از واردکردن قطعات و موتورهای آن تأسیس کنند. عراق تاکنون مذاکراتی را برای خرید اسلحه از آلمان و فرانسه انجام داده است.(۱)

۲

خبرگزاری فرانسه درباره آخرین وضعیت سیاسی و امنیتی مصر پس از ترور انور سادات و اقدامات انجام شده برای دستگیری اسلام گرایان این کشور گزارش داد: «شکار خمینی گرایان مصر - که خواستار انجام انقلاب اسلامی به شیوه ایران هستند - در چند روز اخیر در سراسر دره نیل ابعاد قابل ملاحظه ای یافته است. تاکنون ۴۸ افسر و ۱۰۴ درجه دار به علت گرایشات مذهبی افراطی کاملاً از ارتش کنار گذاشته شده اند. بنا به اظهارات غزاله، وزیر دفاع مصر، این اقدامات در چارچوب اولین عملیات پاک سازی به وسیله سرویس های مخفی صورت گرفته است.» خبرگزاری فرانسه می افزاید: «ظاهراً این ۱۵۲ نفر که به کارهای غیرنظامی گمارده شده اند، در قتل سادات که به وسیله خالد اسلامبولی، یک افسر بنیادگرا صورت گرفت، دست نداشته اند، ولی جست وجوی وسیعی در ارتش در جریان است. این جست وجو برای تعیین محل نفوذ کسانی است که جایگاه سادات را به مسلسل بستند. درحقیقت، ۳ غیرنظامی توانسته بودند برای پیوستن به گروه تحت فرماندهی اسلامبولی، در صفوف ارتش نفوذ کنند. به موازات پاک سازی در ارتش، سازمان امنیت مصر به دستگیری مذهبیون بنیادگرا دست زده است. این عملیات از اسکندریه تا آسیوط شامل تمام شهرها و روستاها و حتی کوهستان ها می شود. جاده ها برای کنترل بسته شده اند و پلیس آژیرکشان به تعقیب اتومبیل های مظنون می پردازد. در قاهره تدابیر امنیتی سختی برای ممانعت از بمب گذاری اتخاذ شده است. تاکنون ۲۳۰ نفر بازداشت شده اند که وابسته به ائتلاف های اسلامی مرکب از: دانشگاهیان، اخوان المسلمین و سازمان شبه نظامی "التکفیر و الهجره" بوده اند.

چهار هفته قبل، ۴۰۰ نفر از سازمان اخیر توسط سادات بازداشت شده بودند. بنا به اظهارات سرویس های مخفی مصر "توطئه بنیادگرایان" "مبهوت کننده" است. جوانان تحت رهبری یک افسر سابق امنیت عمومی به نام "عبدالزمور" و یک پزشک به نام "عبدالسلام فرح" خواستار

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۳، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۴، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

یک "انقلاب خمینی گرایانه" در مصر هستند. این عده با جمع شدن در "کمیته های انقلاب" یا به صورت میلیشیا، با آموزش کاربرد سلاح و مواد منفجره، تصمیم دارند ضمن کشتن تمام رهبران مصر و تصرف نقاط استراتژیک ازجمله کلانتری ها، اداره پست و غیره، "انقلاب اسلامی" به شیوه آیت الله خمینی اعلام کنند.»(۱)

همین خبرگزاری درباره شمار دستگیرشدگان اسلام گرایان مصر اعلام کرد: «سعدون زاگلون، روزنامه نگار برجسته مصری، در پاریس فاش ساخت که رژیم مصر تاکنون ۱۳ هزار نفر از مخالفان خود را بازداشت کرده است.»(۲)

ضمیمه گزارش۱۵۲: گزارش هیئت استانداری خوزستان از چگونگی حمله هواپیماهای عراقی به بندر امام خمینی

در گزارش هیئت استانداری خوزستان درباره حمله هواپیماهای عراقی به اسکله و تأسیسات پتروشیمی بندر امام خمینی آمده است: هواپیماهای عراقی ۷ بمب ۵۰۰ کیلویی به اسکله پرتاب کردند که ۵ عدد از آنها با چتر بوده است. همه این بمب ها در لجن زارهای محوطه اسکله و کنار ساختمان ها فروافتادند و براثر برخورد ترکش ها و موج انفجار و آوارشدن ساختمان، ۸ نفر کشته و ۲۳ نفر زخمی شدند. درصورتی که فقط یکی از این بمب ها به محوطه اداری، که فاصله چندانی با محل انفجار بمب ها نداشت، برخورد می کرد، باتوجه به انبوه کارکنان شیفتی در محل اسکله، بسیاری از کارگران و کارکنان شهید یا زخمی می شدند، در این اسکله، یک راکت به بدنه کشتی لیبریایی برخورد کرد و به آن آسیب رساند. همچنین در محوطه بندرگاه به ۴ مکنده مستقر در کنار کشتی ها، بخشی از تأسیسات راه آهن داخلی اسکله و بخش هایی از تأسیسات اسکله آسیب وارد شد و یک ترانسفورماتور منهدم گردید و تعدادی خودرو صنعتی موجود در اسکله منهدم شده یا آسیب دیدند. در محوطه تأسیسات پتروشیمی ایران و ژاپن نیز که ۴ بمب با چتر به آنجا پرتاب شده بود، چند دستگاه آسیب دید که خسارت برخی از آنها زیاد بود.

در این گزارش همچنین درباره اینکه چرا پدافند هوایی هیچ گونه واکنشی انجام نداده، آمده است: درباره عمل نکردن پدافند ها، گفته ها متفاوت و گاهی ضدونقیض است، بدین ترتیب که بعضی مسئولان دلیل آن را اشتباه رادار بوشهر و مسئولان آن می دانند. برخی دیگر عنوان می کنند که اصلاً بوشهر به هشدارها جواب نداده است. در یک گزارش به مهندس تولایی، سرپرست استانداری خوزستان، گفته شده که موشک های اتوماتیک سایت، یک میگ را زده اند، درحالی که به گفته سرهنگ ازگمی، درنهایت باید شاسی پرتاب موشک زده شود و چنین چیزی ممکن نیست.

برخی نیز بعداً اعلام کرده اند که هواپیمای اف۱۴ ایران در هوا گشت زده و یک هواپیمای میگ عراقی را در ۶۰ کیلومتری اهواز هدف قرار داده که به رودخانه افتاده است. (گفتنی است که ۳ هواپیمای دشمن هم زمان فرار کرده اند و اف۱۴ در یک زمان می تواند ۶ هواپیما را هدف قرار دهد.) این خبر نیز قابل بررسی است که مسئولان پدافندها اظهار می کنند که اجازه شلیک نداشته اند و منتظر فرمان بوده اند، درحالی که هر هواپیمایی که بدون اطلاع قبلی در فاصله پایین و در تیررس و حالت حمله به منطقه نزدیک شود، طبق دستور قبلی بدون وقفه باید عمل کرده، به سمت هواپیماها شلیک کنند. به گفته سرهنگ ازگمی، به نظر می رسد که مسئولان سعی دارند وانمود کنند که هدف اصلی هواپیماها ایستگاه موشکی بوده است که براثر شلیک یکی از توپ های ضدهوایی (در اینجا ادعا کرده اند با این شلیک یک هواپیمای میگ مورد اصابت

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۶۸، ۲۸/۷/۱۳۶۰، صص ۱۸ - ۱۷، قاهره - خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۷/۱۳۶۰.

واقع شده) هواپیماها تغییر موضع داده و بمب های خود را روی تأسیسات پتروشیمی و بندر انداخته اند.

باتوجه به اینکه بمب ها چتری بوده اند و درنتیجه سرعت فرود بمب ها کمتر از حالت عادی است و باتوجه به اینکه موشک ها یا توپ های ضدهوایی درصورت مشاهده بمب ها، راحت تر آنها را هدف قرار می دادند، امکان حمله به سایت ضعیف به نظر می رسید.(۱)

۱- سند شماره ۴۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان (دفتر سیاسی و انتظامی)، ۲۸/۷/۱۳۶۰، صص ۴ - ۱.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۸ مهر ۱۳۶۰ ۲۱ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۰ اکتبر ۱۹۸۱

۱

وضعیت جبهه های جنگ پس از عملیات ثامن الائمه(ع) - که چند هفته پیش انجام شد - چندان آرام نیست. ارتش عراق با حساسیت بیشتری تحرکات نیروهای خودی را به ویژه در منطقه جنوب دنبال می کند. از سوی دیگر، عراق می کوشد با واردکردن تجهیزات ازطریق کشورهای همسایه اش توان نظامی خود را تقویت کند؛ این درحالی است که روزانه شماری از نظامیان و غیرنظامیان این کشور به ایران پناهنده می شوند.

تحرکات نیروی زمینی و هوایی ارتش عراق نشان می دهد که فرماندهان عراقی با دقت بیشتری جابه جایی های واحدهای نظامی ایران را دنبال می کنند.

امروز در محور شوش، تبادل آتش در مناطق زعن، شلیبیه و عنکوش بین نیروهای خودی و دشمن به طور پراکنده و در منطقه سندال به طور نسبتاً شدید ادامه داشت. همچنین گزارش های شناسایی نیروهای اطلاعات سپاه در دو روز گذشته تا به امروز، از میزان بالای تردد خودروهای دشمن در منطقه بین لیخضر و عبیس حکایت دارد. براین اساس، امروز ارتش عراق ۲۰ دستگاه تانک خود را در منطقه سندال به ۶ دستگاه تقلیل داده است؛ گزارش ها حاکی است که به احتمال قوی این تانک ها به لیخضر منتقل شده اند.

در محور الله اکبر - بستان نیز بنا به گزارش رسیده از محور الله اکبر، تبادل آتش پراکنده بین طرفین ادامه داشته و شدت آتش دشمن بیشتر متوجه نیروهای خودی مستقر در تپه سبز بوده است. در محور حمیدیه نیز «دشمن در ۸۰۰ متری شرق روستای قیصریه در امتداد کرخه نور یک کانال ایجاد کرده که نفرات عراقی در این کانال رفت وآمد می کنند. فاصله این کانال تا رودخانه حدود ۵۰۰ متر است.»(۱) در این محور «تعدادی از افراد دشمن به قصد شناسایی به مواضع خودی نزدیک شدندکه با هوشیاری نیروهای خودی متواری شدند. آتش دشمن در این روز از شدت بیشتری برخوردار بود، ولی تلفاتی وارد نشد.»(۲)

امروز ۲ فروند میگ عراقی در ساعت یک بامداد، پل "هالوپ" (شمال دارخوین) را بمباران

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۰۲، گزارش شماره ۳۸۳، ۲۹/۷/۱۳۶۰.
۲- همان، صص ۱۰۳ - ۱۰۱.

کردند. از خسارت های واردشده گزارشی در دست نیست.(۱) در منطقه دارخوین نیز یک فروند میگ و یک فروند میراژ عراقی بر فراز انرژی اتمی ظاهر شدند که با آتش پدافند خودی آسمان منطقه را ترک کردند.(۲) در محور کارون نیز شناسایی های منطقه دارخوین حاکی از این است که دشمن «مواضع جدیدی به طول یک تا ۵/۱ کیلومتر در ۳ کیلومتری مواضع روبه روی مشارع کهنه احداث کرده است. همچنین ۴ تپه دیده بانی در این منطقه در فاصله ۵ تا ۷ کیلومتری رودخانه، ۳ سنگر تانک و ۲ موضع پدافند و نیز تعداد دیگری سنگر ایجاد کرده است. دشمن جلو مواضع خود در مقابل دارخوین را مین گذاری کرده که یک تن از برادران پاسدار گروه شناسایی براثر برخورد با مین شهید و یک تن دیگر مجروح شد.» بنا به گزارش واصله از آبادان، در غرب کارون، روبه روی شیر پاستوریزه، دشمن یک دستگاه تانک مستقر کرده که این تانک به طور مورب به طرف نیروهای خودی شلیک می کند.(۳)

علاوه براین، ارتش عراق همچنان به دنبال تأمین نیازهای نظامی خود است و این نیازها ازطریق مسیرهای زمینی کشورهای اردن، کویت و عربستان وارد عراق می شود. امروز ۳۵ دستگاه تریلر با محموله های مهمات و تجهیزات نظامی از منطقه "عرعر" واقع در مرز عربستان وارد عراق شد.(۴)

از سوی دیگر، اوضاع روحی مردم و نظامیان عراق چندان مناسب نیست. هرروز تعدادی پناهنده وارد خاک ایران می شوند که اوضاع داخلی عراق را ناآرام و غیرعادی توصیف می کنند. امروز نیز یک سرباز و یک غیرنظامی ازطریق مرز سردشت وارد ایران شده، درخواست پناهندگی کردند(۵) در پاوه و نوسود نیز ۲ سرباز عراقی با عبور از مرز، خود را به نیروهای سپاه معرفی و تسلیم کردند.(۶)

۱

امروز وضعیت مناطق کردنشین در مقایسه با روزهای گذشته نسبتاً آرام بود و اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در این مناطق به طور محسوسی کاهش یافته بود.

نیروهای حزب دمکرات با ایجاد راه بندان در مسیر ارومیه - سلماس، ۳ خودرو شرکت توانیر را که ۱۵ تن از کارکنان آن برای ترمیم خطوط برق دکل های مسیر ارومیه - سلماس به گردنه قوشچی رفته بودند، متوقف کرده، خودروها را به سرقت بردند.(۷)-(۸)

در منطقه پاوه نیز ۶ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات با تحویل اسلحه و مهمات خود، تسلیم نیروهای سپاه شدند و درخواست امان نامه کردند.(۹)

۱- سند شماره ۰۰۵۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات خوزستان به اطلاعات عملیات مرکز، شماره ۳۸۲، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۳.

۲- همان.

۳- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری، پیشین، صص ۱۰۳ - ۱۰۱.

۴- سند شماره ۱۳۹۲۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م ۱۳۲) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۶- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۹/۷/۱۳۶۰.

۷- رادیو صدای کردستان هفده روز بعد، تاریخ این اقدام را ۲۹ مهرماه اعلام کرد و دراین باره گفت: پیش مرگان نیروهای سرگرد قهرمان عباسی در جاده ارومیه - سلماس، ۲ دستگاه خودرو دشمن را به غنیمت گرفتند. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۵/۸/۱۳۶۰.)

۸- سند شماره۱۵۴۰۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (م ۱۳۲) به ژاجا، ۲۹/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۹- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

جوخه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ادامه اقدامات خود، این بار مدیران ۲ دبیرستان در شهرهای هشتپر طوالش و سبزوار را هدف قرار دادند. در تهران و مشهد نیز نیروهای امنیتی، ۳ بمب را خنثی کردند و یک خانه تیمی را پس از کشف، محاصره و سپس تصرف کردند.

ساعت ۸ صبح در پره سر شهرستان هشتپر طوالش، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ایوب میرزایی مدیر دبیرستان "امام شافعی" این شهر را هنگام رفتن به محل کار ترور کرده، با شلیک چند گلوله به شهادت رساندند. نیروهای سپاه دراین خصوص ۲ مظنون را دستگیر کردند.(۱)

در سبزوار نیز یکی از افراد این سازمان با شلیک چند گلوله به سوی مدیر دبیرستان "اسرار" این شهر که از افراد فعال در انجمن اسلامی معلمان بود، وی را از ناحیه پا زخمی کرد.(۲)

در تهران، نیروهای کمیته و شهربانی ۲ بمب را که افراد وابسته به گروه های مسلح معارض در دبیرستان "اسدآبادی" کار گذاشته بودند، کشف و خنثی کردند.(۳)

در مشهد نیز یک بمب که در خودرو یکی از افراد عضو بسیج جاسازی شده بود، با هشیاری یک کودک و اطلاع به موقع وی و سرعت عمل نیروهای سپاه کشف و خنثی شد. این بمب به گونه ای جاسازی و تله گذاری شده بود که با روشن شدن خودرو منفجر می شد.(۴)-(۵)

علاوه براین، امروز در تهران نیروهای کمیته و سپاه یک خانه تیمی متعلق به ۳ تن از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را واقع در تقاطع خیابان های میرداماد و شریعتی شناسایی کردند و با اجرای عملیاتی، موفق به دستگیری یکی از آنها شدند. فرمانده این عملیات پس از محاصره این خانه ابتدا از ساکنان آن خواست تا با زمین گذاشتن اسلحه، خود را تسلیم کنند، ولی آنها با خودداری از این کار، به طرف نیروهای عمل کننده تیراندازی کردند و درگیری آغاز شد. پس از حدود ۲ ساعت درگیری، یکی از افراد سازمان زخمی و دستگیر شد و ۲ نفر دیگر گریختند. در این درگیری، ۲ تن از نیروهای کمیته نیز براثر اصابت ترکش نارنجک زخمی شدند. در بازرسی از این خانه، تعدادی اسلحه و مهمات جنگی ازقبیل اسلحه کمری، تفنگ ژ۳ و نارنجک جنگی و نیز اسناد درون گروهی سازمان و کروکی منزل و محل کار افراد انقلابی و متعهد و آدرس مسئولان که برای ترور این افراد تهیه شده بود، به دست آمد.(۶)

۱- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، رشت - به گزارش واحد مرکزی خبر و روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۷، طوالش - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.
۲- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، مشهد - خبرگزاری پارس.

۳- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۳، به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، خبرگزاری پارس به گزارش روابط عمومی مرکزی کمیته انقلاب اسلامی، ۲۹/۷/ ۱۳۶۰.

۴- باتوجه به تعدد بمب گذاری ها در معابر و اماکن عمومی و لزوم آگاه سازی و آموزش مردم برای کاهش تلفات و خسارت های این گونه انفجارها، نشریه هشدار پلیس که روابط عمومی شهربانی کل کشور آن را تهیه می کند توصیه هایی را برای رعایت نکات ایمنی درج کرده که بخش هایی از آن در ضمیمه این گزارش آمده است.

۵- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲، مشهد - خبرگزاری پارس.

۶- همان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۹، خبرگزاری پارس به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی، ۲۸/۷/ ۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۵ ، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۱، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۹/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۳، به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی.

۱

امروز نمایندگان مجلس شورای اسلامی در یک جلسه غیرعلنی به ریاست حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، دیدگاه های خود را درباره نخست وزیر معرفی شده ازجانب رئیس جمهور بیان کردند. قرار است نمایندگان در جلسه علنی روز پنجشنبه (پس فردا) درمورد نخست وزیری دکتر ولایتی تصمیم گیری کنند.(۱) آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود دراین باره نوشته است: «امروز ساعت ۱۱، جلسه غیررسمی و غیرعلنی برای مشاوره درباره نخست وزیر داشتیم. مخالفان و موافقان صحبت کردند. فکر می کنم آرای مخالف زیاد باشد، ولی احتمال تصویب زیادتر است. آقای محمد یزدی در مخالفت، صحبت مؤثری کرد. ممکن است در کم شدن آرا، اثر داشته باشد. من هم در موافقت صحبت کردم.»(۲)

رادیو امریکا نیز درباره نخست وزیر پیشنهادی و احتمال تأیید او ازسوی مجلس اعلام کرد: درحالی که خشونت های سیاسی در ایران ادامه دارد، آیت الله علی خامنه ای، رئیس جمهور فعلی حکومت اسلامی، شخصی را به نام علی اکبر ولایتی به عنوان نخست وزیر به مجلس معرفی کرد. دکتر ولایتی که پزشک و تحصیل کرده امریکاست، جانشین محمدرضا مهدوی کنی، که هفته پیش برای بازگذاشتن دست رئیس جمهور جدید در تشکیل دولت استعفا کرد، می شود. رادیو امریکا با بیان اینکه دکتر ولایتی عضو حزب جمهوری اسلامی ایران و از نمایندگان مجلس شورای اسلامی است، پیش بینی کرده که مجلس به آسانی وی را تأیید کند.(۳)

۲

سیدحسین موسوی تبریزی، دادستان کل انقلاب، امروز در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو، تلویزیونی شرکت کرد. محورهای اصلی سخنان وی در این مصاحبه عبارت بود از: کارکرد دادگاه های انقلاب در مقاطع حساس و آشوب های منطقه ای، آخرین وضعیت سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ازنظر تشکیلاتی، عملیات و کارآمدی، شرایط توبه و بازگشت اعضا و هواداران گروه های مسلح غیرقانونی. وی همچنین با اشاره به سکوت سازمان عفو بین الملل دربرابر کشتار و فشار به آزادی خواهان برخی کشورها، اقدامات این سازمان را درباره ایران تبلیغاتی خواند. گزارش روزنامه کیهان دراین باره بدین شرح است:

«دادستان کل انقلاب درباره این موضوع که امروز دشمن با توسل به جنگ خارجی و داخلی، شیوه های ترور و انفجار را پیش گرفته و دراین رابطه دادگاه های انقلاب می توانند در بیشتر مأیوس کردن دشمن و افزایش توان انقلاب اسلامی نقش اساسی ایفا کنند، اظهار داشت: "به نظر من دادگاه های انقلاب اسلامی در تمام موارد حساس، نقش فعالی در ادامه انقلاب

۱- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۲- . اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، صص ۳۳۳ و ۳۳۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱ ضمیمه، رادیو صدای امریکا، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

داشتند و هرکه در گذشته، ایران را تهدید کرده است، مانند جریان آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و جریان حزب امریکایی به نام خلق مسلمان؛ در مقابله با این توطئه ها، فقط دادگاه انقلاب تبریز بود که با کمترین صدمه توانست این توطئه ها را شکست بدهد." وی سپس افزود: "دادگاه های انقلاب در همه مواقع حساس، ایستادگی کردند و باید این کار را انجام دهند، چون مسئولیتی بزرگ به عهده دارند و مردم نیز انجام این مسئولیت را می خواهند. گاهی مردم از شهرستان ها تماس می گیرند و می گویند که حکام شرع ما دربرابر اشرار قاطعیت لازم را ندارند. البته این خواست مشروع مردم است، ولی دادگاه های انقلاب جز اجرای عدالت کاری ندارند و در موقع عفو، عفو و در هنگام قاطعیت، شدت عمل نشان می دهند. دادگاه های انقلاب اسلامی برای حفظ دستاوردهای انقلاب و برای مبارزه با توطئه گران علیه انقلاب تأسیس شده و به خاطر همین هدف، قضات شرع، دادستان ها و دادیاران ایستادگی کردند، شهید هم دادند و امروز نقش فعالی در تثبیت ایران دارند و در آتیه هم خواهند داشت.

وی سپس در ادامه سخنان خود به سرکوب تظاهرات دانشجویان مسلمان در امریکا و مبارزات آزادی خواهان ایرلندی اشاره کرد و گفت: در زندان های انگلیس آزادی خواهان ایرلندی که اعتصاب غذا کرده بودند و فقط تقاضایشان این بود که با آنان مانند زندانیان سیاسی رفتار شود، چرا سازمان عفو بین المللی از زندان های انگلیس دیدن نکرد تا حداقل کسانی را که اعتصاب غذا کرده بودند، از مرگ نجات دهد."

دادستان کل انقلاب درمورد وضعیت منافقین گفت: "گزارشات و آمارهای به دست آمده نشان می دهد که بیشتر نیروهای آنان دستگیر شده اند و پرونده هایشان درحال تکمیل شدن است و روی هم رفته نیروهای آنان رو به اضمحلال است.

دادستان کل انقلاب در ادامه این مطلب گفت: "اینان بعد از ماجرای ۳۰ خرداد [۱۳۶۰]،(۱)

۱- سی ام خرداد ۱۳۶۰، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به همراه عده ای دیگر از گروه های سیاسی چپ (پیکار، رنجبران، چریک های فدایی خلق (اقلیت)) هم زمان با بررسی طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر در مجلس شورای اسلامی، با تدارکی وسیع، اقدام به ایجاد آشوب در تهران و برخی شهرهای دیگر کردند. این واقعه در تاریخ سازمان مجاهدین به اعلام رسمی مبارزه مسلحانه شهرت یافت.

حتی یک نفر را نتوانستند جذب تشکیلات خود بکنند، بلکه برعکس بعد از ۳۰ خردادماه حدود ۸۰ درصد از هواداران فریب خورده منافقین حاضر به همکاری با آنان نشدند و فهمیدند که اینان خائن اند و لااقل آنان معتقدند که نباید با نظام جمهوری اسلامی مبارزه مسلحانه کرد. منافقین در میان رده های بالای خود عناصری را پاک سازی و ترور کردند، چون این عده معتقد بودند که نباید با این نظام، مسلحانه جنگید. این مسئله می رساند که مرگ یک سازمان مخفی و چریکی نزدیک است."

وی سپس افزود: "گروه دیگری از هواداران می خواهند توبه کنند و اطلاعات خود را دراختیار دادگاه های انقلاب بگذارند. [من] به کسانی که هنوز متوجه این مطلب نشدند، نصیحت می کنم که به طور ناآگاهانه دراختیار اجانب قرار نگیرند و فرصت کافی برای توبه دارند و می توانند اطلاعات خود را بدهند و بدانند که مجازات نخواهند شد."

وی سپس به تبلیغات سازمان عفو بین المللی اشاره کرد و گفت: "سازمان عفو بین المللی با اجازه ابرقدرت غرب کار می کند و با اشاره آن، سکوت اختیار می کند. چطور این سازمان وقتی آیت الله صدر و خواهر بزرگوارش در زندان عراق زیر شکنجه شهید شدند و هم اکنون که زندان های عراق پر از مبارزین می باشد، اظهارنظری نکردند؟ یا در زندان های انگلیس که چریک های ایرلندی اعتصاب غذا کردند و جان سپردند، سازمان عفو بین المللی به آنجا نرفت و دراین مورد سخن نگفت؟" وی اضافه کرد: "سازمان عفو بین المللی وابسته به ابرقدرت هاست و این سازمان جنایات منافقین را محکوم نکرد و در حادثه انفجار بمب در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی که بهترین فرزندان قرآن و اسلام شهید شدند، مطلبی نگفت. چطور وقتی که در مصر و سودان رسماً اعلام می کنند که مخالفین را می کشیم، ریگان پشتیبانی می کند و این سازمان اظهارنظری نمی کند؟"

حجت الاسلام موسوی تبریزی درمورد ضابطه عفو درمورد متهمین و محکومین به خصوص افراد گروهک ها گفت: "ضابطه کلی این است که توبه کنند و برگردند، به طوری که مطمئن شویم که اینها دیگر خیانت نمی کنند و ایجاد تخریب و رعب و وحشت در جامعه نمی کنند. اگر به این مسئله یقین پیدا کنیم، این ضابطه عفو است و آنان از زندان آزاد می شوند. تابه حال صدها نفر آزاد شدند و در عید سعید غدیر امسال، عده زیادی از افراد این گروهک ها که اطمینان حاصل کردیم از مواضع قبلی خود برگشته اند، از زندان اوین آزاد شدند."

وی همچنین درباره کردستان و مسئله عفو باتوجه به اینکه بوکان پاک سازی شد، گفت: "اخیراً افراد بسیاری از برادران مسلمان کرد به دادگاه های انقلاب اسلامی کردستان مراجعه و امان نامه دریافت کرده اند و اکنون شهرهای کردستان حالت عادی پیدا کرده و همان طور که امام امت فرموده اند، الآن اگر مردم مسلمان کرد به شهرشان برگردند و خود را معرفی کنند و حتی اگر در سابق اشتباهاتی هم کرده باشند، نسبت به اعمال گذشته آنان اغماض خواهد شد.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با انتشار بیانیه ای شرایط موافقت با ورود هیئت بررسی سازمان عفو بین المللی را برای بازدید از ایران به منظور بررسی سیر قضایی امور اعلام کرد. در بیانیه چالشی وزارت امور خارجه، شرایط ایران در هشت بند بیان شده و درعین حال، به صراحت درباره اقدامات و مواضع اعلام شده و اعلام نشده این سازمان افشاگری شده و به نوعی بر درستی عملکرد قوه قضائیه ایران نیز پافشاری شده است. مفاد این بیانیه به گونه ای تنظیم شده است که احتمال سفر این هیئت را به ایران کاهش می دهد. این درحالی است که در وضعیت کنونی جنگ، جمهوری اسلامی نیاز بیشتری به تعامل با نظام بین الملل، جامعه جهانی و افکار عمومی دارد. مفاد بیانیه به این شرح است:

«۱. برای آنکه هرگونه شبهه ای درمورد تمایلات صهیونیستی این سازمان از اذهان زدوده شود، پیشنهاد می شود به صورت صریح، کشتارهای "کفر قاسم" و "دیر یاسین" و جنوب لبنان که توسط جنگ افروزان اسرائیلی صورت گرفته است، صریحاً با ذکر مورد، توسط این سازمان محکوم گردد و درمورد شرایط وحشیانه زندان های رژیم اشغالگر قدس و شکنجه های طاقت فرسای آن افشاگری به عمل آید.

۲. برای آنکه شبهه ای درزمینه وابستگی این سازمان به امپریالیسم امریکا وجود نداشته باشد، پیشنهاد می شود این سازمان دخالت های امریکا را در امور ملت های دیگر به ویژه مصر، السالوادور و عربستان محکوم سازد و به بهانه سیاسی بودن این موضوعات و خارج بودن آنها از چارچوب رسالت هایی که عفو بین المللی برای خود قائل است، شانه از زیر تعهدات انسانی خالی نکند.

۳. در بیانیه های این سازمان بارها به اصول پذیرفته شده جهانی و یا حقوق بین المللی اشاره شده است. ما می خواهیم این سازمان به شکلی روشن اعلام نماید، آیا اصول حقوق اسلامی که یک میلیارد مسلمان به آن باور دارند جزء این اصول پذیرفته شده جهانی هست یا اینکه درنظر این سازمان، جهان مساوی امریکاست و هر اصلی که موردپسند رژیم جنایتکار امریکاست، جهانی نیز محسوب می گردد؟

۴. درآن صورت که سازمان اعلام نماید اصول حقوق اسلامی را نیز جزء حقوق پذیرفته شده بین المللی می پذیرد، سازمان اعلام نماید، آیا گردانندگان این سازمان و افراد اعزامی آن به این حقوق آشنایی دارند و یا آیا به مکانیسم های پیچیده و طولانی تربیت قاضی شرع در اسلام و دادگاه های اسلامی وقوف دارند یا نه؟

۵. طبیعی است که ما انتظار داشته باشیم در میان هیئت اعزامی حداقل یک حقوقدان مسلمان و متعهد که دقیقاً به فقه اسلامی و قضایی آشنایی داشته باشد، حضور یابد. ما پیشنهاد می کنیم که دراین زمینه از دانشمندانی چون شیخ کوشک در مصر و یا دیگر فقهای ناوابسته که کششی به سمت امریکا نداشته باشند، استفاده گردد.

۶. سازمان تعهد نماید اگر بعد از مسافرت به ایران ثابت شد تبلیغات و ادعاهای سابق سازمان دروغ بوده است، رسماً از ملت بزرگ ایران عذرخواهی کند.

۷. سازمان بایـد قبل از ورود به ایران، عمل جنایتکارانه گروه مجاهـدین خلق را که باعث کشـتارهای وسـیع خیابانی شده اند و بیش از صـد نفر از دولتمردان متقی مـا را بـه شـهادت رسانـده انـد، بـه زن و بچه و پیرمرد رحم نکرده و در مساجـد و معـابر و بیمارسـتان ها و مغازه ها بمب گذاشـته انـد، اتوبوس ها را آتش زده انـد و بچه ها و بزرگ سالان بی گناه را سوزانـده انـد، به شکل واضـح محکوم نمایـد و اگر تردیدی دراین زمینه برای سازمان وجود دارد، دولت جمهوری اسـلامی ایران حاضـر اسـت دلایـل کـافی دراختیار سازمان عفو بین المللی قرار دهـد تا تمام جنایات فوق را ثابت نمایـد، به شـرط اینکه این اسـناد ازطرف سازمان عفو بین المللی منتشر گردد.

۸. سازمان مزبور تضـمین نماید که متن کامل و بدون سانسور گفت وگوهای خود با مقامات مسـئول قضایی ایران را دراختیار افکار عمومی جهان قرار دهـد و دراین زمینه بـدون مجامله و بهانه آوردن جواب دهـد که این مـذاکرات در کدام نشـریه و در کـدام رادیو و کـدام کانـال تلویزیونی اروپـایی و امریکایی پخش خواهـد شـد و برای قـدم اول، پخش کامل بیانیه موجود می توانـد علامـت صـداقت سازمـان دراین مـورد محسوب گردد. اگر سازمـان ادعـا می کنـد این وسایـل دراختیـار او نیست، پس چگونه است که هنگام حمله به نظام انقلابی ما، تمام بوق ها به صدا درمی آیند. دراین صورت، آیا همین دلیل کافی نیست تا سازمان بداند که بازیچه ای در دست امپریالیسم خبری شده است؟

مسـلماً با احراز شرایط فوق، دولت و ملت ما با کمال بزرگواری، این هیئت را خواهد پذیرفت و اینک برعهده سازمان عفو بین المللی است که ثابت کند، بازیچه امریکا و متحدانش در سراسر دنیا نیست.»(۱)

۱

شهـاب الـدین گنابـادی، وزیر مسـکن و شـهرسازی، امروز در مسـکو بـا مسئولان کمیته دولتی روابـط اقتصـادی با کشورهای خـارجی شوروی دیـدار و گفت وگو کرد. همچنین آقـای گنابادی و هیئت همراه و سـفیر کشورمان در مسـکو، ظهر امروز در میهمانی ناهار معاون نخست وزیر شوروی شرکت کردند. مهندس گنابادی عصر امروز به دیدار خود از شوروی پایان داد.(۲)

مهندس غرضی وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران نیز که به تازگی از سفر لیبی، الجزایر و سوریه به ایران بازگشته است، امروز با معاون وزیر نیرو و صنایع یوگسلاوی دیدار و گفت وگو کرد.(۳)

۲

روزنامه فایننشال تایمز (چاپ لنـدن) در مقاله ای با عنوان "واردکننـدگان عراقی از کویت اسـتفاده می کنند"، نقش، اهمیت و امکانـات بنـدری کویت را، که یکی از عقبه هـای اصـلی واردات کالا به عراق می باشـد، بررسـی کرده است. نکته قابل توجه آنکه "پاتریک کاک برن"، نویسنده این مقاله، به ادعاهای دولت

۱- همان، ص۱۵، اطلاعیه وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران.

۲- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۱۴، تاریـخ ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۶، مسکو- خبرگزاری پـارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۲۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

کویت درباره بمباران برخی نقاط آن کشور توسط ایران، صحه گذاشته است. در این مقاله آمده است:

انتظار می رود امسال بیش از نیمی از واردات عراق؛ یعنی معادل ۶ تا ۷ میلیون تن کالا، در بنادر کویت تخلیه شود. عراق پس از شروع جنگ با ایران نتوانست از بندر بصره استفاده کند و لذا بیش ازپیش ناچار به توسل به کویت شد. روزانه بیش از ۵۰۰ کامیون سنگین از مرز کویت و عراق عبور می کنند و کالاهایی را به بغداد واقع در ۸۰۰ کیلومتری مرز کویت حمل می کنند. مرز کویت یکی از راه های حیاتی عراق محسوب می شود. حملات هوایی ایران به پایگاه مرزی ابدالی واقع در مرز کویت و بمباران تأسیسات نفتی کویت توسط ایران، درواقع نشان دهنده کوشش های ایران برای جلوگیری از کمک های بیش از حد کویت به عراق است، لیکن این حملات گویی تأثیر چندانی بر رونق کار شرکت های حمل ونقل این منطقه نداشته است. کویت با داشتن ۳۳ لنگرگاه عمیق بهترین بندر برای عراق به حساب می آید. بندر اردنی عقبه فقط ۷ لنگرگاه دارد و قرار است ۳ لنگرگاه دیگر نیز به آن اضافه شود. باوجوداین، زمان انتظار کشتی های حامل کالا برای عراق در شعیبه و شویخ در کویت به ۴۵ و ۶۰ روز افزایش یافته است. از بنادر عربستان سعودی، دوبی و شارجه در امارات عربی متحده پیش تر استفاده می شده است.(۱)

۱

روزنامه امریکایی نیویورک تایمز در آستانه تشکیل دادگاه لاهه برای رسیدگی به دعاوی ایران و امریکا گزارشی را تهیه و منتشر کرده است که رادیو امریکا خلاصه ای از آن را در برنامه شامگاهی خود بدین شرح نقل کرده است:

«بی سابقه بودن حجم اختلافات مورد رسیدگی، سابقه شکل گیری پرونده و چگونگی ارجاع آن به این دادگاه، اعضای هیئت های ایرانی و امریکایی شرکت کننده در این دادگاه [از موارد قابل توجه در این پرونده است.] ادعاهای مطرح شده و محدودیت های اعلام شده دادگاه برای قبول پرونده ها و عناوین کلی پرونده های مورد قبول این دادگاه برای پیگیری و صدور رأی دیوان بین المللی داوری برای حکمیت میان ایران و امریکا دست کم با ۲۵۰۰ عرض حال شرکت های امریکایی علیه رژیم جمهوری اسلامی روبه روست که ارزش خسارات مورد ادعا به بیش از هزار میلیون دلار سر می زند و این بزرگ ترین و درعین حال پیچیده ترین مراحل داوری و حکمیت درمورد اختلافات مالی میان دو کشور است که تاکنون جهان به یاد دارد. پیش از این، برای حکمیت درباره دعاوی متفقین جنگ جهانی دوم علیه آلمان، یک دیوان بین المللی داوری به وجود آمد که با محکومیت آلمان به پرداخت غرامت به متفقین به کار خود پایان داد، اما به گفته قاضی سوئدی که ریاست دیوان بین المللی داوری را برای حکمیت میان ایران و امریکا برعهده دارد، پیچیدگی های داوری اخیر و تعداد دعاوی قانونی به مراتب سخت تر و بیشتر از وظایفی است که به دیوان داوری جنگ جهانی دوم محول شده بود. دیوان بین المللی

۱- همان، ص۱۱، لندن - خبرگزاری پارس، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

داوری برای حکمیت میان ایران و امریکا در اجرای موافقت نامه آزادی گروگان های امریکایی به وجود آمده است که به موافقت نامه الجزایر شهرت دارد. به موجب این موافقت نامه، معادل ۱۰۰۰ میلیون دلار دارایی های ایران که قبلاً در امریکا و تا زمان آزادی گروگان ها مسدود شده بود، به یک حساب سپرده تضمینی در بانک مرکزی هلند منتقل شده است تا پس از رسیدگی به دعاوی قانونی شرکت های امریکایی علیه رژیم جمهوی اسلامی به عنوان غرامت به شرکت های امریکایی پرداخت شود.

رژیم اسلامی تعهد کرده است، درصورتی که براساس رأی دیوان بین المللی داوری موجودی این حساب تضمینی برای پرداخت غرامت تکافو نکند و یا میزان آن به سطحی کمتر از پانصد میلیون دلار کاهش یابد، مابه التفاوت را جبران کند، به نحوی که تا پایان کار دیوان حکمیت، همواره معادل هزار میلیون دلار در این حساب تضمینی وجود داشته باشد.

دیوان بین المللی داوری برای حکمیت میان ایران و امریکا از ۹ عضو تشکیل می شود. سه وکیل برجسته دادگستری از نیویورک، ویرجینیا و لوس آنجلس، که در امور داوری بین المللی سابقه زیادی دارند، به عنوان اعضای هیئت نمایندگی امریکا برگزیده شده اند. رژیم جمهوری اسلامی نیز آقایان محمود کاشانی (فرزند ۳۸ ساله آیت الله کاشانی)، سیدحسین هدایت (دستیار حقوقی ۳۴ ساله وزارت خارجه) و شفیع شفیعی (قاضی ۴۸ ساله دادگستری)، را به عنوان اعضای هیئت نمایندگی خود تعیین کرده است. سه عضو دیگر دیوان بین المللی داوری برای حکمیت میان ایران و امریکا مرکب از دو قاضی برجسته سوئدی و یک قاضی فرانسوی است. رئیس دیوان بین المللی برای حکمیت میان ایران و امریکا گفت: "این دیوان تنها به داوری شرکت ها و افرادی رسیدگی می کند که پیش از سرکارآمدن رژیم اسلامی با دولت و یا شرکت های ایرانی قراردادهایی منعقد ساخته اند و رژیم اسلامی اموال آنها را مصادره کرده و یا از ادامه کارشان جلوگیری به عمل آورده است." به گفته وی، دعاوی بانک های امریکایی درمورد وام هایی که قبلاً به ایران پرداخته اند و رژیم اسلامی از بازپرداخت آنها سر باز زده است، فعلاً در دیوان بین المللی داوری مطرح نخواهد شد. برای این منظور، حساب جداگانه ای در بانک مرکزی انگلستان گشایش یافته است که معادل ۱۴۰۰ میلیون دلار از دارایی های ایران در آن نگهداری می شود و ازطریق موافقت نامه الجزایر، جداگانه مورد بررسی قرار خواهد گرفت. به پیش بینی رئیس بین المللی داوری، برای حکمیت میان ایران و امریکا، کار این دیوان دست کم دو سال طول خواهد کشید، بااین حال، به گفته وی، پاره ای اختلافات حل نشده ممکن است زمان داوری را طولانی تر سازد. رژیم اسلامی ایران درباره نحوه پرداخت هزینه های داوری و همچنین درباره میزان بهره و نزولی که باید در مدت نگهداری وجه تضمینی در حساب سپرده به این حساب تعلق گیرد، هنوز با مقام های امریکایی به توافق نرسیده است.»(۱)

ص: ۲۶۶

۱- همان، صص ۳ - ۲ ضمیمه، رادیو امریکا، ۲۸/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، خبرگزاری پارس به نقل از آسوشیتدپرس از لاهه.

بخش فارسی رادیو لندن در نگاهی اجمالی، مواضع و رفتار کشورهای عربستان، لیبی و الجزایر را در بحران به وجودآمده در بازارهای نفتی اوپک بررسی و عملکرد هرکدام از کشورها را ارزیابی کرده است.

رادیو لندن گزارش داد: «دبیرکل اوپک امروز در جاکارتا اعلام کرده است که سازمان اوپک در روز بیست ونهم اکتبر [۷ آبان ۱۳۶۰] به منظور تعیین قیمت واحدی برای نفت، کنفرانس مخصوصی در ژنو تشکیل خواهد داد. هدف کنفرانس رسیدن به توافقی جهت یکسان کردن بهای نفت ازطرف کشورهای عضو اوپک است. این کوششی [است] که کشورهای صادرکننده نفت مبذول می دارند تا به بحران اضافه مقدار نفت در بازارهای جهان پایان دهند.

عربستان سعودی که نفتش درحال حاضر حدود ۹ میلیون بشکه در روز است، تاحدی مسبب نفت اضافی در بازارهای جهانی است که این به نوبه خود سبب پایین آمدن بهای نفت شده است. عربستان سعودی گفته است که تنها درصورتی مقدار تولید خود را کاهش خواهد داد که سیزده کشور عضو اوپک بر بهای واحدی برای فروش نفت توافق نمایند. ازطرفی اثرات کاهش بهای نفت، هم اکنون در کشورهای تولیدکننده نفت احساس می شود. نیجریه برای مقابله با کاهش درآمد نفتش برنامه سخت و شدیدی درنظر گرفته است، اما ببینیم عکس العمل الجزایر و لیبی چگونه است؟ اصرار دولت لیبی که قیمت نفت همچنان بالا بماند، درحال حاضر روزی چهل میلیون دلار به صورت نفت به فروش نرفته روی دست آن دولت می گذارد. از پارسال تاکنون، تولید نفت لیبی به اندازه دوسوم کاهش یافته و درآمدش نیز به همان تناسب تنزل داشته است.

تولید نفت الجزایر نیز در ۹ ماه گذشته نصف شده است و اکنون فقط در حدود ششصد هزار بشکه در روز است.»(۱)

ضمیمه گزارش۱۶۵: توصیه های روابط عمومی شهربانی کل کشور برای آگاه سازی مردم به منظور کاهش تلفات بمب گذاری ها

بخش هایی از دستورالعمل روابط عمومی شهربانی کل کشور که در نشریه هشدار پلیس چاپ شده، به این شرح است:

۱. از تجمع در اطراف اشیای مشکوک خودداری کنید و بدون ایجاد هیاهو و شایعه پراکنی، موضوع را تلفنی به مرکز پلیس یا نزدیک ترین کلانتری محل اطلاع دهید. ۲. از هرگونه دست کاری و جابه جا کردن اشیای مشکوک خودداری کنید و آگاه باشید که برای تهیه تله های انفجاری از مکانیزم های مختلف استفاده می شود. ۳. تا رسیدن افراد متخصص از نزدیک شدن افراد ناوارد و غیرمسئول به محل وجود شیء مشکوک جلوگیری کرده، به تناسب فضای موجود، حداکثر شعاع ایمنی را در اطراف آن شیء رعایت کنید. ۴. به سرعت، اشیاء آتش زا و وسایل نقلیه ای را که از سلامت و ایمنی آن اطمینان دارید، از محل دور کنید. ۵. چنانچه داخل آپارتمان یا محل سکونت یا کار خود به تله های انفجاری برخورد کردید، علاوه بر رعایت نکات فوق، بلافاصله در و پنجره ها را باز کرده، شیر آب و گاز و کنتور برق را از محل انشعاب اصلی قطع کنید تا درصورت بروز انفجار خسارت تشدید نشود. ۶. حتی المقدور در محل کار یا سکونت خود چند کیسه محتوی شن پیش بینی و مهیا کنید و درصورت لزوم به صورت استوانه ای در اطراف شیء مشکوک

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۴، ۲۹/۷/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵ ضمیمه، رادیو لندن، ۲۸/۷/۱۳۶۰.

قرار دهید. ۷. چنانچه در نزدیکی تله انفجاری، چاه، استخر، یا حوض عمیقی وجود دارد، می توانید با احتیاط شیء موردنظر را از راه دور به داخل این مکان ها پرتاب و آن را ساقط کنید. ۸. حتی المقدور با موقعیت مکانی نزدیک ترین بیمارستان، کلینیک یا درمانگاه و مرکز آتش نشانی محل، آشنا شوید و شماره تلفن های این مراکز را دراختیار و به خاطر داشته باشید. مرکز اورژانس تهران به وسیله تلفن شماره ۱۲۳ همواره در خدمت همشهریان تهرانی می باشد. ۹. برای جلوگیری از تضییع وقت در مواقع اضطراری، همیشه نوع گروه خونی خود را بدانید و به وسیله پلاک های مخصوص در مچ دست یا به صورت گردن بند همراه داشته باشید. همچنین توصیه های ایمنی و هشدارهای لازم به طور جداگانه در ۸ بند دراختیار مسئولان و گردانندگان وسایل و اماکن عمومی ازقبیل رانندگان اتوبوس ها، بیمارستان ها و درمانگاه ها، کارکنان و گردانندگان سینماها و فروشگاه های بزرگ و اولیای مدارس قرار داده شده است.(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۰، ص۱۵.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۹ مهر ۱۳۶۰ ۲۲ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۱اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز به رغم آرامش نسبی در جبهه های جنگ، ارتش عراق بخش هایی از شهر آبادان را زیر آتش توپخانه ها و سلاح های دوربرد خود قرار داد. در این اقدام، تعدادی خانه ویران شد و چند تن از شهروندان آبادانی شهید یا زخمی شدند(۱)همچنین امروز در جبهه کوت شیخ خرمشهر تک تیراندازان خودی یک خدمه آر.پی.جی. دشمن را هدف قرار دادند، واحد خمپاره انداز سپاه نیز مناطق مختلفی از بخش اشغالی این شهر را زیر آتش گرفت که در این اقدام یک موضع خمپاره انداز، چند سنگر و یک ساختمان دشمن منهدم شد و تعدادی از نیروهای آنها کشته شدند.(۲)

۲

با تلاش نیروهای سپاه و ارتش عملیات بازگشایی و پاک سازی محور میاندوآب - مهاباد، در اولین ساعات بامداد امروز آغاز شد. هم زمان با این اقدام و درحالی که نیروهای ضدانقلاب شکست سنگینی را در این عملیات متحمل شدند، رادیو صدای کردستان از درگیری نیروهای حزب دمکرات و افراد سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) با نیروهای دولتی در منطقه سنندج خبر داد.(۳)

نیروهای خودی با بهره گیری از آتش توپخانه در منطقه ایستگاه کشاورزی مهاباد، اقدام به پاک سازی محور میاندوآب - مهاباد کردند. با اجرای این عملیات، پس از دو سال، محور میاندوآب - مهاباد بازگشایی شد. پس از بازشدن این محور، فرماندار میاندوآب بیانیه ای را به همین مناسبت صادر کرد. در بخشی از این بیانیه آمده است: «با همت و فداکاری نیروهای رزمنده اسلام، امنیت جاده میاندوآب به مهاباد تأمین شده و هم وطنان عزیز می توانند با همراه داشتن شناسنامه عکس دار، از ساعت ۹ صبح الی ۱۷ در این محور رفت وآمد کنند.»(۴)دراین حال، رادیو صدای کردستان اعلام کرد:

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۶، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۶، خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه شماره ۶۷۴ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، تهران، ۳۰/۷/۱۳۶۰.

۲- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۲۹، گزارش شماره ۳۸۶، ۲/۸/۱۳۶۰.

۳- یادآوری می شود که در هیچ کدام از منابع موجود، خبری از این واقعه گزارش نشده است و به نظر می رسد پخش این خبر بیشتر برای توجیه شکست گروه های ضدانقلاب در عملیات محور میاندوآب - مهاباد، یا سرپوش گذاشتن روی این شکست باشد.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، خبرگزاری پارس، ۲۹/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز

فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۳۶۰/۸/۸، ص۴.

افراد دسته حبیب الله مهدوی روز ۲۹ مهرماه، در هفت کیلومتری سنندج در نزدیکی روستای "بوشله" مورد تهاجم دشمن (نیروهای دولتی) قرار گرفتند، اما در مقام دفاع برآمدند و به مدت ۶ ساعت با مزدوران رژیم جنگیدند. این رادیو می افزاید: در این جنگ شدید و نابرابر که پیش مرگان دلاور سازمان چریک های فدایی خلق نیز شرکت داشتند، ۴ تن از نیروهای دشمن کشته و ۸ تن دیگر زخمی شدند. همچنین ۲ تن از پیشمرگان حزب و سازمان چریک های فدایی خلق زخم سطحی برداشتند.(۱)

۱

ترورها و بمب گذاری های کور و کشتار مردم بی گناه، مستضعف و محرومی که سلاحی برای دفاع از خود ندارند، همچنان سرلوحه فعالیت های افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) است. عناصر سازمان امروز در شهرهای تهران، مشهد و کردکوی دست به اقداماتی ازاین قبیل زدند.

امروز یک گروه ترور دونفره سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۱۶ در خیابان بیست متری شبیری در نزدیکی سه راه آذری تهران، وارد مغازه فردی به نام یحیی محتشم ۵۵ ساله شدند و او را با شلیک چندین گلوله به شهادت رساندند. یحیی محتشم از افراد متعهد و انقلابی محل بود.(۲)-(۳) در خیابان انقلاب نیز نیروهای گشت سپاه با یکی از افراد این سازمان درگیر شدند که وی به هلاکت رسید و ۲ تن از نیروهای سپاه هم زخمی شدند.(۴) در خیابان معلم تهران هم عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با متوقف کردن یک دستگاه اتوبوس شرکت واحد و سپس تهدید راننده و مسافران، آنها را از اتوبوس پیاده کرده، سپس با پرتاب کوکتل مولوتف اتوبوس را به آتش کشیدند و گریختند. در این اقدام، بیش از نیمی از اتوبوس سوخت.(۵)

در مشهد نیز در درگیری ای که بین نیروهای سپاه و یکی از افراد مسلح سازمان فوق روی داد، هوادار سازمان از ناحیه پا زخمی و دستگیر شد. از فرد دستگیرشده ۲ قبضه اسلحه کمری به دست آمد.(۶)

همچنین در روستای النگ کردکوی، افراد این سازمان ۲ عدد کوکتل مولوتف داخل بانک ملی این روستا پرتاب کردند که هیچ کدام از آنها عمل نکرد.(۷)

۲

در طول هفته گذشته، تعدادی از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی ازجمله سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، در شهرهای مختلف کشور دستگیر شدند و در چند مورد تعدادی سلاح و مهمات و اسناد درون سازمانی نیز از آنان به دست آمد. در همین حال، تعدادی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، که دستگیر شده بودند، پس از اظهار ندامت آزاد شدند.

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷، تاریخ ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۱ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات شرح مختصری از زندگی شهید محتشم نوشته است که حاکی از روحیات انقلابی و تلاش وی برای پیروزی انقلاب و تلاش در راه تثبیت انقلاب اسلامی است.

۳- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۱.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، تاریخ ۴/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، تاریخ ۴/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۶- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۱، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۷- همان، ص۳.

در تنکابن، یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که از عوامل حمله به مسجد روستای لورزین این شهر بود، دستگیر شد. وی همراه با تعداد دیگری از عناصر سازمان، مدتی قبل، به مسجد روستای لورزین که از مساجد فعال در این منطقه است، حمله کرده و مسجد را آتش زده بودند.

در لاهیجان، نیروهای سپاه یک خانه تیمی گروه های تروریستی را که مدتی قبل تخلیه شده بود، بازرسی کردند و از این خانه یک قبضه تفنگ ژ۳، یک قبضه اسلحه کمری و مقادیری فشنگ به دست آوردند.(۱)

در ماهشهر، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) هفته گذشته به تصرف سپاه درآمد و چند نفر دستگیر شدند. از این افراد ۳ عدد نارنجک، یک قبضه کلت و مقداری مدارک درون گروهی مربوط به این سازمان به دست آمد.(۲)

هفته گذشته در شهر رشت، ۴۰ تن از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی به اتهام شرکت در طرح های ترور، تخریب و اخلال در نظم عمومی دستگیر شدند که در میان آنها عده ای از مسئولان سازمان مجاهدین خلقِ (منافقین) شاخه رشت وجود دارند.(۳)

در شهر مشهد، نیروهای سپاه در طول دو هفته اخیر، ۱۰ خانه تیمی را که بیشتر آنها مربوط به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، کشف و ۶۰ تن از افراد این سازمان را دستگیر کردند. از این خانه ها تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات و اسناد درون گروهی سازمانی به دست آمد. به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران، افراد دستگیرشده از عوامل ترور، انفجارها و آتش سوزی های اخیر این شهر بودند.(۴)

در شهر رشت، ۳۰ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که دستگیر شده بودند، پس از طی مراحل اولیه بازجویی و بررسی پرونده با اظهار ندامت و پشیمانی از اعمال گذشته خود و سپردن تعهد آزاد شدند.(۵)-(۶)

۱

امروز در درگیری بین اعضای انجمن اسلامی دانشجویان ایتالیا و افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر رم، غضنفر خاوند از افراد فعال این انجمن به شهادت رسید. به همین مناسبت، اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان اروپا (شاخه ایتالیا) اطلاعیه ای صادر کرد. در قسمتی از این اطلاعیه آمده است: امروز برای مسلمان متعهد به انقلاب اسلامی همه زمین ها کربلا و همه روزها عاشوراست. امروز خون مدافعان اسلام و انقلاب اسلامی به وسیله حرامیان یزیدی، حلال شمرده می شود، چراکه به ندای حسین زمان، خمینی بت شکن لبیک

۱- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از اطلاعیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۲- همان، ص۳، اهواز، خبرگزاری پارس.

۳- همان، رشت، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رشت.

۴- همان، مشهد، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد.
۵- یـک نشـریه داخلی سـپاه در مقاله ای به رویکرد، سـرمایه گـذاری، آینـده نگری و برنامه ریزی سازمان مجاهـدین خلق در گیلان پرداخته است که بخش هایی از آن در ضمیمه این گزارش درج شده است.
۶- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۱۵، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۲۳، خبرگزاری پارس، ۲۹/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۵، تاریخ ۲۹/۷/۱۳۶۰، ص۲۸، رشت - خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران رشت، ۲۹/۷/۱۳۶۰.

گفته و در صحنه نبرد حق علیه باطل به یاری اش شتافته انـد. در پایان این اطلاعیه ضـمن تبریک شـهادت این سـرباز متقی به حضور ولی عصـر(عج) و نایب برحقش، امام خمینی و امت شـهیدپرور ایران، از مسـئولان دولت جمهوری اسلامی درخواست شده است که بیش از این اجازه صدور ارز بیت المال مسلمانان برای این دشمنان خدا و خلق داده نشود.(۱)

۱

امام خمینی در دیدار حجت الاسـلام محلاتی (نماینده امام در سپاه)، محسن رضایی (فرمانده کل سپاه) و شورای مرکزی سپاه پاسـداران بـا ایشـان، بـا یادآوری اقـدامات و عملکرد مخالفان روحانیت در زمان رضاشاه، علت مخالفت آنان را سودمنـدبودن روحـانیت برای کشور اعلام و حمله مخالفـان به سـپاه را از این منظر ارزیابی کرد. امام خمینی در این دیـدار، سپاه را به حفظ وحـدت داخلی، تبعیت از اسـلام فقاهتی و دقت در آموزش های عقیدتی فراخواند و بر پرهیز از تندروی و حفظ وجاهت سـپاه در میان مردم تأکید کرد. ایشان در این دیدار فرمودند:

«باید بعضـی از تجربیاتی را که در طول زندگی دارم، به شـما بگویم: از وقتی که رضاخان در ایران بر سر کار آمد، من متوجه بودم و این طور می فهمیـدم که هرچیزی که برای اسـلام مفیـدتر بود، حمله به آن بیشتر می شـد. آن روز روحـانیت مهم ترین پایگاه ملت در مقابل اجانب بود، لذا، شدیدترین حملات به آن می شد. با شعر و نثر و هرچه داشتند، به آن حمله می کردند و برای اضـمحلالش، درهای بعضـی از ادارات را به روی آنان گشودنـد و در حوزه ها و شـهرها، به قـدری آنان را در فشار قرار دادنـد که ما از صـبح تا به شام، در باغ ها زنـدگی می کردیم. با عاشورا و تبلیغات اسـلامی شدیـداً مخالفت کردنـد، چون می دانستند این پایگـاهی است برای رسوایی حکومت هـا. حـال، ضـدانقلاب و اجـانب علاوه بر روحانیت، به سـپاه هم حمله می کنند. از این حملات، انسان می فهمد که سـپاه برای ایران و اسـلام مفید است. سپاه باید بیشتر از این، تابع اسلام فقاهت شود و نقایص خود را جبران نماید تا برای اسلام و نهضت مفیدتر گردد. مسائلی را باید گوشزد کنم:

اول اینکه بایـد سـعی شود اعضـای شورا در کمال تفاهم باشـند و از اختلاف بپرهیزنـد، و الّا شـکست می خورنـد. امروز مردم متوجه اند و اگر - خدای نکرده - شـما با هم اختلاف داشـته باشـید، خوب می فهمند و از شـما زده می شوند. شما باید کاری کنیـد تا مردم همان گونه که تابه حال شـما را پـذیرفته اند، بپذیرند. تمام ایران یک ارگان سیاسـی است، ضدانقلاب و اجانب اگر دیدند برای ازبین بردن اتحاد شـما با حمله نظامی نمی شود کار کرد، با نفوذ اقدام می نمایند تا شـما را از درون بپوسانند. امروز حفظ حیثیت سپاه پاسداران بر همه مخصوصاً خودتان، لازم است.

دوم اینکه باید سـعی شود بین ائمه جمعه و سـپاه پاسداران تفاهم باشد. اختلاف بین امام جمعه و سـپاه امری عادی نیست، بلکه دستی در کار است و عـده ای این کار را می کننـد تا هم سـپاه و هم روحانیت را تضـعیف نمایند و با روش خاصـی وارد شده اند. باید اشخاصی را

۱- خبرگزاری پارس، نشـریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۶، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۵، تهران

- خبرگزاری پارس، ۳۰/۷/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری پارس.

مأمور کنید تا اگر در شهری اختلافی بین روحانیت و سپاه است، برطرف کنند.

سوم، که شاید مهم ترین مسئله است، مسئله تعلیماتی است که در سپاه داده می شود. و باید توجه داشته باشید تا کسانی [را] که برای این کار انتخاب می کنید، کاملاً شناسایی شوند تا اینکه - خدای نکرده - مواجه نشویم با التقاط. باید توجه کنید که اسلام همان است که از صدر اسلام تاکنون فقها آن را حس کرده اند. در بعضی موارد، قدرت داشته اند و پیاده کرده اند و در بیشتر موارد، دست نخورده در قرآن و اخبار و کتاب های فقه موجود است. باید توجه کنید تا کسانی ظاهرالصلاح، اسلام شناس نشوند و یک مرتبه متوجه شوید از راه راست منحرف شده اید؛ یعنی، سعی کنید اسلامتان از روحانیت جدا نشود و با آنان که اسلامشان با روحانیت مخالف است، مخالفت کنید. متوجه باشید، از آنجا که شما بیشتر زحمت می کشید، شیاطین از همه بیشتر متوجه شمایند تا شما را از بین ببرند.

مسئله دیگر صدور انقلاب است که بارها گفته ام: ما با کسی جنگی نداریم. امروز انقلاب ما صادر شده است. در همه جا اسم اسلام است و مستضعفین به اسلام چشم دوخته اند. باید با تبلیغات صحیح، اسلام را آن گونه که هست، به دنیا معرفی نمایید. وقتی ملت ها اسلام را شناختند، قهراً به آن روی می آورند و ما چیزی جز پیاده شدن احکام اسلام در جهان نمی خواهیم. من به شما نصیحت می کنم که حیثیت و وجاهت خود را در میان مردم حفظ کنید. البته در بین شما، جوان های تندی هم هستند که باید آنها را تعدیل کنید تا کارهایی را که برخلاف مشی کلی سپاه است، انجام ندهند. برای نزدیکی سپاه با روحانیت از آقای منتظری که در قم هستند کمک بگیرید. برای خدا تبلیغات کنید که تبلیغات امر مهمی است ... مراعات حال مردم را بنمایید. انصافاً مردم ایران حق بزرگی بر انقلاب دارند. به خدا بیشتر اعتماد کنید. خداوند همه شما را محترم و معزز نگه دارد و دست دشمنان اسلام را قطع کند.»(۱)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۲۲ - ۳۲۰.

۱

هم زمان با دیدار سعدون حمادی، وزیر امور خارجه عراق از ایتالیا و دادن وعده صدور نفت بیشتر به این کشور، سرکنسول ایتالیا در ایران، مسئول جنگ را دولت عراق معرفی کرد و آن را به زیان دو ملت دانست.

سعدون حمادی در دیدار از ایتالیا، با رئیس جمهور، وزیر خارجه و وزیر تجارت خارجی این کشور ملاقات و گفت وگو کرد. آسوشیتدپرس درباره نتایج گفت وگوهای سعدون حمادی در ایتالیا اعلام کرد: «سعدون حمادی، وزیر خارجه عراق، امروز از ایتالیا خواست که از پیوستن به نیروهای پاسدار صلح در صحرای سینا خودداری نماید و با این درخواست چنین وانمود کرد که درمقابل، عراق نفت بیشتری به آن کشور ارسال خواهد نمود. وی چنین اظهار داشت که درصورت دستیابی دو کشور به "تفاهم سیاسی" بیشتر، عراق در نظر دارد، صادرات نفت خود را به ایتالیا افزایش دهد. ازطرفی، منابع وزارت خارجه ایتالیا گفتند: عراق تصمیم دارد که تعداد یک صد و سی هزار بشکه در روز نفت ارسالی خود به این کشور را به یک صد و شصت هزار بشکه افزایش دهد.

حمادی همچنین گفت که کلمبو وزیر خارجه ایتالیا را در جریان اوضاع کنونی جنگ بین ایران و عراق قرار داده است. وی دراین باره هیچ توضیحی نداد.

حمادی طی دیدار از ایتالیا با کولومبو، وزیر خارجه ایتالیا، که ظاهراً دعوت وی را برای دیدار از عراق پذیرفته است، ملاقات و گفت وگو کرد. همچنین وی در این سفر با "ساندرو پرتین" رئیس جمهور و "نیکولا کاپریا" وزیر تجارت خارجه این کشور نیز ملاقات هایی داشته است.»(۱)

هم زمان با دیدار سعدون حمادی وزیر امور خارجه عراق از ایتالیا و گفت وگوی وی با مقامات این کشور، امروز سرکنسول ایتالیا در استان اصفهان با استاندار اصفهان دیدار و گفت وگو کرد. خبرگزاری پارس به نقل از یک مقام آگاه در استانداری اصفهان اعلام کرد: «سرکنسول ایتالیا در این دیدار، جنگ تحمیلی دولت عراق علیه ایران را به ضرر دو ملت دانست و مسئول این جنگ را نیز دولت عراق ذکر کرد. همین گزارش حاکی است، در این دیدار پیرامون تحکیم و گسترش روابط دو کشور خصوصاً روابط اقتصادی بحث و گفت وگو شد.»(۲)

۲

سازمان عفو بین الملل امروز به بیانیه وزارت خارجه ایران – که روز گذشته منتشر شد و در آن برای دیدار نمایندگان این سازمان از تهران شرایطی تعیین شده بود – پاسخ داد. به گزارش یونایتدپرس، یک سخنگوی سازمان عفو بین الملل گفت: ما هنوز از ایران پاسخی دریافت نکرده ایم و هنوز منتظریم. وی گفت: سازمان عفو بین الملل هیچ شرط قبلی را برای این دیدار نخواهد پذیرفت. یک چنین شرطی با اساس کار این سازمان مغایر است و ما همه اعتبار خود را از دست خواهیم داد.(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۷، رم - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۹/۷/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۷، تاریخ ۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، اصفهان - خبرگزاری پارس.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۷، آنکارا - یونایتدپرس، ۲۹/۷/۱۳۶۰.

۱

منابع پلیس بلژیک امروز اعلام کردند در بازرسی کشتی "نهضت ایران"، هیچ مدرکی دال بر حمل سلاح غیرقانونی یافت نشد.

این کشتی روز گذشته به دنبال گزارش هایی مبنی بر حمل غیرقانونی اسلحه در بندر آنتور متوقف شده بود. روزنامه های محلی، آن را به معامله تسلیحاتی هفته گذشته در لندن، که به ربوده شدن سه ایرانی انجامید،(۱) ارتباط دادند. سخنگوی سفارت ایران در بروکسل گفت که به دلیل وجود شایعات زیاد در مطبوعات این کشور، سفارت به پلیس اجازه بازرسی کشتی "نهضت ایران" را داده است.(۲)

۲

نشریه کانادایی کرسنت اینترنشنال در مقاله ای باتوجه به موفقیت ایران در شکستن محاصره آبادان (عملیات ثامن الائمه(ع))، سیر نظامی جنگ را در جبهه ها به نفع قوای ایران ارزیابی کرده است. این نشریه با بیان اینکه عراق به نمایندگی از یک اتحاد سری نظامی که امریکا، شوروی و عربستان و بسیاری از کشورها در آن شرکت داشتند به ایران حمله کرده و آغازگر جنگ است، پیش بینی کرده است که به زودی ایران پیروزی نهایی را به دست خواهد آورد و قوای ایرانی برای به زیرکشیدن صدام حسین از اریکه قدرت تا بغداد پیش خواهند رفت. کرسنت می افزاید: «اعتراف عراق به شکست نیروهایش در جبهه آبادان و رانده شدن از رودخانه کرخه، مهم ترین واقعه در طول سیزده ماه جنگ بین عراق و ایران است. اینک شکست کامل نیروهای عراق به دست ایران نزدیک است و بازگشت نیروهای عراقی به پشت مرزهای خود و شکست و تحقیر آنها به زمان بستگی دارد. تلفات جانی و مالی در این جنگ در تاریخ اخیر در جنگ های بین دو همسایه بیشتر از همه بوده است.» این نشریه با اشاره به مسلمان بودن نیروهای دو طرف می نویسد: «یک حقیقت در هر دو جبهه وجود دارد و آن اینکه سربازان هر دو طرف مسلمان هستند. حمله ای که علیه ایران رخ داده است، حمله عراق نبوده است، حتی حمله یک ملت به ملت دیگر نبوده است، بلکه نماینده یک اتحاد سری نظامی است که در تاریخ جدید از همه اتحادهای مشابه، بزرگ تر است. در این اتحاد نظامی، شرکت کنندگان عبارت اند از: ایالات متحده امریکا و اتحاد شوروی که تدارک کنندگان سلاح و لجستیکی هستند و رژیم سعودی و دیگر رژیم های عرب که پول آن را می پردازند و این همه در اجلاس سران طائف جمع شدند و به عراق پوشش اسلامی دادند. دیگران، ازجمله اسرائیل، هند، افریقای جنوبی، چین و قدرت های اروپایی در کنار ایستاده اند و امیدوارند که کشور اسلامی ایران درهم کوبیده شود و یک رژیم غیرمذهبی طرف دار غرب در تهران روی کار بیاید.

در ماه گذشته، اخبار جنگ از صدر اخبار جهان کنار گذاشته شد، زیرا امید رسانه های گروهی

۱- برای اطلاعات بیشتر به روزشمار ۲۳/۷/۱۳۶۰ (کتاب ۱۶) مراجعه کنید.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷، تاریخ ۲/۸/۱۳۶۰، ص۶، اصفهان - خبرگزاری پارس به نقل از

خبرگزاری رویتر از آنتور، ۳۰/۷/۱۳۶۰.

غرب به پیروزی عراق بر ایران بر باد رفته است. سربازان ایران نه تنها جلو این اتحاد را در حملات خود گرفته اند، بلکه دست به عقب راندن ارتش مجاهدین خلق (منافقین) هم زده اند.

این بار صدام حسین پذیرفته است که نیروهایش در جبهه آبادان شکست خورده اند. گزارشات دست اول از خارجیانی که از دیگر جبهه ها بازدید کرده اند، نشان می دهد که مهاجمان عراق درحال عقب نشینی هستند. سربازان عراق گروه گروه به اسارات ایرانیان در می آیند و سپاه ایران هشتاد درصد منطقه اشغالی را بازپس گرفته است.»

در ادامه مقاله نشریه کرسنت اینترنشنال آمده است: «اینک روشن است که نیروهای پیروز ظرف هفته های آینده به مرزهای عراق خواهند رسید و مسئله این است که آیا این سربازان باید در پشت مرزها توقف کنند؟ آیا این مرزها مشروعیت دارد؟ آیا کشور اسلامی ایران، صدام و متحدان عربش را بدون تنبیه رها خواهد کرد؟

بدیهی است که کشور ایران نیازی ندارد که به این مرزها توجهی کند و نیروهای آن باید دست کم تا بغداد به پیش روند و صدام حسین و حزب بعث را از بین ببرند.»(۱)

۱

روابط تسلیحاتی عراق و فرانسه موضوعی است که خبرگزاری فرانسه در مقاله ای به بررسی آن پرداخته است. در این مقاله مصادیق زیادی از خریدهای عراق از فرانسه ذکر نشده، ولی به خوبی عمق توجه و تمایل دولتمردان فرانسه برای پشتیبانی همه جانبه از دولت عراق درزمینه تسلیحاتی و تکنولوژی آشکار است. محورهای اصلی این مقاله عبارت اند از: نگرانی بی مورد مقامات عراقی از روی کارآمدن دولت فرانسوا میتران در فرانسه و بیم قطع ارسال تسلیحات و مهمات از آن کشور به عراق، گسترش روابط سیاسی و تجاری عراق با دولت جدید فرانسه، سفارش های تسلیحاتی عراق به فرانسه، تضمین این دولت برای راه اندازی مجدد نیروگاه های اتمی عراق، میزان خرید عراق از فرانسه و تلاش دو کشور برای تغییرات لازم در نیروی هوایی عراق برای استفاده بیشتر از هواپیماهای میراژ فرانسوی.

در این مقاله می خوانیم: «چند ماه بعد از پیروزی سوسیالیست ها در فرانسه، مسئله اسلحه و اتم، که در پاریس مانند بغداد در هاله ای از مخفی کاری پوشانده شده است، از اهمیت تعیین کننده ای در پرونده همکاری عراق و فرانسه برخوردار [شده] است.

به گفته محافل مجاز عراق، بغداد که از انتخاب فرانسوا میتران به سمت ریاست جمهوری فرانسه غافلگیر شد، بیم آن را داشت که مناسبات دیپلماسی فرانسه دگرگون شود و درنتیجه درحالی که جنگ با ایران آیت الله خمینی طولانی شده بود، ارسال ادوات نظامی فرانسوی تحریم

۱- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱۱، به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن.

گردد. به گفته ژنرال عدنان خیرالله، وزیر دفاع عراق، نگرانی رهبران بعثی بیشتر ازجهت شوروی بود که از ده سال پیش با یک معاهده دوستی و همکاری با عراق مرتبط بود و از آغاز جنگ، بی طرفی خود را اعلام و از ارسال حتی یک فشنگ به عراق خودداری کرد.

خیلی زود و بدون ابهام رهبران جدید فرانسه به این ابهامات پایان دادند، به طوری که وزیر روابط خارجی فرانسه به مناسبت دیدار طارق میخائیل یوحنا عزیز، معاون نخست وزیر عراق، از پاریس، گفت: همکاری با عراق در همه زمینه ها ادامه خواهد یافت. کشور فرانسه من بعد در برآوردهای رسمی در صف اول صادرکنندگان اسلحه به عراق قرار می گیرد." در سال ۱۹۸۱ [۱۳۶۰] سفارشات اسلحه ازطرف عراق به فرانسه به ۱۰ میلیارد فرانک رسید [و] فروش تجهیزات نظامی فرانسه به عراق در [همین] سال جاری به ۳ میلیارد فرانک رسیده است که معادل مازاد مبادلات بازرگانی غیرنظامی فرانسه با عراق است.

به گفته فرانسوی ها، آینده مرکز اتمی عراق (تموز) ازطرف فرانسه تضمین شده [است]، یعنی مسئله همکاری اتمی درجهتی که رضایت هر دو کشور را جلب می کند، پیشرفت خواهد کرد. بعد از موافقت اصولی پاریس برای بازسازی یک مرکز اتمی مشابه در عراق، کارشناسان دو کشور تماس های خود را از سر گرفتند. به منظور انجام مطالعات اولیه، یک هیئت فرانسوی وابسته به آژانس بین المللی انرژی به عراق عزیمت کرد. طبق فرضیاتی که اکثراً مطرح می شود، مرکز اتمی جدید در مناطق کوهستانی عراق ساخته می شود.

به طور رسمی گفته می شود که پاریس و بغداد هنوز می بایست درمورد به کارگرفتن صلح آمیز اتم فرانسه توسط عراق به توافق برسند، ولی میشل روبرت، وزیر بازرگانی خارجه فرانسه، به هنگام دیدار اخیرش از عراق به این مسئله که تاکنون بر سر تحویل اورانیوم کم یا زیاد غنی شده دور می زد، تثبیت بخشید. وی گفت: به نظر ما در وضعیت تکنولوژیکی فعلی، کشوری که دویست دانشمند اتم شناس داشته باشد، دیر یا زود خواهد توانست به طور غیرمحسوسی استفاده از اتم را به نحو دلخواه خود تغییر دهد."»

خبرگزاری فرانسه ادامه می دهد: «تاکنون چند قرارداد بین عراق و فرانسه امضا شده است. به گفته محافل آگاه، مهم ترین قراردادها قراردادی است که در ماه اکتبر به طور سری امضا شد که به موجب آن فرانسه توپ های ۱۸۵ میلی متری به عراق صادر می کند. مبلغ این قرارداد ۴/۴ میلیارد فرانک است.

طبق اطلاعات رسیده از بغداد، شرکت فرانسوی، "تامپسون" نیز با عراق یک قرارداد ۵/۲ میلیارد فرانکی مبنی بر ارسال مجموعه های الکترونیکی که مورد استفاده نظامی دارند، امضا کرده است.

در دو سال اخیر، شرکت مذکور ۸ میلیارد فرانک ادوات نظامی به این کشور فروخته است.»

به نوشته خبرگزاری فرانسه: «نه تنها هیئت های نظامی فرانسوی، بلکه انگلیسی و ایتالیایی نیز

به طور مرتب به بغداد رفت وآمد می کنند. در همین حال، یک هیئت از کارشناسان فرانسوی برای مطالعه درمورد امکان تغییر سیستم پرواز هواپیماهای میراژ به بغداد عزیمت کرده است. کشور عراق در سال ۱۹۷۷، شصت فروند از این میراژها را به فرانسه سفارش داد که تاکنون ۲۹ فروند آن ارسال شده است. مسئله غیرعادی دیگری که توسط ناظرین نیز مرسوم تلقی شده این است که کمپانی "گروسرت لوار"، که فروشنده تانک های (آ.ام.ایکس۱۳) می باشد، در بازار مکاره بغداد نمایشگاهی از عکس های این تانک ها دایر کرده است.»(۱)

ضمیمه گزارش۱۷۶: بخش هایی از مقاله نشریه داخلی سپاه درباره رویکرد، سرمایه گذاری، آینده نگری و برنامه ریزی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گیلان

استان گیلان منطقه ای مهم برای سازمان مجاهدین به شمار می رفت و سازمان سرمایه گذاری نسبتاً زیادی نیز در آن انجام داد. مرکزیت سازمان می پنداشت که شمال کشور برای سازمان به مثابه استان کردستان است برای حزب دمکرات و در گسترش جنبش به سراسر کشور نقش بسزایی خواهد داشت و به دنبال آن برای تحقق این منظور، نیروهای ورزیده خود را جهت سازماندهی و کادرسازی روانه دو استان شمالی (گیلان و مازندران) کرد و افراد فعال در استان آذربایجان، همچون زنجیره فروش (کاندیدای سازمان در تبریز)، به گیلان اعزام شدند.

گیلان که از آغاز حرکت جدید منافقین همه روزه حوادثی ازقبیل ترور مسئولان و پاسداران و انفجار اماکن مذهبی و دولتی در آن روی می داد و جزء معدود استان هایی بود که به سرعت تشکیلات تارعنکبوتی منافقین در آن تنیده شد و به فاصله کمی از ترور شهید انصاری استاندار گیلان و معاون وی، بسیاری از کادرهای بالای سازمان به قهر انقلابی امت و ارگان های انقلابی گرفتار آمده، بعضاً در درگیری ها کشته شدند. نکته قابل توجه، بی محتوایی عقاید وابستگان به سازمان است که پس از دستگیری و فراهم شدن زمینه تفکر و تعقل، خیلی زود به اشتباه خود پی برده، اظهار ندامت و پشیمانی می کنند. بسیاری از افرادی که در گیلان دستگیر شده اند با اذعان به خطاها و انحرافات سازمان حاضر به همکاری با نیروهای اسلام جهت افشای این تشکیلات شدند. در متن زیر چگونگی تشکیلات سازمان در گیلان از زبان یکی از اعضا ذکر شده که به دلایل اطلاعاتی و امنیتی به ذکر قسمتی از آن اکتفا می شود.

سازمان یک سال قبل تصمیم به آغاز جنگ مسلحانه داشت، ولی به قول خود بنا به دلایلی چون جنگ، این حرکت را به عقب انداخت و در فاصله پیروزی انقلاب تا ۳۰ خرداد، همواره می کوشید تدارکات لازم را برای یک جنگ مسلحانه فراهم کند. این تدارکات که مهمات و اسلحه از سلاح های سبک کلت گرفته تا ژ۳ و سلاح های نیمه سنگین خمپاره و... را شامل می شد، طبق یک نقشه نظامی چریک شهری در انبارهایی در اطراف شهرها جاسازی شد. تشکیلات نظامی که قبلاً زیر پوشش فعالیت های سیاسی، سازمان داده شده بود و بیشتر هواداران هم از این امر اطلاع نداشتند، یک تشکیلات نامنسجم و غیرمنطقی بود که برنامه عملی نداشت تا بتواند با برنامه ریزی های مستمر خود، ضرباتی را برای ناتوان ساختن ارگان های انتظامی شهر وارد کند. البته در شهر رشت دو شورای شش نفری عملیاتی، موسوم به شورای رهبری ۱ و شورای رهبری ۲ وجود داشت که همه اعضای میلیشیاهای نظامی(۲) در یک کانال و سامانه ارتباطی از این دو شورا، برنامه و

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۵، تاریخ ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۶ ضمیمه، رادیو اسرائیل، ۲۹/۷/۱۳۶۰، به نقل از خبرگزاری فرانسه.

۲- میلیشیای نظامی در سازمان به افرادی گفته می شد که در شاخه نظامی فعال بودند و به سه سطح با اهمیت درجه یک، دو و سه تقسیم می شدند که میلیشیای درجه یک در ترور و بمب گذاری و تخریب و... پرتجربه و فعال تر بود.

دستورالعمل ترور و تخریب دریافت می کردند. سازمان، میلیشیاها را در جنگل های "لاکان" و در کوه های لاهیجان به آموزش نظامی (چریک شهری و عملیات پارتیزانی) واداشته، آنان را ازنظر نظامی ارتقا می داد، لکن هنگام اجرای عملیات حقیقی، تزلزل در روحیه بیشتر اعضا کاملاً مشهود بود. توبه کردن ۸۰ نفر از منافقین در لاهیجان در ۱۳/۶/۱۳۶۰ و ۱۰ تن در صومعه سرا در تاریخ ۳۰/۶/۱۳۶۰ از این جمله است.

در تشکیلات نظامی علاوه بر شاخه های تخریب و ترور شاخه دیگری بود که وظیفه اش گشت زنی در شهر بود. این گروه که به شاخه شکار معروف بود، نیروی صنفی، تدارکاتی و گروه های تحقیقاتی و عملیاتی را شامل می شد. گروه عملیاتی اغلب در ساعت ۵ تا ۷ صبح و ۱۲ تا ۲ بعدازظهر و ۵ تا ۸ شب از خانه بیرون آمده، به شکار افراد پاسدار، روحانی و مردم حزب اللهی می پرداخت. جلسات و گزارش های عملیات و برنامه ریزی کارها اغلب شب ها صورت می گرفت. البته، گاهی نیز برنامه های ترور و هجوم شبانه، که کاملاً حساب شده بود، در شب انجام می شد؛ مثل حمله شبانه به منزل یکی از مسئولان جهاد که به شهادت وی انجامید. تعداد کل فعالان میلیشیای نظامی گیلان حدوداً به ۳۰۰ نفر می رسید و بودجه مورد نیاز سازمان را هم در کل استان که به طور متوسط ماهانه یک صد و بیست هزار تومان بود، برخی تجار بازار و مخالفان انقلاب و قشر مرفه و عناصر لیبرال تأمین می کردند.

منافقین به دنبال توجیهات به اصطلاح علمی مارکسیستی خود به این نتیجه رسیده بودند که روحانیون در یک جنگ طبقاتی، نقشی در تکامل تاریخ نداشته اند و باید در جریان تاریخ حذف شوند. بنابراین، در مرحله ترورها، روحانیون پیرو امام و آنهایی که قدرت به صحنه کشاندن مردم را دارا بودند، در صدر قرار گرفتند و بنا به همین تحلیل بود که تشکیلات نظامی در شهرها باید روحانیون را در صف مقدم ترورهای خود قرار می داد و در مرحله بعد که ترور شخصیت ها و تسخیر پایگاه های نظامی به دست به اصطلاح ارتش خلق موفقیتی کسب می کرد، مرحله دیگر مبارزات طبقاتی سازمان، یعنی حمله به سنگرهای مستحکم انقلاب اسلامی یا محله های مردم حزب اللهی (و به قول سازمان، نماینده خرده بورژوا و ارتجاع) با سلاح سنگین آغاز می شد. برای مثال، در رشت می بایست محله هایی که خانه های تیمی منافقین در آنها قرار داشت، تحت کنترل میلیشیا درمی آمد و از این مکان ها با محله هایی چون باقرآباد، که محل حزب اللهی هاست، به مقابله پرداخته می شد و این مکان ها با خمپاره هدف قرار می گرفتند.(۱)

۱- دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۵ و ۲۴، تاریخ ۳/۸/۱۳۶۰، صص ۵۳ و ۵۴.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۳۰ مهر ۱۳۶۰ ۲۳ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۲اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق چندین بار شهر اهواز را گلوله باران کرد. نیروهای عراقی از ساعت ۱۵:۴۵ تا ۱۶:۴۵، چندین بار با گلوله های توپ نقاط مختلف شهر اهواز را هدف قرار دادند که چند گلوله به خیابان جامی و ملک الشعرا اصابت و چند خانه را ویران کرد. براثر گلوله باران این محله ۵ نفر از اهالی شهر ازجمله یک کودک زخمی شدند. چند گلوله نیز به خیابان ناصرخسرو، اطراف تصفیه خانه و صنایع فولاد اصابت کرد که خسارت جانی به همراه نداشت.(۱)

۲

ارتش عراق بااینکه توان نظامی و تجهیزاتی خود را با بهره گیری از کمک های تسلیحاتی و آمادی قدرت های بزرگ - که ازطریق کویت، اردن و عربستان وارد عراق می شود - تقویت می کند، درزمینه نیروی انسانی با کمبود شدید مواجه است و هرروز نیز شمار بیشتری از سربازان و مردم این کشور به جمهوری اسلامی پناهنده می شوند.

امروز تعداد ۱۰ دستگاه خودرو بارکش حامل قطعات یدکی ازطریق مرز صفوان کویت وارد عراق شد و در پادگان الرشید تخلیه گردید.(۲) گفتنی است که در طول مهرماه، درمجموع ۵۸۸ دستگاه خودرو بارکش نظامی حامل مهمات و جنگ افزار و ۷۷ دستگاه خودرو نظامی نو از کشورهای عربستان، کویت و اردن وارد عراق شده است که سهم هریک از این سه کشور به ترتیب عربستان سعودی ۲۵۴، کویت ۲۲۵ و اردن ۱۰۹ دستگاه می باشد. این کمک ها درحالی است که ارتش عراق به دلیل کمبود نیرو، معلمان مدارس این کشور را به زور به جبهه های جنگ اعزام می کند.(۳)

به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، درپی اعزام اجباری معلمان عراقی به جبهه های جنگ، این کشور با کمبود معلم در مقاطع مختلف تحصیلی مواجه شده است و دولت عراق برای جبران این کمبود، از معلمان مصری استفاده می کند. علاوه براین، ادامه پناهنده شدن نظامیان ارتش

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۸، ۲/۸/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۲، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه شماره ۶۷۵ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- سند شماره ۴۳۳۷۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار استان خوزستان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۳۰/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری (گزارش نوبه ای)، شماره۲۱۶، ۳۰/۷/۱۳۶۰صص ۴ - ۳، ۳/۸/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۱۳۹۳۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۱۳۹۳۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

عراق و مردم این کشور به جمهوری اسلامی ایران، مشکلات این کشور را افزایش داده است. امروز علاوه بر ۴ سرباز عراقی که وارد خاک ایران شدند و خود را به نیروهای نظامی معرفی و درخواست پناهندگی کردند،(۱) ۵ تن از مردم غیرنظامی عراق نیز، ازطریق مرزهای بانه وارد ایران شدند و با معرفی خود به سپاه پاسداران، درخواست پناهندگی کردند.(۲)

۱

امروز افراد حزب دمکرات در شهرهای بانه، کامیاران و سقز اقداماتی را علیه مردم و نیروهای خودی انجام دادند که با بزرگ نمایی در رادیو صدای کردستان منعکس شد، در همین حال، اهالی روستایی در جنوب غربی سنندج در واکنش به اقدامات افراد این حزب به مقر آنها حمله کردند. این درگیری ها درحالی صورت می گیرد که گروه های غیرقانونی فعال در مناطق غرب کشور (به ویژه حزب دمکرات) از کمک های نظامی عراق برخوردارند.

یکی از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان در ساعت ۱۵:۴۰، نارنجکی را به سوی محل تجمع مردم در خیابان امام خمینی شهر بانه پرتاب کرد که براثر انفجار آن، ۱۳ نفر از مردم و ۵ نظامی زخمی و به بیمارستان منتقل شدند. ۴ تن از زخمی ها به علت شدت آسیب های واردشده، به وسیله بالگرد هوانیروز به بیمارستان سقز انتقال یافتند.(۳)

رادیو صدای کردستان با اعتراف به اینکه افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران مسئول این انفجار بودند، این اقدام را حمله به سنگر پاسداران اعلام کرد و دراین باره گزارش داد: یکی از پیش مرگان جانباز نیروی شهیدان وردی به نام "ابوبکر زارعی"، در حمله به سنگرهای پاسداران مزدور در بانه، با انفجار نارنجکی که در دست خود آماده نگه داشته بود؛ به کشته شد. براثر انفجار این نارنجک، چند تن از نیروهای دشمن نیز ازجمله یک جاش به نام جلال و چندین پاسدار به هلاکت رسیده یا مجروح شدند. در این حمله جانبازانه، پیش مرگان یک قبضه تفنگ ژ۳ با ۵ خشاب و ۲ نارنجک به غنیمت بردند.(۴)

در همین شهر، در ساعت ۲۱:۳۰ نیز فرد ناشناسی یک نارنجک را به سوی نیروهای گشت سپاه و ارتش پرتاب کرد که به زخمی شدن ۲ سرباز انجامید.(۵)

همچنین نیروهای حزب دمکرات ساعت ۲۱:۳۰ به پایگاه سپاه در روستای "لون سادات" شهر کامیاران حمله کردند که با مقاومت نیروهای خودی روبه رو شدند. نیروهای مهاجم پس از ۳ ساعت درگیری، با به جاگذاشتن یک کشته مجبور به عقب نشینی شدند.(۶)رادیو صدای کردستان، افراد مهاجم را از نیروهای سرگرد عباسی و تلفات افراد خودی را یک کشته و چندین مجروح ذکر کرد.(۷)

۱- سند شماره ۳۰۰۶۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، سنندج - روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران بانه.

۳- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۱، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۵ - ۴؛ و- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۸، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۶؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۳۳۹۴۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به فرماندهی لشکر۲۸ کردستان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۰۰۶۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب کرمانشاه، ۱/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷ ، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۲ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱/۸/۱۳۶۰.

۵- سند شماره ۳۳۹۴۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به فرماندهی لشکر۲۸ کردستان، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۶- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱ ، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

در روستای "قیلسون" در دوازده کیلومتری شرق سقز نیز نیروهای مسلح غیرقانونی به پایگاه نیروهای خودی حمله کردند که با مقابله نیروهای خودی، مواجه و متواری شدند. یکی از سربازان پایگاه در این درگیری از ناحیه پا زخمی شد.(۱)

همچنین در روستای "سرقلعه" در ده کیلومتری شرق دیواندره، افراد وابسته به گروه کومه له یکی از مکانیک های جهاد سازندگی را به گروگان گرفتند که این عمل با واکنش مردم مواجه شد و افراد کومه له به ناچار وی را آزاد کردند.(۲)

به گزارش مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، درپی تعدی حزب دمکرات به مردم در منطقه "ژاره رود"، امروز اهالی روستای "گلین" در ۳۲ کیلومتری جنوب غربی سنندج، با بیل و کلنگ و سلاح سرد به مقر این حزب حمله کردند. در این درگیری که ساعت ها ادامه داشت، ۳ تن از افراد وابسته به این حزب به هلاکت رسیدند و تعدادی نیز زخمی شدند. درپی این اتفاقات، حزب دمکرات، مقر خود را از این روستا جمع آوری کرد و به منطقه دیگری انتقال داد.(۳)

به گزارش رکن۲ (اطلاعات) لشکر۲۸ کردستان، حزب دمکرات ۲ قبضه توپ ۱۳۰ میلی متری را از عراق تحویل گرفته و به صورت جدا و قطعه قطعه وارد ایران کرده است. قرار است این توپ ها که سه جک و چهار چرخ دارد، با استفاده از امکانات داخل، شاسی گذاری و پس از مونتاژ (اتصال قطعات به یکدیگر) به کارگیری شود. درحال حاضر، یک قبضه از این توپ ها در حوالی روستای "گاژه" و یکی در منطقه ای بین روستای "بیوران" و "زوران" در شمال غربی سردشت در نزدیکی نوار مرزی قرار دارد.(۴)

۱

پرتاب نارنجک و بمب دست ساز و آتش زدن خودرو در محله های شهر تهران، ایجاد درگیری در هشت پر طوالش و نیز بمب گذاری در بانک صادرات اهواز، مجموع تحرکات افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این روز است.

در شهر تهران نیروهای کمیته یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که قصد پرتاب یک نارنجک را داشت، دستگیر کردند. در بازرسی از وی یک قبضه اسلحه کمری روولور، یک نارنجک و تعدادی اسناد سازمانی به دست آمد.(۵)

همچنین در خیابان وحیدیه تهران، افراد این سازمان بمب دست سازی را به یک مغازه پرتاب کردند. انفجار این بمب دست ساز خسارت جانی درپی نداشت.(۶)

در میدان دکتر فاطمی در مقابل بیمارستان سجاد نیز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک خودرو را به آتش کشیدند که کارمندان بیمارستان به سرعت آتش آن را خاموش کردند.(۷)

۱- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۲- سند شماره ۵۳۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه ریزی مرکز،

۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۲، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۶.

۴- سند شماره ۳۰۰۷۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۱.

۵- روزنامه کیهان، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی.

۶- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

در هشتپر طوالش، نیروهای این سازمان در اطراف پایگاه بسیج و پاسگاه ژاندارمری "پره سر" درگیری ایجاد کردند که درنتیجه آن، یکی از افراد وابسته به سازمان کشته شد.(۱)

همچنین نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، بمبی را در شعبه بانک صادرات محله "حصیرآباد" اهواز کار گذاشته بودند که کارکنان بانک آن را کشف و افراد سپاه پاسداران آن را خنثی کردند.(۲)

۱

مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی امروز خود، به پیشنهاد رئیس جمهور مبنی بر نخست وزیری دکتر علی اکبر ولایتی، رأی نداد. براساس گزارش خبرنگار کیهان، در جلسه علنی امروز از مجموع نمایندگان حاضر ۷۴ نفر به دکتر ولایتی رأی مثبت و ۸۰ نماینده رأی منفی دادند و تعداد آرای ممتنع ۳۸ رأی بود. همچنین ۲ نفر از نمایندگان مجلس رأی ندادند و ۱۳ نماینده نیز به دلیل تصویب نشدن اعتبارنامه هایشان، حق رأی دادن نداشتند.(۳)

درپی این اقدام مجلس، رئیس جمهور در گفت وگویی اختصاصی با کیهان، نظر خود را درباره رأی مجلس اعلام کرد. آیت الله خامنه ای در این گفت وگو اقدام شجاعانه مجلس را ستود و گفت: «من این اقدام شجاعانه مجلس را ستایش می کنم و معتقدم این جزء مهم ترین اقدام هایی است که تاکنون مجلس انجام داده؛ دلیلش این است که در این تصمیم گیری، مجلس دربرابر رئیس جمهوری قرار داشت که نسبت به او محبت و حمایت خودش را بارها ابراز کرده بود.» رئیس جمهور ادامه داد: «این نشان دهنده استقلال مجلس است و استقلال مجلس برای ما چیز ارزشمندی است، زیراکه ما اعتقاد داریم که مجلس در یک جامعه انقلابی مثل جامعه ما، مادر همه تصمیم گیری هاست. و اما دراین مورد که من به چه دلایلی آقای ولایتی را پیشنهاد کرده بودم، باید بگویم که دلایل من برای انتخاب ایشان قانع کننده است و اعتقاد من همچنان این است که ایشان یک فرد شایسته و ارزنده است و آرای مجلس بیشتر براثر عدم شناخت از ایشان به این شکل نتیجه داد. همان طور که می دانید، حدود ۴۰ رأی ممتنع وجود داشت و رأی ممتنع به معنای نداشتن شناخت از آقای ولایتی است. مطمئناً اگر این شناسایی ها را آن وکلای محترم هم داشتند، رأی مثبت می دادند. به هرتقدیر، ما خسارتی نکردیم، من چند کاندیدای دیگر را برای احراز مسئولیت نخست وزیری در نظر دارم که ان شاءالله در اولین جلسه مجلس شورای اسلامی یکی از آن ۵ نفر را معرفی خواهم کرد.»(۴)

آقای هاشمی رفسنجانی که خود از طرف داران کاندیداتوری آقای ولایتی برای پست نخست وزیری است، درباره تلاش و دلایل نظر منفی تعدادی از نمایندگان مجلس به دکتر ولایتی

۱- سند شماره ۱۷۴۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (چالوس) فرماندهی به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۲، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۵، به نقل از اطلاعیه سپاه پاسداران،

۳/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۲- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۱، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۳- روزنامه کیهان، ۳۰/۷/۱۳۶۰، ص۲.

۴- همان.

نوشته است: «اول شب، مهندس طاهری آمد و توضیحاتی داد درباره تلاش هایی که مخالفان دکتر ولایتی برای زدن رأی نمایندگان می نمایند. سپس بهزاد نبوی و دو نفر دیگر از اعضای کادر مرکزی مجاهدین انقلاب اسلامی آمدند برای منصرف کردن من از موافقت با نخست وزیری دکتر ولایتی و بیش از یک ساعت صحبت کردند. نه آنها قانع شدند و نه من. آنها می گویند ضعیف است، چهره نیست یا سابقه افتخارآمیز مبارزه ندارد و من می گویم دینامیک و پرکار و پشتکاردار و متقی و مکتبی است. بیشتر روی "پرورش" و مهندس موسوی تکیه می کنند.» آقای هاشمی در ادامه درباره نتایج رأی گیری افزوده است: «اولین دستور، رأی گیری برای نخست وزیری دکتر ولایتی بود. رأی نیاورد. از ۲۰۷ نفر حضار، ۷۴ نفر موافق، ۸۰ نفر مخالف، ۱۵ نفر بی رأی و ۳۸ نفر ممتنع بودند. رد شد. مخالفان خیلی خوشحال شدند. اما استقلال مجلس را نشان داد و معلوم شد که مجلس دراختیار حزب جمهوری اسلامی نیست. آقای خامنه ای، آقای محمدرضا بهشتی را فوراً فرستادند که درباره تصمیم بعدی مشورت کنند. معلوم شد تلفنی با امام هم مشورت کرده اند. قرار شد بعداً تصمیم بگیریم.» رئیس مجلس در پایان خاطرات این روز خود نوشته است: «به منزل آقای خامنه ای برای مشورت در امر نخست وزیری رفتم و سپس به خانه آمدم.»(۱)

دراین حال، اقدام مجلس در رد پیشنهاد نخست وزیری آقای ولایتی در خبرگزاری ها و منابع مختلف سیاسی بازتاب های متفاوتی داشت. به پیر آندره ژو، گزارشگر خبرگزاری فرانسه، در تفسیری دراین باره تحت عنوان "ایران؛ اختلافات شدید در میان رژیم" نوشته است: در ظرف کمتر از ۲۴ ساعت، دو اختلاف پی درپی شدید در رژیم جمهوری اسلامی ایران ظاهر شده است. مجلس ایران در شیوه ای کاملاً ـ غیرمنتظره، امروز از انتخاب آقای علی اکبر ولایتی امتناع کرد. وی ازسوی (آیت الله) خامنه ای، رئیس جمهوری و همچنین دبیرکل قدرتمند حزب جمهوری اسلامی که دارای اکثریت مجلس است، برای این مقام کاندیدا شده بود. از سوی دیگر، این ظهور اختلافات در میان حزب جمهوری اسلامی، ۲۴ ساعت بعد از سرزنش آشکار (امام) خمینی از سپاه پاسداران به دلیل توافق نداشتن با روحانیان شیعه صورت گرفته است.(۲)

خبرگزاری فرانسه می افزاید: رد کاندیداتوری آقای ولایتی ازسوی مجلس - که تمام ناظران دیپلماتیک ایرانی و خارجی، ایشان را انتخاب شده می دانستند - نشانه رعدوبرقی در آسمان سیاسی ایران است. درحقیقت، در طول تاریخ جوان جمهوری اسلامی ایران، برای اولین بار است که مجلس پیشنهادی با چنین اهمیتی را که یکی از وفاداران (امام) خمینی مطرح کرده است، رد می کند.(۳)

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، صص ۳۳۷ - ۳۳۴.

۲- اشاره به سخنان دیروز امام خمینی در دیدار با حجت الاسلام محلاتی (نماینده امام در سپاه)، محسن رضایی (فرمانده کل سپاه) و اعضای شورای مرکزی سپاه پاسداران دارد. برای اطلاعات بیشتر به روزشمار ۲۹/۷/۱۳۶۰ مراجعه کنید.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۷، خبرگزاری پارس به نقل از فرانس پرس از تهران، ۳۰/۷/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۱ آبان ۱۳۶۰ ۲۴ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۳اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز توپخانه هـای ارتش عراق شـهرهای آبـادان، سوسـنگرد، پیرانشـهر و پاوه را گلوله باران کردنـد و تبادل آتش در مناطق دشت عباس و خرمشـهر نیز ادامه داشت. شورای فرماندهی ارتش عراق نیز درپی افزایش شـمار پناهندگان نظامی این کشور به جمهوری اسلامی، جلسه اضطراری تشکیل داد و در حضور صدام تصمیماتی اتخاذ کرد.

امروز شـهر آبـادان آماج گلوله های توپخانه ارتش عراق قرار گرفت که براثر آن، یک تن به شـهادت رسـید و ۱۰ نفر زخمی شدند.(۱)

سوسـنگرد نیز در ساعات اولیه بامـداد، هـدف چنـدین راکت کاتیوشا قرار گرفت. در این حملات، ۴ نفر زخمی شدنـد و چند مغازه و خانه، یک دستگاه خودرو بارکش و یک دستگاه تانکر آب منهدم شد(۲)و در محور حمیدیه دو تن از نیروهای سپاه و ارتش شهید شدند.

علاوه براین، در محور دزفول و منطقه دشت عبـاس، تبـادل آتش شدیـد توپخـانه و خمپـاره انـداز با برتری آتش خودی ادامه یافت و در این درگیری ها یکی از نیروهای خودی به شـهادت رسید.(۳)همچنین براثر آتش متقابل رزمندگان اسلام در محور خونین شـهر و منطقه کوت شـیخ، چنـد تن از نیروهای دشـمن کشـته شدند و یک انبار مهمات آتش گرفت. برابر گزارش تیم شنود نیروهای سپاه، با آتش توپخانه خودی یک سرگرد و یک گروهبان دوم مخابرات تانک کشته و ۹ سرباز زخمی شدند. همچنین یک دستگاه خودرو، ۲ قبضه مسلسل و یک توپ ضدهوایی منهدم شده است.(۴)

نیروهای عراقی در ساعت ۱۴:۳۰، پیرانشـهر و اطراف آن را نیز گلوله باران کردنـد که این اقدام به زخمی شدن ۴ تن از مردم این شهر و آبادی های مجاور انجامید.(۵)

همچنین در ساعت ۱۷:۳۰، نظامیان عراقی ۳ گلوله توپ به سـمت پاوه پرتاب کردند که براثر آن یک دانش آموز به شـهادت رسید.(۶)

علاوه بر رویـدادهای فوق، امروز نیز همچون روزهـای گذشـته تعـداد دیگری از نظامیان عراقی به جمهوری اسـلامی پناهنـده شدند. به گزارش منابع سپاه و ارتش، امروز ۴ نظامی عراقی جمعی

۱- سـند شـماره ۳۱۸۹۲۴ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از شـهربانی اسـتان خوزسـتان (اهـواز) به اسـتانداری خوزسـتان، ۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۱۸۹۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری دشت آزادگان به استانداری خوزستان، ۳/۸/۱۳۶۰،

سند تک برگی.

۳- احمد دهقان، مجموعه آثار شـهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شـش ماهه دوم ۱۳۶۰) تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، صص ۱۲۷ - ۱۲۶، گزارش شماره ۳۸۶، ۲/۸/۱۳۶۰.

۴- همان، ص۱۳۲، گزارش شماره ۳۸۷، ۳/۸/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۸، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲/۸/۱۳۶۰.

۶- سند شماره ۲۹۴۴۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشـکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سـند شماره ۲۹۴۴۱۰ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشـکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب کرمانشاه، شماره ۵۸، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۲.

تیپ۴۹ پیاده، لشکر۹ و لشکر۱۲ در مناطق کرخه کور، اروندکنار و دزفول، خود را به نیروهای سپاه و ارتش معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۱)به گزارش یک منبع اطلاعاتی، درپی افزایش شمار متقاضیان پناهندگی عراقی به ایران، ارتش عراق تصمیماتی را دراین باره اتخاذ کرد. به گزارش این منبع، بنا بر دستور شورای فرماندهی ارتش عراق، امروز جلسه ای در شهر بغداد تشکیل شد که در آن علاوه بر فرماندهان لشکرها، شخص صدام حسین نیز شرکت داشت. در این جلسه، اسیرشدن سربازان عراقی به دست رزمندگان ایرانی و همچنین بالارفتن شمار اسیران عراقی، به خصوص در حمله اخیر آبادان بررسی شد. یکی از فرماندهان در توجیه دلیل تسلیم شدن سربازان عراقی گفت: چون جرم عقب نشینی در منطقه نبرد اعدام است و ازطرفی چون سربازان یارای مقاومت ندارند، پس یک راه برای آنان باقی مانده و آن هم تسلیم شدن است. همین امر سبب شده است تا تعداد اسیران عراقی بالا رود. این منبع می افزاید، پس از اظهارنظر سایر فرماندهان، در همین جلسه تصمیم گرفته شد که برای چاره جویی این مشکل، به اختیارات فرماندهان لشکرها افزوده شود و از این پس، همه طرح های جنگی (اعم از حمله یا عقب نشینی)، برنامه های رفاهی، دادن مرخصی و اعطای درجه به افراد شایسته، دراختیار فرماندهان لشکر باشد؛ فقط درخصوص برنامه نیروهای هوایی همچنان مثل سابق با نظر شورای فرماندهی تصمیم گیری خواهد شد.(۲)

۱

شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای تشکیل جلسه داد. در این جلسه ضمن بررسی وضع کلی جبهه های جنگ، درباره طرح های جنگی آینده بحث و تبادل نظر شد. در پایان این نشست، آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، درباره موضوعات مطرح شده در این جلسه گفت: ابتدا رئیس ستاد مشترک از وضع کلی جبهه های جنگ گزارشی دادند. آن گاه درباره نیازهای ارتش و سپاه و امکان تأمین این نیازها بحث و تبادل نظر شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی افزود: میرحسین موسوی وزیر خارجه نیز درخصوص آثار سیاسی پیروزی اخیر ما در شمال آبادان (عملیات ثامن الائمه(ع)) بر دولت های منطقه و کشورهای دیگر مطالبی بیان کرد.

وی در ادامه گفت: نمایندگان سپاه خوزستان نیز در جلسه دیشب حضور داشتند و مطالبی درباره سپاه و حرکتی که در آنجا هست، بیان کردند. آقای هاشمی رفسنجانی درباره دیگر موضوعات مطرح شده در این نشست گفت: قرار شد مدیریت ستاد جنگ های نامنظم را سپاه برعهده بگیرد و وضع موجودشان در جبهه ها همچنان حفظ شود و امکانات نیز دراختیار آنان قرار گیرد.(۳) وی افزود: استانداران استان های جنگی نیز در جلسه شرکت داشتند و مطالبی درباره جنگ و موضوعاتی که به

۱- سند شماره ۵۳۵۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۸ (اهواز) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۵۴۰۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا (مرکز فرماندهی)، ۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۳۸۶۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲) گروه اطلاعات به مقام وزارت کشور، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- دراین باره ضمیمه اول این گزارش را مطالعه کنید.

شورای عالی دفاع ارتباط داشت و همچنین نظرهایی درباره جبهه ها و حرکت های نظامی و مسائل پشت جبهه، مطرح کردند. سرهنگ صیاد شیرازی نیز درباره طرح های آینده جنگی مطالبی را بیان کرد که درباره آن بحث و تبادل نظر شد. نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره طرح پیشنهادی سازمان کنفرانس اسلامی(۱) گفت: ما مطلب تازه ای در این طرح نمی بینیم و فقط یک خدعه تبلیغاتی است که صدام می خواهد خود را صلح دوست معرفی کند. او می خواهد هم در اراضی ما باقی بماند و هم روی اروندرود ادعا دارد و می خواهد قرارداد سال ۱۹۷۵، جاهایی که به نفعشان هست، باشد و جاهایی که به نفعشان نیست، درباره اش مذاکره بشود. وی افزود: این حیله ای است که آنها به کار می برند تا در دنیا بگویند ما خواهان صلح هستیم، ولی ایران نمی خواهد. ما هم موضعمان روشن بود و گفتیم دفاع می کنیم تا سربازان عراقی در خاک ما نباشند و هنگامی که بیرون رفتند، موضوع محکوم کردن متجاوز و غرامت جنگ مطرح است.(۲)

وی همچنین درباره پخش اخبار جنگ و هماهنگی به وجودآمده درباره مرجع تصمیم گیر دراین باره گفت: در گذشته، امام به شورای عالی دفاع اختیارات زیادی داده بودند؛ یکی از آنها، کنترل اخبار و تبلیغات مربوط به جنگ بود، ولی بعداً این اختیار از شورای عالی دفاع گرفته شد و درحال حاضر مراکز خبری، مانند خبرگزاری پارس، صداوسیما و روزنامه ها بدون کنترل، اخبار خود را پخش می کنند که درست نیست و امشب مطرح شد که یک نظمی به این موضوع داده شود. همچنین این موضوع مطرح شد که اگر امکان داشته باشد، سپاه و ستاد ارتش درباره عملیات جنگی یک اعلامیه بدهند و اخبار نیز کنترل بشود و روزنامه ها از جبهه ها مستقیماً اخبار را درج نکنند. قرار شد آقای خرازی (مسئول خبرگزاری پارس) دراین باره تلاش و حرکت کند.(۳)*(۴) آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود، جزئیات بیشتری را از این جلسه منعکس کرده و نوشته است: «بعدازظهر، شورای عالی دفاع در مجلس تشکیل شد. گزارش جبهه، حکایت از رکود جبهه ها در هفته گذشته دارد. مخصوصاً در ماهشهر و رقابیه، ما دو ضربه خورده ایم و فرمانده نیروی زمینی هنوز آماده اجرای طرح های تصویب شده نیست. یاسر عرفات در مسکو به سفیر ما گفته، صدام حاضر است پس از آتش بس، ظرف ۴۸ ساعت بیرون برود. چند شرط دیگر هم گفته که قابل قبول نیست. استانداران مناطق جنگی در شورا شرکت کردند و مطالبی گفتند. خواستار حرکت بیشتر در جبهه ها بودند. سپس با من جلسه خصوصی داشتند و راهنمایی هایی کردند.»(۵)

۱- درپی دیدار وزیر امور خارجه ایران با دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی در تاریخ ۱۴/۷/۱۳۶۰ در مقر سازمان ملل، حبیب شطی، دبیرکل این سازمان، پیشنهاد جدیدی را درباره صلح مطرح کرد و وزیر امور خارجه ایران در مصاحبه ای خبری در روز ۱۵/۷/۱۳۶۰ درباره مفاد این طرح توضیحاتی داد. برای اطلاع بیشتر به روزشمار ۱۵/۷/۱۳۶۰ مراجعه کنید.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۳- * یادآوری می شود در جلسه دوم مرداد شورای عالی دفاع نیز دراین خصوص تصمیماتی اتخاذ شده بود. برای اطلاع بیشتر به ضمیمه دوم این گزارش مراجعه شود.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۸، ۲/۸/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱، تهران - خبرگزاری پارس.

۵- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص ۳۴۱.

۱

امروز عناصر وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی با مین گذاری، شلیک خمپاره، گروگان گیری و راه بندان، تلفات و خسارت هایی به نیروهای نظامی و مردم شهرهای مهاباد، شاهین دژ، بانه، سنندج و ارومیه وارد کردند. همچنین امروز سپاه پاسداران در گزارشی اعلام کرد که در هفته گذشته در منطقه کامیاران، ۱۲ نفر از وابستگان به دو گروه کومه له و دمکرات خود را به این نهاد تسلیم و درخواست امان نامه کردند.

در ساعت ۱۶:۳۰، یک خودرو جیپ ارتش در ابتدای خیابان رادیو در شهر مهاباد، به مینی که افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و ۲ تن از سرنشینان آن شهید و ۲ نفر دیگر زخمی شدند.(۱)

همچنین در نزدیکی "مائین بلاغ" در محور شاهین دژ - تکاب، یک خودرو گاز ژاندارمری با ۵ سرنشین، روی مین رفت و منهدم شد. در این حادثه، یکی از سرنشینان خودرو که درجه دار بود، به شهادت رسید و ۴ تن دیگر زخمی شدند.(۲)

در بانه، نیروهای مسلح غیرقانونی از تپه "اربابا" چندین گلوله خمپاره به شهربانی مستقر در این شهر شلیک کردند که خساراتی به بار نیاورد.(۳)

نیروهای گروه کومه له، ۵ تن از بانوان را که در مسیر سنندج - سقز درحال تردد بودند، در نزدیکی روستای "جنیان" گروگان گرفتند.(۴)

همچنین ۱۵۰ تن از افراد حزب دمکرات با ایجاد راه بندان در محور ارومیه - سرو، یک کامیون پنج تنی و یک خودرو وانت را با تهدید اسلحه از اهالی منطقه ربودند.(۵)

براساس اعلام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، در هفته گذشته، ۱۲ تن از وابستگان به حزب دمکرات کردستان و گروه کومه له در منطقه کامیاران، خود را به سپاه پاسداران این منطقه معرفی و ضمن اظهار ندامت از عملکرد گذشته، درخواست امان نامه کردند.(۶)

۲

درپی پیروزی های اخیر رزمندگان اسلام و پاک سازی شهرها و مناطقی مانند بوکان، مهاباد، اورامانات، مریوان و جنوب غربی شهر ارومیه، وضعیت این شهرها و مناطق عادی شده است و نهادهای انقلابی و ادارات دولتی کار خود را از سر گرفته اند. امروز همچنین مردم اورامانات و مریوان با راه پیمایی در مریوان و تجمع در مقابل روابط عمومی سپاه پاسداران اقدامات گروه های ضدانقلاب و حامیان آنان را محکوم کردند.

پس از پاک سازی شهر بوکان و استقرار نیروهای خودی در این شهر، اوضاع کلی شهر عادی شده است و مردم بوکان زندگی روزمره خود را شروع کرده اند. دراین باره خبرنگار واحد مرکزی خبر به نقل از فرمانداری مهاباد گزارش داد: هم اکنون اکثر ادارات و سازمان های دولتی این شهر بازگشایی شده اند و به اجرای خدمات اداری و مردمی اشتغال دارند.

براساس این گزارش، اداره کشاورزی مهاباد به منظور تحقق این هدف، در اطلاعیه ای اعلام کرد که در نظر دارد آمار موتور پمپ ها و تراکتورهای

ص: ۲۹۰

۱- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۳۵۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه مهاباد به فرماندهی سپاه مرکز، ۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه عملیاتی غرب (کرمانشاه)، شماره ۵۸، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۸.

۳- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.

۵- سند شماره ۱۳۹۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به ر- سماجا۲، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۸، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۲، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۴.

موجود در حوزه فعالیت این اداره را تهیه و برای آنها کارت سوخت صادر کند.

همچنین بنا بر گزارش دیگری، اداره آموزش وپرورش مهاباد تاکنون ۳۰ مدرسه حوزه این شهرستان را بازگشایی کرده است.(۱)

شایان ذکر است درپی پیروزی اخیر نیروهای خودی در اورامانات و مریوان، امروز مردم اورامانات درحالی که پلاکاردها و تصاویر امام خمینی، دکتر بهشتی، دکتر باهنر و شهید رجایی را در دست داشتند و شعارهایی علیه رژیم صهیونیستی، امریکا و گروهک رزگاری سرمی دادند، در مریوان راه پیمایی کردند. به گزارش خبرگزاری پارس، راه پیمایان در انتهای مسیر راه پیمایی، در مقابل روابط عمومی سپاه پاسداران اورامان اجتماع کردند و مسئول روابط عمومی سپاه مریوان و یکی از روحانیان اورامان در جمع راه پیمایان درباره ماهیت گروهک رزگاری و شیخ عثمان نقشبندی فراری سخن گفتند. در پایان تظاهرات، قطعنامه ای صادر شد و یکی از شرکت کنندگان آن را قرائت کرد. سپس راه پیمایان به منظور ادای فریضه نمازجمعه به مسجدجامع شهر رفتند.(۲)

علاوه براین، درپی پاک سازی "محال دول" و روستاهای اطراف پاسگاه ژاندارمری "شیطان آباد" در جنوب غربی ارومیه از افراد حزب دمکرات، "واحد بسیج" پاسداران انقلاب اسلامی در این منطقه تشکیل شد و فعالیت خود را برای تأمین امنیت منطقه آغاز کرد. روابط عمومی استانداری آذربایجان غربی با اعلام این خبر یادآور شد که در جریان این پاک سازی و خلع سلاح افراد مسلح غیرقانونی، بیش از ۱۰۰ قبضه سلاح شامل ژ۳، کلاشینکف، برنو، ام۱، پاراشوت و کلت کمری جمع آوری شده است.(۳)

۱

امروز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک عملیات ترور در شهر تهران اجرا کردند. درمقابل، نیروهای امنیتی چند خانه تیمی را در شهرهای تهران، تبریز، رشت و برازجان شناسایی و تصرف کردند. در بندرترکمن نیز یکی از فعالان ضدانقلاب که در درگیری های اخیر نقش عمده ای داشت، دستگیر شد. همچنین به گزارش سپاه پاسداران، در سه روز گذشته، نیروهای سپاه موفق به دستگیری ۲۵ نفر از اعضای گروه های ضدانقلاب در شهرهای ایلام، گرگان، قائم شهر، آستانه اشرفیه و شاهرود شدند.

نیروهای سازمان مجاهدین خلق، (منافقین) شخصی ۴۷ ساله به نام اصغر حاج حسینی را در بزرگ راه شهید چمران تهران ترور کردند. وی پس از انتقال به بیمارستان به شهادت رسید.(۴)

در خیابان بیست ویک بهمن تهران نیز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که از قبل شناسایی شده بود، در ساعت ۱۱ شب به محاصره نیروهای کمیته درآمد. درخواست نیروهای کمیته برای تسلیم شدن، با امتناع و تیراندازی ساکنان خانه مواجه شد. با تیراندازی متقابل نیروهای کمیته، یکی از افراد سازمان خود را تسلیم کرد و منزل مذکور به تصرف

۱- روزنامه کیهان، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۲، خبرنگار واحد مرکزی خبر به نقل از فرمانداری مهاباد.

۲- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- روزنامه کیهان، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی استانداری آذربایجان غربی.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۴.

افراد کمیته درآمد، ولی هنگام بازرسی منزل، یک عضو سازمان که در توالت منزل مخفی شده بود، به سمت نیروهای خودی تیراندازی کرد که یکی از افراد کمیته زخمی شد. در تیراندازی متقابل نیروهای کمیته به سمت فرد مهاجم، وی نیز به هلاکت رسید. در بازرسی این خانه تیمی، ۲ قبضه اسلحه، مقادیری فشنگ و مواد منفجره و مدارک جعلی و اسناد درون سازمانی به دست آمد.(۱)

همچنین در تبریز، نیروهای سپاه پاسداران ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی و تصرف کردند. از یکی از این خانه ها که در محله "مارالان" واقع شده بود، ۶۰ عدد بمب سه راهی، بیش از ۶۰ بمب دست ساز و ساعتی، مقادیر زیادی مواد و وسایل ساخت بمب ازقبیل نیترات کلسیم، گوگرد، باروت، لامپ های الکتریکی و ۵۰ بطری کوکتل مولوتف و نیز نشریات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به دست آمد.(۲)

در محله عباسی این شهر نیز یک خانه تیمی، که محل چاپ و تکثیر نشریات و اعلامیه های این سازمان بود، شناسایی شد. در بازرسی این خانه، یک دستگاه زیراکس، ۲ دستگاه پلی کپی، ۲ دستگاه ماشین تحریر و مقادیری مرکب و جوهر چاپ، کاغذ استنسیل و همچنین آرشیو نشریات محارب کمونیستی مانند سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر، سازمان چریک های فدایی خلق و سازمان وحدت کمونیستی به دست آمد. هنگام تصرف این دو خانه، یک نفر از افراد سازمان به هلاکت رسید، ۲ تن زخمی و ۱۴ تن دستگیر شدند.(۳)

در رشت هم نیروهای سپاه موفق به شناسایی ۳ خانه تیمی در خیابان های تختی، بلوار امام و داناعلی شدند. در جریان کشف این خانه های تیمی ۴ تن از افراد فعال در این خانه ها دستگیر و یکی از افراد سازمان کشته شد. همچنین مقادیر زیادی مهمات، چاشنی مواد منفجره، ۶ عدد بمب سه راهی و تعدادی اسناد درون گروهی سازمان به دست آمد.(۴)

در شهرستان برازجان استان بوشهر نیز نیروهای کمیته انقلاب اسلامی با کشف یک شبکه تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، ۲۵ عضو فعال در فاز نظامی این سازمان را دستگیر کردند. از افراد دستگیرشده، ۱۰ قبضه انواع کلت، ۵ عدد نارنجک، ۲۰ کیلو مواد منفجره، ۱۲۰۰ عدد انواع فشنگ، ۹ عدد بمب سه راهی و یک عدد مین به دست آمد. طبق اعلام کمیته انقلاب اسلامی، این افراد به ساختمان جهاد سازندگی، ساختمان سپاه پاسداران، ساختمان حزب جمهوری اسلامی و ساختمان اتحادیه دانش آموزان و معلمان مسلمان (در دو نوبت) حمله کرده اند. همچنین عملیات ترور نافرجام مدیرکل آموزش وپرورش استان بوشهر نیز به دست افراد این تشکیلات اجرا شده است.(۵)

همچنین در بندرترکمن، یکی از ضدانقلابیون عضو ستاد خلق ترکمن که نقش فعالی در درگیری های گنبد داشت، شناسایی و بازداشت شد.

به گزارش ستاد مرکزی سپاه پاسداران، نیروهای این نهاد در سه روز اخیر، ۲۵ تن از عوامل گروهک های محارب و ضدانقلاب را در شهرهای ایلام، گرگان، قائم شهر، آستانه اشرفیه و شاهرود دستگیر کردند.(۶)

۱- روزنامه اطلاعات، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران تبریز.

۳- همان؛ و- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۴- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۳، رشت - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب رشت؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۸، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، ۲/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۵- روزنامه کیهان، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، اطلاعیه روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی.

۶- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

آقای هاشمی رفسنجانی، امام جمعه موقت تهران، در خطبه های امروز نمازجمعه، با اشاره به استقبال مردم منطقه از انقلاب اسلامی و حرکت طبیعی و سالم مسلمانان در بیشتر کشورهای اسلامی، تجاوز عراق به خاک ایران، تحریم اقتصادی ایران و اجرای کودتای نظامی را از راهکارهای دشمنان قدرتمند ایران برای سرکوب انقلاب خواند.

وی همچنین عملکرد نیروهای انتظامی در کنترل گروه های مسلح و محارب را موفق خواند و اعلام کرد که ۹۰ درصد تشکیلات این گروه ها ازهم پاشیده است. امام جمعه موقت تهران اقدامات افراد وابسته به این گروه ها را جنون آمیز و از سر شکست خواند و دلبستگی و همراهی مردم با انقلاب را عامل اصلی شکست این گروه ها اعلام کرد. بخش هایی از سخنان آقای هاشمی رفسنجانی به شرح زیر است:

«امروز ما شاهد حرکت طبیعی و سالم مسلمانان در بیشتر کشورهای اسلامی هستیم؛ من جمله مصر، سودان، مراکش و تونس و [در] ایام حج در عربستان و خیلی جاهای دیگر و این مسئله همان بود که ما می خواستیم و این همان است که دشمن و استعمار از آن می ترسید. دشمن اگر فکر می کرد که فقط ایران انقلاب می کند و درش بسته می شود، راحت بود. آنها یک وحشتی داشتند که این انقلاب با این سبکی که عمل کرد، قابل تقلید و قابل اقتباس است و ممکن است خیلی جاها عمل کنند، ملت ها به فکر می افتند که می شود مثل مردم ایران عمل کرد و دشمن تصمیم گرفت که درباره ایران جوری عمل کند که مردم دیگر را مأیوس کند. اینکه امریکا و اذناب امریکا این همه فشار روی ما می آورند، تنها به خاطر انقلاب خود ما نیست، [بلکه] برای این است که بگویند به دنیا که این جوری انقلاب نمی شود. هدف اینها این است که ثابت بکنند این نمی شود که مردمی با دست خالی دست هایشان را بلند کنند، به پشت بام بروند و الله اکبر بگویند، جلو مسلسل الله اکبر بگویند و پیروز شوند و بعد هم که پیروز شدند، با نداشتن تشکیلات و کارشناس و قطع رابطه با همه جا، زندگی شان را اداره کنند و بتوانند مشکلاتشان را حل کنند. آنها می خواهند بگویند چنین چیزی نمی شود و همه تلاش ها برای این است. برای همین آنها عراق را وادار کردند با ما بجنگد؛ برای این محاصره اقتصادی کردند و کودتا راه انداختند؛ برای این گروهک ها را وادار کردند کار تخریبی کنند و به اصطلاح کار چریکی کنند. اما وقتی که خدا اراده کرده است که این مردم را پیروز کند، همه اینها دارد اصلاح می شود و دنیای اسلام هم کم کم دارد می فهمد که می شود. دو سال و نیم است که همه کشورهای استعمار دارند ما را می کوبند؛ باز می بینند، نه، ما روی پای خود ایستاده ایم. این خاورشناسان شوروی که آمده بودند اینجا - شاید هنوز باشند - تعجب کرده بودند؛ می گفتند که آدم بیرون از دروازه که هست، این قدر خبر می شنود که خیال می کند وارد ایران که شد، از در و دیوار گلوله می بارد؛ بمب می بارد؛ قحطی است؛ هیچ چیز نیست؛ مردم توی خیابان ها نیستند؛ تاریک است، اما وقتی که می آید توی تهران، می بیند همه چیزش سر جای خودش است و مخصوصاً این نمازجمعه هایی که می آید و می بیند توی شهرستان ها که در ایام جنگ و

در ایام تروریسم، میلیون میلیون توی خیابان ها جمع می شونـد و از اجتماعاتشان بهره گیری می کننـد، تعجب می کنـد. مصـر هم فهمیـد که می شـود، مردمش راه افتادنـد. سـودان هم فهمیـد که می شود، راه افتادنـد. مراکش هم فهمیـد که می شود، راه افتادند. امروز در زندان های مصـر، تونس، مراکش و سودان شاید بیش از ۳۰ یا ۴۰ هزار زندانی جدید مسلمان به خاطر همین نهضت اسـلامی باشـد. بـا نهـایت پررویی حـاکم تونس گفت که بله ما اجازه می دهیم که مارکسـیست ها مبارزه کننـد، اما به آنهایی که رهبرشان خمینی است، اجازه نمی دهیم.

دررابطه با همین بحث در داخل، مسئله گروهک ها و محاربان و به اصطلاح این حرکت های مسلحانه علیه جمهوری اسلامی، [باید بگویم] که خوشبختانه با زحمتی که برادران کمیته، پاسدار، بسیج دادگاه های انقلاب و با کمک سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیونی این انقلاب کشیدند، به آسـانی و به سـرعت مسـئله اینهـا حـل شـد و امروز گزارش هـایی مطمئن به ما می گویـد که نیروهـای اصـلی اینهـا بیش از ۹۰ درصـدشان نـابود شـده انـد یـا بازداشت انـد و یا اعـدام شـده انـد و تعادلشان به هم خورده، بقایایشـان و ارتباطاتشـان به هم خورده، رهبری شـان در خـارج و بـدنشان در داخـل، بـدون تعـادل و بـدون برنـامه، دیوانه وار حرکت می کنـد. حرکـاتی که امروز می کننـد نشـان شکسـتشان است؛ نشان جنون است؛ به عنوان مثال یکی از آنها که اخیراً اعدام شد، اسـلحه اش را برداشـته، آمده دم مجلس شورای اسلامی، یک اسلحه کوچک کلت گرفته و کشیده به دیوار مجلس و بنـا کرده به تیرزدن و یـک تیر هم مثلاًـ خورده به شـیشه و بعـد او را گرفتنـد و بردنش. خوب این یک جوان است، تحصـیل کرده هم بوده و قبلاًـ هم مـا به او امکانـاتی داده بودیم که در خیلی از جاهـا خـدمت کنـد و پـدرش هم جزء کسانی است که پست حسـاس دارد در مملکت و می توانست کـار کنـد. این چیست؟ این بجز دیوانگی چیز دیگری هست؟! ... اینهـایی که در شیراز، اتوبوس را آتش زدند، این اصـلاً با هیچ معیاری درست درمی آید؟! آدم یک بمب می گذارد توی اتوبوس، یک عده از مردم را مجروح می کنـد، چندتا بچه را جزغاله می کند، هدف از این [کار] چیست؟ اگر می خواهید بترسانید، خوب معلوم شد که مردم نمی ترسند. شما توی نمازجمعه بمب منفجر کردید، امام جمعه را با صف اول نمازگزاران نابود کردید؛ هفته بعد در نمازجمعه تبریز، سه برابر جمعیت آمـده بود. معلوم می شود که مردم نمی ترسـند، ارعاب که دیگر نیست. توی آن اتوبوس هم که

یـک عنصـر حسـاس هم نبود که یک ضـربه ای هم به رژیم زده باشـید. معلوم است وقتی که این خبر پخش شود، مادر و پـدر خودت هم تو را لعنت می کننـد، چه وقت می تواند قبول کند؟! حتی دهان سازمان عفو بین المللی را هم می بندد. زبان شـقی هـایی مثل رجوی را هم می بنـدد که نتوانـد اعلام کنـد که این کار را ما کردیم. این غیر از جنون چه می توانـد باشـد؟! ازاین قبیل اعمال جنون آمیز، همین تظاهرات مسـلحانه، یک چند روز زحمت می کشـند از این شـهر، از آن شـهر، افرادشان را جمع می کنند، ۵۰ نفر توی تهران جمع می کننـد، یک دفعه می گوینـد جمع شویم توی میـدان ولی عصـر، توی خیابان ولی عصر یک تظاهرات مسـلحانه ای بکنیم. این تظاهرات چه هست، از صبح به زحمت از این طرف و آن طرف ماشین می دزدند، جمع می شوند، یک دفعه مثلاً ۵۰ تا تیر ژ۳ از این طرف و آن طرف صـدا درکنند، بعد هم خوب پاسدارها می رسـند و چندتایشان را می گیرند و چندتا را همان جا [در درگیری] می کشـند، چندتایشان هم فرار می کنند. بعد روزنامه ها بگویند که مجاهدین در خیابان های تهران جنگ خیابانی راه انداختند. این می شود هدف یک آدم؟ بعد توی گزارشاتشان می نویسـند که وضع ما این قـدر بـد بود که مردم به جـای اینکه بایسـتند ما را تماشا کننـد، فرار کردنـد و هیـچ وقت خیابان ها مثل امروز خلوت نبود، هدف اینها این بود؟!

اصـلاً هدف تظاهرات مسـلحانه این بوده که به مردم دل و جرئت بدهند، رعب را بشـکنند و مردم را وادار کنند که بیایند توی خیابان ها. [آن وقت] در گزارشـش نوشته که فقط در شمیران، ۴ نفر از مردم به ما پیوسـته اند. این هم نتیجه حرکت تظاهرات مسلحانه ای است که اینها در این جریان لااقل ۱۰۰ تا، ۲۰۰ تا نیروهای مهمشان را از دست دادند.»(۱)

۱

درپی اقدامات سیاسـی و تبلیغاتی سازمان عفو بین الملل علیه نظام قضایی ایران، امروز وزارت امور خارجه برای اثبات سیاسـی بودن و وابسـتگی این نهاد بین المللی به قـدرت های حاکم، سـندی را منتشـر کرد که حاوی گزارش سـفیر رژیم شاهنشاهی به وزیر امور خارجه وقت، عباسـعلی خلعتبری، از گفت وگوی خود با دبیرکل و رئیس بخش انگلیسـی سازمان عفو بین الملل در سال ۱۳۵۶ بود.

همـاهنگی سـفیر وقت ایران بـا مقامات بالای سازمان عفو بین الملل در تنظیم گزارش سالانه این سازمان درباره رژیم پهلوی و اقـدام دبیرکـل این سازمـان در ارائه راهکارهـای منـاسب برای اغوای افکـار عمومی درجهت بهبود وجهه رژیم پهلوی درزمینه حقوق بشـر، ازجمله محورهـای این گفت وگو است. در این گزارش همچنین به ارتبـاط این سازمان با سازمان های سرشـناس یهودی برای درامان مانـدن اسـرائیل از گزند گزارش منفی این سازمان و هماهنگی ازپیش تعیین شده سازمان عفو بین الملل و رژیم پهلوی به منظور نفی وقایع ۱۹ دی قم و ۲۹ بهمن تبریز که سـرآغاز حرکت های عمومی انقلاب اسلامی بود، اشاره شده است.

۱- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص ۱۱.

متن گزارش بدین شرح است:

«تاریخ ۱۱/۱۲/۲۵۳۶ [۱۳۵۶] شماره ۳۴/۲۹ از لندن به مرکز.

جناب آقای عباسعلی خلعتبری، وزیر امور خارجه، دیروز ناهار، آقای مارتین انالز، دبیرکل سازمان عفو بین الملل و آقای دیوید سیمپسون، رئیس بخش انگلیسی این سازمان، بنا به دعوت قبلی، در سفارت میهمان اینجانب بودند. نکات عمده گفت وگوهایی [را] که با نامبردگان به عمل آمد، به شرح زیر به استحضار عالی می رساند.

۱. به آقای انالز گفتم که دیروز گزارش وکیل شما دربرابر کمیته سازمان های بین المللی کنگره امریکا را دریافت کردم و امیدوار بودم بعد از تماس های اخیر، لحن گزارش مساعدتر از این باشد. ضمناً یک نسخه از اعلامیه دولت شاهنشاهی را که هنوز آقای انالز ندیده بود، به وی دادم. بعد از مطالعه آن، با خوش رویی گفت: مطالب آن را می پذیرم، ولی صحیح نیست اگر گفته شود که سازمان لحن خودش را نسبت به ایران تغییر نداده است، بلکه لحن سازمان همان طور که در گزارش سالانه منعکس است، به نحو محسوسی نسبت به ایران تغییر کرده است. وی در تأیید نظر خود راجع به تغییر رویه سازمان نسبت به ایران، اشاره به صفحه ده گزارش سازمان به کنگره امریکا کرد.

۲. آقای انالز گفت: مطالبی که کنفدراسیون دانشجویان ایرانی عنوان می کند، آن قدر پوچ و مهمل است که نشان می دهد ساواک چقدر خوب در بین آنان نفوذ کرده است و مطمئناً اگر ساواک پشتیبانی خود را از آنان قطع کند، کنفدراسیون به زودی ازهم پاشیده می شود.

۳. به آقای انالز گفتم که دو سؤال خصوصی از شما دارم: یکی اینکه اگر برای شما با استدلال روشن شود که اوضاع در ایران درزمینه حقوق بشر تغییر اساسی و بهبود یافته، آیا تصور می کنید که انعکاس این تغییر، یک خودکشی سیاسی برای سازمان خواهد بود؟ اگر از کارهایی که دراین زمینه در ایران انجام شده است، تعریف کنید، آیا فکر می کنید این اقدام به اعتبار جهانی شما لطمه خواهد زد؟ [وی در پاسخ] گفت: "نخیر، به هیچ وجه باعث سلب اعتبار ما نخواهد شد و همین که عیبی عنوان نشود، تغییر نظر ما را منعکس می کند."

گفتم: "به نظر شما چه کاری باید برای ذکر این محاسن انجام داد؟" [وی] گفت: "به عنوان فرد خصوصی و دوست شما می گویم که مؤثرترین قدمی که برای بهبود سیمای شما در این مدت برداشته شده، دعوت از آن روزنامه نگار بلژیکی بود که از زندان ها بازدید کرد" و اضافه کرد که البته اگر محاسن کار شما از زبان لرد چالفون بیان شود، تأثیر کمتری دارد تا از زبان یک نفر بی طرف." گفتم: "کاندیدایی برای این کار دارید؟" گفت: "باید درباره آن فکر کرد." وی ادامه داد: "اکنون مصری ها سیاست گشودن درها به روی روزنامه نگاران را اعمال می کنند و از آن نتیجه گرفتند." گفتم: "مسئله ایران با مصر فرق دارد؛ ما در ایران ملاحظات ژئوپلیتیکی

داریم." گفت: "مصر هم کشوری درحال جنگ است." گفتم: "شاید اسرائیل مناسب تر از شوروی باشد." آقای انالز اضافه کرد: "اقدام دیگری که می تواند انتقادکنندگان از وضع شما را خلع سلاح کند، انتشار گزارش صلیب سرخ بین المللی است."

۴. از آقای انالز پرسیدم: "آیا ایران هنوز در شمار کشورهایی قرار دارد که درزمینه حقوق بشر نسبت به آنها انتقاد می شود؟" گفت: "اکنون بعضی از کشورها مثل افریقای جنوبی، بالاتر از سایر جاها قرار دارند." پرسیدم: "اسرائیل چطور؟" جواب داد: "سازمان های سرشناس یهود مانند کنگره یهودیان جهان، همیشه روابط منطقی و صحیح با سازمان ما داشته اند."

۵. آقای انالز از وقایع تبریز و قم پرسیدند. با استناد به فرمایشات ملوکانه شاهنشاه توضیح دادم که این اغتشاشات نتیجه فعالیت و اتحاد نامقدس ارتجاع سرخ و سیاه است، سپس نقش این عوامل را به تفسیر شرح دادم.

... این ملاقات در پیروی از سیاست حفظ تماس و باب گفت وگو با سازمان عفو بین الملل که مورد تصویب ذات اقدس شهریاری قرار گرفته است، انجام شد و استنباط اینجانب به طورکلی این است که در طرز فکر و رویه سازمان مذکور نسبت به ایران بهبود نسبی صورت گرفته است. مراتب برای استحضار خاطر جناب عالی گزارش شد.

۱۱/۱۲/۲۵۳۶ پرویز راجی»(۱)

۱

روزنامه امریکایی کریستین ساینس مانیتور در بررسی جناح های موجود در ایران به این نتیجه رسیده است که درحال حاضر، در ایران مقاماتی که گرایش های شرقی دارند (!) بر مسند قدرت نشسته اند و حزب توده در ایران موقعیت سیاسی مناسبی به دست آورده و ایران نیز درحال نزدیک شدن به یکی از کشورهای بلوک شرق است (!) رادیو امریکا دراین باره گزارش داد: روزنامه کریستین ساینس مانیتور گزارشی با عنوان "رهبران مذهبی جدید ایران به مسکو نزدیک تر می شوند" تهیه کرده و دراین باره نوشته است: مذهبیون ضدغربی که غالباً ترک زبان هستند، اغلب پست های حساس دولتی را به انحصار خود درآورده اند. معنی تحولات اخیر ایران، گرایش بیشتر به سمت کشورهای بلوک شرق و اعراب تندرو طرف دار شوروی است. با تغییر و تحولات جدید، در لحن تبلیغات رسانه های گروهی جمهوری اسلامی ایران نیز تغییرات جدیدی به وجود آمده است.

در روزهای اخیر، دولت اسلامی ایران از سرزنش شوروی به سبب اشغال افغانستان دست کشیده و در سخنان آیت الله خمینی نیز اظهارات ضدشوروی فروکش کرده است. این درحالی است که امام خمینی همچنان به غرب می تازد. شگفت آنکه دولت جمهوری اسلامی هنگامی خود را به بلوک کمونیست نزدیک می کند که درگیر جنگی داخلی با چریک های چپ گرای

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۷، ۱/۸/۱۳۶۰، صص ۶ - ۴، تهران -

خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه وزارت امور خارجه.

مجاهـدین خلق می باشـد و مسـکو و نوکرش حزب توده نیز کوچک ترین اقـدامی برای متوقف کردن مقابله با مجاهدین خلق توسط جمهوری اسـلامی انجام نـداده است. با روی کارآمـدن موج جدیـد روحانیون تنـدرو ضـدغرب، حزب توده امتیازهای زیادی به دست آورده است، زیرا مـذهبیونی که درصدد بودند در موقعیت مناسب، روابط خود را با غرب بهبود بخشـند، یا در سوءقصدها از پای درآمده یا از دایره قدرت کنار گذاشته شده اند.(۱)

۱

خبرگزاری یونایتـدپرس درباره گسترش روابط تجاری میان دولت های عراق و هنـد اعلام کرد: به گزارش بنگاه خبری عراق، دولت های هند و عراق توافقنامه ای را جهت بهبود روابط دوجانبه اقتصادی، تجاری، فرهنگی و هنری امضا کرده اند.

هیئت اقتصـادی هنـد که مشـغول بازدیـد از عراق است، دربـاره این قرارداد بـا همتایـان عراقی خـود به توافق رسـیده است. این خبرگزاری به نقل از طه عبدالکریم، وزیر نفت عراق، اظهار امیدواری کرد که همکاری میان دو کشور بهبود یابد.(۲)

ضمیمه اول گزارش ۱۹۰: جزئیات واگذاری سرپرستی و پشتیبانی ستاد جنگ های نامنظم به سپاه پاسداران

پس از شـهادت مصـطفی چمران، فرمانده ستاد جنگ های نامنظم، چندین بار موضوع چگونگی سرپرستی و پشتیبانی این ستاد در دسـتور کار شورای عالی دفاع قرار گرفت تا اینکه در جلسه دوم مردادماه سال جاری، شورای عالی دفاع دراین باره تصمیم گیری کرد و دبیرخانه این شورا در نامه ای به امضای محمـدعلی رجایی، نایب رئیس شورا، به سـتاد مشترک ارتش اعلام کرد که طبق رأی شورای عالی دفاع، سـتاد جنگ های نامنظم بدون تغییر در وضـعیت کنونی، در تابعیت ویژه سـتاد مشترک ارتش قرار گیرد،(۳)ولی در روز بیست وچهارم مهرماه سال جاری، شورای عالی دفاع در تصـمیم خود تجدیدنظر کرده، این سـتاد را به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی واگذار کرد. فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه جنوب نیز در نامه ای به سـتاد جنگ های نامنظم، این موضوع را به سرپرستی آن ستاد اطلاع داد. در این نامه آمده است: برابر امریه شماره ۲۴۹-۲۹-۲-۶۰۲، ۲/۸/۱۳۶۰ مدیر عملیات نزاجا مسـتند به تصـمیمات متخذه در جلسه مورخه ۲۴/۷/۱۳۶۰ شورای عالی دفاع، مقرر گردیـد سـتاد جنگ های نامنظم (گروه شـهید چمران) از زیر امر یگان های نیروی زمینی ارتش خارج و سـپاه پاسداران، سـتاد مذکور را دراختیار گرفته و به بسیج سپاه پاسداران تحویل نماید. دستور فرمایید در اجرای اوامر صادره اقدامات مزبور را انجام داده و نتیجه را به قرارگاه مقدم نزاجا گزارش نمایند.(۴)

البته، خبر واگذاری سـتاد جنگ های نامنظم به طور کامل انتشار نیافت و فقط روزنامه کیهان در بخشـی از خبری کوتاه درباره موضوعـات موردبحث این شورا در بیست وچهـارم مهرمـاه، به این موضوع اشاره و اعلام کرد که در جلسه شورای عالی دفاع، فرماندهان نظامی نیز گزارشی از وضع کلی جبهه های جنگ به جلسه ارائه دادند و راجع به ستاد جنگ های نامنظم نیز بحث و تبادل نظر به عمل آمد.(۵)

درهرحال، به دلایلی که هنوز مشخص نشده است، واگذاری ستاد جنگ های نامنظم به سپاه، به طور رسمی امروز اعلام شد.

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۷، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۹، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۱ ضمیمه، رادیو امریکا، ۱/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۱۸۹۷۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دبیرخانه شورای عالی دفاع به ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۴/۵/۱۳۶۰، ص۲.

۴- سند شماره ۰۰۵۳۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده م نزاجا در جنوب (رکن۳) به ستاد جنگ های نامنظم (گروه شهید چمران)، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۰، ص۱۴.

ضمیمه دوم گزارش ۱۹۰: تصمیمات اتخاذشده در جلسه مردادماه شورای عالی دفاع به منظور کنترل اخبار جنگ و جلوگیری از درج اخبار حفاظتی

ناهماهنگی در بیان اخبار مربوط به جنگ و نادیده گرفته شدن برخی ملاحظات حفاظتی در درج اخبار، مشکلاتی را به وجود آورده است و شورای عالی دفاع به دنبال راهی برای کنترل اخبار و تبلیغات و جلوگیری از درج اخبار حفاظتی است، ولی به نظر می رسد توفیق چندانی به دست نیامده است، زیرا در جلسه دوم مرداد شورای عالی دفاع نیز تصمیمات امروز درباره اخبار و تبلیغات اتخاذ شده بود؛ به عبارتی، مصوبات یا تصمیمات امروز شورای عالی دفاع، تکرار و تأکید بر تصمیمات جلسه سه ماه پیش این شوراست.

خبر روزنامه کیهان از جلسه دوم مردادماه به این شرح است: جلسه شورای عالی دفاع ملی به ریاست محمدعلی رجایی (نخست وزیر) و با حضور حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی و آیت الله موسوی اردبیلی، اعضای شورای موقت ریاست جمهوری، سرتیپ فلاحی (جانشین رئیس ستاد مشترک ارتش)، سرهنگ نامجو (نماینده امام در شورای عالی دفاع ملی)، سرهنگ فکوری (وزیر دفاع و فرمانده نیروی هوایی)، کلاهدوز (قائم مقام سپاه پاسداران)، مهندس موسوی (وزیر امور خارجه) و کمال خرازی در تهران تشکیل شد. ازجمله تصمیمات جلسه این بود که مجدداً یک ستاد خبری متشکل از خبرگزاری پارس، دفتر مرکزی خبر، سپاه و ارتش تشکیل شود و اخبار جنگی در آنجا بررسی و پس از تصویب، منتشر شود. نخست وزیر در پایان گفت: امیدوارم دقتی که این گروه از برادران در آینده خواهند کرد، هم میهنان عزیز ما را در متن واقعی و صحیح تر اخبار قرار بدهند.(۱)

محمدعلی رجایی، مصوبه این جلسه را بدین ترتیب به سازمان خبرگزاری ابلاغ کرد: در جلسه مورخه ۲/۵/۱۳۶۰ شورای عالی دفاع، تصویب گردید شورایی مرکب از نمایندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران زیر نظر آقای کمال خرازی، مسئول خبرگزاری پارس، به منظور ایجاد هماهنگی در اخبار و اطلاعات نظامی تشکیل گردد و اخبار و اطلاعیه های مربوط به جنگ را بررسی و به منظور انتشار، مورد تصویب قرار دهد.(۲)

محمدعلی رجایی

نایب رئیس شورای عالی دفاع

ص: ۲۹۹

۱- روزنامه کیهان، ۳/۵/۱۳۶۰، ص ۱۴.

۲- سند شماره ۴۳۵۴۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دبیرخانه شورای عالی دفاع به سازمان خبرگزاری پارس، ۴/۵/۱۳۶۰، ص ۲.

روزشمار جنگ شنبه ۲ آبان ۱۳۶۰ ۲۵ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۴اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق در یک حمله هوایی، بیش از ۱۰۰ منزل مسکونی را در شهر آبادان بمباران کرد و در محور خرمشهر تبادل آتش بین نیروهای خودی و دشمن ادامه داشت. از سوی دیگر، نیروهای سپاه پاسداران با حمله به ساختمان استخبارات شهر شاندری و نیروهای مبارز مسلمان با انفجار یک پل عبوری در مسیر خانقین - خسروی، تلفات و خساراتی به عراقی ها وارد آوردند.

ساعت ۱۴ امروز، ۴ فروند جنگنده نیروی هوایی ارتش عراق با تجاوز به آسمان شهر آبادان، مناطق مسکونی این شهر را بمباران کردند. در این حمله هوایی، ۳ تن از اهالی شهید و ۸ تن زخمی شدند. شدت این بمباران به حدی بود که حدود ۱۰۰ خانه ویران شد یا آسیب جدی دید و برق قسمت هایی از شهر قطع شد.(۱)امروز در جبهه کوت شیخ، دشمن مواضع خودی را زیر آتش گرفت که با پاسخ متقابل نیروهای سپاه، ۳ عراقی کشته و ۲ سنگر آنها منهدم شد. همچنین در جبهه محرزی، دشمن با خمپاره انداز مواضع خودی و نخلستان های اطراف را هدف قرار داد که با آتش متقابل پاسداران یک سنگر تیربار عراقی ها منهدم شد. علاوه براین، امروز مواضع و محل تجمع نیروهای عراقی در بخش اشغالی خونین شهر زیر آتش خمپاره انداز نیروهای خودی قرار گرفت و تلفات و خساراتی به دشمن وارد آمد. (۲)

این اقدام درحالی صورت گرفت که به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران، نیروهای سپاه با نفوذ به خاک عراق، به سازمان اطلاعات و امنیت (استخبارات) شهر شاندری حمله و با شلیک ۹ موشک آر.پی.جی۷ به ساختمان استخبارات، مقر این سازمان را منهدم کردند. در این حمله، تعدادی از مأموران استخبارات عراق کشته یا زخمی شدند.(۳) گزارش دیگری دراین باره حاکیست که نیروهای مبارز مسلمان عراقی، یک پل عبوری را در مسیر خانقین - خسروی منفجر کردند. براساس این گزارش، هنگامی که یک ستون خودرو ارتش عراق درحال عبور از روی این پل بود، مبارزین عراقی آن را منفجر کردند. درنتیجه این اقدام، ۳ خودرو ارتش عراق منهدم شد و ۸ تن از نیروهای ارتش عراق کشته شدند.(۴) در همین حال،

۱- روزنامه اطلاعات، ۳/۸/۱۳۶۰، صص ۲و۱۴؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۳۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری، از فرمانده عملیات سپاه خوزستان، شماره ۱۵، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۲- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰) تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۳۲، گزارش شماره ۳۸۷، ۳/۸/۱۳۶۰.

۳- روزنامه اطلاعات، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۴- همان.

براساس گزارش های نظامی، امروز ۲ نفر از نظامیـان عراق در منطقه عمومی هویزه، با عبور از رودخانه کرخه کور، خود را به نیروهای سپاه پاسداران تسلیم و درخواست پناهندگی کردند.(۱)همچنین سپاه پاسـداران به نقـل از منابع موثق اعلام کرد که اخیراً ۳۸ تن از اعضای حزب بعث به اتهام مخالفت با رژیم صـدام در عراق اعدام شدند. علاوه براین، ۱۷ نظامی عراقی نیز که ۱۳ افسر ارشد در میان آنان بودند، هفته گذشته به جرم مخالفت با سیاست های تجاوزطلبانه صدام اعدام شدند.(۲)

۱

▫

در ادامه حمـایت کشورهـای منطقه از رژیم بعثی عراق، امروز کشورهـای عربسـتان و کویت، همچون گذشـته بنادر و مرزهای خود را دراختیار عراق قرار دادند تا ارتش این کشور بیش ازگذشته تقویت شود. در این روز ۷۶ دستگاه تریلر حامل مهمات و جنـگ افزارهـای نظـامی از منطقـه "عرعر" عربسـتان سـعودی و ۳۱ دسـتگاه خودرو بـارکش حامـل اسـلحه و مهمـات ازطریق مرزهای کشور کویت وارد عراق شدنـد. گفته می شود خودروهایی که ازطریق کشور کویت وارد عراق شدند، به سوی بغداد رفتند و بارهای خود را در پادگان "التاجی" این شهر تخلیه کردند.(۳)

۲

سرهنگ نیاکی، فرمانده لشکر۹۲ زرهی اهواز، به اسـتعلام استانداری خوزستان برای انتقال گاز مایع به وسیله قطار از خارج از اسـتان خوزسـتان به شهر اهواز، پاسخ داد. در پاسخ فرمانده لشکر۹۲ که اولویت جنبه های انسانی بر جنبه های صـرفاً نظامی به خوبی ملاحظه شده، آمده است:

از لشکر۹۲ زرهی اهـواز به اسـتاندار خوزسـتان؛ همـان طـوری که اسـتحضار داریـد اهواز در برد توپخـانه دشـمن و هواپیمـای متجاوز بعثی است. شانس اینکه آیا گلوله توپ یا راکت هواپیما به مخزن قطار حامل گاز مایع برخورد کنـد یا خیر، قابل پیش بینی نیست، ولی چون کمکی است برای مردم و درپیش بودن زمسـتان بـاتوجه به کمبود سوخت، اگر لشـکر، مسئول این کار بود این ریسک را می پذیرفت، اما توصیه نمی کند که حتماً این کار را انجام بدهید.(۴)

۱- سـند شـماره ۵۳۵۶۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از طرح و برنـامه ریزی منطقه۸ بـه طرح و برنـامه ریزی مرکز، ۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سـند شماره ۱۳۹۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۲ (م - ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۲۷۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۹۲ زرهی اهواز (رکن۲) به استاندار خوزستان، ۲/۸/۱۳۶۰ سند تک برگی.

۱

قائم مقام ستاد رسیدگی به وضع مصدومان و مجروحان جنگ وابسته به کارگروه بهداشت و درمان بنیاد امور جنگ زدگان، درباره علت شکل گیری، فعالیت های کنونی، برنامه های آینده و برنامه ریزی این ستاد برای اعزام گروه های پزشکی به مناطق مختلف جنگی توضیح داد. یعقوب علی پور گفت: در اوایل جنگ به دلیل تعدد ستادهای کمک رسانی به جبهه، بعضی مناطق دچار ترافیک نیرو و بعضی دچار کمبود کادر پزشکی بود. لذا سعی شد با همکاری همه ارگان های دست اندرکار چون هلال احمر، جهاد سازندگی، سپاه پاسداران، وزارت بهداری و نخست وزیری، این ستاد تشکیل و مرکز واحدی برای ارسال نیرو به تمامی نقاط ایجاد شود. وی افزود: این ستاد از قسمت های مختلف ازجمله رسیدگی به مجروحان، جمع آوری آمار مجروحان، پذیرش، ستاد دارویی، لوازم پزشکی، ستاد تخلیه و امور داوطلبان تشکیل شده است. علی پور درباره تعداد بیمارستان های فعال وزارت بهداری در خط مقدم جبهه و نحوه اعزام گروه های پزشکی به این مناطق گفت: ۶ بیمارستان فعال در سرپل ذهاب، آبادان، ایلام و شوش دانیال وجود دارد که سربازان مجروح دراسرع وقت به این بیمارستان ها منتقل می شوند. وی افزود: هرماهه یک گروه پزشکی شامل ۶۰ نفر از تهران عازم خوزستان می شود که شهرهای بهبهان، اهواز، شوش و آغاجاری را زیر پوشش خود قرار می دهد. همچنین یک گروه پزشکی شامل ۱۵ الی ۲۰ نفر به دزفول، یک گروه پزشکی شامل ۱۴ نفر به استان ایلام، یک گروه پزشکی شامل ۱۸ نفر از شیراز به بیمارستان سینا در اهواز، ۲ گروه کامل جراحی به اضافه کادر پرستاری از اصفهان به بیمارستان سوسنگرد و یک گروه کامل جراحی از مازندران به بیمارستان صحرایی بین ایلام و اسلام آباد، که مجروحان گیلان غرب و سومار در آنجا تخلیه می شوند، اعزام می گردند.(۱)

وی گفت: در ابتدای جنگ، پزشکان داوطلبانه عازم این مناطق می شدند، ولی درحال حاضر با ادامه جنگ، این ستاد در نظر دارد همه پزشکانی را که در بخش های خصوصی و دولتی فعالیت دارند، به مدت یک ماه به این مناطق اعزام کند. علی پور افزود: سعی شده است که تعیین محل خدمت پزشکان برعهده خود آنان باشد تا به این وسیله هم نظر پزشکان و هم نظر ستاد تأمین شود.(۲)

۲

امروز در اقدامات افراد ضدانقلاب و درگیری های ایجادشده میان نیروهای دولتی با عناصر مسلح غیرقانونی در غرب و شمال غرب کشور، دو طرف متحمل تلفاتی شدند. همچنین در منطقه مریوان، ۶۰ تن از افراد گروه کومه له به دلیل اعتراض به مشی مسلحانه این گروه، عضویتشان لغو شد.

بامداد امروز یک مینی بوس که از روستای تخت زنگی در هجده کیلومتری شمال غربی کامیاران عازم این شهر بود، به مینی که نیروهای مسلح غیرقانونی در جاده کار گذاشته بودند، برخورد کرد و ۴ تن از سرنشینان آن شهید و ۷ تن دیگر که همگی از اهالی بومی بودند،

۱- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- همان.

زخمی شدند. نیروهای سپاه، مجروحان را به بیمارستان کامیاران منتقل کردند. در بازرسی بعدی نیروهای سپاه از جاده، ۲ مین ضدتانک دیگر کشف شد.(۱)

در لون سادات حدفاصل جوانرود - کامیاران نیز نیروهای مسلح غیرقانونی به یکی از مقرهای نیروهای دولتی حمله کردند که در نتیجه آن یکی از نیروهای بسیج زخمی شد.(۲)

در عملیات کمینی که نیروهای گشت شهری سپاه مهاباد در ساعت ۸ شب، بر سر راه نیروهای نفوذی حزب دمکرات اجرا کردند، ۳ تن از افراد این حزب کشته و ۲ تن دستگیر شدند.(۳)

افراد مسلح غیرقانونی در ساعت ۱۷، به یک خودرو گاز ارتش در حوالی روستای جلقران در منطقه برادوست (جنوب شهر سلماس)، که درحال حمل غذا به پایگاه این روستا بود، حمله بردند و ۲ سرباز را شهید و ۴ تن دیگر را زخمی کردند.(۴)

به گزارش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مریوان، به علت بروز اختلاف در برخی رده های تصمیم گیر گروه کومه له درباره ادامه مبارزه مسلحانه علیه جمهوری اسلامی ایران، در جلسه ای که به همین منظور در منطقه مریوان برگزار شد، ۶۰ تن از افراد این گروه به مخالفت با مشی مبارزه مسلحانه پرداختند که عده ای دیگر از وابستگان به این سازمان، آنها را خلع سلاح و عضویت آنان را لغو کردند. به گزارش سپاه مریوان، ۱۵ تن از این افراد از اهالی مریوان می باشند.(۵)

۱

به دنبال آزادسازی شهر بوکان با تلاش نیروهای دولتی، امروز شهربانی بوکان در مراسمی که با سخنرانی سرهنگ حجازی، رئیس شهربانی کل کشور، همراه بود، افتتاح شد. قبل از این مراسم، عده ای از افراد وابسته به گروه های مسلح ضدانقلاب، به نیروهای شهربانی در جاده میاندوآب - بوکان، که برای شرکت در این مراسم عازم بوکان بودند، حمله کرده، عده ای را به شهادت رساندند، شماری را مجروح و تعدادی را نیز اسیر کردند. سرپرست بخشداری بوکان نیز در گفت وگویی تلفنی، از بازگشایی و آغاز به کار همه سازمان ها و نهادهای دولتی در این شهر خبر داد.

به دنبال آزادسازی شهر بوکان و آغاز فعالیت سازمان های دولتی در این شهر، امروز شهربانی بوکان در مراسمی فعالیت رسمی خود را از سر گرفت. به همین منظور، عده ای از افراد شهربانی از میاندوآب عازم این شهر بودند تا در این مراسم شرکت کنند که درحوالی روستای "داش کند" در چهارده کیلومتری شمال این شهر در مسیر میاندوآب، مورد حمله نیروهای مسلح غیرقانونی قرار گرفتند. در این حمله، ۲ تن از افسران این نهاد به شهادت رسیدند، عده ای زخمی و ۱۰ تن اسیر شدند.(۶) رئیس شهربانی میاندوآب ازجمله افراد مجروح در این حادثه بود.(۷)سرهنگ حجازی، رئیس شهربانی کل کشور، که در مراسم افتتاح شهربانی بوکان

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۲، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری

پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۸، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، ۲/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۸.

۲- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۳- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، ارومیه - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۵۳۵۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد به فرماندهی ستاد مرکزی، ۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مهاباد به فرماندهی ستاد ارومیه، ۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۱۳۸۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۸، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، کرمانشاه، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران مریوان.

۶- افراد اسیرشده، ۳ روز بعد در ۵ آبان ۱۳۶۰ آزاد شدند. (روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۱، ص۱۵.)

۷- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۳۵۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

شرکت داشت، در سخنرانی خود خطاب به کارکنان شهربانی گفت: «شما به عنوان نمایندگان شهربانی کشور اسلامی باید بالاترین برخورد اسلامی را با مردم داشته باشید تا بتوانید اصالت این انقلاب را به نحو احسن به این منطقه که سال ها تحت ظلم و ستم رژیم سابق و پس از آن دو سال و نیم زیر فشار و خفقان گروهک های سیاسی بوده اند، بشناسانید.»(۱)

اسدالله تابع فرماندار میاندوآب و سرپرست بخشداری بوکان نیز در گفت وگوی تلفنی با خبرنگار خبرگزاری پارس در ارومیه، با تأکید بر اینکه زیان های واردشده به آسیب دیدگان درگیری های اخیر بوکان جبران می شود، گفت: «با آزادشدن شهر بوکان از دست عناصر مسلح غیرقانونی، درحال حاضر وضع شهر کاملاً عادی است و کلیه مغازه ها به فعالیت پرداخته اند. ضمناً با کمک و همت برادران جهاد سازندگی، اکثر سازمان های اداری فعالیت خود را شروع کرده و کمیته امداد امام، بنیاد مستضعفین و دادسرای انقلاب به مراجعات مردم رسیدگی می کنند.» وی گفت: «درحالی که همه نیازمندی های مردم بوکان ازنظر ارزاق و مواد سوختی کاملاً تأمین شده است، کوپن ارزاق در این شهر نیز توزیع خواهد شد.» تابع گفت: «هیئتی مشغول بررسی آسیب ها و زیان های وارده از درگیری های بوکان به مردم است که با پایان یافتن بررسی ها، نسبت به ترمیم آن اقدام خواهد شد.»(۲)

۱

در اقدامات امروز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران، مشهد، بروجرد و اسفراین، ۳ نفر شهید و عده ای مجروح شدند. از افراد سازمان نیز یک نفر کشته و شماری دستگیر شدند.

در تهران، نیروهای وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با شلیک چندین گلوله داود عمریه سرپرست بسیج مسجد رحمتیه خیابان شکوفه را در محل کارش، که یک موتورسازی بود، به شهادت رساندند. وی قبل از این چندین بار تهدید به ترور شده بود.(۳)-(۴)

همچنین در خیابان نارمک تهران، افراد سازمان مجاهدین (منافقین)، فروشگاه صنایع چوب یکی از اعضای انجمن اسلامی مسجد امام حسین(ع) را با کوکتل مولوتف به آتش کشیدند. در این آتش سوزی یک تن مصدوم شد و یک میلیون ریال خسارت وارد آمد. فرد مهاجم در محل جرم شناسایی و دستگیر شد.(۵)

در خیابان ولی عصر(عج) تهران نیز افراد یک گروه عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سوی یکی از مقرهای نیروهای کمیته تیراندازی کردند. نیروهای کمیته بلافاصله آنها را تعقیب کردند و در خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی، خودرو مهاجمان را یافتند. در بررسی مشخص شد که آنان در یک فرصت به دست آمده، با عجله خودرو قبلی را رها کرده و با خودرو دیگری از منطقه گریخته اند. در بازرسی از خودرو به جامانده، ۳ قبضه تفنگ ژ۳، ۱۰۰ تیر فشنگ، تعدادی

۱- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- همان.

۳- درباره فعالیت های شهید داود عمریه توضیحاتی در ضمیمه گزارش آمده است.

۴- همان، ص۲.

۵- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

اسناد و مدارک سازمانی و کروکی منزل برخی افراد مسلمان و متعهد به دست آمد.(۱)

همچنین در مشهد یکی از افراد سازمان که در درگیری با افراد سپاه زخمی شده بود، ضامن نارنجکی را که همراه داشت، کشید و آن را رها کرد که به هلاکت وی و شهادت ۲ تن از افراد سپاه انجامید.(۲)

در بروجرد عده ای از ورزشکاران این شهر که تحت نام "رزمندگان مسلمان" فعالیت دارند، درحالی که در ساعت ۱۹:۳۵ در ورزشگاه طالقانی این شهر مشغول تمرین ورزش های رزمی بودند، به وسیله ۲ نارنجکی که به طرف سالن ورزش پرتاب شد، مورد سوء قصد قرار گرفتند. در این حادثه، ۱۲ تن از ورزشکاران زخمی شدند.(۳)

در اسفراین نیز یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۸:۰۰ به بهانه دادن نامه، به منزل یکی از اهالی متعهد این شهر مراجعه و او را با چندین ضربه چاقو زخمی کردند. در ساعت ۱۹:۳۰ نیز افراد این سازمان از راه دور به سمت یکی دیگر از افراد این شهر شلیک کردند که تیرها به وی اصابت نکرد.(۴)

۱

روابط عمومی کمیته مرکزی قزوین درباره فعالیت های این نهاد علیه شاخه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قزوین گزارشی را منتشر کرد. در این گزارش آمده است: به دنبال عملیات تروریستی و تخریبی اخیر منافقین امریکایی در قزوین که منجر به شهادت و زخمی شدن تنی چند از پاسداران انقلاب و شهادت برادر چگینی، معاون آموزش و پرورش قزوین گردید، این کمیته تحقیقات وسیعی را جهت دستگیری مزدوران خودفروخته آغاز و در یک هفته گذشته با همکاری مردم و پاسداران فداکار موفق شد ۲ نفر از عاملان مهم، فعال و مسلح منافقین را طی یک درگیری مسلحانه به هلاکت رسانده، همچنین، ۱۸ تن از اعضای این شبکه تروریستی را که بعضی از آنها مسلح بودند، دستگیر کند. همچنین در ۳ خانه تیمی مربوط به منافقین که با تلاش برادران کمیته کشف شد، تعداد ۵ قبضه اسلحه ژ۳، یک قبضه کلت کالیبر ۴۵، دو قبضه اسلحه کمری روولور، یک قبضه کلت کالیبر۳۲، چهار عدد نارنجک جنگی، ۷۸۵ تیر انواع فشنگ، ۱۲ عدد خشاب، دوازده عدد سه راهی بزرگ آماده، ۱۲ عدد چاشنی و سوزن نارنجک و تعدادی اسناد سازمانی که در آنها طرح ترور عده ای از مسئولان شهر و پاسداران انقلاب اسلامی مشاهده می شود، به دست آمد. همچنین در جریان دستگیری منافقین، یکی از پاسداران جانباز کمیته مرکزی قزوین به نام مرتضی آقایی به درجه شهادت نائل آمد.(۵)

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۰، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۵، مشهد - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد - واحد مرکزی خبر به نقل از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد.
۳- روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۴- سند شماره ۵۷۸۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۴ به فرماندهی ستاد مرکز، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۳، زنجان - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی قزوین.

۱

امروز پیکر غضنفر خاوند، عضو انجمن اسلامی دانشجویان ایتالیا، که در ۲۹ مهرماه به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رم به شهادت رسیده بود، با شرکت عده زیادی از ایرانیان، از شهر رم به فرودگاه این شهر تشییع و به وسیله هواپیما به ایران منتقل شد.(۱)

۲

درحالی که مقامات جمهوری اسلامی ایران ازجمله رئیس جمهور و وزیر ارشاد اسلامی، رأی منفی مجلس به نخست وزیری آقای ولایتی را نشانه استقلال مجلس و نقطه قوت نظام تلقی می کنند، رادیو بغداد و رادیو صدای کردستان، این مخالفت را به وجود اختلافات عمیق سیاسی بین مسئولان نظام تفسیر و آن را آغاز مشکلات داخلی عنوان می کنند. این مواضع درحالی اتخاذ می شود که قبل از این، گروه های سیاسی مخالف نظام، مجلس را به یکدستی و هماهنگی با سایر قوای نظام متهم می کردند.

به گزارش خبرگزاری پارس، حجت الاسلام معادیخواه، وزیر ارشاد اسلامی، در مصاحبه ای با خبرگزاری فرانسه گفت: انتخاب نشدن آقای ولایتی ازسوی مجلس به عنوان نخست وزیر، ادعای کسانی را که می گویند در ایران آزادی افکار وجود ندارد، رد کرد. وی خاطرنشان کرد: این تصمیم مجلس نمونه ای است برای رد دروغ های کسانی که سعی می کنند بگویند در ایران مشورت انتخابی یا آزادی افکار وجود ندارد. وی با متهم کردن آژانس های خبری غرب به تخطی از محدوده عدالت و بی طرفی درباره ایران افزود: ما خوشحالیم کسانی که در خارج با ما دشمن هستند، پیش داوری هایشان این گونه نقش برآب می شود.(۲)

رادیو بغداد با مشابه سازی ذهنی جمهوری اسلامی ایران با رژیم حاکم بر عراق، این اقدام مجلس شورای اسلامی را برنتابید و آن را نشانه وجود اختلاف عمیق سیاسی در میان مسئولان جمهوری اسلامی یا ظاهرسازی سیاسی اعلام کرد. این رادیو هر دو حالت را نشانه نابودی حکومت اسلامی خواند (!)(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از واحد مرکزی خبر.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۸، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۰، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری فرانسه.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۸، ۳/۸/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱۵ ضمیمه، رادیو بغداد، ۲/۸/۱۳۶۰.

ضمیمه گزارش ۲۰۴: توضیحات تکمیلی درباره فعالیت های شهید داود عمریه

به نوشته روزنامه اطلاعات، داود عمریه ۳۸ سال سن داشت و دارای ۴ فرزند بود. او قبل از انقلاب ۶ سال در نیروی هوایی ارتش خدمت کرد، ولی به علت برخی مسائل که ریشه های اعتقادی داشت، استعفا داد و در مغازه موتورسازی پدر خود در خیابان شکوفه مشغول به کار شد. یکی از دوستان وی درباره اقدامات و فعالیت های وی در زمان انقلاب، پیروزی انقلاب و پس از پیروزی انقلاب و نقش او در حل مشکلات محل گفت: از صبح تا ظهر در مغازه موتورسازی پدرش کار می کرد. بعدازظهرها دراختیار بسیج مسجد منطقه بود، کلاس های دروس نظامی می گذاشت و بچه ها را آموزش می داد. وی در انقلاب هم در حساس ترین درگیری ها مانند تصرف کلانتری ها و اداره تسلیحات ارتش شرکت فعال داشت و بعد هم در کمیته محل فعالیت می کرد. همیشه در مبارزه با ضدانقلاب پیش قدم و فعال بود. خدمات او در حفاظت از منطقه وسیعی که اوایل انقلاب زیر پوشش این محل بود و همچنین در تقسیم دفترچه ارزاق ۲۵ هزار نفر افراد تحت پوشش این مسجد، قابل تقدیر است. به طورکلی بسیج این مسجد و بسیاری از کارهای مسجد به دست او بود. ...(۱)

ص: ۳۰۸

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

روزشمار جنگ یکشنبه ۳ آبان ۱۳۶۰ ۲۶ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۵ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز جنگنده های ارتش عراق به بندر امام خمینی و شهر آبادان حمله کردند و علاوه بر ۲ فروند کشتی تجاری در بندر امام، قسمت های مسکونی شهر آبادان را نیز هدف موشک های خود قرار دادند. یک فروند هواپیمای عراقی نیز امروز هدف پدافند خودی قرار گرفت و در خاک این کشور سقوط کرد.

هواپیماهای عراقی در آخرین ساعات امروز، به ۲ کشتی تجاری ایرانی و هندی که پس از تخلیه بار، درحال ترک بندر امام خمینی بودند، حمله کردند که براثر اصابت موشک، کشتی "ایران رضوان" در نزدیکی خور موسی غرق و کشتی هندی "ویش ویشو میترا" دچار آتش سوزی شد.(۱) در این حمله ۲ خدمه کشتی ایرانی شهید شدند و یکی از کارکنان کشتی هندی کشته و یک تن نیز مفقود شد. بقیه کارکنان هر دو کشتی که حدود ۸۰ تن بودند، با تلاش سازمان بنادر و کشتیرانی پس از ساعت ها از صحنه حادثه خارج شدند.(۲)

ستاد فرماندهی ارتش عراق در اطلاعیه شماره۵۰۳ مسئولیت حمله به این دو کشتی را برعهده گرفت.(۳)

شهر آبادان دومین منطقه در جنوب کشور است که امروز هدف جنگنده های ارتش عراق قرار گرفت.

۲ فروند هواپیما، شهر آبادان را بمباران کردند. در این عملیات که ساعت ۱۴:۲۰ انجام شد، ۴ تن زخمی شدند، ۶ منزل مسکونی و یک مجتمع اداری ویران شد و ۴ خودرو منهدم شده یا آسیب دید. پدافند خودی نیز یک فروند هواپیمای عراقی را هدف قرار داد که این هواپیما در خاک عراق سقوط کرد.(۴)شهربانی آبادان در گزارشی به استانداری خوزستان، آسیب ها و خسارت های این بمباران را به شرح زیر اعلام کرد:

«ساعت ۱۴:۲۰ مورخه ۳/۸/۱۳۶۰ شهر آبادان به وسیله هواپیماهای دشمن بمباران گردیده که خسارات وارده به شرح زیر می باشد:

۱- روزنامه پاکستانی دیلی نیوز در روز پنجم آبان ماه درباره حمله هواپیماهای عراقی به این دو کشتی خبری درج کرده که در ضمیمه این گزارش آورده شده است.

۲- سند شماره ۴۲۷۵۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری خوزستان (رکن۳ - عملیات) به استانداری خوزستان، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۳۹۲۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات جنوب، ۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری خوزستان (رکن۲) به استانداری خوزستان (سیاسی - انتظامی)، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ناحیه ژاندارمری خوزستان (رکن۳ - عملیات) به فرماندار شهرستان ماهشهر، ۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛

و- سند شماره ۴۲۷۴۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان، اداره کل امور انتظامی، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۶/۷/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سازمان بنادر و کشتیرانی به استانداری خوزستان (اهواز)، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از اطلاعیه نظامی شماره ۵۰۳ ارتش صدام، ۴/۸/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۹، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، ۳/۷/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، آبادان - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰.

۱. در ضلع کلانتری بخش ۱، یک عدد بمب اصابت [کرد] که قسمتی از حصار کلانتری ویران و به اتومبیل مزدا آسیب وارد آمد و برق کلانتری قطع گردید. و ضمناً یک نفر غیرنظامی مجروح [شد] که به بیمارستان انتقال یافت. ۲. در ایستگاه ۴ و ۶ مصدق بالاتر از کلانتری، ۴ دستگاه واحد مسکونی به کلی ویران شد. ۳. شرکت نفت مورد اصابت بمب قرار گرفت و به یک عدد ماشین مخلوط کننده سیمان و یک تانکر آب خسارت هایی وارد شد و ۴ مجروح به جای گذاشت. ۴. دو عدد بمب در گاراژ شرکت واحد منفجر گردیده که باعث خرابی کل ساختمان و خسارت رسیدن به یک آمبولانس و یک مینی بوس گردیده است. ۵. یک عدد بمب [به محل کارگاه] سنگرسازی سپاه پاسداران اصابت [کرد] که باعث خرابی ماشین مخلوط کننده سیمان و قسمتی از سرپناه [این کارگاه] و ازبین رفتن تعدادی کیسه سیمان گردیده است در ایستگاه ۴ مصدق دیوار ضلع جنوبی دیوار مدرسه و یک باب منزل از منازل فرهنگی به کلی تخریب شد. ۶. در ایستگاه ۶، منازل شماره ۱۷، ۱۸ و ۱۰ به علت اصابت بمب خسارات فراوانی دیده اند. ۷. مناطق پشت گل، خانه شهدا، بیمارستان امیرآباد، روبه روی بیمارستان طالقانی، روبه روی جهاد اصفهان، جاده آبادان و خرمشهر، خیابان مصدق و ایستگاه اتوبوس داخل خیابان بمباران شده اند که تلفات جانی و مالی نداشت.»(۱)

۱

خبرنگار خبرگزاری فرانسه در بازدید از منطقه عملیاتی ثامن الائمه(ع)، به نکاتی اشاره کرده است که حاکی از عزم ارتش عراق برای دراختیارداشتن درازمدت آن منطقه می باشد. این خبرنگار همراه با تعدادی از خبرنگاران داخلی و خارجی، پس از آرامش نسبی جبهه های جنوب عازم منطقه عملیاتی ثامن الائمه(ع) شده و در بازدید از جبهه های جنگ در منطقه جنوب، به ویژه مناطق آزادشده در عملیات ثامن الائمه(ع)، گزارش هایی را به کشورهای خود ارسال کرده اند. گزارش خبرنگار فرانسوی انعکاس دهنده برخی واقعیت های صحنه جنگ است که به آن اشاره می شود:

«استحکام و راحتی سنگرهای جبهه جنوب نزدیک به آبادان که نیروهای عراقی سه هفته پیش در جریان یک ضدحمله نیروهای ایرانی با شتاب آنها را تخلیه کردند، نمایانگر این مسئله است که دشمن از اشغال این مواضع نه برای چندین ماه، بلکه برای چندین سال اطمینان داشته است. خبرنگاران ایرانی و خارجی که برای بازدید از جبهه هایی که تا همین اواخر جزء جبهه عراق به شمار می رفت و بین آبادان و خونین شهر واقع شده، رفته بودند، سنگرهای بتونی وسیعی را مشاهده کردند که تنها کمبود آنها تسهیلات مدرن بود.

دیوارهای سنگرهای مذکور سفید شده و درهای چوبی صیقل داده شده اند و اتاق ها به وسیله راهروهایی که از بتون مسلح ساخته شده اند، به درون یکدیگر راه دارند و تمامی آنها به سیم کشی برق مجهز می باشند. [نیروهای عراقی] با افزودن یک قالیچه و یک یا ده صندلی راحتی، این سنگرها را بسیار راحت و دلپذیر می کردند، لکن نیروهای عراقی هنوز کار بر روی این سنگرها را به پایان نرسانده

۱- سند شماره ۴۲۷۵۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی خوزستان به استانداری خوزستان، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک

برگی.

بودنـد که نیروهای ایران آنها را از این منطقه بیرون کردند. نیروهای عراق که به هنگام تخلیه مناطق اشـغالی بسـیار شـتاب زده بودند، تقریباً تمامی وسایل را که شامل وسایل خواب، پتو، باروبند و لگن های دسـتشویی می باشد، جا گذاشته اند. هم اکنون کنترل کامـل جـاده آبـادان - ماهشـهر در دست نیروهـای ایرانی است. همچنین دو ماه پیش بود که جاده آبادان - ماهشـهر آن چنان بمباران شده بود که قابل استفاده نبود، لکن امروز تمامی حفره ها به استثنای چندتای آنها، پر و درست شده است.

در این جـاده نشـانه های دیگری نیز از جنگ دیـده می شود: یکی لاشه های تانک های سوخته ای که از کار افتاده و واژگون شده اند و دیگری تیرهای برق که سرنگون شده اند.

در ۱۵۰ کیلومتری شمال شرقی آبادان؛ یعنی در شهر اهواز، علی رغم گلوله باران های عراقی ها، زندگی عادی جریان دارد.

به گفته منابع رسمی، تنها ۱۴۰,۰۰۰ نفر از جمعیت ۷۰۰,۰۰۰ نفری این شـهر از آغاز جنگ، محل سکونت خود را ترک کرده انـد. روحیه مردم این شـهر عـالی است. مردم شـهر اهواز در گفت وگو با خبرنگاران، از پیروزی های ایرانیان اطمینان دارنـد و نیروهای رزمنده نیز از روحیه خوبی برخوردارند.»(۱)

۱

اعزام نیروهـای داوطلب به جبهه هـای جنگ و کمک های نقـدی و غیرنقـدی مردم به مناطق جنگی و جنگ زدگان امروز هم ادامه داشت.

امروز یک گروه ۷۰ نفری از اعضای بسیج سپاه پاسداران خمینی شهر، در میان بدرقه مردم این شهر به جبهه های نبرد حق علیه باطل در غرب کشور اعزام شدند. این گروه پنجاه وسومین گروهی است که از خمینی شهر عازم جبهه ها می شود.(۲)

دربـاره کمـک های داوطلبانه مردم اقصـی نقاط ایران به جبهه های جنگ و بنیاد امور جنگ زدگان نیز روزنامه کیهان نوشت: ازسوی کارکنـان راه آهن و دخانیـات خراسـان و اهـالی روسـتای "صـفی آباد" تربت حیـدریه مبلغ ۸۷۸,۵۰۴ ریال، کارکنان آمـوزش و پرورش ارومیه مبلغ ۷۲۲,۱۹۵,۱ ریال، اهالی روسـتای "حسن آباد" کنگاور مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریال و بنیاد امور جنگ زدگان مردم مسـلمان ارومیه از محل هزینه گوسفند قربانی مبلغ ۴۹۰,۳۵۹ ریال به حساب جنگ زدگان واریز شد. ضـمناً مردم کشورمـان مقـادیر زیـادی نـان و پوشـاک به جنگ زدگان اهـدا کردنـد. همچنین کارکنان سازمان آب منطقه سـد "ارس"، ۲ کامیون سـیب به مناطق جنگی ارسال کردنـد. اعضای انجمن تعلیم قرائت قرآن و روحانیت مبارز بخش "سامن" از توابع ملایر نیز مبلغ ۲۶۰,۰۰۰ ریال و دانش آموزان و معلمان یزد در شـش ماه اخیر مبلغ ۵۸۴,۳۲۵,۱ ریال به انضمام مقادیر فراوانی میوه و خواربار دراختیار مهاجران جنگی و مناطق جنگی گذاشتند.(۳)

همچنین اعضای انجمن اسلامی روستای "احمدآباد" زرند، مبلغ ۴۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و مقدار ۳۵۰ کیلو پسته را جمع آوری کرده، برای کمک به جبهه های جنگ، به جهاد سازندگی زرند تحویل دادند.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۱۹، ۳/۸/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱۱، تهران
- خبرگزاری پارس، ۳/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه صبح آزادگان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۱.

۳- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۴- روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

امروز منابع اطلاعاتی، خبری را منتشر کردند که حاکی از تمایل مسعود رجوی و شورای ملی مقاومت برای پیوستن حزب دمکرات کردستان به این شورا است. براساس گزارش های دریافتی از واحد اطلاعات ژاندارمری (رکن۲)، مسعود رجوی، مسئول شورای ملی مقاومت، در نامه ای از عبدالرحمن قاسملو دعوت کرده است که همراه با حزب و نیروهای تحت امرش، با شورای ملی مقاومت و نظام سیاسی آینده ایران (جمهوری دمکراتیک اسلامی ایران) همکاری کند. مسعود رجوی که شورای ملی مقاومت را با کمک و همراهی ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور مخلوع ایران، به منظور کسب اعتبار بین المللی برای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) راه اندازی کرده است، تلاش می کند با جذب گروه ها و افراد بیشتری به این شورا، به قدرت های غربی نشان دهد که سازمان مجاهدین و شخص وی، قدرت سازماندهی و رهبری مخالفان جمهوری اسلامی را دارد و تنها آلترناتیو نظامی سیاسی ایران محسوب می شود. این درحالی است که اکثر گروه ها، افراد و جریان های سیاسی، در پیوستن به این شورا، خواهان تأمین پیش شرط گروه و سازمان خود می باشند. گفته می شود این گروه ها، تأمین اهداف تشکیلاتی خود را شرط اصلی برای پیوستن به این شورا قرار داده اند. ازجمله این گروه ها، حزب دمکرات کردستان ایران است که شرط خود را برای پیوستن به شورای ملی مقاومت، خودمختاری مناطق کردنشین ایران در آینده سیاسی کشور اعلام کرده است. در گزارش ژاندارمری جمهوری اسلامی، اشاره ای به سوابق مذاکرات عبدالرحمن قاسملو، رهبر حزب دمکرات کردستان یا سایر رهبران این حزب با شورای ملی مقاومت و مسعود رجوی نشده است.(۱)-(۲)

ص: ۳۱۲

۱- شاید منظور از تمایل در متن خبر فوق، نامه مسعود رجوی به عبدالرحمن قاسملو باشد که رادیو صدای کردستان آن را در تاریخ ۱۶/۸/۱۳۶۰ پخش کرد. رجوی در این نامه اعلام کرده است که رونوشت برنامه شورای ملی مقاومت و... برای قاسملو ارسال می شود. در این نامه رجوی از قاسملو خواسته است تا نظرهای خود را درباره پیش نویس بخش خودمختاری برنامه مزبور اعلام کند. متن کامل نامه رجوی به این شرح است: «کاک عبدالرحمن، برادران و دوستان گرامی رهبری حزب دمکرات کردستان ایران؛ با سلام های انقلابی و آرزوی پیروزی برای مقاومت عادلانه تمام خلق، یک نسخه رونوشت برنامه شورای ملی مقاومت و دولت مقاومت جمهوری دمکراتیک اسلامی ایران را به پیوست جهت اطلاع هم وطنان عزیز کُرد تقدیم می کنم. لازم است ما را از نقطه نظرهای برنامه کردستان گرامی به احقاق حقوق تاریخی خود در کادر این برنامه مطلع فرمایید. منظور پذیرش اصل مقدس خودمختاری داخلی در چارچوب تمامیت ارضی تمام میهن عزیزمان است. همچنین تذکر می دهم که منظور از کلمه داخلی که بعضاً به دنبال کلمه خودمختاری نوشته شده، صرفاً به این خاطر است که دشمن نتواند مقاومت عادلانه انقلابی را به جدایی طلبی متهم کند. ضمناً بدین وسیله به شما مسئولیت داده می شود تا با تفاهم کامل، حداکثر تلاش لازم برای متحدنمودن همه نیروها و شخصیت های ملی و مردمی کُرد در حول برنامه حاضر را مبذول دارید.» (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲، ۱۷/۸/۱۳۶۰، صص ۹ – ۸، ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۶/۸/۱۳۶۰.)

۲- سند شماره ۳۲۰۷۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ۰۴ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)،

۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

حمله افراد حزب دمکرات کردستان به یکی از روستاهای تکاب و به شهادت رساندن ۲ تن از مردم عادی، درگیری محدود در پیرانشهر، کارگذاشتن بمب در شهر سردشت، دستگیری شماری از عناصر فعال حزب دمکرات و گروه کومه له در شهر مهاباد و تسلیم شدن عده ای از نیروهای شورشی مسلح به سپاه پاسداران روانسر و دیواندره، مهم ترین اخبار و گزارش های مناطق شمال غرب و غرب کشور در این روز است.

افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران به روستای "بنی کندی" در شمال غربی تکاب حمله کردند و ۲ تن از افراد روستا را که با سپاه همکاری داشتند، به شهادت رساندند و ۵ تن را نیز ربوده، با خود بردند.(۱)

در پیرانشهر نیز عناصر حزب دمکرات به پایگاه سپاه پاسداران این شهر حمله کردند و با استفاده از سلاح های سبک و آر.پی.جی۷ خسارت های اندکی به ساختمان سپاه وارد آوردند. مقاومت نیروهای سپاه و تیراندازی متقابل آنها به سوی مهاجمان سبب شد تا افراد حزب دمکرات با دادن تلفات، محل درگیری را ترک و به ارتفاعات اطراف شهر فرار کنند.(۲)

نیروهای سپاه سردشت بمبی را که نیروهای مسلح غیرقانونی در خیابان شیخ مولانا کار گذاشته بودند، کشف و خنثی کردند. این بمب در محلی که قرار بود پیکر ۵ شهید از آنجا عبور کند، تعبیه شده بود.(۳)

همچنین امروز فرمانده سپاه مهاباد اعلام کرد که سپاه پاسداران، ۱۹ تن از عناصر فعال سیاسی و نظامی حزب دمکرات و گروه کومه له را که در درگیری های مسلحانه، کمین گذاری، مین گذاری و به شهادت رساندن نیروهای نظامی و انتظامی شرکت داشتند، دستگیر کرده است.(۴)

در روانسر و دیواندره نیز ۶ نفر از وابستگان به حزب دمکرات خود را به نیروهای سپاه تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۲

در ادامه دروغ پراکنی های حزب دمکرات کردستان، رادیو این حزب (رادیو صدای کردستان) امروز از ۳ عملیات نیروهای این حزب در مهاباد، سومار و سردشت خبر داد. این درحالی است که هیچ یک از منابع نظامی، درگیری در این شهرها را تأیید نکرده اند. این رادیو همچنین شلیک چند گلوله افراد این حزب به پایگاه سپاه پیرانشهر را درحد تصرف شهر بزرگ نمایی کرد.

به ادعای این رادیو، روز سوم آبان ماه، ۲ دسته پیش مرگ در منطقه سومار، یک دستگاه خودرو گاز ارتشی را به کمین انداختند و در یک درگیری شدید، ۴ تن از نظامیان را کشتند و ۶ نفر را

۱- سند شماره ۵۷۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به فرمانده سپاه مرکز، ۶/۸/۱۳۶۰،

سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۰، اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکز اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۷.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۷، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه.

۳- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۳، به نقل از خبرگزاری پارس.

۴- سند شماره ۴۲۷۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده مهاباد به فرمانده تهران، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲ ، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه.

۵- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۳.

زخمی کردند. افراد پیش مرگ همچنین ۳ تن از کسانی را که نیروهای ارتش دستگیر کرده بودند، آزاد کردند. براساس این گزارش، پیش مرگان در این درگیری ۴ قبضه تفنگ ژ۳، ۴۰۰ تیر فشنگ، ۲۰ نارنجک دستی و ۲ گلوله نارنجک انداز را به غنیمت گرفتند و خودرو دشمن را همراه با دویست لیتر بنزین داخل آن به آتش کشیدند و خود به سلامت به قرارگاه هایشان بازگشتند.(۱)

همچنین به ادعای رادیو صدای کردستان، در این روز پیش مرگان هیز (گردان) پیام، به انتقام خون جوانان مهاباد، در خیابان های این شهر، یک دستگاه خودرو زیل ارتشی را به رگبار بستند و ده ها جاش و پاسدار را کشتند.(۲)

این رادیو درباره عملیات نیروهای حزب دمکرات در سردشت نیز اعلام کرد که شب سوم آبان ماه، پیش مرگان هیز (گردان) معینی به داخل شهر نفوذ کرده، در ساعت ۱۰ شب به مدت یک ساعت به پاسداران مستقر در اداره کشاورزی حمله کردند. در این حمله ۳ پاسدار کشته و ۴ تن دیگر به شدت زخمی شدند.(۳)-(۴)

رادیو صدای کردستان همچنین درباره درگیری محدود عناصر این حزب در پیرانشهر به بزرگ نمایی این حادثه پرداخته، مدعی شد: روز سوم آبان ماه، پیش مرگان دسته سلیمان عبدالله از هیز (گردان) آوازه، در ساعت ۹ شب به داخل شهر پیرانشهر نفوذ کردند و به مدت ۶ ساعت، کنترل شهر را در دست گرفتند. جانبازان حزب دمکرات کردستان سپس قرارگاه پاسداران و بسیجی ها را زیر آتش شدید گرفتند و آن را به کلی ویران کردند. این رادیو در ادامه خبر می افزاید: تاکنون خبر ۳ مجروح این حمله به صدای کردستان ایران رسیده است. پیش مرگان پس از اجرای عملیات، سالم به قرارگاهشان بازگشتند.

درحالی که این خبر از رادیو صدای کردستان پخش می شد، مردم شهر با دیدن ساختمان سالم سپاه و وضعیت عادی شهر، به دروغ پردازی های این رادیو پی بردند.(۵)

۱

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اقداماتی تروریستی در شهرهای شیراز، اهواز، گرگان و قزوین، یک نفر را به شهادت رساندند و ۳ نفر را زخمی کردند. نیروهای امنیتی نیز یک خانه تیمی این سازمان را در بندرعباس و ۲ خانه دیگر را در رودسر و لاهیجان شناسایی و تصرف کردند و از این خانه ها مقادیر زیادی اسلحه، مهمات و اسناد درون گروهی به دست آوردند.

براثر انفجار بمبی که نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در یکی از خودروهای

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱ ، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۹ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۳- اجرای این عملیات ها در هیچ کدام از منابع خبری یا نظامی گزارش نشده است. تحلیل گران نظامی معتقدند که انعکاس این اخبار به منظور افزایش آمار فعالیت های حزب دمکرات نزد مقامات عراقی انجام می شود تا از این طریق بودجه و امکانات بیشتری از رژیم عراق دریافت کنند.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۰ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۹/۸/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۳ ضمیمه، به نقل از رادیو صدای کردستان.

پایگاه هوایی شیراز کار گذاشته بودند، استوار رضا محسنی، جمعی این پایگاه به شهادت رسید و یک ستوان نیز زخمی شد.(۱)

در کوی کارون اهواز نیز نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بمبی را به گونه ای روی در منزل یکی از اعضای انجمن اسلامی کار گذاشته بودند تا به محض بازشدن در منفجر شود. این بمب هنگامی که در خانه به دست پدر وی باز شد، منفجر گردید و او را زخمی کرد.(۲)

افراد این سازمان در یکی از خیابان های شهر گرگان، فرد کاسبی را با شلیک چند گلوله هدف قرار داده و زخمی کردند. حال عمومی این فرد رضایت بخش گزارش شده است.(۳)

همچنین در قزوین، ۳ موتورسوار، نارنجکی را به خانه سرپرست کانون فرهنگی نهادهای انقلابی پرتاب کردند که این اقدام تلفات جانی به همراه نداشت و تنها موجب واردآمدن خسارت جزئی به آن خانه شد.(۴)

نیروهای سپاه در بندرعباس، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی و تصرف کردند. در این خانه، ۲ قبضه اسلحه، تعدادی بمب، یک عدد نارنجک، مقدار زیادی مهمات و مواد منفجره، ۵۰ تیر فشنگ، تعداد زیادی اسناد و مدارک درون گروهی و آدرس کروکی عده ای از افراد متعهد این شهر به دست آمد.(۵)

نیروهای سپاه در یکی از منازل روستای "قلامیر" رودسر نیز ۲ قبضه تفنگ کلاشینکف و یک قبضه سلاح کمری و تعدادی فشنگ کشف و ضبط کردند. همچنین در لاهیجان، نیروهای سپاه از یک خانه مقادیری مواد منفجره به دست آوردند.(۶)

۱

حجت الاسلام ری شهری، حاکم شرع و سرپرست دادگاه های انقلاب اسلامی ارتش، پیگیری ها و اقدامات دادگاه انقلاب ارتش را درباره افرادی که در فرار بنی صدر مشارکت داشتند، اعلام کرد. وی گفت: با کمک واحد ارشاد و اطلاعات پایگاه یکم شکاری نیروی هوایی، تاکنون ۲۴ نفر دستگیر شده اند؛ ازجمله کلاهی، برادر محمدرضا کلاهی که در هفتم تیرماه ۱۳۶۰ ساختمان حزب جمهوری اسلامی را بمب گذاری کرده بود و با بنی صدر فرار کرده است، در میان دستگیرشده ها می باشد. این فرد (کلاهی)، از سازمان منافقین تغذیه فکری، معنوی و مادی می شد و سپس برادر خود (محمدرضا کلاهی) را تغذیه فکری و مادی می کرد. وی گفت: کلاهی دستگیرشده یکی از عاملان مؤثر در فرار بنی صدر و انفجار در دفتر ارشاد و اطلاعات در پایگاه یکم شکاری نیروی هوایی بوده است. حجت الاسلام ری شهری ادامه داد: از ۲۴ نفر دستگیرشده، ۱۹ نفر با سپردن وثیقه از زندان آزاد شده اند، ولی ۵ نفر دیگر در زندان به سر می برند و بازجویی از آنها ادامه دارد.(۷)

۱- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، شیراز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱۹، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، شیراز- خبرگزاری پارس، ۳/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۱، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۳۹، اهواز- خبرگزاری پارس.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، ۴/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از ستاد خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳.

۴- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، قزوین - واحد مرکزی خبر.

۵- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۴۲، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۵، به نقل از اطلاعیه سپاه پاسداران، ۳/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۷- روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

آیت الله موسوی اردبیلی، رئیس دیوان عالی کشور و عضو شورای عالی قضایی، در مصاحبه ای تلویزیونی مطالبی را درباره نظارت بر کار قضات کشور و اعدام های انجام شده در دادگاه های انقلاب بیان کرد. وی گفت: چنانچه حکام شرع در امر قضاوت دچار اشتباه شوند، آنها نیز محاکمه خواهند شد. وی افزود: در مسافرتی که به قم رفته بودم، پرونده ای را مطالعه کردم که متعلق به بچه های کوچک بود، به نظر می رسید مجازات برای آنها سنگین بود. من از مسئولان خواستم از حاکم شرع بازخواست شود. همچنین در اهواز قضاوتی شده بود که به نظر شورای عالی قضایی رسید. در این قضاوت حداقل یک اشتباه شده بود. پرونده حاکم شرع به دادگاه عالی فرستاده شد و هم اکنون حاکم شرع در دادگاه درحال محاکمه است. گذشته از اینها، بعضی از حکام شرع هم به خاطر اشتباهاتشان محکوم شده اند و اکنون دوران محکومیتشان را در زندان می گذرانند.(۱)

وی همچنین درباره اعدام هایی که بیشتر در رسانه های خارجی مطرح می شود، گفت: هدف آنان جوسازی است. این اظهارنظرها چند گونه اند؛ بعضی ها با مجازات اعدام مخالف اند که این ازنظر قوانین فعلی و مبانی اسلامی حرف بی ربطی است، ازنظر فکری هم این مسئله در دنیا یک فکر موفقی نبوده. فقط آنها می خواهند بگویند که ما مترقی فکر می کنیم و با اصل اعدام مخالفیم. این گونه اظهارنظرها جایش اینجا نیست. بعضی می گویند، ما اعدام را قبول داریم، اما در این موارد، مجازات ها، اعدام نیست و چیز دیگری است که این بحث حقوقی است. بعضی ها می گویند اعدام های شما آمارش خیلی بالاـ است. رئیس دیوان عالی کشور افزود: اینکه می گویند آمارش خیلی بالا است، به عقیده من اینها بی انصافی می کنند. وقتی این حرف را می توانند بگویند که اولاً آمار دقیق دراختیارشان باشد. آمار را روزنامه ها منتشر می کنند و اینها مقایسه می کنند با آن اعلاناتی که در دنیا می شود که معمولاً ۵۰۰۰ نفر را می کشند و می گویند ۵۰۰ نفر را کشتیم. اینها، این را مقایسه می کنند. آماری که ما می دهیم، واقعیت است. اینها باید این آمار را با آمار واقعی قضایای مشابه مقایسه کنند. هرچند با موقعیت خاصی که ما داریم، دشمن هایی که ما داریم، جوسازی می کنند و دخالت هایی که ابرقدرت ها در امور کشور ما می کنند، این مدعیان باید بیایند و این پرونده ها را بخوانند و ببینند این افراد چه می کنند و کارشان از کجا سرچشمه می گیرد. من نظر آنان را درمورد اینکه آمار اعدام ها خیلی بالاست، نمی پذیرم، ولی اگر هم فرضاً چنین باشد، باید به آنها گفت، اگر قرار شد در یک مملکت مثلاً دزدها را بگیرند و زندانی کنند، حالا اگر دزد هم زیاد باشد، باید به دلیل بالابودن آمار، دزدها را نگیرند و مثلاً به بهانه بالابودن آمار، قاتل ها را باید آزاد کنند؟(۲)

۱- همان، ص۴.

۲- روزنامه اطلاعات، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۱

نخستین مرحله کار دیوان بین المللی داوری برای حکمیت درباره اختلاف مالی ایران و امریکا هفته گذشته آغاز شد. روزنامه اطلاعات با نقل این خبر، درباره چگونگی آغاز به کار و رسیدگی به پرونده ها و نوع شکایات ارجاعی به این دادگاه توضیحاتی داد. این روزنامه نوشت: روزنامه کریستین ساینس مانیتور به نقل از خبرنگار خود در لاهه درباره نخستین روز کار این دیوان نوشته است که در نخستین روز گشایش دیوان بین المللی داوری برای حکمیت میان ایران و امریکا، وکلای شرکت های امریکایی برای تسلیم مدارک و طرح شکایات خود، ناگزیر شدند در صف بایستند و برای حفظ نوبت، شماره دریافت کنند. تقریباً هر ساعت، یک بار درهای بزرگ و چوبی دیوان بین المللی داوری باز می شد و منشی دیوان، یکی از وکلا را به سالن پذیرش دعاوی راهنمایی می کرد. دیوان بین المللی داوری تا روز ۱۹ ژانویه سال ۱۹۸۲ (حدود ۹۰ روز دیگر)، دعاوی شرکت های امریکایی را خواهد پذیرفت. خبرنگار کریستین ساینس مانیتور افزوده است: پیش بینی می شود دست کم ۳ هزار پرونده و عرض حال ت–أمین خسارات علیه ایران به دیوان بین المللی داوری تسلیم شود. شکایت کنندگان بین ۳ تا ۴ هزار میلیون دلار علیه ایران ادعای خسارت کرده اند. این خبرنگار به عنوان مثال از شکایت شرکت "زیراکس" نام برده که معادل ۸۴ میلیون دلار از ایران ادعای خسارت کرده است، زیرا اموال و تأسیسات این شرکت در ایران، ملی شده است. شرکت "سدکو" نیز به دلیل ازدست دادن وسایل و تجهیزات ساختمانی و حفاری که در ایران داشته، تقاضای ۱۷۵ میلیون دلار خسارت کرده است. علاوه بر شرکت ها، چندین سرمایه دار نیز وکلای خود را برای ارائه عرض حال به دیوان بین المللی فرستاده اند.

مثلاً یک امریکایی ایرانی تبار که ساکن میامی است، مدعی شده که ۵۲۵ میلیون دلار املاک وی در ایران مصادره شده است. به گفته خبرنگار کریستین ساینس مانیتور و به نقل از یک عضو دیوان بین المللی، حدود ۳ هزار دعوی علیه ایران اقامه شده که حدود ۲۲۰۰ شکایت مربوط به شرکت ها و افرادی است که خسارت مورد ادعای آنها در هر مورد کمتر از ۲۵۰ هزار دلار است، اما ۸۰۰ مورد دیگر از شکایات، چند میلیون دلار است.(۱)

۲

خبرگزاری های آسوشیتدپرس و پارس، از انعقاد دو قرارداد اقتصادی میان کشور عراق با دو کشور اردن و یوگسلاوی خبر دادند. براساس گزارش این خبرگزاری ها، این قراردادها درباره حمل و نقل و خطوط مخابراتی منعقد شده است.

آسوشیتدپرس درباره همکاری اردن با عراق در امر حمل ونقل کالا به داخل عراق اعلام کرد: درحالی که یک سال و اندی از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران می گذرد و براثر جنگ، بنادر دریایی عراق بسته شده است، دولت های عراق و اردن روز یکشنبه یک کمپانی حمل ونقل برای استفاده عراق از بندر عقبه در اردن تأسیس کردند.

۱– روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

یک هیئت از کارشناسان فنی و حمل ونقل عراق با شاه حسین اردنی دراین باره مذاکراتی انجام داد که این مذاکرات به تأسیس کمپانی حمل ونقل عراق و اردن انجامید. بعد از آنکه هواپیماهای ایرانی بنادر عراق را در شط العرب (اروندرود) بمباران کردند، شاه حسین اردنی، بندر عقبه را به روی کالاهایی که مقصد آنها عراق است، باز کرد و از آن زمان، روز و شب، کامیون هایی که در این بندر بارگیری کرده اند، راهی بغداد می شوند تا به صدام حسین کمک کنند و از کمبود کالاهای مصرفی به دلیل جنگ، جلوگیری کنند. سخنگویان رژیم های عراق و اردن گفتند، کمپانی حمل ونقل دو کشور ۷۵۰ کامیون دارد و می تواند تا ماه آینده ۴۵۰ کامیون دیگر را نیز وارد خدمت کند.(۱)

خبرگزاری پارس هم از انعقاد قراردادی بین عراق و یوگسلاوی برای ساخت خطوط مخابراتی کشور عراق خبر داد. طبق قرارداد جدیدی که بین مجتمع صنعتی یوگسلاوی و وزارت صنایع عراق در تاریخ ۳/۸/۱۳۶۰ منعقد شد، یوگسلاوی خطوط مخابراتی را برای عراق خواهد ساخت. طول این خطوط ۳۰۰ کیلومتر و به قدرت ۴۰۰ کیلووات می باشد. ارزش قرارداد نیز بالغ بر ۶۲ میلیون دلار خواهد بود. این مجتمع در طول ۱۶ سال گذشته، جمعاً ۴۰۰۰ کیلومتر خطوط مخابراتی برای عراق ساخته است. ارزش کل معاملاتی که در سال جاری مسیحی بین مجتمع صنعتی یوگسلاوی و عراق انجام شده است، بالغ بر ۲۰۰ میلیون دلار می باشد.(۲)

۱

روزنامه آساهی شیمبون ژاپن از تصمیم شرکت های بیمه ژاپنی برای پرداخت خسارت به کشتی های آسیب دیده در جنگ تحمیلی خبر داد. این روزنامه نوشته است: شرکت های بیمه ژاپنی بالاخره تصمیم گرفتند غرامت این کشتی ها را پرداخت کنند. پیش بینی می شود جمع این غرامت ها به مبلغ حدود ۱۳ میلیارد دلار بالغ گردد. این اقدام شرکت های بیمه ژاپنی موجب خواهد شد که شرکت های بیمه خارجی نیز غرامت ۱۳ کشتی دیگر را که در این ناحیه جنگی متوقف شده اند، پرداخت کنند.(۳)

۲

موج مخالفت مردم با رژیم بعثی عراق در شهرهای مختلف این کشور، به خصوص در مناطق کردنشین افزایش یافته است.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، تظاهرات مردم شهر سلیمانیه عراق علیه دولت، با دخالت پلیس به خشونت کشیده شد و در طول چهار ساعت درگیری، ۴ تن از مردم زخمی شدند. در جریان این درگیری، یکی از افراد پلیس این شهر نیز در مخالفت با نظام حکومتی آن کشور به صف مردم پیوست.(۴) گزارش های رسیده حاکیست که مشابه این تظاهرات در شهرهای کرکوک و قلعه دیزه نیز انجام شده است.(۵)

۱- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶ ، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، بلگراد - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰.

۳- اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۱۱، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴۸، لاستامپا، ایتالیا، تورینو، ۵/۸/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۸، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰.

۵- روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، سنندج.

اسحاق شامیر، وزیر امور خارجه رژیم صهیونیستی، امروز تشکیل دولت فلسطین در کرانه غربی رود اردن را که به صراحت در قرارداد کمپ دیوید آمده است، رد کرد و کشور اردن را موطن اصلی فلسطینی ها خواند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وزیر امور خارجه رژیم صهیونیستی امروز اعلام کرد، کشور فلسطینی ها، اردن است و فرق نمی کند چه کسی رهبر آنجا باشد. وی که صدایش از رادیو صهیونیستی پخش شد، گفت: برای اسرائیل اهمیت ندارد که رهبر اردن، عرفات باشد یا شاه حسین؛ وقتی اسرائیل بخواهد مرزهایش را با اردن مشخص کند، این امر با کسی که در امان در رأس قدرت باشد، صورت خواهد گرفت. شامیر همچنین گفت: حتی اگر با به قدرت رسیدن سازمان آزادی بخش در اردن، این کشور تبدیل به پایگاه شوروی شود، اسرائیل در مسائل داخلی همسایگانش دخالت نخواهد کرد. وی ضمن مخالفت با ایجاد یک دولت فلسطینی در کرانه غربی رود اردن و نوار غزه گفت: محافل بین المللی درصدد اعمال فشار به اسرائیل برای کسب امتیازات اضافی برای خودمختاری فلسطین اند، ولی اسرائیل قبلاً محدوده این امتیازات را مشخص کرده است. ازسوی دیگر، خبرگزاری آسوشیتدپرس ضمن انتشار این خبر، به نقل از شامیر افزوده است: فلسطینی ها بهتر است خواسته های ملی شان را در اردن بیابند و نه در کرانه غربی رود اردن. فلسطینی ها وطن، خانه و کشور دارند و آن اردن نامیده می شود و اسرائیل هرگز ایجاد دولت دوم فلسطین را در خاکش قبول نمی کند.

سخنگوی وزارت خارجه مصر در پاسخ به گفته های شامیر اعلام کرد: مصر، اعلامیه وزیر خارجه اسرائیل را تخلف از مفاد خودمختاری فلسطینی ها که در قرارداد کمپ دیوید به صورت مشروح آمده است، می داند. به موجب قرارداد کمپ دیوید، باید یک شورای خودمختاری برای اداره امور یک میلیون و ۲۰۰ هزار فلسطینی که در ساحل غربی رود اردن و نوار غزه اقامت دارند، به وجود آید. طبق قرارداد مذکور، پس از یک مدت انتقالی ۵ ساله، مذاکرات بیشتری درباره تعیین وضع نهایی ساحل غربی رود اردن و نوار غزه انجام خواهد شد.(۱)

ضمیمه گزارش۲۰۸: خبر روزنامه دیلی نیوز درباره حمله هواپیماهای عراقی به دو کشتی تجاری در بندر امام خمینی

روزنامه پاکستانی دیلی نیوز درباره اقدام ارتش عراق در هدف قراردادن دو کشتی تجاری در بندر امام خمینی نوشته است: رژیم عراق اعلام کرده است، نیروی دریایی این کشور، ۲ فروند کشتی ایران را غرق کرده است. این عملیات در یک نبرد رویاروی در خلیج فارس در نزدیکی جزیره خور موسی اتفاق افتاده است. این روزنامه از قول مقامات عراقی نوشته است: کشتی های ایرانی زمانی غرق شدند که جنگ هوایی در بالای سر کشتی ها در جریان بوده و طی آن ۲ فروند جنگنده ایران نیز سقوط کرده است. خبرگزاری عراق ادعا می کند نیروی هوایی عراق به مجموعه نظامی جنوب حمله کرده و خسارات مالی و جانی فراوانی به این مجموعه وارد ساخته است.(۲)

ص: ۳۱۹

۱- روزنامه کیهان، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، خبرگزاری فرانسه از بیت المقدس.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، صص ۷ - ۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۵/۷/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ دوشنبه ۴ آبان ۱۳۶۰ ۲۷ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۶اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز جنگ هوایی میان ایران و عراق نسبت به درگیری های زمینی میان دو کشور، شدت بیشتری داشت. درحالی که گزارش تحرکات زمینی میان نیروهای ایران و عراق درباره گلوله باران توپخانه ها، به ویژه در شهر آبادان و انهدام یک نفربر عراقی در جبهه اهواز بود، سایر گزارش ها، حکایت از درگیری های هوایی در جنوب و غرب کشور داشت.

به دنبال حمله روز گذشته هواپیماهای عراق به کاروان کشتی های تجاری در بندر ماهشهر، در اولین ساعات بامداد امروز، هواپیماهای ایرانی به اسکله های البکر و الامیه که بالگردهای عراقی از آن به عنوان یک پایگاه هوایی تاکتیکی استفاده می کنند، حمله کردند و در یک جنگ هوایی موفق شدند یک فروند بالگرد را در نزدیکی سکوی نفتی البکر و یک فروند میگ عراقی را در منطقه آبادان هدف قرار داده، سرنگون کنند. ناوچه های نیروی دریایی نیز یک ناوچه موشک انداز عراقی "اوزا" را هدف قرار دادند و آن را غرق کردند.(۱)-(۲)در همین حال، ۳ فروند هواپیمای عراقی در ساعت ۱۱:۵۰ از ارتفاع زیاد به شهر آبادان حمله و پشت هتل آبادان، اطراف فرودگاه، باند فرودگاه و بخشی از منطقه بریم را بمباران کردند. توپخانه های عراقی نیز شهر آبادان را گلوله باران کردند که از خسارت های واردشده این دو اقدام گزارشی نرسیده است.(۳)

در این روز همچنین یک جنگنده میگ عراقی، یک بالگرد کبرا را در باختران هدف قرار داد که این بالگرد در آسمان آتش گرفت و سقوط کرد و دو خلبان آن نیز به شهادت رسیدند. یک فروند بالگرد جت رنجر نیز که به همراه بالگرد کبرا پرواز می کرد، براثر سرایت آتش از بالگرد کبرا، دچار آتش سوزی شد که خلبان آن توانست بالگرد را تا نزدیکی زمین هدایت کند، ولی در آخرین لحظات، به زمین اصابت کرد و منهدم شد، ولی خلبان آن زنده ماند.(۴)

۱- برخی منابع داخلی علت سقوط میگ عراقی را اصابت اشتباهی گلوله های آتشبارهای ضدهوایی عراق ذکر کرده اند. (سند شماره ۱۳۹۳۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م - ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۶/۸/۱۳۶۰.)

۲- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از اطلاعیه۶۷۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۲، آبادان - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۳۵۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۸ به اطلاعات مرکز، ۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۳- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از اطلاعیه ۶۷۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۳، آبادان - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان - اداره کل امور انتظامی، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۱، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰، به نقل از اطلاعیه ۶۷۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۴- سند شماره ۱۳۳۰۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه) به فرماندهی سپاه مرکز،

۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸ /۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰.

در جبهه های زمینی و در مناطق جنوب نیز یک خودرو نفربر شناسایی عراقی هنگام عبور از جاده "سیدعبود" در شمال غربی اهواز، به مین ضدتانکی که نیروهای اطلاعات سپاه خوزستان کار گذاشته بودند، برخورد کرد و ۱۱ تن از سرنشینان آن به هلاکت رسیدند. سرنشینان این نفربر یک سرگرد، یک ستوان یکم، یک درجه دار و ۸ سرباز بودند.(۱)

۱

باوجود اتخاذ تدابیر ویژه ازسوی دستگاه های اطلاعاتی دولت و ارتش عراق به منظور جلوگیری از فرار نظامیان این کشور به ایران، امروز نیز ۲۵ نظامی عراقی با عبور از مرزهای مریوان - سردشت خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۲)

۲

از اولین ساعات بامداد امروز، نیروهای هیز بیان و هیز پیشوای حزب دمکرات کردستان ایران در عملیاتی غافلگیرانه به پایگاه ارتش در روستای "بیک آقا" در ۲۷ کیلومتری شمال بوکان، که روی تپه "حسین مامه" در محور بوکان - میاندوآب قرار داشت، حمله کردند.

در ساعات اولیه این عملیات که نیروهای خودی غافلگیر شده بودند، ۱۸ تن از سربازان پایگاه شهید، ۷ تن زخمی و ۷ تن نیز به گروگان گرفته شدند. نیروهای مهاجم تعدادی اسلحه انفرادی را نیز به غنیمت بردند. در این عملیات، ۵ تن از مهاجمان کشته و تعدادی نیز زخمی شدند.(۳)

رادیو صدای کردستان درباره این عملیات و نتایج آن اعلام کرد: «شب چهارم آبان ماه، در یک عملیات هماهنگ، نیروهای هیز بیان و هیز پیشوا، پایگاه نظامی ارتش در ارتفاعات حسین مامه در مسیر بوکان - میاندوآب را مورد حمله قرار دادند و تا نزدیک ترین سنگرهای دشمن پیش رفتند. در این حمله شجاعانه که از ساعت ۱۲ شب تا ۱:۳۰ بامداد ادامه داشت، زاغه مهمات دشمن براثر آتش شدید پیش مرگان منفجر و پایگاه مذکور به کلی ویران شد و به تصرف جانبازان حزب دمکرات کردستان درآمد. همچنین ۴ قبضه آر.پی.جی، یک قبضه تفنگ۱۰۶، یک قبضه خمپاره انداز۸۱ میلی متری و یک دستگاه خودرو زیل ارتشی به کلی منهدم شد. در این حمله شجاعانه، ۲۴ تن از نیروهای دشمن کشته و ۸ تن دیگر به اسارت پیش مرگان قهرمان درآمدند که ۲ تن از آنها براثر شدت جراحات واردشده از پای درآمدند. براساس این گزارش، در میان کشته شدگان، فرمانده پایگاه به نام ستوان دوم "عادی صفا" نیز به چشم می خورد. ضمناً پیش مرگان ۱۲ قبضه تفنگ ژ۳، دو قبضه تفنگ کلاشینکف، یک قبضه تیربار ژ۳ و یک قبضه سلاح کمری نیز به غنیمت گرفتند. در این حمله شجاعانه با کمال تأسف ۳ تن از پیش مرگان هیز بیان و ۲ تن از پیش مرگان هیز پیشوا به شهادت رسیدند.»(۴)-(۵)

۱- سند شماره ۵۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه۸، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۵.

۲- روزنـامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰ ص۱۳، تهران - خبرگزاری پارس، به نقل از اطلاعیه شماره ۱۸۰ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.
۳- سـند شـماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از سـماجا۳ (مرکز فرمانـدهی) بـه نزاجـا - معـاونت عملیـات و اطلاعات (مـد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰،ص۱؛ و- سـند شماره ۴۲۷۴۰۵ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از فرمانـدهی مرکز به کلیه واحـدها و توابع، ۸/۸/۱۳۶۰، سـند تک برگی؛ و- سـند شماره ۱۵۲۶۶۸ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از فرمانـدهی منطقه ۷ به فرمانـدهی مرکز، ۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سـند شماره ۵۸۰۲۸ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سـتاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به کلیه واحدهای سپاه و توابع، ۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۴- به رغم بزرگی این حـادثه و تلفـات چشـمگیر نیروهـای خودی در این درگیری، گزارشـی از جزئیـات این عملیـات موجود نیست.
۵- خـبرگزاری پـارس، نشــریه گزارش هـای ویژه، شــماره۲۲۱ ، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۲ضمیمـه، رادیـو صـدای کردسـتان ایران، ۵/۸/۱۳۶۰.

۱

امروز در مناطق غرب و شمال غرب کشور عناصر مسلح غیرقانونی دست به اقداماتی علیه مردم و نیروهای دولتی زدند که اجرای کمین، مین گذاری، حمله به منزل یک پیش مرگ کرد، غارت یک مغازه و به نمایش درآوردن اسیران شهربانی در یکی از روستاهای پیرانشهر از مهم ترین آنها بود.

نیروهای مسلح غیرقانونی در منطقه "جینان" (در ۳۰ کیلومتری شرق سقز در محور دیواندره به سقز) عملیات کمینی بر سر راه نیروهای سپاه که درحال بازگشت از عملیات گشت و شناسایی به شهر سقز بودند، اجرا کردند که با هشیاری نیروهای سپاه و رسیدن به موقع نیروهای ژاندارمری، ۱۶ تن از مهاجمان کشته یا زخمی شدند که جنازه ۵ تن از آنان در منطقه باقی مانده است. در این درگیری، ۶ قبضه انواع اسلحه نیز به دست نیروهای خودی افتاد. در پایان این درگیری که از ساعت ۱۵ تا ۱۸:۳۰ طول کشید، ۶ تن از افراد سپاه و ۳ تن از افراد ژاندارمری نیز زخمی شدند که حال عمومی آنها رضایت بخش اعلام شده است.(۱)

در جاده کامیاران - شاهینی، یک مینی بوس سپاه به مینی که نیروهای حزب دمکرات کار گذاشته بودند، برخورد کرد و منهدم شد. در این حادثه ۳ تن شهید و ۵ تن زخمی شدند.(۲)

نیروهای مسلح غیرقانونی در سنندج با حمله به منزل یکی از پیش مرگان کُرد مسلمان که با جمهوری اسلامی همکاری داشت، او و همسرش را مجروح کردند.(۳)

همچنین ۵۰ تن از افراد حزب دمکرات به روستای "حسن آباد" سنندج حمله کردند و تمام کالاهای موجود در یکی از مغازه های روستا را به غارت بردند.(۴)

امروز نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران، ۱۰ تن از کارکنان و رئیس شهربانی ارومیه را که چند روز پیش گروگان گرفته بودند، با هدف نمایش دادن به مردم در روستای "میرآباد ملاخلیل" پیرانشهر گرداندند.(۵)

به گزارش ستاد مشترک ارتش، اخیراً مقامات عراقی به مسئولان حزب دمکرات کردستان ایران دستور داده اند تا به سرعت فهرست کامل اسرای ایرانی دراختیار آن حزب را به طور تفکیک شده به آنها تحویل دهند.(۶)

۲

امروز افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سایر گروه های ضدانقلاب، علاوه بر کشتن یکی از زنان متعهد شهر آب کنار اقدام به بمب گذاری در دفتر شرکت هواپیمایی ایرفرانس در تهران کردند. در شهر ایلام نیز ۹ عدد نارنجک زیر یکی از پل های این شهر کشف شد. امروز همچنین سپاه پاسداران اصفهان از دستگیری تعدادی از کادرهای اصلی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در استان اصفهان خبر داد.

به گزارش فرماندهی منطقه۳ سپاه (استان های گیلان و مازندران)، افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در منطقه

"آب کنار" انزلی، یکی از زنان متعهد این شهر را ربوده، او را خفه کردند.(۷)

ص: ۳۲۳

۱- سند شماره ۳۰۰۷۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۰۵۳۵۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۷ به فرماندهی مرکز، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، سنندج - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۵۸، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی قرارگاه عملیاتی غرب کرمانشاه، ۳/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۴۰۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۷ به اطلاعات مرکز، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۷۸۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه) به فرماندهی سپاه مرکز، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۱۰۸۰۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲(ج۴۱) به نخست وزیری، (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۶- سند شماره ۱۳۹۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲(م-۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۵۷۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۳ به فرماندهی ستاد مرکزی، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

در تهران نیز افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب در محل دفتر هواپیمایی ایرفرانس واقع در خیابان انقلاب نزدیک میدان فردوسی، بمبی را کار گذاشته بودند که در ساعت ۲۱:۳۰ منفجر و براثر انفجار آن، شیشه های دفتر خرد شد. در بازرسی محل حادثه، یک بمب دست ساز دیگر که منفجر نشده بود، کشف گردید.(۱)

همچنین در ایلام، ۹ عدد نارنجک جنگی که زیر یکی از پل های این شهر به منظور انفجار و تخریب پل کار گذاشته شده بود، با هشیاری یک کودک یازده ساله کشف و به دست نیروهای شهربانی خنثی شد.(۲)

امروز سپاه پاسداران اصفهان اعلام کرد که در چند روز گذشته، ۱۰ تن از نیروهای رده بالای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بخش های سیاسی، نظامی و تدارکاتی را دستگیر کرده است.(۳)

۱

امروز "محمد مزیدی" از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و نامزد این سازمان برای نمایندگی مجلس شورای اسلامی در یکی از شهرهای استان مازندران، در یک گفت وگوی تلویزیونی درباره مواضع و اقدامات سازمان مجاهدین خلق مطالبی را بیان کرد. هرچند در گفته های وی ضعف هایی وجود دارد، سخنان او به عنوان یکی از افراد رده بالای سازمان، قابل توجه است. ازجمله مطالبی که مزیدی در این مصاحبه درباره آنها سخن گفت، انگیزه او از مصاحبه اهداف سازمان از سازماندهی افراد و اقشار مختلف، تضاد های تئوریک سازمان در ایده و عمل، دلایل درگیری نظامی با نظام جمهوری اسلامی ایران و پیوند با لیبرالیست ها، توجیه سازمان درباره افزایش افراد دستگیرشده و اعدام شده، علت تداوم همکاری سازمان با گروه های مارکسیستی همچون "سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر"، حاکمیت دیکتاتوری و استبداد بر مرکزیت سازمان، راهکنش سازمان در وادارکردن نظام جمهوری اسلامی برای به رسمیت شناختن آنها به عنوان یک سازمان سیاسی مسلح و... بود. بخش هایی از سخنان مزیدی به این شرح است:

«انگیزه من از مصاحبه که البته به پیشنهاد خودم بود، به خاطر تشخیص حق از باطل است، زیرا واقعاً پی برده ام که راه گذشته من باطل بوده است و چون امروز تشخیص دادم که راه نظام جمهوری اسلامی راهی است برمبنای حق و صحیح، خواستم بازگشت من یک بازگشت حقیقی باشد نه تاکتیکی و بر مبنای خطی که سازمان سابقاً داده بود که: "توبه کنید تا اینکه جان سالم به در ببرید." یا اینکه: "از زندان آزاد بشوید و دوباره به کارهای خود بپردازید."

من خواستم واقعاً یک توبه و یک بازگشت واقعی کرده باشم، نه اینکه برای جان خودم چانه بزنم. گرچه من از حکم نهایی دادگاه درباره خود خبر ندارم، ولی می خواهم یک سری حقایق را برای مردم، مخصوصاً هواداران سازمان، بازگو کنم.

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۱، ۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲۳ - ۲۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، ایلام - خبرگزاری پارس، ۴/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۳- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، اصفهان، خبرگزاری پارس.

... برای اینکه بتوانیم همه مردم از اقشار مختلف را زیر پوشش بگیریم، به دستور سازمان شروع کردم به سازماندهی دانش آموزان، زیرا سازمان، تحلیلی خاص روی این موضوع داشت و می گفت چون سنگر دانشگاه بسته شده، امروز وظیفه ما این است که بتوانیم از دانش آموز گرفته تا کشاورز و کارمند و حتی روحانی را طوری تربیت بکنیم که در آینده بتوانند برای ما پایگاهی باشند؛ بنابراین، روی این مسئله خیلی تکیه داشتند که دانش آموزان سازماندهی بشوند و بعد سایر مردم زیر پوشش قرار بگیرند.

... انحراف سازمان از دو دیدگاه مطرح می شود: یکی اینکه ما به دلایلی که وجود دارد، معتقد به انحراف اولیه سازمان باشیم که سازمان از روز اول و از بدو تأسیسش منحرف بوده است و ممکن است عده ای باشند که نخواهند بپذیرند سازمان از اول منحرف بوده است، اما می توان در پاسخ به این عده گفت که سازمان نمی تواند در مدت پنج الی شش ماه منحرف شده باشد و این غیرممکن است که انحرافات اولیه نداشته باشد. پس سازمان از همان اوایل منحرف بود، ولی این انحراف ها ابتدا خیلی ضعیف و خفیف بود که خود بنیان گذار ها نیز متوجه این انحرافات کوچک نبودند.

لازم به یادآوری است که سازمان برای خودش اصول و ارزش هایی مطرح می کند و همیشه مدعی بوده است که ما این ارزش ها و این اصول را در طول پانزده، شانزده سال از کانال خون و شکنجه به دست آوردیم و بارها می گفتند این ایدئولوژی و اصولی را که برای خودمان مطرح کردیم و به آن پایبند هستیم، از کانال خون و شکنجه به دست آوردیم. حالا باید از آنها سؤال کرد شما که معتقدید از کانال خون و شکنجه عبور کردید، پس چرا حداقل پایبند به ارزش های خون شهدای خود نیستید؟ چه بسا که این یک مصلحت الهی بود که اینها دست به این اعمال بزنند تا دیگر راهی برای انحراف افراد بعدی نباشد. این را هم باید بگویم که اگر سازمان دست به عمل نظامی نمی زد، شاید خود من از آن افرادی بودم که تا ۹۰ درصد و تا سرحد مرگ از این سازمان برنمی گشتم. این خود یک مصلحت الهی بود که ماهیت آنها برملا شود.

... یکی از مسائلی که سازمان روی آن خیلی تکیه داشت، مسئله عدم تضاد مطلق بود. همیشه این را مطرح می کردند که ما با نظام جمهوری اسلامی تضادمان را نباید مطلق کنیم و دلیل می آوردند که تضاد اصلی ما امپریالیسم به سرکردگی امریکا و بعد هم پایگاه داخلی اش لیبرالیست ها است. در اینجا سؤالی پیش می آید که آیا مگر لیبرالیست ها تولد و شکل دیگری پیدا کردند؟! و این اتفاقاً ازجمله مسائل مهمی است که همیشه برای هواداران مطرح بود، چراکه سازمان شروع به تماس های مرموز با لیبرال ها کرد و زدوبندها و روابطی با هم پیدا کردند و بالاخره به وحدت هایی رسیدند که نتیجه نهایی اش را امروز مشاهده می کنیم و به سرکردگی خود آقای رجوی، رهبری گروه های ضدانقلابی را در پاریس در معیت آقای بنی صدر به عهده گرفتند. به این مسئله خیلی تأکید می کردند که ما به هیچ وجه نباید با لیبرال ها دمخور باشیم. آنها می گفتند که لیبرال ها بزرگ ترین عامل و پایگاه

داخلی امپریـالیزم هسـتند، برای خـاطر اینکه ارتجاع به لحاظ تاریخی، عمرش به سـر رسـیده، اما این لیبرال ها هسـتند که دارای پایگاه بورژوازی هستند؛ اینها هستند که می توانند زمینه مساعدی برای ورود امپریالیست ها آماده بکنند.

... با کسانی مثل پیکاری ها که سـخت ترین ضـربه ایـدئولوژی را در سال های ۵۳ و ۵۴ به [شـما سازمان] زدند و خائنانه ترین اعمال را با شـما انجام دادنـد و به قول خودتان بیشترین ضـربه را از دست پیکاری ها خوردیـد، چطور شـما با آنها وحدت پیدا می کنیـد؟! خودتان بارها می گفتید بزرگ ترین خطری که امروز هواداران ما را تهدید می کند، همین پیکاری ها هسـتند، اما همان زمانی که این تحلیل را برای ما می کردند، در همان زمان با آنها وحدت داشـتند و همیشه در تظاهرات با هم شرکت می کردند و اعمال نظامی شان با هم بوده و این خیلی باعث تأسف است.

... درحقیقت می تـوان گفت در درون سازمـان اصـلاً دمکراسـی نبـود، بلکه حـالت اسـتبداد و دیکتـاتوری در آن حـاکم بود. سازمانی که به کوچک ترین سؤالات بچه های خودش پاسـخ نمی داد، به حـدی که اکثر بچه ها فرار کردند، چطور می تواند ادعای دمکراسـی را بکنـد؟ در این سازمان هیچ گاه تصـمیمات از پایین گرفته نمی شد و روش دیکتاتوری حکومت می کرد، نه دمکراسـی. تصـمیمی که گرفته می شـد، هیـچ وقت ازطرف ماها نبود و همچنین ازطرف کسانی که عضو سازمان هم بودند تصـمیم گرفته نمی شـد، بلکه تصـمیم هـا دقیقاً خطوطی بود که از بالا می آمـد و بایـد اجرا می شـد! منتها به حسب شـرایط و وضعیت مکانی.

بعضـی مواقع که بچه هـا سؤالاتی از سازمان می کردنـد، سازمان کارهای ضـدانگیزه ای می کرد. [برای مثال وقتی] از سازمان سؤال می شد که ملت در جبهه ها هستند، شهید می شوند و خون می دهند، ما چه کاره هستیم؟ ما فقط مشغول یک سری کار هـای تبلیغـاتی هسـتیم. و همین طور که این سـؤال هـا می خواست رشـد بکنـد [و در بین همه مطرح بشود] بلافاصـله اطلاـعیه سیاسـی و نظامی ازطرف سازمان منتشـر می شد که ما به شـرط اینکه نظام جمهوی اسـلامی ما را بپذیرد، حاضـریم در جبهه ها وارد جنگ شویم! این یک عمل تاکتیکی بود و برفرض هم که رژیم می خواست موافقت بکنـد، اول آنها را بایـد به رسـمیت بشناسد! و خوشبختانه رژیم هم هیچ وقت گول حرف های اینها و بازی اینها را نخورد.

... آنها خیلی تأکید داشـتند که ما نباید زیر بار تحمیل نظامی برویم و تأکید داشـتند که ما مسلح هستیم، ولی از سلاحمان فقط برای ازبین بردن امپریـالیست ها و ضـدانقلاب اسـتفاده می کنیم، ولی عملاً با ۶۰ یا ۷۰ کشـته ای که داشتند - که بعداً خواهم گفت که عامل اصـلی [کشـته شدن این افراد] خودشان بودند و این را ثابت کرده اند می خواسـتند مظلوم نمایی کنند - چطور شد که وقتی به خانه پدر سـرمایه دار یکی از اعضای سازمان حمله می شود، شـما اطلاعیه سیاسـی - نظامی منتشر می کنید که از این پس ما این مسائل را بی پاسخ نمی گذاریم! شما مدعی

هستید که ما در گذشته شهدای زیادی داده ایم و این را من فهمیده ام که سازمان کار اصلی اش مظلوم نمایی است و می خواهد از این طریق افرادی را جذب کند.

خود سازمان معتقد بود که ما عملمان را باید زمانی شروع کنیم که آمادگی ذهنی و شرایط عینی وجود داشته باشد، اما زمانی که سازمان می بیند که مردم آنها را نمی خواهند و فرض کنیم که این مخالفت ها در اوایل سازماندهی شده بود، اما امروز که دیگر این راه پیمایی ها، تظاهرات و تشییع جنازه های میلیونی که انجام می شود، سازماندهی شده نیست، خود مردم در آنها شرکت می کنند. در این شرایط، سازمان خودش تعمداً می خواست که هوادارش چاقو بخورد و درگیری ایجاد بشود. چوب دست خود سازمان پشت این درگیری ها بود تا بتواند خواسته هایش را ظاهر کند و اگر زمانی دست به عمل نظامی زد و به او ایراد گرفتند، بگوید ما تابه حال ۷۰ کشته دادیم، ولی دست به عمل نظامی نزدیم؛ ما خواستیم در جنگ شرکت کنیم، اما ما را نپذیرفتند.

... شما چه توجیهی برای این همه جنایت، ترور و انفجار دارید که حتی برای کشتن یک حزب اللهی، دو بچه او را جزغاله می کنید؟ اینها دروغ نیست. شما که می گفتید ما نباید تضادمان را مطلق کنیم و باید اسلحه مان را برعلیه امپریالیسم به کار بریم! آیا در زمان شاه تا این حد از اسلحه تان استفاده کردید؟ من نمی خواهم این سؤال را از مرکزیت سازمان بکنم که درحال غرق شدن هستند و خودشان این را می دانند و برای جلوگیری از غرق شدن خودشان این کارها را [که] می کنند، بکنم. [این سؤال برای روشن شدن اعضا و هواداران سازمان است.] بزرگ ترین خط سازمان در گذشته نزدیک برای مظلوم نمایی این بود که باید آن قدر آمار زندانی های سیاسی بالا برود که رژیم به لحاظ بین المللی زیر سؤال قرار گیرد. امروز هم خطشان این است که آمار اعدامی ها بالا برود.

... مسئله دیگر، مسئله عدم براندازی است که سازمان در بین هواداران خود تبلیغ می کرد که ما باید از سقوط این نظام جلوگیری کنیم. چون اگر این نظام سقوط کند، [ما هم سقوط می کنیم] نوبت ما هم نیست، نوبت ضدانقلاب است و نوبت ورود امپریالیست ها است. می گفتند اگر جنگ داخلی شروع بشود، ایران تبدیل به لبنان خواهد شد و این مسئله به نفع هیچ یک از نیروهای انقلابی نیست. ولی چطور شد که اکنون با این نظام در افتادند؟»

وی سپس از مسئولان امر خواست همان طور که به او اجازه صحبت داده اند، «فرصتی هم به کسانی که هنوز خود را معرفی نکرده اند، داده شود، چون آنها افرادی هستند که در یک جزیره قرار گرفته اند و راهی به بیرون ندارند و درحالت وحشت و اضطراب به سر می برند. تذکر دیگر درباره افرادی است که در بازداشت هستند. عناصر پلید در زندان هم دست از سر اینها برنمی دارند و اینها را تقویت و تحریک می کنند، تا جایی که بروند و حتی در دادگاه به امام توهین کنند و پایبند به خط اول خود بمانند تا اگر امکان تخفیفی هم وجود داشته باشد، از بین برود و اینها اعدام شوند تا تعداد اعدام شدگان زیاد شود و همان طور که قبلاً گفتم، این یکی از خطوط سازمان است.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۱

در آستانه ماه محرم، گروهی از خطبا و وعاظ تهران و قم با امام خمینی دیدار کردند. در این دیدار امام خمینی مطالبی را به شرح زیر بیان فرمودند:

«در این مجلس که آقایان خطبای محترم از قم و تهران تشریف دارند و بعضی قشرهای دیگر هم تشریف دارند، لازم است که من بعض مسائلی که امروز برای ما مهم است و فرداها هم مهم است، عرض کنم. مسئله انقلابات در دنیا و انقلاب هایی که در ایران شده است، اصل انقلاب - حالا در خود ایران را عرض می کنم - اصل انقلاب بسیاری از وقت ها به نتیجه ابتدایی رسیده است، لکن در ادامه اش اشکال پیدا شده است. می گویند:

"کشورگیری آسان است، لکن کشورداری مشکل است." انقلاب شد و همه قشرهای ملت هم حاضر صحنه بودند و روحانیون و خطبای محترم سرتاسر کشور هم حاضر بودند و با کمک همه قشرها از زن و مرد و روحانی و غیرروحانی و خطبای محترم به پیروزی رسید؛ یعنی، پیروزی های چشمگیر، لکن پیروزی های اولی؛ بیرون راندن چپاولگران و سقوط شاهنشاهی و برقراری جمهوری اسلامی، لکن حفظ این نتیجه، که عبارت از جمهوری اسلامی است، مهم است و امروز برای ما این مطرح است. امروز دیگر ما نباید نگاه کنیم به اینکه ما پیروز شدیم و جمهوری اسلامی را برقرار کردیم و دیگر در فکر نباشیم و هرکدام به کارهای خودمان مشغول بشویم. اگر اسلام عزیز فقط با پیروزی بر کفار و جانشین شدن جمهوری اسلامی به جای آنها تمام مقاصدش حاصل می شد، خوب ما هم دیگر راحت بودیم و هرکدام می رفتیم سراغ زندگی های شخصی خودمان، لکن باید همه ما بدانیم که مسئله این نیست.

مسئله این است که با این پیروزی چشمگیری که ملت اسلام، ملت ایران پیدا کرد، با این، تمام قدرت های بزرگ عالَم را متوجه به خودش کرد؛ یعنی، چشم ها همه دوخته شده است و ایادی قدرت های بزرگ به کار افتاده شده است و توطئه ها یکی بعد از دیگری در کار است برای اینکه نگذارند این جمهوری اسلامی به آن طوری که اسلام می خواهد و خدای تبارک و تعالی اراده فرموده است، اراده تشریعی، تحقق پیدا کند. و امروز می بینید که در همه جا حکومت هایی که امریکایی هستند یا [طرف دار] شوروی هستند، در فکر این هستند که در مراکز خودشان، اسلام، اصلش تحقق پیدا نکند؛ یعنی، این جنبش اسلامی که از ایران شروع شد و موجش رسید - بدون اینکه ما یک تبلیغات صحیحی داشته باشیم، موج خود این حق، حقانیت رسید - به کشورهای اسلامی و غیراسلامی و توده های مردم را و مردم مسلم را در همه جا به یک جنبشی وادار کرد. برای خاطر همین جنبشی که در همه جا پیدا شده است، در ممالک اسلامی، بلکه در سایر ممالک دنیا پیدا شده است، این موجب شده است که شما دشمن هایتان زیادتر بشود و هدف، شما باشید. شاید اینها اعتقاد دارند که اگر این مرکز جنبش و مبدأ جنبش، که ایران است، این را سرکوب کنند، سایر جاهای دیگر محتاج به قدرت و اعمال قدرت نباشد، خودبه خود آنها هم کنار می نشینند.

ص: ۳۲۸

امروز آن چیزی که وظیفه همه ملت ما هست و این وظیفه بر دوش روحانیون بیشتر است و بر دوش خطبای اسلام - گویندگان - هم بیشتر است، این است که کوشش کنند که باقی بماند این جنبش و جلو برود.

... در جنبش مشروطیت، همین علما در رأس بودند و اصل مشروطیت اساسش از نجف به دست علما(۱) و در ایران به دست علما(۲) شروع شد و پیش رفت؛ این قدری که آنها می خواستند که مشروطه تحقق پیدا کند و قانون اساسی در کار باشد، شد. لکن بعد از آنکه شد، دنباله اش گرفته نشد، مردم بی طرف ماندند، روحانیون هم رفتند؛ هرکس سراغ کار خودش. از آن طرف، عمال قدرت های خارجی و خصوصاً در آن وقت انگلستان، در کار بودند که اینها را از صحنه خارج کنند؛ یا به ترور یا به تبلیغات. گویندگان و نویسندگان آنها کوشش کردند به اینکه روحانیون را از دخالت در سیاست خارج کنند و سیاست را بدهند به دست آنهایی که می توانند، به قول آنها؛ یعنی فرنگ رفته ها و غرب زده ها و شرق زده ها، و کردند آنچه را کردند. یعنی، اسم مشروطه بود و واقعیت استبداد؛ آن استبداد تاریک ظلمانی، شاید بدتر از زمان [سابق] و حتماً بدتر از زمان های سابق.

اگر روحانیون، ملت، خطبا، علما، نویسندگان، روشن فکران متعهد سستی بکنند و از قضایای صدر مشروطه عبرت نگیرند، به سر این انقلاب آن خواهد آمد که به سر انقلاب مشروطه آمد. امروز دشمن های انقلاب بیشتر از آن روز و دشمن های مشروطه بودند.

امروز دو قدرت بسیار بزرگ در مقابل ایستاده است که آن وقت از اینها این قدرها خبری نبود. امروز در مقابل این نهضت، در مقابل این انقلاب، تمام قدرت های بزرگ عالَم که شامل همه قدرت های وابسته است - و ما قدرت وابسته ای که وابستگی نداشته باشد، الآن در دنیا نداریم یا بسیار کم است - اینها همه در مقابل این جنبش و این انقلاب - انقلاب الهی - ایستاده اند تا اینکه از حرکت این و از موج این جلوگیری کنند و خودش [را] هم در همین جا خفه کنند. ترورها روی همین زمینه است.

... حفظ اسلام یک فریضه الهی است، بالاتر از تمام فرایض؛ یعنی، هیچ فریضه ای در اسلام بالاتر

۱- یان: آخوند خراسانی، میرزا حسین خلیلی تهرانی و ملا عبدالله مازندرانی.

۲- یان: فضل الله نوری، سیدمحمد طباطبایی، سیدعبدالله بهبهانی.

از حفظ خود اسلام نیست. اگر حفظ اسلام جزء فریضه های بزرگ است و بزرگ ترین فریضه است، بر همه ما و شما و همه ملت و همه روحانیون حفظ این جمهوری اسلامی از اعظم فرایض است. اگر بنا باشد که روحانیون کنار بروند و همین، گاهی با یک قلمی - فرض کنید که - اشکالات را بگویند و در رفع اشکالات کوشش نکنند و خطبا در منابر خودشان، مسائل روز را فراموش کنند و مسائل انقلاب را فراموش کنند، این انقلاب صدمه خواهد دید. اسلام به دست روحانیون تا حالا زنده ماند[ه]. هیچ قشری، هیچ قشری در این مسئله دخالت نداشته است، جز خود روحانیون و خطبایی که در دنباله آنها بودند. از صدر اسلام تا حالا، اسلام به دست اینها به اینجا رسیده است. قشرهای دیگر، روشن فکر و امثال اینها از اسلام خیلی اطلاع ندارند؛ اگر هم داشتند کاری نداشتند به این کارها. در زمان رضاشاه و محمدرضا و خصوصاً زمان رضاشاه - که آنهایی که یادشان هست، می دانند چه خبر بود - همین حوزه های علمیه با تمام ورشکستگی که پیدا کرده بودند و توسری که از همه اطراف می خوردند، مقاومت کردند و حفظ کردند و همین خطبا باز اشخاصی بودند که گاهی صحبت می کردند و مسائل را یا به صراحت یا به کنایه، به مردم می گفتند.

از این به بعد که هیچ عذری، نه من دارم و نه شما و نه هیچ روحانی و نه هیچ نویسنده و نه هیچ گوینده. باید ما برای ادامه این فریضه الهی، برای ادامه این انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی کوشش کنیم و کوششمان را افزون کنیم برای اینکه آنها، مخالفین ما، مخالفین اسلام کوشش شان را هرروز افزون می کنند، هرروز توطئه هایشان را زیاد می کنند. ما هم باید در مقابل آنها هرروز کوششمان را، دفاع از حق و حقیقت را افزون کنیم.

... ما باید حافظ این سنت های اسلامی، حافظ این دستجات مبارک اسلامی که در عاشورا، در محرم و صفر، در مواقع مقتضی به راه می افتند، [باشیم؛] تأکید کنیم که بیشتر دنبالش باشند. محرم و صفر است که اسلام را زنده نگه داشته است. فداکاری سیدالشهدا - سلام الله علیه - است که اسلام را برای ما زنده نگه داشته است؛ زنده نگه داشتن عاشورا با همان وضع سنتی خودش ازطرف روحانیون، ازطرف خطبا، با همان وضع سابق و ازطرف توده های مردم با همان ترتیب سابق که دستجات معظم و منظم، دستجات عزاداری به عنوان عزاداری راه می افتاد.

... این خون سیدالشهداست که خون های همه ملت های اسلامی را به جوش می آورد و این دستجات عزیز عاشوراست که مردم را به هیجان می آورد و برای اسلام و برای حفظ مقاصد اسلامی مهیا می کند. البته باید مسائل روز گفته بشود.

باید در همه منابر به این جوان هایی که گول خورده اند - از این منافقین و امثال آنها - نصیحت بشود، دعوت به حق بشود. باید آنها را فهماند که اینهایی که شما را دعوت می کنند که به ضد جمهوری اسلامی قیام کنید، اینها با اسلام بَدند؛ با اسم اسلام، می خواهند اسلام را از بین ببرند. اینها یک روز با مقاصد اسلامی همراه نبوده اند. اینها نهج البلاغه و قرآن را اسباب

دست قرار دادند؛ برای اینکه نهج البلاغه و قرآن را از بین ببرند. و این جوان های بی اطلاع، این دخترهای بی اطلاع، این پسرهای بی اطلاع [که] دستخوش این تبلیغات سوء اینها شده اند و در مقابل ملت ایستاده اند و در مقابل ملت می خواهند کاری انجام بدهند، حالا باید بفهمند اینها که نمی توانند کاری انجام بدهند. اگر بیایند در خیابان ها و بخواهند شلوغ بکنند، همان خود مردم آنها را تربیت می کنند. قوای نظامی و انتظامی قدرتمندند و جلو اینها را می گیرند.

... اول باید خودمان را اصلاح کنیم و کوشش کنیم که ان شاءالله خودمان اصلاح بشویم و مردم را اصلاح کنیم. این طایفه باید در منابر، در مساجد و هرجایی که مقتضی است، با مردم صحبت کنند و علاوه براینکه مسائل روز را می گویند، مسائل اخلاقی و مسائل اعتقادی و این مسائل تهذیب نفس را به مردم بگویند و مردم را هدایت کنند و مردم را به این مسائل اسلامی آشنا کنند و در آخر منبر، روضه را بخوانند و زیاد بخوانند؛ دو کلمه نباشد. همان طوری که در سابق عمل می شد، روضه خوانی بشود؛ مرثیه گفته بشود؛ شعر و نثر در فضایل اهل بیت و در مصائب آنها گفته بشود تا این مردم مهیا باشند؛ در صحنه باشند، بدانند که ائمه ما تمام عمرشان را صرف برای ترویج اسلام کردند. اگر آنها یک سازش می خواستند بکنند، همه جهات مادی برایشان مهیا بود، لکن خودشان را فدای اسلام کردند و با ستمکاران سازش نکردند.

... علما باید کمک کنند به این جمهوری اسلامی، کنار ننشینند. کنارنشستن مثل کنارنشستن صدر مشروطیت است و حالا بدتر از آن وقت است. کنار ننشینند و بگویند که قضاوت کذا و کذاست. خوب قضاوت به عهده شماهاست. اسلام قضاوت را به عهده فقها گذاشته است. شما کنار می نشینید و می گویید که چرا قضاوت خوب نمی شود؟! قضاوت خودبه خود خوب بشود؟

قضاوت با کوشش شما باید خوب بشود. در هر حوزه ای، علمای آن حوزه، قاضی درست کنند. ... آقا! اسلام امروز آمده است در اینجا و می خواهد پیاده بشود و فریاد می زند که نصرت کنید! نصرت این است که قاضی لازم داریم. حوزه های علمیه باید قاضی تهیه کند برای دادگاه ها.

... الآن می گویند ما قاضی لازم داریم. شما هم می گویید که اینها جوان اند، نمی توانند قضاوت کنند. خوب، شما بیایید قضاوت کنید. شما لااقل، یک نفر قاضی هستید، بیا قاضی بشو! چرا اشکال می کنید؟ اشکال به خود شما وارد است که وارد نمی شوید. خودتان نمی توانید، سنتان اقتضا نمی کند، حالتان اقتضا نمی کند، قاضی تربیت کنید و همین طور سایر چیزها را. هی آدم کنار بنشیند و هی اشکال کند که این حکومت چه، حکومت؛ در تمام دوران سلطنتی، رژیم سلطنتی به اندازه این سه سالی که در این دهات به مردم رنج دیده رسیده است دولت، هیچ نرسیده بودند. منتها من به آنها، هرکدام آمدند هی چیزهایی را، عمل هایی را که کردند گفتند، گفتم: آقا بگویید به مردم.

از آن طرف هی گفته می شود، به گوش مردم خوانده می شود که این رژیم اسلامی هم آمد و هیچ کاری برای هیچ کس نکرد. خوب، این رژیم اسلامی که از همه اطراف به آن هجوم است، از

خارج و داخل، تا حالا نگذاشتند یک نفس راحتی بکشد، مع ذلک، در دهات، در راه سازی، در مخابرات، در خانه سازی، در تعلیم و تربیت، در مدرسه سازی آن قدری که در این سه سال شده است، با همه ابتلائاتی که این حکومت دارد و با همه گرفتاری هایی که از همه طرف، از دوست و دشمن، برای این ملت تحصیل می شود و گرفتاری ایجاد می شود، مع ذلک، با همه اینها، بیشتر از زمان لااقل بیشتر از زمان این دوتا قلدر خدانشناس، عمل شده است و برای مردم رفاه حاصل شده است. بالاخره، از آسمان کسی نمی آید این مملکت را اصلاح کند. و شما همه و ما همه مکلف هستیم.

... می گویید نابسامانی ها هست، همه، همه قبول دارند این را. کی هست که قبول نداشته باشد؟ مگر می شود یک انقلاب به این بزرگی باشد و همین طور همه چیزها سر جای خودش باشد؟ خوب شما یک قدر نگاه کنید به همه انقلاباتی که در دنیا واقع شده. بعد از شصت و چند سال انقلاب شوروی، بازهم نتوانستند کار را درست کنند، بازهم دیکتاتوری با کمال قوّت در آنجا هست. شما می خواهید سه سال با همه دشمن ها، با همه گرفتاری هایی که برای این کشور دارد پیش می آید و پیش آوردند، می خواهید که بعد از سه سال، تمام امور همین طور درست مثل دسته گل حاصل شده باشد و بگذارند جلو شما، خودتان هم آن کنار بنشینید و اشکال کنید؟! خوب این، شما یکی هستید، دیگران هم هرکدام یکی هستند. این یکی یکی ها باید پهلوی هم باشند و پهلوی هم کار بکنند تا این کشور را بتوانند نجات بدهند.»(۱)

۱

امروز سفیر شوروی در ملاقاتی اضطراری با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، از اجرای کودتایی به دست ایادی امریکا در ایران خبر داد. وی که به تازگی از کشورش به ایران بازگشته است، در بدو ورود به ایران درخواست ملاقات با امام خمینی را داشت که به وی گفته شد، مطالبش را با آقای هاشمی رفسنجانی در میان بگذارد. آقای هاشمی رفسنجانی درباره مطالب مطرح شده در این دیدار نوشته است: «سفیر شوروی با عجله ملاقات خواسته بود. از مرخصی برگشته. ازطرف رهبران شوروی پیامی برای امام داشت؛ به او گفته شده پیامش را به من بگوید. اطلاع داد که امریکا درصدد انجام کودتایی در ایران است که در ماه های آذر و دی قرار است، انجام گیرد. گفتم قبلاً ـ هم نظیر همین گزارش با همین کیفیت ازطرف شوروی به ما رسید که در ماه مهر کودتا می شود، ولی هیچ گونه اطلاعی نمی دهند که سرنخ باشد و ما بتوانیم تعقیب کنیم. ما می دانیم که امریکا اگر بتواند کودتا می کند، ولی در ایران زمینه کودتا نیست و خطر از تروریسم است.

اشاره به دادن سیستم دفاعی ازطرف شوروی به عراق کردم، منکر شد. خواستار دادن روادید به اطبای بیمارستان شوروی در ایران بود. اخیراً [به آنها روادید] داده نمی شود.»(۲)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، ۱۳۷۸، صص ۳۳۸ - ۳۲۶.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، صص ۳۴۴ و ۳۴۵.

"مهـدی نواب"، سـفیر جمهوری اسـلامی ایران در آلمـان فـدرال، در یـادداشت اعتراضـیه شدیـداللحنی به وزارت خـارجه آن کشور، از وزیر امور خـارجه آلمـان فـدرال خواست تا دلایل و مـدارک خود را درباره اتهاماتی که به جمهوری اسـلامی ایران وارد کرده است، ارائه دهد.(۱) وی همچنین در نامه ای به سخنان وزیر دادگستری آلمان درمورد وضعیت حقوق بشر در ایران جواب داد.

نواب در پاسخ به سـخنان "یورگن اشموده"، وزیر دادگستری آلمان، که در دیدار با اعضای کارگروه حقوق بشر سازمان ملل درباره وضـعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران ایراد کرده بود، با اشاره به استفاده ابزاری از واژه حقوق بشر برای تأمین منافع سیاسـی و حزبی، به نکوهش اشـموده و هم حزبی هایش به خاطر سـکوتشان دربرابر تجاوز عراق و کشـته یا آواره شـدن میلیون هـا تن از مردم ایران پرداخت و از بی توجهی کشورهـای غربی و دولت آلمـان به عملکرد گروه هـای تروریستی و... به شـدت انتقـاد کرد. در این نامه آمـده است: آقای اشـموده محترم، من از بیانات شـما درباره موضوع "حقوق بشـر در جمهوری اسـلامی ایران"، به وسـیله رسانه های گروهی باخبر شـدم. در این نوشـته خیال آن را ندارم که به موضوع "اعدام ها در ایران" بپردازم، برای من این نکته حائز اهمیت است که شـما در مقامی نیستیـد که دراین باره سـخن بگویید، زیراکه مفاهیم "بشـر" و "حقوق بشـر" به قدر کافی دست مالی شده اند. شـما و سیاستمدارانی از نوع شما، این مفاهیم را همانند موم در دست دارند و هریک باتوجه به منافع سیاسی خویش از آن سود می برند و آن را به شکل دلخواه خود درمی آورند.

آقای اشـموده، بی تردیـد شـما می دانید که یک سال و اندی پیش، جنگی به ملت ایران تحمیل شده است که براثر آن هزاران انسان بی گناه، مردان، زنان و کودکان به وسـیله بمباران ها که حتی شب ها نیز انجام می گیرد، زنـدگی خود را از دست داده انـد. آیا این آدم ها برای شـما انسان به حساب نمی آیند که شـما تا به امروز از محکوم کردن این تجاوز خودداری کرده اید؟ آقـای اشـموده، شـما بی تردیـد می دانیـد که در سه سـال اخیر، عملیـات خرابکـارانه بی شـماری ازجانب غرب علیه جمهوری اسـلامی ایران برنامه ریزی و به اجرا گذاشـته شده اند که اکثراً کشف یا با مهارت، خنثی شده اند. من در اینجا خیال ندارم که همه آنها را برای شـما برشـمارم. شـما آقای اشـموده، همچنین درباره انفجارهای وحشیانه تروریست ها خبر دارید که عمدتاً از افراد بی گناهی قربانی گرفته است که بی خبر و به طور تصادفی در محل انفجار بمب ها یا نارنجک ها بوده انـد. آیا خاطراتی درزمینه ترس هـا و نگرانی های عمومی براثر این گونه انفجارات که ملت شـما دچار آن شـده باشـند، به یادتان می آیـد؟ البته دررابطه با جمهوری اسـلامی ایران، جنگ، خرابکاری و عملیات تروریستی در نظر شـما قابل محکوم کردن نیستند؛ برگزیدن جمهوری اسـلامی ایران برای عنوان سـخنرانی های احساسـی تان، خود به قدر کافی قابل تأمل است. آقای اشموده، آیا زیادی دچار خوش باوری نیستیـد اگر فکر کنیـد که می توانیـد این باور را به وجود آوریـد که قلب شـما به خاطر اعـدام شـدگان در ایران می تپد؟ نگرانی شما تنها و تنها بدین خاطر است که مجبورید

۱– روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۲، واحد مرکزی خبر از بن.

ببینید که با نیروهایی که آگاهانه یا ناآگاهانه با بمب گذاری ها و انفجارات خود، به سود غرب عمل می کنند، چگونه مقابله می شود. بیانات شما تا جایی که در مطبوعات انعکاس یافته است، ازنظر من فقط و فقط یک جواب دارند: هرکس که با سکوت خود همه مشکلاتی را که به ملتی تحمیل می شود، تأیید کند، حق اظهارنظر ندارد و می بایستی منتظر عکس العمل ملت باشد. سماجت ها و تلاش های خشونت آمیز برای آنکه اراده، عزم و جزم ملت ایران را از خارج درهم بشکنند ازسویی و نقش "قاضی" را برای این ملت بازی کردن از سوی دیگر، این را من تنها به مثابه یک نمونه نفرت انگیز از اخلاق ریاکارانه می توانم ارزیابی کنم و این قضاوت من است. شما می توانید مطمئن باشید که قضاوت شما برای مردم ایران تنها دلیلی بر حقانیت انقلاب اسلامی می تواند به حساب آید، زیرا که این قضاوت از ناحیه "سوسیال دمکراسی" می آید.(۱)

۱

امروز پیکر دانشجوی شهید، غضنفر خاوند، که در شهر رم به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به شهادت رسیده بود، تشییع و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد. به همین مناسبت، بنیاد شهید اطلاعیه ای صادر کرد. در بخش هایی از این اطلاعیه آمده است: «... آری، منافقین سیه دل در آخرین لحظات حیات پلید سیاسی شان، همگام و همدست با امریکای جهان خوار، هرروز به ترور عزیزانی از این امت به خون نشسته، دست می زنند. زمانی که در داخل کشور نمی توانند به انحای مختلف به نیات شوم خود دست یابند، فرزندان اسلام و پیروان امام امت را در خارج از کشور شناسایی [می کنند] و به شهادت می رسانند که شهادت برادر مجاهد و مسلمان، غضنفر خاوند در ایتالیا از آن نمونه است.»(۲)

۲

خبرگزاری رویتر به نقل از یک نشریه معتبر اقتصادی، درباره وضعیت صدور نفت ایران از جزیره خارک اعلام کرد: نشریه نفتی بررسی اقتصادی خاورمیانه در شماره امروز خود گزارش داد، باوجود حمله ماه گذشته عراق به پایانه نفتی ایران در جزیره خارک که خسارات فراوانی به تلمبه خانه اصلی آن در "گوره" وارد آورد، این کشور حداقل بخشی از صادرات نفتی خود را از این پایانه از سر گرفته است.

به گزارش همین نشریه، به نظر می رسد که هفته گذشته، وزارت نفت ایران ورود ۳ نفتکش به خارک را پذیرفت و نیز یک تانکر "میتسوبیشی" ژاپن اجازه یافت برای بارگیری وارد این جزیره شود. بررسی اقتصادی خاورمیانه نتیجه گیری می کند که میزان صادرات نفت ایران نسبتاً کم است، اما هنوز از جزیره خارک صورت می گیرد. قبل از بمباران تلمبه خانه خارک در سی ام ماه سپتامبر (۸ مهرماه)، صدور روزانه نفت از خارک حدود ۳۰۰ هزار تا ۵۰۰ هزار بشکه و از

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۱۷، ۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۵ ضمیمه، ۱/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

پایانه های "لاوان" و "سیری" روزانه ۲۰۰ هزار بشکه بوده است. بررسی اقتصادی خاورمیانه در پایان می نویسد: هنوز معلوم نیست آیا نفت کافی برای صادرات، حتی به میزان اندک در ماه سپتامبر، به خارک پمپاژ می شود یا نه؟(۱)

۱

طه یاسین رمضان، عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق و معاون اول صدام حسین که درحال بازدید از کشور اردن می باشد، درباره جنگ ایران و عراق، اقتصاد عراق، همکاری های اردن و عراق و روابط عراق و مصر مطالبی بیان کرد. به گزارش بخش عربی رادیو امان، طه یاسین رمضان در مصاحبه ای مطبوعاتی اعلام کرده است که همکاری های بسیاری در زمینه های مختلف ازجمله همکاری مشترک حمل ونقل زمینی و سرمایه گذاری مشترک برای تأسیس یک شرکت صنعتی، بین اردن و عراق وجود دارد.

وی درباره جنگ ایران و عراق گفت: «ما جنگ را بر ایران تحمیل نکردیم، بلکه جنگ بر ما تحمیل گردید و حق ازجانب ما است. ما پس از تجاوزات آشکار بر آب و خاکمان ازسوی ایرانیان، ناچار وارد جنگ با آنها شدیم تا دربرابر تجاوز، از خود دفاع کنیم. دراین صورت ما جنگ را ادامه خواهیم داد تا اینکه ایرانیان حاکمیت ما را به رسمیت بشناسند.» طه یاسین رمضان درباره آینده عراق و سرنوشت جنگ اظهار کرد: «بهره برداری از واحدهای صنعتی و اقتصادی عراق روزبه روز درحال افزایش است و اقتصاد ما غنی و تزلزل ناپذیر است. نیروهای ما در یک وضعیت روحی خوب به سر می برند و هیچ گونه مشکلاتی درزمینه تجهیزات نظامی نداریم.» وی در ادامه سخنانش افزود: «بعضی از دشمنان امت عرب سعی می کنند هرچه بیشتر جنگ ایران و عراق را طولانی تر کنند؛ درحالی که ما جنگ خود را با ایران برای پاسداری از مرزهای شرقی امت عرب و آغازی برای جنگ با دشمنان امت عربی می دانیم و پیروزی ما در این جنگ، به سود امت عرب می باشد.»(۲)

وی همچنین گفت: «عراق با شرکت مصر در اجلاس آینده سران عرب مخالف است و رهبران جدید مصر باید قبل از شرکت در این اجلاس، سیاست های سادات به منظور منزوی کردن جهان عرب را تغییر دهند.»(۳)

۲

اولاف پالمه، نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل، تماس های خود را برای پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق، از سر گرفت. به گزارش رادیو اسرائیل، وی ابتدا با کورت والدهایم، دبیرکل سازمان ملل و سپس با عصمت کتانی، معاون وزیر امور خارجه عراق، که درحال حاضر رئیس دوره ای مجمع عمومی سازمان ملل می باشد، به تفصیل گفت وگو کرد. وی همچنین با

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۳، بحرین - خبرگزاری رویتر، ۴/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، صص ۲۱ - ۲۰ ضمیمه، بخش عربی رادیو امان، ۴/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۸، امان - فرانس پرس، ۴/۸/۱۳۶۰.

محمـدجعفر محلاتی، کاردار ایران در سازمان ملل و صـلاح عمر علی، نماینده عراق در آن سازمان، سـخن گفت. با این همه، هنـوز معلـوم نیست که چه موقـع اولاـف پـالمه مـأموریت خـود را برای پایـان بخشـیدن به جنـگ ایران و عراق تجدیـد خواهد کرد.(۱)

اولاـف پالمه همچنین در یک مصاحبه مطبوعاتی، مطالبی را درباره اقـدامات آینـده خود بیان کرد. به گزارش آسوشـیتدپرس، اولاف پالمه، نماینده مخصوص سازمان ملل برای رسیدگی به جنگ ایران و عراق اظهار کرد: درباره طرح پیشنهادی صلح بین دو کشـور، تنهـا بـا واکنشـی جزئی ازجـانب دو کشـور روبه رو شـده، امـا این طرح هنوز رد نشـده است. وی در یـک نشسـت مطبوعـاتی گفت: طرح کمـابیش جـامع ارائه شـده در ژوئن گذشـته به دو کشور، پیشـرفت نـاچیزی به دنبـال داشـته است. وی گفت: دو کشور همچنـان درحال بررسـی پیشـنهاد مذکورنـد و درباره سـفر دوباره به منطقه، تصـمیم جـدی اتخاذ شـده است. پالمه، رئیس حزب سوسیال دمکرات سوئد و همچنین رئیس کمیسیون مستقل خلع سلاح و مسائل امنیتی می باشد.(۲)

۱

به دنبال شکست ارتش عراق در عملیات ثامن الائمه(ع) و ایجاد چشم انـدازی مناسب برای تکرار عملیات های موفق ایران در جبهه های جنگ و نیز درپی ضـربات سـنگین واردآمـده به مخالفان برانداز نظام (مجاهدین خلق و سایر گروه های تروریستی) که دست دردست صدام در انتظار سـقوط نظام نوپای اسـلامی در ایران بودند، رادیو صوت الجماهیر عراق، سخنگوی تبلیغاتی رژیم صدام، جنگ روانی علیه ایران را شدت بخشیـد. این رادیو ضمن معرفی ایران به عنوان حکومتی بی ثبات که در کمتر از سه سال، ۳ رئیس جمهور و ۴ نخست وزیر عوض کرده است، مسـابقه ای با عنوان مقاله نویسـی درباره حاکمیت بر خوزسـتان (الاحواز) ترتیب داده و در آن از نویسـندگان خواسـته است که درباره این جعل تاریخی قلم فرسایی کننـد. رادیو بغـداد بدون اشاره به اینکه مسئولان نظام جمهوری اسـلامی ایران به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که متحد راهبردی صدام هسـتند، ترور شـده انـد، حکومت ایران را بی ثبـات ترین و متزلزل ترین حکومت هـای موجود در جهـان دانست و اعلام کرد: رژیم جمهوری به اصـطلاح اسـلامی ایران، برخلاـف آنچه ادعـا می کنـد، بی ثبات ترین و متزلزل ترین رژیم جهان است. این رادیو افزود: کافی است که شـما به وقایعی که در ایران می گذرد، نظری بیفکنید تا به این حقیقت پی ببرید. در رژیمی که دو سال و

۱- همان، ص۹ ضمیمه، رادیو اسرائیل، ۵/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۶/۸/۱۳۶۰.

هشت ماه از عمرش می گذرد و تابه حال ۴ نخست وزیر و ۳ رئیس جمهور داشته و هرکدام از آنها به عذابی گرفتار آمده اند و جای خود را به دیگری داده اند، نمی تواند ثبات برقرار باشد و اگر ابر و باد و مه و خورشید را هم به کار بگیرد، بازهم قادر به ادامه حیات نیست و فرو خواهد ریخت.(۱)این رادیو در ادامه القای جنگ روانی خود علیه ایران و به منظور موجه جلوه دادن تجاوز صدام به خاک ایران، استان خوزستان ایران را با عنوان جعلی "الاحواز"، بخشی از خاک خود دانسته و درپی این ادعا از نویسندگان و محققان خواسته است در مسابقه ای که درباره حاکمیت بر خوزستان و با عنوان جعلی "تاریخ الاحواز" برگزار می شود، شرکت کنند و با ارسال مقالات تاریخی خود، برنده جوایز ارزنده این مسابقه ادبی باشند. به گفته گزارشگر این رادیو، برنامه جزیره و خلیج عربی افتخار دارد که مسابقه ادبی خود را برای ماه نوامبر آینده اعلام کند. شرایط این مسابقه چنین است: شرکت کننده در مسابقه باید حداقل چهار و حداکثر پنج صفحه بزرگ مطلب درباره تاریخ الاحواز به عنوان جزئی از میهن بزرگ عرب بنویسد و مهم ترین شهرها، صنایع و بازرگانی و همچنین روابط آن کشور با کشورهای عربی هم جوار را ذکر کند. در متن مقاله باید با استناد به دلایل تاریخی، طرح توطئه آمیز غربی برای استعمار الاحواز افشا شود و همچنین مطالب مختصر و مفیدی درباره مبارزات ملت عرب الاحواز علیه حکومت فارس ها و اثر قادسیه صدام در تعیین سرنوشت این مبارزات نوشته شود.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۸ ضمیمه، رادیو بغداد، ۴/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۲۳، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۴/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ سه شنبه ۵ آبان ۱۳۶۰ ۲۸ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۷اکتبر ۱۹۸۱

۱

باتوجه به ابلاغیه نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران به قرارگاه مقدم نیروی زمینی (در تاریخ ۲۱/۷/۱۳۶۰)،(۱) این قرارگاه پس از یک شور، طرح اولیه عملیات را با نام طرح عملیاتی "کربلای۱" در منطقه بستان به فرمانده نیروی زمینی ارتش پیشنهاد کرد.

براساس این پیشنهاد، تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی و تیپ های ۱ و ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین و یگان های سپاه پاسداران(۲) با اجرای تک در شمال و جنوب کرخه، بستان و مناطق غرب سوسنگرد را آزاد کرده، سپس با اتکا به مواضع طبیعی منطقه، یعنی رودخانه های "نیسان"، کرانه شرقی "هورالعظیم" و زمین های رملی شمال بستان، در منطقه به پدافند خواهند پرداخت.(۳)-(۴)

همچنین مقرر شد به منظور بررسی بیشتر و تبادل اطلاعات و هماهنگ کردن یگان های شرکت کننده در عملیات، جلسات ستادی مشترک بین سپاه و ارتش تشکیل و درخصوص موضوعات مربوط به عملیات تبادل نظر شود.(۵)-(۶)

۱- احمد غلامپور درباره مشارکت عناصر طرح عملیات نیروهای سپاه و ارتش در طراحی عملیات طریق القدس می گوید: در دوران عملیات های آزادسازی مناطق اشغالی به ویژه عملیات طریق القدس بررسی و طراحی طرح مانور عملیات در جلسات مشترک بین فرماندهان سپاه و ارتش انجام می شد، ولی نگارش و تنظیم این طرح برعهده برادران ارتش بود. در این عملیات «اینکه تلاش اصلی یا فرعی کدام باشد، در جلسه [مشترک] بحث می شد. البته در این عملیات اینکه محور تپه های رملی تلاش اصلی باشد، نظر بچه های سپاه بود، اما نوشتن طرح ها به صورت کلاسیک به عهده برادران ارتش بود.» (بررسی عملیات طریق القدس - جلسه ۱۸ تاریخ شفاهی سردار احمد غلامپور (مجری مجید مختاری: آرشیو تاریخ شفاهی مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.)

۲- برای اولین بار سپاه پاسداران نیروهای خود را در قالب ۳ تیپ عمل کننده و یک تیپ احتیاط در این عملیات شرکت داد.

۳- به نظر می رسد این طرح همان طرحی است که افسران کارگروه قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب در "برآوردهای وضعیتی، آن را نقد کردند که در روزشمار ۲۵/۸/۱۳۶۰ به آن اشاره شده است. در ضمیمه اول این گزارش بخش هایی از این طرح به نقل از جلد دوم کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس آمده است.

۴- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد ۲، سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۳، ص ۱۹۱.

۵- * برای آگاهی از مباحث اصلی و طراحی مانور عملیات به ضمیمه دوم این گزارش که برگرفته از کتاب نبرد طریق القدس است، مراجعه شود.

۶- همان، ص ۱۹۰.

۱

امروز ارتش عراق علاوه بر بمباران آبادان با شلیک ۵ موشک به شهرهای دزفول و اهواز، مناطق مسکونی این شهرها را هدف قرار داد. حملات توپخانه ای به مناطق مسکونی شهر پاوه از دیگر اقدامات ارتش عراق در این روز بود.

هواپیماهای عراقی در ساعت ۱۴:۳۰ شهر آبادان را بمباران کردند که براثر اصابت بمب ها به مناطق مسکونی ۵ منزل مسکونی ویران شد.(۱)

ارتش عراق در ساعت ۱۹:۴۵، شهر دزفول را هدف شلیک ۲ موشک ۶ متری قرار داد که براثر آن، ۵ تن از مردم شهر شهید و ۸ تن زخمی شدند. همچنین ۱۲ منزل مسکونی در دو محله این شهر به کلی ویران و شیشه های منازل تا شعاع یک کیلومتری محل انفجارها شکست و برخی از منازل نیز آسیب دید.(۲)

در ساعت ۱۹:۳۰ نیز شهر اهواز هدف ۳ موشک دوربرد عراق قرار گرفت. این موشک ها به محله های جنوب بیمارستان کوروش این شهر اصابت کرد که به زخمی شدن ۳ نفر انجامید و تا فاصله زیادی شیشه های خانه ها و مغازه ها شکست.(۳)

ارتش عراق همچنین ۵ گلوله توپ به شهر پاوه پرتاب کرد که یکی از گلوله ها به یک منزل مسکونی در جنب مخابرات این شهر اصابت کرد و خسارت هایی به بار آورد. چندین خودرو نیز براثر اصابت ترکش آسیب دیدند.(۴)

۲

حمله افراد حزب دمکرات به چند نهاد دولتی در مهاباد، انفجار مین در اشنویه، پاک سازی چند روستا در اطراف ارومیه و دستگیری تعدادی از افراد حزب دمکرات در بانه، از مهم ترین اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی در مناطق شمال غرب کشور بود.

ساعت ۱۳:۳۰ امروز، نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران با طراحی قبلی و با بهره گیری از سلاح هایی همچون آر.پی.جی۷، خمپاره انداز، تفنگ نارنجک انداز و... به مقر سپاه پاسداران، مخابرات و بانک سپه شهر مهاباد واقع در میدان گوزن ها و اطراف آن، حمله کردند. در این حمله که تا ساعت ۱۸:۳۰ طول کشید، ۶ تن از نیروهای سپاه شهید و ۴ تن زخمی شدند. از مهاجمان نیز یک تن به هلاکت رسید، یک نفر زخمی و یک تن دستگیر شد.(۵)-(۶)

رادیو صدای کردستان دراین باره اعلام کرد که نیروهای هیز پیشوای حزب دمکرات با حمله به شهر مهاباد، ۱۸ تن از نیروهای سپاه را در خیابان زندی این شهر "اعدام انقلابی" کرده اند.(۷)

همچنین براثر انفجار یک مین ضدنفر که نیروهای مسلح غیرقانونی در اطراف شهر اشنویه کار گذاشته بودند، یک دخترپانزده ساله که مشغول جمع آوری هیزم بود، یک پای خود را از دست داد.(۸)

نیروهای سپاه، روستاهای گنبد و گل کند را در منطقه صومای برادوست در شمال غربی ارومیه

۱- سند شماره ۱۳۹۳۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۷، به نقل از اطلاعیه شماره ۶۸۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۶/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۸، به گزارش خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۵۷۹۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه منطقه ۸ (اهواز) به عملیات سپاه مرکز، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۹، اهواز- خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۴۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری، شماره ۱۶، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سند شماره ۱۳۹۳۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۵۸۰۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات سپاه منطقه ۸ (اهواز) به فرماندهی - طرح و برنامه عملیات و اطلاعات مرکز، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳ (۷/۸/۱۳۶۰)، ص۱۹، اهواز- خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۷، به نقل از اطلاعیه شماره ۶۸۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۶/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۵۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی پاوه به اداره امور اجتماعی، رونوشت ستاد هماهنگی، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۵۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان به وزارت کشور- معاونت سیاسی، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- شخص دستگیرشده در بازجویی ها اعتراف کرد در به شهادت رساندن ۱۰ پاسدار دست داشته است. (روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.)

۶- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۵، ارومیه، ۶/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۵ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۸- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، ارومیه به نقل از سپاه پاسداران نقده.

پاک سازی و چند تن از افرادی را که با حزب دمکرات همکاری کرده یا وابسته به این حزب بودند دستگیر کردند. در این پاک سازی، ۲۱ قبضه انواع سلاح غیرمجاز نیز کشف و ضبط شد.(۱)

در بانه نیز در چند روز اخیر، نیروهای سپاه و پیش مرگان کرد مسلمان با استفاده از اطلاعات مردمی، ۱۲ تن از اعضای تشکیلاتی حزب دمکرات شاخه بانه را دستگیر کردند. مسئولان عملیات نظامی، اطلاعاتی و تدارکاتی حزب دمکرات در منطقه بانه ازجمله افراد دستگیرشده هستند.(۲)

۱

امروز عبدالرحمن قاسملو، دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران، در نامه ای به مسعود رجوی، مسئول شورای ملی مقاومت، پیوستن حزب دمکرات را به شورای ملی مقاومت اعلام کرد.

نامه قاسملو به رجوی به این شرح است: «برادر مجاهد مسعود رجوی مسئول شورای ملی مقاومت برای استقلال و آزادی جمهوری دمکراتیک اسلامی ایران، با سلام و درودهای انقلابی و در تعقیب مذاکراتی که قبلاً ـ صورت گرفته است، با درنظرگرفتن برنامه شورای ملی مقاومت و دولت موقت جمهوری دمکراتیک اسلامی ایران که با نقطه نظرهای شما و بنی صدر منتشر گردیده است، ضمن اعلام موافقت حزب دمکرات کردستان ایران با اصول کلی اعلام شده در برنامه مذکور و به ویژه با تأکید بر اصل مقدس خودمختاری کردستان، رسماً پیوستگی حزب دمکرات کردستان ایران را به شورای ملی مقاومت برای استقلال و آزادی جمهوری دمکراتیک اسلامی ایران اعلام می دارد.

▫

بی مناسبت نمی داند درودهای گرم و انقلابی برادران پیش مرگ و اعضای حزب دمکرات کردستان ایران را به قهرمانان مبارز مجاهد که با خون خود هرروز و هر ساعت حماسه می آفرینند، تقدیم نماییم. با اطمینان به پیروزی.»(۳)-(۴)

۱- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۱، سنندج - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۳- سیر پیوستن رسمی حزب دمکرات کردستان به شورای ملی مقاومت به دلایل نامعلومی بدون اعلام عمومی و در پشت پرده انجام شد و این مخفی کاری تا ۱۵/۸/۱۳۶۰ ادامه یافت، ولی در آن روز، خبرگزاری رویتر متن نامه عبدالرحمن قاسملو را برای پیوستن به حزب دمکرات کردستان ایران که در ۵/۸/۱۳۶۰ خطاب به رجوی نوشته بود، منتشر کرد. درپی انتشار این نامه، در همان روز، نماینده حزب دمکرات در مذاکره با شورای ملی مقاومت، مطالبی را دراین باره مطرح ساخت و در ۱۶/۸/۱۳۶۰ نیز دفتر سیاسی این حزب بیانیه ای را منتشر کرد. مشروح این مطالب در روزشمارهای مربوط درج شده است. البته، باید توجه

داشت که متن این نامه را رادیو صـدای کردسـتان پس از افشای غیررسـمی پیوسـتن حزب دمکرات کردسـتان ایران به شورای ملی مقاومت در ۱۶ آبان منتشر کرد.

۴- دفتر سیاسـی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۹ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

درپی آزادسازی شهر بوکان در یازدهم مهرماه، محمد بروجردی، فرمانده سپاه منطقه۷ کشور، در نامه ای به فرماندهی کل سپاه اهمیت آزادسازی شهر بوکان را که در زمان اشغال به دست گروه ها به پایگاه نظامی، سیاسی و فرهنگی آنان تبدیل شده بود، یادآور شده و تأثیرات این اقدام را در منطقه تجزیه وتحلیل کرده است. در این نامه همچنین به سیر تدابیر نظامی نیروهای خودی برای پاک سازی سایر مناطق تحت نفوذ گروه های مسلح غیرقانونی اشاره شده و چنین آمده است: به دنبال پاک سازی شهر بوکان ضربه بسیار بزرگی به نیروهای مسلح غیرقانونی وارد شد، زیرا بوکان به صورت مأمنی برای نیروهای مسلح غیرقانونی درآمده بود و بهترین محل برای تجدیدقوا و سازماندهی بعد از هر ضربه ای بود که نیروهای خودی به این گروه ها وارد می کردند، طوری که بسیاری از اعضای گروه ها که توان رزمی خود را از دست می دادند، به بوکان رفته، تجدیدقوا می کردند و بار دیگر به منطقه باز می گشتند. همچنین بوکان محل فرستادن نیروهای ذخیره گروه ها به دیگر مناطق درگیری بود و از آن منطقه به راحتی نیروی لازم برای مناطق درگیر فرستاده می شد و به نظر می رسد که پس از این، باتوجه به پاک سازی بوکان، به مقدار زیادی از تحرک نیروهای مسلح غیرقانونی کاسته شود، زیرا دیگر مرکزیت نیروها در بوکان وجود ندارد. درحال حاضر، باید منتظر عملیات گروه ها در اطراف بوکان و حمله آنها به محورهای منتهی به بوکان بود. همچنین به احتمال زیاد، قسمتی از نیروهای موجود در بوکان به مناطق جنوبی و مرکزی کردستان خواهند آمد، زیرا نیروهای دولتی درحال پاک سازی آنان می باشند. آزادسازی بوکان ضربه های جنبی دیگری نیز به گروه ها خواهد زد و آن جلوگیری از طرح ایجاد آموزش وپرورش مستقل است که حزب دمکرات درصدد ایجاد آن بود و به طورکلی اقدام ما آن را از بین خواهد برد.

همچنین تنها شهری که گروه ها به آسانی در آن فعالیت سیاسی داشتند و تجمع و تظاهرات برپا می کردند، از دست آنها خارج شده است. به هرحال، بعد از پاک سازی بوکان، مهم ترین موضوع، پاک سازی منطقه بانه و مرز ایران و عراق در منطقه بانه و همچنین پاک سازی محور کامیاران (رزاب) مریوان است. دراین صورت، می توان امیدوار بود که ضربات بسیار سنگین دیگر به حزب دمکرات و دیگر گروه های مسلح وارد خواهد شد و دراین میان اگر بتوان با مانورهای سیاسی کاری کرد که درگیری میان گروه کومه له و حزب دمکرات ادامه یابد، می تواند بسیار مؤثر باشد.(۱)

۱- سند شماره ۲۷۰۴۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه پاسداران منطقه ۷ (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (فرماندهی)، ۵/۸/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲.

عناصر گروه های مسلح برانداز - که بیشتر آنها از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) می باشند - امروز در شهرهای تهران، بجنورد، کرمانشاه، بابل و اصفهان، دست به اقداماتی زدند که تلفات و خساراتی را درپی داشت. امروز همچنین نیروهای خودی یک خانه تیمی را در بندرعباس و یک انبار مهمات سازمان مجاهدین خلق را در قزوین کشف کردند.

در خیابان سی متری نارمک تهران، ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که سوار بر یک موتورسیکلت بودند، با پرتاب کوکتل مولوتف به مغازه یک پارچه فروش، که از افراد متعهد و مذهبی آن محل بود، مغازه وی را به آتش کشیدند. براثر این آتش سوزی، ۲ تن از مردم عادی که در داخل مغازه بودند، آسیب دیدند و بخشی از مغازه و اموال موجود در آن نیز در آتش سوخت. یادآوری می شود، این مغازه سومین بار است که هدف حمله افراد سازمان قرار می گیرد.(۱)

در میدان خراسان تهران نیز یکی از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی خودرو یک فرد متعهد را به آتش کشید.(۲)

در تهران در ساعت ۱۱:۲۰، یک موتورسوار به سمت منزل بهزاد نبوی، وزیر مشاور در امور اجرایی و سخنگوی دولت، تیراندازی کرد و متواری شد.(۳)رادیو صدای ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب، به اصطلاح مبارزان میهن پرست را عامل این تیراندازی معرفی کرد.(۴)

در خیابان انقلاب تهران نیز نیروهای سپاه پاسداران یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که از مدت ها پیش تحت تعقیب بود، شناسایی کرده، هنگامی که قصد داشتند وی را دستگیر کنند، فرد مزبور با استفاده از فرصت، داخل سینمایی رفته، در آنجا مخفی شد. چند لحظه بعد، فرد فراری با استفاده از فرصتی که از شلوغی جمعیت هنگام پایان فیلم و خروج افراد از سینما به دست آورد، قصد داشت با مخفی کردن خود در لابه لای جمعیت، از حلقه محاصره پاسداران بگریزد که افراد سپاه او را دوباره شناسایی کردند و تحت تعقیب قرار دادند. در این هنگام، وی با استفاده از پوشش جمعیت و اطمینان از اینکه پاسداران به سوی مردم تیراندازی نمی کنند، به سوی نیروهای سپاه تیراندازی و ۳ نفر از آنان را زخمی کرد. که نیروهای سپاه به تعقیب وی پرداختند و به محض خروج وی از میان جمعیت، به طرفش تیراندازی کرده، او را به هلاکت رساندند.(۵)

همچنین در شهر بجنورد، یک گروه عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با سرقت مسلحانه یک تاکسی، در ساعت ۱۸:۳۰، به یک مغازه فروش لوازم برقی در خیابان خیام این شهر رفته، ۴ دانش آموز را که در داخل مغازه بودند، از مغازه بیرون کشیدند و آنها را در مقابل دیوار به صف کرده، به سمت آنها شلیک کردند. در این اقدام ضد انسانی، یک نفر از دانش آموزان به شهادت رسید و ۲ نفر از آنها زخمی شدند، اما به نفر چهارم آسیبی وارد نشد. سپس مهاجمان یکی از افرادی را که از محل عبور می کرد، هدف گلوله قرار داده، او را نیز زخمی کردند. این افراد قصد ترک کردن محل را داشتند که نیروهای شهربانی به محل حادثه رسیدند و به تعقیب

۱- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۱ (۵/۸/۱۳۶۰)، ص۲۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۵/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره، ۲۲۳، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

۳- همان.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴ ضمیمه، رادیو صدای ایران، ۹/۸/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳، ۷/۸/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

آنان پرداختند. مهاجمان نیز به سمت آنها تیراندازی کردند و با استفاده از تاریکی هوا گریختند. چند ساعت بعد، تاکسی سرقت شده حامل افراد مهاجم، در پشت ساختمان اداره راهنمایی و رانندگی این شهر پیدا شد. در بازرسی این خودرو تعدادی سه راهی و فشنگ به دست آمد.(۱)

در کرمانشاه، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی یک عدد نارنجک ساچمه ای را به منزل مدیرکل بهداری و بهزیستی این شهر پرتاب کردند که به شکستن شیشه های ساختمان منزل وی انجامید. در این اقدام تروریستی به کسی آسیبی نرسید.(۲)

همچنین در شهر بابل، ۳ نفر از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی وارد یک مغازه جواهرفروشی در خیابان چهارصوق این شهر شدند و با تهدید اسلحه به جمع آوری جواهرات پرداختند. هنگامی که این افراد سرگرم جمع آوری جواهرات بودند، یکی از فروشندگان با استفاده از غفلت آنها از مغازه بیرون آمد و با فریاد از مردم کمک خواست. در این لحظه که افراد مسلح وحشت زده شده و ترسیده بودند، با به جاگذاشتن جواهرات به کوچه های اطراف گریختند که یکی از افراد متعهد و هوشیار با تعقیب یکی از آنها در نزدیکی ورزشگاه تختی او را شناسایی و دستگیر کرد و تحویل مقامات انتظامی داد. در بازرسی از این فرد یک قبضه کلت و چندین فشنگ به دست آمد.(۳)

در خیابان چهارباغ خواجوی اصفهان، در درگیری پیش آمده بین یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با نیروهای امنیتی، وی با شلیک گلوله، ۲ تن از افراد بسیجی را زخمی کرد. در این درگیری، یکی از افرادی که به طور تصادفی از آن محل می گذشت، فرد مهاجم را دستگیر کرد و به مقامات قضایی تحویل داد.(۴)

امروز عصر در بندرعباس با اطلاعاتی که سپاه پاسداران این شهر به دست آورده بود، یک خانه تیمی افراد مسلح برانداز در انتهای خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی این شهر به محاصره درآمد و به دلیل تسلیم نشدن افراد ساکن در این خانه، درگیری بین نیروهای امنیتی و آنها آغاز شد و تا اواخر ساعات امروز طول کشید. پس از ۴ ساعت درگیری و تیراندازی، افراد این خانه، تسلیم شدند. در تیراندازی های انجام شده، یک تن از افراد سپاه به شهادت رسید. همچنین ۲ تن از ساکنان خانه کشته و چند نفر از آنها نیز دستگیر شدند. در بازرسی این منزل، تعدادی اسلحه و اسناد درون گروهی و مقادیری مهمات به دست آمد.(۵)

همچنین در قزوین، نیروهای کمیته انقلاب اسلامی این شهر براساس اعتراف افراد دستگیرشده سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک انبار مهمات این سازمان دست یافتند. در این انبار، ۸ کیسه مواد منفجره، ۱۶ عدد چاشنی انفجار، ۲۰ عدد سه راهی آماده انفجار، ۹ عدد چاشنی الکتریکی و چاشنی نارنجک، یک جعبه وسایل بمب گذاری، ۳۷ عدد کلید الکتریکی انفجار بمب، مقداری فتیله انفجاری، یک قبضه کلت نارنجک انداز، ۱۳۶ عدد انواع سرنیزه و سایر اقلام نظامی به دست آمد.(۶)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰، صص ۲۸ - ۲۷، مشهد - خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص ۱۰، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی

سپاه؛ و- سند شماره ۵۸۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۴ مشهد به سپاه مرکز، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه ۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۵، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

۳- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۴، واحد مرکزی خبر از ساری؛ و- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۴- سند شماره ۵۷۹۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه اصفهان به اطلاعات سپاه مرکز، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۵، زنجان - خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی قزوین؛ و- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، زنجان، خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی.

امروز نـامه آیت الله خـامنه ای، رئیس جمهـور، برای معرفی میرحسـین موسـوی به منظـور اخـذ رأی اعتمـاد در مجلس شـورای اسلامی در صحن علنی مجلس قرائت شد. متن نامه به شرح زیر است:

«بسم الله الرحمن الرحیم

ریـاست محترم مجلس شورای اسـلامی، پیرو عـدم موافقت اکثریت نماینـدگان محترم با نخست وزیری برادر گرامی و ارجمند آقای دکتر علی اکبر ولایتی، اینک مجـدداً برابر اصـل۱۲۴ قـانون اساسـی، برادر عزیز و گران مایه، آقای میرحسـین موسوی به عنوان نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران معرفی می گردد. خواهشمند است مجلس محترم را جهت اخذ تمایل در جریان امر قرار دهید.

سیدعلی خامنه ای – رئیس جمهوری اسلامی ایران.»(۱)

قبل از رسـیدن نامه آیت الله خامنه ای به ریاست مجلس و قرائت آن در صـحن علنی مجلس، آقای هاشـمی رفسـنجانی، رئیس مجلس، با تشـکیل جلسه غیر علنی و غیر رسـمی مجلس شورای اسـلامی درباره نخست وزیر آینـده و انتخاب احتمالی مهندس غرضـی که در گفت و گوهای مقـدماتی بین سـران کشور به عنوان نخست وزیر مطرح شده بود، رأی گیری غیر رسـمی انجام داد که وی مورد تأییـد نماینـدگان مجلس قرار نگرفت. حجت الاسـلام هاشـمی رفسـنجانی دراین باره نوشـته است: «طبق قرار قبلی با امام و رئیس جمهور، قبل از رسـمیت جلسه، از نماینـدگان درباره آقای مهنـدس غرضـی، نظرخواهی کردم. از ۱۸۴ نفر صـاحب رأی، ۶۰ نفر موافـق، ۸۰ نفر مخـالف و ۴۴ نفر ممتنع بودنـد. بـه آیـت الله خـامنه ای اطلاع دادم و ایشـان مهنـدس [میرحسین] موسوی را به مجلس به عنوان نخست وزیر معرفی کردند. فکر می کنم ایشان رأی بیاورند.»(۲)-(۳)

ص: ۳۴۵

۱- روزنامه کیهان، ۵/۸/۱۳۶۰، ص ۱.

۲- درخصوص انتخاب نخست وزیر مباحث مختلفی میان سـران کشور مطرح شد که در ضـمیمه این گزارش به آن اشاره شده است.

۳- اکبر هاشـمی رفسـنجانی، عبور از بحران (کارنـامه و خاطرات هاشـمی رفسـنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسـر هاشـمی، تهران: نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۴۵.

۱

میرحسین موسوی، وزیر امور خارجه ایران، در مصاحبه ای درباره موضوع بمباران مراکز نفتی کویت و اقدام مسئولان برخی کشورهای منطقه و رسانه های غربی در نسبت دادن این اقدام به ایران گفت: همان طور که همه برادران اطلاع دارند، در همان موقع ازطرف وزارت امور خارجه درخصوص این موضوع روشنگری شد. این توطئه ای بود برای اینکه بین کشورهای اسلامی نفاق بیندازند و کشورهای عرب را در مقابل مسلمانان غیرعرب قرار بدهند و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را تبدیل به جنگ عرب ها و فارس کنند. قبلاً هم از این تلاش ها زیاد شده بود. یکی از آنها تحریف خبری بود که خبرگزاری فرانسه انجام داد. خبرگزاری فرانسه خبری از بنغازی فرستاد مبنی بر اینکه در آن اجلاس من گفته ام که جنگ عراق با ایران جنگ اعراب با فارس هاست که خوشبختانه خنثی شد. البته، ترور سادات برای خواباندن این توطئه اثر زیادی داشت.(۱)

۲

آیت الله موسوی اردبیلی، رئیس دیوان عالی کشور، در مصاحبه اختصاصی با روزنامه کیهان، درباره مشکلات قوه قضائیه مطالبی بیان کرد. برخی گفته های آقای اردبیلی در این مصاحبه تأکید و تکرار سخنان روز گذشته وی بود، اما توضیحات وی در برخی موضوعات دقیق تر و موشکافانه تر بود. به نوشته روزنامه کیهان، رئیس دیوان عالی کشور درباره نحوه کار دادگستری و اینکه آیا جریان عادی رسیدگی به دعاوی طی می شود یا خیر؟ گفت: تلاش می شود رسیدگی ها ازنظر کیفیت در سطح بالایی قرار بگیرند.

منظورم از کیفیت بالا ـ تشریفات نیست، بلکه تلاش برای حفظ حقوق و مال مردم است. من نمی خواهم بگویم که این تلاش ها طوری بوده که همه گمان ها برطرف شده، اما مفید بوده و هرروز به این تلاش افزوده می شود؛ بنابراین، به طورکلی می توانم بگویم در دادگاه های انقلاب بعضی نارسایی ها و ضعف ها هست و بودن اینها طبیعی است، اما تلاش زیادی برای کسب حقوق

۱– روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۸/۱۳۶۰، ص ۱۱.

مردم می شود. البته، باید به این نکته هم اشاره کنم که اگر این ضعف ها هست، تعمدی ازقبیل پرونده سازی در کار نیست یا اعمال غرض و نظایر اینها. یک وقت ممکن است نبود امکانات یا تراکم کار سبب شود یک نارسایی در کل به وجود آید.

رئیس دیوان عالی کشور درباره گزارش ها و درخواست های سازمان عفو بین الملل و شرایط ورود نمایندگان آن سازمان به ایران گفت: دراین باره امام و دیگران پاسخ هایی به این سازمان داده اند و شاید بجا نباشد که دیگر من مطلبی بیان کنم، اما ناچارم بگویم که در وضعیت فعلی ما حق داریم در صداقت و صمیمیت این نهادها تردید کنیم، به خصوص وقتی نحوه دخالت و نفوذ ابرقدرت ها در ارگان ها و سازمان های بین المللی، نحوه عملکرد آنها، تقاضاهای ملاقات، دیدار از زندان ها و زندانیان در کشورهای مختلف و شرایط گوناگون را مشاهده می کنیم، مجبور می شویم اندکی تأمل کنیم که کار اینها تا چه حد با انگیزه های انسان دوستانه و حقوق بشر انجام می شود. دراین صورت، سؤالات زیادی برای ما مطرح می شود که پاسخش را نمی دانیم.

رئیس دیوان عالی کشور در پایان درباره اظهارنظرهای خبرگزاری ها و نشریات خارجی درباره زندان ها و اعدام ها گفت: البته ما از آنهایی که اهل اند دعوت می کنیم، آمار و اسامی اینها را به ما بدهند، ما بررسی کنیم و نتایجش معلوم بشود که آیا آمار درست است یا خیر؟

هدف آنها، جوسازی است، اینها زمانی می توانند ادعا کنند که آمار دقیقی داشته باشند. ما به شدت امور را پیگیری می کنیم، مثلاً اخیراً به ما خبر دادند که در اصفهان درخصوص یک پرونده دقت کافی نشده است، همین امروز سازمان بازرسی فردی را برای بررسی پرونده تعیین کرد یا همان طور که قبلاً- هم گفتم چندی قبل در اهواز قضاوتی شد که به نظر شورای عالی قضایی اشتباه بود، اکنون حاکم شرع این پرونده درحال محاکمه است که از خود دفاع کند. من می توانم به شما قول بدهم که دادگاه ها و دستگاه قضایی فقط برای رضای خدا و علاقه به حقوق بشر و اعتقاد به کرامت و فضیلت انسانی تلاش می کنند که حقی از کسی ضایع نکنند و ما حاضریم این را ثابت کنیم، اما حرف زدن و ثابت کردن یک موضوع است و جاروجنجال راه انداختن، جوسازی کردن، شعاردادن، ناسزاگفتن که همیشه وسایل و ابزار دست ماجراجویان سیاسی و غیرسیاسی بوده، مسئله ای دیگر است.(۱)

۱

عبدالمجید معادی خواه، وزیر ارشاد جمهوری اسلامی ایران، در نامه ای به وزیران اطلاعات کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها ضمن اشاره به جایگاه دینی، تاریخی، اقتصادی و اجتماعی انقلاب اسلامی ایران، آن را تحولی تاریخی علیه سلطه کشورهای خارجی به خصوص امریکا دانست. وی همچنین با تأکید بر دروغ پردازی ها، توطئه چینی ها و خبرسازی های رسانه های غربی به خصوص رسانه های وابسته به امریکا و رژیم اشغالگر قدس، وزیران اطلاعات کشورهای عضو

۱- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳.

جنبش غیرمتعهدها را به تلاش برای خنثی سازی این اقدامات فراخواند. معادی خواه در پایان، ۹۰ اقدام تروریستی گروه ها و سازمان های ضدانقلاب را تا ۲۵ مهر ۱۳۶۰، به عنوان نمونه ای از عملکرد این قبیل گروه ها برای براندازی جمهوری اسلامی ضمیمه نامه خود کرده و از مخاطبان خواسته است با حمایت از حرکت استقلال طلبانه مردم ایران در قبال این گونه اقدامات تروریستی سکوت نکنند. بخش هایی از نامه وزیر ارشاد به شرح زیر است:

«چنان که می دانید، انقلاب اسلامی ایران به عنوان انقلابی الهی با اصالت دادن به معنویت و درجهت بازگردانیدن انسان به هویت و فطرت خدایی اش آغاز گشته و به پیروزی رسیده است. این انقلاب به راستی صدای رسای همه کسانی بود که در مقابل ازخودباختگی ها به پا خاسته بودند و نوری بود که بر پیکر ظلمات گسترده در جهان می تابید تا راه نجاتی درجهت خروج انسان ها از تاریکی های جهل و ازخودبیگانگی بیابد. انقلاب اسلامی در راه خود با درهم گسستن نظام شاهنشاهی هزاران ساله و وابسته به استکبار جهانی، ضرباتی اساسی بر پیکر امریکا وارد ساخت. ... عمده ترین خطری که انقلاب اسلامی ما متوجه امپریالیسم ساخته است نه قطع دستان تجاوزگر او از منابع نفتی و نه جلوگیری از ویران سازی صنعت و کشاورزی ایران و نه حتی اخراج ستمکاران بیگانه، بلکه مهم تر از همه در نمایش ارزش های متعالی و الگو و چهره پاکی است که از خود، درجهت رهایی انسان ها از زیر ستم به جهان عرضه می دارد. امپریالیسم نیز دقیقاً بر همین اساس، تمامی کوشش خود را مصروف مخدوش نمودن این چهره و ارائه تصویری غیرواقعی از انقلاب مقدس می نماید و درنتیجه عمیق ترین توطئه های خود را از مجرای بنگاه های سخن پراکنی خود و خبرگزاری های صهیونیستی با جعل خبر و نشر اکاذیب در جهان، عملی می سازد و اخیراً این توطئه را با وارونه جلوه دادن مقابله برحق امت ما با عوامل درونی شیطان بزرگ و مفسدین و محاربین عملی می نماید. واقعیت این است که در مقایسه انقلاب اسلامی ایران با [انقلاب های] دنیا، کمتر انقلابی را می توان یافت که در مقابل دشمنان خود تا این اندازه رئوف و بخشنده بوده باشد و حتی زندان های خود را مرکز آموزش و بحث و استدلال با منحرفین و محاربین قرار دهد.

کمتر انقلابی را می توان یافت که ضدانقلاب در درون آن تا این اندازه سبعانه و وحشیانه به قتل عام مردم بی گناه کوچه و بازار و دانشمندان بزرگ و نمایندگان مردم اقدام نموده باشد، تا جایی که حتی اطفال شیرخواره را نیز از آتش ستم خود مصون نگذاشته است. به نظر ما، این همه سبعیت و توحش دشمنان داخلی و خارجی این انقلاب را باید در شدت خطری دانست که ادامه حیات این انقلاب متوجه تمامیت وجود هستی ابرجنایتکاران جهانی کرده است. ما از این اعمال باتوجه به رسالتی عظیم که بر دوش خویش احساس می کنیم، باکی نداریم و از دشمن خود نیز با آگاهی بر ماهیت ضدبشری آن انتظاری جز این نداریم.

... ما مطمئنیم، شما از ماهیت دروغ آفرین امپریالیسم خبری و تبلیغات جهانی به سرکردگی

امریکا و فلسفه وجودی آن بی خبر نیستید، آیا درجهت افشای آن گام هایی برداشته اید؟

در این صورت، بهتر است مردم انقلابی ما از آن اطلاع یابند تا شما را راضی به جنایات هولناک دشمنان خود تلقی نکنند.

آیا شما برای نجات کشورهای ستم زده از سلطه خبری غرب که می کوشد واقعیت های انقلاب های اصیل را لگدکوب هوس های خود کند، فکری کرده اید؟

دراین صورت، بهتر است ما را هم مطلع سازید تا با شما هم صدا و همراه شویم. آیا شما باور ندارید که انقلاب ایران با عظمت ابعادش کمترین رقم اعدام را از ضدانقلاب به خود اختصاص داده، درحالی که از ضدانقلاب حجیم ترین و درعین حال زشت ترین و سیاه ترین کارنامه ها را تحویل گرفته و متقابلاً ـ امپریالیسم خبری بیشترین و بی سابقه ترین تبلیغات را در سطح جهانی به مثابه دایه ای دلسوز به راه انداخته است.

... سؤال مردم ما از شما به عنوان عضوی از جامعه کشورهای غیرمتعهد که می خواهند مستقل از ابرقدرت ها زندگی کنند، این است که آیا در مقابل همه این تجاوزات و توطئه ها که روزبه روز نیز ماهیت آنها بر مردم آزاده جهان روشن می گردد و این همه اقداماتی که درجهت نابودی استقلال و وجود کشور ما صورت می گیرد، می توان ساکت نشست و سخنی به زبان نیاورد.

به پیوست، لیست جزئی از جنایات اخیر مفسدین را در داخل کشور ارسال می دارد تا با ملاحظه گوشه ای از توطئه ها، عمق تجاوزات را دریابید.»(۱)(۲)

۱

سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی، امروز در ارومیه در مصاحبه با خبرگزاری پارس درباره اوضاع عمومی جبهه های جنگ، اهمیت بهره گیری از تجربه های به دست آمده در عملیات های گذشته و اهمیت روحیه نیروهای خودی در تداوم مقاومت و ادامه پیروزمندانه جنگ مطالبی بیان کرد. وی گفت: هم اکنون عملیات به صورت موضعی علیه دشمن متجاوز ادامه دارد و به زودی دشمن را در همه جبهه ها مستأصل خواهیم کرد و خوشبختانه روحیه نیروهای ما به قوت الهی منسجم و قوی است. فرمانده نیروی زمینی از شایعاتی که دشمن انتشار می دهد و دوستان ناآگاه بدان دامن می زنند و ناآگاهی تعدادی از

۱- در ضمیمه این گزارش به ۹۰ اقدام تروریستی انجام شده به دست گروه ها و سازمان های داخلی اشاره شده است.

۲- روزنامه اطلاعات، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

نظردهنـدگان در عملیات نظامی که خود را صاحب نظر در هر مورد می دانند و این امر را تشدید می کنند، اظهار تأسف کرد. وی سپس در جواب این سؤال که بهترین راهبرد برای شکست صدامیان کافر چیست، گفت: بهترین راهبرد برای شکست عراق متجاوز، استفاده از حداکثر تجربه هایی است که تاکنون از مبارزه در راه الله نصیب رزمندگان ما شده و نیز آگاهی و شناخت کیفیت های واقعی و حقیقی جبهه رزمندگان اسلام است و دیگر اینکه فقط سلاح و تجهیزات نیست که جواب گوی مشکلات جنگی است، بلکه روح رزمندگی است که در راه رسیدن به هدف های مقدس انقلاب چهره های ایثارگر را به دنبال خود می کشاند و ما تحت فرماندهی کل قوای امام امت هستیم و به گفته ایشان ایمان داریم و با داشتن ایمان و روحیه شهادت طلبی امت مسلمان، مبارزه را آن قدر ادامه می دهیم تا ان شاءالله پیروز شویم.(۱)

۱

رادیو امریکا از احتمال شروع دور جدید گفت وگوهای ایران و شرکت های ژاپنی به منظور ازسرگیری اقدامات تکمیلی ساختمان پتروشیمی بندر امام خمینی و همچنین رفع اختلاف نظرهای طرفین خبر داد. این رادیو اعلام کرد:

«بنا بر گزارش های رسیده از توکیو، انتظار می رود در اوایل ماه آینده هیئتی ازسوی رژیم اسلامی حاکم بر ایران برای گفت وگو درزمینه چگونگی ازسرگیری عملیات ساختمانی مجتمع پتروشیمی ایران وارد ژاپن شود. خبرگزاری ژاپن در گزارش خود می گوید هیئت ژاپنی شرکت کننده در این مذاکرات پیشنهادی برای تجدیدنظر در مفاد قرارداد احداث مجتمع پتروشیمی ایران و ژاپن ارائه خواهد داد تا ایران را متعهد کند که از این پس تمامی هزینه های این پروژه را تأمین کند. از زمان روی کارآمدن رژیم اسلامی در ایران تاکنون اختلافاتی بین طرفین وجود داشته است، اما اختلاف اصلی بر سر مسئله قیمت نفت است. اکنون زمان تعدادی از قراردادهای بین دو کشور به پایان رسیده و ژاپنی ها خواستار آن هستند که ایران حدود ۴ یا ۵ دلار از بهای هر بشکه نفت خود بکاهد و نفت را بشکه ای ۳۲ دلار به ژاپن بفروشد.»(۲)

۲

با نزدیک شدن زمان رسیدگی به اختلافات ایران و امریکا در دادگاه لاهه، ۱۳ تن از گروگان های سابق سفارت امریکا دادخواستی را برای اخذ غرامت از ایران تسلیم یک دادگاه فدرال کردند. قاضی دادگاه با استناد به متن موافقت نامه ایران و امریکا که در سال ۱۳۵۹ منعقد شده است، دادخواست را رد کرد.

به گزارش یونایتدپرس، قاضی یک دادگاه فدرال امریکا دادخواست ۱۳ گروگان پیشین امریکایی را که در آن بابت ۴۴۴ روز اسارت در ایران ۵ میلیون دلار خسارت از ایران و امریکا

۱- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۱، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳ ضمیمه، رادیو امریکا فارسی، ۵/۸/۱۳۶۰.

خواسته شده است، را رد کرد. ویلیام گری، قاضی دادگاه فدرال، این رأی را به تقاضای دفتر دادستانی امریکا که خواسته بود دادخواست علیه دولت امریکا را رد کند، صادر کرد. جیمز دیویس، وکیل مدافع ۱۳ گروگان مذکور، قبل از تشکیل دادگاه گفته بود که درباره قوانین ذکرشده در قانون اساسی درخصوص این موضوع سؤالاتی خواهد پرسید.(۱)

۱

دیدار سه روزه طه یاسین رمضان، معاون اول نخست وزیر عراق، از اردن با امضای قرارداد پرداخت وام ۱۸۰ میلیون دلاری عراق به اردن پایان یافت. این قرارداد علاوه بر قراردادی است که دو کشور درزمینه توسعه ترابری برای سهولت ورود کالا از بندر عقبه اردن واقع در خلیج عقبه دریای سرخ به مقصد عراق امضا کرده اند.(۲)

همچنین شرکت سرمایه گذاری "اریکسون" سوئد اعلام کرد که طبق یک قرارداد ۲۰۰ میلیون دلاری با دولت عراق، این شرکت دستگاه های مخابراتی عراق را نوسازی می کند.(۳)

۲

رونالد ریگان، رئیس جمهور امریکا، به رسمیت شناختن اسرائیل را ازسوی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) شرط گفت وگو با این سازمان اعلام کرد. وی همچنین گفت: پادشاهی سعودی می تواند در کوشش برای بسط صلح به کشورهای عربی نقش مؤثری ایفا کند و موجب تماس بین واشنگتن و ساف باشد. از سوی دیگر، ریگان درباره فروش آواکس به پادشاهی سعودی خاطرنشان کرد: کسانی که اکنون مخالف فروش آواکس به عربستان می باشند، نمی خواهند بفهمند که کشورهای دیگری نیز می توانند همچون مصر عمل کنند و با اسرائیل پیمان صلح ببندند. وی افزود: تحویل آواکس به عربستان درجهت منفعت رساندن به اروپاست و از منابع نفتی این کشور حفاظت خواهد کرد.(۴)

ضمیمه اول گزارش۲۳۶: جزئیات طرح عملیاتی کربلای۱ در منطقه بستان به روایت فرماندهان ارتش

در قسمت هایی از موضوعات مربوط به طرح عملیاتی کربلای۱ در منطقه بستان در کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس این گونه آمده است:

«براساس طرح عملیاتی کربلای۱ که به وسیله لشکر۱۶ زرهی تهیه شده بود، این لشکر با ۳ تیپ زرهی و یگان های سپاه پاسداران به منظور انهدام دشمن و تأمین هدف های واگذارشده، به این ترتیب تک می نمود: تیپ۳ لشکر۹۲ و یگان هایی از سپاه در شمال کرخه تک نموده و منطقه شمال غربی بستان را، که به نام دهانه بستان معروف است، تأمین می کرد و تیپ های یکم و دوم زرهی لشکر۱۶ و یگان هایی از سپاه در جنوب کرخه تک نموده و بستان، ساحل شرقی هورالعظیم و کرانه شمالی نیسان را تأمین می کرد. در این طرح، تیپ دوم لشکر۹۲ زرهی که احتیاط نیروی زمینی در منطقه جنوب را تشکیل می داد، به عنوان یگان احتیاط این عملیات

۱- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، یونایتدپرس، لوس آنجلس.

۲- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۰، ۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲۱ - ۲۰ ضمیمه، بخش عربی رادیو امان، ۴/۸/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

۴- روزنامه اطلاعات، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

منظور شده بود. مانور نیروها در طرح مزبور، یک مانور رخنه ای بود.(۱) به این ترتیب که یگان ها با تک به مواضع مستحکم پدافندی دشمن و شکافتن آنها، به سوی هدف های تعیین شده نهایی پیشروی می کردند. باتوجه به تجربیات به دست آمده از نبردهای گذشته و وضعیت استحکامات دشمن، اجرای این مانور همواره با مشکلات و دشواری های فراوان همراه با تلفات سنگین بود ... با درنظرگرفتن این تجارب و آزموده ها، مانور طرح ریزی شده برای عملیاتی که قرار بود در شمال و جنوب کرخه به مرحله اجرا درآید، مورد تردید قرار گرفت، به خصوص که شناسایی های به عمل آمده از مواضع پدافندی عراقی ها در این منطقه به خصوص در شمال کرخه، مؤید این بود که مواضع یادشده بسیار مستحکم می باشند و احتمال موفقیت در رخنه به آنها بسیار ضعیف است؛ لذا در جلسات متشکله این مسئله مورد مطالعه قرار گرفت که آیا امکان احاطه و تهدید جناح و عقبه دشمن وجود دارد یا نه و اگر وجود دارد، کجا و به چه روشی مناسب تر است؟

نتیجه بررسی ها نشان داد که اجرای مانور احاطه [ای] در جنوب کرخه امکان پذیر نمی باشد، زیرا پهلو های شمالی و جنوبی دشمن در این منطقه به رودخانه های کرخه و نیسان متکی بود و یگان های متجاوز به نحوی گسترش یافته بودند که هیچ جناح باز یا ضعیفی که امکان اجرای مانور احاطه ای را برای نیروهای ایرانی فراهم آورد، وجود نداشت. لذا در منطقه جنوب کرخه می بایستی مانور رخنه ای انتخاب شود. در منطقه شمال کرخه نیز پهلوی جنوبی دشمن به رودخانه کرخه و پهلوی شمالی اش به منطقه تپه ماهورهای رملی دامنه کوه میشداغ متکی بود، لذا تهدید جناح جنوبی و عقبه دشمن به دلیل وجود رودخانه کرخه ممکن نبود. زمین های رملی شمال نیز غیرقابل عبور بود و حرکت ادوات زرهی و چرخ دار در آن غیرممکن بود. به همین علت، نیروهای دشمن در شمال کرخه، پهلوی راست خود را به منظور تأمین و جلوگیری از آسیب پذیری به این منطقه رملی متکی کرده بودند.»(۲)

ضمیمه دوم گزارش۲۳۶: مباحث اصلی و طراحی عملیات طریق القدس

سیر طراحی مانور عملیات به نقل از کتاب نبرد طریق القدس بدین شرح است:

«در طراحی نظامی، برای اجرای عملیات معمولاً ـ به عوامل تعیین کننده توجه می شود. مهم ترین عوامل مؤثر در طرح ریزی موفق عبارت اند از: وضعیت زمین منطقه موردنظر؛ موانع؛ امکانات و تجهیزات؛ نیروهای موجود؛ راه های دسترسی به منطقه عملیاتی؛ میزان شناخت از زمین و نیروهای دشمن و بهره گیری از تجربه های نبردهای گذشته.

نیروهای کارآمد و زبده سپاه، در طرح ریزی عملیات طریق القدس ضمن درنظرگرفتن این اصول به نوآوری و خلاقیت نیز توجه کردند. مسیر و شیوه ای را که نیروهای سپاه در جنگ از مدت ها قبل در پیش گرفته بودند، با پذیرش رسمی ارتش به ویژه در سطح فرماندهی نیروی زمینی، نوید ورود به عرصه جدیدی را در جنگ می داد.

ایده های جسورانه فرماندهان جوان انقلابی مبتنی بر عقلانیت و استدلال و تفکر هوشمندانه توأم با شجاعت و خطرپذیری، تصورات برخی از فرماندهان ارتشی را درباره وجود طرح های هیجانی و احساسی در سپاه، درهم ریخت و اثبات کرد کسانی که در دوره حاکمیت بنی صدر تحت تأثیر تبلیغات دشمنان بودند، باید دیدگاهشان را تغییر دهند. تغییر دیدگاه ها، جنگ را وارد مرحله جدیدی کرد و براساس آن، پیاده سازی دکترین و راهبرد نوین با بهره گیری از توان و ظرفیت های سازمانی به نام

سپاه در کنار دانش کلاسیک و امکانات ارتش قرار گرفت.

جوانـان بـا انگیزه و فعـال سـپاه بـا تجربه هایی که از نبردهای پیشـین کسب کرده بودنـد، در طرح ریزی عملیات طریق القـدس دست به نوآوری هایی زدنـد و ایده های عملیاتی جدیدی را مطرح کردند. تلاش ارزنده این نیروها در عملیات های شـناسایی عمق دار با هدف دورزدن موانع دشـمن و دستیابی به عقبه و خطوط سه گانه ارتش عراق و اتخاذ پدافند مناسب پس از اجرای تک در مقابل نیروهای احتیاط دشمن، عملاً اندیشه ها و طرح های

ص: ۳۵۲

۱- البته در مانور نهایی، جابه جایی هایی در یگان های عملیاتی انجام شد، اما کلیات طرح مانور بجز مانور احاطه ای از مناطق رملی تغییر نکرد.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، صص ۱۹۲ - ۱۹۱.

خلاق سپاه را در مقابل تفکرات کلاسیک ارتش تقویت و تثبیت کرد. ضمن اینکه بر ضرورت دستیابی به نیروهای احتیاط ارتش عراق در منطقه عملیاتی طریق القدس تأکید شد. براین اساس، تصمیم گیرندگان جنگ با تصویب و تثبیت کلیات طرح پیشنهادی سپاه عملاً کار تجزیه وتحلیل و بررسی این طرح را آغاز کردند. اختلاف نظر و بحث عمده درباره محور شمالی رودخانه کرخه بود؛ زیرا بیشتر فرماندهان ارتش با اجرای عملیات در این محور به دلیل رملی و صعب العبوربودن دامنه تپه های الله اکبر موافق نبودند و دلایل مخالفت آنان، وجود مواضع مستحکم دشمن در این محدوده بود. در مقابل، فرماندهان سپاه باوجود وضعیت بسیار بد راه های عبوری این محور، بر ضرورت گذشتن از این محور پافشاری می کردند و معتقد بودند که دشمن پیش بینی نمی کند که نیروهای ایرانی از این محدوده عبور کنند. براین اساس، فرماندهان سپاه در جریان طراحی عملیات، عمل در محور شمال کرخه را به عنوان تاکتیک ویژه عملیات و رمز موفقیت آن در نظر گرفتند که درواقع عبور از منطقه رملی و دورزدن رده های دوم و سوم دشمن در عمق بود.

درحقیقت، تجربه عملیات ثامن الائمه(ع) و ویژگی های منحصربه فرد حسین خرازی، مصطفی ردانی پور، عباس کردآبادی و ده ها فرمانده کارکشته مجموعه تیپ۱۴ امام حسین(ع) و ۳۴ امام سجاد(ع)، مهم ترین عامل در انتخاب این "تاکتیک ویژه" بود. "خودباوری، دین باوری و خداباوری" با توسل به اهل بیت(ع)، عواملی بودند که سبب شدند یاران امام خمینی با بهره گیری از آنها به بیشترین توانمندی برای اجرای موفقیت آمیز عملیات دست یابند؛ چیزی که حضرت امام(ره)، با عنوان "بازگشت انسان به فطرت و هویت خویش" همواره از آن نام می بردند.

در مقابل، فرماندهان قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش در جنوب، عملیات در این محور را بسیار سخت و تا اندازه ای ناممکن می دانستند.

قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش در ۲۵ آبان ۱۳۶۰ (دو هفته قبل از آغاز عملیات طریق القدس) برآوردی از وضعیت عملیاتی موسوم به طرح کربلای۱ تهیه کرد و دراختیار سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، قرار داد. این طرح را چند تن از افسران باتجربه ارتش تهیه کردند و درواقع تیم طرح ریزی یا امضاکنندگان این طرح، سرهنگ محمدزاده، سرهنگ بختیاری و سرهنگ نوابی بودند که طرح بعد از تأیید سرهنگ مسعود منفرد نیاکی، فرمانده لشکر۹۲ زرهی که فرمانده قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب نیز بود، دراختیار فرمانده نیروی زمینی قرار گرفت. این برآورد وضعیت عملیاتی با عنوان طرح کربلای۱، از منطقه عمومی بستان و سوسنگرد تهیه شده، یعنی منطقه ای که عملیات طریق القدس باید در آنجا انجام می شد و دربردارنده نکته های مهمی از دیدگاه های کارشناسان مورد اعتماد ارتش است که به بخش هایی از آن اشاره می شود.

در بخش مقایسه توان رزمی نسبی نیروهای خودی و دشمن در صفحه ۲ طرح چنین آمده است:

"متجاوز درحال حاضر در منطقه عمومی بستان و غرب سوسنگرد، ۳ تیپ زرهی و یک تیپ نیروی مخصوص دارد که به طورکلی شامل ۹ گردان تانک؛ ۳ گردان مکانیزه؛ یک تیپ نیروی مخصوص؛ یک گردان کماندو و ۲ گردان جیش الشعبی (ارتش خلقی عراق) که با استخراج از عکس های هوایی و سایر اطلاعات، مجموعاً دشمن ۳۰۰ دستگاه تانک و ۱۲۰ دستگاه نفربر دارد که توسط ۳ آتشبار توپخانه پشتیبانی می شود و دشمن می تواند این یگان ها را با ۳ تیپ زرهی دیگر (حدود ۳۰۰ دستگاه تانک و ۱۲۰ دستگاه نفربر) از مناطقی مثل هویزه و جفیر تقویت نماید و پاتک های سنگینی برعلیه نیروهای خودی

اجرا نماید."

در ادامه این طرح آمده است: "در مقابل، نیروهای ارتش جمهوری اسلامی ۳ تیپ زرهی جمعاً شامل ۶ گردان تانک و ۶ گردان مکانیزه و یک گردان پیاده و یک گردان سوار زرهی [است] که مجموعاً دارای ۱۳۰ دستگاه تانک و ۱۸۰ دستگاه نفربر مختلف می باشند." و در ادامه نیز ذکر شده است: "به این نیروی ارتش، ۳ تیپ از سپاه پاسداران (شامل ۱۰ گردان(۱)) باید اضافه گردد."

۱- البته سپاه پاسداران نیرویی به استعداد ۳۵ گردان در قالب ۴ تیپ پیاده رزمی و یک تیپ پیاده احتیاط و چند گردان زرهی و مکانیزه را در عملیات طریق القدس وارد عمل کرد.

در ایـن برآورد نشـان داده شـده اسـت که اسـتعداد گردان هـای تانـک ارتش جمهـوری اسـلامی در اوایـل سـال دوم جنـگ، (چهاردهمین ماه بعـد از هجوم سراسـری عراق) از تعداد ۵۲ تانـک طبق سازمان رسـمی در هر گردان، به هر گردان ۲۰ تانک کاهش یافته است و در طول یک سال گذشته نیز این تعداد نه تنها افزایشی نداشته، بلکه پیوسته کاهش یافته است.

در صفحه ۳ طرح نیز به نیروی احتیـاط نیروی زمینی ارتش اشـاره شـده و آمـده است: "روی یک تیپ زرهی به عنوان احتیاط می توان حساب باز کرد که آن تیپ با داشتن ۲ گردان تانک و یک گردان نفربر، تنها ۳۵ دستگاه تانک دارد." یعنی استعداد واقعی هر گردان زرهی تنها ۱۷ تانک بوده و نیروی زمینی ارتش مطلقاً نیروی دیگری برای تقویت یا احتیاط نداشـته است. در ادامه برآورد قرارگـاه مقـدم نیروی زمینی ارتش آمـده است: "نیروهـای دشـمن ازنظر تعـداد تانک به نسـبت ۵/۲ به ۱، برتری دارند." به نظر می رسد محاسـبه دقیق و درستی انجام نشده است، زیرا براساس برآورد مذکور، اگر دشمن ۶۰۰ دستگاه تانک (در منطقه عمـومی بسـتان و غرب سوسـنگرد و منـاطقی همچـون هویزه و جفیر) و نیروهـای خودی ۱۶۰ دسـتگاه تانک (شامل تیپ۳ لشکر۹۲ و یگان های لشکر۱۶ زرهی در منطقه تک و تیپ احتیاط نزاجا) داشتند، در مقایسه تعداد تانک، به نسبت ۴ به ۱ برتری با دشـمن بوده است. همچنین در صفحه ۳ طرح چنین اسـتدلال شده است: "دشمن باتوجه به دارابودن تحرک عالی و احداث جاده، دارای امکانات واکنش سـریع و شدید می باشد و نسبت دارابودن یگان احتیاط و تقویت در سطح تیپ زرهی با مکانیزه، ۳ به یک به نفع دشمن برآورد می شود."

در بحث اسـتعداد پرسنلی طرح نیز آمده است: "استعداد پرسنلی دشمن درحدود ۶۰ تا ۷۰ درصد برآورد می گردد و استعداد پرسنلی ما ۸۳ درصد می باشد و از این حیث بر او برتری داریم.

در ادامه نیز روحیه تهاجمی سـپاه پاسداران، مهم ترین عامل قدرت نیروهای مسـلح جمهوری اسـلامی ایران دانسـته شده است: "تفوق غیرقابل انکار ما بر دشـمن؛ [به دلایل وجود] میل جنگجویی و روحیه تهاجمی سـپاه پاسـداران می باشد که به نیروهای ارتش توانی تازه می دهد."

افسـران ارتش در گزارش برآورد وضعیت عملیات، زمین منطقه عملیاتی کربلای۱ را بررسـی کرده و نوشته اند: "ازنظر زمین، دشـمن بر مـا برتری قابـل توجهی دارد و ما مجبور به تک در زمینی هستیم که برای تک ما مناسب نیست." در صـفحه ۴ طرح دربـاره قـدرت هوایی طرفین جنگ آمـده است: "برتری هوایی با متجاوز می باشـد و نیروی هوایی ارتش تاکنون توان خود را در کسب برتری هوایی محلی هم اعلام ننموده است و امتیاز کسب برتری هوایی در این برآورد به دشمن واگذار می گردد. "

سپس در ادامه نظرهـای مطرح شـده در صـفحه ۵، کارشـناسان خبره ارتش سه راهکـار را برای آفنـد نیروهای خودی پیشـنهاد کرده انـد: "تـک به غرب کرخه (منطقه عمومی دزفول)؛ تـک به غرب کـارون (جنوب اهواز) و تـک به منطقه بسـتان و غرب سوسنگرد"

در برآورد وضـعیت عملیـاتی راهکارهـای طرفین این چنین تجزیه وتحلیـل شـده است: "تک دشـمن باتوجه به اسـتحکامات و خطوط پدافنـد که برقرار نموده، محتمـل به نظر نمی رسـد. به علاوه در جبهه هـای غرب کرخه یـا اهواز بـااینکه هـدف هـای استراتژیک و ارزشمندی چون دزفول و اهواز وجود دارد، دلیل منطقی برای تک متجاوز وجود ندارد."

و در ادامه اهداف مأموریت واگذاری در طرح کربلای۱ ذکر شده و آمده است: "در شمال کرخه برای تک به دشمن و تأمین هدف در شـمال بستان، ما مجبور به عبور از مواضع بسیار مستحکم پدافندی دشمن هستیم که به شکل یک عصا بوده و دارای ۵/۸ کیلومتر طول می باشد که از جنوب به رودخانه کرخه و از شمال به تپه های رملی متکی است."

کارشـناسان و تیم طرح ریزی ارتش جمهوری اسـلامی ایران در ارزیـابی شان عبور امکانات ترابری و موتوری را از این منطقه ناممکن و پیروی از چنین طرحی را اشتباه و نامعقول دانسته و درصدد اثبات این فرضیه برآمده اند که اجرای چنین عملیاتی در جریان جنگ، نه تنها موفقیتی نخواهد داشت، بلکه به شکست خواهد انجامید.

در این برآورد درباره امکان مانور در این منطقه آمده است:

هر گونه مانور احاطه ای یا دورانی توسط نیروهای زرهی و مکانیزه غیر مقدور بوده و در صورت

عدم موفقیت نیروهای پیاده و پاسدار - که باید به هر طریق در این مانع نفوذ کرده و آن را ساقط نمایند - ما مجبور به اتخاذ تک جبهه ای به این مانع و تمرکز تلاش در چند نقطه برای رخنه در آن هستیم و به خوبی روشن است که تک جبهه ای نیروهای زرهی و مکانیزه به چنین مانع عظیمی اگر صددرصد با شکست توأم نباشد، با تلفات و ضایعات غیر قابل تصوری همراه خواهد بود.

در محور شمال کرخه پیش بینی شده بود که ابتدا نیروهای سپاه وارد درگیری با دشمن شوند و پس از انهدام دشمن و پاک سازی منطقه، نیروهای ارتش برای پشتیبانی از تک وارد صحنه شوند. درعین حال، به دلیل مخاطره آمیز بودن عملیات، نیروهای ارتش که بیشتر زرهی و مکانیزه بودند، باتوجه به وضعیت زمین منطقه، معتقد بودند که امکان تک جبهه ای ناممکن است و عبور نیروهای سپاه را از منطقه رملی باتوجه به مشکلات آن، بسیار دشوار می دانستند.

برای رفع این نگرانی و ناتوانی، راه حلی که به نظر تیم طرح ریزی ارتش می رسید و بر آن تأکید می شد، بهره گیری از قدرت هجومی سپاه پاسداران بود. در انتهای صفحه ۶ این طرح آمده است:

مگر آنکه این موانع قبل از هجوم یگان های تانک و مکانیزه ارتش با اجرای تک سریع و توأم با غافلگیری یگان های سپاه پاسداران از زمین های رملی شمالی، تسخیر و سقوط کرده و با استفاده از معابر ایجادشده در میادین مین و برداشتن سیم های خاردار و مواضع ضد تانک و بریدن خاکریز، نیروهای مکانیزه و زرهی به خاکریزهای بعدی مانور نماید.

تیم طرح ریزی هشدار می دهد که یگان های سپاه پاسداران باید موفق شوند، در غیر این صورت عملیات ناموفق خواهد بود. به همین دلیل، در برآورد کارشناسان تأکید شده است: "هرگونه عدم موفقیت در شکستن این مانع توسط یگان های سپاه پاسداران، تک نیروهای زرهی ارتش را دچار ناکامی خواهد کرد و تلفات و ضایعات آن به قدری شدید خواهد بود که با یک پاتک دشمن درهم شکسته خواهد شد."

بدین ترتیب، کارشناسان و افسران تیم طرح ریزی قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش در جنوب، طرح ریزی عملیاتی بر پایه عبور نیروهای سپاه از تپه های رملی در شمال را که محور اصلی تهاجم محسوب می شد، نادرست ارزیابی کردند و بر این باور بودند که ناکامی در این محور، به ناکامی در سایر محورها می انجامد. نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی در صفحه ۷ برآورد، بار دیگر بر اتکای محوری اجرای طرح به تک غافلگیرکننده یگان های سپاه تأکید فراوان کرده و یادآور شده است: "مشکل بزرگ کار ما تک سریع و غافلگیرکننده سپاه پاسداران و عناصر پیاده با دورزدن جناح شمالی و سرازیرشدن به سنگرهای متجاوز[ان] در داخل خاکریز است که باید دقیقاً طرح ریزی، شناسایی، محاسبه، تهیه و تدارک و سپس اجرا گردد."

در صفحات ۱۰ - ۷، به مشکلات و استحکامات دشمن و خاکریزها که با نفرات، تانک ها و نفربرهای مجهز و با آتش کافی دشمن پشتیبانی می شدند، اشاره شده و پیشروی تیپ های ارتش (تیپ۳ لشکر۹۲ و تیپ۱ و ۲ لشکر۱۶)؛ مقاومت دشمن و مشکلات نیروهای خودی بررسی و در پایان صفحه به برتری هوایی دشمن اشاره شده است: "دشمن با دردست داشتن برتری هوایی و پرواز به فراز یگان های تک ور، روحیه آنان را متزلزل می نماید." و برای استناد به وقایع گذشته به شکست عملیات

۱۵ دی ۱۳۵۹ در هویزه اشاره و توصیه شده است: "بنابراین، باتوجه به مقدورات فعلی نهاجا [نیروی هوایی ارتش] که به نظر می رسد حتی قادر نباشد برتری هوایی محلی را کسب نماید، لازم است که در تاریکی شب، تک آغاز شود و قبل از روشنایی به نزدیک هدف رسیده باشیم."

در صفحه ۱۱ این طرح، ۶ حُسن برای اجرای این عملیات (طریق القدس) برشمرده شده است که عبارت اند از: "انهدام یک لشکر دشمن؛ آزادی بخشی از سرزمین های اشغالی؛ گسسته شدن راه تدارکاتی مواصلاتی دشمن؛ غیر مقدورشدن تقویت دشمن از غرب کرخه به غرب کارون یا بالعکس؛ افزایش روحیه تهاجمی یگان های خودی و کاسته شدن میل جنگجویی دشمن."

کارشناسان و افسران تیم طرح ریزی ارتش جمهوری اسلامی ایران، نقاط ضعف و معایب اجرای طرح مانور عملیات طریق القدس را چنین برشمرده اند:

"۱. موفقیت در این طرح، یک ضربه کاری و کلی بر دشمن وارد نمی آورد.

۲. لشکرهای۹۲ و ۱۶ ارتش هرچه بیشتر از منطقه اهواز دور و درگیر خواهند شد و این خواسته دشمن است [یا به تعبیری یکی از اهداف ارتش عراق می باشد!]

۳. در صورت موفقیت در این عملیات، تلفات پرسنلی و ضایعات تجهیزاتی ما بسیار شدید برآورد می شود.

۴. در صورت موفقیت در این عملیات، هنوز هم دشمن امکانات تک به دزفول و اهواز را دارد (به خصوص اهواز).

۵. با تعیین تکلیف طرفین در این جبهه اعم از شکست یا پیروزی، دشمن فرصتی به دست خواهد آورد که با خیال راحت تلاش های خود را در جبهه دیگری متمرکز نماید.

۶. به نظر نمی رسد در صورت پیروزی، نیروی قابل توجهی را بتوان از این جبهه برداشت کرد.

۷. در صورت عدم موفقیت سپاه پاسداران در غافلگیری و شکستن خاکریزها باوجود چنین مواضع مستحکمی، امکان پیشروی یگان های زرهی و مکانیزه ارتش بعید به نظر می رسد.

۸. دشمن وحشی به تلافی پیروزی ما در عملیات (طریق القدس) قادر است شهرهای اهواز و دزفول را با موشک و توپخانه و هواپیما ویران نماید [!]"

در صفحه ۱۲ و ۱۳ (صفحات پایانی) برآورد، ذیل عنوان مشکلات و معضلات، توصیه شده است که باید تأمل کرد و فرصت بیشتری به یگان های ارتش داد و دشمن را درحالت انتظار باقی گذاشت:

باتوجه به تشریح عواملی همچون: دشواری های یگان ها در وصول به اهداف؛ بیان معایب و محاسن؛ آگاه بودن دشمن از قصد ما؛ از همه مهم تر مشکل عظیم و لاینحل مهمات توپخانه و خمپاره؛ امکانات و محدودیت های نیروی هوایی ارتش؛ لزوم تأمل و تفکر برای شناسایی بهتر و بیشتر؛ طرح ریزی مشروح و دقیق تر؛ دادن فرصت به یگان ها و پای کار آوردن مهمات، احساس می شود تا به تبع آن دشمن درحال انتظار و آمادگی باقی بماند و درنتیجه خستگی و سردرگمی او بیشتر خواهد شد.

تیم طرح ریزی از ابتدای برآورد تا انتها، بیشتر بر نقاط قوت و برتری های دشمن؛ ضعف های نیروهای خودی؛ مشکل عبور از استحکامات دشمن؛ هشیاری دشمن؛ معایب متعدد اجرای طرح و اتکای محوری به تک سریع و غافلگیرکننده و احاطه ای نیروهای سپاه در محور شمالی و موارد متعدد دیگری می پردازد و به فرمانده نیروی زمینی در بیشتر قسمت های برآورد وضعیت، امید به پیروزی و موفقیت در عملیات را نمی دهد و در مواردی نیز با ناامیدی بسیار مطالبی را بیان می کند و در جایی نیز می گوید که شرکت و درگیرشدن لشکر۱۶ و ۹۲ در این طرح یکی از اهداف عراق است! و در پایان صفحه ۱۲، بار دیگر فرمانده نیروی زمینی ارتش را درخصوص اجرای طرح، ناامید و بی انگیزه می کند و می نویسد: "منطقی است اگر بپذیریم که پیروزی در این طرح آن چنان مزیت تاکتیکی و برتری که موردنظر است، به ما نخواهد داد [!] که توان دشمن را

برای ادامه جنگ درهم شکند."

دراین باره غلامعلی رشید یکی از طراحان مؤثر عملیات طریق القدس می گوید:

"واقعاً در آن شرایط انسان باید خود را جای فرمانده جوانی مثل سرهنگ صیاد شیرازی به عنوان فرمانده نیروی زمینی ارتش بگذارد که در بدو انتصاب، عزم خود را جزم کرده که به کمک نیروهای سپاه پاسداران برعلیه دشمن، متناسب با توان و وسعت منطقه هجوم ببرد، ولی تیم طرح ریزی که درس خوانده و متخصص تر از فرمانده نیرو می باشند و فرمانده نیرو، آنها را با امید فراوان به منظور ارائه ایده ها و نظرات راهگشا دعوت به همکاری نموده است، در اولین برآورد وضعیت عملیاتی روحیه و امیدی به او نمی دهند؛ تشویق به آفند نمی کنند و عجیب تر آن است، تیم طرح ریزی بااینکه نیک می داند و همه فرماندهان که در آن شرایط [آبان و آذر ۱۳۶۰ و در نیمه دوم سال ۱۳۶۰] توان نیروهای خودی درحد ۳۰ الی ۴۰ گردان آفندی بیشتر نیست و زمین متناسب با توان آفندی درحد منطقه عملیاتی طریق القدس می باشد، به فرمانده پیشنهاد می دهند که بهترین کار معلق نگه داشتن و بلاتکلیف باقی گذاردن دشمن در جبهه طرح کربلای۱ [یعنی منطقه عملیاتی بستان] است و هم زمان با تجهیز اردوگاه و جبهه خودی برای اجرای طرح کربلای۲ [انجام عملیات در جبهه گسترده غرب دزفول و کرخه، یعنی عملیات فتح المبین] می باشد!"

ص: ۳۵۶

اکثر فرماندهان و به خصوص تیم طرح ریزی سپاه، در مقابل اعتقاد داشت که به هیچ وجه نباید زمان را از دست داد و عامل زمان بسیار تعیین کننده است و تناسب توان و امکانات با استعداد دشمن و زمین، به شکل خردمندانه ای حکم می کند که هرچه زودتر به دشمن در منطقه عملیاتی بستان و غرب سوسنگرد باید تهاجم نمود تا با روحیه ای و اعتمادبه نفسی که خداوند لطف کرده، این گام دوم و متناسب [با توان سازمان رزم موجود] را بعد از انجام عملیات در شرق کارون، باید به سرعت برداشت و چنانچه زمان را از دست داده و به فکر تهاجم به غرب کرخه قبل از انجام عملیات در بستان باشیم و خود را درگیر موهومات نماییم، مجدداً شرایط یک سال قبل تکرار و بر ما تحمیل می شود و این خواست دشمن است که حمله را به تأخیر بیندازیم و درحالی که همه تکلیف داشتند برابر امر فرمانده کل قوا حضرت امام، بدون ازدست دادن زمان، با برآورد صحیح به دشمن حمله نمایند، شخصی مثل فرمانده نیروی زمینی (سرهنگ صیاد شیرازی) متحیر می ماند که این چه توصیه ای است که تیم طرح ریزی ارائه نموده است. درحالی که وسعت جغرافیایی منطقه عملیات فتح المبین ۱۰ برابر منطقه عملیاتی طریق القدس است و دشمن در آنجا حداقل ۵ - ۴ برابر منطقه بستان نیروی نظامی و امکانات دارد، چگونه با ۳۰ الی ۴۰ گردان نیروی ارتشی و سپاهی می توان هر دو منطقه را هم زمان آماده ساخت و پشت سرهم به این دو منطقه تهاجم نمود؟

تیم طرح ریزی در سطرهای پایانی این برآورد تاریخی - که اولین برآورد تیم طرح ریزی نیروی زمینی ارتش در دوره فرماندهی جدید نیروی زمینی ارتش (سرهنگ صیاد شیرازی) می باشد - آورده است:

"ناگزیر از جست وجوی راهکارهای مناسب تر [باید بود. بدین ترتیب که] طرح ریزی و کسب آمادگی در جبهه بستان و غرب سوسنگرد و به پای کار آوردن اسباب کار به ویژه مهمات مورد نیاز به سرعت ادامه یابد و حالت آمادگی حفظ گردد و توان رزمی افزایش داده شود و هم زمان طرح کربلای۲ (غرب دزفول و کرخه) هم آماده اجرا گردد. آنگاه ضربه به دشمن در یکی از دو جبهه در لحظه مناسب به دشمن فرود آید [و هنوز دشمن از تک اول نیاسوده است، آفند دوم ما بدون آنکه به دشمن فرصت به خود آمدن داده باشد، اجرا گردد.]

تیم طرح ریزی باتوجه به استعداد و امکانات نیروهای خودی و تناسب آنها با وسعت زمین دشمن، حتی پیشنهاد نمی دهد که ابتدا به جبهه بستان حمله شود و در خاتمه چنین مطرح می کند:

"نیروی زمینی در جنوب به طرح ریزی و تهیه برای اجرای طرح کربلای۱ ادامه می دهد، هم زمان، طرح کربلای۲ هم آماده اجرا می گردد. بنا به دستور [درصورتی که فرمانده نیرو دستور بدهد] در ساعت (س) روز (ر) عملیات کربلای۱ به منظور قطع ارتباط جبهه غرب کارون با غرب کرخه و سد راه های تقویت دشمن از جنوب به شمال اجرا گردد و بلافاصله [نیروی زمینی ارتش] آماده اجرای طرح کربلای۲ [می]گردد."

اما مشاوران به صراحت هیچ کدام از این دو عملیات را به فرمانده پیشنهاد نمی دهند و بر آن تأکید نمی کنند و درحقیقت، فرمانده نیروی زمینی دراین باره باید خود تصمیم می گرفت. غلامعلی رشید دراین خصوص می گوید:

"خواننده با مطالعه و دقت کافی در برآورد، متحیر می ماند و درمی یابد که تیم طرح ریزی قادر نیست حرف صریح و روشنی پیش پای فرمانده بگذارد و از اجرای عملیات طرح کربلای۱ (عملیات طریق القدس) هیچ گونه دفاعی نمی کند؛ نظریه ای

هماهنگ ارائه نمی دهد و موافقت خود را و نظریه خود را درجهت اجرای عملیات بیان نمی کند، درحالی که به نظر می رسد فرمانده نیرو روی اجرای عملیات کربلای۱ اصرار و انگیزه کافی دارد. ستاد و تیم طرح ریزی در کنار هر فرمانده ای با درنظرگرفتن جمیع شرایط باید متناسب با توانایی های خودی، درجهت کمک به تصمیم گیری فرمانده، پیشنهاد روشن، شفاف و صریحی بدهد و متناسب با توجیه اولیه ستاد ازسوی فرمانده، به خواسته و ایده های فرمانده باید توجه نماید، ولی کاملاً در این برآورد معلوم است که ازباب وظیفه و رفع تکلیف به شکل صوری در پایان پیشنهادی ارائه می نماید که می توان گفت، روند طرح مسائل و مباحث در متن برآورد از ابتدا تا انتها، دعوت فرمانده به عدم انجام عملیات در منطقه عملیاتی بستان می باشد و پیشنهاد پایانی برآورد، درحقیقت خلاف مباحثی است که تیم طرح ریزی از دید خودشان، منطقی بحث کرده اند و به نظر می رسد تیم طرح ریزی براساس دیدگاه ها و

اعتقـادی که داشـته انـد و از لابه لای سـطور برآورد فهمیـده می شود بایـد در پایان به صـراحت (در تناسب منطقی با متن) و صادقانه، عدم انجام عملیات را پیشنهاد می نمود. البته، به نظر می رسد سرهنگ صیاد شیرازی به این نکته با الهام خدادادی پی برده است که تیم طرح ریزی درحقیقت در تمام متن برآورد به او می گویـد که به اجرای عملیات نپردازد و در پایان برحسب دستور به شکل صوری پیشنهاد خود را مطرح نموده است."

تردیدهای موجود در برآورد قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش جمهوری اسـلامی سبب شد تا سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده وقت این نیرو، پس از مطـالعه برآورد و تشـکر از تهیه کننـدگان آن - که براسـاس "آگـاهی هـای عملی و تخصصـی خود" و "واقعیت های موجود در میـدان نبرد" این طرح را تهیه کرده بودند - نکات بسیار مهمی را به آنها متذکر شود. حاشـیه ای که سرهنـگ صـیاد شـیرازی بر متن برآورد نوشـته، گویـای آن است که به شـدت از تیم طرح ریزی ناراحت شـده و با تأمل کافی جملاتی را به این شـرح در حاشـیه (هامش) سـمت راست اولین و دومین صفحه برآورد خطاب به تیم طرح ریزی نوشته است: "همـان طوری که کراراً تـذکر داده ام، بسیاری از کیفیت هـای رزمی کلاسـیک(۱) یگـان های ما حقیقت نـدارد و بسـیاری کیفیت های رزمی جدید در صـحنه های رزم ما ظهور کرده است که برادرانم تقریباً شـناخت کاملی از آن نداشتند و آن را در برآورد خویش منظور نمی کنند."

سرهنگ صـیاد شـیرازی همچنین در حاشیه متن برآورد نوشته است: "ترکیب مقدس نیروهای رزمنده ارتش و سپاه در صورتی که به خوبی به کـار گرفته شود و هـدایت گردنـد، بسـیاری از موارد ذکرشـده در بنـد معـایب [برآورد تهیه شـده] را خنثی می کند."

در ادامه این حاشـیه آمده است: "با عدم شناختی که دشمن به این کیفیت ها(۲) دارد و پشتیبان واقعی ما خـدا می باشد، حمله را آغاز و به یاری پروردگار یکتا، پیروزی شایسته را نصیب رزمندگان اسلام خواهیم کرد."

درحقیقت، سپاه پاسداران به نوعی از تاکتیک در نبرد با دشـمن دست یافته بود که با اسـتفاده از آن می توانست پیروزی های بزرگی کسب کند. دراین باره سیدعلی بنی لوحی، یکی از فرماندهان تیپ۱۴ امام حسین(ع)، می گوید:

"دشـمن متکی به جنگ کلاسیک بود. در نبردهای یک ساله اول که ارتش با عراقی ها انجام داد، با همان جنگ کلاسیک به نبرد بـا عراق پرداختنـد و چون توان رزمی دشـمن بالاتر بود، شـکست خورد، اما نیروهای ما در دارخوین، به گونه ای از شـیوه جنـگ که مخصـوص خودمـان بـود دست یافتنـد: شـناسایی در شب؛ جنـگ در شب؛ رخنه به عمق جبهه دشـمن در تـاریکی؛ اسـتفاده از کلاـش و آر.پی.جی. و اگر نـداشتیم یا کم داشتیم، اسـتفاده از کوکتل مولوتف. اسم این جنگ را بگذاریـد جنگ انقلابی یا هر اسم دیگر. ما با این روش در عملیات فرمانده کل قوا و ثامن الائمه(ع) پیروز شدیم و اطمینان قلبی عجیبی داشتیم که هیچ چیزی جلودار ما نیست."

بـدین ترتیب، باوجود برخی تردیـدها، طرح ریزی مانور عملیات از محورهای گوناگون انجام شد که در فصل بعد به آن اشاره می شود.

پیش نویس طرح مانور پیشنهادی عملیات طریق القدس را قرارگاه مشترک ارتش و سپاه با امضای غلامعلی رشید (فرمانده ستاد عملیات جنوب) از سپاه و سرهنگ نیاکی (فرمانده قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش و فرمانده لشکر۹۲ زرهی) از ارتش در دهه سوم مهر ۱۳۶۰ تهیه و به فرماندهان سپاه و ارتش و همه یگان های حاضر در محدوده منطقه عملیات و استان خوزستان اعلام کردند: "لشکر۱۶ زرهی ارتش منهای تیپ۳ تقویت شده با تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی ارتش و یگان های سپاه [تیپ های ۱۴ امام حسین(ع)، ۳۴ امام سجاد(ع)، ۲۵ کربلا و ۳۱ عاشورا] در ساعت (س)، روز (ر) در شمال و جنوب رودخانه کرخه حمله نموده

۱- منظور کیفیت رزمی نیروهای کلاسیک ارتش است که در یک سال اول جنگ با همه تلاشی که کردند، نتوانستند مناطق اشغالی را آزاد کنند.

۲- منظور کیفیت رزمی جدید و نوین نیروهای مسلح در آذر ۱۳۶۰ است که تلفیقی از طرح و ایده های انقلابی و جسورانه و مبتنی بر عقلانیت ترکیب نیروهای ارتشی و سپاهی می باشد.

و بستان و مناطق غربی سوسنگرد را آزاد، سپس با اتکا به موانع طبیعی اقدام [به پدافند] کنند."

دستور جزءبه جزء عملیات در ۵ آذر ۱۳۶۰ تهیه و به یگان ها ابلاغ شد. متن تنظیم شده طرح مانور با عنوان "ولی الله" پس از بررسی در قرارگاه مشترک ارتش و سپاه (قرارگاه کربلا)، بنا به پیشنهاد فرماندهان سپاه با تغییرات و اصلاحات اساسی روبه رو شد و حتی نام آن نیز به "طرح عملیاتی کربلای۱" تغییر یافت.

نوع مانور پیش بینی شده برای شمال و جنوب کرخه رخنه ای بود، اما با بررسی های بیشتر، مانور شمال کرخه از حالت رخنه ای به احاطه ای تغییر یافت، اما مانور جنوب کرخه همچنان رخنه ای پیش بینی شده بود.

درعین حال، شماری از افسران ارتش نظیر سرهنگ اقبال محمدزاده، مسعود بختیاری و هوشنگ نوابی به دلیل اینکه جمهوری اسلامی برای اجرای این طرح برتری هوایی و برتری نیروی انسانی ندارد، مخالف اجرای عملیات بودند و نتایج بررسی های کارشناسانه شان را به فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ارائه کردند که استدلال آنان با تردید سرهنگ صیاد شیرازی مواجه شد و با آن موافقت نشد و با دستور وی اجرای عملیات و آماده سازی مقدمات آن قطعیت یافت.

پس از بررسی های ضروری فرماندهان سپاه و ارتش درباره تعیین مکان و زمان عملیات آینده، برمبنای برآورد و نظریه و پیشنهاد سپاه نتیجه نهایی حاصل شد. نتیجه به دست آمده مبتنی بر اولویت های برآمده از نیازهای اساسی مناطق عملیاتی بود، بدین ترتیب که در درجه اول باید به عوامل مؤثر در طرح ریزی توجه می شد، علاوه بر اینکه بر اهداف ازپیش تعیین شده نیز باید تأکید می شد. بی تردید، نتایج به دست آمده از اختلاف نظرهای عمیق و مخالفت با دیدگاه های مطرح شده، از پذیرش محض و بی چون و چرای هر ایده ای جلوگیری می کرد و طراحان در هر سطح و پُستی را وادار می کرد از ایده های معقولانه شان براساس قراین و ادله منطقی دفاع کنند و حتی درخصوص مباحث جنگی نیز برهان و دلیل بیاورند و از تبعیت و اطاعت محض بپرهیزند.

پس از بررسی های فراوان و تأکید بر اصولی همچون ضرورت هدف قراردادن نیروهای احتیاط عراق در عمق؛ بهره گیری از نقاط آسیب پذیر دشمن؛ استفاده از توانایی های سپاه برای شکستن خطوط و اجرای تک احاطه ای سپاه و استفاده از یگان های زرهی ارتش برای پدافند از مواضع تصرف شده، فرماندهان سپاه و ارتش طرح کلی مانور عملیات را تصویب کردند.

محورهای گوناگون عملیات با درنظرگرفتن شاخص های متعددی مانند وضعیت دشمن، زمین، ضرورت ها و تاکتیک های ویژه، تعیین و برای هر محور اهداف و سازمان رزم مشخص به این شرح در نظر گرفته شد:

با درنظرگرفتن تحلیل ها و بررسی های دشمن درباره توان خودی و ناباوری فرماندهان عراقی درخصوص امکان عبور نیروهای خودی از منطقه رملی شمال منطقه عملیات، محور شمالی رودخانه کرخه، محور اصلی برای تک احاطه ای عملیات انتخاب شد تا از این طریق دشمن غافلگیر شود. این اقدام درواقع دستاورد مهمی از نبردهای گذشته به ویژه عملیات ثامن الائمه(ع)، به حساب می آمد. دراین باره یکی از فرماندهان تیپ۱۴ امام حسین(ع) به عملیات ثامن الائمه(ع) اشاره و نتایج به دست آمده از آن را برای نبردهای پیش رو بدین ترتیب بیان می کند:

مهم ترین ویژگی عملیات ثامن الائمه(ع)، اجرای عملیات از نهر شادگان به عمق جبهه لشکر۳ زرهی عراق بود. این مانور که ازلحاظ تاکتیکی، مانور احاطه ای یک طرفه نامیده می شود، به خاطر اینکه مشکلات تک جبهه ای را نداشت و ناچار نبود از سنگرهای محکم، خاکریز مسلح و تیربارهای محاسبه شده عبور کند، به راحتی موفق به نفوذ در عقبه نیروهای دشمن شد، درحالی که هنوز نیروها در تک جبهه ای دارخوین و ۲ جبهه آبادان (ایستگاه۷ و فیاضیه) درگیر بودند تا خود را به پل قصبه برسانند. این تجربه بسیار خوبی بود تا فرماندهان تیپ۱۴ امام حسین(ع) درس خود را از نبرد قبلی، پیاده سازند و مانور احاطه ای دشمن در شمال کرخه و از ارتفاعات غیر قابل عبور رملی را با علاقه بپذیرند. همان طور که در عملیات حصر آبادان، دشمن احتمال عبور ما از نهر شادگان را نمی داد، در عملیات طریق القدس هم [ارتش عراق، برخلاف تصور و تحلیل هایش] ضربه اصلی را از شمال منطقه نبرد و از محل عبور رزمندگان اسلام از ارتفاعات رملی متحمل شد.

بنابراین، مقرر شد با استفاده از یک مانور احاطه ای و با به کاربردن ۲ تیپ پیاده سپاه و یک تیپ زرهی

ارتش، محور شمالی رود کرخه پاک سازی و تنگه چزابه برای سه منظور تأمین شود:

- رسیدن به کرانه های هور و امکان دسترسی و نفوذ به داخل خاک عراق.

- قطع راه های تقویت دشمن از فکه و سابله.

- مسدودکردن راه عقب نشینی نیروهای دشمن.

- برقراری یک پدافند مطمئن.

اهمیت این محور به این دلیل بود که می توانست هم زمان با آغاز درگیری در خطوط مقدم، نیروهای احتیاط دشمن را در عمق مواضعشان هدف قرار دهد. به تعبیر دیگر، این حرکت احاطه ای ضامن موفقیت محورهای جنوبی - که باید به صورت جبهه ای با دشمن درگیر می شدند - به حساب می آمد. در محور شمال رودخانه کرخه، تیپ۳ زرهی از لشکر۹۲ ارتش و تیپ های پیاده ۱۴ امام حسین(ع) و ۳۴ امام سجاد(ع) از سپاه پاسداران، مأموریت داشتند تا با تصرف مواضع دشمن در جابرحمدان، تلاش اصلی خود را متوجه عمق کنند و پس از انهدام دشمن، به ترتیب مناطق واقع در شمال شهر بستان و شمال پل های احداث شده در ابوچلاچ را تأمین کنند. در این جبهه، مقرر شد نخست نیروهای پیاده سپاه و بسیج پس از پشت سرگذاشتن مواضع و استحکامات دشمن، مواضع ارتش عراق را منهدم و با پاک سازی و بازکردن معبرهای مناسب، به کمک نیروهای یک گردان زرهی و مکانیزه تیپ۳ لشکر۹۲ به تک ادامه دهند یا به صورت نیروی پدافندی در منطقه آزادشده، وارد عمل شوند.

در طرح کلی عملیات یک مانور جبهه ای با استفاده از ۲ تیپ پیاده سپاه و ۲ تیپ زرهی ارتش طراحی شده بود که ضمن پشتیبانی از تلاش اصلی، اهداف دیگری را دنبال می کرد که شامل آزادسازی بستان و منطقه غرب سوسنگرد و نیز دستیابی به کرانه شمالی رودخانه نیسان و سواحل شرقی هورالهویزه بود.

ضمن اینکه در منطقه غرب سوسنگرد حدفاصل جنوب رودخانه کرخه تا رودخانه نیسان، به دلیل گستردگی زمین و وضعیت اقلیمی متفاوت، قرار شد عملیات با دو فلش مجزا، اجرا شود: در این منطقه، نیروهای عمل کننده در هر دو محور ناگزیر بودند بنا به وضعیت موجود، از روبه رو به دشمن هجوم ببرند و به شکل جبهه ای با دشمن درگیر شوند. در این منطقه، اجرای عملیات به دلیل وجود استحکامات خطوط عراقی ها و هشیاری نسبی آنان، با دشواری و حساسیت های بسیاری توأم بود.

محور نخست جبهه غرب سوسنگرد، جاده سوسنگرد - بستان در حدفاصل دحیمی۳ و دهلاویه تا نهر عبید و ساحل جنوبی رودخانه کرخه بود و از آنجا که هدف عملیات تصرف شهر بستان بود، این محور اهمیت ویژه ای داشت. در این محور، تیپ پیاده ۲۵ کربلا- از سپاه و تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی ارتش مأموریت داشتند در موعد مقرر، تک کنند و پس از انهدام دشمن؛ تصرف پل های سابله و برقراری تأمین بخش جنوبی پل حاج مسلم و شهر بستان، از پل رمیم عبور کنند و تا جنوب پیش بروند و پل ابوچلاچ را تأمین کنند. شیوه عمل نیروها در این محور بدین شکل بود که نخست نیروهای سپاه و بسیج تیپ۲۵ کربلا باید از مواضع و استحکامات دشمن عبور می کردند و پس از شکستن و انهدام خطوط اولیه نیروهای عراقی و پاک سازی

آنها، نیروهای زرهی و مکانیزه (تیپ۲ لشکر۱۶) از آنها پشتیبانی می کردند.

در جبهه غرب سوسنگرد، محور دوم، حدفاصل دحیمی۱، رمله تا دغاغله، با هدف انهدام دشمن در منطقه شمال رودخانه نیسان درنظر گرفته شده بود. یگان های این محور را تیپ پیاده ۳۱ عاشورا از سپاه و تیپ۱ لشکر۱۶ زرهی قزوین از ارتش جمهوری اسلامی ایران تشکیل می دادند. این یگان ها مأموریت داشتند که هم زمان با محورهای دیگر، عملیات را آغاز کنند و پس از انهدام نیروهای دشمن و تصرف و تأمین پل ها و سرپل هایشان روی رودخانه نیسان، در کناره شمالی این رودخانه پدافند کنند و آماده شوند بنا به دستور، در جنوب پل های موجود به تک ادامه دهند و نیروهای دشمن را در این منطقه نابود و پس از آن در حدفاصل آب گرفتگی هویزه تا روستای ابوسخیل (رفیع) پدافند کنند. در این محور نیز شیوه تک همچون محورهای دیگر پیش بینی و برنامه ریزی شده بود.»(۱)

۱- امیر رزاق زاده، نبرد طریق القدس، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، چاپ اول، ۱۳۹۱، صص ۲۵۳ - ۲۳۷.

ضمیمه گزارش۲۴۳: مباحث مختلف سران کشور درخصوص انتخاب نخست وزیر

به طورکلی، درباره سیر انتخاب نخست وزیر آینده، پس از مخالفت نمایندگان مجلس با نخست وزیری دکتر علی اکبر ولایتی که آیت الله خامنه ای آن را نشانه شجاعت و استقلال مجلس ذکر کرد، مباحث مختلفی میان سران کشور مطرح شد که در خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی به این گفت و گوها اشاره شده است. پس از تمایل نشان ندادن نمایندگان مجلس به نخست وزیری دکتر ولایتی در روز ۳۰/۷/۱۳۶۰، آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات روز اول آبان ۱۳۶۰ می نویسد: «در جلسه شورای حزب، در دفتر آیت الله خامنه ای شرکت کردم. برای انتخاب نخست وزیر بحث شد. قرار شد آقای [محمد] غرضی، وزیر نفت، معرفی شود. چون امام گفته اند، مصلحت حزب نیست که نخست وزیر حزبی باشد، از معرفی آقایان [اکبر] پرورش و [میرحسین] موسوی خودداری شد.»

آقای هاشمی رفسنجانی در ادامه این بحث در خاطرات روز شنبه ۲/۸/۱۳۶۰، آورده است: «به مجلس رفتم. در مجلس، بیشتر مسئله نخست وزیری مطرح است. آیت الله خامنه ای، پس از ملاقات امام و موافقت حزب، تصمیم گرفته اند آقای [محمد] غرضی را معرفی کنند، ولی موج مخالفت وسیع است. سپاه، مجاهدین انقلاب اسلامی، [جامعه] مدرسین [حوزه علمیه] قم، متفرقه ها و عده ای از حزب جمهوری اسلامی تماس گرفتند و اظهار مخالفت کردند. ... اول شب، بهزاد نبوی و دوستانش آمدند برای ابراز مخالفت با نخست وزیری مهندس [محمد] غرضی. گفتند، چون آیت الله خامنه ای در جلسه هیئت دولت به طور قاطع اعلام داشته اند، کسی مخالفت نکرده و آیت الله مهدوی [کنی] بعداً گفته اند من اصراری به کناره گیری ندارم.»

هاشمی رفسنجانی این بحث را در خاطرات روز ۳/۸/۱۳۶۰، این چنین بیان می کند: «ساعت ۸ صبح به مجلس رفتم. چندین لایحه تصویب شد. عده ای نگران معرفی شدن آقای [محمد] غرضی بودند. درحال تنفس با آیت الله خامنه ای صحبت کردم. قرار شد نامه را به مجلس ننویسد تا وضع روشن تر شود. درست نیست که پیشنهاد ایشان دوباره شکست بخورد. موج مخالفت با آقای غرضی قوی است. ... ساعت ۰۴:۰۰ بعدازظهر در دفتر آیت الله خامنه ای در جلسه شورای مرکزی حزب شرکت کردم... بحث ها روی نخست وزیر شروع شد. قرار شد آقای دکتر [محسن] نوربخش، رئیس بانک مرکزی مطرح شود؛ چون امام گفته اند بهتر است حزبی نباشد که تهمت انحصارطلبی وارد نشود. سپس، در جلسه ای با شرکت آقایان احمدآقا خمینی، [موسوی] اردبیلی، [عباس واعظ] طبسی و آیت الله خامنه ای شرکت کردیم. با بحث های زیاد، قرار شد احمدآقا به عرض امام برساند که غیر ممکن است آقای غرضی رأی بیاورد و بهتر است آقای مهندس موسوی را معرفی کنیم.» آقای هاشمی در خاطرات روز دوشنبه ۴/۸/۱۳۶۰ نیز دراین باره نوشته است: «... بعدازظهر، در جلسه هواداران حزب جمهوری اسلامی در مجلس شرکت کردم. بحث درباره نخست وزیر آینده بود. گفتم که روی آقایان مهندس غرضی و مهندس موسوی، وزیر خارجه، بحث بنمایید. مخالفان و موافقان هریک صحبت می کردند. جلسه ادامه داشت و من به خاطر ملاقات با سفیر شوروی، جلسه را ترک کردم. ... شب در دفتر [ریاست مجلس]، اولین جلسه [جامعه] روحانیت مبارز پس از انتخابات جدید تشکیل شد و هیئت اجرایی انتخاب شد. آقای مهدوی [کنی] راضی برای ماندن در نخست وزیری شده اند. آقای [فضل الله مهدی زاده] محلاتی دراین خصوص کار می کند. قرار گذاشته بودند فردا صبح به مجلس بیایند. گفتم صلاح نیست، اثر بدی دارد؛ پذیرفتند.» سیر مباحث درباره انتخاب نخست وزیر آینده میان سران کشور، درنهایت به انتخاب آقای میرحسین موسوی انجامید و آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور منتخب مردم، وی را به عنوان نخست وزیر به مجلس شورای اسلامی معرفی

کرد.(۱)

ص: ۳۶۱

۱-اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین، صص ۳۴۵ - ۳۴۱.

ضمیمه گزارش ۲۴۵: متن پیوست نامه وزیر ارشاد جمهوری اسلامی درباره ۹۰ اقدام تروریستی انجام شده به دست گروه های غیرقانونی

«چند نمونه از عمده ترین فعالیت های تروریستی دشمنان انقلاب اسلامی در ایران از سال ۱۳۵۸ تاکنون به شرح زیر است:

۱. ۳/۲/۱۳۵۸، سرلشکر قرنی، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، در تهران به وسیله عضو فرقان به شهادت رسید.

۲. ۱۲/۲/۱۳۵۸، آیت الله مطهری، فیلسوف بزرگ شرق و رئیس شورای انقلاب اسلامی ایران، به وسیله تروریست های فرقان به شهادت رسید.

۳. ۵/۳/۱۳۵۸، درنتیجه سوءقصد به جان حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی ایشان زخمی و چند روز در بیمارستان بستری شد.

۴. ۱۴/۳/۱۳۵۸، محمدتقی حاج طرخان، بانی مسجد قبا در تهران به وسیله چند تروریست به شهادت رسید.

۵. ۴/۶/۱۳۵۸، حاج مهدی عراقی و پسرش توسط چند موتورسوار به شهادت رسیدند.

۶. ۱۲/۸/۱۳۵۸، آیت الله قاضی طباطبایی، نماینده امام و امام جمعه تبریز، به شهادت رسید.

۷. ۲۷/۹/۱۳۵۸، سرپرست دانشکده الهیات، آیت الله دکتر محمد مفتح، هنگام ورود به دانشکده در جریان سوء قصد گروه فرقان به شهادت رسید.

۸. ۱۵/۷/۱۳۵۸، مهندس بحرینیان، رئیس کمیته مرکزی اصفهان، ترور و شهید شد.

۹. ۲/۱۰/۱۳۵۹، ضدانقلابیون با انفجار بمب در مقابل منزل آیت الله موسوی اردبیلی به جان ایشان سوء قصد کردند.

۱۰. سوزانیدن چندین پاسدار و عضو جهاد سازندگی در تهران، کردستان، بلوچستان و فارس در طول دو سال موردنظر.

۱۱. ۱۰/۱/۱۳۶۰، ترور آیت الله ربانی شیرازی، عضو فقهای شورای نگهبان، نافرجام ماند.

۱۲. ۱۲/۱/۱۳۶۰، حجت الاسلام مهدی محمدی، حاکم شرع شهرضا، از یک سوء قصد جان سالم به در برد.

۱۳. ۱۵/۱/۱۳۶۰، حاکم شرع شهرضا از یک سوء قصد جان سالم به در برد.

۱۴. ۱۶/۱/۱۳۶۰، یکی از اعضای جامعه روحانیت اصفهان ترور شد.

۱۵. ۱۷/۱/۱۳۶۰، فرمانده عملیات کمیته مرکزی استان مرکزی مورد تهاجم مسلحانه قرار گرفت.

۱۶. ۶/۲/۱۳۶۰، انفجار بمب به وسیله ضدانقلابیون منافق در میدان آزادی کرمانشاه، ۷ شهید و ۴۵ مجروح به جای گذاشت.

۱۷. ۲۶/۲/۱۳۶۰، نوزده گلوله تروریست ها، بدن مأمور شهربانی بندرعباس را سوراخ سوراخ کرد.

۱۸. ۱۸/۳/۱۳۶۰، کارخانه ریسندگی شمال توسط ضدانقلاب به آتش کشیده و میلیون ها ریال خسارت وارد شد.

۱۹. ۳۱/۳/۱۳۶۰، معاون امور تربیتی آموزش وپرورش سقز ترور شد.

۲۰. ۳/۴/۱۳۶۰، انفجار بمب در راه آهن قم، منجر به شهادت ۶ نفر و زخمی شدن بیش از ۵۰ مسافر شد.

۲۱. ۶/۴/۱۳۶۰، منافقین بعد از نماز ظهر در مسجد ابوذر، امام جمعه تهران، [آیت الله] آقای خامنه ای، را ترور کردند که منجر به ازکارافتادن دست راست و حدود ۲ ماه بستری شدن ایشان شد.

۲۲. ۷/۴/۱۳۶۰، انفجار یک بمب بسیار قوی که توسط منافقین در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی در تهران کار گذاشته شده بود، منجر به شهادت ۷۴ تن از بهترین یاران امام ازجمله رئیس دیوان عالی کشور آیت الله بهشتی و تعدادی از وزیران و نمایندگان مجلس شد.

۲۳. ۱۱/۴/۱۳۶۰، محمد کچوئی، رئیس زندان اوین، به وسیله یک منافق که ازسوی محمدرضا سعادتی تحریک و راهنمایی شده بود، ترور و شهید شد.

۲۴. ۱۵/۴/۱۳۶۰، استاندار و معاون استانداری گیلان توسط منافقین به رگبار بسته شده و شهید شدند.

۲۵. ۱۹/۴/۱۳۶۰، ملاعلی جلالی زاده از روحانیون متعهد سنندج و پسرش در یک حمله مسلحانه منافقین به شهادت رسیدند.

۲۶. ۲۰/۴/۱۳۶۰، دو روحانی در سنندج ترور شدند.

۲۷. ۲۳/۴/۱۳۶۰، ترور نافرجام دادستان انقلاب و حاکم شرع ساری.

۲۸. ۲۴/۴/۱۳۶۰، میلیون ها تومان از اموال بیت المال در آتش سوزی عمومی انبار جهاد سازندگی تهران که توسط منافقین صورت گرفت، خاکستر شد.

۲۹. ۳۰/۴/۱۳۶۰، رئیس آموزش وپرورش دیواندره در خانه اش ترور شد.

۳۰. ۱/۵/۱۳۶۰، یک نارنجک به طرف سازمان انتقال خون پرتاب شد.

۳۱. ۱/۵/۱۳۶۰، کاندیدای مردم اقلید استان فارس در مجلس شورای اسلامی ترور شد.

۳۲. ۲/۵/۱۳۶۰، وابستگان به امریکا در روز انتخابات ریاست جمهوری ۱۳ پاسدار را به شهادت رساندند.

۳۳. ۳/۵/۱۳۶۰، ترور و به شهادت رساندن حجت الاسلام بهشتی رئیس دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان و فرزند ۴ ساله برادر ایشان.

۳۴. ۳/۵/۱۳۶۰، بازپرس کمیته منطقه۱۳ تهران مورد سوء قصد قرار گرفت.

۳۵. ۳/۵/۱۳۶۰، یک پزشک مسئول امداد پزشکی سپاه پاسداران توسط عوامل امریکا به شهادت رسید.

۳۶. ۴/۵/۱۳۶۰، گروه فرقان ۲ پاسبان را شهید کرد.

۳۷. ۴/۵/۱۳۶۰، یک سوء قصد نافرجام به جان سرپرست جدید استانداری گیلان انجام پذیرفت.

۳۸. ۴/۵/۱۳۶۰، منافقین خبرنگار کیهان انگلیسی و عضو کمیته شهید مفتح را به شهادت رساندند.

۳۹. ۵/۵/۱۳۶۰، رئیس و معاون سد نوروزمهر در نزدیکی بوکان ترور شد.

۴۰. ۵/۵/۱۳۶۰، برادر همسر نماینده کرج در مجلس شورای اسلامی ترور شد.

۴۱. ۵/۵/۱۳۶۰، در حمله نارنجکی به خانه بخشدار رضوان شهر، وی، همسر و خواهر دوازده ساله اش مجروح شدند.

۴۲. ۵/۵/۱۳۶۰، انفجار یک بمب در میدان انقلاب تهران منجر به زخمی شدن چند عابر شد.

۴۳. ۶/۵/۱۳۶۰، پرتاب سه راهی به یک دبیرستان دخترانه در تهرانپارس.

۴۴. ۶/۵/۱۳۶۰، حمله مهاجمین مسلح به منزل حجت الاسلام مصباح عضو برجسته حوزه علمیه قم.

۴۵. ۷/۵/۱۳۶۰، ۵ پاسدار در تهران ترور شدند.

۴۶. ۷/۵/۱۳۶۰، حجت الاسلام کامیاب، نماینده مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی، به وسیله منافقین به شهادت رسید.

۴۷. ۸/۵/۱۳۶۰، جانشین دادستانی انقلاب اسلامی تبریز توسط منافقین ترور شد.

۴۸. ۸/۵/۱۳۶۰، حجت الاسلام میرشاملو در ملایر از یک سوء قصد منافقین جان سالم به در برد.

۴۹. ۹/۵/۱۳۶۰، سوء قصد به نماینده تام الاختیار نخست وزیری در کمیته امور صنفی ناموفق ماند.

۵۰. ۱۰/۵/۱۳۶۰، در حمله مسلحانه به منزل دکتر طاهری، پزشک متعهد در شیراز، ۳ نفر از اعضای خانواده وی به شهادت رسیدند.

۵۱. ۱۰/۵/۱۳۶۰، سوء قصد منافقین به جان مدیرکل آموزش وپرورش بوشهر ناکام ماند.

۵۲. ۱۲/۵/۱۳۶۰، انفجار بمب در مقابل انستیتو پاستور تهران منجر به شهادت ۳ تن و مجروح شدن ۲ نفر از مردم بی گناه شد.

۵۳. ۱۲/۵/۱۳۶۰، سوء قصد به جان بازپرس دادگاه انقلاب اسلامی اراک.

۵۴. ۱۳/۵/۱۳۶۰، مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران اصفهان توسط منافقین به شهادت رسید.

۵۵. ۱۳/۵/۱۳۶۰، حجت الاسلام دانشجو در کازرون به شهادت رسید.

۵۶. ۱۳/۵/۱۳۶۰، حسن آیت هنگام خروج از منزلش توسط منافقین به شهادت رسید.

۵۷. ۱۴/۵/۱۳۶۰، منافقین حجت الاسلام حسینی، نماینده مجلس شورای اسلامی، پسر وی و محافظش را مورد سوء قصد قرار دادند که خوشبختانه آنها جان سالم به در بردند.

۵۸. ۱۴/۵/۱۳۶۰، سوء قصد به جان فرماندار شاهرود نافرجام ماند.

۵۹. ۱۵/۵/۱۳۶۰، سوء قصد به جان حجت الاسلام فرزانه عقیم ماند.

ص: ۳۶۳

۶۰. ۱۶/۵/۱۳۶۰، توطئه ترور حجت الاسلام جلالی خمینی نافرجام ماند.

۶۱. ۱۶/۵/۱۳۶۰، به سوی بنیاد شهید مشهد نارنجکی پرتاب شد.

۶۲. ۱۷/۵/۱۳۶۰، ترور ناجوانمردانه و به شهادت رساندن حجت الاسلام شیخ احمد فهیمی رئیس و حاکم شرع دادگاه انقلاب اسلامی فسا و جهرم.

۶۳. انفجار بمب در کرمانشاه که منجر به شهادت ۱۴ نفر و مجروح شدن ۳۰ نفر از مردم بی گناه شد.

۶۴. ۱۷/۵/۱۳۶۰، بازپرس دادسرای انقلاب اسلامی اراک به شهادت رسید.

۶۵. ۱۷/۵/۱۳۶۰، منافقین رئیس دادگاه انقلاب اسلامی شرق فارس را به شهادت رساندند.

۶۶. ۱۹/۵/۱۳۶۰، حجت الاسلام اصفهانی مورد سوء قصد قرار گرفت.

۶۷. ۲۱/۵/۱۳۶۰، حاج بهاءالدین عراقی امام جماعت یکی از مساجد کرمانشاه و محافظش به شهادت رسیدند.

۶۸. ۲۲/۵/۱۳۶۰، یک نارنجک در مقابل ساختمان خبرگزاری پارس منفجر شد.

۶۹. ۲۴/۵/۱۳۶۰، پرتاب نارنجک صوتی به طرف خبرگزاری پارس .

۷۰. ۲۵/۵/۱۳۶۰، سوء قصد به جان حجت الاسلام صبوری در اهواز.

۷۱. ۲۵/۵/۱۳۶۰، حجت الاسلام توحیدی یکی از روحانیون مبارز بابل به شهادت رسید.

۷۲. ۲۵/۵/۱۳۶۰، سرنشینان ۴ اتومبیل، که حداقل ۱۶ نفر بودند، به منزل دادستان کل کشور آقای ربانی املشی حمله کردند.

۷۳. ۲۷/۵/۱۳۶۰، برادر عسگر اولادی هنگام خروج از منزل مورد سوء قصد قرار گرفت و جان سالم به در برد.

۷۴. ۸/۶/۱۳۶۰، انفجار بمب آتش زا که توسط منافقین در یکی از سالن های نخست وزیری کار گذاشته شده بود، منجر به شهادت رئیس جمهور ایران محمدعلی رجایی و نخست وزیر ایران محمدجواد باهنر شد.

۷۵. ۱۴/۶/۱۳۶۰، پرتاب کوکتل مولوتف به اتوبوس شرکت واحد.

۷۶. ۱۶/۶/۱۳۶۰، آیت الله قدوسی، دادستان کل انقلاب اسلامی، در جریان بمب گذاری در دفتر کارش توسط منافقین به شهادت رسید.

۷۷. ۱۹/۶/۱۳۶۰، یک منافق تروریست، آیت الله مدنی امام جمعه تبریز و ۶ تن از نمازگزاران را در مراسم نمازجمعه به

شهادت رساند.

۷۸. ۲۳/۶/۱۳۶۰، مهاجمین ۲ اتوبوس شرکت واحد را آتش زدند.

۷۹. ۲۸/۶/۱۳۶۰، یک اتوبوس دیگر شرکت واحد توسط منافقین به آتش کشیده شد.

۸۰. ۵/۷/۱۳۶۰، حجت الاسلام عبدالحسینی، سرپرست بنیاد شهید لرستان، در خرم آباد ترور شد.

۸۱. ۵/۷/۱۳۶۰، ۹ دستگاه اتوبوس شرکت واحد در تهران به آتش کشیده شد. در این اقدام ۲۰ نفر از مردم عادی شهید شدند.

۸۲. ۷/۷/۱۳۶۰، یک منافق حجت الاسلام هاشمی نژاد دبیر حزب جمهوری اسلامی را با نارنجک جنگی به شهادت رساند.

۸۳. ۹/۷/۱۳۶۰، رئیس پاسگاه شهر صنعتی اراک توسط چهار مزدور بیگانه به شهادت رسید.

۸۴. ۹/۷/۱۳۶۰، منافقین در گرگان مردم را به گلوله بستند و ۳ نفر از مردم بی گناه را شهید کردند.

۸۵. ۱۲/۷/۱۳۶۰، منافقین ۲ کودک یتیم را در گرگان مجروح کردند.

۸۶. ۱۲/۷/۱۳۶۰، براثر انفجار بمب در سنندج ۳۵ تن کشته و زخمی شدند.

۸۷. ۱۵/۷/۱۳۶۰، در انفجار یک سه راهی در سوپرمارکتی در شیراز یک نفر شهید شد.

۸۸. یک دستگاه اتوبوس شرکت واحد به وسیله منافقین به آتش کشیده شد.

۸۹. ۲۵/۷/۱۳۶۰، منافقین با آتش زدن یک اتوبوس شرکت واحد در شیراز ۳۰ نفر را مجروح و ۲ کودک را زنده در آتش سوزاندند.

۹۰. ۲۵/۷/۱۳۶۰، توطئه سوزاندن ۴۰۰ اتومبیل شرکت واحد که خنثی شد.»(۱)

۱- روزنامه اطلاعات، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۶۰ ۲۹ ذی الحجه ۱۴۰۱ ۲۸اکتبر ۱۹۸۱

۱

درپی اصلی شدن عملیات در محور سوسنگرد و بستان، تحرکات ارتش عراق در این منطقه افزایش چشمگیری یافته است. گزارش های عناصر اطلاعاتی سپاه در طول یک هفته گذشته حاکی از آن است که ارتش عراق به منظور تحکیم خطوط پدافندی در محورهای سوسنگرد، بستان دست به اقدامات گسترده ای زده است. در محور الله اکبر - بستان، دشمن در جنوب کرخه مشغول ایجاد یک جاده تدارکاتی است و در شمال شرقی بستان به تحکیم مواضع مشغول است.(۱) در امتداد جاده قدیمی الله اکبر - بستان در مقابل معبر تپه سبز و رمل ها تعدادی سکوی تفنگ۱۰۶ میلی متری ایجاد کرده، ولی هنوز روی سکوها سلاح نصب نشده است.(۲) ضمناً دشمن در حدفاصل روستاهای ابوچلاچ و خرابه اقدام به ایجاد یک پل کرده است(۳)و در شمال روستای ابوچلاچ (حدود ۵ کیلومتری شمال شرقی بستان)، نیروهای عراقی در مقابل توپخانه به طور فشرده و با ۲۰۰ دستگاه خودرو و نفربر تجمع کرده اند.(۴) این گزارش ها ضمن اشاره به افزایش میزان تردد دشمن در جاده بستان - سوبله، از حضور سه روزه نیروهای کماندویی و گشتی هفت نفره دشمن در شمال بستان خبر می دهد که با احتیاط درحال حرکت بودند. ارتش عراق درپی دقیق و مؤثرشدن آتش توپخانه نیروهای خودی با اعزام این گروه گشتی به کمین نیروهای دیده بان خودی نشسته است. نیروهای خودی هنگام رصد این گروه گشتی عراقی یک میدان مین هم کشف کردند که به عمق ۱۰ متر و به صورت تله در مقابل نیروهای خودی ایجاد شده است.(۵)

در محور سوسنگرد و حمیدیه، در طول یک هفته گذشته دشمن مشغول تحکیم خاکریز به منظور پیشگیری از حملات احتمالی ایران است و خاکریز خود را از سیدشبیب به دحیمی۳ و سپس مگاصیص، با یک قوس بزرگ و پس از مگاصیص به دغاغله متصل کرده است. در عمق نیروهای دشمن نیز بلدوزرها مشغول فعالیت هستند.(۶)در محور حمیدیه در غرب روستای قیصریه، دشمن خاکریزی به طول ۴۰۰ تا ۴۵۰ متر ایجاد کرده و این خاکریز رودخانه کرخه نور و جاده جهاد را به هم متصل می کند. آب کرخه نور در شرق پل قیصریه نیز خشک شده است.(۷)به طورکلی، ارتش عراق در منطقه حالت پدافندی دارد و درحال تحکیم مواضع است.(۸)

ص: ۳۶۷

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۰۵، گزارش شماره ۳۸۴، ۳۰/۷/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۱۲۳، گزارش شماره ۳۸۵، ۱/۸/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۱۲۷، گزارش شماره ۳۸۶، ۲/۸/۱۳۶۰.

۴- همان، صص ۱۳۱ - ۱۳۰، گزارش شماره ۳۸۷، ۳/۸/۱۳۶۰.

۵- همان، صص ۱۳۶ - ۱۳۴، گزارش شماره ۳۸۹، ۵/۸/۱۳۶۰.

۶- همان، ص۱۵، گزارش شماره ۳۸۴، ۳۰/۷/۱۳۶۰.

۷- همان، ص۱۲۷، گزارش شماره ۳۸۶، ۲/۸/۱۳۶۰.

۸- همان، ص۱۳۱، گزارش شماره ۳۸۴، ۳۰/۷/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۱۳۸، گزارش شماره ۳۹۰، ۶/۸/۱۳۶۰.

علاوه بر گزارش فوق، لشکر۱۶ زرهی ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز ضمن هشدار درباره حمله احتمالی عراق به محورهای ایران در منطقه سوسنگرد، اعلام کرد: «برابر اطلاع واصله، اخیراً ارتش عراق ضمن تقویت نیرو، به واحدهای خود در منطقه غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور اعلام آماده باش کرده است. به نظر می رسد که دشمن قصد دارد در روزهای آینده علیه یگان های خودی تک نماید. دستور فرمایید ضمن هوشیاری لازم، هرگونه فعالیت دشمن را گزارش نمایند.» همچنین لشکر۱۶ زرهی در گزارش خلاصه اطلاعات این روز آورده است: توپخانه ها و خمپاره اندازهای دشمن، ضمن شدت دادن به فعالیت های خود در طول روز، مواضع یگان های لشکر مستقر در غرب سوسنگرد و شمال کرخه کور را زیر آتش شدید خود قرار داده اند، همچنین در این سند آمده است: برابر شناسایی انجام شده، دشمن نیروهای پیاده خود را در مقابل پل "حبانیه" تقویت کرده است. همچنین اخیراً ارتش عراق ضمن تقویت نیرو، به واحدهای خود در منطقه غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور دستور آماده باش داده است. همان طور که قبلاً گفته شد، ارتش عراق فعالیت خود را فقط روی دو جبهه (غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور) گذاشته و با درنظرگرفتن این موضوع که فرمانده لشکر۶ زرهی به صدام حسین قول داده است که هرطور شده سوسنگرد را تصرف خواهد کرد، اعلام این آماده باش، بیان کننده آن است که احتمالاً دشمن در آینده نزدیک یک تک محدود علیه یگان های خودی در این منطقه اجرا کند. (۱)

۱

امروز علاوه بر تحرکات معمول در جبهه های جنگ (نقل وانتقالات ها، شلیک گلوله های توپ و ادوات و...)، ارتش عراق شهر آبادان را بمباران و یک موشک به شهر دزفول پرتاب کرد. نیروهای خودی نیز در منطقه عمومی خرمشهر با شلیک گلوله های توپ، یک مقر فرماندهی یگان های ارتش عراق و یک انبار مهمات را منهدم کردند. در منطقه "حاج عمران" نیز یک گروه از نیروهای ارتش عراق در کمین نیروهای مسلمان کُرد افتاده، به هلاکت رسیدند، همچنین امروز ۲۰ افسر و درجه دار عراقی به دلیل سهل انگاری در عملیات ثامن الائمه(ع)، تیرباران شدند.

امروز بعدازظهر هواپیماهای عراقی شهر آبادان را بمباران کردند. در این بمباران که ساعت ۱۴:۴۲ انجام شد، ۵ بمب به ایستگاه های ۴ و ۶ و ایستگاه قدس و ایستگاه ۶ مصدق برخورد کرد که براثر انفجار این بمب ها، ۵ منزل ویران و به ۳ منزل نیز خسارت وارد شد. طبق گزارش منابع مطلع، این بمباران خسارت های جانی نداشته است.(۲)

ارتش عراق همچنین یک فروند موشک به شهر دزفول پرتاب کرد که خوشبختانه در نزدیکی شهر فرود آمد و خسارتی به بار نیاورد.(۳)

نیروهای خودی نیز در محور کارون، یک مقر فرماندهی عراق را منهدم کردند و در جبهه منصورون نیز با آتش توپخانه خودی یک انبار مهمات دشمن منهدم شد، طوری که ساعت ها در

۱- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد

پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی: چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸، صص ۱۶۷ و ۱۶۸.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، آبادان، خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۴، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، تهران، خبرگزاری پارس، ۸/۸/۱۳۶۰، اطلاعیه شماره ۶۸۲۵ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۵۷۹۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه منطقه۸ (اهواز) به عملیات سپاه مرکز، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری استان خوزستان، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۰ - اهواز، خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۶۶۳۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات دزفول به ستاد عملیات منطقه۸، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

آتش می سوخت.(۱) یکی از واحدهای عملیاتی عراق واردشدن خسارت به نیروهای خود در غرب خرمشهر و آن سوی اروند را به مافوق خود گزارش کرده است.(۲)

بنا بر اعلام خبرگزاری پارس به نقل از یک منبع در سپاه پاسداران، فرمانده لشکر۸ ارتش عراق و یک سرهنگ، که فرمانده تیپ بود، همراه ۲ افسر و ۳۰ سرباز درحالی که مشغول بازدید از خطوط نظامی در منطقه حاج عمران بودند به کمین نیروهای مسلمان کرد افتاده، به هلاکت رسیدند.(۳)

به گزارش سپاه منطقه۸ (خوزستان - لرستان)، امروز ۲۰ افسر و درجه دار جمعی گردان تانک القعقاع به دلیل سهل انگاری در جلوگیری از پیشروی نیروهای ایرانی در تاریخ ۵/۷/۱۳۶۰ (عملیات ثامن الائمه(ع)) در میدان آموزشی الزبیر تیرباران شدند.(۴)

۱

امروز نیروهای خودی موفق به پاک سازی ۲ روستا در حوالی سلماس شدند. همچنین در درگیری های میان گروه های مسلح برانداز و نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران در مناطق اورامانات، قروه، تکاب، بوکان، میاندوآب، سقز، سردشت و سنندج خسارت هایی به دو طرف وارد شد.

در همین حال، گزارش ها از استقرار تعدادی از افراد گروه های مسلح غیرقانونی در جنوب غربی سنندج حکایت دارد. علاوه براین، ۵ نفر از عوامل حزب دمکرات، همراه با سلاح و تجهیزات، خود را تسلیم نیروهای دولتی کردند.

نیروهای سپاه و ژاندارمری در یک عملیات هماهنگ، روستای کوزه رش در ۲۷ کیلومتری جنوب غربی سلماس را پاک سازی کردند. در این عملیات یک تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته و سلاح وی ضبط شد و ۴ تن دیگر نیز دستگیر شدند.(۵)

در منطقه عمومی سلماس، نیروهای سپاه و ژاندارمری روستای بلغزن (۲۴ کیلومتری جنوب غربی سلماس) را که یکی از پایگاه های حزب دمکرات بود، پاک سازی کردند. در این روستا مقادیر زیادی وسایل پزشکی به ارزش بیش از یک میلیون ریال و یک قبضه اسلحه سیمینوف به دست نیروهای خودی افتاد.(۶)

به دنبال اقدام هیئت هفت نفره جهاد سازندگی در تقسیم زمین فئودال های منطقه اورامانات و تقسیم زمین یکی از زمین داران بزرگ این منطقه در روستای بوریدر در منطقه رزاب اورامانات، امروز نیروهای حزب دمکرات در حمایت از این فئودال وارد این روستا شده، ضمن درگیری با کشاورزان، مانع کار آنان شدند. نیروهای سپاه با اطلاع از این امر وارد عمل شدند و پس از ۳ ساعت درگیری، افراد حزب دمکرات را به عقب راندند. در این درگیری ۲ تن از افراد حزب دمکرات کشته و ۲ تن از نیروهای خودی نیز زخمی شدند.(۷)

همچنین در درگیری کوتاهی که بین نیروهای سپاه و افراد حزب دمکرات کردستان در منطقه قروه در محور دهگلان - بلبل آباد انجام شد، نیروهای سپاه موفق شدند ۴ تن از این افراد

۱- سند شماره ۵۳۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان به اطلاعات عملیات مرکز، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۴۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۴.
۲- سند شماره ۱۳۹۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م - ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی) ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۸، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از خبرگزاری پارس.
۴- سند شماره ۰۰۵۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری، شماره ۴۰۶، طرح و برنامه ریزی عملیات منطقه۸، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲.
۵- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۳.
۶- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه و کرمانشاه.
۷- سند شماره ۳۰۰۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸- (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۳۹۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از واحد مرکزی خبر از سنندج.

را دستگیر کنند. از افراد وابسته به حزب دمکرات، ۳ قبضه تفنگ ژ۳ و یک قبضه تفنگ کلاشینکف به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

در شمال شرقی تکاب، نیروهای مسلح غیرقانونی به پایگاه مائین بلاغ حمله کردند که نیروهای ژاندارمری با مقاومت و هدف قراردادن یک خودرو و منهدم کردن آن، مهاجمان را فراری دادند.(۲)

درنتیجه درگیری نیروهای خودی با افراد مسلح غیرقانونی در جاده بوکان - میاندوآب، یک سرباز به شهادت رسید.(۳)

همچنین در نزدیکی پایگاه قوچان در جنوب بوکان (محور سقز)، یکی از نیروهای بسیج روی مینی که عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، رفت و براثر انفجار آن به شهادت رسید.(۴)

در منطقه عمومی بوکان و در نزدیکی پایگاه سرا در ۱۹ کیلومتری جنوب بوکان، نیروهای خودی یک تله انفجاری را که عناصر مسلح غیرقانونی در جاده خاکی این پایگاه کار گذاشته بودند، کشف و خنثی کردند.(۵)

عناصر مسلح غیرقانونی در روستای تموغه در ۱۸ کیلومتری شرق سقز، یک دستگاه کمپرسی و یک دستگاه لودر شرکت راه سازی را به سرقت بردند.(۶)

همچنین بنا به گزارش منابع نظامی، حزب دمکرات کردستان ایران برای نگهداری گروگان های گرفته شده از نیروهای نظامی، انتظامی و مردم عادی در منطقه سردشت، ۲ زندان در نزدیکی روستای آلواتان و روستای واوان احداث کرده که گزارش شده است ۲۰۰ تا ۲۵۰ زندانی در آلواتان و ۳۰ تا ۴۰ گروگان در زندان واوان به سر می برند.(۷)

واحد اطلاعات ژاندارمری در گزارشی محل استقرار و تعداد افراد مسلح غیرقانونی را در بخشی از جنوب غربی سنندج به این شرح اعلام کرد: روستای حلوان، ۲۰ نفر؛ ارتفاع سرمیدان ملکشان و حلوان، ۳۰۰ نفر؛ روستای ملکشان، ۵۰ نفر از گروه کومه له، ۵۰ نفر چریک های فدایی خلق (اقلیت) و ۵۰ نفر از سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در سه مقر جداگانه؛ روستای دادانه، مقر ستاد تاکتیکی ۸۰ نفر از گروه کومه له، چریک های فدایی خلق (اقلیت) و سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر؛ روستای کره سی، ۳۰ تا ۴۰ نفر از حزب دمکرات کردستان؛ روستای تخته، ۵۰ نفر از چریک های فدایی خلق (اقلیت) که همگی فارس زبان هستند؛ روستای تکیه، ۵۰ نفر از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) (همگی فارس زبان)؛ روستای اندر، حدود ۶۰ نفر از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و حزب دمکرات کردستان ایران؛ روستای هشمیز، حدود ۱۰۰ نفر از افراد کومه له.(۸)

همچنین امروز ۵ تن از افراد حزب دمکرات در روستای گلین آباد از توابع دهگلان با تحویل دادن ۵ قبضه اسلحه و تعدادی فشنگ و با اظهار ندامت از کردار گذشته، خود را به نیروهای سپاه معرفی کرده، خواستار دریافت امان نامه شدند.(۹)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۴، همدان، خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۲- سند شماره ۳۰۰۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۴- سند شماره ۳۰۰۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ل ۲۸- (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۶۵، از ل ۲۸- (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱

۵- سند شماره ۳۰۰۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۶- سند شماره ۳۳۹۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار استان کردستان، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۱۳۹۳۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ گروه اطلاعات) به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۱۳۹۳۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا - (رکن۲ گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۶/۸/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲؛ و- سند شماره ۱۳۹۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۶/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۸- سند شماره ۱۳۹۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۶/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۹- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، مهاباد، واحد مرکزی خبر.

۱

درپی موج گسترده اقدامات نیروهای امنیتی در دستگیری و کشف خانه های تیمی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، این سازمان برای ادامه فعالیت های خود علیه نظام به مناطق کردنشین روی آورده است و با همکاری و هماهنگی حزب دمکرات اقدامات خرابکارانه خود را دنبال می کند. به گزارش معاونت اطلاعات ژاندارمری کل کشور بین سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و حزب دمکرات کردستان ایران توافقی حاصل شده است که براساس آن، نیروهای این دو سازمان برای اقدامات تخریبی و ترور در شهرهای ارومیه، نقده، سلماس و خوی همکاری خواهند داشت.(۱)

استانداری کردستان نیز گزارش داد، عده ای از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در منطقه بین سردشت و بانه به عوامل حزب دمکرات پیوسته اند و قصد عملیات در این منطقه را دارند.(۲)

یک منبع اطلاعاتی اعلام کرد که تعداد زیادی از افراد سازمان مجاهدین خلق باتوجه به کشف خانه های تیمی و ناامنی ایجادشده در شهرها، به مناطق کردنشین آمده و برای اجرای عملیات های نظامی زیر پوشش حزب دمکرات قرار گرفته اند.(۳)

امروز ساعت ۱۷، در پشت سالن تختی سنندج، بین ۳ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و پیش مرگان کرد مسلمان درگیری روی داد که یکی از آنان به همراه یک قبضه اسلحه دستگیر شد.(۴)

۲

امروز تعدادی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و نیز یکی از حامیان مالی این سازمان در درگیری با نیروهای امنیتی کشته شدند.

در رشت، ۹ تن از افراد سازمان که در بازداشتگاه موقت سپاه بودند، با غافلگیرکردن نگهبانان و خلع سلاح آنها، با خودرو سپاه گریختند. این افراد سپس با سرقت یک وانت بار و گروگان گرفتن ۲ تن از کارکنان شرکت "ابریشم" قصد داشتند با استفاده از این فرصت از منطقه دور شوند که نیروهای سپاه در منطقه حاضر شدند و با محاصره محل از آنان خواستند ضمن رهاکردن گروگان ها خود را تسلیم کنند که با تسلیم نشدن آنان و رها نکردن گروگان ها، درگیری شروع شد و در طول چند ساعت تیراندازی طرفین، ۸ تن از آنان براثر برخورد گلوله یا انفجار وانت بار که در نزدیکی آنان رخ داد، کشته شدند.(۵)-(۶)

۱- سند شماره ۱۳۹۳۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲ - ۱.

۲- سند شماره ۳۳۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری استان کردستان به سپاه انقلاب اسلامی، شهربانی، ژاندارمری، لشکر۲۸ کردستان (رکن۲)، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۱۳۹۳۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۵- رادیو ایران متعلق به سلطنت طلب ها به نقل از روزنامه لندنی دیلی تلگراف در یازدهم آبان ماه، تعداد افراد فراری را ۶۰ نفر اعلام کرد. این رادیو همچنین کشته شدن همه افراد فراری و ۲ گروگان را نیز از نتایج این اقدام اعلام کرد. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷، ۱۲/۸/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۲ ضمیمه، رادیو ایران، ۱۱/۸/۱۳۶۰.)

۶- سند شماره ۵۸۰۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به ستاد منطقه۳، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

امروز یکی از عوامل رژیم گذشته که از حامیان مالی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، با نیروهای امنیتی درگیر و به شدت مجروح شد. این فرد براثر شدت جراحات واردشده، به هلاکت رسید. روابط عمومی دادستانی انقلاب درباره علت فوت این فرد اعلام کرد: «یکی از سردمداران کفر و نفاق به نام اصغر حاج حسینی معروف به دولت خواه که عمری را در چپاول و ستم بر محرومان و مستضعفان گذرانده بود، به مکافات الهی گرفتار آمد و به سزای اعمال ننگین خویش رسید.

نامبرده که به خاطر وابستگی اش به رژیم منحط و منحوس گذشته از تجاوز به حقوق، مال، جان و ناموس مردم ابایی نداشت و همچنین سردستگی اشرار و اوباش را در حمله به مردم مسلمان و متعهد در قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ برعهده داشت و بدین سبب لقب دولت خواه گرفته بود، پس از پیروزی انقلاب به مخالفت با جمهوری اسلامی... برخاست و بدین منظور نسبت به همکاری با منافقین ازخدابی خبر از هیچ کمکی دریغ ننموده، اسناد کمک های مالی فراوان و میلیونی او به منافقین مدعی طرف داری از خلق که از دسترنج سال ها زحمت و محرومیت مستضعفین و زمین خواری های متعدد و چپاولگری کشاورزان محروم برهم انباشته بود، در دادستانی انقلاب جمهوری اسلامی مرکز موجود است.

مضافاً براینکه جنایات و چپاولگری های این خائن مزدور را می توان از زبان کشاورزان محروم و شاکیان زجرکشیده به دست وی، [که] ساکنان جنوب شهر تهران و جاده ساوه هستند، جویا شد. علی هذا نامبرده که مدت مدیدی تحت تعقیب مراجع قضایی قرار داشت، عصر روز چهارشنبه مورخ ۲۹/۷/۱۳۶۰ دستگیر و پس از انجام بازجویی مقدماتی جهت انتقال به دادستانی انقلاب، راهی زندان اوین شد، ولی منافقین کوردل و خودباخته که نفاق خویش را با بازداشت یکی از منابع اصلی مالی خویش برملا می دیدند، اقدام به آزادی او از چنگ عدالت نمودند که با هوشیاری برادران پاسدار این توطئه نیز به یاری خدا خنثی گردید و منافقین با استفاده از تاریکی شب روباه گونه گریختند.

لازم به تذکر است، متهم مذکور در جریان این درگیری قصد فرار داشت [که] توسط برادران پاسدار به شدت زخمی گردید و پس از چندی در بیمارستان به اربابان معدوم و ملعونش پیوست و به هلاکت رسید.»(۱)

۱

خبرگزاری امریکایی آسوشیتدپرس در نگاهی اجمالی به سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، گزارشی از فعالیت های سیاسی مسعود رجوی و دیدگاه های وی درمورد امام خمینی و پیش بینی سقوط نظام جمهوری اسلامی در آینده نزدیک (!) تهیه کرده است. در این گزارش که

۱- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳، تهران، به نقل از روابط عمومی دادستانی کل انقلاب اسلامی.

بیشتر به یک آگهی تجاری شباهت دارد، به طور عمد از اقداماتی که این سازمان درحال حاضر در داخل ایران انجام می دهد، چشم پوشی شده است. در این گزارش آمده است:

«رهبر چریک های انقلاب ایران درباره سقوط دولت آیت الله خمینی گفت: یک هفته و یک ماه، مهم نیست چه مدتی طول خواهد کشید، کار [آیت الله] خمینی تمام است و ما تنها کسانی هستیم که راه چاره دیگری داریم. رجوی که در زمان شاه مخلوع زندانی و شکنجه داده شد و به مرگ محکوم گشت، در زمان [آیت الله] خمینی به فعالیت های زیرزمینی پرداخت و مجبور شد ایران را ترک کند. رجوی هم اکنون در محوطه ای که تحت حفاظت شدید قرار دارد، با قربانی دیگر انقلاب اسلامی، ابوالحسن بنی صدر، زندگی می کند. این دو نفر یک اتحاد رسمی تشکیل داده و دولت موقتی را که قصد دارند به وجود بیاورند، مختصراً تشریح کرده اند. این دو نفر که زمانی [امام] خمینی را امید انقلاب می دانستند، هم اکنون در یک تنفر عمیق و ناامیدی درمورد، وی، با یکدیگر شریک هستند. آنها همچنین از یک ایدئولوژی وسیع ناسیونالیسم، دمکراسی و عدالت اجتماعی حمایت می کنند.

شخصیت آنها به شدت از یکدیگر متفاوت است. بنی صدر بیشتر وقت خود را صرف نوشتن کتابی می کند که در آن سعی کرده است توضیح دهد چه اشتباهی در انقلاب ایران انجام شد و چه معنایی در تاریخ دارد. رجوی که فعال و با انرژی است، گفت: "بیشتر وقت خود را صرف طرح نقشه برای سرنگونی جمهوری اسلامی می کند." رجوی سه شنبه شب به خبرگزاری آسوشیتدپرس گفت: "من سابقاً مصاحبه های زیادی مانند این مصاحبه ترتیب می دادم، اما هم اکنون من کارهای دیگری برای انجام دادن دارم. ما با پیروزی فاصله زیادی نداریم." رجوی گفت: "مردم فکر می کنند [امام] خمینی دارای جذبه عظیم مذهبی است، این امر صحت ندارد. وی ازطریق ترس به وسیله چماق و گلوله و شکنجه حکومت می کند. اگر وی از حمایت مردم برخوردار بود به این اعدام ها احتیاج نداشت. انزوای سیاسی، اجتماعی این رژیم حتی بیشتر از روزهای زمان شاه است.

کار [امام] خمینی تمام است، ۷۰ درصد از اطرافیان وی کشته شده اند. وی آخرین کارت است و به زودی سقوط خواهد کرد. هرگاه رژیم خمینی سقوط کند، رجوی امیدوار است نقش عمده ای در تعیین سرنوشت ۳۰ میلیون نفر جمعیت ایران و توزیع ثروت نفت این کشور بازی کند.

وی گفت: اگرچه دفاتر مجاهدین آشکارا فعالیت می کردند، وی به فعالیت زیرزمینی پرداخت.

رجوی گفت: گروه چریکی مجاهدین که برای کشتن امریکایی ها و مقامات رسمی طرف دار شاه در اوایل انقلاب مورد سرزنش قرار گرفت، هرگز از [امام] خمینی کاملاً طرف داری نکرد. وی مراحل مختلف مبارزه مجاهدین علیه [آیت الله] خمینی را مبارزه پنهان، مبارزه آشکار و مقاومت آشکارا نام برد. رجوی از بیان این مطلب که آیا جوخه های کماندویی مجاهدین درصدد کشتن [آیت الله] خمینی هستند، خودداری کرد و گفت: "ما ترجیح می دهیم یک محاکمه

داشته باشیم." احتیاط وی براثر تأکید دولت فرانسه است مبنی بر اینکه کسانی که به آنها پناهندگی سیاسی داده می شود، باید از فعالیت سیاسی خودداری کنند.

... رجوی ادعا کرد که اطلاعات تازه ای درمورد سلامت آیت الله خمینی دارد که تصور می شود از بیماری قلب رنج می برد. رجوی گفت: آیت الله خمینی از ناحیه چشم بیمار است؛ قرنیه چشم وی پاره شده و به من گفته اند این بیماری مشکلات دیگری را نیز به همراه دارد. یکی از پاهای وی نیز دچار آماس است. رجوی گفت: "ولی ما روی مرگ وی حساب نمی کنیم، آنها پیش بینی کرده اند وی دو سال دیگر خواهد مرد. ما درمورد چیزهای مهم تر دیگری ازقبیل عدم توانایی وی برای اداره کشور و مقاومتی که هرروز افزایش می یابد حساب می کنیم.»(۱)

۱

خبرگزاری رویتر اعلام کرد: ۱۹ تن از نمایندگان پارلمان آلمان فدرال از حزب حاکم سوسیال دمکرات، خواستار حمایت از شورای ملی مقاومت، که با دولت آیت الله روح الله خمینی درحال جنگ است، شده اند. به نوشته خبرگزاری پارس، رویتر ضمن مخابره این خبر افزود: رهبری این شورا را ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور معزول ایران، و مسعود رجوی، رهبر سازمان چریکی چپ گرای مجاهدین خلق، که اینک در پاریس در تبعید به سر می برند، برعهده دارند. این ۱۹ نفر نمایندگان چپ گرای پارلمان آلمان فدرال که در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۸ - ۱۳۵۷) از انقلاب ایران علیه شاه حمایت کرده بودند، با انتشار بیانیه ای، دولت ایران را به ریشه کن کردن سامانمند همه مخالفان متهم کرده اند. رویتر می افزاید: دراین حال، سفارت ایران در بن اعلام کرد که این اقدام نمایندگان پارلمان آلمان فدرال نشان دهنده آن است که بین سوسیال دمکرات ها و تروریست ها، اتحادی وجود دارد. شورای ملی مقاومت مسئول هرگونه بمب گذاری و عملیات تروریستی است. بیشتر مخالفان ایران به این شورا پیوسته و طرح یک برنامه برای استقرار نظام دمکراتیک را در ایران ریخته اند.(۲)

۲

حجت الاسلام سیدحسین موسوی تبریزی، دادستان کل انقلاب، در مصاحبه ای با مجله پاسدار اسلام درباره آخرین وضعیت تشکیلاتی، مالی و عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مطالبی بیان کرد. محورهای سخنان وی در این مصاحبه بدین شرح است: زمینه های فعالیت سازمان در سال های گذشته و علت جذب شدن برخی از جوانان به این سازمان، بررسی افت توان جذب نیرو پس از روی آوردن به فاز نظامی و توقف رشد کمی و کیفی سازمان، بررسی آخرین وضعیت نظامی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰ صص ۲۰ - ۱۸، سوراوآن پاریس - خبرگزاری آسوشیتدپرس ۷/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۷، بن - خبرگزاری رویتر، ۶/۸/۱۳۶۰.

سازمان، منابع تأمین مالی سازمان و شناسایی این منابع، دستگیری یکی از افراد نفوذی سازمان در دادستانی و اقداماتی که قرار بود وی برای ترور برخی شخصیت های قضایی انجام دهد. روزنامه اطلاعات درباره این مصاحبه چنین گزارش می دهد: «دادستان کل انقلاب درمورد گروهک های محارب که تاکنون ضربه هایی ازلحاظ نظامی و سیاسی خورده اند، اظهار داشت: "درمورد گروهک ها اول باید بُعد سیاسی اش را مطرح کرد. آنها وقتی خوب می توانند نظامی عمل کنند که در یک محیط سیاسی آماده بتوانند فعالیت خود را گسترده کنند. اگر بُعد سیاسی آنها آماده نباشد و جامعه آنها را نپذیرد، قهراً محکوم به زوال اند. همین یک یا دو سال قبل، گروه منافقین (مجاهدین خلق) روی سوابقی که بعضی از مؤسسین مجاهدین داشتند و تبلیغات بی حدی که شده بود و آزادی بیش ازحدی که به اینها داده شده بود، جوان ها به سازمانشان راه پیدا کرده بودند، مثلاً ـ دو سال پیش، شاید بتوان گفت که در میان دبستان ها و دبیرستان ها که اکثریت نگوییم؛ بلکه نصفشان را فریب داده بودند، یا توی جامعه کارگران و کارخانه ها باز هم در بیشتر اینها توانسته بودند با تبلیغات وسیعی که می کردند، جایی برای خودشان باز کنند، ولی نتوانستند این راه را ادامه دهند و حتی این هدف های باطلی هم که خودشان داشتند و به قول امام شعور سیاسی نداشتند که بتوانند با سیاست هم که شده هدف باطل خود را در جامعه به وجود بیاورند و ادامه دهند.

بزرگ ترین مرگ یک گروه سیاسی این است که دیگر در جامعه برای خودش نتواند نیرو جذب کند، حتی اگر تمام نیروهایش را نگه دارد و نیروی اضافه جذب نکند، این مرگ حتمی یک گروه سیاسی است و اینها نمی توانند مردم را جذب کنند و نمی توانند پیشرفت کنند. ما اطلاع دقیق داریم ۸۰ درصد نیروهای آنها، حداقل ۸۰ درصدشان قبل از اینکه به دست رژیم برسند خودشان کنار رفتند. من گزارشی داشتم که در تهران از جیب سراکیپ هایشان گزارش هایی درآمده بود که در آن گزارش ها نوشته شده بود که از دو اکیپ ۱۵ نفری فقط دوتا سراکیپ باقی مانده و همه گفته بودند که ما دیگر همکاری نمی کنیم. ضمناً بیشترین نیروهای

اینها دستگیر شده اند و فقط در سطح تهران دقیقاً ۹۵ درصد عملیاتی که اینها انجام دادند، عاملینشان دستگیر شده اند. همچنین عاملین ترورها، انفجار پل ها، حمله به مجلس و... دستگیر شده اند و اینها بجز یک عمل نظامی، دیگر عملیات هایشان نظامی حساب نمی شود. مثلاً ـ کشتن یک بقال، یک میوه فروش و پرتاب کردن کوکتل به یک جا عمل نظامی نیست. تنها عمل نظامی که می شود رویش حساب کرد و اینها عمل کردند، حمله به ستاد مرکزی سپاه بود که درحدود ۶۰ نفر در این عملیات کار کرده بودند که به حول الله، از این ۶۰ نفر حدود ۵ تا ۶ نفر در درگیری کشته شدند و درحدود ۴۵ نفرشان دستگیر شدند و بیشترین اینها نیز اعدام شدند. درمجموع، می شود گفت که ۹۵ درصد از کسانی که دست به ترور، انفجار، تیراندازی، کوکتل اندازی و سه راهی درست کردن و امثال اینها می زدند یا در خانه های تیمی بودند، دستگیر شدند یا در درگیری مسلحانه کشته شده اند."

وی اضافه کرد: "اینها یک کادر مرکزی و یک کادر رهبری دارند که در هفته گذشته ۵ تا ۶ نفر از اعضای کادر مرکزی [سازمان] دستگیر شدند و خوشبختانه همین ها هم مقاومتی ندارند و مطالبشان را دراختیار جمهوری اسلامی قرار داده اند." دادستان کل انقلاب درمورد وضع مالی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) گفت: تاحال، آن مطالبی که می شود از کل بازجویی ها گفت، یک مسئله مالی وسیعی در میان اینها رواج دارد؛ مثلاً آنهایی که از اعضا هستند، کاندیدا و عضو هستند یا عضو درجه یک سازمان می باشند یا هواداران فعالی هستند که در شاخه های نظامی داخل شده اند، برای این گونه افراد بهترین خانه ها را به عناوین مختلف اجاره می کنند و اجاره خانه هایشان را می دهند و هم وسایل خانه می دهند و هم حتی مخارج اینها را هم می دهند، ولی برای هوادارها و حتی سمپات ها و آنهایی که طبقه پایین هستند، به آنها محل نمی گذارند. آنها می روند و توی پارک ها و خانه های مخروبه می خوابند و نه تنها به زندگی آنها اهمیتی داده نمی شود، حتی برای زنده بودن آنها هم اهمیتی قائل نیستند."

حجت الاسلام موسوی تبریزی در ادامه سخنانش گفت: "اینها در خارج از کشور مخارج زیادی دارند، درحالی که نمی توانند حتی با پولی که از داخل برای اینها تهیه می شود و بدون کمک خارجی، خودشان را نگه دارند، البته قرینه ها و آمارها نشان می دهد که از بعضی سفارت خانه ها که الآن شاید صلاح نباشد اسامی شان را ببرم، حتی کشور های ارتجاعی منطقه به اینها کمک می شود، اخیراً هم دررابطه با سازمان، یک عده از بازنشستگان و اخراجی های ارتش باندی کشف شده بود. من این قدر می توانم بگویم که حتی یکی از آن کشورهایی که کاملاً کمک می کرد، خود مصر بوده و انور سادات ملعون بوده که کمک زیادی کرده و نیز خودشان هم اعتراف کرده اند."

دادستان کل انقلاب ادامه داد: "منافقین ازنظر مالی دو جور وابستگی دارند. ازنظر مالی وابستگی مالی به افراد سرمایه داری که در نظام جمهوری اسلامی، خودشان و منافعشان را در خطر می بینند و به هرنحوی می خواهند این نظام از بین برود و آنها هم می دانند که این گروه ها به هیچ وجه نمی توانند در ایران حکومت کنند. اینها از یک عده از سرمایه داران که از جمهوری اسلامی ناراضی بودند و منافعشان در این نظام اسلامی به خطر افتاده و می دانند که بالاخره این نظام با تکاثر مبارزه خواهد کرد، استفاده های زیادی کرده اند و گاه گاهی شواهدی هم نشان داده و اخیراً هم یکی از کادرهای دستگیرشده که می شود گفت یکی از اعضای خیلی مهم است، حدود ۱۰ تا ۱۵ نفر از تجار بزرگ تهران از فرش فروش ها و غیر فرش فروش ها را معرفی کرده است. اینها کسانی بودند که در زمان نظام شاهنشاهی هر عید و هرروزی به مناسبتی روزنامه ها را با تبریک به شاه و خانواده اش پرمی کردند و امروز هم به اینها کمک می کنند و بعضی از آنها این طور بودند که از اول هم با اینها مثلاًـ ارتباط هایی داشتند و اخیراً ۱۰ تا ۱۵ نفر از اینها دستگیر شده اند، بعضی هم اعدام شده و بعضی از آنها هم فراری هستند."

وی درمورد افراد نفوذی در نهادها و ارگان ها گفت: «دراثر یک حادثه اتفاقی، چند تن از عوامل مهم نفوذی اینها در سپاه و کمیته ها و دادستانی شناسایی و دستگیر شدند. مثلاً یک سری از پاسداران کمیته ها هنگام عبور از خانه ای به آن مشکوک شدند و پس از یک درگیری مسلحانه، خانه تیمی به تصرف پاسداران درآمد و ۴ نفر دستگیر می شوند که یکی از دستگیرشدگان راننده زندان اوین است که در قسمت موتوری زندان اوین کار می کند. عامل نفوذی اینها بعداً اعتراف می کند که در ماشین من ۵ نارنجک جاسازی شده، بروید بیاورید و می خواست همان ماشین را فردا صبح زود ساعت ۶ بیاورد در زندان اوین و برادرمان آقای لاجوردی و چند تن از حکام شرع را بکشد و به قول خودش یکی اش را هم برای خودش نگه داشته بود که خودکشی کند. با اعتراف وی، عوامل نفوذی زیادی در کمیته ها و بعضی ادارات و سپاه شناسایی و دستگیر شدند.»(۱)

۱

امام خمینی امروز در جمع اعضای سازمان جنبش امل لبنان درباره همراهی با ملت فلسطین و لبنان و نیز ترجیح استقلال بر وابستگی و زندگی فقیرانه و شرافتمندانه بر پیشرفت در سایه پذیرش سلطه اجانب مطالبی بیان کرد. ایشان در این دیدار گفتند: «از اول مبارزات، قضایای لبنان و فلسطین جزء مقاصد اصلی ما بوده است و از مسائل ایران جدا نبوده است. به طورکلی، مسلمان نباید تنها نظرش [به] طایفه ای از مسلمانان باشد. آقای موسی صدر فرزندی از فرزندان من است. من برای او متأثر و متأسفم و اقداماتی هم، چه در نجف و چه در ایران، نموده ام و امیدوارم هرچه زودتر او را در بین خودمان ببینیم.

۱- روزنامه اطلاعات، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از مجله پاسدار اسلام.

از آنجـا که منطقه در شُـرف یک نهضت اسـلامی عمومی است، امریکا دست به طرح قضایایی زده است تا بلکه بتوانـد دسـت مردم بی پناه منطقه را از سرنوشتشان کوتاه کند و متأسفانه بعضی از دولت ها هم او را کمک می کنند؛ طرح سادات و فهد(۱) یکی است. بر فرض که امریکا یک طرح صددرصد اسـلامی - انسانی بدهد، ما باور نمی کنیم که آنها به نفع صـلح و منافع ما گامی بردارند. اگر امریکا و اسرائیل "لا اله الّا اللّه" بگویند، ما قبول نداریم؛ چراکه آنها می خواهند سرِ ما کلاه بگذارند. آنها که صـحبت از صـلح می کننـد، می خواهنـد منطقه را به جنـگ بکشـند. شـما متوقعیـد مـا در مقابـل امریکا و اسـرائیل و دیگر ابرقـدرت هـا که می خواهنـد منطقه را ببلعنـد، بی تفـاوت باشـیم؟ نه، ما با هیـچ کـدام از ابرقـدرت ها و قـدرت ها سـر سازش نـداریم، نه تحت سـلطه امریکا می رویم و نه زیر بار شوروی. ما مسـلمانیم و می خواهیم زنـدگی کنیم. ما می خواهیم زندگی فقیرانه داشـته باشـیم، ولی آزاد و مستقل باشیم. ما این پیشرفت و تمدنی که دستمان پیش اجانب دراز باشد را نمی خواهیم. ما تمـدنی را می خواهیم که بر پایه شـرافت و انسانیت اسـتوار باشـد و بر این پایه، صـلح را حفظ نمایـد. ابرقـدرت ها می خواهند انسانیت انسان ها را تحت سـلطه قرار دهند و ما و شـما و هر مسـلمانی مکلف است در مقابل آنها بایستد و سازش نکند و طرح هـایی ازقبیـل طرح سـادات و فهـد را رد کنـد. بر ما واجب است که این گونه طرح ها را که به نفع مستضـعفین نیست، محکوم نماییم.

من به شـما اطمینـان می دهم که مسائـل ما از شـما جـدا نیست، ولی شـما خوب می دانیـد که امریکا و عوامل داخلی اش یک لحظه مـا را آرام نگذاشـتند. لـذا، اگر مـا به شـما کمـک شایـانی نکردیم، چون گرفتـار این جنایتکـاران هستیم. مـا لبنـان را از خودمان می دانیم.

شیعیان لبنان و ایران و مسلمانان همه جهان یکی هستند. ما امیدواریم تا وحدت خودمان را حفظ نماییم.

مسـئله ای را که می خواهم اکیداً به شما تذکر دهم این است که این معنا که "نمی شود با قدرت های بزرگ طرف شد" را از گوش هایتان بیرون کنیـد. شـما بخواهیـد، می توانیـد؛ زیرا پشتیبان شـما خداست. این زمزمه هایی را که ابرقدرت ها به وسـیله ایادی شان کرده انـد که تا متکی به یکی از دو قـدرت نشوید نمی توانید به زندگی خود ادامه دهید، صددرصد غلط است. به روی پای خودتان بایستید و محکم و اسـتوار با خدا باشـید و سـعی کنید تا قبل از هر پیشرفتی در انسانیت پیشرفت کنید. دراین صورت، خداوند ما را یاری خواهد کرد تا بتوانیم استقلال و آزادی و اسلاممان را حفظ کنیم. ان شاءاللّه، موفق باشید.»(۲)

ص: ۳۷۸

۱- رئیس جمهور مصر و پادشاه عربستان

۲- مؤسـسه تنظیم و نشـر آثار امام خمینی، صـحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی(ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسـسه تنظیم نشر و آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۳۳۹.

۱

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در گفت وگو با خبرگزاری پارس از برنامه های آینده این نهاد برای تشکیل و راه اندازی دانشگاه عقیدتی، سیاسی و نظامی و همچنین نقش سپاه در مقابله با گروه های ضدانقلاب سخن گفت. فرمانده سپاه پاسداران گفت: دانشگاه سپاه در هشت ماه آینده در قم آماده پذیرش دانشجو خواهد شد و از هم اکنون برنامه های دانشگاهی، عقیدتی، سیاسی و نظامی سپاه در دست تدوین است. محسن رضایی، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، و حجت الاسلام محلاتی نماینده امام در سپاه، درپی ملاقات و گفت وگو با آیت الله منتظری در مصاحبه کوتاهی با خبرنگار خبرگزاری پارس در قم شرکت کردند. محسن رضایی در این مصاحبه گفت: درباره برنامه های دانشگاهی، عقیدتی، سیاسی و نظامی سپاه فعالیت هایی انجام شده و با نظری که امام داده اند و ملاقات هایی که با آیت الله منتظری داشتیم، قرار شد بخش عقیدتی سپاه زیر نظر یک مجتهد که علاوه بر برخورداری از شرایط ایده آل مذهبی به موضوعات سیاسی و انقلابی روز آگاهی کامل داشته باشد، قرار گیرد. درخصوص آموزش های تخصصی نظامی در سطح عالی نیز صحبت هایی با مقامات مسئول انجام شده و به زودی به این نیاز مبرم پاسخ درخوری داده خواهد شد.

وی همچنین به نقش سپاه در مقابله با فعالیت های ضدانقلاب در داخل و خارج کشور اشاره کرد و گفت: به دنبال تصمیمات کلی که در سطح مملکت در مقابله با گروهک ها گرفته شد، تاکنون ۸۵ درصد اعضای درجه دو و سه و نیز قریب ۴۰ درصد مرکزیت مجاهدین خلق از بین رفته و بنابراین تا زمانی که اینها دست به ترور، قتل و جنایت می زنند با آنها قاطعانه مقابله می شود تا در وضعیتی که ما با تمام توان درگیر جنگ و دفع عوامل خارجی امریکا هستیم، در داخل، جبهه دیگری به وجود نیاورند.(۱)

۲

محسن نوربخش، رئیس کل بانک مرکزی، در مصاحبه ای با خبرگزاری فرانسه درباره موضوعات کلان اقتصاد ایران، سخن گفت. متوسط تولید نفت ایران، تلاش برخی کشورهای منطقه و شرکت های نفتی برای متوقف ساختن یا اندک جلوه دادن صدور نفت ایران، موفقیت دولت در

۱- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

تـأمین اقلام راهبردی مصرفی، سـهم هزینه هـای جنـگ تحمیلی در بودجه عمومی ایران، اطمینـان از کفایت ارز مورد نیاز در زمـان جنگ و تکـذیب فروش ذخایر طلا برای تأمین ارز، نقش مردم در خنثی کردن مشکلات به وجودآمـده و شـرایط ایران برای همکاری با کشورهای دیگر در ابعاد مختلف ازجمله مطالب مهمی بود که وی در این مصاحبه به آنها اشاره کرد.

به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه، نوربخش، رئیس بانک مرکزی ایران، تأکید کرد که از مارس ۱۹۸۱ (اسـفند - فروردین ۱۳۶۰) ایران به طور متوسـط یـک میلیون بشـکه نفت در روز صـادر کرده است. نوربخش یکی از طراحان سیاست های اقتصادی، مالی و صـنعتی ایران، فشارهای واردشده ازجانب برخی کشورهای عضو اوپک و شـرکت های نفتی را برای پـایین آوردن بهـای نفت مورد انتقـاد قرار داد. وی گفت: این گروه از کشورهـا و همچنین شـرکت های نفتی، تلاش می کننـد تـا این تصور را به وجود آورنـد که ایران نفت صـادر نمی کنـد یا صادرات این کشور کمتر از ۵۰۰ هزار بشـکه در روز است. نوربخش اضافه کرد که آنها از این راه می خواهنـد این باور را به وجود آورنـد که درآمدهای نفتی ما برای تأمین هزینه هایمان کافی نیست. وی یادآور شـد که سـطح صادرات نفت به دلیل وضـعیت جنگی کشور و... در هر ماه نسـبت به ماه دیگر در نوسان است، اما میزان آن به طور متوسط یک میلیون بشـکه در روز است. رئیس بانک مرکزی ایران درباره وضع اقتصادی کشـورش، وضــعیت فعلی ایران؛ یعنی جنــگ علیـه عراق و تحریـم اقتصــادی ایران در جریـان لانـه جاسوســی امریکـایی هـا، توضیحاتی داد.

نوربخش گفت: باوجود این مشـکلات، ما موفق شـده ایم احتیاجات مردم را تأمین کنیم، تولیـد گندم و برنج خود را افزایش و بـدین ترتیب وابسـتگی خود را کـاهش دهیم. وی اضـافه کرد: دولت برای زنـدگی در اوضـاع جنگی قـادر به تأمین احتیاجات خود است. نوربخش یادآور شـد: هزینه های تحمیلی جنگ با عراق بین ۲۵ و ۳۰ درصـد کل بودجه ایران را که ۲۷۰۰ میلیارد ریال (حدود ۱۸۵ میلیارد فرانک فرانسه) است، تشـکیل می دهد. وی تصـریح کرد: نرخ تورم نسـبت به اکتبر سال گذشته، ۲۵ درصـد است. وی در پاسـخ به این سؤال که آیـا ایران طبق آنچه که برخی از کارشـناسان مـالی تأکیـد می کننـد بیش از یک میلیارد دلار ذخیره دارد، گفت: من نمی خواهم میزان ذخیره کشور خود

را اعلام کنم و این حق هرکشوری است. ما توانسته ایم هزینه های خود را کنترل کنیم و طوری برنامه ریزی کنیم که به این ذخیره لطمه ای وارد نشود. نوربخش تأکید کرد: من می توانم به شما اطمینان دهم تا زمانی که جنگ ادامه داشته باشد ما هیچ مشکلی درباره این ذخایر نخواهیم داشت. رئیس بانک مرکزی ایران سپس برخی شایعات مبنی بر اینکه کشورش اخیراً ۴۰۰ میلیون دلار طلا فروخته است را تکذیب کرد. وی در پاسخ به این سؤال که آیا ایران بیش از ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار ذخیره طلا دارد گفت: ذخیره طلای ما به مراتب بیشتر است و شایان ذکر است که ما طلای خود را مبادله نکرده ایم، زیرا قانون چنین امری را ممنوع کرده است. نوربخش اضافه کرد: ما یک پالایشگاه و یکی از بنادر خود را از دست داده ایم، یک میلیون و نیم آواره جنگی و یک میلیون آواره افغانی در کشورمان داریم، اما از یک عامل مهم که مشکلات ما را خنثی می کند، برخورداریم و آن حمایت مردم است. وی گفت: هنگامی که ایران پیروز شود، ما بار دیگر پالایشگاه ها و بنادر خود را مجهز خواهیم کرد و این به معنای تغییری در اوضاع سیاسی – عمومی منطقه خواهد بود. محسن نوربخش درباره شرکای خارجی ایران گفت: سیاست ما بر این اساس است که کشوری مستقل داشته باشیم. اگر شرکای خارجی انقلاب ما را محترم شمارند و اگر قصد دخالت در امور داخلی کشور ما را نداشته باشند، بجز شرکت های امریکایی از سایر شرکت ها استقبال خواهیم کرد. رئیس بانک مرکزی ایران در پایان یادآور شد که کشورش درصدد است تأمین کنندگان احتیاجات خود را میان شرق و غرب، متنوع کند.(۱)

۱

عراق روابط تجاری، اقتصادی و بازرگانی خود را با کشورهای بلوک شرق، اتحاد جماهیر شوروی و هندوستان گسترش می دهد.

امروز در بغداد قراردادی بین عراق و بازار مشترک کشورهای بلوک شرق (کومکون) امضا شد که هدف از آن گسترش همکاری های تجاری، اقتصادی کشورهای عضو "کومکون" با دولت عراق بود. خبرگزاری کویت در توضیح بیشتر مفاد این قرارداد اعلام کرد:

براساس این موافقت نامه، دو طرف به گسترش همکاری در زمینه های بازرگانی خارجی، حمل ونقل کالا، صنایع، نیروی برق، صنعت نفت، کشاورزی و امور تکنیکی خواهند پرداخت: حسن علی، وزیر بازرگانی عراق، دراین باره گفت: همکاری کشورش با کشورهای بلوک شرق درزمینه اقتصادی بسیار گسترش یافته است. حسن علی از همکاری کشورهای بلوک شرق با عراق، که درگیر یک جنگ یک ساله با ایران است، قدردانی کرد. وی اظهار امیدواری کرد که کشورهای بلوک شرق در برنامه های آینده عراق، همکاری بیشتری مبذول دارند.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۰، بغداد - خبرگزاری کویت، ۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۹/۸/۱۳۶۰.

خبرگزاری پارس نیز از توافق اولیه شوروی و عراق درخصوص یک پروژه بزرگ اقتصادی چندوجهی خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، همکاری های روسیه و عراق در پروژه های صنعتی، ترابری، مخابراتی و خانه سازی گسترش خواهد یافت. پیش نویس همکاری های روسیه و عراق در اجرای پروژه های مزبور، در کارگروه همکاری های اقتصادی و فنی دو کشور در مسکو به امضا رسید، طبق این اسناد، خدمات لازم برای پروژه های صنعتی تکمیل شده نیز فراهم خواهد شد.(۱)

وزیر نفت هندوستان نیز از تمایل عراق برای افزایش صادرات نفت به آن کشور خبر داد. خبرگزاری فرانسه دراین باره و همچنین وضعیت کلی معاملات نفتی بین دو کشور گزارش داد. ستی، وزیر نفت هند، در دهلی نو گفت: عراق پیشنهاد کرده است که علاوه بر ۵/۳ میلیون نفت خامی که قبلاً قول تأمین آن را داده بود، ۵/۱ میلیون تن نفت خام اضافی در سال آینده به هند بفروشد. هند پس از بررسی احتیاجات آن کشور، تصمیم خود را درباره پیشنهاد عراق در مدت یک ماه اعلام خواهد کرد. قیمت ۵/۱ میلیون تن نفت خام اضافی باتوجه به هزینه سنگین حمل ونقل، بشکه ای ۶۰ سنت گران تر خواهد بود. هند قبل از آغاز جنگ عراق و ایران، از عراق سالانه ۶ میلیون تن نفت خام وارد می کرد. وزیر نفت هند گفت: کشورش از آغاز سال جاری تاکنون، معادل ۶۰۰ هزار تن نفت خام وارد کرده است. وی افزود: هند از کشورهای ایران، پادشاهی سعودی، مکزیک و الجزایر نفت وارد می کرده است.(۲)

۱

فروش اقلام راهبردی نظامی امریکایی به ارزش ۵/۸ میلیارد دلار ازجمله هواپیماهای جاسوسی آواکس به عربستان سعودی قطعی شد. به گزارش آسوشیتدپرس، سنای امریکا با ۵۲ رأی موافق و ۴۸ رأی مخالف، پیشنهاد رونالد ریگان رئیس جمهور این کشور را جهت فروش معادل ۵/۸ میلیارد دلار تسلیحات نظامی به عربستان سعودی تأیید و بدین ترتیب اولین پیروزی وی را درزمینه سیاست خارجی تثبیت کرد. این معامله تسلیحاتی شامل رادارهای پرنده و لوازم یدکی جنگنده های اف۱۵ است. در بیست ودوم مهرماه، مجلس نمایندگان با ۳۰۱ رأی مخالف دربرابر ۱۱۱ رأی موافق با معامله نظامی عربستان سعودی مخالفت کرده بود، اما وتوی کنگره، نیاز به اکثریت رأی هر دو مجلس نمایندگان و سنا را داشت. تأیید مجلس سنا به دنبال تلاش های وسیع دولت ریگان در کنگره و ازجمله ملاقات های ریگان با سناتورهای عالی رتبه در سه هفته پی درپی بود.(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۲، بلگراد - خبرگزاری پارس، ۶/۸/۱۳۶۰.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۲، ۶/۸/۱۳۶۰ صص ۹ - ۸، دهلی نو- خبرگزاری فرانسه، ۶/۸/۱۳۶۰.
۳- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس از واشنگتن.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۷ آبان ۱۳۶۰ ۱ محرم ۱۴۰۲ ۲۹ ۱اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق علاوه بر بمباران شهر آبادان و گلوله باران شهر دزفول، به منطقه کوت شیخ در جنوب کشور نیز حمله شیمیایی کرد.

هواپیماهای دشمن نیز در ساعت های ۱۲ و ۱۵:۴۰، دو بار آبادان را هدف بمب های خوشه ای قرار دادند که بمب های فرو ریخته شده در ساعت ۱۲، در خطوط مقدم نیروهای خودی و بمب های ساعت ۱۵:۴۰ در پانصد متری هتل آبادان فرود آمده، سبب آتش سوزی برخی منازل و تعدادی نخل خرما شد. در این بمباران، که از ارتفاع بالا انجام شد، تعدادی از بمب های خوشه ای در مواضع عراقی فرود آمد و خسارت هایی را به بار آورد.(۱)

توپخانه های ارتش عراق از ساعت ۱۴ تا نیمه شب، شهر دزفول را هدف گلوله های توپ قرار دادند که ۱۵ گلوله به شهر اصابت کرد و ۵ تن از مردم شهر زخمی شدند و چند باب منزل نیز تخریب گردید(۲)

توپخانه های عراقی همچنین در منطقه کوت شیخ اقدام به پرتاب یک گلوله شیمیایی کردند که براثر آن ۱۵ نفر از نیروهای خودی دچار مسمومیت شدند. سوزش گلو و بینی، درد شکم و اسهال از علائم این مسمومیت بود. پزشک معالج، این علائم را ناشی از استنشاق گازهای شیمیایی اعلام کرد.(۳)

۲

رحیم صفوی، مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، در نامه ای به فرمانده کل سپاه نتیجه بازدید از جبهه های غرب را به اطلاع وی رساند. در این نامه برای اجرای عملیات در منطقه غرب و در محور های سومار - مندلی، بانه - سردشت و پیرانشهر - سردشت و اجرای عملیات برای محاصره شهرهای طویله و بیاره عراق پیشنهادهایی مطرح شده است. همچنین اهمیت منطقه غرب برای ادامه عملیات نیروهای خودی و مزیت این منطقه نسبت به جنوب ازجمله موضوعات طرح شده در نامه مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی است. در این نامه آمده است:

۱- سند شماره ۵۸۰۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۸ به فرماندهی مرکز، ۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۳۹۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۸ به اطلاعات مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۵، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۹، آبادان - خبرگزاری پارس، ۹/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۴، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، اهواز- خبرگزاری پارس، ۸/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز)،

به استانداری استان خوزستان، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۶۶۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات دزفول به ستاد عملیاتی منطقه ۸، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۳۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه۸ به مرکز، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۴۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته از واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۵۰۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه دزفول، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۵.

«نتیجه بازدید از جبهه های سرپل ذهاب و گیلان غرب و جلساتی که با فرماندهی منطقه غرب برادر بروجردی و فرماندهی سپاه های کردستان و پاوه و فرماندهی محورهای عملیاتی سرپل ذهاب، گیلان غرب، سومار و دهلران برگزار شد، به شرح ذیل گزارش می شود: محورهای آماده عملیات:

۱. محور سومار - مندلی: عملیات این محور برای تصرف ارتفاعات مسلط بر شهر مندلی و به خطرانداختن آن شهر، که حدود ۸۰ کیلومتر تا بغداد فاصله دارد، از چهار محور زله زرد - ارتفاعات پیرعلی و سارا (ناخوانا) و کانی شیخ طرح ریزی شده که درصورت موفقیت نتایج زیر حاصل می شود:

- آزادشدن شهر سومار و ترمیم نوار مرزی ایران.

- انهدام حدود یک لشکر از عراق.

- بستن تنها راه ارتباطی عراق از جنوب به شمال، یعنی راه میان تنگ که مسیر تدارکاتی دشمن به طرف نفت شهر می باشد.

- به خطرانداختن شهر مندلی که درنتیجه آن عراق نیروی زیادی برای دفاع از شهر مندلی لازم خواهد داشت و مجبور است این نیروها را از جبهه های دیگر به این منطقه بیاورد (حداقل حدود ۲ لشکر).

برای اجرای این عملیات نیروهای ذیل پیش بینی شده است:

- تیپ مستقل تکاور ذوالفقار (موجود در منطقه).

- یک گردان زرهی (موجود در منطقه).

- یک گردان مکانیزه (موجود در منطقه).

هفت گردان سپاه به استعداد هر گردان ۳۰۰ نفر که تا یک ماه آینده به آن منطقه اعزام خواهد شد.

۲. محور بانه - سردشت و پیرانشهر - سردشت: سردشت تنها شهر شمال غرب کشور است که هنوز در محاصره ضدانقلاب می باشد و برای رساندن غذا و تدارکات از تنها راه مواصلاتی، یعنی راه هوایی (مراغه - سردشت و یا سقز - سردشت)، فقط در دو هفته گذشته ما یک فانتوم و دو هلیکوپتر از دست داده ایم.

درصورت اقدام برای بازشدن راه زمینی سردشت، نتایج زیر حاصل می شود:

- آزادشدن تنها شهری که در محاصره ضدانقلاب است و حاکمیت جمهوری اسلامی بر شهرهای غرب کشور.

- رهاشدن حداقل دو گردان از ارتش و استفاده از آنها در عملیات غرب کشور و جایگزین کردن ژاندارمری به جای آنها.

- جلوگیری از تلفات و ضایعات شدید هوانیروز و نیروی هوایی در این محور.

برای آزادشدن راه های بانه - سردشت و پیرانشهر - سردشت، ارتش آمادگی دارد و با سپاه هماهنگ شده است و احتیاج به دو گردان پاسدار می باشد که یک گردان به کردستان اعزام شود و دیگری به ارومیه و درصورت عدم اعزام نیرو با بارش اولین برف، این محور تا سال آینده همچنان بسته خواهد بود و تدارک آن از راه هوا نیز با مشکلات فراوان توأم خواهد بود.

۳. محاصره شهرهای طویله و بیاره عراق: باتوجه به اینکه فعلاً ارتفاعات مسلط در شهرهای مریوان و پاوه در دست نیروهای خودی است، بنا بر گفته فرماندهی سپاه مریوان (احمد متوسلیان) و فرماندهی پاوه (ابراهیم همت) با استفاده از دو گردان می توان به هدف های فوق رسید.

در جمع بندی ای که نسبت به عملیات جنوب و غرب به عمل آمد، یقین حاصل شد که راه پیروزی ما و پایان دادن به جنگ از غرب خواهد بود و پیشنهاد می شود که بعد از عملیات غرب سوسنگرد و بستان و تقویت جبهه دزفول، نیروهای موجود را در عملیات غرب شرکت دهیم و استراتژی جنگ را برمبنای دفاع در جنوب و تهاجم در غرب قرار دهیم؛ باتوجه به اینکه جبهه های غرب دارای این خصوصیات می باشد:

۱. احتیاج به نیروی زرهی وسیع ندارد.

۲. نیروهای پیاده ما عملاً در کوهستان بر نیروهای زرهی و پیاده عراق برتری دارند.

۳. با استفاده از وضعیت زمین در غرب، ما از تاکتیک دورزدن نیروهای دشمن به خوبی می توانیم استفاده کنیم.

۴. در غرب با نیروی کم می توان ضربات بیشتری بر دشمن زد.

۵. آسیب پذیری نیروهای ما در کوهستان کمتر از دشت می باشد.

۶. قدرت عراق که در نیروی زرهی او می باشد عملاً در مناطق کوهستانی نمی تواند مؤثر باشد و در مقابل نیروهای پیاده، آسیب پذیری نیروی زرهی او به شدت زیاد خواهد بود و کارایی نیروی پیاده در کوهستان بالاتر از نیروی زرهی است.

۷. تمام ارتفاعات مسلط بر عراق در ناحیه مرزی ما قرار گرفته است و با گرفتن ارتفاعات مرزی، عراق مجبور است برای جلوگیری از سرازیرشدن نیروهای ما به طرف شهرهای عراق، نیروهای خودش را از جنوب به طرف غرب انتقال دهد و آسیب پذیری نیروهایش در جنوب زیاد خواهد شد.»(۱)

۱- سند شماره ۴۳۶۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات به فرماندهی کل سپاه پاسداران،

۷/۸/۱۳۶۰، صص ۷ – ۱.

۱

روابط عمومی هلال احمر جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که از اول مهر تا هفتم آبان ماه، ۲۳۸ نفر پزشکیار، بهیار و مکانیک خودرو، داوطلبانه به جبهه های غرب و جنوب اعزام شده اند که از این تعداد ۲۳۴ نفر شامل ۱۴۸ امدادگر، یک نفر پزشکیار، ۶۷ راننده، ۱۳ مکانیک، ۵ نفر صافکار، جوشکار و باطری ساز از تهران به آبادان، ایلام، کرمانشاه، اهواز، سنندج، دزفول و ماهشهر و ۴ نفر امدادگر و بهیار از اصفهان به کرمانشاه و اهواز اعزام شدند. روابط عمومی هلال احمر تأکید کرد: ۹۴ نفر از برادران در ستاد امداد در جبهه آبادان به طور ثابت در امور امداد جبهه آبادان فعال هستند و در تاریخ ۸/۶/۱۳۶۰، تعداد ۲۲ قلم وسایل یدکی اتومبیل، ۴۸۰ هزار ریال از مشهد و ۱۴ دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه فولکس استیشن به مناطق جنگی ارسال شده است.(۱)

۲

ترور افراد متعهد و پیرو نظام جمهوری اسلامی، تلاش برای ضربه زدن به نیروهای دولتی و مین گذاری همچنان در صدر اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب کشور قرار دارد. این درحالی است که رادیوهای حامی این گروه ها ازجمله رادیو صدای کردستان درصدر توجیه کشتار مردم بی گناه برمی آیند. انتقال پیکر پاک ۵ شهید که در اسارت به شهادت رسیدند به شهر سقز و تسلیم شدن تعدادی از افراد گروه های مسلح غیرقانونی در شهر کامیاران و تحلیل رادیو بی بی سی دراین باره از دیگر وقایع مهم امروز در مناطق کردنشین است.

براثر انفجار بمبی که عناصر مسلح غیرقانونی در منزل یکی از اهالی اشنویه کار گذاشته بودند، "صالح ابراهیمی"، صاحب خانه، همسر و ۳ فرزند وی به شهادت رسیدند. درنتیجه انفجار این بمب در ساعت ۱۱:۳۰، خانه موردنظر به کلی ویران شد.(۲) رادیو صدای کردستان کارگذاشتن این بمب را به نیروهای جمهوری اسلامی ایران نسبت داد.(۳)ولی رادیو صوت الجماهیر عراق این حادثه را از اقدامات مخالفان جمهوری اسلامی اعلام کرد. در گزارش این رادیو آمده است: «مخالفان ایرانی به فعالیت های روزانه خود علیه افراد و تأسیسات رژیم فارسی ادامه داده اند و در شهر اشنویه یکی از طرف داران [امام] خمینی دراثر انفجار یک بمب که به وسیله مخالفان در خانه وی کار گذاشته شده بود، کشته شده است. رادیو تهران گزارش داد این انفجار باعث کشته شدن ۴ تن دیگر و ویران شدن خانه گردیده است.»(۴)

ساعت ۱۴ امروز، ۳ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در اقدامی غافلگیرانه، خودرو پلیس راه سنندج - کامیاران را به زور اسلحه ربودند و با استفاده از این خودرو وارد شهر سنندج شدند و ضمن پخش تعدادی اعلامیه در برخی مناطق شهر، به سمت نگهبان های دادگاه انقلاب و مقر سپاه در باشگاه سابق افسران تیراندازی کردند که با تیراندازی متقابل نیروهای دولتی و تعقیب این خودرو، مهاجمان با رهاکردن خودرو در خیابان شهدا، متواری شدند. در

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از روابط عمومی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۶، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۷/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵،۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۰ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۹/۸/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۴، ۹/۸/۱۳۶۰، صص ۱۹ - ۱۸ضمیمه، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۸/۸/۱۳۶۰.

این اقدام یک تن از نیروهای سپاه و یک تن از مردم عادی و احتمالاً یک تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی زخمی شدند.(۱)

در حمله نیروهای حزب دمکرات به پایگاه حسینی شهر سردشت، یک درجه دار به شهادت رسید.(۲)

به دنبال شهادت ۴ تن و زخمی شدن ۷ نفر از مردم عادی براثر انفجار مین در روستای تخته سنگی در شمال غربی کامیاران در دوم آبان، امروز گزارشگر رادیو صدای کردستان با لحنی تهدیدآمیز، مردم منطقه را خطاب قرار داد و گفت: «به شما مردم شرافتمند توصیه می کنیم که از سوارشدن به خودروهای پاسداران خودداری کنید تا بار دیگر شاهد رویداد انفجار مینی بوس و کشته شدن روستاییان بی گناه نباشیم.»(۳)

امروز پیکر ۵ تن از نیروهای بسیج و نیروهای انتظامی که در اسارت حزب دمکرات بودند و در ۲۶ شهریور سال جاری به دست عوامل این حزب اعدام شدند، از سردشت به سقز انتقال یافت تا ترتیب تشییع آنان داده شود.(۴)-(۵)

شش تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران با تسلیم خود و تحویل ۶ قبضه اسلحه به سپاه پاسداران شهر کامیاران، درخواست امان نامه کردند.(۶) گزارشگر رادیو لندن نیز با پخش این خبر که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرده که در ۵ روز اخیر حداقل ۱۳۰ تن از اعضای گروه های مسلح غیرقانونی خود را به مراکز سپاه در مناطق کردنشین تسلیم و درخواست امان نامه کرده اند، گفت: «برطبق گفته پاسداران انقلاب، حداقل ۱۳۰ چریک کُرد خود را در هفته گذشته تسلیم مقامات کرده اند. به نظر می رسد پاسداران که در ماه اکتبر و سپتامبر (شهریور و مهر)، شهرهای بزرگی را که در دست چریک ها بود، تصرف کردند، اکنون سعی می کنند که چریک ها را از روستاهای باقیمانده که سنگر آنهاست بیرون برانند.»(۷)

۱

امروز عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای مشهد، تهران، هشتپر و کرج چند عملیات ترور و بمب گذاری انجام دادند که در جریان بمب گذاری این افراد در خط راه آهن تهران - خرمشهر، ۲ کودک به شهادت رسیدند و ۴ تن از کارکنان راه آهن زخمی شدند. فرزند آیت الله مشکینی نیز، که از افراد گروه مارکسیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر بود، در شهر تنکابن دستگیر شد.

دو تن از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۹ صبح امروز در خیابان رودکی مشهد، کارگر یک مغازه لبنیات فروشی را، که فردی متعهد و انقلابی بود، با شلیک چند گلوله، از ناحیه

۱- سند شماره ۳۰۰۸۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ - (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات،

۷/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰، صص ۱۴ - ۱۳ ضمیمه، صدای کردستان ایران، ۷/۸/۱۳۶۰.

۴- این ۵ نفر جزء اسرایی بودند که در زندان های حزب دمکرات نگه داشته می شدند و بنا به گزارش رادیو صدای کردستان، حزب دمکرات آنها را به تلافی کشته شدن ۵ تن از عناصر حزب در آن تاریخ اعدام کرده است. (کتاب ۱۵ روزشمار جنگ ایران و عراق، ۲۶/۶/۱۳۶۰.)

۵- سند شماره ۱۳۹۳۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ گروه اطلاعات) به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۶- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۹؛ و- سند شماره ۲۷۰۳۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی ستاد مرکز، ۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۸ ، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۲/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۳۳ به نقل از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

فک و گلو زخمی کرده، گریختند. فرد مجروح با کمک مردم به بیمارستان منتقل و درمان شد.(۱)

در مسیر خط راه آهن تهران – خرمشهر در کیلومتر هشت گذرگاه آدران در جنوب غربی تهران، افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بمبی را برای تخریب خط راه آهن کار گذاشته بودند که این بمب در ساعت ۹:۵۰ و قبل از عبور قطار منفجر شد. براثر انفجار این بمب، دو کودک خردسال به نام های فرهاد و رشید ابی زاده، که از فرزندان یک چوپان محلی بودند، شهید و ۴ تن از کارکنان راه آهن زخمی شدند.(۲)

در شهرستان هشتپر استان گیلان، نیروهای سازمان مجاهدین یک بمب دست ساز (سه راهی) را به داخل بانک ملی این شهر واقع در خیابان امام خمینی پرتاب کردند که براثر انفجار آن شیشه های این بانک خرد شد. هم زمان با این اقدام، افراد این سازمان یک سه راهی دیگر را نیز به منزل یکی از روحانیون این شهر پرتاب کردند که خسارت های مالی اندکی ایجاد کرد.(۳)

در ساعت ۱۴:۳۰ در شهر مشهد، ۲ تن از افراد مجاهدین خلق (منافقین) قصد داشتند یک خودرو پژو را به زور اسلحه سرقت کنند که با ورود خودرو گشتی سپاه به محل و در درگیری پیش آمده، یکی از افراد مسلح این سازمان کشته و نفر دیگر، که یک دختر بود، دستگیر شد.(۴)

در کرج، ۲ تن از مسئولان شاخه نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) این شهر در درگیری با نیروهای دادستانی انقلاب به هلاکت رسیدند.(۵)

علیرضا مشکینی، فرزند آیت الله مشکینی امام جمعه موقت تبریز، از اعضای سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر که از مدت ها پیش تحت تعقیب بود، در شهر تنکابن دستگیر شد. وی هنگام دستگیری با ازبین بردن برخی مدارک همراه خود، قصد فرار داشت که با هشیاری پاسداران موفق به این کار نشد.(۶)

۱

همکاری تبلیغاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با نشریه های غربی علیه جمهوری اسلامی ایران موضوعی است که خبرگزاری پارس در گزارشی به آن پرداخته است. در بخشی از این گزارش به دو مورد سندسازی و جعل خبر سازمان مجاهدین و چاپ آن در نشریه های غربی اشاره شده است. در اولین سند جعلی آمده است که سرپرست فرمانداری سقز به همه ادارات و سازمان های دولتی این شهر ابلاغ کرده که در انتخابات ریاست جمهوری شرکت کنند و مسئولان ادارات نیز موظف اند اسامی کسانی را که در انتخابات شرکت نمی کنند به فرمانداری گزارش کنند. رونوشت این نامه جعلی در نشریه افریقا و آسیا، که ۱۵ روز یک بار در پاریس چاپ می شود، همراه با مقاله ای مفصل چاپ شده است. در دومین اقدام، سند جعلی دیگری در

۱- روزنامه کیهان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۹/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۳- سند شماره ۵۸۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی ستاد مرکزی، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۴- روزنامه کیهان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، ساری - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰.

روزنـامه الوطن العربی (چاپ پاریس) منتشـر شـده است که در آن از قول رئیس اداره آموزش وپرورش سـقز بخشـنامه جعلی دیگری با مضمونی مشابه بخشنامه فوق چاپ شده است.

هفته نامه اکسپرس نیز عکسـی از اعدام سـرگرد قاسم ژیان پناه، شکنجه گر معروف ساواک، به چاپ رسانده و در توضیح آن نوشـته است که این فرد کسـی است که به جرم همجنس بـازی اعـدام شـده است. به گزارش خبرگزاری پـارس، یکی دیگر از روزنـامه هـای فرانسوی در مقاله ای تحت عنوان "۲۰۰ کودك در تهران تیربـاران شدنـد"، عکس دوران کودکی چهار تن از اعضای سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) را چاپ کرده است تا به خواننـده این نکته را القا کنـد که افراد اعـدام شـده کودك بودند.(۱)

۱

درپی شـهادت غضـنفر خاونـد، دانشـجوی عضو انجمن اسـلامی دانشـجویان ایرانی در شـهر رم ایتالیـا، جامعه فارغ التحصـیلان خارج از کشور، امروز بعدازظهر در مقابل سـفارت ایتالیا در تهران تظاهراتی در اعتراض به این جنایت برگزار کردند. شـرکت کنندگان در این تظاهرات خواستار رسیدگی و تعقیب عاملان این جنایت شدند.(۲)

۲

درپی معرفی میرحسـین موسوی برای تصـدی پست نخست وزیری ازجانب رئیس جمهور، امروز به منظور تأیید صـلاحیت وی در مجلس رأی گیری شـد و از ۱۹۵ رأی اخذشده، ۱۱۵ تن موافق، ۳۲ تن مخالف و ۴۸ تن رأی ممتنع دادنـد و بدین ترتیب وی توانست بعد از شـهید محمدعلی رجایی، شهید محمدجواد باهنر و محمدرضا مهدوی کنی به عنوان چهارمین نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران مشغول به کار شود.(۳)

۱- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰، ص۸ – ۷ ضـمیمه، تهران – خبرگزاری پـارس، ۷/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- روزنامه کیهان، ۷/۸/۱۳۶۰، ص۱.

رادیو کلن در مقاله ای رادیویی به تشریح مواضع کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد درباره ایران پرداخته است. در این گفتار همچنین نامه هفته گذشته مهدی نواب، سفیر ایران در آلمان غربی، نیز بررسی شده است. در این مقاله آمده است:

«کمیسیون بین المللی حقوق بشر وابسته به سازمان ملل متحد اعلام کرده است که جمهوری اسلامی ایران به وظایفش مبنی بر ارائه گزارش جهت رعایت حقوق بشر در آن کشور عمل نکرده است. درحالی که ایران نیز مانند ۶۶ کشور دیگر قرارداد بین المللی مربوط به حقوق بشر در سازمان ملل متحد را امضا کرده و خود را به رعایت آن مقید و ملزم ساخته است. مطرح شدن گزارش ایران در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد باعث شده که کمیسیون مذکور، که درحال حاضر از نوزدهم ماه اکتبر در شهر بن، پایتخت آلمان فدرال، تشکیل جلسه داده است، به موازات گزارش دولت های ژاپن، اردن، هلند و مراکش درباره حقوق بشر در ایران، که هنوز گزارش آن واصل نگردیده است، به بحث و گفت و گو بپردازد. درارتباط با جمهوری اسلامی ایران، کمیسیون حقوق بشر در بن اعلام داشت که جریانات اخیر در ایران، افکار عمومی جهان را نگران و متوجه آن کشور ساخته است. شنیدن این نوع اظهارات به حدی برای مقامات ایرانی پردردسر و ناراحت کننده است که روز سه شنبه [۲۹/۷/۶۰]، مهدی نواب، سفیر جمهوری اسلامی ایران در بن، علی رغم عرف و مقررات دیپلماتیک، دست به اقدامات باورنکردنی علیه وزیر دادگستری آلمان فدرال بزند، زیرا وی با انتشار و توزیع یک نامه سرگشاده، وزیر دادگستری آلمان فدرال را به طور شدیداللحن به باد انتقاد گرفته و در نامه مذکور این نکته را مورد تأکید قرار داده است که وزیر دادگستری آلمان فدرال مجاز نیست که درباره ایران و یا کارهایی که در آن کشور می گذرد به ابراز عقیده بپردازد. وزیر دادگستری آلمان فدرال در ضیافتی که روز پنجشنبه گذشته به افتخار اعضای هجده گانه کمیسیون رسیدگی به حقوق بشر ترتیب داده شده بود، عیناً گفته بود که در دستور مذاکرات کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد، ایران نیز مورد بحث و گفت وگو قرار گرفته است. [وی تأکید کرده بود که] من به عنوان نماینده کشوری که پیوسته با ملت ایران دارای مناسبات حسنه و دوستانه بوده است، ناراحتم از اینکه زنجیر یا موج اعدام های پی درپی، پاره و متوقف نمی شود، درحالی که این نوع اقدامات مغایر با روح و قوانین مربوط به حقوق بشر و به معنای نضج آن است.

مهدی نواب، سفیر جمهوری اسلامی ایران در آلمان، درعین اینکه کوچک ترین اشاره ای به اوضاع و موقعیت ایران درارتباط با کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد نکرده است، وزیر دادگستری آلمان فدرال را محکوم می سازد که وی حق آن را ندارد که درباره رعایت حقوق بشر در ایران صحبت و یا اظهارنظر کند. در نامه سرگشاده نواب آمده است که وزیر دادگستری آلمان فدرال درباره جنگ، توطئه، ترور و سوءقصدهایی که به جان مردم بی گناه ایران می شود، مهر

سکوت بر لب زده و تنها پیرامون واکنش های دولتی به سخنرانی پرداخته است. مهدی نواب، سفیر جمهوری اسلامی ایران، در نامه سرگشاده ای می افزاید: "کسی که دربرابر تحمیلاتی که به یک ملت می شود سکوت اختیار می کند، حق آن را هم ندارد که دربرابر واکنش ملت، به اظهارنظر بپردازد." نواب درعین آنکه به وزیر دادگستری آلمان فدرال اتهام رفتار دوگانه را وارد می سازد، ابراز امیدواری می کند که ملت تحت فشار، زمانی در مبارزاتش پیروز گردد.»(۱)

۱

وزیر خارجه امریکا راهبرد سیاست خارجی امریکا را در قبال ایران ایجاد یک رژیم میانه رو در ایران اعلام کرد.

به گزارش رادیو صدای امریکا، الکساندر هیگ، وزیر امور خارجه امریکا در هم اندیشی ناشران و سردبیران امریکا، که در تالار وزارت امور خارجه تشکیل شده بود، در سخنانی درباره اصول سیاست خارجی ایالات متحده، به سیاست امریکا درباره ایران اشاره کرد و گفت: سیاست خارجی امریکا درباره ایران بدون شک باید براساس اهمیت راهبردی و تاریخی آن برای امریکا استوار باشد. وزیر امور خارجه امریکا گفت: ما نگرانی خود را درخصوص وجود رژیم های فعلی در تهران پنهان نمی کنیم. از سوی دیگر، ما درمورد اختلاف های ایران و عراق روشی بی طرفانه پیش گرفته ایم، چراکه به مناسبات درازمدت تاریخی خود توجه داریم و کوشش می کنیم آنچنان سیاستی در پیش گیریم که نتیجه آن ایجاد یک رژیم معتدل در تهران باشد که دست کم با سیاست ها، منافع و ارزش های جهانی هماهنگ باشد و درحال حاضر چنین رژیمی در تهران وجود ندارد.(۲)

۲

نمایندگان سیزده کشور عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در شهر ژنو سوئیس گرد هم آمدند تا درباره طرح قیمت گذاری یکسان نفت صادراتی تصمیم بگیرند. رادیو لندن به بهانه این گردهمایی، در مقاله ای علل وجود اختلاف در کشورهای صادرکننده نفت را بررسی کرده است. محورهای اصلی مقاله به این شرح است: میزان صادرات نفت ایران، تغییرات صدور نفت ایران پیش و پس از انقلاب اسلامی، سوءاستفاده برخی کشورها از کاهش صدور نفت ایران بعد از انقلاب، سیاست عربستان در افزایش صدور نفت تا ۱۰ میلیون بشکه در روز

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰ صص ۸ - ۷، رادیو کلن، ۷/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱ ضمیمه، رادیو صدای امریکا، ۹/۸/۱۳۶۰.

و کـاهش دادن قیمت نفت، تـاریخچه ای از گردهمـایی وزیران نفت اوپـک از سـال گذشـته تابه حال و بازشـکافی نقش های موجود در بین این کشورها، اصـلی ترین موضوع دستور کار اجلاس فعلی ژنو و استقبال نویسنده این مقاله رادیویی از سیاست عربستان سعودی در افزایش تولید نفت و کاهش قیمت ها. در این مقاله آمده است:

«امروز نماینـدگان سـیزده کشور عضو سازمان کشورهای صادرکننـده نفت اوپک در شـهر ژنو جلسه ای ویژه تشـکیل دادند تا عـاقبت طرح قیمت گـذاری واحـد نفت صـادراتی خود را عملی کننـد. موضوع بهای نفت صادراتی اوپک به طورکلی پس از تغییر رژیم در ایران؛ یعنی نزدیـک به سه سـال پیش، آغـاز شـد. ایران که تـا اواسـط سال ۱۹۷۸ بـا صـدور روزانه نزدیک به ۶ میلیون بشـکه نفت در روز پس از عربستان سعودی بزرگ ترین صادرکننده اوپک بود، در ماه های اول سال ۱۹۷۹؛ یعنی پس از انقلاب، ناگهان حجم صادرات روزانه اش به یک سوم تنزل پیدا کرد. در این هنگام، بعضی از اعضای اوپک برای پرکردن این کمبود، اقـدام به افزایش حجم تولیـد خود کردنـد، با این امیـد که کمبود حاصل از نزول تولیـد ایران باعث افزایش سـطح تقاضـای جهـانی شـده و درنـتیجه قیمت هـا بالاـ خواهـد رفت، ولی بی خـبر از اینکه کشورهـای صـنعتی غرب یـا بزرگ ترین مشتریـان نفت اوپـک، خود بـا مشـکل رکود اقتصـادی روبه رو بودنـد و درعین حال فکر یافتن راه های دیگر تولیـد انرژی، به علاـوه اجرای طرح هـای صـرفه جویی در مصـرف، سـطح تقاضـا را به شـدت ثـابت نگـاه داشـته بود. برهم خوردن نظم قیمت گـذاری اوپک اگر تنها یک نتیجه به بار آورده باشد، آن تحت فشارگذاردن بیش ازپیش کشورهای درحال رشد بود که پول لازم برای خرید نفت مورد احتیاج خود را نداشـتند و از سوی دیگر، به خاطر رکود اقتصادی در جهان صـنعتی، کسب اعتبار و کمک های اقتصادی را نیز مشـکل تر از گذشـته می دیدنـد. دراین میان، تنها کشور عضو اوپک که از ابتـدای امر افزایش بی رویه بهای نفت را مضـر حال تولیدکنندگان و مصـرف کنندگان نفت تشـخیص داد، عربسـتان سـعودی بود. شیخ یمانی، وزیر نفت عربسـتان، در گردهمایی های مختلف اوپک این نکته را خاطرنشان ساخت که نفت گران بـدون مشتری نه تنها درآمـدی نصیب هیـچ کس نخواهـد کرد، بلکه اقتصاد جهان را که رونق و عملکردش با درآمـد صادرکننـدگان نفت رابطه ای مسـتقیم دارد، به مخاطره خواهـد انـداخت و در اجرای این اسـتدلال اقتصادی، سـطح تولید خود را به بیش از ۱۰ میلیون بشـکه در روز افزایش داد و آن را بـا بهـایی نـازل به بـازار عرضه فرسـتاد. جـاری شـدن سـیل نفت ارزان سـعودی به بازارهـای جهانی از آن دریاچه ای ساخت که مشاهده وفورش، از هراس مصرف کنندگان کم کرد و در اصطلاح اقتصادی، توازن بین عرضه و تقاضا به نفع خریدار برهم خورد.

کاهش روزافزون درآمـد اعضای تندرو اوپک از نفت صادراتی شان، سـرانجام به یک رشـته ملاقات منجر شد که آخرین آن در ماه اوت گذشته [بود که] باز هم به نتیجه ای نرسید. دیدار امروز [اعضای]

اوپـک در ژنو، دومین گردهمـایی اعضای سـیزده گانه این باشـگاه نفتی در سه ماه گذشـته است تا شایـد برای تنظیم جـدولی جهت قیمت گذاری واحد بهای نفت، به توافق برسند. در دو سال گذشته، تفاوت قیمت بین نفت صادراتی اعضای اوپک تا ۸ دلار برای هر بشکه هم رسـید، ولی این بـار، نـاظران امـور نفـتی معتقدنـد که به خـاطر تغییر عقیـده دولت ونزوئلا و همچنین موقعیت مستحکم شـیخ یمانی، وزیر نفت عربسـتان سـعودی، توافق تقریباً حتمی خواهـد بود. وزیر نفت سـعودی پس از دیدار نـاموفق اعضـای اوپـک در ماه اوت گذشـته، روشن ساخت که در هیـچ گردهمایی دیگری بر سـر تنظیم روش قیمت گـذاری واحد شرکت نخواهد کرد، مگر آنکه توافق حتمی باشد. تحولی که انتظار وصول به آن در ژنو می رود، ظاهراً بهای نفت خام سبـک عربسـتان سـعودی را که برای کشورهـای اوپـک شاخص قیمت گـذاری است، از ۳۲ دلار برای هر بشـکه بـه ۳۴ دلار افزایش خواهد داد. در ازای دادن این امتیار، عربسـتان سـعودی از آن گروه از کشورهای اوپک که بهای نفتشان را در سطحی بالا نگاه داشـته انـد و در میان آنها می توان به الجزایر و لیبی اشاره کرد، خواهد خواست تا نفت بشـکه ای ۴۰ دلار خود را به سطحی نزدیـک به بهـای نفت شاخص، یعنی ۳۴ دلار برساننـد. البته، برای انواع مرغوب تر نفت، جـدولی تنظیم خواهـد شد تا تفـاوت بین مرغوبیت و نزدیکی محـل تحویل به بازار مصـرف و سایر ملاحظات در تعیین بهای نفت تأثیر گـذار باشـد. یکی از علـل مخـالفت عربسـتان سـعودی بـا بالا نگه داشـتن بهـای نفت بعضـی از اعضـای اوپک، همواره این بوده است که این گونه تصـمیمات، دارای هیـچ گونه منطق اقتصـادی نبوده و صـرفاً به خـاطر مسائـل سیاسـی اتخـاذ شـده است. عـاقبت با نزول سـطح تقاضای جهانی برای نفت، این گروه از کشورهای اوپک ناچار شدنـد به طور یک جانبه و بدون وجود یک جدول مشـخص، بهـای نفت خـود را کـاهش دهنـد. اولین کشـور در این گروه، نیجریه بود که بـا اقرار به این حقیقت که کـاهش درآمـد ارزی کشـور از نفت، برنـامه هـای توسعه اقتصـادی ایـن کشـور را بـه مخـاطره افکنـده است، بهـای نفت خـود را پـایین آورد، ولی کشورهای تندروتر نظیر الجزایر و لیبی همچنان بهای نفت خود را در سطح بشکه ای ۴۰ دلار نگاه داشتند تا شاید سطح تقاضا افزایش یابـد. ... حقیقت امر این است که نوسان های موجود در بازار آزاد، حال برای هر کالایی باشـد، بیش از توافق اداری و رسـمی گروهی کارشـناس و وزیر، در تعیین بهای آن مؤثر خواهـد بود، زیرا همان طور که در نمونه عکس آن مشاهـده شـد، تصـمیمات سیاسـی کشورهـای تنـدرو عضو اوپک در بالا نگاه داشـتن بهای نفتشان نتوانست درآمـد مورد انتظارشان را فراهم کند، زیرا تصمیمات سیاسی و حقایق اقتصادی به قول معروف حتی با صد من سریش هم به هم نمی چسبند. به طور مثال، اگر وزیران اوپـک در ژنو تصـمیمی درجهت تثبیت قیمت های نفتشان حتی تا پایان سال جاری میلادی اتخاذ کننـد، یک زمسـتان سرد و طولانـی در نیم کره شـمالی و یا ادامه جنگ بین ایران و عراق، که دو عضو عمـده اوپک هسـتند، می توانـد ظرف چند هفته تعادل بین عرضه و تقاضای جهانی برای نفت را برهم زده و قیمت ها را تغییر دهد.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۳، ۸/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲ ضمیمه، رادیو لندن، ۷/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۸ آبان ۱۳۶۰ ۲ محرم ۱۴۰۲ ۳۰ اکتبر ۱۹۸۱

۱

درپی قطعی شدن عملیات آینده ایران در محور سوسنگرد - بستان، تحرکات نیروهای خودی و دشمن در این محور افزایش یافت. در همین خصوص امروز سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، دیدار کرد و درباره وضعیت جبهه های جنگ و عملیات آینده سپاه و ارتش در منطقه سوسنگرد و کرخه کور گزارش داد. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی درباره این ملاقات گفت: «پیش ازظهر، سرهنگ صیاد شیرازی آمد و برنامه های آینده جنگ (عملیات آینده در منطقه عمومی سوسنگرد) را گفت. طرح خوبی به نظر می رسد.»(۱)

گزارش ارتش جمهوری اسلامی درباره فعالیت های ارتش عراق در محور غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور نیز حاکی است: «در وضعیت کلی دشمن تغییر عمده ای حاصل نشده است و دشمن کماکان به تقویت نیرو در منطقه غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور مشغول می باشد. ... دشمن هر شب سعی می کند به مدت یک ساعت مواضع یگان های لشکر [۱۶ زرهی قزوین] به ویژه در غرب سوسنگرد را زیر آتش شدید خود قرار دهد تا بتواند حداکثر تلفات و ضایعات را به یگان ها وارد آورد و ازطرفی یگان های خودی را با اجرای چنین آتش هایی که شباهت زیادی به آتش تهیه دارد عادت داده و در یک فرصت مناسب تک خود را اجرا نماید.» همچنین در این گزارش آمده است: «باتوجه به نقل وانتقالات اخیر دشمن در جبهه های سوسنگرد و جنوب کرخه کور، احتمالاً دشمن قصد دارد واحد احتیاط خود را در هویزه مستقر نماید.(۲) با نگرش به اینکه دشمن هر دو جبهه مذکور را به طور قابل ملاحظه ای تقویت نموده است، این تقویت ها اخیراً

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ هشتم، ۱۳۸۶، ص ۳۵۱.

۲- ین گزارش به نقل وانتقال یگان های دشمن در تاریخ ۷/۸/۱۳۶۰ اشاره شده و آمده است: در ساعت ۱۷:۰۰ مورخه ۷/۸/۱۳۶۰ ستونی از دشمن به استعداد ۳۷ دستگاه تانک و نفربر از مقابل پل فردوس، واقع در جنوب کرخه کور به طرف غرب (هویزه) درحال حرکت مشاهده شده است.

در این مناطق به دشمن این امکان را می دهد که در آینده برای حفظ موقعیت سیاسی و نظامی خود، در جبهه های مذکور برعلیه یگان های خودی تا شروع فصل بارندگی تک نماید.»

در ادامه گزارش آمده است: «برابر شناسایی انجام شده، افراد پیاده دشمن درحدود ۲۰۰ الی ۳۰۰ متری شمال کرخه کور واقع در مقابل پل حبانیه استقرار و خاکریزهای زیادی در عمق این مناطق احداث نموده اند. به نظر می رسد که دشمن قصد دارد پل حبانیه را به طور کامل تأمین نماید تا احتمالاً در موقعیت مناسب به منظور اجرای حمله به یگان های خودی، ادوات زرهی خود را از این پل عبور داده و همچنان سرپل را به طور کامل در دست داشته باشد.» در پایان این گزارش ضمن اشاره به تقویت نیروهای دشمن آمده است: «دشمن همچنان مبادرت به اعزام گشتی های شناسایی در ساعات مختلف برای شناسایی به جلو مواضع یگان های خودی نموده و یادآوری می شود، دشمن اخیراً فعالیت گشت زنی خود در منطقه یگان های لشکر (۱۶ زرهی قزوین) را افزایش داده است.»(۱)

در همین خصوص، گزارش نیروهای اطلاعاتی سپاه از محور حمیدیه حاکی از آن است که در طول دیروز و امروز، تحرکات ارتش عراق در محدوده پل قیصریه در امتداد کرخه نور و جاده قابل توجه بوده است. ارتش عراق علاوه براینکه در محورهای سوسنگرد و بستان تقویت نیرو و تحکیم خطوط پدافندی را به منظور کاهش آسیب دربرابر حملات احتمالی ایران در دستور کار قرار داده است، این رویه را در محور حمیدیه با جدیت پیگیری می کند از همین رو، تیپ ۴۹ پیاده لشکر ۱۱ عراق در جنوب کرخه نور گسترش یافته و به تازگی تیپ۱۶ لشکر۶ نیز به جای تیپ۴۳ لشکر۹ وارد منطقه جنوب کرخه نور شده است. در ۴۸ ساعت گذشته نیروهای عراقی مستقر در این منطقه تانک ها و نفربرهای خود را از پشت جاده جهاد سازندگی به سمت پل های دوم، سوم و چهارم انتقال داده اند و بخشی از این تانک ها را در سمت راست پل قیصریه مستقر کرده اند.(۲)علاوه براین، دشمن در جنوب و غرب قیصریه (در فاصله بین جاده جهاد سازندگی و رودخانه کرخه نور) درحال تکمیل خاکریزی است که در غرب قیصریه به طول ۲۰۰ متر احداث کرده که این خاکریز با روستای قیصریه حدود ۷۰۰ متر فاصله دارد.(۳)

۱- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبادان ۱۳۶۰)، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸، صص ۲۱۹ - ۲۱۸.
۲- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۴۱، گزارش شماره ۳۹۲، آبان ۱۳۶۰.
۳- همان، ص۱۴۵، گزارش شماره ۳۹۳، آبان ۱۳۶۰.

۱

امروز جنگنده ها و توپخانه های ارتش عراق شهرهای پیرانشهر، آبادان، اهواز، دزفول و پاوه را هدف قرار دادند و به این شهرها و مردم خسارت هایی وارد کردند. در مقابل، هواپیماها و توپخانه های ایران نیز به هدف هایی در شمال غرب عراق حمله کردند.

در این روز یک فروند جنگنده نیروی هوایی عراق با عبور از مرزهای غربی ایران وارد حریم هوایی شهر پیرانشهر شد و یک راکت به روستای "سیلوه" در شمال این شهر پرتاب کرد که براثر آن ۴ تن از اهالی روستا، ازجمله ۲ کودک زخمی شدند.(۱)

در ساعت ۱۴:۳۰ نیز ۲ فروند هواپیمای دشمن در آسمان آبادان ظاهر شده پس از ریختن اعلامیه در سطح شهر، با آتش پدافند هوایی نیروهای خودی متواری شدند. شهربانی آبادان نیز گزارش داد: شهر آبادان چندین بار هدف حمله توپخانه ها و هواپیماهای دشمن قرار گرفت که موجب آتش سوزی های فراوان شد. در این شهر امروز ۵ تن شهید و ۵ نفر مجروح شدند.(۲)

توپخانه های ارتش عراق نیز از ساعت ۹:۳۰ صبح تا بعدازظهر، ۲۵ گلوله به سوی شهر اهواز شلیک کردند که درنتیجه آن به منزلی در خیابان مولوی، گرمابه گلستان در خیابان مهدوی و ساختمان جهاد سازندگی در سه راهی لشکر خسارت هایی وارد شد.(۳)

شهر دزفول نیز امروز هدف چندین گلوله توپ قرار گرفت که شهادت ۳ نفر از مردم شهر و تخریب چند منزل مسکونی از پیامدهای آن بود.(۴)علاوه براین، چندین گلوله توپ به اطراف شهر پاوه اصابت کرد که تلفات و خسارتی در بر نداشت.(۵)

از سوی دیگر، هواپیماهای ایرانی به کارخانه برق "دبس" و سد "دوکان" در استان سلیمانیه عراق حمله و خسارت هایی به تأسیسات آنها وارد کردند.(۶) فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در اطلاعیه شماره ۵۰۷ با اعلام حمله هواپیماهای ایران به این دو منطقه، ادعا کرد که ۳ فروند از این هواپیماها را سرنگون کرده است. براساس این ادعا، سرنگونی ۲ فروند از این هواپیماها به وسیله پدافند هوایی انجام شده و یک فروند نیز به وسیله جنگنده های عراقی در نبردی هوایی سرنگون شده است.(۷)همچنین نیروهای خودی در گلوله باران محل استقرار نیروهای عراقی در ارتفاعات "زله زرد"، چندین سنگر دشمن را منهدم کردند. در این گلوله باران ۲۰ تن از نیروهای عراق کشته و ۱۰۵ نفر زخمی شدند.(۸)

۲

روزنامه کیهان از کمک های اقشار گوناگون مردم شهرها و روستاهای مختلف و مقدار و نوع کمک ها گزارشی به شرح زیر تهیه کرده است:

«اهدای کمک های نقدی و جنسی مردم ایثارگر به رزمندگان پرتوان اسلام در جبهه های نبرد حق علیه باطل و نیز خواهران و

برادران صدمه دیده از جنگ تحمیلی همچنان ادامه دارد. دراین رابطه ازسوی کارکنان و دانش آموزان دبستان شهید محسن پور روستای کاریز تربت جام،

ص: ۳۹۹

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۹/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، ارومیه.

۲- تقویم تاریخ دفاع مقدس، پیشین، ص۲۱۷.

۳- سند شماره ۳۱۸۹۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۵، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۰، تهران خبرگزاری پارس از اهواز، ۹/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۴، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۵، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۰، تهران - خبرگزاری پارس از اهواز، ۹/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۰۰۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۶- سند شماره ۳۰۰۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۴، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱، رادیو صوت الجماهیر، ۸/۸/۱۳۶۰، بیانیه نظامی شماره ۵۰۷ فرماندهی کل نیروهای مسلح.

۸- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۹.

اهالی روستاهای قاسم آباد، زوزن، فیض آباد تربت حیدریه، دانش آموزان مدارس سلمان فارسی، پروین اعتصامی و عنصری بجنورد و روستاییان این منطقه و نیز کارکنان اداره کل مخابرات خراسان، کارکنان دفتر حفاظت آثار باستانی خراسان و کارکنان بانک کشاورزی اسفراین، جمعاً مبلغ ۸۴۴,۹۷۶ ریال به انضمام مقدار ۱۷۴۵ کیلوگرم گندم به منظور کمک به آوارگان جنگی اختصاص داده شد. ازسوی ستاد پشتیبانی جنگی جهاد سازندگی استان یزد، ۵ کامیون حامل ۵ تن خرما، ۱۶ تن آرد، ۱۷۰ تخته پتو، ۶۰ کارتن انار، ۴۰ طاقه نایلون، ۸ کارتن کنسرو و پسته، ۷ گونی قند، ۹۰ کیلو روغن، ۱۶ کارتن مایع ظرف شویی و ۱۲ عدد چراغ خوراک پزی از محل کمک های مردم یزد جهت کمک به رزمندگان اسلام به اهواز و سنندج ارسال شد.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس از تبریز، اهالی و کارکنان ادارات شهرستان گرمی و روستاییان تابعه، مبلغ ۲ میلیون ریال به حساب بنیاد امور جنگ زدگان واریز کردند. همچنین ازسوی روستاییان بخش شبستر، مبلغ ۳۸۰,۰۰۰ ریال به برادران جنگ زده کمک شد.

کارکنان بهداری و بهزیستی شاهرود یک روز حقوق خود معادل مبلغ ۴۵۲,۴۴۲ ریال، کارکنان سرجنگلداری کل آذربایجان غربی مبلغ ۴۹۰,۲۳ ریال و همچنین از محل جمع آوری کمک مردم در محل نمایشگاه "با شما در جبهه"، که ازسوی انجمن اسلامی ژاندارمری و اداره کل ارشاد اسلامی در ارومیه ترتیب یافته بود، مبلغ ۱۴۰۰۰ ریال جمع آوری و به حساب ویژه جنگ زدگان واریز شد. ازسوی دانش آموزان مدارس سیرجان مبلغ ۲,۲۰۱,۵۰۰ ریال و ازطرف کارکنان پست شهرستان های بندر انزلی، لنگرود و آستارا مبلغ ۲۹۰,۶۲ ریال، ازسوی مردم قزوین ۹ کامیون حامل ۲۰۰ جعبه انار، ۱۸ تن ایرانیت، نان لواش، گوجه فرنگی، موتور یخچال، رگلاتور، مرغ تازه، برنج، گونی، پسته و مقداری دیگر مواد غذایی دراختیار ستاد پشتیبانی مناطق جنگی قزوین قرار گرفت که به مناطق جنگی در جنوب و غرب کشور ارسال شد.»(۱)

۱

عوامل گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای بوکان، سلماس، ارومیه، سردشت، دیواندره و سقز به نیروهای خودی حمله کردند و خسارت هایی را به بار آوردند. در این حملات، به مهاجمین نیز تلفاتی وارد شد.

نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران در جاده بوکان - میاندوآب به نیروهای ارتش، که عازم بوکان بودند، حمله کردند. در این حمله یک درجه دار ارتش به شهادت رسید. نیروهای مهاجم با آتش متقابل نیروهای ارتش متواری شدند.(۲)رادیو صدای کردستان درباره آسیب های واردشده به نیروهای خودی در این عملیات مدعی شد: پیش مرگان دسته مسعود از هیز بیان در مسیر بوکان - میاندوآب یک ستون نظامی را به کمین انداختند و ۱۰ تن از نیروهای آن را کشتند.(۳)

در منطقه جنوب سلماس نیز عناصر مسلح غیرقانونی در روستای زرین ده به یک خودرو

۱- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۹/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۶ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

سیمرغ سپاه پاسداران که از روستای کوزه رش عازم سلماس بود، حمله کردند. این اقدام به شهادت یکی از افراد سپاه انجامید.(۱)

در روستای "صوفیان" در منطقه عمومی "هشتیان" در شمال غربی ارومیه، عناصر مسلح غیرقانونی به مقر سپاه حمله کردند که آسیبی جزئی به ساختمان وارد شد. این حمله تلفاتی در پی نداشت.(۲)

عناصر مسلح غیرقانونی یک پادگان نیروهای خودی را در سردشت هدف چندین گلوله توپ و خمپاره قرار دادند که براثر آن یک سرباز زخمی شد.(۳)

عوامل حزب دمکرات ساعت ۱۷ امروز در جنوب شرقی سقز در محور دیواندره به سقز، با ایجاد راه بندان، ۲ تریلی حامل سیمان و ۲ خودرو شهرداری را ربودند و هر ۴ نفر راننده این خودروها را نیز به گروگان بردند.(۴)

عناصر این حزب همچنین در پنج کیلومتری سقز به ساختمان محل استقرار گروهان مالک اشتر تیراندازی کرده و متواری شدند. این تیراندازی خسارت یا تلفاتی درپی نداشت.(۵)

۱

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) سه عملیات تروریستی در شهرهای هشتپر، ارومیه و کرمانشاه انجام دادند که خسارت و تلفات چندانی درپی نداشت.

نیروهای امنیتی ایران در سه عملیات ۲ خانه تیمی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در شهرهای هشتپر و تهران و یک خانه تیمی چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت) را در شهر بندرعباس شناسایی و تصرف کردند. همچنین در این روز ۱۲ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با اظهار ندامت از رفتار گذشته خود، آزاد شدند.

در این عملیات ها ۳ تن از نیروهای سازمان دستگیر شدند، یک تن کشته شد و تعدادی سلاح و مهمات نیز به دست آمد.

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۹ امروز، مسئول نهضت سوادآموزی و عضو انجمن اسلامی جوانان هشتپر را هدف چندین گلوله قرار دادند که وی از ناحیه پا زخمی و به بیمارستان منتقل شد. در این عملیات تروریستی ۲ تن دستگیر شدند.(۶) در شهر ارومیه نیز ۲ تن از افراد سازمان قصد ترور شماری از نیروهای انتظامی شهر را داشتند که در درگیری پیش آمده، یکی از آنان کشته و دیگری دستگیر شد. از این گروه عملیاتی ۲ اسلحه کمری به دست آمد.(۷) در شهر کرمانشاه نیز افراد این سازمان نارنجکی را به منزل مدیرعامل سازمان منطقه ای بهداری استان پرتاب کردند که براثر انفجار این نارنجک خسارت های جزئی به منزل وی وارد آمد.(۸)

امروز همچنین در شهر هشتپر، نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، یک خانه تیمی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را پس از شناسایی، تصرف و ۳ تن از افراد نظامی فعال سازمان را، که در این خانه به سر می بردند، دستگیر کردند. به گزارش فرماندهی منطقه۳ سپاه پاسداران

۱- همان، ص۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰ به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب.

۲- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۵، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۹/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۳۰۰۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۶۵، از لشکر ۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۱۳۸۵۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۱۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۶- سند شماره ۵۷۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ (چالوس) به فرماندهی ستاد مرکزی، ۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۸۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی ستاد مرکزی، ۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۴، هشتپر (طوالش).

۷- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۸- روزنامه اطلاعات، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

انقلاب اسلامی (استان های گیلان و مازندران)، افراد دستگیرشده در اغلب بمب گذاری ها و ترورهای منطقه هشتپر و طوالش شرکت داشتند. از این خانه تیمی یک قبضه اسلحه کلت، تعدادی سه راهی و مقداری مواد منفجره به دست آمد.(۱)

همچنین نیروهای سپاه پاسداران، یک خانه تیمی شاخه نظامی سازمان مجاهدین (منافقین) را در یکی از خیابان های فرعی میدان امام حسین(ع) تهران، کشف و تصرف کردند. در جریان تصرف این خانه تیمی، که با خودداری از تسلیم شدن ساکنان آن، ۲ ساعت طول کشید و همراه با تیراندازی دو طرف بود، ۴ تن از افراد سازمان دستگیر شدند که یکی از آنان از ناحیه پا زخمی شده بود. در بازرسی این خانه چند اسلحه کمری، مسلسل یوزی، تعداد زیادی فشنگ و مقادیری اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد.(۲)

در شهر بندرعباس نیز نیروهای سپاه پاسداران این شهر یک خانه تیمی سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اشرف دهقان) را پس از چند روز تعقیب و مراقبت تصرف کردند. در جریان تصرف این خانه که با تیراندازی افراد فعال در آن به درگیری کشیده شد، یک تن از افراد سپاه شهید شد و ۲ تن از اعضای این گروه به هلاکت رسیدند. به گزارش دادسرای انقلاب اسلامی بندرعباس، افراد کشته شده چند روز پیش نیز در یک درگیری با نیروهای سپاه زخمی و متواری شده بودند. از این خانه تعدادی تفنگ، کلت، نارنجک و تعداد زیادی اسناد درون سازمانی کشف شد.(۳)امروز همچنین ۱۲ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در نمازجمعه شهر فومن شرکت کرده، ضمن محکوم کردن سازمان و اظهار پشیمانی و ندامت از عقاید و رفتار خود به میان مردم این شهر و زندگی عادی بازگشتند.(۴)

۱

امام خمینی در پاسخ به نامه آیت الله سیدعبدالله شیرازی، از مراجع تقلید ساکن مشهد، ضمن اطمینان دادن درخصوص مطابقت تصمیم های مسئولان کشور با شرع مقدس اسلام، به گونه ای ایشان را به آگاهی بیشتر فراخواندند. متن نامه امام به این شرح است:

«حضرت مستطاب آیت الله آقای شیرازی - دامت برکاته

مرقوم محترم که حاکی از صحت مزاج شریف بود، واصل گردید. در موضوعی که مرقوم

۱- سند شماره ۵۷۸۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه چالوس به ستاد مرکزی سپاه، ۱۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۷۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ (چالوس) به فرماندهی ستاد مرکزی، ۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۶، ۱۰/۸/۱۳۶۰، صص ۱۶- ۱۵، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۳- روزنامه اطلاعات، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، رشت - خبرگزاری پارس، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

فرموده اید، خود متصدیان به این مسائل توجه دارند و تذکرات لازمه به آنان داده شده و ان شاءالله تعالی عملی برخلاف موازین و بدون صلاحدید و جلب موافقت حضرات آقایان معظم انجام نخواهد شد. از خدای تعالی ادامه موفقیت و سلامت جناب عالی را مسئلت دارم و در مظان استجابت دعوات، ملتمس دعا هستم. والسلام علیکم و رحمهالله.

توجه داشته باشید که اشخاص منحرف موجب نشوند که روحانیت را به عنوان طرف دار زمین خواران و تبهکاران و رباخواران معرفی نمایند، چنانکه [منحرفین] تاکنون این نحو نموده اند.»(۱)

۱

امروز شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله سیدعلی خامنه ای تشکیل جلسه داد، در پایان این جلسه آقای هاشمی رفسنجانی، دبیر و سخنگوی شورای عالی دفاع، با خبرنگاران به گفت وگو پرداخت و درباره تغییرات انجام گرفته در نیروی زمینی ارتش و اوضاع عمومی جبهه های جنگ مطالبی بیان کرد.

به گزارش خبرگزاری پارس، در جلسه امروز شورای عالی دفاع که به ریاست آیت الله سیدعلی خامنه ای، رئیس جمهور، تشکیل شده بود، علاوه بر فرماندهان نیروی هوایی و دریایی ارتش و جمعی از برادران نیروی هوایی، آقایان حاج سیداحمد خمینی، حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی (نماینده امام در شورای عالی دفاع)، آیت الله مهدوی کنی، مهندس موسوی (نخست وزیر)، تیمسار ظهیرنژاد (رئیس ستاد مشترک) و محسن رضایی (فرمانده سپاه پاسداران) نیز حضور داشتند.(۲)

آقای هاشمی رفسنجانی درباره مطالب مطرح شده در این جلسه در کتاب خاطرات خود، نوشته است: «عصر برای شرکت در جلسه شورای عالی دفاع به مجلس رفتم. فرماندهان نیروی دریایی و هوایی هم شرکت کردند و مطالب زیادی درباره وضع دو نیرو گفتند. از کمک هایی که اخیراً عراق دریافت داشته و موشک های پیشرفته ای که علیه ما به کار می برد و راجع به کیفیت کمک به مجاهدان مسلمان داخل عراق صحبت شد.»(۳)

سخنگوی شورای عالی دفاع در مصاحبه با خبرنگاران گفت: «در این دو سه هفته اخیر به علت تعویض فرماندهی نیروی زمینی [ارتش] که به دنبال آن یک سازماندهی جدیدی آغاز شده است، یک مقدار رکود داشته که امیدواریم دوره رکود آن به پایان رسیده باشد و فعال تر از

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام، (مجموعه آثار امام خمینی (ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۳۴۴.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۵، ۹/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱، تهران - خبرگزاری پارس، ۹/۸/۱۳۶۰.

۳- اکبر هاشـمی رفسـنجانی، عبور از بحران (کارنـامه و خاطرات هاشـمی رفسـنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسـر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۵۱.

آن چیزی که بوده شود. ابتکار عمل در تمامی جبهه ها با ما است و عراق در هیچ یک از جبهه ها نمی تواند حرکت جدی بکند، مگر اینکه موشک پرتاب کند و یا یک هواپیما از نقطه ای نفوذ بکند و با هدایت آواکس های سعودی حرکاتی انجام دهد. قدرت او تا این حد است و این ما هستیم که هرکجا بخواهیم حرکت بکنیم، می توانیم.» وی همچنین درمورد حملات اخیر نیروهای دشمن به مناطق مسکونی گفت: «حرکات اخیر صدام با تلفات و مخارج سنگینی که تقبل می کند، جنبه تبلیغاتی [داشته] و برای حفظ روحیه شکست خورده نظامیان اوست. عراق برای جبران شکست فاحش خود و همچنین برای اینکه اطمینان دارد که در آینده نیز ضربه های کاری بر او وارد خواهد شد، اقدام به کارهای نمایشی کرده است و همه می دانیم که سرنوشت جنگ با بمباران مناطق مسکونی تعیین نمی شود، بلکه در میدان های نبرد مشخص می گردد، مانند آن پیروزی که ما در شمال آبادان داشتیم. با پرتاب موشک به یک منطقه غیرنظامی و کشتن عده ای از مردم، سرنوشت جنگ که تعیین نمی شود. این عمل را اگر صد بار هم تکرار بکند مانند یک زلزله می شود و این بمباران مناطق مسکونی چیزی نیست که سرنوشت جنگ را مشخص کند.»

۱

میرحسین موسوی، نخست وزیر، قبل از خطبه های نمازجمعه امروز تهران اولویت های سه گانه دولت آینده را جنگ، اقتصاد و امنیت داخلی اعلام کرد. وی همچنین درباره اهمیت حضور مردم در صحنه و ترکیب دولت آینده مطالبی عنوان کرد. گزارش روزنامه کیهان از سخنان نخست وزیر به این شرح است:

«همان طور که بارها در دولت شهید رجایی، شهید باهنر و کابینه ۱۷ شهریور اعلام شده، اولویت در کشور اسلامی ما مسئله جنگ است، زیرا این جنگ یک جنگ سرنوشت ساز برای انقلاب اسلامی و پیروزی اسلام بر کفر در سراسر جهان است که تأثیر عمیقی در سراسر دنیا و بر تمام مستضعفان جهان خواهد گذاشت. وی سپس با اشاره به عدم آمادگی و انسجام کافی نیروهای مسلح کشورمان در اوایل جنگ گفت: "از همان لحظات اول که تهاجم رژیم امریکایی عراق به کشور ما آغاز شد، اراده توده مردم بر این بود که در مقابل این تهاجم، با هر وسعتی که باشد، مقاومت کند." وی سپس با اشاره به پشتیبانی همه جانبه مردم در ادامه جنگ افزود: "حضور همه جانبه نیروهای مردمی در این رزم و آمادگی ملت ما برای تحمل دشواری های بیشتر برای رسیدن به پیروزی، درحال حاضر بیشتر از گذشته شده است، چراکه در طول این یک سال، مردم نه تنها یکدست تر و مقاوم تر شدند، بلکه توانستند خطوط [سیاسی] غربی و امریکایی زده را از کشور بیرون کرده و یک خط سیاسی سالم را حاکم کنند. ما مجبوریم که در این جنگ پیروز شویم، زیرا این جنگ، جنگ اسلام با کفر است و سرنوشت اسلام را در سراسر جهان تعیین خواهد کرد. ما در این جنگ به دلیل ایمان و عقیده مردم و مقاومت و مقابله آنان در تاراندن دشمن تا پشت مرزها، پیروز خواهیم شد و طبیعی است که مردم ایثارگر ما با پاسخ مثبت دادن به برادران پاسدار،

برای شرکت همگانی در نیروهای بسیج، به جنگ و مقاومت دلیرانه نیروهای نظامی و پاسداران و نیروهای مردمی ما توانی تازه، مجدد و پرقدرت خواهند بخشید."

مهندس موسوی دومین اولویت دولت را مسائل اقتصادی کشور خواند و با اشاره به تلاش امپریالیسم امریکا در به زانودرآوردن ملت ایران، گفت: "ملت ایران با بازگشت به ایمان و شرف خود و اسلام عزیز، با تمام تنگناهایی که دشمنان برای او ایجاد کرده اند، توانست در مقابل مسائل حاد اقتصادی نیز مقاومت کند. ..."

وی خط اقتصادی دولت را خط حمایت از مستضعفان و ادامه خط شهیدان رجایی و باهنر و آیت الله مهدوی کنی براساس ولایت فقیه و [اصول اقتصادی] قانون اساسی خواند و افزود: "دولت درزمینه اقتصادی براساس سیاست نه شرقی، نه غربی جمهوری اسلامی گام برخواهد داشت." نخست وزیر سپس با اشاره به توسعه تعاونی ها گفت: "ما قصد نداریم که دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ درآوریم و تعاونی ها نیز باید تنها متکی به نیرو و سرمایه مردم باشند تا بتوانند فاصله کار و سرمایه را در کشورمان کم و زمینه رشد و شکوفایی اقتصادی را فراهم کنند و بخش خصوصی نیز با اطمینان خاطر و در چارچوب قانونی و مراقبت از نفوذ عده ای سودجو، مال اندوز و فزون طلب به این بخش، به کار خود ادامه دهد."

مهندس موسوی سومین مسئله مهم دولت را مسئله امنیت خواند و گفت: "این مسئله نیز تنها با یاری و حضور همه جانبه مردم در صحنه حل خواهد شد."

وی در قسمت دیگری از سخنانش ضمن تشریح سلطه فرهنگی امریکا بر جامعه مان در قبل از انقلاب گفت: "با سرنگونی رژیم سیاسی امریکا در زمان شاه باز هم جاپاهایی از نفوذ امریکا به صورت سلطه فرهنگی در نظام کشور ما وجود داشت که این سلطه در بافت گروهک های مخالف انقلاب و لیبرال ها که تلاش می کردند تا کشور ما را دوباره به طرف امریکا بکشانند، دیده می شد و صحنه های گسترده عاشورا، ۱۷ شهریور و ۱۴ اسفند سال گذشته، نشان دهنده همین حضور فرهنگ امریکایی در میان گروه های مختلف بود، اما ملت ما باوجود سختی های فراوان شروع به پالایش و تزکیه مستمر خود کرد. مردم به این گروهک های ضدانقلاب و منافق که آنها را به طرف فرهنگ برده ساز و فرهنگی که می خواهد ما را به زیر یوغ شرق و غرب ببرد، نگاه می کنند و خودشان در مقابل آنها می ایستند و بدون حضور مردم و با اتکا به دستگاه های اداری نسبتاً ضعیف، دولت و نیروهای انتظامی به هیچ وجه نمی توانستند در مقابل امواج گسترده ضدانقلاب در داخل مقاومت کنند. امروز شکست این ضدانقلابیون تنها ناشی از اراده خلل ناپذیر ملت برای برگشت به اسلام و هویت اسلامی خودش است."

میرحسین موسوی ضمن برشمردن نمونه هایی از تغییر و تحول ارزش ها در جامعه کنونی ایران گفت: "امروز ایثارگری، گذشت و برگشت به معیارهای اسلامی، علامت سعادت و خوشبختی است نه برخورداری از مادیات."»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۱

پلیس فرانسه و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به گردهمایی دانشجویان مسلمان ایرانی در شهر پاریس حمله و یکی از دانشجویان را زخمی کردند.

در گردهمایی دانشجویان مسلمان ایرانی که در محوطه "سیته" دانشگاه پاریس برگزار شد، پس از برگزاری مراسمی که علیه سیاست های امریکا انجام شد، هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با حمایت پلیس فرانسه به دانشجویان ایرانی حمله کردند. این مراسم پس از دستگیری تعدادی از دانشجویان ایرانی پایان یافت. بخشی از گزارش واحد مرکزی خبر دراین باره بدین شرح است: یک بار دیگر پلیس فاشیست فرانسه همیاری و همکاری همه جانبه خود را با گروه های ضدانقلاب ثابت کرد و با حمله به برادران و خواهران مسلمان و انقلابی ما، آنها را مورد ضرب وشتم قرار داد. براساس گزارش خبرنگار واحد مرکزی به نقل از اطلاعیه کانون اسلامی دانشجویان مسلمان ایرانی در پاریس، گروه های بازی خورده و ضدانقلاب با به هم زدن جلسه دانشجویان ایرانی سعی در پنهان کردن حقایق و تبلیغات سوء علیه جمهوری اسلامی ایران را داشتند که با خروش خواهران و برادران مسلمان مواجه شدند. طبق این گزارش، گروهی از دانشجویان مسلمان ایرانی مقیم پاریس همراه با خواهران و برادران مسلمان عرب و فرانسوی درحالی که عکس امام را در دست داشتند و شعارهای کوبنده سر می دادند به افشای هدف های ضدانقلابی و تبلیغات گروه های اجتماع کننده پرداختند. این عمل حزب الله به پلیس فاشیست فرانسه گران آمد و نیروهای پلیس ضمن محاصره خواهران و برادران انقلابی ما با فحاشی و کتک کاری آنها را روانه زندان پاریس کردند.(۱)

گفتنی است که همه دانشجویان پس از چند ساعت آزاد شدند.(۲)

۲

درپی سخنان روز گذشته الکساندر هیگ، که خواهان تغییر حکومت در ایران شده بود، امروز تاس، خبرگزاری رسمی شوروی، دراین باره به موضع گیری پرداخت و این سخنان را دخالت امریکا در امور داخلی یک کشور مستقل خواند. به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از مسکو، خبرگزاری رسمی تاس در تفسیری درباره سخنان الکساندر هیگ، وزیر خارجه امریکا، درباره ایران نوشته است: این سخنان چیزی جز دخالت در امور داخلی ایران نیست. هیگ به سردبیران مطبوعات امریکا گفت که سیاست امریکا درمورد ایران موجب روی کارآمدن یک رژیم میانه رو که سازگار با منافع و ارزش های امریکا باشد، خواهد شد (!) هیگ همچنین به هرج ومرج در ایران اشاره کرد. تاس در ادامه افزوده است: این سخنان نشان دهنده دخالت های خودبینانه و خام حکومت امریکا و به خصوص وزیر خارجه آن کشور در امور داخلی یک کشور مستقل اسلامی است. تاس نوشته که امریکا خواستار بازگشت سلطنت به ایران است. این روش نشان دهنده ادعاهای امپریالیستی حکومت امریکا برای دردست داشتن رهبری جهان است.(۳)

۱- همان، ص۱۶.

۲- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

در دومین روز گردهمایی وزیران نفت کشورهای عضو سازمان اوپک، خبرگزاری رویتر به نقل از وزیر نفت کویت از توافق اولیه شرکت کنندگان برای تعیین قیمت واحد برای فروش نفت خبر داد. "شیخ علی خلیفه الصباح"، وزیر نفت کویت، به خبرنگار رویتر گفت: اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) درمورد قیمت یکپارچه نفت به توافق رسیده اند. براساس این توافق، پایه قیمت نفت برای عربستان بشکه ای ۳۴ دلار و حداکثر قیمت نفت برای مرغوب ترین نوع هر بشکه ۳۸ دلار است. نفت عربستان درحال حاضر بشکه ای ۳۲ دلار است.

خبرگزاری فرانسه نیز گزارش داد: وزیر نفت کویت اعلام کرده است که وزیران سیزده کشور عضو اوپک همچنان تصمیم گرفته اند قیمت نفت را تا پایان سال ۱۹۸۲ ثابت نگه دارند. این خبرگزاری می افزاید: دو اجلاس قبلی اوپک در ژنو در سال جاری، دراین باره به شکست انجامید و ناظران خاطرنشان می کنند که فزونی چشمگیر عرضه نفت بر تقاضا، بازار جهانی را در فشار قرار داده است. این امر راهبردهای قیمت گذاری کشورهای اوپک را تحت تأثیر قرار داده و اعضای اوپک را به یکدیگر نزدیک تر کرده، همچنین موجب تسهیل در رسیدن به توافق دراین باره شده است.

واحد مرکزی خبر نیز به نقل از خبرگزاری فرانسه از ژنو اعلام کرد: حمید طاهری، سخنگوی سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک)، اعلام کرد: اجلاس ویژه این سازمان بامداد دیروز در اقامتگاه دکتر سوبروتو، رئیس اوپک (وزیر انرژی اندونزی)، در هتل کنتینانتال ژنو تشکیل شد. ظاهراً سیزده کشور اوپک مصمم هستند هرچه سریع تر به هدف خود؛ یعنی یکپارچه کردن بهای نفت، دست یابند.(۱)

ص: ۴۰۷

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

روزشمار جنگ شنبه ۹ آبان ۱۳۶۰ ۳ محرم ۱۴۰۲ ۳۱ اکتبر ۱۹۸۱

۱

امروز علاوه بر تبادل آتش سلاح های سبک و سنگین در جبهه های جنگ، شهرهای آبادان و اهواز زیر آتش توپخانه های ارتش عراق قرار گرفت. تجاوز به حریم هوایی اهواز و سقوط یک بالگرد هوانیروز از دیگر حوادث امروز بود. براساس گزارش های خبری، امروز شهر آبادان به طور متناوب زیر آتش سلاح های سنگین دشمن قرار گرفت که براثر آن قسمت هایی از شهر طعمه حریق شد، چند منزل مسکونی ویران گردید و خسارت هایی نیز به تأسیسات نفتی شهر وارد آمد. براثر این گلوله باران، ۴ نفر از اهالی شهر شهید و تعدادی نیز مجروح شدند. علاوه براین، شهر اهواز نیز امروز به وسیله توپخانه های ارتش عراق گلوله باران شد و گلوله های توپ به مناطقی از شهر همچون کوت عبدالله، دانشکده کشاورزی، حاشیه رودخانه کارون و خیابان سی متری اصابت کرد.(۱)همچنین در ساعت ۱۲:۳۰، دو فروند جنگنده دشمن برفراز مواضع نیروهای خودی در سد هالوپ (اهواز) ظاهر شدند که با اجرای آتش پدافند هوایی متواری شدند.(۲)

به گزارش ارتش جمهوری اسلامی ایران، در این روز یک فروند بالگرد هوانیروز در ارتفاعات دالپری منطقه خرم آباد دچار سانحه شد و ۳ سرنشین آن شهید شدند.(۳)

۲

عراق با بحران نیروی نظامی روبه روست و ارتش این کشور برای تکمیل کادر و سرباز یگان های خود مشکلات بسیاری دارد. طبق اطلاعات دریافتی سپاه خوزستان از یک منبع مطلع در وزارت دفاع عراق، ارتش این کشور از ابتدای جنگ تاکنون، ۱۰۵,۰۰۰ نفر کشته و زخمی داشته است و ۱۵۰۰۰ نفر نیز از جبهه های جنگ گریخته اند.(۴) به گزارش منابع موثق، رئیس جمهور عراق در همین خصوص به طور مخفیانه با ولیعهد کویت ملاقات کرد و علاوه بر درخواست کمک های نقدی و غیرنقدی، از این کشور خواست تا عراق را ازنظر نیروهای نظامی یاری کند. گفته می شود این درخواست با مخالفت ولیعهد کویت مواجه شده است.(۵)

ص: ۴۰۹

۱- سند شماره ۳۱۸۹۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری استان خوزستان، ۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۲- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸، ص۲۳۷.

۳- همان، ص۲۳۸.

۴- سند شماره ۵۴۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۵- تقویم تاریخ دفاع مقدس، پیشین، ص ۲۴۰.

۱

در ادامه استقبال گسترده مردم شهرهای مختلف کشور برای اعزام به جبهه های نبرد حق علیه باطل، امروز نیز درپی دعوت سپاه نجف آباد از مردم برای حضور در جبهه های جنگ، عده زیادی از مردم این شهر با مراجعه به سپاه اعلام آمادگی کردند که از میان آنها در طول روز گذشته و امروز، ۲۵۰ نفر از داوطلبانی که قبلاً آموزش دیده بودند به جبهه های جنوب و غرب اعزام شدند و تعدادی نیز برای فراگیری آموزش های لازم به پادگان های آموزشی معرفی شدند.(۱)

۲

امروز درگیری میان نیروهای دولتی و گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب ایران تداوم یافت؛ گلوله باران پادگان سردشت، ایجاد انفجار، حمله به خودرو سپاه، بمب گذاری و سرقت اتومبیل ازجمله اقدامات امروز گروه های ضدانقلاب در این مناطق بود. درمقابل، نیروهای سپاه نیز ضمن پاک سازی دو روستا در اطراف شهرهای سقز و دیواندره، با همکاری مردم اشنویه، مین های کاشته شده به دست ضدانقلاب را خنثی کردند. همچنین در این روز، ۶ تن از افراد گروه های مسلح غیرقانونی، خود را تسلیم نیروهای سپاه کردند.

نیروهای مسلح غیرقانونی امروز هم پادگان و ارتفاعات اطراف سردشت به ویژه پایگاه حسینی در شمال پادگان سردشت را هدف انواع گلوله های خمپاره و توپ قرار دادند، ولی با اقدام به موقع نیروهای خودی و آتش متقابل و دقیق آنها، نیروهای مهاجم مجبور به فرار شدند. در این درگیری، یک تن از نیروهای خودی شهید شد و ۳ تن زخمی شدند. ۸ تن از افراد وابسته به گروه کومه له و ۳ تن از افراد حزب دمکرات نیز به هلاکت رسیدند.(۲) هم زمان با این اقدامات، نیروهای مسلح غیرقانونی امروز ترانس انتقال برق شهرک ربط در ۹ کیلومتری شرقی سردشت را، که تأمین کننده برق سردشت بود، منفجر کردند که این اقدام موجب قطع برق شهر سردشت شد.(۳)

نیروهای مسلح غیرقانونی ساعت ۸ شب در محور کامیاران - ماویان، به یکی از خودروهای درحال عبور سپاه حمله کرده، راننده آن را که جوان ۱۶ ساله و غیرمسلح بود، دستگیر کردند و پس از شکنجه، وی را داخل خودرو قرار داده، خودرو را آتش زدند و او را زنده در آتش سوزاندند.(۴)

در محور میاندوآب - بوکان در نزدیکی روستای داشبند، نیروهای وابسته به حزب دمکرات کردستان اقدام به کاشتن یک مین کرده بودند که یک خودرو مأمور تأمین جاده سپاه روی آن رفت و خسارت دید و ۴ سرنشین آن به طور سطحی زخمی شدند.(۵)رادیو صدای کردستان با اعلام اینکه کارگذاری مین به دست افراد حزب دمکرات بوده است، خودرو آسیب دیده را جیپ فرماندهی اعلام کرد.(۶)

نیروهای مسلح غیرقانونی یک دستگاه خودرو وزارت راه را در نزدیکی باغ کشاورزی ارومیه ربودند.(۷)

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶ ، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، ارومیه، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۱/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۳- سند شماره ۳۰۰۷۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات شماره ۶۵، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۰/۸/۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶ ، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، سنندج، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیات شماره ۶۵، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۱/۸/۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۵- سند شماره ۳۰۰۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، سنندج، ۱۰/۸/۱۳۶۰.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۶ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۷- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۱.

نیروهای سپاه، روستای "قلقله" در ۴۵ کیلومتری سقز و روستای "دباغ" در ۵ کیلومتری غرب دیواندره را پاک سازی کردند. در این پاک سازی ها، ۵ نوع سلاح به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

افراد سپاه همچنین ۲ عدد مینی را که افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در نزدیکی روستای "ذمه" در ۵/۳ کیلومتری شمال غربی اشنویه کار گذاشته و مردم آنها را کشف کرده بودند، خنثی کردند.(۲)

در دهگلان در ۴۸ کیلومتری شرق سنندج، ۶ تن از افراد حزب دمکرات با تحویل دادن ۶ قبضه اسلحه، خود را تسلیم نیروهای سپاه این شهر کردند و با اظهار ندامت از اعمال گذشته خود، خواستار دریافت امان نامه شدند.(۳)

۱

فرمانده تیپ سوم مهاباد در گفت وگو با روزنامه اطلاعات وضعیت شهر مهاباد را باتوجه به همکاری مردم با نیروهای نظامی و انتظامی در برقراری امنیت، مناسب توصیف کرد. وی شروع به کار نهادهای خدماتی و اقتصادی همچون بانک ها، مخابرات و مراکز درمانی را از علائم وجود امنیت در شهر دانست و افزود اقدامات گروه ها برای همسوکردن مردم کرد با خود تلاشی ناموفق است، زیرا مردم مهاباد از وفادارترین افراد به انقلاب هستند. گزارش روزنامه اطلاعات از این مصاحبه به شرح زیر است:

سرهنگ شریف النسب، فرمانده تیپ۳ مهاباد، گفت: مردم مهاباد از وفادارترین مردم به انقلاب و کشور هستند و در برقراری آرامش شهر، مأموران انتظامی و نظامی را یاری می دهند. این منطقه در هر ۲۴ ساعت بیش از ۱۲ ساعت زیر رگبار گلوله های دشمن داخلی و خارجی بوده، ولی درپناه برقراری آرامش و امنیت بود که بانک ملی و سایر بانک ها بازگشایی شد؛ مخابرات به کمک برادران متعهد انجمن اسلامی مخابرات مرکز به راه افتاد؛ مشکلات تلویزیون شهر حل شد؛ تأمین جاده مهاباد به میاندوآب، که کمک بزرگی در پیشرفت اقتصادی منطقه دارد، برقرار شد؛ هنگ ژاندارمری با روحیه ای عالی مشغول به کار شد و از این پس، طرح های سازنده به طور ضربتی یکی پس از دیگری انجام گرفته و می گیرد. مهم تر از همه، پادگان تیپ به منظور تأمین رفاه حال مردم، درمانگاهی در شهر به همت و یاری پزشکان متعهد نظامی تأسیس کرد که به طور رایگان بیماران را مداوا می کند و حتی شیرخشک که در اغلب نقاط کمیاب است، در این درمانگاه به رایگان دراختیار مادران عزیز کرد قرار داده می شود. برداشت من از مردم غیور مهاباد این است که انقلابی و مکتبی هستند، بدین معنی که به دلیل شناخت عمیق از مردم مهاباد، شهروندان عزیز این شهر را وفادارترین مردم به انقلاب و کشور می شناسم، چراکه اگر چنین نبود و ده درصد این مردم حتی یک روز با گروه ها همسویی می کردند، به دلیل موقعیت نظامی - سیاسی منطقه، من و شما در متن این جامعه جایی نداشتیم و کردستان لحظه ای آرامش به خود نمی دید. اما ظرف این

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، ارومیه -

خبرگزاری پارس، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۵۳۹۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

سه سال، عناصر ضدانقلاب؛ یعنی معدود افراد مزدور امریکایی، برای اینکه خود را از چشم قانون و انتقام مردم دور نگه دارند، با تردستی، مردم را ضدانقلابی معرفی کردند و خود را در هاله ای از شایعه حکومت بر مستضعفین، حاکمیت بخشیدند. ولی ما موفق شدیم با کمک خود مردم و ایجاد اعتمادبه نفس در آنان، حکومت پوشالی گروهک ها را درهم بشکنیم، طوری که کم کم ترس مردم فروریخته و همین روزها فریادهای الله اکبرشان بدون ترس از گروهک ها، در آسمان مهاباد طنین انداز خواهد شد.

سرهنگ شریف النسب افزود: یادآوری می شود که گروهک های وابسته تحت عنوان دمکرات و کومه له به مراتب پست تر و مستبدتر از رژیم شاهنشاهی سرنگون شده بودند. من از پیشرفت کارها خوشحالم، چراکه درگیری ها تقریباً به طورکلی قطع شده و مردم به امنیت خو گرفته اند و حتی خودشان در برقراری آرامش شهر همکاری می کنند.(۱)

۱

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۴ عملیات ترور و یک عملیات پرتاب نارنجک در شهرهای مشهد، بندرعباس، یزد و قوچان انجام دادند که در این عملیات ها، ۲ نفر به شهادت رسیدند و ۲ تن از مردم عادی زخمی شدند. همچنین یک نفر از نیروهای سازمان دستگیر و یک نفر نیز کشته شد. در همین حال، نیروهای امنیتی ۵ خانه تیمی را در تهران و قزوین کشف و عده ای از افراد فعال ضدانقلاب را دستگیر کردند. امروز همچنین دادگاه انقلاب اصفهان احکام مربوط به تعدادی از افراد گروه های برانداز را صادر کرد.

نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) صاحب یک مغازه لبنیاتی را در چهارراه عشرت آباد مشهد ترور کردند. وی که احمد رستگار نام داشت و از اهالی خوش نام و انقلابی آن محل بود، براثر اصابت چندین گلوله از پشت به سرش، به شهادت رسید. مهاجمان پس از این اقدام با یک شورلت سرقتی از محل حادثه گریختند.(۲)

در شهر مشهد، یک تن از اعضای سازمان مجاهدین (منافقین) پس از پرتاب کردن یک نارنجک که به زخمی شدن دو عابر انجامید، به دست نیروهای بسیج دستگیر شد.(۳)

در بندرعباس، یکی از اهالی مسلمان و انقلابی این شهر به نام "حاج علی غلام حسینی" در خیابان شریعتی به دست نیروهای مجاهدین خلق ترور شد و به شهادت رسید.(۴)

در شهر یزد، ۲ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۹ در خیابان پشت مسجد جامع، قصد ترور یکی از افراد متعهد محل را داشتند که با هشیاری یکی از افراد سپاه ناکام ماندند و در تیراندازی متقابلی که انجام شد، یکی از مهاجمان کشته شد و دیگری گریخت. از فرد کشته شده یک عدد سه راهی انفجاری و ۲ تیغ موکت بری به دست آمد.(۵)

در قوچان، افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با مراجعه به منزل یکی از افراد متعهد و

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۴، مشهد - خبرگزاری پارس.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، مشهد، ۱۰/۸/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران یزد.

فعال شهر، او را به جلو در فراخواندند و به محض مشاهده وی به سمت او شلیک کردند که هیچ کدام از تیرها به وی اصابت نکرد. مهاجمان نیز پس از این اقدام متواری شدند.(۱)

نیروهای کمیته منطقه۵ تهران موفق شدند ۲ خانه تیمی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سازمان های چریک های فدایی خلق (اقلیت) را در تهرانپارس و نارمک کشف کنند. از این منازل که مرکز فعالیت افراد این دو سازمان بود، مقادیری اسناد و مدارک سازمانی و تعداد فراوانی آدرس و کروکی منزل افراد حزب اللهی کشف شد. در این اقدام، ۴ نفر از افراد فعال این دو سازمان نیز دستگیر شدند.(۲)

در قزوین، نیروهای کمیته انقلاب اسلامی این شهر با استفاده از اطلاعات به دست آمده افراد دستگیرشده سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، ۲ خانه تیمی این سازمان را تصرف و ۲ تن از فعالان در این خانه ها را دستگیر کردند که یکی از آنها با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. از این دو خانه، یک قبضه اسلحه ژ۳، یک قبضه کلت، مقادیر فراوانی فشنگ و یک سه راهی به دست آمد.(۳)

دادگاه انقلاب اصفهان درباره ۴۰ تن از وابستگان به سازمان ها و گروه های مسلح غیرقانونی حکم صادر کرد. براساس این احکام، ۱۸ تن از اعضا، هواداران و عناصر سازمان مجاهدین خلق و گروه کمونیستی راه کارگر به جرم فعالیت در خانه های تیمی، شرکت در تحصن و تحریک دیگران به اعتصاب و آشوب، پخش و فروش اعلامیه و نشریه های غیرقانونی، ارتباط سازمانی با افراد بالای سازمان و... به یک تا ۷ سال زندان محکوم شدند. ۲۲ تن از همین افراد نیز با دادن تعهد و اظهار ندامت، به حبس تعلیقی محکوم یا عفو شدند.(۴)

۱

امروز رئیس بانک مرکزی و رئیس سازمان برنامه و بودجه در جلسه ای با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی درمورد چاپ اسکناس و تأمین پشتوانه آن گفت وگو کردند. رئیس مجلس شورای اسلامی دراین باره نوشته است: «جلسه ای با حضور رئیس بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه داشتیم. می خواهند اسکناس چاپ کنند و پشتوانه اسکناس را باید تأمین کنیم. طلاهای ما به قیمت هر اونس ۴۲۰ دلار تقویم شده و قیمت واقعی ۴۳۰ دلار است. مجلس باید رسماً قیمت جدید را اعلان کند، ولی صلاح نیست در جلسه علنی مطرح شود، چون دلیل ضعف اقتصادی به حساب خواهد آمد. تصمیم گرفتیم جور دیگری عمل شود.»(۵)

۲

امروز روزنامه کیهان در مقاله ای با عنوان "رابطه طرح فهد و جنگ تحمیلی" به تأثیر شکسته شدن محاصره آبادان بر جنگ و موضع دبیرکل کنفرانس اسلامی، در پذیرفتن تلویحی شرط اول ایران (خروج فوری و بی قیدوشرط سربازان عراقی از خاک جمهوری اسلامی ایران)

۱- سند شماره ۵۳۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه منطقه ۴ به فرمانده ستاد مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی کمیته مرکزی قزوین.

۴- روزنامه کیهان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، اصفهان - خبرگزاری پارس.

۵- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۵۳.

اشاره کرده و نوشته است: نتایج سیاسی این پیروزی (عملیات ثامن الائمه(ع)) همان گونه که انتظار می رفت، به دست آمده است. نویسنده در این مقاله ضمن تقسیم مناطق عملیاتی به چهار محور راهبردی، یادآور می شود که تحرکات ارتش عراق در جبهه های جنگ نشان می دهد که صدام قصد تجاوز مجدد به ایران از محور عین خوش و دزفول را دارد. وی سپس با برشمردن دستاوردهای این حمله برای صدام، اصلی ترین هدف این حمله را موفقیت طرح صلح فهد جهت شناسایی رژیم صهیونیستی می داند. در این مقاله آمده است:

«پیروزی لشکریان اسلام در جبهه آبادان نقطه عطفی در تاریخ یک ساله جنگ تحمیلی بود. این پیروزی علاوه برآنکه باعث شکستن حصر آبادان شد، شیرازه عقیدتی ارتش صدام را که تاکنون متزلزل بود، سست تر کرد.

تبلیغات صلح طلبی صدام در کنفرانس اخیر غیرمتعهدها و نیز موضع نرم حبیب شطی، دبیرکل کنفرانس اسلامی، دررابطه با پذیرفتن تلویحی شرط اول ایران دایر بر خروج فوری و بی قیدوشرط سربازان عراقی از میهن اسلامی حاکی از آن است که این پیروزی توانسته است نتایج سیاسی - نظامی را که از آن انتظار می رفت، به دست آورد.

برای صدام تا زمانی که دو جاده مهم استراتژیک ماهشهر - آبادان و اهواز - آبادان و نیز پل های مهم ارتباطی بین شرق و غرب کارون و مهم تر از همه "نفس محاصره آبادان" را از دست نداده بود، ۴ محور و منطقه اساسی استراتژیک وجود داشت، که از آن همواره به عنوان برگ برنده ای استفاده می کرد که شامل مناطق و محورهای زیر می باشد:

۱. منطقه قصرشیرین.

۲. منطقه ای که از عین خوش شروع شده و به نزدیکی های دزفول می رسد.

۳. محور بستان - سوسنگرد و هویزه.

۴. منطقه شرق رود بهمنشیر به همراه جاده های منتهی به آبادان.

ولی از بین این ۴ منطقه، به خصوص از نقطه نظر تبلیغاتی - سیاسی، شرق رود کارون و شمال آبادان مهم ترین ناحیه اشغالی بود، زیرا غیر از آنکه این ناحیه در استان معروف و نفت خیز خوزستان قرار دارد، در نزدیکی اروندرود (شط العرب) - که مورد ادعای صدام تکریتی است - نیز واقع شده است و علاوه برآن با اشغال این منطقه ازسوی ارتش صدام، شهرهای آبادان و شادگان در خطر بوده و جاده هایی را که یک سر آن به ماهشهر و اهواز می رسید و ازجهت لجستیکی اهمیت فراوانی برای لشکریان اسلام داشت، تحت کنترل مزدوران صدام قرار گرفت.

هرچند پس از شکست مفتضحانه لشکریان بعثی در شمال آبادان و شرق کارون بار دیگر صدام مدعی صلح طلبی شد و طی سخنرانی ها و گفت وگوهای مطبوعاتی، مکرر از سرسختی دشمن فارس در جنگ طلبی و صلح و آزادی طلبی خویش سخن ها گفت، اما واقعیت انکارناپذیر

آن است که امپریالیسم و دست نشاندگان مرتجع عرب در منطقه ازجمله صدام تکریتی به خوبی بر این موضوع واقف اند که تا قبول شرایط ایران اسلامی، صلح وجود نخواهد داشت و ملت مسلمان ایران همان گونه که در مقابل "جنگ تحمیلی" مقاومت کردند، در قبال "صلح تحمیلی" نیز مقاومت خواهند نمود. بدون شک صدام و رژیم بعث هم اکنون به هیچ روی به صلحی که مورد قبول مقامات جمهوری اسلامی قرار گیرد، فکر نمی کنند و این مسئله از زمانی بر رژیم بعث عراق کاملاً واضح شد که آخرین بقایای لیبرال ها از نهادهای مهم مملکتی برچیده شد. طارق عزیز، معاون صدام، در مصاحبه با لوموند می گوید: "اگر با بودن بنی صدر امکانی برای صلح وجود داشت، اکنون با روی کارآمدن آخوندها به هیچ وجه امیدی به صلح نمی توان داشت."

در همین رابطه است که در هفته های اخیر می بینیم توطئه های گوناگون و مشترکی ازجانب امپریالیسم، صهیونیسم و صدام برای حداقل میخکوب کردن لشکریان اسلام در جبهه های مختلف صورت گرفته است. این توطئه ها در سه شکل و با یک هدف صورت گرفته و می گیرد. هدف این توطئه ها در درجه نخست، کشاندن علنی رژیم های مرتجع عرب به جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران و نیز جلوگیری از تداوم پیروزی های لشکریان اسلام در سه محور باقیمانده است.

این توطئه ها که از بمباران مراکز نفتی شمال کویت توسط امپریالیسم امریکا و رژیم صدام شروع شد، به قول جناب حجت الاسلام مهدوی کنی جهت کشاندن اعراب متحد علیه جمهوری اسلامی ایران و عربی - فارس کردن جنگ صورت گرفت، اما این حادثه تنها توطئه ای مقطعی بود تا اذهان ملت عرب را در کوتاه مدت از دشمن صهیونیستی برگردانده و افکار عمومی جهان عرب را آماده پذیرش دشمن ساختگی به نام "دشمن فارس" نماید.

و بر همین روال است که دیدیم نه تنها رژیم های مرتجع منطقه بلافاصله این عمل را به جمهوری اسلامی ایران نسبت دادند و مدعی بمباران تأسیسات نفتی کویت توسط هواپیماهای جنگی ایران شدند، بلکه رژیم مثلاً مترقی عرب (!)، یعنی یمن جنوبی نیز این عمل را ازسوی ایران دانسته و آن را محکوم نمود.

توطئه دوم که دررابطه با کل منطقه صورت پذیرفت و بی شک رابطه مستقیمی با جنگ تحمیلی دارد، طرح فهد است که ضمن آنکه جهت شناسایی قطعی اسرائیل و تکمیل دیوار امنیتی به دور این وصله ناجور و... صورت گرفته، از جهاتی با جنگ تحمیلی نیز ارتباط تنگاتنگ دارد. هرچند این توطئه در کوتاه مدت افکار عمومی اعراب را متوجه تکرار جریانات اعراب و اسرائیل می کند، اما چنانچه این طرح با شکل دگرگون شده ای از آن مورد توافق صهیونیسم و امپریالیسم و ارتجاع عرب قرار گیرد، آن گاه رژیم های مرتجع عربی منطقه به خوبی قادرند توجه خود را به سمت شرق و جلوگیری از گسترش انقلاب اسلامی ایران معطوف دارند.

در همین رابطه است که صدام در قبال طرح فهد سکوت اختیار کرده و از تأیید و یا رد آن خودداری نموده است و این خود دلیلی است بر رابطه طرح فهد و جنگ تحمیلی، زیرا چنانچه صدام این طرح را تأیید کند، از آنچه تاکنون برای خود تراشیده و آن انقلابی نمایی رژیم بعثی است، عدول کرده و درآن صورت رسماً مواضع کشورهای مرتجع منطقه را پذیرفته است. و چنانچه این طرح را رد کند، عملاً به جناح مخالف "کمپ دیوید دوم" کمک نموده و دشمنی سعودی ها را برای خود خریده است. لذا سکوت صدام در قبال طرح فهد نمایانگر انتظار رژیم بعثی عراق از تحولات آینده می باشد، اما تا همه گیرشدن این طرح در بین کشورهای وابسته منطقه، لزوم جلوگیری از تهاجم دلیرانه لشکریان اسلام جهت بازپس گرفتن سرزمین های اشغالی میهن اسلامی ازسوی صدام امری طبیعی است. رژیم بعث در این اندیشه است که تا زمان کشاندن اعراب متحد برعلیه جمهوری اسلامی ایران، از گسترش پیروزی های مکرر مجاهدین اسلام جلوگیری به عمل آورد. تاکتیکی که صدام برای چنین مقصودی انتخاب کرده برخلاف تاکتیک های یک ساله لشکریان مزدور عراق که بر ضدحمله متکی بود، براساس حمله استوار است.

ازنظر صدام بهترین نقطه جهت مشغول نمودن سپاهیان اسلام، جبهه دزفول و شوش است. از ابتدای جنگ تحمیلی با اطلاعاتی که امریکایی ها دراختیار ارتش صدام قرار دادند، خطوط دفاعی رژیم سابق را که از عین خوش و بستان عبور می کرد، کاملاً شناسایی کرده و بیشترین توان رزمی خود را در این دو محور قرار دادند و همان طور که می دانیم بیشترین نفوذ طولی و عرضی در خاک میهن اسلامی از همین دو محور صورت گرفت. صدام یک سال پیش در این اندیشه بود که با تسخیر دزفول خواهد توانست با قطع خطوط ارتباطی این ناحیه، ارتباط خوزستان را با قسمت مرکزی ازجمله تهران قطع کرده و علاوه برآن با بریدن خطوط لوله های سوخت رسانی ازجمله نفت و گاز و نیز دردست گرفتن پایگاه های نظامی - اقتصادی این ناحیه، میهن اسلامی را فلج کند، اما دفاع جانانه سپاهیان اسلام در این ناحیه امیدهای صدام و امپریالیسم، که کلیه اطلاعات دفاعی را به بعثی ها منتقل کرده بود، نقش برآب کرد. تبلیغات وسیع رسانه های گروهی امپریالیستی و رادیو بغداد در روزهای نخست جنگ دایر بر تسخیر دزفول و شهرها و بخش های اطراف آن دال بر اهمیت این ناحیه است.

ازطرفی روحیه ارتش صدام بعد از گذشت یک سال از جنگ کاملاً تدافعی است و هیچ گونه میلی به تهاجم در بین نظامیان عراق که تا دندان مسلح اند وجود ندارد، اما باکمال تعجب، در چند روز گذشته، شاهدیم که حرکاتی ازسوی ارتش مزدور صدام در ناحیه دزفول و شوش به چشم می خورد که به نظر ما باتوجه به روحیه بسیار پایین سربازان و افسران عراقی به خصوص بعد از شکست در جبهه آبادان، این اعمال دو دلیل می تواند داشته باشد:

۱. نخست آنکه بـا مشـغول نمودن نیروهـای رزمنـده مسـلمان در این جبهه و احیاناً کشانـدن نیروهای کمکی به سـمت دزفول، ارتش مزدور بعثی دفعتاً دست به حمله ای گسترده در مواضع ازدست داده شـده شـمال آبادان بزنـد و بدین ترتیب آنچه را که تاکنون از دست داده، بـدین وسـیله بازپس گیرد. البته، این امر باتوجه به روحیه خراب نظامیان عراقی و روحیه تهاجمی منطقی مجاهدین مسلمان به نظر غیرممکن می رسد و حتی درصد بسیار کمی را نیز نمی توان به وقوع آن داد.

۲. اما آنچه که بیشتر محتمل است، همان رابطه ای است که بین طرح فهـد و هجوم اخیر صدام وجود دارد. صدام به خیال خود قصد دارد، با مبنا قراردادن این تاکتیک که "بهترین دفاع حمله است"، از حملات مداوم و پیگیر ارتش اسلام جلوگیری نموده و "خـط پیروزی" را که هم اکنون مسلط بر روحیه افراد مسـلح اسـلام است، خـدشه دار سـازد و با این عمل حـداقل سـپاهیان اسلام را در جبهه ها به "سکون" وا داشته و جنگ را به حالت کج داروم‌ریز بکشاند.

البته، همان طور که بارها در مقالات متعـدد گفته ایم، حمله و تهاجم متکی به اصول و مبانی دقیقی است که ارتش صـدام هم اکنون به طورکلی فاقـد آن است و به هیچ روی توان رزمی آن را نخواهد داشت که بتواند ازعهده پیروزی های بزرگ برآید. درهرحال، وجود رابطه بین بمباران مراکز نفتی شـمال کویت و نسـبت دادن آن به ایران اسلامی و سپس تبلیغات گسترده روی طرح فهـد برای کشانـدن اعراب متحد در ماه های آینده علیه جمهوری اسـلامی و نیز حرکات مذبوحانه نیروهای نظامی صدام تکریتی مسـتقر در دزفول جهت مشغول نمودن نیروهای مسلح حکومت اسلام، اموری است که نمی توان آن را انکار کرد، اما آنچه که باقی می ماند عملکرد فرماندهان نظامی و مقامات مملکتی در قبال این توطئه های مرتبط باهم است.

راه جلوگیری از چنین توطئه هـا و اصولاًـ کلیه توطئه هـایی که علیه نظـام جمهوری اسـلامی صورت می گیرد، همانـا پیروزی سریع در جنـگ تحمیلی اسـت و راه این پیروزی نیز همـان طـور که بارهـا به بحث دربـاره آن پرداخته ایم، "تهـاجم" و حمله است. هم اکنون تمـام شـرایط برای پیروزی قطعی بر صـدامیان کـافر فراهم شـده و یک پیروزی بزرگ در سه محور باقیمانـده تحت تسلط ارتش مزدور صدام کافی است تا بنیان های رژیم متزلزل صدام را درهم فروریزد. بنابراین، اجازه ترکتازی دادن به دشـمن در محورهای مهم باقیمانده، به ویژه جبهه های شوش و دزفول نمی تواند هیچ گونه توجیه اسـلامی در بر داشـته باشد، زیرا شـرایط سیاسـی منطقه به نحوی است که یـک پیروزی بزرگ در جبهه هـای جنـگ تحمیلی قادر است همه معادلات بافته شـده توسـط امپریالیسم و ارتجاع منطقه را درهم ریخته و خونی تازه در کالبـد پرخروش خلق های قیامگر منطقه بدمـد. به امید پیروزی سریع و قاطع سپاهیان پیروزمند اسلام.»(۱)

ص: ۴۱۷

۱- روزنامه کیهان، ۹/۸/۱۳۶۰، ص۶.

ماهنامه میدل ایست (چاپ لندن) مشروح مصاحبه خبرنگار خود را با رجوی که در پاریس انجام شده بود، انتشار داد. تنظیم کننده مصاحبه در مقدمه این گفت وگو، درباره نحوه حفاظت پلیس فرانسه از وی در یکی از محلات حومه پاریس نوشته است:

«مسعود رجوی در دنیا یکی از مردانی است که شدیداً از وی مراقبت می شود. چندین واحد از ژاندارم های فرانسه از محل اقامت او و ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور معزول ایران، حفاظت می کنند. علاوه براین، یک قایق در رودخانه "اوواز" درحال گشت می باشد و تمامی هواپیماها و هلیکوپترهایی که بر فراز محل اقامت این دو عبور می کنند، ازپیش، توسط پلیس مورد بازرسی قرار می گیرند (!) علی رغم تمامی این مراقبت ها رجوی ۳۴ ساله کاملاً آسوده به نظر می رسد. روزی که خبرنگار ماهنامه میدل ایست با رجوی مصاحبه کرد، او و بنی صدر برنامه های خود را برای دولت انتقالی انتشار دادند.(۱) این برنامه توسط برخی از آژانس های خبری بد تعبیر شد، به این ترتیب که خبر از تشکیل یک دولت در تبعید دادند، لکن رجوی در این مصاحبه توضیح داد: "من دولت در تبعید تشکیل نداده، بلکه برنامه شورای مقاومت ملی و انتقال آن در آینده به یک دولت موقتی را اعلام کرده ام. این دولت در ایران تشکیل می شود."

وی سپس دربرابر این پرسش که چقدر امیدوار به به دست گرفتن قدرت در ایران هستید، پس از ارائه برخی ارقام از افراد کشته شده وابسته به سازمان مجاهدین خلق و اعلام ۵۰۰ هزار شمارگان برای روزنامه مجاهد (ارگان سیاسی تبلیغاتی این سازمان) مدعی شد که سازمان مجاهدین خلق و شخص وی، محبوب ترین در ایران هستند. وی افزود: "در ایران کنونی دو نیروی سیاسی عمده وجود دارد که یکی نیروهای کرد در کردستان و دیگری مجاهدین هستند. درحال حاضر، تقریباً تمامی مقاومت ها و مخالفت ها ازسوی سازمان ما صورت می گیرد، لکن ما معتقدیم سرنگونی این رژیم باید با تلاش تمامی سازمان های مخالف صورت گیرد. ما از سال ۱۹۶۵، ازنظر سیاسی معتقد بودیم که نباید به تنهایی بر کشور حکومت کنیم و این موضوع را نیز به اثبات رساندیم. ما به دمکراسی معتقد هستیم و تاریخ نیز نشان داده است، این کشور نمی تواند تنها ازسوی یک گروه هرقدر هم که قدرتمند باشد، اداره شود. مهم ترین اختلاف بین مجاهدین و حزب کمونیست طرف دار شوروی (توده) این است که ما به یک رابطه لاینفک و بنیادی بین استقلال و آزادی معتقدیم و بنابراین، عقیده مان این است که بدون آزادی، کسب

۱- برنامه ای که میدل ایست به آن اشاره می کند، بیانیه ای است که بنی صدر و رجوی در نهم مهرماه سال جاری انتشار دادند و در آن برنامه "تشکیل دولت موقت در تبعید" را اعلام کردند، ولی چون این امر با اعتراض دولت فرانسه روبه رو شد، آنها دو روز بعد، تغییر موضع داده، حرف خود را پس گرفتند و از آن بیانیه به عنوان برنامه شورای ملی مقاومت برای اعلام دولت موقت در آینده نام بردند.

استقلال و یا بالعکس غیرممکن است. ما انحصارطلب و دیکتاتور نیستیم، اگر شما هستید. شما به یک قدرت خارجی وابسته اید، زیرا حمایت مردم را از دست داده اید و این اختلاف عمده بین ما و سلطنت طلبان و حزب توده می باشد."

رجوی سپس ضمن رد هرنوع پیوند سیاسی با گروه های سلطنت طلب و حزب توده طرف دار شوروی، درباره نقش صوری بنی صدر و قدرت خود برای ایجاد یک دولت در آینده سیاسی ایران و همچنین درباره استراتژی شورای ملی مقاومت برای به دست گیری قدرت در ایران، مطالبی را بیان کرد. وی گفت: "بنی صدر به طور موقت ریاست جمهوری ایران را به عهده دارد و به هیچ یک از احزاب نیز وابسته نیست. من مسئول شورا و سخنگوی آن هستم و اعضای دولت را انتخاب خواهم کرد." وی افزود: "استراتژی ما دارای سه مرحله است؛ نخست آنکه باید جو ترس و وحشت را ازبین ببریم. دراین مورد ما هم اکنون موفق شده ایم. مرحله دوم، سازمان دادن به تظاهرات عظیم و اعتصابات عمومی می باشد. ما معتقدیم این رژیم نیز باید با اقدام مردم سرنگون شود. من امیدوارم که نیازی به مرحله آخر نباشد، لکن یک راه حل دیگری باقی می ماند و آن نابودی واقعی رژیم است.

ما به [امام] خمینی احتیاج داریم، ما به وی برای یک محاکمه عمومی در تلویزیون که هیئت منصفه آن ملت ایران خواهند بود احتیاج داریم. اگر در ایران امتیازات سیاسی به اندازه کافی وجود داشت [آیت الله] خمینی نمی توانست بر ایران حکومت کند. وظیفه ما آن است که یک رژیم دمکراتیک و باثبات در ایران برقرار سازیم که به دنبال آن مردم درک خواهند کرد که چرا [آیت الله] خمینی مقصر است.

از وی سؤال شد: "آیا از آن بیم ندارید که برخی از افراد از شما سریع تر باشند؟ برای مثال، آیا شما از یک "راه حل امریکایی" هراسی ندارید؟" رجوی در پاسخ گفت: "سلطنت طلبان و توده ای ها بیش از آنکه در اذهان ایرانیان جای داشته باشند، در افکار عمومی غرب مطرح هستند. اگر سلطنت طلبان امروز قدرت را به دست گیرند، چگونه می توانند آن را حفظ کنند؟ با قدرت، پول و اسلحه؟ شاه از یک ارتش و یک ساواک برخوردار بود. درحال حاضر هیچ گونه وسیله ای برای یک چنین سرکوبی وجود ندارد. آنها هنگامی که از حمایت مردمی برخوردار نیستند، چگونه می توانند عمل کنند."»(۱)

۱

به دنبال تصمیم دولت امریکا برای فروش میلیاردها دلار اسلحه به خصوص هواپیماهای پرنده جاسوسی (آواکس) به عربستان سعودی و تصویب فروش این هواپیماها در دولت امریکا، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با انتشار اطلاعیه ای به این قرارداد اعتراض کرد و فروش هواپیماهای جاسوسی آواکس را مقابله امریکا و عربستان سعودی با ملت های منطقه دانست. در این بیانیه آمده است: «وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران تصویب فروش

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰، به نقل از ماهنامه میدل ایست چاپ لندن.

میلیاردها دلار اسلحه و هواپیماهای تازه آواکس به رژیم عربستان سعودی را به دلیل شرایط ویژه واگذاری و پیامدهای آشکار آن به معنای اشغال کامل سرزمین های اسلامی توسط امریکای سلطه جو و اسرائیل اشغالگر - که از قدس شریف آغاز شده و اکنون به مکه معظمه و مدینه مکرمه گسترش یافته است - دانسته و آن را گامی علیه مصالح امت اسلام در منطقه تلقی می نماید. ابعاد این توطئه ها با گسترده شدن حضور نظامی امریکا در مصر و شمال افریقا و استفاده از نیروهای چندملیتی اروپایی در صحرای سینا، نمایان تر می شود. ما به این کشورها اخطار می کنیم که با استقرار نیروهای خود در سینا خاطره جنگ های صلیبی را زنده کرده و عملاً آنها دربرابر همه مسلمانان جهان قرار خواهند گرفت. مسلماً استکبار جهانی به سرکردگی امریکا با ماجراجویی های جهان خوارانه خود، جهان غرب را در موضعی قرار خواهد داد که یکسره دربرابر یک میلیارد مسلمان مستضعف قرار گیرند. ما هشدار می دهیم که گسترش و آرایش جدید جبهه استکباری امپریالیسم در مقابل امت اسلام، نه تنها اراده مسلمانان را در مبارزه با استعمار سست نخواهد کرد، بلکه موجب شتاب گرفتن روند خیزش عمومی توده های میلیونی مستضعف علیه امریکا و نوکران آن خواهد شد.»(۱)

۱

معاون وزیر امور خارجه ایران پس از سه روز دیدار و گفت وگو با مقامات سوریه و لبنان امروز بیروت را به مقصد تهران ترک کرد. خبرگزاری فرانسه درباره سفر سه روزه وی گزارش داد: هیئت ایرانی به ریاست آقای حسین شیخ الاسلام، معاون وزیر امور خارجه ایران، به دنبال دیدار از سوریه و لبنان و آگاهی کشورهای مذکور از موضع جمهوری اسلامی ایران درباره مسائل خاورمیانه، بیروت را ترک کرد. این هیئت که روز سه شنبه گذشته وارد لبنان شده بود، در مدت اقامت خود با یاسر عرفات، رئیس کارگروه اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین و تنی چند از مقامات لبنانی، ازجمله "شفیق ورزان"، نخست وزیر و "فؤاد پطروس"، وزیر امور خارجه لبنان، دیدار و

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

گفت وگو کرد. هیئت ایرانی همچنین با مسئولان شیعی لبنان و حزب ترقی خواه آن کشور دیدارهایی داشت. خبرگزاری پارس هم به نقل از خبرگزاری فرانسه اعلام کرد: آقای شیخ الاسلام قبل از عزیمت، در یک مصاحبه مطبوعاتی مخالفت جمهوری اسلامی ایران را با طرح صلح فهد، که سازمان آزادی بخش فلسطین را نماینده مردم فلسطین نمی شناسد، اعلام کرد. وی خاطرنشان کرد که این طرح یک مانور سیاسی به منظور وادارکردن رهبران عرب برای پذیرش ماهیت صهیونیسم است و خواستار رسیدگی نشدن به آن در اجلاس آینده سران عرب شد. آقای شیخ الاسلام در پایان با اشاره به این نکته که ایران ۱۴ هزار اسیر عراقی دراختیار دارد که ۱۷۰۰ تن از آنها در حمله اخیر ایران دستگیر شده اند، به شدت به امریکا و نیروهای واکنش سریع برای حمایت از منافعش در خلیج فارس حمله کرد.(۱)

آسوشیتدپرس نیز درباره مواضع اعلام شده معاون وزیر امور خارجه ایران درباره طرح فهد در سفر به لبنان اعلام کرد: وی به خبرنگاران گفت: همان گونه که معاهده کمپ دیوید، مصر را از اعراب جدا کرد، طرح فهد نیز برای جداکردن فلسطینی ها از جهان عرب طرح ریزی شده است. معاون وزارت خارجه ایران گفت که تنها راه برقراری صلح در خاورمیانه، نبود رژیم صهیونیستی در این منطقه است و ضدیت با رژیم اشغالگر قدس غریزه ای است که در قلب همه اعراب وجود دارد. آسوشیتدپرس افزود: شیخ الاسلام گفت که امریکا می کوشد تا ازطریق فروش هواپیماهای آواکس به عربستان سعودی و تشکیل نیروهای واکنش سریع و حضور نظامی اش در دریای عمان، کشورهای مترقی عرب را به قبول طرح فهد وادار کند. وی در تشریح موضع ایران درباره این طرح گفت: دلیل دیگری که ایران طرح فهد را رد می کند اشاره نشدن به سازمان آزادی بخش فلسطین در آن طرح است. در این طرح، از بیت المقدس به عنوان پایتخت کشور فلسطین نام برده شده است، ولی این طرح به صهیونیست ها اجازه می دهد تا حضور خود را در منطقه قانونی کنند.(۲)

وی همچنین درباره دیدار "هانی الحسن"، سفیر سابق سازمان آزادی بخش فلسطین در تهران، با مسعود رجوی در پاریس و موضع سازمان آزادی بخش گفت: سازمان آزادی بخش فلسطین با صدور بیانیه ای این دیدار را محکوم کرده و یاسر عرفات شخصاً به من گفته که عامل این ملاقات مجازات شده است.(۳)

۱

هفدهمین نشست اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی در اروپا با صدور قطعنامه ای به کار خود پایان داد. این نشست که با حضور نمایندگانی از سپاه پاسداران و دفتر تحکیم وحدت برگزار شد و نقطه عطفی در تاریخ فعالیت های اتحادیه محسوب می شود به نام شهید مظلوم آیت الله دکتر بهشتی، بنیانگذار اتحادیه انجمن های اسلامی، نام گذاری شده است. نکات اصلی قطعنامه هفدهمین

۱- همان، خبرگزاری فرانسه - بیروت.

۲- روزنامه کیهان، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۳.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۸، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۲، بیروت - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

نشست اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی در اروپا به شرح زیر است:

الف) اعتقاد و تعهد به اصل ولایت فقیه: اعضای اتحادیه حرکت در خط اصیل ولایت فقیه را نصب العین خویش دانسته، تمامی احکام و رهنمودهای امام خمینی رهبر کبیر انقلاب شکوهمند اسلامی را واجب الاطاعه می دانند.

ب) نبرد آشتی ناپذیر با استکبار جهانی اعم از شرق و غرب و صهیونیسم، به خصوص شیطان بزرگ امریکای جنایتکار.

ج) ایستادگی دربرابر دسایس و توطئه های جریان های ضدانقلاب در خارج از کشور اعم از سلطنت طلبان، ملی گرایان امریکایی، منافقین، معاندین، بنی صدر و... همان گونه که رزمندگان انقلاب اسلامی و امت شهیدپرور ایران دربرابر مزدوران صدام و منافقین عمل می کنند.

د) پشتیبانی کامل از روحانیت مبارز و متعهد در خط امام و اعتقاد بر این اصل که روحانیت مبارز و متعهد حافظان اسلام راستین می باشند و هرگونه تضعیف این نیروها، جنایت در حق اسلام و مسلمین است.

ه-) به منظور حاکمیت خط امام در سفارتخانه ها و نمایندگی های خارج از کشور، نیروهای مؤمن و متعهد به کار گمارده شوند و تصفیه و تزکیه انجام شود تا راه صدور انقلاب اسلامی بیش ازپیش فراهم گردد.(۱)

۱

مجله عربی زبان الطلیعهالاخبار (چاپ پاریس) در مقاله ای به وضعیت جدید امنیتی در جمهوری اسلامی ایران و عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پرداخته است. در این مقاله، ضمن اشاره به تحلیل اشتباه این سازمان از وضعیت اجتماعی ایران، دو عامل ترور مقامات بلندپایه جمهوری اسلامی و پیوند با گروه های مسلح کرد نظیر حزب دمکرات، تاکتیک های جدید سازمان مجاهدین خلق (منافقین) برای سرنگون کردن نظام معرفی شده اند. در پایان این مقاله با اغراق در قدرت گروه های مسلح کرد، پیش بینی شده که در آینده مشکلات جدی دامنگیر جمهوری اسلامی ایران شود. بخش هایی از این مقاله بدین شرح است:

«فعالیت مسلحانه علیه دولت تاحدودی فروکش کرده، ولی این بدان معنا نیست که این فعالیت به کلی از بین رفته یا به علت واردنیاوردن ضربات مهلک با شکست کامل مواجه شده است. دلیل آن نیز اشتباهی بود که مجاهدین مرتکب شدند، نه افزایش قدرت پاسخ گویی رژیم.

مسعود رجوی و رفقایش با تصور اینکه رژیم از انزوای فزاینده ای برخوردار است، اقدام به تشویق توده ها برای فعالیت مسلحانه کردند و براین اساس خواستند تظاهرات مسلحانه و عظیم خیابانی به راه اندازند، با این اعتقاد که سد ترس مردم را شکسته و دوباره، تظاهرات مردمی را که موجب سرنگونی شاه گردید، تکرار کنند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۳.

ولی این تاکتیک آنها با شکست کامل روبه رو شد، به صورتی که وقتی که تظاهرات آنها با پنجاه نفر آغاز می شد، نه تنها هیچ کس به آنها نمی پیوست، بلکه غالباً این گونه تظاهرات با دستگیری همه آنها در همان روز پایان می پذیرفت و با افزایش موج اعدام های بی نظیر، روشن و آشکار شد که لازم است روش و سازماندهی مزبور تغییر یابد و واضح است که مجاهدین بدون تجزیه وتحلیل در موضع خود، روش خود را تغییر نخواهند داد و این، آنها را پس از هفته ها توقف تظاهرات مسلحانه ای که آخرین آنها را در ۲۷ سپتامبر گذشته به راه انداختند، به یک ماجراجویی تازه ای رهنمون خواهد ساخت.

اطلاعات تأییدشده حاکیست، این بار مجاهدین قصد دارند در دو زمینه فعالیت کنند؛ اول، تجدید ترور مقامات بلندپایه و دوم، رشد و گسترش هماهنگی با گروه های مسلح کرد در چارچوب شورای مقاومت ملی به منظور واردکردن ضربات مهلک بر رژیم در کردستان ایران.

با بررسی دقیق اخبار ایران می توان فهمید که کردها بر مناطق وسیعی تسلط یافته اند، ولی دولت به طور عمد مانع از انتشار اخبار آن می شود؛ چه، اکثر اوقات می شنویم که پاسداران انقلاب به فلان منطقه وارد شده و آنجا را از عناصر مسلح پاک سازی کردند، درحالی که قبلاً نشنیده بودیم که عناصر کرد در آن منطقه وارد شده اند.

ظاهراً پیوند مجاهدین و کردها که بنی صدر، رئیس جمهور سابق، را به حاشیه می راند، منتظر فصل زمستان می شود تا فعالیت خود را آغاز کند، چراکه نیروهای مرکزی ایران با دشواری خواهند توانست که در آن منطقه کوهستانی و ناهموار حرکتی داشته باشند.

اگر این اخبار صحت داشته باشند، به این مفهوم خواهد بود که رژیم ایران در آینده با مشکلات بی نهایت خطرناکی مواجه خواهد شد. حال چه رسد به اینکه این رژیم در داخل نیز از تشتت و ازهم گسیختگی برخوردار باشد.»(۱)

۱

مجله کرسنت اینترنشنال (چاپ کانادا) در مقاله ای تحولات ایجادشده در جنگ ایران و عراق را بررسی و تحلیل کرده است. در این مقاله حمله عراق به ایران، حمله یک کشور به نمایندگی از امریکا، شوروی و کشورهای منطقه، به ویژه عربستان سعودی علیه انقلاب اسلامی قلمداد شده است. نویسنده در ادامه مقاله به بازیابی توان نظامی نیروهای جمهوری اسلامی ایران در جبهه های جنگ و سکوت رسانه های غربی دراین باره اشاره کرده و پیروزی های اخیر ایران، به خصوص رفع محاصره آبادان را (عملیات ثامن الائمه(ع)) بازگو کرده است. در بخش دیگری از این مقاله، نویسنده حمله عراق به تأسیسات نفتی کویت و نسبت دادن آن به ایران و همچنین شایعه اقدام ایران به خرید اسلحه از رژیم صهیونیستی را متأثر از احساس خطر حکومت عراق و حامیانش از شکست در مقابل ایران ارزیابی کرده است. در این مقاله آمده است:

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۲، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص

۴۲ – ۴۰، به نقل از مجله طلیعهالاخبار، چاپ فرانسه، ۹/۸/۱۳۶۰.

«اذعان عراق به اینکه نیروهایش در جبهه آبادان شکست خورده و به آن سوی رودخانه کارون عقب رانده شده اند، بزرگ ترین پیشرفتی است که طی این جنگ سیزده ماهه حاصل گردیده است. اینک شکست کلی حمله عراق به ایران قریب الوقوع می باشد. پیش از آنکه نیروهای عراقی شکست خورده و سرافکنده به خاک خود بازگردند، صرفاً مدتی طول خواهد کشید. تلفات و خساراتی که ازنظر افراد و تجهیزات بر هر دوطرف وارد آمده است، بیش از تلفاتی است که در جنگ های بین کشورهای هم جوار در سال های اخیر وارد شده است.

این واقعیت که سربازان هر دوطرف مسلمان می باشند، صرفاً یک اتفاق است. آنچه باید به خاطر داشته باشیم این است که تجاوزی که از سرزمین عراق آغاز گشت، حمله ای ازجانب عراق نبود. این حتی حمله ای ازسوی ملت کشوری به ملت کشوری دیگر نیست. تهاجم به یک کشور اسلامی معرف یک اتحاد محرمانه نظامی است که از هر اتحاد دیگری در تاریخ معاصر بزرگ تر می باشد و در آن، هر دو ابرقدرت؛ یعنی امریکا و شوروی، شرکت دارند. در این اتحاد، ابرقدرت های مذکور تمام تدارکات و جنگ افزارها را فراهم نمودند. عربستان سعودی و دیگر رژیم های عرب ازلحاظ مالی کمک کردند و رژیم های مسلمان ملی گرا در یک کنفرانس ساختگی اسلامی در طائف گرد آمدند و یک پوشش اسلامی به عراق دادند. کشورهای دیگر ازقبیل اسرائیل، هندوستان، افریقای جنوبی، چین و قدرت های اروپایی به نظاره برخواستند و در انتظار آن ماندند تا کشور اسلامی متلاشی گردد و به جای آن یک رژیم غرب گرای غیرمذهبی در تهران روی کار آید. با گذشت ماه ها، این جنگ جای خود را که در صدر اخبار رسانه های همگانی جهان بود، از دست داد، چراکه علاقه این رسانه ها به پیروزی درحقیقت از بین رفته بود. سربازان اسلام نه تنها این حمله (اتحاد بزرگ) به اسلام را متوقف کردند، بلکه به عقب راندن ارتش منافقین نیز پرداختند.

اینک صدام حسین اذعان می کند که نیروهایش در جبهه آبادان شکست خورده و به آن سوی رودخانه کارون در شط العرب [اروندرود] عقب رانده شده اند.

... حامیان صدام حسین اجتناب ناپذیری خطر شکست را پذیرفته اند. آنان جریان بایسته ای درجهت تعبیر این شکست و معرفی ایران به عنوان یک مهاجم را آغاز نموده اند. نخستین گام هنگامی برداشته شد که عراقی ها یک مجتمع مخازن نفتی کویت را بمباران کردند و آواکس های امریکایی از عربستان گزارش دادند که این حمله توسط جت های ایرانی انجام شده است. ایران شدیداً دخالت هواپیماهای خود در این عمل را تکذیب کرد، لیکن به منظور روشن ترساختن این نکته، نیروی هوایی ایران شدیداً به عراق حمله کرد و با درهم کوبیدن نیروگاه های عراق، اقتصاد و توان نظامی این کشور را فلج نمود. دومین اقدام، عبارت بود از دوباره عنوان کردن این مطلب توسط مطبوعات غربی که اسرائیل اسلحه دراختیار ایران قرار می دهد. این گزارش ها

درحال حاضـر حاکی از آن است که ایران مبالغ هنگفتی به شـرکت های انگلیسی پرداخته است که سلاح های امریکایی را از اسـرائیل به ایران انتقال دهند تا از آن برعلیه عراق استفاده شود. تمدن غرب سرگرم به هم بافتن یک رشته دروغ های مصلحتی است مبنی براینکه چنانچه عراق شـکست بخورد، این شـکست توسط صـهیونیزم انجام خواهـد گرفت نه به دست اسـلام. طرح اصلی رسانه های همگانی درمورد انکار اعتبار ایران و اسلام برای پیروزی شان، در دست اقدام است.»(۱)

۱- ادراه کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسـلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۰۵، ۱۴/۸/۱۳۶۰، صص ۱۸ - ۱۶، به نقل از کرسنت اینترنشنال (کانادا)،۳۱اکتبر ۱۹۸۱ (۹/۸/۱۳۶۰).

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۰ آبان ۱۳۶۰ ۴ محرم ۱۴۰۲ ۱ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز تحرک عمده دشمن در منطقه جنوب در محور غرب سوسنگرد و جنوب رودخانه کرخه کور بود. شهر آبادان نیز همچون روزهای گذشته زیر آتش سنگین توپخانه های ارتش عراق قرار داشت. گزارش اطلاعاتی لشکر۱۶ قزوین در محور غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور، حاکی از افزایش تحرکات ارتش عراق در این محور است. دشمن درمجموع با اعزام ۲ گروهان تانک، گشتی رزمی و گشتی شناسایی، افزایش عراده های توپ، تقویت نیرو و احداث خاکریز حساسیت خود را به این منطقه نشان داده، مواضع خود را مستحکم می کند.

به گزارش ارتش جمهوری اسلامی ایران، شهر آبادان پیوسته زیر آتش سلاح های سنگین دشمن قرار داشت که براثر آن، ۲ تن شهید و ۲۲ نفر مجروح شدند. همچنین انبار ابزارآلات پالایشگاه طعمه حریق شد و چند خانه تخریب گردید.(۱)

۲

نیروهای معارض عراقی عملیات های خود علیه رژیم عراق و ارتش این کشور را افزایش دادند.

سازمان حرکت اسلامی مجاهدین عراقی اعلام کرد که نیروهای این سازمان با بمب گذاری در موصل بر روی پلی که قطار حامل سوخت تانک از روی آن عبور می کرد آن را منفجر کرده اند، این قطار که از پالایشگاه موصل بارگیری کرده بود، درحال حرکت به سمت جنوب بود. این منبع تعداد افراد کشته شده در این عملیات را "بسیار زیاد" عنوان کرد.(۲)

ارتش آزادی بخش عراق نیز با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد در عملیاتی که نیروهای این سازمان در مناطق "قلعه دیزه"، "خوشناو"، "شقلاوه"، "بازیان" و جاده "خرمال" انجام داده اند، ۱۶ تن از افراد ارتش عراق را کشته و ۱۴ تن از آنان را هم زخمی کرده اند.(۳)

۱- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸، صص ۲۶۳ - ۲۶۲.

۲- روزنامه صبح آزادگان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه.

۳- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۱

با نزدیک شدن زمان عملیات آینده در جنوب، اعزام نیروهای متخصص، به ویژه کادر پزشکی و درمانی به جبهه های جنگ افزایش یافت.

دفتر روابط عمومی وزارت بهداری اعلام کرد که ستاد هماهنگی آموزش کمک های اولیه پزشکی وابسته به جهاد خودکفایی وزارت بهداری نیاز مبرم به امدادگر مرد جهت اعزام به جبهه های جنگ حق علیه باطل دارد، لذا از برادران علاقه مند خواهشمند است با دردست داشتن کارت پایان دوره کمک های اولیه پزشکی به وزارت بهداری واقع در تقاطع خیابان های جمهوری - حافظ اتاق ۳۱۵ مراجعه کنند.(۱)

۲

امروز افراد حزب دمکرات کردستان ایران، شهر مهاباد، پایگاه فتاح آباد در شمال دیواندره و پایگاه نیروهای خودی در سردشت و پیرانشهر را هدف حمله قرار دادند. علاوه براین مین گذاری جاده های روستایی توسط افراد این حزب نیز تلفات و خساراتی را به روستاییان و نیروهای نظامی وارد آورد.

ساعت ۸ صبح، نیروهای حزب دمکرات با نفوذ به داخل شهر مهاباد، در حدفاصل پل و میدان گوزن ها، بر سر راه کارمندان شرکت برق این شهر کمین گذاشتند که این اقدام به شهادت و سوخته شدن پیکر هر چهار سرنشین خودرو شرکت برق به نام های حسین کاظمی، رحمان نصرآبادی، سیدمحمود آثاری و محمد صمیمی فر انجامید. نیروهای سپاه با اطلاع از این عملیات به قصد تخلیه جنازه شهدا درحال اعزام به منطقه درگیری بودند که افراد حزب به آنان حمله کردند. در درگیری میان دو طرف یک تن از افراد سپاه شهید و یک تن دیگر زخمی شد. به دنبال این وقایع، سپاه به طور سازمان یافته وارد صحنه درگیری شد و در یک عملیات کمین علیه نیروهای حزب دمکرات که درحال سازماندهی برای حمله به مقر سپاه بودند، ۷ تن از آنان را به هلاکت رساندند و تعدادی را دستگیر کردند. با اجرای این عملیات، افراد حزب مجبور به ترک شهر مهاباد و منطقه درگیری شدند.(۲)

رادیو صدای کردستان در گفتار کوتاهی درباره عملیات شهر مهاباد مدعی شد: «یکشنبه دهم آبان ماه جاری، جانبازان هیز کیان به داخل شهر مهاباد رفتند و طی یک یورش شجاعانه توانستند در عرض مدت بسیار کوتاهی ۱۴ تن از جاش ها و پاسداران را اعدام انقلابی نمایند و ۶ خودرو دشمن را بسوزانند.»(۳)

در شمال دیواندره، نیروهای مسلح غیرقانونی از اولین ساعات امروز با استفاده از سلاح های سنگین به پایگاه "فتاح آباد" در ۳۰ کیلومتری شمال دیواندره (محور دیواندره - سقز) حمله کرده، پایگاه را به محاصره خود درآوردند. در درگیری های پیش آمده، یک سرباز شهید و یکی از افراد سپاه زخمی شد. یک واحد از نیروهای هنگ سقز با اطلاع از این حمله به محل درگیری اعزام

۱- همان.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۷۸۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مهاباد به فرماندهی مرکز، ۱۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۷؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، ارومیه، ۱۰/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷، ۱۲/۸/۱۳۶۰، صص ۵ - ۴ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

شـد که بـا ورود آنهـا به صـحنه عملیات که هم زمان با روشـنایی روز و شـروع دور جدیـد درگیری ها بود، ۵ تن از نیروهـای مهاجم کشته و ۵ تن زخمی شدند و مهاجمان به ناچار محل حادثه را ترک کردند. در این عملیات خودرو فرمانده هنگ سـقز نیز هنگام عزیمت به محل درگیری روی مین رفت و یک سرباز به شهادت رسید و فرمانده هنگ و ۳ سرباز زخمی شدند.(۱)

در درگیری نیروهای مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی در ۱۵ کیلومتری میاندوآب یک سرباز زخمی شد.(۲)

نیروهای مسـلح غیرقانونی پادگان و مقر نیروهای خودی در سـردشت و اطراف آن را هـدف گلوله های متعـدد توپ و خمپاره قرار دادند که براثر آن یک تن از نیروهای کرد مسـلمان به شـهادت رسـید و ۷ تن از نیروهای سـپاه، بسیج و پیش مرگان کرد مسلمان زخمی شدند.(۳)

در پیرانشـهر، نیروهای مسلح غیرقانونی از آخرین ساعات روز گذشته تا ساعت ۱۴ امروز، به طور متناوب به مقر سپاه پاسداران مستقر در این شهر حمله کردند، ولی با مقاومت نیروهای خودی موفقیتی به دست نیاوردند و در مواجهه با آتش دقیق نیروهای سپـاه، بـا به جاگذاشـتن بخشـی از ادوات و مهمـات خـود مجبـور به فرار شدنـد. در این حملاـت، ۲ تن از اهـالی شـهر زخمی شدند.(۴)

رادیو صدای کردسـتان دراین باره اعلام کرد: «پیش مرگان شاخه ۳ از هیز آواره به داخل پیرانشـهر نفوذ کرده و از ساعت ۱۱ شب تـا یک بامـداد، شـهر را در کنترل گرفتنـد و چهار قرارگاه جاش ها و پاسـداران را زیر آتش شدیـد خود قرار دادنـد. این چهار قرارگاه عبارت بودند از: گروهان ژاندارمری، خانه جاش و کردفروش معروف "حاج مندی"، شهرداری پیرانشهر و خانه های سازمانی. شدت ضـربات دلاوران حزب دمکرات کردستان به حدی زیاد بود که پاسداران به کلی روحیه خود را از دست دادند و متحمل تلفات و خسارات فراوانی گردیدند که تاکنون آمار دقیق کشـته ها و مجروحین دشـمن نرسیده است. قهرمانان هیز آواره سلامت به قرارگاه هایشان بازگشتند.»(۵)

در منطقه کامیاران سه روز پس از توجیه تهدیـدآمیز رادیو صدای کردسـتان خطاب به مردم منطقه کامیاران درباره حادثه مین گذاری عناصـر حزب دمکرات در جاده روسـتای "تخته سنگی" به کامیاران که کشته یا زخمی شدن ۷ نفر از مردم این روستا را درپی داشت، امروز نیز یک خودرو وانت دوکابینه، که حامل مردم روسـتای لون سادات (واقع در ۲۵ کیلومتری شمال غربی کامیاران) بود، روی مینی که عوامل حزب دمکرات کار گذاشـته بودنـد رفت و براثر انفجار این مین، ۸ تن از مردم این روستا شهید و ۵ تن نیز زخمی شدند که حال برخی از زخمی ها وخیم گزارش شده است.(۶)

در محور میاندوآب به بوکان، یک خودرو ارتش به مینی که افراد وابسـته به حزب دمکرات کردستان ایران کار گذاشته بودند برخورد کرد و ۲ تن از سرنشینان آن آسیب سطحی دیدند.(۷)

رادیو صدای کردستان با قلب واقعیت در گزارشی اعلام کرد: «روز دهم آبان ماه، ۲ خودرو ارتشی در مسیر جاده میاندوآب - بوکان به کمین پیش مرگان شاخه شهید حسن سهرابی از هیز پیشوا افتادند

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۱/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۰۰۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر ۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۳- سند شماره ۳۰۰۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۵ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۶- سند شماره ۰۵۴۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲، به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران کامیاران.

۷- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، به گزارش روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، میاندوآب، روابط عمومی ستاد عملیاتی شمال غرب کشور.

که دراثر آتش شدید پیش مرگان، ۲ تن از مزدوران سرنشین آن کشته و یک تن نیز زخمی گردید.»(۱)

امروز صبح، یک خودرو ژاندارمری که درحال عزیمت به تپه تلویزیون مهاباد بود، روی مین رفت و ۶ تن از افراد ژاندارمری زخمی شدند.(۲)

۱

سرهنگ کوچک زاده، جانشین فرماندهی عملیات شمال غرب کشور، در مصاحبه ای سیر عملیات های انجام شده و پاک سازی ها در منطقه شمال غرب، به ویژه در محور آذربایجان غربی را تشریح کرد. گفته های سرهنگ کوچک زاده به طورکلی بیانگر اقدامات نظامی انجام شده در محورهای مختلف است، ولی وضعیت فعلی آن مناطق، وجود نیروهای مسلح غیرقانونی و درگیری های روزانه نیروهای خودی در آن محورها، برخی خوش بینی های اظهارشده در متن مصاحبه را نفی می کند. وی در این گفت وگو اظهار کرد:

«ما توانستیم به طور دقیق به دنبال پاک سازی هایی که در قسمت های مرز بازرگان تا محور ارومیه صورت گرفته بود، در شب ورود قرارگاه شمال غرب به منطقه، ضدانقلابیون را در یک محاصره حساب شده قرار دهیم و آخرین ضربه را بر پیکر نیمه جان آنها وارد کنیم.» جانشین فرمانده عملیات شمال غرب سپس به تشریح این عملیات پرداخت و گفت: «در ابتدای عملیات، محورهای سیلوانا، موانا، دره قاسملو (دره شهیدان)، زیوه، دیزک تا اشنویه پاک سازی شد و طی یک حمله سریع و برق آسا توسط پاسداران، نیروهای ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد، شهر اشنویه بعد از یک سال از قید و سیطره ضدانقلاب وابسته به بعث پس گرفته شد.» وی اضافه کرد: «بعد از پیروزی هایی که شرح آن رفت، در مدت زمان بسیار کوتاهی محورهای جلدیان، اشنویه و نقده از لوث دمکرات ها، کومه له و رزگاری پاک شد و در ادامه آن، رزمندگان به طرف روستاهای پیرانشهر حرکت کرده و هم زمان با این عملیات، طرح تصرف بوکان ریخته شد.»

سرهنگ کوچک زاده سپس اعلام کرد: «شهر بوکان که منطقه امنی برای ضدانقلابیون شده بود، توسط برادران هوانیروز، سپاه، ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد آزاد شد و آخرین امید نیروهای غیرقانونی مسلح از بین رفت.» وی درمورد وسعت این عملیات گفت: «درحال حاضر، از مرز بازرگان تا پیرانشهر صددرصد و از ارومیه به پایین نود درصد پاک سازی شده که مجموعاً حدود ۶۰۰ کیلومتر از این قسمت کشور عزیزمان به تصرف رزمندگان ایرانی درآمده است.»(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص ۹ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۷۸۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مهاباد به فرماندهی مرکز، ۱۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، کرمانشاه.

روابط عمومی جهاد سازندگی آذربایجان غربی بخشی از اقدامات این نهاد را پس از پاک سازی و برقراری امنیت در مناطق آزادشده این استان بازگو کرد. در اعلامیه این نهاد اقدامات انجام شده در امور کشاورزی، بهداشتی و درمانی، دامداری و عمران در مناطق شمال غرب ارومیه، مهاباد و اطراف آن و شهرستان سلماس و توابع آن تشریح شده است. به نوشته روزنامه اطلاعات: «با آزادشدن مناطقی از روستاهای آذربایجان غربی از دست عناصر مسلح غیرقانونی و با استقرار نیرو های جمهوری اسلامی ایران در این مناطق، کار سازندگی و تأمین رفاه مردم مسلمان، ازسوی برادران جهاد سازندگی آذربایجان غربی به شدت دنبال می شود و در همین رابطه تاکنون کار احداث ۲ حمام و ۲ مدرسه و مرمت ۲۸ مدرسه و احداث ۱۵ کیلومتر راه روستایی در روستاهای تابع ارومیه، پایان یافته و مورد بهره برداری قرار گرفته است.

روابط عمومی جهاد سازندگی آذربایجان غربی، ضمن اعلام این خبر، اضافه کرد: "اقدامات عمرانی مذکور طی شهریورماه سال جاری، در ۴۲ روستای بخش صومای - برادوست، با همکاری اهالی منطقه صورت گرفته است. در همین مدت، ۲۱۵ هکتار از مزارع گندم کشاورزان به وسیله کمباین برداشت شده و ۲۰۰ هکتار از اراضی نیز شخم زده شده است."

اکیپ های دامپزشکی جهاد سازندگی آذربایجان غربی نیز در منطقه صومای - برادوست و دشت بیل و دول از توابع ارومیه، ضمن مراجعه به ۲۶ روستا، ۲۷۷,۶۳ رأس گوسفند و ۱۷۰۳ رأس گاو و گاومیش و ۵۸۷۰ قطعه طیور را علیه بیماری های دامی مایه کوبی کرده و ۵۰ هزار رأس دام را تحت درمان قرار داده اند. توزیع ۷۰ تن کود شیمیایی بین روستاییان صومای - برادوست و به پایان بردن کار سیم کشی برق ۸ روستا و اقدام به سیم کشی ۴ روستای دیگر و درمان ۸۷۸ نفر و پانسمان ۱۰۹۰ نفر از اهالی ۳۸ روستای پاک سازی شده در منطقه صومای - برادوست و اعزام ۸۱۱ نفر از اهالی جهت انجام اقدامات پیشگیرانه از بیماری های گوناگون به بیمارستان ها، ازجمله دیگر فعالیت های کمیته برق و پزشکی و کشاورزی بوده است.

کمیته آبرسانی نیز کار حفر ۲ حلقه چاه عمیق در منطقه سرو و بهسازی ۲ رشته چشمه در ۳ روستا را به پایان برده است. در شهرستان مهاباد نیز تاکنون عملیات مرمت ۱۵۷ ساختمان که در درگیری های مختلف آسیب دیده اند، پایان یافته و داروخانه دامپزشکی جهاد سازندگی برای توزیع دارو بین دامداران شروع به فعالیت کرده است.

در نقده و اشنویه، برادران عضو جهاد تاکنون کار مایه کوبی کلیه دام های موجود در ۶ روستا را به پایان برده اند و اکیپ اعزامی به روستاهای اطراف اشنویه توزیع خواروبار براساس کوپن های صادره را آغاز کرده است. در این منطقه، عملیات ساختمانی مدرسه شش کلاسه روستای قارنا و چهارکلاسه روستای کوهکلر و مسجد روستای علی آباد و مسجد جامع اشنویه درحال پیشرفت است.

ص: ۴۳۱

در شهرستان سلماس نیز کمیته کشاورزی و دامپزشکی در ۱۶ روستای آزادشده، ۷۰۰,۲۸ رأس دام را علیه بیماری های دامی مایه کوبی کرده است و کمیته پزشکی در ۱۳ روستا، ۴۶۴ نفر را تحت درمان قرار داده است. گروه آبرسانی نیز، کار احداث چهار آب بند و یک رشته سیل بند را به اتمام برده و عملیات احداث دو رشته قنات در روستاهای حق وران و مغول را آغاز کرده است. ضمناً مرمت و احداث ۲۲ مدرسه در ۲۲ روستا و واگذاری یک دستگاه تراکتور در روستای چهریق و تسطیح ۳۵ کیلومتر جاده، از فعالیت های واحد ساختمان جهاد سازندگی سلماس بوده است. در منطقه قوشچی از توابع ارومیه، که برادران عضو جهاد سازندگی اقدام به عملیات عمرانی کرده بودند، با اخلال ایادی امریکا روبه رو شدند و کار اجرایی در این منطقه متوقف شد.»(۱)

۱

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز در شهرهای مشهد و سبزوار دو عملیات تروریستی علیه افراد متعهد و متدین انجام دادند. در روستای "جیره سر" لاهیجان نیز افراد وابسته به گروه های برانداز، بمبی صوتی را در مسیر عزاداران حسینی منفجر کردند. امروز همچنین، نیروهای کمیته انقلاب اسلامی یک خانه تیمی را در تهران کشف و ۲ نفر از افراد آن را دستگیر کردند.

در مشهد، ۲ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) عصر امروز به بهانه خرید به مغازه بلورفروشی "رضا گفتاری"، از کسبه متعهد و شناخته شده خیابان مهتاب مشهد، مراجعه کرده و با شلیک چند گلوله وی را به شهادت رساندند.(۲)

در سبزوار نیز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۲ تن از افراد متعهد و انقلابی این شهر را ترور کردند. این دو فرد که یکی صاحب مغازه الکتریکی و دیگری برق کار ساختمان بودند، با گلوله کالیبر۴۵ از ناحیه دست وپا زخمی شدند.(۳)

در اقدامی دیگر در روستای "جیره سر" لاهیجان، افراد مسلح وابسته به گروه های برانداز در مسیر راه عزاداران حسینی یک بمب صوتی کار گذاشتند که باوجود انفجار آن در پیشاپیش عزاداران، آسیبی به آنان وارد نشد.(۴)

در مقابل این اقدامات، نیروهای گشت کمیته انقلاب اسلامی در خیابان کارگر شمالی به ۳ نفر مشکوک شده، به تعقیب آنها پرداختند. این افراد وارد خانه ای در خیابان شیخ هادی (منشعب از خیابان جمهوری اسلامی) شدند و نیروهای کمیته پس از محاصره خانه از آنان خواستند خود را تسلیم کنند، ولی آنها ضمن امتناع از تسلیم شدن، با تیراندازی و پرتاب نارنجک به سوی نیروهای کمیته، قصد فرار داشتند که با اقدام متقابل نیروهای کمیته، یکی از آنان به هلاکت رسید و ۲ تن دیگر، که دختر بودند، دستگیر شدند. از فرد مقتول یک قبضه اسلحه کمری و یک عدد نارنجک جنگی به دست آمد.(۵)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و-

روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد - خبرگزاری پارس به نقل از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد - خبرگزاری پارس.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۸، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۲، رشت - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

۵- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۱

درپی فراخوان کمیته مرکزی سازمان فداییان خلق ایران (اکثریت) از همه رده ها و واحدهای تشکیلاتی مبنی بر تحویل سلاح ها، مهمات و وسایل نظامی به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تشکیلات سازمان در منطقه ترکمن صحرا، از تاریخ ۱۹/۱۲/۱۳۵۹ تا تاریخ ۱۰/۸/۱۳۶۰ سلاح ها، مهمات و وسایل نظامی زیر را به سپاه پاسداران گنبد، بندرترکمن و گرگان تسلیم کرد: تفنگ ژ۳، تعداد ۳۴ قبضه؛ تفنگ کلاشینکف، ۶ قبضه؛ اسلحه آر.پی.جی، یک قبضه؛ تیربار ژ۳، ۸۸ جمعاً ۱۱ قبضه؛ موشک انداز بازوکا، ۵ قبضه؛ نارنجک انداز ۴۰ میلی متری، ۴ قبضه؛ سلاح نوری، ۳ قبضه؛ تفنگ برنو، ۸ قبضه؛ تفنگ ام۱، تعداد ۴ قبضه؛ تفنگ گاز اشک آور، یک قبضه؛ انواع کلت، ۲۱ قبضه؛ انواع نارنجک جنگی، مشقی و اشک آور جمعاً ۶۵۹ عدد؛ انواع فشنگ، جمعاً ۱۴ هزار و ۳۱۷ تیر؛ انواع خشاب پر و خالی، جمعاً ۱۴۶ عدد؛ موشک و مهمات انواع خمپاره، جمعاً ۱۶۴ عدد.(۱)

۲

آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در پیامی به مردم ایران به بازشکافی برخی مسائل عمده کشور ازجمله وضعیت سیاسی، اقتصادی و نظامی پرداخته، با امیدوارانه خواندن اوضاع کلی کشور در موضوعات یادشده، مردم را به پایداری و استقامت فراخواندند. بخش هایی از پیام رئیس جمهور به شرح زیر است:

«من خودم را رئیس این جمهور عظیم نمی دانم. جمهور ملت ما و توده عظیم مردم ما که بنده را به عنوان رئیس خودشان انتخاب کرده اند، در میان خود، انسان های برگزیده بسیاری دارند. چقدر انسان های باتقوا، عالم، دانشمند و عناصر برگزیده ازلحاظ فکری، روحی یا عملی در جامعه شما زیاد هستند. من در جامعه ای که علما و دانشمندان، هنرمندان و گویندگان، شعرا، سیاستمداران و روشنفکران، عناصر ازجان گذشته و فداکار، مادران و پدران از فرزند و جوان دست کشیده و دیگر عناصر استثنائی به فراوانی وجود دارند، در یک [چنین] جامعه ای، من خودم را رئیس این جمهور عظیم نمی دانم. این نامی است که قانون اساسی به من داده، اما من خودم را خدمتگزار و امین این مردم به حساب می آورم و شما بدانید و همه برادران و خواهران من در سراسر کشور بدانند، آنچه را که من برای خودم قائل هستم امین و امانت داری و شخص مورد اطمینان این جمهور است و امیدوارم بتوانم با این سمت و امانت داری، وظایف خودم را انجام دهم. ... [در] این شرایطی که مردم مرا به ریاست جمهوری انتخاب کردند، شرایط سیاسی کشور در بهترین وضع خود قرار دارد. هیچ وقت در تاریخ گذشته ما، همچنان در دوران نزدیک به سه سالی که از آغاز پیروزی انقلاب ما می گذرد، ملت ما در چنین شرایط خوبی ازلحاظ سیاسی قرار نداشتند. من چند سرفصل را برای شما ذکر می کنم تا شما توجه کنید که ملت ما و کشور ما ازلحاظ شرایط سیاسی در وضعیت بسیار خوبی قرار دارد. اولاً حضور عظیم مردم در صحنه سیاست و تغییر سرنوشت کشور که هیچ وقت مردم ما این طور در صحنه آگاهانه حضور نداشت.

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، گنبد کاووس.

امروز مردم در صحنه حضور دارند و این حضوری آگاهانه است و شما یک نگاه به انتخابات ریاست جمهوری بیندازید که قریب یک ماه از این انتخابات می گذرد و ببینید که از حدود ۱۹ میلیون حق رأی دار در کشور، ۱۷ میلیون شرکت می کنند، یعنی همه یک نظر دارند، در یک نظر اتفاق می کنند که این در تاریخ ملت ما یک پدیده فوق العاده و حادثه می باشد. ... امروز در کشور ما خطوط انحرافی و حتی چهره های منحرف افشا شده. برای انقلاب ها یکی از مسائل مهم این است که خطوط انحرافی در آنها رشد کند و پروبال بگیرد و کسانی بتوانند مردم را به خود جذب کنند و چهره هایی را علم کنند و با جایی که در میان مردم باز می کنند، بتوانند مردم را تقسیم کرده و انقلاب را به تباهی بکشند. البته، جامعه ما هم دارای چنین خطوطی بوده و کسانی در میان ملت ما بودند که خودشان را همه کاره انقلاب می دانستند، اصلاً صاحب انقلاب می دانستند و فکر می کردند که اگر مردم و یا قشرهای خاصی بار انقلاب را بر دوش کشیدند و آن را به ثمر رساندند، زمانی که پیروز شدند، دیگر دخالت نکنند و جا را باز کنند تا آنها حکومت کنند و این مسئله برایشان قابل قبول نبود که یک فردی از طبقه مستضعف و از خانواده فقیر و محروم و یا حتی بدون داشتن مدرک بالای علمی و یا بدون داشتن سابقه سیاسی و یا فردی از روحانیون بیاید در سطوح بالای کشور قرار بگیرد.

... اوایل انقلاب این گونه افراد، ملاحظه هم نمی کردند و به زبان هم می آوردند و خطاب به روحانیون می گفتند، شما بروید در مساجد درس بخوانید و نمازتان را به جا بیاورید و بگذارید ما کارمان را انجام دهیم. وقتی به روحانیون این چنین می گفتند، طبعاً به توده مردم لحنی تندتر از این داشتند و آنها را داخل آدم نمی دانستند.

... در دنیا، ما در مجامع بین المللی مطرح شدیم. اگر به مدت بیش از دو سال نگذاشتند ما وزارت خارجه داشته باشیم و نگذاشتند تا سیاست خود را در مجامع بین المللی احیا کنیم، امروز این نقیصه مرتفع شده [است.] دنیای غرب و جهان اسلام و شرق و غرب و دنیای محرومان و مستضعفان و دنیای مردم با فرهنگ و متمدن، کمابیش با مسائل و آرمان های ما آشنا می شوند و ما را درک و لمس می کنند و بعد از این نیز ما را خواهند شناخت و این یکی از خصوصیاتی است که شرایط ممتاز سیاسی امروز را به وجود آورد. بنابراین، من باید به شما بگویم، امروز که شما در آستانه و نزدیکی پایان سومین سال پیروزی انقلاب هستید، ازلحاظ سیاسی وضع ممتازی داریم، چه ازلحاظ سیاست خارجی و داخلی و چه در اصول و پایه های آن.

... بااینکه حدود سیزده ماه است درحال جنگیم و با گذشت ماه های متوالی، بیش از یک سال برتری در میدان جنگ با ماست و دشمن را به معنی درست کلمه به مخمصه انداخته ایم. دشمن ما از اینکه حمله را شروع کرده واقعاً امروز پشیمان است. باوجوداین، ما در این مدت البته سلاح هم خریده ایم، اما نه در آن مقیاسی که یک کشور درحال جنگ سلاح می خرد.

ص: ۴۳۴

سلاح و مهمات چیزی نیست که بتوان در آن قناعت کرد، کشوری که درحال جنگ است - که نمونه آن کشور عراق است - وقتی سلاح می خرد، یعنی میلیاردها پول در این راه مصرف می کند و مرتباً برایش سلاح و مهمات می آورند. ما سلاح و مهمات خریده ایم، اما یک صدم یک کشوری که درحال جنگ بوده، خرج نکرده و سلاح نخریده ایم، ما با آنچه که داشته ایم، جنگیدیم. با قناعت و ایمان جنگیدیم. فرزندان ما درست می گویند که سلاح ما الله اکبر است و اتکای ما به خدا و ایمان ما به خداست و در موارد بسیاری پشتیبانی ازسوی ملت، جایگزین کمبود سلاح شد و ما توانستیم سلاح های ازکارافتاده خود را به کار بیندازیم؛ توانستیم از سلاح های غیرمدرن به جای مدرن استفاده کنیم و از سلاح مدرن بیش از اندازه که استفاده می کنند، استفاده کنیم و درحال حاضر هم همان کار را می کنیم.

ما با نیروی انسانی مؤمن توانستیم جای خالی سلاح را پر کنیم. روحیه ما همواره بهتر از قبل است، [باید] آثار ضربات کوبنده که در اول جنگ وارد شد را به تدریج پاک کنیم و خلأ ها و نقیصه ها را بپوشانیم.

امروز در میدان جنگ با آنکه به جایی هم وابسته نشدیم و پول زیادی هم خرج نکردیم و به نسبت دشمن تلفات آنچنانی هم نداده ایم، باوجوداین، برتری در میدان جنگ با ماست و این جز لطف و توفیق خدا، عامل دیگری ندارد و کمک شما مردم بود که توانست روحیه نظامی را شاداب کند و به کار وادارد و در میدان های جنگ و در جبهه، در پشت جبهه و شهرهای کنار جبهه، این مطلب را لمس کردم و اگر کمک مردم نبود، نظامی و پاسدار ما این جور نمی جنگیدند و کمک روحی و جسمی مردم توانست اینها را وادار کند تا بتوانند خوب بجنگند و ما جنگ را تاکنون برده ایم. البته، شما می دانید دشمن که حمله کرد و از غفلت اول ما استفاده کرد و ۶۰ کیلومتر، جلو آمد، این یک پیروزی بود برای او و اما وقتی که ما این ۶۰ کیلومتر را کیلومتر، کیلومتر به پیش می رویم و او را به عقب می رانیم، درحقیقت ۶۰ پیروزی برای ماست و این پیروزی ها ادامه دارد و بازهم ادامه خواهد داشت و دشمن در این مناطق به کلی از خاک ما خارج شده است. آینده جنگ متعلق به ماست و ما در این امر هیچ شک نداریم و امروز وضع ارتش و سپاه پاسداران ما، وضع نیروهای درگیر دیگر ما از گذشته به مراتب بهتر است. البته، توصیه من این است که جنگ را مردم ما همچنان مسئله اول خود بدانند. ما اگر این جنگ را با سربلندی و پیروزی به پایان برسانیم، بیش از نیمی از مشکلات اقتصادی و سیاسی ما حل خواهد شد و دشمن به همین دلیل است که جان سختی نشان می دهد و نمی خواهد بگذارد که ما جنگ را با پیروزی تمام کنیم و دشمنان بزرگ و جهانی ما به رژیم وابسته عراق کمک می رسانند و نمی گذارند که این جنگ تمام شود و این به خاطر همین است که اگر ما این جنگ را بتوانیم با پیروزی به پایان برسانیم، مشکلات ما ان شاءالله حل خواهد شد.»(1)

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

سیدمحمد غرضی، وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، که برای شرکت در اجلاس فوق العاده سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) به ژنو رفته بود، به تهران بازگشت و در گفت وگو با خبرنگار خبرگزاری پارس نتایج این سفر را تشریح کرد. وی درمورد نتایج مذاکرات وزیران کشورهای صادرکننده نفت که براساس آن توافق شد قیمت پایه نفت به ۳۴ دلار برسد، گفت: در این اجلاس قرار شد پادشاهی عربستان ۲ میلیون بشکه از تولید خود بکاهد و همگام با آن، قیمت نفت این کشور نیز از ۳۲ دلار به ۳۴ دلار افزایش یابد. به این ترتیب، با ۲ میلیون بشکه کاهش در صدور نفت عربستان، تولید این کشور از ۵/۱۰ میلیون بشکه به روزانه ۵/۸ میلیون بشکه رسید و سایر کشورها نیز که سهمشان در بازار بین المللی در معرض تهدید قرار گرفته بود، خواهند توانست دوباره سهم خود را در بازار به دست آورند. مهندس غرضی در پاسخ به این سؤال که تأثیر قراردادن ۳۴ دلار به عنوان قیمت پایه نفت خام کشورهای اوپک که سبب می شود ایران ۲ دلار ارزان تر نفت خود را بفروشد، چیست؟ گفت: تأثیر این امر بر مشتریان کشورهایی چون ایران، لیبی و الجزایر است که سعی داشتند نفت خود را به قیمت واقعی آن بفروشند و بازارشان را به دلیل اینکه مشتریان نفت خام به سوی نفت ارزان تر هجوم می بردند، از دست داده بودند. این قیمت سبب شد که این گروه کشورها، ایران، لیبی و الجزایر بتوانند بازارهای خود را که ظرف دو سال اخیر، به خصوص ظرف سه ماه گذشته از دست داده بودند، دوباره به دست آورند.

وزیر نفت درمورد نرخ جدید نفت و نظر ایران درباره آن گفت: سیزده کشور عضو اوپک، براساس قیمتی که تعیین و تثبیت شده نفت خام صادراتی خود را خواهند فروخت و کشورهایی که از این نرخ سر باز می زنند، قصد دارند اوپک را از بین ببرند. ما لیستی داریم که بر پایه آن همه حوزه های نفتی دنیا قیمت هایشان را بر قیمت پایه ۳۴ دلار مشخص کرده اند و ما نیز از این قیمت دفاع می کنیم. مهندس غرضی افزود: نتیجه اصلی که از این اجلاس به دست آمد، این بود که هیئت نمایندگی پادشاهی عربستان، نظرهای اعضای اوپک را گوش داد و قیمت نفت خود را با افزایش ۲ دلار به ۳۴ دلار رساند و از سوی دیگر نیز ۲ میلیون از تولید خود را کاهش داد و دیگر اینکه پادشاهی عربستان مجبور شد از بازی های سیاسی دست بردارد.(۱)

وی همچنین در جواب این سؤال که چطور شد موضع سرسخت شما که در اجلاس قبلی اوپک سرسختانه با کاهش قیمت نفت مخالفت می کردید، در این اجلاس به گونه ای پیش بینی نشدنی نرم و انعطاف پذیر شد، گفت: تولید ما ظرف

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

دو ماه گذشته کم شده است و ما در بازار جهانی نفت تنها ماندیم و اعضای اوپک نیز از ما دفاع نکردند و تقریباً تمام کشورها پس از اجلاس قبلی اوپک (حدود دو ماه پیش) قیمت های نفت خود را کاهش دادند و ما تنهای تنها ماندیم. کاهش تولید و کم شدن فروش و درنتیجه کمبود بودجه و حمایت نکردن سایر کشورهای عضو اوپک، سبب شد که با کاهش قیمت موافق باشیم.(۱)-(۲)

۱

مهندس لواسانی، رئیس هیئت سیاسی و اقتصادی ایران، که برای دیدار و گفت وگو با مقامات پاکستانی به آن کشور سفر کرده بود، امروز این کشور را ترک کرد. وی در گفت وگو با خبرگزاری پارس، نتایج سفر خود را درباره سیاست ایران درخصوص صلح و طرح فهد و برگزاری اجلاس غیرمتعهدها در سال آینده در بغداد بیان کرد. بخش هایی از گزارش خبرگزاری پارس از این گفت وگو به شرح زیر است:

«در زمینه های خرید احتیاجات ایران از پاکستان تبادل اطلاعات فنی و مسئله مربوط به راه آهن، تعمیر دیزل های راه آهن ایران و همکاری برای ایجاد خط آهن در ایران گفت وگوهای مفصلی انجام گرفت و توافق هایی انجام شد.

... درزمینه مسئله سیاسی دو جلسه نیز با آقای پیرا چا، قائم مقام وزارت امور خارجه، داشتم که حدود هشت ساعت به طول انجامید. در این دو ملاقات شرح مبسوطی از انگیزه صدام و کشورهای مرتجع عربی و امریکا در جنگ تحمیلی علیه ایران انجام شد و باتوجه به اینکه پاکستان یکی از کشورهای عضو در هیئت صلح است، من به صراحت تمام، قبول هرگونه صلح را باوجود حتی یک سرباز رژیم مزدور عراق در ایران مردود اعلام کردم و با استناد به آیات قرآنی و تکیه بر مسئولیت اسلامی مسلمانان، تأکید کردم که نباید در این جنگ یک نظاره گر باشند. آقای لواسانی در پاسخ به این سؤال خبرنگار خبرگزاری پارس که عکس العمل مقامات پاکستانی دراین مورد چه بود، گفت: "آنها دراین مورد نظرات خاص خود را داشتند. درمورد صلح و آتش بس این موضوع را که نظاره گر هستند، قبول نداشتند و به کمک هایی که در خلال جنگ و پس از تحریم اقتصادی به ایران کرده بودند، اشاره می کردند و تأکید می کردند که این جنگ برای تمامی مسلمین خسارات بسیار دارد و باید هرچه زودتر خاتمه یابد. البته آنها موضع گیری ایران را منطقی دانسته و پذیرفتند." لواسانی آن گاه به طرح فهد اشاره کرد و گفت در مذاکرات سیاسی دلایل مخالفت مقامات ایران با طرح فهد یا کمپ دیوید دوم اظهار شد و گفته شد، این طرح،

۱- درحال حاضر تولید نفت جمهوری اسلامی ایران، یک میلیون بشکه در روز است و صدور نفت کمتر از میزان ارزی است که در بودجه پیش بینی شده است، زیرا باتوجه به قیمت های فعلی، مقدار صادرات برای تأمین ارز مورد نیاز کشور ۵/۱ میلیون بشکه در روز است.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰.

صرف نظر از بقیه موادش، یک ماده آن از همه بیشتر موردنظر است و آن تثبیت وجود صهیونیست ها در منطقه است و این چیزی نیست که بتواند قابل قبول ایران باشد و به آنها گفته شد، همان طور که طرح کمپ دیوید، سادات را به انزوا کشانید و به دامن اسرائیل برد، این گونه طرح ها با هدف دوگانگی ایجادکردن بین کشورهای عربی به ویژه فلسطینی ها پیشنهاد شده است. پاکستانی ها اصرار داشتند به ما بفهمانند که قبول طرح فهد ازسوی پاکستان به معنای تأیید عربستان نیست." ... لواسانی آن گاه به مسئله تشکیل کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد در سال ۱۹۸۲ اشاره کرد و گفت: "ما اظهار داشتیم که شرکت پاکستان یا هر کشور دیگری در این کنفرانس، درصورتی که جنگ ادامه داشته باشد، تأییدی بر جرم مرتکب شده صدام است و از آنها خواستیم که بیشتر مطالعه کنند و نه فقط به این کنفرانس نروند، بلکه مانع رفتن دیگران هم بشوند. همچنین درمورد تبلیغات سوء صهیونیست ها و امپریالیست ها علیه ایران به بهانه ای که ایران از رژیم صهیونیستی اسلحه خریده است، به آنها گفتم که این شایعه بعد از اعلام جبهه متحد اسلامی که جبهه ضدامپریالیستی و ضدصهیونیستی است، اوج گرفته و آنها دراین مورد و درمورد جبهه سؤالاتی کردند و گفتند که مسئله را مورد بررسی بیشتری قرار می دهند."»(۱)

۱

رئیس کل سازمان غله کشور در گفت وگو با واحد مرکزی خبر درباره افزایش خرید گندم از کشاورزان، پیامدهای مثبت آن و افزایش سطح زیر کشت در مناطق ناآرام و جنگ زده مطالبی بیان کرد. به نوشته روزنامه اطلاعات، عاصی پور درمورد میزان گندم خریداری شده در سال جاری گفت: این سازمان با همکاری وزارت کشاورزی، جهاد سازندگی و سایر ارگان ها، تاکنون ۸۰۷ هزار تن گندم خریداری کرده است که تا این تاریخ، ۴۰۰ هزار تن نسبت به سال گذشته افزایش نشان می دهد. این میزان افزایش خرید موجب شده است که ۵۰ درصد خرید خارجی کاهش یافته و بدین ترتیب، ۴۲۰ میلیون دلار صرفه جویی ارزی شود. وی افزود: باتوجه به جنگ تحمیلی، خوشبختانه در مناطق جنگی میزان تولید گندم بسیار جالب توجه است. ازجمله در مناطق جنگی آذربایجان غربی، ۱۱ هزار تن گندم خریداری شده است که نسبت به سال گذشته ۷۰۰۰ درصد افزایش نشان می دهد. میزان خرید در کردستان، ۳۶ هزار تن است که ۱۴۰۰ درصد افزایش داشته و در خوزستان، ۲۱ هزار تن غله خریداری شده است. همچنین در کرمانشاهان ۱۲۰ هزار تن گندم خریداری شده، درحالی که سال گذشته میزان خرید ۸۰۰۰ تن بوده است و این ارقام و این گونه افزایش تولید، نقش رزمندگان و سلحشوران اسلام را در برقراری و ایجاد امکانات جهت فعالیت های اقتصادی در این مناطق نشان می دهد.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷، ۱۲/۸/۱۳۶۰، صص ۱۴ - ۱۲، کراچی - خبرگزاری پارس، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۴، به گزارش واحد مرکزی خبر از زنجان.

روزنامه واشنگتن پست جزئیات بیشتری را از قرارداد تسلیحاتی ۵/۸ میلیارد دلاری امریکا و عربستان انتشار داد. به نوشته این روزنامه، تصمیم کابینه ریگان مبنی بر فروش آواکس ها به عربستان سعودی، همچنین ساختن پایگاه های جدید در عربستان که برای استفاده نیروهای امریکایی در مواقع ضروری آماده هستند، دورنمای یک راهبرد دفاعی از مناطق نفت خیز و خاورمیانه می باشد. نیروی هوایی و دریایی امریکا نیز مانند نیروهای واکنش سریع می توانند با ملحق شدن به این پایگاه ها، درصورت تهدید، از این مناطق دفاع کنند. علاوه براین، بنا به اعلام منابع مطلع و مدارک پنتاگون، یک شبکه گسترده دفاع هوایی که عربستان سعودی رهبری آن را به عهده داشته و شامل کشورهای میانه رو عربی کویت، امارات متحده عربی، عمان، بحرین و قطر می باشد، تشکیل شده است. امریکا موافقت کرده است هواپیماهای مدرنی را که ستاد اصلی در ریاض را با مرکز عملیاتی چین مربوط کند، برای عربستان تهیه کند. یک مقام عالی رتبه امریکایی گفت: این همکاری ها می تواند فضای خالی که بعد از سقوط شاه در منطقه به وجود آمده بود را پر کند.(۱)

ص: ۴۳۹

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، به نقل از روزنامه واشنگتن پست.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۱ آبان ۱۳۶۰ ۵ محرم ۱۴۰۲ ۲ نوامبر ۱۹۸۱

۱

ارتش عراق با شلیک ۴ فروند موشک شش متری به شهرهای دزفول و اهواز و گلوله باران شهر آبادان، مردم این شهرها را به خاک و خون کشید. در حمله عراق به مناطق مسکونی این سه شهر، بیش از ۵۰ تن از مردم شهید یا زخمی شدند و خانه های زیادی ویران شد.

ارتش عراق امروز در ساعت ۱۶:۳۰ شهرهای اهواز و دزفول را با ۴ موشک شش متری هدف قرار داد. در حمله موشکی به شهر دزفول که با ۲ فروند انجام شد، ۷ تن از مردم شهید و ۱۴ تن زخمی شدند، ۷ منزل مسکونی ویران و به ۴۳ منزل نیز خساراتی وارد شد.(۱)

همچنین در حمله موشکی به اهواز که با ۲ فروند موشک انجام شد، ۲ تن از اهالی شهر شهید و ۲۷ تن زخمی شدند، ۱۰ منزل مسکونی ویران شد و به ۲۵ خانه، ۲ مدرسه ابتدایی و یک مسجد نیز آسیب هایی وارد آمد. روزنامه کیهان در ترسیم فضای ملتهب متأثر از این انفجارها و واکنش مردم دراین باره به نقل از خبرنگار خود نوشته است:

«لحظاتی پس از پرتاب موشک ها حرکت مردم به سوی محل اصابت موشک ها جلب توجه بسیار می کرد. مردم اهواز درحالی که با شتاب به سوی محل اصابت

۱- سند شماره ۳۴۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۳۹۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۸، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

موشک ها در حرکت بودند، فریادهای مرگ بر امریکا و مرگ بر صدام آنها فضای شهر را پر کرده بود. بر پایه همین گزارش، دقایقی پس از انفجار موشک ها، ماشین های آتش نشانی و سازمان آب و برق به همراه آمبولانس های امداد پزشکی اهواز به سرعت خود را به محل انفجار رساندند و به کمک مجروحین شتافتند. به گزارش خبرنگار ما از اهواز، در یکی از نقاط شهر اهواز که موشک اصابت کرده بود، گرد و غبار بسیاری تا شعاع چند متری در فضا دیده می شد و جمعیت زیادی برای کمک و همیاری به خواهران و برادران آسیب دیده این محل شتافته بودند و شعارهای گوناگون می دادند. لازم به یادآوری است که از ابتدای شروع تجاوز عراق تاکنون، ارتش عراق ۳۵ فروند موشک زمین به زمین به شهر اهواز پرتاب کرده است.»(۱)

شهر آبادان نیز هدف گلوله های کاتیوشا و خمپاره اندازهای دشمن قرار گرفت که طی آن چند تن زخمی شدند و چند واحد مسکونی ویران شد.(۲)

۱

استقبال فراوان مردم برای حضور در جبهه های جنگ و نبود امکانات کافی برای جذب و نگهداری داوطلبان، برخی مناطق سپاه و بسیج را به اعمال محدودیت در پذیرش آنها واداشته است. در همین زمینه، مسئول واحد آموزش منطقه۹ سپاه (استان های فارس و بوشهر) که مرکز آن در شیراز است، در نامه ای به مسئول واحد آموزش ستاد مرکزی سپاه اعلام کرد: بدین وسیله به اطلاع می رساند، به علت استقبال بیش ازحد مردم خوبمان از اعزام نیروها، درحال حاضر بیش از ۱۵۰۰ نفر در مرکز منطقه۹ مشغول گذراندن آموزش می باشند، لذا درخواست می گردد هیچ نیرویی جهت آموزش به این مرکز اعزام نفرمایید.(۳)

مسئول واحد عملیات منطقه۸ سپاه (استان های خوزستان و کهکیلویه و بویراحمد) که مرکز آن در اهواز است نیز به واحد طرح و برنامه این منطقه اعلام کرد: تعدادی از نیروهای اعزامی از مدارس آمده اند که به شهرهایشان عودت داده شدند. لطفاً به تمام شهرها اعلام کنید که نیروی محصل به جبهه اعزام نکنند.(۴)

۲

بنا بر اعلام یک منبع اطلاعاتی، چندی قبل، هنگامی که صدام حسین از جبهه های جنوب بازدید می کرد، هیئتی از کشور کویت در بصره با وی ملاقات کرده است. در این ملاقات صدام گفته است که کمک های مادی و مالی کویت را فراموش نخواهم کرد، اما کویت باید اجازه دهد که عراق از مرزهای آبی و زمینی آن کشور نیز استفاده کند.(۵) این درخواست احتمالاً براین اساس بیان شده که صدام از مدت ها قبل خواستار دراختیارگرفتن جزیره کویتی بوبیان برای مقاصد اقتصادی و نظامی بوده است.

۱- سند شماره ۵۴۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه خبری، شماره ۱۶، ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲ و ۴؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۳- سند شماره ۵۳۹۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از آموزش سپاه منطقه۹ (شیراز) به آموزش سپاه مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۳۹۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه ۸ به طرح و برنامه، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۵۴۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۱

در ادامه درگیری های روز گذشته مهاباد، امروز عناصر مسلح غیرقانونی از ساعت ۸ تا ۱۸ در چندین نقطه شهر به ویژه در اطراف جاده "سیدآباد" در غرب مهاباد، به قصد تصرف یا تخریب ساختمان نهادهای دولتی و کشتن نیروهای نهادهای انقلابی وارد عمل شدند، ولی در چند مورد، نیروهای سپاه با محاصره منطقه موردنظر، مانع هرگونه اقدام مؤثر مهاجمان شدند. درمجموع این درگیری ها، ۱۰ تن از مهاجمان کشته و ۱۲ نفر از آنان که از وابستگان به حزب دمکرات کردستان ایران، گروه کومه له و چریک های فدایی خلق (اقلیت) بودند، دستگیر شدند. از نیروهای خودی نیز ۲ تن از نیروهای سپاه شهید و ۵ تن از اهالی بی گناه شهر زخمی شدند.(۱)

جلائی پور، فرماندار مهاباد، درباره علت توجه ویژه گروه های مسلح غیرقانونی به شهر مهاباد و آخرین وضعیت امنیتی این شهر گفت: «این درگیری ها درپی دستگیری بیش از ۶۰ نفر از کادر سیاسی - نظامی حزب منحله دمکرات در مهاباد صورت گرفت. همچنین انگیزه این درگیری ها برخورد قاطعانه حاکم شرع مهاباد و اجرای طرح ایمن سازی شهر و شدت کنترل دولت بر شهر ازسوی ضدانقلابیون، به شمار می آید. در اجرای طرح ایمن سازی شهر مهاباد، خوشبختانه نیروهای مدافع انقلاب با شجاعت و هشیاری موفق شدند با تحمیل تلفات زیادی به ضدانقلابیون و دستگیری ده ها نفر از آنان، کلیه مواضع پیش بینی شده در طرح ایمن سازی شهر را اشغال کنند.» فرماندار مهاباد در این گفت وگو افزود: «هم اکنون حساس ترین نقاط شهر مهاباد در کنترل نیروهای جمهوری اسلامی و تحت حاکمیت دولت است. وضع شهر هم اکنون از آرامش برخوردار است و بعد از تثبیت طرح ایمن سازی شهر طی چند روز آینده، تأمین امنیت شبانه روزی در شهر مهاباد کاملاً برقرار خواهد شد.»(۲)

۲

اقدامات عناصر وابسته به گروه های برانداز و درگیری های شدید میان نیروهای مسلح ایران و گروه های ضدانقلاب در مناطق غرب و شمال غرب کشور همچنان ادامه دارد. افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در درگیری هایی در این مناطق، ۴ تن از نیروهای خودی را شهید و ۸ تن را زخمی کردند و ۳ تن را نیز به اسارت بردند. در این درگیری ها، تلفاتی نیز به نیروهای ضدانقلاب وارد آمد و ۴ نفر از آنان دستگیر شدند. به گزارش ستاد خبری سپاه ارومیه، ۱۴ تن از افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب امروز با معرفی خود به سپاه و تسلیم سلاح هایشان، امان نامه دریافت کردند.

در ساعت ۱۶ امروز، یک دستگاه مینی بوس در جاده کامیاران - سنندج به مینی که عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد که براثر انفجار آن ۳ نفر شهید و ۸ تن زخمی شدند.(۳)

در سنندج نیز یک گروه عملیاتی وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی، یکی از پیش مرگان کرد مسلمان را به شهادت رساندند و اسلحه کمری وی را به سرقت بردند.(۴)

در آبادی "کلاتی" در نوزده کیلومتری شمال غربی کامیاران، عوامل حزب دمکرات، یکی از

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۷؛ و- سند شماره ۵۳۸۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مهاباد به فرماندهی مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مهاباد به ارومیه و تهران، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹ ، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، مهاباد، روابط عمومی ستاد عملیاتی شمال غرب کشور؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۸، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰، به نقل از ستاد خبری سپاه پاسداران مهاباد.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲، مهاباد.

۳- سند شماره ۲۹۴۳۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲.

افراد وابسته به این حزب را که قبلًا با آنان همکاری می کرده و درحال حاضر از سپاه امان نامه دریافت کرده است، ربودند و با خود بردند.(۱)

همچنین در محور دیواندره - بیجار، در ساعت ۱۸، عناصر مسلح غیرقانونی یک آمبولانس بهداری را که درحال بازگشت از بیجار بود، در نزدیکی "پل نساره" در هشت کیلومتری جنوب شرقی دیواندره به سرقت بردند و راننده و سرنشین آن را که مامای بهداری بود، به گروگان گرفتند.(۲)

در بانه نیروهای سپاه با خبررسانی به موقع مردم، ۳ تن از وابستگان حزب دمکرات را که قصد حمله به یک مقر سپاه را داشتند قبل از هر اقدامی دستگیر کردند. در بازرسی از منازل این افراد مقادیر فراوانی نارنجک جنگی، مین ضدتانک و انواع مواد منفجره کشف شد. به گزارش خبرگزاری پارس، ۲ تن از دستگیرشدگان قبلاً نیز در عملیات پرتاب نارنجک به سوی مردم که به جراحت چند تن انجامیده بود، شرکت داشتند.(۳)

در نزدیکی روستای "کوزه رش" در جنوب غربی سلماس نیز عناصر مسلح غیرقانونی در ساعت ۲۳:۰۰، به یک واحد از نیروهای گشتی ارتش حمله کردند که با واکنش به موقع نیروهای خودی مواجه شدند. در این درگیری، یکی از مهاجمان با ۲ قبضه اسلحه دستگیر شد و بقیه افراد از محل درگیری گریختند.(۴)

در سردشت هم عناصر مسلح غیرقانونی بار دیگر با استفاده از توپ و خمپاره به مقر نیروهای ژاندارمری واقع در تپه ژاندارمری حمله کردند که با واکنش متقابل نیروهای خودی مواجه و با تحمل تلفاتی متواری شدند.(۵)

همچنین نیروهای خودی متشکل از واحدهایی از ارتش و سپاه با اجرای عملیاتی، ارتفاعات "داشبند" در محور میاندوآب - بوکان را به تصرف خود درآورده، روی آن مستقر شدند.(۶)

به گزارش ستاد خبری سپاه پاسداران ارومیه، ۱۴ نفر از افراد مسلح وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران با معرفی خود به سپاه ارومیه و تحویل سلاح های سازمانی شان، امان نامه دریافت کردند.(۷)

۱

نیروهای امنیتی ایران موفق شدند ضربات مؤثری را به تشکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای مشهد، زنجان و اصفهان وارد کنند. فقط در شهر اصفهان، ۱۲ نفر از کادرهای اصلی سازمان دستگیر شدند. افراد این سازمان در شهر بروجرد یک عدد کوکتل مولوتف را به حسینیه ای که مردم درحال عزاداری در آن بودند، پرتاب کردند که خوشبختانه خسارات جانی درپی نداشت.

درپی سرقت یک دستگاه خودرو به وسیله دو فرد مسلح سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد و گزارش این اقدام به نیروهای سپاه و کمیته مشهد، خودرو مزبور در خیابان

۱- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه ۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۷.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۳/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۸، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۵، سنندج - خبرگزاری پارس.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، سلماس، روابط عمومی ستاد عملیاتی شمال غرب کشور؛ و- همان، صص ۲۹ - ۲۸، ارومیه - خبرگزاری پارس؛ و- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۵- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، سردشت به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲۵، ارومیه، روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، به نقل از روابط عمومی ستاد شمال غرب کشور.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۸، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰، به نقل از ستاد خبری سپاه پاسداران ارومیه.

"سناباد" شناسایی شد و نیروهای سپاه به دلیل بی توجهی سرنشینان خودرو به فرمان ایست به تعقیب آنها پرداختند. سارقان خودرو به منظور متوقف کردن افراد تعقیب کننده، ۲ نارنجک را از پنجره خودرو درحال حرکت به سمت آنان پرتاب کردند که نارنجک ها در پیاده رو خیابان منفجر شد و ۲ عابر پیاده زخمی شدند. در ادامه این ماجرا، خودرو مزبور در محل "کوی طلاب" هدف گلوله قرار گرفت و راننده آن زخمی و کنترل خودرو از دست وی خارج شد. سپس خودرو با یک کامیون ده تنی که ازطرف مقابل می آمد، به شدت برخورد کرد که راننده خودرو در دم به هلاکت رسید و نفر دوم نیز که مسلح بود، دستگیر شد.(۱)

در زنجان نیز ۲ نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند. درپی اعتراف این افراد، خانه تیمی متعلق به آنها نیز شناسایی و تصرف شد. از این خانه تیمی ۲ قبضه اسلحه، تعدادی سه راهی آماده انفجار، مقداری چاشنی، دینامیت، تی.ان.تی و... به دست آمد.(۲)

همچنین در بروجرد، وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی، یک کوکتل مولوتف را به حسینیه ای که مردم در آن مشغول عزاداری بودند، پرتاب کردند که تلفات جانی در بر نداشت، ولی خسارت های مالی فراوانی به بار آورد.(۳)

در اصفهان نیز طبق گزارش واحد اطلاعات سپاه این شهر، ۱۲ تن از افراد رده بالای سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند. ۳ تن از این افراد، عضو شورای سازمان شاخه اصفهان، ۲ تن سرگروه نظامی و سرگروه ویژه نظامی، یک تن مسئول کارگری، یک تن مسئول شاخه اجتماعی و بقیه از اعضای فعال در گروه های عملیاتی سازمان بودند.(۴)

۱

امروز مجلس شورای اسلامی ایران، به کابینه جدید مهندس میرحسین موسوی که چند روز قبل توسط آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، به عنوان نخست وزیر معرفی شده بود، رأی اعتماد داد. رأی اعتماد نمایندگان مجلس پس از دو جلسه طولانی صبح و بعدازظهر و صحبت های موافقان و مخالفان داده شد.(۵)

موسوی پس از تصدی پست نخست وزیری، مذاکره با سران کشور را برای انتخاب اعضای هیئت دولت آغاز کرد. اصلی ترین موضوعی که دراین باره مطرح شد، تغییرنکردن ترکیب هیئت دولت آیت الله مهدوی کنی بود. باتوجه به اینکه وزیران دولت آیت الله مهدوی کنی را شهید باهنر و شهید رجایی انتخاب کرده بودند، مهندس موسوی و سران کشور معتقد بودند که نباید تغییر چندانی در ترکیب وزیران ایجاد شود. براساس این نظر و توافق کلی، بحث درباره کابینه از همان روز رأی اعتماد مجلس به موسوی آغاز شد. آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، دراین باره نوشته است: «ساعت ۱۲:۰۰ [روز ۷/۸/۱۳۶۰]، برای مشورت در امر کابینه، در دفتر آقای خامنه ای با حضور موسوی جلسه ای داشتیم. قرار شد ترکیب کابینه کمتر

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۶، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۰/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۴، و- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.
۲- سند شماره ۵۳۹۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه زنجان به مرکز فرماندهی، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، خرم آباد - واحد مرکزی خبر؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۸، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، خرم آباد، ۱۲/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۸، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۲، خرم آباد - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰، به نقل از ارتباطات و خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرم آباد.
۴- سند شماره ۵۳۹۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات اصفهان به اطلاعات مرکز، ۱۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۵- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۱.

به هم بخورد. روی چند نفر از وزرا بحث کردیم. آقای موسوی اردبیلی هم ملحق شدند.»(۱)

از آنجا که حزب جمهوری اسلامی در آن دوره اکثریت کرسی های مجلس و سران کشور را دراختیار داشت (آیت الله خامنه ای (رئیس جمهور)، آیت الله موسوی اردبیلی (رئیس دیوان عالی کشور)، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی) و مهندس موسوی (نخست وزیر)، در آن زمان عضو حزب جمهوری اسلامی بودند)، بحث درباره کابینه به درون حزب نیز کشیده شد. در ادامه خاطرات آقای هاشمی آمده است: «شب، جلسه مشورتی در حزب جمهوری اسلامی درمورد کابینه تشکیل شد و مشورت کردیم.»(۲)

از دیگر افرادی که در انتخاب وزیران می توانستند نقش مهمی را ایفا کنند، حجت الاسلام سیداحمد خمینی بود که به طور تلویحی می توانست منعکس کننده نظرهای امام خمینی باشد. آقای هاشمی در کتاب خاطرات خود دراین باره نوشته است: «احمدآقا به منزل [هاشمی رفسنجانی] آمد... درباره مسئله جنگ و کابینه بحث کردیم. ... شب [۸/۸/۱۳۶۰] جلسه دیگری با احمدآقا، مهندس موسوی نخست وزیر و آقای خامنه ای داشتیم. درباره وزیر خارجه و وزیر دفاع تصمیم گرفتیم.»(۳)

شاید به جرأت بتوان گفت که اساس شکل گیری جناح های سیاسی در خط امام، به انتخاب نخست وزیر و اعضای کابینه دولت جدید بازمی گشت. بیشتر مخالفان دکتر ولایتی هنگامی که آیت الله خامنه ای وی را به عنوان نخست وزیر به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد و نمایندگان مجلس به وی رأی اعتماد ندادند، از اعضای سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی بودند. این موضوع به نوعی در میان اعضای دولت جدید نیز مطرح بود. آقای هاشمی رفسنجانی درباره رسوخ این اختلاف نظر به دولت جدید نوشته است: «جلسه ای در [روز ۹/۸/۱۳۶۰ در] دفتر ریاست جمهوری با حضور رئیس جمهور، نخست وزیر، بهزاد نبوی و [حبیب الله] عسگراولادی برای بحث درباره اختلافاتی که بین آقایان عسگراولادی و نبوی درباره انحصاری کردن خریدوفروش برنج و سایر موارد تجارت پیش آمده، داشتیم. ستاد بسیج اقتصادی، تصمیم گرفته دولت، خریدار انحصاری برنج کشاورزان باشد، ولی تصمیم خامی است؛ نه امکانات انبار و حمل ونقل و نه نیروی انسانی برای خرید و توزیع دارد و نه

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، خاطرات روز ۷/۸/۱۳۶۰، ص۳۴۹.

۲- همان، ص ۳۵۱.

۳- همان، خاطرات روز ۸/۸/۱۳۶۰، صص ۳۵۱ و ۳۵۲.

فکری برای چندین هزار کاسبی که بیکار می شوند، کرده اند. آقای عسگراولادی، وزیر بازرگانی مخالف است. آقای بهزاد نبوی به همین دلیل، نمی خواهد در کابینه شرکت کند. ناراحت است، فکر می کند این بینش، مانع تحول در امر اصلاح تجارت و خلع ید سرمایه داران است.»(۱)

هاشمی رفسنجانی در ادامه خاطرات خود، درباره تأثیر این اختلاف نظر در کابینه مهندس موسوی نوشته است: «قرار بود نخست وزیر، کابینه را معرفی [۱۰/۸/۱۳۶۰] کند. نامه ایشان نرسید. معلوم شد آقای بهزاد نبوی، به همان دلیل اختلاف با آقای عسگراولادی، حاضر نیست در کابینه باشد. برای قانع کردن ایشان تأخیر انداخته اند و بالاخره ایشان را به دلیل خطر بروز اختلاف در میان نیروهای خط امام و به خصوص حزب جمهوری اسلامی و سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، قانع کرده اند.»(۲) با توافق انجام شده به نظر می رسید که شکاف زودرس میان دو جناح اصلی خط امام برطرف شده است و نخست وزیر به زودی اعضای هیئت دولت را به مجلس معرفی خواهد کرد. این مهم در روز یازدهم آبان ۱۳۶۰ اتفاق افتاد و موسوی پس از اخذ تأیید آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، وزیران دولت جدید را به مجلس معرفی کرد. آقای هاشمی رفسنجانی کیفیت برگزاری جلسه مجلس را چنین توصیف کرده است: «چون نمایندگان برای مراسم عاشورا می خواهند به حوزه های انتخاباتی بروند و فردا را مایل اند تعطیل کنیم، برای بحث کابینه، جلسه ای برای بعدازظهر، اعلان کردیم. بعدازظهر جلسه شروع شد. مخالفان اکثراً دوستان خودمان از حزب جمهوری اسلامی یا سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی بودند و روی ضعف مدیریت بعضی از وزرا تکیه می کردند. تا ساعت ۸ شب، جلسه ادامه داشت و بالاخره با رأی خوبی تصویب شد. برای هریک از وزرا جداگانه رأی گرفتیم. آرای بعضی ها خیلی بالا- بود و درمورد بعضی ها کمتر، ولی بالا-تر از نصاب لا-زم. رئیس جمهور پیشنهاد کرد برای دفاع از کابینه به مجلس بیاید. گفتم ضرورتی ندارد.»(۳)

نمایندگان مجلس شورای اسلامی پس از طرح دیدگاه های خود درباره هریک از وزیران، به اعضای هیئت دولت جدید رأی اعتماد دادند و سرپرستی وزارت خارجه نیز تا معرفی وزیر جدید، برعهده نخست وزیر باقی ماند. اسامی وزیران منتخب مجلس به شرح زیر است:

۱. وزیر آموزش وپرورش: علی اکبر پرورش. ۲. وزیر ارشاد اسلامی: حجت الاسلام عبدالمجید معادیخواه. ۳. وزیر بازرگانی: حبیب الله عسگراولادی مسلمان. ۴. وزیر بهداری: دکتر هادی منافی. ۵. وزیر مشاور و رئیس سازمان بهزیستی: دکتر محمود روحانی. ۶. وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه: دکتر محمدتقی بانکی. ۷. وزیر پست و تلگراف و تلفن: مهندس مرتضی نبوی. ۸. وزیر دادگستری: محمد اصغری. ۹. وزیر دفاع: سرهنگ سلیمی. ۱۰. وزیر راه و ترابری: سیدهادی نژادحسینیان. ۱۱. وزیر صنایع: مهندس سیدمصطفی هاشمی. ۱۲. وزیر فرهنگ و آموزش عالی: دکتر محمدعلی نجفی. ۱۳. وزیر معادن و فلزات: مهندس سیدحسین موسویانی. ۱۴. وزیر کار و امور اجتماعی: احمد توکلی. ۱۵. وزیر کشور: دکتر سیدکمال الدین نیک روش. ۱۶. وزیر کشاورزی: محمد

۱- همان، خاطرات روز ۹/۸/۱۳۶۰، ص۳۵۲.

۲- همان، خاطرات روز ۱۰/۸/۱۳۶۰، ص۳۵۳.

۳- همان، خاطرات روز ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۵۴.

سلامتی. ۱۷. وزیر مسکن و شهرسازی: مهندس محمدشهاب گنابادی. ۱۸. وزیر نیرو: دکتر حسن غفوری فرد. ۱۹. وزیر نفت: مهندس سیدمحمد غرضی. ۲۰. وزیر مشاور در امور اجرایی: مهندس بهزاد نبوی. ۲۱. وزیر امور اقتصاد و دارایی: دکتر حسین نمازی.(۱)

کیهان درباره کابینه جدید با ویژگی کمترین تغییرات نسبت به دو کابینه قبلی و علل تغییرات اندک آن نوشته است:

با معرفی اعضای کابینه مهندس موسوی، کابینه شهید باهنر و آیت الله مهدوی کنی فقط با تعویض یک وزیر (وزیر کار و امور اجتماعی) به کار خود ادامه خواهد داد.

ناظران سیاسی دلایل تغییر اندک در کابینه را به شرح زیر ارزیابی کردند:

الف) وزیران دولت جدید، ادامه دهنده راه دولت های شهید رجایی و باهنر و همچنین کابینه آیت الله مهدوی کنی اند و از آنجا که کابینه شهید دکتر باهنر با مطالعات جدی و کامل انتخاب شده بود، نیازی به تغییرات اساسی در آن وجود نداشت.

ب) تغییرنکردن وزیران به آنها این امکان را می دهد که در اجرای طرح ها و برنامه های خود موفق تر عمل کنند و کار اداره امور وزارتخانه ها بیشتر تثبیت می شود.

ج) چون مجلس ممکن است صلاحیت تک تک افراد کابینه را بررسی کند، تغییرنکردن کلی کابینه، کار مجلس را در این بررسی آسان تر کرده، دولت جدید، فعالیت رسمی خود را زودتر آغاز خواهد کرد.

ناظران سیاسی همچنین از باقی ماندن پست وزارت امور خارجه دراختیار نخست وزیر، که در دولت قبلی وزیر امور خارجه بود، استقبال کرده، پیش بینی می کنند که این تصمیم به تثبیت هرچه بیشتر موقعیت انقلاب اسلامی در خارج از کشور بینجامد و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را با تحرک بیشتری در جهان مطرح کند.(۲)

۱

نشریه نیوزویک در شماره امروز خود متن مصاحبه خبرنگار خود را با نخست وزیر چاپ کرده است.(۳)* ترس بی دلیل کشورهای همسایه از صدور انقلاب اسلامی ایران، بروز ناهنجاری ها و آشوب های سیاسی در ایران پس از آرامش اولیه، بازشکافی اهداف گروه های معاند از ایجاد ناامنی، بمب گذاری و ترور افراد، چگونگی دخالت و تأثیر کشورهای خارجی همچون عربستان و فرانسه در تشدید ناآرامی های داخل ایران و حمایت آنها از گروه های برانداز، بررسی میزان

۱- تعداد آرای موافق، مخالف و ممتنع وزیران معرفی شده در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- روزنامه کیهان، ۱۱/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- * این مصاحبه در زمان سفر آقای موسوی به عنوان وزیر امور خارجه به نیویورک در تاریخ ۱۵/۷/۱۳۶۰ انجام شده، اما

نشریه نیوزویک آن را در تاریخ دوم نوامبر برابر با یازدهم آبان ۱۳۶۰، چاپ کرده است.

تأثیر سیاست های شوروی در امور داخلی ایران و کیفیت و زمان بهبود رابطه ایران با امریکا، از موضوعات مهم مطرح شده در این مصاحبه است. متن کامل این مصاحبه و پرسش ها و پاسخ های مطرح شده به شرح زیر می باشد:

خبرنگار نیوزویک: «در میان بسیاری از کشورهای عرب این ترس وجود دارد که ایران، نهایت تلاش خود را به کار می بندد تا انقلاب اسلامی را صادر کند. آیا این ترس بجاست؟»

نخست وزیر: «چنین ترس هایی بی اساس است. قانون اساسی ما به صراحت بیان می دارد که ما حق دخالت در امور داخلی کشورهای دیگر را نداریم و ما براساس آن عمل می کنیم. مع هذا انقلاب ما صرفاً بیانی از یک جنبش کلی یا یک رنسانس بود که سراسر جهان اسلام را گرفته است.»

خبرنگار نیوزویک: «علی رغم آرامش و رضایت اولیه، اکنون به نظر می رسد که انقلاب ایران گرفتار ناآرامی و هرج ومرج است. آیا این امر، مرحله اجتناب ناپذیر و روند انقلاب است؟»

نخست وزیر: «انقلاب اسلامی ایران را نباید صرفاً از دید سیاسی نگاه کرد. انقلاب ما انقلابی جامع و فراگیر است که درجهت تغییر اخلاقیات و ارزش های حاکم بر جامعه ایران حرکت می کند و بحرانی که شما از خارج نظاره گر آن هستید، مرحله ای از این جنبش عظیم است.»

خبرنگار نیوزویک: «مع هذا مطمئناً ترورهای اخیر و بمب گذاری ها مبین بی ثباتی است.»

نخست وزیر: «شاید بتوانم [دراین زمینه] مقایسه ای به عمل بیاورم. مرگ سادات تحولی در تاریخ مصر پدید خواهد آورد، زیرا در آن کشور همه چیز به یک نفر بستگی داشت و وقتی آن فرد نباشد، بی ثباتی به وجود خواهد آمد. در ایران اخیراً صدها نفر شهید شده اند، اما چیزی عوض نشده است؛ انقلاب به پیش می رود. اوایل این ماه، ۱۷ میلیون ایرانی، تقریباً تمام افراد واجد شرایط [رأی دادن]، رئیس جمهور جدید خود را برگزیدند. بنابراین، ثبات بستگی به مردم دارد و اهمیتی ندارد که چند نفر می میرند. دیگران جای آنها را پر می کنند و انقلاب ادامه می یابد. ثبات یعنی این.»

خبرنگار نیوزویک: «واکنش شما در قبال مرگ سادات چیست؟»

نخست وزیر: «این واقعه نتایج گسترده ای در خاورمیانه خواهد داشت؛ اول از همه، قرارداد کمپ دیوید کان لم یکن تلقی خواهد شد. هم زمان با این امر، جنبش های اسلامی با شتاب [بیشتری] پیش خواهند رفت. باکمال تأسف، انور سادات موضع سیاسی را در پیش گرفته بود که علیه منافع منطقه و برخلاف منافع ملتش بود. عاقبت غیرقابل اجتناب این گونه اعمال نیز حادثه ای این چنین می باشد.»

خبرنگار نیوزویک: «چه کسی در موج بمب گذاری ها و ترورهای ایران دست دارد؟»

نخست وزیر: «گروه های خاصی در ایران خود را از جریان اصلی انقلاب کنار کشیدند تا اینکه قدرت را به انحصار خود درآورند. بعضی از آنها مانند سازمان مجاهدین خلق [منافقین]، با پوشش مذهبی، در نهادهای بعد از انقلاب نفوذ کرده و

پست هـای دولتی [را] به دست آوردنـد تا اینکه بتواننـد مبارزه مسـلحانه برای سـرنگونی رژیم را آغاز کننـد. از آنجایی که ما سیستم

ص: ۴۴۹

پلیسی مثل ساواک زمان شاه یا اف.بی.آی. امریکا نداریم، آسیب پذیر هستیم، اما از آنجایی که این گروه ها باید با مردم مواجه شوند، کاری از پیش نخواهند برد. مع هذا تا کشف و انهدام آنها احتمالاً شما اخباری درباره بمب گذاری و توطئه خواهید شنید.»

خبرنگار نیوزویک: «آیا نشانه ای از دخالت خارجیان در این حوادث دیده می شود؟»

نخست وزیر: «اجازه بدهید تا چند نمونه برایتان بیاورم. ما ارتباط مشخصی میان بنی صدر، رجوی و عربستان سعودی می بینیم. علی رغم توافق ما درمورد استرداد افرادی که متهم به حمله به مردم هستند، فرانسه به بنی صدر و رجوی پناهندگی سیاسی می دهد. این گروه ها در غرب از تبلیغات و حمایت های همه جانبه ای برخوردار می شوند. در برنامه های رسانه های گروهی امریکا درباره مرگ سادات، از سه رهبری که در سال جاری مورد سوءقصد قرار گرفته اند، نام برده شد و آن سه نفر، سادات، ریگان و پاپ هستند که دو نفر اخیر هنوز در قید حیات اند. پس درباره رجایی، رئیس جمهوری ایران که دراثر سوءقصد کشته شد، چطور؟ از او هرگز اسمی به میان نیامد. چرا؟ چون طرف دار امریکا نبود.»

خبرنگار نیوزویک: «نظرتان راجع به شوروی و حزب مارکسیست توده چیست؟»

نخست وزیر: «اتحاد جماهیر شوروی نقش مهمی در ایران ایفا نمی کند. ما با اتحاد جماهیر شوروی مرزهای طولانی و مشترک داریم، اما سیاست "نه شرقی، نه غربی" ما موجب می شود که فاصله خود را با این کشور حفظ نماییم. حزب توده به علت اینکه فلسفه اش کمونیستی و برخلاف معتقدات ماست و تمایلاتی به جانب شوروی دارد، هیچ گونه نفوذ و پایگاه مردمی ندارد. مع هذا، نکته مهم این است که ما هیچ خصومتی ازجانب شوروی نمی بینیم.»

خبرنگار نیوزویک: «آیا جنگ ایران و عراق مدت زمان نامحدودی ادامه خواهد یافت؟»

نخست وزیر: «عراق زمانی به ما حمله کرد که ما ارتش و یا نیروی دفاعی سازمان یافته ای نداشتیم. مرتجعین منطقه و کشورهای عرب طرف دار غرب، یعنی عربستان سعودی، اردن و... با حمایت بسیاری از خائنین، به جنگ دامن می زنند. درمقابل، ما فقط به مردم خود و نیروی انسانی خود متکی هستیم و توانسته ایم بیش از ۵۰ درصد از سرزمین های اشغالی را پس بگیریم. پیروزی های اخیر ایران مبین آن است که ما پشت ارتش عراق را شکسته ایم. چیزی به آزادکردن بقیه سرزمین هایمان نمانده است.»

خبرنگار نیوزویک: «آیا روابط سیاسی با ایالات متحده به حال عادی باز خواهد گشت؟»

نخست وزیر: «هیچ رابطه ای برقرار نخواهد شد، مگر آنکه بین دو کشور توازن نیرو به عمل آید. جمله فوق را می توان با عبارت امام خمینی بهتر توضیح داد. امام گفته است که رابطه میان ایالات متحده و ایران، مانند رابطه گرگ و میش است و بدیهی است که در این رابطه، بازنده کیست. تا زمانی که تغییرات اساسی در ایالات متحده به وجود نیامده و سرشت تهاجمی آن

کشور از بین نرفته، هیچ رابطه ای برقرار نخواهد شد. این حرف به معنای این نیست که ما مخالف ملت امریکا هستیم. ما معتقدیم که آنان نمی خواهند کسی با سلاح های امریکایی یا عملیات اسرارآمیز امریکایی کشته شود.»

خبرنگار نیوزویک: «شایعات زیادی پیرامون سلامت امام خمینی به گوش می رسد. آیا پس از مرگ وی، انقلاب تداوم خود را حفظ خواهد کرد؟»

نخست وزیر: «ما معتقدیم که زندگی دست خداست. من اخیراً با امام دیدار کردم و ایشان مانند همیشه سرحال و انقلابی بودند، اما همه ما رفتنی هستیم، انقلاب ما بستگی به توده هایی دارد که در جریان های سیاسی سهیم هستند. احتمال دارد صدها نفر مثل آیت الله بهشتی و رهبر عالی مقام شهید شوند، اما جریان انقلاب تداوم خواهد یافت. این بدان معنی نیست که امام نقشی فوق العاده ایفا نکرده اند، بلکه به علت وجود ایشان بود که ایران چنان بنیان محکمی به دست آورده است که ادامه حیاتش دیگر بستگی به فرد ندارد.»(۱)

۱

سیدمحمدحسین لواسانی، مدیرکل سیاسی افریقا و آسیای وزارت امور خارجه، به منظور گفت وگو با مقامات امارات متحده عربی وارد دوبی، پایتخت این کشور عربی شد. به نوشته روزنامه کیهان، وی به محض ورود به دوبی با وزیر مشاور و چند تن از مقامات مسئول و عالی رتبه این کشور و رئیس دیوان امارات متحده عربی ملاقات و درباره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و طرح شاهزاده فهد گفت وگو کرد.

لواسانی در این دیدار درباره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران گفت: «این جنگ با هماهنگی بعضی از دولت های منطقه و با تأیید امریکا شروع شد و صدام که دشمن کشورهای عرب منطقه بود و آنان را دولت های مرتجع وابسته به امریکا می دانست، اکنون با آنان در یک صف قرار گرفته است.» وی درباره صلح با رژیم صدام گفت: «آیا غیرت و حمیت اسلامی و عربی شما اجازه می دهد با کسی که دشمن شماست و به زور وارد خانه شما شده و به حریم شما تجاوز کرده و فرزندان شما را کشته است، بر سر یک میز نشسته و با او از صلح صحبت کنید؟ ما تا وقتی که سربازان متجاوز عراقی در سرزمین اسلامی مان هستند، تن به هیچ گونه صلحی نخواهیم داد و با تمام هستی مان، از دینمان و از موجودیتمان دفاع خواهیم کرد.» وی افزود: "صدام اگر در نقشه های شیطانی خویش موفق شده بود، دست از تجاوز به دیگر همسایگان عرب دور یا نزدیکش نیز برنمی داشت. انقلاب اسلامی ایران، نه فقط شاه را که دشمن مسلمانان منطقه بود، از بین برد، بلکه رژیم صدام را نیز که دشمن ما و شما است، به پای گور برده است.»

مهندس لواسانی درباره فروش آواکس های امریکایی به پادشاهی سعودی گفت: «اینها پایگاه های پرنده [آواکس ها] امریکا هستند و به این ترتیب امریکا توانسته است نفوذ خویش را بیش ازپیش در

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسـلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۰۳، ۱۰/۸/۱۳۶۰، صص ۸ - ۶، نیوزویک.

منطقه افزایش بدهد، ولی ازنظر ما، خرید آواکس ها نه فقط پیروزی نیست، بلکه فاجعه است.» وی درباره طرح شاهزاده فهد نیز گفت: «قبول طرح صلح با صهیونیست ها، خیانت به ملت های اسلامی و مستضعفین جهان است. با قبول چنین طرحی، نه فقط تن به ذلت می دهید،(۱) بلکه هدف را فقط به بازپس گرفتن بخشی از سرزمین هایی که در سال ۱۹۶۷ اشغال شده، منحصر می کنید و درعوض آن، بر روی اسرائیل به عنوان دولت، صحه می گذارید و او را در بین خود می پذیرید.»

وی افزود: «اسرائیل همچون سرطان است و پذیرفتن سرطان به معنای پذیرفتن مرگ است و ایران حتی اگر همگان چنین طرح هایی را بپذیرند، نمی تواند آن را بپذیرد و نخواهد پذیرفت. یکی از آثار سوء این چنین طرح هایی، ایجاد دودستگی در بین کشور های اسلامی است و لازم است این گونه طرح ها، از همان لحظه اول، در نطفه خفه شود.» لواسانی در پایان گفت: «ما امیدواریم که خیانت در چنین طرح هایی، به زودی بر ملت های اسلامی افشا شود.»(۲)

۱

جاسم خرامی، رئیس کمیسیون اقتصادی پارلمان کویت، اعلام کرد که کشورش یک وام ۲ میلیارد دلاری دراختیار عراق قرار می دهد.(۳)خبرگزاری رویتر درباره جزئیات و چگونگی پرداخت این وام اعلام کرد: کویت دراصل با پرداخت وام ۲ میلیارد دلاری (معادل ۷ میلیارد دینار) به عراق که درگیر جنگ با ایران است، موافقت کرد. منابع پارلمان کویت که این خبر را اعلام کردند، جزئیات شرایط وام را فاش نکردند، اما گفتند که این وام به درخواست عراق، که در آوریل گذشته ۲ میلیارد دلار از کویت وام گرفته بود، به آن کشور داده می شود. خبرگزاری رویتر افزود: کارگروه مالی و اقتصادی پارلمان کویت، لایحه دولت را برای پرداخت وام جدید تصویب کرده است و پارلمان کویت به زودی دراین باره تصمیم نهایی را خواهد گرفت. وام قبلی که بدون بهره یا حق العمل (کمیسیون) بود، بخشی از وام ۱۵ میلیارد دلاری درخواستی عراق از کویت، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر است.(۴)

۲

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس، محمد عبدو یمانی، وزیر اطلاعات عربستان سعودی، امروز به طور غیرمترقبه وارد بغداد شد و بلافاصله با صدام حسین دیدار و گفت وگو کرد. بنا بر گزارش خبرگزاری دولتی عراق، هدف از این دیدار ارسال پیام شفاهی شاه خالد به صدام حسین درباره مناسبات دوجانبه و تحولات منطقه است.(۵)

۱- در متن روزنامه کیهان به جای واژه می دهید کلمه می دهیم ذکر شده است.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۱۱/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، روزنامه البلاد.

۴- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، به نقل از رویتر.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۷ ، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۹، بغداد - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

درپی اعلام مقامات عربستان سعودی مبنی بر موافقت آن کشور با درخواست عراق برای احداث یک خط لوله نفتی از بندر بصره عراق به بندر ینبع عربستان واقع در دریای سرخ، روزنامه اطلاعات در مقاله ای به بررسی این موضوع پرداخت. دلایل این تصمیم گیری، تأثیر این اقدام در منطقه، نگاه کشورهای غربی به ویژه امریکا به این موضوع و منافع این خط لوله برای عراق درصورت احداث آن، از محورهای اصلی این مقاله است. متن مقاله بدین شرح است:

«عربستان سعودی با اتخاذ یک تصمیم مهم که برای غرب ارزش استراتژیکی دارد، به عراق اجازه داده است تا با احداث یک خط لوله در خاک آن کشور، نفت خود را به دور از آب های پرمخاطره خلیج فارس و تنگه هرمز، به دریای سرخ برساند. سعودی ها با این تصمیم، بر میزان نفت صادراتی عراق که از مسیرهایی غیر از آب های خلیج فارس حمل می شوند، خواهند افزود. جنگ عراق با ایران و مداخله شوروی ها در منطقه، درحال حاضر یک خطر جدی و بالقوه برای کشورهای غیرکمونیستی تولیدکننده نفت به شمار می آید؛ کشورهایی که بالغ بر ۲۵ درصد از تولیدات نفتی خود را ازطریق تنگه هرمز صادر می کنند.

موافقت ریاض با درخواست بغداد، توسط شیخ احمد زکی یمانی وزیر نفت عربستان و در جریان مصاحبه با المجله (چاپ لندن) اعلام شده است. ایجاد خط لوله جدید، دومین تلاشی است که درجهت انحراف مسیر صادرات نفت از خلیج فارس صورت می گیرد. در ماه ژوئیه گذشته، رژیم سعودی با هزینه ای معادل ۶/۱ میلیارد دلار، بهره برداری از خطوط لوله ای را که با همکاری شرکت "موبیل" احداث شده و نفت عربستان را به دریای سرخ انتقال می دهد، آغاز کرد.

... سعودی ها درپی آغاز مناقشات در منطقه خلیج فارس، برای تقلیل خطرات قطع صدور تولیدات نفتی خود، اقدام به تأسیس یک چنین خط لوله ای کردند. به گفته زکی یمانی، عراق نیز در احداث خط لوله خود، این خطرات را مدنظر داشته است. از میزان گنجایش خط لوله عراقی ها، اطلاعی در دست نیست. طبق اظهارات منابع صنعتی، جنگ یک ساله عراق با ایران، این کشور را از راه های آبی خلیج فارس محروم ساخته است. عراق قبلاً روزانه حدود ۵/۲ تا ۳ میلیون بشکه نفت ازطریق خلیج فارس صادر می کرد.

عراق پیشنهاد ایجاد خط لوله خود را ژوئیه گذشته طی یک درخواست رسمی ازسوی صدام حسین، دراختیار شاه خالد قرار داد. اوایل به نظر می رسید که سعودی ها تقاضای رئیس جمهوری عراق را نادیده گرفته اند و مقامات صنعتی بر آن بودند تا طرح عراقی ها را یک خیال محض قلمداد کنند، اما اظهارات زکی یمانی دایر بر موافقت دولت متبوع وی با پیشنهاد صدام، چشم انداز مناسبات آینده دو کشور را روشن تر خواهد ساخت. بر پایه اظهارنظرهای آگاهان، بهره گیری مستمر از خط لوله پیش بینی شده، عراق را رهین منت سعودی ها خواهد ساخت.

خط [لوله نفتی] موردنظر دولت عراق که بهای آن باید تمام و کمال پرداخت شود، از منطقه

بصره تغذیه خواهد شد و محموله خود را ازطریق بیابان های عربستان سعودی به سواحل دریای سرخ خواهد رساند. سعودی ها اجازه نداده اند عراق از بنادر آنها استفاده کند و به ناچار این کشور، ترمینال ویژه خود را در نزدیکی ینبع تأسیس خواهد کرد.

انحراف مسیر صادرات نفتی [عراق] به سوی دریای سرخ، بر اهمیت استراتژیکی مصر خواهد افزود، چراکه از رهگذر این تحولات، سواحل مصر از تسهیلات جدیدی برخوردار خواهد شد. این اقدام همچنین ارزش ارتباطی کانال سوئز را بالا خواهد برد و دو کشور عراق و سعودی، مقادیری از صادرات خود را به واسطه کانال سوئز به مدیترانه انتقال خواهند داد و مابقی را از راه خلیج عدن به جنوب خواهند فرستاد. دراین میان، نقش مصر به عنوان متحد امریکا اهمیت بسزایی خواهد یافت. مصر هم اکنون نیازهای ایالات متحده را درزمینه بهره گیری از تسهیلات نظامی برطرف می کند.

از نقطه نظر دیپلمات های غربی و عربی، احداث خط لوله جدید، در ترکیب قدرت های خلیج فارس تغییراتی ایجاد خواهد کرد. عراق مدتی است که سعی می کند روابطی با کشورهای طرف دار غرب در منطقه برقرار کند. عراق پس از آغاز جنگ با ایران، به عربستان سعودی، کویت و امارات متحده عربی نزدیک تر شده و یگانگی آن با اتحاد شوروی، روند همبستگی های سیاسی منطقه را دگرگون ساخته است. دسترسی بسیار محدود عراق به دریا و جنگ هایی که [این کشور] در این بخش از خاورمیانه به راه انداخته است، صدرنشینان بغداد را بر آن داشته که برای حمل محموله های نفتی خود در خاک کشورهای دیگر، خطوط لوله عریض و طویلی ایجاد کنند.

عراق ازطریق خطوط نفتی خود در سوریه، روزانه فقط ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار بشکه به سواحل مدیترانه ارسال می کند و این کمبود، از مناقشات جاری بغداد و دمشق ناشی می گردد. این کشور برای کاهش اثرات درگیری با سوریه، خط لوله دیگری ایجاد کرده است که با عبور از خاک ترکیه، به بندر "دورتیول" منتهی می گردد، لکن این خط نیز تنها ۷۰۰,۰۰۰ بشکه در روز گنجایش دارد.»(۱)

ضمیمه گزارش۳۱۹: تعداد آرای موافق، مخالف و ممتنع وزیران کابینه دولت جدید

۱. علی اکبر پرورش، وزیر آموزش وپرورش: ۱۴۶ رأی موافق، ۱۲ رأی مخالف و ۲ رأی ممتنع.

۲. عبدالمجید معادیخواه، وزیر ارشاد اسلامی: ۱۳۴ رأی موافق، ۱۰ رأی مخالف و ۴ رأی ممتنع.

۳. حبیب الله عسگراولادی، وزیر بازرگانی: ۱۳۱ رأی موافق، ۱۱ رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع.

۴. هادی منافی، وزیر بهداری: ۱۲۵ رأی موافق، ۱۹ رأی مخالف و ۱۷ رأی ممتنع.

۵. محمد روحانی، وزیر مشاور و رئیس سازمان بهزیستی: ۱۵۵ رأی موافق، یک رأی مخالف و ۳ رأی ممتنع.

۶. محمدتقی بانکی، وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه: ۱۵۸ رأی موافق، بدون رأی مخالف و ۶ رأی ممتنع.

۷. مرتضی نبوی، وزیر پست و تلگراف و تلفن: ۱۵۲ رأی موافق، ۲ رأی مخالف و ۳ رأی ممتنع.

۸. سیدمحمد اصغری، وزیر دادگستری: ۱۴۵ رأی موافق، ۷ رأی مخالف و ۷ رأی ممتنع.

۹. سرهنگ سلیمی، وزیر دفاع: ۱۰۳ رأی موافق، ۲۷ رأی مخالف و ۲۷ رأی ممتنع.

۱۰. محمدهادی نژادحسینیان، وزیر راه و ترابری: ۱۴۸ رأی موافق، یک رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع.

۱۱. مصطفی هاشمی، وزیر صنایع: ۱۲۵ رأی موافق، ۲۰ رأی مخالف و ۲۲ رأی ممتنع.

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۱۲.

۱۲. محمدعلی نجفی، وزیر فرهنگ و آموزش عالی: ۱۳۶ رأی موافق، ۹ رأی مخالف و ۱۵ رأی ممتنع.

۱۳. سیدحسین موسویانی، وزیر معادن و فلزات: ۱۱۳ رأی موافق، ۱۵ رأی مخالف و ۲۲ رأی ممتنع.

۱۴. احمد توکلی، وزیر کار و امور اجتماعی: ۱۰۵ رأی موافق، ۲۸ رأی مخالف و ۲۳ رأی ممتنع.

۱۵. سیدکمال الدین نیک روش، وزیر کشور: ۱۰۲ رأی موافق، ۳۰ رأی مخالف و ۲۹ رأی ممتنع.

۱۶. محمد سلامتی، وزیر کشاورزی و عمران روستایی: ۱۱۹ رأی موافق، ۱۶ رأی مخالف و ۲۵ رأی ممتنع.

۱۷. محمدشهاب گنابادی، وزیر مسکن و شهرسازی: ۱۳۳ رأی موافق، ۱۵ رأی مخالف و ۱۳ رأی ممتنع.

۱۸. حسن غفوری فرد، وزیر نیرو: ۹۹ رأی موافق، ۲۴ رأی مخالف و ۲۳ رأی ممتنع.

۱۹. سیدمحمد غرضی، وزیر نفت: ۱۴۳ رأی موافق، ۹ رأی مخالف و ۸ رأی ممتنع.

۲۰. بهزاد نبوی، وزیر مشاور در امور اجرایی: ۱۳۵ رأی موافق، ۱۳ رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع.

۲۱. حسین نمازی، وزیر اقتصاد و دارایی: ۱۴۷ رأی موافق، یک رأی مخالف و ۱۱ رأی ممتنع.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۸/۱۳۶۰، ص۳.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۲ آبان ۱۳۶۰ ۶ محرم ۱۴۰۲ ۳ نوامبر ۱۹۸۱

۱

ارتش عراق همچنان مناطق مسکونی شهر آبادان را گلوله باران می کند. امروز هم نقاط مسکونی شهر آبادان هدف توپخانه های عراق قرار گرفت که براثر آن ۲ تن از اهالی شهر شهید و تعدادی زخمی شدند و به ۲ منزل مسکونی خسارت هایی وارد آمد.(۱)

۲

درپی استفاده مکرر ارتش عراق از گلوله های شیمیایی در مناطق مختلف جبهه های جنگ،(۲) امروز ستاد مشترک ارتش در نامه ای به نیروی زمینی ارتش و سپاه پاسداران، انواع مواد شیمیایی، کمک های اضطراری به آسیب دیدگان و راه های جلوگیری از مسمومیت در مقابل این عوامل را توضیح داد. طبق این نامه، عوامل شیمیایی به چهار نوع تقسیم می شوند: ۱. عوامل شیمیایی مسموم کننده. ۲. عواملی که بر اعصاب اثر می گذارند. ۳. عواملی که تولید خفگی می کنند. ۴. عواملی که سبب سرفه، عطسه و جاری شدن اشک می شوند. در این نامه برای جلوگیری از مسمومیت نیروهای خودی، موارد زیر توصیه شده است:

الف) ماسک محافظتی و فیلتر عملیاتی استفاده شود.

ب) آمپول آمیل نیتریت روکش دار به تعداد حداقل چهار عدد برای هر رزمنده در نظر گرفته شود.

ج) آمپول اتوماتیک آتروپین استفاده شود.

د) قوطی رفع آلودگی انفرادی ام۱۳ دراختیار رزمندگان قرار گیرد.

در انتهای نامه آمده است: ماده رفع آلودگی اس.تی.پی. مورد نیاز یگان های در خط را برابر دستورالعمل های صادرشده قبلی باتوجه به وسعت مناطق تحت امر و نوع منطقه، محاسبه و تأمین کنید و آموزش و بهره برداری هریک از اقلام یادشده فوق را به رزمندگان تحت امر آموزش دهید.(۳)

ص: ۴۵۷

۱- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، به گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس از آبادان؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- برای کسب اطلاعات بیشتر دراین باره به کتاب جنایت جنگی (حملات شیمیایی عراق در جنگ با ایران) نوشته محمدباقر نیکخواه بهرامی صفحات ۱۰۳ تا ۱۰۷ رجوع شود.

۳- سند شماره ۲۵۵۰۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی) به ستاد

منطقه۸ (فرماندهی)، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۱

در ادامه سیر پناهندگی نیروهای نظامی و مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران، امروز ۸ سرباز عراقی، یک روحانی و ۴ دانشجو ازطریق مرزهای غربی وارد ایران شدند و با معرفی خود به نیروهای نظامی درخواست پناهندگی کردند. دو روز پیش نیز ۲ دانش آموز عراقی از مرزهای غربی وارد کشور شده، در منطقه سردشت به نیروهای خودی پناهنده شدند.(۱)

۲

خبرگزاری فرانسه به نقل از فرماندهی جیش الشعبی عراق، از حضور نیروهای مصری در ارتش عراق خبر داد. بنا بر اعلام این خبرگزاری، طه یاسین رمضان، فرمانده چریک های دولتی عراق، فاش کرد که داوطلبان مصری در کنار عراق علیه ایران می جنگند. یاسین رمضان این سخنان را دربرابر گروه جدیدی از داوطلبان مصری که آماده اعزام به جبهه جنگ علیه ایران می شدند، ایراد کرد و خبرگزاری عراق به انتشار آن پرداخت. وی شمار داوطلبان مصری در عراق و دوره خدمت آنان را مشخص نکرد. گفتنی است که بیش از ۵۰ هزار مصری در بخش های گوناگون اقتصاد عراق کار می کنند.(۲)

۳

اطلاعیه ژاندارمری جمهوری اسلامی درباره تعویق زمان اعزام مشمولان خدمت سربازی به علت کثرت استقبال این افراد و نامه نگاری داخلی سپاه درباره نیروهای داوطلب بسیجی حاکی از شوق عمومی برای حضور در جبهه های جنگ و دفاع از مرزهای کشور است.

باتوجه به استقبال مشمولان خدمت زیر پرچم از فراخوانی به خدمت سربازی، اداره وظیفه عمومی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد: تاریخ اعزام مشمولان دیپلم و فوق دیپلم متولد ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۱ که در هنگ های ژاندارمری ثبت نام کرده اند، از تاریخ ۱۸ آبان ماه جاری به ۱۸ آذرماه ۱۳۶۰ تغییر یافته است. متن اطلاعیه اداره وظیفه به این شرح است: در این برهه از زمان که سربازان و پاسداران فداکار و جانباز ایرانی درحال جنگ با دشمن متجاوز می باشند، مشمولان خدمت وظیفه عمومی نیز به منظور پیوستن به برادران هم رزم خود استقبال بی نظیری از خدمت مقدس زیر پرچم کرده اند. ضمن تشکر از این برادران باایمان و مؤمن به انقلاب، بدین وسیله به آگاهی آنان می رساند که به سبب عدم نیاز ارتش جمهوری اسلامی ایران، تاریخ اعزام همه مشمولان دیپلم و فوق دیپلم متولد سال های ۱۳۳۸ لغایت ۱۳۴۱ فارغ التحصیل خردادماه ۱۳۶۰ و سال های قبل که از ۱۳ مهرماه ۱۳۶۰ به بعد در تهران و از ۱۸ مهرماه ۱۳۶۰ به بعد در مراکز هنگ های ژاندارمری ثبت نام کرده اند و همچنین مشمولان متولد ۱۳۳۸ که قبلاً از کارت معافیت مازاد استفاده کرده اند، از ۱۸/۸/۱۳۶۰ به تاریخ ۱۸/۹/۱۳۶۰

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)،

شماره ۲۳۱، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۲۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از بیروت.

موکول می شود. لذا این قبیل مشمولان بایستی در تاریخ ۱۸/۸/۱۳۶۰ از مراجعه به محل های اعزام خودداری و در تاریخ ۱۸/۹/۱۳۶۰ خود را به حوزه های مربوط معرفی کنند.(۱)

فرمانده سپاه نیز در نامه ای به فرماندهی و معاونت طرح و برنامه عملیات منطقه۸ (خوزستان) با اشاره به مازاد ۳۳۰ تن از نیروهای اعزامی از کرمان، از آنان خواسته است که حتی المقدور از این نیروها استفاده شود. در این نامه آمده است: نیروهای کرمان که قرار بود ۳۰۰ نفر اعزام شوند، درحدود ۶۳۰ نفر اعزام شده اند که این نیروها بدون هماهنگی با مرکز جنوب به منطقه اعزام شده اند؛ بااین حال، سعی شود که این نیروها برگردانده نشوند.(۲)

فرمانده منطقه۹ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (استان های شیراز و بوشهر) نیز در نامه ای به فرماندهی کل سپاه با اعلام اینکه از این منطقه ۳۹۲ نفر به منظور اعزام به جبهه های جنوب، به اهواز و ۴۹۸ نفر نیز برای شرکت در جبهه های غرب، به تهران اعزام شده اند، درخواست کرده است که برای ۲۰۰ نفر نیروی آماده که محل اعزام آنها مشخص نشده است، تعیین تکلیف شود.(۳)

۱

در ادامه کمک های مردمی به جنگ زدگان، روابط عمومی استانداری مازندران اعلام کرد: کارگران و کارکنان شرکت چیت سازی بهشهر، مبلغ یک میلیون و ۷۵۰ هزار و ۱۲۱ ریال به حساب شماره ۲۲۲ شهید رجایی به منظور کمک به هم وطنان جنگ زده واریز کردند.(۴)

۲

امروز نیروهای سپاه و ارتش در عملیاتی مشترک موفق به تصرف ارتفاع مسلط ۲۱۴۰ در حوالی پاوه شدند. علاوه براین، چند درگیری عمده در شهرهای مهاباد و سنندج میان نیروهای خودی و افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی رخ داد که دو طرف متحمل تلفات و خساراتی شدند.

نیروهای سپاه پاسداران بانه و واحدی از لشکر۲۸ کردستان در عملیاتی مشترک، ارتفاعات اطراف "بوئین" در جنوب شرقی پاوه را که در تصرف نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و محل فعالیت سایر نیروهای مسلح غیرقانونی بود، به تصرف خود درآوردند. در این عملیات که از شامگاه روز گذشته آغاز شد، ارتفاع مسلط ۲۱۴۰ به تصرف نیروهای خودی درآمد و ۱۱ تن از افراد حزب دمکرات کشته یا زخمی شدند. رادیو این حزب (صدای کردستان) در گزارشی از این عملیات، تنها از کشته شدن ۴ عضو حزب دمکرات خبر داد. در این عملیات، یک تن از افراد خودی شهید و ۳ تن نیز زخمی شدند. قرار بود ۲ فروند بالگرد هوانیروز این عملیات را پشتیبانی کنند که طبق گزارش لشکر۲۸ به استانداری، یک فروند از آنها دچار نقص فنی شد و یک فروند دیگر در آغاز عملیات، هدف تیراندازی نیروهای حزب دمکرات قرار گرفت و به دلیل آسیب جزئی به پادگان بانه بازگشت. گزارشگر رادیو صدای

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، اطلاعیه اداره وظیفه عمومی ژاندارمری.

۲- سند شماره ۵۴۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز به فرماندهی و طرح و برنامه ریزی عملیات جنوب، ۱۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۴۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۹ به فرماندهی مرکز، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، ساری - گزارش روابط عمومی استانداری مازندران.

کردستان بـازگشت این بالگرد را به پادگان بانه سـقوط این بالگرد اعلام کرد و دراین باره گفت: یک فرونـد هلیکوپتر رژیم براثر اصابت گلوله پیش مرگان در پادگان بانه سقوط کرد.(۱)

امروز همچنین در ادامه تشـنج های شهر مهاباد، افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی درگیری هایی را در چند نقطه از شهر ایجاد کردند، ولی نیروهای خودی با اسـتقرار در نقاط حساس شـهر، اعزام گروه های گشتی و کنترل راه های ورودی به شهر، موفق به مهار این درگیری ها و تأمین امنیت شـهر شدند. در درگیری های داخل شهر، ۵ تن از مردم شهر زخمی شدند و ۲ تن از مهاجمان به هلاکت رسیدند. نیروهای خودی برای تداوم امنیت شهر، چندین پایگاه تاکتیکی را در برخی نقاط شهر احداث کردند.(۲)

به دنبال اسـتقرار این پایگاه ها و بازگشت آرامش به این شهر، مردم مهاباد با استقبال از این طرح، همکاری خود را با نیروهای نظـامی و انتظـامی بیشتر کردنـد. دادگـاه انقلاب این شـهر نیز برای قطع همکاری برخی عناصـر نفوذی در شـهر و جلوگیری از سوءاسـتفاده گروه های مسلـح غیرقانونی از ناآگاهی برخی مردم اعلام کرد که درصورت تیراندازی از خانه یا ملکی به سمت مردم و نیروهـای مسـتقر در شـهر، صاحب آن ملک به دادگاه زمان جنگ تحویل و محل نیز مصادره خواهـد شـد.(۳)از سوی دیگر، نیروهـای خودی، مقر تـاکتیکی افراد مسلـح وابسـته به گروه هـای غیرقانونی را در پنـج کیلومتری شـهر مهاباد (روسـتای حمزه آباد در محور مهاباد - سـردشت) هـدف قرار دادند. در این عملیات علاوه بر انهدام ۴ خودرو مهاجمان، شماری از آنان کشته یا زخمی شدند.(۴)

در شـهر سـنندج نیز نیروهای وابسته به حزب دمکرات، به نیروهای ژاندارمری و پیش مرگان کرد مسـلمان مستقر در غرب این شهر حمله کردنـد و در یک درگیری سـنگین، ۶ تن از پیش مرگـان کرد مسـلمان و ۲ سـرباز را به شهادت رساندند و ۲ قبضه تیربار و ۱۱ قبضه تفنگ ژ۳ را با خود بردنـد. در این درگیری، مهاجمان نیز متحمل خسارات سـنگینی شدند و تعداد زیادی از آنان به هلاکت رسیدند که جنازه ۲ تن از آنان در منطقه درگیری باقی ماند.(۵)

۱

درگیری های پراکنده میان نیروهای خودی و ضدانقلاب، دستگیری ۱۰ تن، پناهندگی یک نفر از افراد کومه له و ارسال چند محموله اسلحه از عراق برای حزب دمکرات ایران از دیگر وقایع امروز مناطق غرب کشور بود.

نیروهای مسـلح غیرقانونی به مقر نیروهای خودی در حوالی بوکان و سـقز تیرانـدازی کردند که این اقدام زخمی شدن یک تن از افسران ارتش و یک سرباز را درپی داشت.(۶)

در نزدیکی روسـتای "سردوش" در جنوب مریوان نیز عده ای از نیروهای وابسته به حزب دمکرات قصد مین گذاری در حوزه حفاظتی یک واحد از نیروهای لشکر۲۸ کردسـتان را داشتند که نیروهای خودی با آگاهی از این موضوع، به مقابله با این افراد برخاستند و درنتیجه افراد حزب دمکرات با تحمل چندین زخمی منطقه را ترک کردند.(۷)

۱- سند شماره ۲۹۳۹۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، آبان۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۶۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۰۵۴۱۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به کلیه مناطق، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۴۱۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۷ به فرماندهی ستاد مرکز، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، صص ۸ - ۷ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، ارومیه - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۳- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، ارومیه - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۴- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۰، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه ۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۶- سند شماره ۲۹۴۴۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۷- سند شماره ۲۹۴۴۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، آبان۱۳۶۰، ص۱.

همچنین نیروهای سپاه پاسداران در ساعت ۱۷ امروز در اقدامی غافلگیرانه، ۱۰ تن از گروه مارکسیستی - مائوئیستی کومه له را در روستای "حسن آباد" در جنوب شرقی سنندج دستگیر کردند.(۱)

یکی از نیروهای وابسته به گروه کومه له نیز با تحویل دادن یک قبضه اسلحه، خود را به نیروهای هنگ ژاندارمری سقز معرفی و تقاضای امان نامه کرد.(۲)

به گزارش ستاد مشترک ارتش، ارتش عراق اخیراً تعداد زیادی اسلحه و مقادیر فراوانی مهمات به حزب دمکرات کردستان ایران تحویل داده است که افراد حزب برخی از این اقلام را که حدود ۲۱ بار قاطر بود، به روستای "بادین آباد" در جنوب پیرانشهر انتقال داده اند.(۳)

۱

حمله مسلحانه به رئیس آموزش وپرورش انزلی، پرتاب بمب دست ساز در آستارا، مسموم کردن خمیر نانوایی پایگاه هشتم شکاری نیروی هوایی اصفهان و آتش زدن سه تکیه عزاداری در بروجرد، از اقدامات افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این روز بود. نیروهای امنیتی ایران نیز یک خانه تیمی این سازمان را در کرمان تصرف کردند.

در ساعت ۹:۴۰، یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، رئیس آموزش وپرورش بندر انزلی را به وسیله یک نارنجک مورد سوءقصد قرار داد که براثر انفجار نارنجک، وی و ۳ مراجعه کننده زخمی شدند. آسیب واردشده به رئیس آموزش وپرورش و یکی از مراجعه کنندگان شدید گزارش شده است. در این حادثه، شخص پرتاب کننده نارنجک نیز که یک دختر بود، براثر اصابت ترکش نارنجک به هلاکت رسید.(۴)

در آستارا نیز افراد وابسته به گروه های برانداز، یک عدد سه راهی را به منزل یکی از بانوان بسیجی پرتاب کردند که انفجار آن به جراحت وی انجامید.(۵)

همچنین در اصفهان، افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۲ کیلو مواد سمی مرگ موش را داخل خمیر نانوایی پایگاه هشتم شکاری نیروی هوایی ریختند که قبل از مصرف خمیر، موضوع کشف شد و ۳ تن از عاملان این کار نیز دستگیر شدند. یکی از مسئولان دادگاه انقلاب ارتش با اعلام این خبر افزود: اگر این حادثه اتفاق می افتاد، حدود ۱۷۰۰ تن از کارکنان و خانواده های آنان دچار مسمومیت می شدند.(۶)

در بروجرد، افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب تکیه های عزاداران حسینی را در ۳ نقطه این شهر با پرتاب کوکتل مولوتف به آتش کشیدند.(۷)

نیروهای سپاه کرمان یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی و تصرف کردند. از این خانه، ۲ قبضه اسلحه به دست آمد و ۲ نفر نیز دستگیر شدند. به گزارش فرماندهی منطقه۶ سپاه (استان های کرمان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان)، یکی از افراد دستگیرشده مسئول امنیت خانه های تیمی شهر یزد بود که به علت نیاز تشکیلات، به کرمان فرا

خوانده شده بود.(۸)

ص: ۴۶۱

۱- سند شماره ۲۹۴۳۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۲- سند شماره ۲۹۳۹۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۴۲۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا (مرکز فرماندهی)، ۱۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۴۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه چالوس به مرکز فرماندهی، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، بندر انزلی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، صص ۲۷ - ۲۶، رشت - خبرگزاری پارس.

۵- سند شماره ۵۴۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۶- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۸، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

۷- سند شماره ۳۲۸۴۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان لرستان به وزارت کشور (اداره کل سیاسی)، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۸۳۰۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۶ به فرماندهی مرکز، ۱۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

امام خمینی در پاسخ به پیام انجمن اسلامی دانشجویان در امریکا و کانادا، با اشاره به نقش دانشجویان در کسب استقلال و تعالی ملت ها و یادآوری نیات قدرت های استعمارگر در هدف قراردادن این قشر، از آنان خواست که برای جذب و هدایت آن دسته از دانشجویانی که فریب خورده و در دام تبلیغات دشمنان جمهوری اسلامی افتاده اند و خود را در راه القائات آنان فدا می کنند، کوشش کنند. بخشی از این پیام بدین شرح است:

«جوانان متعهد در طول تاریخ و خصوص دانشجویان مسلمان در نسل حاضر و در نسل های آینده، سرمایه های امیدبخش اسلام و کشورهای اسلامی هستند. اینان اند که با تعهد و سلاح و استقامت و پایداری می توانند کشتی نجات امت اسلامی و کشورهای خود باشند. و این عزیزان اند که استقلال و آزادی و ترقی و تعالی ملت ها، مرهون زحمات آنان است. و اینان اند که هدف اصلی استعمار و استثمارگران جهان اند و هر قطبی درصدد صید آنان است؛ و با صید آنان است که ملت ها و کشورها به تباهی و استضعاف کشیده می شوند.

و اکنون ای جوانان عزیز، و ای دانشجویان و دانشمندان، و ای امید امروز و فرداهای امت و اسلام، امانت بزرگ استقلال و آزادی که از دام دو قطب شرق و غرب با مجاهدت و فداکاری ملت عظیم الشأن ایران به دست آمده است، به شما عزیزان سپرده شده و مسئولیت بزرگی به عهده همه گذاشته است. همه ملت و خصوص دانشجویان مسلمان که رهبران آینده هستند، مسئول نگهبانی از این امانت بزرگ الهی می باشند.

مخالفان جمهوری اسلامی و ما و شما در داخل و خارج، دو قطب ابرقدرت جهان خوار و جوانان به صید کشیده شده آنان است. دشمن های بزرگ اسلام و مسلمانان با صیدهای خودشان و بازی خوردگان مکتبشان شما را در خارج، و کشور شما را در داخل، مورد هجوم تبلیغاتی وسیع و تسلیحاتی قرار داده و می دهند. ما در اینجا و شما در خارج باید کوشش کنیم و جوانان گول خورده خود را از دام این صیادان شیاد رهایی بخشیم. این نوجوانان بی خبر از دام های گسترده بازیگران و سیاست بازان، آن چنان چشم وگوش بسته تسلیم آنان شده اند که تمام دروغ ها و تهمت های آنان را به مقامات جمهوری اسلامی و به پاسداران انقلاب و به مسلمانان جانباز در راه اسلام و کشور، بی چون وچرا پذیرفته و خود را در راه سران دغل کار خود که با تباهی آنان برای خود و مطامع غیرانسانی خود بهره می گیرند، فدا می کنند و چشم وگوش بسته، خون ملت دلاور و شجاع را در راه سران ازخدا بی خبر و درنتیجه برای امریکای جنایتکار نثار می کنند.

شما جوانان عزیز هوشیار، با دوستان داخل کشور خود دست به دست هم دهید و این نوباوگان بی خبر را ارشاد و از دام صیادان شیاد برهانید. و از وظایف دینی و ملی ما و شماست که تبلیغات بوق های امریکایی و صهیونیستی را که با پخش دروغ و افترا می خواهند جمهوری اسلامی را لکه دار کرده و به انزوا بکشند، خنثی کنیم و از جنایات شایعه سازان تاحد ممکن پرده برداریم و به

ملت محروم خود که جرمی جز گرایش به اسلام و اراده استقلال و آزادی ندارند، با تمام توان کمک کنیم و مطمئن باشیم که ملت بزرگ ایران، راه خود را که همـان صـراط مسـتقیم انسانی است، یافته و در تمام ابعاد با آگاهی کامل، در صـحنه حاضـر است و اجازه برگشت قوای کفر را به کشور خود نمی دهد و با چنگ و دندان از اسلام عزیز و کشور خود دفاع می کند.»(۱)

۱

وزارت امور خارجه جمهوری اسـلامی ایران با صدور اطلاعیه ای به مناسبت فرارسـیدن سیزدهم آبان، ضمن قدردانی از اقدام دانشـجویان مسـلمان ایرانی در تصـرف سفارتخانه سابق امریکا، مبارزه با امریکا را از اولویت های سیاست خارجی ایران اعلام کرد. در این اطلاعیه آمده است: «در این روز تاریخی، بت افسانه ای شیطان بزرگ درهم شکست و به دنبال آن، ملت مسلمان هم صدا با سایر مستضعفان جهان، فریاد مرگ بر امریکا سر داد. این عمل قهرمانانه، به تعبیر رهبر کبیر انقلاب اسلامی، انقلاب دوم و بزرگ تر از انقلاب اول بود که آخرین پس مانـده های سـیاست مماشات و مصالحه و باج دادن به شـیطان بزرگ را به دور ریخت و خط امام، یعنی خط اسـلام راستین را متبلور ساخت. عمل قهرمانانه تسـخیر لانه فساد دشمن همیشگی مستضعفان جهـان، نقطه عطفی در تاریـخ سیاست خارجی جمهوری اسـلامی ایران بود که نقش ویژه ای را در جهت دادن به مبارزه ملت های مستضـعف جهان در راستای مبارزه با کفر جهانی به سردمداری امریکای جهان خوار ایفا کرد. وزارت امور خارجه اعلام می دارد که این خـط، یعنی ستیز علیه اسـتکبار جهـانی را در چارچوب سـیاست خارجی جمهوری اسـلامی ایران دنبال خواهد کرد و عصیان علیه امریکای ام الفساد قرن و ضربه زدن به منافع آن و اذناب خونخوارش را در هر کجای جهان، سرلوحه جهت گیری سیاست خود قرار خواهد داد.»(۲)

۲

امروز حاج رضا فرحی، از زائران ایرانی که در هجوم پلیس عربسـتان به حجاج ایرانی مصدوم شده و پس از انتقال به تهران در بیمارسـتان بستری و تحت مـداوا بود، به شـهادت رسـید. سازمـان حـج و زیارت، اطلاعیه زیر را دراین باره صادر کرد: در ایام عاشورای حسـینی(ع) برادر بزرگوار شهید حاج رضا فرحی به ملکوت اعلی پیوست. او که در راه تحقق و گسترش آرمان ها و اهـداف اسـلام و اجرای دسـتور پروردگـار، به حـج و به بیت الله الحرام شـتافته بـود، براثر هجوم پلیس سـعودی، در کنـار حرم شریف نبوی مجروح و به ایران منتقل شـد و سـرانجام به درجه رفیع شـهادت نائل گشت و راه شـهیدان کربلای ایران را در ماه خون و شهادت تداوم بخشید.(۳)-(۴)

۱- مؤسـسه تنظیم و نشـر آثار امام خمینی(ره)، صـحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسـسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۴۹ - ۳۴۷.

۲- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۳- ایـن زائر ایرانی در تاریـخ ۱/۷/۱۳۶۰ در حملـه پلیس عربسـتان بـه زوار ایرانی در حرم حضـرت رسـول(ص) زخمی و برای ادامه مـداوا به ایران منتقـل شـده بود. برای اطلاعـات بیشـتر دراین بـاره به روزشـمار ۱/۷/۱۳۶۰ کتـاب ۱۵ (چاپ نشـده است)

مراجعه کنید.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۱

خبرگزاری کویت به نقل از منابع آگاه، فروش نفت ایران به رومانی را از نشانه های گرایش ایران به بلوک شرق اعلام کرد. این خبرگزاری گزارش داد: امروز در وین گفتند که ایران روابط خود را با کشورهای بلوک شرق بیشتر کرده و قراردادی به منظور فروش ۴ میلیون تن نفت در سال ۱۹۸۲ با رومانی منعقد کرده است. این قرارداد، درپی سفر یک هیئت رومانی به ایران و انجام دادن مذاکراتی برای گسترش همکاری های اقتصادی بین دو کشور به امضا رسید. براساس این قرارداد، رومانی روزانه بالغ بر ۳۰ هزار بشکه نفت از ایران وارد می کند و ازسوی دیگر، همکاری های خود را در زمینه های صنعت، کشاورزی، حمل ونقل، تولیدات پتروشیمی، انرژی و منابع آبی، با آن کشور گسترش خواهد داد.(۱)

۲

صدام حسین، رئیس جمهوری عراق، در سخنانی خطاب به وزیران اطلاعات و فرهنگ کشورهای عربی با بیان مطالبی درباره لزوم وحدت کشورهای عربی و مقابله جمعی این کشورها با ایران، کشورهای سوریه و لیبی را به تنبیه و مقابله به مثل پس از پایان جنگ با ایران تهدید کرد. گزارش خبرگزاری پارس از این سخنرانی به شرح زیر است:

«صدام حسین ضمن تشریح ناسیونالیسم عربی و لزوم وحدت اعراب اظهار داشت، ما اعراب صرف نظر از نوع نظام های خود و وابستگی هایی که هریک از ما به شرق و غرب و امریکا داریم، باید در جمع از شرافت و تمامیت ارضی کشورهای عربی دفاع بکنیم و به عنوان مثال اگر عراق با حکومت تونس احیاناً اختلافاتی داشته باشد، چنانچه فرانسوی ها بخواهند کشور شما را تصرف کنند، ما عراقی ها باید این اختلاف را کنار بگذاریم و دوشادوش شما با دشمنان بجنگیم و بعد از پیروزی به شما خواهیم گفت که موارد اختلاف ما چیست. وی همچنین از کشور سوریه صریحاً و از لیبی به طور غیرمستقیم انتقاد کرد و گفت: "امروز جنگ ما جنگ عراق و ایران نیست، بلکه جنگ اعراب با ایران است، زیرا ما از شرافت کلیه اعراب در این جنگ چهارده ماهه دفاع کرده ایم، اما متأسفانه دشمن؛ یعنی ایران، با اسلحه اعراب ما را هدف قرار می دهد و ما امروز با بعضی کشورهای عربی که با ایران همکاری می کنند، حرفی نداریم و بعد از جنگ، این مسئله را مطرح می کنیم." صدام طبق معمول در پایان

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۸، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، وین - خبرگزاری کویت، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

سخنانش بر این نکته تأکید کرد که ما از موضع ضعف صحبت نمی کنیم؛ ما قادر هستیم جنگ را حتی تا بیست سال دیگر با ایران ادامه دهیم. ... نکته قابل توجه در پایان سخنان صدام این است که وی در صحبت های خود، به کمک مالی کشورهای عربی اشاره نکرد، بلکه تلویحاً از آنها خواست که به وی کمک نظامی، به ویژه [درزمینه] نیروی انسانی بکنند.»(۱)

۱

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس، محمد عمر جیبز، عضو شورای فرماندهی انقلاب سومالی، وارد بغداد شد تا پیام محمد زیاد باره رئیس جمهور سومالی را تسلیم صدام حسین کند. جیبز قبل از آنکه اردن را به سوی عراق ترک کند، پیام زیاد باره به شاه حسین را، که در امریکا است، تسلیم شاهزاده حسن کرده بود. درباره موضوع پیام زیاد باره به صدام حسین هنوز خبری منتشر نشده است.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۴، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹ ، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۰، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۲/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۳ آبان ۱۳۶۰ ۷ محرم ۱۴۰۲ ۴ نوامبر ۱۹۸۱

۱

جنگنده ها و توپخانه های ارتش عراق امروز شهر آبادان را از هوا و زمین بمباران و گلوله باران کردند. شهر دزفول هم هدف ۲ فروند موشک عراقی قرار گرفت. یک هواپیمای عراقی نیز امروز در منطقه آبادان هدف پدافند هوایی قرار گرفت و در خاك عراق سقوط کرد.

هواپیماهای عراقی امروز با تجاوز به فضای هوایی آبادان از ارتفاع بالا چند نقطه از این شهر ازجمله اطراف بیمارستان طالقانی و ایستگاه۷ را با پرتاب ۹ راکت و فروریختن بمب های خوشه ای هدف قرار دادند که به بیمارستان و چند خانه آسیب هایی وارد شد.(۱)بنا بر اعلام ستاد مشترك ارتش جمهوری اسلامی، در تجاوز هواپیماهای عراقی به منطقه آبادان، یک فروند از آنها هدف پدافند ضدهوایی قرار گرفت و در آن سوی اروند در خاك عراق سقوط کرد. (۲)این شهر همچنین هدف گلوله های دوربرد توپخانه های عراقی قرار گرفت که آتش گرفتن یك منزل در احمدآباد و بخشی از منازل پتروشیمی و خانه های سازمانی نیروی دریایی از پیامدهای آن بود.(۳)

ارتش عراق همچنین در ساعت های ۱۷ و ۱۷:۳۰، دو موشک زمین به زمین به شهر دزفول پرتاب کرد که براثر آن ۲ تن زخمی شدند و حدود ۱۲ خانه آسیب دید.(۴)-(۵)

۲

در ادامه کمک های مالی و نظامی کشورهای عربی منطقه به ویژه عربستان به صدام و ارتش عراق در رویارویی با نیروهای ایران، امروز ۹۰ دستگاه خودرو حامل مهمات از آن کشور و ازطریق جاده مرزی منطقه "عرعر" وارد عراق و در پادگان "التاجی" بغداد تخلیه شد.(۶)روز گذشته نیز ۶۴ خودرو حامل تجهیزات و قطعات یدکی زرهی از همین منطقه وارد عراق شدند و بارهای خود را در پادگان های التاجی و الرشید تخلیه کردند.(۷) گفتنی است در ابتدای ماه

۱- سند شماره ۵۴۰۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نهاجا پست فرماندهی، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۱، ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲۴ - ۲۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، تهران - اطلاعیه شماره ۶۸۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۴۲۷۵۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- انـدک بودن خسارت ها و تلفات واردشـده احتمالاً براثر دو عامل زیر بوده است: ۱. کوچک بودن موشک پرتاب شده. ۲. اقدام مردم در تخلیه مناطق مسکونی پس از اصابت موشک در ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرهـا و گزارش هـا (ایران در ۲۴ ساعت گذشـته)، شـماره ۲۳۰، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۴/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز.

۶- سند شماره ۱۳۸۶۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۲ (م - ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۱۳۸۶۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (۱۳۲م) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

جاری، کشور اردن نیز که ازطریق ترانزیت کالاـ بخشی از نیازمندی های ارتش عراق را تأمین می کند، ۳۳ دستگاه خودرو نظامی بارکش حامل مهمات را به عراق ارسال کرد.(۱)

۱

ستاد فرماندهی کل ارتش(۲) عراق در نامه ای با طبقه بندی "به کلی سری" به یگان های رزمی، با ذکر این مطلب که وجود اسیران در دست دشمن (ایران) امتیاز سیاسی برای او به حساب می آید، از فرماندهان، افسران توجیه سیاسی و مسئولان اطلاعاتی حزب بعث خواسته است با آموزش های "فراوان"، افراد را از تسلیم شدن به نیروهای ایرانی بازدارند. در این نامه با دردناک دانستن و به نوعی غیرشرافتمندانه خواندن تسلیم نیروهای عراقی به ایران، اطلاعاتی نادرست و تبلیغاتی از رفتار نیروهای ایرانی ذکر شده و در پایان به منظور ارعاب افراد برای بازداشتن از تسلیم، به این نکته اشاره شده است که پس از اسارت (در غیاب فرد) و هنگام آزادی و بازگشت به وطن، چگونگی اسارت وی در جمع شاهدان بررسی خواهد شد. بخش هایی از این نامه به شرح زیر است:

«یکی از مسائلی که جنگ به همراه دارد، مسئله اسارت است. ارتش هایی که با هم درحال جنگ هستند، هریک سعی می کنند با استفاده از طرح هایی تازه، رقم اسرای جنگی خود را بالا ببرند. این عمل به دو منظور صورت می گیرد: یکی از نقطه نظر اطلاعاتی که با کسب اطلاعات از اسرا بر روحیه آنان تأثیر می گذارند و دیگری از نقطه نظر سیاسی است که در مذاکراتی که در آینده انجام می شود، کشوری که اسرای بیشتری گرفته باشد، بهره سیاسی فراوانی عایدش خواهد شد. به طورکلی، مسئله اسارت اگر از حد طبیعی خود خارج شود، مسئله ایست منفی که باید توسط فرماندهان و افسران توجیه سیاسی، اطلاعاتی و تشکیلات حزبی، آموزش های فراوانی به پرسنل داده شود. این آموزش ها باید درزمینه تشریح ابعاد جنگ و خطرهایی که ازجانب دشمن، حیات و آینده ملت ما را تهدید می کنند، باشند و نیز به پرسنل متذکر شوند که تا آنجا که امکان دارد، اسیر نشوند، چون این کار به نفع دشمن بوده و حیثیت ملت و ارتش ما را لکه دار می سازد. برای انجام این منظور بهتر است که بخشی از رفتار فاشیستی و غیرانسانی دشمن با اسرای ما را برای پرسنل متذکر شوند. لازم است اطلاعاتی درباره مقابله با بازجویی دشمن از اسرا به پرسنل به شرح زیر داده شود:

پرسنل باید بدانند که اسیرشدن امری است دردناک و این امر به عنوان یک نقطه منفی در طول حیاتش خواهد ماند. باید تا آنجا که می تواند و حتی اگر زخمی هم باشد، مقاومت کند و اسیر نشود، زیرا ما با دشمنی روبه رو هستیم که از شکنجه و کشتن اسرا ابایی ندارد. این بدان معنی است که اسیر حق ندارد به سؤالاتی ازجمله واحد مربوطه، رسته، مأموریت واحد خود و محل استقرار واحدها و اطلاعات دیگر پاسخ دهد. درصورت پاسخ گویی و افراط در دادن اطلاعات به دشمن، بعداً مسئول خواهد بود.

۱- سند شماره ۱۳۹۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (۱۳۲م) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- این سند احتمالاً جزء اسنادی است که در عملیات ثامن الائمه(ع) از دشمن به دست آمده و واحد اطلاعات عملیات خوزستان آن را امروز (۱۳/۸/۱۳۶۰) در بولتن نوبه ای ۲۴ ساعته درج کرده است. این نامه همچنین فاقد رده ارسال کننده و گیرنده می باشد، اما باتوجه به برخی شواهد و قراین، رده ارسال کننده فرماندهی کل ارتش عراق و رده گیرندگان، یگان های رزمی ارتش عراق می باشند.

اسیر باید بداند که هنگام اسارتش [در غیاب او] یک مجلس بازپرسی درمورد چگونگی اسارت، از شاهدان واقعه که در واحد او هستند، تشکیل می شود و نیز هنگامی که اسیر به وطن بازمی گردد، یک مجلس بازپرسی درمورد خود وی تشکیل می شود تا میزان تقصیرش در اسیرشدن مشخص شود. کلیه نظامیان باید آموزش های چگونگی عمل آنان هنگام اسیرشدن را فراگیرند، به خصوص درمورد واحدهای خط مقدم.»(۱)

۱

دولت عراق اخیراً کوچ اهالی بصره از این شهر را ممنوع کرده است. به اعلام خبرگزاری پارس به نقل از منابع موثق، تاکنون بخش عمده ای از جمعیت این شهر به علت نظامی شدن شهر، حضور سربازان، وجود ادوات جنگی و بدرفتاری نظامیان عراقی با اهالی، مجبور به ترک خانه و کاشانه خود شده اند. دولت عراق که شهر را درحال تخلیه می دید و بیم آن داشت که پس از خالی شدن شهر از سکنه غیرنظامی، این شهر زیر آتش نیروهای پرتوان و مردمی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد، برای جلوگیری از تخلیه کامل شهر، این دستور را صادر کرده است.(۲) این اقدام نشان دهنده آن است که دولت ضدمردمی عراق از مردم بی دفاع به عنوان سنگر استفاده می کند. به همین دلیل، پس از این اقدام، نارضایتی شدیدی در بین اهالی شهر ایجاد شده است.(۳)

۲

حمله به پاسگاه فتاح آباد در محور دیواندره - سقز، مین گذاری و اجرای کمین در روستای حسن آباد در جنوب سنندج و بمب گذاری در ۴ خودرو نیروهای مسلح ایران در بوکان، از اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی مناطق غربی و شمال غرب کشور است.

عناصر مسلح غیرقانونی درپی حمله ۳ روز پیش خود به پاسگاه فتاح آباد در محور دیواندره - سقز (۳۰ کیلومتری دیواندره)، امروز نیز به این پاسگاه حمله کردند که در این اقدام، ۲ تن از نیروهای ژاندارمری زخمی شدند و به مهاجمان نیز تلفاتی وارد آمد که از میزان دقیق آن اطلاعی در دست نیست.(۴)

به دنبال عملیات دیروز نیروهای خودی در روستای حسن آباد در جنوب سنندج و دستگیری ۱۰ تن از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی، امروز افراد وابسته به این گروه ها در مسیر نیروهای خودی به سمت پاسگاه ژاندارمری اقدام به کاشتن مین کردند که ساعت ۱۶:۳۰ خودرو زیل حامل غذای افراد پاسگاه روی مین رفت و منهدم شد. در این حادثه، ۲ تن از سرنشینان خودرو به شهادت رسیدند، یک تن زخمی شد و ۳ تن نیز به گروگان گرفته شدند.(۵)

در شهر بوکان نیز نیروهای مسلح غیرقانونی ۴ خودرو سپاه، شهربانی و ارتش را بمب گذاری کردند که براثر انفجار بمب ها، فقط یک تن از افراد خودی به طور سطحی مجروح شد.(۶)

۱- سند شماره ۵۴۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، شماره ۳۹۶، ۱۳/۸/۱۳۶۰، صص ۶ - ۴.

۲- دولت عراق با اطمینان از اینکه نیروهای مسلح ایرانی شهرهایی را که مردم غیرنظامی در آنها سکونت دارند، بمباران یا گلوله باران نمی کند، این دستور را صادر کرده است.

۳- روزنامه کیهان، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از خبرگزاری پارس.

۴- سند شماره ۲۹۴۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۷۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۵- سند شماره ۲۹۴۴۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۳/۸/۱۳۶۰، به نقل از ستاد عملیات شمال غرب کشور.

۱

عضو شورای فرماندهی سپاه مهاباد در مصاحبه با روزنامه اطلاعات، مطالبی را درباره ارتباط بنی صدر با حزب دمکرات، بهبود روابط سپاه با مردم مهاباد، آخرین وضعیت گروه های مسلح برانداز و همکاری سپاه در تأمین رفاه مردم این شهر بیان کرد. وی گفت: سپاه پاسداران مهاباد هم زمان با ورود ارتش به شهر، وارد مهاباد شد و یک سال است که در این مکان مستقر است. سپاه در اوایل ورودش به مهاباد، به دلیل سیاست های غلط و خیانت بار هیئت به اصطلاح حسن نیت که می بایست سوءنیت نامیده شود، آن طور که باید و شاید نمی توانست در ارتباط نزدیک با مردم باشد که این هم علتی بجز وجود آخرین مهره ضدانقلاب، یعنی بنی صدر نداشت. یکی از دستگیرشدگان حزب منحله دمکرات می گفت که علاوه بر عضویتش در این حزب، نماینده حزب در دفتر هماهنگی بنی صدر هم بوده که این امر نشان دهنده ارتباط کامل حزب دمکرات با تشکیلات بنی صدر است، ولی پس از خلع ید بنی صدر، آن چیزی که سپاه و مردم انتظار داشتند، به وقوع پیوست.

بدین ترتیب، سپاه توانست ارتباط نزدیکی با مردم برقرار کند و اهالی محترم مهاباد نیز از این ارتباط استقبال کردند. روزنامه اطلاعات می افزاید: برادر حامدی درباره وضعیت گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه گفت: با آزادسازی شهرهای مهاباد، اشنویه، بوکان و... عده زیادی از ضدانقلابیون دستگیر شده اند و فقط تعداد بسیار کمی از آنها در روستاهای اطراف و شهرهایی که تاکنون پاک سازی نشده اند، وجود دارند که ان شاءالله این روستاها را نیز از وجود آنها پاک خواهیم کرد. ازطرفی سپاه از بدو ورودش به مهاباد، علاوه بر تأمین امنیت، در همه عملیات های خدمات شهری ازجمله رساندن سوخت، غذا و پوشاک، مردم را یاری کرده است، چراکه هدف گروه های مسلح غیرقانونی این است که مردم همواره ازنظر مایحتاج عمومی در تنگنا باشند تا به نظام جمهوری اسلامی ایران بدبین شوند. وی همچنین گفت: کسانی که از بدو پیروزی انقلاب در کردستان حادثه آفرینی کردند، کسانی بودند که به شرق و غرب وابستگی داشتند و بیشترشان از سرمایه داران و فئودال ها بودند. در مهاباد نیز اگر به اعضا و نمایندگان احزاب مختلف توجه کنیم، می بینیم که مسئولان آنها از فئودال ها یا ساواکی های فراری یا افرادی هستند که وابستگی آنها به رژیم مزدور عراق محرز شده است، ولی ما درعمل متوجه شدیم که بجز عده معدودی، مردم کرد عمیقاً با جمهوری اسلامی ایران موافق اند و شرکت مردم در انتخابات و رساندن اطلاعات به سپاه نشان دهنده بیزاری مردم کرد از این گروه هاست.(۱)

۲

امروز گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای رودسر، شیراز و مشهد وارد عمل شدند و یک روستایی، یک کارگر و یک کودک پنج ساله را به شهادت رساندند و ۲ کودک و یک شاگرد مغازه را زخمی کردند. در خارج از کشور نیز افراد سازمان به یک دانشجوی متعهد و طرف دار انقلاب اسلامی حمله و او را مضروب کردند. درمقابل، در یک درگیری خیابانی بین

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۴، به گزارش خبرنگار اعزامی اطلاعات از ارومیه به مهاباد.

نیروهای امنیتی ایران و افراد سازمان در شهر رشت، یک عضو سازمان کشته شد. در همین شهر، نیروهای امنیتی با شناسایی و تصرف یک خانه تیمی، ۲ نفر از افراد سازمان را دستگیر کردند. در بابلسر نیز ۳ عضو سازمان، هنگام پرتاب کوکتل مولوتف دستگیر شدند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شامگاه به مسجد گلدشت بخش "رحیم آباد" رودسر حمله کردند و با رگبار اسلحه ژ۳ یکی از اهالی این روستا به نام حسین کشاورز را به شهادت رساندند.(۱)

در شیراز نیز یک گروه ترور دونفره سازمان، سوار بر موتورسیکلت، در ساعت ۱۰:۳۰ در پارک آزادی این شهر، یک کارگر شرکت سنگ بری را که عضو کانون شوراهای اسلامی کارگران بود، ترور کرده، به شهادت رساندند.(۲)

افراد این سازمان همچنین بمبی را در محله پانصددستگاه شیراز کار گذاشته بودند که در ساعت ۱۵:۲۰ منفجر شد و ترکش های آن ۳ کودک را که در آن حوالی مشغول بازی بودند، زخمی کرد که یکی از آنان به نام هادی فیروزآبادی پنج ساله، در راه انتقال به بیمارستان به شهادت رسید. برادر شش ساله وی و کودک دیگر نیز در بیمارستان دکتر فقیهی بستری شدند.(۳)

در مشهد، افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با واردشدن به مغازه لوازم خانگی یکی از افراد متعهد و انقلابی این شهر و مشغول کردن صاحب مغازه و شاگردش، یک بمب دست ساز را در مغازه جاسازی کردند که لحظاتی پس از خروج آنها منفجر شد و خسارت هایی به اجناس مغازه وارد آورد. در این حادثه شاگرد مغازه از ناحیه پا زخمی شد.(۴)

در همین شهر، نیروهای سازمان به ساختمان بسیج مسجد بعثت و یکی از خودروهای گشتی نیروهای انتظامی تیراندازی کردند که تلفات جانی در بر نداشت و تنها به شکسته شدن تعدادی از شیشه های ساختمان بسیج انجامید.(۵)

به گزارش خبرگزاری پارس از واشنگتن، در شهر دانتون تگزاس امریکا، هواداران سازمان مجاهدین خلق(منافقین) به یک دانشجوی ایرانی طرف دار انقلاب اسلامی حمله کردند و با مشت و لگد ضربات بسیاری را به وی وارد آوردند. این فرد براثر صدمات واردشده به حالت اغما درآمد و به بیمارستان اعزام شد.(۶)

یکی از عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) رشت در درگیری خیابانی با نیروهای گشت سپاه به هلاکت رسید و در بازرسی از وی یک قبضه کلت کالیبر۴۵ و تعدادی فشنگ به دست آمد.(۷)

در همین شهر، نیروهای سپاه یک خانه تیمی را شناسایی و تصرف کردند که از این خانه یک قبضه اسلحه ژ۳ به دست آمد و ۲ تن از فعالان در این خانه نیز دستگیر شدند.(۸)

در بابلسر نیز ۳ نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین (منافقین) که قصد پرتاب کوکتل مولوتف را داشتند، دستگیر شدند.(۹)

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، کلاچای؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۱، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۸۳۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۳ چالوس به ستاد مرکزی، ۱۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۹، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، شیراز- خبرگزاری پارس.

۳- روزنامه کیهان، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، شیراز.

۴- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، مشهد - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۰، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، مشهد - خبرگزاری پارس، به نقل از بخش خبری سپاه پاسداران مشهد، ۱۴/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، مشهد، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

۵- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، مشهد - خبرگزاری پارس.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۹، واشنگتن - خبرگزاری پارس، ۱۳/۸/۱۳۶۰.

۷- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۱، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۸۳۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۸- سند شماره ۵۴۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ چالوس به ستاد مرکزی، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۹- سند شماره ۵۴۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه۳ چالوس به مرکز فرماندهی، ۱۳/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۱

امروز حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، جلسه ای درباره خریدهای تسلیحاتی خارج از کشور با صادق طباطبایی برگزار کرد. در این جلسه به اتهاماتی که معاون وزیر دفاع به آقای صادق طباطبایی وارد کرده بود، رسیدگی شد. آقای هاشمی دراین باره نوشته است: «آقای صادق طباطبایی آمد. از خودش درمورد اتهاماتی که معاون وزارت دفاع درمورد خریدهای ایشان زده بود، دفاع کرد. ایشان (صادق طباطبایی) با موافقت شورای عالی دفاع، شرکتی در اروپا تأسیس کرده و برای ما اسلحه می خرد. متهم است که گران خریده و یا قسمت اعظم را هنوز نخریده؛ ولی اسنادی ارائه کرد که خوب کار کرده است.»(۱)

۲

آیت الله منتظری در پیامی به مردم عراق به مناسبت فرارسیدن ماه محرم و نزدیک شدن روز عاشورا، آنان را به پرهیز از گروه گرایی و وحدت حول محور ولایت فقیه فراخواند و با قدردانی از نقش سپاه در هماهنگ کردن نیروهای مبارز عراقی، ارتشیان عراق را به نافرمانی از فرماندهان و بازگشت به آغوش ملت عراق دعوت کرد. در بخشی از این پیام آمده است:

«گروه ها و اقشار مبارز و انقلابی عراق می توانند به منظور تقویت اساس نهضت اسلامی خود، با تشریک مساعی و پرهیز از گروه گرایی که آفت بزرگ هر انقلابی است، یک خط مشی کلی و مورد قبول همگی را در چارچوب ولایت فقیه و مقام رهبری و مرجعیت عظمای اسلام، حضرت امام مدظله، استراتژی حرکت خود قرار دهند؛ در غیر این صورت، خطر تجزیه قدرت یک ملت بزرگ و وقوع یک کودتای امریکایی به دست عناصر فرصت طلب و به ظاهر مسلمان و وطن پرست و یا انحراف مسیر مبارزه به سمت الحاد و بلوک شرق و سقوط کشور عراق در دام آنها حتمی خواهد بود. دراین رابطه باید از نقش حساس سپاه پاسداران، این بازوی پرتوان انقلاب، درجهت هماهنگی بین نیروهای مسلمان و مبارز عراق و تقویت جنبه های فرهنگی و نظامی آنها تقدیر نمود. برادران مسلمان ارتشی، رژیم کافر صدام به دستور امریکا جنگی را بر دولت مسلمان عراق و ایران تحمیل نموده که تاکنون هیچ بازدهی جز خسارات مادی و معنوی زیاد برای دو ملت نداشته است. صدام با شروع این جنگ، هدفی جز خدمت به دشمنان اسلام و ملت عرب نداشت. مواضع جمهوری اسلامی ایران تاکنون جز دفاع از شرافت و اصالت و انقلاب مقدس خود که مورد هجوم واقع شده، نبوده و نخواهد بود. هرروزی که از عمر روبه پایان صدام می گذرد، صدها کشته و مجروح و آواره نصیب دو ملت ما می شود و این شما افسران و درجه داران مسلمان و غیور هستید که می توانید با یک تصمیم انقلابی همچون "حر"

۱- . اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۷۸، ص۳۵۶.

باوفای ابی عبدالله الحسین(ع) نیروی عظیم دو ملت بزرگ را آزاد ساخته و به جای برادرکشی و جنگ خانگی تحمیلی، نیروهای انقلابی و نظامی را درجهت آزادساختن قبله اول مسلمین و نابودی صهیونیسم، دشمن اسلام و عرب، بسیج نمایید. رزمندگان شجاع ما مصمم اند تا پیروزی کامل، از سرزمین اسلام دفاع شرافتمندانه نمایند و انگیزه آنان در این جنگ تحمیلی چیزی جز نیل به احدی الحسنین نیست.»(۱)

۱

به دنبال سفر سه روز پیش مدیرعامل شرکت گاز ایران به توکیو برای گفت وگو درباره چگونگی ادامه فعالیت شرکت طرف قرارداد ژاپنی (میتسوئی) به ایران و شروع فعالیت برای تکمیل ۱۵ درصد باقیمانده ساختمان پتروشیمی بندر امام، این مذاکرات تا به امروز به نتیجه ای روشن نرسیده است. خبرگزاری فرانسه درباره نتایج گفت وگوها، اختلافات موجود و پیشنهادهای دو طرف اعلام کرد: منابع آگاه در توکیو گفتند که مذاکرات ایران و ژاپن درباره ادامه احتمالی اجرای طرح مجتمع پتروشیمی در بندر امام خمینی در هفته جاری به هیچ توافق مشخصی نمی انجامد. مصطفی طاهری، رئیس صنایع پتروشیمی ایران، از سه روز پیش تلاش می کند ژاپنی ها را درباره اهمیت اقتصادی این طرح متقاعد کند. این طرح که ۸۵ درصد آن انجام شده است، در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ به تعلیق درآمد.

به گفته مقامات ایرانی، اجرای این طرح باید بدون تغییر در مفاد قرارداد اولیه از سر گرفته شود. مقامات ژاپنی معتقدند اختلاف نظر درباره اجرای این طرح همچنان زیاد است، زیرا به دلیل جنگ ایران و عراق، دسترسی به گاز طبیعی مشکل و حدود خسارات وارده به مجتمع بسیار زیاد است. شرکت میتسوئی که اجراکننده این طرح است، احتمال خروج قطعی خود را از این پروژه مطرح کرده است. این شرکت خواستار تعیین حدود مفاد قرارداد و افزایش میزان مشارکت ایران در این طرح می باشد.(۲)

رادیو لندن در یک مقاله رادیویی سابقه این پروژه در قبل و بعد از انقلاب اسلامی و اقدامات ایران برای شروع مجدد فعالیت طرف ژاپنی برای تکمیل این پروژه را تشریح کرد. در این مقاله آمده است: «مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی که ده سال پیش به نام مجتمع پتروشیمی بندر شاهپور، قرارداد آن بین ایران و ژاپن به امضا رسید، در اوایل سال ۱۹۷۹؛ یعنی پیش از تغییر رژیم در ایران، ۸۵ درصد از کارهای ساختمانی اش به پایان رسیده بود، ولی پس از انقلاب، این طرح ۳ میلیارد دلاری برای مدتی به سرنوشت نامعلوم سایر طرح های مشترک صنعتی ایران با کشورهای خارجی دچار شد و حتی پس از موافقت دولت پس از انقلاب ایران با ادامه این طرح، مشکلات و مسائل کارگری، ادامه عملیات ساختمانی را دچار وقفه ساخت. با آغاز جنگ بین ایران و عراق و مورد حمله قرارگرفتن بندر امام خمینی به وسیله نیروی هوایی عراق، پیمانکار ژاپنی، با فراخواندن مهندسین و کارشناسان خود، عملاً این مجتمع را ترک گفت تا

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳، قم.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹ ، ۱۴/۸/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، توکیو- خبرگزاری فرانسه،

.۱۳/۸/۱۳۶۰

بلکه بـا بهبود اوضـاع و رفع اختلافـات بین دو کشور، کارهای نهایی آن از سـر گرفته شود. موضوع اصـلی مورد اختلاف میان ایران و پیمانکاران ژاپنی، تعیین مقدار هزینه اضافه برای تکمیل این مجتمع و حل موضوع پرداخت خسارات ناشـی از به تعویق افتادن طرح های ساختمانی است. شـرکت میتسوئی که پیمانکار اصلی طرح است، دولت ایران را مسئول پرداخت خسارات می دانـد و ایران نیز حاضـر به قبول این مطلب نیست. در چهارده ماهی که از جنگ ایران و عراق می گـذرد، مقامات ایران و ژاپن بارها با سـفر به پایتخت های یکـدیگر، سـعی کرده اند تا بلکه موفق به حل این اختلافات شوند، ولی این کوشـش ها تابه حال نتیجه ای به بار نیاورده است.

پیش از سفر جاری مدیرعامل شرکت ملی پتروشیمی ایران به توکیو، حدود یک ماه پیش، یک هیئت ایرانی دیگر به سرپرستی آقـای دبیری، مـدیرعامل شـرکت پتروشـیمی ایران و ژاپن، دو هفته را در ژاپن صـرف گفت وگو بـا مقامات شـرکت میتسوئی پیمانکـار اصـلی طرح و مـدیران شـرکت گسترش صـنایع شـیمیایی ایران که مرکزش در توکیو قرار دارد، کرد، ولی در هنگام بـازگشت آقـای دبیری به تهران در روز پانزدهم ماه اکتبر گذشـته، معلوم شـد که دو هفته گفت وگوی هیئت ایرانی که گفت وگو با وزیران خارجه و بازرگانی خارجی ژاپن را نیز در بر می گرفت، بدون نتیجه پایان یافته است. آقای توشـیکبونی یاهیرو، مـدیرعامل شـرکت میتسوئی، هنوز معتقـد است که مسئول تأمین هزینه های اضافی طرح، دولت ایران است که تا پیش از حل اختلافات مالی، ژاپن نخواهد توانست عملیات نهایی را برای آماده ساختن مجتمع پتروشیمی از سر گیرد.

در پایـان سـفر مـدیرعامل شـرکت پتروشـیمی ایران و ژاپن، قرار شـد یک هیئت دیگری ازسوی تهران رهسـپار توکیو شود که اینک انجام گرفته است.»(۱)

۱

بـه نوشـته روزنـامه صـبح آزادگـان، کـاردار سـفارت عراق در بیروت به همراه چنـد تروریست دیگر عراقی به دست نیروهـای بازدارنـده عرب در بیروت به مـدت چهار ساعت بازداشت شدنـد. به دنبال اجرای تـدابیر امنیتی شدید نیروهای بازدارنده عرب در منطقه غربی بیروت، اعضـای سـفارت عراق و نیروهای ضـداطلاعاتی و دیگر مزدوران عراقی ازجمله کاردار سـفارت رژیم بعث بـا این تصـمیم که مورد توافق همه نیروهـای سیاسـی و نظـامی در لبنـان قرار گرفته بود، به مخالفت برخواسـتند. به منظور رویـارویی بـا این تـدابیر، کاردار سـفارت عراق در بیروت به همراه تعـداد زیادی تفنگچی به طرف فرودگاه بین المللی بیروت حرکت کرده، در مسیر خـود سـعی داشـتند موانـع و سـنگرهای نیروهـای بازدارنـده را که عهـده دار برقراری امنیت در بیروت هسـتند، تخریب کننـد. درنتیجه، نیروهـای بازدارنـده عرب این افراد را به مـدت چهـار سـاعت بازداشت و سـلاح هایشان را نیز توقیف کردند. این عمل با استقبال فراوان اهالی بیروت مواجه شد.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۵ - ۳ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۴/۸/۱۳۶۰.
۲- روزنامه صبح آزادگان، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۱

جنگ ایران و عراق به یکی از بدترین فجایع تاریخ "بیمه دریایی" جهان تبدیل شده است. در بخشی از مقاله کوتاه خبرگزاری فرانسه درباره کشتی های گرفتارشده در اروندرود و پیامدهای آن آمده است:

«از آغاز جنگ ایران و عراق مجموعاً ۷۲ فروند کشتی در شط العرب [اروندرود] به محاصره درآمده اند. چند فروند از این کشتی ها که در حین جنگ خسارت دیده اند، ادعای خسارت کلی نموده و بیمه گران می بایست به صاحبان آنها غرامات سنگینی بابت بیکارشدن و حتی در بعضی حالات بابت هزینه نگهبانی بپردازند. براساس برآورد اتحادیه شرکت های بیمه لندن (لویدز) جمع فاکتور غرامات شرکت های بیمه تاکنون به ۲۰۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار رسیده است. هزینه کلی و قطعی که شرکت های بیمه باید دراین مورد بپردازند، تنها به زمانی که این کشتی ها از محاصره خارج می شوند، بستگی ندارد، بلکه به تعداد بی شماری ادعانامه که توسط بیمه گران درمورد تعیین حد و مرز مسئولیت آنان به دادگاه های لندن و سایر مراکز تسلیم شده نیز وابسته است. براساس این گزارش، یک شرکت بیمه بین المللی به نام "هلنیک موتوال وارریسک آسوشیتدپرس" تاکنون بابت خسارت ۱۳ دستگاه از این کشتی ها که اکثراً یونانی اند، ۴۱ میلیون دلار پرداخت کرده است.

هفته گذشته نیز بیمه گران ژاپنی ۱۳ میلیارد ین (۵۵ میلیون دلار) به حساب صاحبان ۶ کشتی ژاپنی واریز کردند. صاحبان چند کشتی، ازجمله صاحبان ۴ کشتی هندی نیز خسارات خود را از صندوق های ملی بیمه در کشورشان دریافت کرده اند که این رقم توسط بیمه گران بین المللی به این صندوق ها بازپرداخت خواهد شد.

قبل از جنگ ایران و عراق، بیمه گران به دلیل تقاضای اضافه بها بابت پوشش خطرات احتمالی ناشی از جنگ در منطقه، مورد اعتراض قرار می گرفتند، ولی با این خسارات معتقدند، احتیاط آنان زیاد از حد نیز نبوده است.»(۱)

۲

سیدمحمدحسین لواسانی، مدیرکل سیاسی آسیا و افریقای وزارت امور خارجه، در بازگشت از سفر خود به پاکستان و امارات متحده عربی، مطالبی را درباره سیاست خارجی ایران در همکاری با کشورهای مسلمان و جهان سوم، نتایج سفر خود به دو کشور پاکستان و امارات، معامله تسلیحاتی امریکا و عربستان، به ویژه تحویل آواکس های امریکایی به آن کشور و طرح صلح فهد بیان کرد. به نوشته روزنامه اطلاعات، وی گفت: ایران بعد از انقلاب در سیاست خود تغییر کلی داده و سعی کرده است که توجه خود را نه تنها از امریکا بلکه از کشورهای صنعتی و پیشرفته به سمت کشورهای جهان سوم چون پاکستان متمایل کند.

لواسانی افزود: با وزیر بازرگانی و مقامات عالی رتبه سیاسی پاکستان دیدارهایی داشتیم که در آنها مواضع سیاسی جمهوری اسلامی ایران درباره "طرح فهد"، جنگ تحمیلی عراق، جبهه

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۱، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۱۳/۸/۱۳۶۰.

متحد ضدامپریالیستی - ضدصـهیونیستی و دیگر موضوعات منطقه تشریح شد. همچنین باتوجه به بازبودن مرز ایران و پاکستان به دلیـل وجود صـحرا در آن ناحیه و اسـتفاده عوامل فرصت طلب از این موضوع و رفت وآمـد غیرمجاز آنها، گفت وگوهایی درباره کنترل بیشتر مرز بین دو کشور انجام شـد. وی با نکوهش برقراری رابطه نزدیک با ابرقـدرت ها که موجب افزایش نفوذ آنها در منطقه می شود، گفت: بـدون آنکه بخواهیم در امور داخلی هیـچ کشوری دخالت کنیم، در دیدار با مقامات دو کشور پاکستان و امارات عربی متحده مواضع خود را درباره ازدیاد نفوذ ابرقدرت ها بیان کردیم و به صراحت گفتیم که ما امریکا را از در بیرون کردیم، ولی حالا ـ می بینیم که از پنجره وارد می شود. مهنـدس لواسانی درباره دیـدار خود از کشور امارات عربی متحده نیز گفت: در جلسه ای که با ولیعهد شیخ نشین دوبی و وزیران اقتصاد و دفاع این کشور داشتیم، مواضع خود را درباره جنـگ تحمیلی، موضوع آواکس ها و "طرح شاهزاده فهـد" بیان کردیم که مورد توجه آنها نیز قرار گرفت. وی افزود: در این دیـدار توضیـح دادیم که آواکس ها نه تنها برای منطقه مفید نیسـتند، بلکه برای عربسـتان سـعودی نیز سودی ندارند، چراکه تا سال ۱۹۸۵ کنترل کامـل آنها برعهـده امریکایی هاست و پس از آن نیز عربسـتان سـعودی نمی توانـد به تنهایی از اطلاعات به دست آمده از این رادارهای پرنده اسـتفاده کند. از سوی دیگر، تشریح شد که عربستان دشمنی که بخواهد در نبرد با او از این وسایل پیشـرفته جنگی اسـتفاده کند، ندارد، چراکه مقامات عربستان گفته اند آواکس ها امنیت رژیم اشغالگر قدس را به خطر نخواهند انداخت. علاوه براین، این کشور با عراق دست دوستی داده و کویت نیز در مقام دشـمنی با عربستان نیست. جمهوری اسـلامی ایران هم قصـد تعرض به همسایگـان خود را نـدارد. پس این هواپیماها فاعلیت خودشان را در فضای عربسـتان کلًا از دست می دهند، مگر آنکه ما آنها را پایگاه های پرنده امریکا در عربستان تصور کنیم.

مـدیرکل سیاسـی امـور آسـیا و افریقـا درمـورد مـذاکرات خـود بـا مقامـات امـارات عربی متحـده دربـاره "طرح فهـد" گفـت: بـاوجودآنکه کشور امارات، طرح فهـد را به طور مشـروط پـذیرفته، موضع گیری های قاطع ایران نیز بر نظر آنها بی تأثیر نبوده است و در بعضـی موارد نیز نظر ما را تأییـد می کردنـد، به خصوص پس از آنکه گفته شـد عربسـتان روز دوشـنبه رسـماً اعلام کرده است که در طرح پیشـنهادی خود، فقط سـرزمین های اشغالی فلسطین را از سال ۱۹۶۷ به بعـد در نظر دارد و پذیرفتن این طرح نه تنهـا به معنای به رسـمیت شـناختن رژیم اشـغالگر قـدس است، بلکه این معنی را نیز می دهـد که سـرزمین های قبل از جنگ سال ۱۹۶۷، ملك مشـروع رژیم صـهیونیستی است. وی افزود: ما تأکیـد کردیم که این طرح ازنظر ما محکوم است و ما آن را نه تنهـا یـك حرکت خیانت آمیز علیه مردم فلسـطین، بلکه علیه تمام مسـلمانان منطقه و دنیا می دانیم و حتی اگر در این مبارزه تنها بمانیم، نمی توانیم از زیر بار انجام دادن این وظیفه شانه خالی کنیم. آنها نیز در پاسخ اظهار کردند که ملت فلسطین و همه مسلمانان در این تصمیم گیری حق دارند که این خود نشانه مؤثربودن گفت وگوها بود.(۱)

ص: ۴۷۶

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۲۲.

به مناسبت ۱۳ آبان سالروز تبعید امام خمینی، روز دانش آموز و تسخیر سفارتخانه سابق امریکا، مراسمی در مقابل سفارت سابق امریکا برگزار شد. گزارش روزنامه کیهان از این مراسم به شرح زیر است.

«بعدازظهر گروه های مختلف دانش آموزان دختر و پسر به همراه معلمین خود در دسته های جداگانه با صف های منظم درحالی که شعارهای انقلابی می دادند، از مسیرهای مختلف به طرف لانه جاسوسی امریکا در حرکت بودند. در بین راه پیمایان تصاویری از امام خمینی، آیت الله منتظری، شهید بهشتی، شهید رجایی، شهید باهنر و سایر شخصیت ها همراه با پلاکاردهایی به چشم می خورد که بر روی آنها نوشته شده بود: "محصل سرباز است، سنگرش کلاس است"، "سیزده آبان، روز پرمخاطره و پرترس، اما شکوهمند"، "هیهات من الذله"، "هرگز زیر بار ننگ و ذلت نمی رویم"، "دانشجوی خط امام، بر تو درود، بر تو سلام"، "درود بر خمینی سلام بر دانشجوی خط امام"، "الله اکبر، خمینی رهبر".

پس از قرائت قطعنامه، برادر موسوی خوئینی ها طی سخنانی گفت: "با اشغال لانه جاسوسی و افشای اسناد موجود در آن، تمامی خطوط انحرافی و مدعی مبارزه درهم شکست و با افشای اسناد لانه جاسوسی، خط سازش با امریکا نیز افشا شد و آنها به حول و قوه خدا برای همیشه از صحنه سیاسی ایران رانده شدند."

آقای خوئینی ها ادامه داد: "علاوه بر شاه و درباریان که با امام مخالفت می ورزیدند، گروه ها و شخصیت های دیگری نیز بودند که فرائض مذهبی خود را انجام می دادند، اما با امام مخالف بودند. این درحالی بود که سخن امام براساس اسلام و مبارزه با امریکا بود و در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ معلوم شد که چرا اینها با امام مخالفت می کنند و جالب اینجاست که همه آنها که با امام مخالف بودند، با اشغال لانه جاسوسی هم مخالف بودند و در میان آنها گروه مجاهدین خلق [منافقین] دیده می شد که مدعی اسلام و مبارزه با امریکا بود و الحق که نام منافق گرفت. چه تناسبی است که هم با امام مخالف اند و هم با اشغال لانه جاسوسی؟!"

آقای خوئینی ها افزود: "این گروه ها و امریکا که ارباب ایشان است، از ابتدا با امام مخالف بودند و حال هم مخالف اند. ...
وی همچنین اظهار داشت: گروه های سیاسی و افراد مخالف امام بدانند، یا مسلمان نیستند که دراین صورت در میان ملت

جایی ندارند و یا ادعای اسلامی بودن دارند و درعین حال مخالف امام هستند که لابد مبارزه با امریکا را واجب نمی دانند که دراین صورت، اسلامی امریکایی دارند." آقای خوئینی ها در خاتمه خطاب به گروه هایی که اصرار دارند ملت، آنان را ضدامریکایی بداند، ولی مسلمان نیستند، گفت: "اگر اینان داعیه مبارزه با امریکا را دارند، بدانند که اگر بخواهند قدرت شیطانی امریکا را درهم بشکنند، امروز راهی جز اسلام و رهبری جز امام در مبارزه با ظلم و استکبار جهانی نیست، در غیر این صورت، آنان هم به سرنوشت گروه های سیاسی که به دامن امریکا افتاده اند، دچار می شوند."»(۱)

۱

استاد روابط بین الملل دانشگاه "لی های" پنسیلوانیا در مقاله ای به روابط ایران و شوروی از دهه ۷۰ و ۸۰ تاکنون پرداخته و در بخشی از آن، تأثیر جنگ و پیامد های آن را در روابط شوروی با ایران و عراق بررسی کرده است. وی نوشته است:

«جنگ ایران و عراق تحول دیگری بود که اثر منفی آن در روابط دو کشور قابل توجه بود. در ابتدا، جنگ بین این دو کشور همسایه، توجه جهانی را از مسئله حضور نیروهای شوروی در افغانستان منحرف کرد، ولی از جهت دیگر، مسکو را با وضع بغرنجی روبه رو کرد. پیروزی عراق در جنگ نه تنها موقعیت عراق را جدا از شوروی تقویت می کند، بلکه تاحدودی راه را برای نزدیکی ایران و امریکا فراهم می سازد؛ تحولی که از هیچ روی برای کرملین خوشایند نیست. درعین حال، شکست عراق موقعیت رژیم اسلامی را در تهران مستحکم می کند، بدون آنکه موقعیت مسکو را ازنظر رژیم بعثی عراق بهبود بخشد. ازطرفی، تأکید واشنگتن به اهمیت موقعیت خلیج فارس، ملاحظات سیاسی دیگری برای مسکو به وجود آورد. به نظر اسمولانسکی، نویسنده مقاله، سیاست شوروی در ایران و افغانستان، پیشنهاد دسامبر گذشته برژنف درباره ایجاد منطقه صلح درارتباط با خلیج فارس و اقیانوس هند، نشانه دیگری از آگاهی کرملین به ناتوانی اش در تغییر وضع خلیج فارس در رقابت مؤثر با امریکا در منطقه ایست که اعتمادی به همسایه قدرتمند شمالی ندارد.»(۲)

۲

به دنبال توافق کشورهای عضو سازمان صادرکننده نفت (اوپک) برای تعیین قیمت نفت، پراودا، روزنامه رسمی شوروی، در مقاله ای به نتیجه این اجلاس پرداخته و نقش تخریبی عربستان را در برهم زدن اجماع کشورهای صادرکننده نفت و پایین نگه داشتن قیمت نفت در بازارهای جهانی یادآوری کرده است. در این مقاله آمده است:

«شرکت کنندگان در کنفرانس سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در یک جلسه فوق العاده در ژنو توافق کردند که قیمت واحدی برای نفت خام خود تعیین کنند که بالاخره

۱- همان، ص۲.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲ ضمیمه، رادیو صدای امریکا،

.۱۳/۸/۱۳۶۰

بهای ۳۴ دلار برای هر بشکه نفت سبک صادراتی عربستان را ملاک قرار دادند. بهای سوخت مایع در دیگر کشورها برحسب کیفیت بهتر و بدتر و نیز بسته به دوری و نزدیکی چاه های نفت به بازار فروش، قابل تغییر است و درضمن پیشنهاد گردید که قیمت ها تا پایان سال ۱۹۸۲ ثابت بماند.

توافق سازش کارانه در اوپک پس از چندین ماه بحث بین اعضای این سازمان که سعی می کردند بهایی بیشتر از ۳۶ - ۴۰ دلار برای هر بشکه نفت سبک با کیفیت نفت عربستان سعودی کسب کنند، حاصل گشت، زیرا عربستان نفت خود را بشکه ای ۳۲ دلار می فروشد. این اختلاف نظرها ضرر هنگفتی به کشورهای عضو اوپک وارد ساخت. تحت فشار واشنگتن و انحصارات بین المللی، عربستان سعودی استخراج خود را آن قدر افزایش داد که ارزش آن از بهای متوسط تعیین گردیده فعلی دو دلار تنزل نمود. دیگر کشورهای عضو، نظیر نیجریه و الجزایر که به دلیل سطح تولید ذی نفع بودند، به منظور رقابت در بی ارزش کردن نفت عربستان کاهش تولید خود را پیش کشیدند. تمام کشورهای عضو اوپک از تورمی که باعث گرانی اجناس صنعتی و خواربار می شود، در عذاب هستند. توافق حاصله در ژنو در اقتصاد بین المللی و زندگی سیاسی آینده تأثیر خواهد گذاشت. بالاخره این توافقنامه امید انحصارگران را در مبارزه و انشعاب بین اعضای اوپک به یأس تبدیل و تمایل آنها به افزایش بهای نفت را با شکست مواجه کرد. مجتمع های عظیم ذخایر نفت در غرب، تدابیر اقتصادی مواد سوختی برای نجات اقتصاد کشورهای توسعه یافته می باشد که به منظور ساختن منابع انرژی دیگر است و همه اینها کمکی به نیات انحصارگران است. نقش اصلی در قیمت گذاری نفت را عربستان سعودی بازی می کند که تأمین کننده ثلث تا نیمی از کل صادرات اوپک می باشد. انحصارگران در عربستان پایگاهی مستقر کرده اند تا این کشور را تشویق کنند تا براساس مشی سیاسی - نظامی واشنگتن، ده ها میلیارد دلار در غرب سرمایه گذاری کند، اما غرب بازی را باخت و شکست بزرگی خورد و عربستان سعودی خود را به سوی مصالحه با دیگر اعضای اوپک کشاند.»(۱)

۱

به نوشته روزنامه اطلاعات، بنا به اعلام خبرگزاری فرانسه، یاسر عرفات، رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین، در تونس اعلام کرد که باتوجه به دیدگاه "ساف" برای دستیابی به راه حلی عادلانه، بادوام و کلی برای درگیری خاورمیانه، از ابتدا با طرح صلح فهد موافق بوده است. عرفات افزود: حل مشکل خاورمیانه باید برپایه یک رشته اصول اساسی انجام شود که عبارت اند از: شناسایی حقوق حقه مردم فلسطین ازجمله حق بازگشت به سرزمین خود، خودمختاری و تأسیس یک کشور مستقل که بیت المقدس پایتخت آن باشد.(۲)

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۳۰، ۱۳/۱۰/۱۳۶۰، صص ۵۱ - ۵۰، به نقل از پراودا (چاپ شوروی)، ۱۳/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، تونس - خبرگزاری فرانسه.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۴ آبان ۱۳۶۰ ۸ محرم ۱۴۰۲ ۵ نوامبر ۱۹۸۱

۱

جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق امروز شهر آبادان و مناطق سوسنگرد و حمیدیه را بمباران کردند. توپخانه های ارتش عراق نیز شهرهای آبادان و پاوه را زیر آتش خود قرار دادند در همین حال یک جنگنده عراقی در جنوب کشور سرنگون شد. تحرکات نیروی زمینی ارتش عراق نیز در جبهه های جنوب و در محور غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور شدت بیشتری دارد.

امروز شهر آبادان هدف بمباران هواپیماها و گلوله های توپخانه عراق قرار گرفت و ۲ تن از مردم شهر شهید و ۱۲ تن زخمی شدند. در این حملات چندین خانه مسکونی نیز ویران شد. در بمباران شهر سوسنگرد نیز چندین خانه ویران و چند خانه دچار آتش سوزی شد.(۱)هواپیماهای دشمن هم امروز مواضع یگان های ژاندارمری را در منطقه سوسنگرد بمباران کردند که تلفات و ضایعاتی نداشت.(۲) نیروی هوایی ارتش عراق همچنین در ادامه تحرکات خود، با ۲ جنگنده منطقه حمیدیه را بمباران کرد که تلفاتی در بر نداشت.(۳)شهر پاوه نیز هدف ۵ گلوله توپ عراقی ها قرار گرفت. این حملات خساراتی به بار نیاورد.(۴)

امروز همچنین، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران در اطلاعیه۶۸۹ خود از سرنگونی یک فروند جنگنده عراقی به وسیله پدافند هوایی ایران در مناطق جنوبی کشور خبر داد.(۵)

براساس گزارش اطلاعاتی لشکر۱۶ قزوین نیز دشمن در منطقه غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور به تحکیم مواضع و تقویت نیرو می پردازد. در این گزارش همچنین درباره بمباران سوسنگرد و حمیدیه آمده است: «فعالیت هوایی دشمن در روز جاری شدت یافته و به نظر می رسد که دشمن به منظور ایجاد رعب و وحشت در بین پرسنل خودی و همچنین ترس از حمله یگان های خودی در ایام تاسوعا و عاشورا، اقدام به چنین عملی کرده است.» در این گزارش همچنین درباره اهمیت منطقه بستان(۶) از دید یک پناهنده ارتش عراق آمده است: «پناهنده عراقی اظهار داشته که دشمن اهمیت زیادی برای منطقه بستان قائل است و سعی می کند که هرطور شده این منطقه را حفظ نماید و اضافه کرد که ارتش عراق

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۲، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۱۸۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری دشت آزادگان به استانداری خوزستان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبادان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، زمستان ۱۳۸۸، ص۳۴۹.

۳- سند شماره ۲۵۰۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه دزفول، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۴- سند شماره ۲۹۴۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۷۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۵- روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از اطلاعیه ۶۸۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۶- آزادسازی شهر بستان و منطقه عمومی سوسنگرد هدف اصلی عملیات آینده ایران (طریق القدس) است.

چنین در نظر دارد که اگر بستان را از دست بدهد، منافع عراق به خطر خواهد افتاد.»(۱)

این درحالی است که گزارش های چهار روز اخیر عناصر اطلاعاتی سپاه حاکی است ارتش عراق به منظور پیشگیری از حملات آتی ایران در محدوده رودخانه کرخه تا کرخه کور مبادرت به تقویت نیروها و تحکیم خطوط پدافندی خود کرده است. بدین ترتیب عمده تحرکات ارتش عراق در چهار روز اخیر، در محدوده مثلثی حمیدیه، چزابه و هویزه انجام شده است. دراین زمینه برابر گزارش های رسیده از محور سوسنگرد، «فعالیت مهندسی دشمن در شمال شرقی روستای دحیمی۲ تا روستای سیدشبیب افزایش یافته و حدود ۲۴ دستگاه لودر و بلدوزر در این منطقه ... درحال ایجاد خاکریز و سنگر تانک بودند. بنا به گزارش دیگری نقل وانتقالات زرهی در محور بستان به طرف هویزه و بالعکس به مقدار زیادی مشاهده شد و آتش دشمن در کلیه محورها و همچنین روی شهر سوسنگرد نسبت به روزهای قبل از شدت بیشتری برخوردار بود.»(۲) همچنین «در منطقه صالح حسن نقل وانتقالات دشمن در این منطقه زیاد و زرهی آنها تقویت شده است.» سایر گزارش ها از محور سوسنگرد بیانگر این است که ارتش عراق مشغول اصلاح و استحکام خطوط پدافندی در محدوده نیمه غربی رودخانه های کرخه، سابله، نیسان و کرخه نور است.(۳)

در محور الله اکبر - بستان نیز نیروهای عراقی همچنان مشغول تحکیم مواضع بوده و اخیراً بر میزان فعالیت خود افزوده اند. همچنین نیروهای دشمن اقدام به مین گذاری در جلو مواضع خود کرده اند که هنوز عملیات مین گذاری به پایان نرسیده است.(۴) طبق گزارش ها، در این مدت، دشمن فعالیت زیادی روی میادین مین خود داشته است(۵)، گزارش ها حاکی است: «گشتی های دشمن در شمال بستان، هرروز به گشت می پردازد و اخیراً مقداری نسبت به دفعات قبل جلوتر آمده اند.»(۶) این درحالی است که علاوه بر افزایش نسبی حجم آتش توپخانه های دشمن،(۷) پرواز بالگردهای عراقی که احتمالاً ـ با هدف شناسایی صورت می گیرد، از این مناطق گزارش شده است.(۸)

در محور حمیدیه نیز اقدامات و فعالیت های دشمن در محدوده روستای حیانیه و قصریه از تلاش برای تقویت خطوط پدافندی با هدف پیشگیری از حملات آتی ایران حکایت دارد. حالت پدافندی مثلثی شکل نیروهای پیاده دشمن در جنوب غربی روستای قیصریه، احداث کانال در جنوب شرقی همین روستا(۹)و نصب موانعی نظیر سیم خاردار به طول ۳۰۰ تا ۴۰۰ متر در جنوب روستای حمودی فردوس و... مؤید این مدعاست.(۱۰)

۱

فعالیت های معارضین عراقی علیه رژیم این کشور همچنان ادامه دارد. دراین خصوص امروز ژاندارمری در گزارشی به ستاد مشترک ارتش اعلام کرد: «پیش مرگان مسلمان مخالف حکومت عراق در بین راه کلار به دربندیخان یک دستگاه نفربر گشتی عراق را منهدم کرده و ۸ نفر سرنشینان آن را کشته اند و یک دستگاه خودرو ارتش عراق را به غنیمت گرفته و سرنشینان آن را که ۲ افسر و ۳ درجه دار بوده اند به اسارت برده اند.»(۱۱)

۱- تقویم تاریخ دفاع مقدس، پیشین، ص ۳۵۰.

۲- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۵۴، گزارش شماره ۳۹۶، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

۳- همان، صص ۱۵۹ – ۱۵۸، گزارش شماره ۳۹۷، ۱۳/۸/۱۳۶۰.

۴- همان، ص۱۵۴، گزارش شماره ۳۹۶، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

۵- همان، ص۱۶۵، گزارش شماره ۳۹۹، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۶- همان،ص۱۵۸، گزارش شماره ۳۹۷، ۱۳/۸/۱۳۶۰.

۷- همان، ص۱۵۲، گزارش شماره ۳۹۵، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۸- همان، صص ۱۶۶ – ۱۶۵، گزارش شماره ۳۹۹، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۹- همان، ص۱۵۲، گزارش شماره ۳۹۵، ۱۱/۸/۱۳۶۰.

۱۰- همان، صص ۱۵۵ – ۱۵۳، گزارش شماره ۳۹۶، ۱۲/۸/۱۳۶۰.

۱۱- سند شماره ۱۳۸۵۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا رکن۲ (گروه اطلاعات) به سماجا۲ (مد عملیات)، ۱۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

به دنبال استقبال گسترده نیروهای داوطلب مردمی برای حضور در جبهه های جنگ و نامه روز گذشته مسئول طرح و عملیات منطقه۸ سپاه پاسداران (استان های خوزستان و کهکیلویه و بویراحمد) به فرماندهی کل سپاه و طرح و عملیات ستاد مرکزی مبنی بر اعزام نیرو به غرب کشور به جای جنوب(۱)، امروز فرماندهی کل سپاه به مناطق نه گانه سپاه ابلاغ کرد که باتوجه به میزان نیروی مورد نیاز در مناطق مختلف جنگی و شرایط لازم برای سازماندهی آنان اعزام افراد داوطلب به جبهه های جنگ را به روزهای آینده موکول کنند. در این نامه آمده است: از آنجا که مراجعه مردم برای اعزام به جبهه های جنگ به شدت ادامه دارد، تقاضا می شود برادران مراجعه کننده را برای آموزش یا اعزام، ثبت نام کرده، آنها را به موعدی در آینده وعده بدهید تا درصورت لزوم دعوت شوند.(۲)

۲

خبرگزاری پارس در گزارش کوتاهی به بررسی اجمالی وضعیت جبهه های جنوب پرداخته است که محورهای اصلی آن به این شرح است: رکود در خطوط مقدم ایران و عراق، اقدام نظامیان عراقی در قطع ارتباط شرق و غرب خرمشهر با تخریب پل موجود بر روی کارون، ورود نیروهای تازه نفس عراقی در جبهه اهواز، بررسی اجمالی عملکرد عراق در تشدید بمباران های اخیر و پرتاب موشک به شهرهای مهم خوزستان و اظهار امیدواری درخصوص احتمال اجرای عملیات توسط نیروهای خودی در دشت آزادگان.(۳)

در این گزارش آمده است: «در چهاردهمین ماه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، پس از یک سلسله عملیاتی که منجر به شکست مفتضحانه دشمن در شمال آبادان شد، اینک جبهه های جنوب دچار رکود و فترت شدیدی شده است. در شمال آبادان نیروهای ما که حاشیه شرقی کارون را در دست دارند با نیروهای متجاوز عراقی در غرب این رودخانه به صورت تبادل آتش درگیر هستند و هیچ گونه حرکت تهاجمی ازسوی طرفین به چشم نمی خورد. در خرمشهر و دو سوی ساحل اروندرود وضع به همین منوال ادامه دارد. عراقی ها که غرب خرمشهر را در دست دارند، تنها به این دلخوش اند که مواضع خود را حفظ کرده و از پیشروی نیروهای ما جلوگیری کنند. به همین منظور، عراقی ها تنها پل ارتباطی خرمشهر را که بر روی رودخانه کارون نصب شده و قسمت های شرقی و غربی کارون را به هم متصل می کند با دینامیت منفجر کرده تا راه هرگونه نفوذ نیروهای ما را به غرب خرمشهر سد کنند. بنابراین، تبادل آتش بین نیروهای ما و دشمن تنها درحالت پدافندی است. ... در جبهه های دشت آزادگان نیز این حالت رکود کاملاً به چشم می خورد.

وقتی از رزمندگان علل این رکود سؤال می شود، پاسخ می دهند که ازسوی فرماندهان تأکید

۱- سند شماره ۵۴۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه۸ به فرماندهی و طرح و برنامه مرکز، ۱۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۸۳۰۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی) به فرماندهان مناطق نه گانه، ۱۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- این گزارش فاقد جنبه های کارشناسی نظامی است و در تهیه آن به مشاهدات و شنیده های معمولی آن هم در سطوح تاکتیکی بسنده شده است.

شده که در مصرف گلوله نهایت امساک و صرفه جویی به عمل آید. عدم اجرای آتش بر روی مواضع دشمن موجب شده که در غرب بستان، دشمن در دو مورد حالت تهاجمی به خود بگیرد، لیکن با هوشیاری به موقع رزمندگان ما این تهاجم دفع گردید. در جبهه های اهواز، دشمن که در یک صد کیلومتری شهر اهواز مستقر گردیده، همچنان مواضع خود را مستحکم می کند. اخیراً دیده بانان نقل وانتقالاتی در لشکر۵ عراق در این جبهه مشاهده کرده اند که احتمالاً حکایت از استقرار نیروهای تازه نفس عراق در محور این جاده دارد. در این جبهه نیز تبادل آتش به طور پراکنده ادامه دارد و به سبب وجود باتلاقی به عرض دو کیلومتر در حدفاصل بین آخرین خاکریز نیروهای ما و دشمن، پیشروی از هر دو سو امکان پذیر نیست. در جبهه های غرب دزفول نیز نشانه هایی مبنی بر تصمیم نیروهای ما برای بیرون راندن دشمن از این منطقه دیده نمی شود.

در جنوب غربی شوش، ناهماهنگی نسبتاً آشکاری به سبب عدم فرماندهی صحیح دیده می شود. به همین دلیل، وقتی نیروهای ما تپه۱۲۰ را در منطقه منکو واقع در جنوب غربی شوش تصرف کردند، به سبب عدم حفاظت صحیح از آن، تپه۱۲۰ مجدداً به دست دشمن افتاد و نیروهای ما با دادن ۱۰ اسیر و تعدادی شهید تپه مزبور را مجدداً تسلیم دشمن می کنند.

... البته نشانه های امیدوارکننده ای ازسوی نیروهای ما برای دفع دشمن متجاوز، مخصوصاً در جبهه های دشت آزادگان - که شامل محورهای غرب بستان، حسن صالح [صالح حسن]، دهلاویه و طراح است - بروز کرده و رزمندگان با روحیه بسیار خوبی امیدوار هستند که با یک تهاجم گسترده در ظرف چند روز آینده، دشمن را از این مناطق خارج کنند. از طرف دیگر، قراین نشان می دهد که سربازان دشمن به سبب طولانی شدن جنگ و نداشتن ایمان و باورهای لازم، توان رزمی خود را از دست داده اند و با یک حمله حساب شده و هماهنگ میدان را ترک می کنند. دشمن نیز به این نتیجه رسیده است که امکان حفظ مواضع خود را برای مدتی طولانی ندارد. به همین جهت است که دشمن جنبه های تخریبی را در پیش گرفته و سعی می کند با پرتاب موشک و [شلیک] توپ های دوربرد، علاوه بر تخریب مناطق مسکونی، نوعی فشار را به سکنه شهرهای اهواز و دزفول برای وادارکردن دولتمردان ایران به نوعی مصالحه و احیاناً سازش تحمیل کند.»(۱)

۱

حمله به پایگاه های نیروهای خودی، گروگان گیری و مین گذاری ازجمله اقدامات امروز افراد گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای بوکان، سقز، دیواندره و بانه بود.

ساعت ۱۳ امروز نیروهای وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در چند نقطه شهر بوکان به نیروهای خودی حمله کردند که با مقاومت نیروهای خودی و عمل متقابل آنها، این تهاجم به تعقیب وگریز و درگیری خیابانی تبدیل شد و تا ساعت ۱۸ طول کشید. در این درگیری ها ۳ تن از افراد خودی شهید و ۴ نفر زخمی شدند و یک دستگاه خودرو شهربانی نیز براثر اصابت گلوله افراد مهاجم آتش گرفت. از نیروهای مهاجم نیز حداقل ۵ نفر به هلاکت رسیدند.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۰ ، ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲، اهواز- خبرگزاری پارس،

.۱۴/۸/۱۳۶۰

۲- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۴۱۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۷ به فرماندهی ستاد مرکز، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۷؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۱ ، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به استانداری کردستان، ص۲.

همچنین افراد مسلح وابسته به گروه های شورشی در محور سقز - دیواندره به ۳ پایگاه نیروهای خودی حمله کردند که با مقاومت و مقابله نیروهای این پایگاه ها حملات مهاجمان دفع شد. در حمله بامداد امروز مهاجمان به پایگاه فتاح آباد نیز یک تن از سربازان این پایگاه زخمی شد.(۱)

در منطقه عمومی دیواندره نیز نیروهای حزب دمکرات یک پزشک، ۲ سرباز و ۴ تن از اعضای جهاد سازندگی را گروگان گرفته، آنان را شبانه به سمت روستای "بلکه" در جنوب غربی بانه در نزدیکی مرز انتقال دادند.(۲)

در منطقه بانه نیز نیروهای مسلح غیرقانونی در جاده روستای اربابا به سمت بانه در جنوب این شهر، اقدام به مین گذاری کردند که یک بولدوزر روی آن رفت و براثر انفجار آن، راننده و کمک راننده زخمی شدند و بولدوزر نیز اندکی خسارت دید.(۳)

۱

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران از همکاری نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق با افراد حزب دمکرات ایران در مناطق شمال غرب کشور خبر داد.

بنا بر اعلام اداره دوم ستاد مشترک ارتش (اداره اطلاعات و ضداطلاعات ارتش)، جلال طالبانی (رهبر اتحادیه میهنی کردستان عراق) به حزب دمکرات ایران قول همکاری داده و درحال حاضر افراد مسلح وی در گروه های ۱۰ تا ۲۰ نفری در مناطق بوکان، مهاباد، پیرانشهر و سردشت با افراد حزب دمکرات همکاری می کنند.(۴) نزدیک به یک ماه قبل نیز در جلسه شورای عالی دفاع، سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، دراین باره گزارش داده بود. آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات خود می نویسد: «شیرازی [سرهنگ صیاد شیرازی] وضع بارزانی ها و طالبانی ها را گفت. معتقد است، کردهای بارزانی با صداقت همکاری می کنند و کردهای ضدانقلاب می جنگند. طالبانی ها دورویی می کنند و می خواهند فریب بدهند. با کردهای ضدانقلاب داخلی همکاری دارند. اخیراً با ما درگیر شده اند.»(۵)

۲

امروز شهرهای مشهد، بندرعباس، نیشابور و تهران، عرصه فعالیت ها و اقدامات تروریستی گروه های مسلح برانداز به خصوص سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود. نیروهای خودی نیز در تهران و شیراز موفق به دستگیری ۵ تن از افراد گروه های ضدانقلاب و کشف یک بمب در اهواز شدند. همچنین سپاه مشهد در اطلاعیه ای اعلام کرد که در دو هفته گذشته، ۱۹ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و ۹۰ نفر از اعضای این سازمان را دستگیر کرده است.

افراد سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۱۸:۳۰ در مشهد، ۴ پاسدار به نام های صفرعلی عبدی، ناصر احمدی، تقی خسروی و حسن مدرس را ترور کرده، به شهادت رساندند. عناصر

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۴، سنندج - واحد مرکزی خبر؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۶۹، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سند شماره ۱۳۸۵۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۴- تقویم تاریخ دفاع مقدس، پیشین، ص۳۵۳.

۵- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، خاطرات روز ۱۷/۷/۱۳۶۰، ص۳۱۸.

این سازمان همچنین در میدان "ضد" این شهر یک مغازه دار را ترور و شهید کردند.(۱)-(۲)

یک تیم ترور از گروه های مسلح برانداز در ساعت ۱۲:۳۰ در محله آریاشهر بندرعباس، ۲ نفر را مورد سوءقصد قرار داده، به شهادت رساندند. این ۲ تن علی عوض پور عضو واحد پذیرش سپاه و حسن مرادی از کارمندان دادگاه ویژه مواد مخدر بودند. تروریست ها پس از این عملیات به وسیله یک دستگاه موتورسیکلت متواری شدند.(۳)

در نیشابور، ۲ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به قصد ترور پدر یکی از پاسداران، زمانی وارد مغازه کفاشی وی شدند که صاحب مغازه چند لحظه پیش برای انجام دادن کاری از مغازه خارج شده بود. تروریست ها به گمان اینکه شخص حاضر در مغازه همان فرد موردنظر است، ۱۹ تیر به سمت محمد رافعی، که برای خرید کفش به آنجا رفته بود، شلیک کرده، او را به شهادت رسانده و گریختند.(۴)

در تهران گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، ۲ تن از افراد سپاه را در خیابان "حسام السلطنه" (منطقه هفت چنار) و خیابان "دانش" (منشعب از بلوار کشاورز) ترور کرده، به شهادت رساندند.(۵)

نیروهای کمیته انقلاب اسلامی حوالی پادگان ولی عصر (میدان سپاه) تهران، به یک خودرو مشکوک شدند و با بی توجهی سرنشینان آن خودرو به فرمان ایست نیروهای گشتی، به تعقیب خودرو پرداختند تا اینکه به دلیل سنگینی ترافیک در میدان رسالت، خودرو به ناچار از حرکت بازماند و سرنشینان آن با نیروهای کمیته درگیر شدند. در این درگیری، یک تن از سرنشینان خودرو کشته شد، ۲ تن زخمی و دستگیر شدند و یک تن از آنان نیز فرار کرد. فردی که از محل درگیری گریخته بود، با تهدید اسلحه به خانه ای در حوالی میدان رسالت وارد شده، قصد تعویض لباس و فرار مجدد را داشت که با اطلاع یافتن نیروهای کمیته از این موضوع، آنان محوطه را محاصره کرده، شخص متواری را که قصد فرار از یک دریچه کوچک را داشت، به دام انداخته و دستگیر کردند. در این درگیری ها یک تن از نیروهای کمیته نیز زخمی شد.(۶)

در شیراز، نیروهای سپاه، ۲ تن از کادرهای نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که پس از اخطار ایست فرار کرده بودند، دستگیر کردند. از این دو نفر مقدار زیادی اسناد سازمانی به دست آمد.(۷)

نیروهای سپاه اهواز یک بمب سه پوندی را که نیروهای مسلح غیرقانونی در زیر لوله های انتقال نفت اهواز - ماهشهر کار گذاشته بودند، کشف و خنثی کردند.(۸)

روابط عمومی سپاه مشهد در اطلاعیه ای ضمن قدردانی از مردم برای همکاری با سپاه در امور امنیتی و کمک به دستگیری عناصر مسلح برانداز، اعلام کرد که در دو هفته گذشته، سپاه

۱- باوجودآنکه این حادثه اهمیت بسیاری دارد، از جزئیات آن همچون چگونگی و محل ترور اطلاعاتی موجود نیست و تنها منبع موجود دراین باره گزارش کوتاه خبرگزاری پارس است که در متن درج شده است. البته، روزنامه ها نیز این خبر را عیناً

از این خبرگزاری نقل کرده اند.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۲، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۷، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۵۴۱۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۶ به فرماندهی مرکز، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۱، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۳، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۷.

۵- دفتر نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۰، ۱۴/۸/۱۳۶۰، صص ۷ - ۶، تهران - خبرگزاری پارس در تماس با مرکز خبری سپاه تهران، ۱۴/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

۷- سند شماره ۸۰۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۹ به اطلاعات مرکز، ۲۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۸- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۰، ۱۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، اهواز- خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران خوزستان، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

این شهر ۱۹ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که زیر پوشش شرکت های مختلف فعالیت می کردند، کشف و ۹۰ نفر از افراد این سازمان را دستگیر کرده است. بنا به گزارش روابط عمومی سپاه مشهد، از این خانه تیمی تعداد زیادی بمب دست ساز، بمب ساعتی، تعداد زیادی انواع اسلحه و نارنجک جنگی، سه راهی و... به دست آمد. در همین خصوص چند تن از سرمایه داران شهر مشهد که به سازمان های مسلح برانداز کمک مالی می کردند، دستگیر شدند. همچنین در این مدت ۴ تن از وابستگان به این سازمان در درگیری های مسلحانه کشته شدند.(۱)

۱

گردهمایی روز گذشته به مناسبت دومین سالگرد تسخیر سفارت امریکا در تهران، بازتاب گسترده ای در رادیو امریکا و مطبوعات این کشور داشت.

رادیو امریکا در گفتاری برای بی اهمیت جلوه دادن این گردهمایی اعلام کرد: «دیروز چندهزار تن از ایرانیان با شعارهای "مرگ بر امریکا" دربرابر ساختمان سفارت سابق امریکا در تهران اجتماع کردند. دلیل این تظاهرات، دومین سالگرد اشغال سفارت امریکا به وسیله افراطیون بود. ساختمان مزبور از زمان آزادی گروگان ها، پس از ۱۴ ماه اسارت، همچنان خالی است، اما بر در و دیوارهای آن دوباره شعارهای ضدامریکایی نوشته شده بود. افرادی که دربرابر سفارت امریکا گرد آمده بودند، عموماً یا کودکان خردسال یا شاگردان مدارس بودند که به همین خاطر کلاس هایشان تعطیل شده بود. رادیو دولتی نیز گفت: رژیم آیت الله خمینی این روز را به عنوان روز جهاد دربرابر ایالات متحده نام گذاری کرده است.»(۲)

خبرگزاری پارس نیز درباره توجه سایر رسانه های امریکایی به مراسم روز گذشته، گزارش کوتاهی را به این شرح تهیه کرده است: «برخی از روزنامه های صبح امروز ازجمله دیلی نیوز، لوس آنجلس تایمز و نیویورک تایمز با درج مقالاتی تظاهرات دیروز دربرابر لانه جاسوسی امریکا را منعکس کرده اند. به عنوان مثال دیلی نیوز با درج مقاله ای نکات زیر را متذکر می شود:

۱. تعداد تظاهرکنندگان ۲۵۰,۰۰۰ نفر بود و آنها درحالی که عکس هایی از آیت الله خمینی را در دست داشتند، دربرابر سفارت سابق امریکا در تهران، که زمانی بزرگ ترین سفارت امریکا در جهان به شمار می رفت، راه پیمایی کرده و سینه زنان به دادن شعارهایی ازقبیل مرگ بر امریکا، ریگان نابود است، اسلام پیروز است، پرداختند.

۲. تظاهرات دیروز بزرگ ترین تظاهرات پس از آزادی ۵۲ گروگان در مقابل سفارت امریکا بوده است.

شبکه های رادیو، تلویزیونی امریکا دیشب و امروز همچنان به پخش برنامه های ویژه به مناسبت دومین سالگرد اشغال لانه جاسوسی در تهران، ادامه داده و اکثر برنامه های رادیویی (تاکشو) نیز موضوع مورد بحث را ایران قرارداده و با دعوت از استادان برخی از دانشگاه ها،

۱- روزنامه صبح آزادگان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۲ ضمیمه، رادیو صدای امریکا، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

پیرامون اینکه آینده ایران به چه منوال خواهد بود، به بحث و گفت وگو نشستند. اکثر این به اصطلاح خبرگان ایران، در قالب هایی نسبتاً مغرضانه خاطرنشان ساختند که پس از فوت آیت الله خمینی، ایران غرق در یک جنگ داخلی گسترده خواهد شد و درنتیجه جمهوری اسلامی به شکل فعلی اش سقوط خواهد کرد.»(۱)

۱

صدام حسین، رئیس جمهور عراق، در سخنرانی خود در اجلاس اتحادیه عمومی زنان عرب، که در بغداد برگزار شده بود، با تحریف وقایع تاریخی و پنهان کاری اقدام عراق در لشکرکشی سراسری به ایران در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، ایران را به چشمداشت به خاک عراق و شروع جنگ متهم کرد. وی همچنین بدون اشاره به شرایط ایران برای برقراری صلح، خواستار آتش بس در ماه محرم یا در درازمدت شد. خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز با انتشار بخش کوتاهی از سخنان صدام، ضمن اشاره به اینکه عراق در ۳۱/۶/۱۳۵۹ جنگ علیه ایران را آغاز کرده، درباره اختلاف اصلی دو کشور به اظهارنظر پرداخت.

بخشی از سخنان صدام به نقل از رادیو صوت الجماهیر به این شرح است:

«پرزیدنت رهبر گفت: "ما پس از اینکه به حکام تهران ثابت کردیم که عراق لقمه آسانی دربرابر آنها نیست، پیام های پیاپی برای آنها ارسال داشتیم و از خلال آنها متوقف ساختن جنگ، برقراری صلح، احترام به عراق و امت عرب، رفتار براساس برابری و عدم مداخله در امور داخلی را خواستار شدیم، ولی باتأسف، آنها (ایرانی ها) پیام های صلح ما را به عنوان ضعف توصیف کردند و این درصورتی است که وضع خود و ما را در میدان های نبرد آزمایش کرده بودند و اکنون یک سال و دو ماه است که از جنگ می گذرد. وی گفت: باکمال تأسف، وضع گذشته یک عامل تشویق کننده ای برای حکام تهران بود تا عراق را مورد تجاوز نظامی قرار دهند و آنها در روز چهارم سپتامبر ۱۹۸۰ [۱۳/۶/۱۳۵۹]، به شهرهای عراق حمله و شط العرب [اروندرود] را به روی کشتیرانی عراقی و خارجی که تنها گذرگاه آبی کشور ما به جهان است، بستند، ولی با مقابله انسان هایی با روحیه عالی و اعتقاد به ارزش های والا و ایمان مطلق به صلح و آزادی روبه رو شدند.

... زنان امروز عراق، فرزندان و همسران خود را برای جنگ تشویق می کنند و فرزند و همسری را که نمی جنگد طرد می کنند و این حالت ها بود که باعث اشتباه محاسبات حکام تهران شد، زیرا آنها فکر می کردند که می توانند به آسانی بغداد را اشغال نمایند و پس از اشغال بغداد، اشغال خلیج، جزیره عرب و سایر کشورهای عربی دربرابر آنها فراهم خواهد شد. ولی عراقی ها امیدهای آنها را ناکام ساختند. بنابراین، ما فکر می کنیم که عراقی ها ازجانب خیرخواهان ایرانی نیز نبرد می کنند و ازجانب ستمدیدگان در ایران و ازجانب قومیت ها و شهروندان دوستدار آزادی می رزمند. ما اطمینان کامل داریم که حکام فعلی تهران به دین و به ارزش های آن، که ما آنها را می شناسیم، ایمان ندارند، بلکه ما اطمینان داریم که آنها برخلاف جوهر اصلی دین رفتار می کنند. آنها فکر می کنند که برتری در جمعیت

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، صص ۱۱ - ۱۰، واشنگتن - خبرگزاری پارس،

.۱۵/۸/۱۳۶۰

و مطامع پلید توسعه طلبانه آنها می توانـد ملت عراق را شکست دهد، ولی ملت امروز عراق با ارزش های عالی، ملی و قومی در دفاع از ارزش های ملی انسانی نبرد می کند. لذا ما بار دیگر علاقه خود به صلح و آمادگی برای متوقف ساختن درگیری و برقراری روابـط حسـن هـم جـواری که ایرانیـان به عراقی هـا و اعراب احـترام گذارنـد و عراقی هـا و اعراب به ایرانیـان احـترام گذارند و حق همزیستی صلح آمیز و حق انتخاب راه را برای یکدیگر به رسـمیت بشناسـند را مورد تأکید قرار می دهیم و این تأکیـد نمی توانـد آمـادگی دائم مـا را برای ادامه نبرد در دفاع از میهن و حـاکمیت خود نفی کنـد. ما امروز در حضور شـما بار دیگر آزمایش می کنیم و سخن خود را متوجه حکام تهران [می سازیم و می گوییم]، اگر به حداقل ارزش های آسمانی ایمان دارند، این ماه، ماه محرم الحرام است، اگر آماده صلـح هسـتند، ما آمادگی کامل داریم. اگر به هیچ وجه آماده صلح نیستند و فقط آماده اند که در ماه محرم الحرام صلـح برقرار شود، ما با آتش بس در ماه محرم الحرام موافقت می کنیم. شاید آتش بس در ماه محرم الحرام به آنها فرصت اندیشه درباره صلح دائم میان خود و میان اعراب و عراقی ها را بدهد."(۱)

آسوشـیتدپرس با انتشار سـخنان صدام حسـین درخصوص پیشـنهاد وی برای صلح در ماه محرم، درخصوص علل اختلافات دو کشور و وضـعیت نظـامی حـاکم در جبهه های جنگ اعلام کرد: «به دنبال درگیری های مرزی، نیروهای عراقی در ۲۲ سپتامبر سال ۱۹۸۰ [۳۱/۶/۱۳۵۹]، برای تصـرف سرزمین های مورد ادعای خود به ایران حمله کردند. یکی از موارد اختلاف این است که عراق خواسـتار حاکمیت کامل بر آبراه شط العرب [ارونـدرود] است. این آبراه به خلیـج فارس منتهی می شود و هم اکنون جنگ در شـمال این رودخانه جریان دارد. عراق مـدعی است، نیروهای این کشور، هشت هزار مایل مربع از خاک ایران را که عمـدتاً شامـل قسـمت هـایی از خـاک اسـتان خوزسـتان اسـت، دراختیـار دارد و عقب نشـینی پیش از به رسـمیت شـناختن حق حـاکمیت عراق بر شـط العرب ازجانب ایران را نمی پـذیرد. پیش از جنگ، دو کشور از این آبراه به طور مشترک اسـتفاده می کردنـد و هر دو کشور براساس قرارداد سال ۱۹۷۵ الجزایر، از تجهیزات بنـدری در دو طرف رودخـانه برای حمل کالا ازجمله نفت سود می بردنـد، اما عراق پیش از حمله به ایران، به طور یک جانبه قرارداد۱۹۷۵ را ملغی شده اعلام کرد و رژیم ایران را متهم کرد که به تعهدات قرارداد پایبند نیست.»(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۳۰، ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۲۱ ضـمیمه، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۴/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۳۱ ، ۱۶/۸/۱۳۶۰، صـص ۴ - ۳، تهران - خـبرگزاری پـارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۱۵ آبان ۱۳۶۰ ۹ محرم ۱۴۰۲ ۶ نوامبر ۱۹۸۱

۱

در سه درگیری محدود بین نیروهای ایران و عراق در مناطق مختلف جبهه های میانی، حداقل ۱۷ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی و ۵ تن از آنان اسیر شدند. در این درگیری ها ۵ تانک نیروهای عراقی نیز منهدم شد یا به غنیمت نیروهای خودی درآمد. در جبهه های شمال غرب نیز علاوه بر تبادل آتش میان نیروهای ایران و عراق، جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق روستاهای محور پیرانشهر - سردشت را بمباران کردند. در جبهه های جنوب، دشمن ضمن بمباران و گلوله باران شهر آبادان، بیشترین تحرک را در محور سوسنگرد و بستان دارد که محور عملیات آینده نیروهای خودی است.

در یک درگیری بین نیروهای سپاه پاسداران ایران و نیروهای گشتی عراق در منطقه "سارات"، ۷ تن از افراد عراقی کشته شدند و ۵ تن نیز به اسارت افراد سپاه درآمدند. در این درگیری که ۲ ساعت طول کشید، آسیبی به نیروهای خودی وارد نشد.(۱)۰=

در منطقه میمک نیز یک واحد از نیروهای کماندویی عراق به قصد تصرف "تپه رحمان" (قاطر سوخته) عملیاتی را انجام دادند که با مقاومت نیروهای خودی مواجه و مجبور به عقب نشینی شدند. در این درگیری ۱۰ تن از افراد دشمن کشته یا زخمی شدند.(۲)

در منطقه دهلران هم نیروهای عراقی با آرایش دادن ۵۰ تانک قصد حمله به این منطقه را داشتند که نیروهای سپاه به مقابله با آ نها برخاستند و با انهدام ۳ دستگاه تانک نیروهای عراقی، از پیشروی آ نها جلوگیری کردند. در این عملیات علاوه بر انهدام ۳ تانک، ۲ تانک دیگر نیز در منطقه عملیاتی بر جای ماند که به غنیمت نیروهای خودی درآمد.(۳)

امروز همچنین هواپیماهای عراقی چند بمب به حوالی یک روستا در محور پیرانشهر - سردشت پرتاب کردند که خسارت جانی در بر نداشت.(۴)

در جاده آبادان نیز ۲ انبار لاستیک و لوله های صنعتی براثر اصابت خمپاره آتش گرفت و خسارت هایی به آ نها وارد شد.(۵)

ص: ۴۹۱

۱- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۷۰۳۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۷ به فرماندهی ستاد مرکز، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۴، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰.
۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۲۳، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه شماره ۶۹۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۸.

امروز هم آبادان و اطراف آن همچنان زیر آتش توپخانه های عراقی قرار داشت که درنتیجه آن چند منزل ویران و تعدادی نیز زخمی شدند.(۱)

در محور سوسنگرد که یکی از محورهای عملیات آینده است، دشمن بیشترین تحرک را داشته است. به گزارش لشکر۱۶ زرهی ارتش ایران، نیروی هوایی ارتش عراق در یک اقدام غیرمعمول، چهار نوبت منطقه عمومی سوسنگرد را بمباران کرد. گزارش اطلاعاتی این لشکر حاکی است که فعالیت هوایی ارتش عراق به طور قابل ملاحظه ای افزایش یافته است.(۲)-(۳)لشکر۱۶ زرهی ارتش جمهوری اسلامی ایران، نحوه گسترش یگان های ارتش عراق را در منطقه عمومی سوسنگرد چنین گزارش کرده است:

«الف) لشکر۹ زرهی به علت واردشدن خسارات و ضایعات پی درپی، تاحدودی آمادگی رزمی خود را از دست داده و با لشکر۶ زرهی تعویض شده است و پاسگاه فرماندهی آن در منطقه جفیر می باشد.

ب) تیپ۲۶ زرهی لشکر۵ در منطقه بستان و یک گروه رزمی آن در جنوب بستان گسترش دارد.

پ) تیپ۳۰ زرهی لشکر۶ از پل سابله تا پل الوان مستقر می باشد.

ت) تیپ۳۱ نیروی مخصوص در حوالی پل سابله مستقر بوده و گردان های این تیپ به یگان های در خط مأمور شده اند.

ث) تیپ۲۵ مکانیزه لشکر۶ زرهی در منطقه هویزه مستقر است.

ج) تیپ۱۶ زرهی لشکر۶ در جنوب کرخه مستقر می باشد.

چ) تیپ۴۹ پیاده لشکر۱۱ در جنوب کرخه کور مستقر است. (یگان های این تیپ در حاشیه جنوبی کرخه کور مستقر هستند.)

در انتهای گزارش این لشکر آمده است: «جمعاً یگان های فوق با ۶ گردان توپخانه صحرایی و دو گردان کاتیوشا پشتیبانی آتش می شوند و تیپ۱۰ زرهی مستقل ارتش عراق، احتیاط کلی منطقه است.»(۴)

آقای هاشمی رفسنجانی نیز در خاطرات این روز خود درباره عملیات آینده نیروهای خودی در این منطقه نوشته است: «از اهواز، آقای محسن رضایی، فرمانده سپاه، تماس گرفت. درباره جنگ مطالبی گفت. منتظر حمله به عراقی ها هستیم، ولی به عللی عقب می اندازند. باید با پیروزی به جنگ خاتمه بدهیم.»(۵)

ص: ۴۹۲

۱- سند شماره ۴۲۷۵۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار خوزستان، ۱۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- افزایش حجم فعالیت های هوایی دشمن می تواند نشان دهنده آگاهی فرماندهان ارتش عراق درخصوص منطقه عملیاتی

آینده نیروهای خودی نیز باشد.

۳- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم، (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول زمستان ۱۳۸۸، وقایع روز ۱۵/۸/۱۳۶۰، صص ۳۷۲ - ۳۷۱.

۴- همان، وقایع روز ۱۵/۸/۱۳۶۰، ص۳۷۲.

۵- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۵۹.

امروز شهرهای بوکان، اشنویه، نقده، ارومیه و سردشت عرصه درگیری های عوامل مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی با نیروهای مسلح ایران بود.

در ادامه ناآرامی های شهر بوکان، امروز نیز عناصر مسلح غیرقانونی در چندین نقطه این شهر به نیروهای خودی حمله کردند و در درگیری های ایجادشده، ۵ تن از نیروهای خودی شهید و ۶ تن زخمی شدند و یک درجه دار ارتش نیز به اسارت گرفته شد. درباره تلفات مهاجمان آماری داده نشده است.(۱)

درپی این درگیری ها، رادیو و تلویزیون در بعضی از بخش های خبری، به نقل از بیانیه روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور از حمله وسیع گروه های مسلح غیرقانونی به شهر بوکان و کشتار گسترده مردم و نیروهای نظامی این شهر (۷۴ تن) به دست عناصر مسلح غیرقانونی خبر داد(۲) که "محمد بروجردی"، فرمانده منطقه۷ سپاه، (استان های کردستان و باختران) به آن اعتراض کرد.(۳)-(۴)

بروجردی در نامه ای به فرمانده کل سپاه اعلام کرد: «خبر امشب رادیو و تلویزیون درمورد بوکان شدیداً تکذیب می شود و مسئله را حتماً پیگیری نمایید که چه کسانی خبر را به رسانه های گروهی داده اند که خدای نکرده خیانتی در کار نباشد. این خبر ازنظر روانی نتیجه بسیار بدی داشت. وضعیت فعلی بوکان عالی است.»(۵)

عناصر مسلح غیرقانونی به یک خودرو لندرور حامل ۶ تن از نیروهای خودی در محور اشنویه - نقده حمله کردند که درنتیجه این حمله یک تن شهید و ۲ تن زخمی شدند.(۶)

در شمال غربی ارومیه در نزدیکی قریه "جوجهنی" در شمال غربی هشتیان، عوامل مسلح غیرقانونی در اقدامی غافلگیرانه به ستونی از نیروهای خودی حمله کرده، ۲ تن از آنان را زخمی کردند.(۷)

عناصر مسلح غیرقانونی در محور سردشت - ارومیه، با اجرای کمین بر سر راه چند تن از اهالی سردشت، اموال و مواد سوختی همراهشان را که از ارومیه خریداری کرده و درحال انتقال به سردشت بودند، به غارت بردند.(۸)

رادیو صدای کردستان متعلق به حزب دمکرات کردستان ایران، از انجام شدن دو ترور در داخل شهر سردشت خبر داد. بنا به اعلام این رادیو: پیش مرگان هیز شهید معینی روز پانزدهم آبان ماه با نفوذ به شهر سردشت، ۲ تن از نیروهای خودی را شهید و یک تن را مجروح کردند.(۹)**(۱۰)

ص: ۴۹۳

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات

منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- بخش هایی از بیانیه روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب در ضمیمه اول این گزارش درج شده است.

۳- برای تصحیح این خبر اقداماتی انجام شد، ازجمله اعلام آمار صحیح تلفات خودی در بخش اخبار ساعت ۲۴ و همچنین مصاحبه ای که روزنامه کیهان با یکی از مسئولان روابط عمومی سپاه پاسداران کردستان انجام داد که بخشی از این گفت وگو در ضمیمه دوم این گزارش درج شده است.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۸/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه.

۵- سند شماره ۵۳۹۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به فرماندهی سپاه مرکز، ۱۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۵ - ۴؛ و- سند شماره ۴۳۶۵۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی) به فرماندهی ژاندارمری کل کشور، ۲۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۸- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۶، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۹- * دراین باره از منابع خودی خبری در دست نیست.

۱۰- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

درپی توافقات نهایی بین حزب دمکرات کردستان ایران و شورای ملی مقاومت در ۵ آبان ۱۳۶۰، نماینده این حزب در مذاکره بـا شورای ملی مقاومت پس از ده روز، این توافق ها را علنی ساخت. اتحاد حزب دمکرات با شورای ملی مقاومت بازتاب های مختلفی در رسـانه هـای خارجی و در میان گروه های مخالف ایران داشت. به گزارش رادیو لنـدن: «حزب دمکرات کردسـتان ایران، یکی از نیروهای اصـلی کرد مخالف دولت مرکزی ایران، پیوستن حزب به شورای ملی مقاومت به رهبری رئیس جمهور پیشـین ابوالحسن بنی صدر را اعلام کرده است. این تصـمیم ازسوی دکتر سـعید بدل، از اعضای کمیته مرکزی حزب دمکرات کردسـتان، در پاریس اعلام شد. دکتر بدل که سرپرستی مذاکرات حزب دمکرات کردستان با آقای بنی صدر و همچنین آقای مسـعود رجوی، رهبر سازمان مجاهـدین خلق [منافقین] را در فرانسه به عهـده داشت، گفت: "به نماینـدگی ازسوی حزب خود این تصـمیم را اتخـاذ کرده است." وی افزود: "برنـامه ای که ازسـوی آقـای رجوی تحت عنوان "سـیاست دولت موقت ایران" اعلام شد، مورد قبول کردها است، زیرا خودمختاری کردها و سایر اقلیت های قومی ایران در آن ضمانت شده است."»(۱)

این رادیو همچنین در گفتاری جانبـدارانه در سودمندبودن این پیوند برای طرفین اعلام کرد: «درست در روزی که حمله اکراد به بوکان آغاز شـد، حزب دمکرات کردسـتان اعلام کرد که به شورای ملی مقاومت پیوسـته است. این شورا در پاریس توسـط آقای ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور سابق ایران و آقای مسعود رجوی، رهبر سازمان مجاهدین خلق [منافقین] تشکیل شده است.

آقای عبـدالرحمن قاسـملو، رهبر حزب دمکرات کردسـتان ایران، مدت ها بود که نشانه هایی از امکان این اتحاد در سـخنانش که در حمایت از سازمان مجاهـدین خلق [منافقین] ایراد می شـد، به دست می داد. این دو گروه مبانی سیاسـی مشترک زیادی دارنـد. اعلـام رسـمی این اتحـاد و پیوسـتگی برای هر دو سازمان، حاوی منافع است. از یک سو، اعتبار شورای ملی مقاومت و آقـای رجوی را بیشتر می سازد و از سوی دیگر بر ادعای حزب دمکرات کردسـتان که خود را جزئی از تلاش ملی علیه دولت آیت الله خمینی می داند، صحه می گذارد.

تـابه حـال دولـت چنیـن جلوه می داد که حزب دمکرات کردسـتان یـک گروه جـدایی طلب است که برای دول خـارجی می جنگـد. ازلحـاظ همکـاری هـای نظـامی بایـد گفـت کـه ایـن پیوسـتگی در آینـده نزدیـک به افزایش ارتبـاط و همکـاری بین فرمانـدهان دو سازمان منجر خواهـد شـد، ولی ازنظر دولت ایران که این گروه ها را به طور جداگانه هم نتوانسـته است از میان بردارد، این پیونـد باعث نگرانی خواهد بود. مقامات ایرانی اظهار می دارند که بیشتر نیروی مجاهدین را خنثی ساخته اند، ولی مجاهدین ضـمن اعتراف به اینکه بیش از ۲۵۰۰ تن از طرف داران خود را در جنـگ هـای خیابانی یا دربرابر جوخه های آتش از ماه ژوئن تابه حال از دست داده اند، ولی مدعی اند که کادر عملیاتی آ نها دست نخورده باقیمانده است.

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۱ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

چریک های مسلح و شبه نظامی مجاهدین، طبق گفته این سازمان، چندان تلفاتی نداشته و ۵۰ تن از اعضای شورای مرکزی آ نها زنده و حاضرند. [این درحالی است که] عملیات چریکی هنوز در نقاط مختلف کشور ادامه دارد، ولی شدت آن تاحدودی از چند ماه پیش کمتر شده است.»(۱)

خبرگزاری رویتر نیز با استناد به نامه ای که عبدالرحمن قاسملو در پنجم آبان به مسعود رجوی نوشته است، پیوستن این حزب به شورای ملی مقاومت را اعلام کرد.(۲) بنا به اعلام این خبرگزاری: «حزب نیرومند دمکرات کردستان رسماً به جنبش مقاومت ملی در تبعید پیوست. جنبش مقاومت ملی ایران که علیه دولت بنیادگرای اسلامی ایران مبارزه می کند، در پاریس توسط ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهوری سابق و مسعود رجوی، رهبر سازمان چپ گرای مجاهدین خلق ایران، تشکیل شده است. حزب دمکرات کردستان در نامه ای که در پاریس انتشار یافت، اعلام داشت، درپی مذاکراتی که به ویژه درمورد خودمختاری کردستان با رهبران جنبش مقاومت ملی به عمل آمد، حزب دمکرات کردستان تصمیم گرفت به این جنبش بپیوندد. نامه مورخ ۲۷ اکتبر (۵ آبان ۱۳۶۰) حزب دمکرات کردستان توسط عبدالرحمن قاسملو، دبیرکل حزب دمکرات کردستان، امضا شده است. در این نامه گفته شده است که نماینده حزب دمکرات کردستان در جنبش مقاومت ملی به زودی تعیین خواهد شد.»(۳)

سلطنت طلب های طیف شاپور بختیار، آخرین نخست وزیر رژیم پهلوی، در مقاله ای رادیویی به اتحاد انجام پذیرفته بین حزب دمکرات کردستان ایران و شورای ملی مقاومت به رهبری ابوالحسن بنی صدر و مسعود رجوی واکنش نشان دادند. در این مقاله با اشاره به هم گرایی حزب دمکرات کردستان و سلطنت طلب ها برای براندازی نظام جمهوری اسلامی و همکاری نکردن با جمهوری اسلامی و همچنین با یادآوری تمایل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سال ۱۳۵۸ برای سرکوبی نیروهای برانداز در کردستان و همچنین اقدامات ابوالحسن بنی صدر به عنوان فرمانده کل قوا برای سرکوب نیروهای حزب دمکرات در برخی مناطق کردنشین، به این اتحاد انتقاد شده و در پایان روی گردانی حزب دمکرات کردستان از شورای ملی مقاومت و اتحاد این حزب با سلطنت طلب های جناح شاپور بختیار خواسته شده است. بخش هایی از این مقاله به شرح زیر است:

«اکنون چند هفته است که رهبران این دو سازمان درباره اتحاد و هماهنگی گروه هایشان تبلیغات وسیعی را آغاز کرده اند، تا آنجا که به رهبری مجاهدین خلق مربوط می شود، تبلیغ برای

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۲- به نظر می رسد اعلام خبرگزاری رویتر مبنی بر پیوستن حزب دمکرات به شورای ملی مقاومت قبل از اعلام رسمی نماینده این حزب در پاریس بوده و سعید بدل بعد از انتشار خبر رویتر و در یک موضع انفعالی این سخنان را گفته است. آنچه که این گمان را قوت می بخشد، گزارش رادیو صدای کردستان در ۱۶/۸/۱۳۶۰ است که انتشار جزئیات توافق طرفین را به چند روز آینده احاله داده است.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۷، پاریس - خبرگزاری رویتر، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

این اتحاد کاملاً قابل توجیه است. آ نها حیثیت مبارزان کرد را پشتوانه تبلیغ برای خودشان قرار می دهند و آقای مسعود رجوی در گفت وگوهای پنهانی اش با نمایندگان قدرت های امپریالیستی در پاریس، [مبارزات] این پیش مرگان را درکنار جانبازی مجاهدین راستین روی میز معامله قرار می دهد، اما شگفت آور این است که پیش مرگان دلاور کرد، درباره سازش کاری های رهبران مجاهدین خلق با دارودسته خمینی، در جریان سرکوبی خونین کردستان دچار فراموشی شده باشند و دستورات بنی صدر، دوست و متحد امروز و دیروز مجاهدین خلق، درمورد قتل عام مبارزان آزادی خواه کرد را از یاد برده باشند. مگر همین بنی صدر نبود که به عنوان فرمانده کل قوای خمینی به ارتشیان دستور داده بود تا کردها را سرکوب نکرده اند، پوتین هایشان را درنیاورند. مگر خود او شخصاً این موضوع را در صداوسیمای جمهوری اسلامی به اطلاع نرساند؟ مگر همین بنی صدر، یار گرمابه و گلستان آقای رجوی، [نبود که] چنین دستوری را در سنندج و سقز صادر کرد و در جریان آن حمله، ده هزار خانه در سنندج ویران نشد؟ مگر رهبران مجاهدین خلق و همین آقای مسعود رجوی نبودند که در جریان سرکوبی های خونین کردستان برای دستیابی به سهمی در قدرت حکومت، سازش کاری با آخوندها را پیشه کرده بودند و درمورد جنایات هجوم بر کردستان سکوت کرده و لام از کام نمی گشودند؟ مگر همین رهبران سازمان مجاهدین خلق نبودند که در ۲۱ اسفند ۱۳۵۹ در شماره ۱۱۳ روزنامه مجاهد به دارودسته خمینی پیشنهاد کرده بودند که آماده اند در کردستان دخالت کنند و مسئله را به نحوی که اسباب رضایت خاطر هیئت حاکمه فراهم شود، حل کنند؟

امروز رهبران مجاهدین خلق حق دارند که همه این حقایق را از یاد ببرند، اما آیا پیش مرگان کرد نیز همه اینها را فراموش کرده اند؟ پاسخ این پرسش قطعاً منفی است. پیش مرگان جانباز کرد هرگز دوستان و دشمنان خود را فراموش نمی کنند. اگر امروز رهبری حزب دمکرات کردستان درباره اتحاد با رهبری مجاهدین خلق تبلیغ می کند، ریشه آن را باید در جایی غیر از ضعف حافظه و فراموش کاری جست وجو کرد.

رهبری حزب دمکرات کردستان در توضیح این پیشنهاد غیرقابل توجیه به پیش مرگان گفته است که پشتیبانی رهبران مجاهدین از خودمختاری کردستان دلیل و علت پذیرفتن این اتحاد بوده است که البته باتوجه به آنچه گفته شد، بلافاصله این پرسش پیش می آید که کدام پشتیبانی؟ قسم حضرت عباس آقای رجوی با نماینده حزب دمکرات کردستان در اروپا را باور کنیم یا دم خروس اتحاد با بنی صدر جنایتکار را؟ دراین میان هنوز نسخه های روزنامه مجاهد و نظرهای ابرازشده ازسوی رهبران مجاهدین خلق درباره کردستان وجود دارد و می توان یک بار دیگر آنها را از نظر گذراند. حقیقت تلخی که متأسفانه از پشت پرده این اتحاد مصلحتی به چشم می خورد، چیزی جز معامله سیاسی بر سر خون پیش مرگان کرد نمی تواند باشد و نیست. اگر

رهبری حزب دمکرات کردستان واقعاً از روی راستی و درستی خواهان خودمختاری و حقوق پایمال شده فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مردم کردستان در چارچوب یکپارچگی و تمامیت ارضی ایران است و در پس پرده معاملات دیگری در جریان نیست و ظاهر و باطن همین است، این پرسش پیش می آید که چرا پشتیبانی های نهضت مقاومت ملی ایران و رهبر آن شاهپور بختیار از مبارزات حق طلبانه هم میهنان کرد، نادیده گرفته شده است؟ رهبری حزب دمکرات کردستان می کوشد رهبری مجاهدین خلق را به عنوان تنها پشتیبان خواسته های مردم کردستان به هم میهنان کرد معرفی کند، اما گمان نمی کنیم پیش مرگان کرد از یاد برده باشند که شاهپور بختیار نخستین کسی است که فریاد حق طلبانه هم میهنان کرد را به گوش جهانیان رسانید و خواسته های بحق هم میهنان کرد درمورد خودمختاری در چارچوب یکپارچگی ایران و شرکت هرچه وسیع تر همه مردم در اداره امور مناطق زیستی خود را مورد تأیید قرار داد. باتوجه به این حقایق، آیا حق نداریم در حسن نیت آنها که امروز شاهپور بختیار را دشمن قسم خورده خلق های ایران می نامند و دست دوستی مسعود رجوی و ابوالحسن بنی صدر را می فشارند و بر تأییدهای یاسر عرفات و هانی الحسن تکیه می کنند، تردید کنیم؟»(۱)

۱

در چندین عملیات نیروهای خودی در شهرهای قزوین، شیراز و خرم آباد، ۸ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به تصرف نیروهای خودی درآمد و ۹ تن از افراد سازمان دستگیر شدند و یک تن نیز کشته شد.

نیروهای سپاه پاسداران قزوین با استفاده از اطلاعات مردمی، ۴ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این شهر کشف و ۵ تن از فعالان این سازمان را در این خانه ها دستگیر کردند. یک تن از آنان نیز هنگام درگیری در یکی از خانه های تیمی به هلاکت رسید. از این خانه های تیمی، ۲ قبضه تفنگ ژ۳، یک قبضه مسلسل ام۳، سه قبضه اسلحه کمری و مقادیر زیادی مواد منفجره و اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۲)

در شیراز نیز نیروهای سپاه در منطقه "تلبادی" واقع در ۳۵ متری زرهی و شهرک سعدی، ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و ۲ تن از فعالان سازمان را در این خانه ها دستگیر کردند. یکی از دستگیرشدگان عامل اصلی سرقت مقدار زیادی اسلحه و مهمات از پادگان هوابرد شیراز بود. از این خانه های تیمی، ۲ قبضه اسلحه ژ۳، دو قبضه کلت، ۲ عدد نارنجک، مقداری فشنگ و پول و اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۳)

همچنین در خرم آباد، ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشف شد و ۲ تن از فعالان سازمان که در چندین عملیات نظامی ازقبیل ترور و تخریب شرکت داشتند، دستگیر شدند.(۴)

۱- همان، صص ۱۴ - ۱۲ ضمیمه، رادیو ایران، ۱۵/۸/۱۳۶۰.

۲- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۱، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از اطلاعیه پانزدهم آبان ماه روابط عمومی سپاه پاسداران.

۳- سند شماره ۸۰۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۹ به اطلاعات مرکز، ۲۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۴۱۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۱، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از اطلاعیه پانزدهم آبان ماه روابط عمومی سپاه پاسداران.

آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های امروز نمازجمعه درباره حضور داوطلبانه مردم در جنگ تحمیلی سخنانی ایراد کرد. وی در سخنان خود با ذکر نمونه هایی از حضور مشتاقانه مردم در جبهه های جنگ به ستایش و قدردانی از آنان پرداخت و گفت: «یک سال و اندی از جنگ می گذرد. مردم معنای جنگ را فهمیده اند و آثار جنگ را دیده اند. شهیدها، معلول ها و خسارت ها، همه را دیده اند. دیگر چیزِ احساسی نمی تواند باشد، یعنی هرکس الآن درباره جنگ اقدامی می کند و قضاوتی کند این سخن سنجیده و منطقی است. [مسئولان] اشاره کردند که ما برای پایان دادن به جنگ نیاز به یک مقدار نیروی تازه نفس ورزیده داریم، یک چیز این جوری یکی دو هفته پیش اعلام کردند.

موجی که براثر این دعوت جامعه ما را گرفته، واقعاً باارزش است و واقعاً امیدوارکننده؛ چیزی است که اتمام حجت می کند برای هر مسئول توی این کشور که با همه وجودش در خدمت این مردم باشد. اینها مثلاً معدودی می خواستند. این قدر ازطرف جنگ دیده که داوطلب رفته بودند و برگشته بودند و آ نهایی هم که نرفته بودند و از جنگ نشنیده بودند، این قدر استقبال شده و دارد فشار می آید روی مراکز اعزام که برای ما غیرقابل قبول بوده که این همه مردم آماده جنگ باشند و این مردم کی اند؟! دشمنان ما اصلاً این حرف ها را نمی گویند و جزء اخبار دنیا نمی آورند. من شخصاً روزانه ده ها مورد مراجعه دارم ازطرف ائمه جمعه، سپاه، بسیج و مسئولان سطح بالا که به مردم بگویید این قدر به ما فشار نیاورید، ما به اندازه ای که نیرو لازم داریم، خودمان رفته رفته از میان شما می بریم. یکی از دوستان دیشب آمده بود و می گفت، بچه ها دیگر حاضر نیستند به مدرسه بروند، این قدر فشار آورده اند، به ما می گویند که حالا که اجازه داده اند، چرا نمی گذارید ما برویم. در تبریز وقتی که آیت الله مشکینی اعلام کردند و امکانات اعزام کننده ها نیز محدود بود، مردم با بیل و داس و چکش آمده اند دم پادگان و می گویند که ما را ببرید آنجا که لااقل سنگر بکنیم، اگر تفنگ ندارید، ما می آییم آنجا کارهای پشت جبهه را می کنیم، گریه می کنند که چرا نمی برید. مسئولان سپاه می گفتند که مثلاً ما فلان تعداد را لازم داشتیم،

اما بیش از چند برابر آن تعداد، با فشار پشت درب سپاه اند. کسانی که یک بار رفته و جنگ هم کرده اند و وظیفه شان را هم انجام داده اند، صدمه جنگ را هم دیده اند و الآن این جوری استقبال می کنند. خداوند به شما مردم و به شما جوانان و به شما فداکارها و به شما کسانی که دین خدا و انقلاب را بر جان خودتان ترجیح می دهید، خیر بدهد و خداوند بر شما رحمتش را بفرستد که فرستاده، شما قلب امام زمان را شاد می کنید، شما به رهبر روح می دهید، شما به مسئولان روح می دهید و شما می شکنید روحیه دشمنان را با این حرکت هایتان و با این فداکاری هایتان. شما با این ملت [روبه رو] هستید. ... خداوند بر جبین این مردم نوشته که انقلابشان پیروز است و بر جبین این انقلاب هم نوشته که باید به خاطر این مردم پیروز بشود و می شود.»

آقای هاشمی سپس به بحث سازندگی کشور اشاره کرد و گفت: «ما به خاطر این پشتیبانی که از مردم احساس می کنیم و به خاطر تسلطی که بر جبهه های جنگ داریم، ان شاءالله به همین زودی آثارش را خواهیم دید. امیدواریم که از همین حالا آماده شویم برای کارهای بسیار مهم دوران سازندگی این کشور. و من به شما بشارت بدهم که شورای عالی اقتصاد با همین تشخیص شروع به برنامه ریزی کرده و برنامه های درازمدت درجهت تولید، درجهت توزیع، درجهت کشاورزی و صنعت و درجهت مصرف به مناسبت طرح های وسیع و همه جانبه تهیه شود. خطوط اقتصادی ما روشن بشود، خطوط حدود فعالیت های بخش خصوصی و سرمایه های شخصی روشن بشود و بخش تعاونی روشن بشود و مردم تکلیف خودشان را بدانند در سازندگی کشور، به کار بگمارند و بتوانند راهی که انقلاب اسلامی در پیش رویشان می گذارد از آن راه استفاده کنند و با بشارتی که نخست وزیرمان در حرف های یکی دو روز پیششان می گفتند، من هم تکرار کنم، از مجموعه گزارشات و برخوردها این جوری به دست می آید که نیروهای متخصص و تکنوکرات کم کم توجه کرده اند که اگر بخواهند خدمت کنند فقط در بستر انقلاب اسلامی و در همراهی با خط امام می توانند کار کنند و از این طرف هم من به آنها این بشارت را می دهم که مسئولان کشور هم به این نتیجه رسیده اند که بدون حضور شما نیروهای متخصص و نیروهای انسانی و کسانی که حاضرند مخلصانه به این کشور و انقلاب و مردم خدمت بکنید، کارها به پایان نمی رسد. بنابراین، بنده هم از تریبون نمازجمعه روز تاسوعای امام حسین از همین جا اعلام می کنم که مسئولان دولتی، طراحان، برنامه وبودجه، برنامه ای درست کنند که مردم احساس اعتماد کنند، آینده شان روشن بشود، بخش خصوصی بتواند و بداند کجا کار می کند و کجا می تواند کار بکند و به شما نیروی انسانی تحصیل کرده و دوره دیده و مجرب اطلاع می دهم، ما امیدواریم و مطمئنیم با کم شدن شر دشمنان داخلی و خارجی و گذراندن دوره های پرالتهاب انقلاب و معین شدن مسئولیت ها و تثبیت ارگان ها و توجه دولت ها و کشورهای خارجی به اینکه این دولت و این انقلاب ماندنی است، ما بتوانیم سال آینده را و از این به بعد را دوره های سازندگی و نظام برای جمهوری اسلامی در پیش داشته باشیم.»(۱)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۷.

۱

یک دادگاه انگلیسی در لندن در پایان محاکمه ۲۲ تن از حمله کنندگان به کنسولگری ایران در لندن، ۱۸ تن از آنان را فقط به پرداخت ۱۳۰ پوند جریمه نقدی و ۲۸ روز حبس تعلیقی به مدت دو سال محکوم کرد.(۱)

گفتنی است که این افراد از اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بودند که در ۱۶ شهریور ۱۳۶۰ به کنسولگری ایران در لندن حمله کردند و آسیب هایی به آنجا وارد آوردند. مهاجمان همچنین با کارکنان کنسولگری درگیر شدند که درنتیجه آن، ۱۰ تن زخمی شدند. ماجرا پس از اشغال چندساعته ساختمان کنسولگری و حضور دیرهنگام پلیس و دستگیری تعدادی از آنان پایان یافت.(۲)

۲

درپی سفر رئیس شرکت ملی پتروشیمی ایران به توکیو و گفت وگوی وی با مقامات ژاپنی و شرکت میتسوئی، اخباری که امروز منتشر شد حاکی از ناموفق بودن طرف ایرانی در مجاب کردن شرکت ژاپنی برای ادامه کار پروژه ۶/۳ میلیارد دلاری است.

به گزارش خبرگزاری رویتر از توکیو: «مقامات دولتی ژاپن امروز اعلام کردند، درخواست دولت ایران درزمینه تحت فشار قراردادن یک شرکت ژاپنی برای تکمیل پروژه پتروشیمی بندر [امام] خمینی، توسط دولت ژاپن رد شده است.

شرکت ژاپنی میتسوئی اعلام کرده است که چنانچه تا اواسط ماه دسامبر آینده، ایران با پیشنهاد این شرکت درمورد ادامه اجرای این طرح با سرمایه ایران موافقت نکند، از اجرای این پروژه سر باز خواهد زد.

مصطفی طاهری رئیس شرکت ملی پتروشیمی ایران در مذاکراتی که اخیراً با مقامات شرکت میتسوئی داشت، موفق نشد این شرکت را به ادامه اجرای این پروژه ترغیب کند. رئیس شرکت پتروشیمی ایران درپی عدم موافقت در اجرای این امر، از وزارت صنایع و تجارت ژاپن خواست شرکت میتسوئی را برای انجام این پروژه تحت فشار قرار دهد. مسئول تعیین سیاست های بازرگانی وزارت صنایع و تجارت ژاپن به مصطفی طاهری گفته است: "دولت ژاپن در امور بخش خصوصی دخالت نخواهد کرد و نمی تواند شرکت میتسوئی را به انجام این پروژه مجبور سازد." در ماه آوریل گذشته، شرکت میتسوئی اعلام کرد که در اجرای این پروژه سرمایه گذاری بیشتری نخواهد کرد و درصورت انجام سرمایه گذاری توسط دولت ایران، حاضر به ادامه فعالیت دراین زمینه خواهد بود.

مصطفی طاهری، رئیس شرکت ملی پتروشیمی ایران، روز گذشته در یک مصاحبه مطبوعاتی گفت: "چنانچه شرکت میتسوئی به طور یک جانبه از اجرای پروژه پتروشیمی بندر [امام] خمینی سر باز زند، بین دو کشور مشکلات زیادی بروز خواهد کرد."

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۹، لندن - خبرگزاری پارس، ۱۵/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۱، لندن - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.
۲- مشروح این ماجرا در کتاب روزشمار جنگ، جلد پانزدهم درج شده است.

طاهری افزود: "ایران از شرکای ژاپنی خواسته است که برای ادامه مذاکره درزمینه اجرای این پروژه از ایران دیدار کنند. تاناکا وزیر صنایع و تجارت ژاپن نیز امروز طی مصاحبه ای گفت: "دولت ژاپن در انتظار نتایج مذاکرات دولت ایران و مقامات شرکت میتسوئی است." دولت ژاپن در اجرای طرح پتروشیمی بندر [امام] خمینی به شرکت میتسوئی کمک مالی داده است، لکن در مذاکرات ایران و میتسوئی مقامات ژاپنی حضور ندارند.»(۱)

ضمیمه اول گزارش۳۶۷: بیانیه روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب درخصوص حمله وسیع گروه های مسلح غیرقانونی به شهر بوکان و کشتار گسترده مردم

در بیانیه روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور آمده است: «امت قهرمان و شهیدپرور ایران، در درگیری هایی که از ساعت چهار بعدازظهر امروز در بوکان بین رزمندگان اسلام و عناصر ضدانقلاب دمکرات و کومه له و گروهک منافقین به وقوع پیوست، این اشرار چهره کثیف و ددمنشانه و خونخوار خود را به مردم مستضعف کرد بیش ازپیش نشان دادند، چراکه ده ها تن از زنان و مردان و کودکان بی گناه شهر بوکان را در قهوه خانه ها و خیابان ها و جلو نانوایی ها و دیگر اماکن عمومی به رگبار بسته و قتل عام وحشیانه ای انجام دادند. این درگیری و قتل عام، که از ساعت چهار بعدازظهر شروع شده بود، با شجاعت و ایثار برادران سپاهی، ارتشی، ژاندارمری، بسیج و شهربانی خنثی [شد] و ده ها تن از عناصر کافر دمکرات و کومه له کشته و زخمی شدند که جنازه بسیاری از آنها در خیابان ها و کوچه ها به چشم می خورد و هم اکنون سربازان امام زمان تمامی شهر را در کنترل و محاصره خود دارند و تمامی راه های ورود و خروج تحت نظر است و پاک سازی شهر، خانه به خانه ادامه دارد.»(۲)

ضمیمه دوم گزارش۳۶۷: گفت وگوی کیهان با یکی از مسئولان روابط عمومی سپاه پاسداران درخصوص وضعیت شهر بوکان و آمار صحیح تلفات اقدامات ضدانقلاب

بخش هایی از مصاحبه کیهان بدین شرح است:

«خبرنگار ما گفت وگوی کوتاهی با یکی از مسئولین روابط عمومی سپاه پاسداران کردستان که به تازگی از بوکان بازگشته انجام داده است. وی می گوید: "بعد از دفع حمله اخیر ضدانقلاب به بوکان، شهر در آرامش کامل به سر می برد و ارگان ها و مراکز دولتی درحالی که تنها یک ماه از آزادی شهر جنگ زده بوکان می گذرد، مشغول به کار شده و بخشدار جدید نیز برای بررسی وضع منطقه وارد شهر شده است." وی افزود: "در پخش خبر مربوط به درگیری اخیر بوکان قدری غلو شده است. در این درگیری تنها ۱۰ تن از مردم و برادران سپاه شهید شدند که ۲ تن از آنان در حین انتقال به بیمارستان به شهادت رسیدند." وی در پایان گفت: "این یورش ضدانقلاب نتوانست خللی در اراده مردم این شهر وارد آورد و می توان گفت که روحیه مردم بوکان تحسین برانگیز است و مردم از عدم سلطه نیروهای ضدانقلاب، که حتی به بیمارستان شهر هم رحم نکرده و بیش از ۲۰ میلیون تومان وسایل آن را به غارت بردند، با خوشحالی و روحیه انقلابی استقبال می کنند و همبستگی خود را با نیروهای سپاه و ارتش هرچه بیشتر استحکام می بخشند."»(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۸، توکیو- خبرگزاری رویتر، ۱۵/۸/۱۳۶۰.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۲، ۱۶/۸/۱۳۶۰، صص ۱۶ - ۱۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب کشور.
۳- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه.

روزشمار جنگ شنبه ۱۶ آبان ۱۳۶۰ ۱۰ محرم ۱۴۰۲ ۷ نوامبر ۱۹۸۱

۱

برای آماده سازی مقدمات اجرای عملیاتی با هدف آزادسازی بستان، پس از بررسی ها ی اولیه، کار احداث جاده ای شنی از بین تپه ها ی غیرقابل عبور رملی غرب تپه ها ی "الله اکبر" (شمال شهر بستان) تا تنگه "چزابه" از امروز آغاز شد.(۱)

در شمال شهر بستان، زمین های رملی (از جنس ماسه بادی) از مجاورت ارتفاعات الله اکبر تا تنگه چزابه امتداد یافته و دشمن به دلیل عمق زیاد این منطقه - که به حدود ۲۰ کیلومتر می رسید و حتی عبور نفرات پیاده از آن به سختی امکان پذیر بود - با خیال آسوده، جناح نیروهای خود را به رمل ها متکی کرده و عمق منطقه، توپخانه و مرکز فرماندهی و مهندسی خود را در حاشیه آن قرار داده و فقط برای رعایت احتیاط، منتهی الیه مناطق رملی به سمت نیروهای خود را با سیم خاردار و مین مسلح کرده بود.

از آنجایی که عبور از منطقه رملی برای دستیابی به عمق منطقه و عقبه دشمن در شمال بستان و تنگه چزابه به عنوان تلاش اصلی عملیات به صورت پیاده - زرهی پیش بینی شده بود، برای عبور وسایل زرهی، نیاز به احداث جاده بود. به همین دلیل و براساس شناسایی ها ی صورت گرفته از منطقه، این مأموریت به جهاد سازندگی خراسان واگذار شد.

جهاد خراسان که قبل از این درحال احداث جاده ای در شرق این منطقه با هدف انتقال توپخانه ارتش از مسیر تپه ها ی الله اکبر در شرق مناطق رملی موسوم به جاده الله اکبر بود و با زمین منطقه نیز آشنایی داشت، مأموریت احداث ادامه این جاده به درون مناطق رملی را برعهده گرفت. برای

۱- به نوشته غلامعلی رشید، راهکار اجرای عملیات در چزابه و احداث این جاده از ابتکارات حسن باقری بود که با یک گروه شناسایی به سرپرستی سیدعلی حسینی از نیروهای سپاه پاسداران خراسان پیگیری شد. نتایج این شناسایی به ارائه طرحی ازسوی کارگروه عملیاتی سپاه برای اجرای مانور احاطه ای در منطقه چزابه و دستیابی به عقبه های دشمن انجامید. درباره این موضوع مطالبی به نقل از غلامعلی رشید در ضمیمه اول این گزارش درج شده است.

بررسی مقدمات اجرای کار، گروهی به سرپرستی سیدعلی حسینی، از نیروهای اطلاعات ستاد عملیات جنوب سپاه پاسداران، عملیات شناسایی را از کنار رودخانه کرخه شروع کرده، همه تپه ها ی رملی تا اطراف تنگه چزابه را بررسی و مسیر نهایی جاده را مشخص کردند.(۱)-(۲)

۱

نیروی هوایی ارتش عراق امروز با تشدید و افزایش حملات هوایی خود، مناطقی را در اهواز، آبادان و سوسنگرد بمباران کرد. در غرب و شمال غرب کشور نیز توپخانه های عراق به آتشباری خود ادامه دادند و چندین گلوله به شهرهای پیرانشهر و اطراف شهر پاوه شلیک کردند. جنگنده های نیروی هوایی هم در مقابله با هواپیماهای عراقی موفق به سرنگونی ۴ فروند از آنان شدند.

در جبهه های جنوب، از ساعت ۱۰:۰۰ تا ۱۳:۳۰ امروز، چند فروند هواپیمای عراقی به حریم هوایی منطقه اهواز، آبادان و سوسنگرد تجاوز کردند. در منطقه عمومی اهواز، جنگنده های عراقی با واکنش به موقع هواپیماهای شکاری نیروی هوایی موفق به اجرای عملیات نشدند و فقط تعدادی از بمب ها ی خوشه ای خود را در حوالی شهر اهواز در مسیر اندیمشک فروریختند که تلفاتی به بار نیاورد. یک هواپیما نیز با تیربار خود اقدام به شلیک در اهواز کرد که به زخمی شدن یکی از شهروندان اهوازی انجامید.

در آبادان نیز هواپیماهای عراقی مقارن ظهر عاشورا درحالی که مردم درحال عزاداری بودند، چند بمب به شهر پرتاب کردند که خساراتی به بار آورد، اما تلفات جانی نداشت.

روزنامه کیهان به نقل از یک منبع موثق نظامی اعلام کرد که جنگنده ها ی نیروی هوایی موفق شدند در حمله هواپیماهای عراق، ۴ فروند از آنها را در ساعات ۱۰، ۱۲:۱۰، ۱۳ و ۱۳:۳۰ سرنگون کنند.

ستاد مشترک ارتش نیز در نامه ای با اعلام سقوط ۴ فروند از هواپیماهای عراقی، محل سقوط آنها را در منطقه اهواز و جاده آبادان - ماهشهر اعلام کرد.

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران همچنین در نامه ای به نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ضمن اعلام مختصات مناطقی که ممکن است هواپیماهای عراقی در آنجا سقوط کرده باشند، اعلام کرد که به منظور جمع آوری قطعات هواپیماهای دشمن، منطقه موردنظر کنترل و حفاظت شود.(۳)

براساس گزارش نوبه ای لشکر۱۶ قزوین - که در منطقه عمومی سوسنگرد مستقر است - امروز جنگنده های عراقی در ۵ نوبت اقدام به بمباران شهر و منطقه عمومی سوسنگرد کردند که این امر از حساسیت دشمن به این محور حکایت می کند. بنا به گزارش رادارهای مستقر در بهبهان، بوشهر،

۱- درباره احداث این جاده که بعدها به جاده پیروزی معروف شد، به ضمیمه دوم این گزارش مراجعه شود.
۲- عیسی سلمانی لطف آبادی، سعدی زرینی و محمد جلالی شم آبادی، جهاد سازندگی خراسان در دفاع مقدس، عملیات ها ی مهندسی رزمی، جلد ۶، انتشارات سلمان، ۱۳۸۵، ص۶۵؛ و- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد دوم، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۱۹۵.
۳- سند شماره ۸۰۲۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (عملیات) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، آبادان - خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰؛ روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از اطلاعیه ۶۹۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۹، پاریس - فرانس پرس، ۱۷/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۲، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۱، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۱۰۸۰۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (م ۱۳۲) به نزاجا (مد - اطلاعات)، ۲۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

اهواز، مارون، امیدیه و دزفول، امروز ۳۹ فروند جنگنده عراقی وارد حریم هوایی ایران شدند.(۱)

در محور شمال غرب، توپخانه ها ی ارتش عراق منطقه تمرچین پیرانشهر را گلوله باران کردند که براثر اصابت گلوله ها و ترکش ها، یک خانه ویران شد و ۴ تن از اهالی بومی نیز زخمی شدند.(۲)چندین گلوله توپ دشمن نیز به اطراف شهر پاوه برخورد کرد که خساراتی به همراه نداشت.(۳)

۱

وضعیت داخلی عراق روزبه روز وخیم تر می شود و نیروهای مخالف این کشور نیز حملات خود را به ارتش عراق افزایش داده اند. امروز همچنین تعدادی از مردم عراق مجبور به ترک این کشور شدند و دو نظامی عراقی نیز از محور پیرانشهر خود را تسلیم نیروهای خودی کردند.

بنا به اعلام روابط عمومی سپاه، نیروهای مخالف مسلمان عراقی به یک خودرو ارتش عراق حمله کرده و ۳ تن از سرنشینان آن را زخمی کردند.(۴)همچنین به نوشته روزنامه کیهان، معارضین مسلمان عراقی به پاسگاه شانه دری عراق حمله کرده و خسارت ها یی به آن وارد آوردند. این روزنامه همچنین افزوده است که درپی پخش اعلامیه ای ازطرف دولت عراق درباره علت اخراج شیعیان این کشور، بین افراد بعثی و عده ای از شیعیان درگیری رخ داد که درنتیجه آن ۸ تن از مأموران امنیتی عراق کشته شدند.(۵)

علاوه براین، به نوشته روزنامه اطلاعات، رژیم صدام بیش از ۱۲۰۰ تن از مردم بی دفاع عراق را که اکثر آنان را کودکان و زنان تشکیل می دهند، از عراق بیرون کرد. این عده پس از عبور از گردنو و کانی رش (منطقه عمومی ازگله کرمانشاه) رهسپار قلقله و خانه شور شدند. رژیم عراق تعدادی از این زنان و مردان را ۳ تا ۹ ماه زندانی کرده بود. در جریان این کوچ اجباری، ۸ تن از این افراد روی مین رفتند و ۳ تن از آنان کشته و بقیه مجروح شدند. این روزنامه می افزاید: به محض گزارش این خبر به استانداری کرمانشاه، یک ستاد هماهنگی از نمایندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران، استانداری، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، جهاد سازندگی و بنیاد امور جنگ زدگان به منظور اجرای عملیات امداد تشکیل شد.(۶)

در محور پیرانشهر نیز دو نظامی و دو غیرنظامی عراقی ازطریق ارتفاعات قمطره وارد خاک ایران شدند و از نیروهای ایران درخواست پناهندگی کردند.(۷)

۲

رادیو صدای کردستان در گفتاری، درباره عملیات بوکان و تیرباران کردن ۶ تن از نیروهای نظامی ایران مطالبی بیان کرد و مدعی شد بیش از ۱۰۰ تن از نیروهای خودی در درگیری ها ی اخیر کشته شده اند. سازمان روحانیت اهل سنت کردستان نیز ضمن محکوم کردن اقدام حزب دمکرات، گروه کومه له و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در کشتار مردم بوکان، این ضایعه را به مردم این شهر تسلیت گفت.

۱- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول ۱۳۸۸، صص ۳۸۴ و ۳۹۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از ستاد خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۳- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۴- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۶- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

رادیو صـدای کردسـتان اعلام کرد: «مردم بوکان بار دیگر مشاهـده کردند که پیش مرگان حزب دمکرات کردستان سـنگر را خالی نمی کنند و جان فدای راستین خلقشان هستند. از کشته شدگان دشمن ۶ تن ... در مقابل چشم ها ی مردم اعدام انقلابی شدنـد. در این جنگ نابرابر، گذشـته از به هلاکت رسـیدن بیش از یک صـد تن از مزدوران رژیم، سـربازی به نام محمـد آذر اهل پیران به اسارت درآمـد و ۲ قبضه تفنگ ژ۳ نیز به دست پیش مرگـان افتاد. همچنین در این حملات دلیرانه، یکی از پیش مرگان رزمنده به نام شهاب سلیمانی به شهادت رسید.»(۱)

ایـن رادیـو اضـافه کرد کـه در چنـد روز گذشـته، حزب دمکرات کردسـتان ۴۳ تـن از پاسـداران را اعـدام انقلابـی کرده است.(۲)-(۳)

آسوشـیتدپرس دو روز پس از فروکش کردن بحران ایجادشـده در بوکان، به نقل از یک شـهروند تهرانی (!) به پیروزی ها یی که گروه های مسلح غیرقانونی به دست آورده انـد اشاره کرد. این خبرگزاری گزارش داد: یکی از ساکنان شـهر تهران امروز گفت: این افراد که در مناطق شمال غربی ایران با نیروهای دولتی درحال نبرد می باشند، ادعا کرده اند که جهت تسخیر بوکان به پیشـرفت ها ی چشـمگیری دست یافته انـد. به گفته این شـهروند تهرانی - که آسوشـیتدپرس از ذکر نامش خودداری کرده است - این ادعا در اعلامیه ای که کردهای طالب خودمختاری انتشار داده انـد، بیان شـده است و یک رادیوی غیرقانونی - که به رادیو دمکرات هـا موسوم است و به نظر می رسـد که از ارتفاعات شـهر مهاباد واقع در شـمال غربی ایران مبادرت به اجرای برنامه می کند - آن را پخش کرده است. این شهروند تهرانی در یک تماس تلفنی با بیروت گفت: کردها گزارش های دولت را مبنی بر پیروزی نیروهای دولتی در این مناطق رد کرده اند.(۴)

به گفته شاهـدان عینی، در حمله اخیر افراد حزب دمکرات به شـهر بوکان، افراد این حزب، تعـدادی از مردان، زنان و کودکان کرد را در خیابان های این شـهر به رگبار بسـتند. درپی این حادثه، سازمان روحانیت کردسـتان در اطلاعیه ای، ضـمن محکوم کردن ایـن اقـدام، ایـن ضـایعه بزرگ را به مردم این شـهر تسـلیت گفت. در این اطلاعیه آمـده است: ملت مسـلمان و قهرمـان کردسـتان، بار دیگر همه دیـدیم که چگونه گروهک های جنایتکار و مردم فریب دمکرات، کومه له و منافقین - این مزدوران امریکـا - دست ناپاکشـان به خون زنـان و مردان بی دفاع بوکان آلوده شـد و دیـدیم که چگونه این ناجوانمردان دون صـفت، مردم بی دفاع کرد را به گلوله بستند.

این مزدوران با این جنایت هولناک نمی توانند مردم قهرمان کردستان را از راه اسلام و راه انقلاب بزرگ اسلامی بازدارند.

آنهـا بـا ایـن عمـل ننگیـن خـود، چهره مزدوران خـویش را بیش ازپیش آشـکار کرده و خـوی ددمنش و ضـدانسانی خـود را نمایاندند. ما روحانیت اهل تسـنن سازمان روحانیت کردسـتان به مردم غیور بوکان این ضایعه بزرگ را تسلیت عرض کرده و صبر و شـکیبایی آنان را از خداونـد بزرگ خواهانیم و امیدواریم روزی برسد که کردستان عزیز از وجود پلید این دیوصـفتان پاک شود.(۵)

۱- همان، ص۷ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

۲- افراد اعدام شده جزء گروگان هایی بودند که در اختیار حزب دمکرات قرار داشتند.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۱، ۱۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، رادیو صدای کردستان.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳ ، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۰، بیروت - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

۵- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۱

فرمانـدار میانـدوآب و سـرپرست بخشـداری بوکـان در گفت وگوی اختصاصـی بـا خبرنگار خبرگزاری پارس درباره مواضع عزالدین حسینی و آخرین وضعیت امنیتی شهر بوکان و مناطق اطراف این شهر مطالبی بیان کرد.

وی گفت: عزالـدین حسـینی هم اکنون به عنوان رئیس دادگاه گروهک کومه له در منطقه می باشـد. وی در دیـدار با یکی از روحـانیون اهـل تسـنن که ازطرف مـا برای گفت وگو درمورد احتمال مبادله گروگان ها به نزد وی رفته بود، گفته است تو به دلیـل همکـاری بـا جمهوری اسـلامی کـافر هسـتی و از دین و قومیت خود چشم پوشـیده ای و اگر در لبـاس روحـانیت و کُرد نبودی سـزایت اعـدام بود. سـرپرست بخشـداری بوکان در قسـمت دیگری از این مصاحبه گفت: در روسـتاهای اطراف بوکان هنوز اوضاع به حال عادی باز نگشته و با اینکه ما برای مرتفع ساختن کمبود روستاییان درزمینه سوخت و ارزاق اعلام آمادگی کرده ایم، مراجعات اندکی دراین باره صورت گرفته است.(۱)

۲

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی امروز در شـمال غرب کشور دست به اقداماتی زدند که براثر آن ۴ تن از نیروهای نظامی و مردم شـهید، ۱۲ تـن زخمی و ۱۲ تن به اسـارت گرفته شدنـد. از سوی دیگر، نیروهـای خودی عملیات هایی به منظور پـاک سـازی روسـتاهای منطقه هشتیان در شـمال غربی ارومیه انجام دادنـد که در یکی از این عملیات ها نیز ۴ تن از نیروهای خودی شهید و ۲ تن زخمی شدند. از افراد ضد انقلاب نیز ۱۰ تن کشته یا زخمی شدند.

در جنوب شـهر سنندج، افراد حزب دمکرات ۱۲ تن از نیروهای خودی را خلع سـلاح کرده، به اسارت بردند. به گزارش سـتاد منطقه۷ سپاه پاسداران، افراد پاسـگاه در منطقه آبیدر سـنندج مشغول استراحت بودند که ۳ تن از افراد نفـوذی حزب دمکرات که در آن شب وظیفه نگهبانی و سـرنگهبانی را داشـتند، با اسـتفاده از فرصت، اسـلحه ها ی افراد داخل پاسـگاه را جمع آوری کرده، سـپس افراد حزب را - کـه از قبـل بـا آنـان هماهنـگ کرده بودنـد - برای اقـدام نهـایی فراخواندنـد. افراد حزب نیز با بیـدارکردن افراد پاسـگاه همه آنان را به اسارت بردند. افراد حزب دمکرات هنگام انتقال گروگان ها به محل موردنظر خود، ۲ تن از آنان را به شهادت رساندند. ۸ تن از گروگان ها، پیش مرگ کرد مسلمان و ۴ تن از آنان نیز پاسدار و بسیجی بودند. در این واقعه، ۱۵ قبضه انواع اسلحه، مقداری نارنجک و سایر مهمات به غنیمت نیروهای مهاجم درآمد.(۲)

در اقدام دیگری، افراد وابسـته به گروه های مسـلح غیرقانونی پایگاه ها ی نیروهای خودی را در اطراف سـردشت هدف گلوله ها ی توپ قرار دادند که در این حملات، یک تن از پاسداران شهید و یک تن نیز زخمی شد.(۳)

افراد ضدانقلاب در داخل شـهر سـردشت نیز نارنجکی را به سـمت افرادی که به مناسبت عاشورای حسینی درحال عزاداری در خیابان بودند، پرتاب کردند که براثر آن ۵ تن از مردم شهر زخمی شدند.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۶/۸/۱۳۶۰.
۲- سند شماره ۸۰۲۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به نقل از رادیو صدای کردستان به استانداری کردستان، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۴۱۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از فرمانده سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به فرمانده سپاه مرکز، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.
۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۳، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۸، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، سنندج - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

در ارومیه هم افراد مهاجم وابسته به گروه های ضدانقلاب هنگامی که نیروهای نظامی به همراه مردم در خیابان امام خمینی مشغول عزاداری بودند، نارنجکی به سوی عزاداران حسینی پرتاب کردند که به جراحت دو غیرنظامی و یک سرباز انجامید.(۱)

در اشنویه، عناصر گروه کومه له یک بمب ساعتی را در منزل یکی از افراد مسلمان این شهر کار گذاشتند که این بمب در ساعت ۲۱:۰۰ منفجر شد و ۳ تن ازجمله صاحب خانه زخمی شدند.(۲)

در شهر سنندج نیز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک بمب ساعتی را در چهارراه مردوخ کار گذاشتند. این بمب در ساعت ۲۰:۴۵ با صدای مهیبی منفجر شد و خسارت های جزئی به بار آورد.(۳)

در بانه، افراد مسلح غیرقانونی نارنجکی را به خیابان بیمارستان این شهر پرتاب کردند که تلفاتی نداشت.(۴)

در حوالی روستای قوچان در ۱۶ کیلومتری جنوب بوکان، یکی از نیروهای پایگاه این روستا روی مینی که افراد وابسته به گروه ها ی مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند رفت و براثر شدت انفجار مین به شهادت رسید.(۵)

امروز همچنین نیروهای سپاه روستاهای منطقه هشتیان را در شمال غربی ارومیه پاک سازی کردند که در یک مورد به درگیری انجامید و درنتیجه آن ۳ تن از نیروهای سپاه و یک تن از نیروهای جوانمرد ژاندارمری شهید و ۲ تن از پاسداران زخمی شدند. از نیروهای مسلح غیرقانونی نیز ۱۰ تن کشته یا زخمی شدند.(۶)

۱

به دنبال اقدام خبرگزاری رویتر در علنی کردن پیوستن حزب دمکرات کردستان ایران به شورای ملی مقاومت، امروز رادیو صدای کردستان که به نوعی سخنگوی تبلیغاتی و سیاسی این حزب است، به نقل از دفتر سیاسی حزب دمکرات در اقدامی تقریباً منفعلانه، به ناچار، متنی را قرائت کرد که حاکی از این پیوند سیاسی بود. دفتر سیاسی حزب بیان چگونگی به توافق رسیدن برسر این موضوع را به چند روز آینده موکول کرد. این رادیو در گفتار دیگری از سران اتحاد جماهیر شوروی خواست تا به حزب دمکرات برای دست یافتن به خودمختاری کمک کند. در این بیانیه آمده است:

«هموطنان گرامی، خلق های شرافتمند ایران و مردم رزمنده کردستان، همچنان که انتظار می رفت، پس از مذاکرات سازنده، نمایندگان حزب دمکرات ایران و سازمان مجاهدین خلق بر سر اصول کلی همکاری توافق کردند و حزب ما رسماً به شورای ملی مقاومت برای استقلال و آزادی جمهوری دمکراتیک اسلامی پیوست.»

در این بیانیه همچنین ذکر شده است که نامه مسعود رجوی، مسئول شورای ملی مقاومت، که برای عبدالرحمن قاسملو، دبیرکل حزب، نوشته شده و همچنین پاسخ این نامه پخش

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱، ارومیه.

۲- همان، ص۴، سنندج - خبرگزاری پارس به نقل از منابع موثق در لشکر۲۸ کردستان؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۲، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳، اشنویه؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۳، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، سنندج - واحد مرکزی خبر؛ و- سند شماره۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۴- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۵- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.

۶- سند شماره ۵۴۱۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۵ (تبریز) به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ارومیه به فرماندهی منطقه۵ و تهران، ۱۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱، ارومیه.

خواهد شد.(۱) و این اتحاد، پیروزی بزرگی برای حزب، مردم کردستان، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و همه انقلابیون و خلق ها ی سراسر ایران است. این اتحاد زمینه سرنگونی حکومت امام خمینی را بهتر آماده می کند و دولت موقت جمهوری دمکراتیک اسلامی برنامه سیاسی روشنی پیشنهاد خواهد کرد که جواب گوی خواسته های کنونی توده ها ی میلیونی مردم ایران باشد. در ادامه این بیانیه آمده است: «هموطنان گرامی، دفتر سیاسی خوشوقت است که وصول به این توافق را به خلق کُرد و همه خلق ها ی ایران مژده بدهد و به اطلاع می رساند که در عرض چند روز آینده، کیفیت این توافق مفصلاً به آگاهی مردم خواهد رسید.»(۲)

رادیو صدای کردستان همچنین در گفتاری با استناد به قانون اساسی شوروی مبنی بر حق خودمختاری اقوام در آن کشور از سران شوروی خواست تا برای تحقق خودمختاری در کردستان به این حزب کمک کند. به گزارش این رادیو: «یکی از بزرگ ترین وظایف کشور اتحاد جماهیر شوروی حمایت از خلق ها ی تحت ستم جهان دربرابر ظلم و ستم ممالک امپریالیستی و ارتجاعی و ملل صاحب قدرت و غالب است. براین اساس، خلق کُرد و حزب پیشرو آن در کردستان همیشه کشورهای سوسیالیستی را پشتیبان راستین خود دانسته و انتظار داشتند که در شرایط تاریخی به هنگام تهاجم وحشیانه دشمن براساس وظایف لنینیستی خود به کمک آن بشتابند و از نیروی لایزال خود جهت رهایی این خلق تحت ستم استفاده نمایند.» در این گزارش تأکید شده است: اکنون که ایران تحت تسلط رژیمی قرار گرفته که روزبه روز نابودی آن را تهدید می کند و خلق کُرد نیز نزدیک به سه سال است دچار یک جنگ نابرابر و تحمیلی شده، وظیفه دوستان راستین خلق ها ی تحت ستم، به ویژه کشورهای سوسیالیستی است که از خلق ها ی تحت ستم ایران دفاع کنند.(۳)

۱

در رویارویی نیروهای امنیتی و گروه های مسلح برانداز در شهرهای رضوان شهر، تهران و جنگل های گرگان، تعدادی از افراد وابسته به این گروه ها کشته یا دستگیر شدند.

در ساعت ۲۱:۰۰، یک خودرو حامل ۳ تن از نیروهای سپاه که از کارخانه صنایع چوب و کاغذ چوکا عازم بندر انزلی بود، در حوالی روستای پونل در غرب رضوانشهر، هدف حمله یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قرار گرفت. در این اقدام، یک تن از پاسداران شهید و یک تن نیز به طور سطحی زخمی شد.(۴)

۱- اینکه چرا باوجود توافق نهایی حزب دمکرات با شورای ملی مقاومت در ۵ آبان ۱۳۶۰، موضوع تا ۱۵ آبان ۱۳۶۰ مسکوت مانده بود و دفتر سیاسی حزب یک روز پس از اعلام این همبستگی در خبرگزاری رویتر، به ناچار و به طور دستپاچه به این اقدامات دست زد، مشخص نیست.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲ ، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۲۱ - ۲۰.

۴- سند شماره ۵۴۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۳ ستاد به فرماندهی ستاد مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳ ، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، رشت - خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰،ص۲، رشت - واحد مرکزی خبر به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انزلی.

امروز همچنین ۶ تن از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ازجمله کاندیدای این سازمان از شهر اهواز در دور اول انتخابات مجلس شورای اسلامی، در تهران دستگیر شدند. در بازرسی منزل این شخص - که از اعضای کادر مرکزی این سازمان بود - تعدادی نقشه و کروکی منازل افراد حزب اللّهی و برخی مسئولان مملکتی کشف شد.(۱)

در خیابان آزادی تهران، ۵ تن از افراد فعال و تحت تعقیب سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند. این عده در یکی از شهرهای شمال فعال بوده و به تهران گریخته بودند. از دستگیرشدگان مقادیری اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۲)

دراین حال، کمیته منطقه۱۲ تهران اعلام کرد: گروه ضربت این کمیته در ماه گذشته ۱۱۰ تن از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کرده است که از آنان هزاران تیر فشنگ، تعدادی اسلحه ژ۳ و کلت، بی سیم دستی، نارنجک دست ساز، سه راهی و مقادیری مواد آتش زا و اسناد و مدارک دست نویس کشف شده است.(۳)

علاوه براین، نیروهای سپاه پاسداران با آگاهی از تجمع ۳۰ نفر از افراد حزب مائوئیستی رنجبران در جنگل ها ی گرگان، به تعقیب آنها پرداخته، محل تجمع آنان را در عمق جنگل های گرگان شناسایی کردند و با طرح ریزی قبلی، عملیات دستگیری این افراد را آغاز کردند. نیروهای سپاه پس از ۲۱ ساعت راه پیمایی در جنگل، در غافل گیری کامل، به محل استقرار افراد مسلح رسیدند، ولی شلیک بی موقع یکی از افراد گروه، موجب هشیاری آنان شد. اندکی پس از شلیک این تیر، درگیری میان دو طرف آغاز شد و باوجود این پیشامد، نیروهای سپاه موفق شدند ۲ تن از آنان را به هلاکت برسانند، ۲ تن را زخمی و ۳ تن را نیز دستگیر کنند. حدود ۲۰ تن از آنان نیز گریختند. مسئول سیاسی این گروه در طرح جنگل، ازجمله افراد کشته شده بود.(۴)

از مقر این حزب، ۱۵ عدد اسلحه ژ۳، مقدار فراوانی انواع فشنگ، تعدادی نارنجک جنگی، ۲ عدد بی سیم و تعداد فراوانی کیسه خواب و برخی ادوات و لوازم نظامی و وسایل زندگی در جنگل و... به دست آمد.

در بررسی ها ی انجام شده، مشخص شد که حزب رنجبران از این مکان به عنوان محل آموزش نیروهای خود استفاده می کرده است. این حزب در نظر داشت پس از اتمام دوره آموزشی این نیروها، به پادگان آموزشی ارتش - که در شهر گرگان مستقر بود - حمله کرده، آنجا را تصرف کند.(۵)

۱- روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- همان، شمال غرب تهران.

۳- همان.

۴- شایان ذکر است، م. ق. ا، مسئول حزب رنجبران استان مازندران که مسئولیت طرح جنگل این حزب را هم برعهده داشت، چندی پیش به طور اتفاقی دستگیر شده بود.

۵- سند شماره ۴۴۸۶۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد هماهنگی اطلاعات منطقه۳ به اطلاعات و بررسی ها ی

سیاسی، ۲۷/۸/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۱؛ و- سند شماره ۵۳۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۱۶/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سند شماره ۵۳۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ به ستاد مرکزی فرماندهی، ۱۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از خبرگزاری پارس از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

صـدام حسـین، رئیس جمهور عراق، در مصـاحبه ای مطبوعـاتی شـرکت کرد. خبرگزاری پـارس به نقـل از خبرگزاری فرانسـه گزارشـی از ایـن گفت وگـو منتشـر کرده کـه در آن بـه حمـایت بی قیدوشـرط از مخالفـان نظـام جمهـوری اسـلامی، کمک کشورهای حاشـیه خلیج فارس به دولت عراق، اتخاذ مواضع آشتی جویانه دولت عراق در برابر مقامات مصـری و... اشاره شده است. در این گزارش آمده است:

«صـدام حسین در مصاحبه ای با الوطن العربی [چاپ پاریس] تأکیـد کرده که کشور وی حاضـر به اهدای کمک و حمایت از هر مخـالف رژیم ایران است. وی سـپس تصـریح کرد که این کمک درجهت بهبود موقعیت مخالفین است و دربردارنـده هیچ شرطی نیست. صدام آن گاه افزود: ما همیشه معتقدیم که ضعیف شدن ایران به نفع منطقه نیست، ولی دیگر نگران وحدت این کشور نیستیم. درمورد موقعیت دنیـای عرب و بحران خاورمیانه، صـدام تأکیـد کرد که کنفرانس عربی مکان طبیعی برای اتخاذ هر قطعنـامه ای است و افزود که هیـچ گـاه علیه قطعنـامه ها ی اتخاذشـده توسط تمامی اعراب و سازمان آزادی بخش فلسـطین برنخواهد خاست.

وی سـپس به لحاظ کمک و تسـهیلات واگذارشده ازجانب کشورهای عرب خلیج فارس به عراق، سپاسـگزاری عمیق خود از این کشورها را اعلام کرد و خاطرنشان ساخت، پس از پایان جنگ، وی جزئیات این کمک ها را آشـکار خواهـد کرد. صـدام آن گاه درمورد لبنان خاطرنشان ساخت که هیـچ راه حل عربی نمی توانـد صددرصد خوب باشد و افزود: من نفوذهای داخلی و خـارجی که بر این راه حل وارد می آیـد را کاملاً می شـناسم و معتقـدم یک راه حل عربی فقط با حضور تمامی لبنانی ها و مقامات رسـمی و دست انـدرکاران سازمان ها ی سیاسـی و مردمی لبنان قابل قبول است. صـدام حسـین تأکید کرد که سازمان آزادی بخش فلسـطین نیز بایـد در بعضـی موارد در این راه حـل مشـارکت کنـد. وی آن گـاه بـا اشاره به رهبران جدیـد مصـر خواسـتار شـد که این رهبران در روابـط بین المللی خود متوازن تر عمل کننـد و یک تماس مسـتقیم و فعال را با امت عرب در پیش گیرند و سپس خاطرنشان کرد که البته خط مشی عراق نسبت به رهبران مصر با محافظه کاری همراه خواهد بود.

صدام درزمینه روابط فرانسه و عراق این روابط را خوب توصیف کرده و خاطرنشان ساخت که دو کشور خواستار گسترش آن بر پایه روابط قدیم

هستند. وی سپس تأکید کرد که هیچ قراردادی درزمینه بازسازی مرکز اتمی عراق - که موردحمله رژیم اشغالگر واقع شده بود - با فرانسه منعقد نشده است.

صدام آن گاه درمورد روابط عراق با ابرقدرت ها ضمن تأکید این مطلب که روسیه همیشه گسترش همکاری و روابط با عراق را در نظر داشته و عراق نیز با این امر موافق بوده است، خاطرنشان ساخت که در شرایط فعلی تحکیم روابط سیاسی با امریکا به نفع عراق نیست. وی سپس نتیجه گیری کرد: امریکا از حمله رژیم اشغالگر قدس به رآکتور هسته ای عراق مطلع بوده است و آواکس ها ی موجود در منطقه نیز درجهت یاری دادن به جنگنده ها ی رژیم اشغالگر مورد استفاده قرار می گیرد. صدام سپس فرضیه همدستی پادشاهی سعودی با رژیم اشغالگر را کاملاً رد کرد.»(۱)

۱

به گزارش خبرگزاری فرانسه، ژیوون دراگز، معاون نخست وزیر یوگسلاوی، امروز برای یک دیدار رسمی چندروزه از عراق وارد بغداد شد. وی هنگام ورود اعلام کرد که محور گفت وگوهایش با رهبران عراق، گسترش مناسبات اقتصادی میان دو کشور، به ویژه درمورد کمیسیون مختلط عراق - یوگسلاوی می باشد که باید در آینده تشکیل شود. وی افزود: در این گفت وگوها، اوضاع منطقه و به طورکلی جهان و همچنین راه ها ی هماهنگی مناسبات میان دو کشور غیرمتعهد نیز بررسی خواهد شد.(۲)

۲

روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری فرانسه از حمله عده ای از مخالفان جمهوری اسلامی ایران به اجتماع هواداران انقلاب اسلامی در فرانکفورت آلمان خبر داد. به نوشته این روزنامه، یک صد نفر ضدانقلاب که به باطوم، میله ها ی آهنی و تبر مسلح بودند به یک گروه ۲۰ نفری از دانشجویان مسلمان ایرانی که مشغول انجام فریضه الهی نماز بودند حمله و آنان را مجروح کردند. این حادثه در دانشگاه فنی دارمشتاد واقع در ۲۰ کیلومتری جنوب فرانکفورت روی داد و در آن ۱۵ نفر مجروح شدند که حال عده ای از آنان وخیم است. در گزارش خبرگزاری فرانسه آمده است که در این حمله پلیس هیچ یک از حمله کنندگان را بازداشت نکرده است.(۳)

ضمیمه اول گزارش۳۷۳: توضیحات غلامعلی رشید درباره دلایل انتخاب منطقه رملی به عنوان منطقه عملیاتی

نتایج به دست آمده از شناسایی و کار اطلاعاتی مستمر و پیگیر در مناطق رملی شمال کرخه (بین ارتفاعات میشداغ) و جناح چپ دشمن در غرب (تپه ها ی الله اکبر) - که زیر نظر مستقیم حسن باقری (مسئول اطلاعات، ستاد عملیات جنوب) انجام می شد - اطلاعات دقیقی از عمق منطقه دشمن دراختیار فرماندهان قرار داد که سبب شکل گیری طرحی در ذهن حسن باقری شد. وی این طرح را به فرماندهان سپاه پیشنهاد داد و آنان نیز به بحث و گفت وگو درباره آن پرداختند که نتایج این گفت وگوها در جلسه مشترک فرماندهان ارتش و سپاه مطرح شد.

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲ ، ۱۷/۸/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۸، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱، خبرگزاری فرانسه از آلمان.

تـدبیر سـپاه این بود که هم زمـان با اجرای مانور رخنه ای در جنوب کرخه و تک جبهه ای به خاکریز عصایی شـکل، نیروهای تیپ امام حسـین(ع) سـپاه با عبور از مناطق صـعب العبور رملی شمال منطقه با اجرای مانور احاطه ای به عمق منطقه نفوذ کرده، سپس بـا اسـتفاده از این منطقه که عراق آن را عبورناپـذیر می دانست و از آن غافل بود، حـداقل از ۳ محور به جناح (پهلوی) یگان ها ی دشمن نفوذ کنند و هم زمان با حمله به خط اول و دوم دشمن، عقبه آنان را در تنگه چزابه مورد تهدید قرار دهند.

برخورد اولیه برخی فرمانـدهان ارتش بـا این پیشـنهاد بـا تردیـد و دودلی همراه بود، لکن فرمانـدهان سـپاه به ویژه حسن باقری باتوجه به تجربه موفقیت آمیز مانور احاطه ای محور دارخوین در عملیات ثامن الائمه(ع) که سبب دورخوردن ۳ رده دشمن در جبهه شـمالی عملیـات شـد، تلاش وافری برای توجیه کردن آنان کرد و درنهایت آنان را متقاعـد ساخت تا با حضور در منطقه درباره راهکار پیشنهادی سپاه توجیه شوند.

بازدید سرهنگ مسعود منفرد نیاکی، فرمانده لشکر۹۲ زرهی اهواز، (به همراه غلامعلی رشـید، حسن باقری و سیدعلی حسینی) از منطقه رملی، موافقت وی و درنهایت پذیرش پیشنهاد سپاه را درپی داشت.

روایت غلامعلی رشید از سیر شکل گیری طرح سپاه به این شرح است:

«این راهکار صرفاً از فکر حسن باقری سرچشمه می گرفت و او ابتدا به گروه ها ی شناسایی لشکر۱۴ امام حسین(ع) و گروه ها ی شناسایی منطقه۴ (خراسـان) این راهکار ناشـناخته را گوشـزد کرد و خودش نیز چنـدین بار مسـیر را با پای پیاده طی کرد و مرتباً نیز در طول مـدت شـناسایی پیشـرفت کـار را شـخصاً بررسـی می کرد و راهنمـایی هـا ی لازم را انجام می داد تا بعـد از گـذشت مـدتی، کار به نحو احسن نتیجه داد و راه نمایان گشت. او پیداکردن این راهکارها را فرج خداوند می دانست. بعد از آن، در اولیـن جلسـه بحـث مـانور، بـاقری راهکـار پیداشـده را کـه در نگـاه اول به دلیـل مشـکلات زیـاد و غیرمعمـولی بـودن پذیرفتنش سـخت بود، پیشـنهاد داد و برای استفاده از آن راهکار اصرار ورزید. تنی چند از فرماندهان ارتش نمی پذیرفتند و یا به سختی می پذیرفتند، ازجمله فرمانده تیپ زرهی لشکر۹۲ که در آن محور بود و سـخت بود که بپذیرد. در پایان جلسه برادر بـاقری در جمعی کوچـک تر بـا وی بحث کرد تـا مطلب را به ایشان تفهیم کنـد و نهایتاً تاحـدی افکارش را از ناامیـدی خارج کرد.

مشکل مهم این فرمانده آن بود که دنبال گره مواصلاتی! دشمن می گشت. سؤال می کرد از برادر باقری که ما باید ببینیم گره مواصـلاتی دشـمن کجاست تا بتوانیم راهکارمان را بهتر انتخاب کنیم. برادر باقری گفت: گره مواصلاتی شیب و چزابه است و شما با اسـتفاده از این راهکار این گره را فلـج خواهی کرد. همان فرمانده اعتقادی به این نوع مانور [تک احاطه ای یک طرفه] نداشت و لذا بحث در قرارگاه به مناقشه ای در فضای بحث ها ی تخصصی عملیاتی کشیده شد.

حسن باقری پیشـنهاد داد که سرهنگ نیاکی، فرمانده لشکر۹۲ زرهی، به همراه اینجانب و خودش از منطقه رملی و دیـدگاه ها ی مسلط بر دشمن شناسایی به عمل آوریم و اگر در این شناسایی، فرمانده لشکر۹۲ به اطمینان رسید، طرح عملیاتی به تصویب برسد.(۱)

اینجانب [رشید] به همراه حسن باقری شب به قرارگاه تاکتیکی لشکر۹۲ در شمال کرخه رفتیم و شب را آنجا خوابیدیم که صبح زود به منطقه موردنظر حرکت کنیم. صبح که برای نماز بلند شدیم، سرهنگ نیاکی را آماده درحالی که پوتین و لباس نظامی بر تن داشت جلو در قرارگاه مشاهده کردیم که قدم می زد.

بعد از نماز صبح، با یک دستگاه جیپ میول حرکت کردیم. گاهی که جیپ در رمل ها از حرکت می ایستاد - حسن باقری راننده بود - سرهنگ نیاکی ۵۸ ساله بلافاصله به پایین می پرید و خودرو را هل می داد. در طول مسیر هم برادر باقری مرتباً با لحنی که بر واقعیات و توکل برخدا آمیخته و مبتنی بود و با روحیه ای امیدوارکننده تشویق می کرد و بر راهکار پیشنهادی اش که نتیجه زحمات شبانه روزی برادران پاسدار بود، اصرار می ورزید.

بالاخره به دیدگاه ها رسیدیم. سیدعلی حسینی، مسئول شناسایی منطقه رملی، از روی زمین و حسن

۱- سرهنگ صیاد شیرازی این خاطره را بارها و بارها ذکر می کرد.

باقری از روی نقشه و زمین، دقیق توضیح می دادند و سرهنگ نیاکی با قرارگرفتن در دیدگاه با دوربین، تجهیزات و نوع آرایش دشمن را نگاه می کرد، وقتی به دیدگاه سوم که در عمق و مسلط بر منطقه عمومی تنگه چزابه بود رسیدیم، سرهنگ نیاکی پس از نگاه کردن به زمین منطقه غلتی زد و درحالی که پشت به رمل ها به حالت نیمه نشسته قرار داشت گفت: "برادر رشید من پذیرفتم!."

برگشتیم و شب به قرارگاه فرماندهی در اهواز رسیدیم. نتیجه شناسایی ها گزارش شد و سرهنگ نیاکی خطاب به سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، گفت: "قربان من قبول کردم مانور عملیات به این شکل که سپاه پیشنهاد می دهد موفق خواهد بود."»(۱)

ضمیمه دوم گزارش ۱: چگونگی احداث جاده پیروزی

درباره احداث جاده پیروزی در کتاب نبرد طریق القدس چنین آمده است:

«به دنبال تصویب کلیات طرح عملیاتی کربلای۱ برای اجرا در منطقه دشت آزادگان، حدفاصل غرب سوسنگرد تا شهر بستان و تنگه چزابه و حاشیه هورالهویزه تا جناح شمالی رودخانه نیسان، نیاز به تدوین برنامه اجرایی جامعی، ضروری تشخیص داده شد. تهیه و تنظیم برنامه مدون نیازمند شناخت کامل دشمن، ازجمله ترکیب، استعداد، گسترش و قوت ها و ضعف های یگان ها و نیروهای عراقی بود. برای کسب اطلاعات و اخبار لازم از اردوگاه دشمن، تیم شناسایی زیر نظر حسن باقری از شهریور ۱۳۶۰ تشکیل شد و مطالب مورد نیاز را به دست آورد. بر پایه اطلاعات به دست آمده از منطقه رملی شمال کرخه در حدفاصل جناح شمال شرقی دشمن و ارتفاعات میشداغ، مقرر شد که عملیات در این محور به شکل احاطه ای انجام شود، اما مشکل اصلی این بود که برای حضور نیروهای پیاده و زرهی در مکان مناسب به منظور آغاز حمله در منطقه رملی، احداث جاده تا نزدیکی نقطه رهایی ضرورت داشت، اما تا آن هنگام چنین چیزی وجود نداشت. به این منظور، پیشنهادهای گوناگونی ارائه شد که باتوجه به نیاز عملیات، اندیشه احداث جاده معروف پیروزی - که از آن با عناوین دیگری نظیر ابوذر و شهدا نیز یاد می شد - شکل گرفت تا به این وسیله امکان تردد رزمندگان اسلام با سهولت به عقبه دشمن فراهم شود.

برای طراحی و شروع عملیات، فرماندهان سپاه به دنبال یافتن راه حلی برای حمله غافل گیرانه به دشمن بودند، زیرا از استقرار دشمن در مواضع اشغالی، مدت نسبتاً طولانی می گذشت و دشمن با ایجاد میدان های متعدد مین و تقویت مواضع و استحکاماتش برای مقابله و دفاع ازهرجهت آماده بود. فرماندهان سپاه نیز از ماه های قبل همواره به دنبال یافتن مناسب ترین راه آزادسازی مناطق اشغالی بودند. دراین باره مهندس ابوالفضل حسن بیکی، یکی از مسئولان جهاد جبهه سوسنگرد، درباره تاریخچه احداث جاده پیروزی می گوید:

"یک روز برادر محسن [رضایی فرمانده کل سپاه]، ما [مسئولان جهادها] را خواست و گفت که بروید یک کاری کنید و یک راهی بین میشداغ و این منطقه [سوسنگرد] درست کنید به دلیل اینکه ما هر وقت می خواهیم این جبهه ها را برویم یا بخواهیم کمک برسانیم، باید حتماً بیاییم جاده اهواز، بعد برویم بالا و از آنجا بیاییم جاده میشداغ. به این دلیل بود که تقریباً ما چند ماه قبل از عملیات طریق القدس - برای اینکه فرصت زیادی داشتیم که ما - چندین نوبت با عرب های منطقه و شتر این منطقه

صعده را رفته بودیم و همه مناطق را شناسایی کرده بودیم که از چه نقطه ای جاده بزنیم و این دو جبهه را به هم وصل کنیم."

مدت ها قبل نیز سرتیپ فلاحی، جانشین رئیس وقت ستاد مشترک ارتش، به دلیل وضعیت زمین منطقه گفته بود: "آزادسازی شهر بستان دارای اهمیت زیادی است و در شرایط موجود [به دلیل فقدان امکانات و راه های ارتباطی] امکان ندارد منطقه وسیعی را آزاد کرد."

یازدهم شهریور ۱۳۶۰، بعد از عملیات و تصرف تپه سبز، یک جاده تدارکاتی از ارتفاعات الله اکبر به دامنه آن برای استقرار واحدهای توپخانه ارتش کشیده شده بود. این مسیر به نام جاده الله اکبر معروف شد که طول آن به ۷ کیلومتر و عرض آن به ۷ متر می رسید. تیمسار فلاحی قصد داشت جاده ای را که قرار بود از تنگه صعده واقع در ارتفاعات میشداغ به تپه های الله اکبر کشیده شود، به امتداد جاده تپه سبز متصل کند. مسیر کوتاهی از این جاده در تنگه صعده در میشداغ ساخته شد و با شهادت تیمسار ولی الله فلاحی در سانحه هوایی، این کار متوقف شد. البته جاده موردنظر شهید فلاحی یک جاده شمالی - جنوبی بود، از انتهای ارتفاعات میشداغ (نقطه ای به نام تنگه صعده) به طرف جنوب (ارتفاعات الله اکبر) - که تأثیر چندانی در عملیات

۱- سند شماره ۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دست نوشته ها ی غلامعلی رشید درباره حسن باقری، ۱۳۶۱، صص ۲۵ و ۲۳ ؛ و- سند شماره ۱۴۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: کنگره احیای تفکر و اندیشه حسن باقری، صص ۴ - ۳.

طریق القدس نداشت - درحالی که نظر فرماندهان سپاه احداث یک جاده شرقی - غربی در درون رمل ها برای دورزدن دشمن و دستیابی به تنگه چزابه بود.

تصمیم به احداث چنین جاده ای بعد از شناسایی های لازم و جمع آوری اطلاعات دقیق و دیدبانی برخی مسئولان سپاه از روی تپه سبز به سمت غرب ارتفاعات میشداغ و تنگه چزابه مطرح و براساس پیشنهاد و اعلام آمادگی نیروهای خلاق و فعال جهاد سازندگی مستقر در منطقه تقویت شد. به این ترتیب، اندیشه احداث جاده ای از داخل زمین های رملی برای رسیدن به عقبه دشمن و نابودی تسلیحات و تجهیزات ماشین نظامی عراق در غرب سوسنگرد، پایه ریزی شد و بعد از بررسی هایی به تصویب رسید.

در ۱۴ آبان ۱۳۶۰، در جلسه فرماندهان ارتش و سپاه در مجموعه گلف اهواز با مسئولان واحدهای مهندسی ارتش، سپاه و جهاد سازندگی، درباره احداث جاده از محور الله اکبر تا چاه آب، بحث و بررسی های لازم انجام شد.

در جناح شمالی، تپه های رملی به نام شحیطیه به طور گسترده ای وجود داشتند که از مجاورت ارتفاعات الله اکبر تا تنگه چزابه امتداد یافته و برای نیروهای خودی ناشناخته بودند. دشمن نیز به دلیل عمق (عرض) بسیار این رمل ها - که به حدود ۲۰ الی ۲۵ کیلومتر می رسید و حتی عبور افراد پیاده از آنها به سختی امکان پذیر بود - در عمق مواضع خود، واحدهایی از توپخانه و مرکز فرماندهی و مهندسی را به آن عوارض طبیعیِ غیرقابل عبور، متکی کرده بود. بنابراین، رزمندگان اسلام از راه های گوناگون درصدد کسب اطلاع از وضعیت زمین های این منطقه برآمدند. نیروهای اطلاعاتی سپاه با مسئولیت سیدعلی حسینی(۱) زیر نظر حسن باقری، از چندین ماه قبل در این منطقه فعال بودند که در این کارزار از نیروهای محلی نیز کمک می گرفتند. شرح فعالیت آنان به تفصیل در بخش شناسایی منطقه ذکر خواهد شد. درعین حال، به چند نمونه از فعالیت های آنان که منجر به طراحی و ارائه ایده احداث جاده پیروزی شد، اشاره می شود:

حضور مداوم نیروهای اطلاعات عملیات سپاه در طول چند ماه گذشته که به طور مشخص زیر نظر حسن باقری و با مسئولیت علی اسحاقی و سیدعلی حسینی فعالیت می کردند، موجب شده بود که آنها شناخت کاملی از مشکلات و راهکارهای منطقه عملیاتی پیدا کنند. علاوه برآن، مشارکت نیروهای بومی در فعالیت های گوناگون بر میزان اطلاعات و دقت آن می افزود که براساس آن به ضرورت احداث جاده نیز پی بردند.

محمدحسن نظرنژاد مسئول وقت محور الله اکبر بود و گروه شناسایی تحت امر وی متشکل از نیروهای سه گروهان حر، ابوذر و مقداد بود که آنان توانستند با راهنمایی پورولی رئیس یکی از اکیپ های شناسایی - که شناخت کاملی از زمین منطقه داشت - چشمه آب سرد و گوارایی را در عمق منطقه رملی بیابند. نظرنژاد درباره نحوه مطلع شدن حسن باقری از چنین خبری و راه حل های وی به ویژه درباره ضرورت احداث جاده در این محور می گوید:

"همراه سیدعلی حسینی و پورولی رفتیم، دیدم چشمه آب سرد و گوارایی آنجا هست... موضوع را با حسن باقری در میان گذاشتم. باقری می گفت: من باورم نمی شود، مگر بروم و ببینم! غروب همان روز رفتیم. چشمه آب را دید، گفت: نیروهای شناسایی این منطقه را خوب بگردند. اگر بتوانیم از اینجا تا چزابه جاده ای احداث کنیم، آن وقت است که با عراقی ها سینه به

سینه و قدم به قدم درگیر می شویم. جاده از پشت آنها تا تنگه چزابه می رود، یعنی می توانیم از روبه رو آنها را دور بزنیم و پدرشان را درآوریم! اگر چزابه را بگیریم، نیروهای عراقی دو قسمت می شوند؛ یعنی ارتباط شمال به جنوب نیروهای عراقی در منطقه قطع می شود. حسن باقری با دیدن آن چشمه آب، طرح و نقشه خود را همان جا بیان کرد."

این مرحله نیاز به خلاقیت و نبوغ فوق العاده ای داشت که باوجود چنین ویژگی هایی در نیروهای فعال و جوان سپاه و افرادی نظیر حسن باقری، غلامعلی رشید، رحیم صفوی، علی اسحاقی، علی حسینی و... متبلور و جرقه کار زده شد و با اقبال نیروهای متخصص و دلسوز جهاد سازندگی روبه رو شد.

تقی امان پور از رزمندگان عملیات طریق القدس و عضو جهاد سازندگی شهر سمنان، دراین باره می گوید:

"ابتدا هیچ کس نمی پذیرفت که ما بتوانیم آن جاده را با آن شرایط طبیعی احداث کنیم. حسین ناجیان -

ص: ۵۱۵

۱- سیدعلی حسینی یکی از مسئولان خوش فکر و شجاع واحد اطلاعات عملیات سپاه بود که مدارج رشد را تا مسئولیت اطلاعاتی قرارگاه کربلا- طی کرد و در سال ۱۳۶۶ در شمال غرب کشور هم زمان با اجرای عملیات والفجر ۱۰ به شهادت رسید.

که یکی از فرماندهان [شجاع و مبتکر جهاد سازندگی] در منطقه جنوب بود - به [عمق منطقه] تپه های رملی رفت و یک نگاهی کرد. وقتی برگشت با یک تیم به سمت تپه رفتند و گفتند که ما حاضریم توی تپه های رملی راه بسازیم، چراکه پیاده توی رمل ها نمی شد راه رفت و کار بسیار دشواری بود."

دسترسی به اطلاعات جدید از وضعیت زمین منطقه، فکر احداث جاده را تقویت کرد و کار عملاً وارد مرحله جدیدی شد.

روایت بابانظر، فرمانده محور الله اکبر سپاه پاسداران، از جریان توجیه و تأکید حسن باقری به نیروهای جهاد سازندگی برای احداث جاده در ارتفاعات پیچ درپیچ رملی از این قرار است: "حسن باقری [و من] همراه دو نفر از مسئولین جهاد [به عمق ارتفاعات رملی منطقه و در حوالی چاه آب] رفتیم. آنها گفتند: به شرط آوردن خاک از جای [رُس و سفت] دیگر، می شود [در میان تپه های رملی] جاده زد. برای حفظ حریم جاده از حرکت شن به مقداری لیف خرمای لخت کرده نیاز داریم."

چنانچه ایده خلاقانه ای مورد پسند قرار نگیرد و اجرا نشود، هیچ گاه به ارزش آن پی برده نخواهد شد. بنابراین، ارزش ایده نو، به اجرای آن است.

در آن زمان، جلسه ای در ستاد جهاد سازندگی سوسنگرد تشکیل شد، محمدتقی رضوی، از مسئولان طراز اول این ستاد، به اختصار توضیحاتی درباره عملیات آتی رزمندگان داد و با تأکید بر اهمیت احداث جاده، ضمن بیان توان جهاد سازندگی خراسان - ازنظر امکانات و تجهیزات و نیروی متخصص - به طور رسمی و صریح آمادگی جهاد سازندگی خراسان را برای احداث جاده اعلام کرد. این پیشنهاد در عین ناباوری با استقبال فرماندهان ارتش و سپاه مواجه شد. در این جلسه همچنین بر ضرورت تشکیل ستاد مشترکی از جهاد خراسان، ارتش و سپاه در سوسنگرد برای ایجاد وحدت رویه و هماهنگی های لازم درباره عملیات مهندسی تأکید شد.

... دراین باره فتح الله جعفری، فرمانده وقت گردان های زرهی سپاه در عملیات طریق القدس، می گوید: "منطقه را بازرسی کردیم، جهاد باید از [تپه های] الله اکبر تا منطقه ای به نام چاه آب، ۱۵ کیلومتر جاده احداث می کرد که در عملیات نقش مؤثری داشت. برادر حسن (باقری) مسئولین جهاد را به منطقه برد تا نسبت به محل جاده در رمل ها توجیه کند."

با این اوصاف، موضوع احداث جاده که کلید و راهکار اصلی ورود به منطقه شمالی عملیات محسوب می شد، در دهه دوم آبان ۱۳۶۰ با جدیت بیشتری دنبال شد؛ طول تقریبی و مسیر آن مشخص شد و مسئولان جهاد و فرماندهان عملیات چندین بار روی تپه های رملی و ارتفاعات منطقه حضور یافتند و در جریان کامل امر قرار گرفتند.

سرانجام، واحد پشتیبانی جنگِ جهاد سازندگی اعلام کرد که با بهره گیری از امکاناتش و با حداکثر سرعت جاده موردنظر را احداث خواهد کرد تا در حرکت خودروها و تانک ها مشکلی پیش نیاید. جهاد سازندگی با پذیرش مسئولیت خطیر احداث جاده پیروزی، خود را در معرض آزمون بزرگی قرار داد، چون موفقیّت یا شکست نبرد در گرو چنین اقدامی نهفته بوده و این کار تنها باوجود مردان دوران سخت و اراده های پولادین امکان پذیر شد.

اولین اقدام جهاد برای احداث جاده، شناسایی دقیق رمل های شحیطیه بود. برای انجام دادن این مهم، تیمی به سرپرستی

مهندس محمد طرحچی به منطقه اعزام شد.

طرحچی با همکاری تعدادی از برادران ارتشی و سپاهی، با اسب، عملیات شناسایی را از کنار رود کرخه شروع کردند و همه تپه های رملی تا اطراف تنگه چزابه و پشت شهرستان (بستان) را زیر پا گذاشتند. عملیات شناسایی یک شبانه روز طول کشید؛ منطقه کاملاً شناسایی و ابتدا و انتهای جاده و عوارض طبیعی منطقه مشخص شد. این جاده از تپه های رملی و تنگه صعده عبور می کرد و به پشت دشمن می رسید.

مهندس علی آبادیان یکی از افراد مؤثر جهاد سازندگی سمنان دراین باره می گوید:

"بعد از اینکه طرح جاده رملی ریخته شد و بعد از بررسی های زیاداز طرف فرماندهان محترم، گفته شد که ما یک جاده در منطقه رملی می خواهیم تا بتوان از روی آن مهمات و مجروحین را جابه جا کرد. یکی از برادران ابتدا پیشنهاد استفاده فرش باتلاق را داد، ولی از این فرش یک بار بیشتر نمی توان استفاده کرد، چراکه بعد از آن سوراخ می شد؛ به همین خاطر، این پیشنهاد منتفی شد. طرح دوم این بود که از تراورس ها به عنوان راه عبور استفاده شود و در هر ۱۰۰ متر یک پارکینگ ایجاد شود که این پیشنهاد هم به خاطر اینکه

ممکن بود تراورس ها از هم جدا شوند منتفی شد. طرح های دیگری نیز چون استفاده از گونی شن داده شد که هیچ یک پذیرفته نشد. آقای حسن بیکی پیشنهاد داد چون ما در منطقه دامغان تپه رملی داریم، می شود برای احداث جاده از همین خاک رس استفاده کرد. این پیشنهاد قبول شد."

به دنبال فراهم شدن مقدمات کار، نیروهای زبده اطلاعات سپاه به کمک نیروهای مهندسی و جهادی به ویژه در امر مسیریابی جاده آمدند و با استفاده از خاک رس و نصب شب نماها از تنگه چزابه تا شحیطیه، مسیر جاده را مشخص کردند.

محمدتقی رضوی و چند تن از برادران جهاد خراسان نیز برای شناسایی به منطقه رفتند.

علی آبادیان عضو جهاد سازندگی استان سمنان نیز دراین باره می گوید: "۱۸ آبان ماه بود که کار (احداث) جاده به ما ابلاغ شد، برای جهاد سمنان، من به اتفاق برادرمان میری کار شناسایی و بررسی را انجام دادیم."

باتوجه به ضرورت اجرای عملیات و تأکیدهای مسئولان کشوری و فرماندهان سپاه در اواسط ماه محرم (دهه دوم و سوم آبان ۱۳۶۰)، کار با سرعت و تلاش کم نظیری آغاز شد با این هدف که تا آخر ماه محرم این کار به اتمام برسد.

بدین منظور، فرماندهان تیپ ۱۴ امام حسین(ع) از سپاه و تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی اهواز ضمن تقویت جهاد سازندگی با روانه کردن و دراختیار قراردادن امکانات، تجهیزات و نیروهای مجرب واحدهای مهندسی یگان هایشان، بی صبرانه در انتظار نتایج کار بودند، زیرا احداث جاده خاکی در داخل رمل ها سبب می شد نیروهای پیاده و زرهی تپه های غیرقابل عبور را به سرعت درنوردند و همه نیروهای عمل کننده بتوانند در شب عملیات از جاده استفاده کنند. جهاد سازندگی (شهرستان دامغان)(۱) استان سمنان به سرپرستی ابوالفضل حسن بیکی با مسئولیت اجرایی مهندس علی آبادی و میری، باوجود مشکلات و کمبودهای فراوان، کار عظیم احداث جاده را پذیرفتند. آنان امیدوارانه وارد عرصه نبرد شدند تا بتوانند کارساز باشند.

پس از انجام دادن هماهنگی های لازم بین جهاد سازندگی و سپاه پاسداران، کارهای مقدماتی برای احداث جاده پیروزی آغاز شد.

هر گروهی بنا به دلایلی نامی برای جاده تعیین کرده بود. برخی اعضای نیروهای مسلح آن را جاده شهیدان و برخی دیگر جاده پیروزی می نامیدند. جهادگران نیز نام ابوذر را برای این مسیر برگزیدند. این جاده به راه باریکی منتهی می شد که آن کوره راه (طبیعی) نزد همگان "جاده فانوس" نامیده می شد. به هرحال، ایجاد راه ارتباطی مناسب برای دورزدن دشمن و اجرای عملیات یگان های زرهی در کنار نیروهای پیاده و راه یابی غافل گیرانه به عمق و عقبه مواضع دشمن در طراحی مانور پیش بینی شده بود.

پس از اینکه مسئولان جهاد سازندگی استان خراسان عملیات شناسایی را به طور کامل انجام دادند، ابتدا و انتهای جاده و عوارض طبیعی از تپه های رملی تا ارتفاعات دارالشیاع به سمت تنگه چزابه در پشت نیروهای دشمن تعیین شد. در مرحله بعد، جهاد سازندگی برای تقویت نیروی انسانی مورد نیاز، درخواست نیرو کرد که ۵۰ نفر از خراسان به منطقه اعزام شدند و از این زمان به بعد فعالیت های اجرایی آغاز شد. آنان چنان غرق کار شدند که از برق نگاهشان نور پیروزی منتشر می شد. گویی

درصدد بودند تا مسیلی را برپا سازند که سیلابی در آن روان شود و هرچه جلو راه است از بیخ وبن برکند.

اولین گام برای احداث جاده، تشکیل تیم های مهندسی بود که به طور شیفتی و شبانه روز کار را ادامه دهند. مقدمه ساخت جاده، دیوارچینی در دو طرف جاده بود که دراین باره طرح های گوناگونی داده شد؛ یکی از آنها چیدن تراورس ها به طور عمودی بود که به دلیل نبود امکانات و مصالح مورد نیاز این طرح موفق نبود. طرح دوم، جمع آوری و چیدن خودرو های اسقاطی و منهدم شده بود که در محور سوسنگرد انبار شده

ص: ۵۱۷

۱- بر اساس اطلاعات مندرج در صفحه ۶۶ جلد ششم کتاب جهاد سازندگی خراسان در دفاع مقدس (چاپ اول سال ۱۳۸۵)، درخصوص سازمان و تشکیلات جهاد چنین آمده است: «از جهاد شهرستان هایی که در احداث این جاده نقش بسیار فعالی را ایفا کردند، جهاد شهرستان دامغان بود. به علت اینکه جهاد دامغان هنوز در آن زمان دارای تشکیلات مستقلی نبود، زیر نظر جهاد خراسان فعالیت می کرد.» درعین حال، در صفحات دیگر کتاب از جهاد سمنان به عنوان یک واحد مستقل نیز مطالبی ذکر شده است.

بودنـد که ایجاد قسـمتی از دیوار جاده به وسـیله این اتومبیل ها انجام شـد. سومین طرح، چیـدن کیسه گونی پرشده از خاک و اسـتفاده از نیزارهای وسـیع منطقه بود. مسـئولان جهاد بعد از بررسـی های فراوان، عاقبت طرح سوم را پذیرفتند. البته، از کاشت درختان کویری مانند تاغ و گز نیز برای تثبیت شن ها استفاده شد.

جهاد برای احداث این جاده همه توان و امکانات و نیروی انسانی اش را بسیج کرد و بخش اعظم آنان را از دور و نزدیک، پیر و جوان بدین ترتیب وارد عمل کرد:

حدود ۸۰ کامیون کمپرسـی بدون وقفه خاک را از تپه شـحیطیه (حوالی الله اکبر) حمل می کردند و در مسـیر تعیین شده روی رمـل هـا می ریختنـد. سـپس این خـاک هـا بـا انواع ماشـین های جاده سازی پخش و در رمل کوبیـده می شـد. برای سـهولت حرکت، تپه های بلند رملی بریده و شیب مناسبی برای جاده ایجاد شد.

هم زمان با احداث جاده، پیش بینی های اولیه متناسب با پیشرفت کار تغییر می کرد. ازجمله از عرض جاده کاسته و در فواصل مسـاوی یـک پارکینگ تعبیه شـد، اما بعـداً به دلیل مشـکلات ایجادشـده، عرض جاده بیشتر شـد. در روزهای اول، کارها کند پیش می رفت، اما به تدریج سرعت کار افزایش یافت.

به دلیـل نرم بودن تپه هـای رملی، اسـتفاده از وسایل چرخ دار غیرممکن یا با مشـکلات بسـیاری توأم بود. به همین دلیل، برای مسطح کردن جاده فقط از بولدوزرهای زنجیری استفاده می شد.

در این وضـعیت، همه در گرماگرم ساخت جاده بودند و در این مسـیر سـر از پا نمی شناختند و تمام هم خود را صرف آن می کردند.

نیروهـای متخصـص و متعهـد جهاد سازنـدگی، برای اجرای این کار سترگ با همه توان وارد عمل شـده بودنـد و برای این امر مهم کارآمـدترین و اثربخش ترین نیروهای خود را به کار گرفته بودنـد. آنان قادر بودند هر مانعی را از پیش رو بردارند و در این راه هیچ تزلزلی از خود نشان نمی دادند.

اما یکی از مشـکلات اساسـی مسئولان جهاد سمنان برای تنظیم برنامه های کاری شان، بی اطلاعی از زمان اجرای عملیات بود که به دلیل طبقه بنـدی اطلاعات زمان بنـدی عملیات، قاعـدتاً از آن محروم بودنـد. برای هموارکردن این مشـکل، آقای حسـن بیکی به یکی از نیروهای جوان خود که ۱۶ سال بیشتر نداشت، مأموریت داده بود که ضمن حضور در قرارگاه ارتش در نقش رابط بین جهاد و ارتش، اطلاعات لازم را دراین خصوص جمع آوری کنـد و دراختیار وی قرار دهد. این تمهید کارساز شد و پس از آن، مسئولان جهاد سازندگی برنامه هایشان را برای آماده سازی جاده براساس اطلاعات کسب شده، تنظیم می کردند.

شن های موجود در منطقه، فوق العاده نرم و روان و به صورت تپه های وسیع گسترده شده بود. بادهای تند منطقه شن های نرم را جابه جا می کرد و سـبب محوشدن جاده می شد. برای مقابله با این پدیده، تلاشگران جهاد با استفاده از هر وسیله موجود از بیل دستی گرفته تا لودر همواره به پاک سازی جاده مـدفون شده در زیر شن های روان می پرداختند و هرروز ساعت ها بدون وقفه کـار می کردنـد و مثـل جـاده سازهای حرفه ای مـدام به این طرف و آن طرف سرکشـی می کردنـد و حواسـشان همواره

متوجه کار بود و چنان خیس عرق می شدند که گویی زیر دوش حمام رفته اند.

آب و هوای منطقه نیز متغیر بود و بیماری های مسری و خطرناکی در منطقه مشاهده می شد که علائم آن تب و لرز و سفیدی لب ها بود. نیروهای مستقر در منطقه ازجمله افراد اطلاعات عملیات و جهاد بیشتر در معرض ابتلا به بیماری های ناشناخته بودند.(۱)

ازطرفی، جنازه های مدفون و متعفن عراقی ها - که گاهی در هنگام خاک برداری از دل تپه ها نمایان و بیرون کشیده می شد و بوی زننده شان منطقه را فرامی گرفت - سبب آزار نیروهای شناسایی و جهادی می شد و به طور فزاینده ای شیوع بیماری ها را در سطح منطقه تشدید می کرد. اگرچه قبل از شروع کار، برای جلوگیری از ریزش جاده در دل رمل ها، تمهیداتی در نظر گرفته شده بود، اما در حین کار، این یکی از مشکلات مهمی بود که بروز کرد و نیاز به راه حل داشت.

۱- از اعضای جهاد، اولین کسی که به این بیماری مسری مبتلا شد برادری به نام زینت بخش بود که باوجود تب و لرز شدید حاضر به ترک منطقه نبود و فقط وقتی که دیگر قادر به حفظ تعادل خود نشد، برای مداوا انتقال به عقبه منطقه سوسنگرد را پذیرفت.

به موازات استمرار کار احداث جاده، به حفظ و نگهداری آن و جلوگیری از ریزش شن های روان و ممانعت از تخریب جاده توجه بسیار شد و مشخص گردید که برای این کار نیز باید تمهیدات ویژه ای اندیشیده شود که باتوجه به خلاقیت و ابتکارعمل رزمندگان اسلام به خصوص جهادگران، این کار نیز امکان پذیر و عملی شد. در این راه، یاری و حضور مردم به منظور تحقق ایده های مبتکرانه جهادگران دامغان نقش بسزایی داشت.

دست اندرکاران برای تهیه گونی و ایجاد دیوار از همه امکانات مردمی در سطح استان کمک خواستند و با استفاده از گونی های جمع آوری شده در کناره های جاده احداث شده، برای جلوگیری از ریزش تپه های شنی روی جاده و حرکت رمل ها، با هزاران کیسه شنِ دیوارسازی شد. نیروهای رزمنده و مهندسی و جهاد توان مقابله با ازهم گسیختگی جاده را نداشتند. فرماندهان بار دیگر دست نیاز به سوی مردم دراز کردند و باز مردم بودند که چاره ساز شدند و صحنه های به یادماندنی دیگری خلق شد.

برای مهار حرکت طوفان های شن و بادهای موسمی، در نمازجمعه اهواز و سوسنگرد از مردم خواسته شد که به یاری رزمندگان بشتابند. مردم با عشق و شوری وصف نشدنی در یک بعدازظهر با همت و همه وجود، نی های کنار رودخانه کرخه را به محدوده جاده حمل کردند و در سمتی که باد می وزید کار گذاشتند تا رمل ها مهار شود.

... اتخاذ چنین تصمیم هایی سبب تسهیل جریان اجرایی جاده شد. تانکرهای آب، جاده را آب پاشی می کردند. با این عمل، رمل ها سفت و محکم می شدند و بعد از آن کمپرسی ها خاک را - که بیشتر از جنس رس بود - بر سطح جاده تخلیه می کردند و بعد از آن غلطک ها با کوبیدن خاک رس جاده را تثبیت و برای تردد آماده می کردند و در مکان هایی که بستر جاده بیش از اندازه سست بود، ابتدا به وسیله تورهای سیمی، جاده را می پوشاندند و روی آنها خاک رس پهن می کردند و سپس خاک را می کوبیدند تا سفت شود.(۱) با این اوصاف، وضع جاده احداث شده این گونه بود: "عرض جاده ابوذر به ۷ متر می رسید که به ارتفاع ۵۰ سانتی متر خاک ریزی می شد و بعد از کوبیدن ارتفاع جاده به ۳۰ سانت کاهش پیدا می کرد. به علت کم عرض بودن جاده، کمپرسی ها قادر نبودند در جاده مانور بکنند و ناچار بودند با دنده عقب به جاده آمده و پس از تخلیه بار خود برگردند."

کار احداث جاده اتفاقی نادر بود که توجه همه را به خود جلب و همه نگاه ها از فرماندهان تا نیروهای شناسایی را معطوف خود کرده بود و همگان با شور و شعف خاصی مراحل گوناگون آن را دنبال می کردند.

... قرارگاه به طور مداوم پیشرفت کار جاده را پیگیری می کرد و همه بی صبرانه منتظر بودند تا ساخت آن تمام شود. درعین حال، برای اینکه دشمن به احداث این جاده حساس نشود، بیشتر کار ساخت آن در شب انجام و در روز مسیر احداث شده استتار می شد تا دشمن با گرفتن عکس هوایی از منطقه یا ازطریق هلیکوپترهای گشتی شناسایی، نتواند به وجود آن و به خصوص به جهت تک رزمندگان اسلام پی ببرد.

نصرت الله میری از مسئولان اجرایی این جاده درباره مشکلات حفاظتی احداث جاده می گوید که: "اینجا [تپه های رملی] خیلی خلوت، آرام و بی سروصدا بود. وقتی کمپرسی خاک خالی می کرد، صدای باز و بسته شدن درِ آن زیاد بود. با

بلندشدن سروصدای زیاد آن ما هر لحظه احتمال لورفتن کار جاده سازی محور شمالی کرخه را می دادیم."

جاده نقشی حیاتی برای عملیات داشت. ضمن اینکه به دلیل محدودیت زمانی، شرایط لازم برای انجام دادن کار به طور عادی فراهم نبود، زیرا اگر رزمندگان زودتر اقدام به احداث جاده می کردند، دشمن در پروازهای شناسایی اش با تهیه عکس هوایی به موضوع حساس می شد و محور شمالی عملیات لو می رفت.

صبح روز جمعه ۶ آذر ۱۳۶۰، بعد از حدود سه هفته فعالیت مداوم برای جاده سازی در محدود ه تپه سبز تا محدوده دیدگاه اول، فرماندهان سپاه و ارتش و فرماندهان و افسران قرارگاه کربلای۱ از جاده پیروزی

۱- ی امان پور از نیروهای جهاد سازندگی شهر سمنان در عملیات طریق القدس، مندرج در صفحه ۶۷ کتاب جهاد سازندگی خراسان در دفاع مقدس چنین آمده است: «به محض رسیدن به رمل ها ما آنها را مسطح می کردیم و بلدوزر و گریدر به کار می بردیم، بعد کمپرسی ها خاک رس می آوردند.»

بازدید کردند.

... تلاش هـای مستمر و بی وقفه جهـادگران در عرصه آمـاده سازی جاده پیروزی، با بهره گیری از نیروهای فعال و مخلص با همه توان ادامه داشت.

عملیات جاده سازی با سـرعت بسـیاری آخرین مراحل را می گذراند. مسئولان طرح قول دادند که تا ظهر روز ششم آذر، کار ساخت جاده به پایان برسد و جاده آماده بهره برداری شود. بولدوزرها، تخلیه کن ها و گریدرها با سرعت مشغول کار بودند و شیب آخرین تپه رملی را می ساختنـد تـا عبور تانـک هـای چیفتن و خودروهای آمبولانس و سایر وسایل نقلیه به سـهولت و با سرعت بیشتری انجام شود.

باوجود پیش بینی اولیه برای احداث جاده ای به طول ۲۰ الی ۲۵ کیلومتر، به دلایل گوناگون ازجمله کمبود وقت؛ تعجیل برای اجرای عملیات و جلوگیری از کشف منطقه نبرد ازطرف دشـمن، تنها حـدود ۱۵ کیلومتر از جاده حـدفاصل تپه سبز تا دیدگاه دوم به پایان رسید و از آنجا به بعد نیز به دلیل وجود زمین های محکم بین تپه های رملی، نیازی به وجود جاده تا دیدگاه سوم نبود و فقط قطعات کوتاه رملی (حداکثر ۲ کیلومتر) بین زمین ها را قابل استفاده و بهره برداری کردند. در کناره های این جاده برای جلوگیری از ریزش تپه های شنی روی جاده و حرکت رمل ها، با هزاران کیسه شن دیوارسازی شده بود.

سیدعلی بنی لوحی یکی از فرماندهان حاضر در منطقه عملیاتی درباره این جاده می گوید:

"جاده ای که توسط جهاد احداث شد، تقریباً نیمی از مسیر تا رسیدن به دیدگاه سوم را پوشش داد و در زمان انتقال گردان ها به عمـق منطقه مـا ناچـار بودیم چنـدین کیلومـتر پیـاده در عمق از رمـل هـا عبور کنیم، برای همین، انتقـال ادوات زرهی، بردن آمبولانـس و نفربر برای حمـل مجروحین و تأمین تـدارکات و مهمات با مشـکلات و سـختی همراه بود. درهرصورت، آن چند کیلومتر راه سازی، خوب و مؤثر بود، ولی بخش دیگری در عمق منطقه نبرد همچنان بـدون جاده باقی مانـد. برای همین، شـب عملیـات مـا مسـیر را با فانوس روشن کردیم، به اعتقاد من، آن چنـد کیلومتر اول که جاده احـداث شـده، به نام "جاده ابوذر یا پیروزی" است و بقیه مسیر که با فانوس روشن کردیم باید به نام "جاده فانوس" از آن یاد کرد."

از دیـدگاه ۲ تا دیـدگاه ۳ که جـاده سـازی میسّـر نشـد، برای مشـخص بودن امتـداد مسـیر و جلوگیری از گم شـدن و انحراف خودروها و رزمندگان در شب، به فاصـله هر ۱۰۰ متر دسـتک هـای کوتاه چوبی و آهنی نصب و فانوس های کوچکی به آنها آویخته شدند و به این ترتیب مسـیر مناسبی در عمق رمل ها و تقریباً موازی با امتداد جناح شمالی محل استقرار نیروهای دشمن به طول ۱۰ کیلومتر ایجاد و امکان عبور نیروها؛ دورزدن متجاوزان و دستیابی سـریع به پهلو و عقبه نیروهای اشغالگر فراهم شد. به همین دلیل، عده ای این مسیر مال رو را که در امتداد جاده پیروزی، ابوذر یا شهدا قرار داشت، جاده فانوس می نامند.

محسن رضایی فرمانده کل سپاه نیز درباره احداث این جاده که او را نیز امیدوار و دلگرم به پیروزی کرده بود، می گوید:

"بین این تپه هـای رملی که بغـل [دست نیروهای] دشـمن است، ما ۱۵ کیلومتر جاده به وسـیله جهاد سازنـدگی درست کردیم. البته از ۱۵ کیلومتر تنها ۵ الی ۶ کیلومترش سـخت بود، بقیه اش یـک مقـدار علفزار بود که می شـد [افراد و خودروها از روی

آن] تردد کنند، آن ۵ الی ۶ کیلومتر را هم جهاد درست کرد. بعد [شرایط فراهم شد و] ما دیگر می توانستیم از اینجا هم تانک بیاوریم و هم نفرات رزمنده را عبور دهیم."

به دنبال پیشرفت کار، ارزش واقعی احداث جاده در دل رمل های نفوذناپذیر بیشتر از گذشته نمایان شد؛ به گفته سرهنگ علی صیاد شیرازی ارزش نظامی چنین جاده ای معادل چند لشکر نیرو بود.

... حسین خرازی فرمانده تیپ۱۴ امام حسین(ع) نیز درباره احداث جاده می گوید: "چندین مرتبه خودمان رفتیم، دیدیم که واقعاً پیاده روی مشکل بود، ولی ایشان (مسئول جهاد) به ما امید می داد و می گفت که جاده درست می کنیم و جاده درست شد. با کار خیلی خوب جهاد سازندگی جاده ای کشیده شد که جاده خیلی مرتب و مناسبی بود."

جاده پیروزی از تپه سبز تا دیدگاه دوم و چاه آب احداث شد و به دلیل محدودیت زمان و تجهیزات، ادامه آن تا دیدگاه سوم میسّر نشد. در انتهای جاده نیز یک باند هلیکوپتر برای استفاده یگان ها در حین عملیات احداث و محلی نیز برای واحد بهداری مهیا شد تا هم زمان با عملیات، به سرعت به وضعیت مجروحان عملیات رسیدگی و هم اینکه به وسیله ی آمبولانس یا هلیکوپتر امکان جابه جایی و تخلیه

مصدومان فراهم شود. بـا احـداث این جـاده دسترسـی رزمنـدگان در خیز اول عملیات به توپخانه و عقبه دشـمن در ارتفاعات دارالشیاع و پل ابوچلاچ در شمال کرخه و شهر بستان امکان پذیر شد.

به این ترتیب، در مـدت حدود ۳ هفته، جاده پیروزی و در امتـداد آن مسـیر جاده فانوس آماده شد. این فعالیت، کاری بود بس عظیم که با همت و اراده مثال زدنی جهادگران عرصه های نبرد تحقق یافت. تلاش شـبانه روزی همه دست انـدرکاران احداث جـاده پیروزی به دلیـل جسـارت، شـجاعت، خلاقیت و کارآمـدی نیروهـای دلسوز مردمی جهـاد سازنـدگی دامغان، سـمنان و خراسان، اقـدام برجسـته مهندسـی جنگ بود که با امکانات و تجهیزاتی محـدود، اما با اراده ای آهنین از مرحله نظر، مشاوره و طراحی به مرحله اجرا رسـید و پایان یافت. خلاقیت و شکوفایی جهادگران، مددرسان طراحان سپاه و ارتش بود تا این نیروها با اطمینان از عملکرد جهادگران، با فراغت بیشتری عمده انرژی شان را معطوف امور ضروری دیگر کنند.

نکته اساسـی دیگر، نحوه برنـامه ریزی و مراقبت هـای سـنجیده رزمنـدگان بود که بـاوجود انجـام دادن فعـالیت هـای فراوان به واسـطه حضور گسترده نیروهـا و اسـتفاده بی وقفه از امکانـات و تجهیزات مهندسـی، دشـمن متوجه کـار احـداث جاده نشود و ضریب حفاظت و امنیت عملیات نیز کاهش نیابـد. این اقـدام نشان دهنده تلاش و تدبیر خارق العاده مهندسـی جنگ بود که با مشـارکت و همکـاری مشترک جهـادگران و واحـدهای مهندسـی سـپاه و ارتش تحقق یافت و پایه گـذار فعالیت های گسترده مهندسی جنگ و زمینه ساز نبردهای عظیم و مهم آینده جنگ نیز شد.»(۱)

ص: ۵۲۱

۱- امیر رزاق زاده، نبرد طریق القدس، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۱، صص ۲۷۹ - ۲۶۲.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۷ آبان ۱۳۶۰ ۱۱ محرم ۱۴۰۲ ۸ نوامبر ۱۹۸۱

۱

تحرکات امروز دشمن در منطقه عمومی سوسنگرد بیشتر از نقاط دیگر بود. بمباران این منطقه با ۸ جنگنده در ۴ نوبت و شلیک گلوله های منور خمپاره در شب، نشان از حساسیت دشمن به فعالیت نیروهای ایران در این منطقه دارد. ارتش عراق امروز شهرهای آبادان، خرمشهر، دزفول و پاوه را نیز هدف حملات هوایی و توپخانه ای خود قرار داد. از سوی دیگر، نیروهای سپاه پاسداران در جبهه های جوانرود، سومار و گیلان غرب خسارت هایی به دشمن وارد کردند.

امروز ۸ فروند از هواپیماهای نیروی هوایی ارتش عراق در ۴ نوبت مواضع نیروهای خودی را در محور سوسنگرد بمباران کردند. در این حملات هواپیماهای مهاجم در ۳ نوبت بمب های خوشه ای آتش زا و در یک نوبت ۸ عدد بمب ناپالم در منطقه فرو ریختند.(۱)همچنین در این محور، نیروهای پیاده دشمن از ترس حمله نیروهای ایران، بارها با شلیک گلوله های منور خمپاره در تاریکی، فضای منطقه را روشن کردند.(۲) علاوه براین، ۲ فروند هواپیمای عراقی در ساعت ۱۰:۲۵ شهر آبادان را هدف چندین بمب قرار دادند که براثر آن چند منزل مسکونی آتش گرفت، یک نفر از اهالی شهر به شهادت رسید و ۳۷ نفر زخمی شدند.(۳)جنگنده های عراقی چندین بمب خوشه ای نیز به شهر خرمشهر پرتاب کردند که تعدادی از این بمب ها در منطقه منیخ در نزدیکی بهمنشیر فرود آمد و تعدادی نیز به بخش اشغالی این شهر اصابت کرد. از خسارت های واردشده به نیروهای عراقی که در این بخش از خرمشهر مستقر هستند، اطلاعی در دست نیست.(۴) همچنین در این روز نیروهای عراقی در اولین ساعات بامداد، شهر دزفول را هدف چندین گلوله توپخانه های دوربرد خود قرار دادند که ۲ گلوله به مناطق مسکونی اصابت کرد و خسارت هایی به بار آورد.(۵)در غرب کشور نیز توپخانه های ارتش عراق، شهر پاوه را گلوله باران کردند که تلفاتی درپی نداشت.(۶)

ص: ۵۲۳

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۷۴، گزارش شماره ۴۰۱، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

۲- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران) تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی: چاپ اول زمستان ۱۳۸۸، ص۴۰۶.

۳- سند شماره ۴۲۷۵۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲، آبادان - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۴۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، شماره ۴۰۰، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۷، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰؛ و-

خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۴ ، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۶- سند شماره ۵۴۱۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از فرمانده سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به فرمانده سپاه مرکز، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

درمقابل، نیروهای سپاه در جبهه جوانرود به یکی از پایگاه های ارتش عراق در ارتفاع گاری حمله کردند که در این اقدام، حدود ۲۰ نفر از نیروهای عراقی کشته شدند و پاسداران با به غنیمت گرفتن ۵ قبضه اسلحه کلاشینکف و تعدادی نارنجک به پایگاه خود بازگشتند.(۱)

در این روز به گزارش طرح و عملیات سپاه پاسداران منطقه۷ (استان های کرمانشاه و کردستان) توپخانه های سپاه در سومار و توپخانه های ارتش در گیلان غرب با دیدبانی نیروهای سپاه، مواضع دشمن را به گونه ای مؤثر گلوله باران کردند که درنتیجه آن در جبهه سومار ۲۰ عراقی کشته شدند و در جبهه گیلان غرب ۶ سنگر عراقی منهدم شد و تعدادی از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند.(۲)

۱

درپی بمباران اخیر بندر امام خمینی و کاهش میزان تخلیه بار در این بندر، تدابیری اتخاذ شد تا میزان تخلیه و بارگیری افزایش یابد. همچنین هیئتی ازسوی نماینده امام در شورای عالی دفاع به این بندر و سایر بنادر جنوب اعزام شد تا دلایل ضعف پدافند هوایی را در این مناطق بررسی کند.

به دنبال بمباران اخیر بندر امام خمینی به وسیله میگ های عراقی که به آسیب دیدن دو اسکله در این بندر انجامید، میزان تخلیه کالا درحال حاضر در این بندر روزانه از ۱۰ هزار تن کالا به ۴ هزار تن کاهش یافته است. پاکزاد، معاون عملیاتی اداره کل بندر و کشتیرانی بندر امام خمینی، در تماسی با خبرگزاری پارس با اعلام این مطلب افزود: فعالیت هایی در جریان است تا بتوانیم میزان تخلیه و بارگیری را افزایش دهیم. وی افزود: به طور متوسط هفته ای ۸ کشتی با پرچم های یونان، کره شمالی، استرالیا و پاناما که اغلب محموله های آنها را گندم، شکر، کود شیمیایی و آهن آلات تشکیل می دهند، وارد این بندر می شدند که به دلیل وضعیت جنگی، ناوهای نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران آنها را همراهی می کردند. معاون عملیاتی بندر امام افزود: کشتی "التاشزار"(۳) که در جریان بمباران تأسیسات پتروشیمی به وسیله میگ های عراقی آسیب دیده، با همت و تلاش کارکنان این اداره تعمیر شد.(۴)

به دنبال این بمباران ها، هیئتی به سرپرستی حجت الاسلام دکتر حسن روحانی به جنوب سفر کرد تا دلایل ضعف فعالیت پدافند هوایی در این بندر و سایر بنادر و مناطق جنوب را بررسی کند. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، دراین باره نوشته است: «اول

۱- سند شماره ۸۰۲۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ (کرمانشاه) به فرماندهی ستاد مرکز، ۲۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۳- منابع متعدد نام این کشتی را که در تاریخ ۳/۸/۱۳۶۰ هدف حمله هواپیماهای عراق قرار گرفت، "ویش ویشو میترا" ذکر کرده اند.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۳، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

وقت دکتر [حسن] روحانی آمد که گزارش مأموریت بازرسی جنوب را بدهد. ایشان با هیئتی به جبهه رفته بودند که مسئله بمباران بندر ماهشهر، آبادان و... را که اخیراً عراق انجام داده و عدم فعالیت پدافند ما را بررسی کنند. درمجموع نظرشان این است که مدافعان ماهشهر تقصیر یا قصور دارند. در آبادان ممکن است به خاطر نداشتن ابزار پیشرفته و مؤثر، قابل دفاع باشد.»(۱)

۱

به دنبال اجرای عملیات ثامن الائمه(ع) و رفع محاصره آبادان، درخواست بازگشت آن دسته از مردم که شهر را ترک کرده بودند با مخالفت فرماندار این شهر مواجه شد. جعفری، فرماندار شهر آبادان، در مصاحبه با کیهان دراین باره گفت: حالا که محاصره شکسته شده، مردمی که بی صبرانه انتظار این زمان و موقعیت را می کشیدند، عجله دارند، که هرچه زودتر به شهر بیایند، ولی باید این موضوع را در نظر داشته باشند که تا پایان جنگ و پیروزی به هیچ وجه نمی توانند در آبادان سکنی گزینند، چون از آن طرف اروندرود، مزدوران مرتب شهر را هدف قرار می دهند و پس از پایان جنگ نیز شهر باید کاملاً پاک سازی شود. مسلماً این کار مدت زمانی طول خواهد کشید و مردم باید صبر و حوصله داشته باشند و با مسئولان همکاری کنند و برای ورود به آبادان فشار نیاورند. مردم باید سعی کنند که با وضعیت فعلی سراغ آبادان نیایند. وی درباره فعالیت ادارات دولتی آبادان گفت: اداراتی مثل فرمانداری، شهرداری، آب و فاضلاب، برق، مخابرات، بانک ملی، بانک صادرات، دارایی و تعاون و امور روستاها مشغول فعالیت و انجام امور جاری هستند. آموزش وپرورش نیز برای کسانی که در جبهه های حق علیه باطل مشغول نبرد و ستیز هستند کلاس درس دایر کرده و درحد امکان فعالیت می کند.

جعفری درباره حملات مزدوران و شکست آنها در جبهه های آبادان اظهار کرد: عراقی ها پس از شکست در اطراف آبادان و ازدست دادن ۴ تا ۵ هزار نفر و قطع امید از تصرف آبادان، شهر را به طور مرتب از آن طرف اروندرود زیر آتش توپخانه قرار می دهند و حمله هواپیماهای آنها نیز اضافه شده است، البته، شلیک توپخانه آنها کمتر از گذشته است، چراکه ازطرف خشکی فاصله شان تا شهر زیاد شده است و روزبه روز به عقب رانده می شوند.(۲)

۲

امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شمال غرب ایران، با اجرای کمین در شمال نوسود و کاشت مین در یکی از روستاهای تکاب، ۵ تن را به شهادت رساندند و ۳ تن را به گروگان بردند. همچنین ۶ تن از افراد حزب دمکرات به همراه سلاح و تجهیزات، خود را به سپاه کامیاران معرفی کردند.

نیروهای مسلح غیرقانونی در یک ونیم کیلومتری پاسگاه "دزآور" در شمال نوسود و در

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۷۸، خاطرات روز ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص ۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

نزدیکی نوار مرزی، با اجرای عملیات کمین ۴ تن ازجمله ۲ تن از اعضای کمیته امام خمینی را شهید و ۳ سرباز و بسیجی را به گروگان بردند. مهاجمان ۲ خودرو سپاه را نیز به آتش کشیدند.(۱)در یکی از روستاهای تکاب آذربایجان غربی نیز یکی از افراد محلی به مینی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و به شهادت رسید.(۲)

امروز همچنین ۶ تن از نیروهای حزب دمکرات با معرفی خود و تحویل اسلحه و مهماتشان به سپاه کامیاران، درخواست امان نامه کردند.(۳)

۱

درپی ایجاد امنیت در شهرستان سقز، هیئت واگذاری زمین این شهرستان در یک ماهه گذشته، ۸۰۷ هکتار از زمین های اربابان و فئودال های فراری را به طور موقت و به مدت یک سال زراعی به خوش نشینان و زارعین بی زمین و کسانی که زمین های کمی دراختیار دارند واگذار کرد. هیئت واگذاری زمین شهرستان سقز به ترتیب ۹۹ هکتار زمین آبی و دیم در روستای صالح آباد به ۲۵ خانوار روستایی؛ ۱۶۰ هکتار زمین دیم و آبی در روستای صاحب به ۵۲ خانوار روستایی؛ ۶۰ هکتار زمین دیم در روستای سرا به ۴۱ خانوار روستایی؛ ۴ هکتار زمین دیم در روستای اسلام آباد به ۸ خانوار روستایی؛ ۲۰۰ هکتار زمین دیم و آبی در روستای چاقلو به ۴۰ خانوار روستایی؛ ۲۵۰ هکتار زمین دیمی و آبی در روستای شنته به ۵۶ خانوار روستایی و ۳۴ هکتار زمین دیم و آبی را در روستای مولقرنی به ۳۴ خانوار روستایی واگذار کرد.(۴)

۲

امروز افراد وابسته به گروه های برانداز در شهرهای تهران و هشتپر طوالش یک نارنجک و یک سه راهی به مغازه و منزل افراد متدین و متعهد شهر پرتاب کردند. نیروهای امنیتی نیز یک گروه عملیاتی سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر را در تهران دستگیر کردند. همچنین دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه ۲ تن از افراد گروه پیکار و یک تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را به ۵ تا ۱۰ سال زندان محکوم کرد.

گروه های مسلح غیرقانونی در ساعت ۱۰:۳۰، نارنجکی را داخل یک مغازه آهنگری در خیابان آیت الله کاشانی واقع در غرب تهران پرتاب کردند که انفجار آن موجب زخمی شدن یکی از کارگران مغازه شد.(۵)

در روستای پره سر هشتپر (طوالش) نیز افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک بمب سه راهی را به منزل یکی از افراد متعهد این روستا پرتاب کردند که موجب شکسته شدن

۱- سند شماره ۵۴۱۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از فرمانده سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به فرمانده سپاه مرکز، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات

جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۴.
۲- سند شماره ۲۹۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۳.
۳- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.
۴- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۳، سنندج.
۵- همان، ص۲.

شیشه های منزل وی شد. در این واقعه یکی از افراد سازمان نیز زخمی شد.(۱)همچنین روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی اعلام کرد که پاسداران کمیته در خیابان ولی عصر(عج) تهران به سرنشینان یک خودرو مظنون شده، آن را متوقف کردند. در بازرسی های اولیه مشخص شد که سرنشینان این خودرو از اعضای گروه کمونیستی سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر هستند و قصد داشتند با حمله به یک خودرو حامل پول بانک، پول های موجود در آن را سرقت کنند. همچنین درپی اعترافات این افراد، نیروهای کمیته انقلاب اسلامی یک خانه تیمی را که محل فعالیت وابستگان به این سازمان بود شناسایی و تصرف کردند.(۲)

دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه نیز ۲ تن از هواداران فعال سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر و یک تن از فعالان وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را به ۵ تا ۱۰ سال زندان محکوم کرد.(۳)

۱

امروز نشست فوق العاده شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای و با حضور حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی برگزار شد.

سیدرحیم صفوی، مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه پاسداران و نماینده سپاه در این جلسه، گزارشی اجمالی از این جلسه تهیه و برای محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، ارسال کرد. نکته قابل توجه اینکه این جلسه فوق العاده به منظور رایزنی و تصمیم گیری درباره انتقال یک گردان ارتش جمهوری اسلامی از منطقه غرب به جبهه های جنوب تشکیل شد، درحالی که به نظر می رسد علت تشکیل این جلسه بیش از آنکه تصمیم گیری برای جابه جایی یک گردان باشد، رفع سوءتفاهمات موجود در برخی مسئولان نظامی بوده است.

نامه سیدرحیم صفوی به شرح زیر است:

«جلسه با شرکت آقای خامنه ای (رئیس جمهور)، آقای هاشمی رفسنجانی (نماینده امام در شورای عالی دفاع)، آقای موسوی (نخست وزیر)، خرازی (مسئول خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران)، صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی ارتش)، سلیمی (وزیر دفاع) و ظهیرنژاد (رئیس ستاد

۱- سند شماره ۵۴۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۳ ستاد به فرماندهی ستاد مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۴، ۱۸/۸/۱۳۶۰، صص ۱۸ - ۱۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، به نقل از روابط عمومی کمیته

مرکزی، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۳، ۱۷/۸/۱۳۶۰، صص ۲۸ – ۲۷، مشهد – خبرگزاری پارس، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

مشترك ارتش) تشکیل شد. آقای هاشمی گفتند: این جلسه فوق العاده درمورد اعزام نیرو از غرب به جنوب تشکیل شده است و از آقای ظهیرنژاد خواست که نظر خودش را بدهد. ظهیرنژاد گفت که هم اکنون آذربایجان غربی ازطرف ترکیه و شوروی و ضدانقلاب تهدید می شود و خارج کردن نیروهای نظامی از آن منطقه ممکن است باعث شود که با کمک نیروهای خارجی و ضدانقلاب داخلی در آذربایجان غربی تشکیل حکومت بدهند. سرهنگ سلیمی گفت که انتقال یک گردان از غرب به جنوب کشور، دشمن را هشیار می سازد که ما می خواهیم در جنوب عملیاتی انجام دهیم. قرار شد که رأی گیری شود و چهار نفر رأی مثبت دادند که انتقال انجام شود. بعد از چند دقیقه، آقای ظهیرنژاد از سلیمی تشکر کرد که رأی نداده به انتقال نیرو. عین جمله ظهیرنژاد: "متشکرم که در این جلسه اقلاً شما به من رأی دادی." آقای هاشمی رفسنجانی به ظهیرنژاد گفت: شما اعتراض ندارید به اینکه چرا عملیات نمی شود؟ آقای ظهیرنژاد بلافاصله عکس العمل نشان داد و گفت: من با این عملیات (بستان) به شدت مخالفم. این عملیات با تلفات زیاد روبه رو خواهد شد و هیچ نیرویی ما نمی توانیم آزاد کنیم. درضمن گفت: من اعتراض دارم به اینکه سرهنگ [صیاد] شیرازی دستورات مرا اجرا نمی کند و بااینکه به او دستور دادم که نیرو از غرب به جنوب اعزام نکند، یک گروهان اعزام کرده و بدون اجازه من پادگان های ارتش را دراختیار بسیج و سپاه قرار داده است و ایشان ازطرف گروه های غیرارتشی پشتیبانی می شود. آقای هاشمی گفتند: این موضوعات در جلسه دیگری بررسی می شود و این جلسه فوق العاده فقط درمورد اعزام یک گردان از غرب به جنوب بود. آقای خامنه ای نیز به آقای ظهیرنژاد گفتند: شما یادمان هست در زمان شهید فلاحی (رئیس ستاد مشترك ارتش) می گفتید مسئولیت فرماندهی زمینی به عهده من است و سرتیپ فلاحی حق دخالت ندارد، ولی هم اکنون شما به انتقال یک گردان اعتراض دارید.»

رحیم صفوی همچنین در این نامه به گفت وگوهای خود با آقای هاشمی رفسنجانی و آیت الله خامنه ای اشاره کرده و نوشته است:(۱) «ساعت ۱۱:۰۰ صبح روز عاشورا (۱۶/۸/۱۳۶۰) به

۱- احتمالاً- ملاقات با آقای هاشمی رفسنجانی در روز عاشورا ۱۶/۸/۱۳۶۰، انجام شده است. آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات خود در روز عاشورا (۱۶/۸/۱۳۶۰) نوشته است: «پیش از ظهر، آقای رحیم [یحیی] صفوی فرمانده عملیات سپاه در خوزستان آمد و سه طرح جنگی را در جنوب و غرب ارائه داد. حداقل دو هفته تا اجرای اولین طرح وقت لازم است. از فرصتی که برایشان تعیین کرده بودیم، چند هفته تأخیر دارند.» (اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۶۰.) آقای هاشمی رفسنجانی درباره این جلسه نیز نوشته است: «ساعت چهار بعدازظهر، جلسه فوق العاده شورای عالی داشتیم. آقای ظهیرنژاد رئیس ستاد [مشترك ارتش] به انتقال نیرو از آذربایجان به خوزستان، توسط نیروی زمینی اعتراض داشت. اعتراضش را وارد ندانستیم.» (همان، ص۳۶۱.)

خدمت آقای هاشمی رسیدم و درمورد [موضوعات] زیر با ایشان صحبت کردم.

الف) هماهنگی فعالیت های جنوب و غرب کشور برای انجام عملیات؛ ب) تلاش در اینکه عملیات ها با موفقیت و زمان های نزدیک انجام شود؛ پ) تأثیر آماده باش سپاه در سرتاسر کشور و سخنرانی های ائمه جماعت در بسیج نیروها برای جبهه ها؛ ت) اشکالاتی که نتوانسته ایم تابه حال عملیات را آغاز کنیم، ازجمله جابه جایی نیروهای ارتش، راه سازی در تپه های رملی چزابه، انجام شناسایی های لازم برای انجام عملیات و اشتباه ما در اعزام نیروهای آبادان به غرب برای اورامانات.

همچنین نیم ساعت قبل از تشکیل شورا به خدمت آقای خامنه ای رفتم و با استقبال ایشان روبه رو شدم و گزارش مختصری از وضعیت جبهه های غرب و جنوب دادم. درضمن، درمورد اعزام گردان ارتش از غرب کشور به جنوب توضیح دادم.»(۱)

۱

حزب الدعوه یکی از سازمان های معارض عراقی در پاسخ به پیام آیت الله منتظری که خطاب به مردم عراق ارسال شده بود، خواستار کمک بیشتر جمهوری اسلامی به مردم عراق شد. در بخشی از پیام حزب الدعوه آمده است: ما به این حقیقت که حضرت عالی در پیامتان اشاره فرمودید کاملاً معتقد هستیم و می دانیم که در جو اختلافات و گروه گرایی و بدون تکیه بر اصل اصیل ولایت فقیه و بدون رهبری قاطع حضرت امام - دام ظله - که امروز به نیابت از امام زمان(عج) بر همه مسلمین ولایت دارند، نمی توان کاری از پیش برد و این نهضت را نمی توان در مسیر صحیح اسلامی خود به ثمر رسانید. ما از حضرت عالی متوقع هستیم و تمنا داریم ما را در این مسیر پرمشقت و پرزحمت که مشخصاً در پیامتان دقیقاً اشاره فرمودید، هرچه بیشتر کمک و یاری و راهنمایی نمایید. ما از سپاه پاسداران، بازوی پرتوان انقلاب که مورد اعتماد و اطمینان مستقیم حضرت امام هستند، متوقعیم که هرچه بیشتر به کمک اقشار مبارز عراق ادامه دهند تا این ملت ستمدیده را از شر سلطه امریکا و نوکر حلقه به گوش او صدام تکریتی نجات دهند و مسلماً کاری که مجاهدین عراق در داخل عراق و پشت جبهه انجام می دهند، تکمیل کننده کاری است که دلاوران و رزمندگان پرتوان اسلام - ایدهم الله تعالی - در جبهه انجام می دهند.(۲)

۲

به نوشته روزنامه کیهان، سفیر موریتانی در جمهوری اسلامی ایران در دیدار با حجت الاسلام عباس واعظ طبسی، نماینده امام و تولیت آستان قدس رضوی، انقلاب اسلامی ایران را در میان انقلاب های جهان منحصربه فرد و ابعاد آن را جهان شمول دانست و خواستار صدور انقلاب اسلامی به کشورهای تحت ستم جهان و اتحاد بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری موریتانی شد.

۱- سند شماره ۴۳۵۸۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مسئول طرح و برنامه عملیات (رحیم صفوی) به فرماندهی کل سپاه، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۰۴.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۳.

سفیر موریتانی در این دیدار اظهار امیدواری کرد که انقلاب اصیل اسلامی ایران به رهبری زعیم عالی قدر حضرت امام خمینی موجب اتحاد همه مسلمانان جهان شود و با الهام از انقلاب ایرانی، همه مسلمانان جهان این واقعیت را درک کنند که کفر و شرک جهانی، همه نیروهای خود را برای ازبین بردن اسلام بسیج کرده اند و فقط دراین صورت است که به فرمان امام خمینی، مسلمین در بخش های مختلف جهان یکپارچه خواهند شد و امریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند. وی همچنین با اشاره به وجود تشابه فرهنگ اسلامی ایران با فرهنگ ملت مسلمان موریتانی خواستار اعزام هیئت های مختلف فرهنگی و اقتصادی ایران به موریتانی و دیگر کشورهای مسلمان جهان شد تا تبلیغات دروغین بلندگوهای امپریالیستی و صهیونیستی هرچه بیشتر افشا شده، مسلمانان جهان با حقایق انکارناپذیر حاکمیت اسلام در ایران آشنا شوند و توطئه های سازمان های تبلیغاتی غرب و شرق نتوانند بر چهره اصیل انقلاب اسلامی ایران خدشه ای وارد کنند.(۱)

۱

امروز یک هیئت بلندپایه از مسئولان کشور عراق به ریاست میخائیل یوحنا طارق عزیز، معاون نخست وزیر عراق با شاذلی بن جدید، رئیس جمهور الجزایر، دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، این هیئت عراقی که از چهار روز قبل در الجزایر به سر می برد، تاکنون چندین ملاقات سیاسی با مسئولان جبهه آزادی بخش ملی الجزایر انجام داده است.

خبرگزاری فرانسه می افزاید: تاکنون هیچ گونه توضیحی درباره موضوع ملاقات های هیئت عراقی با مقامات الجزایری داده نشده است.(۲)

۲

خبرگزاری رویتر از نشست امروز وزیران خارجه شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس در ریاض و تصمیم آنها برای تشکیل اتحادیه نظامی خبر داد. به نوشته روزنامه صبح آزادگان به نقل از این خبرگزاری، این وزرا در ریاض گرد آمدند تا قبل از تشکیل اجلاس سران این کشورها در سه شنبه آینده، هماهنگی دفاعی بین خود را بررسی کنند. رویتر می افزاید: انتظار می رود رؤسای کشورهای عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، بحرین، عمان و قطر در گردهمایی روز سه شنبه خود طرح صلح عربستان سعودی برای خاورمیانه را به طور رسمی تأیید و همکاری های اقتصادی بین خود را بررسی کنند. امنیت خلیج فارس یکی از نگرانی های اصلی این شش کشور محافظه کار است که یک چهارم نفت جهان غیرکمونیست را تأمین می کنند. این کشورها پس از بروز جنگ میان عراق و ایران تصمیم گرفتند شورایی

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص ۱۰، الجزایر- خبرگزاری فرانسه، ۱۷/۸/۱۳۶۰.

مشترک تشکیل دهند. وزیران خارجه شش کشور قرار است در اجلاس دوروزه خود، توصیه های عنوان شده ازجانب رؤسای ستاد کشورهای عضو را برای همکاری نظامی نزدیک تر بررسی کنند. رؤسای ستاد کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، ماه گذشته برای اولین بار در ریاض تشکیل جلسه دادند. وزیران خارجه شورای همکاری خلیج در اجلاس دوروزه خود دستور جلسه این اجلاس را تهیه خواهند کرد.(۱)

۱

ستاد بسیج اقتصادی دولت که برای تأمین حداقل نیازمندی ها و برخی اقلام اساسی خانوارها تشکیل شده است و سیاست سهمیه بندی نفت نیز ازجمله سیاست های اقتصادی آن است، درجهت اجرای برنامه های ستاد بسیج اقتصادی وزارت نفت اعلام کرد: از امروز (۱۷/۸/۱۳۶۰) تحویل نفت سفید مخصوص سوخت بخاری های خانگی با کوپن انجام می شود. بنابراین، هم وطنان عزیز می توانند با ارائه کوپن های شماره یک و دو به ازای هر کوپن، ۲۰ لیتر نفت سفید تحویل بگیرند. سخنگوی وزارت نفت جمهوری اسلامی ضمن اعلام این خبر افزود: از تاریخ ۱۷/۸/۱۳۶۰، کوپن های شماره ۲ نفت سفید به مقدار ۲۰ لیتر قابل تحویل است و شهروندان عزیز می توانند با ارائه کوپن های شماره یک و دو به ازای هریک، ۲۰ لیتر نفت سفید تحویل بگیرند. ضمناً خانواده هایی که تاکنون موفق به دریافت کوپن نفت خود نشده اند، می توانند با مراجعه به مساجد محل خود، کوپن های نفت سفید خود را دریافت کنند.(۲)

۱- روزنامه صبح آزادگان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از رویتر.

۲- روزنامه کیهان، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۱.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۸ آبان ۱۳۶۰ ۱۲ محرم ۱۴۰۲ ۹ نوامبر ۱۹۸۱

۱

توپخانه های ارتش عراق امروز مناطق مسکونی شهرهای دزفول، اهواز، سوسنگرد، آبادان و پاوه را به شدت گلوله باران کردند. هواپیماهای نیروی هوایی این کشور نیز به قصد بمباران مناطق مسکونی شهرهای استان لرستان، وارد حریم هوایی چند شهر این استان شدند که با آتش پدافندهای هوایی ایران متواری شدند.

امروز ارتش عراق در ساعت ۹:۴۵، شهر دزفول را گلوله باران کرد. این حملات که بیشتر متوجه مرکز شهر و محل های تجمع مردم بود، تلفات و خساراتی را درپی داشت؛ براثر برخورد گلوله ای به سقف یک مینی بوس، هر ۲۵ مسافر آن به شهادت رسیدند. اصابت چند گلوله به نزدیکی یک مدرسه نیز به شهادت یا زخمی شدن تعدادی دانش آموز انجامید. علاوه براین براثر این گلوله باران در مناطق مختلف شهر چندین منزل مسکونی تخریب و به چند خودرو نیز خساراتی وارد شد. در این حملات ۴۰ تن از اهالی دزفول شهید و ۴۰ تن زخمی شدند که حال ۱۴ تن از آنان وخیم گزارش شده است. شناسایی برخی شهدای حادثه به علت متلاشی شدن پیکر آنان امکان پذیر نیست.(۱)

ساعت ۱۱:۳۰ نیز ارتش عراق شهر اهواز را با توپخانه های دوربرد هدف قرار داد و اصابت چندین گلوله به منطقه فقیرنشین این شهر به چندین واحد مسکونی خساراتی وارد آورد. یک خانه مسکونی براثر برخورد یک گلوله توپ به کلی ویران شد و ۵ عضو خانواده ساکن آن و ۴ تن دیگر از ساکنان خانه های مجاور به شهادت رسیدند. ۵ کودک دبستانی، یک زن خانه دار و ۲ نوجوان ازجمله شهدای شناسایی شده این گلوله باران بودند. روزنامه کیهان به نقل از خبرنگار خود، در گزارش کوتاهی از این واقعه آورده است: شدت این فاجعه به حدی بود که دست و پای چند تن از شهدا به روی پشت بام و حیاط خانه پرتاب شده بود. همچنین ۷ تن نیز براثر این حمله ناجوانمردانه به سختی مجروح شده بودند.(۲) علاوه بر این، امروز هواپیماهای عراقی در ۳ نوبت با تجاوز به حریم هوایی سوسنگرد و حومه آن اقدام به پرتاب بمب در این منطقه کردند که از خسارات و تلفات احتمالی اطلاع دقیقی در دست نیست. (۳)براساس یکی از گزارش ها، در این حملات ۴ تن زخمی شده اند.(۴)

۱- سند شماره ۳۱۸۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۵، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۹/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳۱، اهواز - خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۴۱۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه منطقه۸ (اهواز) به عملیات سپاه مرکز، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۱۳۸۶۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳۱، اهواز - خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۳- احمد دهقان، مجموعه آثار شـهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۷۶، گزارش شماره ۴۰۲، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۴- احمـد دهقـان، روزنوشت (یـادداشت هـای روزانه شـهید حسن بـاقری)، تهران: مرکز نشـر آثـار شـهید حسن باقری، ۱۳۹۲، ص۲۴۸.

به گزارش خبرگزاری پارس، امروز شهرهای آبادان و پاوه نیز هدف آتش توپخانه های دوربرد ارتش عراق قرار گرفتند که در این حملات چندین منزل مسکونی و مدرسه ویران و چند تن شهید یا زخمی شدند،(۱)البته لشکر۲۸ کردستان در نامه ای به فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران با اعلام برخورد ۵ گلوله توپ به داخل و اطراف شهر پاوه این حادثه را بدون تلفات و ضایعات اعلام کرد.(۲)

همچنین ۳ فروند هواپیمای عراقی به قصد بمباران مناطق مسکونی لرستان برفراز آسمان برخی شهرهای این استان به پرواز درآمدند، اما با آتش پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از منطقه متواری شدند.(۳)

۱

در ادامه کمک های نقدی و غیرنقدی مردم شهرها و روستاهای مختلف کشور، امروز اهالی شهر اردکان یک تریلر ۲۴ تنی حامل آرد، گونی، پوتین، چراغ، فانوس، پتو، لباس، نایلون، انار، حلوا، نبات، آبلیمو، آبغوره و دیگر اقلام مورد نیاز جبهه ها و رزمندگان را به ستاد پشتیبانی جنگی جهاد سازندگی تحویل دادند. همچنین اهالی روستاهای اشتک، نیر، گاو افشار و گرگین آباد مبلغ ۲۹۷۶۰۰ ریال و کارگران کارخانه پشم بافی افشار مبلغ ۲۰۰ هزار ریال از محل حقوق یک روز خود و ۱۱۶ تخته پتو را برای کمک به جبهه های جنگ به مراجع ذی ربط تحویل دادند.(۴)

۲

به گزارش خبرگزاری پارس، بنیاد امور جنگ زدگان استان اصفهان برای ایجاد تسهیلات در معاش جنگ زدگان اقدامات متنوعی را انجام داده است. برخی از اقدامات شاخه کاریابی این بنیاد بدین شرح است: پرداخت وام اشتغال معادل ۲۰۳۵۶۰۰۰ ریال در مهرماه گذشته و استخدام ۲۰۷ نفر از جنگ زدگان ساکن اصفهان در بخش های خصوصی و دولتی؛ آموزش ۱۴۶ نفر از برادران جنگ زده در بیست رشته صنعتی و حرفه ای؛ به کارگیری ۲۰۶ نفر در کلاس های آموزشی همراه با تولید در رشته های خیاطی، بافندگی، قالی بافی و قلاب دوزی؛ تهیه ۱۳۹۸ روپوش مدرسه و لباس های مختلف زنانه و مردانه در کارگاه های تولیدی و ایجاد ۱۰ شرکت تعاونی مصرف در ۱۰ اردوگاه.

براساس همین گزارش در مدت مذکور، بنیاد امور جنگ زدگان ازطریق شاخه طرح های عمرانی و صنعتی اقدام به ایجاد کارگاه های مواد پاک کننده، درب و پنجره سازی، کوره آهک در قریه رکن آباد، کلیشاد ترانس سازی با سرمایه ای حدود ۵۵۰ هزار تومان، بلوک زنی، پروفیل سپاهان، محصولات غذایی خوشه در فریدن، بلوک سیمانی در پلی اکریل و باغ ابریشم، کارگاه مکانیکی در میدان امام زرین شهر با سرمایه ای معادل نیم میلیون ریال و مرغداری و دامداری با سرمایه ای حدود ۲۰ میلیون ریال کرد.(۵)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۶، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، تهران -

خبرگزاری پارس، ۲۰/۸/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۷۳، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۳- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲، خرم آباد.

۴- روزنامه صبح آزادگان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۷.

۵- همان، به نقل از خبرگزاری پارس.

۱

الکسانـدر هی دبیر کمیته مرکزی صـلیب سـرخ جهـانی، از رفتار عراق و ایران با اسـیران جنگی انتقاد کرد. وی درباره برخورد عراق با اسرا گفت: در عراق از آغاز جنگ، صلیب سرخ اجازه داشته که با زندانیان ایرانی ملاقات کند، اما ناگزیرم بگویم که تعداد نامعینی از این زندانیان از پوشش صلیب سرخ دور نگه داشته شدند و به تذکرهای افراد در زندان غالباً با تأخیر رسیدگی می شود. غیرنظامیـان، کودکان، زنان و افراد سالمنـد که در جریان حملات اولیه عراق محل سـکونت خود را ترک کرده انـد، باوجود تذکرهای صلیب سرخ در اردوگاه های اسرای جنگی نگهداری می شوند.(۱)

وی دربـاره ایران به این نکته که شـرایط نگهـداری برخی اسـیران عراقی منـاسب نیست اشاره کرد. وی همچنین گفت ایران به نمایندگان صلیب سرخ اجازه ملاقات با اسیران را نمی دهد، مگر آنکه با خود شاهد بیاورند.(۲)

۲

عناصـر وابسـته به گروه هـای مسـلح غیرقانونی، امروز در مهاباد، کامیاران، محور میانـدوآب - بوکان، سـقز، سـنندج و مریوان اقداماتی را علیه نیروهای دولتی انجام دادند که خسارت هایی درپی داشت.

افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران به یک پایگاه نیروهای خودی در شهر مهاباد حمله کردند. در این حمله یک تن از افراد سپاه پاسـداران شـهید و یک درجه دار ژانـدارمری به گروگان گرفته شـد.(۳)رادیو صـدای کردسـتان ارگان خبری و تبلیغـاتی حزب دمکرات، دراین باره اعلام کرد که نیروهای حزب دمکرات کردسـتان در حمله به شـهر مهاباد تعـدادی از افراد سپاه و ارتش را کشته و تعدادی را نیز اسیر کرده اند.(۴)

در ساعت ۱۲:۳۰ و ۲۲:۴۵ عناصر مسلح غیرقانونی به جهاد سازندگی و پمپ بنزین شهر کامیاران حمله کردند که با حضور به موقع نیروهـای سپاه در محـل جهـاد و عمل نکردن گلوله آر.پی.جی۷ در حملـه به پمپ بنزین، این تعرضـات بـدون تلفـات و خسارت پایان یافت.(۵)

افراد مسـلح غیرقـانونی در محور میانـدوآب - بوکان در روسـتای ساری قمیش (۳۸ کیلومتری شـمال بوکـان)، با حمله به یک خودرو که حامل غذا برای نیروهای خودی بود، یک تن را شهید و ۲ نفر را زخمی کردند.(۶)

در سـقز، عناصـر مسـلح ضدانقلاب نارنجکی را به طرف نیروهای خودی پرتاب کردند که براثر برخورد ترکش های آن ۳ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند.(۷)

در محور مرانه - سنندج، یک خودرو ارتش به روی مین رفت و براثر انفجار آن ۵ تن از سرنشینان خودرو زخمی شدند.(۸)

در قریه لیو در شمال غربی مریوان نیز برخورد یک خودرو ارتش با مین به زخمی شدن یک سرباز انجامید.(۹)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳، خبرگزاری پارس به نقل از رویتر از منانیل، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۱۸ ضمیمه، بخش عربی رادیو لندن، ۱۸/۸/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۳، خبرگزاری پارس به نقل از رویتر از منانیل، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۶.

۴- سند شماره ۱۰۸۰۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۵- سند شماره ۲۷۲۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی ستاد مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکز اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۵۴۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ (کرمانشاه) به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- روزنامه کیهان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، میاندوآب، بوکان به نقل از ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲ و ۷.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص ۳۷؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۲۷۲۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۸- سند شماره ۲۹۴۰۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۲۹۳۹۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۴۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۹- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

در شـمال شـهر مهاباد و در محور میاندوآب، عناصـر مسـلح غیرقانونی یک کامیون حامل قند و شکر را با تبانی قبلی به سرقت بردند.(۱)

۱

امروز نیروهای ارتش، سپاه و پیش مرگان کرد مسـلمان در عملیاتی مشترک، منطقه جنوب غربی نقـده را پاک سازی کردند. نیروهای خودی همچنین یک عملیات کمین در شهر مهاباد علیه گروه های کاشت مین حزب دمکرات اجرا کردند.

نیروهای خودی متشـکل از ارتش، سپاه و پیش مرگان کرد مسلمان با به کارگیری بالگردهای هوانیروز از ساعت ۹ صبح و از سه محور، پـاک سازی منطقه جنوب غربی شـهر نقـده را آغاز کردنـد و با حمله به مواضع و سـنگرهای افراد حزب دمکرات و گروه مارکسیستی – مائوئیستی کومه له موفق شدند بخش جنوبی نقده و روستاهای شاوله (۱۲ کیلومتری جنوب نقده)، بیضاوا (۱۱ کیلومتری جنوب غربی نقده) و روستای گلوان (۸ کیلومتری جنوب غربی نقده) را پاک سازی کنند. در این عملیات که با غافلگیری افراد مسلح غیرقانونی نیز همراه بود، ۳۹ تن از وابسـتگان عناصر مسلح غیرقانونی کشته و ۴۲ تن زخمی شدند. رادیو صدای کردسـتان متعلق به حزب دمکرات کردستان ایران، فقط به کشته شدن ۱۴ تن از افراد سازمان کمونیستی کومه له اشاره کرد. در این درگیری هـا یک خودرو نیروهای خودی براثر برخورد با مین منهـدم شـد. از افراد خودی نیز ۵ تن شهید و ۱۱ تن زخمی شدند.(۲)

نیروهای دولتی همچنین در یک عملیات کمین ۷ تن از عناصر مسلح غیرقانونی را در پشت پایگاه الله اکبر شهر مهاباد، دستگیر کردنـد. این افراد از اعضای تیم های مین گذاری گروه های ضدانقلاب بودند و ۳ تن از آنان از عوامل اصلی مین گذاری در بلوار بیمارستان امام خمینی مهاباد بودند که در جریان آن ۳ سرباز براثر برخورد یک خودرو با مین به شهادت رسیدند.(۳)

۲

فرمانـدار مهابـاد در گفت وگو بـا خبرنگـار روزنامه اطلاعات اوضاع کلی مهاباد را تشـریح کرد. رونـد پاک سازی و برقراری امنیـت در منطقـه، اقـدامات عمرانی در منطقه، طرح هـای اقتصـادی و بهـداشتی برای رفـاه مردم، بهره منـدی مردم از کالاهـای سهمیه بندی شده و... ازجمله محورهای اصلی سخنان جلائی پور در این مصاحبه بود.

به نوشـته روزنامه اطلاعات، «جلائی پور درزمینه چگونگی حل مشـکلات مردم مهاباد گفت: مهم ترین و اساسـی ترین مشکل این شـهر، امنیت داخلی آن است که خوشـبختانه بـا همـاهنگی و وحـدت تیپ مهاباد، سپاه، شـهربانی و ژانـدارمری این شـهر، تاحدودی مسئله امنیت حل شده و دراین رابطه، ارگان های نظامی، ستون فقرات مردم شده اند تا در پرتو این تکیه گاه، دولت و مردم

۱– روزنامه اطلاعات، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و– سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، ارومیه - خبرگزاری پارس، براساس اطلاعیه ۶۹۴ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، ارومیه؛ و- روزنامه کیهان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- سند شماره ۱۰۷۲۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سپاه ارومیه، ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۴۱۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مرکز فرماندهی) ۱۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷،۲۲/۸/۱۳۶۰، ص ۱۰ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۷، مهاباد، واحد مرکزی خبر به نقل از ستاد مشترک نیروهای مسلح؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۵ ، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۲۶ - ۲۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

بتوانند به رسالت هایی که در یک شهر و منطقه اسلامی لازم است، دست یابند.

... فرمانـدار مهاباد همچنین گفت: مهم ترین کار ما تفکیک مردم کرد از ضـدانقلاب است، زیرا وقتی براثر کمین ضدانقلاب، برادر سپاهی یا ارتشـی شـهید می شود، ضدانقلاب خود را در میان مردم پنهان می کند. نیروهای نظامی راضـی هسـتند شـهید بدهنـد، به شـرطی که در این درگیری ها به مردم لطمه و خسارتی نرسـد. وی با اشاره به برنامه ریزی های دو ماهه اخیر گفت: در این مـدت خوشـبختانه امنیت در محورهای میانـدوآب - مهاباد و مهاباد به نقـده و ارومیه تأمین شـده و از برکت این امنیت نسبی، طرح های عمرانی خاص منطقه شـروع شـده است. با کمال مسرت بایـد بگویم که براثر حرکات موزون و ظریف سـپاه پاسـداران مهابـاد، در یـک ماه و نیم گذشـته، بیش از دوسوم شـبکه سیاسـی گروهک های فعال در داخل شـهر کشف و افراد مسلح آن دستگیر شده اند که دراین رابطه، ۳۰ نفر محاکمه و به زودی به سزای اعمال خود خواهند رسید.

فرمانـدار مهابـاد درزمینه چگونگی اجرای طرح های عمرانی منطقه، اظهار داشت: درارتباط با حرکت های اقتصادی و عمرانی در این منطقه، دو طرح بزرگ و اساسی در دست اقدام است که عبارت اند از: مجتمع گوشت و شبکه بیمارستان جدید مهاباد. طرح اول درصورت پیاده شـدن، تولیـد گوشت گاو، مرغ، جوجه یک روزه، دام، طیور و غیره خواهد بود که با راه اندازی این طرح در سال آینـده، بیش از ۱۰ هزار نفر از اهالی مهاباد، اسـتخدام و مشـغول کار خواهنـد شد. به هرحال، این طرح ها زمانی می خواهـد جـامه عمـل بپوشـد که ضـدانقلاب درصـدد جلوگیری از اجرای آنهـا است تـا زمینه های نارضایتی مردم را از این طریق فراهم کنـد. ولی ما ان شاءالله با تمام قـدرت و امکانات و با تحمل مشـکلات و تلفات، این طرح ها را اجرا خواهیم کرد. ...

مسـئله سـهمیه بندی از دیگر مسائلی بود که فرماندار مهاباد ضـمن اشاره به آن، گفت: با تشکیل بخش خدمات در فرمانداری، ما توانستیم به یک سـری از اقدامات اصولی و اساسـی دست بزنیم، به نحوی که مهاباد اولین شـهری بود که هم زمان با تهران، دفترچه هـای توزیع عادلانـه کالای بسـیج اقتصـادی را توزیع کرد. توزیع این دفترچه هـا، براساس آمار دقیق به دست آمـده و توسط ۱۶۰ کارمند آمارگیری در سـطح شهر صورت گرفته که در نوع خود کار اساسی بوده است و امیدواریم با اجرای چنین طرح هایی، نمونه ای از قسط اسـلامی را علی رغم سنگ اندازی های ضدانقلاب، ارائه دهیم. درزمینه تأمین نان شهر نیز که از مشـکلات حاد مردم بود، موفق بوده ایم، به نحوی که الآن نان برای مصرف همه مردم به هر مقدار در سطح شهر موجود است. وی درزمینه سوخت گفت که مهاباد اولین شـهری است که مشـکلات سوختی آن حل شده و کمبود حاصله نیز جبران خواهد شد. جلائی پور در پایان، ضـمن اشاره به شـرکت فعال مردم در انتخابات و به خصوص آخرین انتخابات ریاست جمهوری که آرای مردم سه هزار رأی بیشتر از سابق بود، گفت: مردم با این حرکات و با شرکت فعال خود، ما را درزمینه کارهایمان تشویق و یاری می کنند.»(۱)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۴.

امروز افراد وابسته به اتحادیه کمونیست های ایران، ضمن بستن جاده تهران - آمل در نزدیکی های شهر آمل، قصد تصرف این شهر را داشتند که با حضور به موقع نیروهای سپاه مجبور به فرار شدند. در شهرهای نیشابور، ارومیه و همدان نیز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ناآرامی هایی را ایجاد کردند که با هشیاری نیروهای سپاه و بسیج، از گسترش فعالیت آنها جلوگیری شد.

افراد اتحادیه کمونیست های ایران(۱) در ده کیلومتری آمل در جاده هراز (محور تهران - آمل) و در نزدیکی پمپ بنزین محمدآباد این جاده را مسدود کردند و با تیراندازی و پرتاب نارنجک بی هدف به اطراف و به سمت جاده، اعلامیه ای با عنوان "قیام سربداران" پخش کردند. این اقدام حدود یک ساعت و نیم، ادامه یافت تا اینکه با سررسیدن نیروهای سپاه مهاباد با آنان درگیر شدند و یک تن از مهاجمان کشته شد و ۲ تن زخمی شدند. از نیروهای سپاه نیز یک تن به شهادت رسید. بقیه افراد اتحادیه کمونیست ها با یک مینی بوس و تعدادی وانت بار که به زور اسلحه از مردم سرقت کرده بودند، منطقه را ترک کردند.(۲)*(۳)

در نیشابور ۳ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به زور اسلحه یک خودرو پیکان را از صاحبش ربوده و در سطح شهر به تیراندازی پرداختند. آنها همچنین با تیراندازی به سمت یک خودرو سپاه یکی از پاسداران را زخمی کردند که حال وی وخیم گزارش شده است. این افراد در ادامه مسیر هنگامی که یکی از بسیجیان مسجد امیرالمؤمنین با شهامت و بدون اسلحه راه را بر آنها بست، چندین گلوله به وی شلیک و او را مجروح کردند، سرانجام با رسیدن نیروهای سپاه یکی از آنان دستگیر و ۲ تن دیگر گریختند.(۴)

افراد این سازمان در روستای قره لو در شمال ارومیه نیز هنگام برگزاری مراسم عزاداری به سمت عزاداران حسینی تیراندازی کردند که با مقابله به مثل نیروهای سپاه مواجه شده و متواری شدند.(۵) در شهر ارومیه نیز نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به قصد ترور مسئول کمیته منطقه ۳ این شهر به سمت وی تیراندازی کردند که ناکام ماندند. (۶)

همچنین در میدان امام خمینی شهر همدان افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز، چادر جمع آوری کمک برای جنگ زدگان را آتش زدند که درنتیجه مقداری فراوانی خواربار، دارو و پوشاک که برای کمک به مهاجران و جنگ زدگان جمع آوری شده بود، در آتش سوخت.(۷)

۱- این افراد خود را سیاه جامگان و سربداران نیز می نامیدند.

۲- * در ضمیمه این گزارش اصل حادثه که بخشی از طرح اتحادیه کمونیست های ایران برای تصرف شهر آمل و به دنبال آن جداسازی منطقه شمال (از ایران) بود درج شده است.

۳- سند شماره ۵۴۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۳ ستاد به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛

و- سند شماره ۴۴۸۶۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۳ به اطلاعات ستاد مرکزی، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۴، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷،۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۲۸ - ۲۷، ساری - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران منطقه گیلان و مازندران.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۴، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۴۰۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۴ به فرماندهی مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه، خبرگزاری پارس.

۶- همان، ص۳، ارومیه، واحد مرکزی خبر.

۷- روزنامه صبح آزادگان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۷؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۴، ۱۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۵، همدان - خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۱

شورای ملی مقاومت ایران به رهبری ابوالحسن بنی صدر و مسعود رجوی امروز با انتشار یک بیانیه به همه دولت ها و شرکت های خارجی درخصوص عقد قراردادهای تجاری با جمهوری اسلامی ایران هشدار داد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، شورای ملی مقاومت ایران در این اطلاعیه، با ادعای اینکه اوضاع اقتصادی و ذخایر مالی ایران به شدت وخیم بوده و قدرت نیروهای مخالف در این کشور روزافزون است، می افزاید: سقوط این رژیم حتمی است ... در شرایط کنونی بازار نفت جهانی، خرید نفت از رژیم ایران یا عقد هرگونه قرارداد تجاری با این رژیم به عنوان یک تصمیم سیاسی تلقی خواهد شد. در پایان این بیانیه گفته شده است، ظرفیت بازپرداختی دولت ایران به شدت تردیدآمیز بوده و شورای ملی مقاومت ایران هرگونه مسئولیتی را درزمینه تعهدات رژیم کنونی در مقابل کشورها یا شرکت های خارجی از خود سلب می کند.(۱)

۲

امروز حاکمان بغداد میزبان تئودور بوژنیف، معاون نخست وزیر بلغارستان، فرستاده ویژه ملک خالد پادشاه عربستان سعودی و عبدالرزاق بوحره وزیر بهداری الجزایر بودند. مسئولان رژیم عراق در دیدار با مقامات کشورهای یادشده درباره جنگ ایران و عراق، توسعه روابط اقتصادی و تجاری و مواضع سیاسی مشترک گفت وگو کردند.

طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق، شرط عقب نشینی نظامیان این کشور از اراضی اشغال شده ایران را به رسمیت شناختن حاکمیت مطلق عراق بر اروندرود اعلام کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وی پس از بیان این مطلب افزود: درصورتی که این موارد محترم شمرده نشود، عراق آماده است که جنگ را تا چندین سال دیگر ادامه بدهد. خبرگزاری فرانسه می افزاید: یاسین رمضان که هنگام آغاز گفت وگوهای عراق و بلغارستان درزمینه همکاری اقتصادی، فنی و علمی سخن می گفت، یادآوری کرد که عراق مانند همیشه از کوشش های لازم برای دستیابی به یک پایان صلح آمیز برای جنگ با ایران استقبال می کند. تئودور بوژنیف، معاون نخست وزیر بلغارستان، نیز اظهار کرد که کشور متبوع وی از کوشش های عراق برای پایان دهی صلح آمیز به جنگ عراق و ایران حمایت می کند.(۲)

به گزارش خبرگزاری رویتر، گفت وگوهای اقتصادی و علمی عراق و بلغارستان از امروز با سفر معاون نخست وزیر بلغارستان به بغداد، آغاز شده است. وی قبل از شروع گفت وگوها، پیام تئودور ژیکف رئیس جمهور بلغارستان را تقدیم صدام حسین کرد.(۳)

فرستاده ویژه ملک خالد نیز برای تقدیم پیام شاه عربستان سعودی وارد بغداد شد. رادیو کویت دراین باره اعلام کرد: فرستاده شخصی ملک خالد، که وزیر آموزش وپرورش عربستان سعودی است، به خبرگزاری عراق گفت که پیام خالد به صدام راجع به روابط مشترک دو کشور برادر می باشد.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۱۴ - ۱۳، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، بغداد - یونایتدپرس به نقل از خبرگزاری عراق، ۲۰/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۶، بیروت - خبرگزاری رویتر، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴ ، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۱ ضمیمه، بخش عربی رادیو کویت، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

همچنین عبدالرزاق بوحره وزیر بهداری الجزایر نیز برای یک دیدار رسمی از عراق وارد بغداد شد. خبرگزاری فرانسه به نقل از خبرگزاری الجزایر، درباره علت و موضوعات مشترك گفت وگوهای مقامات دو کشور و جدیت کشور الجزایر در این دیدارها اعلام کرد: این دیدار که اندکی پس از سفر یک هیئت مهم از حزب بعث عراق به ریاست طارق عزیز به الجزیره انجام می گیرد، عاملی برای تحکیم رشته های دوستی و همکاری بین دو کشور برادر توصیف شده است. تحلیل گران معتقدند، دیدار اخیر طارق عزیز که درعین حال عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق نیز هست، نشان دهنده روابط گرم میان الجزایر و عراق پس از شروع جنگ بین عراق و ایران است که باتوجه به سیاست بی طرفی درپیش گرفته شده ازسوی الجزایر، این گرمی روابط اندکی مصنوعی به نظر می رسد. درپی گفت وگوهایی که هیئت وابسته به حزب بعث عراق با مقامات جبهه آزادی بخش ملی یعنی حزب صاحب قدرت الجزایر به عمل آورد، امروز بیانیه ای انتشار یافت. در این بیانیه دو طرف بر لزوم گسترش تلاش های مستقیم بین حزب بعث و جبهه آزادی بخش ملی درزمینه مسائل عربی و بین المللی و همچنین تمایل دو کشور به تحکیم روابط برادرانه تأکید کردند.(۱)

۱

طارق میخائیل یوحنا عزیز، معاون رئیس جمهوری عراق، که امروز برای یک دیدار رسمی از یونان، وارد آتن شد، اظهار امیدواری کرد که یونان و عراق پیوندهای تاریخی خود در زمینه های اقتصادی، فرهنگی و غیره را تحکیم بخشند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، طارق عزیز - که سرگرم یک دیدار دو روزه از یونان است - در ضیافت ناهاری که به افتخار وی ترتیب داده شده بود، یادآور شد که حزب بعث و پاسوک (جنبش سوسیالیست یونان) با اصول یکسانی درزمینه صلح، ترقی و آزادی به یکدیگر وابستگی دارند. وی سپس خواستار تحکیم روابط بین دو کشور و تحقق اهداف بشردوستانه مورد علاقه دو حزب گردید. از سوی دیگر پاپاندرئو، نخست وزیر یونان، گفت عراق کشوری است که راه های جدیدی را برای گسترش فعالیت های اقتصادی و پیشرفت دنبال می کند. وی سپس تأکید کرد که دیدار طارق عزیز از یونان باعث تحکیم روابط بین دو کشور می شود.(۲)

خبرگزاری فرانسه درباره برنامه کاری طارق عزیز در سفر به یونان و دیدارهای وی با مقامات این کشور اعلام کرد: وی حامل پیامی از صدام حسین است و در خلال اقامت خود در آتن با آندره آس پاپاندرئو نخست وزیر و هارالا- مبوپولس وزیر امورخارجه یونان دیدار و گفت وگو خواهد کرد. خبرگزاری فرانسه افزود: عزیز - که دوست شخصی پاپاندرئو است - در این سفر با مقامات یونانی درخصوص همکاری اقتصادی بین دو کشور مذاکره خواهد کرد. گفتنی است که در دیدار چندسال پیش پاپاندرئو از بغداد، صدام حسین قول داده بود که نفت یونان را تأمین کند. علاوه براین به دنبال پیروزی سوسیالیست ها در یونان، همکاری اقتصادی این کشور با جهان غرب مورد توجه خواهد بود.(۳)

۱- خبرگزاری پارس نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، الجزیره - خبرگزاری فرانسه، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۵، آتن - خبرگزاری فرانسه، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴ ، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱۶، آتن - خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۱

نشریه المجله به نقل از منابع آگاه در فرانسه از قرارداد تسلیحاتی اخیر دولت عراق و فرانسه خبر داد. این مجله نوشت: اخیراً رژیم عراق و فرانسه درباره انعقاد یک قرارداد تأمین سلاح مبنی بر تجهیز عراق به توپ های سنگین به مبلغ یک میلیارد دلار به توافق رسیدند. این منابع افزودند که این قرارداد یکی از چندین قراردادی است که دو کشور در هفته های اخیر درباره آن به گفت وگو و مذاکره پرداخته اند. علاوه براین، قرارداد دیگری به مبلغ ۸۰۰ میلیون دلار شامل تجهیز رژیم عراق به وسایل و تجهیزات الکترونیکی پیشرفته نیز مطرح است. همین منابع یادآور شدند که روابط نظامی بین سران بغداد و مسکو همچنان پابرجاست و دراین خصوص مذاکراتی به منظور تأسیس یک شبکه عظیم دفاع هوایی در عراق بین سران دو رژیم درحال انجام است.(۱)

۲

کشور اردن که یکی از حامیان اصلی عراق در جنگ علیه ایران است، طی چند روز اخیر ۳۹۱ میلیون دلار کمک مالی از عراق دریافت کرده است که ۱۹۱ میلیون دلار آن مربوط به توسعه بنادر و تجهیزات حمل ونقل زمینی (۲) و ۲۰۰ میلیون دلار دیگر نیز برای تقویت پدافند هوایی این کشور بوده است. حسین شاه اردن دراین باره گفت: عراق به کشورش ۲۰۰ میلیون دلار جهت خریداری موشک های زمین به هوای ساخت شوروی کمک کرده است. وی در یک مصاحبه تلویزیونی با شبکه امریکایی سی.بی.سی در لوس آنجلس گفت: تکنیسین های شوروی به همراه موشک های سام۶ به اردن نخواهند آمد، اما اردنی ها جهت فراگیری طرز کار با موشک های سام۶ به شوروی خواهند رفت. حسین شاه اردن، اشاره کرد که در قرارداد فوق هیچ گونه تعهدی به عراق نخواهد داشت. وی گفت: در سال گذشته، پس از اینکه سوریه نیروی نظامی خود را در مرز اردن افزایش داد، ما مجبور بودیم هر چیزی که در دسترس باشد تهیه کنیم. وی در این مصاحبه چند بار گفت که به دنبال معامله با شوروی، هیچ پیش شرطی وجود ندارد.(۳)

۳

وزیر نفت عربستان سعودی درباره مقابله با افزایش قیمت نفت و تأمین کسری نفت در بازار درصورت کاهش تولید آن دسته از کشورهای عضو اوپک که خواهان افزایش قیمت نفت هستند، مطالبی را بیان کرد. به گزارش رویتر از لندن، احمد زکی یمانی، وزیر نفت عربستان،

۱- همان، ص۲، بیروت - خبرگزاری پارس، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

۲- بندر عقبه اردن در خلیج عقبه یکی از اصلی ترین راه های انتقال کالا ـ از دریای سرخ به کشور عراق است. این بندر ازطریق جاده ای که از جنوب به شمال و از شمال به شرق آن کشور منتهی می شود، امکان انتقال کالا از نقطه مرزی تربیل به عراق را فراهم می کند و به احتمال زیاد، وام ۱۹۱ میلیون دلاری عراق به اردن برای تجهیز و توسعه بندر عقبه و راه های

مواصلاتی این بندر به عراق می باشد.

۳- خبرگزاری پارس نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، امان - بندر عقبه، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۸/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳.

در مصاحبه ای که در مطبوعات انگلیس به چاپ رسید، گفت: عربستان با افزایش تولید نفت، هرگونه تلاش برای افزایش بهای نفت قبل از پایان سال ۱۹۸۲ را خنثی خواهد کرد.

وزیر نفت عربستان در دیدار با روزنامه نگاران انگلیس گفت: اگر برخی کشورهای عضو اوپک بهای نفت خود را قبل از پایان سال ۱۹۸۲ افزایش دهند، در آن صورت ما تولید خود را بالاـ خواهیم برد. یمانی گفت: اگر کشورهای عضو اوپک موافقت نامه اخیر ژنو را رعایت کنند، در آن صورت عربستان سعودی تا پایان سال ۱۹۸۲، نیازی به تغییر میزان نفت تولیدی خود که درحال حاضر هشت و نیم میلیون بشکه در روز است، نخواهد داشت.(۱)

روزنامه عربستانی المدینه نیز درباره ابراز مخالفت عربستان سعودی با هرگونه افزایش قیمت تا پایان سال آینده، نوشت: احمد زکی یمانی، وزیر نفت عربستان، در لندن اظهار کرده است، سعودی قیمت نفت را که اوپک به آن دست یافته است، تا پایان سال ۱۹۸۲ تأیید می کند و چنانچه کشوری بخواهد بازی سیاسی کند، عربستان تولید نفت خود را افزایش خواهد داد. این روزنامه افزوده است: عربستان سعودی در اجلاس آینده اوپک که در ماه دسامبر در ابوظبی تشکیل خواهد شد، پیشنهاد خواهد کرد که اختلاف میان حداقل و حداکثر قیمت که درحال حاضر ۴ دلار است، کمتر شود.(۲)

۱

علیرضا نوبری،(۳) رئیس کل بانک مرکزی ایران در زمان بنی صدر، در مصاحبه با روزنامه دی پرس چاپ وین، اقتصاد ایران را ورشکسته اعلام کرد. وی در توضیح این مطلب گفت: «ایران به لحاظ اقتصادی آخرین مراحل حیات خود را می گذراند و رو در روی یک جنگ داخلی است. تنها به جرقه ای نیاز دارد تا در آن انفجاری رخ دهد.» نوبری با بیان اینکه زمستان های ایران سخت هستند و رژیم ایران باید ثابت کند که قادر به رهایی از این زمستان است، افزود: مسیر سقوط به زودی طی خواهد شد.» وی همچنین گفت: «درآمد تعیین شده حاصل از فروش نفت برای سال ۸۱ - ۱۹۸۰، ۳۳ میلیارد دلار است، اما تنها یک سوم این مبلغ عملاً اخذ شده است. [تولید] نفت ایران از ۷ میلیون بشکه که در زمان شاه تولید می شد، اکنون به یک دهم تنزل کرده و ذخایر ارزی که چهار سال پیش بالغ بر ۱۰ میلیارد دلار بود، امروز عملاً به صفر رسیده است.» وی اضافه کرد: «هرج ومرج اقتصادی جنگ با عراق، ایران را که ازلحاظ منابع نفتی غنی است، وادار کرد تا تولیدات کلیه مواد سوختی را متوقف کند و موادی ازقبیل نفت چراغ به اضافه اجناس مورد نیاز روزمره ازقبیل روغن و صابون را وارد کند.» نوبری گفت: «تورم درحال حاضر ۳۵ درصد است و قدرت خرید مردم ۶۰ درصد کاهش یافته و تولید ملی نشان دهنده یک رشد منفی است.»(۴)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری رویتر از لندن.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، روزنامه المدینه، شماره ۵۳۵، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

۳- علیرضا نوبری جزء آن دسته از تکنوکرات هایی بود که با بنی صدر به ایران آمد و در کنار وی به قدرت رسید و هم زمان با عزل بنی صدر از ایران فرار کرد و اکنون در فرانسه به سر می برد.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۴، ۱۹/۸/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، وین - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

ضمیمه گزارش۴۰۳: ماجرای ناکامی اقدام اعضای اتحادیه کمونیست های ایران در بستن جاده تهران - آمل

بستن جاده و پخش اعلامیه تحت عنوان "قیام سربداران" درحقیقت اقدام مقدماتی اتحادیه کمونیست های ایران برای هجوم به شهر آمل و تصرف و به اصطلاح آزادسازی (!) این شهر بود که حضور ناگهانی نیروهای سپاه و بسیج در جاده هراز و بروز یک درگیری کوچک، ادامه طرح آنان را متوقف کرد. این عده سرانجام در صبح ششم بهمن ماه، تصمیم خود را برای حمله به شهر آمل عملی کردند، اما مردم، افراد بسیج و نیروهای انتظامی با دادن ۴۰ شهید و تعدادی مجروح توانستند مهاجمان را وادار به فرار کنند. روزنامه اطلاعات تاریخچه اقدامات اتحادیه کمونیست های ایران را مورد بررسی قرار داده است. در بخشی از این تاریخچه درباره حوادث امروز (۱۸/۸/۱۳۶۰) آمده است:

اعضا و هواداران اتحادیه کمونیست های ایران برای مدتی به شناسایی مناطق مختلف جنگلی و آموزش نیروهای خود پرداخته و در ۳ اردوگاه متشکل شدند. رهبران این عده که نام خود را "سربداران" گذاشته اند با این تصور واهی که در عرض چند روز آماده شده و تا آخر مهرماه می توانند در شهر آمل جرقه قیام خود را زده و ارتش خلق خود را برای قیام سراسری در ایران آماده کنند به فعالیت های ضدانقلابی خود ادامه دادند. اما باوجود تمامی کوشش های مذبوحانه از هر راهی که به پیش رفتند با بن بست مواجه شدند. به هرحال، بعد از دو ماه، این گروه آماده حمله به شهر آمل شدند و در ۱۸ آبان ۱۳۶۰ به قصد تصرف شهر آمل به راه افتادند. آنها برای پیشبرد این عمل جنایتکارانه و ضدانقلابی با سرقت تعدادی مینی بوس و وانت از مردم، وسایل حمل ونقل خود را آماده می کنند. رانندگان این وسایل نقلیه نیز توسط گروه بازداشت شده و در حواشی جنگل تحت مراقبت قرار می گیرند. اکثر افراد این گروه آماده هجوم به شهر بودند که ناگاه با یک گروه گشت برادران بسیج روبه رو می شوند و درگیری میان آنها آغاز می شود. با شروع و ادامه درگیری، این گروه برنامه خود را تغییر داده و به درون جنگل باز می گردد. در این درگیری یکی از برادران بسیج به شهادت و یک تن از افراد گروه کمونیست ها نیز به هلاکت می رسد. در همین زمان عده معدودی از افراد گروه با ایجاد راه بندان در جاده هراز، برای مدت کوتاهی در رفت وآمد اختلال ایجاد می کنند و مسلحانه به پخش تعدادی از اوراق تبلیغاتی حاوی مشتی اکاذیب و تهمت های ناروا به نظام جمهوری اسلامی می پردازند و از مردم (به اصطلاح از "خلق") می خواهند که به صفوف آنان بپیوندند. درمجموع، این گروه با همین برخورد کوچک و با جانفشانی برادران بسیجی، مجدداً به اعماق جنگل فرار کرده و با این خیال واهی که جنگل های شمال از نفوذ انقلاب و امت حاضر در صحنه مصون است، به اردوگاه های خود باز می گردند.(۱)

ص: ۵۴۳

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۰، ص۶.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۹ آبان ۱۳۶۰ ۱۳ محرم ۱۴۰۲ ۱۰ نوامبر ۱۹۸۱

۱

درپی تحرکـات یگـان های خودی در منطقه عمومی سوسـنگرد، فعالیت های ارتش عراق نیز در این محور افزایش یافته است. گزارش های نظامی حاکی است که دشمن در این منطقه نیروهای خود را تقویت و مواضع پدافندی اش را مستحکم کرده و با بمبـاران های هوایی سـعی دارد فعالیت های نیروهای خودی را مختل کنـد. امروز دشـمن همچنین شـهرهای دزفول، خرمشـهر، آبادان و پاوه را گلوله باران کرد.

بنا به گزارش یگان های مستقر در منطقه سوسنگرد، دشمن با حساسیت خاصی نقل وانتقالات نیروهای ایران را زیر نظر دارد و با بمباران های روزانه به نیروهای خودی خسارت وارد می کند. در ادامه این حملات، هواپیماهای عراقی امروز شهر سوسنگرد و مواضع دفاعی ایران را با بمب های خوشه ای هـدف قرار دادنـد.(۱)همچنین براثر آتش خمپاره انداز ۱۲۰ میلی متری دشمن در مناطق سابله و سویدانی روی محل تجمع نیروهای سپاه، ۴ تن شهید و ۱۲ تن زخمی شدند.(۲)

شهر دزفول نیز امروز هدف حملات توپخانه ای عراق قرار گرفت. در این حملات چندین منزل مسکونی گلوله باران شد و ۱۰ تن از مردم شهر شهید و ۱۶ تن دیگر زخمی شدند.(۳)

بنا بر اعلام ژانـدارمری، یک فروند هواپیمای دشـمن در آسـمان جزیره مینو، خرمشـهر و خسـروآباد ظاهر شد و با پرتاب بمب هـای خوشه ای از منطقه گریخت. این بمبـاران تلفـات جانی نـداشت. همچنین در ساعت ۱۱:۳۰، یک جنگنـده عراقی با بمب های خوشه ای و راکت، منطقه بین محمدیه و سلیمانیه را بمباران کرد. توپخانه های ارتش عراق شهر آبادان را نیز گلوله باران کردند که به منازل مسکونی و تأسیسات نفتی شهر خسارت هایی وارد شد و یک نفر شهید و ۱۳ نفر زخمی شدند.(۴)

در مناطق غربی کشور هم شـهر پاوه هـدف گلوله های توپخانه دشـمن قرار گرفت که دو گلوله به یک مـدرسه اصابت کرد و خسـارت هایی به بار آورد. یک گلوله نیز منزلی مسـکونی در شـهر را به کلی ویران کرد. از این اقـدام دشـمن تلفاتی گزارش نشده است.(۵)

ص: ۵۴۵

۱- مرکز پژوهش هـای دفـاع مقـدس (معـاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسـلامی ایران) تقویم تاریـخ دفـاع مقـدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح حوادث آبادان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول زمستان ۱۳۸۸، صص ۴۷۳ - ۴۷۲؛ و- احمد دهقـان، مجموعه آثـار شـهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شـش ماهه دوم ۱۳۶۰)، تهران: مرکز نشـر آثار شـهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۱۷۹، گزارش شماره ۴۰۳، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

۲- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری، پیشین، ص۱۸۴، گزارش شماره ۴۰۴، ۲۰/۸/۱۳۶۰.

۳- سـند شماره ۲۹۴۰۰۱ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش نـوبه ای عملیـاتی، شـماره ۷۴، از لشـکر۲۷ (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰،

ص۲۲، اهواز- خبرگزاری پارس، براساس اطلاعیه شماره ۶۹۴ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.
۴- تقویم تاریخ دفاع مقدس، پیشین، ص۴۷۱.
۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۶، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، تهران - خبرگزاری پارس.

۱

درپی گلوله باران مناطق مسکونی شهرهای دزفول و اهواز که به شهادت تعدادی از مردم این شهرها انجامید، امروز حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع، در سخنانی این اقدام عراق را حرکتی برای سرپوش گذاشتن بر ضعف ها و شکست های اخیر صدام خواند و از سپاه و ارتش خواست تا هرچه سریع تر ارتش عراق را از نزدیکی شهرهایی مانند دزفول و اهواز دور کنند. وی در قسمتی از سخنان خود گفت: درباره جنایتی که بعثی های عراق در دزفول و اهواز مرتکب شده اند، این توضیح را عرض می کنم که صدام برای سرپوش گذاشتن روی ضعف ها و شکست هایی که در انتظارش است، متوسل به کثیف ترین کارها شده و برادران و خواهران دزفولی و اهوازی و شهرهای مجاور مناطق جنگی در خانه ها و محیط کارشان قربانی این گونه اقدامات رذیلانه شده اند. کسانی که در حادثه اصابت گلوله توپ به مینی بوس شهید یا مجروح شدند، با هیچ نمونه ای از نمونه های جنگ هایی که بویی از انسانیت در گردانندگان جنگ وجود داشته باشد، وضعشان تطبیق نمی کند. اینکه عراق با توپ های خود شهرهایی را که در تیررس قرار دارند، مورد حمله قرار می دهد، نه نشانه قدرت اوست و نه نشانه انسانیت و نه برنامه داشتن او. این عمل فقط نشان دهنده اضمحلال و شکست و ازدست دادن کنترل آنهاست. من به برادران و خواهران دزفولی و اهوازی این مصیبت را تسلیت عرض می کنم و از مقاومت کم نظیر آنها شکرگزاری و سپاسگزاری می کنم و از برادران ارتشی و سپاهی خواستارم که هرچه زودتر ارتش خون آشام عراق را از نزدیکی شهرهای ما دور کنند که این صدمات جان سوز در آینده پیش نیاید و می بینیم صدام با این همه درندگی که در ارتش خود نشان می دهد، برای عوام فریبی و به دست گرفتن یک حربه تبلیغاتی اعلام می کند که ما حاضریم ماه محرم را که ماه حرام است، آتش بس بدهیم. ما پیش از این، جواب این فریب کاری ها را داده ایم، اگر شما حاضرید آتش بس بدهید و صلح طلب هستید، ارتش شما در خاک کشور ما چه می کند؟ در ماه محرم و همه ماه های حرام دیگر جهاد و حمله حرام است، اما دفاع که حرام نیست. مدافع درهرحال و هر لحظه حق دفاع دارد. ما دفاع می کنیم و شما متجاوز هستید و تجاوز شما به این حد است که مردم بی دفاع و غیرنظامی را در خیابان ها و میدان ها به گلوله می بندید. این عوام فریبی ها اثری ندارد و غیر از اینکه نشان ضعف شما باشد، چیز دیگری نیست.(۱)

۲

یک منبع اطلاعاتی ارتش ایران درباره پشتیبانی های آمادی کویت از عراق اعلام کرد که این کشور همه تدارکات و مهمات مورد نیاز ارتش عراق را ازطریق بنادر خود تأمین می کند. در این گزارش آمده است: ۱. همه تدارکات و مهمات جنگی عراق ازطریق کویت در بندر "شعیبه" آن کشور تخلیه و سپس ازطریق چره عبدالله کویت وارد صفوان در خاک عراق می شود. همچنین تردد کامیون های

۱- روزنامه کیهان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲.

سنگین و تریلی های حامل آذوقه و مهمات به عراق لحظه ای از این جاده قطع نمی شود. ۲. از آغاز جنگ تحمیلی، همه بیمارستان های کویت دراختیار زخمی شدگان عراق است و دولت کویت ضمن رسیدگی و مداوای مجروحان، به رژیم صدام کمک های دارویی و نقدی می کند. ۳. رژیم مزدور بعث عراق برای ادامه جنگ با ایران با همکاری دولت کویت از دو ماه قبل سفارش ۲۰۰ تانکر آب رسانی و ۱۵۰ دستگاه تانکر سوخت رسانی به شرکت های کویتی (شرکت نمر - شرکت آلم - شرکت گاراژ خلیج) داده است. همچنین تاکنون به وسیله شرکت های کویتی تعدادی تریل کوچک و یک صد دستگاه اتاق سیار چوبی و فلزی جهت استفاده در جبهه ها ساخته شده است.(۱)

۱

روابط عمومی جهاد سازندگی استان تهران برای جلب کمک های خاص مردمی، نیازمندی های جبهه های جنگ را اعلام کرد. روابط عمومی جهاد سازندگی در اطلاعیه خود عنوان کرد: ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد استان تهران مستقر در جبهه های جنوب و غرب کشور، نیاز به افراد فنی و وسایل زیر دارد:

۱. راننده لودر، بولدوزر و گریدر. ۲. مکانیک ماشین های سنگین. ۳. آهنگر ماشین آلات سنگین. ۴. باطری ساز، پنچرگیر. ۵. نایلون جهت پوشش سنگر. ضمناً جهت انتقال مجروحان از جبهه ها به بیمارستان، آمبولانس از نوع جیپ آهو و جهت سنگرسازی به گونی خالی نیاز است.(۲)

۲

امروز افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب در شهرهای سقز، قروه و بوکان و نیز در محور سقز - دیواندره اقداماتی علیه مردم و نیروهای دولتی انجام دادند که این اقدامات و مقابله نیروهای خودی با آنان تلفات و خساراتی درپی داشت.

پیش از ظهر امروز، نیروهای مسلح غیرقانونی در نزدیکی گورستان عمومی شهر سقز به سوی مردم تیراندازی کردند که درنتیجه آن ۲ تن از مردم شهید و ۷ تن زخمی شدند. درپی این واقعه، نیروهای سپاه در محل حضور یافتند و چند تن از مهاجمان را دستگیر کردند.(۳) در ساعت ۲۱:۰۰ نیز در خیابان ولی خان این شهر، افراد کومه له از داخل یک منزل اقدام به پرتاب نارنجک و تیراندازی به سمت نیروهای گشت سپاه کردند که براثر آن ۳ تن از افراد سپاه شهید و یک تن زخمی شدند. در اقدام متقابل نیروهای خودی یک تن از افراد کومه له کشته و یک تن نیز زخمی شد.(۴)

در همین شهر، پس از بازرسی از منازلی که از داخل آنها به سوی نیروهای خودی تیراندازی می شد، تعدادی از هواداران که برخی از آنان دانش آموزان دبیرستان بودند، تحریک شده، در یکی از محلات شهر سقز با نیروهای سپاه درگیر شدند. این درگیری به کشته شدن یکی از هواداران و زخمی شدن ۲ تن دیگر از آنان انجامید. در پیگیری های بعدی چند تن از عوامل اصلی حادثه نیز دستگیر شدند.(۵)

۱- سند شماره ۱۳۸۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به ر- سماجا۲، (مد اطلاعات)، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه صبح آزادگان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۷، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، سنندج، خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۰/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۰۸۰۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۵۴۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ (کرمانشاه) به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۸۰۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به وزارت کشور، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۴۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۵۴۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۷۲۹۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

همچنین افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی یکی از اهالی روستای میمنت آباد را در ۱۸ کیلومتری جنوب شرقی قروه به جرم مخالفت با عملکرد آنها ربودند و او را در روستای گزگزاره در جنوب غربی دهگلان به شهادت رساندند.(۱)

در بوکان نیز نیروهای مسلح غیرقانونی به خودرو حامل علیرضا سیفی، از بنیان گذاران جهاد سازندگی این شهر، حمله کرده، او را در داخل خودرو خود با شلیک چندین گلوله به شهادت رساندند و خودرو وی را نیز به آتش کشیدند.(۲)

در محور سقز - دیواندره نیز درحالی که یک واحد ارتشی ۹ تن از پناهندگان عراقی را به ارومیه انتقال می داد، نیروهای مسلح غیرقانونی به آنها حمله کردند. در این حادثه ۲ تن از پناهندگان عراقی زخمی شدند.(۳)

۱

نیروهای خودی در دو عملیات پاک سازی در محور مهاباد - میاندوآب و شهر مهاباد موفق شدند ۲۵ تن از کادرهای گروه های مسلح را دستگیر کنند. پناهنده شدن ۸ تن از افراد گروه های ضد انقلاب نیز یکی از رویدادهای این روز بود.

نیروهای سپاه و ارتش روستای ایندرقاش در ۸ کیلومتری جاده مهاباد - میاندوآب را پاک سازی کردند. در این عملیات ۵ تن از افراد گروه های مسلح غیرقانونی کشته شدند و یکی از سربازان ارتش نیز به شهادت رسید.(۴)

در مهاباد نیز به دنبال حمله روز گذشته افراد وابسته به حزب دمکرات به نیروهای خودی که درنتیجه آن یک تن از افراد سپاه و یک تن از ژاندارمری به گروگان گرفته شدند، امروز نیروهای سپاه و ژاندارمری با اجرای عملیات تجسس در محله موردنظر موفق شدند ۲۵ تن از افراد مؤثر سیاسی و نظامی حزب دمکرات، گروه کومه له و چریک های فدایی خلق (اقلیت) را که در درگیری های نظامی شرکت داشتند دستگیر کنند.(۵)

امروز همچنین ۷ تن از وابستگان حزب دمکرات کردستان ایران با اسلحه و مهمات، خود را به سپاه پاسداران کامیاران معرفی و درخواست امان نامه کردند. در روستای تیژتیژ در غرب شهر سنندج نیز یکی از وابستگان این حزب با تحویل ۲ قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه پاسداران معرفی کرده، امان نامه دریافت کرد.(۶)

۲

درپی برقراری امنیت در شهر اشنویه، از امروز همه دبیرستان های این شهر و روستاهای تابعه فعالیت خود را آغاز کردند. اداره آموزش وپرورش بخش اشنویه با انتشار اطلاعیه ای از همه دانش آموزان دبیرستانی این بخش دعوت کرد که هرچه زودتر خود را به آموزشگاه های مربوط معرفی کرده،

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها، (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، سنندج.

۲- روزنامه صبح آزادگان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۷.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۶.

۴- سند شماره ۵۴۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مهاباد توسط ارومیه به فرماندهی مرکز، ۱۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۵- سند شماره ۵۴۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- سند شماره ۲۹۳۹۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۷۵ از لشکر۲۸ (رکن۳) به ف نزاجا (مدعملیات)، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۱، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

مشغول تحصیل شوند. بدین ترتیب، با این اقدام، همه سطوح تحصیلی بخش اشنویه از کودکستان تا دبیرستان فعالیت خود را آغاز کردند. روزنامه اطلاعات با اعلام این خبر افزود: یادآوری می شود که در اواخر تابستان گذشته شهر اشنویه از نیروهای مسلح غیرقانونی پاک سازی شد و مسئولان منطقه و ارگان های انقلابی این شهر به منظور رفع ستم مضاعفی که بر مردم ستمدیده این منطقه در زمان رژیم گذشته و سلطه ضدانقلابیون در اوایل انقلاب وارد شده است، تلاش گسترده ای را آغاز کرده اند.(۱)

۱

سرگرد حسین سجادی، فرمانده هنگ ژاندارمری مهاباد، در گفت وگو با روزنامه اطلاعات درباره شروع فعالیت های این هنگ در مهاباد، اقداماتی که به دست کارگزاران این هنگ انجام شده و تدابیر درنظر گرفته شده امنیتی در منطقه و شهر مهاباد مطالبی بیان کرد. وی گفت:

«هنگ ژاندارمری در مهرماه سال جاری پایه گذاری و پس از سازماندهی، در تاریخ ۲۳/۷/۶۰ در شهرستان مهاباد مستقر شد. این پاسگاه ها که اکثراً فعالیت خود را آغاز کرده اند، به کارهای قضائی اهالی محترم کُرد نیز رسیدگی می کنند.» سجادی دیگر فعالیت های هنگ ژاندارمری مهاباد را چنین عنوان کرد: «همکاری با پرسنل تیپ مهاباد در عملیات نظامی دررابطه با کنترل دروازه های ورودی شهر مهاباد ازسوی ارومیه، میاندوآب، سردشت و پسوه، تشکیل تیم ضدتروریسم برای جلوگیری از وقایع غیرمترقبه و دستگیری تروریست ها، بازسازی ساختمان هنگ ژاندارمری مهاباد و استحکام مواضع هنگ که طی دو سال گذشته توسط عناصر مسلح از بین رفته بود، استقرار پاسگاه مرکزی و گروهان هنگ مرکزی مهاباد و سازماندهی پرسنل آنها، تأمین امنیت جاده های روستایی اطراف مهاباد جهت ایاب وذهاب برادران جهاد سازندگی، تأیید هویت افرادی که شناسنامه های آنها مفقود و یا سوخته است و فعالیت های دیگر.»

وی افزود: «بازگشایی جاده مهاباد به میاندوآب، استقرار امنیت در این محور و کنترل خودروهای این مسیر در آینده نزدیک، راه مهاباد به سایر شهرها را کوتاه خواهد کرد. همچنین با ایجاد پاسگاه های ثابت و متحرک در محور مهاباد – ارومیه، نیروهای نظامی و انتظامی قادر خواهند بود جاده را شبانه روز تأمین کرده و هرگونه فعالیت عناصر مسلح را سرکوب کنند.»

سرگرد سجادی همچنین گفت: «از آغاز فعالیت هنگ ژاندارمری در مهاباد و در درگیری با ضدانقلابیون، این هنگ ۴ شهید و ۱۶ مجروح داشته است. وی سپس به همه مسئولین شرکت های مسافربری نقده، اشنویه، پیرانشهر و پسوه که به سمت شهرهای آذربایجان شرقی و تهران حرکت می کنند، اطمینان داد که با آسایش خاطر می توانند از محور محمدیار، مهاباد و میاندوآب به سوی مقاصد فوق حرکت کنند و راه خود را طولانی نکنند.» وی همچنین برای امنیت بیشتر منطقه، از روستاییان اطراف مهاباد خواست تا با هنگ ژاندارمری این شهرستان همکاری کنند و هرگونه فعالیت عناصر مسلح را اطلاع دهند تا این عناصر، فوراً سرکوب شوند.(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۴، مهاباد.

۱

کشف و خنثی سازی چند بمب در بندرعباس و اسلامشهر تهران، هلاکت یکی از افراد سازمان مجاهدین (منافقین) حین فرار در شهر همدان و دستگیری ۳ تن از افراد این سازمان در کازرون مهم ترین اخبار امنیتی امروز بود.

در بندرعباس، کارکنان انبار دارویی بیمارستان شهید محمدی، ۲ بمب را که در داخل توپ فوتبال جاسازی شده بود، کشف کرده، بی درنگ موضوع را به سپاه این شهر اطلاع دادند. نیروهای سپاه نیز به دلیل نبود متخصص خنثی سازی، به کمک نیروی دریایی ارتش، بمب ها را به خارج از محوطه بیمارستان انتقال داده، در محلی دور از مناطق مسکونی، آنها را منفجر کردند.(۱)

همچنین در اسلامشهر در جنوب تهران، نیروهای مردمی بمبی را که زیر منبع آب مسجد صاحب الزمان(عج) این شهر کار گذاشته شده بود، کشف کردند که با حضور نیروهای کمیته، این بمب نیز خنثی شد.(۲)

نیروهای دادسرای همدان نیز یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی کرده، قصد دستگیری او را داشتند که وی متوجه می شود تحت تعقیب قرار دارد و اقدام به فرار می کند. نامبرده هنگام فرار قصد داشت به سمت مأموران دادسرا نارنجک پرتاب کند که هدف اصابت تیر قرار گرفت و به هلاکت رسید.(۳) در کازرون نیز در سه روز اخیر، ۳ تن از افرادی که با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ارتباط داشتند، دستگیر شدند.(۴)

۲

کمیته امداد امام خمینی درباره عملکرد این نهاد در بهره گیری از کمک های مردمی و اختصاص آن به افراد آسیب دیده از اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی، اعلام کرد: کمیته امداد امام خمینی که حسابی به شماره ۱۸۲۰ بانک ملی شعبه میدان بهارستان را برای جبران خسارت واردشده براثر بمب گذاری ها به دست منافقین و سایر گروهک های دست نشانده چپ و راست اعلام کرده بود، در طول ۳ ماه گذشته، از تاریخ ۱۸/۵/۱۳۶۰، از هدایای نقدی شما امت متعهد و همیشه در صحنه و سایر کمک هایی که به این شماره حساب واریز شده است، مبلغ ۳۴۴,۶۳۵,۳۳ ریال بابت جبران خسارت، به برادران و خواهران آسیب دیده پرداخت کرده است.(۵)

۳

رادیو صدای آزاد ایران با ادعای برخورداری نیروهای سلطنت طلب از نود درصد قدرت نیروهای اپوزیسیون جمهوری اسلامی، از آغاز ائتلاف بزرگ در میان گروه های مخالف نظام خبر داد. به گزارش این رادیو: تلاش همه جانبه ای برای یک ائتلاف بزرگ در میان گروه های مختلف اپوزیسیون آغاز شده و دکتر علی امینی همه توان خود را در پیگیری برای تحقق چنین آرمانی به کار گرفته است.

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۴، ۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۴ -۳؛ و- سند شماره ۵۴۱۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه منطقه ۶ (کرمان) به فرماندهی اطلاعات سپاه مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه کیهان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، اسلامشهر.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۷، همدان - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۳۱ -۳۰، همدان - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۸۰۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۹ به اطلاعات مرکز، ۲۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۵، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۹/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی کمیته امداد امام خمینی.

درصورتی که کوشش های همه جانبه رهبران مخالف رژیم ایران به نتیجه کامل برسد، تحول تازه و بی سابقه ای در راه نجات ایران به وجود خواهد آمد. این رادیو افزود: به گزارش خبرنگار سیاسی ما از پاریس، طرح همبستگی گروه های اپوزیسیون، ۹۰ درصد همه گروه های موجود را در بر می گیرد. علاوه بر امینی، آریانا، بختیار، اویسی و چند شخصیت دیگر، حتی نام مدنی نیز به میان آمده است. به نظر می رسد این فعالیت ها در سرنگونی رژیم حاضر و نجات ایران، از اولویت ویژه ای برخوردارند و هرگونه اختلاف نظر و ایده به بعد از نجات ایران موکول شده است.(۱)

۱

خبرگزاری آلمان در گفتاری یکی از گروه های تجزیه طلب را که رژیم عراق آن را بنیان گذاری کرده و از آن پشتیبانی می کند معرفی کرد. این خبرگزاری گزارش داد: "جبهه آزادی بخش عرب برای آزادی اهواز " از اهداف عراق حمایت می کند. معاون دبیرکل این جبهه، رشید ایرکانی، از نیروهای عراقی به عنوان ارتش آزادی بخش نام می برد. منطقه ای که جبهه آزادی بخش عرب برای آزادی اهواز بر آن ادعای مالکیت دارد، ۱۸۵۰۰۰ کیلومتر مربع از خاک ایران را شامل می شود که از جنوب به خلیج فارس، از شرق به کوه های بختیاری، ازسمت شمال به سلسله جبال زاگرس و از غرب به مرزهای عراق محدود می شود. به ادعای این خبرگزاری، در این منطقه ۳,۵۰۰,۰۰۰ نفر زندگی می کنند که اکثر آنها عرب هستند.(۲)

۲

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در بیانیه شدیداللحنی به برگزاری مانور "ستاره درخشان" که برای اجرا در منطقه خاورمیانه طراحی شده است، واکنش نشان داد. رادیو لندن نیز در تفسیری درباره این مانور، به زمان اجرای مانور، دلیل انتخاب منطقه و... اشاره کرده است.

در بیانیه وزارت امور خارجه آمده است: «نیروهای ارتش امریکا، نمایندگان سلطه جویان امپریالیسم بر منافع مستضعفان جهان، با آغاز تدارک مانورهای نظامی ستاره درخشان با همکاری رژیم های دست نشانده، تجاوز مستقیم خود را به سرزمین های اسلامی در شمال افریقا، منطقه خلیج فارس و دریای سرخ (مصر، سومالی، سودان و عمان) آغاز کرده اند. اشغال این مناطق درحالی انجام می گیرد که امپریالیسم جهانخوار امریکا به دنبال منعقدنمودن پیمان استراتژیک نظامی با اسرائیل غاصب، برای استمرار اشغال قدس و دیگر بلاد اسلامی ازطریق ارسال تجهیزات نظامی پیشرفته و هواپیماهای آواکس، به سلطه خود بر قبله مسلمین جهان و مدفن مقدس پیامبر اسلام افزوده است. هم زمان با این اقدامات، هم اکنون تلاش های امریکا برای تجهیز هرچه بیشتر رژیم مراکش علیه مبارزات دلیرانه خلق مسلمان و مستضعف صحرا جریان دارد. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران این تجاوزات آشکار را به منزله تلاش

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، صص ۱۲ -۱۱ ضمیمه، رادیو صدای آزاد ایران، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۵، بیروت - خبرگزاری آلمان غربی، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

امپریالیسم جهانی به سرکردگی امریکا برای سرکوب نهضت اسلامی در جهان می داند و اطمینان دارد که امت اسلام با توجه کامل به عمق این توطئه ها، مبارزات خود را تا کوتاه کردن کامل دست این ابرقدرت از بلاد مستضعفین جهان ادامه خواهد داد.»(۱)

رادیو لندن در تفسیری کوتاه، درباره زمان اجرای این مانور، علت انتخاب منطقه و گزینش کشورهای شرکت کننده در مانور آورده است: «مانور مشترک نظامی امریکا با سه کشور منطقه خاورمیانه، موسوم به ستاره درخشان، جهت آزمایش عکس العمل امریکا نسبت به یک بحران در خاورمیانه طراحی شده است و نیز نشان می دهد که دولت امریکا خواستار شرکت جستن در این مانور است. در مانور ستاره درخشان ۶ هزار سرباز امریکایی شرکت خواهند داشت؛ تعدادی که به مراتب کمتر از تعداد مورد لزوم جهت جلوگیری از یک حمله بزرگ احتمالی در منطقه است. اما طراحان مانور امیدوارند که شرکت جستن این تعداد سربازان در درگیری احتمالی، مصمم بودن امریکا را نشان می دهد. قسمت عمده مانور در خود مصر متمرکز است. در آنجا ۴ هزار سرباز امریکایی تحت حمایت هواپیماهای جنگنده به همراهی سربازان مصری دست به مانور خواهند زد. برخی از وسایل نظامی که در مانور مزبور به کار خواهد رفت، هم اکنون از امریکا ازطریق دریا ارسال شده است. چتربازان لشکر۸۲ هوابرد امریکا اقدام به عملیات فرودآمدن با چتر خواهند کرد و شش هواپیمای بمب افکن ب۵۲ امریکا به طور مستقیم و بدون توقف از ایالت داکوتای شمالی امریکا به یک میدان مشق تیراندازی در مصر رفته و پس از عملیات بمب افکنی، دوباره و بدون توقف به پایگاه خود باز خواهند گشت. سربازان امریکایی در سودان، عمان و سومالی هم دست به عملیاتی خواهند زد، اما تعداد آنها در این کشورها به مراتب کمتر از تعدادشان در مصر خواهد بود. در سودان، درحدود ۳۰۰ سرباز ورزیده در جنگ های غیرعادی به سربازان سودانی آموزش خواهند داد. لازم به تذکر است که مقامات سودان از رخنه مأموران دولت لیبی در سودان نگران هستند. هرچند در جریان مانور ستاره درخشان یک عملیات پیاده کردن سرباز در ساحل عمان انجام خواهد گرفت، اما، طبق خواسته دولت عمان، وسعت این عملیات کاهش یافته است، زیرا دولت عمان ظاهراً از انتقاد سایر کشورهای عرب نگران بوده است. قسمتی از مانور که در سومالی انجام می گیرد، به طورکلی شامل عملیات پشتیبانی ازقبیل ارائه تسهیلات پزشکی می شود. امسال مانور ستاره درخشان از مانور سال گذشته وسیع تر است، به خصوص به خاطر ترور انور سادات رئیس جمهور مقتول مصر و نیز نگرانی هایی که ازنظر امنیتی در این منطقه حس می شود، مانور امسال از اهمیت بیشتری برخوردار است.»(۲)

۱

سفیر جمهوری اسلامی ایران در اتحاد جماهیر شوروی امروز با آندره گرومیکو، وزیر امور خارجه شوروی، دیدار کرد و با وی درباره روابط دو کشور، موضوعات منطقه و امور بین الملل به گفت وگو پرداخت. سفارت جمهوری اسلامی ایران در مسکو در مصاحبه ای تلفنی

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۸/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی ایران.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۲، ۱۷/۸/۱۳۶۰، ص۳ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۶/۸/۱۳۶۰.

بخش هایی از گفت و گوهای انجام شده را برای خبرنگار روزنامه اطلاعات باز گو کرد. به نوشته این روزنامه، سفیر جمهوری اسلامی ایران خاطرنشان کرد که وقایع ایران به دلیل خصلت اسلامی و انقلابی آن، فصل نوینی در روابط میان دو کشور به وجود آورده و موضع نه شرقی نه غربی ما بالطبع باید با استقبال شما مواجه شود. این یک شعار تعارفی و لفظی نیست که هریک از ابرقدرت ها آن را به سود خود و تنها به زیان دیگری تلقی کند. سیاست ما صادقانه و قاطعانه است و کذب، ریا، دیپلماسی سنتی، مجامله گویی و نیرنگ زنی در آن نیست و طبق گفتار نخست وزیر و وزیر امور خارجه کشورمان، برادر مهندس میرحسین موسوی، ما مصمم هستیم که در راه و روش خود کوچک ترین لغزشی به شرق و غرب نداشته باشیم. میزان دوستی ما با دولت ها به میزان دوستی آنها با ما است و اصول انقلابی و قدرت تحرک آن همه معیارهای انقلابی سنتی جهان را درهم شکسته است. آندره گرومیکو وزیر امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی نیز اظهار کرد:

روابط دو کشور ایران و شوروی همیشه براساس حسن هم جواری بوده و هست. وی گفت: ما از تحولات ایران به طور مثبت استقبال کرده ایم و معتقدیم این تحولات مربوط به امور داخلی ایران است و دخالتی نکرده ایم و حق ایران را محترم شمرده ایم. البته از دستاوردهای انقلاب شما نه تنها واژگون شدن نظام پوسیده سلطنتی است، بلکه شکست تسلط امپریالیسم امریکا در ایران است و ایران قدم در راه مستقل گذاشت و به طور عینی معلوم است که زمینه برای حسن هم جواری و روابط دوستانه کاملاً آماده شده است و راه باز است. گرومیکو سپس گفت: بنابراین، این سؤال پیش می آید که آیا می توانیم انتظار داشته باشیم که شما هم موضع دوستانه تری دربرابر ما اتخاذ کنید؟ وزیر خارجه شوروی ادامه داد: وقتی شما به امپریالیزم امریکا ضربه وارد می کنید ما می دانیم حق با شماست، ولی نمی دانیم به چه علت به ما هم انتقاد می کنید. ما ابرقدرت نیستیم؛ ما یک کشور دوست هستیم. بعضی از رهبران ایرانی می گویند، ما از امریکا انتقاد می کنیم، از شما هم همین طور. ما این منطق را نمی فهمیم. ما کاری جز دوستی انجام نداده ایم و می خواهیم اگر شما بخواهید روابط بازرگانی گسترده ای داشته باشیم. ما همان طور که در اول انقلاب، آقای برژنف هم گفته است، طرف دار انقلاب شما هستیم و تقاضای اقدام متقابل را داشته و داریم. وزیر خارجه شوروی در ادامه مذاکراتش با سفیر جمهوری اسلامی ایران گفت: ما اخیراً مانورهای امریکا در منطقه را دنبال می کنیم

و به این موضوع توجه کرده ایم که اگر احتیاج به پشتیبانی و یا هر نوع کمک باشد، ما حاضریم. ما دسایس امریکا در خلیج فارس را محکوم می کنیم. گرومیکو افزود: این ناوگان برای تهدید شوروی به آنجا نیامده، بلکه برای فشار به ایران و شاید کشورهای دیگر آمده اند.(۱)

۱

بانک مرکزی ایران شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی را در شهریورماه منتشر کرد. براساس این گزارش، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران در شهریورماه به عدد ۲/۲۸۴ رسید و نسبت به ماه قبل ۲ درصد افزایش یافت. این شاخص پس از حذف نوسانات فصلی به میزان ۲/۱ درصد افزایش نشان می دهد. شاخص فوق در سطحی معادل ۹/۲۱ درصد بالاتر از عدد ماه مشابه سال قبل قرار دارد. در طول شش ماهه اول سال جاری، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی نسبت به دوره مشابه سال قبل به طور متوسط از ۲۵ درصد افزایش داشته است. متوسط رشد شاخص مذکور در شش ماهه اول سال ۱۳۵۹ نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۵۸ معادل ۷/۲۰ درصد بود.(۲)

در همین خصوص، در جلسه امروز شورای عالی اقتصاد درباره موضوع تورم، علل و عوامل ایجاد تورم و راه های کنترل و پیشگیری از افزایش آن بحث و گفت وگو شد. آقای هاشمی در خاطرات مربوط به امروز خود درباره این جلسه نوشته است: «اول شب در جلسه شورای عالی اقتصاد در نخست وزیری شرکت کردم، بحث تورم بود. نرخ تورم خیلی بالا است، حدود ۲۰ درصد در ۵ ماهه اول سال ۱۳۶۰. عوامل تورم و راه های علاج را بررسی می کردند. نتیجه گرفتند که تورم جهانی، بالابردن حقوق های سطح پایین، عدم اعتماد مردم به آینده اقتصادی و کمی پس انداز، معلوم نبودن تکلیف مالکیت ها، معلوم نبودن رشته های بخش خصوصی و دولتی، عوامل روانی و تبلیغات اجانب و ضدانقلاب، محاصره اقتصادی و جنگ از عوامل تورم است و دادن اعتماد به مردم، توسعه تولید، بالانبردن دستمزدها، کنترل قیمت ها و... برای رفع تورم مفید است.»(۳)

۲

دبیر ستاد بسیج اقتصادی کشور اعلام کرد که توزیع کالاهای اساسی در سراسر کشور با دفترچه های سهمیه خانوار انجام خواهد شد. مهندس سیاوش سمیعی در گفت وگوی اختصاصی با کیهان درباره چگونگی توزیع کالا با استفاده از این دفترچه ها گفت: سهمیه خانواده ها تا زمان مراجعه نزد مغازه دار محفوظ می ماند. البته، درمورد کالاهای فاسدشدنی نظیر گوشت، مرغ و شیر، صاحبان دفترچه می توانند در تمام طول روز برای دریافت سهمیه خود مراجعه کنند و مغازه داران کالاهای فاسدشدنی را به منظور تحویل به صاحبان دفترچه ۲۴ ساعت نگهداری خواهند کرد.(۴)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص ۲.

۲- همان، ص ۱۱.

۳- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص۲۹۵.

۴- روزنامه کیهان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.

کمیته سوخت و انرژی ستاد بسیج اقتصادی کشور نیز دستورالعمل اجرایی توزیع کوپن نفت، گازوئیل و روغن موتور وسایل نقلیه را اعلام کرد. در اطلاعیه ای که این ستاد صادر کرد، اعلام شده است که براساس تصمیمات اتخاذشده در کمیته سوخت و انرژی کشور در دفتر معاونت وزارت راه، این کمیته، سهمیه هریک از وسایل نقلیه گازوئیل سوز برون شهری و درون شهری را تعیین کرد و مقرر شد که از تاریخ ۲۱/۸/۱۳۶۰ بانک ملت کار توزیع کوپن ها را انجام دهد.(۱)-(۲)

۱

صدام حسین امروز در جمع افسران توجیه سیاسی فرماندهی سپاه ها و لشکرها درباره مشکلات موجود در یگان های ارتش سخنرانی کرد.(۳) موضوع اصلی این سخنرانی غیبت و فرار نظامیان از جبهه های جنگ و راه های مقابله با این پدیده در ارتش عراق بود. در این اجتماع، صدام آشکارا از تأثیر برنامه های رادیو عربی ایران بر افراد ارتش عراق سخن گفت. وی درحالی که تظاهر می کرد از روحیه خوبی برخوردار است، به وفاداری اسرای عراقی در اردوگاه های ایران اشاره کرد و تجاوز ارتش عراق و پیشروی در عمق خاک ایران را اقدامی پیش دستانه خواند که درجهت توسعه عمق جغرافیایی عراق انجام شده است. بیان توانایی ارتش عراق در بسیج یک میلیون نفر، بشارت پیروزی کامل ارتش عراق در سه یا چهار ماه آینده، اعلام ورشکستگی ایران از قول رئیس سابق بانک مرکزی ایران و دل بستن به اعلامیه شورای ملی مقاومت از دیگر محورهای سخنان صدام بود. وی در قسمتی از سخنانش گفت:

«مسئله غیبت یا فرار بیشتر میان چه قشری وجود دارد؟ ... یا درزمینه رغبت سربازان به شنیدن رادیو دشمن فارسی ... علت این رغبت چیست؟

آیا در جبهه صدای رادیو بغداد شنیده می شود یا موقعی که به صدای دشمن گوش فرامی دهند همان زمانی است که رادیو بغداد برنامه ویژه جبهه پخش می نماید؟ و یا اینکه [سربازان] چه نوع برنامه هایی را از رادیو دشمن می شنوند؟ و آیا تاکنون مواردی مشاهده گردیده است که بعضی از سربازان به هنگام پخش برنامه حماء الوطن (حامیان میهن) از رادیو بغداد، مشغول شنیدن برنامه های رادیو ایران باشند؟

علت ها متفاوت است و با شناسایی آنها کار تجزیه وتحلیل آسان می شود. اگر در سطح سپاه یک آمارگیری از افرادی که به رادیوهای مختلف جهان گوش می دهند در رده گردان انجام

۱- شرح کامل سهمیه هرکدام از خودروهای اعلام شده در روزنامه کیهان بیستم آبان ۱۳۶۰، صفحه ۱۵ چاپ شده است.

۲- همان، ص۱۵.

۳- این سخنرانی را دایره توجیه سیاسی ارتش عراق با طبقه بندی "به کلی سری" با امضای سرتیپ ستاد عبدالرزاق اسماعیل امین به افسران توجیه سیاسی ارسال کرده و از آنان خواسته است تا در حضور افراد، واحدها و یگان های نظامی قرائت و مفاد آن را تشریح کنند.

شود، به تفاوت موجود میان گردان ها دراین زمینه دست خواهیم یافت. ...

با بعضی از اسرایی که به شدت آسیب دیده اند و در چارچوب کار تبادل اسرا به کشور بازگشته اند، ملاقات کردم. آنها درمورد روحیه اسرای عراقی چیز دیگری می گویند، برعکس آنچه که شما می گویید، آنها روحیه اسرای عراقی را بسیار عالی توصیف کردند. یک بار به من گفتند که یک نفر به اصطلاح عراقی پیش ما در زندان می آمد و هرروز به مدت ۵ الی ۷ ساعت درمورد انقلاب اسلامی صحبت می کرد. در آخر یکی از اسرای عراقی بلند شد و به او گفت: چرا بعثی نمی شوی، درحالی که به هنگام بازگشت به عراق ما شفاعت شما را می کنیم و همراه با ما به عراق بازگرد. آن فرد عمامه خود را به زمین زد و گفت: بعد از این همه سخنرانی از من می خواهی بعثی شوم؟!

از این مثال درمی یابم که درصد افرادی که مجذوب حرف های دشمن می شوند کم بوده و درحدود ۳ الی ۵ درصد هستند. درواقع، اخیراً دشمن برنامه رادیویی خود را بهبود بخشیده و ممکن است دراین زمینه رهنمودهایی توسط افراد متعددی به دشمن ارائه شده باشد.

... برای مقابله با تبلیغات دشمن یک راه حل فنی نیز وجود دارد و آن عبارت است از توزیع کردن رادیو و تلویزیون هایی که تنها قدرت گرفتن برنامه های صداوسیمای بغداد را دارا باشند که باوجود چنین رادیوها و تلویزیون هایی باید به سربازان بگوییم که اعتماد به شما بیش از اندازه است، اما از شما می خواهیم به صدای رادیو دشمن گوش فراندهید تا دشمن نتواند در شرایط جنگی افکار شما را مشوش نماید. باید به سربازان گوشزد کنیم که ما می خواهیم افکار شما خالی از هرگونه تشویشی بوده و اندیشه ها همواره متوجه جنگ باشد، زیرا این امر نتایج خوبی برای کشور، ملت و میهن خودتان به دنبال خواهد داشت و به همین دلیل این گونه رادیوها و تلویزیون ها را به شما می دهیم. البته، باید درمقابل، انواع دیگر رادیو و تلویزیون ها گرفته شود. آیا به نظر شما این راه حل مناسبی است یا اینکه مثلاً اشکالات اساسی پیرامون آن دارید. به ویژه آنکه رادیو ازجمله وسایلی است که زیاد در دسترس است و باید چنین رادیویی [برد کوتاه] تهیه شود و در بین سربازان توزیع گردد. ولی در ارتش همیشه مشکلات

به این صورت حل نمی شود. در ارتش مسئله انضباط و دستورات انضباطی مشخص وجود دارد، ارتش آموزش دارد. به عنوان مثال، وقتی در ارتش به سرباز می گوییم این چیست (اشاره به خورشید)؟ جواب می دهد خورشید است، اما ما به او می گوییم خیر این ماه است. در پاسخ می گوید آری این ماه است، درحالی که خورشید در قلب آسمان قرار دارد. فرد غیرنظامی درمورد این گونه آموزش که ظاهراً برخلاف علم و دانش است، سؤال می کند، درحالی که او نمی داند که این گونه آموزش، پایه و زیربنای پایداری و استقامت در جنگ است.»

صدام در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «ما با این عمل دفاعی و تعرضی [تهاجم به داخل خاک ایران]، توانسته ایم یک عمق اضافی جهت اعلام خطر به موقع هواپیماها و سلاح های ضدهوایی خودی ایجاد کنیم، بدین معنی که با عقب راندن دشمن و پیشروی نیروهایمان، اولاً وسعت عراق را افزایش داده و ثانیاً از پیشروی نیروهای دشمن به سمت محورهایی که بتوانند از آنجا به ما صدمه برسانند جلوگیری کرده ایم و درضمن توانسته ایم شرایطی تقریباً عادی (بجز میدان نبرد) برای کشورمان فراهم نماییم که این امر نتایج روانی، عملی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مثبتی به دنبال داشته است. اگر جنگ در داخل کشورمان وجود داشت، من در دیدار با چند هیئت عربی و خارجی در دو هفته اخیر این قدر خسته نمی شدم و نمی توانستم با همه آنها دیدار نمایم و اصولاً هیچ کس جرئت آمدن به اینجا را نداشت. اگر یگان هایمان در محورهایی که هم اکنون در آنجا مستقر هستند، نبودند، هواپیماهای دشمن به آسانی می توانستند به هدف های موجود در منطقه العماره و البصره حمله کنند، زیرا استقرار یگان هایمان در آن محورها باعث شده که هواپیماهای دشمن که می آیند، به ندرت سالم بر گردند. بنابراین، دیگر برخورداری دشمن از عمق جغرافیایی استراتژیکی یک برتری برای او محسوب نمی شود، اگر عمق جغرافیایی دشمن به اندازه عمق جغرافیایی ما بود، درحال حاضر، ما در اطراف دزفول نبودیم، بلکه به دروازه تهران رسیده بودیم.

... دشمن پیش بینی کرده که یک میلیون نفر نیرو بسیج کند، چگونه می تواند یک میلیون نفر را بسیج و در این جبهه محدود مستقر کند؟ و آیا ما می توانیم این امر را عملی سازیم؟ البته که ما می توانیم یک میلیون رزمنده را بسیج نمائیم، ولی جبهه گنجایش این تعداد نیرو را ندارد! یک جبهه که گنجایش آن بیشتر از یک لشکر، دو لشکر یا یک سپاه نمی باشد، چگونه می توان ۱۰ یا ۲۰ سپاه در آن مستقر کرد؟ باتوجه به اینکه سازمان رزم هم معین و مشخص است. درضمن، به کارگیری سلاح ها نیز نیاز به داشتن میدان دید و تیر دارد.

باتوجه به اینکه تعداد جمعیت عراق برابر با یک سوم جمعیت ایران است، بااین حال، پس از آغاز جنگ، تعداد یگان هایی که به ارتش ما اضافه شده بیش از تعداد یگان هایی است که به ارتش دشمن اضافه شده است و این بدین دلیل است که ما از یک فرماندهی سیاسی و نظامی

ثـابت، اسـتوار، فعال و نیرومنـد برخورداریم و این نتیجه تجربیاتی است که در طی سال ها به دست آورده ایم. انسانی که برای انجام مأموریت های نظامی به کار گرفته می شود، نیاز به آموزش، تمرین و اسلحه دارد که لازمه همه آنها داشتن فرمانـدهان بـاتجربه و امکانات کافی است. البته، ما این امکانات را داریم، ولی دشـمن نـدارد، به همین دلیل است که ما توانسته ایم یگان های بیشتری به ارتشیان اضافه کنیم، این یک واقعیت است.»

صـدام در قسـمت بعـدی سـخنان خود گفت: «همچنین جامعه ایران جامعه ای است چنـدملیتی که حـداقل چهار ملیت آن پیرو رژیم نیسـتند و رژیم از بقیه ملیت هـایی که تـابع او هسـتند، سـربازگیری می کنـد. درعمـل، کردها، بلوچ ها، آذربایجانی ها و عرب ها با [رژیم ایران همراه نیسـتند و این] از تعداد جمعیت ایران می کاهد. پس معلوم می شود عواملی که به آنها اشاره شـد باعث کاهش دادن جمعیت ایران شده است.»

وی در ادامه سـخنانش گفت: «دوسـتان، شـما علاـوه بر حفظ و حراست از کشورتان که تهدیـد شـده بود، یک عظمت والایی نصیبتان شده است. همچنین [شما] در میان بچه ها، همسران، مادران و برادرانتان و میان غیرعراقی ها و غیرعرب ها و بلکه میان جهانیان یک عزت و شـرف عظیمی را کسب کرده اید. تنها چیزی که نیاز هست، صبر و شـکیبایی هرچه بیشتر شـما است. اگر چند ماه دیگر صبر کنید، دشـمن از پای درخواهد آمد. به عنوان مثال، در بین سـربازان و درجه داران این سؤال را مطرح کنید که اگر نیروهایمان که درحال حاضر در نزدیکی دزفول مستقر هستند، بدون برقراری آتش بس و بدون اینکه حقوق هر طرف مشخص و محترم شمرده شود، به مرزها عقب نشینی کنند، نظر شما دراین مورد چیست؟

در پاسخ بگویید که دراین صورت دشـمن بار دیگر خواهد آمد، ولی این بار فاصـله میان شما و او تنها یک رودخانه است که خود را به شـما در مرز نزدیـک کرده است و از توپخـانه اسـتفاده خواهـد کرد تا این بار شـما را وادار به عقب نشینی به داخل سرزمین هایتان کند.»

صدام درحالی که سـعی می کرد به شـنوندگان روحیه بدهد، سـخنان خود را چنین ادامه داد: «سرباز باید این واقعیت را درک کنـد که مرگش هنگامی فرا می رسد یا اینکه احتمال مردنش زمانی افزایش می یابد که موضع خود را بدون دسـتور رها کند. دراین صورت کشـته می شود و اعتبار نظامی خود را از دست می دهـد. به سـرباز بگویید که در فلان نبرد خسارات ما به علت عقب نشـینی بـدون دسـتور، زیاد بود، درصورتی که فلان یگان به هنگام عقب نشـینی خود با دسـتور، متحمل خسارات بسـیار نـاچیزی شـد. به او بگوییـد که خسـارت هـای فلاـن یگان، هنگام حمله به دشـمن، کمتر از موقعی بود که در موضع پدافنـدی مسـتقر بود و همچنین خسارت های آن یگان کمتر از زمانی است که نیروهایش بـدون فرمانـده باشـند. در مسائل نظامی، وقتی می گوییم، عقب نشینی یکی از ویژگی های رزم است، منظور عقب نشینی با دستور است نه بدون دستور،

زیرا عقب نشینی با دستور، حساب شده و تحت کنترل است و دارای زمان بندی است ... [اما] عقب نشینی بدون دستور، نامنظم، پراکنده و زیر آتش توپخانه دشمن است و منجر به ازدست دادن حیثیت و اعتبار نظامی ما می شود و درعین حال، ما متحمل خسارت های زیادی می شویم. پس باید این نکته را در ذهن ها متمرکز سازید و این از اهم واجبات است، زیرا در بعضی از مواقع و تحت شرایط سخت، سرباز چنین می پندارد که رهاکردن سنگر به معنای نجات و خلاصی او است، درصورتی که با ترک سنگر خود، شمارش معکوس مرگش آغاز می شود. بنابراین، این نکته همیشه باید مورد تأکید قرار بگیرد.»

صدام در پایان سخنان خود گفت: «با پیگیری های پی درپی به این نتیجه رسیدیم که طولانی ترین حملات دشمن در هر شرایط، بیش از دو ساعت دوام نمی آورد و ما برای سرکوب حمله دشمن علاوه بر احداث موانع و آرایشات پدافندی، براساس دستورالعمل های صحیح، تنها نیاز به دو ساعت پایداری داریم و حمله دشمن طی نیم الی دو ساعت ناکام خواهد ماند. به همین دلیل، پس از هرگونه مقاومت و پایداری، می بینید که حمله دشمن ضعیف می شود و نیروهایش همراه با تحمل خسارت هایی عقب نشینی می کنند. دراین زمینه با سربازان و درجه داران به طور مستقیم و صریح صحبت کنید، به ویژه با افسران، زیرا افسری که می تواند حس امیدواری در سربازان و درجه داران ایجاد کند، بیشتر می تواند آنها را نسبت به مقاومت و پایداری تشویق کند، ولی اگر ایمان او متزلزل بود، هرگز نخواهد توانست روح امیدواری را به آنها انتقال دهد، زیرا منبع اصلی امید، روشنایی نفس انسان از درون است، نه از بیرون. مشعل فرا راه شما، از خودتان است. این امر را به همه برادرانتان تأکید کنید. به حول و قوه الهی پیروزی نزدیک است، زیرا دشمن ازنظر اقتصادی ورشکست شده است و امروز مدیر کلی بانک مرکزی ایران ورشکستگی کشور متبوع خود را پس از تمام شدن ارز کشور رسماً اعلام کرد و مخالفین طی پیامی به جهانیان اعلام کردند که ما از این لحظه هیچ گونه مسئولیتی در قبال تعهدات رژیم نداریم(۱) و این به این معنی است که هیچ فعالیتی در این رژیم انجام نمی شود.»(۲)

۱

طه عبدالکریم، وزیر نفت عراق، امروز با روزنامه عربستانی المدینه گفت وگو کرد. میزان صدور نفت عراق درحال حاضر و قبل از تهاجم این کشور به ایران، محدودیت های صدور نفت عراق به دلیل وقوع جنگ و اقدامات دولت عراق برای امکان پذیر شدن صدور نفت ازطریق کشورهای عربستان و کویت مهم ترین محورهای سخنان عبدالکریم در این مصاحبه بود. بخش هایی از این گفت وگو به شرح زیر است:

۱- اشاره صدام در این دو مورد به سخنان علیرضا نوبری و اطلاعیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) است که هر دو موضوع در روزشمار ۱۸/۸/۱۳۶۰ درج شده است.

۲- سند شماره ۱۶۹۵۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سخنرانی صدام حسین، ۷/۱۰/۱۳۶۰، صص ۹ - ۱.

عبدالکریم در پاسخ به این سؤال که مقدار تولید نفت عراق به طور قطعی چه مقدار است، گفت: قبل از جنگ با ایران روزانه ۷۸/۳ میلیون بشکه بود که همه آن صادر می شد، اما فعلاً کمتر از یک میلیون بشکه نفت تولید و صادر می کنیم و به خاطر ضرری که به دو بندر خلیجی ما براثر جنگ وارد شده است، تنها راه صدور نفت عراق، ازطریق دریای مدیترانه پس از عبور از کشورهای ترکیه، سوریه و لبنان است. البته، ما هنوز از خط سوریه و لبنان استفاده نکرده ایم، زیرا بر سر درآمد آن اختلافی بروز کرده است .

وی در پاسخ به این سؤال که بعد از بسته شدن راه خلیج [فارس] براثر جنگ و استفاده بازرگانی از بندر عقبه آیا فکر کرده اید که خط لوله نفتی به بندر عقبه یا به مناطق دیگر بگشایید، گفت:

همان طور که جنگ ناراحت کننده و دردناک است، همان طور هم پندآموز است. ما در تمامی برنامه های توسعه و رشد کشور تجدیدنظر کردیم، به ویژه در صنعت نفت. ما درحال مطالعه برنامه ای هستیم که لوله های نفت خود را پس از عبور از عربستان سعودی به دریای سرخ رسانده و از آنجا صادر کنیم. همچنین در فکر کشیدن خط لوله دیگری به سوی کویت هستیم.(۱)-(۲)

۱

حمایت نخست وزیر یونان از مواضع عراق در جنگ علیه ایران، صدور بیانیه مشترک الجزایر و عراق درزمینه مبارزات مشترک اعراب علیه دشمنان و حضور رئیس سندیکای صنایع اتریش در بغداد، نشان دهنده افزایش فعالیت های دیپلماتیک عراق است.

درپی سفر روز گذشته طارق عزیز، معاون نخست وزیر عراق، به یونان و دیدار وی با مقامات یونانی، امروز "آندریاس پاپاندرئو"، نخست وزیر یونان، در گفت وگو با خبرنگاران، از مواضع عراق در جنگ علیه ایران حمایت کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، نخست وزیر یونان درپی مذاکرات خصوصی خود با طارق عزیز، در پاسخ به سؤالات خبرنگاران گفت: کشورش با علاقه بسیار، تلاش عراقی ها را که از تمامیت کشور خود دربرابر اقدامات تهاجمی رژیم ایران دفاع می کنند، دنبال می کند. ناظران معتقدند بدین ترتیب یونان سیاست متوازن پیشین خود را درخصوص حفظ یک فاصله مناسب و یکسان بین تهران و بغداد کنار گذاشته است. پاپاندرئو در این دیدار بر گسترش همکاری های نزدیک میان عراق و یونان تأکید کرد. بااینکه نخست وزیر یونان مایل به دادن توضیحات بیشتر درباره دامنه همکاری های اقتصادی میان بغداد و آتن نبود، یک منبع موثق خبر داد که عراق به یونان قول داده است مقادیر قابل ملاحظه ای

۱- صدور نفت عراق ازطریق عربستان و کویت عملی نشد و حتی به صورت یک طرح جدی نیز مورد بررسی قرار نگرفت و سخنان طه عبدالکریم دراین باره صرفاً بیان آرزوهای مقامات عراقی است.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱۶، روزنامه المدینه، شماره ۵۳۵۰،

.۱۹/۸/۱۳۶۰

نفت به این کشور تحویل دهد. طارق عزیز که قرار است شب سه شنبه یونان را ترک کند، به نوبه خود از روابط عالی موجود میان دو کشور ابراز خشنودی کرد.(۱)

همچنین درپی سفر دو روز پیش طارق عزیز به الجزایر و به دنبال آن، سفر روز گذشته وزیر بهداری الجزایر به عراق، این دو کشور امروز بیانیه مشترکی صادر کردند. به گزارش خبرگزاری پارس از بیروت، بنا بر آنچه که در بیانیه آمده است، طرفین بر تقویت مبارزه اعراب در همه زمینه ها درجهت خنثی سازی همه توطئه هایی که ملت های عرب با آن مواجه است، به توافق رسیدند. خبرگزاری الجزایر که این خبر را در بیروت منتشر کرده، افزوده است: این بیانیه به پشتیبانی ملت هایی که در راه استقلال و آزادی مبارزه می کنند، اشاره کرده است.(۲)همچنین امروز رئیس سندیکای صنایع اتریش به بغداد رفت و با مقامات عراقی به مذاکره پرداخت. خبرگزاری فرانسه موضوع گفت وگوهای دو طرف را بسط همکاری ها درزمینه های کشاورزی و صنعتی اعلام کرد و به نقل از خبرگزاری عراق دراین باره گفت: در این مذاکرات، ازطرف عراق، مدیرکل وزارت صنایع و معادن عراق شرکت داشته است.(۳)

۱- روزنامه صبح آزادگان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص ۱، به نقل از خبرگزاری فرانسه از آتن؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، آتن - خبرگزاری فرانسه، ۱۹/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، بیروت خبرگزاری پارس، به نقل از خبرگزاری فرانسه از خبرگزاری الجزایر، ۲۰/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۵، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۷، بیروت، خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۰ آبان ۱۳۶۰ ۱۴ محرم ۱۴۰۲ ۱۱ نوامبر ۱۹۸۱

۱

درپی قطعی شدن اجرای عملیات طریق القدس با هدف آزادسازی بخشی از سرزمین های جمهوری اسلامی ایران شامل بستان، زمین های غرب سوسنگرد و دستیابی به خط مرزی بین المللی در سواحل شرقی هورالهویزه، که قطع ارتباط خطوط مواصلاتی دشمن از شمال خوزستان به سمت جنوب را نیز درپی خواهد داشت، قرارگاه مشترک ارتش و سپاه در جنوب(۱) طرح مانور این عملیات را به نام "طرح عملیاتی کربلای۱" به یگان های عملیاتی ابلاغ کرد.(۲)

در این مانور پیش بینی شده است که ۲ تیپ از لشکر۱۶ زرهی قزوین، یک تیپ از لشکر۹۲ زرهی اهواز و ۵ تیپ از سپاه پاسداران شامل ۴ تیپ (۳۱ عاشورا، ۲۵ کربلا، ۱۴ امام حسین(ع) و امام سجاد(ع))، که هرکدام استعداد یک لشکر را دارند، و گردان ۳۰ مکانیزه به عنوان یگان های مانوری، تیپ ۳۵ امام حسن(ع) به عنوان احتیاط و نیروهایی از ستاد جنگ های نامنظم (شهید چمران) به منظور انهدام دشمن در زمین های غرب سوسنگرد با اجرای تک شهر بستان و غرب سوسنگرد را در این منطقه تا کرانه شمالی رودخانه نیسان تأمین کرده، در غرب نیز تا ساحل شرقی هورالهویزه را تصرف و تأمین کنند.(۳)طبق این طرح در این عملیات هریک از تیپ های پیاده سپاه به عنوان یگان هجومی مقدم، وارد عمل می شدند.(۴)-(۵)

۲

امروز شهرهای سوسنگرد و آبادان به شدت زیر حملات هوایی و آتش خمپاره اندازهای عراق قرار داشتند.

با نزدیک شدن زمان اجرای عملیات طریق القدس که قرار است در محور سوسنگرد اجرا شود، شدت بمباران های این شهر افزایش یافته است. امروز، هواپیماهای دشمن ۳ بار شهر

۱- درباره سیر طرح ریزی عملیات آزادسازی بستان به ضمیمه اول این گزارش مراجعه کنید.

۲- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، طرح عملیاتی کربلای۱، ۱۳۸۳، ص۱۱؛ و- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، جلد۲، ۱۳۷۳، ص۱۹۱.

۳- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۳، ص۱۴؛ و- ابوالقاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ (اطلس راهنما - ۴)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، ص۱۰۰.

۴- درباره تأثیر عملیات ثامن الائمه(ع) و شکل گیری یک راهبرد جدید نظامی در طرح ریزی های عملیاتی و طراحی عملیات آزادسازی بستان به ضمیمه دوم این گزارش مراجعه کنید.

۵- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۱۹۳.

سوسنگرد را بمباران کردند که در یکی از بمباران ها ۱۲ تن از افراد حاضر در شهر زخمی شدند. واحد عملیات سپاه سوسنگرد ضمن اعلام این خبر افزود: هواپیماهای عراقی به طور تقریبی هرروز ۳ بار سوسنگرد و یک بار آبادان را هدف بمب های خود قرار می دهند. معاونت عملیات منطقه ۸ سپاه کشوری نیز با ارسال خبر این بمباران به فرماندهی مرکز، درخواست کرد که درخصوص تقویت پدافند هوایی این شهر اقدامات جدی انجام شود.(۱)

هواپیماهای عراقی در ساعت ۱۰:۵۵ نیز شهر آبادان را هدف بمب های خود قرار دادند که در این اقدام بخش هایی از منازل و تأسیسات موجود در منطقه عرب نشین شهر آسیب دید و ۹ تن از ساکنان شهر زخمی شدند.(۲)

درباره بمباران هوایی امروز آبادان، ستاد مشترک ارتش در اطلاعیه شماره ۶۹۵ اعلام کرد که جنگنده های نیروی هوایی در ساعت ۱۰:۵۵، در یک نبرد هوایی ۲ فروند از هواپیماهای عراقی را در منطقه شادگان سرنگون کرده اند. ستاد مشترک ارتش همچنین در نامه ای به نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی خبر سرنگونی ۲ فروند هواپیمای عراقی را به مدیریت عملیات این نیرو ارسال کرد.(۳) دراین حال، فرماندار شادگان در تماس با بخش خبری محرمانه خبرگزاری پارس، اخبار مربوط به سقوط ۲ فروند هواپیمای عراقی را تکذیب کرد.(۴)

شهر آبادان علاوه بر بمباران هوایی، هدف خمپاره های عراقی نیز قرار گرفت. تعدادی از این خمپاره ها به پالایشگاه، منازل سازمانی فرودگاه و منازل خیابان عروسیه اصابت و خسارت هایی به آنها وارد کرد و چند درخت خرما و یک لنج نیز دستخوش آتش سوزی شد. در این اقدام دشمن، ۳ کودک زخمی شدند.(۵)

۱

یک گروه ۱۱ نفره از نیروهای سپاه در ساعت ۲۱، برای کسب اطلاعات و پخش نشریات و اعلامیه به شهر شاندری عراق نفوذ کردند. این گروه هنگام بازگشت به کمین نیروهای عراقی برخورد کردند که در درگیری های انجام شده، ۴ تن از آنان به شهادت رسیدند. از نیروهای عراقی نیز ۲ نفر کشته و ۴ تن زخمی شدند.(۶)

۲

امروز نیروهای معارض عراقی در مناطق هور، ناصریه و سیدصادق در عملیات هایی به ارتش این کشور خسارت هایی وارد کردند.

حزب الدعوه عراق اعلام کرد که نیروهای این گروه یک بالگرد نظامی عراق را که حامل چند تن از نظامیان بود، در منطقه هور سرنگون کرده اند. همچنین براساس اعلام این حزب، نیروهای عراقی در منطقه سید دخیل در استان ناصریه با نیروهای عراقی درگیر شدند که درنتیجه آن ۵۰ تن از افراد نظامی عراق کشته یا زخمی شدند و نیروهای مجاهد عراقی نیز با تحمل ۴ کشته از منطقه درگیری عقب نشینی

۱- سند شماره ۵۴۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سوسنگرد به عملیات ستاد جنوب، ۲۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۰۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه۸ (اهواز) به فرماندهی مرکز، ۲۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۴۲۷۵۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار خوزستان، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۶، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۰/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰،ص۲، به نقل از اطلاعیه شماره ۶۹۵ ارتش جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۱۰۸۰۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م ۱۳۲) به نزاجا (مد عملیات) ۲۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس،۲۳/۸/۱۳۶۰.

۵- سند شماره ۴۲۷۵۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۲۹۴۰۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعته گذشته)، شماره ۲۴۱، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴۱، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

کردنـد. حزب الـدعوه همچنین اعلام کرد که ۲ فرونـد بالگرد عراقی به طور مشـکوکی در پادگان التاجی عراق سـقوط کرده است. در این حادثه معاون فرمانـده، فرمانده واحد دوم پرواز این پادگان، یک سـرگرد مسـئول آموزش پادگان و ۲ افسر دیگر کشته شدند.(۱)همچنین یک گروه از رزمنـدگان کُرد مسـلمان به مرکز تلفن شـهر سـیدصادق حمله کرده، مقـداری از وسایل آنجا را آتش زدند.(۲)

۱

گروه های مسلح غیرقانونی امروز در شهرهای بوکان، صائین دژ، تکاب و سنندج ناامنی ایجاد کرده، خسارت هایی را به مردم و نیروهای دولتی وارد آوردند.

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شهر بوکان به نیروهای خودی حمله کردند. در این اقدام که از ساعت ۱۳ تا ۱۶ ادامه داشت، ۲ تن از نیروهای بسیج به شهادت رسیدند.(۳)

افراد وابسـته به گروه هـای ضـدانقلاب همچنین به پایگاه "مائین بلاغ" در محور تکاب – صائین دژ حمله کردنـد که نیروهای خودی به مقابله با آنها برخاستند و در درگیری هایی که از ساعت ۱۴ تا ۱۶:۳۰ طول کشید، ۲ تن از مهاجمان کشته و ۵ نفر از آنان زخمی شدند. از افراد خودی نیز یک سرباز ژاندارمری زخمی شد.(۴)

همچنین در اطراف تکـاب، ۳ نفر از افراد بـومی به مین هـایی که افراد وابسـته به گروه هـای تجزیه طلب کـار گذاشـته بودنـد، برخورد کردند و براثر انفجار آنها ۳ تن ازجمله یک زن زخمی شدند.(۵)

نیروهای ضـدانقلاب همچنین در اطراف سـنندج زیر پلی که در ۱۵ کیلومتری فرودگاه این شـهر قرار داشت، مواد منفجره کار گذاشتند که خسارت جزئی به بار آورد.(۶)

۲

امروز نیروهای سـپاه همراه با پیش مرگان کرد مسلمان عملیات پاک سازی منطقه ای در غرب سنندج را آغاز کردند. همچنین در این روز ۱۰ تن از نیروهای وابسته به گروه های تجزیه طلب، خود را با سلاح هایشان تسلیم نیروهای خودی کردند.

نیروهـای خودی متشـکل از سـپاه و پیش مرگـان کرد مسـلمان از اولین ساعـات بامـداد عملیـاتی را برای پاک سازی روسـتای "نوره" در ده کیلومتری غرب سـنندج از وجود نیروهای گروه مائوئیستی کومه له آغاز کردنـد و در چنـد مرحله عملیات که تا ظهر طول کشـید، مأموریت خود را با موفقیت پایان دادنـد. در این عملیات، ۶ نفر از افراد کومه له کشـته و تعـدادی نیز زخمی شدند و چند قبضه اسلحه به غنیمت گرفته شد. از نیروهای خودی نیز ۴ تن شهید و ۴ تن زخمی شدند.(۷)

همچنین ۵ نفر از وابسـتگان حزب دمکرات در تکـاب و پـاوه بـا تحویـل دادن اسـلحه هایشـان خود را به نیروهای سـپاه معرفی کرده، درخواست امان نامه کردند. علاوه براین، ۵ تن از افراد حزب رزگاری نیز که به عراق گریخته بودند، به ایران بازگشتند و با تحویل دادن ۴ قبضه اسلحه تسلیم نیروهای خودی شدند.(۸)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۶، ۲۰/۸/۱۳۶۰، صص ۹ - ۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۰/۸/۱۳۶۰.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۰، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۵۴۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره۲۷۲۹۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۷ به فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۲۹۳۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۷۶، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مدعملیات)، ۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۰، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، آبان ۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۰، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۲۹۳۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۲۹۳۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۳.

۷- روزنامه کیهان، ۲۳/۸/۱۳۶۰،ص۲، سنندج، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷، ۲۲/۸/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه ۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- سند شماره ۸۰۲۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۸- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۸۰۲۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

افراد وابسته به گروه های برانداز امروز در شهرهای قوچان، تفرش و صومعه سرا دست به اقداماتی نظیر ترور، آتش افروزی و بمب گذاری زدند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک کتاب فروشی در خیابان امام خمینی شهر قوچان مراجعه کرده، با شلیك ۳ گلوله به سر صاحب این کتاب فروشی، وی را به شهادت رساندند. عاملان ترور هنگام فرار اقدام به تیراندازی به سمت مردم کردند که درنتیجه آن، ۲ نفر از ناحیه شکم و دست مورد اصابت گلوله قرار گرفته، زخمی شدند.(۱)

در تفرش نیز افراد وابسته به این سازمان در نیمه های شب، کتاب فروشی جهاد سازندگی این شهرستان را که روز قبل افتتاح شده بود، به آتش کشیدند. در این اقدام، یک هزار جلد کتاب ازجمله کتاب های مذهبی، قرآن و... در آتش سوخت.(۲)

در صومعه سرا نیز افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز یک بمب دست ساز را در مقابل منزل یکی از افراد متعهد این شهر کار گذاشته بودند که نیروهای سپاه با کمک مردم این بمب را کشف و سپس خنثی کردند.(۳)

۲

امروز نیروهای امنیتی با اجرای عملیات هایی در شهرهای مختلف کشور ده ها تن از افراد نظامی و فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند. در این اقدامات چند خانه تیمی کشف شد و سلاح، مهمات، بمب و تجهیزات نظامی فراوانی به دست نیروهای خودی افتاد. در شهر گرگان نیز فردی وابسته به گروه مائوئیستی رنجبران دستگیر شد.

در خیابان چهارباغ اصفهان نیروهای سپاه به یک خودرو ژیان مشکوک شده، به تعقیب آن می پردازند. راننده ژیان بدون توجه به اخطار ایست نیروهای سپاه، اقدام به فرار کرده، در مسیر با یک خودرو پیکان دیگر تصادف می کند. راننده ژیان بلافاصله از خودرو بیرون پریده، یک عدد نارنجک به سمت افراد تعقیب کننده پرتاب می کند که براثر انفجار آن ۲ تن از پاسداران و راننده خودرو پیکان زخمی می شوند و یک عابر دیگر، که نفت فروش بود، به شهادت می رسد. مردم با مشاهده این صحنه به تعقیب وی پرداختند که هدف تیراندازی او واقع شده، ۴ نفر از آنان نیز زخمی شدند. این فرد در ادامه تعقیب و گریز با تلاش مردم و مأموران راهنمایی و رانندگی دستگیر و تحویل نیروهای سپاه شد. ۲ سرنشین دیگر خودرو ژیان که یک مادر و فرزند و مسافر خودرو مزبور بودند با تشخیص بی گناهی آزاد شدند.(۴)-(۵)

پاسداران کمیته انقلاب تهران نیز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در

۱- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۶؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲، مشهد، خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشهد.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۸، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، اراک - خبرگزاری پارس، ۲۲/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، اراک، خبرگزاری پارس.

۳- سند شماره ۴۳۶۵۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه، شماره ۲۵۵، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۴- وی برای عادی سازی، اقدام به سوارکردن این دو نفر کرده بود.

۵- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۴، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۵، اصفهان؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، اصفهان، واحد مرکزی خبر؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷ ، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷ ، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۶، اصفهان - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

خیابان نواب کشف کردند. در این خانه تیمی یک تن از افراد سازمان دستگیر شد و در بازرسی از آن، ۲ قبضه اسلحه ژ۳، یک قبضه اسلحه کمری، ۲ عدد نارنجک، ۳ عدد سه راهی، ۸ عدد خشاب پر از انواع گوناگون، مقدار زیادی فشنگ، ده ها پلاک تقلبی انواع خودرو، مقداری اسناد و مدارک سازمانی و آدرس و کروکی عده ای از افراد متعهد انقلابی برای ترور به دست آمد.(۱)

در خیابان ستارخان تهران نیز نیروهای سپاه یک خانه تیمی سازمان مجاهدین (منافقین) را شناسایی کردند و پس از محاصره با غافلگیری تمام و بدون درگیری، خانه را به تصرف خود درآوردند و ۵ نفر (۴ زن و یک مرد) از افراد فعال سازمان را که در این خانه فعالیت داشتند، دستگیر کردند. هنگام دستگیری این افراد، یکی از آنان با خوردن قرص سیانور قصد خودکشی داشت که با اقدامات به موقع نیروهای سپاه، به یک مرکز درمانی انتقال داده شد. از این خانه تیمی تعداد زیادی اسلحه ازجمله مسلسل دستی یوزی، تفنگ ام۳، کلت روولور، ۲ دستگاه بی سیم و تعدادی نارنجک و اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۲)

امروز روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه در گزارشی اعلام کرد که در چند روز گذشته، نیروهای سپاه ۵ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در شهر بروجرد کشف و ۹ تن از افراد فعال در این خانه ها را دستگیر کردند. هنگام کشف این خانه ها یک نفر از افراد این سازمان کشته و یک تن نیز زخمی شد. یکی از افراد دستگیرشده فرمانده آتش شاخه دختران این شهر بود و چند نفر دیگر نیز در انفجارهای این شهر نقش اصلی را داشتند. از خانه های تیمی کشف شده مقدار معتنابهی اسلحه و مهمات ازجمله تفنگ ام۱، ژ۳، کلت، نارنجک جنگی و اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۳)

در لاهیجان نیز اهالی یک روستا در منطقه جنگلی چهل ستون سیاهکل، ۲ نفر از افراد رده بالای نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند. در بازرسی از این افراد ۲ عدد نارنجک به دست آمد.(۴)

همچنین در قائم شهر ۸ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق که در حمله به پایگاه بسیج روستای گل سفید شرکت داشتند، دستگیر شدند.(۵)

در شیراز نیز ۸ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند. ۲ نفر از دستگیرشدگان، افرادی بودند که تحت تعقیب نیروهای سپاه قرار داشتند و هر دو در یک خانه تیمی دستگیر شدند.(۶)

در آستارا نیز چند نفر از فعالان این سازمان دستگیر شدند. از افراد دستگیرشده ۹ لوله دینامیت، ۱۲۰ متر فتیله انفجاری، ۴۸ عدد چاشنی ساده و الکتریکی و ۹ عدد سه راهی به دست آمد.(۷)

در گرگان هم یک فرد وابسته به گروه مائوئیستی رنجبران دستگیر شد و باتوجه به اطلاعاتی که از وی به دست آمد، نیروهای سپاه یک قبضه اسلحه ژ۳ و مقادیر فراوانی مهمات و تجهیزات انفرادی از مخفیگاهی در جنگل گرگان به دست آوردند.(۸)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۶، ۲۰/۸/۱۳۶۰، ص۲۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۰/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲، خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۳۰، خرم آباد - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۴- سند شماره ۴۳۶۵۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۵۴۰۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۳ چالوس به فرماندهی ستاد مرکز، ۲۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۰، قائم شهر- خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

۶- سند شماره ۸۰۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۹ به اطلاعات مرکز، ۲۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۵۴۰۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۴۳۶۵۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۸- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۲۰، گرگان - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران.

شعبه اول دادگاه انقلاب ارتش پس از برگزاری چهار جلسه به منظور رسیدگی به پرونده "ابوالفضل قاسمی"، دبیرکل حزب ایران، وی را به اتهام همکاری با سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) در رژیم گذشته، همکاری با شاپور بختیار، کوشش درجهت براندازی نظام جمهوری اسلامی و شرکت در کودتای ۱۸ تیر ۱۳۵۹ (کودتای نافرجام نقاب)، با یک درجه تخفیف به علت کبر سن و ثابت نشدن همکاری با کودتاگران، به حبس ابد محکوم کرد. اطلاعیه حجت الاسلام ری شهری، رئیس این دادگاه، درباره صدور حکم ابوالفضل قاسمی به شرح زیر است:

«شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی ارتش جهت رسیدگی به اتهامات آقای ابوالفضل قاسمی فرزند محمد تشکیل و پس از چهار جلسه رسیدگی و قرائت کیفرخواست دادستان و استماع دفاعیات مفصل متهم و اخذ آخرین دفاع، مبادرت به صدور رأی نهایی می نماید.

اتهامات ابوالفضل قاسمی برابر کیفرخواست به طور خلاصه عبارت است از همکاری با ساواک، همکاری با بختیار خائن، کوشش در مشوه نمودن چهره انقلاب اسلامی و درنهایت براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران و بالاخره شرکت در کودتای نافرجام ۱۸ تیرماه ۱۳۵۹.

۱. دررابطه با اتهام وی مبنی بر همکاری با ساواک باتوجه به مدارک موجود در مراکز اسناد که بالغ بر ۳۰۰ برگ است و در دادگاه ارائه شد و مدارک موجود در پرونده و اظهارات رهبر عملیاتی وی (سیاوش کریمی رئیس دایره یک و دو عملیات ساواک)، که یکی از رابطین آقای قاسمی با ساواک بوده است و باتوجه به تعهد کتبی او به ساواک که براساس انگیزه شاه پرستی و اعتقاد به رهبری خردمندانه همایونی با ساواک همکاری می نماید، اتهام منتسبه برای دادگاه محرز گردید.

۲. همکاری وی با بختیار و سعی در براندازی رژیم جمهوری اسلامی ایران را از قراین زیر می توان استنباط کرد:

الف) اظهارات "ابوالقاسم خادم" از رهبران سیاسی کودتای نافرجام ۱۸/۴/۱۳۵۹ در دادگاه مبنی بر اینکه مبلغی از خارج [برای] تبلیغات انتخاباتی آقای قاسمی به وسیله بختیار پرداخت شده است.

ص: ۵۶۸

ب) اظهارات "عباس شاهرودی"، یکی از اعضای حزب ایران، در دادگاه.

پ) اظهارات مشروح "رسول مهربان"، عضو کمیته مرکزی حزب ایران، در دادگاه مبنی بر حمایت حزب ایران از خط بختیار.

ت) موضع گیری حزب ایران قبل از انقلاب به رهبری بختیار و پس از انقلاب به رهبری آقای قاسمی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران و مقاله های روزنامه جبهه آزادی، ارگان این حزب، در تأیید این موضوع.

ث) شرکت قابل توجهی از افراد مؤثر این حزب در توطئه کودتای نافرجام ۱۸/۴/۱۳۵۹ که تعدادی از آنها دستگیر [شدند] و تعدادی تحت تعقیب و فراری هستند.

ج) ارتباط تعدادی از افراد مؤثر این حزب نظیر "بختیار" با امریکا.

با درنظرگرفتن قراین فوق الذکر و باتوجه به ارتباط آقای ابوالفضل قاسمی با ساواک، برای دادگاه ثابت شد که نامبرده در مسیر براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران بوده است، ولی از آنجا که شرکت شخص وی در کودتای ۱۸/۴/۱۳۵۹ برای دادگاه احراز نشد و باتوجه به کبر سن و کهولت وی، با یک درجه تخفیف، دادگاه وی را به حبس ابد محکوم کرد.»(۱)

۱

امروز نخست وزیر، رئیس مجلس و چند تن دیگر از مسئولان کشور به منظور بررسی وضع اقتصادی و میزان فروش نفت و یافتن راهکاری برای بهبود اوضاع نامساعد ارزی در دفتر رئیس جمهور تشکیل جلسه دادند.

آقای هاشمی رفسنجانی دراین باره نوشته است: «بعد از نماز مغرب و عشاء، در دفتر رئیس جمهور با حضور وزیر نفت، نخست وزیر، احمدآقا، رئیس سازمان برنامه و بودجه و رئیس بانک مرکزی جلسه مشورتی درباره وضع ارزی کشور تشکیل شد. ذخیره ارزی در حدود ۲ میلیارد دلار است و ارزش طلاها در حدود ۵ میلیارد دلار. هر ماه نزدیک ۵/۱ میلیارد دلار واردات داریم و صدور نفت روزانه حدود ۵۰۰ هزار بشکه است؛ حدود ۶۰۰ میلیون دلار در ماه. اگر وضع چنین باشد به زودی ذخیره ارزی تمام می شود.»(۲)

وی همچنین درباره چشم انداز احتمالی بهبود بازار نفت به نقل از وزیر نفت در همین جلسه نوشته است: «آقای [محمد] غرضی معتقد است که به زودی با ارزان شدن قیمت نفت (۳۴ دلار)، صدور نفت بالا می رود و کمبود ارز جبران می شود. دیگران هم قبول داشتند، ولی احتیاطاً تصمیمات دیگری هم اتخاذ شد.»(۳)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص۲۵۹.

۳– همان.

"عبدالمجید معادیخواه"، وزیر ارشاد، در گفت وگو با خبرنگاران رسانه های خارجی و داخلی آنها را به نشر و انعکاس اخبار صحیح از رخدادهای انقلاب اسلامی فراخواند و با مغرضانه خواندن گزارش های ارسال شده از ایران، سیاست های وزارت ارشاد را درباره خبرگزاری ها و رسانه های خارجی تشریح کرد.

وی گفت : امروز بنگاه های خبری و تبلیغاتی غرب دربرابر قدرت انقلاب ما، تنها و تنها به دروغ تکیه دارند و تصور می کنند که می توانند برای همیشه به قدرت دروغ تکیه کنند. من به شما قول می دهم که در آینده ای نه چندان دور به اشتباه خود پی ببرند و ببینند که دروغ قدرت زیادی برای حفظ آنها نخواهد داشت و درحال حاضر بارها و بارها دستگاه های خبری صهیونیستی و امپریالیستی درخصوص انقلاب اسلامی ایران مشتشان حتی برای مردم خودشان در سطح نسبتاً قابل ملاحظه ای باز شده و تا اندازه زیادی اعتبار خود را با پیروزی هایی که جمهوری اسلامی در پیش خواهد داشت، از دست خواهند داد. توصیه من به همه آنهایی که فطرت انسانی دارند این است که اگر با دستگاه ها و بنگاه های خبری متکی به دروغ مبارزه نمی کنند، حداقل آلت دست آنها قرار نگیرند. ما امیدواریم به کمک انقلابیون واقعی دنیا بتوانیم در آینده ای نه چندان دور یک شبکه خبری به وجود بیاوریم که الگوی صداقت دربرابر این دستگاه های آکنده از دروغ باشد. دشمنان جمهوری اسلامی به طور بی رویه ای از اعدام ها در جمهوری اسلامی حرف می زنند و روی آن تبلیغ می کنند، درحالی که آنها بخواهند یا نخواهند این واقعیت در تاریخ ثبت شده که انقلاب اسلامی ایران از بزرگ ترین انقلاب های تاریخ بوده و بیشترین آزادی را به دشمنان انقلاب داده است و دشمنان این انقلاب بزرگ ترین جنایت ها را با استفاده از این آزادی انجام داده اند. ازجمله این جنایت ها سوزاندن دانشمندان است که از هولناک ترین جنایت های تاریخ به شمار می رود یا کتاب سوزی و کشتار بچه ها، زن ها و مردان غیرنظامی و بی گناه. دنیا و تاریخ این حقیقت را درک خواهد کرد که اگر کسانی که به دروغ بر این جنایتکاران اشک می ریزند، بدون غرض به مسائل نگاه می کردند و به طور صحیح موضوعات را منعکس می کردند، به انعکاس این مقدار از جنایت های دست نشاندگان خود در دنیا بسنده نمی کردند؟ امروز کشتن انسان ها در مصر و

سودان از دید این بازیگران بی مانع است. فقط کشتن جنایتکاران به جرم جنایت های سهمگین، سوژه ای برای تبلیغات است! این واقعیت ها را انسان ها خواهند فهمید و اعتبار این دستگاه ها، هرقدر هم که مقتدر باشند، در آینده بسیار نزدیک ساقط خواهد شد. در خاتمه به همه دشمنان انسان در همه جای دنیا اعلام می کنم و همچنین به همه انقلابیون جهان که مطمئناً حقیقت برضد حقیقت و راست بر دروغ پیروز است.(۱)

۱

سیدمحمد غرضی، وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، به همراه معاون امور بین المللی این وزارتخانه در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو، تلویزیونی شرکت کرد؛ تثبیت قیمت نفت ایران پس از اجلاس اخیر اوپک، بازار نفت ایران در اروپای شرقی، لغو قرارداد نفتی ایران با کنسرسیوم، آسیب های واردشده به صنعت نفت ایران براثر جنگ تحمیلی، تکمیل پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی، تأثیر اجلاس اخیر اوپک بر کاهش تولید نفت عربستان و سهمیه بندی جیره سوخت خودروهای شخصی و عمومی و تلاش دولت های ایران، لیبی و الجزایر در حفظ سازمان اوپک در اجلاس اخیر موضوعاتی بود که در این نشست مطرح شد. گزارش خبرگزاری پارس از جلسه مطبوعاتی وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر است:

«وی ابتدا درمورد اثرات پایین بودن قیمت نفت پادشاهی عربستان در مقایسه با سایر کشورهای عضو اوپک مطالب مشروحی بیان کرد و افزود: "پس از یکسان شدن و تثبیت قیمت نفت اوپک در ۳۴ دلار به ازای هر بشکه، بازار قبلی ایران حفظ شد." وی درمورد وضع درآمد ایران از محل صادرات نفتی گفت: "سیاست کلی ما درمورد نفت طبیعتاً ازسوی دولت جمهوری اسلامی تعیین می شود و بالارفتن میزان تولیدات به افزایش درآمد ارزی کمک خواهد کرد."

مهندس غرضی درمورد معاملات پایاپای نفت گفت: "عملاً با چند کشور اروپای شرقی ازجمله رومانی، یوگسلاوی، چکسلواکی و کره شمالی مذاکراتی انجام شده و ما سعی داریم بازارها را به صورت تغییرناپذیر نگه داریم. در رابطه ای که بین ما و آنها وجود دارد، آنها به نفت نیاز دارند و ما به صنایع متوسط آنها و این رابطه سالم است."

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

مهندس غرضی درمورد نتیجه مذاکرات ایران با کنسرسیوم جهت لغو قراردادهای فیمابین گفت: لغو قراردادهای ما با کنسرسیوم طبق تصویب نامه شورای انقلاب به اجرا درآمد و این امر توسط دکتر هنردوست، معاون امور بین المللی وزارت نفت، به کنسرسیوم ابلاغ شد." وزیر نفت از دکتر هنردوست خواست تا وی توضیحاتی دراین باره بدهد. معاون امور بین المللی وزارت نفت گفت: "ما صریحاً اعلام کردیم که ذره ای از حقوق حقه ملت ایران صرف نظر نخواهیم کرد و در مذاکرات با کنسرسیوم دعاوی خود را مطرح کردیم و آنان نیز مسائل خود را بازگو کردند و دعاوی خود را عنوان کردند. از اولین دوره مذاکرات، نتایج مثبتی به دست آوردیم که بایستی این نتایج در تهران مورد تحقیق و مطالعه مراجع ذی صلاح قرار گیرد و باتوجه به تصویب نامه شورای انقلاب، دور دوم مذاکرات را آغاز کنیم."

مهندس غرضی درمورد ضربه هایی که دراثر جنگ تحمیلی بر صنعت نفت وارد شده، گفت: "یکی از اهداف امریکایی - صدامی حمله عراق به ایران، تسلط بر منابع نفتی جنوب بود و عراق با حمله به خوزستان می خواست به عنوان یک قدرت بزرگ با دراختیارداشتن منابع نفت خوزستان درآید. عراق در حمله خود موفق شد که شهر آبادان را تقریباً با زاویه ۳۳۰ درجه به محاصره خود درآورد و خیال داشت به این ترتیب تا آب های شمال خلیج فارس پیشروی کند، ولی با شکسته شدن محاصره آبادان، تمام استراتژی سیاسی اقتصادی صدام از بین رفت. پس از این پیروزی ایران، برخورد کشورهای دیگر با ما عوض شد و اکنون رفتار و برخورد کشورهای دیگر با ما به ترتیبی است که با یک کشور مسلط بر حوزه های نفتی رفتار می شود. بعد از شکست اهداف تروریسم در داخل و شکست خواب های بی تعبیر آنان، بعد از انتخابات ریاست جمهوری با ۱۶ میلیون رأی، بعد از شکست محاصره آبادان و بعد از پیام امام به شاه خالد که چهار وجه اصلی یک جریان سه ماهه در کشور است، روابط نسبت به جریانات سیاسی و اقتصادی و نفت تفاوت کرده است."

از مهندسی غرضی سؤال شد: "قیمت نفت ایران چقدر است"؟ وی در پاسخ گفت: "قیمت پایه ۳۴ دلار؛ یعنی قیمت نفت عربستان سعودی است و نفت ما به صورت نفت سبک با ۲۰/۳۴ و نفت سنگین با ۳۳ دلار عرضه می شود و البته این قیمت زمانی اجرا می شود که پول نفت حداکثر پس از یک ماه بارگیری به ایران پرداخت شود."

وی درمورد نتایج سفر هیئت اعزامی وزارت نفت به توکیو گفت: "به خاطر جوسازی های شریک ژاپنی ما، لازم بود که برخورد فعالی با این جریان بشود. درمورد پتروشیمی [بندر امام خمینی]، از سال ۱۳۵۰ تاکنون سرمایه ای که جهت تأسیس این مجتمع در نظر گرفته شده، از ۵/۳ میلیارد دلار به ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار رسیده است و شاید به همین مقدار نیز نیاز

مجدد باشد و باتوجه به مشکلات کنونی مُصِر هستیم که قرارداد اجرا شود."

وزیر نفت درمورد علل ارزان شدن قیمت نفت اوپک اظهار داشت: "با مبنای دوگانه ای که باوجود قیمت ۳۲ دلار عربستان و ۳۶ دلار یا بیشتر سایرین وجود داشت، مشتریان نفت به سوی قیمت ارزان تر سوق داده می شدند و به همین علت تولید عربستان با ۶/۷ میلیون بشکه قبل از انقلاب ایران، به رقمی حدود ۱۱ یا حتی ۱۴ میلیون بشکه در این اواخر رسید. ابتدا عربستان حاضر شد قیمت را از ۳۳ به ۳۵ دلار برساند، ولی راجع به تولید صحبتی نشود که طبیعتاً مورد قبول قرار نگرفت و این بار، قیمت پایه به ۳۴ دلار و تولید عربستان هم به ۵/۸ میلیون بشکه در روز تنزل کرد. "وی درمورد علت کمبود بنزین در چند روز گذشته گفت: "اولاً این مسئله در تهران بود و علت آن هم نرسیدن گازوئیل به نفتکش هایی بود که به حمل ونقل بنزین و رساندن آن به پمپ ها اشتغال داشتند و از کار باز ماندند و برخی شایعات نیز به هجوم مردم به پمپ ها کمک کرد و درنتیجه کمبود بنزین پیش آمد که ظرف ۴۸ ساعت برطرف شد. به هرحال، بیش از مقدار کوپن ها بنزین داریم و برخی تقلبات هم موجب شده که کوپن بیشتر از مقدار رسمی در دسترس مردم قرار گیرد."

وی درمورد توطئه ازبین بردن اوپک گفت: "دسیسه ای خیلی قوی درجهت متلاشی ساختن اوپک در جریان بود، ولی کوشش های ایران، لیبی و الجزایر مانع ازهم پاشیدگی این سازمان شد. ما وظیفه خودمان را حفظ و نگهداری اوپک می دانیم." خبرنگار خبرگزاری پارس سؤال کرد: "با توزیع کوپن های جدید میزان توزیع بنزین بین اتومبیل های سواری و تاکسی چه تغییری خواهد کرد؟"

مهندس غرضی پاسخ داد: "سعی می کنیم که توزیع بنزین سواری با دفترچه صورت گیرد، ولی سعی خواهد شد که همان میزان ماهی ۶۰ لیتر دراختیار هر اتومبیل قرار گیرد و سپس با محاسبات موجودی بنزین، اگر امکان داشت، مقدار آن بیشتر شود."

خبرنگار خبرگزاری پارس از وی سؤال کرد: "طرح نفت، گاز و روغن به نظر شما احتیاجی به باقی ماندن تحت پوشش کوپن دارد؟ "وزیر نفت گفت: سعی ما در تسهیل این امر است."»(۱)

۱

یاسر عرفات، دبیرکل سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف)، پس از دیدار یک روزه با عبدالحلیم خدام، وزیر امور خارجه سوریه، برای گفت وگو با مقامات عراقی وارد بغداد شد. خبرگزاری عراق بدون اشاره به علت سفر وی به بغداد اعلام کرد: عرفات در بغداد با صدام حسین رئیس جمهور عراق و سایر مقام های این کشور ملاقات خواهد کرد.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، صص ۴۳ - ۴۱، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه صبح آزادگان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از خبرگزاری عراق.

کشور یوگسلاوی به عنوان بزرگ ترین شریک تجاری رژیم عراق، درحال گفت وگو با این کشور برای صدور دائمی مواد لازم جهت جاده سازی است. به گزارش خبرگزاری پارس، در چند ماه گذشته شرکت های "اتوپروس" و "یوگوپروس" قراردادهایی مبنی بر صدور و حمل ماسه و سیمان به عراق به ارزش کل ۳۶۵ میلیون ریال منعقد کرده اند.(۱)

این خبرگزاری همچنین درباره فعالیت یوگسلاوی در امر ایجاد خطوط مخابراتی این کشور در عراق اعلام کرد: طبق یک قرارداد جدید، یوگسلاوی دو رشته دیگر خط ارتباطی راه دور به قدرت ۴۰۰ و ۱۳۲ کیلووات در عراق تأسیس خواهد کرد. ارزش این پروژه مهم ۵/۶۱ میلیون دلار است. کار احداث این خطوط آغاز شده و تا ۲۲ ماه دیگر به پایان می رسد. طبق قراردادهایی که بین عراق و شرکت "ایرگونیست"، مجری این طرح منعقد شده است، این شرکت درحال حاضر جمعاً کار احداث ۱۴۰۰ کیلومتر خط ارتباطی را در این کشور به عهده دارد.(۲)

ضمیمه اول گزارش ۴۳۰: توضیحات سردار رشید درمورد سیر طرح ریزی عملیات طریق القدس

سردار غلامعلی رشید درمورد اولین مباحث مطرح شده بین ارتش و سپاه درزمینه طرح ریزی عملیات طریق القدس می گوید:

شب سیزدهم مهرماه ۱۳۶۰ ساعت ۹:۳۰، با صیاد در گلف اهواز جلسه برگزار کردیم. حدود نیم ساعت پای نقشه در اتاق فرماندهی نیروی زمینی ارتش با شهید صیاد راجع به طرح های قابل اجرا در خوزستان صحبت کردیم. پیش از این، طرح ها را با آقا محسن هماهنگ کردیم. در این جلسه پس از توضیحات من، سرهنگ صیاد شیرازی با دیدگاه های سپاه موافقت کرد. شهید باقری در دفترچه ا ش به صورت رمز این طور نوشته است: به ترتیب اولویت قرار شد انجام شود: اوّل، جعفری یعنی بُستان و غرب سوسنگرد (فقط نوشته جعفری، جعفری یعنی عزیز جعفری)؛ دوّم، رئوفی؛ یعنی غرب کرخه؛ یعنی فتح المبین؛ سوم، علی هاشمی، علی هاشمی یعنی به سمت کرخه کور به سمت جنوب غرب اهواز است؛ یعنی بیت المقدس. اینها را به کد نوشته اول جعفری، دوم رئوفی، سوم علی هاشمی. بعد اضافه کرده: اینها را سرهنگ قبول کرد و گفت من با نظریات شما موافق هستم.

ما از قبل و با آقا محسن و آقا رحیم بحث داشتیم و همه مان معتقدیم سرهنگ صیاد شیرازی گفت من قبول دارم و نظرهای ما را پذیرفت. بعد از ستادش خواست که یک طرحی بیاورند برای منطقه بُستان؛ منتها به آنها نگفته بود که اینها نظرهای سپاه است. ... .

بعد از سیزدهم مهرماه، شهید صیاد می آید جنوب با آقا محسن جلسه می گذارد. آقا محسن به شهید صیاد می گوید این ۳، ۴ عملیات روشن است، ولی تا ۱۲ عملیات را طراحی کنیم. تلاش می کنند اُفق آینده را برای خودشان بشکافند؛ مثلاً می گویند ۳ عملیات در غرب تحت عنوان عملیات های کربلای۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ که کل مناطق اشغالی غرب و جنوب را آزاد کنند که درنهایت ۱۲ عملیات می شود. نیمه دوم مهرماه است.

سردار رشید در ادامه درمورد اولویت بندی طرح های دوازده گانه کربلا و دیدگاه های ارتش و سپاه می گوید:

درمورد بحث طرح ریزی و انتخاب این منطقه ما دلایلی داشتیم ازجمله اینکه آن موقع یک توان محدودی داشتیم و گفتیم باید جاهایی وارد عملیات بشویم که توان ما با زمین و حجم نیروهای دشمن تناسب داشته باشد. همین فرمول در ثامن الائمه(ع) هم پیاده شد. در آن عملیات نیروهای آقا مرتضی قربانی، نیروهای شهید خرّازی و برادرمان آقای ابوشهاب و نیروهای احمد کاظمی آزاد شدند و یک نیروی مختصری ماند پشت

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۸، بلگراد - خبرگزاری پارس، ۲۰/۸/۱۳۶۰.

۲- همان.

کارون. این نیروهایی که آزاد شدند می توانستند بیایند در عملیات بعدی مشارکت کنند، بنابراین تناسب زمین با توان خودی یکی از عوامل بود که به ما دیکته می کرد کجا عملیات کنیم.

دلیل دوم امکان پدافند مطمئن بود. ما می گفتیم باید به جایی برسیم که بتوانیم با حداقل نیرو پدافند کنیم که دوباره بخشی از نیروهایمان را برابر تدبیر آقا محسن برداریم که بتوانیم عملیات بعدی را دو برابر سه برابر بزرگ تر از عملیات طریق القدس شروع کنیم. قبل از عملیات طریق القدس و آزادشدن نیروها، نمی توانستیم عملیات فتح المبین را انجام دهیم، اصلاً چنین توانی ما نداشتیم. یا برویم در منطقه ای که مثلاً برای پدافندش ۵ تیپ، ۶ تیپ، ۷ تیپ نیرو بخواهد. ما باید در جایی پدافند می کردیم که یک تیپ نیاز داشته باشد.

دلیل سوم اطمینان از امکان دسترسی سریع به عقبه های دشمن بود. این هم به ما کمک می کرد. در شناسایی ها ما به این نتیجه رسیدیم که آرام آرام می توانیم از منطقه شمالی و رمل ها استفاده بکنیم و به عقبه های دشمن دست پیدا بکنیم. جناح داشتن از دشمن، ضعف های متعدد دشمن، تجارب عملیات های قبلی و اعتمادبه نفسی که خداوند در آن مقطع از جنگ به ما داده بود به ما کمک می کرد که نوع زمین را انتخاب بکنیم، ولی مهم ترین آن تناسب زمین با توان خودی و به اصطلاح توان خودی با دشمن و امکان پدافند بعد از تهاجم و رسیدن به عقبه دشمن بود.

در تیم طرح ریزی بعدی شهید صیاد هم مخالفت می کردند، یعنی ارتش مخالف عملیات در بُستان بود و می گفت این اصلاً به مصلحت نیست، می گفت برویم دزفول، گفتیم چنین توانی برای عملیات در آن منطقه وجود ندارد. در خاطرات آقای هاشمی هم هست می گوید تیمسار فلاحی از بی رغبتی و ضعف عملکرد فرماندهی در نیروی زمینی برای عملیات بُستان شکایت دارد چون دراصل با این طرح مخالف است. ظهیرنژاد مخالف عملیات بود. در صفحه ۱۸۸ کتاب نقش ارتش در هشت سال دفاع مقدس، نوشته: فرمانده نیروی زمینی - بعد از انتصاب شهید صیاد - از قرارگاه مقدّم نیروی زمینی در جنوب خواست که طرح ها و نظریات خود را درزمینه چگونگی اجرای طرح های آفندی در منطقه خوزستان به وی ارائه نماید. در صفحه ۱۸۸ کتاب ارتش آمده است: «قرارگاه مقدّم اجرای عملیات در منطقه دزفول و بُستان را پیشنهاد نمود که اینها نشئت گرفته از نظریات و طرح های قبلی بود با این تفاوت که این بار، چگونگی استفاده از نیروهای سپاه پاسداران و بسیج برای بالابُردن توان رزمی ارتش را ما در برداشتیم» یعنی می گوید یک عامل جدیدی به ما اضافه شد. سپس نوشته است: «فرمانده نیروی زمینی پس از مراجعت به تهران، رفت جنوب و آمد.» یعنی آمد جنوب پیش ما و در جنوب این را گفت: «بعد دو نفر از افسران قرارگاه مقدّم را احضار کرد و تدبیر کلی خود را مبنی بر اجرای عملیات تهاجمی در منطقه دزفول و بُستان اعلام کرد.» که درحقیقت تصویب همان پیشنهادهای مطرح شده قبلی بود و «دستور داد که طرح عملیات آفندی در مناطق یادشده تهیه بشود.» می گوید: «برمبنای تدبیر اعلام شده فرمانده نیرو ما آمدیم یک پیش نویس طرح کلی را تهیه کردیم که ابتدا تک بکنیم در جبهه دزفول، بعد تک بکنیم در جبهه بُستان.» همچنان فکر ظهیرنژاد را دنبال می کنند. حالا آقا محسن به شهید صیاد گفتند و سه عملیات معلوم است: اوّل، بُستان؛ دوّم، فتح المبین؛ سوّم، بیت المقدس. یعنی همین نظری که ما به شهید صیاد گفتیم و ایشان هم به تیمش گفته است که راهکارهای آفندی آینده را بگویید، اینها [ارتشی ها] نظرشان برعکس ما است، می گویند اوّل دزفول، بعد بُستان. سوّمی را هم نمی گویند. می گوید: «معاون هماهنگ کننده نیروی زمینی آمد گفت ابتدا عملیات در محور بُستان را پیشنهاد بدهید.» مثل اینکه شهید صیاد به آنها گفته اوّل اینجا را تقدم بدهید که در تاریخ ۲۱ مهر -

۸ روز بعـد از سـیزدهم - اولویت هـا تعیین شـده بود. یعنی پیش نویس طرح یادشـده را با این تغییر که «در مرحله اوّل تک در محور بُستان به عنوان دستور و برمبنای طرح ریزی به قرارگاه مقدّم نیروی زمینی داده شد»، قبول کردند که اوّل در بُستان عمل کنیم. دوباره

برادران ارتش در همین کتاب، صفحه ۱۸۹ این نکته منطقی را تأیید کردند. یعنی اینها خودشان هم حواسشان هست که عملیات در غرب کرخه (فتح المبین)، ۵ برابر ۶ برابر بزرگ تر از بُستان است و این غیرمنطقی است، اصلاً نه ارتش چنین توانی داشت نه سپاه. خودشان این نکته منطقی را تأیید می کنند: «از دلایل برتری عملیات در جبهه بُستان بر عملیات در جبهه کرخه کسب تجربه عملیاتی و آماده سازی نیروها برای عملیات بزرگ تر بود.» می پذیرند که عملیات در غرب کرخه خیلی بزرگ تر از بُستان است، بعد یک برآورد وضعیت عملیاتی تدوین می کنند. عجیب است این برآورد را کی می دهند به شهید صیاد؟ ۲۵ آبان. این برآورد تنها برآوردی است که از ارتش داریم، هیچ برآورد وضعیت عملیاتی دیگری دراختیار ما نیست و نمی دانیم اینها چطور فکر می کردند، چه می نوشتند، برآورد نه طرح عملیات. برآورد یا چیزی تحت عنوان برآورد وضعیت عملیاتی و تجزیه وتحلیل آن به صورت مکتوب از ارتش نداریم. این برآورد را شهید صیاد به ما داد و یادداشتش هم در حاشیه این هست.(۱)

ضمیمه دوم گزارش ۴۳۰: سخنان دکتر فرهاد درویشی درخصوص تأثیر عملیات ثامن الائمه(ع) و شکل گیری یک راهبرد جدید نظامی در عملیات های آینده

دکتر فرهاد درویشی در نشریه شماره ۱۰ فصلنامه تاریخ جنگ از انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ (مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس) درباره بازتاب تأثیر عملیات پیروز ثامن الائمه(ع) در شکل گیری یک راهبرد جدید نظامی در طرح ریزی های آینده و همچنین طراحی عملیات آزادسازی بستان نوشته است:

«عنوان کربلای۱ برای نام این عملیات برگرفته از طرحی بود که پس از موفقیت عملیات ثامن الائمه(ع) و عقب راندن ارتش عراق تا غرب رودخانه کارون، توسط سپاه و ارتش برای اجرا به شورای عالی دفاع ارائه شده بود. نتایج عملیات ثامن الائمه(ع) [که منجر به آزادسازی زمین های اشغالی شرق رودخانه کارون شد] مبین این نکته بود که طراحی و انجام عملیات های گسترده با سبک و شیوه جدید، نه تنها امر امکان پذیری است، بلکه تعیین کننده آینده و سرنوشت جنگ نیز خواهد بود. درواقع موفقیت در عملیات ثامن الائمه(ع)، فرماندهان نظامی کشور را بر آن داشت تا با اتکا به شیوه های جدید جنگی که موجب تغییر در تاکتیک ها و در سازمان رزم شده بود، به تدوین استراتژی و برنامه درازمدت همت گمارند.

در شرایط موردنظر، فرماندهان عالی رتبه نظامی و سیاسی کشور بر این نکته متفق القول بودند که مسئله جنگ لزوماً بایستی ازطریق اقدامات نظامی حل شود، زیرا هیچ زمینه ای برای راه حل غیرنظامی جنگ وجود نداشت و هیچ قدرتی در جهان نه تنها از تجاوز عراق به جمهوری اسلامی نگران نبود، بلکه برای حفظ موقعیت متجاوز از او حمایت می کرد. بر همین اساس، فرماندهان سپاه و ارتش طی جلسات متعددی شرایط جدید را مورد بررسی قرار داده و مبتنی بر آن استراتژی جدیدی را تعریف کردند. این استراتژی سه هدف اساسی را دنبال می کرد:

۱. انهدام هرچه بیشتر ماشین جنگی عراق.

۲. دست یافتن به مواضعی مناسب جهت کم کردن خطوط پدافندی و نهایتاً آزادسازی نیروهای خودی از پدافند، برای افزایش توان خودی در عملیات بعدی.

۳. آماده شدن برای انجام عملیات نهایی و آزادسازی مناطق اشغالی.

... عملیات طریق القدس اولین حلقه از زنجیره استراتژی جدید محسوب می شد که هدف آن آزادسازی بخشی از سرزمین های اشغالی بود. شیوه اجرایی این عملیات مبتنی بر تجارب جنگ انقلابی سپاه بود که در بیش از بیست عملیات به دست آمده بود.»(۲)

ص: ۵۷۶

۱- اظهارات سردار غلامعلی رشید درمورد سیر طراحی عملیات طریق القدس، جلسه شصتم تاریخ شفاهی دکتر محسن رضایی، تدوین اول، ۱۳۹۳، آرشیو تاریخ شفاهی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، صص ۱۸ - ۸.
۲- مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، تاریخ جنگ، فصلنامه ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (اداره عملیات)، سال چهارم، شماره ۱۰، بهار ۱۳۷۴، صص ۷۲ - ۷۱.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۱ آبان ۱۳۶۰ ۱۵ محرم ۱۴۰۲ ۱۲ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز نیروهای سپاه و بسیج حمله واحدهای عراقی در منطقه جنوب غربی شوش را که با آتش سنگین توپخانه آغاز شد، دفع کردند. نیروهای عراق علاوه بر این تحرک زمینی، شهر آبادان را هدف حملات هوایی قرار دادند و دزفول را هم گلوله باران کردند.

نیروهای عراقی در جنوب غربی شوش در منطقه "شلیبیه" در غرب رودخانه کرخه به قصد حمله به مواضع نیروهای سپاه و بسیج از ساعت ۹:۳۰ تا ۱۱:۳۰، با توپخانه روی مواضع آنها اجرای آتش کردند و سپس به استعداد تقریبی یک گردان پیاده از دو سمت برای تصرف مواضع خودی پیشروی شان را آغاز کردند و در مرحله اول توانستند یکی از مقرهای بسیجیان را تصرف کنند، اما هشیاری، مقاومت و مقابله به موقع نیروهای بسیجی و همچنین آتش شدید و دقیق خمپاره اندازها و موشک های کاتیوشا، تلفات فراوانی به مهاجمان وارد کرد و آنان مجبور شدند با جمع آوری کشته و زخمی ها به عقب بازگردند. در این درگیری، حدود ۵۰ نفر از نیروهای عراقی کشته شدند که جنازه ۵ نفر از آنان در منطقه باقی ماند. از نیروهای خودی نیز یک تن شهید و ۳ تن زخمی گزارش شده است.

واحد اطلاعات عملیات منطقه۸ سپاه هدف نیروهای عراقی را از اجرای این عملیات اِشغال مجدد منطقه ای اعلام کرد که نیروهای سپاه و بسیج در ۳۱ اردیبهشت ماه سال جاری از نیروهای عراقی بازپس گرفته بودند. در آن عملیات که با نام "امام مهدی(عج) انجام شد، نیروهای سپاه شوش موفق شدند در یک نبرد سنگین تپه های حدفاصل "عنکوش" و"شلیبیه" را آزاد کنند.(۱)

شهر آبادان نیز در ساعات ۹:۴۰ و ۱۱:۲۰ به وسیله ۶ فروند از هواپیماهای عراقی هدف بمباران خوشه ای قرار گرفت که به علت عملکرد مؤثر پدافند هوایی و ارتفاع گرفتن هواپیماها از آسمان این شهر، بمب های رهاشده دقت لازم را نداشتند. در برخی گزارش ها به طورکلی به ویرانی تعدادی خانه و شهادت چند نفر اشاره شده است.(۲)

همچنین توپخانه های ارتش عراق شهر دزفول را هدف چند گلوله توپ قرار دادند که ۲ گلوله به مرکز شهر اصابت کرد، اما هیچ کدام از آنها منفجر نشد.(۳)

ص: ۵۷۹

۱- سند شماره ۵۵۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه۸ به مسئول طرح و برنامه عملیات مرکز، ۳۰/۸/۱۳۶۰، صص ۴ -۳؛ و- سند شماره ۲۵۰۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه دزفول، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۸۰۲۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه۸ به فرماندهی و طرح و برنامه عملیات مرکز و کرمانشاه، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۵۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات شوش به اطلاعات عملیات منطقه۸، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- ابوالقاسم حبیبی، دزفول، شوش، اندیمشک در

جنگ (اطلس راهنما – ۸)، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۸۵، ص۷۹.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۸، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۸، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۲/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۳۹، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷، ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۲۹، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۱/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۱/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

امروز نیز مناطق غرب کشور عرصه درگیری نیروهای خودی و افراد مسلح وابسته به گروه های ضدانقلاب بود. همچنین در این روز ۲ نفر از افراد ضدانقلاب خود را تسلیم نیروهای دولتی کردند. علاوه براین، به گزارش لشکر۲۸ سنندج، امروز ارتش عراق محموله ای سنگین از سلاح و تجهیزات را به نیروهای ضدانقلاب تحویل داد.

بیست تن از نیروهای پادگان "پسوه" که برای برقراری تأمین جاده درحوالی قریه سروکانی در محور پسوه - جلدیان مستقر بودند، هنگام جمع آوری نیروهای تأمین به طور غافلگیرانه مورد حمله افراد حزب دمکرات کردستان قرار گرفتند که ۷ تن از آنان به شهادت رسیدند و ۸ نفر نیز به محاصره و اسارت نیروهای مهاجم درآمدند. ۵ نفر از افراد ژاندارمری نیز موفق به فرار و مراجعه به پادگان شدند.(۱)

نیروهای سپاه در عملیاتی که در نزدیکی روستای "خورخوره" از توابع تکاب انجام دادند، یکی از افراد تشکیلاتی حزب دمکرات را به هلاکت رساندند و اسلحه و مهمات وی نیز به دست نیروهای خودی افتاد.(۲)

در کامیاران نیز ۲ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان با اسلحه و تجهیزات نظامی، خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۳)

به گزارش لشکر۲۸ پیاده کردستان، عراق امروز ازطریق منطقه مرزی "دولتو" در شمال غربی سردشت تعداد زیادی اسلحه و مقادیری مهمات به حزب دمکرات کردستان تحویل داده است. این اقدام شامل ۶ دستگاه توپ لوله بلند، چندین قبضه ضدهوایی دولول، چند قبضه خمپاره انداز و مقادیری آر.پی.جی و اسلحه کلاشینکف بوده است(۴)

۲

درگیری با نیروهای امنیتی و پرتاب بمب دست ساز از اقدامات امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد و زنجان بود.

در درگیری بین ۲ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و افراد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در خیابان "عامل" مشهد، هر ۲ نفر آنها به هلاکت رسیدند، اما به علت انفجار ۲ نارنجک که افراد سازمان حین درگیری پرتاب کرده بودند، یک نفر از مردم براثر اصابت ترکش نارنجک به شهادت رسید و ۲ پاسدار نیز زخمی شدند. در بازرسی از وسایل این افراد یک قبضه مسلسل دستی یوزی و یک قبضه کلاشینکف به دست آمد.(۵)

همچنین نیروهای این سازمان در زنجان یک بمب دست ساز را به منزل یک فرد متعهد و انقلابی پرتاب کردند که خسارت و تلفاتی نداشت.(۶)

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، تهران - خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- سند شماره ۸۰۳۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۴، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۲۹۴۳۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۸۷، لشکر۲۸ پیاده کردستان (رکن۲ - سنندج)، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۵- سند شماره ۴۳۶۵۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه، شماره ۲۵۵، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۰.

۶- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران زنجان.

۱

ستاد مرکزی سپاه و سپاه پاسداران رودسر نتایج اقدامات اخیر خود علیه گروه های ضدانقلاب را اعلام کردند.

روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه درباره کشف خانه های تیمی در روزهای اخیر در شهر تهران اعلام کرد: در هفته گذشته برادران سپاه پاسداران و کمیته های انقلاب اسلامی موفق شدند ۵ خانه امن گروهک های محارب و تروریست را در بهارستان، گیشا، ولی عصر(عج) و تهرانپارس کشف و ۱۲ تن از عوامل گروهک های مزبور را دستگیر کنند. در درگیری بین برادران پاسدار و تروریست های ساکن این خانه ها ۳ نفر از آنان به هلاکت رسیدند. از خانه های واقع در تهرانپارس ۲ قبضه سلاح ژ۳، ۴ قبضه کلت، مقادیر زیادی فشنگ ژ۳، ۴ عدد بی سیم، مجلات مبتذل و مشروبات الکلی و از خانه های امن واقع در گیشا و بهارستان نیز مقادیر زیادی نارنجک، انواع اسلحه، مسلسل ام.اس. و اسناد و مدارک مهم درون گروهی به دست آمد. شایان ذکر است، خانه های امن نقش رهبری کننده و فرماندهی خانه های تیمی را برعهده دارند.(۱)

سپاه رودسر نیز امروز اعلام کرد: در روزهای اخیر، ۴ نفر از عوامل ترور و تخریب سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کرده است. از ۲ نفر از دستگیرشدگان، اسلحه کلاشینکف و تعدادی خشاب به دست آمده است.(۲)

۲

روزنامه کیهان امروز درباره وضعیت جبهه های جنگ جنوب کشور و جریان زندگی در شهرهای جنگ زده گزارشی منتشر کرده است که به قسمت های مهم آن اشاره می شود. خبرنگار اعزامی روزنامه کیهان در گزارش خود نوشته است: «در سر راه دزفول، از نزدیک های اندیمشک بوی جنگ به مشام می رسید. ... در اندیمشک و دزفول شهیدپرور، زندگی سیر عادی خود را طی می کند. در دزفول که بارها و بارها ازسوی خصم بی رحم و سنگدل هدف موشک قرار گرفته و ده ها شهید و مجروح داشته، کوچک ت-رین وحشتی به دل مردمش راه نیافته و انگارنه انگار در منطقه جنگی زندگی می کنند. از اوضاع شوش جویا شدم، چون از چند روز پیش در تهران شایع شده بود این شهر به تصرف مزدوران درآمده است، ولی در خوزستان متوجه شدم که سقوط شوش حرفی بیش نبوده و این شهر در کنترل کامل رزمندگان اسلام است و دشمن کیلومترها از آن به دور است. در جاده اندیمشک - اهواز، در مزارع کنار جاده، کشاورزان بدون دغدغه و نگرانی سرگرم کشت بودند و درحاشیه جاده نیز عده ای دسترنج خود را [در] بحبوبه جنگ و در زیر باران گلوله های توپخانه دشمن به فروش می رساندند. چگونه می شود باور کرد در استانی که از شمال تا جنوبش درگیر جنگ و کشمکش است، میوه، خواربار، آذوقه و نان به حد وفور یافت شود. حتی قیمت ها در اینجا در سطحی پایین تر از

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۱، ۲۵/۸/۱۳۶۰، صص ۳۷ -۳۶، تهران - خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۲- سند شماره ۴۳۶۵۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

شهرستان های دیگر و تهران که از جنگ فاصله دارند، قرار دارد، ولی این روستاییان که در این شرایط به فعالیت مشغول اند و بزرگ ترین پشتوانه رزمندگان هستند، احتیاج به کمک دارند؛ چه کمک مادی و چه روحی و معنوی. چون اینها ازهرلحاظ مستضعف هستند. اینها کسانی هستند که در همان اوایل جنگ به علت نزدیکی به مرز، آماج گلوله های دشمن شدند و خانه هایشان ویران شد و همه چیز خود را از دست دادند و عده ای نیز فرزندانشان و برخی دیگر نان آور خانواده شان به اسارت درآمده است و از خانه و کاشانه خود رانده شدند. آنها می دانند ممکن است در کمتر از یک دقیقه گلوله های توپ و آتش خصم، دسترنج ماه ها و حتی سال هایشان را در یک دم نابود سازد و به تل خاکستری مبدل کند، ولی همچنان در سرزمین خود مانده اند و به جهادشان ادامه می دهند و هرروز سخت تر از روز پیش می شوند و لحظه ای تردید و یأس و نومیدی در دلشان راه نمی دهند، چون در پایان چیزی جز پیروزی نمی بینند.

در اهواز، جنب وجوش عجیبی به چشم می خورد. اول صبح بچه ها کتاب هایشان را زیر بغل گرفته و به مدرسه می رفتند. کسبه مشغول کار و ادارات چون روزهای عادی قبل از جنگ، روال عادی خود را طی می کند. مردم اهواز به خوبی وضعیت جنگ را درک کرده و با ماندن در شهر و پرکردن پشت جبهه با دشمن خدا به جنگ پرداخته اند. ... این مردم بارها از ابتدای جنگ ثبات خود را نشان داده اند و کوچک ترین فرصتی به دشمن نمی دهند، هرچند که دشمن متجاوز، بی شرمانه موشک هایش را به سوی مدارس، بیمارستان ها، خانه و کاشانه شان روانه می سازد، ولی با هر حمله موشکی دشمن، انسجام مردم اهواز افزایش می یابد و به جای تخلیه شهر، نفرت و انزجارشان نسبت به مزدوران بعثی عراق بیشتر و بیشتر می شود.»

خبرنگار اعزامی کیهان در ادامه مطلب با عنوان "خلبانان دلیر از آسمان عراق برایمان می گویند" به سراغ خاطرات خلبانان نیروی هوایی رفته و به نقل خاطرات یکی از آنان پرداخته و نوشته است: «در یکی از مأموریت ها به سوی عراق پرواز کردم تا یکی از پل های اصلی آنها را تخریب کنم. وقتی نزدیک شدم، دیدم یک اتومبیل فولکس استیشن از روی پل رد می شود. برای اینکه به اتومبیل و سرنشینان آن صدمه ای نرسد، باوجودی که وقت کم داشتم و ممکن بود خودم هدف قرار بگیرم، یک بار دیگر دور زدم تا ماشین از روی پل رد شود، ولی اتومبیل به سختی و کندی حرکت می کرد و من مرتب در دلم به او بدوبیراه می گفتم که چرا این قدر آهسته حرکت می کند. خلاصه وقتی که اتومبیل به طور کامل پل را طی کرد، پل را هدف قرار داده و تخریب کردم.»

خبرنگار کیهان در ادامه گزارش خود از قول یکی از رزمندگان ستاد جنگ های نامنظم (شهید دکتر چمران) نوشته است: «مردم باید بدانند که آزادکردن هر وجب از خاک تصرف شده میهن اسلامی با شهادت ها و ازخودگذشتگی و ایثار خون جوانان پاک باخته ای همراه است که عاشقانه به کربلای خوزستان آمده اند.» این رزمنده درباره تأمین نیازمندی های نیروهای جنگ های نامنظم

گفت: «کلیه احتیاجات ما از آذوقه و پوشاک گرفته تا وسایط نقلیه، توسط مردم همیشه در صحنه تأمین می شود و مردم بهترین حامی و پشتیبان ما در این جنگ تحمیلی بوده اند و آنها همیشه به ما قدرت و روحیه می دهند.» وی درباره جبهه های سوسنگرد و دهلاویه گفت: «چند ماه پیش سوسنگرد در اشغال بعثی ها بود. آنها پس از تصرف شهر و روستاهای اطراف به سمت اهواز پیش آمدند، ولی با بسیج همگانی که توسط رزمندگان اسلام انجام گرفت، سوسنگرد آزاد شد و بعثی ها با شکستی مفتضحانه از جبهه سوسنگرد به عقب نشستند.»

خبرنگار اعزامی کیهان در ادامه گزارش خود افزوده است: «به سوسنگرد رسیدیم. رزمندگان به راحتی در شهر رفت وآمد می کردند، ولی خرابی ها نشانگر این واقعیت است که مزدوران به طور وحشیانه ای به این شهر حمله کرده اند و با توپخانه و خمپاره های خود، منازل مردم را هدف قرار داده اند. در گوشه ای از شهر، گورستانی از وسایط نقلیه و جنگی یک ستون زرهی عراق که براثر دلاوری رزمندگان اسلام منهدم شده بود، مشاهده می شد. در سوسنگرد، پس از سوخت گیری رهسپار دهلاویه شدیم. ... در یکی از سنگرها، حسین پوراسدالله، اهل رشت، می گفت: "جبهه ها به صورت منظم تری درآمده و سازماندهی عالی شده... ما عاشورای پارسال با بودن دکتر چمران توانستیم سوسنگرد را از دست مزدوران بگیریم و تا مرغداری (مکانی در شمال سوسنگرد به سمت بستان) عراقی ها را به عقب برانیم و در عرض چهار ماه گذشته، دشمن را چند کیلومتر به عقب رانده ایم. اگر دشمن بخواهد حمله کند، تک زدن های به موقع بچه ها آنها را فلج و متوقف می سازد. برعکس روحیه بچه های ما که قوی است، روحیه مزدوران عراقی به شدت ضعیف است. آنها حتی جنازه های سربازان خود را به عقب نمی برند. کانال ها پر از جنازه های عراقی است."

اصغر متقی، اهل اصفهان، می گوید: "به خاطر خدا و مبارزه در راه اسلام به این نقطه آمده ام. باید از برادران و خواهران پشت جبهه تشکر کرد که با ارسال پوشاک و آذوقه بزرگ ترین پشتوانه ما هستند."»

نویسنده در ادامه گزارش خود از بسیجی دیگری که پزشکیار بوده و از مشهد به جبهه های سوسنگرد اعزام شده، نوشته است: «غلامرضا جعفری پزشکیار اهل مشهد که در سنگر بهداری با وی به گفت وگو نشستم گفت: "حدود هفت ماه است در جبهه های خوزستان هستم. روحیه رزمندگان ما به قدری قوی است که حتی در موقع زخمی شدن، ضعف و ناتوانی از خود نشان نمی دهند. چند شب پیش یکی از برادران ما در این سنگر شهید شد. از صورتش نور می بارید. واقعه کربلا دارد اینجا تکرار می شود. همین امروز در این محل، صادق احمدی و حسن هزارجدی با هم مجروح شدند. به سراغ هرکدام برای پانسمان می رفتم نمی گذاشت، می گفت: "اول برو دوستم را که زخمی شده معالجه کن." همچنین شهیدی داشتیم به نام اصغر حسنی اهل قزوین که در نزدیکی خاکریز عراقی ها شهید شد. غروب که او را آوردند، دیدم چیزی زیر لباس، روی سینه اش است، وقتی که پیراهنش را پاره کردم، دیدم عکس امام را روی سینه نصب کرده." این پزشکیار در ادامه

سخنان خود گفت: "سه ماه پیش، یکی از برادران در جبهه های الله اکبر شـهید شد، پس از سه ماه که جنازه او را پیدا کردیم، هنوز حالت تازه داشت و صورتش خندان بود." ...

علی عظیمی، اهل میانه آذربایجان، در این دیدار گفت: "راننده آمبولانس هستم و داوطلبانه به جبهه آمده ام. ما یک دستگاه آمبولانس همراه خودمان از میانه آورده ایم. من به این منطقه آمـده ام تا به برادرانی که زخمی می شوند، کمک کنم و فوری آنهـا را به بیمارستان برسانم. در یکی از سنگرها به جوان پانزده ساله ای به نام محمـدرضا امینی اهل اصـفهان برخورد کردم. جوانی رزمنـده که به جـای رفتن به کلاس، به سـنگر آمـده و اسـلحه به دست گرفته است. او برای دفاع از دین و آب و خاک خود حدود هفت ماه است در جبهه ها مشغول نبرد است."

حمیـد خوشـنویس، اهل اهواز، می گویـد: "چه آنهایی که از قبل به اینجا آمـده انـد و چه رزمندگانی که تازه از شهرسـتان ها آمـده انـد، هیـچ فرقی با هم ندارند، همه برادر هستیم و قومیت روی ما کوچک ترین تأثیری ندارد." ... سیدحسـین میرجلیلی، اهل یزد که تازه دو روز است که به جبهه آمـده بود، گفت:" هرگز فکر نمی کردم که روحیه رزمنـدگان در جبهه ها این قدر بالا باشد. من در این دو روز فهمیدم که آینده جنگ به نفع ماست و پوزه دشمنان اسلام به خاک مالیده می شود."»

نویسـنده در پایان گزارش خود، خاطرات سرپرست خبرگزاری پارس در خوزستان را از اشغال و محاصره شهر آبادان آورده و نوشـته است: «در بازگشت از خط مقدم جبهه، در بین راه، سـرپرست خبرگزاری پارس در خوزستان، خاطرات جالبی از جنگ تعریف می کرد. وی می گفت: "محرم پارسال عراقی ها به سـرعت به پیشـروی خود ادامه می دادند. پس از سـقوط خرمشهر، شهر آبادان نیز به محاصـره درآمـد. صدام با محاصـره کمربندی خرمشـهر ازطریق جاده اهواز – خرمشـهر، مناطق عباره و حفار غربی را تسـخیر و تعـدادی از نیروهـای مزدور خود را به طرف غرب رودخـانه کـارون در منطقه ای بین روسـتای مارد و حفار شرقی برای محاصـره آبـادان گسـیل داشت. پس از نقـل وانتقالات، نیروهـای عراقی با نصب پلی بر روی رودخانه کارون،(۱) حایل بین بخش شـمال غرب آبادان و شـرق خرمشهر، وارد روستای مارد در ۱۷ کیلومتری آبادان شدنـد و بخش جنوبی جاده اهواز – آبادان را در اشـغال خود گرفتند. سربازان صدام تکریتی مزدور، در این نقطه، عده ای از ساکنان روستای مارد و مردم بی دفاعی را که ازطریق جاده آبادان – اهواز قصد خروج از شـهر آبادان را داشتند، به رگبار بستند، عده ای را به اسارت بردند و عده ای دیگر را به شـهادت رساندند و پس از تسـلط بر میدان تیر، به طرف کوی ذوالفقاری در جنوب آبادان سرازیر شدند. ما در آن موقع در آبادان بودیم، همه دلواپس و نگران بودیم، وحشت داشتیم نکند

۱- کارشـناسان نظـامی سـپاه دلیل نصب سـریع پل روی رودخانه کارون و عبور ارتش عراق از روی آن را اسـتفاده یگان های ارتش عراق از محـل ساحـل سازی لشـکر۹۲ زرهی ایران قبـل از جنـگ می داننـد. این نقطه به دلیـل آنکه محـل مـانور یگـان لشکر۹۲ زرهی ایران قبل از جنگ بود و این لشکر برای دفاع از آبادان، این نقطه را ساحل سازی کرده بود، مورد بهره برداری ارتش عراق قرار گرفت.

آبـادان به سـرنوشت خرمشـهر دچـار شود، ولی دیری نپاییـد که لشـکریان اسـلام با ایثار و جان فشانی و با به هلاکت رسانـدن صـدها نفر از مزدوران، آنها را از منطقه ذوالفقاری دور کردند و شـهر آبادان را از سـقوط نجات دادند. عراقی ها پس از اینکه نتوانسـتند این شـهر را به تصـرف درآورند، با به محاصره درآوردن آن و استحکام مواضع خود، مناطق مسکونی شهر را مرتب هـدف آتش توپخانه خود قرار می دادند. حدود ۹ ماه این محاصـره ادامه داشت تا چندی قبل که با انسجام کامل ارتش، سپاه، فداییان اسـلام و بسـیج و در یک نبرد همه جانبه (عملیات ثامن الائمه(ع))، لشـکر معروف قادسـیه که سـرتاپا غرق در اسلحه و مهمات بود، به سـختی شـکست خورد و هزاران تن از افراد آنان یا به هلاکت رسـیدند و یا اسـیر شدند و حلقه محاصره آبادان شکسته شد و مناطق زیادی از دست مزدوران خارج شد و آبادان پس از ماه ها، نفسی به راحتی کشید.»(۱)

۱

امروز وزیر خارجه لیبریا و یاسـر عرفات به ترتیب با طه یاسین رمضان و صدام حسین دیدار و درباره جنگ ایران و عراق گفت وگو کردند.

گزارش رادیو صوت الجمـاهیر عراق حـاکیست: امروز طه یاسـین رمضـان، معاون اول نخست وزیر عراق، با وزیر خارجه لیبریا دیـدار و گفت وگو کرد. به گزارش این رادیو، معاون اول نخست وزیر عراق، وزیر خارجه لیبریا را به حضور پذیرفت و با وی دربـاره آخریـن تحولاـت منطقـه، به خصـوص جنگ ایران و عراق به بحث و گفت وگـو پرداخت. طه یاسـین رمضـان در این ملاقات، موضع ایران را در جنگ تشـریح کرد و گفت: ما پذیرای جنگ نبودیم و اکنون نیز آماده برقراری صـلح هستیم و این رژیم فـارس است که همیشه خواسـتار ادامه جنگ می باشـد. رادیو عراق، ادامه داد: وزیر خارجه لیبریا در پاسـخ به گفته های معاون نخست وزیر عراق، از مواضع سیاسی عراق ستایش و بر انزوای سیاسی ایران در جامعه بین المللی تأکید کرد. به گزارش خبرگزاری پارس به نقل از رادیو ایران، امروز همچنین یاسـر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین با صدام حسین، رئیس جمهـور عراق، دربـاره جنـگ عراق بـا جمهـوری اسـلامی ایران و مسـئله فلسـطین گفت وگو کرد. گفته می شود، عرفـات که چندی پیش با رهبران روسـیه ملاقات کرده بود، از دولت شوروی خواسـته است که از فروش اسلحه به جمهوری اسلامی ایران خودداری کنند. شایان ذکر است که روابط ایران و عرفات از چند ماه پیش به شدت تیره شده است.(۲)

۲

رونالـد ریگان، رئیس جمهور امریکا، اعلام کرد که حالت "فوق العاده ملی" را که در زمان کارتر علیه ایران وضع شده است، تمدیـد خواهـد کرد. خبرنگار خبرگزاری رویتر درباره این اقدام ریگان، سابقه برقراری حالت فوق العاده دولت امریکا در سال ۱۳۵۸ علیه ایران و اهـداف این قـانون مطـالبی بیـان کرده است. در بخشـی از این گزارش آمـده است: رونالـد ریگان پنجشـنبه (۲۱/۸/۱۳۶۰) گفت: حالت فوق العاده ملی را در

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۷، ۲۱/۸/۱۳۶۰، ص۱۹.

روابط با ایران، که ۲ سال پیش درپی ماجرای گروگان گیری اعلام شده بود، ادامه خواهد داد، زیرا هنوز زمان عادی شدن روابط فرا نرسیده است. کارتر در نوامبر ۱۹۷۹ (۱۳۵۸)، چند روز بعد از آنکه امریکاییان در سفارت امریکا در تهران به گروگان گرفته شدند، حالت فوق العاده را (در روابط با ایران) اعلام کرد و قرار بود درصورتی که ریگان اقدامی انجام ندهد، این حالت پنجشنبه منقضی شود. این حالت فوق العاده طبق قانون امتیازات فوق العاده اقتصادی بین الملل امریکا که به موجب آن به رئیس جمهوری اختیار می داد دارایی های ایران را در امریکا مسدود کند، برقرار شد. ریگان در پیامی به کنگره گفت: بحران به طور قابل ملاحظه ای تخفیف یافته، اما اوضاع داخلی در ایران نامطمئن به نظر می رسد. جنگ میان ایران و عراق ادامه دارد و شوروی همچنان افغانستان را در اشغال دارد. ریگان اضافه کرد: به نظر می رسد عادی شدن کامل روابط تجاری و دیپلماتیک میان امریکا و ایران به زمان بیشتری احتیاج داشته باشد.(۱)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۳، به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از رویتر.

روزشمار جنگ جمعه ۲۲ آبان ۱۳۶۰ ۱۶ محرم ۱۴۰۲ ۱۳ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق بازهم مناطق مسکونی شهرهای آبادان و دزفول را هدف توپخانه های خود قرار داد و خسارت هایی به آنها وارد کرد. برخورد یک خودرو عراقی با مین، پناهندگی ۱۰ نفر از سربازان این کشور به ایران و گزارش لشکر۹۲ زرهی ایران درمورد چاشنی نداشتن برخی گلوله های توپ و مین های عراقی از دیگر اخبار مهم امروز بود.

شهر آبادان هدف گلوله های دوربرد عراق قرار گرفت که درنتیجه آن در محله احمدآباد، ۳ منزل مسکونی تخریب شد و ۳ نفر نیز زخمی شدند.(۱)شهر دزفول نیز هدف ۱۷ گلوله توپخانه های عراق قرار گرفت که براثر برخورد آنها به مناطق مسکونی شهر، یک نفر به شهادت رسید و یک تن زخمی شد، به بخش هایی از شهر نیز خسارت هایی وارد آمد. در این گلوله باران یک خودرو نیز آسیب دید.(۲)

در مناطق غربی کشور هم یک خودرو زیل عراقی در جاده بانی بنوک به مینی که نیروهای خودی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و منهدم شد. طبق گزارش ها، در این اقدام، ۱۲ نفر از سرنشینان این خودرو به هلاکت رسیدند.(۳)

همچنین ۱۰ تن از سربازان عراقی با عبور از مرزهای مقابل شهر مریوان خود را تسلیم نیروهای سپاه کردند و ضمن تحویل دادن اسلحه هایشان درخواست پناهندگی کردند.(۴)

لشکر۹۲ زرهی ایران نیز در گزارشی اعلام کرد که تعدادی از گلوله های خمپاره های ۸۲ میلی متری که نیروهای عراقی به سمت نیروهای خودی پرتاب می کنند، فاقد ماسوره هستند. همچنین تعدادی از مین های ضدنفر ایتالیایی که در میدان های مین کار گذاشته شده اند، چاشنی انفجاری ندارند. لشکر۹۲ زرهی اهواز با اعلام این خبر افزود: آن دسته از نیروهای عراقی که گرایش های مثبتی به نیروهای خودی دارند، این اقدام را انجام می دهند.(۵)

ص: ۵۸۷

۱- سند شماره ۴۲۷۵۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۲۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۴.
۲- سند شماره ۵۵۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان، شماره ۴۰۶، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- سند شماره ۲۹۴۰۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۱، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴۱، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰.
۴- سند شماره ۸۰۳۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز،

۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مریوان.

۵- سند شماره ۰۰۵۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تیپ۲ زرهی (رکن۲) به فرمانده گردان مهدی - ۲۹۰ - ۱۳۰ - ۱۵۵ سپاه پاسداران، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

خبرگزاری پارس از کمک های ایرانیان مقیم قطر به جنگ زدگان گزارش داد. این خبرگزاری نوشت: «سیل کمک های نقدی و مالی ایرانیان مقیم قطر برای هم وطنان جنگ زده همچنان ادامه دارد. دراین رابطه، علاوه بر ۳۶۰۰ کیلو د.د.ت. که هفته قبل ارسال شد، مبلغ ۴۵۰۰۰ ریال قطری و ۶ بسته پتو و لباس گرم نیز امروز ازطرف برادران ارادی های لارستانی مقیم قطر تحویل نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در دوحه شد تا برای خواهران و برادران جنگ زده فرستاده شود.»(۱)

۲

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در بوکان و بانه دست به اقداماتی زدند که تلفات و خساراتی را درپی داشت.

در عملیات کمین عناصر حزب دمکرات کردستان ایران در نزدیکی روستای "قره موسالی" در ۲۵ کیلومتری شمال بوکان، یک تن از سربازان زخمی و یک نفر از مهاجمان کشته شد.(۲)(۳) همچنین در این منطقه یک دستگاه خودرو جیپ نظامی به مینی که نیروهای مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و ۳ سرنشین آن زخمی شدند.(۴) رادیو صدای کردستان با اعلام کارگذاری این مین به دست نیروهای حزب دمکرات کردستان، تعداد کشته ها و زخمی های نیروهای خودی را ۵ نفر اعلام کرد.(۵) در بانه نیز افراد وابسته به این نیروها نارنجکی را به سمت یکی از پیش مرگان کرد مسلمان پرتاب کردند که آسیبی به وی نرسید.(۶)همچنین در بوکان ۲ نفر از این افراد قصد داشتند انبار مشترک کمیته امداد بنیاد امور جنگ زدگان و هلال احمر این شهر را آتش بزنند که با هشیاری نیروهای خودی هر دوی آنها دستگیر شدند.(۷)

۳

با روشن ترشدن ماهیت رژیم عراق و گروه های ضد انقلاب فعال در شمال غربی ایران، امروز تعدادی از عشایر محلی و عناصر وابسته به این گروه ها خود را تسلیم جمهوری اسلامی کردند.

امروز ۴ گروه ۳۰ تا ۴۰ نفره از عشایر فریب خورده محلی (قلخانی و گوران) که در آغاز جنگ و پس از آن به عراق پناهنده شده و با آن رژیم همکاری می کردند، از جبهه دالاهو در منطقه عمومی سرپل ذهاب به ایران بازگشتند و خود را به نیروهای فداییان امام معرفی و تقاضای بخشودگی کردند. این افراد علاوه بر سلاح های انفرادی، انواع تیربار و آر.پی.جی۷ نیز با خود به همراه داشتند که تحویل نیروهای خودی دادند. به گزارش خبرگزاری پارس، هنگام

۱- روزنامه کیهان، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۲، خبرگزاری پارس.

۲- رادیو صدای کردستان هدف عملیات را حمله به یک مینی بوس و یک دستگاه خودرو گاز ارتش اعلام کرد و در اعلام تلفات واردشده به نیروهای نظامی از کلمه مبهم "شماری" استفاده کرد، ولی به صراحت از کشته شدن یک تن از مهاجمان سخن گفت.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱ ، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۷ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، صص ۳۶ - ۳۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱ ، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۷ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

۶- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۷- روزنامه کیهان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، سنندج، به نقل از واحد مرکزی خبر؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۳.

ورود آخرین گروه، فرمانده فداییان امام خمینی به آنها گفت: «شما سرانجام پی بردید که اسلام و جمهوری اسلامی بهترین پناهگاه شماست و از این پس که به دامن اسلام پیوسته اید، باید نشان دهید چون پدران خود که دشمنان را دلاورانه از سرزمین ایران بیرون می راندند، با چنگ و دندان از مرزهای جمهوری اسلامی ایران دفاع می کنید.» یکی از سرگروه های افرادی که به ایران بازگشته اند در پاسخ گفت: «ما عملاً ـ نشان خواهیم داد که تا چه پایه در راه جمهوری اسلامی و کشور عزیزمان ایران فداکاری خواهیم کرد. ما طی یک سال گذشته فریب تبلیغات دشمنان را خوردیم، لیکن سرانجام دریافتیم تمام این تبلیغات دروغ بوده و هم اکنون در منطقه ما، به همت جهاد سازندگی و فداییان امام خمینی عمران و آبادی شروع شده است و سرانجام بر آن شدیم که به وطن خود باز گردیم.»(۱)

در منطقه "صومای برادوست" در شمال شرقی ارومیه نیز ۱۱ تن از وابستگان به حزب دمکرات کردستان ایران و گروه کومه له خود را به نیروهای ستاد عملیات غرب کشور معرفی کردند و ضمن تحویل دادن اسلحه هایشان خواستار دریافت امان نامه شدند.(۲)

۱

رادیو صدای کردستان ارگان سیاسی - تبلیغاتی حزب دمکرات کردستان ایران امروز دو پیام جداگانه به نقل از هیئت اجرایی آموزش وپرورش سراسری کردستان (حزب دمکرات کردستان) پخش کرد. در اولین پیام که خطاب آن به پدر و مادرهای دانش آموزان است، دولت جمهوری اسلامی مسئول تعطیلی برخی مدارس در مناطق بحرانی یا تحت اشغال آنها اعلام شده و پس از تأکید به جوانان برای فراگیری دانش از آنان خواسته شده است که درحد امکان و توان از بذل هرگونه مساعدت مادی و معنوی خودداری نکنند و برگه های مخصوص کمک مالی به حزب دمکرات در امر آموزش وپرورش را خریداری کنند.(۳)

در پیام دیگری نیز که به نظر می رسد بیشتر یک اقدام تبلیغی و به نوعی پاسخ گویی به نگرانی برخی خانواده ها یا کسانی باشد که خود یا افراد وابسته به آنها با رهاکردن درس با این حزب همکاری می کنند، به آنان قول داده شده است که افراد واجد شرایط در اوقات مقتضی، به آموزش درس ها بپردازند و این حزب در نظر دارد در زمان و محلی که بعداً اعلام خواهد شد اقدام به برگزاری امتحانات متفرقه در سطوح مختلف و دادن کارنامه به آنان کند. در این اطلاعیه آمده است:

«کلیه دانش آموزانی که در مقطع راهنمایی تحصیلی و دبیرستان شامل شاخه های نظری که در سال های تحصیلی ۶۱ -۶۰ [مشغول تحصیل بودند،] در دو نوبت خرداد و شهریورماه به صورت متفرقه در محل مناسب که بعداً به اطلاع خواهد رسید، ازطرف دبیران مجرب و یا صاحب نظران دیگر امتحان به عمل خواهد آمد و به قبول شدگان کارنامه قبولی ازطرف این هیئت داده خواهد شد. علی هذا توجه کلیه علاقه مندان را به مضمون دقیق این اطلاعیه جلب می نماید. انتظار داریم

۱- سند شماره ۲۸۸۸۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه پاسداران ریجاب دالاهو (فداییان اسلام)،

۱/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۹؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۸، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۲ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۲/۸/۱۳۶۰.

جوانان دبیرستانی و راهنمایی در راستای نهضت مقدس فرهنگی حزب دمکرات کردستان ایران ضمن فراهم نمودن کتب و وسایل تحصیلی، از هم اکنون بدون اتلاف وقت به مطالعه و مرور دقیق کتب درسی مشغول شده و با آمادگی کامل و مایه علمی کافی به موقع در جلسات امتحان حضور یابند. محل و تاریخ دقیق امتحان بعداً به آگاهی خواهد رسید.»(۱)

۱

به دنبال شدت یافتن فعالیت های اتحادیه کمونیست های ایران (گروه سربداران) در اطراف آمل و اقدامات مسلحانه آنها در ترور نیروهای خودی و بستن جاده ها و... - که آخرین آن در ۱۸ آبان رخ داد - نیروهای خودی متشکل از ۹ گروه ۱۲ نفری، به منظور پاک سازی بخش هایی از منطقه جنگلی "منگله" در امامزاده عبدالله در جنوب شهر آمل، عملیاتی را به نام "چکش و سندان" با پیشنهاد ژاندارمری آغاز کردند. طبق گزارش های محلی و نیروهای سپاه و ژاندارمری، حدود ۱۸۰ تن از افراد وابسته به اتحادیه کمونیست های ایران در این منطقه حضور داشتند و در بیش از ۶ ماه، استحکامات دفاعی متناسب با منطقه جنگلی را فراهم کرده بودند.

افراد اتحادیه کمونیست های ایران، این منطقه جنگلی را که به شدت حفاظت شده و دارای انبارهای اسلحه، مهمات و آذوقه بود، منطقه آزادشده می خواندند و قصد داشتند با استفاده از این عقبه، همه مناطق جنگلی جنوب آمل را به اصطلاح آزاد کنند. اطمینان افراد این گروه به استحکامات جنگلی و توان خود آن چنان بالا بود که بارها افرادی که آنان را دستگیر و سپس آزاد کرده بودند، به سپاه و ارتش پیغام داده بودند که اگر می توانید داخل جنگل بیایید. افراد خودی در پیشروی خود به محل استقرار افراد این گروه، ۳۰ چادر گروهی استتارشده نیروهای مسلح غیرقانونی را کشف کردند، ولی باتوجه به آگاه شدن آنان از اقدام نیروهای خودی و ترک محل به سمت ارتفاعات، افراد خودی پیشروی را به سمت عمق منطقه جنگلی ادامه دادند و نیروهای اتحادیه کمونیست ها که از قبل در سنگری محکم در محل مناسبی موضع گیری کرده بودند، افراد خودی را زیر آتش پرحجم انواع سلاح ها ازجمله تیربار کالیبر ۵۰، آر.پی.جی۷ و خمپاره قرار دادند که تلفات عمده ای به نیروهای خودی وارد شد و ادامه پیشروی میسر نشد. علاوه براین، در ساعت۱۴، یک کامیون زیل که حامل نفرات، پتو و البسه بود هدف موشک آر.پی.جی۷ قرار گرفت و منهدم شد. این درگیری تا ساعت ۱۷ به طور پراکنده ادامه داشت و پس از آن، نیروهای خودی بدون دستیابی به اهداف خود منطقه را ترک کردند. در این عملیات، ۱۲ تن از افراد خودی (۷ نفر از سپاه و ۵ تن از ژاندارمری) ازجمله فرمانده عملیات سپاه بابل به شهادت رسیدند و تعدادی نیز زخمی شدند. از نیروهای اتحادیه کمونیست ها نیز ۱۰ نفر کشته و تعدادی زخمی گزارش شده است.(۲)

واحد اطلاعات و بررسی های سیاسی منطقه۳ (استان های گیلان و مازندران) سپاه در بررسی علل دست نیافتن به اهداف عملیاتی به مواردی اشاره کرده است که بی رغبتی برخی نیروهای ژاندارمری به

۱- همان، ص۱۴ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۲/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، صص ۴ - ۳، ساری - خبرگزاری پارس، ۲۲/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۸۰۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از

سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز- فرماندهی)، ۲۲/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۱۰/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۸۰۲۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز- فرماندهی)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۴۸۶۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۳ به ستاد مرکزی (مرکز- فرماندهی)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۷، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، آمل؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

اجرای عملیات و ناآشنایی آنان به فنون رزم در جنگل و رعایت نشدن حفاظت ازطرف آنان، مجهزنبودن نیروهای خودی به سلاح های نیمه سنگین همچون آر.پی.جی۷، تیربار کالیبر ۵۰ و خمپاره انداز و برخورداری افراد اتحادیه کمونیست ها از این سلاح ها از آن جمله است. همچنین در این گزارش به برخی نکات همچون شلیک شدن ناخواسته تیر از تفنگ یک پاسدار نیم ساعت قبل از عملیات و آگاه شدن افراد اتحادیه کمونیست ها از نزدیک بودن عملیات نیروهای خودی و هشیاری آنان، اشتباه راهنمای جنگلی در یافتن مسیر و برهم خوردن هماهنگی های اولیه و پیش بینی نشدن آذوقه کافی و مناسب گروه های تک ور، به عنوان علل ناکامی نیروها اشاره شده است.(۱)-(۲)

۱

یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که مرکز عملیات این سازمان بود در شهر بهبهان، شناسایی شد، اما دستگیری ساکنان این خانه به درگیری انجامید و در طول چند ساعت تیراندازی نیروهای سپاه و افراد حاضر در خانه، ۲ نفر از افراد سازمان زخمی و دستگیر شدند و یک تن نیز با منفجر کردن یک نارنجک خودکشی کرد. به گزارش سپاه پاسداران خوزستان، افراد دستگیرشده عامل چندین آتش سوزی در بهبهان ازجمله آتش زدن یک خودرو، یک مغازه و محل تشکیل انجمن اسلامی شهر بودند. در بازرسی این خانه، ۳ قبضه اسلحه، تعداد فراوانی انواع فشنگ، تعدادی نارنجک جنگی و دینامیت و انواع مواد منفجره، ابزار و وسایل الکتریکی ساخت بمب های ساعتی و سایر وسایل و ادوات نظامی به دست آمد.(۳)

۲

آیت الله موسوی اردبیلی امروز در خطبه های نمازجمعه تهران پس از محکومیت حرکت های تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سایر گروه های تروریستی در داخل ایران، از مردم کشورمان به ویژه استان خوزستان و به خصوص شهر دزفول در تحمل بمباران ها و موشک باران های قوای صدام تقدیر و تشکر کرد. آیت الله اردبیلی در خطبه اول گفت: «ماه ها قبل از پیروزی انقلاب مانند کف دستمان می دانستیم یکی از مراحل، مرحله مبارزه با تروریسم است. می دانستیم که دشمن از هر وسیله برای براندازی استفاده خواهد کرد. این یکی از وسایل برنده ایست، کارایی نسبتاً بالایی دارد. در کشورهای دیگر که انقلاب شده بود و نظام از بین رفته بود، رژیم عوض شده بود، دیده بودیم چگونه تروریسم راه می اندازند، انفجارات چه کارها می کند و نمی شد ایران از این موضوع مستثنی باشد. ما می دانستیم با وجود این گروهک های چپ و راست، مگر اینها می نشینند و تماشا

۱- ناظران محلی معتقدند که این اقدام نیروهای خودی، حداقل سبب تأخیر در عملیات اتحادیه کمونیست ها برای تصرف شهر آمل شد.

۲- سند شماره ۴۴۸۶۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات و بررسی های سیاسی منطقه ۳ به اطلاعات مرکز، ۲۳/۸/۱۳۶۰، صص ۵ - ۱.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴، اهواز- واحد مرکزی خبر؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۳، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران خوزستان؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان به ژاندارمری خوزستان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۲۷۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۲.

می کنند قانون اسلام پیاده شود و اینها هم دست ازپا خطا نکنند و چیزی که ما فکر نمی کردیم گسترش ابعاد این تروریسم است. من فکر نمی کردم اینها یک مرتبه اعلامیه نظامی - سیاسی بدهند. با قمه و دشنه بریزند توی خیابان و با خود مردم درگیر شوند. من فکر نمی کردم تروریسم در ایران کارش به اینجا برسد که بچه مدرسه را بکشد، ماشین را آتش بزند، طفل شیرخواره را آتش بزند، خانه ها را خراب کنند و اینها خیال براندازی رژیم را دارند، ولی وقتی تروریسم با این ابعاد گسترده در ایران شروع به کار کرد، دیدیم خطری را که ما متوجه و منتظر آن بودیم، با یک گسترش عجیب پیش آمد. ما فکر می کردیم سال ها طول می کشد تا با این مبارزه کنیم. باز یکی از چیزهایی که من فکر نمی کردم این بود که به این زودی اینها این جور داغان شوند و دیدید که شدند. الآن عملیات دارند، اما عملیات نیست. ترور دارند، اما چه کسی را ترور می کنند؛ فلان پاسداری که می خواهد برود نان بگیرد یا فلان بچه ای که می خواهد به مدرسه برود یا فلان بقالی که مشغول فروش مواد غذایی به مردم است و ازاین قبیل.»

رئیس دیوان عالی کشور افزود: «یادتان هست وقتی جریان حزب نخست وزیری و جریان دادستانی پیش آمد با چه حرارتی داد می زدید که باید قوه قضائیه قاطعیت داشته باشد و دیدید نتیجه خوبی داشت و امنیت را در مقابل تروریسم در سطح ایران پیاده کرد که این مسئله به آسانی به دست نیامد، پاسدارها کشته شدند، قضات شرع ترور شدند، دادستان ها و بازپرس ها کشته شدند، اما قوه قضائیه کار خود را انجام داد و باید ادامه دهد تا ما ابرقدرتی در دنیا داریم، تا ما جاسوس ها در ایران داریم، تا ما خانه های تیمی را یکی پس از دیگری تا به آن خانه تیمی آخر کشف نکرده ایم، تا ما افراد خائن و مزدور در ایران داریم، باید دادگاه های انقلاب، دادسراهای انقلاب با قاطعیت به کار خود ادامه دهند.

البته، این را من تنها به حساب دادگاه و دادسرای انقلاب نمی گذارم؛ این ملت شریف ایران بود، همکاری های ارزشمند شما بود که این موفقیت در ایران به دست آمد.»

امام جمعه موقت تهران در خطبه دوم نمازجمعه این هفته، درمورد جنگ اسلام و کفر با اشاره به بمباران های هوایی،

پرتـاب موشـک مزدوران عراقی به خـانه های مردم مسـلمان و بی دفاع و غیرنظامیان غیرمسـلح گفت: «انسان صـعود اخلاقی و کمال انسانی اش حد ندارد. انسان ازنظر اسـتعداد موجود عجیبی است. انسان اگر روزی صـعود کند از فرشـتگان هم بالاتر می رود و اگر سـقوط نیز بکند از هر موجود پست تری، پست تر خواهد شد. آنهایی که دسـتور می دهند، فرمان می دهند و عمل می کننـد خانه پیرزنی را بکوبنـد، گهواره بچه ای را آتش بزننـد، کلبه بـدبختی را بر سـرش ویران کننـد و اسم این را عملیات نظامی بگذارند، اینها اگر مسـلمان نیسـتند آیا انسان هم نیستند؟ انسان وقتی این صحنه ها را می بیند با همه وجودش لمس می کند که وقتی امام حسـین - سـلام الله علیه - می فرمود: "اگر دین ندارید آزاده باشید"، چه می فرمود. کوبیدن شهرها شاید به این منظور است که نـاراحتی زیاد کننـد، خسارات مالی وارد کننـد و مردم را تحریک کننـد، جنگ زدگان زیادی را به وجود بیاورنـد آیا اینها در طول این مـدت نفهمیـده انـد که این گونه مسائل جز بیشترکردن مقاومت و شدت عمل بیشتر دربرابر آنها فایده دیگری ندارد.»

آیت الله موسوی اردبیلی در ادامه سـخنان خود گفت: «احسـنت و آفرین بر دزفول، اهواز، آبادان، ماهشهر و بر آن انسان هایی که زیر بار آتش به انتظار شهادت می مانند. ما دقیقاً زمان پایان جنگ را نمی دانیم، چون ما شروع نکرده ایم که تمام کنیم. ما امتی هستیم که به خـاک و اسـتقلال مـا تجـاوز شـده و به ما حمله شـده و از کیان و اسـتقلال خود دفاع می کنیم و مادامی که تجاوز و ظلم بر یک ملت مبارز است، دفاع و مقاومت هم است ... همه و همه این احساس را دارند و با دل وجان می گویند تا تجاوز، ظلم، ستم و توطئه هست، مقاومت هم هست. آنچه به ما امیـد می دهـد وعده خداست، خدا به ما وعده کمک و یاری داده. ... ان تنصروا الله ینصرکم و یثبت اقدامکم.»(۱)

حجت الاسـلام موسوی تبریزی، دادسـتان کل انقلاب اسـلامی، نیز پیش از خطبه نمازجمعه این هفته تهران سخنرانی کرد. وی دربـاره اقـدامات تروریستی سازمـان مجاهـدین خلق گزارش داد و گفت: «منافقین آن چنان پررو شـده بودنـد که مسـلحانه در خیابان ظاهر می شدند و به روی بچه ها و پیرمردها و زن و مرد مسـلمین اسـلحه می کشیدند و آنها را به رگبار می بستند و آن چنان جنایت را به اوج رساندنـد که در یک روز، ۱۱ اتوبوس شـرکت واحد را در تهران به آتش کشیدند که ده ها نفر زخمی شده و چندین نفر سوختند. از آن طرف، رادیوهای اجانب یکی پس از دیگری به کار افتاد، رادیو اسرائیل، رادیو استعمارگر و نوکر اسـتعمار بی بی سـی و صـدای امریکا و دیگر جنایتکاران غربی سـروصدایشان را به اوج رساندند. وقتی ۷۲ تن از بهترین یـاران امـام امت در زیر خروارها خاک و آهن ماندنـد و به شـهادت رسـیدند، این انسان دوسـتان حیوان صـفت هرگز احساس نکردنـد که طرف داران حقوق بشـر هسـتند و هرروز این جنایات بیشتر شد، تاجایی که اینها در شـهریورماه در تمام ایران ۳۷۰ نفر را فقط ترور کردند و کشتند.»(۲)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۸/۱۳۶۲، ص ۱۰.

۲- روزنـامه اطلاعات، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۳۸، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، ۲۲/۸/۱۳۶۰.

۱

درپی برخی سؤالات آیت الله جنتی در نمازجمعه قم درباره ماهیت و عملکرد انجمن حجتیه و اصلی شدن موضوع فعالیت های این انجمن در محافل سیاسی، امروز حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، درباره این موضوع با مجله عروهالوثقی مصاحبه کرد. به دنبال تشدید فعالیت های انجمن حجتیه در محافل فرهنگی و اجتماعی و تمایل به نفوذ افراد وابسته به این گروه در نهادهای فرهنگی و اطلاعاتی، همچون آموزش وپرورش، سپاه پاسداران، رادیو و تلویزیون و... آیت الله جنتی ضمن دادن توضیحاتی در نمازجمعه قم درباره این گروه، از آنها خواست تا به هفت سؤال پاسخ دهند. این سؤال ها عبارت بودند از: ۱. شما قبل از انقلاب، ولایت فقیه را قبول نداشتید و خارج از انقلاب یا مخالف انقلاب بودید یا بی تفاوت به انقلاب؛ آیا شما خط عوض کرده اید یا نه؟ ۲. آیا حاضرید اعتراف کنید که خط سابقتان غلط بوده است؟ ۳. شما در گذشته با هدف مبارزه با بهائیت کار می کردید، اکنون که بهائیت وجود ندارد، رسالتتان در این تشکیلات چیست؟ ۴. علت اصرار شما بر اینکه در مراکز اطلاعاتی نفوذ کنید و اطلاعات جمع آوری کنید، چیست؟ ۵. دلیل اینکه اطلاعات جمع آوری شده را به مراکز بهره وری و به ارگان های انقلابی نمی دهید، چیست؟ ۶. آیا شما به خودتان اجازه می دهید از امکانات دولتی استفاده کنید و برای استفاده، مجوز قانونی و شرعی دارید یا نه؟ ۷. دلیل اینکه تأکیدتان روی ضد انقلاب چپ است و از ضد انقلاب راست غفلت می ورزید، چیست؟

پس از طرح این سؤالات توسط آیت الله جنتی و اصلی شدن مسئله انجمن حجتیه در جامعه، آقای هاشمی رفسنجانی مواضع خود را چنین عنوان می کند: «این انجمن در گذشته، به منظور مبارزه با بهایی ها تشکیل شد و مخالف مبارزه با رژیم پهلوی بود. معتقد بود که امکان ندارد قبل از ظهور امام زمان(عج)، حکومت اسلامی تشکیل شود و جمع زیادی از جوانان را متشکل کرده بود. بعد از انقلاب اینها وارد بسیاری از کارهای دولتی، مخصوصاً فرهنگی شده اند و امروز عده ای با آنها مخالفت می کنند.» آقای هاشمی رفسنجانی در ادامه می افزاید: «نباید مزاحم آنها شد. افراد مسلمان و معتقدی هستند، ولی انقلابی نیستند. معروف است، شاخه ای از آنها ولایت فقیه را قبول ندارند، ولی خودشان منکر این اتهام اند.»(۱)

۲

به گزارش رادیو عراق، حسین بن علی، عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق، و طه ابراهیم وزیر تجارت آن کشور، امروز در بغداد با ارنان گالویس، وزیر امور اقتصادی برزیل، دیدار کردند. این رادیو اعلام کرد گفت وگوهای انجام شده درمورد راه های توسعه همکاری دو کشور در زمینه های کشاورزی، بازرگانی، اقتصادی و ساختمانی و نیز بررسی فعالیت های کارگروه مختلط عراق - برزیل، که دومین نشست آن ماه اوت (برابر با مرداد) در برازیلیا برگزار شد، صورت گرفته است.(۲)

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، خاطرات روز ۲۲/۸/۱۳۶۰، ص۳۶۶.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۸، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۷، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۲۲/۸/۱۳۶۰.

روزنامه آلمانی زوددویچه آلگمانیه سایتونگ در مقاله ای از ارسال مجدد انواع سلاح های روسی به عراق پس از یک سال توقف خبر داد. به نوشته این روزنامه، تصمیم شوروی برای فروش اسلحه به عراق، پس از سفر "عبدالجبار شنشل"، رئیس ستاد فرماندهی کل عراق، به آن کشور در مهرماه سال جاری آغاز شد. بخش هایی از این مقاله که رادیو کلن آن را نقل کرده است، به شرح زیر است:

«روزنامه زوددویچه آلگمانیه سایتونگ در شماره امروزش مطلبی پیرامون صدور اسلحه روسی به عراق انتشار داده و دراین باره می نویسد: کمک های نظامی اتحاد جماهیر شوروی به عراق که به دلیل سردی مناسبات دو کشور از ماه سپتامبر سال ۱۹۸۰ [شهریور۱۳۵۹] قطع شده بود، مجدداً از سر گرفته شده است. این روزنامه به نقل از محافل عربی در ادامه مقاله اش می افزاید: پس از سفر هیئت نظامی بغداد به شوروی در ماه سپتامبر [شهریور ۱۳۶۰] و ملاقات رئیس ستاد عراق، عبدالجبار شنشل، با وزیر دفاع اتحاد جماهیر شوروی در مسکو، تاکنون شوروی مجموعاً ۳۰ فروند هواپیمای بزرگ مخصوص حمل ونقل جنگ افزار وارد عراق کرده است. تنها در طول ۲ هفته اخیر، شوروی تعداد زیادی موشک، توپ های ضدهوایی، موشک های زمین به هوا از نوع "اس. آ۲" و "اس. آ۳" و "اس. آ۶" و "اس. آ۸"، موشک های زیرزمینی معروف به "قورباغه ۷" و همچنین موشک های ضدتانک و هلیکوپتر به عراق تحویل داده است. صدور تسلیحات شوروی به عراق براساس قرارداد تسلیحاتی که در ماه سپتامبر سال گذشته بین دو کشور در مسکو به انعقاد رسید، صورت می گیرد . طبق این توافقنامه قرار است اتحاد جماهیر شوروی تعداد ۷۰۰ تانک از نوع تی۷۲، ۶۰ هواپیمای جنگی از نوع میگ۲۳ و ۲۵، ۸۰۰ خمپاره انداز با کالیبرهای ۱۲۲ و ۱۵۲ میلی متری و همچنین ۱۴۰ هزار نارنجک دراختیار عراق قرار دهد. طبق اطلاع همین محافل خبری، جنگ افزارهای مذکور یا ازطریق هوایی به طور مستقیم و یا با کشتی در ابتدا به بنادر دریای احمر یا خلیج فارس یا به بنادر کویت وارد می شوند و سپس با کامیون به عراق منتقل خواهند شد. به گفته همین محافل خبری، گویا درحال حاضر تعداد زیادی کامیون در مسیر عراق به عربستان سعودی و کویت در حرکت اند که اغلب آنها روزانه محموله های جنگی و یا جنگ افزار ازقبیل تانک، موشک کاتیوشا و وسایل الکترونیکی ساخت شوروی، لهستان و فرانسه به عراق حمل می کنند. علاوه بر سلاح های نظامی ذکرشده، ۲ هزار موشک ضدتانک و ۱۰۰۰ موشک ضدتانک هوابه زمین برای استفاده هلیکوپترهای عراقی و تعدادی دیگر از موشک های "توتال" و "روناند" تاکنون وارد بصره شده است.»(۱)

ص: ۵۹۵

۱- همان، ص۹ ضمیمه، رادیو کلن، ۲۲/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ شنبه ۲۳ آبان ۱۳۶۰ ۱۷ محرم ۱۴۰۲ ۱۴ نوامبر ۱۹۸۱

۱

در درگیری امروز نیروهای سپاه با نیروهای عراقی در غرب کشور، تعدادی از نظامیان عراقی کشته یا زخمی شدند. توپخانه های ارتش نیز با آتش مؤثر خود تلفاتی را به دشمن وارد آوردند.

در یک درگیری که بین نیروهای سپاه و بسیج با نیروهای عراقی در "ریجاب" انجام شد، نیروهای خودی موفق شدند بخشی از تجهیزات و محل استقرار آنها را منهدم کنند. به گزارش روابط عمومی سپاه در این درگیری ۲۳ نفر از عراقی ها به هلاکت رسیدند.(۱)

در سرپل ذهاب نیز آتش مؤثر توپخانه ارتش چند سنگر عراقی ها را منهدم کرد که درنتیجه آن ۱۵ نفر از نیروهای عراقی کشته شدند.(۲)

۲

انبار مهمات سپاه پاسداران در اهواز واقع در مسیر جاده اهواز - سربندر منفجر شد. به گزارش خبرگزاری پارس، مقارن ساعت ۱۱:۴۵ در انبار مهمات سپاه پاسداران خوزستان که در سیلوی اهواز و در مسیر جاده اهواز - سربندر واقع شده است، انفجار مهیبی رخ داد و انبار آتش گرفت. خبرنگار خبرگزاری پارس، ضمن دیدار از محل حادثه، گزارش داد: انفجار انبار مهمات تا ساعت مخابره خبر (۱۳:۴۵) همچنان ادامه دارد و به علت گستردگی شعاع انفجار و آتش سوزی، امکان هرگونه اقدامی برای پیشگیری از انفجارهای بعدی میسر نیست. مکوندی، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اهواز، که در محل حادثه حضور داشت، در گفت وگوی کوتاهی با خبرنگار خبرگزاری پارس در توضیح دلایل انفجار انبار مهمات سپاه گفت: انفجار براثر ضربه خوردن و عمل کردن یک مین در انبار مهمات حین حمل مقداری مین از این محل انجام شده و به قسمت های مختلف انبار که محل نگهداری مهمات بود، سرایت کرد. شدت انفجار به حدی بود که صدای آن تا فاصله چند کیلومتر شنیده می شد و دود غلیظی انبار و اطراف آن را فراگرفته بود. به دنبال این انفجار، از رفت وآمد مردم در محل حادثه جلوگیری و عبورومرور وسایل نقلیه ازطریق جاده اهواز - سربندر متوقف شد و مأموران امداد برای کمک رسانی به حالت آماده باش درآمدند.(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۸ - تهران، خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰، به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۲- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۷.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۴، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۱

کشورهای عربستان، کویت و اردن همچنان به حمایت های خود از حکومت عراق در جنگ با ایران ادامه می دهند و از مرزهای زمینی اقلام مورد نیاز ارتش عراق را تأمین می کنند. در همین خصوص در طول دیروز و امروز، ۳۴ دستگاه کامیون حامل مهمات سبک و سنگین از مرزهای این کشورها وارد عراق شد.(۱) گفتنی است ۳ روز پیش نیز ۳۶ دستگاه خودرو نظامی حامل مهمات از عربستان سعودی به عراق وارد شد، که ۲۰ دستگاه آن به سامره و ۱۶ دستگاه به پادگان التاجی انتقال یافته است.(۲)

۲

طبق اعلام منابع اطلاعاتی، ارتش عراق درحال حاضر ۲ اسکادران میراژ فرانسوی دارد که ۱۲ فروند از آنها عملیاتی هستند و اخیراً نیز در حمله به بندر امام خمینی برای عملیات پوششی از این نوع هواپیماها استفاده شده است. در گزارش این منبع آمده است که خلبانان این میراژها، شش ماه دوره آموزشی را در فرانسه و شش ماه دوره آمادگی را در عراق گذرانده اند.(۳)

۳

در ادامه پناهندگی نیروی نظامی و مردم عراق به ایران، امروز ۶ تن از نظامیان عراق با عبور از مرز مقابل سردشت خود را به نیروهای جمهوری اسلامی معرفی و درخواست پناهندگی کردند. یک نفر از این افراد سرگرد، ۳ تن درجه دار و ۲ تن سرباز هستند، در همین منطقه ۳ نفر از مردم مسلمان عراق نیز وارد خاک ایران شده، درخواست پناهندگی کردند.(۴)

۴

امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای سنندج، روانسر، اطراف کامیاران، میاندوآب و حومه آن، مهاباد، سردشت و محور سقز - بانه، اقداماتی را علیه نیروهای خودی انجام دادند که تلفات و خسارت هایی درپی داشت. از سوی دیگر، نیروهای سپاه سقز نیز با اجرای عملیاتی در شمال غرب کامیاران، چند روستا را پاک سازی کردند. در این عملیات که ده ساعت طول کشید، ۷ تن از افراد حزب دمکرات به هلاکت رسیدند و تعدادی از آنها نیز زخمی شدند.

در آخرین ساعات امروز ۳۰۰ نفر از افراد سازمان مارکسیستی - مائوئیستی کومه له ازطریق دره "آبیدر" به شهر سنندج نفوذ کردند و در محله "کلکه جار" این شهر با تهدید خادم مسجد ازطریق بلندگوی این مسجد اقدام به شعاردادن و پخش نوارهای سازمانی کردند. آنها هم زمان با این اقدام با مأموران کلانتری منطقه۲، که در این محل واقع شده است، درگیر شدند و به منزل یکی از اهالی مسلمان ۲ عدد نارنجک پرتاب کردند و به تیراندازی بی هدف در شهر پرداختند. در این حمله ۲ پیش مرگ کرد مسلمان و یک زن از اهالی محل به شهادت رسید و ۲

۱- سند شماره ۱۰۸۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م ۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۹۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ۰۴ (رکن۲) به فرماندهی لشکر۲۸(رکن۲)، ۱۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۰۸۰۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م۱۳۲) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۱۰۰۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تاکتیکی تیپ۱ زرهی (رکن۲)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۵۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ۲ زرهی (رکن۲) به فرماندهی گردان مهدی - ۰۹۰ - ۱۳۰ - ۱۵۵ پدافند هوایی و سپاه پاسداران، ۲۳/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۱۵۳۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تاکتیکی تیپ۱ زرهی (رکن۲)، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۵.

۴- سند شماره ۲۹۴۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۳/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۰، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

مأمور شهربانی و ۲ زن دیگر نیز زخمی شدند. نیروهای سپاه با آگاهی از خبر حمله این گروه، با همکاری مردم جلو پیشروی آنها را گرفتند و محل را پاک سازی کردند. مهاجمان با پیش آمدن وضعیت جدید با استفاده از تاریکی هوا یک فرد نظامی، یک تن از پیش مرگان کرد مسلمان و ۳ نفر از اهالی محل را گروگان گرفته، متواری شدند. در اقدام متقابل نیروهای امنیتی نیز عده ای از مهاجمان کشته یا زخمی شدند که نیروهای خودی به دلیل اینکه آنان کشته و زخمی هایشان را حمل می کردند نتوانستند تعداد دقیق آنها را مشخص کنند.(۱)-(۲)

همچنین در روانسر، عناصر حزب دمکرات در نزدیکی روستای "لون سادات" به ۲ تن از نیروهای سپاه حمله کردند و هر دو را به شهادت رساندند.(۳)

در تپه "شیرین سوار" در ۳۰ کیلومتری جنوب غربی کامیاران، افراد حزب دمکرات در ساعت ۲۲ به نیروهای خودی مستقر در این تپه حمله کردند که با ایستادگی و آتش نیروهای خودی، مهاجمان با تحمل ۲ کشته و ۵ زخمی، منطقه عملیات را ترک کردند.(۴)

در یک عملیات کمین عناصر مسلح غیرقانونی به یک دستگاه کامیون حامل افراد نظامی در حومه "میاندوآب" حمله کردند که یک نفر به شهادت رسید و ۲ تن زخمی شدند.(۵)

در تیراندازی افراد مسلح شورشی در داخل شهر میاندوآب نیز یک پاسدار و یک غیرنظامی زخمی شدند و یک منزل نیز دچار آتش سوزی شد.(۶)

یک درجه دار جمعی ژاندارمری مشهد که برای مرخصی و دیدار وابستگان خود به شهر مهاباد آمده بود، در این شهر به وسیله افراد وابسته به گروه کومه له گروگان گرفته شد.(۷)

عناصر مسلح وابسته به گروه های برانداز از ساعت ۱۷:۳۰ تا ۲۱:۳۰، پادگان سردشت و پایگاه های نیروهای خودی را در این شهر هدف انواع گلوله های سبک و سنگین قرار دادند که درنتیجه آن ۲ دستگاه خودرو سپاه براثر برخورد ترکش خمپاره آسیب دید.(۸)

این اقدام در شهر مهاباد نیز انجام شد که خسارتی درپی نداشت.(۹)

در محور سقز - بانه نیز یک کامیون جهاد سازندگی که حامل ماسه بود، به دست عناصر مسلح غیرقانونی ربوده شد. مهاجمان پس از مدتی راننده را آزاد کردند، ولی خودرو دراختیار آنان باقی ماند.(۱۰)

نیروهای سپاه سقز برای پاک سازی روستاهای "بان سعید"، "تراوله" و "باقله" در شمال غرب کامیاران عازم منطقه شدند و پس از حدود ۱۰ ساعت درگیری موفق به پاک سازی این مناطق شدند. در این اقدام، ۷ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کشته و تعدادی نیز زخمی شدند و ۱۳ قبضه انواع اسلحه و تعدادی نارنجک نیز به دست نیروهای خودی افتاد. در این عملیات از نیروهای سپاه نیز یک نفر به شهادت رسید.(۱۱)

۱- طبق گزارش شهربانی استان کردستان، بعد از این حمله، ضدانقلابیون افراد مسلمان و کسانی را که به نحوی علیه گروه های غیرقانونی موضع دارند، تهدید کرده اند که به زودی برای ترور آنها به شهر باز خواهند گشت.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۰، ۲۵/۸/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱۶، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۵۶۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۰، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۱۷، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰، به نقل از سپاه پاسداران غرب کشور؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۳.
۴- روزنامه کیهان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۱، ۲۵/۸/۱۳۶۰، صص ۴۳ - ۴۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۸۰، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲.
۵- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا، (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، صص ۳۶ - ۳۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.
۶- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۷- همان، صص ۲ و ۵.
۸- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۸۰، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۱.
۹- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۱۰- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۴، واحد مرکزی خبر، سنندج؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۰، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰.
۱۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۷، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۷، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

۱

امروز عناصر سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) در شـهرهای رضوانشـهر، برازجان، زنجان و انزلی اقـدام به ترور افراد متعهـد و پرتاب بمب کردنـد که تلفات و خسارت هایی را به بار آورد. در همین حال، نیروهای امنیتی موفق شدنـد عامل ترور فرمانـدار شهر شاهرود را در منطقه شمیرانات تهران دستگیر کنند.

افراد سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) امروز رسول قنبری، معلم یکی از روسـتاهای رضوانشـهر را که مسئول آموزش نظامی بسیج این شـهر نیز بود، در مقابـل منزل خود در رضوانشـهر ترور کرده، به شـهادت رساندنـد.(۱)رادیو صدای ایران وابسـته به گروه های سلطنت طلب ضمن ابراز خرسندی از این اقدام، محل حادثه را بندر انزلی اعلام کرد.(۲)

در برازجان نیز گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یکی از نیروهای کمیته انقلاب اسـلامی این شـهر را با شلیک چند گلوله ترور کردند که وی براثر جراحات واردشده به شهادت رسید.(۳)

در زنجـان نیز نیروهـای ایـن سازمـان یـک بمب دست سـاز قـوی را به منزل یکی از افراد متعهـد شـهر پرتـاب کردنـد که فقط خسـاراتی به بـار آورد. این دومین بـار در طول سه روز گذشـته است که عناصـر سازمـان به منزل این شـخص بمب پرتاب می کنند.(۴)

همچنین رادیو صـدای مجاهـد، ارگان سیاسـی - تبلیغاتی سازمان مجاهـدین خلق (منافقین)، اعلام کرد که یک گروه عملیاتی این سازمان در شـهر انزلی بمبی آتش زا به یک مغازه کتاب فروشـی (این رادیو این مکان را مراکز تبلیغاتی رژیم می خوانـد) پرتاب کردند که براثر آتش سوزی خسارات فراوانی به این مکان فرهنگی وارد شد.(۵)

نیروهای کمیته شـمیران عامل ترور فرمانـدار شاهرود را که از اعضای کادر مرکزی سازمان در آن شـهر بود، دسـتگیر کردنـد. وی همچنین رابط عملیاتی سازمان در شاهرود و سرتیم نظامی در شهر مشهد بود.(۶)

۲

امـام خمینی در دیـدار رئیس جمهور، نخست وزیر و اعضـای هیئت دولت با ایشان سـخنانی ایراد کردنـد. مهم ترین محورهای سخنـان ایشان عبارت بود از: تأکیـد بر همبسـتگی بین دولت و ملت به عنوان یک تحول بزرگ بعـد از وقوع انقلاب در ایران، اهمیت حیاتی این همبسـتگی و خطر گسست بین دولت و ملت، اهمیت حفظ تفاهم روحانیت و ملت باتوجه به نقش روحانیت در ایجـاد تفـاهم ملی، تأثیرپـذیری ملت از روحـانیت و لزوم تـوجه دولت به این امر، تأکیـد چنـدباره بر نقش عمومی مردم، به خصوص قشرهای مستضعف در ایجاد وضعیت جدید سیاسی در ایران و تداوم یافتن این نقش بعد از انقلاب با حضور آنان در صحنه های حساسـی همچون جبهه و جنگ و لزوم خـدمتگزاری به آنها و بیان نقش خدمتگزاری انبیا و اولیا و هدایت آنان در جامعه.

ایشـان فرمودنـد: «من گمـان می کنم که بعضـی تحولاـتی که بعـد از انقلاـب در ایران پیـدا شـد، این تحولات بود که ما را به

مسائلی که تاکنون رسیده ایم، رسانده است. و مِن جمله از تحولات، این

ص: ۶۰۰

۱- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران بندر انزلی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۳ضمیمه، رادیو صدای ایران، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

۴- روزنامه کیهان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، زنجان، خبرگزاری پارس.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۹ ضمیمه، رادیو مجاهد، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

۶- روزنامه کیهان، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۴، شمیران.

هماهنگی ملت با دولت است. این شایـد در رأس سایر تحولات باشد. ما باید این هماهنگی را با هر قیمتی که شده است، با هر زحمتی که شـده است، حفظ کنیم. اگر - خـدای نخواسـته - از دست ما این هماهنگی بیرون برود، کارهای شـما فَشَل خواهد شد و مملکت به همان مسائلی که سابق بود - خدای نخواسته - کشانده خواهد شد. ما الآن در [غیر] ایران، گمان ندارم که در جـای دیگری - لااقـل آنجاهایی که ما اطلاع از آنها داریم - این معنا باشـد که این جور هماهنگی بین ملت و دولت باشـد. ما بنـای بر این نـداریم؛ یعنی، دولت ما بنای بر این نـدارد که یک مسـئله ای را در یک اتاق سربسـته، این مسـئله را خودش طرح بکند و تحمیل کند بر ملت؛ مثل قضیه پیشنهاد فهد.

دولت هـای منطقه، همه دولت هـا - مـا حالاـ دولت هـای منطقه بیشتر در نظرمان هست - دولت های منطقه - اگر عموماً گفته نشود - به طور اکـثریت قـاطع، این طورنـد که خودشـان یـک چیزی را طرح می کننـد؛ کـاری به این ندارنـد که مصالـح ملت چیست، نظر ملت چیست، مردم چه کاره انـد. اگر یک جایی هم - فرض کنیـد که - یک مجلس شورایی باشد، یک صورتی است که مثـل مجلس شـورای زمـان محمـدرضا و زمـان رضاشـاه، که یـک صـورتی است که خوب مـا هم مجلس داریم و الاّ مجلس به آن معنـایی که واقعاً برگزیـده هـای خود ملت باشـند، بـدون تحمیل و نظر خود ملت باشـد، بـدون این [که] تحمیل بشود، من گمان ندارم که جایی را شما بتوانید پیدا کنید که این طور باشد که صددرصد ملت است و همه امور در دست ملت است و دولت برگزیده از ملت است و خدمتگزار ملت.

ما نمی خواهیم که و شـما نمی خواهیـد که برگردد مسئله به مسـئله زمان محمدرضا یا زمان رضاخان و اگر سـست ما بیاییم و این همـاهنگی را حفظ نکنیم، خوف این معنا هست که آنهایی که از اسـلام سیلی خوردنـد و آنهایی که نگران اوضاع ایران، بلکه نگران اوضاع منطقه هستند، یک کاری بکنند؛ یک راهی را پیش بگیرند که ملت را خسته کنند، اختلاف ایجاد کنند بین افراد ملت، اختلاـف ایجاد کننـد بین دولت و ملت و یک راهی باز کننـد که یک رضاشاهی را دوباره بیاورنـد به عنوان رئیس جمهـور اسـلامی - به عنوان شاهنشـاهی نمی آورنـد - به عنوان رئیس جمهور صددرصـد اسـلامی! [می آورنـد] و بسیاری از مسائـل اسـلامی را هم از من و شـما بیشتر عمـل کنـد. از این جهت، در رأس برنـامه های دولت، بایـد این مطلب باشـد که این همـاهنگی را حفـظ بکنـد؛ خیـال نکننـد که مـا دولت هستیم و بایـد مسئله ای را که مـا طرح می کنیم ملت بپـذیرد، چه روی مصالحش باشد، چه نباشد.

شما می بینیـد که خودشان می رونـد طرح درست می کننـد، می روند در امریکا بین مصر و تل آویو و واشـنگتن یک طرحی درست می کننـد و بعـد هم می گوینـد که این طرح بایـد اجرا بشـود؛ کـاری ندارنـد به اینکه ملت مصر چه کـاره است، ملت فلسـطین چه کاره است، لبنان چه کاره است. ظلم هایی که به اینها شـده است، چه [می باشـد]، اینها را هیـچ کار ندارنـد، روی مصالـح خود قدرتمنـدها این مطالب را پیش می آورنـد و دولت ها، ملت ها را به هیچ حساب می کنند؛ همین طوری که شـما دیدیـد که در زمان محمـدرضا و رضاشاه، دولت، ملت را هیچ حساب می کرد؛ چنانچه آن کسـی که در رأس بود، آن خائنی که در رأس

بود، همه را هیچ حساب می کرد. رضاخان همه را هیچ حساب می کرد و محمدرضا هم این طور بود و این اسباب این می شد که آنها بتوانند سلطه خودشان را تحمیل کنند؛ برای اینکه غیر از یک نفر کسی نیست. با یک نفر می شود تفاهم کرد. اینکه اینها نمی خواهند پای ملت در کار باشد، برای این [است] که با ملت تفاهم کردن کار آسانی نیست، اما با یک نفر رئیس جمهور، با یک نفر نخست وزیر، با یک نفر شاه، اینها می توانند تفاهم کنند و مسائلشان را به او بگویند و این هم به مردم تحمیل کند. مردم هم که در صحنه نیستند و ابرقدرت ها نمی خواهند باشند. دولت هایی را هم که سرکار می آورند، با همین میزان [سر] کار می آورند که به ملت ها کار نداشته باشید شما؛ شمایید که حاکم هستید، شمایید؛ باید همه کارها را خودتان انجام بدهید. ... شما نمی توانید کارهایی که الآن در ایران هست را انجام بدهید الّا با هماهنگی با ملت، هماهنگی با ملت هم این است که شما توجه کنید به خواست های اینها.

... تفاهم کنید. علما هم فرض کنید که در بلاد هستند. آنها نمی خواهند که سلطنتی بکنند حکومتی بکنند آنها مصالح مردم را ملاحظه می کنند.

... اینکه دیدید که در همه این زمان ها روحانیت مورد هجمه بوده - زمان رضاشاه را شاید هیچ یک از شما ادراک نکرده باشد، درست که بداند چه می کردند. تمام صدمه ها بر روحانیت بود - این روی همین معنا بوده که آنها می دیده اند که روحانیت با ملت دستشان توی هم است و چنانچه اینها [روحانیون] زنده بمانند و اینها دارای یک هویتی باشند، اگر یک کاری بخواهند بکنند، اینهایند که می توانند صدا کنند. خوب رضاشاه هم دید که در خیلی از جاها، قیام ازطرف روحانیت شد؛ از خراسان شد، از اصفهان شد، از جاهای دیگر هم شد، از آذربایجان شد. از این جهت، اینها می خواهند، اساس مطلب این است که ملت را از مسائل روز کنار بگذارند. تماس با ملت نداشته باشد هم مسائل روز و این یک ضرری است که بر دولت ها وارد می شود و خودشان ملتفت نیستند.

شمایی که الآن متوجه این مطلب هستید و احساس این مطلب را کرده اید که هرچه دارید از مردم است، اگر مردم نبودند، اگر این مردم، خصوصاً این مستضعفین، خصوصاً این جنوب شهری های به اصطلاح پابرهنه ها، اگر اینها نبودند، شماها یا در حبس الآن بودید یا در تبعید بودید یا در انزوا؛ همه شما یا باید بنشینید توی خانه هایتان و نتوانید یک کلمه صحبت بکنید یا اگر صحبت کردید، باید حبس بروید، زجر بکشید، باید تبعید بشوید و امثال ذلک. این ملت است که آمد شما را از این همه گرفتاری ها بیرون آورد و آورد و با رأی خودش، مجلس درست کرد و جمهوری اسلامی را تنفیذ کرد و رئیس جمهور درست کرد و آنها هم دولت درست کردند. همه چیزهایی که ما داریم از این مردم است، خصوصاً از این مستضعفین. آن بالایی ها به مردم کاری ندارند، آنها مشغول کار خودشان هستند، آنها ناراضی می خواهند درست کنند.

... آن که شما را از آن رنج و از آن عذاب و از آن گرفتاری بیرون آورد و آورد به مقام دولت رساند، این مردم بودند. تا این مردم را دارید خوف اینکه بتوانند به شما آسیب برسانند، هیچ نداشته

باشید؛ برای اینکه آنها آسیب را با یک نقشه هایی درست می کنند؛ نمی آیند بریزند ملت را بکشند. آنها ملت را می خواهند از آن کار بکشند، نمی خواهند مملکت خراب کنند، می خواهند مملکت آباد باشد، از آن چیز ببرند. آنها با یک نقشه هایی، بین دولت و ملت شکاف ایجاد می کنند؛ بین دولت و روحانیت شکاف ایجاد می کنند. این شکاف کم کم اگر زیاد شد، اسباب نارضایتی شد، مردم از دولت منحرف می شوند. [آن وقت] شما یا باید با سرنیزه با مردم رفتار کنید یا بروید کنار.

... انبیا خودشان را خدمتگزار می دانستند، نه اینکه یک نبی ای خیال کند حکومت دارد به مردم. حکومت در کار نبوده. اولیای بزرگ خدا، انبیای بزرگ همین احساس را داشتند: که اینها آمدند برای اینکه مردم را هدایت کنند، ارشاد کنند، خدمت کنند به آنها. شما هم احساس قلبی تان این مطلب باشد که واقعاً ما آمدیم که به این مردم خدمت کنیم و این خدمت به مردم، خدمت به خودمان است؛ یعنی ما اگر این مملکت را با این وضعی که الآن دارد به پیش ببریم، با این حاضربودن مردم در صحنه به پیش ببریم و با این همراهی مردم با دولت، هر قصه ای که برای دولت پیش می آید، مردم پیش قدم هستند. شما ملاحظه بفرمایید پیشترها با فشار - الآن هم جاهای دیگر این طور است با فشار - یک سربازی را می برند در جبهه، شما دیدید که به من گفته بودند که شما بگویید، من نشده یک وقت صحبت کنم، خودشان گفتند؛ به مجرداینکه گفتند به اینکه ما سرباز لازم داریم، ما اشخاص لازم داریم، آنجا [جبهه های جنگ] این قدر جمعیت رفت اسم نوشت که صدایشان درآمد که نه نمی خواهیم؛ دیگر بس‌مان است، درصورتی که می روند به جنگ، می روند به قتال، می روند به کشته شدن. یک همچو مملکتی که این طور شده است.

و به خواست خدا این مطلب شده است، با تأیید خدا این مطلب شده است - این را باید حفظش کرد، باید قدرش را دانست. ما باید خدمت کنیم به اینها. ... آن چیزی که در رأس برنامه های دولت است تفاهم بین ملت و دولت [است] و آن هم نه اینکه هی بگوییم: "تفاهم داریم" ... هر یک از شما که می خواهید یک مأموری در یک جایی بفرستید، مأمور را درست ملاحظه کنید، ببینید چه کاره است و چه بوده است و چه باید باشد و به او سفارش کنید که تو مأموریتت تا آن حدود است که با مردم بسازی... اگر این مسائل حفظ بشود، شما خیال نکنید از خارج بتوانند به شما یک صدمه ای بزنند... و شما اگر در خدمت مخلوق باشید در خدمت این بندگان خدا که خدا علاقه به آنها دارد باشید، خداوند هم حفظ می کند شما را.» (۱)

۱

معاون وزیر نفت هند در رأس یک هیئت کارشناسی نفتی امروز وارد تهران شد. خبرگزاری پارس درباره موضوع گفت وگوهای وی با مقامات ایرانی اعلام کرد: خرید نفت خام ایران ازسوی هند، بررسی امور مربوط به پالایشگاه و مجتمع پتروشیمی و سرمایه گذاری مشترک ایران و هند در "مدرس" از موضوعات مورد بحث این هیئت با مقامات نفتی ایران خواهد بود.(۲)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۶۰ - ۳۵۳.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳۹، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۱

هم زمان با خروج وزیر کشور چکسلواکی از بغداد، وزیر نفت لبنان وارد پایتخت عراق شد تا با مسئولان این کشور درباره عقد قراردادهای نفتی به توافق برسد.

"پارتو زلا اوبزنا"، وزیر کشور چکسلواکی، پس از ۶ روز اقامت در بغداد و دیدار با مقامات عراقی آن کشور را ترک کرد. به گزارش خبرگزاری عراق، وی هنگام عزیمت ضمن ابراز رضایت از نتایج ملاقات هایش با مقامات عراقی، خاطرنشان کرد که عراق و چکسلواکی یک قرارداد همکاری بین وزارت خانه های کشور خود امضا کرده اند، وی درباره جزئیات این قرارداد توضیح نداد.(۱)

به گزارش خبرگزاری پارس، هم زمان با خروج وزیر کشور چکسلواکی، محمد یوسف بیصون، وزیر نفت لبنان، وارد بغداد شد. قرار است در ملاقات های وی با مقامات عراقی، علاوه بر عقد قرارداد دوجانبه میان لبنان و عراق درخصوص پمپاژ نفت خام عراق به پالایشگاه طرابلس واقع در شمال لبنان، موضوع صدور نفت عراق ازطریق این پالایشگاه به خارج نیز بررسی شود. شایان ذکر است که این پالایشگاه اخیراً هزار تن نفت عربستان سعودی را پذیرا شده است.(۲)

۲

خبرگزاری پارس به نقل از رادیو صدای امریکا اعلام کرد، مجمع عمومی سازمان ملل متحد با اکثریت آرا موافقت کرد که رژیم اشغالگر قدس را به دلیل تجاوز این رژیم به تأسیسات اتمی عراق در ژوئن گذشته، محکوم کند. براساس گزارش خبرگزاری پارس، سازمان ملل متحد، حمله رژیم صهیونیستی را به تأسیسات اتمی عراق یک تجاوز عمد بی سابقه توصیف کرد و از این رژیم خواست تا غرامت این حمله به عراق را بپردازد و از کشورهای دیگر نیز خواست تا دیگر به رژیم صهیونیستی اسلحه نفروشند. همچنین در این تصمیم، مجازات هایی علیه اسرائیل اتخاذ شده و از سازمان ملل خواسته شده است تا دست به اقداماتی بزند تا دیگر اسرائیل، لطمه ای به امنیت و صلح جهانی نزند و فعالیت های اتمی اش محدود شود. گفته می شود، تصمیم مجمع سازمان ملل متحد از تصمیم شورای امنیت، که در ماه ژوئن گذشته اتخاذ شد، شدیدتر است. براساس این گزارش، در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، اکثریت آرا شامل ۱۰۹ رأی بود که در مقابل دو رأی رژیم صهیونیستی و امریکا پیروز شد. ۳۴ کشور دیگر که شامل کشورهای اروپای غربی نیز بودند، از رأی دادن به این موضوع خودداری کردند. سفیر امریکا در سازمان ملل متحد، این تصمیم را غیرهماهنگ توصیف کرد و سفیر رژیم صهیونیستی در سازمان ملل آن را دشمنانه خواند. در تصمیم سازمان ملل درخصوص سلاح های اتمی رژیم اشغالگر قدس که ازطریق امریکا تأمین می شود، ابراز نگرانی شده است. این موضع سازمان ملل درحالی اتخاذ شد که هنوز این سازمان درباره تجاوز آشکار عراق به ایران هیچ گونه تصمیمی اتخاذ نکرده است.(۳)

۱- همان، ص۹، بیروت - فرانس پرس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۹، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۱۸، رادیو صدای امریکا، ۲۳/۸/۱۳۶۰.

۱

از امروز نیروهای واکنش سریع امریکا مانور مشترک با مصر، موسوم به "ستاره درخشان" را هم زمان با مانور دریایی امریکا و ۶ کشور اروپایی در مدیترانه آغاز کردند و به مدت ۱۰ روز آن را ادامه خواهند داد. به نوشته روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری ها، خودروهای زرهی امریکا شامل ۳۲۵ تانک و زره پوش پس از دو هفته مسافرت دریایی وارد بندر "اسکندریه" شدند تا در این مانور شرکت کنند. علاوه براین، ۴ هزار سرباز مصری، همراه با ۶ هزار تفنگدار امریکایی که در روزهای گذشته در خاک مصر پیاده شدند، در مانور ستاره درخشان شرکت دارند. درضمن هواپیماهای آواکس مصر نیز در این مانور حضور دارند. روزنامه های بیروت سیل سربازان و سازوبرگ نظامی امریکا را به سوی مصر، اشغال این کشور توسط امریکای تجاوزگر ارزیابی کردند. هم زمان با این مانور، در سودان، عمان و سومالی نیز مانور مشترکی برگزار خواهد شد. یادآوری می شود که ایران، سوریه، الجزایر و لیبی ازجمله کشورهایی هستند که این مانور را که نوعی اشغال نظامی است، محکوم کرده اند.(۱)

ص: ۶۰۵

۱- روزنامه کیهان، ۲۳/۸/۱۳۶۰، ص۱۶.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۴ آبان ۱۳۶۰ ۱۸ محرم ۱۴۰۲ ۱۵ نوامبر ۱۹۸۱

۱

هواپیماهای عراقی امروز شهر سوسنگرد و حومه اهواز را با بمب های خوشه ای آتش زا بمباران کردند. ارتش این کشور نیز همچون روزهای گذشته شهر آبادان و حومه آن را زیر آتش توپخانه ها و خمپاره اندازهای خود قرار داد. در مناطق غربی کشور هم شهر پاوه هدف توپخانه های دوربرد عراق قرار گرفت.

هواپیماهای عراقی امروز برفراز شهر سوسنگرد ظاهر شدند و بخش هایی از شهر را با بمب های خوشه ای آتش زا بمباران کردند که موجب آتش سوزی هایی در چند نقطه از شهر شد.(۱) علاوه براین، هواپیماهای عراقی روستاهای "غزاویه بزرگ" و "موران" را در جنوب غربی اهواز با بمب های آتش زا بمباران کردند که خسارت هایی درپی داشت.(۲)

امروز همچنین توپخانه های دوربرد عراقی شهر آبادان را به شدت گلوله باران کردند که براثر آن یک نفر به شهادت رسید و ۲ تن زخمی شدند. در این اقدام، در کوی "مصدق"، ۱۵ منزل آسیب دید و بخشی از نخلستان ایستگاه۱۳ دچار آتش سوزی شد. خمپاره اندازهای عراقی نیز چند نقطه از کوی مصدق، کوی تلویزیون (بوارده شمالی) و نخلستان ایستگاه۱۲ را هدف قرار دادند که سبب بروز آتش سوزی هایی در این مناطق شد.(۳)

در مناطق غربی کشور نیز توپخانه های دوربرد عراقی مناطق مسکونی شهر پاوه را هدف قرار دادند که براثر آن ۳ نفر غیرنظامی زخمی شدند.(۴)

۲

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی امروز در شهرهای مریوان و بانه با نیروهای خودی درگیر شدند و در بوکان و میاندوآب اقدام به مین گذاری کردند. علاوه براین، نیروهای سپاه با حضور در محل درگیری روز گذشته در شهر سنندج (محله کلکه جار)، با همکاری مردم، ۱۵ تن از افرادی را که در

۱- سند شماره ۵۵۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه سوسنگرد به عملیات ستاد جنوب، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۵۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات ستاد عملیات سپاه خوزستان به فرماندهی مرکز، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۳.

۲- سند شماره ۴۲۷۵۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد امنیت شهر اهواز به برادر فروزنده، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۲۷۵۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۸۰۳۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۱۳۶۰/۸/۲۶، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری سنندج، ۱۳۶۰/۷/۲۴، سند تک برگی.

درگیری های روز گذشته با گروه های ضد انقلاب همکاری کرده بودند، دستگیر کردند. همچنین براساس گزارش اطلاعات ژاندارمری، سران حزب دمکرات به فرماندهان خود دستور داده اند تا برای زمستان به جمع آوری هیزم بپردازند. این موضوع، آسیب پذیری آنها را در مناطق روستایی افزایش می دهد.

افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی در ساعت ۱۸:۳۰، به یک کامیون نظامی هنگ ژاندارمری و خودروهای محافظ آن که درحال حمل غذا از مریوان به چناره در شمال شرقی این شهر بودند حمله و کامیون حامل غذا را با گلوله آرپی.جی۷ منهدم کردند. در این عملیات، ۵ تن از سربازان شهید، ۳ تن دیگر زخمی و یک افسر و ۸ سرباز نیز به گروگان برده شدند.(۱)

در بوکان، عناصر مسلح گروه های غیرقانونی محوطه منبع آب این شهر را مین گذاری کردند که براثر انفجار مین ها، ۶ نفر از افراد سپاه به شهادت رسیدند و تعدادی نیز زخمی شدند.(۲)

در ارتفاعات "نعل شکن"،(۳) که مشرف بر شهر بوکان است، نیروهای حزب دمکرات بر سر راه نیروهای خودی مین گذاری کرده بودند که براثر انفجار آنها یک دستگاه جیپ ارتش منهدم شد و تعدادی از سرنشینان آن نیز شهید یا زخمی شدند.(۴)-(۵)

همچنین در منطقه "کانی سیران" در جنوب غربی میاندوآب، یک سرباز براثر انفجار مین ضدنفر زخمی شد.(۶)

در حمله مشترک نیروهای خودی و افراد حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) به محل استقرار نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران در روستای "کریم آباد" در جنوب بانه و در مسیر بانه به ننور، سرپرست پایگاه حزب دمکرات کردستان ایران به نام "عمر قادری" کشته شد و ۴ نفر از افراد این حزب نیز زخمی شدند.(۷)

همچنین به دنبال حمله روز گذشته افراد کومه له به محله کل کجار (کلکه جار) در شهر سنندج و کشته یا زخمی شدن تعدادی از نیروهای خودی و مردم این شهر، امروز نیروهای سپاه به کمک مردم، ۱۵ تن از مهاجمان یا افرادی را که با آنان همکاری کرده بودند، شناسایی و دستگیر کردند.(۸)

به گزارش بخش اطلاعات ژاندارمری، سران حزب دمکرات کردستان برای فراهم کردن مواد سوختی لازم به سرپرستان پایگاه های حزب که در برخی روستاهای مناطق پاک سازی نشده حضور دارند، دستور داده اند تا اقدام به جمع آوری هیزم در اطراف پایگاه های خود کنند. ازاین رو، افراد مستقر در پایگاه ها در نظر دارند، شبانه به باغ ها و بیشه زارهای اهالی روستا یا روستاهای مجاور رفته، اقدام به قطع درختان و تأمین سوخت مورد نیاز کنند.(۹)

۱- سند شماره ۲۹۴۰۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۸۰، از لشکر۲۸ - (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)،

۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سند شماره ۱۰۸۰۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- این ارتفاعات در تاریخ ۱۱/۷/۱۳۶۰ به تصرف نیروهای خودی درآمد.

۴- تعداد شهدا و مجروحان این حادثه مشخص نشده است.

۵- همان.

۶- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۵.

۷- سند شماره ۱۰۸۰۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۸- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۷ ، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۰، ۲۵/۸/۱۳۶۰، صص ۱۷ و ۱۶، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

۹- سند شماره ۱۰۸۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ اطلاعات) به وزارت کشور، ۲۴/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

امروز در اقدامات افراد وابسته به گروه های برانداز در شمال کشور و شهرهای سبزوار و تهران، ۴ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند. همچنین در این روز، نیروهای امنیتی، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در شیراز کشف و ۲ دختر ساکن در این خانه را دستگیر کردند.

افراد گروه های مسلح برانداز شامگاه امروز درحالی که لباس پاسداران را بر تن کرده بودند، در منطقه "کرسنگ"، واقع در ۲۰ کیلومتری جاده آمل - تهران (هراز) با ایجاد درگیری و راه بندان، به بازرسی خودروها پرداختند و پس از شناسایی سرنشینان خودروها، ۴ نفر از آنان را به نام حجت الاسلام حبیب الله شریعتی فرد از روحانیون گرگان و همسر و پسر وی به نام محمدرضا شریعتی فرد، که از اعضای سپاه پاسداران بود و یک پاسدار دیگر به نام مرتضی مطلبی را ربوده و با خود به جنگل های آمل بردند و سپس حجت الاسلام شریعتی فرد و پسر و پاسدار همراه وی را به قتل رساندند و همسر او را نیز پس از ساعت ها در کنار جاده آزاد کردند. مهاجمان همچنین با حمله به افراد ژاندارمری یک تن از آنان را زخمی کردند.(۱)-(۲) آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس، دراین باره نوشته است: «در آمل، از جنگل حرکت جدیدی ازطرف ضد انقلاب به عنوان "سربداران" شروع شده و چند نفر از سپاه و ژاندارمری را شهید کرده اند و ضربه هایی به آنها خورده و نیروهای دولت آماده مبارزه با آنها در جنگل شده اند.»(۳)

همچنین افراد مسلح وابسته به گروه های برانداز در سبزوار، یکی از اهالی این شهر به نام نوروز سفراهی را هدف چندین گلوله کلت۴۵ قرار دادند و او را به شهادت رساندند.(۴)

در منطقه شمیرانات تهران (تجریش) نیز ۲ تن از مردم عادی که صاحب مغازه لوازم ورزشی بودند، هدف گلوله یک گروه ترور که سوار بر یک خودرو پژو بودند، قرار گرفتند و هر دو زخمی شدند.(۵)

در شیراز نیز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشف شد و هر دو ساکن آن که دختر بودند، دستگیر شدند. از این خانه مقادیری مدارک سازمانی ازجمله چند گزارش از اجرای عملیات های مختلف ترور و انفجار که این دو نفر در شیراز و همدان انجام داده بودند و همچنین آدرس چند خانه تیمی دیگر در شیراز به دست آمد.(۶)

ص: ۶۰۹

۱- طبق شواهد موجود، عاملان حمله و ترور این ۳ نفر، از وابستگان به اتحادیه کمونیست های ایران (سربداران یا سیاه جامگان) بودند که در مناطق جنگلی این محدوده با استفاده از موقعیت جغرافیایی جنگل برای خود مخفیگاه درست کرده و در آنجا مستقر بودند.

۲- روزنامه کیهان، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، گرگان، واحد مرکزی خبر به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گرگان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱ ، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۴، ساری - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه

خبرنامه، شماره ۲۵۷، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۶، آمل.

۳- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۶۸.

۴- سند شماره ۴۳۶۵۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۷، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۲۲؛ و- سند شماره ۸۰۳۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۴ به فرماندهی مرکز، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۵- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۲، شمیران.

۶- سند شماره ۸۰۳۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه شیراز به اطلاعات سپاه مرکز، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

امروز شاخه های سازمان چریک های فدایی خلق (اکثریت) در شهرهای دزفول، گچساران، مسجدسلیمان، میانه و اردبیل سلاح ها و مهمات خود را به سپاه پاسداران این شهرها تحویل دادند.

درپی تصمیم مرکزیت سازمان چریک های فدایی خلق (اکثریت) مبنی بر مبارزه غیرمسلحانه و فراخوان کارگروه مرکزی این سازمان به اعضای این سازمان مبنی بر تحویل سلاح های خود به مراجع ذی صلاح، امروز شاخه های این گروه در شهرهای دزفول، گچساران و مسجدسلیمان، سلاح و مهمات خود را به این شرح به مراکز سپاه تحویل دادند: ۱۳ قبضه ژ۳، یک قبضه کلاشینکف، یک قبضه یوزی، ۸ قبضه انواع کلت و رولور، ۱۷ عدد انواع نارنجک، ۴۹۳۲ تیر از انواع تیر و فشنگ، ۱۵ عدد سه راهی، ۱۴۳ لوله سالم دینامیت و چند لوله له شده، ۷ دستگاه انواع بی سیم، ۲ عدد بمب آتش زا، ۲۸۵ عدد انواع چاشنی معمولی و الکتریکی، ۵۰ قالب یک پوندی تی.ان.تی. و یک عدد ۶ پوندی و...

در شهرهای میانه و اردبیل نیز افراد وابسته به سازمان فداییان خلق ایران "اکثریت" شاخه آذربایجان سلاح ها و مهماتی بدین شرح به مراکز سپاه پاسداران شهرهای یادشده تحویل دادند: ۵ قبضه سلاح ژ۳، یک قبضه تفنگ ام۱، ۵ قبضه انواع کلت، ۱۶۷۸ تیر انواع فشنگ ژ۳، مشقی، ام۱، کلت و...(۱)

۲

سخنگوی منطقه۳ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (استان های گیلان و مازندران) در مصاحبه ای به اقدامات سپاه و سایر نیروهای انتظامی برای کنترل گروه های مسلح برانداز در این دو استان اشاره کرد. بخشی از گزارشی که رسانه های خبری آن را منعکس کردند، به این شرح است: «طی سه ماهه اخیر، ۸۲ درصد از عملیات ترور و انفجار اعضای گروهک های وابسته به شرق و غرب در منطقه گیلان و مازندران کاهش یافته است. برادر محمدرضا موحدی، سخنگوی سپاه پاسداران منطقه۳ گیلان و مازندران، در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو، تلویزیونی ضمن بیان این مطلب افزود: "سه ماهه اخیر (مرداد، شهریور و مهرماه گذشته) اعضا و هواداران گروهک های تروریستی، ۱۲۲ فقره بمب گذاری و ترور در استان گیلان و مازندران داشته اند که در طول این ۳ ماه، ۶۰ درصد از عملیات ترور و ۸۲ درصد از عملیات تخریبی و انفجار آنان با فعالیت گسترده برادران سپاه و با کمک امت حزب اللّهی کاهش یافته است."

وی درمورد جریانات اخیر گروهک ها در جنگل های اطراف گرگان، آمل، هشتپر و طوالش یادآور شد، با اقدامات گسترده برادران سپاه و امت حزب اللّهی، عده ای از اعضا و هواداران گروهک ها که در جنگل های اطراف گرگان، آمل و هشتپر و طوالش مشغول فعالیت علیه نظام جمهوری اسلامی بوده اند، دستگیر شده اند و مقادیر معتنابهی مهمات و سلاح های آنان کشف و ضبط شده است. وی افزود: در این عملیات چند تن از برادران سپاه، مجروح و شهید شده اند.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۴، اهواز.

۲- همـان؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشـته)، شماره ۲۴۰، ۲۴/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، رشت - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

رادیو ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب که زمانی برای هر اقدامی که نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) انجام می دادند (ترور یک بقال، یک کفاش، یک دوچرخه ساز و...) از آنان حمایت و از مجاهدت ها و فداکاری های جوانان ایران(!) تمجید می کرد و زبان به ستایش عملیات های نظامی افراد این سازمان می گشود، امروز پس از مشخص شدن شکست روش های سازمان در دست زدن به جنگ مسلحانه داخلی و از موضعی فرصت طلبانه، این بار، زبان به نقد این سازمان گشوده و اتخاذ شیوه مبارزه مسلحانه این سازمان را "فرستادن جوانان بی تجربه به میدان جنگ" خوانده و سازمان را متهم کرده است که برای کسب قدرت با سوءاستفاده از شور انقلابی و بی تجربگی جوانان از آنان به مثابه گوشت در مقابل توپ استفاده کرده است. بخش هایی از این مقاله رادیویی به شرح زیر است:

«امروز چهار ماه پس از شروع درگیری مسلحانه احزاب و هواداران سازمان مجاهدین خلق [منافقین] با رژیم جمهوری اسلامی، می توان به ارزیابی نتایج این درگیری پرداخت و در یک جمع بندی کلی گفت که مرکزیت مجاهدین با اشتباه محاسبه هایش و با تاکتیک های شتاب زده و نادرستش خون صدها و شاید هزاران جوان پرشور آرمان گرای ایران را به هدر داده است و در این رهگذر، نه تنها چیزی عاید ملت ایران نشده است، بلکه برعکس پیچ و مهره های اختناق محکم تر گردیده است.»

رادیو ایران پس از آنکه رجوی دست در دست قصاب کردستان و کشتارگر دانشگاه تهران، بنی صدر، قدم به پاریس گذاشت، در تفسیری درباره راهکنش های رزمی و رهبری مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد: «این رهبری برای رسیدن به اورنگ قدرت و مسند فرمانروایی، بیش از آن عجله دارد که به خون جوانان ایرانی کمترین بهایی بدهد و بیش از آن مقهور هدف های خویش و مقهور طرح های همدستش بنی صدر است که کشته شدن صدها و هزاران جوان آزادی خواه پرشور دلش را بلرزاند.

مرکزیت مجاهدین در گرماگرم نبرد جوانان مجاهد با رژیم خمینی به چیزی که نمی اندیشید به هدردادن خون جوانان بود. در کشف این مرکزیت، تنها یک چیز ارزش تام و اعتبار کامل داشت و آن دستیابی به قدرت دراسرع وقت و با شتاب هرچه تمام تر بود.» در ادامه مطلب رادیو ایران آمده است: «رهبری مجاهدین، کمال بهره برداری را از روحیه بی آلایش و حس تحریک پذیری جوانان پرشور و آزادی خواه به عمل آورد و به قصد آنکه هرچه زودتر خمینی نیز سرنگون شود و خود به جایش نشیند، هرقدر توانست احساسات فورانی عناصر بی آلایش، اما کم تجربه را تحریک کرد و آنان را چون طعمه های آماده و هدف های دسترس پذیر دربرابر مسلسل های رژیم درنده قرار داد. به کلام دیگر، مرکزیت سازمان مجاهدین از توده جوانان مجاهد به عنوان گوشت دم توپ استفاده کرد و جوانانی را که می توانستند در لحظه مناسب به عنوان جنگجویان پیروز عمل کنند و ذخایر یک ایران آزاد و سرفراز باشند، در لحظه نامناسب، گله وار به قربانگاه رژیم فرستاد. برخی از ناظران مسائل ایران اظهار می دارند که مرکزیت سازمان مجاهدین خلق مأموریتی برای به کشتن دادن و سربه نیست کردن این نیروهای تشنه آزادی داشته است. هرچند در اثبات یا نفی این نظریه، تاکنون سند معتبری منتشر نشده

است، اما دراین زمان، دست کم می توان گفت که اشتباه محاسبه، عطش قدرت یابی و عجله و شتاب تاکتیکی، دست رهبری مجاهدین خلق را به خون جوانان ایرانی آغشته است.

مرکزیت مجاهدین، از یک سو بدون کسب کوچک ترین پیروزی، جوانان پرشور آزادی خواه و کم تجربه را به کشتن داده است و از سوی دیگر بر وقاحت تبلیغاتی و جسارت آدم کشی رژیم افزوده است. آیا جوانان مجاهد این اشتباهات تاکتیکی را خواهند بخشید؟ جوانانی که دست مایه ای جز دلاوری و صداقت، جانبازی و شرف در مبارزه نداشتند، امروز دریافته اند که مرکزیت مجاهدین آنها را سراپا فریب داده است. امروز جوانان مجاهد به چشم می بینند که مرکزیتشان علاوه بر همدستی با قصابی به نام بنی صدر، علاوه بر تنظیم طرح خوفناک ایجاد جمهوری اسلامی دوم، اتهام مبادرت به یک درگیری پرکشتار و بی نتیجه را نیز بر دوش دارد.»(۱)

۱

آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در پیامی به مردم ایران درباره امور جاری کشور، امنیت، اقتصاد و جنگ را سه موضوع مهم داخلی جمهوری اسلامی خواند و بر بازشکافی هرکدام از این مشکلات در ابعاد اجتماعی، فرهنگی و نظامی، حل این مشکلات با کار و فعالیت مستمر، امیدبخشی به جامعه، همکاری مردم با دولت برای حل این مشکلات، ایجاد فضای آرام برای مردم، برخورد با گروه هایی که به دنبال ایجاد تشنج هستند، روشن بینی و دقت آن دسته از جوانان و نوجوانانی که با گروه های مسلح غیرقانونی همکاری می کنند در انتخاب راه صحیح، شرایط ایران برای صلح و... تأکید کرد. آیت الله خامنه ای در ابتدای پیام خود ضمن اشاره به اینکه مهم ترین موضوعات داخلی کشور اقتصاد، امنیت و جنگ می باشد، نوشته است: «دشمن جهانی ما سعی می کند که مردم ایران را نسبت به مسائل داخلی کشور دچار نگرانی و تشویش کند؛ یعنی به وسیله عوامل خودشان در شبکه خبری عظیم جهانی چه غربی و چه شرقی و چه بخش های خبری مربوط به منطقه، مردم را نسبت به مسائل داخلی دچار دغدغه کند و این طور وانمود کند که ما ازلحاظ داخلی در وضع بدی هستیم و بدین وسیله امید را که پشتوانه کار و حرکت است، از مردم بگیرد.»

وی در ادامه پیام خود آورده است: «هرکدام از این رادیوهای خارجی که درباره ایران حرف می زنند، چه نام و نشان دار مانند [رادیوهای] امریکا، اسرائیل و کلن و چه رادیوهای بی نشان، مانند رادیو آزاد و...، هرکدام از این رادیوها نسبت به اوضاع ایران آنچنان حرف می زنند که چند روزی دیگر باقی نمانده تا نظام جمهوری اسلامی ایران واژگون شود و اوضاع داخلی ایران بد است. مقصود آنان این است که امید مردم را از آینده سلب کنند، اعتماد مردم را از دولت بگیرند و دولت را دست تنها بگذارند و طبیعی است که دولت بدون کمک ملت کار مهمی نمی تواند انجام دهد. من قبلاً در پاسخ به همه این رسانه های گروهی دشمن و خائن به همه شما برادران و خواهران عزیز اطمینان بدهم که اوضاع داخلی ما علی رغم وجود صدها مشکل، آن جور که آنها می گویند، بد نیست. ما مشکلات بسیار

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۰، ۲۵/۸/۱۳۶۰، صص ۱۱ - ۱۰ ضمیمه، رادیو ایران، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

داریم و این گناه است اگر کسی به مردم نگوید که ما مشکلات داریم، اما مشکلات داشتن به معنی غیرقابل علاج بودن بیماری نیست، مشکل مانند یک بیماری است. یک طبیب حاذق و دانا می تواند این بیماری را برطرف کند، صبر و زمان لازم است. ما مشکل داریم، هم درزمینه اقتصادی، هم امنیت و هم جنگ، مانند آوارگان عزیز جنگی (چه آوارگان ایرانی و چه عراقی)، خانه های ویران، واحدهای تولیدی ازکارافتاده، پالایشگاه های متوقف مانده و...»

در ادامه پیام رئیس جمهور آمده است: «ما این مشکلات را حل خواهیم کرد. ما یک مشکلی را حل کردیم که از همه مشکلات مهم تر بوده و آن مشکل وجود رژیم شاهنشاهی یا مشکل سلطه امریکا بر ایران بود. ما مبارزه کردیم و همه نیروهای مردمی با هم متحد شدند و ازخودگذشتگی نشان دادند و توانستند با پایداری و فداکاری، بزرگ ترین مشکلات یک ملت و یک جامعه را که سلطه بیگانگان و سلطه قدرت های خبیث و ناپاک و خیانتکار داخلی است، برطرف کنند. مشکلات امروز ما به مراتب کوچک تر از آن مشکل رژیم شاهنشاهی است؛ پس مشکل داریم ولی قابل حل است. روش حل مشکلات ما این است، همان طور که [در] مبارزات ما در زمان رژیم فاسد با راستی، صدق و هماهنگی و با کمک از خدا عمل کردیم، امروز هم باید همان طور عمل کنیم و امروز تا زمانی که ملت ما اعتماد به خدا و رهبری دارد و تا زمانی که از نیازهای کوچک خود می گذرد، تمام این مشکلات قابل حل است. ما نه تنها این مشکلات را حل خواهیم کرد، بلکه به فضل الهی و پشتوانه عظمت نیروهای مردمی خواهیم توانست ملت را یک ملت نمونه قرار دهیم. اگر تا امروز انقلاب ما و فداکاری ما توانسته ملت های مسلمان جهان را حرکت دهد، دیری نخواهد گذشت که به کوری چشم دشمنان، آبادی این کشور و رشد صنعت و کشاورزی و رفاه عمومی و دانش، ملت های دور و نزدیک مسلمان و حتی غیرمسلمان را به طرف انقلاب ما سوق خواهد داد؛ بنابراین، دشمنان ما در سطح جهانی از امریکا که دشمن بزرگ [است] گرفته تا عراق که دشمن حقیر و بدبخت ماست و بقیه آنها که رادیو و آنتنی دراختیار دارند، سعی می کنند وانمود کنند که اوضاع کشور ما وخیم است و درحال فروپاشیدن است و به خود دلخوشی می دهند که روزهای آخر است.»

رئیس جمهور در این پیام با تأکید بر غلط بودن این تصور گفت: «آنها نخواهند توانست مردم را دلسرد و بی اعتماد کنند و ما مشکلات را با اتکال به خدا و زیر سایه رهبری عظیم و عزیزی که داریم حل خواهیم کرد. هیچ مشکلی نیست که برای یک ملت مؤمن قابل حل نباشد.»

آیت الله خامنه ای درباره وضعیت اقتصادی کشور نیز نوشته است: «اقتصاد ما دو عیب دارد. این

دو عیب هم میراث حکومت ننگین گذشته است که یکی مسئله نفت است که باید صادر کنیم و درآمدهای ارزی ما به صورت وحشتناکی مربوط به فروش نفت است و به این صورت صادرات قابل ذکر دیگری نداریم و عیب دوم این است که درمورد نیازمندی های کشور خودکفا نیستیم و تا زمانی که به این خودکفایی برسیم، مقداری طول می کشد. البته ما توانسته ایم تا حدودی خود را در برخی تولیدات به خودکفایی نزدیک کنیم، مانند تولیدات گندم، برنج و امثالهم، اما هنوز مواد اولیه کارخانجات ما از خارج باید وارد شود. مقداری از مواد غذایی و محصولات داخلی و صنعتی ما مربوط به خارج است. البته، مبتکرین و جوان های دارای فکر ما مشغول کارهایی هستند و ما را می برند در آینده به سوی این آینده خوب و ما دراین صورت و با این شرایط، مقداری احتیاج به خارج داریم و این است وضع اقتصاد ما که دشمن از همین دریچه وارد می شود؛ چه ازطریق مسئله نفت و درفشارگذاشتن ما ازنظر فروش و فشارهای دیگر در ورود نفت، دشمن سعی می کند نفت ما را در بازار بی مشتری کند و در منطقه فشار بیاورد به بعضی از دولت هایی که با او همدست هستند تا تولید نفت را بالا ببرند و قیمت را پایین نگه دارند. در داخل هم زمانی که دولت مرحوم رجایی شهید عزیزمان اعلام کرد برای بودجه سال ۱۳۶۰ تولید را به ۵/۲ میلیون بشکه خواهد رساند، یک عده ای که بعد وابستگی آنها برای همه مردم آشکار شد، فریاد برآوردند که شما چرا نفت را می فروشید. آنها نفت را از ۵/۶ میلیون بشکه به ۵/۱ میلیون نرسانده بودند، آنها کنار از گود بودند، اما حالا که می دیدند دولت برای اداره کشور و برای سازندگی آن احتیاج به درآمد دارد و این درآمد با فروش نفت [حاصل می شود] به این میزان که نسبت به روزهای قدیم بسیار کم است، با صحنه سازی در مجلس و نوشته های خود جنجال راه انداختند که دولت تصمیم دارد فروش نفت را به ۵/۲ میلیون بشکه برساند. این جزئی از یک توطئه جهانی بود، ازطرفی شرکت های بزرگ خارجی را وادار می کردند که از ما نفت نخرند و از این طرف از داخل توطئه می کردند که ما قادر به فعالیت نباشیم.»

رئیس جمهور یادآور شده است: «اینها همه توطئه بود و دشمن با تدبیر این را تعقیب می کرد و ما امروز از این جهت در مضیقه نیستیم. بحمدالله تولید نفت ما بسیار خوب است و بهتر نیز خواهد شد. ازلحاظ مشتری در مضیقه نیستیم. آنها حیله گری کردند و توطئه چیدند تا نفت ما را از دور خارج کنند، اما خدای متعال به وسیله بندگان شایسته اش در مقابل حیله و مکر آنها تدبیر و نقشه چید و نقشه خدایی همواره بر نقشه شیطانی غلبه دارد.

... مسئله بعدی امنیت است. همان طور که دشمن درزمینه مسائل اقتصادی کوشش کرد که ما را دچار مشکل کند، در مسائل امنیتی هم دشمن تلاش کرد تا ما را دچار ناراحتی کند. بزرگ ترین ضربه دشمن دراین زمینه، به راه انداختن جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود و بعد از آن، مسئله تحریک گروهک ها و سازماندهی وابستگان به رژیم گذشته و برخی از ساواکی های پلید بود. شما تصور نکنید که همه این انفجارها و ترورها مربوط به گروهک ها است، بلکه فراریان رژیم سابق و ساواکی ها هم سهم دارند. همان کسانی که در روزهای اول انقلاب افراد

کمیته را ترور و شهید می کردند، درحال حاضر نیز مشغول توطئه هستند و ما نباید غافل باشیم.»

در ادامه پیام رئیس جمهور آمده است: «اصل وجود ناامنی ازطرف دشمن برای ما یک چیز طبیعی است و غیرمنتظره نمی باشد. دشمن به چه دلیل اجازه دهد که جمهوری اسلامی راه خودش را ادامه دهد و خودش را بسازد و قوی تر شود؟! طبیعی است که دشمن مایل است که نگذارد جمهوری اسلامی کار کند. یکی از بهترین طرق این است که در زندگی مردم ناامنی ایجاد کند و دولت را مشغول و سر گرم کند؛ بنابراین، اصل اینکه دشمن در محل کار، کوچه، خیابان، کارخانه و اداره تحریک کند و درگیری و ترور به وجود بیاورد و مردم بی گناه را از بین ببرد، خود این ناامنی برای ما غیرقابل تصور و انتظار نیست. در اینجا دو مسئله دررابطه با امنیت مهم است: اول اینکه، ما به عنوان دولت جمهوری اسلامی نمی توانیم بنشینیم و تماشا کنیم تا سرپنجه های دشمن بیاید در داخل اجتماعی که ما مسئول اداره آن هستیم، ناامنی ایجاد کند، این نمی شود. مردم این بی تفاوتی و خونسردی را در دولت جمهوری اسلامی نخواهند بخشید. [تاریخ و] مردم آزاده جهان هم نخواهند بخشید. ما باید شدت عمل داشته باشیم. ما، یعنی مجموعه نظام اسلامی. هر سه قوه [نیز] به سهم خود موظف اند در مقابل جریان ایجاد اغتشاش داخلی و ناامنی، با قاطعیت و جدیت عمل کنند. دولت جمهوری اسلامی آن وقتی به راستی اسلامی است که نصیحت امیرالمؤمنین را گوش کند. باید هوشیار باشیم و محیط زندگی و کسب مردم باید امن باشد. آن تنها دولت جمهوری اسلامی است.

ما در مقابل رفتارهای خشونت آمیز باید با قاطعیت عمل کنیم. آن کسی که می خواهد زندگی مردم را برهم زند، باید در مقابل او ایستاد و او را نبخشید و با او مقابله کرد و این چیزی است که خدا، ملت، تاریخ و مردم آزاده جهان از ما می خواهند و اگر ما [به این وظیفه عمل] نکنیم، خدا، ملت و تاریخ ما را مؤاخذه خواهند کرد و می گویند شما عقل داشتید، چرا اجازه دادید دشمن این طور اوضاع و احوال شما را به هم بزند. ما در دوران اختناق سر راهمان سنگ بود، سگ بود، خار بود، دزد بود و با همه اینها مبارزه کردیم. ما انتظار نداشتیم که سر راهمان مانع نباشد. مانع سر راه ما همیشه وجود دارد. ما خارها را کندیم و سنگ را انداختیم و دزد را از سر راه برداشتیم و رسیدیم به سرمنزل جمهوری اسلامی و درحال حاضر همه آنها هست و اگر ما عقب نشینی کنیم و مبارزه نکنیم، در راه حق عقب نشینی کرده ایم؛ پس کار اول ما اعمال قاطعیت و کار دوم هدایت است. ما نمی پسندیم که ببینیم خار راه ما کسانی هستند که خودشان علیه جمهوری اسلامی خصومتی ندارند، بلکه تحریک کنندگانشان خصومت دارند و این برای ما بسیار سنگین است. باید با کسی که تحریک شده با مهربانی رفتار شود و خشونت به خرج ندهیم. ماییلم او را متوجه کنیم که اشتباه می کند؛ بنابراین، در کنار قاطعیت هدایت می کنیم. من از این فرصت استفاده می کنم و بااینکه می دانم که بچه های خام و ساده ای که در خدمت دشمنان جمهوری اسلامی قرار گرفته اند و آلت دست آنها شده اند، اجازه تلویزیون نگاه کردن ندارند و آنها اجازه شنیدن خطبه های نمازجمعه را ندارند. منافقین و گروهک ها اجازه نمی دادند و نمی دهند تا هواداران آنها خطبه های نمازجمعه را گوش کنند. بااین حال، من امیدوارم این پیام

دلسوزانه و برادرانه به آنها برسد. من می خواهم به بچه هایی که در خدمت دشمنان جمهوری اسلامی قرار گرفته اند بگویم که تحریک کنندگان آنها دنبال هدف ها و هوس های خود هستند و دروغ می گویند که می خواهند برای خاطر خلق با جمهوری اسلامی بجنگند. جمهوری اسلامی با بزرگ ترین دشمنان خلق پنجه درافکنده و با امریکا می جنگد. امروز هیچ ملت و دولتی در دنیا به استحکام و قدرت ما با امریکا نبرد نکرده. محکم تر از ما هیچ گروه انقلابی در سطح جهان علیه امریکا موضع گیری نکرده است. حال آیا اینها امریکایی و وابسته به امریکا نیستند که شما را وادار کرده اند تا با چنین حکومتی مبارزه کنید؟! من به شما بچه هایی که شنیده ام ۱۵ ساله تا ۲۲ ساله هستید، نصیحت می کنم. به آغوش اسلام و ملت برگردید و بدانید تحریک کنندگان شما غالباً یا در خانه های امن هستند یا در کشورهای امن، در پاریس و در جاهای دیگر. آنها خود را دم جنگ نمی آورند، آنها برای خدا شما را جلو نینداخته اند و دروغ می گویند. امروز جمهوری اسلامی در خط مستضعفین عمل می کند و برای رسیدن به آرمان های مستضعفین، سال های زیادی لازم است و راه درازی در پیش داریم. شما خیال می کنید که یک دولتی که می خواهد برای مستضعفین کار کند، بااین همه دردسر چگونه می تواند آنها را نجات دهد؟ ما درحال حرکت به طرف آرمان های مستضعفین هستیم و ما خودمان ازلحاظ طبقات اجتماعی در ردیف مستضعفین هستیم. بنده خودم و آن کسانی که امروز مسئول انجام وظیفه هستند، دلیل ندارد که ما به سوی آرمان های مستضعفین پیش نرویم با آن همه گرفتاری هایی که در گذشته و پس از انقلاب متحمل شدیم، منتها زمان لازم است.»

رئیس جمهور در ادامه افزوده است: «جنگ را ما شروع نکرده ایم و همه شما می دانید جنگ را عراق شروع کرد و او بود که به ما حمله کرد. او آتش افروزی کرد و ما فقط دفاع می کنیم. ما متجاوز را می خواهیم از خانه خود خارج کنیم. مادامی که متجاوز از خانه ما خارج نشده، قبول صلح و قبول هرگونه سازش، امضا پای ورقه ذلت ایران و ایرانی است و ما این کار را نخواهیم کرد. ما می دانیم جنگ مشکلات فراوانی را برای ما به وجود آورده است. دولت بیش از مردم گرفتاری های جنگ را لمس کرده است؛ آواره ها، خرابی ها، کارخانه های تخریب شده، مخارج زیاد و سنگین جنگ. اصولاً ـ پرخرج ترین عوارض دنیا جنگ است. اینها را می دانیم، اما ما شروع کننده نیستیم. هرگاه ما از مرزهای خود خارج می شدیم و داخل عراق می شدیم و شهرهای عراق را می گرفتیم، حق داشتند معترضین جهانی، کسانی که می گویند چرا جنگ را تمام نمی کنید، حق داشتند بگویند چرا تمام نمی کنید. البته، در همان صورت باز آن قدر حق ندارند، زیرا کلوخ انداز را پاداش سنگ است. آنها وارد شدند و ما حق داریم وارد شویم، اما ما چنان کاری را نمی کنیم، ما می خواهیم دشمن را از خاک خود بیرون کنیم. پایان جنگ باید برای ما یک پایان افتخارآمیز باشد. باید برای اسلام و جمهوری اسلامی افتخار ایجاد کنیم، نه ذلت و سرافکندگی. ما هر طرح صلحی را که حقوق حقه ما در آن تضمین شده باشد، از اول تابه حال گفتیم، قبول می کنیم، اما طرح صلحی که با تجاوز متجاوز سازگار است که ما صلح کنیم و او به تجاوز خودش ادامه دهد، تا زمانی که یک

انسـان باشـرف در ایران هست، چنین چیزی قابـل قبول نیست... ما به مقتضای اینکه یک ملت انقلابی هستیم و با قدرتمنـدی و بدون اتکا به هیچ قدرتی توانسته ایم سلطه ابرقدرت امریکا را از سرمان برطرف کنیم، به مقتضای این خصوصیت، هرگز با این ابرقدرت سازش نخواهیم کرد. امریکا در طول سالیان گذشته به ما خیلی ظلم کرده، روزگار ما را خیلی سیاه کرده، شرورترین انسان ها را سالیان درازی بر ما مسلط کرده و ده ها هزار از عزیزترین انسان ها کشـته شدنـد. اقتصاد ما به این شـکل درآمـده، اخلاق و فرهنگ ما تباه شـده و خیلی صـدمات بر ما وارد آورده، نظام امریکا این بوده است. شـما توانسـته اید با قدرت معنوی خود و بـا اتکال به خـدا این سـلطه را از خود دور کنیـد. بعـد از انقلاب هم امریکا باز یک لحظه از شـیطنت و شـرارت علیه ما خودداری نکرده است. تحریکـات [به راه انـداخته] و حمله کرده، عوامل خودش را در داخل کشور به کار انـداخته، به هرحال دشـمنی کرده، چون درگذشـته گنـاه کرده، حکومت مـا بـا امریکـا یـک حکومت قهر است. ما با امریکا سازش نخواهیم کرد. دشـمن درجه یـک برای مـا امریکاست، نه فقط خیانت او به ما رسـیده، بلکه منطقه را پر از خیانت و گناه کرده است. آنچه در سایه وجود منحوس رژیم اشـغالگر فلسـطین به وجود آمـده، سـرکوبی نهضت ها و جنبش های اسـلامی در منطقه است. وجود دولت هـای مرتجع و خبیـثی که طوطی وار آنچه را که امریکـا می خواست، تکرار می کردنـد، مثـل سـادات و جانشـینش که وابسته و معلول امریکا هستند؛ بنابراین، دشمن اصلی برای ما امریکاست و هرکسی که با او همدست و همکار باشد. البته، ما از دشـمنانی که در کمین نشسـته انـد و اگر هم امریکـا نبود، به ما حمله می کردنـد نیز غافل نیستیم و همه آنها را هم دشـمن می دانیم، ولی آنکه پیشاپیش صـفوف دشمنان است، امریکاست. ما در منطقه و در همه جای دنیا، بیشترین اهمیت را برای ملت ها قائلیم؛ یعنی می دانیم که اگر ملت ها نبودند، دولت ها حمایتی از ما نمی کردند.»

رئیس جمهور در پایان پیام خود به مسـئله فلسـطین اشاره کرده و نوشـته است: «در منطقه، تا مسـئله فلسـطین حل نشود، تا ملت فلسـطین به مقصود خودشان که بازیافتن وطن اسـلامی و عربی عزیز است، نرسـند، مشـکلات مهم منطقه حل نخواهـد شـد. بر همین مبنـا و اسـاس می خواهم به همسایگانمـان، مخصوصاً همسایگـانی که در منطقه بسـیار حساس و مهم آبراه خلیـج فارس هسـتند، دوسـتانه و برادرانه این نکته را تکرار و تأکید کنم که ما برای امنیت خلیج فارس و منطقه نیاز به هیچ قدرت خارجی و بیگانه نداریم. هرکسی که برای امنیت منطقه به بیگانه ها تمایل نشان دهد، خودش بیگانه و غریبه است. ما مجموعه ای قوی از ملت های مسلمان هستیم، به خصوص، ما ایرانی ها یک ملت بزرگ هستیم، یک ملت ۳۶ میلیونی و یک کشور بزرگ، آباد و مسـتقل با دولتی مستقل و مردمی. شما چرا برای ایجاد امنیت از نیروهای خودی و از آنچه که مجموعه ما را به وجود می آورد کمک نگیرید؟ چرا ما در جبهه متحد اسـلامی جمع نشویم و نیروی عظیم و لایزال اسلامی را به وجود نیاوریم؟ تأکید می کنم هر طرحی که در غیاب ایران برای امنیت خلیج فارس طراحی بشود، ازنظر ما بی اعتبار است.»(۱)

۱- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرهـا و گزارش هـا (ایران در ۲۴ ساعت گذشـته)، شماره ۲۴۱، ۲۵/۸/۱۳۶۰، صص ۲۱ - ۱۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

در جلسه امروز مجلس شورای اسلامی، آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس، در نطق پیش از دستور، درخصوص مانور نیروهای واکنش سریع امریکا در منطقه و بیانیه نمایندگان حزب سوسیال - دمکرات آلمان غربی - که به رفتار ایران با گروه های غیرقانونی اعتراض کرده بودند - سخنانی ایراد کرد.

وی دراین باره گفت: «امریکا با این حرکتی که در منطقه می کند چه می خواهد بگوید؟ چه نتیجه ای می خواهد بگیرد؟ قدرت چند هزار نیرو که با چتر مخصوص و اسلحه مدرن در مصر و عمان یا مناطق دیگر از هواپیما فرود آیند، هرقدر هم که باشد، بیشتر از نیروی عظیم شاه معدوم ایران نمی تواند باشد. امریکا ۱۰ لشکر مجهز عراق را وارد خاک ما کرد، ولی غیر از رسوایی و ایجاد نفرت چه نتیجه ای گرفت.

امریکا این آزمایش را در ویتنام کرد؛ ۴۰۰ هزار سرباز را با مدرن ترین امکانات نظامی به ویتنام فرستاد و بعد از سال ها خون ریختن و کشته دادن، شکست خورد و منفور از منطقه بیرون آمد. امریکا در کجای دنیا توانسته است با این روش ها پیروز شود؟! آن روزی که در ایران روزانه ۶ میلیون بشکه نفت و ۴۰۰ هزار نیروی ارتش را به صورت ظاهر دراختیار داشت، با داشتن آن همه کارشناس و جاسوس در میان ارتش و ساواک جهنمی شاه و داشتن همه امکانات مالی و سیاسی منطقه، کشورهای اطراف منطقه [مانند] پاکستان، ترکیه، کشورهای جنوب خلیج فارس، عربستان سعودی و عراق را هم در آستین داشت، مردم ایران دست خالی و با مشت های گره کرده و با بانگ الله اکبر این سد را شکست و آن رسوایی را برای استعمار به وجود آورد. ملت مسلح و جان برکف ما با نمونه هایی که از پیروزی های انقلاب دیده است و با غروری که از شکستن ابهت ارتش صدام به دست آورده است و بیداری که در منطقه مشاهده می کند، چه وحشتی می تواند از این حرکت امریکا داشته باشد؟! ما استقبال می کنیم، بگذارید به جای اینکه ما با سربازهای فریب خورده عراق مواجه شویم، با تفنگ داران رسمی امریکا مواجه گردیم تا گلوله ای که شلیک می کنیم به جای سوراخ کردن بدن یک سرباز فریب خورده عراقی، نیروهای شریر امریکایی را از میان بردارد.»

رئیس مجلس افزود: «امیدواریم که برادران و خواهران مصری، عربستانی و دیگر کشورهای اسلامی نیز همان راهی را که ملت ایران در پیش گرفته است، بروند تا امریکا مأیوس تر شود.» وی همچنین با اشاره به بیانیه نمایندگان حزب سوسیال - دمکرات آلمان غربی به عنوان حزب حاکم که در آن به رفتار جمهوری اسلامی با گروه های مسلح غیرقانونی اعتراض کرده بودند، این اقدام آنها را نادرست خواند و با اشاره به آزادی مطلق گروه های سیاسی در چند ماه گذشته و وضعیت جنگی کشور، نمایندگان حزب سوسیال - دمکرات را به مشابه سازی فرضی وضعیت موجود ایران در آلمان دعوت کرد و با چنین فرضی (بروز جنگ و اقدامات مسلحانه گروه های مخالف در آلمان) از آنها خواست تا موضعی منصفانه اتخاذ کنند.

وی گفت: «اگر این حرکت ازطرف یک حزب حاکم و نمایندگان یک مجلس نبود، ما برای آن ارزش و اعتباری که آن را در مجلس مطرح کنیم قائل نبودیم، ولی این یک حرکت رسمی

است و جواب رسمی هم لازم دارد.

این نمایندگان در بیانیه ای ضمن اعتراف به شرارت تروریست های داخلی در ایران و ضمن اعتراف به تجاوز عراق علیه ایران و ضمن اعتراف به ماهیت غیرانسانی محاصره اقتصادی ایران، کشور ما را محکوم کرده اند که چرا نسبت به تروریست ها و مخالفان داخلی خود سخت گیری می کنید و چرا جمعی از آنها را بازداشت کرده یا اعدام می نمایید؟ جواب ما روشن است؛ شما که خودتان یکی از عوامل این حرکت را به عنوان محاصره اقتصادی اسم برده اید، آیا دولت شما که در محاصره اقتصادی شرکت داشت و اکثریت پارلمان که شما هستید، جزء عوامل این جرم هستید یا نه؟ شما در جرمی که به آن اعتراف دارید، شرکت کرده اید یا نه؟ محاصره اقتصادی که البته برای ما خیر بود، اگر ازنظر شما کار غلطی بود، شما هم مجرمید و ثانیاً شما از چه کسی دفاع می کنید؟ در ایران تا چند ماه پیش، آزادی از حد گذشته و هرج ومرج بود. آن وقت شما از آن به عنوان آزادی نسبی ماه های گذشته نام می برید. گروه های هزار نفری و چند هزار نفری مسلح و همچنین مطبوعات تاحد تهمت و نشر اسناد سری مملکت پیش رفته بودند و تریبون مجلس هم به دفاع از تروریسم و ضدانقلاب مورد استفاده قرار می گرفت و پست های مهم دولتی و نظامی دراختیار ضدانقلاب بود و آنها از همه امکانات دانشگاهی و آموزش وپرورش استفاده می کردند، به طوری که ۱۷۰ اتاق در یک دانشگاه دراختیار ضدانقلاب بود و آنها اسلحه و دارو برای تجزیه طلبان کُرد می فرستادند. شما به اینها آزادی نسبی چند ماه قبل در ایران می گویید؟!» رئیس مجلس افزود: «حال هرچه بود ما آن آزادی ها را محدود نکردیم، بلکه این خود آنها بودند که دست به مبارزه مسلحانه زدند. اگر آنها اعلام مبارزه مسلحانه نمی کردند و چند هزار مسلح را در دوران جنگ به خاطر یک اقدام قانونی مجلس شورای اسلامی به خیابان نمی ریختند و اگر مردم را به گلوله نمی بستند، ما ضرورتی نمی دیدیم که آنها را تحت فشار قرار دهیم و فکر می کردیم موج آرای مردم، آنها را در آینده از بین می برد، اما این کاری بود که آنها کردند و این راه را آنها شروع کردند.»

رئیس مجلس در قسمت دیگری از سخنان خود با اشاره به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران گفت: «درحالی که در ۸۰۰ کیلومتر از مرزهای ما، نزدیک ۱۰ لشکر مجهز عراق خاک مملکت ما را اشغال کرده و بخشی از کشور، ندای تجزیه طلبی را دارد، شما خودتان اگر در چنین جنگی بودید و اگر در داخل کشورتان، در مرکز ریاست جمهوری و نخست وزیری و مرکز حزب عام کشورتان و در خیابان هایتان انفجار بود، چه می کردید؟ و با تروریستی که با بمب بدن رئیس جمهوری را که ۹۰ درصد آرای مردم را به دست آورده بود، آتش می زد، چه

می کردید؟ آیا با تروریستی که در نمازجمعه و در جایی که مردم به نماز و دعا نشسته اند، بمب منفجر می کند و امام جمعه، پیرمرد هفتادساله را قطعه قطعه می نمایـد، با زبان خوش می توان رفتار کرد؟! با کسانی که دفتر حزبی [را] که حداقل ۷ میلیون از مردم کشور در آنجا ثبت نام کرده اند، منفجر می کنند و مسئولان حزب را به آتش می کشند، چگونه می شود رفتار کرد؟! بـا تروریست هـایی که در خیابـان هـا، پاسـدار ازجبهه برگشـته را به گلوله می بندنـد، چگونه می شود رفتار کرد؟! اینکه یک گروه فریب خورده در زمان جنگ که عمیقاً نقش سـتون پنجم را بازی می کنـد، بازداشت و محاکمه و طبق قانون اعدام شود، شما این کار را مبارزه با دمکراسـی می گوییـد؟!... شـما و پارلمان آلمان خشونت هایی را که علیه گروه بادرماینهوف(۱) می کنیـد، جریـان ضـددمکراتیک نمی دانیـد و اگر ما با تروریست هایی مبارزه کردیم آن هم در زمان جنگ و آن هم در موقعی که آنها این گونه با ما رفتار کردند، ضددمکراتیک می دانید؟! شما با تروریست هایتان چه کرده اید و چگونه رفتار می کنید؟ به هرحال، ما امیـدواریم که منطق پارلمان ما را بفهمیـد و این پیامی را که از تریبون مجلس به شـما داده ایم، درست دریابید و معنی و مفهوم حرکت انقلابی این مردم رنج دیده و ستم کشیده و شهیدداده را درک کنید.»(۲)

۱

حجـت الاسـلام هاشـمی رفسـنجانی، رئیس مجلس شـورای اسـلامی، در همـایش بنیـاد شـهید - کـه درحـال برگزاری است - سخنرانی کرد. مهم ترین محورهای سـخنان رئیس مجلس در این همایش عبارت بود از: تأکید بر مشورت در انجام دادن امور، اشاره به نیاز طبیعی جامعه به تشکیل نهادی با عنوان بنیاد شـهید، ایجاد اعتماد متقابل بین مردم و مسـئولان، عواقب ازبین رفتن اعتماد در جامعه و...

وی سخنرانی خود را در این همایش چنین آغاز کرد: «بهترین نمونه مشورت در هر کاری همین است که مسئولین یک نهاد یا سازمـان به دور هم جمع شونـد و تجربیـات و تـذکرات و نواقص و کمبودهـا را بـا هم در میـان بگذارنـد تـا راهی برای جبران کاستی ها پیدا بشود.» وی در بخش دیگری از صـحبت های خود چنین عنوان کرد: «بنیاد شـهید یک پدیده کاملاً نو است و تا آنجـا که مـا می دانیم، یـک نهـاد کاملاًـ ابتکـاری و بی سـابقه است و از بطن جامعه و به خاطر نیاز طبیعی جامعه در این مقطع زمانی به وجود آمده است.» هاشـمی رفسـنجانی ضـمن بیان فلسـفه پیدایش بنیاد شهید و نقش و حضور مردم در تأسیس چنین نهـادی گفت: «جـامعه ما بعـد از انقلاب مثل یک بـدن سالم هرجایش که احساس نیاز می کرد، پیش از آنکه مسـئولان بالای مملکت متوجه بشونـد و دنبـال کار برونـد و نقشه ای بکشـند و طرحی بریزنـد، خود مردم، یعنی نزدیک ترین نقطه به نیاز، می جوشـد و ابتکـار و ابـداع می کنـد و سازمـان، بنیـاد منـاسب را برای ترمیم آن خرابی به وجود می آورد.» رئیس مجلس درباره ویژگی های ایثارگری، ازخودگذشتگی

۱- بادرماینهوف یک گروه شبه نظامی چپ گرا بود که علیه حاکمیت دولت آلمان غربی مبارزه مسلحانه می کرد.

۲- خبرگزاری پـارس، نشـریه خبرهـا و گزارش هـا (ایران در ۲۴ ساعت گذشـته)، شماره ۲۴۰، ۲۴/۸/۱۳۶۰، صص ۱۵ - ۱۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۴/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۷.

و شهادت طلبی مردم ایران گفت: «ما همواره شاهدیم کشش جامعه ما به طرف فداکاری و جهاد و خون و جان دادن، بیشتر از کشش به طرف جذب مسائل مادی است و این واقعاً مهم است و ما باید بایستیم و مطالعه کنیم که چگونه این جامعه و این حرکت انقلاب وجود دارد که این آتش خاموش نمی شود و این شمع های فروزانی که در جامعه دیده می شوند، از چه منبع بی پایانی نیرو می گیرند که تمام شدنی نیست. این واقعاً در دنیا پدیده بسیار عجیبی است.»

وی درباره نتایج ازبین رفتن اعتماد مردم به مسئولان و آثار زیان بار آن بر جامعه و نظام گفت: «اگر اعتماد متقابل بین مردم و مسئولین از بین برود و آنها احساس کنند که جان و مال و تلاش آنان نردبان ترقی عده ای شده است و گروهی معدود مانند گذشته، آنها را استثمار می کنند و از جهاد و خون و حرکت آنها سوءاستفاده می کنند، این مردم حالت معکوس به خود می گیرند و این اعتماد آنها تبدیل به شورش و عصیان خواهد شد و جامعه ازهم خواهد پاشید، ولی خوشبختانه مردم آزمایش کرده و دیده اند، مسئولینی که این انقلاب را اداره می کنند، به آنها راست گفته اند و اگر می بینند کمبودها و مشکلاتی هست، می دانند تقصیری متوجه مسئولین نیست، بلکه این ناشی از طبیعت انقلاب است. البته، ازطرفی نیز مردم خدماتی را که به آنها شده است، می فهمند. جامعه ما از یک جریان طاغوتی ضد خدایی و الحاد مادی وابسته به طاغوت های زمان جدا شده و حالت استقلال و شخصیت سالم اسلامی به خود گرفته و پایه های ساخته شدن یک جامعه سالم اسلامی را به خود گرفته و پایه های ساخته شدن یک جامعه سالم در کشور ریخته شده است.»(۱)

۱

"ارنان گالویس"، وزیر دارایی برزیل، امروز در بغداد با وزیر صنایع و معادن عراق دیدار کرد. خبرگزاری عراق دراین باره اعلام کرد: "طاهر توفیق"، وزیر صنایع و معادن عراق در دیدار با وزیر دارایی برزیل که مشغول بازدید از عراق است امور مربوط به روابط دوجانبه اقتصادی برزیل و عراق و همچنین آخرین تحولات جنگ عراق با ایران را بررسی کرد. به گزارش این خبرگزاری، توفیق به میهمانان خود متذکر شد که عراق مصمم است تا برنامه های جاری عمرانی را باوجود جنگ ادامه دهد. این خبرگزاری همچنین مدعی شد که هر دو کشور علاقه خود را به گسترش روابط و همکاری های صنعتی - تجاری ابراز کردند و عراق برای کسب اورانیوم به منظور توسعه صنایع هسته ای خود به برزیل متکی است.(۲)

۲

سخنگوی روحانیت مجاهد عراق وضع روحی و جسمی رانده شدگان عراقی را ناراحت کننده خواند. وی همچنین درباره گروه های مردمی مخالف با حکومت عراق مطالبی بیان کرد.

حجت الاسلام شیخ محمد حاتمی گفت: رانده شدگان تا هشت ماه در زندان های صدام کافر اسیر بوده اند و شکنجه شده اند. وی همچنین یادآور شد که ۱۲ هزار جوان که بیشترشان ایرانی هستند و

۱- سخنرانی های هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ اول ۱۳۷۸، صص ۱۳۵ و ۱۳۶.
۲- خـبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۴۱ ، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۷، بیروت - خـبرگزاری یونایتـدپرس، ۲۴/۸/۱۳۶۰.

همچنین ۵ هزار کودک کمتر از ده سال به جرم مخالفت با رژیم بعث یا پخش اعلامیه زندانی هستند و در زندان ها به زنان و دختران تجاوز می شود. سخنگوی روحانیت مجاهد عراق با اشاره به گسترش فعالیت مجاهدین عراقی به خصوص در شمال و جنوب عراق گفت: حدود ۳۵ هزار سرباز، درجه دار و افسر عراقی از ارتش گریخته اند و عده زیادی از آنها نیز به برادران مجاهد عراقی پیوسته اند.(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۲۵/۸/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه، خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، صص ۲۹ - ۲۸، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

۱

به دنبال تشکیل دو کارگروه عملیاتی، به منظور طرح ریزی عملیات طریق القدس (کربلای۱) در سپاه و ارتش با هدف آزادسازی شهر بستان و انسداد تنگه چزابه به عنوان عقبه دشمن در این محور، دو طرح ازسوی این کارگروه ها ارائه شد. کارگروه سپاه متشکل از برادران رحیم صفوی، غلامعلی رشید و حسن باقری طرحی را ارائه کرد که محور و تلاش اصلی آن تک احاطه ای یا دورانی از منطقه تپه های رملی شمال بستان و غرب و شمال غرب تپه های الله اکبر بود. در این طرح تیپ۱۴ امام حسین(ع) از سپاه باید پس از عبور از تپه های رملی به عقبه دشمن حمله کرده، از پشت دشمن در دو محور تنگه چزابه و بستان عملیات خود را ادامه می داد. همچنین در این طرح تک از روی جاده سوسنگرد - بستان به عنوان تلاش فرعی و تک از محور هویزه به عنوان تک پشتیبانی محسوب می شد. کارگروه ارتش نیز متشکل از سرهنگ محمدزاده، سرهنگ بختیاری و سرهنگ ترابی طرحی را پیشنهاد کرد که تلاش اصلی در این طرح تک جبهه ای از روی جاده سوسنگرد - بستان بود. دراین بین پس از ابلاغ طرح عملیاتی کربلای۱ با هدف آزادسازی شهر بستان ازسوی نیروی زمینی ارتش، افسران قرارگاه مقدم این نیرو(۱) در جنوب، اقدام به برآورد وضعیت عملیاتی (با عنوان طرح کربلای۱) کرده، نتیجه را برای تصمیم گیری به نیروی زمینی ارتش اعلام کردند.(۲) در این برآورد، به شکل بدبینانه ای وضعیت

۱- اعضای کارگروه بررسی کننده وضعیت عملیاتی این بررسی را پس از امضای سرهنگ مسعود منفرد نیاکی، فرمانده قرارگاه مقدم نیروی زمینی که درضمن فرمانده لشکر۱۶ زرهی قزوین نیز بود، به سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، ارائه کردند. سرهنگ صیاد شیرازی پس از مطالعه و بررسی این برآورد، خود در تاریخ ۳۰/۸/۱۳۶۰ در حاشیه آن یادداشتی نوشت و به کارگروه ارسال کرد که در روزشمار همان روز آمده است.

۲- بخش های مهم این برآورد اطلاعاتی گروه کارشناسی قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در جنوب که مربوط به مباحث "تجزیه وتحلیل راهکارهای دشمن" و مباحث "محاسن و معایب راه کارهای خودی" است، در ضمیمه اول این گزارش درج شده است.

زمین، استعداد، نوع استقرار، مواضع پدافندی، موانع دفاعی و استحکامات دشمن محاسبه و با توان خودی مقایسه شده است و در پایان نیز نه تنها دستیابی به پیروزی و موفقیت، تعلیق به محال شده است، بلکه پیروزی احتمالی و با درصد پایین نیز فاقد مزیت و برتری تعیین کننده خوانده شده است. این دیدگاه برادران ارتش درحالی مطرح می شد که ازنظر فرماندهان سپاه موفقیت این عملیات باتوجه به تک ازسمت تپه های رملی بسیار محتمل بوده است و دراین صورت علاوه بر انهدام نیرو و امکانات دشمن در منطقه عمومی بستان، عقبه دشمن در محور تنگه چزابه نیز مسدود می شد و بین جبهه شمالی دشمن در منطقه شوش و دزفول و جبهه جنوبی دشمن در محورهای اهواز و خرمشهر فاصله ایجاد می شد و این امر ارتش عراق را با دشواری های بسیاری روبه رو می کرد.

براساس برآورد برادران ارتش، نسبت تعداد تانک های عراق ۵/۲ برابر و توپخانه های عراق باتوجه به محدودیت مهمات خودی و مقدورات عراق دو برابر نیروهای ایرانی محاسبه و ذکر شده که برتری مطلق هوایی با دشمن است. یگان های احتیاط دشمن نیز سه برابر نیروهای احتیاط ایران برآورد شده است. از سوی دیگر، در این برآورد، ارتش عراق ازنظر نیروی انسانی (با احتساب نیروهای سپاه) بر نیروهای خودی برتری ندارد، اما ازنظر یگان های مکانیزه به نسبت ۲ به ۱ بر ایران برتری دارد، باوجوداین، وجود میل جنگجویی و روحیه تهاجمی سپاه پاسداران(۱) از نقاط قوت نیروهای ایران برشمرده شده است.

تهیه کنندگان برآورد با بررسی موقعیت زمین منطقه، استحکامات دفاعی دشمن و وجود موانع طبیعی در جناحین نیروهای عراقی، دشمن را در موضع برتر ارزیابی و نتیجه عملیات را مبهم توصیف کرده و موفقیت آن را با تردید جدی مواجه دانسته اند.

در قسمتی از این بررسی، درباره موانع طبیعی و مصنوعی منطقه آمده است: «ازنظر زمین، دشمن بر ما برتری قابل توجهی داشته و ما مجبور به تک در زمین هایی هستیم که برای تک ما مناسب نیست. به علاوه دشمن مواضع پدافندی خود را در الله اکبر با اتکا به مانع رودخانه در جنوب و زمین های رملی در شمال، به نحو غیرقابل تصوری مستحکم کرده و با استفاده از میادین مین عمیق و پیوسته، سیم خاردار، موانع ضدتانک و سلاح های ضدتانک شدیداً تقویت نموده است. به طور خلاصه، دشمن با استفاده از موانع طبیعی و مصنوعی، در مواضعی پدافند می کند که او را از امتیازات تقریباً طبیعی برخوردار می سازد.»

۱- «تفوق غیرقابل انکار ما بر دشمن، میل جنگجویی و روحیه تهاجمی سپاه پاسداران می باشد که به نیروهای رزمنده ارتش نیز توانایی تازه می دهد. درمقابل، با تجربه از عملیات گذشته، دشمنی دربرابر ما قرار دارد که ازنظر روحی آسیب دیده و فرسوده شده است.» (اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، پاییز ۱۳۸۳، ص۵۲.)

در ادامه این تجزیه وتحلیل نظامی نتیجه گیری شده است: خط اول دشمن در شمال رودخانه کرخه از شمال و جنوب به دو عارضه طبیعی (از شمال به تپه های رملی ارتفاعات مشیداغ و از جنوب به رودخانه کرخه) متکی است و درمقابل نیز مواضع مستحکم پدافندی (خاکریز عصایی شکل به طول ۵/۸ کیلومتر و رده های متعدد مین و سیم خاردار و موانع ضدتانک) هرگونه مانور احاطه ای یا دورانی نیروهای زرهی و مکانیزه را غیرممکن کرده؛ بنابراین، باید برای نفوذ در استحکامات خط اول دشمن مانور جبهه ای انجام داد که: «به خوبی روشن است که تک جبهه ای نیروهای زرهی و مکانیزه به چنین مانع عظیمی اگر صددرصد با شکست توأم نباشد، با تلفات و ضایعات غیرقابل تصوری همراه خواهد بود.»

در این برآورد، راه حل معضل یادشده با اشاره به طرح سپاه پاسداران مبنی بر دورزدن دشمن از مناطق رملی شمال بستان و غرب و شمال غرب تپه های الله اکبر این گونه عنوان شده است: «مگر آنکه این مانع، قبل از هجوم یگان های تانک و مکانیزه، با انجام یک تک سریع و توأم با غافلگیری یگان های پیاده و به ویژه سپاه پاسداران از زمین های رملی شمالی تسخیر و سقوط کرده و با استفاده از معابر ایجادشده در میادین مین و برداشتن سیم های خاردار و موانع ضدتانک و بریدن خاکریز، نیروهای مکانیزه و زرهی به سمت خاکریزهای بعدی مانور نمایند. هرگونه عدم موفقیت در شکستن این مانع توسط یگان های پاسدار و پیاده، تک تیپ زرهی را به این مانع دچار ناکامی خواهد کرد و یا همان طور که گفته شد، تلفات و ضایعات آن به قدری شدید خواهد بود که با یک پاتک دشمن، درهم شکسته خواهد شد.» در ادامه این برآورد آمده است:

«مشکل بزرگ ما تک سریع و غافلگیرکننده سپاه پاسداران و عناصر پیاده با دورزدن جناح شمالی و سرازیرشدن به سنگرهای متجاوز در داخل خاکریز است که باید دقیقاً طرح ریزی، شناسایی، محاسبه، تدارک و سپس اجرا گردد. علاوه برآن، درحال حاضر، جناح جنوبی این تیپ در مجاورت رودخانه کرخه، به علت عقب بودن تیپ۲ لشکر ۱۶ [زرهی]، باید تهدید شدیدی ازسوی دشمن را تحمل نماید؛ بنابراین، هرگونه پیشروی یگان های این تیپ قبل از آنکه تیپ۲ زرهی لشکر ۱۶ تک کرده و پیشروی نموده و به موازات یگان های تیپ رسیده باشد، بسیار خطرناک است و زیر آتش شدید دشمن خواهد بود.

استقرار چنین استحکاماتی درمقابل تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی، مبین اراده و قصد دشمن به یک پدافند سرسختانه و جلوگیری از هرگونه نفوذ ما به سمت غرب بوده و نشان می دهد که دشمن بستان را به این سادگی ها به ما واگذار نخواهد نمود و این کار تیپ تک ور را مشکل تر می سازد. [بنابراین،] لزوم استمرار یک آتش پشتیبانی شدید و مداوم که نیازمند تدارک وسیع مهمات است، [احساس می شود.]»

در ادامه برآورد، با بیان آثار و نتایج منفی عدم موفقیت سپاه پاسداران در تصرف خاکریز عصایی شکل (در شمال منطقه عملیاتی) آمده است: «درصورت عدم موفقیت سپاه پاسداران در غافلگیری و شکستن

خاکریزهای اول، باوجود چنین موانع مستحکمی، امکان پیروزی یگان های تک ور زرهی و مکانیزه امری بعید به نظر می رسد و در چنین وضعیتی باید قبول کنیم که مهمات و تجهیزات و پرسنل مصرف شده برای این عمل برای ما به قیمت بسیار گزافی و آن هم بدون نتیجه تمام شده اند.»

در پایان این بررسی، باورنداشتن موفقیت نیروهای خودی و درخواست تعویق در اجرای عملیات در قالب این جملات بیان شده است:

«باتوجه به تشریح دشواری های یگان های تک ور در وصول به اهداف محوله و بیان محاسن و معایب اجرای طرح کربلای۱ و همچنین با عنایت به این نکته که گزارشات اطلاعاتی واصله کاملاً آگاه بودن دشمن را از قصد تک ما در این منطقه نشان می دهد و از همه مهم تر مشکل عظیم و لاینحل تهیه و تدارک مهمات توپخانه و خمپاره انداز باتوجه به نقش اساسی که این جنگ افزارها تاکنون در میدان نبرد ایفا کرده اند و یادآوری امکانات و محدودیت های نیروی هوایی، لزوم تأمل و تفکر برای شناسایی بهتر و بیشتر، طرح ریزی مشروح و دقیق، هماهنگی های جزئی تر و دادن فرصت به یگان های اجراکننده طرح برای کسب آمادگی بیشتر و به پای کار آوردن تدارکات کافی به ویژه مهمات، به خوبی احساس می شود. به تبع این وضعیت [با تأخیر در اجرای عملیات] دشمن درحالت انتظار و آمادگی باقی مانده و درنتیجه خستگی و سردرگمی او بیشتر خواهد شد.»

در پایان این برآورد، پیروزی فرضی در عملیات نیز فاقد مزیت و برتری تعیین کننده خوانده شده و درباره تأثیر آن در توان نظامی طرفین آمده است: «منطقی است اگر بپذیریم که پیروزی در این طرح آن چنان مزیت تاکتیکی و برتری نسبت به دشمن که موردنظر است به ما نخواهد داد که توان دشمن را برای ادامه جنگ درهم شکند.»(۱)-(۲)

۱

جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق امروز به مناطق اهواز، سوسنگرد و بندر امام خمینی حمله کردند. در یکی از این حملات که در منطقه عمومی اهواز انجام شد، یکی از هواپیماهای اف۱۴ نیروی هوایی ایران در یک نبرد هوایی سقوط کرد. علاوه بر این حملات، توپخانه های دوربرد ارتش عراق شهر اهواز را نیز گلوله باران کردند.

ساعت ۱۱:۳۰ امروز، یک فروند هواپیمای اف۱۴ نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران در یک نبرد هوایی در منطقه عمومی اهواز هدف موشک هوابه هوای یک فروند میگ عراقی قرار گرفت و در نزدیکی نیروگاه رامین در شمال شرقی اهواز سقوط کرد، اما هر دو خلبان این هواپیما قبل از برخورد به زمین از داخل آن به بیرون پریدند و با چتر در محوطه نیروگاه فرود آمدند.(۳)

۱- برای آگاهی خوانندگان از جزئیات مباحث عملیات طریق القدس، موضوع انتخاب این منطقه عملیاتی در ضمیمه دوم این گزارش آمده است.

۲- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، پاییز ۱۳۸۳، صص ۶۱ - ۵۰، سند شماره ۷۹۰۰۱، برآورد وضعیت عملیاتی طرح کربلای۱، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب، ۲۵/۸/۱۳۶۰.
۳- سند شماره ۴۲۷۲۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۸ (اط ت) به ریاست دفتر سیاسی و انتظامی استانداری خوزستان، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۵۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی ستاد امنیت اهواز به برادر فروزنده، ۲۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در بیانیه ۵۲۴، سقوط یک هواپیمای اف۱۴ ایرانی را اعلام کرد، اما در اطلاعیه بعدی (۵۲۵) مدعی شد که هواپیماهای جنگنده عراقی در درگیری هوایی، ۳ فروند اف۱۴ ایرانی را در داخل خاک ایران سرنگون کرده اند که یک فروند آن در شمال اهواز و ۲ فروند آن در جنوب این شهر سقوط کرده است.(۱)

همچنین بعدازظهر امروز، چند هواپیمای عراقی به آسمان سوسنگرد تجاوز کردند و چندین راکت به مناطق مسکونی این شهر شلیک کردند که براثر اصابت این موشک ها ۱۵ منزل مسکونی منهدم شد. این اقدام تلفاتی نداشت.(۲)

هواپیماهای عراقی همچنین با هدف تخریب تأسیسات پتروشیمی بندر امام خمینی، چندین بمب به سوی این تأسیسات پرتاب کردند که به علت ارتفاع زیاد، هدف گیری هواپیماها با دقت همراه نبود و بمب ها در بیابان های اطراف تأسیسات فرود آمدند.(۳)

علاوه براین، توپخانه دوربرد عراق چندین گلوله توپ به کوی گلستان اهواز شلیک کرد که تلفات و خساراتی نداشت.(۴)

۱

مهدی کیانی، فرمانده سپاه پاسداران آبادان، در نامه ای به فرماندهی منطقه۸ سپاه (استان خوزستان - لرستان) با اشاره به پیروزی نیروهای ایرانی در عملیات شکستن محاصره آبادان (عملیات ثامن الائمه(ع) در ۵/۷/۱۳۶۰) یادآور شد که درپی موفقیت های رزمندگان، نیروی هوایی عراق حجم بمباران های آبادان را افزایش داده و مسئولان باید توجه بیشتری به تقویت پدافند هوایی این شهر کنند. در این نامه آمده است:

«پس از حمله پیروزمندانه قوای اسلام در پنجم مهر و درهم شکستن حصر آبادان، هواپیماهای عراق روزانه به طور متوسط یک بار در آسمان آبادان ظاهر شده و مناطق مسکونی و غیرمسکونی شهر را بمباران می کنند.

سلاح های پدافند هوایی موجود با برد محدود و حجم آتش کم قادر به مسدودنمودن راه این تجاوزات نمی باشد و خسارات جانی و مالی ناشی از این حملات فوق العاده زیاد است، چنانچه قادر به جلوگیری از آن نباشیم به سود دولت جمهوری اسلامی نمی باشد. تاکنون به کرات این مطلب به کلیه مقامات مسئول کشوری و لشکری یادآوری گردیده است و هیئت هایی جهت بررسی کارایی سلاح های ضدهوایی قوی به آبادان اعزام گردیده، لکن مؤثر نبوده است. باتوجه به موارد ذکرشده انتظار می رود ازطریق مبادی مربوطه اقدامات ضروری را انجام [دهید] تا خدای ناکرده سهل انگاری های تاریخ جنگ افزون نگردد.»(۵)

ص: ۶۲۷

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲ ، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱، رادیو صوت الجماهیر (بخش عربی)، ۲۶/۸/۱۳۶۰، اطلاعیه نظامی شماره ۵۲۵ ارتش صدام؛ و- خبرگزاری پارس،نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱، رادیو صوت الجماهیر (بخش عربی)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، اطلاعیه نظامی شماره ۵۲۴ ارتش صدام.

۲- سند شماره ۳۱۸۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری دشت آزادگان به استانداری خوزستان، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۴۲۷۵۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد امنیت شهر اهواز به برادر فروزنده، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۵۵۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران آبادان (فرماندهی) به ستاد پاسداران منطقه۸ (فرماندهی)، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

روزنامه کیهان فهرستی از هدایای مردم اقصی نقاط کشور برای کمک به جبهه های جنگ و اهالی مناطق جنگ زده را منتشر کرد که حاکی از شرکت اقشار متعهد و مستضعف از همه نقاط جغرافیایی کشور در این امر خیر است.

ارسال کمک هایی ازقبیل نان خشک، مربای خانگی، گندم، بادام، انجیر و... و نیز هدایای نقدی اندکی که حاصل دسترنج و فراورده های اهالی روستاها، استان ها و بخش های مختلف ایران است، نشان آشکار همکاری صمیمانه مردم در امر دفاع مقدس و پشتیبانی آنان از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی می باشد.(۱)-(۲)

۲

امروز عوامل گروه های مسلح برانداز در مناطق سردشت و بوکان خسارت ها و تلفاتی را به نیروهای ارتش و روستاییان وارد آوردند و از صحنه گریختند. رادیو صدای کردستان نیز از حمله نیروهای حزب دمکرات به مقر نیروهای سپاه و بارزانی ها در اشنویه خبر داد. در همین حال، در عملیات های امروز سپاه در مناطق غرب و شمال غرب کشور تعدادی از افراد گروه های ضدانقلاب کشته و عده ای دستگیر شدند.

در حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به یک گروه گشت از لشکر۲۸ سنندج در ارتفاعات کله قندی سردشت، یک سرباز شهید و یک سرباز دیگر زخمی شد و اسلحه آنها نیز به دست نیروهای مهاجم افتاد. در این درگیری ۳ تن از مهاجمان نیز کشته شدند.(۳)

همچنین در تپه پیرمحمد بوکان یک خودرو ارتش روی مین رفت و یکی از سرنشینان آن زخمی شد.(۴) رادیو صدای کردستان اعلام کرد که نیروهای حزب دمکرات کردستان خانه های سازمانی شرکت دخانیات را در اشنویه که محل اسکان نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) است، به مدت یک ساعت و نیم هدف آتش قرار داده و تلفات سنگینی به آن محل و ساکنان آن وارد آورده اند.(۵)

این رادیو همچنین اعلام کرد که در چند روز گذشته ۸ نفر از افراد وابسته به گروه کومه له و ۷ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان در درگیری های اخیر منطقه اشنویه کشته شده اند. رادیو صدای کردستان از همکاری گروه کومه له با حزب دمکرات کردستان ایران نیز قدردانی کرد.(۶)

نیروهای سپاه در عملیاتی در منطقه تل سفید ریجاب، ۲ تن از نیروهای حزب دمکرات کردستان را دستگیر کردند. این افراد تعداد زیادی اسلحه و مقادیری فراوانی مهمات به همراه داشتند.(۷)

ص: ۶۲۸

۱- به دلیل طولانی بودن اقلام هدایای ارسالی به جبهه ها و کمک های مردمی به جنگ زدگان، متن کامل گزارش روزنامه

کیهان در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- . روزنامه کیهان، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- روزنامه کیهان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، سنندج، خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ - (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور نظامی و سیاسی) ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ - (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳ ، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۹ ضمیمه، رادیو صدای کردستان ایران، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

۶- سند شماره ۱۰۸۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (س - گروه اطلاعات) به مقام وزارت کشور، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره خبرنامه، شماره ۲۵۷، ۲۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

در درگیری نیروهای خودی و نیروهای مسلح غیرقانونی در روستای کانی کن در محور سقز – دیواندره و در پاک سازی ۳ روستا در محور جلدیان – پسوه، عده ای از افراد گروه های مسلح غیرقانونی کشته و تعدادی زخمی شدند.(۱)

۱

گزارش های اطلاعاتی به دست آمده نشان می دهد که گروه های ضد انقلاب قصد تشدید عملیات در محورهای کامیاران، سنندج و سقز را دارند. این گزارش ها همچنین از همکاری عده ای از افسران رژیم پهلوی با نیروهای حزب رزگاری و کومه له حکایت می کنند.

طبق گزارش منابع اطلاعاتی شهربانی کرمانشاه، گروه های مسلح غیرقانونی در جلسه ای که امروز در مهاباد برگزار شد، در دو موضوع با هم به توافق رسیدند: ۱. درخواست کمک از سازمان مجاهدین (منافقین) برای اجرای عملیات. ۲. انجام عملیات هایی در شهرهای کامیاران، سنندج و سقز به منظور تصرف این شهرها.(۲)

همچنین بنا بر اعلام لشکر۲۸ کردستان عده ای از افسران و درجه داران رژیم سابق در شهر بیاره عراق به نیروهای حزب رزگاری و گروه کومه له آموزش می دهند.(۳)

۲

درپی پاک سازی تعدادی از روستاهای محور مهاباد – میاندوآب، گروهی از ریش سفیدان روستاهای این منطقه با مراجعه به پایگاه امیرآباد خواستار اعلام دوباره عفو عمومی ازسوی رهبر کبیر انقلاب شدند. فرمانده گردان پایگاه های محور مهاباد – میاندوآب در تماسی با خبرنگار اعزامی روزنامه اطلاعات از ارومیه به این منطقه گفت: «پس از پاک سازی روستاهای ویس آقاکند گوزالن، حاجی حسن، گوتی بابعلی، تازه کند، منصورکندی، برده رشان، بادام، پنج بالکه، اسماعیل کند، زینال کندی، تل خواب، دیچ رشت و قزقلعه، ریش سفیدان و مردم بومی این روستاها از آنجایی که درمورد چگونگی عفو عمومی به خاطر درگیری های منطقه اطلاع کاملی نداشتند، خواستار اعلام دوباره عفو عمومی و انتشار آن به طور وسیع در رسانه های همگانی شدند.» وی افزود: «احتمال زیاد می رود درصورت اعلام مجدد عفو عمومی ازسوی امام خمینی در منطقه، افراد نادم زیادی به آغوش اسلام برگردند، زیرا این افراد از دست احزاب مسلح غیرقانونی منطقه بسیار ناراضی بودند، ولی به دلیل ترس، جرئت ابراز عقیده نداشتند.»(۴)

۱– روزنامه کیهان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه، واحد مرکزی خبر به نقل از ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و– خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، سنندج – خبرگزاری پارس، ۲۸/۸/۱۳۶۰؛ و– روزنامه اطلاعات، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه، واحد مرکزی خبر؛ و– روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۲- سـند شـماره ۵۸۷۵۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از سـماجا۳ (مرکز فرمانـدهی) بـه نزاجـا (مرکز فرمانـدهی)، ۳۰/۸/۱۳۶۰، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۹۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اسـتانداری کردستان به فرماندهی لشکر۲۸ کردستان (لشکر۲۸ رکن۲)، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۰۷۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ۰۴- رکن۲ به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۱/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۴۹۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۴.

۱

درگیری مسلحانه بین نیروهای خودی و افراد وابسته به گروه های برانداز در مشهد و دستگیری عامل ترور یکی از روحانیون مبارز بهبهان از مهم ترین اخبار امنیتی امروز بود.

در یک درگیری مسلحانه که بین ۲ تن از وابستگان گروه های مسلح غیرقانونی با نیروهای سپاه پاسداران در میدان فردوسی شهر مشهد رخ داد، یک نفر از آنان کشته شد و نفر دوم نیز گریخت. از خودرو به جامانده از آنها یک قبضه کلت کالیبر۴۵ و یک عدد نارنجک جنگی به دست آمد.(۱)

همچنین درپی دستگیری ۲ تن از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بهبهان در تاریخ ۲۲/۸/۱۳۶۰ و اطلاعاتی که از آنان به دست آمد، امروز نیروهای سپاه در شهر گچساران عامل ترور حجت الاسلام بخردیان مسئول بنیاد شهید این شهر را دستگیر کردند. گفتنی است که نامبرده از روحانیون باسابقه و مبارز بهبهان بود که در تاریخ ۱۲/۵/۱۳۶۰ درحالی که پس از ادای نماز جماعت درحال رفتن به منزل خود بود، توسط دو موتورسوار ترور شد و به شهادت رسید.(۲)

۲

امروز حجت الاسلام سیدحسین موسوی تبریزی، دادستان کل انقلاب اسلامی، در مصاحبه مطبوعاتی درباره علت انحلال دادگاه های زمان جنگ، تعداد زندانیان گروهک ها، ادعای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مبنی بر انجام ندادن عملیات نظامی علیه مردم، دستگیری نفوذی های گروه های محارب به خصوص سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ارگان های دولتی به ویژه نهادهای انقلابی و شایعه اعدام زنان باردار توضیحاتی داد. بخشی از گزارش روزنامه کیهان از این مصاحبه به شرح زیر است:

«موسوی تبریزی، دادستان کل انقلاب، درباره علت انحلال دادگاه های زمان جنگ گفت: "ایرادات وارده به دادگاه زمان جنگ در شورای عالی قضایی مطرح شد و مهم ترین مسئله ای که باعث انحلال این دادگاه شد این بود که به وجود آن نیازی احساس نمی شد، البته شکایاتی درمورد برخی از افراد این دادگاه ها رسیده بود و شورای عالی قضایی طبق وظیفه ای که دارد آن را منحل اعلام کرد."

از دادستان کل انقلاب سؤال شد چندی قبل آیت الله موسوی اردبیلی اظهار داشتند که تعداد زندانیان عادی حدود ۲۰ هزار نفر است، شما تعداد زندانیان گروهکی را اعلام نمایید؟ وی پاسخ داد: "تعداد زندانیان گروهکی حدود یک سوم تعداد زندانیان عادی می باشد." درمورد مسئله شکنجه، دادستان کل انقلاب پاسخ داد: "مسئله ای به نام شکنجه در اسلام حرام است و آنچه در دادگاه های انقلاب وجود دارد، فقط مسئله حد شرعی و تعزیر است که آن هم با اجازه حاکم شرع اجرا می شود." دادستان انقلاب در پاسخ یکی دیگر از خبرنگاران که سؤال کرد اخیراً مجاهدین خلق (منافقین) در خارج از کشور اعلام کرده اند که در داخل ایران تنها دست به ترور افراد پاسدار و کمیته ای می زنند، نظر شما چیست؟

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، مشـهد، روابط عمومی سپاه پاسداران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، صص ۴۱ - ۴۰، مشهد - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۲- روزنـامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز، واحـد مرکزی خبر به نقل از روابط عمومی سـپاه پاسداران خوزسـتان؛ و- سـند شماره ۸۰۲۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی گچساران به فرماندهی مرکز، ۲۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

دادستان کل انقلاب گفت: اخیراً فیلمی در تلویزیون آلمان دراین مورد نشان داده شده است که از قول منافقین اعلام شده است که آنها در ایران تنها دست به ترور افراد پاسدار و کمیته ای می زنند، درحالی که این مسائل برای سرپوش گذاشتن بر روی جنایت های آنها در داخل کشور است. دادستان کل انقلاب سپس به آمار اعمال منافقین در آبان ماه جاری پرداخت و گفت: از ۲۹ تروری که در سراسر ایران در این ۲۴ روز انجام شده است، تنها ۴ پاسدار در مشهد شهید شده اند و بقیه کاسب و کارگر و مردم عادی بودند که تنها به جرم طرف داری از اسلام به دست عوامل منافقین شهید شده اند."

از دادستان انقلاب درمورد خط نفوذی در دادستانی و دادگاه های انقلاب سؤال شد، وی پاسخ داد: "با لطف خداوند به بیشترین خط نفوذی منافقین دست یافته ایم. این افراد نه تنها در دادستانی انقلاب و دادگاه ها نفوذ کرده بودند، بلکه در برخی از وزارتخانه ها و کمیته ها و ادارات نیز نفوذ کرده بودند که خوشبختانه عوامل آنها شناسایی و دستگیر شده اند. در دادستانی اوین، سپاه، کمیته ها و بعضی از وزارتخانه ها عوامل آنها که نفوذ کرده بودند، شناسایی و دستگیر شده اند و برای مقابله با آنها نیز برنامه هایی در دست اجراست. دادستان انقلاب شایعه اعدام زنان باردار را تکذیب کرد و راجع به رفتار با زندانیان گفت: تمام مسئولین زندان باید قبل از محاکمه و بعد از محاکمه در نهایت رأفت اسلامی با زندانیان رفتار کنند، زیرا زندانیان حکم اسیر را دارند و اگر کسی به زندانی توهین [کند] و یا دشنام دهد، باید تعزیر شود و اگر کسی بدون اجازه حاکم شرع حتی یک سیلی به زندانی بزنند، باید قصاص شود."»(۱)

۱

امروز مسئولان بنیاد شهید سراسر کشور، مجروحان و معلولان جنگ و انقلاب و خانواده شهدای شهرستان کرج با امام خمینی دیدار کردند.

مهم ترین محورهای سخنان امام در این دیدار عبارت بود از: هشدار درباره تلاش دشمن برای ایجاد اختلاف میان ملت، تأکید بر ضرورت همبستگی آحاد ملت برای حفظ اسلام و نقش روحانیون دراین زمینه، تأکید بر همبستگی امت اسلامی و وابستگی مقدرات جوامع اسلامی به یکدیگر، اعلام خطر درباره طرح هشت ماده ای ملک فهد، به دلیل به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی و مشروعیت بخشیدن به سلطه این رژیم بر بخش های اشغال شده سرزمین فلسطین و درخواست از مردم و علمای کشورهای اسلامی برای مخالفت با این طرح.

امام خمینی فرمودند:

«من قبلًا باید از این ضایعه ای که برای حوزه های علمیه و مسلمین حاصل شد - و آن رحلت مرحوم علامه طباطبایی است - اظهار تأسف کنم و به شما و ملت ایران و خصوص حوزه های علمیه، تسلیت عرض کنم. خداوند ایشان را با خدمتگزاران به اسلام و اولیای اسلام محشور

۱- روزنامه کیهان، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۱.

فرماید و به بازماندگان ایشان و به متعلقین و شاگردان ایشان صبر عنایت فرماید.

آقای کروبی قبل از اینکه من بیایم اینجا با من ملاقات کردند و از متصدیان امور آن بنیادهای شهید در همه شهرستان ها و از مأموران دولتی که تماس با این مسائل دارند و خصوصاً از ملت بزرگ ایران که در این مسائل کوشا هستند، اظهار تشکر کردند و من هم از همه تشکر می کنم و امیدوارم که خداوند شما جوان های عزیز را که در خدمت اسلام هستید و شما جوان های معلول را که در خدمت اسلام صحت خودتان را از دست دادید و شهدای عزیز ما و بازماندگان شهدای عزیز ما را حفظ کند و به شما شفا عنایت کند و به ما و به همه، صبر در این امور.

البته بنیاد شهید، یک بنیادی است که من تاکنون یک کلمه انتقاد از آن نشنیده ام و آقای کروبی خدمتگزار خوبی است برای شهدا و معلولین. امیدوارم که همه شماها موفق باشید که خدمت خودتان را افزون کنید و این شهدا را و این خانواده شهدا را و این معلولین را و این بازماندگان شهدا را مثل عائله خودتان محسوب کنید و در راه خدمت به آنها کوشش کنید که این خدمت بسیار ارجمندی است، بسیار بزرگی است و مطمئن باشید که خداوند تبارک و تعالی به شما اجر در دو دنیا عنایت می فرماید.

من در محضر شما آقایان و در محضر ملت، یک مطلب از مسائل داخلی باید عرض کنم و یک مطلب هم از مسائل منطقه: در مسائل داخلی، آن طورکه احساس می شود و به من اطلاع داده شده است، یک جریانی در کار است که می خواهند با این جریان ایجاد اختلاف بین ملت بکنند. اینها که از هیچ راهی تاکنون نتوانسته اند توفیق پیدا بکنند، هرجور اقدامی کردند؛ اقدام نظامی کردند، هجمه به کشور ما کردند، جنگ ایجاد کردند، در داخل جنجال ها و کارهایی راه انداختند، ترورها را کردند و انفجارات را انجام دادند و دیدند که با این ملت [نظام] ما مستحکم تر شده است و از میدان خارج نمی شود و - البته هم باید خارج نشود؛ برای اینکه ملتی که برای خدا قیام کرده است و برای اسلام قیام کرده است و حکومت اسلامی را به دست آورده است، با این مسائل کنار نخواهد رفت و این درّ گران بهایی [را] که به او رسیده است، با چنگ و دندان حفظ خواهد کرد - بعد از اینکه از این راه های مختلف اینها مأیوس شدند و طرْفی نبستند، باز به آن مسئله ای [رسیدند] که در همه دنیا مطرح است که اختلاف ایجاد کنید تا بتوانید سلطه پیدا کنید و حکومت کنید، دوباره یک جریان اختلافی در ایران - یعنی جریانی که با آن جریان می خواهند ایجاد اختلاف بکنند - به چشم می خورد.

من بعضی از آن جریانات را عرض می کنم و به ملت تنبه می دهم که بیدار باشند و یک وقت - خدای نخواسته - یک وقتی بیدار نشوند که کار از دست گذشته باشد. مِن جمله از جریانات، این است که به من کراراً اطلاع دادند که بعضی جوان ها و بعضی بی خبرها یا اشخاصی که با طرح وارد شده اند و آنها را اغفال کرده اند: به بعضی مراجع بزرگ اسلام اهانت می کنند. در شهرهای مختلف،

این مطلب دیده می شود. شما بدانید که این مطلب اهانت کردن به مراجع جز اینکه یک اختلافی در بین ملت ایجاد کند و جز اینکه یک مطلب برخلاف رضای خدا واقع بشود، نتیجه ندارد. من از عموم ملت تقاضا می کنم که هرجا یک همچو مسائلی دیدند، این جوان ها اگر گول خورده اند، آنها را نصیحت کنند و اگر کسی است که مخصوصاً از این گروه های اختلاف انداز در بین آنها وارد شده، شناسایی کنند و به مراکزی که باید اطلاع بدهند، اطلاع بدهند.

امروز ما از روزهای قبل بیشتر احتیاج به همبستگی داریم. امروز ما مواجه با همه قدرت ها هستیم و آنها در خارج و داخل دارند طرح ریزی می کنند؛ برای اینکه این انقلاب را بشکنند و این نهضت اسلامی و جمهوری اسلامی را شکست بدهند و نابود کنند. این یک تکلیف الهی است برای همه که اهمّ تکلیف هایی است که خدا دارد؛ یعنی حفظ جمهوری اسلامی از حفظ یک نفر، ولو امام عصر باشد، اهمیتش بیشتر است؛ برای اینکه امام عصر هم خودش را فدا می کند برای اسلام. همه انبیا از صدر عالَم تا حالا که آمدند، برای کلمه حق و برای دین خدا مجاهده کردند و خودشان را فدا کردند.

پیامبر اکرم(ص) آن همه مشقات را کشید و اهل بیت معظم او آن همه زحمات را متکفّل شدند و جانبازی ها را کردند؛ همه برای حفظ اسلام است. اسلام یک ودیعه الهی است پیش ملت ها که این ودیعه الهی برای تربیت خود افراد و برای خدمت به خود افراد هست و حفظ این بر همه کس واجب عینی است. یعنی همه مکلف هستیم حفظ کنیم تا آن وقتی که یک عده ای قائم بشوند برای حفظ او، که آن وقت تکلیف از دیگران برداشته می شود.

امروز ایجاد اختلاف؛ هر اختلافی باشد و کارهایی که اختلاف انگیز است؛ هر کاری باشد و با هر اسمی باشد، این مضر به اسلام است و مضر به انقلاب است و از همین رشته است اینکه باز یک جریانی در کار است که نسبت به علمای بلاد، نسبت به اهل علم، نسبت به ائمه جماعات اهانت بکنند و این یک چیزی است که، جریانی است که چنانچه خدای نخواسته این جریان به توفیق خودش که به خیال خودش این است که روحانیت را از مردم بگیرد، اگر این امر به توفیق خودشان برسد، شما مطمئن باشید که شکست خواهیم خورد؛ برای اینکه، روحانیون در همه بلاد، حافظ اسلام اند و حافظ مقاصد اسلامی هستند و از اول هم بوده اند. ... در هر مسئله و گرفتاری که برای اسلام پیش می آمده، باز پیش قدم همین ها بودند و همین ها بودند که قیام می کردند؛ حالا یا موفق می شدند یا سرکوب می شدند. در همین مدتی که من اطلاع دارم و من شاهد بودم، قیام های مختلفی برضد رضاخان و محمدرضا شد و این قیام ها همه، مبدأش روحانیون بودند؛ از آنجا شروع می شد، لکن چون ملت باز درست مجتمع باهم نشده بودند، موفق نمی شدند یا کم موفق می شدند. اگر شما - اگر ملت ما - این طایفه را حفظ نکنید، بدانید که سرنوشت شما سرنوشت زمان مشروطه خواهد شد که روحانیون این کار را درست کردند و

دست استبداد را کوتاه کردند، لکن دوباره به واسطه اینکه ملت مجتمع نبود و با روحانیت آن طور سازش، اطاعت محکم نداشت، مشروطه را آنها به پا کردند و دیگران آمدند و مشروطه را همان استبداد غلیظ تر با اسم مشروطه [کردند.] یک اسم بی مسمایی بود و گفته می شد که ما مجلس داریم و مشروطه داریم و مشروطه خواه هستیم، لکن استبداد - به تمام معنای خودش، به تمام کلمه خودش - بر ما حکومت می کرد، چه در زمان قاجار - که من یادم است - و چه بعد از او، زمان رضاخان - که بدترین زمان ها بر این ملت گذشت - و چه زمان محمدرضا. اگر شما توجه به این نکنید که روحانیت را اینها می خواهند از صحنه بیرون کنند و در پیش ملت، روحانیت را بد نمایش بدهند .... همین امروز صبح که اینجا، من قبل از اینکه بیایم خدمت شماها، یکی از علمای اصفهان آمد، شکایت زیاد از اینکه با روحانیون رفتار بد می شود. چه آن مطلب درست به عرض ایشان رسیده بود یا نادرست، من کلی مطلب را می گویم که جریانی است که روحانیت را کنار بگذارند. شما دیدید که در زمان قبل از این جمهوری های اخیر، اوایل امر، یک جریانی بود که این روحانی ها روحانیون شاخص را پیش ملت رسوا کنند، با دروغ و حیله. آقای بهشتی(ره) که یک نفر آدمی بود که مجاهد برای اسلام بود، به درد می خورد، فعال بود، دانشمند بود، مدیر بود، مدبر بود، دیدید که در صحنه کشور چه فضاحت ها درآوردند اشرار و مردم را [از او] منحرف کردند. مردم یک وقت بیدار شدند که بهشتی ای در کار نبود. من خوف این را دارم که خدای نخواسته ملت ما یک وقت بیدار بشود که روحانیت کنار رفته است و سلطه اجانب بر این مملکت بازگشته است و آن وقت تأسف ها فایده نداشته [باشد]؛ همان طوری که در زمان امام حسین(ع) آن طور درست کرده بودند چهره پسر پیغمبر را که مردم کوفه ای که پدر او را دیده بودند، مجاهدات او را دیده بودند، همین مردم کوفه برای کشتن پسر پیغمبر مسابقه می کردند و مردم کوفه یک وقت متوجه شدند که امام حسین دیگر نبود.

من خوف این را دارم که شما ملت بزرگ ایران، که برای خدا قیام کردید و برای خدا جوان هایتان را دادید و برای خدا زحمات طاقت فرسا کشیدید و همه چیزتان را فدای اسلام کردید، با این جریانی که به نظر می آید که دارد پیش می رود، یک وقتی متوجه بشوید که - خدای نخواسته - با انعزال این مردم، اینهایی که خدمتگزار هستند، یک حکومت قلدری با اسم "اسلام" با اسم "جمهوری اسلامی"، با اسم "خدمتگزار به اسلام" بیاید و همه زحمت های شما و خون هایی [را] که دادید، هدر ببرد. رضاخان هم اول که آمد، در همین سینه زنی ها می رفت سینه می زد، در تکیه ها می رفت دور تکیه ها می گردید و شمع روشن می کرد. آن وقت که پایش محکم شد، تمام آثار اسلام را این نانجیب می خواست از بین ببرد.

شما خوف این را داشته باشید که اگر تشکر این نعمتی که خداوند به شما داده - و آن اسلام است و تشکرش به وحدت کلمه است و تشکرش به احترام به اولیای اسلام است - این تشکر را به جا

نیاوریـد، خداوند عنایتش را برگرداند و - خدای نخواسـته - ما را برگرداند به سال هایی که قبلاً بود و تلخی هایش در کام ما هست... من تـذکر را لازم می دانم که بـدهم. تمام اموری که از او بوی نفاق و بوی اختلاف می آید باید کنار گذاشت. شـما الآن از تمام اطراف دنیا هـدف هستید؛ ... همه قدرت های بزرگ ... به همه قوا کوشـش می کنند ... اینجا را بکوبند. کوبیدن، بهترین کوبیـدن ها آن است که از داخل، این مسئله واقع بشود: اختلاف داخلی، خودمان توی سـر خودمان بزنیم. بیدار باشـید شما و همه و همه مسلمان ها که مبادا یک همچو اغفالی بکننـد ما را و غفلتی بکنند؛ با یک صورت مناسبی بیایند جوان ها را بازی بدهنـد که این جمهوری اسـلامی هم مثل زمان محمـدرضا شاه، بلکه بدتر [شده است؛] آخوندها هم که جز فساد، کاری انجـام نمی دهنـد! از این حرف هایی که بازی بدهنـد جوان ها را. این راجع به مسائل داخل که اهمیت دارد. در مسائل منطقه، مهم ترین چیزی که الآـن مورد صـحبت است، این طرح هـایی است که به دست امریکا و صـهیونیست و بعضـی نوکرهای آنها ریخته شـده است و این طرح هـایی است که دولت های اسـلامی می خواهنـد، دولت های عرب می خواهنـد این طرح را طرح بکننـد و تحمیل بکنند بر همه. این طرح هیچ نقطه مثبت ندارد. آنهایی که گمان کرده اند نقطه های مثبتی در این طرح هسـت یا توجه به مسائل ندارند یا طور دیگری است. نقطه مثبت در این طرح ها هیچ نیست. کشور ما، ملت ما که این همه شـهدا داده است و این همه معلولینی که الآن بسـیاری شان در اینجا هسـتند - و خداوند آنها را شفا بدهد - تقدیم کرده است، برای اسلام است.

و ما اسلام را منحصر به ایران نمی دانیم. اسلام، همه جا اسلام است. مصر هم همین اسلام است و سودان هم همین اسلام است و عراق هم همین اسـلام است و حجاز همین اسلام است و سوریه و سایر جاها [هم همین.] ما نمی توانیم حساب خودمان را از حساب سایر مسلمین جدا کنیم. ما با این همه خسارتی که بر ما وارد شده است و این همه شهید که دادیم و معلول که دادیم و آواره که پیـدا کردیم، همه اینهـا برای اسـلام بوده. ایران هم ازبـاب اینکه یـک کشور اسـلامی است، ما این زحمات را برایش کشیدیم.

ما نمی توانیم که اعراب را و مقـدرات اعراب را از خودمان جـدا بدانیم، مقدرات سایر کشورها را از خودمان جدا بدانیم. همه جا اسـلام است و همه مسـلمین - که ما هم [از] جمله آنها هستیم - موظفیم که اسلام را در هرجا حفظ کنیم. ما مکلف هستیم که آن مقداری که می توانیم، هدایت کنیم این کشورهای اسلامی را که امروز در فکر این طرح بسیار بسیار مضر هستند و می خواهنـد آن طرح را تصویب کنند. ما باید به ملت های مسـلمین و اسـلام و به کشورهای اسـلامی تذکر بدهیم. من اعلام خطر می کنم برای این مسئله و برای اسلام به واسطه این طرح!

آنهایی که این طرح را داده انـد یا جاهل انـد و یا تحت تأثیر امریکا و صـهیونیسم واقع شـده انـد. آنهایی که در این طرح نقطه مثبت قائل هستند، آنها هم همین طور. اگر هیچ نقطه ای در این نبود،

جز اینکه اسرائیل به رسمیت شناخته بشود - یکی از موارد این پیشنهادها این است که اسرائیل به رسمیت شناخته بشود و تأمین داده بشود به اسرائیل - اگر هیچ نبود الّا این و تمام نقاط دیگر نقاط مثبت بودند، آن نقاط مثبت همه برخلاف بود. معنای اینکه "تأمین داده بشود به اسرائیل" این است که این اسرائیلی که سال های طولانی است زمین های مسلمین را غصب کرده اند و کشتار دسته جمعی در فلسطین و در لبنان و در جاهای دیگر ایجاد کرده اند، مسلمین را بی خانمان کرده اند و اعراض و نفوس مسلمین را در خطر، معرض خطر قرار داده اند و دستخوش مقاصد فاسدشان کرده اند، حالا ـ همه مسلمان ها این را تأمینش بدهند! یعنی اینکه اگر یک کسی خواست تعرض بکند به این غاصب، به این دولتی که دولت غاصب جانی است، همه مسلمان ها و همه دولت های منطقه موظف اند که با او مخالفت کنند برای حفظ اسرائیل! اسرائیلی که خون مسلمین را مکیده است و فلسطین را و قدس را آن طور کرده است و لبنان را به آن صورت درآورده است و مسلمین را قتل و غارت کرده است، حالا همه موظفیم که برای خاطر اینکه یک دستمزدی به او بدهیم، همه حافظ او باشیم! همه تأمین کنیم او را! آن کسی [را] که از اول که وارد شده است در قدس و فلسطین، همه کارهایش غاصبانه بوده است، حالا ما به رسمیت بشناسیم! یعنی مملکت های عرب، این رژیم فاسد، فاسق، کافر را به رسمیت بشناسند! دستمزد بدهند به اسرائیل بعد از آن همه جنایات! اگر نقطه مثبتی که بعضی ها می گویند، این است که یکی از مواد این است که اسرائیل خارج بشود تا جنگ کذا، تا آن حدودی که در جنگ کذاست، این از نقاط منفی این طرح است. این معنایش این است که اسرائیل این همه جاها را که گرفته است مالِ خودش؛ حالا یک چند جا را رها کند! مثل این است که ما بیاییم با عراق مصالحه کنیم که خوزستان یک مقدارش مال ما، یک مقدارش مال شما! این از نقاط منفی اوست و سایر نقاط تمام در خدمت اسرائیل است و می خواهد اسرائیل را حاکم کند بر اعراب.

و من اخطار می کنم بر ملت های اسلامی و خصوصاً ملت های عرب و بر ارتش های اسلامی و ارتش های دولت های عربی که گذاشتن این طرح در یک جای سربسته بدون توجه ملت ها جز اینکه شما را به اسارت اسرائیل درآورد و تا آخر عمر نوکر اسرائیل باشید و دست بسته و چشم بسته به اختیار اسرائیل و امریکا درآیید، هیچ چیز دیگری نیست. برای ملت های اسلامی و برای عرب، هیچ ننگی بالاتر از این نیست که تسلیم این طرح فاسد خراب صددرصد مخالف با اسلام بشود. ننگ عرب است که قبول کند این آقایی اسرائیل را. من به همه اخطار می کنم که اگر این طرح بگذرد، فردا اسرائیل، مکه و مدینه را از چنگ شما بیرون می آورد.

بیدار باشند ملت ها و بیدار کنند دولت ها را و مخالفت کنند با این طرح کافر فاجر! این طرح را که می خواهند بریزند، امریکا چنگ و دندان نشان داده؛ برای اینکه تسلیم کند اینها را. کماندوهای خودش را پیاده کرده است در منطقه و لشکرهای خودش را در منطقه پیاده کرده

است. مانورها را، نمایشگرها را آورده است نمایش بدهند؛ بترسانند اهل منطقه را. اگر دولت ها بترسند، ملت ها زنده باشند و نترسند. اگر ما همه از بین برویم، بهتر است [از] اینکه ذلیل باشیم زیر دست صهیونیسم و زیر دست امریکا و این یک قدم بلندی است که به دستور امریکا این قدم بلند برداشته شده است برای ذلت عرب و ذلت مسلمین. ننگ بر آن اعرابی که برای خاطر سلطه کمی که به کشوری پیدا کنند و برای خاطر استفاده هایی که پیدا کنند تن به یک همچو ذلتی بدهند! و ننگ بر همه ما چنانچه ساکت بنشینیم!

و چنانچه دولت ها هم، دولت های بی توجه به مسائل یا متعمد در اینکه خیانت به اسلام بکنند و به ملت عرب بکنند و به مسلمین بکنند، این طرح را بگذرانند، هیچ ارزشی ندارد؛ برای اینکه ملت ها با این مخالف اند. هیچ ملتی از ملت های اسلامی نیست که موافق با این باشد که نوکر اسرائیل باشد و ذلیل اسرائیل و ذلیل امریکا باشد. اگر فرضاً هم این دولت ها بگذرانند این را، ارزش یک پشیز ندارد این گذراندن ها و مسلمان ها و ملت ها با این مخالف اند. باید این دولت ها این مطلب را از سر خودشان بیرون کنند که همان طور که سابق می کردند حالا باید بکنند؛ یعنی خودشان را قیم بدانند نسبت به ملت ها. یک نفر شیخ یا یک نفر رئیس جمهور یا یک نفر مَلِک - به اصطلاح خودشان - چه حقی دارد که بر یک مملکت حکومت کند و یک مملکتی را بخواهد به مصالح اسرائیل فدا کند؟! باید حکومت ها بیدار بشوند! با گذراندن این طرح، گور خودشان را می کنند. نباید دیگر از این به بعد، این فکر بیاید در سر این حکومت ها که کار با ماست و به ملت ها مربوط نیست. شما در مقابل ملت هیچ کاره اید. ملت ها هستند که باید کارها به تصویب آنها برسد. البته ما هم گرفتار یک همچو مسئله ای بودیم در زمان رضاخان، در زمان محمدرضاخان. همین مسئله بود که به ملت کار نداشتند. ملت چه کاره است؟ آنها ملت را هیچ کاره می دانستند. هرچه هست اعلیحضرت است. غیر اعلیحضرت خبری نیست. لکن ملت ایران شکست این را و فهماند که هرچه هست ملت است و حکومت ها باید برطبق امیال ملت عمل بکنند، برطبق مصالح ملت عمل بکنند و حکومت ما و مجلس ما و همه ارگان های لشکری و کشوری ما الآن همین طور هستند؛ خدمتگزار ملت هستند، هیچ یک از آنها نیست که این فکر در کله اش بیاید که بخواهد یک حکومتی بکند، تحمیلی به ملت بکند. ملت های دیگر هم باید همین کار را بکنند؛ چاره ای ندارند، جز اینکه در مقابل این قرارداد و طرح فاسد قیام کنند، نهضت کنند، جان بدهند تا این طرح را نگذارند عملی بشود. بر فرض اینکه آنها این طرح را تصویب کنند، مخالفت کنند و بدانند که با مخالفت ملت نمی شود این طرح درست بشود. ... و بدانید که ملت ها اگر با یک چیزی مخالفت کردند، دولت ها نمی توانند اجرا بکنند. امروز مثل سابق نیست که یک دولتی بیاید هر غلطی می خواهد بکند. خیر، باید موافق امیال صحیحه ملت عمل بکند؛ نوکر ملت باید باشد، نه آقای ملت.»(۱)-(۲)

۱- متن کامل طرح هشت ماده ای فهد و ملحقاتی از روزنامه کیهان درباره نگاهی به پیشینه این طرح از زمان شکل گیری طرح صلح کمپ دیوید و موضع گیری کشورهای مختلف درباره طرح هشت ماده ای در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز۱۳۷۸، صص ۳۷۴ - ۳۶۳.

۱

امروز آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، با گروهی از روحانیون و اعضای نهادهای انقلابی شهر جوانرود دیدار کرد. در این دیدار، رئیس جمهوری مطالبی ایراد کرد که "وحدت" اصلی ترین موضوع آن بود. گزارش روزنامه کیهان از سخنان رئیس جمهور به این شرح است:

«در ایران چه در مرکز و چه در شهرهای بزرگ و چه در مناطق دوردست مانند کردستان یا بلوچستان، بهترین افراد پیام آور وحدت شدند و اگر هم آدم های نادرستی تلاش کردند تا اختلاف به وجود آورند به وسیله علما تلاش آنها خنثی شد و این از تفضلات الهی نسبت به این انقلاب است. رئیس جمهوری در قسمت دیگری از سخنانش اظهار داشت: "خداوند به پیغمبر اسلام فرمود: هیچ ثروتی در دنیا نمی توانست قلوب مسلمانان را این چنین به هم نزدیک کند. من الآن می بینم که علمای مناطق مختلف کردستان و بلوچستان و غیره چه حنفیه، چه شافعیه دوستان ما هستند و دل های ما باهم است و دشمن هر کاری کند، نمی تواند بین این دل ها جدایی بیندازد. رئیس جمهور خطاب به حاضران گفت: شما قدر این یگانگی را بدانید و هر صدایی که حامی این اختلاف بود بدانید که صدای شیطان است."

آیت الله خامنه ای افزود: "حدود ۱۲۰ میلیون مسلمان در هندوستان هستند که ۲۰ میلیون آنان شیعه و حدود ۱۰۰ میلیون آنها اهل تسنن هستند و من در سفری که به آن کشور داشتم به میان مسلمانان هند رفتم و برای آنان سخنرانی کردم. آنان عاشق انقلاب و امام هستند و دشمن چه پول هایی خرج می کند تا آنها را با ما مخالف کند، اما خداوند توطئه آنها را خنثی خواهد کرد." رئیس جمهور سپس گفت: "نکته دوم اینکه، شما باید خداوند را شکر کنید که شما را در معرض بلاهای سخت قرار داده است. جوانرود، روانسر و پاوه در معرض بلاـ هستند و این تفضل الهی است." وی گفت: "شما قدر این انقلاب را می دانید. ما می دانیم که رژیم بعث به شما چه ظلم کرده است."»(۱)

۲

سخنگوی سپاه میزان تلفات ارتش عراق را در جنگ تحمیلی از آغاز جنگ تاکنون، ۳۵ هزار کشته و زخمی اعلام کرد.

به گزارش روزنامه کیهان، جزایری دراین باره گفت: درحال حاضر در جنوب، ۵ لشکر عراق نابود شده است و حدود ۴۵ درصد نیروی زرهی ارتش بعث از بین رفته و بیش از ۷۰ درصد نیروی هوایی رژیم صدام نابود شده است که البته دولت بعثی جدیداً مقداری از ضایعات واردشده به نیروهای هوایی ارتش عراق را جبران کرده است و می توان گفت که به طور متوسط یک دوم از نیروهای ارتش عراق نابود شده اند. وی افزود: عراق از آغاز جنگ تاکنون بیش از ۳۵ هزار کشته و زخمی داشته و حدود ۷ هزار نفر از سربازان مزدور ارتش بعث به اسارت نیروهای اسلام درآمده اند. همچنین یک هزار نفر از سربازان عراقی به ایران پیوسته اند.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- همان، ص۱۶، به نقل از رادیو بغداد.

علیرضا نوبری، رئیس سابق بانک مرکزی ایران که از نزدیکان بنی صدر رئیس جمهور عزل شده است، امروز در گفت و گو با خبرگزاری رویتر، ضمن نقل برخی مطالب درباره چگونگی خریدهای نظامی از کشورهای غربی، نیاز به واردات و کاهش فروش نفت و محدودیت های اقتصاد ایران ازجمله نبود امکان خریدهای اعتباری یا گرفتن وام از سایر کشورها را عاملی برای سقوط حکومت ایران ذکر کرد. گزارش خبرگزاری رویتر دراین باره به شرح زیر است:

«بسیاری از کالاهای مصرفی امریکایی هم اکنون نیز وارد ایران می شود، اما این مطلب درباره قطعات یدکی پیشرفته ای که تهران برای بازسازی صنعت نفت خود به آنها احتیاج دارد، صدق نمی کند. ... کشورهای غربی که سابقاً مایل به تبعیت از تحریم اقتصادی به رهبری امریکا نبودند، اکنون مایل به ارسال تکنولوژی مورد نیاز به ایران نیستند. ما سابقاً قطعات یدکی مورد نیاز خود را از کشورهای دوست در غرب دریافت می کردیم، اما اکنون حتی آنها هم حاضر به همکاری نیستند. وی افزود: برنامه های عمرانی همراه جنگ با عراق، افزایش صادرات نفت را در آینده نزدیک غیرممکن می سازد و این درحالی است که ایران برای پرداخت پول کالاهای وارداتی به افزایش ارز خارجی نیازمند است.

نوبری که از افراد جوان و تحصیل کرده خارج است و از بنی صدر رئیس جمهور سابق ایران حمایت می کرد، از افشای نام کشورهای غربی که به ایران قطعات یدکی ارسال می کردند سر باز زد و افزود: "خریدهایی که ازطریق سفارت ایران در وین انجام می گرفت، همگی از کشورهای غیراروپایی بودند که با امریکا نیز روابط حسنه داشتند. نوبری درمورد صادرات نفت ایران گفت: این صادرات به ۵۰۰ هزار بشکه در روز تقلیل یافته است، درحالی که در زمان حکومت شاه در سال ۱۹۷۸ این رقم به ۴ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در روز بالغ می شد." وی اضافه کرد: درحال حاضر، ایران برای کسب درآمد مورد نیاز خود به فروش حداقل یک میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز احتیاج دارد." نوبری به واردات ایران نیز اشاره کرده و گفت: "واردات نیز درحال حاضر در خطر است، زیرا ذخایر ارزی بانک مرکزی که زمانی ۱۴ میلیارد دلار بود به ۲ میلیون دلار کاهش یافته و مقدار بدهی های ایران نیز درحال رشد است. کمبود ارز خارجی به جیره بندی و طولانی ترشدن صف های کالاهای اساسی وارداتی مانند روغن و برنج منجر شده است." نوبری افزود: "نارضایتی حاصل از کمبودها احتمالاً به موجی از اعتراضات و اعتصاب هایی که قادر به سرنگون کردن رژیم اسلامی است، تبدیل خواهد شد." نوبری گفت: "زمستان آینده بسیار سخت خواهد بود، زیرا دولت پول کافی دراختیار ندارد تا کمبودها را از بین ببرد."

وی همچنین معتقد است که ایران برای قرض گرفتن پول از خارج شانس کمی دارد. نوبری گفت: "اعتبار دولت ایران برای گرفتن قرض از بانک های خارجی حتی بانک جهانی یا صندوق بین المللی پول صفر است." وی اقتصاد داخلی ایران را کاملاً درهم پاشیده توصیف کرده و گفت: "تورم حدود ۳۵ درصد است، تولید ناخالص ملی رشد منفی دارد و نیمی از تراکتورهای مملکت غیرقابل استفاده می باشد و تنها از ۱۵ درصد قابلیت کار راه آهن ملی ایران استفاده می شود."»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۸، وین - خبرگزاری رویتر، ۲۵/۸/۱۳۶۰.

مجله تایم (چاپ امریکا) و روزنامه آلمانی فرانکفورتر الگمانیه در مقاله هایی که بیشتر به طنز شبیه است، ایران را به استفاده از کارشناسان امنیتی شوروی و سازمان آزادی بخش فلسطین به منظور سازماندهی یک سرویس امنیتی و مقابله با مخالفان نظام متهم کردند.

مجله امریکایی تایم در مقاله ای با نام "برادر بزرگ تر وارد می شود." مدعی نفوذ کارشناسان و جاسوسان شوروی در جمهوری اسلامی ایران شد. در این مقاله نویسنده داستانی درباره ورود یک گروه کارشناسی شوروی به ایران تنظیم کرده که مأموریت اصلی آنها، ایجاد یک سازمان جدید امنیتی و کمک به بازسازی اقتصاد ایران ازطریق راه اندازی کارخانجات و مراکز تولیدی است. بخش هایی از این مقاله که به نظر می رسد رادیو ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب دخل و تصرفاتی در آن انجام داده، به این شرح است:

«ماه گذشته در یک شب پرستاره و سرد، یک گروه ۳۶ نفری بیگانه به درون هتل هیلتون تهران وارد شدند. جنبه های امنیتی و احتیاطات انجام شده به هنگام ورود این خارجیان درست مثل زمانی بود که نقل وانتقال جواهرات سلطنتی در ایران صورت می گرفت. درحالی که مأموران شخصی و دسته ای از پاسداران مسلح به مسلسل، گروه خارجی را به داخل هتل می بردند، کارکنان هتل درنهایت حیرت متوجه شدند که همه آن بیگانگان یکدیگر و میهمانان ایرانی خود را برادر خطاب می کنند و به زبان فصیح و مصطلح فارسی سخن می گویند.

... این گروه متشکل از عده ای مأمور کاملاً حرفه ای و نهایتاً تعلیم دیده از عوامل شوروی بودند که به دعوت حزب حاکم به ایران؛ یعنی حزب جمهوری اسلامی، به کشور دعوت شده بودند. این مأموران اولین گروه از مأموران روسی را تشکیل می دهند که از اواسط اکتبر گذشته؛ یعنی حدود یک ماه پیش تاکنون، به عنوان هیئت های مشاور به ایران وارد شدند تا به رژیم برای ایجاد یک سازمان اطلاعات و امنیت جدید کمک کنند.

هدف اصلی روس ها آن است که خویشتن را به نحوی کاملاً محکم در ایران مستقر سازند که بتوانند نفوذ تعیین کننده ای بر سیاست خارجی ایران داشته و یا درصورت وقوع انفجار سیاسی در کشور ناظر به برپاکردن یک حکومت دست نشانده در ایران باشند.

... حزب کوچک کمونیستی توده در ایران، رهبران حزب جمهوری اسلامی را قانع کرد که باید برای مقابله با مخالفین از روس ها کمک بگیرند. مسکو نیز در مقابل این تقاضا به سرعت واکنش نشان داد و آمادگی خود را برای دراختیارگذاردن تجاربش که ظرف ۶۰ سال به علت داشتن یکی از مؤثرترین سازمان های پلیس مخفی به دست آورده است، اعلام داشت. درپی آن، عوامل روس خود را در شرایطی دیدند که باید هرچه سریع تر مهارت های خود را به کار اندازند. هنوز گروه در هتل هیلتون جا نیفتاده بودند که به عنوان ارائه یک شیوه معمول، مأموران امنیتی شروع به جستجو در اتاق ها نمودند تا درصورت وجود دستگاه های استراق سمع آنها را کشف

[کنند] و از کار بیندازند. آنها در حین انجام این کار به یک بمب ساعتی قوی برخوردند که توسط افراد ناشناسی کار گذاشته شده بود و مأموران امنیتی روس توانستند درست آن را در زمانی که [تا] انفجار آن چند لحظه بیشتر باقی نمانده بود، خنثی سازند. پس از مبادله یک رشته گفت وگوهای هیجان آلود درپی کشف بمب با میزبانان خود، تازه واردان به سرعت اسباب و اثاثیه خود را جمع کردند و همان گونه که انتظارش می رفت راهی محل های مطمئن تری شدند.

... علاوه بر اینها، یک گروه دیگر از مستشاران روسی کوشش های خود را برای نجات رژیم خمینی از یک مصیبت اقتصادی آغاز کرده است. شوروی ها همراه با گروهی از مأموران آلمان شرقی که دراین زمینه با آنها همکاری می کنند، امیدوارند که صدها کارخانه [را] که به ندرت مشغول کار و تولید هستند از خطر راکدماندن نجات دهند. این کارخانه ها اغلب به علت عدم توانایی در نگهداری و تعمیر، هرج و مرج ناشی از ناحیه نیروهای کار و هجوم پاره ای دیگر از نیروهای کار به خارج از کشور یا بدون استفاده مانده و یا به ندرت مشغول کار هستند.

نکته طنزآمیز در این است که متخصصین روسی تقلا می کنند توزیع کالاهای مصرفی در ایران را سروسامان بدهند که خود یکی از نقاط ضعف اساسی سیستم اقتصادی شوروی بوده و هست. بااین حال، باید توجه داشت، کارشناسانی که از مسکو عازم ایران شده اند در امر جیره بندی مواد غذایی و سایر کالاهای ضروری تجارب فراوانی اندوخته اند.»(۱)-(۲)

روزنامه آلمانی فرانکفورتر الگمانیه نیز مطلب مشابهی درباره تلاش سازمان آزادی بخش فلسطین و شخص یاسر عرفات در سازمان دادن به یک سرویس امنیتی در ایران منتشر کرده است، نکته جالب توجه اینکه در این مقاله تناقض آشکاری درباره رفتار یاسر عرفات با جمهوری اسلامی به چشم می خورد. رادیو صدای آزاد ایران دراین باره گزارش داد: روزنامه فرانکفورتر الگمانیه در شماره امروز خود نوشته است:

یاسر عرفات، رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، ۱۵ تن از اعضای سازمان امنیت خود را برای بازسازی سازمان امنیت جمهوری اسلامی به ایران اعزام کرده است. یاسر عرفات به مقامات ایرانی وعده داده است که با یک بازسازی در سازمان امنیت رژیم جمهوری اسلامی، مسئولان رژیم می توانند به خوبی با اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مقابله و آنها را به دام بیندازند.

همچنین دراین میان دیپلمات های کشورهای غربی ادعا کرده اند که اعزام ۱۵ عضو سازمان امنیت سازمان آزادی بخش فلسطین به ایران به دنبال مذاکرات عرفات با رئیس نمایندگی ساوامای ایران در

۱- نکته جالب توجه اینکه باوجود سنخیت نداشتن و بی پایه بودن مطالب این مقاله، علاوه بر رادیو ایران، منابع خبری دیگر همچون خبرگزاری رویتر (شعبه لندن و نیویورک) و رادیو امریکا نیز این مقاله را نقل کردند. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۸، لندن - خبرگزاری رویتر، ۲۵/۸/۱۳۶۰؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، صص۱۵ - ۱۲، ضمیمه رادیو ایران، ۲۷/۸/۱۳۶۰.)

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، صص ۱۵ - ۱۲ضمیمه، رادیو ایران، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

بیروت انجام شده است. فرانکفورتر الگمانیه به نقل از دیپلمات های کشورهای غربی نوشته است: به دنبال دیدار "هانی الحسن" با "ابوالحسن بنی صدر" و "مسعود رجوی" روابط سازمان آزادی بخش فلسطین و رژیم ایران تیره شد. به دنبال این ماجرا یاسر عرفات آشکارا اعلام کرد رهبران رژیم جمهوری اسلامی با متحدشان سوریه درصدد تعیین شخص دیگری برای رهبری سازمان آزادی بخش فلسطین هستند.(۱)

۱

عراق برای از سرگیری انتقال نفت خام خود به پالایشگاه شهر طرابلس در شمال لبنان قراردادی با این کشور منعقد کرده است. محمد یوسف بیرون، وزیر نفت لبنان، در بازگشت از سفر یک روزه خود به بغداد با اعلام این خبر افزود: انتقال نفت عراق به لبنان ازطریق خط لوله زمینی انجام می شود و درپی رفع عیوب فنی به وسیله تکنیسین های سوری، لبنانی و عراقی پمپاژ نفت از اواخر ماه جاری یا حداکثر یک ماه دیگر شروع خواهد شد.(۲)-(۳)روزنامه السفیر دراین باره اطلاعات بیشتری ارائه کرده و نوشته است: تجدید صدور نفت عراق به خارج از تاریخ دهم تا چهاردهم دسامبر آینده ازطریق پالایشگاه بایکتی معادل ۴۰۰ هزار بشکه در روز؛ یعنی به طور تقریبی ۲۰ میلیون تن در سال، شروع خواهد شد و لبنان در مقابل تجدید صدور این مقدار نفت عراق ازطریق لبنان برای هر بشکه نفت ۱۱/۳ سنت دریافت خواهد کرد.

اما مقدار نفتی که عراق ازطریق اراضی سوریه به منظور مصرف داخلی لبنان صادر می کند، حدود ۷۵۰ تن در سال به قیمت ۹۶/۳۳ دلار به ازای هر بشکه پیش بینی شده است. مبلغ مذکور ۴ سنت کمتر از نرخ تعیین شده اوپک است. از سوی دیگر، دولت لبنان به سوریه مبلغ ۸۹/۳۱ سنت نیز به عنوان ترانزیت به ازای هر بشکه پرداخت خواهد کرد.(۴) شایان ذکر است که عراق پنج سال قبل به دنبال درگیری با سوریه انتقال نفت خود را ازطریق لبنان قطع کرد و تصمیم به احداث یک خط لوله انتقال نفت از ترکیه گرفت.

ضمیمه اول گزارش۴۸۵: جزئیات برآورد اطلاعاتی گروه کارشناسی قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش درباره طرح عملیاتی کربلای۱

بخش هایی از برآورد اطلاعاتی گروه کارشناسی قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش درخصوص طرح عملیاتی کربلای۱ به این شرح می باشد.

«تجزیه وتحلیل راهکارهای دشمن:

توانایی دشمن در تک در این منطقه قبل از تک ما:

درحال حاضر گسترش یگان های ما در الله اکبر و منطقه غرب سوسنگرد به نحوی است که تهدید تک دشمن در این منطقه اثری بر لزوم تغییر در گسترش فعلی ما نخواهد داشت و نیروهای گسترش یافته خودی در این منطقه

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۱، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۷/۸/۱۳۶۰.
۲- این خط لوله غیر از خط انتقال نفت از عراق به بندر بانیاس سوریه است که ظرفیت انتقال آن ۳۵۰ هزار بشکه در روز است.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲، ۲۷/۸/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱۱، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۸/۱۳۶۰.
۴- همان، ص۱۳، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

برای پدافند و حفظ مواضع فعلی کافی و مناسب هستند. تک دشمن باتوجه به استحکامات و خطوط پدافندی که برقرار نموده است، محتمل به نظر نمی رسد. به علاوه، درحالی که [دشمن] با تمرکز نیرو می تواند در جبهه های غرب کرخه و یا اهواز و به هدف های استراتژیکی و ارزشمندی چون اهواز، دزفول و یا شوش مبادرت به تک نماید، دلیل منطقی برای تک متجاوز در این منطقه وجود ندارد.

ضمناً دشمن به این نکته توجه خواهد داشت که چنانچه در این منطقه برای دستیابی به سوسنگرد تک نماید، باتوجه به قدرت رزمی موجود و روحیه رزمندگان ایرانی به پایداری مردانه در مقابل متجاوز، اگر تک او را با شکست مواجه نسازد، حداقل تلفات و ضایعات بسیار سنگین و جبران ناپذیری بر او وارد ساخته و اضافه اینکه، مواضع عقب توسط نیروهای ما اشغال خواهد شد و دشمن را از دستیابی به سوسنگرد محروم خواهد کرد.

به هرحال، اگر دشمن به هر دلیل تک خود را قبل از تک ما در این منطقه به کار برد، مشکوک به نظر می رسد که ما در آن زمان دارای آنچنان استعدادی باشیم که بتوانیم ضمن شکست دادن دشمن اقدام به یک تک موفقیت آمیز بنماییم و به علاوه چنین عملی مستلزم تغییراتی که ابعاد آن فعلاً مشخص نیست در گسترش ما و دشمن می باشد و ما را با وضعیت جدیدی روبه رو می کند که ناچاراً باید در برآورد خود تجدیدنظر کرده و احتمالاً راهکار دیگری انتخاب کنیم.

بنابراین محتمل ترین راهکار دشمن در این منطقه، پدافند سرسختانه در مواضع فعلی بوده و تک و برآورد ما باتوجه به این راهکار دشمن انتخاب و تهیه گردیده است.

در مأموریت واگذاری به طرح کربلای۱ سه هدف بایستی تأمین شوند که عبارت اند از: بستان، غرب سوسنگرد تا هور و شمال رودخانه نیسان که این هر سه هدف تأثیر متقابل یکسانی بر یکدیگر داشته و تأمین یکی از آنها بدون تأمین دو هدف دیگر یا حداقل هدف مجاور ممکن نبوده و یا نگهداری هدف را بی نهایت مشکل و یا غیرمقدور خواهد ساخت؛ بنابراین، تشخیص و تعیین یک هدف به عنوان هدف قاطع و اختصاصی یک تلاش به عنوان تلاش اصلی منطقی به نظر نمی رسد و تلاش یکسان برای تأمین هر سه هدف و تقریباً هم زمان باید به عمل آید.

در شمال کرخه، برای تک به دشمن و تأمین هدف خود در شمال بستان ما مجبور به عبور از مواضع بسیار مستحکم پدافندی دشمن هستیم که به شکل یک عصا بوده که دارای حدود ۵/۸ کیلومتر طول و در جنوب به مانع رودخانه کرخه و در شمال به تپه های رملی دامنه میشداغ متکی می گردد. بنابراین، هرگونه مانور احاطه ای یا دورانی توسط نیروهای زرهی و مکانیزه غیرمقدور بوده و درصورت عدم موفقیت نیروهای پیاده و پاسدار که باید به هر طریق در این مانع نفوذ کرده و آن را ساقط نمایند، ما مجبور به اتخاذ تک جبهه ای به این مانع و تمرکز تلاش در چند نقطه برای رخنه در آن هستیم و به خوبی روشن است که تک جبهه ای نیروهای زرهی و مکانیزه به چنین مانع عظیمی اگر صددرصد با شکست توأم نباشد با تلفات و ضایعات غیرقابل تصوری همراه خواهد بود. مگر آنکه این مانع قبل از هجوم یگان های تانک و مکانیزه با انجام یک تک سریع و توأم با غافلگیری یگان های پیاده و به ویژه سپاه پاسداران از زمین های رملی شمالی تسخیر و سقوط کرده و با استفاده از معابر ایجادشده در میادین مین و برداشتن سیم های خاردار و موانع ضدتانک و بریدن خاکریز نیروهای مکانیزه و زرهی به خاکریزهای بعدی مانور نمایند.

هرگونه عدم موفقیت در شکستن این مانع توسط یگان های پاسدار و پیاده، تک تیپ زرهی را به این مانع دچار ناکامی خواهد کرد و یا همان طور که گفته شد تلفات و ضایعات آن به قدری شدید خواهد بود که با یک پاتک دشمن درهم شکسته خواهد شد.

مشکل بزرگ کار ما تک سریع و غافلگیرکننده سپاه پاسداران و عناصر پیاده با دورزدن جناح شمالی و سرازیرشدن به سنگرهای متجاوز در داخل خاکریز است که باید دقیقاً طرح ریزی، شناسایی، محاسبه، تهیه،

تدارک و سپس اجرا گردد. علاوه برآن، درحال حاضر، جناح جنوبی این تیپ در مجاورت رودخانه کرخه به علت عقب بودن تیپ۲ زرهی لشکر۱۶ بازمانده و تهدید شدیدی از دشمن را تحمل می نماید؛ بنابراین، هرگونه پیشروی یگان های این تیپ قبل از آنکه تیپ۲ زرهی لشکر۱۶ تک کرده و پیشروی نموده و به موازات یگان های این تیپ رسیده باشد، بسیار خطرناک و زیر آتش شدید دشمن خواهد بود.

استقرار چنین استحکاماتی در مقابل تیپ۹۲ زرهی مبین اراده و قصد دشمن به یک پدافند سرسختانه و جلوگیری از هرگونه نفوذ ما به سمت غرب بوده و نشان می دهد که دشمن بستان را به این سادگی ها به ما واگذار نخواهد نمود و این کار تیپ تک ور را مشکل تر می سازد. لزوم استمرار یک آتش پشتیبانی شدید و مداوم که نیازمند تدارک وسیع مهمات است، برای کمک به پیشروی و حفظ دور تک این تیپ یک امر ضروری و حیاتی است. یگان های توپخانه کافی برای حصول این منظور در پشتیبانی تیپ قرار داده شده است، مشروط بر آنکه از تدارک و واگذاری مهمات برآوردشده اطمینان حاصل نماییم. به هرحال، قبول تلفات و ضایعات بسیار، امری اجتناب ناپذیر است.

این تیپ در وصول به هدف خود باید از سه مانع یا سه خاکریز که اساسی ترین آن خاکریز اول می باشد و بقیه خاکریزها با تانک و نفربر و آتش کافی پشتیبانی می شود، عبور نماید و بدون تردید با پاتک های شدید دشمن و نیروهای تقویتی دشمن که از غرب بستان ازطریق فکه و یا از جنوب وارد می شوند با استعدادی درحدود یک تیپ زرهی مواجه می گردد و باید توان کافی برای مقابله با این پاتک ها را داشته باشد و به ویژه پس از تأمین هدف نگهداری آن برای این تیپ بی نهایت دشوار خواهد بود، مگر آنکه حداقل از یک آتش پشتیبانی قوی و مداوم و توده در چند روز برخوردار باشد.

تک این تیپ از ابتدا تا انتها در جناح جنوبی متکی به پیشروی تیپ۲ زرهی لشکر۱۶ می باشد و چنانچه تیپ اخیر به هر علت موفق نباشد، تک تیپ۳ از پهلو مورد تهدید قرار خواهد گرفت و درصورت ورود یگان های تقویتی دشمن از این جناح با اشکالات فراوان مواجه و احتمالاً متوقف خواهد گردید و یا حتی صلاح آن است که درصورت عدم پیشروی تیپ۲ لشکر۱۶ دستور توقف این تیپ و اتخاذ حالت پدافندی به آن صادر گردد. درصورت تشدید تهدید از این پهلو حتی امکان صدور دستور و بازگشت به خط تیپ۲ لشکر۱۶ باید مورد بررسی و برآورد قرار گیرد.

درصورت نیاز این تک به وارد عمل شدن احتیاط (تیپ۲ لشکر۹۲) باتوجه به مانع رودخانه کرخه بین این یگان و یگان های لشکر۱۶، یگان احتیاط به صورت مجزا در دو سمت رودخانه بایستی مستقر گردد، به طوری که یک گروه رزمی تانک در شمال و ۲ گروه در جنوب رودخانه حرکت نمایند.

البته با استقرار یک پل شناور از نوع پی.ام.پی. در منطقه ای بین هوفل و سیداحمد امکان وارد عمل شدن تمامی احتیاط به هر طرف موجود است، ولی نکته مهم این است که فضای مانوری برای وارد عمل شدن هر ۳ گروه رزمی احتیاط در منطقه عمل تیپ۳ لشکر۹۲ موجود نیست و وارد عمل کردن احتیاط نیاز به یک بررسی دقیق دارد.

در جنوب رودخانه کرخه تک تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی با موانع و مشکلات عمده ای روبه روست که اهم آنها عبارت اند از:

۱. عبور از رودخانه در قسمت رودخانه سابله، ایجاد سرپل و تأمین آن و استقرار پل شناور روی سابله. این در حالتی است که متجاوز در کرانه غربی سابله با ایجاد خاکریز و استحکامات بسیار مستحکم اقدام نموده است و ایجاد سرپل بستگی به موقعیت تک غافلگیرانه با عبور از رودخانه سابله به خاکریز کرانه غربی دارد.

۲. جداشدن یگان های تک ور تیپ به علت وجود رودخانه سابله در طول منطقه واگذاری و وجود هدف هایی با سمت مختلف مانند بستان و پل های روی انتهای شط نیسان (هدف ب) که کنترل فرماندهی و هدایت عملیات را مشکل می سازند.

ص: ۶۴۴

۳. تأمین یک هدف در عمق ۱۲ کیلومتری با جبهه عریض و کمبود نیرو.

۴. این تک متکی به پیشروی تی۱ زرهی لشکر مربوطه و پیشروی تی۳ ل۹۲ در تأمین هدف های خویش است، زیرا در غیراین صورت جناحین این یگان باز بوده و تهدید و ورود یگان های تقویتی و تازه نفس دشمن از هر دو سمت یا یکی از آنها به سادگی میسر است.

۵. عدم آشنایی این یگان به منطقه محوله به علت جدیدالورود بودن که نیازمند زمان جهت کسب شناسایی و عادت به شرایط منطقه است.

حضور یک تیپ زرهی کامل (تیپ۱۶ لشکر۶ متجاوز) در این ناحیه حاکی از آن است که دشمن به خوبی به ارزش این منطقه برای پدافند از بستان و جلوگیری از قطع راه مواصلاتی فکه - بستان - جفیر به خوبی آگاه است و به ویژه پیشروی این تیپ به بستان برای ارتش متجاوز یک شکست حیثیتی به حساب خواهد آمد و خواهد کوشید به هر وسیله از پیشروی عناصر تک ور این تیپ به سمت بستان جلوگیری کند.

درصورت موفقیت تک تیپ۳ در تأمین هدف و پیشروی تی۱ زرهی در جناح جنوبی، وصول تیپ۲ قافلانکوه به هدف (ب)؛ یعنی پل های روی نیسان در هاشم شیخ محمدوراکه، به سهولت میسر است.

عملیات این تیپ نیازمند تلاش مهندسی بسیار برای عبور از رودخانه و استقرار پل، پشتیبانی آتی توپخانه با حجم بسیار - طرح ریزی برای عبور از رودخانه - کنترل و فرماندهی دقیق و باکفایت می باشد. تأمین پل عبید اگر سریعاً و از پهلو انجام شود از مشکلات این تیپ خواهد کاست.

با تأمین هدف (ب)، نگهداری آن درصورتی که تیپ های مجاور به هدف خود رسیده باشند، به علت عدم تهدید از جناح و رسیدن به هورالعظیم و عدم وجود خطر از روبه رو آسان و با نیروی کمی درحد یک گردان مقدور است.

همچنین درصورت تأمین هدف (پ) (شهرستان بستان) درصورتی که تیپ۳ لشکر۹۲ نیز موفق به تأمین هدف خود در این قسمت شده و محور فکه - بستان را سد کرده باشد و همچنین درصورتی که تیپ۱ زرهی ل ۱۶ محورهای جنوب به شمال را تأمین و سد کرده باشد، نگهداری این هدف (شهر بستان) برای تیپ۲ ل۱۶ آسان و با نیروی کمی مقدور و حتی ممکن است. درصورت موفقیت کامل تیپ های ۲ لشکر۹۲ و تیپ۱ ل۱۶ در نگهداری هدف های خود و سدکردن محورهای ورودی به بستان اصولاً دیگر نیازی به حضور نیرو در این قسمت نباشد.

کاربرد احتیاط، اعم از احتیاط تیپ یا لشکر به علت وجود رودخانه به موازات محور تک مشکل و بایستی درصورت عدم تأمین سابله و یا برقراری یک پل روی سابله به صورت مجزا در شمال و جنوب رودخانه سابله پیش بینی شود. فضای مانوری در جنوب رودخانه سابله کافی و در شمال آن به علت محدودشدن بین دو رودخانه ابتدا خیلی کم و بعد به مرور زیاد می شود.

و بالاخره در جناح جنوبی لشکر۱۶، تیپ۱ زرهی لشکر۱۶ به نسبت دو تیپ دیگر از هدف کم عمق و زمین مساعدتری بهره می گیرد، ولی هدف های واگذاری به آن عبارت از: پل های روی رودخانه نیسان و سد و رود تقویت های دشمن از جنوب کرخه کور - هویزه - جفیر به سمت شمال است [که] دارای اهمیت و حساسیت خاص است و موفقیت این تیپ اثرات بسیار مساعدی را برای پیشروی دو تیپ دیگر فراهم می آورد. مشکل این تیپ نگهداری هدف های واگذاری پس از تأمین آنهاست که باتوجه به اینکه بایستی از دغاغله تا حداقل مشرفه در شمال رودخانه و در ساحل نزدیک پدافند نماید - که عرضی برابر حدود ۱۴ کیلومتر را دارد - و بایستی حداقل با ۲ گردان که به طور یقین مداوماً زیر آتش بسیار شدید دشمن از جنوب قرار خواهند داشت، پدافند نماید و بنابراین نیاز این تیپ به ویژه در مرحله نگهداری هدف به یک آتش شدید و حجم توپخانه و خمپاره انداز امری حیاتی و الزامی است.

فضای مانوری در منطقه واگذاری برای کاربرد احتیاط و مانور کافی است و باید توجه به حساسیت

دشـمن درمورد پل های روی رودخانه نیسان و ارزشی که این معابر برای دشمن دارد، همان طور که در عملیات قبلی این تیپ در این نـاحیه دیـده شـد، در پدافنـد خود سرسـختی شدیـد نشـان خواهـد داد و به ویژه بـا نزدیکی یگـان هـای تقویتی دشـمن بلافاصـله از جنوب کرخه کور و هویزه و یـا فاصـله از جفیر، این تیپ تـا قبـل از تـأمین پـل هـا به علت وجود مانع رودخانه ای نیسان پاتک دشـمن مشـکلی برای تیپ به وجود نخواهد آورد و همان طور که قبلًا ذکر گردید، دشـمن در این مرحله اقدام به اجرای آتش شدید توپخانه و خمپاره انداز خواهد نمود که برآورد می شود به ضایعات و تلفات زیاد منجر گردد.

نکته قابـل ذکر این است که دور تـک توسط یگان های تک ور تا وصول به هـدف نهایی بایـد حفظ گردد وگرنه هر خاکریز دشـمن سـد شدیـدی است که امکان می دهـد تک ما را متوقف و یگان های تک ور را مجبور به اتخاذ وضـعیت پدافندی آن هم با قبول تلفات بسیار نماید.

اگر معبر وصولی دشمن که از حوالی ابوسخیل و از منطقه هدف های تیپ۲ قافلانکوه به منطقه این تیپ از پشت وارد می شود در زمان مناسب و قبل از ورود یگان های تقویتی دشمن سد نگردد، تیپ۱ زرهی از جناح و عقب دور زده خواهد شد.

بنابراین، تیپ۲ قافلانکوه بایـد در تأمین این هـدف سـرعت به خرج دهد و همچنین تیپ۱ زرهی به حفظ این قسـمت از منطقه خود توجه خاص مبذول نموده و نیرویی برای مقابله با دشمن در این ناحیه اختصاص دهد.

می توان انتظـار داشت که توانـایی هـای هوایی دشـمن بتوانـد نیروهـای ما را به خطر انـدازد و حـداقل اگر هم قادر نشود عملاً ضایعات و تلفات زیادی به نیروهای تک ور وارد آورد، ولی با دردست داشتن برتری هوایی و پرواز برفراز یگان های تک ور روحیه آنان را متزلزل می نماید (عملیات ۱۵ دی ماه سال ۵۹ لشکر۱۶). بنابراین، باتوجه به مقدورات فعلی نهاجا که به نظر می رسـد حتی قـادر نباشـد برتری هوایی محلی را کسب نمایـد، لازم است که در تاریکی شب تک آغاز و تا قبل از روشـنایی از خاکریز اول عبور کرده و به نزدیک هدف رسیده باشیم.

محاسن و معایب راهکار خودی (طرح کربلای۱):

الف) محاسن

۱. با اجرای این طرح احتمالاً نیرویی از دشمن درحد یک لشکر زرهی منهدم خواهد شد.

۲. قسمت های وسیعی از سرزمین های اشغال شده آزاد می گردد.

۳. راه تدارکاتی و مواصـلاتی دشـمن در قسـمت های اشغالی از وسط گسسته شده و ارتباط بین جبهه غرب کرخه در شمال و جبهه غرب کارون در جنوب قطع خواهد گردید.

۴. بـا توجه به بند۳، حرکـت یگـان هـای تقویتی دشـمن از جبهه غرب کارون به جبهه غرب کرخه و یا بالعکس غیرمقـدور می گردد.

۵. به روحیه تهاجمی یگان های خودی و اعتقاد به درهم شکستن متجاوز افزوده می گردد.

۶. بدون تردید از میل جنگجویی دشمن کاسته شده و روحیه شکست پذیری در آنها تقویت می گردد.

ب) معایب

۱. موفقیت در این طرح یـک ضـربه کـاری و کلی بر دشـمن وارد نیـاورده و هنوز به خوبی قادر است مواضع خود را در جبهه های غرب کارون و کرخه حفظ کرده، به جنگ ادامه دهد.

۲. دو لشکر زرهی ۹۲ و ۱۶ هرچه بیشتر از منطقه اهواز دور و درگیر خواهنـد شد و تصور می رود که این کار یکی از اهداف عراق باشد.

۳. علی رغم موفقیت در این طرح، تلفات پرسنلی و ضایعات تجهیزاتی ما بسیار شدید برآورد می شود، به ویژه مهمات مصرف شـده در این عملیـات، ما را در اجرای طرح های حیاتی در مضـیقه شدیـدتری قرار خواهـد داد و این فاکتور بسـیار مهمی برای ماست.

ص: ۶۴۶

۴. بـا مـوفقیت مـا در این طرح، هنوز برای دشـمن امکانـات تـک به دزفول و اهواز و به خصوص اهواز وجود دارد و در چنین وضعیتی نیروهای لشکر ۹۲ و ۱۶ هرچه بیشتر از اهواز دور شده اند.

۵. بـا تعیین تکلیف طرفین در این جبهه اعم از شـکست یـا پیروزی، دشـمن فرصـتی به دست خواهـد آورد که بـا خیـال راحت تلاش های خود را در جبهه دیگری که برخورد آینده در آن محتمل خواهد بود متمرکز نماید.

۶. با عطف توجه به بند (۱)به نظر نمی رسـد که پس از کسب موفقیت نیروی قابل توجهی را بتوان از این جبهه برداشت کرده و در منطقه دیگری وارد عمل نمود.

۷. درصورت عـدم موفقیت سپاه پاسـداران در غـافلگیری و شکسـتن خاکریزهـای اول، باوجود چنین موانع مسـتحکمی امکان پیروزی یگـان هـای تـک ور زرهی و مکـانیزه امری بعیـد به نظر می رسـد و در چنین وضـعیتی بایـد قبـول کنیم که مهمـات و تجهیزات و پرسنل مصرف شده برای این عمل برای ما به قیمت بسیار گزافی و آن هم بدون نتیجه تمام شده اند.

۸. دشـمن خونخوار و وحشـی به تلافی این پیروزی هنوز قـادر است شـهرهای اهواز و دزفول را بـا توپخـانه و موشک هواپیما ویران نماید.

پ) بحث

باتوجه به تشریح دشواری های یگان های تک ور در وصول به اهداف محوله و بیان محاسن و معایب اجرای طرح کربلای۱ و همچنین با عنایت به این نکته که گزارشات اطلاعاتی واصله کاملاً آگاه بودن دشمن را از قصد تک ما در این منطقه نشان می دهـد و از همه مهم تر مشـکل عظیم ولاینحـل تهیه و تـدارک مهمـات توپخـانه و خمپاره انـداز باتوجه به نقش اساسـی که این جنگ افزارها تاکنون در میدان نبرد ایفا کرده اند و یادآوری امکانات و محدودیت های نیروی هوایی، لزوم تأمل و تفکر برای شناسـایی بهتر و بیشتر – طرح ریزی مشـروح و دقیق تر – هماهنگی های جزئی تر و دادن فرصت به یگان های اجراکننـده طرح برای کسب آمـادگی بیشتر و به پای کار آوردن تـدارکات کافی به ویژه مهمات به خوبی احساس می شود. به تبع این جریان، دشـمن درحالت انتظار و آمادگی باقی مانده و درنتیجه خسـتگی و سـردرگمی او بیشتر خواهد شد و منطقی است اگر بپذیریم که پیروزی در این طرح آنچنان مزیت تاکتیکی و برتری نسبت به دشمن که موردنظر است به ما نخواهد داد که توان دشمن را برای ادامه جنگ درهم شکند.»(۲)

ضمیمه دوم گزارش۴۸۵: سیر انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس

سیر انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس به نقل از کتاب نبرد طریق القدس به این شرح است:

«با اجرای موفقیت آمیز عملیات ثامن الائمه(ع) – که نشان داد طراحی و اجرای عملیات های گسترده با شیوه جدید در دکترین و استراتژی، امکان پذیر است – فرماندهان سپاه و ارتش در جلسات متعددی اوضاع سیاسی و نظامی حاکم بر دو کشور [ایران و عراق و جبهه های جنگ] را بررسـی کردنـد و براساس آن استراتژی جدیـدی را تعریف کردنـد که چنـد هدف را دنبال می

کرد ازجمله: کاستن از طول خطوط پدافندی و درنتیجه آزادکردن نیروهای مستقر در این خطوط به منظور افزایش توان برای آزادسازی گام به گام سایر مناطق اشغالی و آماده شدن برای عملیات بعدی تا انهدام ارتش دشمن.

براین اساس، مقرر شد ۱۲ طرح موسوم به "کربلا-" تهیه و در آنها میزان تناسب توان خودی با ظرفیت مورد نیاز منطقه عملیاتی؛ وضعیت زمین ازنظر نظامی و اهمیت منطقه عملیاتی در نظر گرفته شود. بدین منظور، طراحان عملیات در اولین گام به دنبال سرزمینی بودند که بتوانند در آن عملیات موفقی اجرا کنند و پس از بیرون راندن دشمن از آن سرزمین با کمک عوارض و موانع طبیعی، زمین آزادشده را حفظ و دشمن را از بازپس گیری آن مأیوس کنند.

۱- امیر رزاق زاده، نبرد طریق القدس، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۱، صص ۲۲۶ - ۲۳۲.

۲- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، پیشین.

ارتش عراق هنوز در جبهه جنوب، ۳ منطقه غرب رودخانه کارون و شهر خرمشهر، شهر بستان و بخش هایی از دشت آزادگان درحوالی سوسنگرد و همچنین غرب شهر دزفول و رود کرخه را در اشغال داشت و این مناطق ازنظر وسعت، هدف و استعداد و گسترش نیروهای دشمن وضعیت متفاوتی داشتند. درباره اینکه کدام یک از مناطق مذکور برای آزادسازی در اولویت قرار گیرد اختلاف نظرهایی وجود داشت. سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد، فرمانده وقت نیروی زمینی ارتش، با تأکید بر اینکه دشمن در غرب رودخانه کرخه حضور دارد و می تواند جاده اهواز - اندیمشک را تهدید کند و از سوی دیگر، در جناح شمالی منطقه عملیاتی استقرار یافته است و درصورت هر نوع پیشروی در این منطقه، جناح راست نیروهای خودی در شمال و عقبه آنها تهدید خواهد شد، با اجرای عملیات در منطقه عمومی سوسنگرد و بستان مخالف بود و به همین دلیل پیشنهاد کرد که عملیات در منطقه غرب دزفول و غرب رودخانه کرخه انجام شود. عده ای دیگر از فرماندهان نظامی بر اجرای عملیات در منطقه عملیاتی خرمشهر تأکید می کردند. صاحبان این نظریه ها، که بیشتر از فرماندهان ارتش بودند، به خصوص سرتیپ ظهیرنژاد، عملیات در بستان را حرکت بیش از اندازه در عمق می دانستند و عقبه نیروهای خودی را در نزدیکی اهواز و حمیدیه به شدت آسیب پذیر می دیدند.

درمقابل، فرماندهان سپاه به خصوص رحیم صفوی، حسن باقری و غلامعلی رشید باتوجه به توانایی ها و امکانات موجود، برای دست یافتن به پیروزی قطعی در مناطق عملیاتی، مخالف این نظریه بودند. آنان باتوجه به وسعت منطقه، استعداد دشمن و توان خودی، توان طرح ریزی و ظرفیت فرماندهی عملیات، بر اجرای نبرد در منطقه بستان و غرب سوسنگرد تأکید و اصرار داشتند و در پاسخ به مخالفان اجرای عملیات در این منطقه ضمن بیان استدلال هایی به چند نکته تاکتیکی اشاره می کردند، ازجمله اینکه: دشمن انگیزه و تمایلی برای آفند ندارد و درعین حال، قادر به عبور از رودخانه کرخه و مسدودکردن جاده اهواز - اندیمشک نیست و اگر چنین بود، بی گمان پیش از این، اقدام می کرد. همچنین، ارتش عراق باتوجه به روحیه متزلزل نیروها و فرماندهانش، قادر به اجرای پاتکی مؤثر برای تهدید جناح راست عملیات یا عقبه های یگان های عمل کننده نمی باشد، زیرا لازمه این امر خروج از مواضع پدافندی و تحمل تلفات است که دشمن آمادگی پذیرش آن را ندارد. براین اساس، پیش بینی می شود که دشمن در این منطقه سرسختانه در مواضع فعلی پدافند کند. ضمن اینکه با شناخت دقیق از زمین و دشمن در منطقه عمومی بستان و غرب سوسنگرد، درخصوص قوت ها و ضعف های دشمن آگاهی کامل وجود داشت. در برآورد وضعیت عملیاتی که ارتش با عنوان "طرح کربلای۱" تهیه کرده بود، در بخش راهکارهای خروجی برای اجرای عملیات چنین آمده است:

۱. تک برای انهدام دشمن در غرب کرخه (منطقه عمومی دزفول).

۲. تک برای انهدام دشمن در غرب کارون (جنوب اهواز).

۳. تک برای انهدام دشمن در بستان و غرب سوسنگرد.

... با انتصاب محسن رضایی به فرماندهی کل سپاه پاسداران و سرهنگ علی صیاد شیرازی به فرماندهی نیروی زمینی ارتش ... پس از شهادت فرماندهان ارتش و سپاه در حادثه سقوط هواپیمای سی۱۳۰، زمینه لازم برای همکاری ارتش و سپاه و نیز طراحی و اجرای عملیات گسترده فراهم شد. در چنین وضعیتی تدابیر کارساز و شیوه های جدید با انتصاب دو فرمانده جوان

در رأس سپاه (محسن رضایی با ۲۷ سال سن) و ارتش (سرهنگ صیاد شیرازی با ۳۵ سال سن) مطرح شد و براساس آنها استراتژی نوینی تعریف شد که اهداف اساسی را در جنگ دنبال می کرد. با فراهم شدن بستر ورود نیروهای مردمی و سپاه در صحنه های مختلف جنگ که تجربه آن در عملیات های محدود و به ویژه عملیات ثامن الائمه(ع) به دست آمده بود، تحولی در جبهه های جنگ پدید آمد و در آستانه دوره جدید، زمینه برای طرح ریزی و اجرای عملیات طریق القدس فراهم شد. دراین باره محسن رضایی، فرمانده سپاه، درخصوص ضرورت تدوین استراتژی هدف دار برای

جنگ با دشمن می گوید: "ضرورت داشت تا ما یک سلسله برنامه هایی را تنظیم بکنیم و این بار، به جای اینکه بیاییم دو ماه، سه ماه وقت بگذاریم تا یک عملیات کوچکی را انجام بدهیم و دوباره بیاییم بعد از دو سه ماه، باز تصمیم بگیریم و باز دو سه ماه طول بکشد تا یک عملیات انجام بدهیم، امدیم از بالا تا پایین چند طرح عملیاتی] نوشتیم که طرح کربلای ۱، کربلای ۲ تا کربلای ۱۰ و ۱۱ که این طرح ها قرار شد به مرور و روی حساب انجام بشود و برآورد هم می کردیم که اگر بتوانیم چند تا از اینها را انجام بدهیم. بعد در یکی از این طرح ها که گرفتن یکی از شهرهای مهم عراق است. مسئله تمام شود."

فرماندده جدید نیروی زمینی ارتش نیز در بازدید خود از قرارگاه جنوب بر ض رورت هماهنگی نیروهای ارتش با سپاه پاسداران تأکید کرد و گفت: از این به بعد، عملیات با مشارکت کامل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از مرحله طرح ریزی تا اجرا بوده و سپاه پاسداران با بسیج نیروهای مردمی قادر به تهیه توان رزمی کافی - که از مشارکت نیروهای مردمی و ارتش حاصل می شود - [می باشد و بدین ترتیب اجرای عملیات آفندی وسیع و قاطع برعلیه دشمن امکان پذیر می گردد."

در وضعیت جدید، زمینه همکاری میان سپاه و ارتش به واسطه برگزاری نشست ها و جلساتی که برای طرح ریزی عملیات ها تشکیل می شد، فراهم گردید. غلامعلی رشید، مسئول وقت ستاد عملیات جنوب، دراین باره می گوید:

"محسن رضایی فرمانده کل سپاه، وقتی که علاقه سرهنگ صیاد شیرازی را در همکاری با سپاه دید، دستور داد که تیم طرح ریزی سپاه به صورت مستقل (قبل از تهیه برآورد و طرح در جلسات مشترک) تشکیل شود و تیم مستقل طرح ریزی در سپاه و ارتش به وجود آمد. تیم طرح ریزی ارتش شامل سرهنگ موسوی قویدل، محمدزاده، مفید و بختیاری بودند و تیم طرح ریزی سپاه متشکل از برادران صفوی، حسن باقری، رشید، غلامپور و عزیز جعفری بودند و بعد از کار طرح ریزی مبتنی بر شناسایی زمین و دشمن و تهیه برآورد وضعیت عملیاتی و ارائه راهکار، در جلسه مشترکی در قرارگاه مرکزی کربلا (قرارگاه مشترک ارتش و سپاه)، تیم های طرح ریزی هرکدام استدلال خود را در حضور دو فرمانده بیان می کردند و سپس تصمیم گیری برای اجرا به عمل می آمد."

فرمانده وقت نیروی زمینی ارتش نیز در این باره می گوید: "جلسات مشترک ستادی تشکیل شد. ما ستاد خودمان را از چهره های متخصص و زمینه دار و متعهد که در دانشکده فرماندهی و ستاد تدریس می کردند، تشکیل دادیم. برادران سپاه هم از بچه های خوب و آماده و با استعداد استفاده کردند."

بدین ترتیب، جلسات شورای ستادی مشترک سپاه و ارتش برای یافتن راهکار جدید و طراحی عملیات تشکیل شد. در این جلسات، غلامعلی رشید (مسئول ستاد عملیات جنوب)، حسن باقری (مسئول اطلاعات سپاه) و محسن رضایی (فرمانده کل سپاه) شرکت می کردند. از قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب، علاوه بر شخص فرمانده نیروی زمینی، سرهنگ ستاد اکبر موسوی قویدل (رئیس رکن ۳ قرارگاه)، سرهنگ ستاد اقبال محمدزاده و سرهنگ ستاد مسعود بختیاری از افسران عملیات و سرهنگ ستاد عبدالحسین مفید از افسران اطلاعات، در جلسات حضور می یافتند.

فرماندهان سپاه بر اقدام در غرب سوسنگرد و آزادسازی شهر بستان تأکید می کردند و این انتخاب را ابتکار عمل در عرصه نبرد با دشمن می دانستند؛ ابتکاری که معتقد بودند از دید دشمن دور خواهد ماند. در مقابل، فرماندهان ارتش بر تحقق اصول

اولیه کالاسیک نظامی تأکید می کردند. مطرح شدن این دیدگاه بحث های متعددی را در پی داشت.

... باتوجه به دیدگاه های متفاوتی که فرماندهان ارتش و س پاه مطرح می کردند و هریک روی منطقه خاصـی اصرار داشتند، قرار شد تجزیه و تحلیل دقیق تر برای اتخاذ تصمیم نهایی انجام شود. فرماندهان سپاه همچنان بر منطقه عمومی غرب سوسنگرد و آزادسازی شهر بستان تأکید می کردند، اما فرماندهان ارتش نظر دیگری داشتند.

ص: ۶۴۹

شماری از فرماندهان و کارشناسان عملیاتی ارتش معتقد بودند که به فرض شکستن و ساقط کردن خطوط مقدم پدافندی دشمن، به دلیل نداشتن نیروی تازه نفس، استفاده از موفقیت و تأمین هدف هایی در عمق و کسب برتری کامل بر نیروهای دشمن امکان پذیر نخواهد بود و به دلیل فرسایش رزمندگان بر اثر اتلاف انرژی و خستگی مفرط و نیز تلفات احتمالی نیروهای تک ور، امکان ادامه عملیات و پیشروی بیشتر میسر نیست و در نهایت، عملیات حاصلی جز پیشروی محدود چند کیلومتری و تصرف چند خاکریز دشمن نخواهد داشت. این صاحب نظران همچنین عقیده داشتند که اجرای تک های محدود نیز بیش از این به نفع نیروهای خودی نیست و تأثیری اساسی و تعیین کننده در سرنوشت کلی جنگ و جبهه ها نخواهد داشت. در رأس این تفکر سرتیپ ظهیر نژاد قرار داشت.

در مقابل، سرتیپ فلاحی، جانشین وقت ستاد مشترک، به ارزش اجرای عملیات در این منطقه واقف و به آزادسازی بستان معتقد بود. [وی قبل از شهادت دراین باره گفته بود: "آزادسازی یک شهر مرزی باعث تقویت روحیه [نیروهای خودی شده و دارای نتایج و دستاوردهای نظامی، روانی و تبلیغاتی بسیاری است."

درنهایت، این دیدگاه هیچ گاه در ارتش اجرایی نشد و تنها با شهادت س رتیپ فلاحی و تغییر در فرماندهی نیروی زمینی ارتش، زمینه برای پذیرش طرح پیشنهادی فرماندهان سپاه مبنی بر آزادسازی منطقه عمومی غرب سوسنگرد، شهر بستان و تنگه چزابه مهیا شد. بدین ترتیب، فعالیت ارتش در خصوص طراحی عملیات ابعاد دیگری یافت.

... سرهنگ صیاد شیرازی که به تازگی به فرماندهی نیروی زمینی ارتش منصوب شده بود، از قرارگاه مقدم (جنوب) خواست که طرح ها و نظرهایشان را درباره اجرای عملیات های آفندی وسیع در منطقه خوزستان مطرح کنند. تیم طرح ریزی قرارگاه جنوب ارتش شامل سرهنگ محمدزاده، سرهنگ بختیاری و سرهنگ نوابی اجرای ۲ عملیات در مناطق غرب دزفول و غرب سوسنگرد را به منزله راهکاری کلی پیشنهاد کردند که در حقیقت از نظرها و طرح های تهیه شده قبلی این قرارگاه بهره می گرفت، اما به صراحت پیشنهاد هیچ یک از دو عملیات را به فرمانده نمی دادند و بر آن تأکید نمی کردند، چراکه فرمانده نیروی زمینی ارتش خود باید در این باره تصمیم می گرفت. بدین منظور، فرمانده نیروی زمینی پس از مراجعت به تهران، بی درنگ ۲ نفر از افسران بخش عملیات قرارگاه مقدم را به تهران احضار و تدبیر کلی خود مبنی بر اجرای عملیات تهاجمی گسترده را اعلام کرد. بر مبنای تدبیر اعلام شده فرمانده نیروی زمینی، پیش نویس طرح کلی تهیه شد که در آن ۲ مرحله عملیات در نظر گرفته شده بود؛ ابتدا یک تک سریع در جبهه گسترده دزفول و پس از آن در جبهه محدودتر؛ یعنی بستان. فرمانده نیروی زمینی شخصا در جلسات بحث و بررسی سپاه که در باشگاه گلف اهواز برپا می شد شرکت می کرد و بالطبع نظرها و پیشنهادهای قرارگاه مقدم نیروی زمینی را به فرماندهان سپاه انتقال می داد یا مصوبات جلسات مشترک ارتش و سپاه را به قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب به طور رسمی ابلاغ می کرد.

پس از بحث و بررسی فراوان با فرماندهان سپاه درباره انتخاب منطقه عملیات آفندی، اجرای نبرد در منطقه بستان و سوسنگرد در اولویت قرار گرفت و با توجه به بحث های فراوانی که در آن زمان میان فرماندهان سپاه و ارتش صورت گرفت، درنهایت، اجرای عملیات در این منطقه به تصویب شورای عالی دفاع رسید.» (۱)

ضمیمه گزارش ۴۸۸: گزارش روزنامه کیهان از کمک های مردمی به جبهه های جنگ و مناطق جنگ زده

متن گزارش روزنامه کیهان درباره کمک های مردمی به جبهه ها به این شرح است.

مردم ایثارگر و انقلابی ایران که از ابتدای جنگ تحمیلی ص دام مزدور آمریکا برضد انقلاب اسلامی ایران هماره بزرگ ترین مسئله کشور را جنگ دانسته اند و ابعاد گوناگون آن را با هستی خود لمس کرده و در صدر اخبار برشمرده اند، پیوسته همراه با جزرومد و کش و قوس های این مسئله، لختی از پای ننشسته و تا حد امکان از

ص: ۶۵۰

۱- امیر رزاق زاده، نبرد طریق القدس، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۱، صص ۲۲۶-۲۳۲.

جان و مال خود در مسیر پیروزی نهایی سلحشوران جان بر کف خود دریغ نخواهند ورزید و در این روند با کمک های جنسی و نقدی شان جبهه های نبرد حق علیه باطل را تقویت کرده اند و همچنان ادامه می دهند.

گزارش های خبرنگاران ما در چند روز اخیر از شهر ها، بخش ها و روستاهای سراسر کشور حاکیست که قشرهای مختلف مردم به پاخاسته اعم از کشاورزان، دانش آموزان، کارکنان مؤسسات دولتی، ارگان های انقلابی، اصناف و... هدایای جنسی و نقدی خود را برای تقویت هرچه بیشتر جبهه های جنگ و نیز هم وطنان جنگ زده و خسارت دیده از زلزله کرمان ارسال می دارند.

براساس همین گزارش ها که تاکنون رسیده، مردم مناطق زیر، کمک های نقدی و جنسی خود را برای سلحشوران دلیر انقلاب اسلامی و اهالی جنگ زده و زیان دیده کرمان جمع آوری و اختصاص داده اند: کارکنان آموزش و پرورش و دانش آموزان ماکو مبلغ ۱,۱۸۸,۱۰۰ ریال؛ جهاد سازندگی فارس، اهالی کوشک مولا، شیخ عبود بیضا، ۱۴ روستای تابع شهر دیر و مدارس آبدون و مطهری شیراز جمعاً به مبلغ ۲۲۰,۷۲۱ ریال وجه نقد و ۲۱۰ بطری آبلیمو؛ اهالی یاسوج و روستای تنگ تامرادی ۸۲۰,۱۳۰ ریال؛ دانش آموزان و کارکنان مدارس دشتی بوشهر ۳۸۰,۱۲ ریال؛ اهالی و دانش آموزان منطقه اوزخنج، واروی، خوزی، نورآباد، بردکویه، حاجی آباد فاریاب، دشموک، فارتق و خوب ریز ارسنجان ۲۸۹,۸۶۴,۱ ریال وجه نقد و زینت آلات و مقادیری پوشاک، مواد غذایی، گوسفند و پتو؛ اهالی چهارطاق رستم ممسنی، برم سیاه، سنگرعلیا، سفلی شیرین بین ماهور، دانش آموزان تل قلی نورآباد و تل ریزی عالی وند مبلغ ۹۴۰,۲۲۱ ریال وجه نقد و مقداری گندم و پتو؛ یک معلم عشایری خنیمه ۳۰ هزار ریال وجه نقد و یک ماه حقوق خود و یک ستوان دوم ۳۰ هزار ریال وجه نقد؛ اهالی هرایرز نورآباد و بردخون دیر بیش از ۳۱۹,۰۰۰ ریال وجه نقد و مقادیری حبوبات و نان.

ازسوی حجت الاسلام غالبی، امام جمعه ممسنی، یک میلیون و ۴۰۰,۵۲ ریال برای سربازان اسلام و ۳۷۵ هزار ریال جهت زلزله زدگان کرمان اختصاص داده شد.

روستاییان بخش خفر، کوشکسار سیمکان و کمیته امداد امام جهرم مبلغ ۴ میلیون و ۰۷۰,۵۸۶ ریال وجه نقد و چندین کامیون حامل مواد غذایی، پوشاک، نمک، شکر، آبلیمو، حبوبات، برنج و گونی؛ روستاییان قوشعلی و شورلق، خانیک و یسفان از توابع سرخس و گناباد مبلغ ۵۰۰,۳۴۷ ریال وجه نقد و مقادیر قابل توجهی مواد غذایی؛ اهالی کامه علیا از غندو، جهاد سازندگی تربت حیدریه ۴۴۰ هزار ریال وجه نقد و مقادیری سیب درختی و رختخواب؛ روستاییان خسرویه، یدک، اورته، چشمه قلمه، دولو، فخرآباد، فرودکهنه و سوخ سو از توابع قوچان و بجنورد جمعاً ۲۹۰,۱۸۲ ریال وجه نقد و ۵۰۰ کیلو گندم و ۲ گوشواره طلا؛ اهالی روستاهای شرقی فر، خرگو، ممند، خرسان، دشتک، کت سیاه، زیقان، شول، چاه سرگاهی، حسین آباد، بنک و مهدی، برقان، فارس جان، اسلاملو، شبانکاره، امیر، سالار میمند، دهستان علی مرودشت و ساکنان کوشک مولا روی هم مبلغ ۰۵۰,۶۴۷,۲ ریال وجه نقد و مقادیری خرما و پوشاک و برادران اهل تسنن و تشیع روستای ترک از توابع کنگان مبلغ ۷۰۰,۸۰ ریال وجه نقد؛ اهالی دشت پیرغیب، اسلام آباد، غنی، اعراب قنبری، مزای جای و چاه طوس استان فارس مبلغ ۸۰۰,۲۸۱ ریال وجه نقد و بیش از ۳ هزار کیلو گندم؛ بخشی دیگر از کمک های مردم خراسان شامل روستاهای سعدآباد، ترکندخیان، کاهو، حق وردی، خنانلو، پالکانلوی سفلی، دولت شانلو، بخش چاپشلو، دق بهلول، کارکنان فرمانداری اسفراین،

اسلامیه، کارکنان و دانش آموزان مدارس سعید اسلامیه، ابوریحان اسلامیه، دبستان اسلامیه، جهاد سازندگی فیض آباد و اصناف مبلغ ۷۴۵,۰۷۳,۱ ریال وجه نقد و مقادیر بسیار زیادی برنج، گندم، حبوبات، مرباجات، قند، پودر لباس شویی، صابون، کتاب، روغن، آبلیمو، پلاستیک، میوه جات، ۷ جفت گوشواره و حلقه انگشتری طلا ـ و ۲ دستگاه آمبولانس؛ اهالی و دانش آموزان بویراحمد ۰۰۰,۳۶۶ ریال؛ اهالی سادات ده مبلغ ۴۳۵۰۰ ریال؛ نهضت سوادآموزی روستای هاریس گچساران ۱۱۳۰۰ ریال وجه نقد و یک تن مواد غذایی؛ کارکنان پست و

ص: ۶۵۱

دخانیات دیواندره ۵۰۰۰ ریال؛ بخشی از روستاهای کرمان ۶۲۲,۲۳ ریال؛ کارکنان و دانش آموزان دبیرستان شهیدبهشتی تبریز ۵۱,۰۰۰ ریـال؛ هلال احمر زنجان ۲ هزار گونی خالی؛ روستاییان حومه ارومیه مبلغ ۳۰۲,۰۷۸,۲ ریال؛ کارکنان صداوسیما مرکز ارومیه ۱۲۷,۵۰ ریـال؛ اهالی بخش میبد ۲ کامیون و یک وانت بار حامل پتو، پسته و پوشاک؛ کارکنان آموزش و پرورش اصفهان مبلغ ۱۷۵,۲۲۸,۱ ریال وجه نقد؛ کارکنان فرمانداری اصفهان معادل یک روز حقوق خود؛ نمازگزاران مسجد باب الحوائج مبلغ ۵۰۰,۲۲۷ ریال وجه نقد؛ روستای ماربین اصفهان ۷۰,۰۰۰ ریال وجه نقد؛ شورای کمپرسی داران، کارکنان سازمان تأمین اجتماعی مرند جمعاً ۵۵۰,۰۰۰ ریال وجه نقد؛ روستاییان و کارکنان بهداری شاهرود یک میلیون و ۵۵۲,۵۷۰ ریال وجه نقد؛ کارکنان کارخانجات ریسمان ریسی، ناجی پارس، دخانیات، تربیت بدنی سمنان روی هم مبلغ ۹۷۰,۳۲۵ ریال وجه نقد؛ کارکنان و اهالی قزوین یک میلیون ریال وجه نقد؛ پرسنل شهربانی جمهوری اسلامی ایران یک میلیون و ۷۰ هزار ریـال؛ آیت الله دستغیب یک میلیون ریال؛ آموزش و پرورش تکاور ۵۷,۲۰۰ ریال؛ اهالی بندر دیلم ۲۴۰ هزار ریال؛ ازسوی امام جمعه رودان بیش از یک میلیون و ۲۷۰ هزار ریال وجه نقد؛ کارمندان شرکت واحد اتوبوس رانی تهران و حومه مبلغ ۹ میلیون و ۲۲۶,۲۴۴ ریال معادل یک روز حقوق خود؛ اهالی استان یزد مبلغ ۲ میلیون و ۲۰۰,۲۱۱ ریال وجه نقد، ۱۰ کامیون، ۲ کامیونت و یک لودر به همراه ۸ راننده و مکانیک ماشین آلات سنگین و یک نفر آپاراتچی و نیز ۶ کامیون حامل حبوبات، انار، نان خشک، پتو، لباس و وسایل ضروری دیگر؛ اهالی لرستان حدود ۲۰۰ هزار ریال وجه نقد و مقادیر زیادی لباس و آذوقه؛ دانش آموزان دبستان های سعادت انقلاب، ادب و شهید اسماعیل فلاح زنجان جمعاً ۷۸۰,۷۴ ریـال؛ اعضای انجمن اسلامی و کارکنان اداره کل کشاورزی کرمانشاه مجموعاً ۹۷۲,۴۹۱ ریال؛ فرمانداری و بخشداری های تابعه میناب مبلغ ۲۱۰۰ ریـال؛ کارکنان اداره پست اردکان معادل یک روز حقوق خود؛ کارکنان کارخانجات تابان یزد ۱۲۰ تخته پتو؛ توسط یکی از اهالی روستای بشنیغان میبد ۲۰۰ کیلو قند؛ اهالی فیروزآباد ۱۰ هزار ریـال و یکی از خواهران اهل رکن آباد یزد یک حلقه انگشتری طلا؛ اهالی حسین آباد قصرالدشت، دانش آموزان و آموزگاران دبستان عشایری خارکان کوهمره، یکی از اهالی زیادآباد، مردم ولی آباد ارسنجان، دارالمیزان و حومه از توابع شیراز مجموعاً ۳۵۰,۲۱۹ ریال وجه نقد و ۲ وانت نان و ۲۱۸۰ کیلو خرما؛ اهالی سپیدان و جهاد سازندگی نی ریز هزاران کیلو میوه و مقادیر زیادی انجیر، بادام و پتو به همراه ۴ مکانیسین اتومبیل؛ اهالی فداق و عرب لارستان یک میلیون و ۲۸۱,۰۵۰ ریال وجه نقد، ۱۲ محموله لباس به ارزش یک میلیون ریال به اضافه مقادیری مواد غذایی، نان، دارو و تعدادی طلاجات.»(۱)

ضمیمه گزارش۴۹۴: مقاله روزنامه کیهان درخصوص طرح صلح فهد

متن مقاله روزنامه کیهان درباره طرح صلح فهد بدین شرح است:

«به دنبال شکست مفتضحانه طرح "صلح کمپ دیوید" که با همکاری سه جانبه اسرائیل، مصر و امریکا و همچنین درپی به بن بست رسیدن سیاست ها و توطئه های بگین، کارتر و سادات جهت تثبیت هرچه بیشتر قدرت تجاوزگر اسرائیل در خاورمیانه توطئه نوینی طرح ریزی شد، این توطئه نوین که با همکاری و مشارکت امریکا، اسرائیل و عربستان انجام گرفت، تحت نام طرح صلح شاهزاده فهد، ولیعهد عربستان سعودی، در تاریخ ۷ اوت ۱۹۸۱ (۱۶ مرداد ۱۳۶۰) به جهانیان معرفی شد. طرح فهد دارای ۸ ماده به شرح زیر است:

۱. عقب نشینی اسرائیل از کلیه اراضی اشغال شده در سال ۱۹۶۸ و ازجمله بخش شرقی قدس.

۲. ازمیان برداشتن آبادی های یهودی نشین که از سال ۱۹۶۷ به بعد در اراضی اشغالی اعراب ایجاد شده است.

۳. تضمین آزادی مراسم و مناسک مذهبی همه ادیان در اماکن مقدسه.

۴. تأکید روی حق ملت فلسطین و جبران زیان مالی آن دسته از فلسطینی ها که مایل به بازگشت نیستند.

ص: ۶۵۲

۱- روزنامه کیهان، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۵. ساحل غربی رود اردن و نوار غزه پس از خارج شدن از اشغال اسرائیل برای یک دوره انتقالی به مدت چند ماه تحت کنترل سازمان ملل متحد قرار گیرد.

۶. تأسیس دولت مستقل فلسطینی در ساحل غربی نوار غزه که پایتخت آن قدس شرقی خواهد بود.

۷. شناسایی حق حاکمیت همه کشورهای منطقه در صلح و هم زیستی مسالمت آمیز.

۸. تضمین اجرای مواد فوق ازسوی سازمان ملل متحد یا برخی از کشورهای عضو در این سازمان.

با اعلام این طرح کشورها و سازمان های جهان واکنش های مختلفی نشان داده و مخالفت یا موافقت خود را با این طرح اعلام داشته اند.

در میان کشورها و سازمان های مترقی جهان [کشورهایی] ازجمله ایران و جبهه پایداری عرب متشکل از سوریه، الجزایر، لیبی، جمهوری خلق یمن و سازمان آزادی بخش فلسطین مخالفت خود را با این طرح ابراز کردند. در میان کادر رهبری سازمان آزادی بخش فلسطین تنها عرفات پیوسته از طرح مذکور پشتیبانی کرده و آن را اساسی برای استقرار صلح در منطقه نامیده است، اما طبق گزارشات رسیده، درنهایت سازمان آزادی بخش فلسطین درمورد قبول یا رد طرح فهد از نظرات جبهه پایداری عرب تبعیت خواهد کرد.

جبهه سوسیالیستی خلق سودان نیز از سازمان هایی بوده که طرح فهد را امپریالیستی و صهیونیستی و ارتجاعی نامیده و آن را توطئه ای برای به رسمیت شناختن رژیم اشغالگر قدس معرفی کرده است.

در میان کشورهای یادشده، ایران از ابتدا مخالفت شدید خود را با طرح مذکور اعلام کرد و آن را وسیله ای برای سازش با امپریالیسم و صهیونیسم نامید.

به دنبال اعلام این طرح چین، امریکا، اسرائیل، ژاپن، شوروی، فرانسه، انگلیس، ایتالیا، مصر، ترکیه، اردن و ۶ کشور حوزه خلیج (فارس) متشکل از عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، بحرین، قطر و عمان و همچنین حبیب شطی، دبیرکل کنفرانس اسلامی، موافقت صریح یا تلویحی خود را با موادی از طرح یا کل طرح به طور رسمی یا غیررسمی اعلام کرده اند.»(۱)

ص: ۶۵۳

۱- همان، ص۱۴.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۶ آبان ۱۳۶۰ ۲۰ محرم ۱۴۰۲ ۱۷ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز شـهرهای آبادان، دزفول و اهواز هدف آتش خمپاره ها و توپخانه های ارتش عراق قرار گرفت. در حریم هوایی اهواز – سوسنگرد نیز یک فروند جنگنده ارتش عراق سرنگون شد. در منطقه شمال غرب کشور (سردشت) نیز ۶ نظامی عراق به همراه ۲ غیرنظامی خود را تسلیم نیروهای ایران کردند.

براثر برخورد چنـد گلوله خمپاره نیروهای عراقی به شـهر آبادان، ۳ دستگاه خودرو شخصی، ۴ منزل مسکونی و حوضچه نفتی پالایشگاه این شهر آتش گرفت. شدت و گستردگی آتش سوزی حوضچه نفتی به حدی بود که دود برخاسته از آن از فاصله های بسیار دور نیز دیده می شد.(۱)

شهرهای اهواز و دزفول نیز هدف توپخانه ارتش عراق قرار گرفت که در دزفول به چند منزل مسکونی خسارت هایی وارد شد و گلوله های شلیک شده به اهواز نیز به اطراف شهر برخورد کرد که خسارت و تلفاتی در بر نداشت.(۲)

همچنین بنا بر اعلام سـتاد مشترک ارتش، ساعت ۱۳:۳۰ امروز یک فرونـد هواپیمای عراقی در حریم هوایی اهواز هدف آتش جنگنده های نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی قرار گرفت و سرنگون شد.(۳)علاوه براین، در مناطق عملیاتی شمال غرب کشـور نیز امروز ۶ تـن از نظامیـان عراقی و ۲ غیرنظـامی در منطقه سـردشت خود را به پادگـان سـردشت معرفی و درخواسـت پناهندگی کردند.(۴)

۲

طبق اعلام یک منبع اطلاعاتی، عربسـتان سـعودی روزانه ۳۰۰ تا ۴۰۰ کـامیون اسـلحه، مهمات و لوازم پشتیبانی به عراق ارسال می کند. این منبع راه های وصولی کمک های عربستان به عراق را به شرح زیر اعلام کرده است:

«راه اول اینکه، ماشـین هـای سـعودی وارد شـهر مرزی بنوک در خـاک اردن می شونـد و پلاـک هـای کامیون ها را به پلاک اردنی تغییر می دهنـد و ماشـین های مـذکور بعد از تغییرات از منطقه ای به نام اچ۴ (H۴) – که روسـتایی است در مرز اردن و عراق – وارد عراق می شوند. راه

۱– سند شماره ۴۲۷۵۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شـهربانی اسـتان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و– خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۳، آبادان – خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۲– روزنـامه کیهـان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۴، دزفـول؛ و– خـبرگزاری پـارس، نشــریه خبرهـا و گزارش هـا (ایران در ۲۴ ساعت

گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۳، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از اطلاعیه ۷۰۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- سند شماره ۲۵۰۷۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مجموعه خبری ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دزفول، شماره ۱۷ ، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۲۷؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۳۸، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳ ، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از اطلاعیه ۷۰۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۳۰، ۲۶/۸/۱۳۶۰، به نقل از اطلاعیه ۷۰۱ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۴- سند شماره ۴۴۹۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۵.

دوم، شهر مرزی بین عربستان و عراق به نام "عرعر" می باشد که عربستان کامیون ها را در مرز تحویل رانندگان عراقی می دهد و آنها کامیون ها را در عراق به منطقه ای نظامی به نام "الجدید" می برند. منطقه الجدید انبار سلاح و مهمات جنگی ارسالی از عربستان می باشد.»(۱)

۱

معارضین عراقی که اخیراً فعالیت های نظامی خود را علیه رژیم عراق شدت بخشیده اند، در مناطق سیدصادق و حلبچه ضرباتی را به ارتش عراق وارد کردند.

به گزارش رکن۲ لشکر۲۸ سنندج، ۱۵۰ نفر از نیروهای کُرد مسلمان عراق شب هنگام از ۳ جناح به شهر سیدصادق در استان سلیمانیه حمله کرده، به مدت ۵/۲ ساعت، کنترل این شهر را به دست گرفتند و سپس آنجا را ترک کردند. پس از آن، ارتش عراق این شهر را هدف گلوله های خمپاره ۱۲۰ میلی متری قرار داد که درنتیجه آن خسارت های زیادی به منازل مردم وارد شد.(۲)

مبارزان عراقی همچنین در دو کیلومتری جاده سیدصادق - پنجوین با سد راه و بستن جاده یک خودرو مینی بوس را متوقف کردند و ۲ سرباز و یک درجه دار ارتش عراق را که از سرنشینان این خودرو بودند، به گروگان گرفتند. درپی این اقدام، استخبارات (اطلاعات) شهر سیدصادق راننده مینی بوس را به اتهام سهل انگاری دستگیر و زندانی کرد.(۳)

همچنین به گزارش منابع اطلاعاتی لشکر۲۸ سنندج، یک دسته ۵ نفری از نیروهای مبارز مسلمان عراقی در غرب حلبچه به چند پاسگاه نیروهای عراقی حمله کرده و با شلیک خمپاره و آر.پی.جی۷ خسارت های فراوانی به ساختمان ها و نیروهای مستقر در این پاسگاه ها وارد آورده اند.(۴)

۲

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای مهاباد، بوکان و دیواندره با نیروهای دولتی و مردم درگیر شدند و تلفات و خسارت هایی نیز وارد آوردند.

عناصر مسلح غیرقانونی ساعت ۲۱ امروز به عده ای از نیروهای سپاه مستقر در میدان حیوانات شهر مهاباد حمله کردند و در درگیری ایجادشده میان آنان که تا صبح ادامه یافت، ۵ تن از آنان کشته و ۷ تن دیگر دستگیر شدند. در این درگیری ۳ تن از نیروهای سپاه نیز زخمی شدند.(۵)

در بوکان نیز در درگیری عناصر وابسته به گروه خبات با نیروهای سپاه، ۳ تن از نیروهای سپاه زخمی و از مهاجمان نیز یک تن کشته و ۳ تن زخمی شدند.(۶) برخی منابع تعداد کشته شدگان افراد مهاجم را تا ۷ نفر نیز اعلام کرده اند.

عناصر مسلح غیرقانونی در دو کیلومتری پایگاه خرکه در جنوب دیواندره نیز راننده یک نفتکش را به قتل رساندند.(۷)

۱- سند شماره ۴۳۶۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و تحقیقات منطقه ۲ به واحد اطلاعات و تحقیقات مرکز، ۲۶/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۳- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۶، عراق.

۴- سند شماره ۲۹۴۰۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲ - ۱.

۵- سند شماره ۴۳۶۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه، خبرگزاری پارس؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۳۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۸/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، به نقل از اطلاعیه شماره ۷۰۲ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، بوکان - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- سند شماره ۵۶۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۶۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۶۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۷- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۱

نیروهای سپاه مستقر در استان های کردستان و آذربایجان غربی در چند عملیات پاک سازی در مناطق مختلف این استان ها، ازجمله برخی روستاهای سنندج، تکاب، سلماس و بوکان تعدادی از افراد وابسته به گروه های مسلح شورشی را به هلاکت رساندند و تعدادی را نیز دستگیر کردند. در همین مناطق در دو روز گذشته، ۱۳ تن از افراد شورشی تسلیم نیروهای سپاه شدند و درخواست امان نامه کردند.

با تلاش نیروهای سپاه مستقر در کردستان، ۴ روستای خامسان، آلام، سره و باباریز از توابع سنندج پاک سازی شد. همچنین در روستای خورخوره تکاب در عملیاتی که نیروهای سپاه انجام دادند، یکی از افراد رده بالای حزب دمکرات منطقه کشته شد و اسلحه و مهمات وی به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)نیروهای سپاه همچنین در غرب و شمال غرب سلماس، روستاهای گبرآباد و گلزان را پاک سازی و ۲ تن از افراد وابسته به گروه صنار مامدی را دستگیر کردند.(۲)در پاک سازی روستای حمامیان در ۴ کیلومتری شمال بوکان نیز یک تن از عناصر مسلح غیرقانونی کشته و ۳ نفر نیز دستگیر شدند.(۳) همچنین در سنندج یک نفر از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی با ۲ قبضه اسلحه دستگیر شد.

به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران، در دو روز گذشته، ۱۳ نفر از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی در مریوان و دیواندره با سلاح انفرادی و مهمات، خود را به پایگاه های سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۴)

۲

امروز افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای بندر انزلی، بروجرد، ارومیه و تهران تحرکاتی ازقبیل ترور، بمب گذاری و... داشتند که با اقدام به موقع نیروهای امنیتی، تعدادی از آنها دستگیر و تعدادی نیز کشته شدند. در خرم آباد نیز ۱۵ تن از افراد سازمان چریک های فدایی خلق دستگیر شدند.

یک گروه ترور دو نفره سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بعدازظهر امروز وارد یک مغازه عکاسی در خیابان مطهری شهر بندر انزلی شده صاحب مغازه را هدف چند گلوله قراردادند و سپس با موتور از محل گریختند. مردم پس از آگاهی از این حادثه مصدوم را به بیمارستان منتقل کردند، اما شدت آسیب های واردشده به ناحیه ریه و قفسه سینه وی به حدی بود که او را برای ادامه مداوا به یکی از بیمارستان های تهران منتقل کردند.(۵)

در بروجرد نیز ۳ تن از افراد وابسته به این سازمان که قصد حمله به دادستانی انقلاب شهر را داشتند، قبل از هرگونه اقدامی شناسایی شدند و تحت تعقیب نیروهای سپاه قرار گرفتند. این افراد با آگاهی از شناسایی خود، برای دفاع و مقابله با نیروهای سپاه وارد یک مغازه شدند، اما به علت

۱- سند شماره ۴۳۶۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین

۲- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه، خبرگزاری پارس.

۳- همان، میاندوآب، به نقل از ستاد عملیات شمال غرب کشور؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۶، به نقل از اطلاعیه شماره ۷۰۲ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۴،تهران - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۳۹، رشت - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۱، به نقل از خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۴۳۶۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه، شماره ۲۵۸، مرکز خبری، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲.

انفجار نارنجکی که قصد پرتاب آن را داشتند ۲ تن از آنان به هلاکت رسیدند و یک تن نیز زخمی و دستگیر شد. از این افراد ۵ قبضه اسلحه کمری و یک عدد نارنجک به دست آمد.(۱)

مشابهه این حادثه در تهران نیز اتفاق افتاد. نیروهای گشت سپاه در خیابان نواب، تقاطع خیابان آزادی، به فردی که از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود مشکوک شده، به تعقیب او پرداختند وی که متوجه تعقیب خود شده بود، بدون توجه به اخطار ایست اقدام به فرار کرد و در تعقیب و گریز هدف گلوله قرار گرفت و زخمی شد. در همین حال، وی نارنجکی را به سمت نیروهای پاسدار پرتاب کرد که براثر انفجار آن چند عابر زخمی شدند. سپس فرد مضروب با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد، ولی نیروهای گشتی او را به بیمارستان انتقال دادند.(۲)

همچنین نیروهای پاسدار کمیته تهران ۳ تن از عناصر سازمان را که قصد داشتند نماینده امام در نیروی دریایی را ترور کنند، قبل از هرگونه اقدامی دستگیر کردند.(۳)

همچنین در خیابان نصرت شهر ارومیه ۲ بمب کار گذاشته شده در مقابل ساختمان تحقیقات اسلامی این شهر منفجر شد و خسارت های مالی به بار آورد.(۴)

در شهر تهران و در بازرسی از منزل ۲ تن از مسئولان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نیز که در بازداشت به سر می برند، ۹ قبضه انواع سلاح به دست آمد.(۵)نیروهای امنیتی در خیابان ارامنه منشعب از خیابان وحدت اسلامی تهران نیز یک خودرو مسروقه را کشف کردند و در بازرسی آنها ۲ قبضه اسلحه ژ۳، یک عدد نارنجک جنگی و ۲ بطری حاوی مواد آتش زا به دست آوردند.(۶)-(۷)

در خرم آباد نیز ۱۵ تن از هواداران و وابستگان سازمان چریک های فدایی خلق که در منطقه چغالوند این شهر تجمع کرده بودند، دستگیر شدند.(۸)

۱

مجله فرانسوی لیبراسیون در مقاله ای به بررسی روابط حزب دمکرات کردستان با شورای ملی مقاومت و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پرداخته است. نویسنده در این مقاله که بیشتر جنبه های تبلیغاتی دارد تا ابعاد تحلیلی و تفسیری، با بهره گیری از گفته ها و نوشته های مسئولان حزب دمکرات و مسعود رجوی، به نوعی به بازگویی سیر پیوند حزب دمکرات و شورای ملی مقاومت پرداخته و مزایای این پیوند را برشمرده است. برخورد نویسنده با موضوع ورود حزب دمکرات به شورای ملی مقاومت به نحوی است که گویا وی از یک آینده ازپیش تعیین شده و حتمی خبر می دهد. علاوه برآن، متن مقاله مملو از جنبه های سمپاتیک نسبت به موضوع مورد بحث است. بخش هایی از این مقاله به شرح زیر است:

۱- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۳۲ - ۳۱؛ و- سند شماره

۴۳۶۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۳۲۸۴۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از معاون سیاسی و اداری استانداری لرستان به وزارت کشور (اداره کل سیاسی)، ۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، گزارش سپاه تهران، ۲۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۳، خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، صص ۱۸ - ۱۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه تهران.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی انقلاب اسلامی، ۲۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲، تهران - خبرگزاری پارس، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی انقلاب اسلامی.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۵.

۵- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۷، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۲، ۲۶/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، مشهد - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- به احتمال زیاد، این خودرو مربوط به گروه های عملیاتی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بوده که یا قرار بود از آن استفاده کنند و یا به هر دلیلی اقدام به ترک اضطراری آن کرده بودند.

۷- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۱.

۸- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۷، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۷، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۶/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۶۵۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۶.

«اخبار رسمی که قبلاً ـ از ایران می رسید، حاکی بود که همه نواحی کردستان آرام است. تا اینکه در تاریخ ۷ نوامبر [۱۶/۸/۱۳۶۰] مهم ترین برخورد نیروهای مسلح با کردها، که در چند ماه اخیر بی سابقه بود، در شهر بوکان در آذربایجان غربی روی داد. برای اولین بار، مجاهدین خلق که اخیراً همدست پیش مرگان حزب دمکرات کردستان ایران شده اند، رسماً در این منازعات شرکت کردند. همکاری مجاهدین با کُردها درست در روزی آغاز شد که حزب دمکرات کردستان الحاق خود را به شورای ملی مقاومت که به وسیله مسعود رجوی و بنی صدر در پاریس تشکیل شده، رسماً اعلام نمود.

این ائتلاف بدون شک آغاز یک مرحله جدید به خصوص در روابط مخالفین رژیم ایران می باشد. کردها که در زمان ریاست جمهوری بنی صدر در معرض بمباران هوایی قرار گرفتند، معلوم نبود که به آسانی گذشته را فراموش کنند.

حدی، مسئول تشکیلات حزب دمکرات کردستان در اروپا، به خبرنگار روزنامه گفته است: "بعد از اعلام تشکیل شورای ملی مقاومت، مدت ها با مسعود رجوی بحث نمودیم و کمیته مرکزی ما مکاتبات مفصلی با وی انجام داد. درهرحال، ما چه قبل و چه بعد از تشکیل این شورا روابط خوبی با مجاهدین داشتیم. دو سال قبل، ما طرف دار اتحاد با مجاهدین براساس اصول چهارگانه زیر بودیم:

۱. مبارزه علیه امپریالیسم امریکا.

۲. مبارزه برای آزادی های سیاسی و اجتماعی.

۳. مبارزه برای حقوق کارگران.

۴. مبارزه برای حقوق اقلیت ها و از آن جمله کردها.

رجوی هنگامی که کاندیدای ریاست جمهوری بود، شرایط فوق را پذیرفته بود. مذاکرات ما با وی بر روی نوار ضبط شده و از رادیو کردستان پخش شد. درحال حاضر، در برنامه ای که شورای ملی مقاومت برای دولت آینده خود تدوین نموده، اصول چهارگانه فوق را تضمین نموده است. تاکنون دوبار بنی صدر را در پاریس ملاقات کرده ایم. وی اعتراف می نماید که خودمختاری کردستان یک حق انسانی و منطقی است و این اعتراف برای ما به خصوص ازاین جهت که مسعود رجوی مسئول شورای ملی مقاومت است، کافی می باشد. هر اندازه هم از بنی صدر انتقاد داشته باشیم، مع ذلک موضع مخالفی که او در قبال [آیت الله]خمینی اتخاذ نموده، مورد توجه است و روی آن حساب می کنیم. او این شهامت را داشته که از دمکراسی حمایت نماید.

... بدون شک، کردها به این زودی گذشته را فراموش نمی کنند و ازاین جهت در مذاکراتشان با رجوی روی این نکته تأکید کرده اند که در اعتمادی که به شورای ملی مقاومت ابراز داشته اند بیشترین تکیه شان بر روی مجاهدین خلق می باشد، ولی ملاحظات سیاسی اجبار به وجود

می آورد. حزب دمکرات کردستان شورای ملی مقاومت را جریانی برضد رژیم می داند."

حدی، که در بالا نامش ذکر گردید، به سخنانش چنین ادامه می دهد: "این رژیم که نمی تواند نه برای ملت ایران و نه برای ملت کُرد کاری انجام دهد، باید سرنگون شود. ما همان استنباط را از یک رژیم دمکراتیک داریم که سازمان مجاهدین دارند، از سوی دیگر، ما ضمانت هایی درخصوص معنی استقلال داخلی در چارچوب حاکمیت ملی و تمامیت ارضی ایران داریم. امنیت و امور داخلی کردستان به دست خود کردها خواهد بود.

... اتحاد مجاهدین خلق و حزب دمکرات بدون شک عواقب مهمی در بر دارد. باید در انتظار افزایش هجوم و حمایت کُردها بود که با فرارسیدن زمستان تشدید می شود."

حدی تأکید می کند که: "رژیم دربرابر حملات هماهنگ مجاهدین در شهرها و کردها در کوه ها نمی تواند کاری بکند. رژیم در سه سال گذشته موفق نشد ما را شکست بدهد و حالا که پاسداران در کردستان در نواحی مختلف تقسیم شده و تعداد زیادی از آنها فرار نموده اند، به طریق اولی کاری از پیش نخواهد برد. درحال حاضر، به علت بمباران های هوایی، شهرها را ترک کرده ایم، ولی جاده ها، دهکده ها و کوه های کردستان را زیر کنترل داریم. از سوی دیگر، پیش مرگان ما به مراکز پاسداران در شهرها حمله می کنند.

... عده ای از کشورها درمورد بستن قراردادهای اقتصادی عمده با ایران دچار تردید و نگرانی هستند. شورای مذکور در تاریخ ۸ نوامبر اعلامیه ای منتشر نموده و همه دولت ها و کمپانی هایی را که طرف معامله با رژیم خمینی هستند متوجه خرابی اوضاع اقتصادی و کمی ذخیره های ارزی ایران کرده است.

خرید نفت و بستن هرگونه قرارداد تجاری با رژیم ایران ازطرف شورای ملی مقاومت به عنوان تصمیمات سیاسی تلقی می شوند. امکانات رژیم خمینی برای پرداخت دیون خود بسیار تردیدآمیز است و ملت ایران هرگونه مسئولیتی را نسبت به تعهدات مالی رژیم خمینی در قبال دولت ها و شرکت های خارجی از خود سلب می نمایند.

بدین ترتیب، شورای ملی مقاومت امیدوار است درعین حال که رابطه ای واقعی با ملت ایران در داخل کشور برقرار خواهد کرد، محافل بین المللی را به اتخاذ موضعی علیه ایران وادارد."»(۱)

۱

به دنبال پیاده شدن نیروهای نظا می امریکا در چهار کشور مصر، سودان، سومالی و عمان و آغاز مانور "ستاره درخشان" در منطقه، امروز آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در جمع عده ای از سفیران و کارداران کشورهای اسلامی دراین باره و خطرات پیش روی کشورهای اسلامی و طرح هشت ماده ای فهد، پادشاه عربستان سعودی، مطالبی بیان کرد. بخش هایی از سخنان رئیس جمهور به شرح زیر است:

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسـلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۲، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۱۱- ۸، به نقل از لیبراسیون، چاپ فرانسه، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

«این روزها خطری عظیم موجودیت اسلام و مسلمین را تهدید می کند که غفلت از آن بی شک عواقب و آثاری خطیر و دردناک برای اسلام و مسلمانان درپی خواهد داشت و توجه عمیق مسلمین به آن، نقشه دشمنان اسلام را نقش برآب خواهد ساخت.

این خطر عظیم و این تهدید جدی مسئله حضور سیاسی امریکا به نحو روزافزون در منطقه است که اخیراً به علل و بهانه هایی جنبه نظامی نیز پیدا کرده است. حضور نظامی - سیاسی امریکا حتماً و قطعاً دو خطر جدی به دنبال خواهد داشت. خطر اول نفس حضور امریکاست، این شیطان بزرگ و به تعبیر امام ام الفساد قرن، چراکه وجود و حضور نامیمون او در هرجا پیوسته با زبونی و بدبختی و عقب ماندگی دولت ها همراه بوده است. تجربه نشان می دهد که حضور امریکا در هیچ جای عالم جز به قصد غارت و تاراج اقتصادی و تهاجم فرهنگی و اضمحلال و نابودی شخصیت معنوی ملت ها صورت نگرفته و حاصلی جز تلاشی فرهنگ ها و ازبین رفتن استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی به همراه نداشته است. شما در هیچ نقطه جهان، کشور و منطقه و ملتی را سراغ ندارید که از حضور امریکا در میان خود نفعی برده باشد.

خطر دوم عکس العمل رقبای بزرگ جهانی امریکا و تشویق آنان به حضور سیاسی و نظامی در نقاط دیگر جهان و حتی در بخش هایی از همین منطقه است و نمی توان پذیرفت که پس از حضور امریکا در نقطه ای از عالم که اینک به طورعلنی و به نحوی غیرطبیعی در چهار کشور مسلمان نشین جهان عملی شده است، رقبای بزرگ این کشور به انجام عمل مشابه در نقاط دیگر جهان تهییج و ترغیب نشوند.

... من به عنوان رئیس جمهور کشوری اسلامی و انقلابی که ملت مسلمان آن سرنوشت خود را از سرنوشت مسلمانان جهان به خصوص برادران عرب جدا نمی دانیم، می خواهم امروز توسط شما به همه دولت ها و ملت های منطقه هشدار دهم که حضور سیاسی - نظامی امریکا در منطقه برای همه مسلمین خطری جدی و تهدیدی قطعی است و مقدمه ای برای تهیه و تدارک تجاوز به حقوق ملت هایی است که می خواهند آزاد باشند و زندگی کنند و اگر دیر بجنبند همه هستی و حیثیت آنان ازسوی امپریالیسم و صهیونیسم جهانی به غارت و تاراج خواهد رفت.

... به نظر ما طرح فهد از برنامه تجاوزکارانه امریکا و رژیم اشغالگر قدس مایه و نشئت می گیرد و سرآغازی است بر شروع تجاوز همه جانبه امپریالیسم و صهیونیسم جهانی به کشورهای منطقه. مانور نظامی نیروهای واکنش سریع در منطقه - که به ستاره درخشان موسوم است - پشتوانه این طرح است که تنها به قصد تحکیم قطعی پایه های رژیم اشغالگر قدس و قربانی کردن فلسطین و سرزمین عزیز قدس در زیر پای صهیونیسم بین المللی به وجود آمده است.

حضور نظامی امریکا و عملیات ستاره درخشان اولین اثر و نتیجه طرحی است که اعلام شده است و عواقب و آثار بعدی آن اگر امروز دربرابر آن واکنشی اسلامی و انسانی نشان داده نشود، قطعاً وسیع تر و خطرناک تر بروز خواهد کرد و مقاصد شومی که امریکا و صهیونیسم دنبال می کنند همه کشورهای منطقه را در بر خواهد گرفت.

به شما برادران مسلمان و سفرای کشورهای اسلامی و مسلمین جهان اعلام می کنیم که ما؛ یعنی ملت و دولت جمهوری اسلامی ایران، این طرح را قویا رد می کنیم، زیراکه آن را مقدمه ای برای نابودی آرمان فلسطین و نقشه ای برای مبارزه و مقابله با اسلام می شناسیم. درعین حال، اعلام می کنیم، مانور نظامی امریکا که پشتوانه این طرح غیراسلامی است و به قصد ترساندن دولت ها و ملت های مخالف این طرح و دلگرم کردن دولت های موافق آن صورت می گیرد، اهانت به استقلال سیاسی و نظامی ملت های منطقه است. ما اطمینان قطعی و اطلاع کافی داریم که دولت های مترقی منطقه، دولت های باشرفی که متکی به ملت های خود هستند، مخالف این طرح می باشند. ما اطمینان داریم که ملت های مسلمان این طرح را مخالف حقوق و آرمان مسلمین شناخته اند و با آن هیچ موافقتی ندارند، زیرا بدیهی است که ملت های مسلمان هرگز به اسارت دربرابر امپریالیسم و صهیونیسم بین المللی راضی نخواهند شد.»(۱)

۱

دکتر حسن حبیبی، عضو ستاد انقلاب فرهنگی، پس از ملاقات با امام در مصاحبه ای تلفنی با خبرگزاری پارس اعلام کرد که همه رشته های دانشگاه ها ظرف یکی دو ماه آینده به تدریج شروع به فعالیت کرده و سعی خواهد شد ظرف یک تا یک سال و نیم دیگر دانشگاه ها به طورکلی باز شوند.

دکتر حبیبی پس از دیدار اعضای این ستاد با امام گفت: «در این دیدار گزارشی از مجموعه کارهای انجام شده توسط ستاد انقلاب فرهنگی به ایشان تقدیم کردیم و درزمینه بازگشایی و نوگشایی دانشگاه ها صحبت شد و خدمت ایشان عرض شد که تصمیماتی درزمینه مدیریت دوره انتقالی بازگشایی دانشگاه ها گرفته شده است و همچنین دو سال آخر رشته پزشکی و رشته های وابسته درحال حاضر مشغول فعالیت می باشند و ان شاءالله سایر رشته های تحصیلی دانشگاه ها هم به تدریج طی یکی دو ماه اخیر شروع به فعالیت می کنند و سعی خواهد شد که ظرف یک تا یک سال و نیم آینده دانشگاه ها به طورکلی باز شوند.»

۱- خبرگزاری پارس،نشریه خبرها و گزارش ها، (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، صص ۹ - ۶، خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

وی همچنین گفت: «درزمینه نوگشایی دانشگاه ها، یعنی آنچه که هدف انقلاب فرهنگی می باشد [اقداماتی انجام شده] و اساس و فلسفه فرمان امام برای ایجاد ستاد انقلاب فرهنگی هم همین موضوع بوده است. خدمت امام عرض شد که چند طرح دراین مورد به اجرا درآمده و چند طرح هم مقدمات اجرا را می گذراند و یکی از این طرح ها طرح تأمین گزینش استاد می باشد که آیین نامه ای جهت این امر تنظیم شده است و خوشبختانه برخلاف شایعه ضدانقلاب، تعداد زیادی فوق لیسانس و دکتر جهت استادی به ما رجوع کردند و البته عده ای از استادها که با مبانی جمهوری اسلامی نمی توانند خودشان را وفق دهند از سمت استادی کنار رفته اند، اما عده زیادی در داخل و خارج کشور آماده هستند تا در خدمت انقلاب اسلامی در دانشگاه ها به تعلیم وتربیت بپردازند. دراین زمینه ۱۶۰۰ پرونده هم تا این زمان به دست ما رسیده است که امام از این امر اظهار رضایت کرده اند.»(۱)

۱- همان، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۷ آبان ۱۳۶۰ ۲۱ محرم ۱۴۰۲ ۱۸ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق در محورهای ماهشهر، جزیره مینو، آبادان، حمیدیه، سوسنگرد و تپه های الله اکبر مواضع نیروهای خودی را بمباران کردند.

ساعت ۱۲:۳۰ امروز، ۲ فروند بمب افکن عراقی مواضع نیروهای خودی را در محور ماهشهر بمباران کردند. همچنین در ساعت ۱۵:۰۰، ۳ فروند دیگر از هواپیماهای عراقی جزیره مینو را بمباران کردند که براثر آن، ۲ نفر به شهادت رسیدند و تعدادی نیز مجروح شدند و یک مدرسه و چند خانه تخریب شد.(۱)در ادامه این حملات، ۴ فروند از هواپیماهای عراقی ساعت ۱۴:۳۰ با ورود به حریم هوایی آبادان این شهر را بمباران کردند. در این اقدام دشمن، مدرسه هجرت و منازل اطراف آن و ۲ مخزن سوخت پالایشگاه مورد اصابت بمب های هواپیماهای عراقی قرار گرفتند و ۳ تن از مردم شهر شهید و ۱۳ تن زخمی شدند. مدرسه هجرت و ۱۷ واحد مسکونی نیز تخریب شده یا آسیب دیدند.(۲)جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق در ادامه این اقدامات، مواضع نیروهای خودی را در روستای کوت (حمیدیه)، شهر سوسنگرد و تپه های الله اکبر با بمب های خوشه ای و راکت بمباران کردند.(۳)

۲

شانزدهمین گروه داوطلب از نیروهای شهربانی جمهوری اسلامی ایران امروز پس از اجرای مراسمی در دانشگاه پلیس عازم جبهه های جنگ شدند.(۴)همچنین اصناف طلا ـ و جواهرفروش و اهالی صنف چینی و بلور فروشی در مراسمی، ۲۴ جیپ آمبولانس را برای کمک به نیروهای خودی به جبهه ها هدیه کردند که به نماینده ارتش تحویل داده شد.(۵)

۱- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸، ص۶۴۷.

۲- همان، ص۶۴۸.

۳- سند شماره ۴۲۷۵۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۴۴۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی) ، ۲۸/۷/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۰۳۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مد عملیات)، ۲۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۵۰۷۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مجموعه خبری ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دزفول، شماره ۱۷، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۳۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۳۱، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲۸/۸/۱۳۶۰.

۴- روزنامه صبح آزادگان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۲۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۱

به دنبال جلسه روز گذشته (۲۶/۸/۱۳۶۰) حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس و نماینده امام در شورای عالی دفاع، با حاج سیداحمد خمینی درباره اختلافات داخلی ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز هم جلسه ای در دفتر آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، تشکیل و به اختلافات میان فرماندهان ارتش، بخش سیاسی - ایدئولوژیک و انجمن های اسلامی رسیدگی شد. آقای هاشمی رفسنجانی دراین باره نوشته است: «بعد از نماز مغرب و عشاء به دفتر رئیس جمهور رفتم. مسئولان سیاسی - ایدئولوژیک، انجمن های اسلامی، فرماندهان نیروهای زمینی، هوایی و دریایی، رئیس ستاد ارتش، وزیر دفاع و احمدآقا جمع بودند و اختلافات آنها مطرح بود. آنها را نصیحت کردم. اختلافات ریشه دار نیست، گله مانند است. قرار شد جلسه مرتب داشته باشند. رئیس ستاد، آقای ظهیرنژاد، چون خواسته اش تأمین نشد با ناراحتی رفت و خبر رسید که تصمیم به استعفا گرفته، اگر استعفا ندهد بهتر است.»(۱)

۲

امروز افراد شورشی وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق مختلف غرب و شمال غرب کشور ازجمله کامیاران، سقز، سردشت، مهاباد و سنندج به نیروهای دولتی و مردم حمله و خسارت هایی به آنان وارد کردند. نیروهای خودی نیز در کامیاران، ماکو و ارومیه با اجرای عملیات هایی، ضمن پاک سازی چند روستا، تعدادی از افراد وابسته به این گروه ها را کشته و شماری را زخمی کردند.

به دنبال حمله چند روز پیش نیروهای حزب دمکرات به نیروهای خودی در منطقه "شیرین سوار" در ۳۰ کیلومتری جنوب غربی کامیاران که به کشته یا زخمی شدن ۷ نفر از مهاجمان انجامید،(۲) نیمه شب امروز نیروهای مسلح غیرقانونی با استفاده از سهل انگاری نگهبانان پایگاه دوباره به این پایگاه حمله کردند و در طول ۲ ساعت درگیری که با غافلگیری نیروهای خودی همراه بود، ۸ تن از نیروهای خودی شهید و ۵ تن زخمی شدند و یک نفر نیز گروگان گرفته شد. در این عملیات، مهاجمان یک خمپاره انداز ۸۱ میلی متری با مهمات مربوط، ۲ قبضه تیربار و مهمات تیربار، ۲ جعبه فشنگ ژ۳، ۲ جعبه نارنجک و یک دستگاه بی سیم را با خود بردند.(۳)

در هشت کیلومتری شمال غربی سقز نیز براثر انفجار مینی که نیروهای مسلح غیرقانونی در راه اختصاصی ایستگاه ماکروویو کار گذاشته بودند، ۲ نفر از کارکنان این ایستگاه به شهادت رسیدند.(۴) همچنین در شهر سقز تعدادی از افراد وابسته به گروه کومه له به منزل شخصی وارد شدند و با بستن دست وپای صاحب خانه مبلغ ۲ میلیون ریال پول نقد از وی سرقت کردند. ستاد مشترک ارتش با اعلام این خبر افزود: افراد وابسته به این سازمان همچنین به ۷ مغازه در بازار این شهر دستبرد زده، اموال آنها را به سرقت بردند.(۵)

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۷۸، صص ۳۷۲ - ۳۷۱.

۲- به روزشمار ۲۳/۸/۱۳۶۰ مراجعه کنید.

۳- سند شماره ۸۰۳۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات طرح و برنامه و فرماندهی منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه عملیات و فرماندهی ستاد مرکز، ۲۷/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۶۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۵.

۴- سند شماره ۲۷۶۱۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ۳ زرهی (رکن۲) به فرماندهی سپاه، ۳۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۵۶۸۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

در روستای ملاشیخ در شمال غربی سردشت نیز نیروهای مسلح غیرقانونی به یک گروه گشتی نیروهای خودی حمله و ۳ سرباز را زخمی کردند.(۱) در ادامه درگیری های روز گذشته مهاباد، امروز نیز نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران یکی از کارکنان ثبت اسناد و یکی از عشایر مسلمان مهاجر را در این شهر ترور کردند که هر دو زخمی و به بیمارستان اعزام شدند.(۲)

همچنین افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی که قصد ترور یکی از اعضای جهاد سازندگی را داشتند، ناخواسته یکی از افراد وابسته به خودشان را هدف قرار دادند که وی به هلاکت رسید.(۳)

در سنندج نیز در تیراندازی افراد مسلح به نیروهای خودی یک فرد غیرنظامی زخمی شد.(۴)

در مقابله با تحرکات گروه های ضدانقلاب، نیروهای دولتی در شمال غربی کامیاران ۲ روستای "گاوانه" و "چرسانه" را پاک سازی کردند که درنتیجه آن، ۴ نفر از افراد حزب دمکرات کشته و ۵ نفر نیز زخمی شدند. از نیروهای سپاه کامیاران نیز ۵ تن زخمی شدند. در این عملیات، ۲ قبضه اسلحه نیز به دست نیروهای خودی افتاد.(۵)

در درگیری یک ستون هنگ ژاندارمری ماکو با عناصر مسلح غیرقانونی در این منطقه، ۳ نفر از آنان به هلاکت رسیدند، یک تن زخمی شد و یک تن از آنان نیز خود را تسلیم کرد.(۶)

در شمال و شمال غربی ارومیه نیز آبادی های "کوجیخ"، "عمرآباد"، "کهریز" و "حماملر" پاک سازی و ۴۵ قبضه انواع سلاح جمع آوری شد.(۷)

۱

امروز ۱۶ نفر از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه دالاهو که در اوایل جنگ به عراق پناهنده شده و با نیروهای نظامی آن کشور همکاری می کردند، با تحویل دادن یک قبضه خمپاره انداز۸۲ میلی متری، ۲ قبضه آر.پی.جی۷ و ۶ قبضه اسلحه کلاشینکف به نیروهای دولتی پناهنده شده، درخواست امان نامه کردند.(۸)فرمانده سپاه ریجاب در یک جمع بندی از تعداد پناهندگان عشایر منطقه، به فرماندهی سپاه اعلام کرد که تاکنون تعداد هزار نفر از اهالی منطقه قلخانی و گوران با تحویل دادن همه سلاح های خود، به سپاه پاسداران ریجاب دالاهو تسلیم شده اند. این افراد طبق آمار با خانوارشان در حدود ۵ هزار نفر می باشند.(۹)-(۱۰)

۲

سیدمجتبی هاشمی، معاون استانداری آذربایجان غربی، امروز در مصاحبه ای مطبوعاتی که اولین نشست وی با خبرنگاران پس از آزادسازی شهرهای اشنویه (۱۹/۶/۱۳۶۰) و بوکان (۱۱/۷/۱۳۶۰) بود، درباره خدمات عرضه شده به بخش های مختلف استان که براثر حضور نیروهای مسلح

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱ و ۳؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور نظامی و سیاسی)، ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۳ و ۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۴۰، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۴؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۵.

۴- سند شماره ۲۹۴۰۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۳۳۹۴۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده کامیاران به فرمانده سنندج (توسط منطقه۷)، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۶۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی عملیات کرمانشاه به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۴، ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۸/۸/۱۳۶۰.

۷- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - واحد مرکزی خبر.

۸- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۴، ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۸/۸/۱۳۶۰.

۹- خبرهای مربوط به تعداد پناهندگان در این منطقه که در روزشمارها مندرج شده است، کمتر از تعداد واقعی آن می باشد و این به دلیل نبود خبر دراین باره است، ولی به نظر می رسد پناهنده شدن هزار نفر از قول فرمانده سپاه ریجاب آخرین آمار پناهندگان تا این روز باشد.

۱۰- سند شماره ۲۸۸۸۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه پاسداران ریجاب دالاهو (فداییان امام)، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱.

غیرقانونی آسیب دیده بودند و مراحل مختلف پیشرفت کارهای عمرانی و بهداشتی مطالبی بیان کرد. وی همچنین ضمن تشریح وضعیت امنیتی استان به برخی اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی و دستگیری تعداد زیادی از مسئولان حزب دمکرات در مهاباد و سایر نقاط اشاره کرد. بخش هایی از گزارش خبرگزاری پارس از این گفت وگو به شرح زیر است:

«به منظور جبران خسارات وارده به مناطق آزادشده، ستادی تحت عنوان ستاد بازسازی مناطق آزادشده در استانداری تشکیل شد و با ایجاد کمیته های مختلف فرهنگی و تبلیغاتی، آموزش وپرورش، نوسازی مدارس، بهداشت و درمان، کشاورزی، خسارات و بازسازی، ارزاق و کالارسانی، سوخت رسانی، پست و مخابرات، راه سازی و آب و برق، اقدامات نسبتاً مفیدی را درجهت بازسازی این مناطق آغاز کرده است. دراین رابطه صرفاً برای بازسازی مدارس این مناطق مبلغ ۵۰ میلیون ریال خارج از محاسبات عمومی دراختیار اداره کل آموزش وپرورش استان قرار گرفته است و تاکنون حدود ۶۰ مدرسه روستایی نوسازی شده و بقیه نیز در دست تعمیر است. همچنین تقریباً کلیه مدارس در مناطق آزادشده بازگشایی شده است و نهضت سوادآموزی در این مناطق فعالیت خود را آغاز و کمیته فرهنگی و تبلیغاتی با تهیه پوسترهای مناسب و لوازم دیگر تبلیغاتی و تأسیس واحدهای کتابخانه، اقدامات خود را شروع کرده است. در همین مدت، کمیته بهداشت و درمان، ۱۸ درمانگاه روستایی را به نسبت ۲۰ تا ۹۵ درصد تکمیل کرد و ۳ درمانگاه نیز در اشنویه، کنگچین و پیرانشهر بازگشایی شده است. همچنین ۱۵ خانه بهداشت بازگشایی شد و ۲۱ خانه بهداشت دیگر در دست احداث است. بیمارستان بوکان با تأمین دارو و نیازمندی های مربوطه بازگشایی شده و واکسیناسیون انواع بیماری های واگیردار و مالاریا در سطح وسیعی از مناطق فوق انجام شده است.

شبکه آب رسانی تعدادی از روستاهای اشنویه مرمت گردیده و با اعزام گروه پزشکی و درمانی، تعداد بسیار زیادی از بیماران این منطقه تحت پوشش درمانی قرار گرفته اند. اکیپ دامپزشکی اداره کشاورزی و دامپزشکی روی هم رفته در ۱۷۲ روستا حدود ۴۲۵ هزار دام را علیه بیماری های مختلف واکسینه کرده و کمیته کشاورزی حدود ۴۱ تراکتور به مناطق آزادشده اعزام کرده است. در نقده، شورای گشت هیئت هفت نفره اقدام به واگذاری حدود ۴۵۰۰ هکتار زمین به روستاییان کرده اند که با کمک های دیگر کمیته ها به زیر کشت برده شده است. توزیع ۴۷۰ تن بذر گندم ازطریق سازمان تعاون روستایی [بین مردم] و تأمین مایحتاج عمومی و سوختی تقریباً همه روستاها نیز به پایان رسیده است. توزیع ۳۰۰ تن کود شیمیایی و سم توسط جهاد سازندگی، توزیع کوپن سوخت کشاورزان و توزیع یک هزار جلد دفترچه تدارکات روستایی از کارهای دیگر این کمیته است. بازسازی روستاها توسط جهاد سازندگی و بنیاد امور جنگ زدگان و تعدادی از مردم خیر آغاز شده و قسمتی از اعتبار یک صد میلیون تومانی دولت به خرید مصالح ساختمانی برای روستاییان اختصاص یافته است.

وی همچنین افزود: "کلیه ادارات و مدارس اشنویه بازگشایی و در بوکان نیز بجز چند اداره، بقیه [نهادهای دولتی] بازگشایی شده است. جهاد سازندگی در ۱۲ روستا به احداث راه ها

مشغول است و تاکنون ازسوی این نهاد انقلابی ۳۵ کیلومتر راه روستایی تسطیح و شن ریزی شده است. اداره راه نیز ۵ جاده مهم نظامی را احداث، تسطیح و شن ریزی کرده و جاده هشتیان - سرو را تسطیح و محور موانا، زیوه، راژان، آغ بلاغ تا اشنویه تسطیح و شن ریزی شده و در همین مدت، جاده نقده اشنویه نیز آسفالت شده است. عملیات برق رسانی در ۹ روستا به پایان رسیده و در ۹ روستای دیگر با همیاری جهاد سازندگی و اداره برق این امر ادامه دارد.

آقای هاشمی آن گاه به تشریح وضعیت نیروهای ضدانقلاب در منطقه پرداخت و گفت: "علاوه بر پیروزی های اخیر که نصیب رزمندگان اسلام شد، تعداد زیادی از باند های فاسد سیاسی و نظامی حزب منحله دمکرات در مهاباد دستگیر شده اند و دقیقاً به علت این شکست های پی درپی، ضدانقلاب دست به اقدامات جنون آمیزی زده است که ازجمله آنها به شهادت رساندن و سوزاندن ۴ نفر از اعضای انجمن اسلامی مخابرات در مهاباد، مین گذاری در مقابل بیمارستان هلال احمر این شهر، به شهادت رساندن برادران ارتشی و پاسدار و شکافتن فرق آنان تا پیشانی با ساطور، انفجار بمب در اماکن عمومی اشنویه و همچنین شهادت زنان و کودکان بی گناه است که نشانگر ماهیت ددمنشانه و ضعف و ذلت بیش از حد آنان است."

وی افزود: "در دو ماه اخیر حدود ۲۰۰ تن از ضدانقلابیون در مهاباد دستگیر شده اند که حدود ۷۰ نفر از آنان عناصر تبلیغاتی و هواداران حزب بودند که آزاد شدند و بقیه آنها از کادرهای سیاسی و نظامی حزب منحله دمکرات و سایر ضدانقلابیون بودند که در یک جبهه واحد علیه اسلام قیام کرده اند."

هاشمی، مسئول سیاسی حزب دمکرات کردستان ایران، دو عضو کادر مرکزی این حزب، یک تن از عاملین فاجعه دارلک،(۱) مسئول عملیات دارلک، ۲ تن از اعضای سازمان کومه له و تعدادی از عوامل حمله به ستون نظامی پادگان سردشت و کشتار نظامیان را ازجمله افراد دستگیرشده اعلام کرد. وی همچنین از شخصی به نام ع. ک نام برد که از پیش مرگان حزب دمکرات بوده و به ۲۰ فقره لواط و ۶ فقره زنا اقرار کرده است.»(۲)

۱

گروه های ترور وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و برخی دیگر از گروه های مسلح برانداز در ادامه حملات تروریستی شان در شهرهای درود، تهران، مشهد، ارومیه و رشت، با اجرای چند عملیات، تعدادی از افراد غیرنظامی را هدف حملات خود قرار دادند.

ساعت ۷ صبح امروز، افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در محوطه مدرسه راهنمایی مولوی شهرستان درود به قصد ترور یکی از هواداران سابق این سازمان که دیگر حاضر به

۱- منطقه دارلک در ۹۵ کیلومتری ارومیه و از توابع مهاباد به شمار می آید که متشکل از چند روستای بزرگ و کوچک است. بخش دارلک باتوجه به موقعیت راهبردی آن به عنوان اردوگاه آموزشی عوامل ضدانقلاب مورد استفاده قرار می

گرفت. در ۱۸ خردادماه ۱۳۶۰، نیروهای سپاه، ژاندارمری و بسیج با همکاری لشکر۶۴ ارومیه در عملیاتی مشترک این منطقه را از وجود عناصر ضدانقلاب پاک سازی کردند. در این عملیات ۳۶ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۴، ۲۸/۸/۱۳۶۰، صص ۲۹ - ۲۶، ارومیه - خبرگزاری پارس.

همکاری با این سازمان نبود، به سمت وی تیراندازی کردند که چند تیر به دوست وی به نام جمشید موگوئی، که از جنگ زدگان ساکن این شهر بود، اصابت کرد و سبب شهادت وی شد.

در این عملیات تروریستی یک تیر نیز به هوادار سابق سازمان که هدف اصلی این ترور بود، اصابت و او را زخمی کرد. به دنبال این اقدام، مردم و فرهنگیان دردود با تعطیلی بازار و مدارس و با ابراز نفرت از این اقدام، پیکر شهید را تا محل خاک سپاری تشییع کردند.(۱)

همچنین در تهران در ساعت ۶:۳۰ بامداد، ۴ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق سوار بر یک خودرو با یک اسلحه یوزی و یک تفنگ ژ۳ به سمت یک چادر کتاب فروشی در جلوی دانشگاه تهران تیراندازی کردند که با تیراندازی متقابل پاسداران کمیته مستقر در آن منطقه مواجه و مجبور به فرار شدند. نیروهای پاسدار نیز به تعقیب آنها پرداختند و در این تعقیب و گریز خودرو مهاجمان به علت سرعت زیاد در تقاطع خیابان فروردین منشعب از خیابان انقلاب با یک خودرو دیگر تصادف کرد و سرنشینان آن که قصد فرار داشتند، هدف تیراندازی قرار گرفتند که یکی از آنان زخمی و دستگیر شد.(۲)

همچنین نیروهای این سازمان در ساعت ۸ شب در محله اختیاریه (منطقه شمیران) تهران، با کمین در مسیر حاج مهدی نیساری ۵۰ ساله، عضو شورای مسجد محل، وی را هنگام رفتن به منزلش هدف ۴ گلوله قرار داده، به شهادت رساندند. گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) برای اجرای نقشه خود، بامداد امروز هم به منزل این شخص مراجعه کرده بودند که وی در منزل نبود.(۳)

در مشهد نیز نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سوی یک مغازه دار تیراندازی کردند که وی از ناحیه سر زخمی شد. یکی از نیروهای انتظامی که در محل حادثه بود، به سمت مهاجمان شلیک کرد که براثر تیراندازی متقابل افراد سازمان، وی نیز هدف تیر قرار گرفت و از ناحیه شکم زخمی شد.(۴)

همچنین در بلوار آزادی شهر ارومیه، ۲ نفر موتورسوار یک روحانی را که مسئول کمیته ارزاق این شهر بود، ترور و زخمی کردند.(۵)

در رشت نیز یکی از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در ساعت ۹:۳۰ به قصد ترور مسئول نهضت سوادآموزی استان گیلان به محل کار وی مراجعه کرد که با هوشیاری یکی از کارکنان این اداره مواجه گردید و بدون دستیابی به هدف خود با به جاگذاشتن ۲ عدد سه راهی (بمب دست ساز) آماده انفجار، مجبور به فرار شد.(۶)

۱

اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع، در گفت و گو با مجله صف درباره شرایط ایران برای برقراری صلح با دولت عراق، تجدید سازمان ارتش جمهوری اسلامی ایران و همچنین درباره مفهوم صدور انقلاب و سوءاستفاده هایی که از این واژه شده است، به پرسش های خبرنگاران این مجله پاسخ داد. در ادامه گزیده ای از این مصاحبه درج شده است:

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۴، ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، خرم آباد - خبرگزاری پارس، ۲۸/۸/۱۳۶۰؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸ ، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲، خرم آباد - واحد مرکزی خبر.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰، به نقل از مرکز خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۳، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲۱، به گزارش مرکز خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۷/۸/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۶.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۳، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۳۶، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۷/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۵.

۶- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، رشت.

سؤال: چندی پیش صدام اعلام کرد که بدون قیدوشرط حاضر به صلح است، نظر شما دراین باره چیست؟

جواب: اگر صدام قبول کرده بایستی (از خاک ایران) برود بیرون، پس چرا معطل است؟! ما از روز اول گفتیم اگر او می پذیرد که باید برود بیرون، چرا مانده است؟ چرا هرروز گلوله روی شهرهای آبادان، اهواز، دزفول و... می اندازد؟ او پذیرفته که از ایران برود بیرون.

س: شاید صدام تضمینی می خواهد که هنگام خروج از نواحی اشغالی از تعقیب رزمندگان ما در خاکش مصون بماند؟

ج: ما در جریان مذاکراتی که قبلاً با سران کشورهای اسلامی و غیرمتعهد داشتیم، گفتیم که تنها بیرون رفتن نیروهای عراقی از خاک ما کافی نیست؛ بایستی یک دادگاه بین المللی اسلامی هم تشکیل شود که متجاوز را تشخیص داده و کیفر متجاوز را هم تعیین کند و ما نمی خواهیم جنگ را ادامه دهیم. اگر همین امروز هم صدام نیروهایش را از خاک ما بیرون ببرد و بپذیرد که آن دادگاه تشکیل شود، ما حرفی نداریم!

س: به نظر شما چه تغییراتی در ساخت و نظام ارتش بایستی صورت بگیرد تا بتواند خودش را با انقلاب و نظام اسلامی بهتر تطبیق بدهد؟

ج: این مسئله ساده ای نیست که بشود به این صورت جوابش را داد. از همان روزهای اول پیروزی انقلاب، در شورای انقلاب موضوع نظام جدید ارتش مطرح شد و پس از آن هم ستاد ارتش، رده های مختلف ارتش و متخصصان خارج از ارتش نظریه ها و پیشنهادهای گوناگونی را مطرح کرده اند و روی این موضوع کار هم شده است. در مجلس هم در کمیسیون دفاع کمیته ای به این منظور تشکیل شده است و روی موضوع تجدیدسازمان ارتش کار می کند. در ستاد ارتش هم دراین باره بررسی هایی در دست انجام است. چند ماه پیش امام دستور دادند کاری که در ستاد ارتش می شود با کمیسیون دفاع هماهنگ باشد. اما کوتاه این را بگویم که همه قبول دارند بایستی تغییراتی در نظام ارتش داده شود، ولی بنده از متخصصان این امر نیستم و آن مقدار آشنایی هم که با ارتش دارم بیشتر در جریان جنگ و در شورای عالی دفاع به دست آورده ام و حق من نیست که دراین باره اظهارنظر محکمی بکنم و اگر نظارتی هم داشته باشم، اطلاعاتم را از متخصصان و کسانی که دراین باره کار کرده اند گرفته ام. بایستی بگویم که درکل با مجموعه اطلاعاتی که من دارم تغییراتی در نظام ارتش داده می شود، ولی اینکه تغییرات به چه صورت خواهد بود، هنوز تصمیم نهایی دراین باره گرفته نشده است.(۱)

آقای هاشمی همچنین درباره صدور انقلاب و سوءبرداشت هایی که از این واژه می شود گفت: دشمن دست به تبلیغات وسیعی علیه ما زده است. البته، ما بارها گفته ایم و امام هم منظور ما را از صدور انقلاب بیان فرموده اند، ولی چون ما سیاست خارجی فعالی نداشته ایم و ازنظر تبلیغاتی ضعیف بوده ایم، حرفمان به گوش مردم دنیا نرسیده و اگر هم رسیده، آن را نادیده گرفته اند. صدور انقلاب مفهومش این است که ما یک حرکت مکتبی کرده ایم و مکتب را نمی شود به یک ملتی محدود کرد.

۱- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۶.

اگر حرکت ملی یـا نژادی بود، مخصوص خود ما بود، ولی ما براساس اسـلام انقلاب کرده ایم و اسـلام پیش از اینکه در ایران بیایـد در بین عرب هـا بوده است. امروز در دنیا اگر ۹۰۰ میلیون نفر مسـلمان وجود دارد، مگر چه تعداد از آنها ایرانی هسـتند؟ این است که انقلابمان مخصوص به خودمان نیست؛ یعنی اگر مردم دیگر کشورهای اسـلامی هم بخواهند مسـلمان باشـند و از راه مـا تبعیت کننـد و حرف های ما را بفهمنـد و رویه ما را به کار برنـد و شـیوه مبارزه ما را که برداشت ما از اسـلام است، در پیش گیرنـد، ما از هیـچ گونه کمکی دراین باره دریغ نداریم و این برداشت از اسـلام بایستی منتقل شود به سایر کشورها. اگر مردم سایر کشورها بخواهنـد، ما اینها را در اختیارشان می گـذاریم. اگر از ما مطلب خواسـتند، الگو خواسـتند، ایده خواسـتند، فکر خواسـتند، هرچه خواسـتند، مـا اعلام می کنیم که در اختیارشان می گـذاریم و این اسـتقلالی که فکر می کنیم از شـرق و غرب داریم و عـدم وابسـتگی که می خواهیم نسـبت به قـدرت هـای اسـتعماری به دست آوریم، چیزهایی است که مایلیم بقیه کشورها هم داشته باشند. ما این چیزهایی که برای خودمان می خواهیم برای مردم عراق، برای مردم عربستان و برای مردم سایر کشورها هم می خواهیم. این معنی اش این نیست که ما می خواهیم برویم در آن کشورها و مردمش را بکشـیم جلو، بلکه اگر مردم کشوری خودشان خواسـتند راه ما را بروند و از ما مطلب خواسـتند، راه خواسـتند، ما چیزهایی را که داریم در اختیارشان می گـذاریم، ولی ما مایل نیستیم در امور داخلی کشورها مـداخله کنیم، نمی خواهیم به منافع دیگران در کشور خودمان لطمه بزنیم و نمی خواهیم مرزها را بشکنیم و انقلابمان خودبه خود صادر شده و می شود.(۱)

۱

نخست وزیر امروز بـا امـام خمینی دیـدار کرد و درخصوص وضـعیت سیاسـی و اقتصـادی کشور به ایشان گزارش داد. ازجمله موضوعاتی که در این جلسه مطرح شد، تصمیمات شورای عالی اقتصاد، امنیت اقتصادی، قانون گرایی در مصادره اموال، ادامه کـار سـتاد بسیج اقتصـادی بـود کـه امـام دربـاره ایـن موضوعـات اظهـارنظر کردنـد. نخست وزیر در پایـان این دیـدار دربـاره موضوعـات مطرح شـده در این جلسه مطالبی بیان کرد. وی گفت: درباره مسائل اقتصادی بخشـی از تصـمیم هایی که در هفته های گذشته در شورای عالی اقتصاد گرفته شده بود، به استحضار امام رسانده شد.

موسـوی دربـاره تصـمیم گیری هـای شـورای عـالی اقتصـاد نیز گفت: بخشـی از این تصـمیم گیری هـا اطمینـان دادن به بخش خصوصـی برای سـرمایه گذاری در بخش های تولیدی و همچنین تعیین حوزه فعالیت بخش دولتی، تعاونی و خصوصی است. وی افزود: این موضوع به بخش خصوصـی اطمینان می دهـد تا سـرمایه گـذاری داشـته باشد و اخیراً نیز افرادی بی مسـئولیت و بدون اینکه از مسیر قانونی و شـرعی وارد شوند، اقدام به مصادره و ملی کردن بعضـی از کارخانه ها کرده اند که این مخالف سیـاست دولت است و دولت قویـاً در مقابـل این جریـان خواهـد ایسـتاد. نخست وزیر افزود: ما اعتقاد داریم که همه کارها در کشور بایـد از مسیر قانونی خودش انجام پـذیرد و همه بایـد به دیـده احترام به قانون بنگرند و فرد خاطی نیز تحت تعقیب قرار گیرد.

۱- همان.

وی درباره دیگر فعالیت های شورای عالی اقتصاد گفت: درخصوص کنترل تورم نیز شورای عالی اقتصاد پیشنهادهایی داشت که بخشی از آنها به عرض امام رسید.

نخست وزیر در ادامه سخنانش ضمن تشکر و قدردانی از فعالیت های ستاد بسیج اقتصادی کشور یادآور شد: میزان فعالیت این ستاد با کشورهایی که حتی در جنگ نیستند قابل قیاس نیست و این به دلیل فداکاری و خلاقیت برادران مسئولی است که در این ستاد فعالیت می کنند. وی افزود: به همین دلیل، ستاد بسیج اقتصادی کشور به کار خودش ادامه خواهد داد و تصمیماتی که در آنجا گرفته می شود درارتباط با مقامات مسئول و افراد صاحب نظر در شورای عالی اقتصاد می باشد و درنتیجه ما در سطح کشور قادر خواهیم بود قیمت کالاهای ضروری و کمیاب را تثبیت کنیم.

نخست وزیر همچنین درباره سیاست دولت و نهادهای مربوط در کنترل تورم و کاهش حجم پول در گردش با هدف کاهش تورم گفت: سیاست دولت در آینده درجهت جلوگیری از ازدیاد حجم پول در گردش خواهد بود که امت ایثارگر این موضوع را خواهد پذیرفت و یقین داریم این اقدام درمجموع به نفع همه ملت است و می تواند عامل مؤثری درجهت جلوگیری از تورم باشد.(۱)

۱

به دنبال درخواست شورای فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از امام خمینی مبنی بر معرفی نماینده ای برای نظارت بر مصوبات شورای مرکزی سپاه و همچنین نظارت بر جریان فکری و سیاسی و امور عقیدتی در این نهاد و اقدام امام خمینی در محول کردن اختیارات تام دراین باره به آیت الله منتظری،(۲) امروز آیت الله منتظری در حکمی حجت الاسلام سیدحسن طاهری خرم آبادی را برای تحقق این امر انتخاب کرد.

در بخشی از حکم ایشان آمده است: «جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدحسن طاهری - دامت افاضاته - درپی محول نمودن و انتخاب فردی جهت نظارت بر جریان فکری و سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ازسوی رهبر بزرگ انقلاب حضرت امام خمینی به اینجانب، به جناب عالی توصیه می شود که ضمن شرکت در جلسات شورای مرکزی سپاه و نظارت بر روند داخلی آن، با تشکیل مرکزیتی قوی از طلاب فاضل و آگاه حوزه علمیه قم و دیگر برادران در خط اسلام خالص، در جریان ایدئولوژی سیاسی این ارگان مهم که درحقیقت بازوی پرتوان انقلاب امت است، نظارت و دخالت نموده و سعی کنید به خواست خداوند متعال، سپاه در هر دو بخش، پرمحتوا و غنی گردد و حتی المقدور از درگیری های گروهی مصون بماند و در مواردی که احیاناً انحرافی احساس شد، با قاطعیت جلوگیری فرمایید. مطمئنم برادران محترم شورای مرکزی و نماینده محترم امام - مدظله - در این مسئولیت بزرگ با جناب عالی صمیمانه همفکری و همکاری خواهند نمود.»(۳)

۱- همان، ص۳.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، قم، به گزارش واحد مرکزی خبر.

۳- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۵، قم.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۸ آبان ۱۳۶۰ ۲۲ محرم ۱۴۰۲ ۱۹ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز باز هم جنگنده های ارتش عراق شهر آبادان را بمباران کردند. به دنبال بمباران هرروز شهر آبادان، آیت الله جمی، امام جمعه آبادان، که همچنان در این شهر سکونت دارد، در تماسی با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، به این وضع اعتراض کرد.

براساس گزارش نوبه ای عملیاتی شماره های ۴۸۹ و ۴۹۰ ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز ۲ فروند هواپیمای دشمن با سقف پرواز بالا ـ در ساعت ۱۶:۰۰ در آسمان آبادان ظاهر شدند و پشت بیمارستان این شهر را بمباران کردند که خسارات جانی و مالی در بر نداشت.(۱) در این روز، آیت الله جمی، امام جمعه آبادان، در گفت وگوی تلفنی با آقای هاشمی رفسنجانی به این امر اعتراض کرد. آقای هاشمی دراین باره نوشته است: «از آبادان، آقای جمی، امام جمعه، تلفن کردند و از بمباران هرروزه شهر توسط هواپیماهای عراقی و عدم دفاع مؤثر ما شکایت داشتند. به نیروهای هوایی گفتم: معلوم شد کار مؤثری نمی توانند بکنند و دیروز یک اف۱۴ از دست داده ایم. در فکر هستند توپ های ضدهوایی با برد بیشتر در آنجا مستقر نمایند. به انتظار حمله وسیع نیروهای خودمان، این ضعف ها را تحمل می کنیم.»(۲)

۲

به گزارش منابع اطلاعاتی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ارتش عراق قصد دارد با راه اندازی یگان های جیش الشعبی (ارتش خلقی)، ضمن تقویت نیروهای خود، برای فرار نیروهای رسمی خود از ارتش راه حلی اتخاذ کند.

به گزارش رکن۲ (اطلاعات) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ارتش عراق درحال آموزش تعداد فراوانی از غیرنظامیان در پادگانی در نزدیکی شهر بعقوبه است. ارتش عراق قصد دارد این نیروها را که حدود ۲ لشکر تخمین زده می شوند و نام "جیش الشعبی" به آنها داده شده است، پس از پایان دوره آموزشی به جبهه ها اعزام کند.(۳)-(۴)

ص: ۶۷۵

۱- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران) تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد پانزدهم (فروغ فتح، حوادث آبان ۱۳۶۰) مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، زمستان۱۳۸۸، ص۶۷۳.
۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم۱۳۷۸، صص ۳۷۲ و ۳۷۳.
۳- این نخستین بار است که در منابع از وجود جیش الشعبی (ارتش خلقی) یا نیروی بسیج در ارتش عراق نام برده می شود.
۴- سند شماره ۱۰۸۰۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به ر سماجا۲ (مد اطلاعات)، ۲۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

این منبع همچنین درباره تمایل برخی از نظامیان عراقی برای فرار از خدمت در ارتش این کشور اعلام کرد: تعداد زیادی از نیروهای ارتش عراق اعم از افسر و درجه دار و سرباز به خصوص افراد کرد که در خدمت ارتش هستند، از خدمت متواری شده و در روستاهای مرزی ایران و عراق در منطقه سردشت و بانه سکونت گزیده اند، اما از ترس حزب دمکرات نمی توانند وارد خاک ایران شوند، زیرا هر فرد وابسته به حزب دمکرات که نیروهای فراری عراق را دستگیر کرده، تحویل دهد، درمقابل، اسلحه و مهمات و پول دریافت می کند.(۱)در همین خصوص، امروز ۶ تن از مردم عراق (۲ نظامی و ۴ کارمند دولت) ازطریق مرز سردشت وارد ایران شدند و با معرفی خود به مأموران، درخواست پناهندگی کردند.(۲)

۱

به دنبال افزایش تحرکات نیروهای مخالف حزب بعث و دولت عراق، امروز نیروهای کرد مسلمان عراقی در دو عملیات مجزا خسارت هایی به ارتش عراق وارد کردند.

به گزارش رکن۲ لشکر۲۸ سنندج، دو گروه از نیروهای کرد مسلمان عراقی در منطقه سیروان و زمقی به یک پایگاه ارتش عراق و اردوگاه تأسیسات حمله کردند و خسارت های زیادی به ساختمان و تأسیسات آن وارد آوردند.(۳)

۲

امروز در تحرکات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در محورهای مریوان، قروه و سنندج، ۶ نفر از نیروهای خودی شهید و ۵ نفر گروگان گرفته شدند. از سوی دیگر، نیروهای خودی در یک عملیات غافلگیرکننده درحوالی شهر دیواندره ۳ روستا را پاک سازی کردند و تلفات و خساراتی به افراد ضدانقلاب وارد آوردند.

در این روز، عناصر حزب دمکرات شاخه مریوان به یک پاسگاه ژاندارمری در محور مریوان - سنندج حمله کرده، ۶ نفر از افراد آن پاسگاه را به شهادت رساندند.(۴)در روستای "قاملو" در ۳ کیلومتری غرب قروه نیز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی ۲ تن از مأموران ژاندارمری و ۳ نفر از اهالی این روستا را گروگان گرفتند.(۵)در شهر سنندج نیز عناصر مسلح غیرقانونی ۳ بمب در ساعت های ۱۳، ۱۹ و ۲۱ به دفتر تبلیغات پیش مرگان کرد مسلمان در خیابان مولوی، یک لبنیاتی و یک خواربارفروشی در ۲ نقطه خیابان شهدا پرتاب کردند که تلفات جانی در بر نداشت، اما در هر ۳ انفجار شیشه های اماکن، مغازه ها و منازل تا شعاع یک صد متری شکسته شد.(۶)

از سوی دیگر، نیروهای سپاه، گروهان ژاندارمری دیواندره و پیش مرگان کرد مسلمان دیواندره در یک عملیات مشترک و غافلگیرکننده موفق شدند ۳ پایگاه مهم حزب دمکرات را در روستاهای "قلعه گاه"، "تبریزخاتون" و "برده رش" در ۱۶ تا ۱۸ کیلومتری غرب دیواندره به تصرف خود درآورند. در این عملیات که حدود ۲۴ ساعت طول کشید، ۱۰ نفر از افراد حزب دمکرات کشته، ۷ تن زخمی و ۲ تن نیز دستگیر شدند. از افراد خودی نیز یک تن از افراد پیش مرگان کرد مسلمان به

۱- سند شماره ۱۰۸۰۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲- گروه اطلاعات) به ر سماجا۲ (مد اطلاعات) ۲۸/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۵، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۹/۸/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۲۹۴۰۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور نظامی و سیاسی)، ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۴- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۴؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۵.

۵- سند شماره ۲۹۴۰۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۸۵، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا، معاونت عملیات و اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۶- سند شماره ۲۹۴۰۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۳۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

شهادت رسید و ۴ تن از نیروهای سپاه زخمی شدند. در این عملیات ۳ دستگاه خودرو حزب دمکرات منهدم شد و ۲ خودرو شامل یک دستگاه جیپ و یک دستگاه آمبولانس بهداری که نیروهای حزب دمکرات ربوده بودند و همچنین مقداری ادوات نظامی به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

۱

امروز دو گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران و قزوین و یک گروه ترور گروه های برانداز در شهر رودسر عملیات هایی را علیه نیروهای دولتی و مردم انجام دادند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۴:۰۰ در خیابان استاد حسن بنا شهر تهران، یکی از کارمندان متعهد بانک ملت به نام رضا قدیری زاده را با شلیک چند گلوله به شهادت رساندند.(۲)

در شهر قزوین نیز یکی از نیروهای سپاه این شهر هدف سوء قصد قرار گرفت و زخمی شد. در ساعت ۰۲:۳۰ بامداد، چند نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به منزل این پاسدار مراجعه کردند و او را به آستانه در منزل فراخواندند و هم زمان با گشوده شدن در خانه، او را هدف چندین گلوله قرار دادند. به گفته این شخص او نیز به طرف مهاجمان شلیک کرده که احتمالاً یک نفر از آنان زخمی شده است.(۳)

همچنین در شهرستان رودسر، افراد مسلح وابسته به گروه های برانداز یک عدد بمب دست ساز به منزل مسئول تربیت بدنی این شهر پرتاب کردند که باوجود منفجرشدن، تلفاتی درپی نداشت.(۴)

۲

امروز در ۵ عملیات نیروهای گشت و مراقبت خودی در شهرهای تهران، بندرعباس و نیشابور، ۳ خانه تیمی شناسایی و تصرف شد و شماری از افراد وابسته به سازمان های مجاهدین خلق (منافقین) و چریک های فدایی خلق دستگیر و ۲ تن از آنان نیز کشته شدند.

در تهران، نیروهای سپاه و کمیته انقلاب، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در خیابان صفا در جنوب شرقی میدان امام حسین(ع) شناسایی کردند و در غافلگیری کامل وارد آن شدند. در این عملیات، نیروهای خودی ۴ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند، اما یک تن از آنان گریخت. از این خانه تعدادی اسلحه از انواع مختلف، تعداد فراوانی فشنگ، مهمات و اسناد و مدارک مربوط به سازمان به دست آمد.(۵)

در فلکه اول نیروی هوایی تهران نیز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که قبلاً شناسایی شده بود، بدون درگیری به تصرف نیروهای کمیته منطقه۱۱ درآمد و ۶ دختر و پسر از فعالان سازمان که در این خانه به سر می بردند، دستگیر شدند. در بازرسی این خانه چند قبضه اسلحه کمری، تعدادی تفنگ نارنجک انداز، تعدادی نارنجک جنگی، تعداد فراوانی فشنگ و مقداری مواد منفجره کشف شد.(۶)

در محله افسریه در جنوب شرق تهران نیز نیروهای بسیج مسجدجامع پس از اینکه به یک

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۰، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۶۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه سپاه مرکز، ۲/۹/۱۳۶۰، و- سند شماره ۲۹۴۰۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۴، کرمانشاه - خبرگزاری پارس؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۳۵ - ۳۴.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۰؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۵.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۰، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۶، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۶، تهران - خبرگزاری پارس به نقل از مرکز خبری سپاه تهران، ۳۰/۸/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۶، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۲۱، به گزارش مرکز خبری سپاه پاسداران تهران؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از روابط عمومی سپاه تهران.

۶- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

دختر مشکوک شدند، او را دستگیر کردند. در بازرسی ساک دستی همراه وی ۴ خشاب تفنگ ژ۳ پر از فشنگ به دست آمد. فرد دستگیرشده هنگام انتقال به پایگاه بسیج با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد که نیروهای بسیج به سرعت وی را به بیمارستان رساندند.(۱)

در بندرعباس نیز درپی شناسایی یک خانه تیمی افراد وابسته به چریک های فدایی خلق (شاخه اشرف دهقان) درحوالی میدان آزادی این شهر، نیروهای سپاه برای دستگیری افراد ساکن خانه به این مکان مراجعه کردند، اما با امتناع آنها برای تسلیم شدن، درگیری آغاز شد که درنهایت، ۲ تن از افراد ساکن خانه کشته و ۵ تن دستگیر شدند. در این خانه که مرکز نشر و تکثیر اعلامیه و بیانیه گروه اشرف دهقان بود، ۴ دستگاه تکثیر و چاپ، ۲ دستگاه تایپ، مقداری وسایل و لوازم چاپ و تعدادی وسایل و تجهیزات نظامی ازقبیل نارنجک، کلت، مواد منفجره و بمب دست ساز کشف شد.(۲)

در نیشابور نیز ۵ تن از عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند. از این افراد ۳ قبضه اسلحه کلاشینکف و مقداری مواد منفجره به دست آمد.(۳)

۱

▫

امروز اولین دعوای حقوقی ایران علیه دولت امریکا برای بررسی در دادگاه بین المللی لاهه تقدیم این دادگاه شد. محسن نوربخش، رئیس کل بانک مرکزی ایران، در مصاحبه با خبرگزاری پارس درباره طرح این دعوا گفت: «اولین دادخواست ایران علیه ایالات متحده دررابطه با بیانیه الجزایر تسلیم دیوان داوری لاهه شد. در این دادخواست دریافت ۱۲ میلیارد دلار دررابطه با معامله اسلحه بین رژیم سابق ایران و امریکا مطرح شده است.»(۴)دراین حال، وزارت خارجه امریکا نیز از طرح دعوای ۳ هزار طرف حقیقی و حقوقی امریکایی به دادگاه بین المللی لاهه خبر داد.(۵) رادیو امریکا دراین باره گزارش داد: «ایالات متحده دعاوی ۳ هزار تن از افراد و شرکت های امریکایی را علیه ایران در شورای رسیدگی به دعاوی حقوقی ایران و امریکا در لاهه مطرح ساخت. این دعاوی بالغ بر ۱۸۰ میلیون دلار می گردد. وزارت امور خارجه امریکا گفت: هدف از این دعاوی جبران خساراتی است که به افراد و شرکت های امریکایی در خلال انقلاب ایران وارد آمده است. این دعاوی درمورد افرادی است که ادعای خساراتی بیش از ۲۵۰ هزار دلار نداشته باشند و دعاویی که میزان آنها بیش از این مبلغ باشد به وسیله خود مدعیان در شورای رسیدگی مطرح خواهد شد.»(۶)

۲

تورگوت اوزال، نخست وزیر ترکیه، در دیدار با هادی منافی، وزیر بهداری ایران، که در این کشور به سر می برد، خواستار پایان جنگ ایران و عراق شد و گفت کشورش درپی راه حل های مسالمت آمیز برای پایان این جنگ است.

هادی منافی، وزیر بهداری، که به دعوت وزیر بهداری ترکیه به آن کشور سفر کرده است، امروز در آنکارا با تورگوت اوزال، نخست وزیر ترکیه، دیدار کرد.(۷) رادیو ترکیه درباره موضوعات

۱- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- سند شماره ۴۴۷۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۶ به فرماندهی ستاد مرکز، ۲۹/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹ ، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۳، به نقل از اطلاعیه روابط عمومی سپاه، ۲۸/۸/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۵.

۵- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، واشنگتن، رویتر.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۴، ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۲ ضمیمه، رادیو صدای امریکا، ۲۸/۸/۱۳۶۰.

۷- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۲.

مطرح شده در این دیدار و اهداف سفر وزیر بهداری ایران گزارش داد: «نخست وزیر کشورمان گفت روابط ترکیه با ایران در هر زمینه مطلوب می باشد و هر دو طرف سعی می کنند تا روابط موجود را هرچه بیشتر بسط و گسترش دهند. هادی منافی، وزیر بهداری ایران، که رسماً از ترکیه دیدن می کند، ازطرف نخست وزیر کشورمان به حضور پذیرفته شد. نخست وزیرمان در سخنانی که به هنگام قبول وزیر بهداری ایران ایراد کرد، به مسئله جنگ بین ایران و عراق نیز اشاره کرد و گفت: "ترکیه از آغاز جنگ به بعد، از پایان یافتن جنگ مذکور بین دو کشور مسلمان ازطریق مسالمت آمیز طرف داری می کند. "نخست وزیر کشورمان افزود که ترکیه به منظور پیداکردن یک راه مسالمت آمیز برای پایان جنگ ایران و عراق به انجام وظایف خود ادامه خواهد داد. دراین میان، منافی وزیر بهداری ایران نیز گفت: "آنها نیز آرزو می کنند که به جنگ ایران و عراق پایان بدهند، ولی بعضی از قدرت های خارجی درمورد ادامه جنگ مذکور تلاش می نمایند." وزیر بهداری ایران امروز نیز در بعضی از مؤسسات بهداشتی آنکارا و دانشکده های پزشکی این شهر بررسی هایی را انجام خواهد داد. مذاکرات مربوط به همکاری های بهداشتی بین دو کشور ترکیه و ایران نیز ادامه دارد. مذاکرات مذکور احتمالاً امروز به پایان خواهد رسید.»(۱)

۱

"میشل عفلق"، بنیان گذار حزب سوسیالیست بعث، ایران را نژادپرست (!) خواند و جنگ عراق و ایران را عاملی درجهت تحکیم مبانی قومی عراق اعلام کرد. دبیرکل حزب اتحادیه ملی نیروهای خلق مغرب نیز تلاش هایی که با هدف محدودکردن اندیشه عربی و ایجاد اختلاف در میان اعراب انجام می شود را محکوم به شکست خواند. رادیو صوت الجماهیر دراین باره گزارش داد: «رفیق میشل عفلق، رهبر، مؤسس و دبیرکل حزب بعث سوسیالیست عرب، گفت: "نبرد عراق علیه دشمن نژادپرست فارسی، وحدت ملی در عراق را براساس قومیت، مردانگی و دلیری عمیق تر ساخته است. رهبر مؤسس، صبح امروز درخلال ملاقات با آقای "عبدالله ابراهیم"، دبیرکل حزب اتحادیه ملی نیروهای خلقی مغرب، اضافه نمود: "نبرد عراق دفاع را ازنظر ملی و قومی و شخصیت امت عمیق تر کرده است." رفیق، دبیرکل حزب، تأکید نمود: "این نبرد معانی وسیعی دارد که ازنظر عملی و تئوری فیصله یافته تلقی می شود، زیرا منطق آنها [ایران] این بوده که اسلام را دربرابر عرب قرار دهند و به طور آشکار نشان داده شده که اسلام از آغاز بعثت و تجدد آن نمی تواند به این صورتی که امروز در ایران شاهد آن می باشیم، باشد و انقلاب عربی که اسلام

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۵، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۶ ضمیمه، رادیو ترکیه، ۲۹/۸/۱۳۶۰.

را در صـمیم خود قرار می دهد، در راه صـحیح گام برمی دارد. "آقای عبدالله ابراهیم ابراز اطمینان کرده که تمامی سیاست ها و تلاـش های مربوط به محـدودساختن انـدیشه عربی و کاشـتن تخم تضادها در میهن عرب که نشانه های حمله گسترده طرف های ضـدامت ما می باشـد، به طورقطع با شـکست مواجه خواهنـد شـد، زیرا با جریان مردمی که روزبه روز عمیق تر و پخته تر می شود، برخورد خواهنـد کرد." آقای عبدالله ابراهیم تأکید کرده، تجاوز فارسـی به عراق ریشه تاریخی از توطئه های شـعوبی هـا و دشـمنان امت و اسـلام علیه عربیت و علیه عراق دارد. در خلاـل این ملاقـات مسائل عربی و جهانی مورد علاقه طرفین نیز مورد بحث قرار گرفته است.»(۱)

ص: ۶۸۰

۱- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۴۴، ۲۹/۸/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۲۱ ضـمیمه، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۸/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ جمعه ۲۹ آبان ۱۳۶۰ ۲۳ محرم ۱۴۰۲ ۲۰ نوامبر ۱۹۸۱

۱

پس از پیشرفت مباحث عملیات طریق القدس (طرح عملیاتی کربلای۱) و پذیرش دیدگاه فرماندهان سپاه درباره طرح مانور این عملیات (اصلی شدن حمله از محور تپه های رملی) و نیز توافق فرماندهان درزمینه روز اجرای عملیات، امروز محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، به همراه قائم مقام و مسئول عملیات سپاه با آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع و رئیس مجلس شورای اسلامی، دیدار و درباره جزئیات عملیات و برنامه های آینده جنگ گفت وگو کردند. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی دراین باره نوشته است: «ساعت ۱۰:۰۰، آقایان محسن رضایی، علی شمخانی و رحیم صفوی، فرماندهان سپاه، آمدند و شرح کارها و پیشرفت جبهه ها را گفتند و برنامه جنگ را توضیح دادند. روز حمله را تعیین کرده اند. نزدیک است و در انتخاب روز حمله، ذوق به خرج داده اند.(۱) امید است موفق شوند.»(۲)

۲

توپخانه ها و خمپاره اندازهای ارتش عراق امروز شهرهای اهواز و آبادان را گلوله باران کردند.

امروز از ساعت ۱۰:۳۰ تا ۱۱:۳۰ درحالی که مردم شهر اهواز در مخالفت با طرح هشت ماده ای فهد درحال راه پیمایی در خیابان ها بودند، ارتش عراق ۲۰ گلوله به این شهر شلیک کرد که خوشبختانه هیچ کدام به محل تجمع یا عبور مردم اصابت نکرد و تنها سبب واردآمدن خساراتی به چند ساختمان و یک خودرو شد.(۳)

شهر آبادان نیز هدف گلوله های خمپاره ارتش عراق قرار گرفت که موجب تخریب یک منزل مسکونی در منطقه احمدآباد این شهر شد.(۴)

۱- تقارن عملیات طریق القدس با برگزاری مانور نیروهای امریکایی در آب های منطقه خاورمیانه در نزدیکی مصر و برپایی اجلاس سران عرب در شهر فاس مراکش که احتمالاً نزدیکی برخی کشورهای عربی منطقه به رژیم صهیونیستی را به دنبال داشت، مدّنظر فرماندهان بود.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰) به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب چاپ نهم، ص۳۰۲.

۳- روزنامه کیهان، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۶، اهواز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۵، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۹/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۴۲۷۵۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۳۰/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

امروز در مناطق شمال غربی کشور پیکر بدون سر ۳ تن از نیروهای طرف دار انقلاب اسلامی و مخالف تجزیه طلبی در کنار جاده میاندوآب - مهاباد کشف شد. در همین محور، افراد مسلح وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی ۳ تن از سربازان ارتش را ربودند و در مسیر پاوه نیز یک خودرو سپاه روی مین رفت. در درگیری دیگری در منطقه سردشت، ۴ نفر از عناصر حزب دمکرات کشته شدند. در محور سردشت - بانه نیز نیروهای خودی توانستند یک بالگرد هوانیروز را که براثر اصابت گلوله افراد ضدانقلاب آسیب دیده و در منطقه ای آلوده مجبور به فرود شده بود، از این منطقه به مکانی امن انتقال دهند.

در اولین ساعات بامداد امروز، پیکر بی جان ۳ تن از نیروهای خودی که به دست عوامل حزب دمکرات گروگان گرفته شده بودند، درکنار جاده میاندوآب - مهاباد کشف شد. طبق گزارش منابع مختلف، پیکر این شهدا درحالی پیدا شد که سر هر سه نفر ("پاشا بهاری"، "مهدی افروشه"(۱) و "احمد عسگری") با تبر از بدنشان جدا شده بود. بنا بر اعلام کمیته مرکزی انقلاب ارومیه، "پاشا بهاری" در مردادماه سال جاری درحالی که در مزرعه خود مشغول کار بود، ربوده شد.(۲)

رادیو صدای کردستان در گفتاری به نقل از دادگاه انقلابی خلق کرد، کشتار این ۳ نفر را به انتقام اعدام چند تن از افراد وابسته به این حزب در روزهای گذشته اعلام کرد. طبق اعلام این رادیو، اعدام این ۳ تن در روز ۲۶ آبان ماه و در منطقه مهاباد انجام شده است.(۳)

در همین محور، عناصر مسلح غیرقانونی ۳ تن از سربازان تیپ ۳۰ گرگان را گروگان گرفتند.(۴) همچنین در منطقه "دوآب" در جنوب غربی نوسود در مسیر شهر پاوه، یک خودرو سپاه روی مینی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند رفت و خساراتی به آن وارد شد. در این حادثه ۲ تن از نیروهای سپاه زخمی شدند.(۵)در منطقه سردشت نیز در درگیری بین نیروهای خودی و افراد وابسته به حزب دمکرات، ۴ تن از آنان کشته شدند. انهدام یک قبضه مسلسل کالیبر ۵۰ و انهدام یک خودرو افراد حزب دمکرات از دیگر نتایج این عملیات بود. طبق گزارش استانداری کرمانشاه، افراد حزب دمکرات اجساد این ۴ نفر را در نزدیکی روستای "گاورود" از توابع کامیاران دفن و سپس منطقه را ترک کردند.(۶)

در محور سردشت - بانه نیز یک فروند بالگرد هوانیروز که درحال آمادرسانی بود، مورد اصابت گلوله افراد مسلح غیرقانونی قرار گرفت و مجبور به فرود در منطقه آلوده به عناصر مسلح غیرقانونی شد، اما در فاصله زمانی اندک، ۲۸ تن از درجه داران گردان عملیات ویژه هوابرد ژاندارمری در دو گروه؛ یک گروه با یک بالگرد و گروه دیگر ازطریق زمینی به منطقه ای که بالگرد فرود اضطراری داشت، اعزام شدند و اقدامات مراقبتی را انجام دادند. در این فاصله، نیروهای هوانیروز نقص بالگرد آسیب دیده را رفع و با پرواز مجدد، آن را از منطقه پرخطر به منطقه امن منتقل کردند.(۷)

۱- برخی منابع نام این شهید را "مهدی عفوتوشه" هم عنوان کرده اند.

۲- روزنامه کیهان، ۲۸/۸/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه، کمیته مرکزی انقلاب اسلامی ارومیه؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه

پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۵۹، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۶، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۳۰/۸/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۲، ۲۷/۸/۱۳۶۰، ص۸ ضمیمه، رادیو صدای کردستان، ۲۶/۸/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، صص ۱ و ۳.

۵- سند شماره ۲۹۴۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۸۶، از لشکر۲۸ (رکن۳) به ف نزاجا (مد عملیات)، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور نظامی و سیاسی)، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۶- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۰، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان به استانداری باختران، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۷- سند شماره ۵۶۵۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مد عملیات)، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۵۶۶۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه پیرانشهر، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۱

حجت الاسلام خلیلی، از مدرسین حوزه علمیه اصفهان، امروز در استان کرمان در منزل امام جمعه این شهر ترور شد. وی که برای سخنرانی پیش از خطبه های نمازجمعه شهر راور، در شمال شهر کرمان، دعوت شده بود، پس از سخنرانی در مراسم نمازجمعه این شهر به کرمان بازگشته و در منزل امام جمعه درحال استراحت بود که مهاجمان با نفوذ به خانه امام جمعه، وی را هدف گلوله قرارداده، به شهادت رساندند.(۱)

۲

درپی موضع گیری امام خمینی درباره طرح هشت ماده ای فهد و به دنبال پیشنهاد آیت الله منتظری جهت برگزاری راه پیمایی در سراسر ایران برای محکوم کردن این طرح، امروز مردم مسلمان شهرهای مختلف کشور اقدام به راه پیمایی از مسیرهای تعیین شده به سمت محل برگزاری نمازجمعه در شهرهای خود کردند. خبرگزاری پارس از شرکت مردم تهران در این راه پیمایی - که از مسیرهای مختلف به مقصد دانشگاه تهران، محل برگزاری نمازجمعه، انجام شد - گزارش زیر را ارسال کرد:

«مردم شهیدپرور تهران در ساعت ۹:۱۵ دقیقه در دسته های مختلف از مسیر خیابان ولی عصر - کشاورز به سوی میعادگاه همیشگی نمازجمعه به راه پیمایی پرداختند تا همراه با دیگر اقشار مردم کشور، یک صدا این طرح ذلت بار را محکوم کرده و تنفر شدید خود را از توطئه های خائنانه شیطان بزرگ و اقمار سرسپرده اش اعلام دارند.

گزارش دیگری از خبرنگاران خبرگزاری پارس در ساعت ۹:۴۵ [و] از [مسیر] میدان امام حسین(ع) - خیابان انقلاب [به سمت] دانشگاه تهران حاکیست، طبقات مختلف مردم به صورت یکپارچه و در صفوف منظم درحالی که عکس هایی از امام امت، آیت الله منتظری و شهید مظلوم آیت الله بهشتی، شهید رجایی و شهید باهنر در دست داشتند، با دادن شعارهایی چون "منتظری امید امت ماست، پیام او پیام رهبر ماست" و "طرح فهد مخالف اسلام است، این گفته خدایی امام است"، به سوی دانشگاه تهران حرکت کردند تا توطئه های امریکای جهان خوار و اقمارش را محکوم کنند.

گزارش دیگری از خبرنگاران خبرگزاری پارس در ساعت ۱۰:۰۰ حاکیست، مردم همیشه در صحنه جنوب تهران نیز دعوت راه پیمایی را لبیک گفته و مشتاقانه همچون امت سراسر کشور از مسیر راه آهن به طرف دانشگاه تهران حرکت کردند. راه پیمایان در مسیر حرکت خود درحالی که عکس هایی از شهدای ۷ تیر و دیگر شهدا در دست داشتند، با شعارهای کوبنده خود انزجار شدید خود را نسبت به این طرح خائنانه ابراز داشتند. براساس این گزارش، راه پیمایان درحالی که با خود پلاکاردهایی حمل می کردند با دادن شعارهایی "چون درود بر رزمندگان اسلام، مرگ بر منافقین و صدام"، "طراح طرح فهد اعدام باید گردد، فلسطین اشغالی آزاد باید گردد"، فهد فهد تو نوکر ریگانی، با طرح خود هم سنگر شیطانی"، به راه پیمایی پرداختند.»(۲)

۱- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲، اصفهان.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۵، ۲۹/۸/۱۳۶۰، صص ۴ - ۱، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۹/۸/۱۳۶۰.

امروز نمازجمعه تهران پس از راه پیمایی مردم، در محل دانشگاه تهران و به امامت حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، برگزار شد. خطیب جمعه تهران در خطبه های نمازجمعه امروز، ضمن تأکید بر اهمیت تثبیت جمهوری اسلامی، لزوم کسب اعتماد عمومی و ایجاد اعتماد در سرمایه گذاران اقتصادی باتوجه به عملکرد دشمنان در تحمیل جنگ و راه اندازی ترور و تلاش برای ایجاد جنگ داخلی به منظور جلوگیری از تثبیت نظام، به برخی دوستان انقلاب برای پرهیز از تندروی - باتوجه به اینکه امام خمینی امسال را "سال قانون" نام نهاده اند - توصیه هایی کرد. بخش هایی از سخنان ایشان به شرح زیر است:

«یکی از ادله جنگ و شورش ها و قیام های به اصطلاح تجزیه طلبی در کردستان، کشتن رئیس جمهور و نخست وزیر و دیگر شخصیت های مملکتی است که نگذارند اعتماد در این کشور به وجود آید. ما این دوره سخت را تقریباً پشت سر گذاشتیم و می توانیم بگوییم که حکومت قانون و ثبات و اعتماد به وجود آمده، البته ما با دو مشکل روبه رو هستیم؛ مشکل دوستان نادان و مشکل دشمنان دانا و مکار.

دشمنان دانا مرتب توطئه می کنند که در این مملکت اعتماد نباشد. تبلیغات می کنند، کمبود درست می کنند، پول های مردم را به اشکال مختلف نمی گذارند در کار تولیدی و رفع مشکلات به جریان بیفتد. دوستان ما هم گاهی با خامی و حسن نیت راه را برای آنان باز می کنند. البته، ما همه را دوست نمی دانیم، در نهادها، در ادارات افرادی هستند که هم مردم را ناراضی می کنند و هم نهاد را بدنام می کنند و دقیقاً همان کاری را که دشمن می خواهد، انجام می دهند.»

امام جمعه موقت تهران سپس با تأکید بر این موضوع که با شعار نمی شود مشکلات را حل کرد، گفت: «باید با حساب و دقت حرکات دوست از دشمن جدا شود؛ پس آنچه ما می خواهیم این است که مملکت ما حالت اعتماد به خود بگیرد و حدود و حقوق همه معین شود و تا به این نقطه نرسیم، نمی توانیم یک کشور جاافتاده داشته باشیم. برای این کار، هم باید دوستان را کنترل کنیم و هم

جلو توطئه دشمنان را بگیریم. ما باید بیدار و هشیار عمل کنیم؛ لذا من در این خطبه و در سال قانون و در موقعی که همه ارگان های کشور تثبیت شده و همه با سرعت کار می کنند و امکان اجرای قوانینی را داریم، به این نهادها و مردمی که در این نهادها [کار می کنند] مخصوصاً به هیئت های هفت نفری و دادگاه های انقلاب تأکید می کنم که معنای حرف امام که امسال سال قانون است، این است که بگذارید دیرتر حرکت کنیم، اما صحیح تر حرکت کنیم.»

آقای هاشمی رفسنجانی سپس درباره اموال مشروع و نامشروع گفت: «آنهایی که اموالشان پاک و مشروع است، خیالشان راحت باشد. تابه حال دست هایی کشف شده و یکی از کارهای منافقین هم هست که به فکر افتادند بی قانونی به وجود آورند تا اعتماد را به هم بزنند. ما امروز نیاز نداریم که کشورمان را به صورت و حالت انقلابی اداره کنیم. اکنون دوران قانون و مقطع قانون است و ما نیاز داریم به تثبیت وضع کشور و جلب اعتماد مردم. مردم باید بفهمند و مطمئن شوند و افرادی که اموال نامشروع دارند بدانند که اموال نامشروعشان گرفته می شود، نه اموال مشروع.

من این اطمینان را به عنوان امام جمعه و به عنوان رئیس مجلس و به عنوان مسلمانی که سیاست کشور را می داند عرض می کنم که سیاست کشور ما این نیست که با بی قانونی و شعار با مردم برخورد کند. مردم باید مطمئن باشند که با قانون با آنها رفتار می شود. بدون قانون جامعه نمی تواند به راه خودش برود. این توصیه را بپذیرید که بر فرموده امام می ایستیم و سال آینده محکم تر از امسال سال قانون خواهد بود.»(۱)

۱

روزنامه لبنانی النهار از احتمال ازسرگیری فعالیت های دولت الجزایر برای میانجیگری بین ایران و عراق خبر داد.

خبرگزاری یونایتدپرس از بیروت به نقل از این روزنامه گزارش داد: انتظار می رود الجزایر ظرف چند ماه آینده جهت یافتن راه حلی برای مناقشه چهارده ماهه ایران و عراق بین دو کشور میانجیگری کند. یونایتدپرس افزود: این روزنامه به نقل از منابع دیپلماتیک غربی در بیروت نوشته است: این میانجیگری به تمایل ایران برای شرکت در مذاکره بستگی خواهد داشت. الجزایر درباره موافقت نامه۱۹۷۵ درمورد آبراه مورد منازعه شط العرب (اروندرود)، بین این دو غول نفتی پادرمیانی کرده بود. ایران اعلام کرده است تا زمانی که سربازان عراقی از سرزمین های اشغالی خود در امتداد مرز مشترک ۵۰۰ کیلومتری دو کشور خارج نشوند، حاضر به مذاکره مجدد درمورد این قرارداد نیست. مقامات اسلامی در ایران مکرر پیشنهادهای صدام حسین، رئیس جمهوری عراق، را برای پایان دادن به جنگ رد کرده اند.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۲.

۲- روزنامه صبح آزادگان، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۳.

در شرایطی که جنگی تمام عیار با پیامدهای ناگوار سیاسی، اقتصادی و... بر کشور تحمیل شده است، برخی ناظران خارجی باوجود پایداری و ثبات ایران، تحلیل هایی می کنند که نشان دهنده درک غلط آنها از انقلاب اسلامی است. این افراد اخیراً برای فرار از قبول واقعیت توانمندی و قدرت مسئولان و مردم ایران در حفظ نظام و پیشبرد کشور، حزب توده را دستاویز تحلیل های خود قرار داده اند. چند روز پیش (۲۵/۸/۱۳۶۰)، مجله امریکایی تایمز درخصوص وجود افراد وابسته به حزب توده در ارکان کشور و تأثیر آنان در کشورداری مطلبی نوشته بود. به دنبال این روزنامه، امروز نیز روزنامه جنگ (چاپ پاکستان)، که یکی از روزنامه های پرشمار این کشور است، و روزنامه فیگارو (چاپ پاریس)، دراین باره قلم فرسایی کرده و از قدرت افسانه ای حزب توده در مناسبات اداری ایران سخن گفته اند. روزنامه جنگ دراین باره نوشته است:

«حزب توده طرف دار شوروی در ایران، تاکنون از چنین آزادی ای برخوردار نبوده که طی ۳ سال انقلاب به دست آورده و اکنون اعضای برگزیده این حزب پست های حساسی را در دست گرفته اند و تعداد کثیری از آنها در نیروهای مسلح و دیگر سازمان ها مشغول به کارند. در زمان شاه، آنها مورد سرزنش وی واقع می شدند، اما اکنون با اینکه ظاهراً در سطوح بالای مملکت جای ندارند، نقطه نظرها و خط مشی سیاسی شان در سطوح بالای کشور به اجرا درآمده و حتی در پست های وزارتی هم نفوذ پیدا کرده اند.

به همین ترتیب در رسانه های گروهی، دادگاه ها، مدارس اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب نیز نفوذ کرده اند. مهدی بازرگان، نخست وزیر اسبق، سعی بر محدودکردن فعالیت این حزب داشت، اما تلاش وی دراین زمینه ناموفق ماند. باوجوداینکه مردم ایران از این حزب پشتیبانی نمی کنند، اما این حزب دارای ۵۰ الی ۷۰ هزار نفر عضو فعال و منظم می باشد. هیچ یک از احزاب در غرب آسیا مانند حزب توده چنین منظم و سازمان یافته نمی باشند و درحال حاضر این حزب عجله ای برای به دست گرفتن قدرت ندارد. طبق گفته یک عضو برجسته این حزب، ما ۵۰ سال برای نجات از حکومت شاه در تکاپو بوده ایم و اکنون حاضریم که ۵۰ سال دیگر نیز برای به دستگیری قدرت تحمل کنیم.

به هرحال، ایرانیان وطن پرست همواره در این فکر هستند که هرچه زودتر خود را از چنگ طرف داران این حزب برهانند.»(۱)

روزنامه فیگارو (چاپ پاریس) نیز دراین باره نوشته است:

«علی رغم ابراز انزجار آشکار [امام] خمینی به خاطر لامذهب بودن حزب کمونیست [توده]، این حزب همچنان در راه نفوذ به درون قدرت اسلامی کوشش می کند. انسان از خود می پرسد که چه دلیلی موجب شده که چنین اتحادی ازطرف [امام] خمینی پذیرفته شود، اتحادی که حتی ازنظر منطق خود آنها کاملاً غیرطبیعی است...(۲) وقایع گذشته نشان می دهد که در مناطق مرزی بین ایران و شوروی تاکنون دو بار در سال ۱۹۲۱ و ۱۹۴۵، حزب کمونیست توده با تلاش بسیار سعی کرده تا کادر خود را که به صورت اسلامی درآورده بود، باعجله در آن مناطق

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسـلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۴، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۶۱.

۲- سه نقطه در متن سند است.

مستقر کند، اما مستقرشدن مجاهدین در این نواحی مانع از این حرکت شد و اکنون حزب توده از کسانی است که با حرارت خواستار اعدام مجاهدین است.»

فیگارو همچنین در کسوت یک مخالف تمام عیار نظام جمهوری اسلامی، فروپاشی نظام سلطنتی را در ایران آغازی بر بحران قومیت ها در ایران خوانده و خبرهایی را دراین باره جعل کرده است. این روزنامه با امید به فروپاشی قریب الوقوع نظام جمهوری اسلامی و به دستگیری قدرت توسط سازمان مجاهدین خلق (منافقین) افزوده است:

«به دنبال درگیری های مسلحانه در شهر تبریز، خارج شدن کنترل ۸۰ درصد از خاک کردستان از دست مقامات اسلامی تهران، ایجاد یک نیروی مبارز و سازمان یافته ضدمکتبی [امام] خمینی به رهبری یک روحانی موسوم به آیت الله قمی در استان خراسان و نیز به دلیل دشمنی های داخلی و خصوصی و همچنین مرگ نابهنگام اندک متفکرین ایران، این قدرت می رود تا تسلط خود را بر سرزمینی که اکنون بیش از هر موقع دیگر در معرض خطر نابودی قرار گرفته، از دست بدهد. ایران کشوری بود متشکل از اقوام مختلف که در گذشته سمبل اتحادی جز تاج وتخت سلطنتی نداشت. بعد از سال ۱۹۷۹، تب طرف داری از [امام] خمینی برای لحظه ای فقدان تاج وتخت را به دست فراموشی سپرد، ولی [با] به اثبات رسیدن عدم محبوبیت "امام" که دیگر حتی توده های متعصب نیز اطراف او را خالی کرده اند، اکنون هریک از گروه های قومی آزادانه راه خود را درپیش گرفته اند. قشقایی ها در شیراز، بختیاری ها در غرب اصفهان، آذربایجانی ها در ناحیه تبریز، ترکمن ها در شرق دریای خزر و بلوچ ها در جنوب شرقی [فعال هستند]... مقاومین کُرد که از باتجربه ترین گروه های نوع خود هستند، به دلیل همیاری ازطرف حزب قدرتمند دمکرات کردستان که ازسوی عبدالرحمن قاسملو، استاد سابق دانشگاه سوربن، رهبری می شود، اغلب اوقات برای سایر نیروهای مقاومت الگو و نمونه به شمار می آید.

در سطح کشور، سازمان مجاهدین خلق [منافقین] که از امکانات ارتباطی کاملاً منظمی برخوردار است، نقش رهبری کننده را دارد[!] رهبری این سازمان به عهده مسعود رجوی ۳۴ ساله است که درحال حاضر در کنار بنی صدر، رئیس جمهور سابق، در اورسوراواز [فرانسه] در تبعید به سر می برد. فرماندهی این سازمان حتی در داخل ایران از تبریز به عهده موسی خیابانی است.

در ۲۷ اکتبر [۵/۸/۱۳۶۰]، مجاهدین و حزب دمکرات کردستان توافقنامه ای درزمینه همکاری در راه مبارزه زیرزمینی علیه رژیم روبه زوال ملاها امضا نمودند. مسعود رجوی معتقد است این گونه توافق ها راهی است برای نجات وحدت ارضی ایران.

... شورای ملی مقاومت به رهبری مسعود رجوی اخیراً تصمیم فلج کننده ای اتخاذ کرده است، بدین ترتیب که از این پس، هیچ یک از تصمیمات اتخاذشده ازطرف رژیم [امام] خمینی را نخواهد پذیرفت. این تصمیم نگران کننده است، زیرا شورای ملی مقاومت ظاهراً یکی از نیروهای سیاسی است که نقش عمده ای در دوران بعد از [امام] خمینی خواهد داشت.»(۱)

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۱، ۲۲/۹/۱۳۶۰، صص ۲۴ - ۲۲، به نقل از روزنامه فیگارو (چاپ فرانسه)، ۲۹/۸/۱۳۶۰.

حسین الدین علی، سفیر عراق در یونان، از عقد ۶ قرارداد اقتصادی کشور متبوعش با دولت سوسیالیست یونان خبر داد. وی درباره این قراردادهای شش گانه که آنها را باعث به وجودآمدن جو تازه همکاری بین عراق و یونان خواند، گفت: یکی از این قراردادها مربوط به کارگاه دریایی یونان است که مأمور شده تعدادی کشتی برای عراق بسازد و کشتی های قدیمی این کشور را تعمیر کند. وی افزود: برای ایجاد کارخانه های مورد علاقه دو کشور جهت استفاده و استخراج منابع معدنی یونان، این کشور باید از نفت عراق استفاده کند. ازسوی دیگر، یونان مقادیر معتنابهی مواد کشاورزی به عراق خواهد داد. خبرگزاری فرانسه در تکمیل این خبر نوشته است: قسمتی از قراردادهای مذکور قبلاً به هنگام دیدار طارق میخائیل یوحنا عزیز، معاون رئیس جمهوری عراق، که از یونان دیدار می کرد، منعقد شده بود. یادآوری می شود، آندریاس پاپاندرو، نخست وزیر سوسیالیست یونان، پس از دیدار طارق عزیز از آن کشور، آن را مهم ارزیابی کرد و افزود: این سفر در آینده در همه زمینه ها سبب گسترش مراودات اقتصادی و مناسبات میان یونان و عراق خواهد شد.(۱)

ص: ۶۸۸

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۵، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۵، آتن - خبرگزاری فرانسه، ۲۹/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ شنبه ۳۰ آبان ۱۳۶۰ ۲۴ محرم ۱۴۰۲ ۲۱ نوامبر ۱۹۸۱

۱

به دنبال جلسه نهایی دیروز فرمانده کل سپاه با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، درباره طرح عملیات طریق القدس (کربلای۱) و زمان اجرای آن و پس از آنکه برآورد وضعیت طرح کربلای ۱ برای اجرای عملیات در منطقه بستان به وسیله قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش در جنوب به فرماندهی نیروی زمینی ارتش عرضه شد،(۱) امروز سرهنگ علی صیاد شیرازی پس از مطالعه این برآورد و باوجود جمع بندی و اظهارنظر منفی افسران ستادی تهیه کننده برآورد، نظر مثبت خود را درباره اجرای عملیات در منطقه بستان با توصیه به کارگیری کیفیت های رزمی جدید که در عرصه نبرد با دشمن بروز کرده است، اعلام کرد. متن کامل نظرهای فرمانده نیروی زمینی ارتش به شرح زیر است:

«برآورد وضعیت عملیاتی طرح کربلای۱ را مطالعه کردم و این است نتیجه آن:

۱. من نیز به نوبه خود از افسران تهیه کننده برآورد وضعیت عملیاتی طرح تشکر می کنم. ارزیابی های انجام شده نشانگر آن است که برادران من از حداکثر آگاهی های علمی و تخصصی خود به اضافه واقعیت های موجود در صحنه نبرد استفاده کرده اند.

۲. همان طورکه کراراً تذکر داده ام، بسیاری از کیفیت های رزمی کلاسیک یگان های ما حقیقت ندارد و بسیاری از کیفیت های جدید در صحنه های رزم ما ظهور کرده است که برادرانم شناخت کامل از آن نداشته و آنها در برآوردهای خویش منظور نمی کنند.

۳. اکنون ترکیب مقدس نیروهای رزمنده ارتش و سپاه درصورتی که به خوبی به کار گرفته و هدایت شوند، بسیاری از موارد ذکرشده در بند معایب را خنثی می کند.

۴. من به عنوان مسئول مستقیم این عملیات معتقدم برای اجرای طرح باید به یاری خداوند اطمینان داشته باشیم. کیفیت های اصیل سپاه اسلام در صحنه حاکم بوده و دشمن شناختی از

۱- در این برآورد که به گونه ای بدبینانه تهیه شده بود، اجرای عملیات در منطقه بستان، مفید و سودمند ارزیابی نشده بود.

این کیفیت ها ندارد و پشتیبان واقعی خدا می باشد. حمله را آغاز و به یاری پروردگار یکتا پیروزی شایسته را نصیب رزمندگان اسلام خواهیم کرد.

۵. بهترین پاداش ما از پیروزی، جلسه ای خواهد بود که پس از پایان عملیات تشکیل می دهیم و نتایج حاصل از نبرد را بررسی کرده و آماده می شویم گرماگرم، در عملیات بعدی از تجربه حاصله به خوبی استفاده نماییم.»(۱)

۱

واحد عملیات سپاه سوسنگرد با ارسال نامه ای به ستاد عملیات جنوب سپاه، از کمبود ضروری ترین اقلام تسلیحاتی در این شهر گلایه کرد. در این نامه آمده است: «موجودی تیر معمولی کلاش در کل تدارکات سوسنگرد ۳۰ جعبه و خمپاره ۶۰ و غیره شدیداً محدود می باشد. موجودی مهمات به طورکلی به حد صفر رسیده است. شدیداً هشدار می دهیم و تقاضای رسیدگی به وضعیت تدارکات مهمات به خصوص پس از انفجار سیلو داریم. بخشنامه ای که درمورد تحویل مهمات از نزاجا به لشکر شده بود، به قول لشکر به علت محدودیت درحد مسخره ای تحویل می گردد. توضیح اینکه ۶۶ نفر از یک گروهان امروز با خشاب خالی در خط بودند.»(۲)

۲

ستاد عملیات سپاه دزفول اعلام کرد که به آمار موجود در وزارت دفاع عراق درباره تعداد کشته شدگان، زخمی ها و فراری های ارتش عراق دست پیدا کرده است. این ستاد اعلام کرد: «طبق اطلاع به دست آمده از وزارت دفاع عراق از یکی از منابع موثق، آمار کشته ها، زخمی ها و فراری های ارتش عراق از ابتدای شروع جنگ تاکنون، جمعاً ۱۲۰,۰۰۰ نفر می باشد که از این عده حدود ۱۵۰۰۰ نفر فراری می باشند. منبع اضافه می کند که چنانچه راه مطمئن و امنی پیدا شود، تعدادی از سربازان فراری قصد پناهنده شدن به ایران را دارند.»(۳)

۳

پس از کشف ۳ پیکر بدون سر در محور میاندوآب - مهاباد در روز گذشته،(۴) امروز هم پیکر بی جان ۳ تن از نیروهای خودی در محور سنندج - کرمانشاه کشف شد. در محور سقز - دیواندره نیز گروه های مسلح غیرقانونی به پایگاه نیروهای خودی حمله کردند و یک تانکر سوخت نیز در محور میاندوآب - مهاباد سرقت شد.

پیکر ۳ تن از نیروهای خودی که قبلاً به دست افراد حزب دمکرات گروگان گرفته شده

۱- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس سال ۱۳۶۰، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۳، صص ۵۱ - ۵۰.

۲- سند شماره ۵۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سوسنگرد به عملیات جنوب، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۲۵۰۷۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه دزفول، ۳۰/۸/۱۳۶۰، ص۱۱۸.

۴- به روزشمار ۲۹ آبان ۱۳۶۰ مراجعه شود.

بودنـد، امروز در محور سـنندج - کرمانشـاه بین تونل اول و تونل دوم (۴۵ کیلومتری سـنندج) کشف شد. ۲ تـن از این افراد از اعضای سپاه و یک تن از پیش مرگان کرد مسلمان بودند.(۱)

همچنین در محور سـقز - دیواندره، عناصـر مسـلح غیرقانونی به پایگاه نیروهای خودی در روستای سنته در ۳۷ کیلومتری شرق سقز حمله کردند. در این درگیری که حدود دو ساعت طول کشید، یک تن از سربازان پایگاه زخمی شد.(۲)

در محور میاندوآب - مهاباد نیز افراد مسلح غیرقانونی یک دستگاه تانکر ۲۴ هزار لیتری سوخت را به سرقت بردند.(۳)

۱

کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) در بندرعباس، به آتش کشـیده شدن یک گاوداری در حومه کرج و اظهـار نـدامت و پشـیمانی یـک عنصـر فعـال سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) از پرتاب بمب آتش زا در بابلسـر ازجمله اخبار امنیتی امروز است.

در یـک درگیری که به تصـرف یـک خـانه تیمی در بنـدرعباس انجامیـد، ۲ تن از افراد سازمـان مجاهـدین خلـق (منـافقین) به هلاکت رسیدند و یک تن دستگیر شد. از این خانه تیمی تعدادی سند و مقادیری وسایل تخریبی به دست آمد.(۴)

در روسـتای ارنگه در منطقه آسارای کرج نیز افراد مسـلح غیرقانونی گاوداری یکی از روسـتاییان را به آتش کشیدند که براثر آن ۱۳ رأس دام و ۵ تُن خـوراک و علوفه دام در آتش سوخت و ۲ تُن سـیمان نیز هنگام اطفای حریق از بین رفت. دررابطه با این حادثه ۳ نفر دستگیر شدند.(۵)

همچنین یکی از افراد فعال سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) که در تاریـخ ۱۶ آبان ۱۳۶۰ در بابلسـر اقدام به پرتاب یک بمب آتش زا کرده بود، خود را به سپاه این شهر معرفی و از اقدام خود اظهار پشیمانی کرد.(۶)

بنا بر گزارش های موجود، فعالیت گروه های ضـدانقلاب و برانـداز به شـکل محسوس و چشـمگیری کاهش یافته است. آقای هاشـمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، دراین باره نوشته است: «تروریسم از وسعت افتاده، ولی گوشه وکنار کشور کارهای کم اهمیتی دارند.»(۷)

۲

امروز در شـهر پـاریس در حملـه دانشـجویان وابسته بـه گروه هـای مخـالف نظـام بـه ویژه هـواداران سازمـان مجاهـدین خلق (منافقین)، ۲ دانشجوی مسلمان ایرانی مصدوم شدند.

خبرگزاری فرانسه دراین بـاره اعلام کرد: «طی درگیری میـان دانشـجویان موافـق و مخـالف ایران در خوابگـاه دانشـگاهی در پـاریس، ۲ تـن از دانشــجویان موافـق [امـام] خمینی بـه دسـت دانشــجویان مخـالف رژیـم اسـلامی ایران مجروح شدنـد.» این خبرگزاری می افزاید: «پلیس برای جداکردن

۱- سند شماره ۹۳۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به ستاد منطقه۷ (فرماندهی)، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۰، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور نظامی و سیاسی)، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۳- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۶، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۳۰/۸/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۴- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۲.

۵- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، آسارا.

۶- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۲.

۷- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰) به اهتمام، یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۷۷.

دانشجویان از یکدیگر دخالت کرده است. براساس اطلاع واصله از منابع پلیس، دانشجویان موافق رژیم اسلامی به آرامی محوطه را ترک کردند و به صورت گروه های چند نفری عازم مرکز فرهنگی ایران شدند. در این هنگام، یک دختر و پسر جوان که از دیگران جدا مانده بودند، مورد هجوم مخالفین رژیم قرار گرفتند و به شدت کتک خوردند. در این حادثه دست دختر جوان شکست و پسر نیز از ناحیه سر زخمی شد.»(۱)

۱

حجت الاسلام سیدحسین موسوی تبریزی، دادستان کل انقلاب اسلامی، در گفت وگو با خبرگزاری پارس مطالبی را درباره دستگیری های اخیر افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی، برگزاری برنامه های آموزشی در زندان ها برای افراد دستگیرشده و نقش خانواده در جلوگیری از پیوستن جوانان و نوجوانان به این گروه ها بیان کرد. بخش هایی از این گفت وگو به این شرح است:

«حجت الاسلام موسوی تبریزی دررابطه با فعالیت های ضدتروریستی هفته اخیر گفت: "هفته گذشته از این نظر هفته پرثمری بود و بیش از ۱۰۰ تن از اعضای رده های بالای گروهک های وابسته دستگیر شدند و این امر به هوادارانی که از روش گذشته خود نادم [بودند]، ولی جرئت بروز نداشتند، موقعیت داد تا خود را به ارگان های انقلابی معرفی [کنند] و درصورتی که سابقه جنایی نداشته باشند، تأمین جانی یابند." وی درمورد گسترش تبلیغات اسلامی در میان هواداران صادق گروهک ها اظهار داشت: "نتایج ثمربخشی ارشاد در زندان ها به حدی بود که تصمیم [گرفتیم] با تلویزیون های مداربسته که با بودجه دادستانی انجام می شود نه تنها برنامه های آموزشی مذهبی نظیر تفسیر قرآن، نهج البلاغه و درس های استاد شهید مطهری و آیت الله بهشتی پخش شود، بلکه با همکاری معلمین مذهبی، کلیه دروس کلاسی از راهنمایی تا آخرین دوره نظری، تدریس و با هماهنگی آموزش وپرورش کلیه امتحانات زندانیان نیز میسر گردد."

حجت الاسلام موسوی امکان پخش مستقیم دادگاه ها را در شرایط فعلی به دلیل سرعتی که برای رسیدگی به پرونده ها لازم است میسر ندانست، ولی افزود: "ازسوی بعضی مراکز خبری و رادیو تلویزیونی جهانی که در کارشان تاحدودی صادق باشند، امکان مصاحبه با زندانیان فراهم شده و برخی از خبرگزاری ها نیز تا چهل ساعت نوار تلویزیونی داشته اند."

وی در قسمت دیگری از این گفت وگو تأثیر محبت پدران و مادران در جلوگیری از وابستگی فرزندانشان به گروهک ها را مورد تأکید قرار داد و گفت: "تجربه نشان می دهد ۷۰ درصد کسانی که به دام گروهک ها می افتند، براثر بروز ناملایماتی بوده است که منجر به جدایی از پدر و مادر شده و یا والدین، آنها را از خود رانده اند. پیام من به خانواده ها این است که با فرزندانشان طوری رفتار کنند که علاقه به زندگی و پویایی ایشان سلب نشود."»(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۷، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۳۰/۸/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۲۴۶، ۳۰/۸/۱۳۶۰، صص ۲۹ - ۲۸، قم - خبرگزاری پارس، ۳۰/۸/۱۳۶۰.

شورای عالی دفاع شامگاه امروز با ریاست رئیس جمهور تشکیل جلسه داد. در این جلسه نخست وزیر، هاشمی رفسنجانی (نماینده امام در شورای عالی دفاع)، سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد (رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران)، محسن رضایی (فرمانده کل سپاه پاسداران)، سرهنگ سلیمی (وزیر دفاع) و سیدکمال خرازی (رئیس ستاد تبلیغات جبهه و جنگ) حضور داشتند و درباره اوضاع کلی جبهه های جنگ، وضعیت نیروهای خودی و طرح های عملیاتی بحث و گفت وگو کردند. در پایان این جلسه، آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در مصاحبه ای با خبرنگاران خبرگزاری پارس و دفتر مرکزی خبر درباره مانور ستاره درخشان و رابطه آن با جنگ تحمیلی گفت: «این دو مسئله از این جهت با هم ارتباط دارند که مربوط به سلطه جهانی هستند و ملت ایران می داند که جنگ عراق با ایران جنگی نبود که به ابتکار رژیم عراق انجام گرفته باشد. اگرچه بلندپروازی ها و جاه طلبی های حکام وابسته عراق مؤثر بود، اما سیاست های جهانی ابرقدرت ها شاید بیش از این جاه طلبی ها مؤثر بود و اینها را تشجیع کرد که این اقدام را بکنند.»

رئیس جمهور همچنین درباره خرید سلاح های نظامی رژیم گذشته از کشورهای خارجی به ویژه امریکا که هنوز به ایران تحویل داده نشده است، گفت: «در دوران رژیم گذشته که بدون حساب وکتاب، پول دراختیار کمپانی های خارجی قرار می دادند تا از آنان ابزار جنگی بخرند، پول های زیادی به امریکا، انگلیس، فرانسه و ایتالیا و برخی دیگر از کشورها پرداخت شده بود که در قبال آنها وسایل جنگی ازقبیل هواپیما یا ابزار یدکی آن، کشتی و ناو خریداری شود، ولی زمانی که انقلاب اسلامی پیروز شد، برخی از آنها هنوز تحویل نشده بود که این دولت های غاصب آنها را توقیف کردند، ازجمله امریکا مبالغ زیادی از وسایل یدکی ما را که آماده ارسال به ایران بود، به ما تحویل نداد و باوجود اینکه ما خیلی هم در سال گذشته تلاش کردیم، این وسایل را به ایران ارسال نکردند، ولی ما تلاش می کنیم تا این اموال ملت را که دراختیار سلطه های جهانی است، بگیریم.»

ص: ۶۹۳

وی گفت: «مقداری از وسایل نظامی در دست فرانسه بود، ازجمله ناوچه که گرفته شد و وسایل دیگری در آنجا هست که خواهیم گرفت. مقداری هم از این وسایل در ایتالیا بود که آنها را گرفتیم.»(۱)

۱

درپی تظاهرات گسترده و سراسری مردم ایران علیه طرح هشت ماده ای فهد، امروز سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در یک موضع گیری منفعلانه، این راه پیمایی و مواضع مسئولان جمهوری اسلامی را به گونه ای دیگر تفسیر کرد. بنا بر اعلام خبرگزاری آسوشیتدپرس، سخنگوی مسعود رجوی امروز گفت: منظور رژیم از برگزاری تظاهرات عظیم روز گذشته سرپوش نهادن بر معاملات بزرگ تسلیحاتی با اسرائیل، نجات اعتبار ازدست رفته شان در منطقه و گشودن راه برای حمله بیشتر به سازمان آزادی بخش فلسطین بود. دراین حال، دفتر رجوی هفته گذشته جزئیات پرواز هواپیمایی را از تل آویو به تهران فاش کرد که به ادعای رجوی به منظور حمل سلاح به ایران برای استفاده از آنها در جنگ علیه عراق انجام شده است. ایران همواره این اتهام را که از اسرائیل تسلیحات دریافت می کند، تکذیب کرده است، اما اسرائیل این موضوع را تکذیب کرد و سپس از توضیح دراین باره سر باز زد.(۲)

ص: ۶۹۴

۱- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۶، ۱/۹/۱۳۶۰، صص ۸ - ۷، لندن - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۳۰/۸/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱ آذر ۱۳۶۰ ۲۵ محرم ۱۴۰۲ ۲۲ نوامبر ۱۹۸۱

۱

پس از مذاکرات متعدد فرماندهان ارتش و سپاه، سازمان رزم طرح عملیاتی کربلا (۱)(۱) برای آزادسازی بستان تعیین شد.(۲)

براساس این طرح، ارتش با ۳ تیپ (تیپ۱ و ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین و تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی اهواز) و سپاه پاسداران نیز با ۵ تیپ (شامل تیپ۱ عاشورا، تیپ۲ کربلا، تیپ۳ امام حسین(ع)، تیپ۴ امام سجاد(ع) و تیپ امام حسن(ع) با ۳ گردان پیاده به عنوان احتیاط عملیات) در منطقه بستان و غرب سوسنگرد و ۵۰ روستای منطقه وارد عمل می شوند. همچنین ۸ گردان توپخانه ارتش مأموریت اجرای آتش تهیه به مدت ۱۵ دقیقه در آغاز عملیات به منظور پشتیبانی از یگان های شرکت کننده و پشتیبانی آتش در حین عملیات را برعهده خواهند داشت.(۳) همچنین مقرر شد نیروی هوایی و هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران نیروهای پیاده و زرهی شرکت کننده در عملیات را درحد امکان پشتیبانی کنند.(۴)

۲

توپخانه دوربرد عراق از ساعت ۱۴:۰۰ الی ۱۵:۰۰، تعداد ۵ گلوله توپ به شهر دزفول پرتاب کرد که براثر آن ۷ تن از اهالی شهر شهید و ۶ تن زخمی شدند. حال ۲ تن از افراد زخمی وخیم گزارش شده است. در این حادثه چند خانه ویران و به چند خانه نیز آسیب هایی وارد شد.(۵)

۳

درپی اقدام شورای عالی دفاع در واگذاری امور ستاد جنگ های نامنظم به سپاه پاسداران، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه اعلام کرد که باتوجه به تعطیل شدن بخش جذب نیروی این ستاد، آن دسته از داوطلبان اعزام به جبهه ها که ازطریق ستاد جنگ های نامنظم به جبهه ها اعزام می شدند، برای ثبت نام به پایگاه های بسیج مراجعه کنند. در بخشی از این اطلاعیه آمده است: براساس مصوبه شورای عالی دفاع،

ص: ۶۹۵

۱- درباره چگونگی شکل گیری طرح سلسله عملیات هایی به نام "کربلا"(۱ تا ۱۲) مطالبی در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- سند شماره ۵۱۷۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی کربلای۱، ۱/۹/۱۳۶۰.

۳- ابوالقاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ، (اطلس راهنما - ۴)،تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، ص۱۰۰؛ و- سند شماره ۵۱۷۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، از لشکر۱۶ زرهی به یگان های عمل کننده، صص ۱۸ - ۱۷.

۴- سند شماره ۵۱۷۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۶.

۵- سند شماره ۲۵۰۷۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مجموعه خبری، ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

دزفول، شماره۱۷، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۲۷؛ و- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۵۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه ۸ به عملیات مرکز، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۷، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲۴، اهواز- خبرگزاری پارس.

مسئولیت ستاد جنگ های نامنظم شهید چمران برعهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گذاشته شده است؛ لذا به آگاهی همه برادرانی که با دریافت معرفی نامه از ارگان ها و نهادها و مسئولان جهت ثبت نام و اعزام به جبهه، به ستاد جنگ های نامنظم مراجعه می کنند، می رساند که فعالیت این ستاد درزمینه جذب نیرو متوقف شده است. بنابراین، برادرانی که قبلاً دوره های آموزشی را طی کرده و در جبهه های جنگ حضور یافته اند و نیز آن دسته از داوطلبانی که مایل اند دوره آموزشی لازم را بگذرانند، می توانند برای اعزام به جبهه در شهرستان ها به مراکز واحد بسیج سپاه پاسداران مراجعه کنند.(۱)

۱

جبههالتحریر الاـحواز (جبهه آزادی بخش اهواز) که با حمایت دولت عراق و با هدف جداکردن استان خوزستان از ایران و تبدیل آن به یک کشور مستقل با نام عربستان فعالیت می کند، جهت دستیابی به اهداف خود، به تازگی دست به اقداماتی سیاسی - تبلیغاتی زده است. به گزارش خبرگزاری پارس، تلویزیون بصره که تصویر آن در اهواز مشاهده شد، در بخش خبری ساعت ۲۲:۳۰ خود اعلام کرد اعضای جبهه آزادی بخش اهواز در نامه ای به دبیرکل اتحادیه عرب خواستار در دستور کار قرارگرفتن موضوع جبهه به اصطلاح آزادی بخش اهواز شده و درخواست کرده اند که سران کشورهای عرب در اجلاس خود در فاس به موضوع اعراب و اقدام حکام ایرانی در اشغال اراضی عربی، رسیدگی کنند. همچنین به گزارش تلویزیون بصره، اعضای جبهه آزادی بخش اهواز (جبههالتحریر الاـحواز) در نامه دیگری به وزیران خارجه کشورهای عربی، درباره اوضاع به اصطلاح نابسامان و موضوع حقوق اعراب اهواز و اشغال اراضی اهواز ازسوی نظام جمهوری اسلامی ایران هشدار دادند و خواستار توجه بیشتر به این موضوعات شدند.(۲)

۲

با هشیاری نیروهای خودی در منطقه مهاباد، تلاش افراد حزب دمکرات برای تصرف پایگاه "شهید کفاش" ناکام ماند. امروز همچنین نیروهای سپاه پاسداران با همکاری نیروهای محلی ۲ عملیات پاک سازی در مناطق شمال غرب اجرا و ضرباتی را به گروه های ضدانقلاب وارد کردند.

درپی آگاهی نیروهای نظامی منطقه مهاباد از تجمع افراد حزب دمکرات در روستای ایگری قاش در شمال این شهر و قصد آنان برای تصرف پایگاه شهید کفاش در ابتدای جاده مهاباد - میاندوآب، نیروهای خودی اعم از سپاه، ارتش و نیروهای محلی در یک هماهنگی سریع در ساعت ۱۳، این روستا را به محاصره درآوردند و اهالی روستا را به محل امنی منتقل کردند. سپس در ساعت ۱۴، درگیری بین طرفین آغاز شد و پس از ۸ ساعت درگیری، نیروهای حزب دمکرات با تحمل ۳۷ کشته و تعدادی زخمی مجبور به عقب نشینی شدند. نیروهای خودی در این عملیات ۱۷ تن از نیروهای این حزب را دستگیر کردند. از نیروهای خودی ۴ سرباز جمعی تیپ مهاباد و ۲ تن از نیروهای سپاه مهاباد شهید و ۲ تن نیز زخمی شدند.(۳)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های

ویژه، شماره ۲۴۷، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۷، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲/۹/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۵۶۶۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۴، ارومیه - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴ و ۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه.

نیروهای سپاه مریوان، پاوه و بسیج محلی در عملیاتی در جنوب شرقی سروآباد (محور سنندج - مریوان) موفق شدند منطقه وسیعی را در دامنه شمال شرقی کوه شاهو و کرانه شرقی و غربی رودخانه آب سیروان پاک سازی کنند. در این عملیات روستاهای بوریدر، چشمیدر، سرومال، کلیک آباد و دل رودبار در شرق و روستاهای اسپریز، زوم دشت قلبی و له مرز در غرب رودخانه آب سیروان و ارتفاعات مشرف به تصرف نیروهای خودی درآمد. در این عملیات، ۲۰ تن از افراد حزب دمکرات و گروه رزگاری خود را تسلیم کردند و تعداد زیادی از افراد وابسته به حزب دمکرات نیز کشته شدند که جنازه ۵ تن از آنان در مناطق عملیاتی به جا مانده است. برخی منابع ازجمله روابط عمومی سپاه به نقل از رادیو صدای کردستان وابسته به حزب دمکرات اعلام کرده اند که در پاک سازی این روستاها ۱۵ تن از نیروهای این حزب کشته و ۱۸ تن از آنان نیز زخمی شده اند.(۱) از تلفات نیروهای خودی در این عملیات خبری منتشر نشده است.

درپی این عملیات، اداره کل مخابرات استان کردستان از برقراری مجدد ارتباط تلفنی بین سروآباد و مریوان خبر داد. این اداره اعلام کرد: ارتباط تلفنی بین سروآباد و مریوان که درپی نفوذ گروهک ضدانقلاب در منطقه به مدت هجده ماه قطع شده و لوازم آن از بین رفته بود، با تلاش شبانه روزی کارکنان این اداره بازسازی و بهره برداری شد.(۲)

در عملیات پاک سازی تعدادی از روستاهای توابع میاندوآب، بوکان، سلماس و ماکو نیز ۷۹ قبضه انواع سلاح و یک خودرو بی سیم دار به دست نیروهای خودی افتاد و تعدادی از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته شدند.(۳)

یک تن از افراد وابسته به گروه کومه له با تحویل یک قبضه اسلحه، خود را به نیروهای ژاندارمری ایرانخواه در شرق سقز معرفی و درخواست امان نامه کرد. این فرد به منظور سیر مراحل قانونی به سپاه سقز تحویل داده شد.(۴)

۱

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شمال شرقی مهاباد و دیواندره حملاتی را علیه نیروهای خودی انجام دادند و با تحمل تلفاتی از منطقه گریختند. این افراد در محور بانه نیز یک کامیون را ربودند.

در حمله عناصر مسلح غیرقانونی به پایگاه نیروهای خودی در گوگ تپه در شمال شرقی مهاباد در محور میاندوآب یک تن از مهاجمان کشته شد و تعدادی دستگیر شدند.(۵) در دیواندره نیز حمله افراد مسلح غیرقانونی با کشته شدن یک تن و زخمی شدن ۳ تن از آنان ناموفق ماند و مهاجمان ناچار به فرار شدند.(۶) در اطراف بانه نیز عناصر مسلح غیرقانونی یک دستگاه کامیون متعلق به شهرداری این شهر را ربودند و با خود بردند.(۷)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲۳؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۹/۸/۱۳۶۰، ص۱۷؛ و- سند شماره ۵۶۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه سپاه منطقه ۷ (کرمانشاه) به

طرح و برنامه سپاه مرکز، ۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، سنندج، خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران مریوان؛ و- سند شماره ۵۴۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۴ -۳، سنندج.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، سنندج.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲۳.

۴- سند شماره ۳۳۹۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به فرماندهی ژاجا - (رکن۲)، - ۱۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۱، ارومیه - خبرگزاری پارس.

۶- همان، ص۲۴، سنندج - خبرگزاری پارس.

۷- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۱

فرماندار سردشت در گفت وگو با خبرنگار بولتن محرمانه خبرگزاری پارس، درباره مشکلاتی که گروه های مسلح غیرقانونی برای فراهم شدن مایحتاج (سوخت، اغذیه و...) مردم سردشت و مناطق اطراف به وجود آورده اند و چگونگی تهیه این اقلام توسط مردم و رواج گرانی مطالبی را بیان کرد. وی ابتدا باتوجه به رسیدن فصل سرما و بارش برف و باران در این منطقه، به مشکل نبود انواع سوخت در این شهر اشاره کرد و گفت: «متأسفانه تمام راه های سردشت به شهرهای استان های کردستان و آذربایجان غربی با مشکل عدم امنیت روبه رو بوده و نه تنها سوخت، بلکه هرگونه ارزاق عمومی به مقصد سردشت در بین راه توسط راهزنان مسلح ربوده می شود و امروز درحالی که ده سانتی متر برف در این شهر به زمین نشسته است، هیچ گونه سوختی در شهر یافت نمی شود. قیمت هر بار هیزم به ۱۵۰۰ ریال رسیده و این درحالی است که عناصر مسلح ضدانقلاب از قطع درخت در اطراف شهر جلوگیری به عمل می آورند و نفت قاچاق که از مرز عراق و توسط قاچاقچیان به این شهر وارد می شود، دارای قیمت ۲۶۰۰ ریال برای ۲۰ لیتر است که البته ارزان تر از نفتی است که گاهگاهی ازطریق هوایی وارد شده و به قیمت لیتری ۱۶۰۰ ریال تمام می شود. (باتوجه به حمل آن توسط هلیکوپتر و محافظت هواپیمای جنگی از این هلیکوپتر) گازوئیل نیز [هر] ۳۰۰ لیتر، ۱۵ هزار ریال به فروش می رسد.»

وی افزود: «درمورد آب آشامیدنی نیز به علت قطع متوالی برق در منطقه که باعث ازکارافتادن پمپ های آب می شود، استفاده از آب برف و باران امری عادی است.» فرماندار سردشت درباره ارزاق عمومی و مایحتاج مردم این شهر گفت: «هم اکنون هیچ گونه ارزاقی توسط دولت به این منطقه ارسال نمی شود، اما این اجناس ازطریق مبادلات پایاپای و قاچاق پتو، پسته، سماور، موتور برق و غیره در ازای برنج، روغن، قند و شکر، صابون، تاید و غیره در مرز عراق تهیه [می شود] و در بازار آزاد به قیمت های گزاف وجود دارد. به عنوان مثال قند کیلویی ۳۰۰ ریال، شکر کیلویی ۲۰۰ ریال، روغن نباتی کیلویی ۳۵۰ ریال، آرد هر کیسه ۸۰ کیلویی ۷۰۰۰ ریال و چای کیلویی ۱۲۰۰ ریال به فروش می رسند و اینها همه باعث ناراحتی بیش ازحد مردم خصوصاً اقشار مستضعف که ۹۸ درصد جمعیت شهر را تشکیل می دهند و درآمد اندکی جز ازطریق دامداری و کشت نخود ندارند، شده است.» فرماندار سردشت همچنین به رواج شدید قاچاق ارز و شمش طلاـ در این شهر اشاره کرد و قاچاقچیان را درارتباط با مراکز این امر در تهران دانست. وی در پایان اظهار امیدواری کرد که با پاک سازی هرچه سریع تر محورهای منتهی به این شهر، مردم ستمدیده منطقه به ویژه روستاهای اطراف از نعمات جمهوری اسلامی برخوردار شوند.(۱)

۲

در ۶ عملیات گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران، مشهد و انزلی، ۶ تن شهید و ۶ تن زخمی شدند.

ساعت ۱۰:۰۰ صبح امروز در خیابان ستارخان تهران، مقابل برق آلستوم، یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک خودرو گشت سپاه حمله کرد. مهاجمان که یک زن و ۲ مرد بودند،

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، صص ۵ - ۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲/۹/۱۳۶۰.

از داخل یک اتومبیل تویوتا، خودرو حامل ۴ پاسدار را به رگبار بستند و سپس با به جاگذاشتن تویوتا، با خودرو دیگری محل حادثه را ترک کردند. در این حادثه ۲ تن از پاسداران به نام های داوود چهاردورلی و ابوالقاسم بذرانبار در دم به شهادت رسیدند و ۲ تن دیگر مجروح شدند.(۱)

در خیابان پیروزی نیز یک گروه دونفره ترور سازمان، نارنجکی را به داخل خودرو جهاد سازندگی پرتاب کرد که براثر انفجار آن اسماعیل سلیمی یکی از سرنشینان خودرو، که مسئول قسمت آبرسانی جهاد سازندگی مرکز بود، به شهادت رسید و یکی دیگر از سرنشینان براثر اصابت ترکش نارنجک بینایی خود را از دست داد و دیگری نیز از ناحیه پا زخمی شد. مهاجمان پس از اجرای عملیات گریختند.(۲)

برادر شهید سلیمی که از سرنشینان خودرو بود، درباره چگونگی وقوع این حادثه گفت: با اتومبیل جهاد سازندگی مرکز در خیابان پیروزی در حرکت بودیم که ناگهان موتورسیکلتی نزدیک شد و یکی از دو نفری که سوار موتور بودند، بسته ای را به داخل اتومبیل پرتاب کرد. برادرم که رانندگی اتومبیل را برعهده داشت رو به من کرد و گفت: مهدی شهادتین خود را بگو و بلافاصله بسته را برداشت تا به بیرون پرتاب کند، ولی در همان لحظه بسته منفجر شد و دست چپ او را از کتف قطع کرد. وی افزود: این بسته حاوی نارنجک بود و چیزی که سبب شهادت برادرم شد، ترکش های آن بود که به قلب او اصابت کرد. مهدی سلیمی ادامه داد: برادرم چندین بار به وسیله تلفن تهدید به مرگ شده بود، ولی از آنجا که عاشق شهادت و حمایت از انقلاب و امام بود، هرگز تحت تأثیر این تهدید ها قرار نگرفت و حتی دیگران را به گام نهادن در مسیر شهادت تشویق می کرد.(۳)

در عملیات دیگری سرنشینان یک اتومبیل تویوتا با تهدید اسلحه قصد سرقت آمبولانس بیمارستان ونک را داشتند، ولی هنگامی که با مقاومت راننده آمبولانس روبه رو شدند، او را به شهادت رساندند و گریختند.(۴)

در خیابان "مقتدری" منطقه بریانک تهران نیز یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که سوار بر موتور بودند، در مقابل مسجد چهارده معصوم به شخصی به نام مهدی بهروزی مطلق - که درحال رفتن به منزل خود بود - حمله کردند و او را به شهادت رساندند. این گروه موتورسوار ساعتی بعد در خیابان قزوین نیز به سوی یک پاسدار تیراندازی کردند که وی از ناحیه پا زخمی شد و مردم او را به بیمارستان رساندند.(۵)

در مشهد هم عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) محمود حاتمی برادر مدیرعامل بانک تجارت را به شهادت رساندند.(۶)

در بندر انزلی نیز یکی از اعضای انجمن اسلامی شیلات شمال، ساعت ۷:۰۰ بامداد - درحالی که عازم محل کار خود بود - مورد حمله یک تروریست مسلح قرار گرفت و از ناحیه دست مجروح شد. منافق مهاجم پس از اجرای عملیات گریخت.(۷)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲، تهران؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه،

نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص ۳۱.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۲/۹/۱۳۶۰؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۱، تهران؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲/۹/۱۳۶۰، ص ۲.

۳- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص ۲.

۴- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص ۳۰.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲/۹/۱۳۶۰، ص ۲.

۶- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص ۴.

۷- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ص۴، ۴/۹/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، رشت، خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران منطقه ۳ گیلان و مازندران؛ و- سند شماره ۵۶۵۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۳ به فرماندهی ستاد مرکز، ۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

درپی کشف ۵ خانه تیمی در شیراز، ۱۸ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند. از این خانه های تیمی تعداد زیادی بمب، سلاح های جنگی و اسناد درون گروهی به دست آمد.(۱)

روابط عمومی سپاه پاسداران شیراز در اطلاعیه ای که امروز انتشار یافت، محل خانه های تیمی و اقلام به دست آمده در این خانه ها را به شرح زیر اعلام کرد:

الف) کشف ۲ خانه تیمی در خیابان زرهی و دستگیری ۶ نفر از عناصر گروهک تروریستی منافقین که با دستگیری آنان، تعدادی سلاح های جنگی، کلت، ژ۳، نارنجک جنگی و نامه و اسناد درون گروهی نیز به دست آمد.

ب) شناسایی و تصرف یک خانه تیمی در شهرک سعدی و دستگیری ۲ تن از منافقین و درپی آن کشف تعدادی اسلحه کلت، ژ۳، نارنجک جنگی و اسناد و مدارک.

ج) کشف یک خانه تیمی در دروازه سعدی و دستگیری ۲ تن از منافقین ضدخلق که با دستگیری آنان تعداد زیادی اسناد و مدارک و نامه های درون گروهی به دست آمد.

د) شناسایی و تصرف یک خانه تیمی در خیابان کارگر و دستگیری ۳ تن از منافقین که در بازرسی از محل، تعدادی اسناد و مدارک درون گروهی کشف شد. همچنین ۵ نفر از گروهک منافقین ضدخلق که در همین زمینه علیه نظام جمهوری اسلامی فعالیت می کردند، دستگیر شدند.(۲)

۲

امروز روابط عمومی سپاه پاسداران شهرستان بجنورد در گزارشی از عملکرد این نهاد در مبارزه با گروه های مسلح غیرقانونی اعلام کرد: سپاه این شهر در یک ماهه اخیر، ۱۲ خانه تیمی را شناسایی و ۴۵ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کرده است. متن اطلاعیه به این شرح است: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بجنورد در یک ماهه اخیر موفق شده است ضربات سهمگینی بر پیکر لرزان منافقین ضدخلق وارد آورد که گوشه ای از این عملیات همه جانبه بدین شرح است:

۱. کشف ۱۲ خانه تیمی منافقین تروریست.

۲. متلاشی کردن چندین گروه عملیاتی تروریستی منافقین و دستگیری بیش از ۴۵ تن از عناصر فعال آن.

۳. کشف و ضبط تعداد زیادی سلاح و مقادیری مهمات شامل چندین هزار فشنگ و چندین قبضه سلاح کلت، ژ۳، مسلسل یوزی، نارنجک جنگی، نارنجک دست ساز و مواد منفجره.

شایان ذکر است که در عملیات هماهنگ یک ماهه اخیر، این افراد دستگیر شدند:

۱. عوامل مصادره کننده ۲ اتومبیل پیکان و یک تاکسی که در یک مورد به مجروح شدن راننده اتومبیل انجامیده بود.

۲. جنایتکاران شرکت کننده در عملیات ترور ۴ دانش آموز و یک معلم حزب اللّهی که در اقدام جنایتکارانه آنان، دانش آموز، سیداسماعیل موسوی، به شهادت رسید.

۳. گروه تروریستی ای که به منزل دادیار انقلاب اسلامی بجنورد حمله کرده بودند که اقدام آنان

ص: ۷۰۰

۱- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۲، شیراز، به نقل از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شیراز؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران شیراز.

به زخمی شدن همسر دادیار و یک پسربچه چهارده ساله انجامیده بود.

۴. عاملان به آتش کشیدن منازل مردم حزب اللّهی.

۵. عاملان ترور معلم شهید علی ره آموز که یک فرد حزب اللّهی دیگر را نیز زخمی کرده بودند.

۶. شرکت کنندگان در تظاهرات مسلحانه.

۷. عاملان بمب گذاری در اتومبیل های افراد حزب اللّهی، طراحان تخریب ساختمان امور تربیتی اداره آموزش وپرورش بجنورد و پرتاب کنندگان بمب های دستی به مراکز عمومی و منازل افراد حزب اللّهی.

۸. عوامل گروه تدارکاتی منافقین.

۹. عوامل تغذیه کننده سازمان تروریستی منافقین که امکانات مالی، منزل، اتومبیل، تلفن و غیره را دراختیار تروریست های منافق می گذاشتند.(۱)

۱

به گزارش واحد مرکزی خبر از پاریس، ص. س از سران سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در خارج از کشور، همراه با یک گروه ۶۰ نفری از دانشجویان ایرانی به بهانه دریافت ویزای ورود به ایران و درواقع با هدف اشغال کنسولگری ایران در پاریس، به زور وارد این مکان شدند. افراد حاضر در کنسولگری، حادثه را به پلیس فرانسه اطلاع دادند، اما پلیس فرانسه به بهانه مصونیت سیاسی کنسولگری در این امر مداخله نکرد. در این اقدام، یک نفر از مهاجمین به قصد خلع سلاح یکی از نگهبانان با وی درگیر شد که براثر اصابت گلوله ای به پایش مجروح و به بیمارستان منتقل شد. سایر افراد مهاجم نیز گریختند.(۲)

خبرگزاری فرانسه بدون اشاره به اقدام سازمان یافته این افراد و ماهیت آنان، این خبر را درحد برخوردی بین یک فرد و محافظان کنسولگری تنزل داد و دراین باره اعلام کرد: به دنبال زخمی شدن یک جوان مخالف رژیم تهران از ناحیه پا در کنسولگری ایران در پاریس، حدود ظهر دوباره آرامش برقرار شد. این خبرگزاری افزود: حدود ۵۰ نفر که در مقابل کنسولگری تظاهرات کرده بودند، محل را ترک کردند. هنوز دلایل این حادثه معلوم نیست. جوان مذکور حدود ساعت ۱۱ به وقت محلی به کنسولگری مراجعه کرد و کمی بعد صدای یک گلوله شنیده شد. از پلیس خواسته شد تا جوان زخمی جلو در کنسولگری را به بیمارستان منتقل کند. کنسولگری ایران اکنون بسته است و پلیس به شدت از آن مراقبت می کند.(۳)

۲

محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران، امروز پس از دیدار با امام خمینی، در جمع فرماندهان مناطق ده گانه سپاه حاضر شد و درباره برخی موضوعات مطرح شده در این دیدار و نیز اوضاع عمومی جبهه ها و عملکرد گروه های مختلف و اهداف

آنان توضیحاتی داد. وی

۱- همان، ص۱۵، مشهد، خبرگزاری پارس.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، پاریس، واحد مرکزی خبر؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۱، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۳/۹/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۸، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۲/۹/۱۳۶۰.

گفت: امروز من و برادر رحیم خدمت امام رسیدیم و نزدیک به ۴۰ دقیقه فرصت پیدا کردیم که موضوعاتی را با امام مطرح کنیم. ابتدا گزارشی از جبهه های جنوب و غرب و حضور فعال مردم دادیم و برنامه ریزی آینده جنگ و طرح های عملیاتی را هم مطرح کردیم که امام گفتند: هی شما می گویید طرح، پس عمل کو؟ گفتیم که یک پیگیری و نظارت در جبهه ها نیست و یکی از دلایل اصلی وقایع اخیر ماهشهر، آبادان و خارک، نبودن یک فرماندهی قوی است که سبب یک سری سهل انگاری ها خواهد شد و دلیل بمباران های اخیر همین بوده است. درباره حرکت های راست و چپ، حزب ملت ایران، جبهه ملی و خلق مسلمان نیز توضیحاتی دادیم و عرض کردیم که تدارکات حزب ملت با تعدادی اسلحه و همچنین مسئول شاخه جوانان غرب دستگیر شده اند و توضیح دادیم که جبهه ملی و خلق مسلمان و بقیه در تلاش اند که عوامل خود را در ارگان ها نفوذ دهند و سازماندهی کنند.

محسن رضایی سپس درباره حزب توده و طیف وابسته به شوروی توضیحاتی داد و گفت: حزب توده مخفی کاری خود را شدیدتر کرده و عده ای را برای آموزش به افغانستان فرستاده و عده ای را هم برای سازماندهی در مواقع لزوم در بسیج سپاه نفوذ داده است. موضع گیری سازمان چریک های فدایی خلق شاخه اکثریت هم شدیدتر شده است. سیامک اسدیان، فرمانده کل نظامی سازمان چریک های فدایی خلق شاخه اقلیت نیز ۴۵ روز پیش در شمال کشته شد و در مراسم چهلم او که در خرم آباد بود و برنامه هایی از پیش داشتند، ۱۲۰ نفر دستگیر شدند که یک نفر کادر بالا بوده و ۱۵ نفر هم کادر پایین.(۱) وی افزود: هدف اصلی همه گروه های التقاط سازماندهی و تجدید قوا، نفوذ افراد در ارگان ها و دراختیارگرفتن پست ها، شایعه پراکنی و ایجاد اختلاف است.

محسن رضایی سپس درباره اهداف اصلی گروه های معارض و راهکار مقابله با آنان گفت: موضوع اساسی از این به بعد یک حرکت پیچیده ای است که تمام گروه ها و جریانات بسیج شده اند برای درگیری با ما و پایه آنها عمدتاً روی تبلیغات و اختلاف افکنی در داخل ارگان هاست و ما باید حواسمان خیلی جمع باشد و تسلیم جوی که ایجاد می کنند، نشویم و در کارمان عمق نگری داشته باشیم. نکته بعدی تشکیلات است که اگر نباشد، از درون متلاشی می شویم.(۲)

ص: ۷۰۲

۱- خبر دستگیری این افراد در روزشمار ۲۶/۸/۱۳۶۰ درج شده؛ البته، آمار دستگیرشدگان در آن روز ۱۵ نفر ذکر شده است.

۲- سند شماره ۲۸۰۹۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکز واحد پیگیری و هماهنگی، ۱/۹/۱۳۶۰، صص ۱، ۴ و ۵.

صـدام حسـین، رئیس جمهور عراق، امروز در شورای ملی (پارلمان) این کشور اعلام کرد که دولت عراق آماده است از گروه هـا و سازمـان هایی که علیه جمهوری اسـلامی فعالیت می کننـد، حمایت کنـد. وی همچنین در این سـخنرانی از خریـد جنگ افزارهای جدید و تقویت تسلیحاتی ارتش عراق خبر داد و وضعیت ارتش کشورش را قوی تر از زمان آغاز جنگ اعلام کرد. صدام همچنین پیشنهاد ایران مبنی بر عقب نشینی از مواضع اشغال شده برای شروع مذاکرات صلح را یک بازی سیاسی خواند. گزارش یونایتدپرس از این سخنرانی به شرح زیر است:

«صدام حسـین، رئیس جمهور عراق، اعلام کرد: وی آماده است که از گروهی از ایرانیان مخالف رژیم فعلی ایران که خواستار سرنگونی رژیم آیت الله خمینی هسـتند، حمـایت کنـد. صـدام گفت: عراق فرصت همکاری های گسترده را دراختیار مخالفان ایرانی قرار می دهـد و این همکاری علی رغم تحولات آتی جنگ با ایران به قوت خود باقی خواهـد مانـد. یادآوری می شود، عراق تـاکنون کمـک هـای نظـامی دراختیار نیروهای کرد اسـتقلال طلب که مواضع استراتژیک در بسـیاری از کوهسـتان های شمال ایران را در کنترل خود دارنـد، قرار داده است. گروه های چریکی مزبور غالباً به جنگ وگریز با نیروهای ایرانی پرداخته انـد. صـدام حسـین خطـاب به مقامـات دولتی این کشور گفت: عراق از این پس با هر گروهی از گروه های مخالف همکاری خواهد کرد.

... صـدام گفـت: نیروی هـوایی کشـور پیش از این، تفـوق خـود را در صـحنه جنـگ نشـان داده بـود، لکن پس از پـانزده مـاه درگیری، درحال حاضـر جنگ در مرحله نوینی قرار دارد. وی ظاهراً با این سخن به عملیات روزانه اخیر هواپیماهای عراقی در جنوب جبهه جنـگ اشـاره می کنـد. صـدام گفت: کشورش تانـک، هواپیمـا و توپ هـای بیشتری دریـافت کرده است. صـدام گفت: عراق می تواند ۲ میلیون نفر را برای جنگ بسـیج کند و دشـمن ایرانی علی رغم کوشش های متناوب نخواهد توانست در عقب رانـدن ارتش عراق از جبهه هـای اصـلی موفقیت هـایی کسب کنـد. صـدام افزود: ارتش کشور عراق درحـال حاضـر بزرگ تر از آغاز جنگ است و در جبهه هیـچ اتفاق بزرگی نیفتاده است جز آنکه یک واحـد نظامی از بخش شـرقی رودخانه کارون عقب نشسـته است. وی اضافه کرد: ارتش عراق قادر است که هریک از مواضع ایران را در هر زمان اشغال مجدد کند. وی خاطرنشان ساخت: پیشـنهادات اخیر آتش بس ازجانب وی نتیجه هیجان زدگی و خشم نیست، بلکه ابراز مسئولیت در قبال مردم عراق محسوب می شود. صـدام تقاضـای ایران دایر بر عقب کشـیدن تمـام نیروهای عراقی از سـرزمین ایران پیش از آغاز مذاکره را رد کرد و گفت: یک بازی این چنین، عراقی ها را فریب

نخواهد داد. صدام ایرانیان را متهم به آغاز جنگ پانزده ماهه میان دو کشور کرد.»(۱)

اغلب منابع خبری که این خبر را منعکس کرده اند، بر آن بخش از سخنان صدام حسین که به صراحت اعلام کرده بود از گروه های مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران حمایت می کند، تأکید و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را بارزترین گروه مورد اشاره صدام حسین قلمداد کرده اند.

دراین باره رادیو امریکا گزارش داد: «صدام حسین، رئیس جمهور عراق، اعلام کرده آماده است که در هر کوششی برای سرنگونی رژیم آیت الله روح الله خمینی همکاری بدون قیدوشرط را با هریک از گروه های مخالف رژیم آغاز کند. دیپلمات های عرب در بیروت مخاطب این پیشنهاد را که در سخنان صدام حسین مطرح شد، احتمالاً ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور مخلوع و فراری رژیم اسلامی و مسعود رجوی، رهبر فراری مجاهدین خلق، دانسته اند.»(۲)

مجله فرانسوی هرالدتریبون نیز در مقاله ای به بررسی سخنان صدام حسین و گروه های مورد اشاره وی پرداخته و نوشته است: «صدام حسین، ریاست جمهوری عراق، پیشنهاد کرده است که درجهت سرنگونی رژیم آیت الله خمینی به همکاری بی قیدوشرطی با گروه های ایرانی مخالف دست بزند. وی به هیئت مقننه عراق که رسماً شورای ملی خوانده می شود، در بغداد اظهار داشت: "عراق آماده است همکاری بی چون وچرایی را با هریک از گروه های ایرانی مخالف، صرف نظر از موضعی که ممکن است این گروه نسبت به جنگ (چهارده ماهه) جاری اتخاذ کرده باشد، آغاز نماید."

دیپلمات های عرب در بیروت اظهار داشتند که احتمالاً پیشنهاد رئیس جمهور عراق خطاب به ابوالحسن بنی صدر، ریاست جمهوری معزول و مسعود رجوی، رهبر سازمان زیرزمینی مجاهدین خلق [منافقین] بوده است. بنی صدر و رجوی از تبعیدگاه خود در پاریس مبارزه ای را علیه رژیم ایران رهبری می کنند. گفته می شود مجاهدین خلق [منافقین] مسئول موج خشونت و ترورها علیه روحانیت مسلمان حاکم در ایران بوده اند. صدام ادعا کرد که ایران هرگز قادر نخواهد بود نیروهای عراقی که در آن سرزمین مستقر شده اند را بیرون کند. وی درخواست تهران مبنی بر خروج کامل نیروهای عراقی از مناطق اشغال شده ایران را که خود شرطی برای بازنمودن باب مذاکرات درجهت پایان بخشیدن به جنگ بود، رد کرد. عراق انتظار دارد که ایران حاکمیت بغداد را بر شط العرب، راه آبی که قسمتی از مرز بین دو کشور را شکل می دهد، بپذیرد. آیت الله خمینی قاطعانه این تقاضا را رد کرده است.»(۳)

۱

شاهزاده عبدالعزیز، وزیر دفاع عربستان سعودی، در اطلاعیه ای که از رادیو ریاض پخش شد، اعلام کرد: روابط عربستان سعودی و عراق درحال گسترش است و درجهت تحقق منافع و اهداف جهان عرب به پیش می رود. وزیر دفاع پادشاهی سعودی همچنین روابط کشورش با یمن شمالی را عالی توصیف کرد و گفت: این روابط براساس منافع و خواسته های مشترک استوار است.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، صص ۸ - ۷، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۱، رادیو امریکا.

۳- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۱، ۲۲/۹/۱۳۶۰، صص ۱۹ - ۱۷، به نقل از هرالد تریبیون، چاپ فرانسه، ۵/۹/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، منامه، خبرگزاری آلمان.

خبرگزاری یونایتدپرس خبری را مبنی بر ایجاد اختلاف در نشست وزیران امور خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب منتشر کرد. این گردهمایی که مقدمه اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در فاس می باشد، امروز در شهر فاس مراکش برگزار شد. به گزارش یونایتدپرس، وزیران امور خارجه عرب که برای تهیه دستور اجلاس سران کشورهای اتحادیه عرب تشکیل جلسه داده اند، با مخالفت جدید و گسترده ای علیه پیشنهادهای صلح خاورمیانه عربستان سعودی روبه رو شدند. وزیران امور خارجه عرب نزدیک به هفت ساعت ملاقات و گفت وگو کردند و قرار بر این شد که مذاکراتشان را روز دوشنبه ادامه دهند. در این گفت وگوها سوریه، عراق و سازمان آزادی بخش فلسطین مخالفت های جدیدی را مطرح کردند. وزیران خارجه این کشورها در گفت وگوهای محرمانه روز یکشنبه، نارضایتی خود را از طرح فهد اعلام کردند.

منابع نزدیک به هیئت های نمایندگی شرکت کننده در اجلاس گفتند که سوریه و عراق نارضایتی خود را از ماده ۷ طرح هشت ماده ای فهد که متضمن به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی ازطرف اعراب است، ابراز داشتند. بنا بر اعلام منابع نزدیک به هیئت نمایندگی سوریه، عبدالحلیم خدام، وزیر امور خارجه این کشور، تصریح کرد که سوریه هرگونه پیشنهاد صلح خاورمیانه را که شامل به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی از سوی اعراب باشد، رد خواهد کرد.(۱)

ضمیمه گزارش۵۴۶: چگونگی شکل گیری طرح سلسله عملیات های کربلای۱ تا ۱۲

«ستاد مشترک سپاه پاسداران مطلبی درباره چگونگی شکل گیری طرح سلسله عملیات های کربلا منتشر کرده که در آن آمده است: «نتایج عملیات ثامن الائمه(ع) مبین این نکته بود که طراحی و انجام عملیات های گسترده با سبک و شیوه جدید، نه تنها امر امکان پذیری است، بلکه تعیین کننده آینده و سرنوشت جنگ نیز خواهد بود. درواقع موفقیت در عملیات ثامن الائمه(ع)، فرماندهان نظامی کشور را بر آن داشت تا با اتکا به شیوه های جدید جنگی که موجب تغییر در تاکتیک ها و در سازمان رزم شده بود، به تدوین استراتژی و برنامه بلندمدت همت گمارند.

در شرایط موردنظر، فرماندهان عالی رتبه نظامی و سیاسی کشور بر این نکته متفق القول بودند که مسئله جنگ لزوماً بایستی ازطریق اقدامات نظامی حل شود، زیرا هیچ زمینه ای برای راه حل غیرنظامی جنگ وجود نداشت و هیچ قدرتی در جهان نه تنها از تجاوز عراق به جمهوری اسلامی نگران نبود، بلکه برای حفظ موقعیت متجاوز از او حمایت می کرد. بر همین اساس، فرماندهان سپاه و ارتش طی جلسات متعددی شرایط جدید را مورد بررسی قرار داده و مبتنی بر آن استراتژی جدیدی را تعریف کردند. این استراتژی سه هدف اساسی را دنبال می کرد:

۱. انهدام هرچه بیشتر ماشین جنگی عراق.

۲. دست یافتن به مواضعی مناسب جهت کم کردن خطوط پدافندی و نهایتاً آزادسازی نیروهای خودی از پدافند، برای افزایش توان خودی در عملیات بعدی.

۳. آماده شدن برای انجام عملیات نهایی و آزادسازی مناطق اشغالی.

نتیجه اقدامات فوق، تهیه طرح های دوازده گانه ای بود که کربلا نامیده شد. این طرح ها توسط فرماندهان سپاه و ارتش برای تصویب نهایی به شورای عالی دفاع ارائه شد. نکته اساسی در تعیین ترتیب و تقدم هرکدام از طرح های مزبور، میزان تناسب توان خودی با ظرفیت مورد نیاز منطقه عملیاتی بود. علاوه براین، اجرای هر طرح نیز بستگی به تقلیل خطوط پدافندی خودی بعد از هر عملیات و میزان آزادشدن نیروهای خودی از آن خطوط داشت. عملیات طریق القدس اولین حلقه از زنجیره استراتژی جدید محسوب می شد که هدف آن آزادسازی بخشی از سرزمین های اشغالی بود. شیوه اجرایی این عملیات مبتنی بر تجارب جنگ انقلابی سپاه [بود که] در بیش از بیست عملیات به دست آمده بود.»(۲)

ص: ۷۰۵

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱۱، فاس - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲/۹/۱۳۶۰.

۲- ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (اداره عملیات)، فصلنامه تاریخ جنگ، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، شماره ۱۰، بهار ۱۳۷۴، صص ۷۲ - ۷۱.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲ آذر ۱۳۶۰ ۲۶ محرم ۱۴۰۲ ۲۳ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز تیپ۹۶ جمعی لشکر۶ عراق در نامه ای(۱) با طبقه بندی سری و فوری، اطلاعاتی را که لشکر۶ از منطقه عملیاتی سوسنگرد و بستان و یگان های عمل کننده جمهوری اسلامی ایران در آن منطقه جمع آوری کرده بود، به واحدهای تابعه خود ارسال کرد. در این نامه فرمانده لشکر۶ با تأکید بر این نکته که این نامه از مدیریت کل ارتش به رده های پایین تر ارسال شده، به اطلاعاتی ازجمله برخی جابه جایی های نیروهای ارتش جمهوری اسلامی در سطح منطقه عملیاتی اشاره کرده است.

متن کامل نامه به شرح زیر است:

«از: تیپ۹۶

به: کلیه واحدهای تیپ۹۶

نامه سری لشکر۶ به شماره ۱۶۸۰ مورخه ۲/۹/۶۰

اطلاعات زیر توسط مدیریت کل اطلاعات ارتش به شماره ۱۳۱/۲ به تاریخ ۲/۹/۶۰ که به وسیله سپاه۲ طبق نامه شماره ۲۱۷۲۹ به تاریخ ۲/۹/۶۰ ابلاغ شده و خلاصه تحلیل هفتگی است به این شرح می باشد:

۱. تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی همراه با توپخانه پشتیبانی مستقیم سازمانی اش به منطقه سوسنگرد، دهلاویه رسیده و گردان۱۰۴ پیاده زیر امر آن قرار گرفته است.

۲. تیپ۱ لشکر۱۶ زرهی که در منطقه سوسنگرد، سویدانی مستقر بوده، علاوه بر واحدهای سازمانی اش گردان۱۰۵ توپخانه به آن ملحق و زیر امر آن قرار گرفته است.

۳. لشکر۱۶ عملیات شناسایی و هماهنگی را جهت اجرای یک تک انجام داده که در آن تیپ۱ و تیپ۲

۱- نیروهای خودی این نامه را پس از اجرای موفقیت آمیز عملیات طریق القدس در منطقه بستان از سنگر یکی از فرماندهان نیروهای عراقی به دست آوردند.

لشکر۱۶ زرهی به سمت جاده "تعاون"(۱) حمله خواهند کرد و نام طرح "کربلا" نام گذاری شده است.

۴. دو گردان پیاده از تیپ سراب از قزوین به ماهشهر رسیده و زیر امر لشکر۷۷ قرار گرفته، همچنین واحدهای زرهی از لشکر۸۸ به منطقه تحت مسئولیت لشکر۷۷ رسیده اند.

پیشنهاد می شود که نسبت به تقویت واحدهای خود در منطقه اقدام نموده و ترتیبات لازم برای انجام پاتک در محورهای مهم طرح ریزی گردد و به عملیات دیده بانی در منطقه ادامه دهید. خواهشمند است تدابیر هوشیاری و مراقبت اتخاذ شود.»

باوجود اینکه اطلاعات ذکرشده درباره جابه جایی یگان ها، محل اجرای مأموریت آنها و اهداف عملیاتی دقیق است، منابع اطلاعاتی عراق از احداث جاده در تنگه چزابه و مانور احاطه ای سپاه در این منطقه آگاهی ندارند.(۲)

۱

امروز شهرهای آبادان و سوسنگرد به وسیله جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق بمباران شد و خمپاره اندازهای عراق چندین گلوله به سمت شهر آبادان پرتاب کردند. ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز در اطلاعیه نظامی خود، سقوط یک فروند میگ عراقی را در جبهه های جنوب تأیید کرد.

هواپیماهای عراقی در ساعت های ۱۱:۱۰ و ۱۴:۴۵ شهر سوسنگرد را بمباران کردند. در این حادثه بخشی از شهر دچار آتش سوزی شد که نیروهای آتش نشانی موفق به خاموش کردن آن شدند.(۳)

همچنین امروز جنگنده های عراقی در چندین نوبت شهر آبادان و حومه آن را بمباران کردند و مناطق مسکونی را در ایستگاه های پالایشگاه، جاده آبادان - ماهشهر، اطراف فرودگاه و جزیره مینو هدف قرار دادند.

همچنین چندین گلوله خمپاره ارتش عراق به مناطق مختلف شهر برخورد کرد. در این اقدام دشمن، بیش از ۸ منزل مسکونی در ایستگاه۳ بین ایستگاه ۷ و ۱۲ و بریم براثر اصابت بمب ویران شد و یک دستگاه آمبولانس - که درحال حرکت بود - مورد اصابت ترکش های یک بمب قرار گرفت و ۲ تن از سرنشینان آن شهید و ۳ تن زخمی شدند.(۴)

۱- جاده تعاون جاده سراسری و راهبردی عراق در منطقه دشت آزادگان است که منطقه عمومی بستان را به جفیر متصل می کند و همچنین محور اصلی ارتباطی جبهه های شمال و جنوب ارتش عراق در خوزستان محسوب می شود. درصورت دستیابی نیروهای ایران به این جاده و قطع آن، ارتش عراق ناگزیر خواهد بود برای ایجاد ارتباط بین نیروهایش در سرزمین های اشغال شده ایران، یک جاده از عمق خاک عراق و در شرق هورالعظیم ایجاد و با استفاده از جاده بصره - العماره ارتباط جبهه شمالی و جنوبی خود را برقرار کند. ضمناً درصورت تصرف و قطع این جاده، ارتش عراق قادر نخواهد بود درصورت نیاز به نیرو، از جبهه های شمال یا جنوب خوزستان نیرو برداشت کند و به یکی از دو جبهه انتقال دهد. (سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری

و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، جلد دوم، صص ۱۸۷و ۱۸۹.)

۲- سند شماره ۵۱۷۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۸ به فرماندهی کل سپاه پاسداران، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۲.

۳- سند شماره ۴۲۷۲۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرمانداری دشت آزادگان به استانداری خوزستان، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۲۷۲۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سوسنگرد (فرمانداری) به استانداری اهواز، ۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۲۷۲۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲، آبادان - خبرگزاری پارس، ۲/۹/۱۳۶۰؛ و- همان، صص ۲۲ و ۲۵؛ و- سند شماره ۰۰۵۶۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر سیاسی و انتظامی استانداری خوزستان به وزارت کشور (معاونت امور سیاسی و اجتماعی)، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۲۷۲۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

براساس اطلاعیه شماره ۷۰۸ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز همچنین در تجاوز هوایی عراق به منطقه سوسنگرد یک فروند میگ عراقی هدف گلوله های یگان های پدافند هوایی قرار گرفت و در غرب سوسنگرد در جبهه دهلاویه سقوط کرد.(۱)

۱

برخی کشورهای عربی، به ویژه سه کشور کویت، اردن و عربستان، پشتیبانی و حمایت گسترده از ارتش عراق را در دستور کار خود قرار داده اند. ازاین رو، امروز هم یک کشتی باری روسی حامل ادوات جنگی به مقصد عراق در بندر الشعیبه کویت پهلو گرفت و ۱۴۵ دستگاه تریلر کمرشکن و تانک مشغول بارگیری از آن کشتی هستند. گفته می شود، این محموله ها بدون درنگ به پادگان های عراق منتقل می شوند.(۲)

۲

در آستانه عملیات طریق القدس و به منظور تقویت یگان های سپاه، به ویژه تیپ عاشورا، امروز چهارمین گروه از بسیجیان داوطلب استان زنجان شامل ۵۰۰ نفر با سازماندهی بسیج زنجان عازم جبهه های جنگ شدند.(۳)

۳

نیروهای سپاه، ارتش و پیش مرگان کرد مسلمان در عملیاتی مشترک در هفت کیلومتری غرب شهر بوکان، روستای داربسر را که در اشغال گروه های مسلح غیرقانونی و یکی از مقرهای حزب دمکرات بود، به تصرف خود درآوردند. در این عملیات یک زندان حزب دمکرات به دست نیروهای خودی افتاد و ۴ تن از افراد خودی که در آن زندانی بودند، آزاد شدند.

همچنین در این عملیات، ۶ تن از افراد حزب دمکرات کشته و ۱۰ تن از آنان ازجمله یکی از فرماندهان این حزب و ۵ تن از وابستگان به سایر گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شدند. از افراد خودی نیز یک تن زخمی شد.

از مقر حزب دمکرات در این روستا ۱۶ قبضه انواع تفنگ، ۱۵ قبضه انواع کلت، ۵ قبضه برنو، یک قبضه یوزی، ۵ عدد گلوله خمپاره ۱۲۰ میلی متری، ۲ دستگاه خودرو جیپ لندرور، یک دستگاه تراکتور، یک دستگاه موتورسیکلت، ۲ تن مشروبات الکلی، مقادیر فراوانی پول نقد و... به دست آمد.

در پایان این عملیات و هنگام بازگشت نیروهای خودی از روستا، عناصر مسلح غیرقانونی در مسیر آنان اقدام به اجرای عملیات کمین کردند که با هشیاری نیروهای خودی، ۵ تن دیگر از عوامل ضدانقلاب کشته و تعدادی زخمی شدند و بقیه نیز گریختند. در این اقدام آسیبی به افراد خودی نرسید.(۴)

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲۳؛ و-

روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، سوسنگرد.

۲- سند شماره ۳۳۹۴۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی تیپ۲ مریوان، ۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۶۶۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه زنجان به مرکز فرماندهی، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه ؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه کیهان، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه، به نقل از سپاه پاسداران کردستان؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۱

امروز عوامل ضدانقلاب با جاسازی مین در محور مریوان - چناره و اطراف پاسگاه میرشکاری دیواندره خساراتی به نیروهای ژاندارمری و ارتش وارد کردند.

در محور مریوان - چناره (شمال شرقی مریوان) مینی بوس حامل افراد ژاندارمری که مأموریت حفاظت از جاده را برعهده داشتند، در ساعت ۷:۳۰ به مینی که عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد که براثر آن ۳ سرباز ژاندارمری به شهادت رسیدند و یک تن نیز زخمی شد. به دنبال این حادثه نیروهای خودی در فاصله ۵۰۰ متری پایگاه خود موفق به کشف تعداد دیگری مین کارگذاشته شدند.(۱)

در پاسگاه میرشکاری دیواندره نیز ۲ سرباز به مین کاشته شده توسط عناصر مسلح غیرقانونی برخورد کردند و زخمی شدند.(۲)

۲

در ادامه تلاش برای حاکمیت ارتش بر شهر مهاباد و استقرار کامل امنیت در آن، از چند هفته پیش طرح ایمن سازی والفتح، به همت نیروهای سپاه و ارتش در مهاباد اجرا شد. خبرنگار روزنامه اطلاعات از نتایج این برنامه امنیتی و حفاظتی گزارشی تهیه کرده است. در بخشی از این گزارش به سخنان یکی از فرماندهان ارتش درباره مقایسه وضعیت امنیتی شهر مهاباد قبل و بعد از اجرای این طرح اشاره شده و آمده است: «شهر مهاباد به علت وسعت زیاد و نفوذ گروهک های مسلح در آن، تا قبل از اجرای طرح ایمن سازی والفتح آن طور که انتظار می رفت، امنیت مطلقی نداشت، به طوری که برادران نظامی مستقر در پادگان [ارتش] و [پایگاه] سپاه و [نیروهای] سایر نهادها نمی توانستند به راحتی در شهر رفت وآمد کنند، اما خوشبختانه با استقرار چندین پایگاه در خیابان های مختلف این شهر، مهاباد چهره روزهای قبل از درگیری را به خود گرفته است؛ از صبح تا چند ساعت پس از ظهر، مغازه ها باز است و برادران سپاه و ارتش و سایر مردم این منطقه، ضمن رفت وآمد در شهر به کارهای عادی خود می پردازند.»

سرهنگ جولایی معاون فرمانده تیپ۳ مهاباد نیز در مصاحبه با خبرنگار این روزنامه درباره چگونگی اجرای این طرح و تدابیر درنظر گرفته شده برای تضمین و تداوم آن گفت: «قبل از اجرای طرح مذکور، به علت تیراندازی های مداوم ضدانقلابیون، رزمندگان اسلام و اهالی محترم مهابادی در شهر تأمین نداشتند و این ناامنی در اقتصاد شهر، به خصوص به صورت گران فروشی، تأثیر بسزایی گذاشته بود. باتوجه به اینکه اهالی شهر در تماس با ما، خواستار حاکمیت ارتش در شهر و اجرا و استقرار کامل امنیت در داخل شهر بودند و این کار را با دادن اطلاعات از فعالیت های مخفیانه گروه های مسلح به ما ثابت کرده بودند، لذا با همکاری و همفکری رزمندگان اسلام در این منطقه، طرح ایمن سازی والفتح از دو سه هفته قبل به اجرا درآمد و

۱- سند شماره ۵۶۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات - مد عملیات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲ - عملیات) به استانداری کردستان (مشاور نظامی و سیاسی)، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، سنندج؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۸۸، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

به دنبال آن، ۳۰ پایگاه متشکل از برادران ارتشی، سپاهی و ژاندارمری در نقاط حساس شهر ایجاد شد. از روزی که این طرح کاملاً به اجرا درآمد درگیری ها در داخل شهر به حداقل رسیده، به طوری که در این مدت فقط یک مورد تیراندازی وجود داشته است.»

سرهنگ جولایی افزود: «از آنجایی که بستن مغازه های داخل شهر به علت ناامنی، باعث گرانی روزافزون شده بود، لذا به دنبال اجرای این طرح، به تمامی مغازه داران اطلاع داده شد که حتماً تا غروب آفتاب مغازه هایشان باز باشد، در غیر این صورت، مغازه های بسته شده به نفع مستضعفین کرد مهاباد مصادره انقلابی خواهد شد. لازم به یادآوری است که علاوه بر این کار، با همکاری پادگان مهاباد، اولین سوپرمارکت در کنار پادگان به زودی گشایش خواهد یافت تا اجناس و ارزاق عمومی را با قیمت عادلانه (قیمت تمام شده در کارخانه) در اختیار مردم شریف مهابادی قرار دهد و نیز قرار است که فروشگاه های تعاونی زنجیره ای دراین رابطه، در نقاط مختلف شهر احداث شود.»(۱)

۱

امروز گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران، اصفهان و اهواز دست به چند عملیات تروریستی زدند که با هشیاری نیروهای سپاه و کمیته ۳ مورد آن ناکام ماند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۳:۰۰ در خیابان شهید مدنی (نظام آباد) تهران یکی از اهالی متعهد محل را با شلیک چند گلوله به شهادت رساند.(۲)در خیابان معلم منشعب از خیابان شریعتی نیز در ساعت ۱۱:۳۰، یک گروه ترور سازمان، یک مغازه دار (خواربارفروش) پنجاه ساله را در محل کسب هدف چند گلوله قرار داد که به زخمی شدن وی از ناحیه کتف و سینه انجامید. اهالی محل این فرد را به بیمارستان منتقل کردند.(۳)

امروز همچنین در تقاطع خیابان های جمهوری اسلامی و جمالزاده یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به قصد ترور چند پاسدار، یک خودرو گشتی نیروهای کمیته منطقه۹ را برای به دست آوردن فرصت مناسب تحت تعقیب نامحسوس قرار دادند که نیروهای کمیته متوجه این اقدام شدند و به سمت آنان تیراندازی کردند. در این هنگام، نارنجکی که یکی از مهاجمان قصد پرتاب آن را به سوی نیروهای کمیته داشت، قبل از پرتاب منفجر و موجب هلاکت وی و زخمی شدن یکی از نیروهای کمیته شد. درپی این انفجار، مهاجم دیگر هدف اصابت چند گلوله قرار گرفت و کشته شد.(۴) در بازرسی از این افراد، ۱۰ عدد نارنجک جنگی به دست آمد.(۵)

۱- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه.

۲- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص ۳۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص ۴.

۳- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- روزنامه کیهان، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه

رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱/۹/۱۳۶۰، ص ۳۱.

۴- برخی منابع علت کشته شدن هر دو مهاجم را اصابت گلوله پاسداران کمیته به نارنجک همراه این دو فرد و انفجار نارنجک ذکر کرده اند. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۹؛ و - روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۴.)

۵- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۹؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۲ ، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۳؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص ۳۱.

در فلکه اول آریاشهر (میدان صادقیه) نیز یک موتورسوار مسلح در ساعت ۱۷:۰۰ به یک خودرو گشت سپاه تیراندازی کرد که تیر وی به خطا رفت و فرد مهاجم در تیراندازی متقابل نیروهای گشت سپاه، به هلاکت رسید.(۱)

همچنین در خیابان جلال آل احمد در ساعت ۷:۳۰ بامداد، نیروهای کمیته به یک خودرو هیلمن مظنون شده، قصد بازرسی از راننده و خودرو را داشتند که راننده اسلحه خود را به قصد تیراندازی خارج کرد، اما با اقدام به موقع مأموران وی هدف قرار گرفته و مجروح شد. این فرد بلافاصله به بیمارستان انتقال یافت.(۲)

در اصفهان نیز یک عضو گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۰:۰۰ صبح پس از پیاده شدن از یک خودرو وارد کتاب فروشی شهدا در خیابان فیضی شد و پس از به رگباربستن افراد حاضر در کتاب فروشی گریخت. در این حادثه فردی به نام حسین بلالی که به تازگی از جبهه برگشته بود، به شهادت رسید و یک تن دیگر زخمی شد.(۳) همچنین در اهواز مسئول روابط عمومی سپاه - که سوار بر موتور درحال عبور از فلکه زیتون کارگری بود - هدف چندین گلوله قرار گرفت و زخمی شد.(۴)

۱

درپی شناسایی و تصرف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اوایل آبان ماه سال جاری در شهر مشهد، نیروهای عمل کننده در بازرسی از آن خانه متوجه شدند که پدر و مادر مسعود رجوی سرکرده این سازمان، تحت شدیدترین مراقبت های امنیتی در زیرزمین این خانه نگهداری می شوند. این درحالی بود که مسعود رجوی ادعا کرده بود که کارگزاران حکومت جمهوری اسلامی پدر و مادر پیرش را دستگیر و شکنجه کرده اند. مدتی بعد مادر رجوی در گفت وگویی با سیمای مرکز استان خراسان درباره چگونگی نگهداری وی و همسرش در آن خانه تیمی، نوع رفتار منافقین با وی، آزادشدنشان به دست پاسداران و وضعیت فعلی زندگی خود مطالبی را بیان کرد که از دروغ پردازی های سازمان پرده برداشت و بطلان ادعاهای رجوی را به اثبات رساند.(۵)-(۶)

۲

امام خمینی در دیدار آیت الله سیدعبدالحسین دستغیب نماینده امام و امام جمعه شیراز و ائمه جمعه استان های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد با ایشان، برای دومین بار(۷)* در طول یک هفته اخیر، درباره لزوم حفظ وحدت، پاسداشت وحدت روحانیت با مردم، حساسیت قشر روحانی به عملکرد

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۲، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۳؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸،

۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۱.

۳- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- سند شماره ۵۶۶۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات اصفهان به اطلاعات مرکز، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۵، اصفهان - خبرگزاری پارس؛ و- روزنامه کیهان، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، اصفهان، خبرگزاری پارس.

۴- سند شماره ۰۰۵۶۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸،۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۱.

۵- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، مشهد.

۶- اطلاعات بیشتر دراین باره در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۷- * اولین بیانات امام دراین باره در ۲۵/۸/۱۳۶۰ ایراد شد.

خود، تلاش دشمنان برای جدایی روحانیت از مردم و ایجاد دودستگی بین روحانیت و حفظ حرمت روحانیت در میان جوانان توضیحاتی دادند. بخش هایی از سخنان امام در این دیدار به شرح زیر است:

«تمام این توطئه هایی که درست کرده اند برای جمهوری اسلامی که این اساس را که به خطر انداخته است، منافع قدرت های بزرگ را از بین ببرند، اینها تاکنون به نتیجه نرسیده است و منتهی شده اند اینها به اینکه به حسب ظاهر که باید اختلاف در خود داخل ایجاد کنند که از داخل اگر چنانچه یک اختلافی پیدا بشود، دیگر محتاج به اینکه از خارج هم یک کاری بکنند ندارند. در داخل هم دو جور اختلاف شاید در رأس اختلافات باشد، یکی اینکه بین مردم با روحانیت یک جدایی بیندازند که این چیزی بود که در زمان رضاخان هم بود این مطلب. بعدها هم بود که در هرجا اگر فرض کنید که یک روحانی یک کاری می کرد، آنها برخلافش یک شایعاتی درست می کردند و این طایفه را می کوبیدند. و بین مردم و اینها خواستند جدایی بیندازند. تا یک حدودی هم نسبت به بعضی قشرها موفق شدند. الآن احساس این مطلب [را] بیشتر می کنند؛ یعنی الآن این معنا را فهمیده اند که ایران یکپارچه شده است و همه هم در هر بلدی، تابع روحانیتشان به حسب نوع هستند و اگر چنانچه کاری بخواهد بشود، با دست همین روحانیون کارهای مثبت انجام می گیرد. از این جهت، الآن بیشتر از سابق توجه به این معنا کرده اند و در بسیاری از بلاد، این مسائل را و ایجاد اختلاف را بین روحانیون و مردم می خواهند بکنند.

البته آن چیزی که لازم است این است که خود آقایان توجه بکنند در هرجا که تشریف دارند که اگر یک همچو دست هایی پیدا شد که به واسطه یک فضولی هایی که می کنند، بخواهند اختلاف بین روحانی و روحانی بیندازند یا [بین] روحانی و مردم [اختلاف] بیندازند و اینها توجه بکنند به اینکه نگذارند این کار بشود؛ از اول جلویش را بگیرند، نگذارند ریشه دار بشود. این از مسائل بسیار مهمی است که باید به آن توجه بشود؛ هم ازطرف ائمه جمعه که هر جمعه خطبه می خوانند برای مردم تنبه داده بشود و هم بر ائمه جماعت [است] که با مردم تماس دارند. و توجه [کنند] به اینکه مبادا یک وقتی ما بیدار بشویم و اختلاف حاصل شده باشد. باید از حالا جلویش را، اولی که می خواهند یک

کاری، یک فضولی می خواهند بکنند، جلویش را بگیرند. من جمله، از این چیزی که از همین رشته است این است که بعضی شاید از همین منافقین و از همین منحرفین باشند که نسبت به بعضی مراجع اهانت می کنند و این خودش مبدأ یک اختلافی می شود با اسم اینکه من با فلان مرجع یا فلان شخص دوستم. با این اسم می خواهند یک روحانی بزرگ را اهانت کنند و این مبدأ بشود که دودستگی پیدا بشود در کشور. و این از امور مهمی است که باید جلوگیری بشود. آقایان در هرجا یک همچو چیزی دیدند و همین طور آقایان بلاد هرجا که هستند، ائمه جمعه - خصوصاً - احساس این معنا را کردند که می خواهند اینها یک کار اختلاف انگیز و فتنه انگیز ایجاد کنند، خودشان جلویش را بگیرند.

و از آن طرف هم البته خود آقایان توجه دارند که اینها، آنهایی که مخالف اند با روحانیت، می خواهند که یک نقطه ضعفی پیدا بکنند، این نقطه ضعف را بزرگ بکنند. اگر فرض کنید که از یک کسی که متکفل قضا هست یا از کسی که متکفل یکی از امور اجرایی - مثلاً - اگر هست، بخواهد یا حتی از ائمه جمعه و جماعت، اگر یک وقت یک چیزی که به خیال آنها خلاف است یا ترک اولی هست، بدانند، این را بزرگش می کنند، دامن به آن می زنند، روی همین مقصدی که دارند که این طایفه وجهه خودشان را از دست بدهند. آقایان باید این معنا را هم خیلی توجه بکنند که - خدای نخواسته - از بعضی - مثلاً - جوان ها، از بعضی طلبه های جوان، از بعضی علمای جوان، یک وقت یک چیزی که برخلاف مذاق است و - خدای نخواسته - برخلاف شرع است، این پیدا نشود که اسباب دست بشود برای آنهایی که می خواهند نگذارند این کشور آرام باشد.

و در مطلب دومی که باز اینها در فکر هستند این است که بین این ارگان هایی که هست، مثلاً سپاه پاسداران جمهوری اسلامی، سایر [ارگان ها] بسیج، چه،... اینهایی که الآن هستند و اینها از خود مردم بودند، بین اینها یک مناقشاتی را ایجاد بکنند. آن هم هریک از آقایان احساس این مطلب را کردند و هریک از علمای بلاد احساس این مطلب را کردند، این را هم باید با کمال جدیت جلویش را بگیرند. ... و امیدوارم که این کشوری که الآن دست خارجی ها از آن کوتاه شده است و تمام جدیت می کنند که رخنه پیدا کنند به این کشور، با کوشش خود آقایان، با کوشش همه مردم، با کوشش همه دولتی ها و ملیت ها و تمام ارتشی [ها] و سایر اشخاص، سایر گروه ها نگذارند که یک همچو قضیه ای واقع بشود.»(۱)

۱

به منظور کمک به جبهه های جنگ، امروز در هیئت دولت پیشنهاد تخصیص اعتبارات صرفه جویی شده به جبهه ها به تصویب رسید. در جلسه امشب هیئت دولت پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه درباره اختصاص مبالغ صرفه جویی شده دولت در اعتبارات جاری و عمرانی به بودجه هزینه های جنگ تصویب شد و هیئت دولت تصویب کرد که مبلغ ۱۲۵ میلیارد ریال از محل این صرفه جویی ها به اعتبارات جنگ افزوده شود.(۲)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۳۷۸.

۲- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲، تهران، خبرگزاری پارس.

۱

کاردار سفارت ایران در رم از مذاکرات ایران و ایتالیا برای ازسرگیری فروش نفت به آن کشور خبر داد.

خبرگزاری یونایتدپرس درباره شرایط و چگونگی فروش نفت به ایتالیا به نقل از حسین نقدی، کاردار سفارت ایران در رم، اعلام کرد: ایران و ایتالیا درحال مذاکره درباره ازسرگرفتن صادرات نفت ایران به ایتالیا هستند و پرداخت در این معامله به صورت دلار امریکا نخواهد بود. حسین نقدی به خبرنگاران گفت: یک ماه است که مذاکرات در رم و تهران جریان دارد و شرکت نفت دولتی "اینی" ایتالیا نمایندگی مذاکرات را بر عهده دارد. وی افزود: «ما درمورد فروش نفت به صورت مستقیم به شرکت هایی که به چندملیتی ها وابسته نیستند، پیشنهادهای جدید و دقیق و انقلابی داریم.» وی گفت: «ایران نه تنها درزمینه خریدوفروش نفت، بلکه درزمینه تکنولوژی نیز درصدد جلب شرکا برای همکاری درازمدت است.» وی اضافه کرد: «ایران آماده است تا نفتی مرغوب تر از دوران قبل از انقلاب دراختیار شرکت نفت ایتالیا بگذارد و پرداخت آن را نه لزوماً توسط دلار که توسط ارزهای دیگر یا ازطریق مبادله کالا دریافت کند. لزوماً پرداخت دلار برای نفت وارداتی مشکل عمده کسری توازن پرداخت ایتالیا است و دولت سعی دارد تا روش هایی را برای مهار این کسری پیدا کند. در سال ۱۹۷۰ ایتالیا بیش از ۶ میلیون تن نفت از ایران وارد کرد. این رقم در سال ۱۹۷۹ به ۲ میلیون تن و در سال ۱۹۸۰ به کمتر از یک میلیون تن کاهش یافت.» نقدی اظهار کرد: «امکان موفقیت مذاکرات ایران و ایتالیا خوب به نظر می رسد.»(۱)

۲

خبرگزاری یونایتدپرس به نقل از مجله اقتصادی و معتبر بررسی های اقتصادی خاورمیانه میدل ایست اکونومیک سروی گزارشی از نوسانات صدور نفت ایران منتشر کرد. در این گزارش آمده است:

«مجله بررسی های اقتصادی خاورمیانه روز یکشنبه نوشت که صادرات نفت ایران ظرف دو هفته اخیر افزایش یافته است. مجله مذکور بااین حال نوشته است که گزارش های مربوط به افزایش صادرات نفت ایران تأیید نشده است. برخی آمارهای تخمینی، رقم تولید کنونی نفت ایران را روزانه یک میلیون بشکه ذکر کرده است. صادرات نفت ایران به ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته بود که علت عمده آن را باید جنگ ایران و عراق ذکر نمود. عراقی ها مرکز تلمبه زنی و ترمینال بارگیری عمده جزیره خارک را بمباران کردند. ایرانی ها اعلام داشتند که بر مسائل اولیه ناشی از بمباران عراقی ها با نصب تجهیزات کمکی غلبه کرده اند. این تعمیرات موقتی امکان داده است که روزانه ۲ میلیون بشکه نفت به جزیره خارک جریان پیدا کند، اما مجله بررسی های اقتصادی خاورمیانه افزوده است که برخی آگاهان، این رقم را مبالغه آمیز می دانند. این مجله نوشته است که تعیین سطح واقع بینانه تری برای قیمت نفت در کنفرانس ماه گذشته اوپک، به فروش نفت بیشتر ازجانب ایران کمک کرده است.

اوپک موافقت کرد که قیمت متوسط نفت را از ۳۶ دلار به ۳۴ دلار کاهش دهند.»(۲)

۱- همان، ص۱۶، واحد مرکزی خبر به نقل از یونایتدپرس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۷، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس، ۴/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، صص ۹ - ۸.

۱

وزیر تجارت خارجی ایتالیا، امروز در رأس هیئتی برای شرکت در کمیسیون همکاری مشترک ایتالیا و عراق وارد بغداد شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، نیکولا کاپریا، وزیر تجارت خارجی ایتالیا، هنگام ورود به این کشور ضمن تأکید بر علاقه ایتالیا به تحکیم دوستی با عراق و همچنین افزایش حجم مبادلات تجاری میان دو کشور ابراز امیدواری کرد که کار کمیسیون مذکور به شکوفایی همکاری اقتصادی میان دو کشور و حضور ایتالیا در اجرای طرح های عمرانی جاری در عراق بینجامد.(۱)

۲

مجله الاسبوع العربی از اعطای یک وام ۷ میلیارد دلاری کویت به عراق خبر داد. به نوشته این مجله، دولت کویت هفته گذشته موافقت خود را با اعطای این وام اعلام کرد. بنا بر گفته جاسم الخرفی، رئیس کمیسیون دارایی و اقتصاد در پارلمان کویت، مجلس نمایندگان لایحه اعطای وام درخواستی عراق را در آینده نزدیک بررسی خواهد کرد.

این مجله همچنین درباره سابقه کمک های نقدی کویت و سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس به عراق - که درحال جنگ با ایران می باشد - نوشته است: کویت در آوریل گذشته یک وام ۲ میلیارد دلاری به عراق اعطا کرده بود. این وام بخشی از وام های کشورهای خلیج (فارس) (به میزان ۱۴ میلیارد دلار) است که عربستان سعودی، قطر، امارات متحده عربی و کویت به عراق اعطا کرده اند. مدت بازپرداخت این وام ها ده سال آینده می باشد.(۲)

۳

کشور الجزایر فعالیت جدیدی را برای ایفای نقش میانجیگری بین ایران و عراق شروع کرده است. بنا بر گزارش خبرگزاری آلمان، محافل دیپلماتیک غرب امروز اعلام کردند که الجزایر در تلاشی تازه برای برقراری صلح بین ایران و عراق، مسئولیت میانجیگری را برعهده گرفته است. بنا بر گفته منابع مذکور، عراق موافقت خود را با نقش پیشنهادی الجزایر اعلام کرده، درحالی که ایران هنوز موضع خود را دراین زمینه آشکار نکرده است. گفتنی است که الجزایر در انعقاد قرارداد سال ۱۹۷۵ بین تهران و بغداد که درحال حاضر دولت عراق آن را منسوخ کرده شرکت داشته است؛ قراردادی که خطوط مرزی بین دو کشور و حق حاکمیت آنها در شط العرب (اروندرود) را - که ایران را از عراق جدا می کند - مشخص کرده بود. عراق این قرارداد را در سال ۱۹۸۰ میلادی پیش از شروع جنگ با ایران لغو کرد.(۳)

۱- همان، ص ۱۰، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۲/۹/۱۳۶۰.

۲- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۴، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص ۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۸، ۳/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، بیروت - خبرگزاری آلمان، ۲/۹/۱۳۶۰.

ضمیمه گزارش۵۶۹: صحبت های مادر مسعود رجوی در مصاحبه با سیمای مرکز استان خراسان

مادر رجوی در این مصاحبه ضمن ابراز رضایت از برخورد نیروهای پاسدار با آنها، جوانان طرف دار سازمان را به توبه و بازگشت به سوی نظام فراخواند.

وی سپس در پیغامی خطاب به پسرش (مسعود رجوی) گفت: «به مسعود پیغام دادم، که او نمی فهمد ما که می فهمیم، از برکت جد آقا [امام خمینی] بود که او از زندان و حبس ابد رهایی یافت. نباید این کارها را بکند. ما پدر و مادر از او رضایت نداریم. باید برود دست به دامان امام شود.»

وی در پاسخ به سؤالی درباره نحوه برخورد افراد سازمان با آنها در خانه تیمی گفت: «آنها صبح ساعت ۷:۰۰ می رفتند، ۲:۰۰ بعدازظهر می آمدند. ۲:۰۰ بعدازظهر می رفتند و ساعت ۷ شب می آمدند. من مثل یک کلفت بودم. در خانه خودمان که بودیم بچه های خواهرم و یک زنی هست، اینها می آیند کارهای خانه مرا انجام می دهند، ولی من در آن خانه مثل یک کلفت بودم. ولی بعد در خانه برادران پاسدار مثل یک خانم زندگی می کردم. در اینجا (خانه برادران پاسدار) هرچه می خواستیم برای ما فراهم بود.»

وی با بیان اینکه افراد سازمان از بازگشت آنها به منزل خودشان ممانعت می کرده و درعین حال رفت وآمدهایشان را به شدت محدود کرده و تحت کنترل داشتند افزود: «ما هرچه خواستیم آدرس [خانه تیمی] را یاد بگیریم، نگذاشتند. به دکتر و جاهای دیگر می خواستیم برویم، چندبار خودشان همراه ما آمدند و باز ما را برگرداندند. می گفتند شما حق ندارید از خانه بیرون بیایید. ما درواقع آنجا زندانی بودیم ... ما چند روز بود می خواستیم برویم حرم و همین طور سر خاک برادرم که تازه فوت کرده، گفتند: سر خاک برادر که نمی شود، ولی حرم را همراهمان آمدند و رفتیم و بعد از آنجا می خواستیم به خانه خواهرم که مریض بود بروم، همراهم آمدند. گفتم: بگویم شما که هستید؟ گفت: بگویید زوارند.»

مادر رجوی همچنین گفت: «چون آقا (پدر رجوی) سواد داشت من را از او جدا می کردند. درمورد انتخابات، آقا می خواست به آقای رجایی رأی بدهد، آنجا هم نمی گذاشتند، تا اینکه بالاخره آقا رفت و رأی داد. ... بعد که آمد آنها به ما گفتند: شما حزب اللهی هستید. بعد ما گفتیم: آخر بگذارید ما برویم، هرچه می گویید هستیم. اسباب هایمان همین طور بسته بود، ولی نمی گذاشتند برویم. ... خلاصه باید بگویم ما از پاسدارها هیچ گله ای نداریم؛ حتی باید بگویم تا عمر داریم باید دعایشان کنیم و حالا ـ هم به این مادرها و پدرها می گویم که دخترها و پسرهایشان را نصیحت کنند که امروز راه، راه امام است. راه، راه خداست. راه، راه پیغمبر است.»(۱)

۱- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، مشهد.

روزشمار جنگ سه شنبه ۳ آذر ۱۳۶۰ ۲۷ محرم ۱۴۰۲ ۲۴ نوامبر ۱۹۸۱

۱

به دنبال آمادگی نیروهای ایران برای اجرای عملیات طریق القدس در محور سوسنگرد - بستان، امروز نیروهای ارتش عراق به خاکریز نیروهای خودی در این محور حمله کردند. گفته می شود این تک مختل کننده به منظور تأخیر در عملیات آینده اجرا شده است.

درپی فعالیت نیروهای خودی در مناطق عملیاتی جنوب غربی سوسنگرد به منظور اجرای عملیات طریق القدس، گردان۳ مکانیزه تیپ۲۵ ارتش عراق دستور عملیاتی حمله جعفر طیار را به واحدهای تحت امر خود ابلاغ کرد. براساس این دستور یگان های عراقی مأمور شده اند از اواخر روزگذشته تا اوایل امروز در روستای سویدانی و خاکریز ایران در جلو جناح چپ گردان یک به رزمندگان اسلام حمله و ضمن تحمیل تلفات و خسارات سنگین از آنها اسیر بگیرند. در این دستور عملیاتی مقرر شده است که حمله با بهره گیری از گردان های ۱، ۲ و ۳ مکانیزه به همراه گردان های ۶ تانک، ۵ نیروی مخصوص و گروهان مهندسی هجومی به اضافه واحد توپخانه به محدوده روستای سویدانی و خاکریز امتداد آن انجام گیرد. این درحالی است که در پیوست این دستور عملیاتی، افزایش حجم فعالیت های گشتی و شناسایی نیروهای ایران به منظور کسب آمادگی جهت اجرای عملیات آتی در این منطقه یکی از دلایل اصلی اجرای این حمله ذکر شده است.(۱)

براین اساس، ساعت ۵ صبح امروز، یک واحد کماندویی عراق به استعداد یک گروهان به همراه چند نفربر به خاکریز(۲) نیروهای ایرانی در روستای سویدانی در ۱۰ کیلومتری غرب سوسنگرد حمله کرد.

قبل از حمله، توپخانه عراقی مستقر در منطقه اطراف روستای زین العابدین در جنوب رودخانه نیسان به مدت ۵ دقیقه آتش تهیه سنگینی را روی این خاکریز اجرا کرد و دقایقی بعد نیروهای پیاده

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰) تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، صص ۴۲۰ - ۴۱۳، پیوست گزارش شماره۴۸۷، ۱۴/۱۱/۱۳۶۰.

۲- این خاکریز هنگام فراهم کردن مقدمات اجرای عملیات طریق القدس به منظور اصلاح خط و نزدیک شدن نیروهای خودی به دشمن احداث شده بود.

حمله خود را آغاز کردند، اما با هوشیاری و مقاومت نیروهای خودی و اجرای آتش به سوی مهاجمان، نیروهای عراقی با تحمل تلفاتی ناچار به عقب نشینی شدند. در این درگیری نیروهای خودی یک تن از افراد عراقی را اسیر کردند.(۱)-(۲)

۱

امروز نیروهای جمهوری اسلامی در مناطق غرب شوش و ریجاب با نیروهای دشمن درگیر شدند و تلفاتی را به آنها وارد کردند.

نیروهای گشتی شناسایی خودی هنگام بازگشت از یک مأموریت، در حوالی تپه ۱۲۰ در جنوب غربی شوش با یک گروه گشتی شناسایی عراق مواجه و با آنها درگیر شدند. در این درگیری که با برتری نیروهای خودی همراه بود، تعدادی از عراقی ها کشته شدند که جنازه ۵ تن از آنان در منطقه عملیاتی باقی ماند و ۲ تن نیز به اسارت نیروهای خودی درآمدند. دامنه این درگیری ساعت ها ادامه داشت.(۳)

نیروهای خودی همچنین مناطق میش رنگین، لارلارت و ارتفاعات لارزرژ در منطقه ریجاب را که محل تجمع مشترک عناصر مسلح غیر قانونی و نیروهای عراقی بود، پاک سازی کردند و بر ارتفاعات مسلط این منطقه مستقر شدند. در این عملیات تعدادی عراقی و افرادی از گروه های ایرانی وابسته به رژیم عراق کشته شدند.(۴)

۲

امروز هواپیماهای عراقی در جبهه جنوبی تحرکات چشمگیری داشتند که درنتیجه آن، شهر آبادان و اطراف سوسنگرد بمباران شد و دو جنگنده عراقی در بهبهان و ماهشهر سقوط کردند.

به گزارش واحد اطلاعات و عملیات سپاه خوزستان، هواپیماهای عراقی قبل و بعدازظهر امروز، در ۵ نوبت شهر آبادان را بمباران کردند. در این حملات تعدادی از ساکنان شهر زخمی شدند و چند خانه ویران شد.(۵)

در محور سوسنگرد - حمیدیه نیز ۶ فروند هواپیمای مهاجم عراقی در ساعت های ۱۰:۴۰، ۱۰:۴۵ و ۱۴:۴۵ پس از بمباران اطراف شهر سوسنگرد و جاده سوسنگرد - حمیدیه از ارتفاع بالا، متواری شدند.(۶)

۱- در کتاب خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع و رئیس مجلس، درباره تأخیر در اجرای عملیات طریق القدس آمده است: «شب در دفتر رئیس جمهور [آیت الله خامنه ای]، با نخست وزیر و رئیس دیوان عالی کشور [آیت الله موسوی اردبیلی] جلسه داشتیم. درباره زندان ها، بازداشت ها، محاکمه ها، جنگ و وزارت کشور بحث کردیم. برنامه عملیات آینده را خبر داده اند؛ با تأخیر انجام می شود. زمان حساس است و تأخیرها به ضرر است، ولی کار محکم بهتر است.» (اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران(کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب چاپ هشتم، ۱۳۷۸، روز ۳/۹/۱۳۶۰، ص۳۸۴.)

۲- سند شماره ۵۶۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته از واحد اطلاعات عملیات خوزستان به طرح و عملیات سپاه مرکز، ۶/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸ ، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۶؛ و- سند شماره ۵۱۷۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۸ سپاه پاسداران، ۲/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۶؛ و- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، اهواز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴۹، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲۳؛ و- سند شماره ۵۵۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان، شماره ۴۱۶، به طرح و برنامه عملیات مرکز، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۴- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۵- سند شماره ۵۶۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، از واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان به طرح و برنامه عملیات مرکز، شماره۴۱۷، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۳۴۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان به وزارت کشور، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، اطلاعیه ۷۰۸ ستاد مشترک ارتش.

۶- مرکز پژوهش های دفاع مقدس (معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران) تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد شانزدهم (حوادث آذر ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۹، صص ۶۲ و ۶۳.

همچنین بنا به اعلام ستاد مشترک ارتش در ساعت ۱۸:۱۰ و ۱۸:۲۳، دو فروند هواپیمای عراقی در شمال بهبهان هدف آتش جنگنده های اف۴ و در منطقه ماهشهر هدف آتش پدافند هوایی قرار گرفتند و هر دو سقوط کردند.(۱)

۱

اخبار پراکنده از اردوگاه نظامی عراق حاکی است که ارتش این کشور همچنان با مشکل فرار نیروهای خود روبه رو می باشد و برای جبران این ضعف از نیروهای سایر کشورها استفاده می کند. علاوه براین، ارتش عراق به امید دریافت کمک های تسلیحاتی از کشورهای غربی، در تلاش برای تقویت توان دفاعی خود است.

در همین خصوص، امروز ۲ نظامی عراقی با عبور از مرز بانه و مرزهای جنوب کشور (حوالی بستان)، خود را به نیروهای سپاه تسلیم و درخواست پناهندگی کردند.(۲)گفته می شود فرد پناهنده شده در بستان، فرمانده توپخانه ارتش عراق در محور سوسنگرد - بستان بوده است. همچنین به گزارش یک منبع آگاه نظامی، اخیراً دولت های عربستان، اردن، مراکش، مصر، کویت و امارات متحده عربی تعدادی نیرو دراختیار ارتش عراق قرار داده اند.(۳) این منبع از کمک های نظامی دولت فرانسه به عراق در آینده نزدیک نیز خبری را منتشر کرد. به گزارش این منبع نظامی، فرانسه قصد دارد ۳۶ فروند بمب افکن میراژ را به همراه تعدادی تکنیسین و خلبان دراختیار دولت عراق قرار دهد.(۴)

۲

امروز در مناطق عمومی دیواندره، سنقر و سنندج افراد گروه های مسلح غیر قانونی دست به اقداماتی علیه نیروهای نظامی و مردم منطقه زدند. در ارومیه نیز عملیات پاک سازی نیروهای خودی ادامه یافت.

در حوالی پایگاه فتح آباد دیواندره (در ۳۰ کیلومتری شمال غربی این شهر)، ۳ تن از افراد این پایگاه روی مینی که افراد وابسته به گروه های شورشی کار گذاشته بودند، رفتند در این حادثه ۲ تن از این افراد به شهادت رسیدند و یک تن زخمی شد.(۵) در روستای سیرکوه در (۲۴ کیلومتری غرب سنقر) نیز نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران یکی از افراد متعهد این روستا را که در زمینه های فرهنگی فعالیت می کرد، شبانه از منزلش ربودند و با خود بردند.(۶)

همچنین در سنندج تعدادی از نیروهای گروه کومه له شبانگاه وارد روستای کیلانه (در چهارده کیلومتری غرب این شهر) شدند و پس از غارت اموال شرکت تعاونی و صندوق وام کشاورزی این روستا با تهدید اسلحه از مردم خواستند که از این پس، اقساط بدهی خود به صندوق تعاونی را به این گروه پرداخت کنند، در غیر این صورت، دستگیر و زندانی خواهند شد. درپی این اقدام، مردم

۱- سند شماره ۵۶۶۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (مرکز فرماندهی)، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۲- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۲۷۲۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استانداری خوزستان، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۰۰۵۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه مقدم تیپ۲ زرهی (رکن۲) به فرمانده گردان۸۱۲ مهدی، ۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- همان.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۶- روزنامه اطلاعات، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۴، به گزارش خبرگزاری پارس.

روستا تجمع اعتراض آمیزی کردند، اما مهاجمان با تهدید به کشتن مردم، آنها را متفرق کردند.(۱)

از سوی دیگر، نیروهای دولتی در ادامه پاک سازی روستاهای شمال ارومیه در مناطق سلماس و ماکو، دو روستای تزخراب و قزل ارخ را پاک سازی کردند. در این عملیات و در بازرسی از مکان های مختلف، تعداد ۳۷ قبضه انواع اسلحه به دست آمد و نیروهای خودی سالم به پایگاه هایشان بازگشتند.(۲)

۱

درپی افزایش جدایی نیروهای حزب منحله دمکرات از این حزب و پناهنده شدنشان به نیروهای دولتی، مسئولان حزب دمکرات با تسلیح نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که اخیراً به سوی این مناطق فرستاده شده اند،(۳) آنها را در عملیات های گوناگون به کار می گیرند.

امروز ۳ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در روستای قوری قلعه پاوه با تحویل ۲ قبضه اسلحه کلاشینکف و یک قبضه برنو، خود را به یک واحد از لشکر۲۸ سنندج معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۴) همچنین بنا بر اعلام منابع اطلاعاتی، ۴۷۰ نفر از نیروهای سازمان مجاهدین خلق ایران (منافقین) که از شهرهای مختلف کشور به منطقه ژاورود در غرب محور سنندج - کامیاران وارد شده اند، به حزب دمکرات پیوسته و پس از تجهیز و تسلیح توسط این حزب، آماده عملیات شده اند.(۵)

۲

یکی از اقدامات رایج افراد و گروه های ضدانقلاب در روزهای اخیر، بمب گذاری در اماکن و معابر عمومی شهرها و مناطق مختلف کشور است. در همین خصوص امروز ۲ بمب در ساعت ۱۷:۳۰ و ۱۷:۳۵ در نزدیکی در ورودی راه آهن تهران منفجر شد که براثر آن ۳ تن شهید و ۱۸ تن مجروح شدند.

روزنامه کیهان درباره وقوع این حادثه، چگونگی کمک رسانی به آسیب دیدگان و میزان آسیب های واردشده به قربانیان گزارشی را بدین شرح تهیه کرده است:

براثر انفجار ۲ بمب قوی به فاصله چند دقیقه از یکدیگر، یک پیرمرد و مادری به همراه فرزندش - که درحال ورود به ایستگاه بودند در دم کشته شدند و ۱۸ تن از عابران که در پیاده روهای اطراف ایستگاه درحال حرکت بودند به شدت مجروح شدند. ساعت ۱۷:۳۰، تعدادی از پاسداران کمیته منطقه۱۳ به قصد بازرسی اشیای مشکوکی که در کنار در ورودی ایستگاه راه آهن قرار داشتند، به طرف آنها رفتند و هنوز درحال متفرق کردن مردم بودند که در یک لحظه یکی از بسته ها منفجر

۱- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۳، سنندج.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

۳- درپی تسلط امنیتی نیروهای نظامی ایران در شهرها، عرصه برای فعالیت افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) تنگ شده و به ناچار این سازمان بخشی از نیروهای خود را روانه مناطق غرب کشور کرده است.

۴- سند شماره ۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان به استانداری باختران، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۵- سند شماره ۰۰۵۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

شد و براثر آن تعدادی از عابران مجروح شدند و یک پیرمرد در مقابل چشمان مردم و پاسداران به هوا پرتاب شد. در همین لحظه، پاسداران به منظور کمک رسانی به طرف مجروحان رفتند که بسته دیگر که محتوی بمب دیگری بود، منفجر شد که البته این بار به دلیل اینکه مردم از انفجار اول وحشت زده و درحال فرار بودند، تلفاتی درپی نداشت. در انفجار بمب دوم چند تن از پاسداران که برای کمک رسانی به سوی مجروحان رفته بودند، زخمی شدند.

کبری سلیمانی، خانه دار ۳۰ ساله که در بخش ۲ جراحی بیمارستان بهارلو بستری می باشد، درباره چگونگی حادثه انفجار گفت: من به همراه شوهر و فرزندم از قم به تهران آمده بودیم و قصد سوارشدن به قطار و رفتن به هشترود را داشتیم، به همین منظور، در مقابل ایستگاه در انتظار نشسته بودیم که ناگهان صدای انفجار عظیمی به گوش رسید و در همان لحظه دیدم هر دو پای فرزند یک ساله ام که در کنار نرده ها بازی می کرد، قطع شد و بدنش به سوی دیگر پرتاب شد و خودم نیز از ناحیه پا مجروح شدم که تحت عمل جراحی قرار گرفتم. وی افزود: یکی از بستگانم به نام رقیه محمدی و فرزندش نیز که قدری آن طرف تر ایستاده بودند براثر شدت انفجار در دم کشته شدند و پیکرشان تکه تکه شد.

حکیم علی سلیمانی، ۵۵ ساله شوهر رقیه محمدی نیز که از ناحیه پا مجروح شده و در بیمارستان بستری است، دراین باره گفت: من پس از اینکه صدای انفجار اول را شنیدم، برای پیداکردن زن و فرزندم به سوی آنها رفتم که انفجار دیگری رخ داد و من نیز از ناحیه پا مجروح و به کمک مردم به بیمارستان منتقل شدم. وی افزود: من به درستی صحنه اولیه انفجار را ندیدم و چیزی دراین باره به خاطر ندارم.

صفر سرپایی، ۲۱ ساله و محصل، یکی دیگر از مجروحان حادثه انفجار دیروز است. وی درباره چگونگی انفجار گفت: من دیروز در مقابل ایستگاه راه آهن ایستاده بودم که صدای انفجاری به گوشم رسید. در همین لحظه به سوی بچه ای که روی زمین افتاده بود رفتم که بلافاصله بمب دیگری منفجر شد و من نیز از ناحیه پا و کمر و صورت مجروح شدم. وی هم اکنون تحت معالجه قرار گرفته و حالش رو به بهبودی است.(۱) روابط عمومی سپاه اعلام کرد که عاملان اصلی این بمب گذاری را شناسایی و دستگیر کرده است.(۲)

در پشت پادگان جی در غرب تهران نیز یک بمب که به صورت تله گذاری تعبیه شده بود، کشف و خنثی شد.(۳)

۱

نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در شهرهای قوچان، کرج و انزلی موفق شدند ۱۱ خانه تیمی گروه های مسلح برانداز را شناسایی و با تصرف آنها، تعدادی از افراد رده بالای این گروه ها را دستگیر کنند. در بازرسی از این خانه ها تعداد زیادی سلاح، وسایل چاپ و تکثیر، اسناد و مدارک

۱- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸،

۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۸.

۲- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از روابط عمومی سپاه.

۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۲.

درون گروهی و مقادیر فراوانی مهمات به دست آمـد. همچنین یکی از افراد چریک های فـدایی خلق (اقلیت) که در زنـدان به سر می برد، اقدام به خودکشی کرده و در بیمارستان فوت کرد.

براساس گزارش امروز سپاه قوچان، در دو روز اخیر، نیروهای سـپاه این شهرسـتان با شـناسایی و تصرف ۹ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۱۳ تن از افراد فعال این سازمان را که برخی از آنان در ترورهای اخیر قوچان شرکت داشتند، دستگیر کردند. براساس این گزارش، معاون مسئول کل تشکیلات سازمان در قوچان از افراد دسـتگیرشده است. همچنین در درگیری هـای ایجادشـده هنگـام تخلیه این خـانه هـا، یکی از افراد سازمان به هلاکت رسـید. از این خانه ها ۳ قبضه انواع کلت، مقـادیر فراوانی فشنگ، طرح ترور، پول نقد، چاشنی فتیله ای، فهرستی از نام افراد انقلابی و مشخصات کامل آنها به منظور ترور، طرح خلع سـلاح خودروهـای گشتی سپاه، نقشه دقیق و کامـل ساختمـان سـپاه برای تصـرف و تخریب آن و تعـداد زیـادی اسـناد و مدارک سازمانی به دست آمد.

در کرج نیز نیروهای سـپاه یک خانه تیمی را که محل نگهداری تسـلیحات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود شـناسایی و ۴ تـن از ساکنـان آن را دسـتگیر کردنـد. از ایـن خـانه تیمی ۹ قبضه تیربـار، ۳۹ قبضه اسـلحه ام۱، ۷ قبضه اسـلحه ژ۳، تعدادی نارنجک، ۱۰ دستگاه بی سیم و... به دست آمد.(۱)

در روسـتای "پیـل علی بـاغ" در حوالی انزلی هم نیروهـای سـپاه پاسـداران با اسـتفاده از اطلاعات مردمی یک خانه تیمی را به تصـرف خود درآوردنـد و ۴ تن از سـران شـاخه نظـامی منطقه را که در این خـانه سـاکن بودنـد، دسـتگیر کردنـد. از این خانه چندین قبضه تفنگ ژ۳ و مقادیری فشنگ و وسایل چاپ و تکثیر به دست آمد.(۲)

همچنین در ساعت ۳:۳۰ بامداد امروز، یکی از عوامل چریک های فدایی خلق (اقلیت) که در بازداشـتگاه موقت سپاه خرم آباد به سـر می برد، با استفاده از نفت چراغی که برای گرم شدن دراختیارش گذاشته بودند، اقدام به خودسوزی کرد. وی بلافاصله به مراکز درمانی منتقل شد، اما به دلیل شدت سوختگی فوت کرد.(۳)

۱

امروز امـام خمینی در جمع اقشـار گونـاگون مردم، مسـئولان بنیـاد مستضـعفان و بنیـاد امور جنگ زدگان، جانبازان و مهاجران منـاطق جنگی و... سـخنرانی کرد. مهم ترین محورهـای سـخنان ایشـان در این دیـدار عبارت بود از: وجود امـدادهای غیبی در تحولات اخیر ایران و الهی بودن ایستادگی مردم در مقابل قدرت های شیطانی و مصائب دنیوی، معرفی پیامبران الهی به عنوان الگوی مقـاومت در برابر ظالمـان، اشـاره به سـختی هـای رسیدگی به امور رفـاهی جنـگ زدگان، ارجحیت رسـیدگی به امور مستضعفین و برتری آن بر عبادات پنجاه شصت ساله دیگران و اجر والای خدمت به مصیبت دیدگان جنگ.

ایشان در سخنان خود فرمودند: «این دست غیب است که این تحولات را در کشور ما ایجاد

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۳، خبرگزاری پارس، ۷/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۶۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۴ سپاه به فرماندهی ستاد مرکز، ۷/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد، واحد مرکزی خبر.

۲- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، رشت، خبرگزاری پارس.

۳- روزنامه کیهان، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲، خرم آباد، واحد مرکزی خبر؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۳.

کرده است. اگر شما گمان کنید که تمام بشر و تمام قوای انسانی جمع بشوند و بتوانند یک قلب را تحویل و تحول بدهند، هرگز نخواهد شد. این خداست که در یک شب، کأنّه قلب های این ملت را متحول کرد و تمام این ملت را در مقابل آن قدرت های بسیار عظیم شیطانی به ایستادگی واداشت و دست همه قدرت ها را از کشور شما کوتاه کرد. و این قدرت الهی است که به جنگ زده های ما، به عزیزان ما که آواره شده اند از محل خودشان، قدرت عنایت کرده است که در مقابل نارسایی ها و در مقابل زحمت ها و کمبودها ایستادگی کنند، بلکه خودشان کمک کار باشند و این قدرت الهی است که شما جوان ها را وادار می کند که در بنیاد مستضعفین به خدمت مستضعفین باشید.

این ملت را خدای تبارک و تعالی با دست عنایت خودش و با قدرت کامله خودش قدرتمند کرد و متحول کرد به انسان های الهی؛ انسان هایی که برای خدا قیام کردند و برای خدا ادامه می دهند. برای خدا در جبهه ها جنگ می کنند و برای خدا در خارج جبهه خدمت می کنند. برای خدا در بنیاد مستضعفین خدمت می کنند و برای خدا زحمت و مشقت را خریداری می کنند. و این قدرت خدای تبارک و تعالی است که جوان های ما را عاشق شهادت کرده است که این عزیزان بیایند اینجا و از آنها کسانی اصرار کنند که من دعا کنم شهید بشوند و من به آنها عرض می کنم که پیروز باشید و ان شاءالله ثواب شهید دارید.

شما عزیزان که متکفل امور جنگ زدگان هستید و متکفل تدبیر در این امر هستید که کار جنگ زدگان را به خوبی اداره کنید، من می دانم که کار بسیار مشکل است. کاری است که نمی شود با فوریت انجام داد و کاری است که اگر به طور معمولی بخواهد دولت انجام بدهد، قدرت این مطلب را ندارد، لکن این دست خداست که عنایت کرده است و جوان های ما را وادار کرده است به اینکه به این برادران و خواهران و کودکان جنگ زده خدمت کنند و آنها را در این مصیبت هایی که وارد بر آنها شده است، تسلیت عنایت کنند. و این خدای تبارک و تعالی است که جنگ زده ها را، درصورتی که اگر به طور معمول بود، باید بسیار نارضایتی داشته باشند، لکن مع ذلک، در هرجا هستند، کمک کار هستند و مقاوم هستند.

ص: ۷۲۵

... عمـده این است که چون ما بحق هستیم و ما اسـلام را می خواهیم و ما پیاده شـدن احکام اسـلام را می خواهیم، تمام ضـربه هایی که وارد می شود، تمام اینها قابل تحمل است. این ضـربه ها به ما تنها وارد نشده است. شما در طول تاریخ از زمان آدم - علیه السـلام - تاکنون ملاحظه می کنیـد که تمام انبیا و تمام اولیا و تمام بزرگان دین در مقابل ظلم ایسـتاده انـد و صدمه دیده انـد، ایسـتاده انـد و با آتش، آنها را سوزانـده اند و با اره آنها را دو نیم کرده اند و در کربلا آن طور کردند با اولاد رسول الله، لکن چون برای خدا بود و چون حق بودند، تمام مشـکلات آسان می شود. مشـکلات، مشـکلات مادی است، مشکلات مادی در مقابل معنویات نمی تواند عرض اندام کند. آنهایی که به معنویت مجهزند، آنهایی که به خدا متصل هستند و آنهایی که به مبدأ وحی متصل هستند، آنها را امور مادی از مقاصد خودشان باز نمی دارد.

و شـما توجه داشـته باشـید؛ شـمایی که خدمت به مستضـعفین می کنید و شـمایی که خدمت به جنگ زدگان می کنید! و امید است ان شـاءالله - و هست این طور که - انگیزه های شـما انگیزه های اسـلامی - انسانی باشـد. شـما بدانیـد که در یک طاعت بزرگ هستیـد و همیشه به طاعت حق تعالی قیام کرده ایـد و ثواب شـما، ثواب عبادت های پنجاه شـصت ساله دیگران است. و من امیـدوارم که این کشور با همین قدرت که تا اینجا آمده است و با همین تعهد و با همین بیداری که از اول قیام کرده اسـت و تا اینجا رسانده است، باقی باشد این نهضت و این انقلاب و قیام، تا صاحب اصلی ان شاءالله بیاید و ما و شما و ملت ما امانت را به او تسلیم کند.

و شـما عزیزان متعهد، عزیزان متعهد و عزیزانی که برای خدای تبارک و تعالی کار می کنید، از هیچ امری از امور، از انتقاداتی که ممکن است بعض از جناح های فاسد بکنند، چه در بنیاد مستضعفین و چه در بنیاد جنگ زدگان، دلسرد نباشید؛ برای اینکه شما برای خدا انجام وظیفه می کنید و کسی که انجام وظیفه برای خدا می کند پیروز است. با قدرت کارهای خودتان را انجام بدهید و با قدرت بهتر از سابق رسیدگی کنید به امور. و شما بدانید که رسیدگی به امور مستضعفان و رسیدگی به امور جنگ زدگان - که اینها بنـدگان خدا هسـتند و خداوند به آنها عنایت دارد - از عبادات بزرگ است. خداوند ان شاءالله به همه شـما توفیق عنایت کنـد. و به جنگ زده های ما و به آنهایی که جوان از دسـتشان رفته است، آنهایی که خانمانشان از دسـتشان رفته است، صبر و اجر عنایت فرماید.»(۱)

۱

حبیب الله عسـگراولادی، وزیر بازرگـانی، در مصـاحبه مطبوعـاتی امروز خود توضـیحاتی دربـاره نظر امـام درخصوص لایـحه تجـارت خـارجی، اقـدامات دولت برای فراهم شـدن امکـان خریـد از کشورهـای خارجی و تأمین اعتبارات لازم دراین زمینه و همچنین تلاش های انجام شـده درباره توزیع تیرآهن و برنـج بیان کرد. به نوشـته روزنامه اطلاعات، وی ابتـدا درباره ملاقات با امام اظهار کرد:

۱- مؤسـسه تنظیم و نشـر آثار امام خمینی، صحیفه امام، (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۳۸۲.

«ما خدمت امام کلیات لایحه دولتی کردن بازرگانی خارجی را تقدیم کردیم که امام فرمودند اگر این لایحه از تصویب مجلس بگذرد و شورای نگهبان آن را تأیید کند، موردتأیید من نیز هست. ... ما درحال حاضر آمادگی کامل برای اجرای لایحه دولتی کردن بازرگانی خارجی را داریم.» وی گفت: «این لایحه براساس شعار "نه شرقی، نه غربی" و براساس فقه اسلامی شکل خواهد گرفت. ما در مرحله اول با کشورهای اسلامی و سپس با کشورهای غیر متعهد واقعی معاملاتمان را شروع خواهیم کرد و سعی خواهیم کرد توازن را بین شرق و غرب کاملاً حفظ نماییم.»

عسگراولادی افزود: «لایحه خرید از خارج به طرف دولتی شدن کامل می رود و ارتباط با بیگانه برای خرید، به تصدی دولت درخواهد آمد و توزیع داخلی به وسیله تعاونی ها و در موارد کمبودها به وسیله بخش خصوصی انجام خواهد گرفت و جز در ضرورت ها، توزیع دولتی نخواهد بود.»

وی ادامه داد: «در اجرای دولتی کردن بازرگانی خارجی تا پایان امسال چند مرکز تهیه و توزیع کالا تأسیس خواهد شد.»

وزیر بازرگانی درباره گشایش اعتبارات نیز گفت: «ما در مسئله گشایش اعتبارات، وضعمان روبه راه شده است و براساس توصیه های شورای اقتصادی برای ضرورت های صنعتی، مواد غذایی و کشاورزی گشایش اعتبار را آغاز کرده ایم.» وی درباره توزیع آهن اضافه کرد: «ما حدود ۲۴۰ هزار تن آهن در بنادر آماده توزیع داریم که ۶۰ هزار تن تاکنون تحویل داده شده است و ۴۰ هزار تن دیگر آماده تحویل است که اگر رانندگان عزیز و کامیون داران با ما همکاری بیشتری داشته باشند می توانیم توزیع آهن را با سرعت بیشتری انجام دهیم.»

حبیب الله عسگراولادی مسلمان درباره توزیع برنج داخلی نیز اظهار کرد: «۱۰۰ هزار تن برنج آماده توزیع داریم که از امروز توزیع ۵۰ هزار تن برنج توسط مغازه ها و خواربارفروشی ها شروع شده است و مردم می توانند ازطریق ارائه کارت نفت، برنج مورد نیاز خود را تهیه کنند. ... ماهانه ۴۰ تا ۷۰ هزار تن برنج خارجی توزیع می کنیم. درمورد توزیع برنج خارجی هیچ نگرانی وجود ندارد و الآن چند کشتی در بندر امام خمینی آماده تخلیه است. همچنین در گمرک و انبارها برنج به اندازه کافی موجود است.»(۱)

۱- روزنامه اطلاعات، ۳/۹/۱۳۶۰، ص۲.

مشکلات ایجادشده براثر وقوع جنگ، محدودشدن درآمدهای ارزی، اولویت بندی خریدهای خارجی بر پایه نیازمندی های اساسی، احتکار و کمبود برخی کالاها در بازارهای داخلی و... کنترل کالاهای اساسی و مبارزه با گران فروشی و احتکار را ضروری می سازد. ازاین رو، قوه قضاییه بخشی از فعالیت های خود را معطوف به رسیدگی به امور صنفی کرده است و دادستانی کارگروه امور صنفی با مأموریت رسیدگی به تخلفات در حوزه های مختلف اقتصادی، فعالیت درخور توجهی انجام می دهد. امروز جواد صادقی، دادستان دادسرای امور صنفی و حجت الاسلام ناظم زاده، رئیس این دادگاه، در مصاحبه ای فعالیت این نهاد را تشریح کردند.

گزارش روزنامه اطلاعات از این مصاحبه به شرح زیر است:

«جواد صادقی، دادستان صنفی، درمورد گرانی و گران فروشی اظهار داشت: "از علل و عوامل گرانی، شرایط جنگ، تحریم اقتصادی و وجود عوامل واسطه و دلال است. همچنین یکی دیگر از عوامل مهم گرانی، کارخانجات و شرکت های وابسته به بنیاد مستضعفان هستند که به دلیل عدم مدیریت و کاهش تولید، مجبورند قیمت ها را بالا ببرند. به عنوان مثال، کارخانه ایران ناسیونال [بهای] بعضی اجناس خود را تا صددرصد افزایش داده است. شرکت تکنوایس و شره وابسته به بنیاد مستضعفان، لوازم و ماشین آلات کشاورزی را به چند برابر قیمت می فروختند، چنان که بلبرینگ ۱۰۵۰ ریال به قیمت ۵۵۵۰ ریال فروخته شده است. شرکت واصاتو فروشنده لوازم یدکی و کارخانه کفش ملی نیز لوازم یدکی و تولیدات خود را گران می فروشند که پرونده آنها تحت رسیدگی است. از سوی دیگر، تجار واردکننده، اجناس خود را گاهی تا ده برابر قیمت اصلی عرضه کرده اند که باید به کار آنها رسیدگی شود."

دادستان امور صنفی راه حل مبارزه با گران فروشی را چند عامل دانست و گفت: "تعاونی ها عامل بسیار مهمی در کنترل نرخ و توزیع صحیح کالاها هستند که دراین رابطه باید هیئت مدیره بسیاری از تعاونی ها به علت عدم صلاحیت برکنار شوند و مجدداً انتخابات واقعی انجام شود. کارخانجات داخلی باید با مدیریت صحیح، متحرک و پویا شوند تا کمبودها جبران شود و مردم نیز همان طوری که تاکنون ایثار و فداکاری کرده اند، در شرایط بحران اقتصادی کشور نیز هوشیارانه عمل کنند و با صرفه جویی و خودداری از خرید کاذب، با روحیه انقلابی توطئه های دشمنان انقلاب را خنثی سازند."

وی افزود : "با محتکران و کسانی که قصد تخریب اقتصاد کشور را دارند باید باتوجه به شرایط جنگی کشور قاطعانه برخورد کرد و درصورت اثبات نیات پلیدشان آنها را به مجازات مرگ محکوم کرد. چنان که هم اکنون مدارک بسیار مهمی از تجار آهن و شرکت های خصوصی و دولتی که با عوامل واسطه و دلال در خریدوفروش فلزات دست داشته اند، به دست آمده و جریان تحت رسیدگی است که حکایت از میلیون ها تومان سوءاستفاده می کند."

دادستان انقلاب اسلامی ویژه امور صنفی ضمن تشریح اقدامات انجام شده در دادسرای امور صنفی گفت: "هم اکنون به منظور سرعت بخشیدن به کار دادگاه درحدود ۳۰ بازپرس در دادسرای امور صنفی در تمام روز مشغول به کار هستند، درحالی که در سال گذشته فقط

۵ بازرس و آن هم بدون تشکیلات و سیستم اداری کار می کردند. همچنین هیئت های اجرایی در بسیاری از صنف ها جهت نظارت و توزیع کالاها از میان مسلمانان متعهد انتخاب شده اند.

وی ضمن اشاره به پاک سازی اطراف میادین میوه وتره بار از وجود عوامل واسطه و دلال گفت: "به زودی در سطح شهر میوه و سبزی به قیمت یکنواخت به دست مردم خواهد رسید.

سپس حجت الاسلام ناظم زاده [رئیس دادگاه امور صنفی] گفت: دادگاه و دادسرای امور صنفی تاکنون مبلغ ۲ میلیارد ریال از متخلفین دریافت کرده که به حساب شورای عالی قضایی واریز شده است و در سال جاری ۱۳۶۹۳ پرونده به دادسرا رسیده که دراین رابطه عده ای از آنها به اتهام گران فروشی به زندان، جریمه، تبعید و شلاق محکوم شده اند. علاوه برآن، حدود ۹ میلیون قالب صابون از متخلفین یا افرادی که در این تخلف دست داشته اند، گرفته شده و به قیمت عادلانه با سود معقول برای صاحبان آن، دراختیار مصرف کنندگان قرار گرفته است.

نمونه دیگر، توزیع حدود ۳۰ هزار یخچال، ۵۰ هزار کولر، ۳۰ هزار تلویزیون، ۷ هزار ماشین لباس شویی و دیگر لوازم مورد نیاز مردم است که با بهای عادلانه دراختیار مصرف کنندگان قرار داده شده است. این نحوه فعالیت در صلاحیت دولت و وزارت بازرگانی است که بالاجبار ستادهای بیست گانه مبارزه با گران فروشی مسئولیت این امر را به عهده گرفته اند.

ناظم زاده درباره مقابله با تروریست های اقتصادی گفت: تروریست های اقتصادی افرادی هستند که اموال مردم را به صورت ارز از مملکت خارج می کنند یا با زدوبند با ایادی خود، کارخانه ها را به تعطیل می کشانند و احیاناً اجناس مورد احتیاج جامعه را مخفی کرده تا به انقلاب ضربه وارد کنند. طبیعی است این افراد تروریست اقتصادی هستند که باید با آنها به شدت رفتار شود. این دادگاه چنین متهمانی را به دادگاه انقلاب فرستاده است. وی افزود: متأسفانه عده ای جوساز، شایعه پراکن و ضدانقلاب در بازار مسلمین و مراکز صنفی دست به نشر شایعات و اکاذیب بی اساس زده اند و شایعاتی منتشر کرده اند که سبب ناراحتی جامعه مسلمین شده و عده ای از اصناف تصور کرده اند که مغازه های آنها تعطیل می شود و اجناس آنها به صورت کوپن دراختیار مردم قرار می گیرد. این شایعه به شدت تکذیب می شود، البته اگر افرادی از روی نادانی دست به گران فروشی بزنند طبق ضوابط شرعی مجازات می شوند.»(۱)

۱

بامداد امروز، نیروهای عراقی منزل علامه محمدحسین فضل الله از علمای برجسته جنوب لبنان و از طرف داران انقلاب اسلامی را هدف چندین موشک قرار دادند. در این حمله تروریستی آسیبی به علامه فضل الله نرسید، اما براثر انفجار یکی از موشک ها یک تن از محافظان وی به شهادت رسید. خبرگزاری پارس با اعلام این خبر افزود: با ورود گروه جدیدی از کماندوهای مزدور عراقی به لبنان که به عنوان دیپلمات در سفارتخانه این کشور در بیروت به سر می برند، عملیات ترور مخالفان رژیم عراق و طرف داران جمهوری اسلامی ایران در لبنان شدت بیشتری گرفته است.(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲، تهران، خبرگزاری پارس.

۲- همان، ص۱۶.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۴ آذر ۱۳۶۰ ۲۸ محرم ۱۴۰۲ ۲۵ نوامبر ۱۹۸۱

۱

امروز نیز همچون روزهای گذشته حملات هوایی عراق در منطقه جنوب متمرکز بود و جنگنده های این کشور شهرهای سوسنگرد و آبادان را بمباران کردند. براساس گزارش ستاد مشترک ارتش ایران، در این حملات یک فروند از جنگنده های عراق در حوالی اهواز سقوط کرد.

هواپیماهای دشمن ۲ بار در ساعات ۱۰:۱۵ و ۱۳:۴۰ شهر سوسنگرد را بمباران کردند که تلفات جانی به همراه نداشت، ولی در چند نقطه شهر موجب آتش سوزی شد که مأموران آتش نشانی آن را مهار کردند.(۱)

هواپیماهای عراقی همچنین در دو نوبت به شهر آبادان حمله کردند که به دلیل بمباران از ارتفاع بالا، هدف گیری آنان دقیق نبود و خسارات واردشده به شهر اندک بود.(۲)

در یکی دیگر از حملات هوایی دشمن به منطقه جنوب، یک هواپیمای عراقی در جنوب غربی اهواز در منطقه دب حردان سقوط کرد. ستاد مشترک ارتش ایران در اطلاعیه ۷۱۰ خود سقوط این هواپیما را اعلام کرد. فرماندهی منطقه۹ سپاه پاسداران (استان های خوزستان و لرستان) نیز در گزارشی به فرماندهی مرکز باتوجه به قراین و شواهد موجود، سقوط این هواپیما را تأیید کرد. طبق اسناد موجود، این هواپیما به وسیله جنگنده های نیروی هوایی ایران هدف قرار گرفته و سقوط کرده است.(۳)دراین حال، رادیو صوت الجماهیر عراق به نقل از اطلاعیه۵۲۳ فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق ادعا کرد که جنگنده های هوایی این کشور در یک درگیری هوایی ۴ فروند از جنگنده های ایرانی را سرنگون کرده اند.(۴)

ص: ۷۳۱

۱- سند شماره ۴۳۳۶۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری دشت آزادگان به استانداری خوزستان، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۶.

۳- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، به نقل از نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- سند شماره ۵۶۶۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به ستاد عملیات جنوب، ۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۶۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۸ اهواز به فرماندهی مرکز، ۵/۸/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۱، رادیو صوت الجماهیر، ۴/۹/۱۳۶۰.

۱

عملیات نفوذی نیروهای سپاه مریوان در عمق خاک عراق، تسلیم شدن ۵ تن از نیروهای ارتش عراق به نیروهای خودی و اقدام معارضین عراقی در منطقه حلبچه از مهم ترین اخبار نظامی امروز بود.

یک گروه گشتی سپاه مریوان با نفوذ به منطقه شنام در عمق خاک عراق، به یک محل تجمع نیروهای عراقی شبیخون زدند که این اقدام به هلاکت ۱۵ تن و زخمی شدن ۱۸ تن از نیروهای دشمن انجامید.(۱) در همین منطقه، ۵ تن از نیروهای عراقی با عبور از مرز و تحویل سلاح هایشان خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۲)

همچنین به گزارش یک نشریه داخلی منطقه۷ سپاه پاسداران (استان های باختران، همدان، ایلام و کردستان)، در درگیری نیروهای انقلابی عراق با ارتش این کشور در منطقه حلبچه، ۳ تن از نیروهای نظامی عراق به هلاکت رسیدند.(۳)

۲

در ادامه پشتیبانی مردم از جبهه های جنگ، امروز، مردم شهرهای بروجرد و تهران به کمک صنوف و هیئت های مذهبی این شهرها، کمک های خود را به مناطق جنگی ارسال کردند.

در طول چند روز اخیر، ۴ کامیون مواد غذایی شامل آرد، نان و خواربار که به همت سپاه پاسداران و کارگروه امور صنفی بروجرد جمع آوری شده بود، به جبهه های نبرد ارسال شد. همچنین اعضای هیئت باب الحوائج این شهر مبلغ ۸۰۷,۱۱۳,۱ ریال را به منظور کمک به جنگ زدگان به حساب ویژه نخست وزیر واریز کردند.(۴)

صنف سراج و تشک دوز تهران نیز علاوه بر اهدای یک دستگاه آمبولانس مجهز به وسایل اکسیژن و کمک های اولیه، تعداد ۵۰۰۰ عدد کرجی برای سنگرهای متحرک، ۳۰۰۰ متر تنظیف برای تمیزکردن سلاح، ۳۰۰۰ کیلو نایلون پلاستیک، ۳۰ کارتن کنسرو لوبیا و بادمجان، ۵۰ کارتن کمپوت میوه، ۹۰ جین زیرپوش، ۳۶۰ عدد فانوس، ۲۵۶ عدد لگن پلاستیکی و مسی، ۱۰۰۰ عدد لگن از جنس روی، ۱۵۰ گالن مایع ظرف شویی و ۱۲۰ عدد چراغ والور به جبهه ها ارسال کردند.

روزنامه اطلاعات همچنین گزارشی از اقدامات صنوف مختلف تهران برای مرمت خانه های آسیب دیده و ویران شده جنگ و احداث خانه هایی برای اسکان جنگ زدگان منتشر کرده است. در این گزارش آمده است: «به منظور مرمت خانه های صدمه دیده در مناطق جنگی و نیز احداث یک هزار دستگاه واحد مسکونی برای آوارگان جنگ، ازسوی اعضای صنف فروشندگان اتومبیل ۴۰ دستگاه کامیون شامل تیر چوبی، آجر، پتو، دارو و نیز ۲۰ میلیون تومان پول نقد به غرب کشور فرستاده شد.» به نوشته این روزنامه، قرار است با نظارت کمیته کمک رسانی و بازسازی مناطق جنگ زده و همکاری اعضای صنف های مختلف، خانه هایی در شهرک بهشتی واقع در بیستون کرمانشاه و چند منطقه دیگر برای آوارگان جنگی ساخته شود.(۵)

۱- سند شماره ۵۶۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۴۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۶۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۵۴۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۷، عراق.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۱، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۵.

۵- روزنامه اطلاعات، ۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۱

عوامل وابسته به گروه های ضدانقلاب در ادامه اقدامات خود در شمال غرب کشور امروز آدم ربایی و حمله به پایگاه های سپاه را در دستور کار قرار دادند. در همین حال، نیروهای خودی نیز موفق به پاک سازی ۲ روستا در شمال پاوه شدند.

عناصر وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در غرب سنقر در مسیر روستای خانقاه به کهریز، ۲ تن از روستاییان را ربوده، هر دو را به شهادت رساندند و سپس جنازه آنها را در کنار جاده رها کردند.(۱)

نیروهای مسلح غیرقانونی، مقر نیروهای سپاه در سردشت و پایگاه نیروهای خودی در جنوب ارومیه و جنوب شرقی مراغه را نیز زیر آتش قرار دادند که آسیبی به نیروهای خودی وارد نشد.(۲)

همچنین با اجرای عملیات نیروهای خودی برای پاک سازی روستاهای زئین و داریان در شمال پاوه از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی، این روستا ها آزاد شد و ۳ تن از افراد این گروه ها به هلاکت رسیدند. در این عملیات، ۲ بلدوزر که قبلاً افراد ضد انقلاب ربوده بودند، به دست نیروهای خودی افتاد.(۳)

۲

در دو عملیات تروریستی، یک درگیری مسلحانه و یک مین گذاری که در شهرهای تهران و ارومیه انجام شد، ۵ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند.

در خیابان نواب تهران، یکی از پاسداران کمیته هنگام عبور از خیابان هدف سوءقصد یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قرار گرفت و به شهادت رسید. ضاربان بلافاصله پس از اجرای ترور از محل حادثه گریختند.(۴)

در خیابان رسالت نیز نیروهای این سازمان ۲ درجه دار ارتش را ترور کرده، به شهادت رساندند.(۵)

همچنین در خیابان مولوی، پاسداران کمیته ۳ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی کرده، تحت تعقیب قرار دادند. در این عملیات ۲ تن از منافقین بلافاصله دستگیر شدند و نفر سوم که با تیراندازی های پی درپی درصدد فرار بود، یک پیرمرد یخ فروش را که قصد داشت مانع فرار وی شود، با شلیک گلوله به شهادت رساند و یک کودک را نیز زخمی کرد. وی سپس به دست قصاب محل دستگیر شد. از این فرد یک قبضه کلت و یک نارنجک به دست آمد.(۶)

در ارومیه نیز براثر انفجار یک مین ضدنفر که نیروهای مسلح غیرقانونی به صورت تله در خروجی یک خانه در یکی از کوچه های خیابان "دانشکده" این شهر کار گذاشته بودند، ۲ تن از ساکنان خانه که پدر و پسر بودند، به شدت زخمی شدند. در این حادثه نعمت کرباسی (پدر) به علت شدت جراحات واردشده به شهادت رسید. براثر انفجار این مین شیشه های منازل مسکونی اطراف شکست و به یک خودرو نیز آسیب وارد شد.(۷)

۱- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۵.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سند شماره ۵۴۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- روزنامه کیهان، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، به گزارش مرکز خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهران.

۶- روزنامه کیهان، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳۲.

۷- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه، خبرگزاری پارس.

۱

امروز ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران و نیشابور به تصرف نیروهای امنیتی درآمد.

به دنبال گزارش های مردمی مبنی بر رفت وآمدهای مشکوک به یک منزل در تقاطع خیابان های ولی عصر(عج) و انقلاب، نیروهای سپاه به منظور کنترل و بازرسی به محل اعزام شدند، ولی با مخالفت و ممانعت ساکنان منزل که یک خانه تیمی متعلق به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، کار به درگیری کشید. در این درگیری یکی از پاسداران زخمی شد و ۳ تن از ساکنان خانه تیمی کشته و ۲ تن نیز دستگیر شدند. از این خانه ۲ قبضه مسلسل یوزی، یک قبضه تفنگ ژ۳، ۲ عدد کلت کمری، چندین قبضه نارنجک دستی و تعدادی اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۱)

در نیشابور نیز نیروهای سپاه یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی کردند. از این خانه که قبلاً ساکنانش آنجا را ترک کرده بودند، یک قبضه اسلحه ژ۳، ۳ عدد بمب دست ساز و مقادیری مواد منفجره به دست آمد.(۲)

۲

دادگاه انقلاب اسلامی لنگرود امروز احکام مربوط به ۱۲ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را صادر کرد. این افراد با ابراز ندامت از همکاری خود با این سازمان و محکوم کردن اقدامات گذشته خود، عفو و به قید تعهد آزاد شدند.(۳) در همین حال، دادستانی انقلاب اسلامی شیراز نیز خبری را مبنی بر خنثی شدن ۸۰ درصد از طرح ها و عملیات های گروه های مسلح غیرقانونی در شیراز منتشر کرد. علی اکبر ماهرخ زاده دراین باره گفت: «با همکاری مردم و پاسداران، بیش از ۸۰ درصد از طرح ها و عملیات های گروهک ها، به خصوص منافقین امریکایی در شیراز کشف و خنثی شده است.(۴)

۳

امام خمینی به مناسبت سالروز تشکیل بسیج پیامی خطاب به بسیجیان، مسئولان و سایر اقشار ملت ایران صادر کردند. در بخش هایی از این پیام به برکات تشکیل بسیج و عملکرد آن در دفاع از انقلاب اسلامی و اجر معنوی خدمت در بسیج و حراست از اسلام و دستاوردهای انقلاب اشاره شده است.

بخش هایی از پیام امام بدین شرح است:

«درود بی پایان نثار ملت عظیم الشأن ایران که با همت والای خود در مقابل هر پیشامد و خطری شجاعانه و عاشقانه ایستاده و مقاومت نموده و در راه خداوند تعالی و جمهوری اسلامی که کفیل

۱- روزنامه کیهان، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۲، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۷؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، به گزارش روابط

عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهران.

۲- سند شماره ۵۶۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۴ سپاه به فرماندهی ستاد مرکز، ۷/۹/۱۳۶۰، صص ۲ و ۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۲؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۲، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۶.

۴- روزنامه اطلاعات، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۴، شیراز.

پیاده نمودن احکام روشنی بخش و مترقی اسلام است، از هیچ کوشش و بذل جان و مال دریغ ننموده. و سلام بر قوای مسلح و رزمندگان پرشور و عاشق لقاءاللّه که در راه هدف مقدس، سرازپای نشناخته و جان برکف به دفاع از حق و میهن عزیز خود در جبهه ها و پشت جبهه به جهاد مقدس تا پیروزی نهایی ادامه می دهند. و رحمت و برکات خداوند بزرگ بر بسیج مستضعفان که بحق پشتوانه انقلاب اسلامی است و به کوشش ارزنده خود ادامه داده [اند] و بحمداللّه تعالی با همت جوانان برومند و داوطلبان، گروهِ میلیونی رزمنده تربیت [کرده اند]، و امید آن است که با شرکت فعال قشرهای معظم ملت و شور و شعفی که در جوانان عزیز از برکت اسلام مشاهده می شود، "ارتش بیست میلیونی" که نگهبان جمهوری اسلامی و کشور عزیز از شر جهان خواران متجاوز است، تحقق یابد.

شما عزیزان و جوانان بزرگوار باید بدانید که حفظ و حراست اسلام و کشور اسلامی و دین حق از بزرگ ترین طاعاتی است که از صدر عالم تاکنون انبیای معظّم و اولیای بزرگ - صلوات اللّه علیهم اجمعین - در راه آن کوشش جان فرسا نموده و از هیچ فداکاری دریغ ننموده اند و تربیت و تعلیم و تعلم فنون نظامی در راه این هدف ارزنده ترین ارزش هاست و تا شما جوانان بیدار و سایر قشرهای ملت بزرگ با این شور و شعور در صحنه حاضرید، به کشور و جمهوری اسلامی آسیبی نخواهد رسید.

شما ملت معظّم که می خواهید از دین خدا دفاع کنید و نگهبان کشور ولی اللّه الاعظم - ارواحنا لمقدمه الفداء - باشید، مطمئن باشید که دست قدرت خداوند قادر بر سر شما سایه افکنده و عنایات غیبی شامل حال شماست و شر اشرار و توطئه های شرق و غرب را خنثی خواهد فرمود.»

امام خمینی در این پیام همچنین روحانیون و حوزه های علمیه را به کوشش بیشتر برای انسجام اجتماعی مردم و تبلیغ نگهبانی از احکام اسلامی و راه های کمک به بنیه مالی دولت توصیه کرده و فرمودند:

«علمای اعلام و ائمه جماعت و خطبای محترم بر حجم ارشاد و رهنمودهای خود بیفزایند و قشرهای میلیونی مردم را متوجه طرق نگهبانی از اسلام و احکام مقدسه و حراست از جمهوری اسلامی نمایند و به توده های متعهد میلیونی اسلامی لزوم تشریک مساعی در تمام امور کشوری و لشکری و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی را گوشزد نمایند و به آنان توصیه کنند که برای کمک به اقتصاد کشور - که امروز از اهم مسائل است - از اسراف، تبذیر و استعمال امور تشریفاتی و تجملی اجتناب نمایند و از سپردن پول های خود اگرچه اندک باشد، به بانک های دولتی برای به راه افتادن چرخ های اقتصاد و کمک به دولت اسلامی دریغ ننمایند و از کمک کردن به جنگ و جنگ زدگان غفلت ننمایند، و از شرکت در بسیج مستضعفان و تعلیم وتربیت دیدن برای حراست از اسلام عزیز کوشا باشند.»(۱)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی(ره))، ج ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی چاپ اول، ۱۳۷۸، ص۳۸۶.

امروز عباس دوزدوزانی، فرمانده سابق سپاه پاسداران و محمدتقی بشارتی، نماینده مجلس شورای اسلامی، دیدگاه های خود را درباره بسیج بیان کردند. عباس دوزدوزانی باتوجه به نقش اساسی بسیج در انقلاب و کشور، به نابسامانی های اولیه این نهاد اشاره کرد و قرارگرفتن آن را در تشکیلات سازمانی سپاه، ازجمله راهکارهای مؤثر و خوب برای به کارگیری این نهاد مردمی دانست و نقش بسیج را فراگیر و کارکرد آن را خستگی ناپذیر و مستمر خواند. وی دراین باره گفت: «فرمانی که امام دررابطه با بسیج عمومی دادند، یک فرمان تاریخی و بجایی بود، چراکه انقلاب همان طوری که بارها رهبر عزیزمان فرمودند نقش اساسی آن به دوش مردم بوده و این مردم بودند که باید اهداف انقلاب را با پیروی صحیح از رهبر انقلاب پیگیری می کردند. لذا نقش عمده ازطریق بسیج بوده و هست و مورد انتظار نیز می باشد. البته پس از تأسیس، متأسفانه امر بسیج در مراحلی دچار اختلالات و مشمول بی سازمانی بوده است تا اینکه به مرور، برادران مسئول متوجه شدند در نهادهای دیگر به ویژه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که آن هم یکی از نقش های اساسی را در حراست از انقلاب و پیگیری اهداف انقلاب اسلامی به عهده داشته که بر مردم ما پوشیده نیست، باید سازمان اساسی پیدا کند و لذا قضیه را دنبال کردند و امروزه بسیج مستضعفین زیر پوشش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمده و من امیدوار هستم که ان شاءالله دراین رابطه یک تعاون متقابل و یک تقویت متقابل باشد از ناحیه سپاه با بسیج و همه منتظر هستند که در این پیوند و دراین رابطه ثمرات چشمگیری برای انقلاب اسلامی عاید شود. ... بسیج به عنوان یک نیروی قابل توجه مردمی نقش اساسی دارد و نقش این نیروی مردمی در جریان جنگ تحمیلی ایران و عراق به خوبی بر همه کس روشن شده است.

اعضای این واحد، ایثارگرانه از هر منطقه ای از کشورمان فراهم آمدند و به جبهه ها اعزام شدند. این برادران هم در خط مقدم جبهه و هم در پشت جبهه شروع به فعالیت کردند و ایثارگرانه مشغول ستیز با دشمن کافر شدند. دشمن هم می داند که این نیروها، نیروهای اصیل انقلاب هستند و هرگز

ص: ۷۳۶

خستگی نمی پذیرند و می بینیم به راحتی در معرکه حضور پیدا می کنند و شهید می شوند و طالب شهادت هستند و دشمن را به زانو درمی آورند. ما امیدوار هستیم که در همین رابطه و با یاری سایر نهادها که با این برادران و خواهران همکاری دارند، در جبهه ها ازنظر نظامی چنان ضرب شستی به دشمن نشان بدهند که برای تاریخ فراموش نشدنی باشد.»(۱)

محمدتقی بشارتی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز درباره لزوم ادغام سازمان بسیج در سپاه پاسداران، ضرورت فرماندهی واحد نیروهای مسلح انقلابی و همچنین سیر قانونی قرارگرفتن بسیج در تشکیلات سپاه مطالبی بیان کرد. وی گفت: «یکی از کارهای اساسی و انقلابی که مجلس شورای اسلامی انجام داد، طرح ادغام بسیج در سپاه بود که توسط برادران مؤمن و انقلابی مان این طرح تدوین و به مجلس عرضه شد و مجلس نیز در بررسی ها، در کمیسیون ها و در جلسات خود آن را تصویب کرد. البته می دانید در یک کشوری که کارها می خواهد به خوبی و سریع براساس مکتب و بینش انجام شود، باید یک تمرکز و مدیریت صحیح در کار باشد. وقتی بسیج به صورت جدا از سپاه عمل می کرد، ازنظر اینکه محل نفوذ افراد گوناگون، عناصر ناباب و گروهک ها شده بود و خصوصاً در قسمت فرماندهی دچار اشتباهاتی می شد که بعضی از آنها برای مردم مشهود بود و همچنین از اعلامیه هایی که بسیج به اصطلاح ملی آن وقت انتشار می داد، می دیدیم که آنچنان که باید و شاید در خط امام نیست، بلکه باتوجه به حرکات مذبوحانه بنی صدر می رفت که یک گرایش بنی صدری پیدا کند؛ این بود که به موقع این عمل انجام شد و بسیج در سپاه ادغام شد. سپاه براساس آن بینش مکتبی که دارد، توانست بسیج را مهار کند و به سازندگی نیروهای مکتبی بپردازد که ازنظر سیاسی یک مشکل عظیم را از دوش ما برداشت. ما یک مرتبه نمی توانستیم یک نیروی عظیم و مسلح و آماده را در کنار خودمان و در مقابل خودمان داشته باشیم و هر روز خوف و وحشت این را داشته باشیم که نکند بسیج دچار اشتباه و انحراف برعلیه انقلاب شود، اما با ادغام در سپاه ما هر فکری برای سپاه داریم، برای بسیج هم داریم و برادران متعهدمان در سپاه مراقب این نیروی فعال و ارزنده هستند.»(۲)

۱

امروز محسن نوربخش، رئیس کل بانک مرکزی ایران در مصاحبه ای مطبوعاتی، مطالبی را درباره اولین دادخواست طلب های ایران از محل خرید تسلیحات دریافت نشده از امریکا،(۳) اقدامات غیرقانونی امریکا برای کارشکنی در امر رسیدگی قانونی به دعاوی مطرح شده در

۱- همان.

۲- همان.

۳- دادخواست ایران دراین باره در ۲۸/۸/۱۳۶۰ تقدیم دادگاه لاهه شد.

دادگاه لاهه و سایر اختلافات ایران و امریکا بیان کرد. گزارش کامل روزنامه اطلاعات از این گفت وگو به شرح زیر است:

هفته گذشته ایران اولین دادخواست مطالبات خود از ایالات متحده امریکا را تسلیم دیوان داوری لاهه کرد. این دادخواست ازطرف وزارت دفاع ایران درباره فروش اسلحه توسط امریکا در رژیم گذشته به ایران تنظیم و براساس آن ادعای دریافت ۱۲ میلیارد دلار از این کشور شده است و مبتنی بر اسناد مثبت بسیاری است که حقانیت ما را روشن می کند.

دکتر نوربخش به این سؤالی که آیا اشکالاتی درخصوص اجرای بیانیه الجزایر پدید آمده است، پاسخ مثبت داد و گفت: این اشکالات عمدتاً به دلیل تخلف امریکا و عدم تمکین به قرارداد دو کشور می باشد. اولین تخلف امریکا مسدودکردن حساب دفتر حفاظت منافع ایران در امریکا و دفتر نمایندگی ایران در سازمان ملل می باشد که به هیچ وجه با عرف بین المللی سازگار نیست و خود نشانه بارزی از بی احترامی به قوانین بین المللی به شمار می رود. همچنین تأخیر ایالات متحده در انتقال وجوه ما در امریکا و کارشکنی این کشور در نقل وانتقالات لوازم و تجهیزات و اسلحه های خریداری شده توسط رژیم سابق ایران در بهرینگ نیویورک که آقای رئیس جمهور نیز به آن اشاره کرده، ازجمله تخلفات امریکاست که متأسفانه انجام شده است.

وی افزود: این موارد تخلف طی دومین دادخواست ایران تسلیم دیوان داوری لاهه خواهد شد. البته، امریکا برای موجه جلوه دادن ادعاهای خود، به بهانه های واهی استناد جسته و ازجمله توقیف پول های دفتر حفاظت منافع ایران را واکنشی به توقیف پول اتباع امریکایی در ایران قلمداد کرده است که من این موضوع را تکذیب و اعلام می کنم که به هیچ وجه چنین عملی در ایران انجام نشده و اتباع امریکا می توانند به وسیله چک تمام موجودی های خود را از ایران خارج کنند.(۱)

۱

نخست وزیر زلاندنو از معامله پایاپای با ایران و دریافت نفت در مقابل فروش گوشت به ایران خبر داد. بنا بر گزارش خبرگزاری رویتر از ولینگتن، مرکز زلاندنو، رابرت ماندون، نخست وزیر زلاندنو، اعلام کرد که کشورش احتمالاً ـ به دلیل کمبود پول نقد ایران مجبور می شود در مقابل صدور گوشت گوسفند، نفت دریافت کند.

وی افزود: به زودی یک هیئت بازرگانی ایران از زلاندنو دیدن می کنند و جزئیات اجرای احتمالی این معامله پایاپای را بررسی خواهند کرد، زیرا ایران دچار کمبود بسیار شدید پول نقد است. به گفته مقامات سازمان گوشت زلاندنو، صادرکنندگان این کشور اینک برای دریافت ۴۵ میلیون دلار پول گوشت گوسفندی که اخیراً به ایران صادر کرده اند، با مشکلاتی

۱- روزنامه اطلاعات، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از خبرگزاری پارس.

مواجه انـد. مانـدون گفت: این معامله پایاپای نفت به جای گوسـفند، مورد تمایل تولیدکننـدگان گوشت در زلانـدنو که بازار گوشت ماوراء بحار را در اختیار دارند، نیست، اما کشورش احتمالاً چاره دیگری ندارد.(۱)

۱

در ادامه سیاست هـای تبلیغـاتی گروه هـای مخالف جمهوری اسـلامی ایران در خارج از کشور، امروز گروهی از دانشـجویان ایرانی مخـالف انقلاب به کنسولگری ایران در شـهر میلان ایتالیا حمله کردنـد. گزارش یونایتـدپرس از حمله این گروه و رفتار آنـان بـا کارکنـان کنسولگری ایران به شـرح زیر است: به گزارش پلیس، درحـدود ۲۰ تن از دانشـجویان ایرانی مخـالف رژیم آیت الله خمینی امروز به کنسولگری ایران در میلاـن هجوم بردنـد و کارکنان آن را مورد حمله قرار دادنـد. بنا بر این گزارش، دانشـجویان مذکور قبل از اینکه موفق به فرار شوند، دست و پای تعدادی از کارکنان کنسولگری ایران را برای مدت ۲۰ دقیقه بستند و به سـایر کارمنـدان حمله کردنـد. یکی از کارکنـان کنسولگری به خاطر شوکی که در این حادثه به وی وارد شـد، به بیمارستان انتقال یافت. همه دانشجویان (مخالف) ایرانی قبل از اینکه پلیس موفق به دستگیری آنان شود، گریختند.(۲)

۱- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۴، خبرگزاری پـارس به نقل از رویتر از ولینگتن، ۵/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۰، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۰، میلان - خبرگزاری یونایتدپرس، ۴/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۵ آذر ۱۳۶۰ ۲۹ محرم ۱۴۰۲ ۲۶ نوامبر ۱۹۸۱

۱

براساس مباحث و آخرین شناسایی هایی که از منطقه تحت اشغال نیروهای عراقی انجام شده بود، طرح مانور عملیات "طریق القدس" باتوجه به پیشنهاد سپاه در استفاده از منطقه رملی برای رسیدن به عقبه های دشمن با تغییراتی نسبت به طرح اولیه شکل نهایی خود را یافت.(۱)

در این طرح، عبور از منطقه رملی و دورزدن رده های پدافندی دوم و سوم دشمن در عمق جبهه نبرد به عنوان تاکتیک ویژه عملیات تعیین شده است. براین اساس، در محور شمالی، حمله در قالب "تکِ احاطه ای یک طرفه" از مسیر تپه های الله اکبر به سمت تنگه چزابه و تپه های نَبعه، به عنوان محور تلاش اصلی در طرح عملیاتی، صورت می گیرد. در محورهای میانی(۲) و جنوبی(۳) نیز با توجه به نحوه استقرار نیروهای دشمن و نوع استحکامات و موانع ارتش عراق نیروهای خودی ناگزیر به اجرای "تکِ جبهه ای" هستند که این امر بر دشواری عملیات در این محور می افزاید(۴). براین اساس، «سپاه پاسداران اعلام کرد که آمادگی دارد تا با استفاده از نیروهای پیاده بسیجی، به جناح دشمن تک نماید. پس از بحث و تبادل نظر چنین تصمیم گرفته شد تا یک نیروی مرکب از یک تیپ زرهی ارتش و یک تیپ پیاده سپاه به خطوط مقدم دشمن در شمال کرخه تک نمایند و پس از رخنه در آن و ایجاد شکاف در این خط، رزمندگان تیپ

۱- براساس طرح مانور اولیه، هجوم به مواضع عراق در شرق شهر بستان (در محور دهلاویه - سابله) تلاش اصلی و اقدام در محورهای شمال رودخانه کرخه تلاش پشتیبانی موردنظر فرماندهان بود، اما به مرور و باتوجه به نتایج شناسایی ها که نشان دهنده مواضع مستحکم و هوشیاری عراق در محور سابله (شرق بستان) و اهمیت حفظ این شهر برای ارتش عراق بود و از سوی دیگر شیوه آرایش دشمن که از باورنداشتن دشمن به امکان عبور نیروهای ایرانی از منطقه رملی شمال منطقه عملیات حکایت می کرد، با جمع بندی فرماندهان برای تغییراتی در مانور موافقت شد و به پیشنهاد سپاه پاسداران، منطقه رملی غرب تپه های الله اکبر محور اصلی عملیات انتخاب گردید تا علاوه بر غافلگیری دشمن، عقبه اصلی عراق نیز در منطقه تنگه چزابه بسته شود. (ضمیمه دارد)

۲- محدوده جاده سوسنگرد - بستان

۳- محدوده بین رودخانه های کرخه و نیسان

۴- حسین علایی، روند جنگ ایران و عراق، جلد اول، تهران: نشر مرز و بوم، چاپ اول۱۳۹۱، صص ۳۸۰ - ۳۷۹.

دیگری از سپاه که قبلاً در حوالی دیدگاه های سه گانه مستقر شده اند [محور تپه های رملی] هم زمان در سه ستون به جناح دشمن تک نمایند.

به این ترتیب، به نیروهای دشمن در شمال کرخه در خط مقدم و عقبه آن از پهلو تک می شد و با درگیرشدن یگان های خط مقدم توسط نیروی فشار مستقیم، هم زمان یگان های احتیاط دشمن و توپخانه های آن نیز توسط نیروی احاطه کننده درگیر می شدند.»(۱)

اهداف پیش بینی شده برای عملیات به ترتیب در پنج اولویت به شرح زیر تعریف شده است:

۱. انهدام نیروی دشمن مستقر در منطقه با استعداد بیش از یک لشکر.

۲. نزدیکی به مرز بین المللی و آزادشدن شهر مهم بستان، غرب سوسنگرد و شمال رودخانه نیسان و بیش از یک صد روستا در منطقه اشغالی.

۳. قطع ارتباط نزدیک بین دو نیروی عمده منطقه دزفول و جفیر با منطقه اهواز.

۴. بعد از آزادسازی منطقه اشغالی، برای پدافند در منطقه نیروی کمتری نسبت به کل نیروهای موجود مورد احتیاج خواهد بود و نیروی زیادی آزاد می شود که در مناطق دیگر می توان از آن استفاده کرد.

۵. رسیدن به هورالعظیم و امکان اجرای عملیات برون مرزی.(۲)-(۳)

براساس اهداف تعیین شده و برای دستیابی به این اهداف دو تلاش اصلی و فرعی مدنظر قرار گرفت.

الف) تلاش اصلی در دو محور با دو تیپ پیاده سپاه پاسداران و یک تیپ زرهی ارتش و یک گردان مکانیزه سپاه از مناطق رملی غرب تپه های الله اکبر انجام می شد که با پیشروی در منطقه رملی در جناح دشمن، مواضع دشمن را تصرف و منهدم کرده، سپس با پیشروی به سمت تنگه چزابه، عقبه ارتش عراق را در منطقه چزابه قطع می کردند.

ب) در تلاش پشتیبانی، یگان ها در سه محور با ۲ تیپ پیاده از سپاه و ۲ تیپ زرهی از ارتش به منظور حمایت از تلاش اصلی و تأمین منطقه جنوبی عملیات، به اجرای یک مانور جبهه ای از جنوب رودخانه کرخه تا کرانه شمال رودخانه نیسان می پرداختند و ضمن پشتیبانی از تلاش اصلی، اهداف دیگری ازجمله آزادسازی بستان و منطقه غرب سوسنگرد و نیز دستیابی به کرانه شمالی رودخانه نیسان و سواحل شرقی هورالهویزه را دنبال می کردند.(۴)

در تلاش اصلی، تیپ امام حسین(ع) و یک گردان مکانیزه سپاه(۵) به عنوان یگان های هجومی و یک گردان زرهی از تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی ارتش به عنوان یگان دنبال پشتیبانی در دو فلش وارد عمل می شدند.

۱- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمد حسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۱۹۶.

۲- درباره اهداف عملیات طریق القدس سردار علایی در کتاب خود مطالبی بیان کرده که در ضمیمه دوم این گزارش آمده است.

۳- سند شماره ۰۲۱۸۴۵ مرکزمطالعات و تحقیقات جنگ: طرح کلی عملیاتی غرب الله اکبر- غرب و جنوب غربی سوسنگرد، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۴- ابوالقاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ (اطلس راهنما - ۴)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، صص ۱۰۱ - ۱۰۰؛ و- مسعود بختیاری و نصرت الله معین وزیری، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۴، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۱۹۲.

۵- این گردان متشکل از ۲۷ دستگاه نفربر و ۵ دستگاه تانک بود که از تجهیزات غنیمتی عملیات ثامن الائمه(ع) در شرق کارون تشکیل شده بود. (سند شماره ۴۸۳۱/پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات قرارگاه کربلا (طریق القدس)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، نوار شماره ۳۷۲۲، صص ۱۴ - ۱۳).

در فلش اول از شـمال تپه هـای الله اکبر به جنوب در منطقه رملی، عملیات به دو جبهه تقسـیم شـد: جبهه دیـدگاه۱(۱) و جبهه دیدگاه۳.

در جبهه دیدگاه اول، ۳ گردان مأموریت حمله به مواضع دشمن (احتیاط رده اول دشمن) در قسمت خمیدگی (شمال) خاکریز عصایی شکل و تصرف این قسمت را برعهده داشتند. در جبهه دیدگاه سوم نیز ۳ گردان با هدف زدن به عقبه دشمن و تهدید تنگه چزابه وارد عمل می شدند.(۲)

در فلش دوم (خط اول عراق)، ۳ گردان سپاه از شرق به غرب در حدفاصل تپه سبز تا روستای "صالح حسن" موسوم به منطقه "جابرحمدان" به خط اول عراق حمله کرده، با عبور از خاکریز اصلی عراق در این قسمت موسوم به خاکریز عصایی (شکل) و سپس تصـرف مواضع دشمن و ۳ کیلومتر پیشـروی به سـمت بسـتان، منتظر فرمان برای ادامه عملیات و پیشروی به سمت بستان خواهند بود.(۳)

در طرح مانور، تلاش پشتیبانی نیز در ۳ محور زیر اجرا می شد:

۱. محور غرب روستای دهلاویه در جنوب رودخانه کرخه.

۲. حدفاصل روستای "رمله" تا "دحیمی" در محور آزادی تا شط عباس.

۳. حدفاصل "سویدانی" تا "دغاغله" در جنوب جاده سوسنگرد - بستان.

در محور اول تلاش پشتیبانی، نیروهای تیپ۲ کربلا از سپاه و تیپ۲ لشـکر زرهی ارتش بایستی از شرق به غرب در زمین های حـدفاصل رودخـانه های سابله و کرخه عمل کرده، پس از تصـرف پل های روی رودخانه "سابله"، بسـتن پل سابله و با درهم کوبیـدن مواضع مسـتحکم و خطوط دفاعی عراق در این منطقه، به سـمت بسـتان پیشـروی و درنهایت با کمک نیروهای محور شمالی کرخه این شـهر را تصـرف و تأمین می کردند. تأمین شـهر بسـتان و پل های "رمیم" و "ابوچلاچ" در غرب این شهر از مهم ترین هدف های نظامی این محور بود.(۴)

در محور دوم تلاـش پشتیبـانی، حـدفاصل روسـتاهای رمله تا دحیمی (محور آزادی تا رودخانه العباس)، نیروهای تیپ کربلا و تیپ امام سجاد(ع)(۵)و تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی قزوین از شرق به

۱- در دوره انجام شـدن شـناسایی در مناطق رملی شـمال بسـتان، ۳ دیـدگاه منـاسب که مشـرف بر جناح دشـمن بود و از آنجا اطلاعات دقیقی از وضعیت، فعالیت ها و مواضع به دست می آمد، انتخاب شد که به ترتیب، دیدگاه ۱، ۲ و ۳ نام گذاری شده بود. دیدگاه اول در ۷ کیلومتری شـمال غربی تپه سبز و روی خط اول دشـمن (خاکریز عصایی شکل) مسلط بود؛ دیدگاه دوم در ۵ کیلومتری دیدگاه اول بر منطقه میانی دشـمن در شمال کرخه تسلط داشت و دیدگاه سوم در ۷ کیلومتری از دیدگاه دوم

درمقابل و شمال بستان قرار داشت و دید خوبی را روی عقبه دشمن، شهر بستان و تنگه چزابه فراهم می کرد. جاده احداث شده توسط جهاد تا نزدیکی این نقطه ادامه می یافت. (احمد دهقان، روزنوشت، (یادداشت های روزانه شهید حسن باقری)، تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری:، ۱۳۹۲، ص۲۵۲.)

۲- سند شماره۴۸۳۱ /پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات قرارگاه کربلا ـ (عملیات طریق القدس)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، نوار شماره ۳۷۲۲، صص ۱۵ – ۱۴، ۱۳۸۱؛ و- ابوالقاسم حبیبی، پیشین، ص ۱۰۰.

۳- سند شماره ۴۸۳۱ /پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۴ – ۱۳.

۴- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، سال ۱۳۶۰، صص ۱۸۳ و ۳۶۵، پاییز ۱۳۸۳.

۵- * هرچند از تیپ امام سجاد(ع) به عنوان یک یگان مستقل در سازمان رزم نام برده شده است، درعمل تحت امر تیپ کربلا به کار برده شد و گردان های این تیپ در شرایط مختلف عملیات در محورهای گوناگون به کار گرفته شدند.

غرب وارد شده، پس از شکستن خط اول دشمن و تصرف دو خاکریز دشمن خود را به جاده آسفالت پشت خاکریزها (جاده بستان به جفیر) رسانده، با ۲ گروهان تانک پدافند این منطقه را برقرار می کردند. درضمن، یک گروهان تانک به عنوان احتیاط این محور در رمله تا دحیمی (جنوب جاده سوسنگرد - بستان) درنظر گرفته شده بود.

تلاش پشتیبانی در محور سوم در حدفاصل سویدانی تا دغاغله (در جنوب جاده سوسنگرد - بستان) صورت می گرفت. در این محور نیروهای تیپ عاشورا از سپاه و تیپ۱ از لشکر۱۶ زرهی قزوین پل های رودخانه نیسان را تصرف و تأمین می کردند و در شمال رودخانه نیسان از دغاغله تا مشرفه پدافند کرده، با دو گروهان تانک به تقویت پل "الوان" می پرداختند.

یک گروهان تانک نیز به عنوان احتیاط این محور در نظر گرفته شد.(۱)نیروهای این محور بایستی با عبور از پل دغاغله و با گردش به شرق، روستای "زین العابدین" را در جنوب رودخانه نیسان تصرف می کردند.(۲)

نیروهای احتیاط

الف) در محور شمال و غرب تپه های الله اکبر و شمال رودخانه کرخه، نیرویی به استعداد ۳۰۰ نفر پیاده از سپاه و یک گردان تانک.

ب) در غرب روستای دهلاویه و جنوب کرخه، نیرویی به استعداد ۱۵۰ نفر پیاده از سپاه و یک گردان تانک.

ج) در محور رمله تا دحیمی، نیرویی به استعداد ۱۵۰ نفر پیاده از سپاه و یک گروهان تانک.

د) در محور سویدانی تا دغاغله، نیرویی به استعداد ۴۰۰ نفر پیاده از سپاه و یک گروهان تانک.(۳)

بدین ترتیب، طرح نهایی مانور عملیات طریق القدس براساس دیدگاه های نظامی فرماندهان سپاه تنظیم شد و یگان ها آماده عملیات شدند. در این عملیات، نیروهای سپاه برای اولین بار در قالب تیپ های رزمی وارد عمل می شدند. دراین بین، برخی از فرماندهان بنا به دلایلی خواستار تأخیر در اجرای عملیات به منظور کسب آگاهی بیشتر بودند. دراین خصوص حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی نوشته است: «آخر شب از اهواز فرمانده سپاه و نیروی زمینی [ارتش] تلفن کردند و با رمز، خبر از یک روز تأخیر در شروع عملیات دادند. این تأخیرها به ضرر است، ولی عجله هم نمی شود کرد.»(۴)

بدین ترتیب، مقرر شد عملیات با یک روز تأخیر در بامداد ۸/۹/۱۳۶۰ اجرا شود. البته، فرماندهان سپاه مایل بودند عملیات هم زمان با تشکیل کنفرانس سران کشورهای عرب در فاس مراکش انجام شود که به دلایلی به تعویق افتاد.

۱- همان، ص۶۵، پاییز ۱۳۸۳.

۲- همان، صص ۶۵ و ۳۶۵؛ و- سند شماره ۰۰۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات طریق القدس، ص۳.

۳- سند شماره ۵۷۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی کربلای۱، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۱.

۴- علی اکبر رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، در سال ۱۳۶۰) به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۸۵.

۱

دشمن امروز در جبهه های جنوب علاوه بر گلوله باران شهرهای دزفول و آبادان، جبهه سوسنگرد را بمباران کرد. در همین حال، به گزارش منابع اطلاعاتی، عراق در جبهه های غرب برای پدافند از برخی مناطق از نیروهای ناراضی و فراری ایران استفاده می کند.

امروز هم شهر دزفول هدف گلوله های توپخانه دوربرد ارتش عراق قرار گرفت. در این آتشباری که در ساعت ۱۳:۰۰ انجام شد، ۶ گلوله توپ به مناطق مسکونی شهر اصابت کرد که به شهادت ۳ تن و زخمی شدن ۱۴ تن انجامید و چند منزل مسکونی نیز ویران شده یا آسیب دید.(۱) شهر آبادان هم به طور متناوب زیر آتش سلاح های سنگین دشمن قرار داشت که درنتیجه آن، یک تلمبه خانه و ۳ منزل مسکونی خسارت دید و ۴ تن شهید و ۱۸ تن مجروح شدند. در جبهه سوسنگرد نیز دو جنگنده عراقی مواضع خودی را در این محور (بین بستان و الله اکبر) بمباران کردند که تلفاتی در بر نداشت.(۲)

خبری از مناطق غرب کشور نیز حاکی است که به گزارش منابع اطلاعاتی، دشمن در منطقه "چم نفت تولک" مقابل "بان سیران" از نیروهایی استفاده می کند که اغلب از عناصر ناراضی منطقه می باشند. این نیروها شب ها نیز در گروه های ۱۵ الی ۲۰ نفره عملیات گشت زنی و کمین انجام می دهند.(۳)

۲

نیروهای معارض عراقی در مناطق سلیمانیه و سد دربندیخان به نیروهای ارتش عراق حمله کردند و تلفات و خساراتی به آنها وارد آوردند.

مجاهدین مسلمان عراقی در جاده سلیمانیه - کرکوک با حمله به یک ستون نظامی عراق چند دستگاه خودرو نظامی را به آتش کشیدند و ۷ تن از نیروهای ارتش عراق را گروگان گرفتند. مجاهدین، آزادی این افراد را به آزادی یک تن از فرماندهان خود که در شهر سلیمانیه دستگیر شده است، مشروط کردند.(۴)

نیروهای معارض عراقی همچنین در نزدیکی دربندیخان به ۳ خودرو زیل ارتش عراق کمین زده، به سوی آنها شلیک کردند. در این عملیات، یک خودرو نظامیان عراقی به کلی منهدم شد و به ۲ خودرو دیگر نیز خساراتی وارد آمد و ۸ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند.(۵)

۳

امروز در مناطق غرب و شمال غربی کشور درگیری میان نیروهای دولتی و افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب ادامه داشت و در عملیات های پاک سازی، کمین، مین گذاری و... که در محورهای سنندج، میاندوآب - بوکان، ارومیه - سلماس، سردشت و اشنویه انجام شد، به نیروها و امکانات دو طرف خسارت هایی وارد آمد.

۱- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۳ ؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۳.

۲- مرکز پژوهش های دفاع مقـدس(معاونت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسـلامی) تقویم تاریخ دفاع مقدس، جلد شانزدهم، (حوادث آذر ۱۳۶۰)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی چاپ اول، بهار ۱۳۸۹، ص۹۹.

۳- سند شماره ۰۲۱۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان به استانداری باختران، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۶.

۵- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۶، عراق.

امروز یک گروه عملیاتی متشکل از نیروهای سپاه، ارتش و پیش مرگان کرد مسلمان، روستاهای اطراف صلوات آباد در غرب سنندج را پاک سازی کردند. در این عملیات ۲ تن از افراد مسلح ضدانقلاب دستگیر و یکی از افراد خودی زخمی شد.(۱)

در درگیری نیروهای ارتش و افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی در حدفاصل روستاهای قره موسی لی و ساری قمیش در محور میاندوآب - بوکان، ۵ تن از افراد خودی شهید و ۲ تن زخمی شدند. از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی نیز تعدادی کشته شدند که دراین باره آماری داده نشده است.(۲)

همچنین در حوالی پاسگاه قوشچی در مسیر ارومیه - سلماس، افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب به نیروهای خودی حمله کردند که طی آن یک درجه دار جمعی پاسگاه قوشچی زخمی شد.(۳)

در درگیری نیروهای سپاه با افراد مسلح غیرقانونی در سردشت نیز ۲ تن از نیروهای سپاه زخمی شدند.(۴)

در همین منطقه، یک دستگاه خودرو زیل حامل تانکر آب به مینی که افراد مسلح شورشی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و خسارت فراوانی دید. ۲ سرباز نیز در این حادثه زخمی شدند.(۵)

در اشنویه نیز براثر انفجار یک مین یکی از سربازان پایگاه اشنویه زخمی شد.(۶)

۱

امروز افراد مسلح وابسته به گروه های برانداز در دو اقدام تروریستی در شهرهای قم و پاوه یک تن را شهید و ۳ تن را زخمی کردند.

افراد مسلح غیرقانونی، سیدعلی تحویلداری از افراد متعهد شهر قم را که پدر یک شهید و از فعالان شورای صنفی رانندگان شهر قم بود، پس از ربودن با اعمال شکنجه به شهادت رساندند و پیکر وی را در حوالی سه راه سلفچگان رها کردند. شهادت وی هم زمان با اولین سالگرد شهادت فرزند هفده ساله اش سیدمجید بود که مراسم سالگردش در قم برگزار شده بود.(۷) در پاوه نیز افراد وابسته به گروه های مسلح شورشی، نارنجکی را در خودرو امام جمعه این شهر کار گذاشته بودند که با انفجار آن راننده و ۲ تن از پاسداران وی زخمی و به بیمارستان منتقل شدند.(۸)

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ - (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۷/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۲- سند شماره ۵۶۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی (طرح و برنامه) منطقه ۷ به فرماندهی (طرح و برنامه) مرکز، ۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا، معاونت

عملیات و اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۶.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۶- همان، ص۴.

۷- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، قم؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱، قم، خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۲، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۲.

۸- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۲، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۱

کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد و ۱۵ خانه تیمی این سازمان در نیشابور، دستگیری یک تروریست عضو همین سازمان در آستارا، کشف و خنثی سازی ۲ بمب در یک ساختمان در مقابل دانشگاه تهران مهم ترین اخبار امنیتی کشور در این روز است.

نیروهای سپاه پاسداران مشهد پس از آنکه یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی کردند، برای بازرسی و دستگیری ساکنان احتمالی خانه در محل حاضر شدند و در مراجعه، با مقاومت افراد حاضر در خانه مواجه و با آنها درگیر شدند. در این درگیری، ۴ تن از افراد سازمان کشته شدند. در بازرسی از منزل ۲ قبضه تفنگ ژ۳، چند قبضه اسلحه کمری و مقادیر فراوانی مهمات و اسناد درون گروهی به دست آمد.(۱)

همچنین به گزارش خبرگزاری پارس، در دو هفته اخیر در نیشابور، ۱۵ خانه تیمی وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشف شده است. از این خانه ها تعداد فراوانی بمب دست ساز، مقدار زیادی مواد منفجره، انواع فشنگ، اسناد درون گروهی، کروکی محل های انفجار و بمب گذاری و اسامی و آدرس افراد برای انجام ترور به دست آمده است.(۲)

در آستارا نیز نیروهای سپاه یکی از افراد وابسته به این سازمان را که در ترور شهید "مرحبا"(۳) دست داشت و ماه ها تحت تعقیب بود، درحالی که مسلح تردد می کرد، به طور غافلگیرانه ای دستگیر کردند. وی قبل از انجام دادن ترور مدتی را در زندان آستارا به سر برده بود و پس از آزادی از زندان، شهید مرحبا را ترور کرد.(۴)

همچنین براساس اطلاعات مردمی، نیروهای انتظامی پس از آگاهی از وجود بمب در یک ساختمان در مقابل دانشگاه تهران، مأموران خنثی سازی بمب را به محل اعزام و ۲ بمب را که در طبقات مختلف ساختمان کار گذاشته شده بودند، کشف و خنثی کردند.(۵)

۲

آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، در جلسه علنی امروز مجلس به مناسبت اولین سالگرد تأسیس بسیج مطالبی را درباره رشد و گسترش سازمان بسیج، تنوع مأموریت های محول شده به این نهاد، عملکرد مثبت و بدون چشمداشت اعضای بسیج و... بیان کرد. رئیس مجلس دراین باره گفت: «آن طور که آقایان می دانند امروز سالگرد اولین سال تأسیس ارتش ۲۰ میلیونی یا بسیج مستضعفین است. مثل بقیه راهنمایی های امام، این کار که مسئولیت اساسی حفاظت از انقلاب به عهده خود مردم گذاشته

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۳.

۲- همان.

۳- شهید یوسف مرحبا معاون حاکم شرع آستارا بود که در ۱/۶/۱۳۶۰ ترور شد. برای اطلاع بیشتر به روزشمار وقایع اول شهریور ۱۳۶۰ کتاب ۱۵ روزشمار مراجعه کنید.

۴- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، روابط عمومی سپاه پاسداران، منطقه ۳ گیلان و مازندران به نقل از سپاه پاسداران آستارا.

۵- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

شود، از دستاوردهای کم نظیر جمهوری اسلامی ایران است.

گزارشی که این هفته من از بسیج گرفته ام بسیار دلگرم کننـده است. در این دو سال بیش از دو میلیون جوان متعهد آموزش دیده اند که در هر شرایطی می توانند از انقلاب و منافع مردم دفاع کنند و بیش از چند هزار (نزدیک سه هزار) پایگاه مقاومت مردمی در مساجد کشور، در شهرهای مختلف با شرکت داوطلبانه جوانان متعهد و مردم غیور تشکیل شده است. امروز می دانیم که پشت جبهه با کمک بسیج مستضعفان گرم است، هم درجهت تدارکات و هم درجهت رزم. می دانیم که ضربه اساسی را بسیج مستضعفین به ضدانقلاب و محاربان می زند. در جایی مثل شهر تهران، بیشتر از ۵۰۰ پایگاه مقاومت در سراسر شهر گسترده اند و شب و روز، جوانان داوطلبانه و بدون چشمداشت به حقوق و حتی نام، از انقلاب و مستضعفین دفاع و حمایت می کنند. این برای مسئولان و دلسوزان انقلاب مایه پشت گرمی و نشاط است. شاید طبیعی ترین نوع دفاع همین باشد که مردم، آن هم قشر جوان، داوطلبانه و بدون مزد و با انگیزه ایمان و عقیده صرفاً وارد میدان شوند و پایگاهشان هم در خانه خدا و خانه مردم (مسجد) باشد. از این طبیعی تر و سالم تر نمی شود فکر کرد که خوشبختانه با ابتکار امام، جمهوری ما از این نعمت برخوردار است. ما این زحماتی را که برادران و خواهران مسلمان و انقلابی و جوان ما در هر سطح برای انقلاب می کشند، تقدیر می کنیم و ارج می گذاریم و از خداوند دوام توفیق و اجر و صواب عظیم را برای این عزیزان خواستاریم و امیدواریم این حرکت تداوم خودش را حفظ کند و در آینده ملت ما با این حرکت سالم بتواند مطمئن شود که انقلابشان تا زمان انقلاب عظیم حضرت مهدی علیه السلام دوام خواهد داشت.»(۱)

۱

▫

روزنامه فایننشال تایمز و رادیو لندن ضمن بررسی مسائل اقتصادی ایران مدعی بروز مشکلات ارزی در اقتصاد ایران شدند. خبرگزاری فرانسه به نقل از فایننشال تایمز اعلام کرد: ایران درطول چند روز اخیر پرداخت های ارزی خود را به خارج عملاً متوقف کرده است. علت این امر مشکلات موقت در گردش پول می باشد که درحال حاضر بانک مرکزی ایران با آن رو به رو است. این روزنامه ضمن اشاره به اقدام بانک مرکزی در ماه سپتامبر مبنی بر اعطانکردن اعتبار به مدت دو

۱- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۷.

هفته، نوشت: از آن هنگام تابه حال، رسیدگی به این اعتبارها به واسطه تأخیرهای اداری به کندی انجام می شود. برخی شرکت های استرالیایی، زلاندنو و کشورهای دیگر که به ایران گوشت ارسال می کردند، به واسطه صورت حساب های پرداخت نشده ظاهراً از فرستادن محموله ها خودداری کرده اند. فایننشال تایمز در خاتمه می افزاید: سرمنشأ کمبود ارزی ایران واردات عظیم مواد غذایی، دارویی، لوازم یدکی، تولیدات تصفیه شده نفتی و تسلیحات نظامی است.(۱)

رادیو لندن نیز با اشاره به مشکلات ارزی ایران، از نگرانی بازرگانان طرف قرارداد با ایران سخن گفت. در گزارش این رادیو آمده است: گزارش هایی که از ایران به لندن ارسال می شود، حاکی از آن است که برخی از بازرگانان و بانکداران خارجی به خصوص نگران جنبه ای از مشکلات گریبان گیر اقتصاد ایران اند که خالی شدن کامل خزانه ارزی ایران است. البته، گفته می شود که این مشکل در چند روز گذشته سر بلند کرده است. به نقل از بانک مرکزی ایران گفته می شود که کاهش پرداخت ها نتیجه وجود مشکلاتی موقت در جریان پولی مملکت است.(۲)

۱

دوازدهمین اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر فاس مراکش با شکست طرح هشت ماده ای فهد و برخورد عبدالحلیم خدام، وزیر خارجه سوریه، با سلطان حسن، پادشاه مراکش، بدون هیچ نتیجه ای به کار خود پایان داد. رسانه های خبری به ویژه خبرگزاری فرانسه و مطبوعات لبنان ضمن بازتاب شکست سیاسی عربستان در این اجلاس به بررسی علل و پیامدهای آن پرداختند.

امروز چند ساعت پس از آغاز دوازدهمین اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر فاس مراکش پس از برخوردی که بین عبدالحلیم خدام، وزیر امورخارجه سوریه، با سلطان حسن، شاه مراکش و رئیس این کنفرانس، به وجود آمد، سلطان حسن جلسه را خاتمه یافته اعلام کرد و تشکیل جلسه جدید را تا مدت نامعلومی به تعویق انداخت.(۳)

خبرگزاری فرانسه با اعلام این خبر که عربستان و مغرب بازندگان اصلی این کنفرانس بودند، دراین باره گزارش داد: شکست ملک حسن دوم که گفته می شود مجبور شد دربرابر اختلاف نظرهای فراوان و تعداد نسبتاً کم رؤسای حکومت شرکت کننده در این گردهمایی تاریخی، جلسه را خاتمه یافته اعلام کند، قطعی است. اما این شکست برای پادشاهی عربستان که می خواست با ارائه یک طرح هشت ماده ای ابتکارعمل را به دست گیرد، سنگین تر بود. سعودی ها که درواقع با دقت اجلاس سران فاس را

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱،۶/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- همان، ص۱۱.

۳- همان، صص ۱۵و۲۰.

تدارک دیده بودند، تصور می کردند که این اجلاس یک ماه پس از پایان یافتن موضوع آواکس ها، قدرت آنها را در خاورمیانه تأیید کند.

بن بست مذاکرات درباره خودمختاری فلسطینی ها در میان مصری ها و اسرائیلی ها نیز سبب ایجاد تسهیلاتی برای عربستان به منظور ارائه راه دیگری بجز قراردادهای کمپ دیوید شد. بااین حال، چندین عضو جبهه پایداری و در درجه اول سوریه هشدار داده بودند که زمان مناسبی برای آغاز چنین ابتکاری در نظر گرفته نشده است. به گفته یک منبع آگاه در فاس، هشدارهای سوریه مبنی بر نگنجاندن طرح فهد در دستور کار اجلاس سران عرب در هفته های اخیر افزایش یافته بود. درعین حال، به گفته تعدادی از هیئت های نمایندگی عرب، بی میلی سوریه به طرح فهد چندان ارتباطی به توافق نکردن این کشور با این طرح ندارد، بلکه بیشتر به دلیل جاه طلبی های جدید عربستان در منطقه است. در چنین جو رقابتی در دنیای عرب، اجلاس سران عرب در فاس برگزار شد. به گفته یک منبع موثق، شرکت کنندگان در اجلاس موضوع مطرح شدن یا نشدن طرح فهد را به سرعت بررسی کردند. عربستان درمورد آنچه که این کشور آن را یک سیلی ازجانب سوریه تلقی کرده، به شدت رنجیده است، زیرا سوریه نقش عربستان را به عنوان یک میانجی دیرینه درمورد مسئله لبنان متزلزل کرده است.

روابط عربستان و سوریه به طور اجتناب ناپذیری بازتاب هایی بر جبهه لبنان خواهد داشت. اظهارنظر دراین باره که اجلاس سران عرب به نزدیکی کشورهای عرب میانه رو و مصر می انجامد، بسیار زود است، اما این موضوع قطعی است که جهان عرب برای برقراری مجدد وحدت پس از کنفرانس فاس دوران سختی درپیش خواهد داشت.(۱)

واحد مرکزی خبر نیز از بیروت درباره بازتاب این شکست سیاسی عربستان در مطبوعات لبنان و علل شکست این کنفرانس گزارش داد: روزنامه های بیروت که این خبر را با عنوان های درشت به چاپ رسانیده اند، ابراز نگرانی کرده اند که ممکن است کنفرانس فاس آخرین کنفرانس سران عرب باشد و در آینده، جهان عرب قطب بندی شود و به سوی تشکیل گروه ها و پیمان های چندجانبه پیش رود، طوری که با گسترش این شکاف، گردآمدن مجدد سران عرب مقدور نباشد.

روزنامه السفیر در سرمقاله خود با عنوان درشت نوشته است: طرح فهد باعث ازهم پاشیدن کنفرانس سران عرب شد و اکنون منطقه عربی را خطر محوری شدن و قطب گرایی تهدید می کند.

محافل مطبوعاتی در بررسی علل شکست کنفرانس سران

ص: ۷۵۰

۱- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰ ص۱۲.

عرب روی غیبت سران ۹ کشور تأکید کرده اند به ویژه که حاضرنشدن حافظ اسد، رئیس جمهوری سوریه، در آخرین لحظه ها همه را غافلگیر کرد. این محافل معتقدند که باتوجه به وجهه سیاسی سوریه و اینکه سوریه تنها کشوری است که همچنان در خط اول جبهه دربرابر توطئه های امریکا و رژیم صهیونیستی ایستاده، حضور نیافتن حافظ اسد تیر خلاصی بر کنفرانس فاس بوده است.

دراین باره روزنامه الندا می نویسد: غیبت حافظ اسد باعث شد که کنفرانس فاس قبل از آنکه آغاز شود، پایان یابد. این روزنامه می افزاید که پایداری اعراب طرح تسلیم طلبانه فهد را به شکست کشید و نیز ثابت کرد که امریکا نمی تواند هر کاری بخواهد انجام دهد و این طور نیست که ساکنان کاخ سفید تنها با فشردن چند دکمه سرنوشت منطقه را تعیین کنند.

روزنامه السفیر نیز به نقل از منابع نزدیک به کنفرانس فاس نوشت که فشار سوریه و حضورنیافتن حافظ اسد عامل اصلی به تعویق افتادن؛ یعنی شکست کنفرانس و شکست طرح فهد بوده است، طوری که یاسر عرفات در جلسه کنفرانس گفت: نمی توان طرح موضوعاتی مانند طرح فهد را در این کنفرانس پذیرفت یا رد کرد. درحالی که اغلب طرف های ذی نفع در آن حضور ندارند.(۱)

۱

برخی مسئولان و سران کشورهای عربی درباره شکست اجلاس سران عرب به اظهارنظر پرداختند. وزیر خارجه لیبی از موضع انقلابی و امیر کویت و امیر بحرین محافظه کارانه با این موضوع برخورد کردند. به گزارش خبرگزاری پارس، عبدالعاطی العبیدی، وزیر روابط خارجی لیبی، اعلام کرد درپی دوازدهمین اجلاس سران عرب ابتکار صلح سعودی به پایان راه خود رسیده است.

وزیر روابط خارجه لیبی در گفت وگویی مطبوعاتی اظهار تأسف کرد که اجلاس سران فاس به جای تصمیم بر لغو کنفرانس، رسماً مردوددانستن طرح فهد را اعلام نکرده است. وی گفت: اگر ابتکار سعودی به گونه ای صریح و آشکار مردود اعلام می شد، اجلاس سران با موفقیت خیره کننده روبه رو می گردید. عبیدی گفت: تنها معدودی از کشورهای عرب طرح فهد را تأیید کردند. عبیدی از نقش میهن پرستانه سوریه، یمن جنوبی، الجزایر، سازمان آزادی بخش فلسطین و عراق درجهت منافع آرمان فلسطین تجلیل کرد. دراین باره عبیدی اعلام کرد: عراق پیوسته یک موضع میهن پرستانه دربرابر فلسطین اتخاذ کرده و لیبی همیشه مترصد آن بوده که عراق به جبهه پایداری ملحق شود.

بنا به اعلام خبرگزاری فرانسه، شیخ جابر الاحمد الصباح، امیر کویت، هنگام بازگشت به کشورش اظهار کرده است: به تعویق افتادن اجلاس سران عرب در فاس برای کشورهای عرب و جامعه بین المللی نتایجی خواهد داشت و برای ملت عرب مفید خواهد بود. امیر کویت تأکید کرده که نزد رؤسای هیئت های شرکت کننده در کنفرانس سران، تمایل صادقانه به اقدام جدی به منظور بهزیستی ملت عرب احساس کرده است.

امیر بحرین نیز هنگام بازگشت خود به منامه گفت: کنفرانس سران عرب به تعویق افتاد تا به

۱- همان.

کشورهای شرکت کننده امکان داده شود با یکدیگر به مشورت بپردازند و موضعی اتخاذ کنند که پاسخ گوی خطرهایی باشد که جهان عرب را تهدید می کند. امیر بحرین یادآور شد که دوازدهمین اجلاس سران عرب در فاس به کارهای خود خاتمه نداده است و همه موضوعات مطرح نشده، اما مندرج در دستور کار را بررسی خواهد کرد.(۱)

۱

آیت الله منتظری و وزارت خارجه ایران از شکست اجلاس فاس در مراکش استقبال کردند و آن را نشانه شکست امریکا، رژیم صهیونیستی و سران مرتجع عرب و پیروزی امت اسلام و ملت فلسطین دانستند.

آیت الله منتظری درباره شکست اجلاس فاس پیامی صادر کرد. به گزارش خبرگزاری پارس، آیت الله منتظری در پیامی خطاب به مسلمانان جهان، شکست این اجلاس را یک پیروزی برای اسلام دانست و آن را نشان دهنده رشد حرکت اسلامی در منطقه و عجز امپریالیسم امریکا و حکام مرتجع و وابسته ذکر کرد.

آیت الله منتظری در پیام خود از مسلمانان جهان خواست تحت رهبری امام امت، صفوف خود را بیش از پیش در سایه تعلیمات حیات بخش اسلام فشرده تر کنند.(۲)

وزارت امور خارجه ایران نیز از شکست این اجلاس اظهار رضایت کرد. خبرگزاری پارس دراین باره گزارش داد: وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با انتشار اعلامیه ای شکست اجلاس فاس را یک پیروزی بزرگ برای امت اسلام و رزمندگان سازش ناپذیر فلسطین و عقب نشینی مفتضحانه ای برای سران وابسته خواند و خواستار انسجام هرچه بیشتر جبهه ضدامپریالیستی و ضدصهیونیستی برای مقابله با طرح ها و توطئه های امریکا و رژیم اشغالگر قدس شد.(۳)

۲

فهدبن عبدالعزیز، ولیعهد عربستان سعودی، پس از بازگشت از فاس، با عزت ابراهیم، نایب رئیس شورای انقلاب عراق، دیدار و گفت وگو کرد. خبرگزاری عربستان که این خبر را اعلام کرده است، درباره موضوعات مطرح شده در این ملاقات – که با حضور طارق میخائیل یوحنا عزیز، معاون نخست وزیر عراق، و همچنین وزیران خارجه دو کشور انجام شده – هیچ گونه توضیحی نداد(۴)

۱- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۱، ۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۱.

۳- همان، ص۱۷.

۴- همان، ص۱۰.

خبرگزاری اوپکنا از همکاری کشورهای صنعتی با عراق خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، وزیران تجارت خارجی عراق و ایتالیا روز پنجشنبه یادداشت تفاهمی درباره همکاری های اقتصادی، تجاری و فنی امضا کردند. نیکولا کاپریا، وزیر ایتالیایی، در ملاقات با چند وزیر عراقی ازجمله همتای خود حسن علی، احتمال مشارکت شرکت های ایتالیایی را در برنامه های عمرانی عراق بررسی کرد. عراق و جمهوری دمکراتیک آلمان نیز پروتکلی را برای همکاری های پزشکی برای سال ۱۹۸۲ امضا کردند. این توافق به امضای دکتر ریاض ابراهیم، وزیر بهداری عراق و دکتر لودویک مکاینجرم، وزیر بهداری آلمان، رسیده است.

براساس این پروتکل، آلمان بورس و دوره های آموزشی در امور پزشکی و همچنین تخصص خود در امور داروسازی و بهداری را دراختیار عراق خواهد گذاشت. همچنین روز پنجشنبه اولین دور ملاقات کارگروه مشترک عراق و آرژانتین برای همکاری های اقتصادی به پایان رسید و یادداشتی به منظور ایجاد یک مرکز همکاری اقتصادی و صنعتی و همچنین گسترش تجارت دوجانبه به امضای طرفین رسید.(۱)

ضمیمه اول گزارش۶۰۱: دلایل انتخاب منطقه رملی غرب تپه های الله اکبر به عنوان محور اصلی عملیات

اطلاعات جمع آوری شده نیروهای اطلاعات از منطقه رملی غرب تپه های الله اکبر و شمال شهر بستان در طول ۲ ماه گذشته حاکی از آن بود که باوجود آگاهی کلی دشمن از اجرای عملیات برای آزادسازی بستان، نیروهای عراقی درخصوص حمله از مناطق رملی شمال بستان دچار یک غفلت اساسی بوده اند. نوع آرایش یگان های دشمن در این منطقه و سمت خطوط پدافندی (عموماً به سمت شرق بجز در منطقه تپه سبز) نشان می داد که عراق عملیات ایران را تک جبهه ای به خطوط خود در حدفاصل تپه سبز (در شمال) تا پل دغاغله (در جنوب) فرض کرده و عبور نیروهای پیاده خودی از منطقه رملی شمال بستان را فقط با هلی برن یا فرود نیروهای چترباز ممکن می دانسته است و چون عبور نیروهای زرهی از این منطقه را ناممکن ارزیابی کرده، لذا دراین باره هیچ گونه اظهارنظری نکرده است. براین اساس، ارتش عراق در بررسی ویژگی های حمله احتمالی نیروهای ایران به بستان که آن را برای یگان های تحت امر خود در این منطقه فرستاد، یکی از فلش های عملیات ایران را از تپه های رملی اعلام کرد، اما تنها تاکتیک عملیات ایرانی ها را در این محور استفاده از نیروهای چترباز و هلی برن در پشت نیروهای عراق در چزابه دانست و عبور نیروی پیاده و زرهی را از درون رمل ها غیرممکن خواند. بنابراین، براساس این تحلیل، عراق هیچ خط منسجم و تعریف شده ای در جنوب منطقه رملی (شمال و شمال شرقی شهر بستان) نداشت و برای رعایت احتیاط فقط به ایجاد موانع سیم خاردار و میدان مین برای تأمین جناح چپ خود اکتفا کرده بود.

حین اجرای عملیات طریق القدس سندی از سنگر عراقی ها به دست نیروهای خودی افتاد که قسمتی از آن به تحلیل چگونگی حمله احتمالی ایران به بستان و غرب سوسنگرد پرداخته که بیان کننده همین دیدگاه دشمن است. بخشی از این سند که اطلاعات عملیات سپاه پاسداران منطقه۸ کشوری (لرستان و خوزستان) آن را ترجمه کرده، به شرح زیر است:

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۵.

روش های تک احتمالی دشمن

الف) در محور الله اکبر - بستان

۱. دشمن با استفاده از یک نیروی با درصد زرهی بیشتر همراه با پشتیبانی آتش توپخانه و با استفاده از نیروی پیاده به جناح های مواضع خودی از دو جهت حمله ور می شود. جهت اول از سمت تپه های رملی و تنگه صعده و کوه میشداغ و جهت دوم از روستاهای مجاور رودخانه کرخه و با استفاده از درختان و روستاها جهت اختفا و نیز بهره برداری از پشتیبانی بالگردها برای تقویت افراد پیاده است. احتمالاً عده ای از نیروهای چترباز دشمن در شمال تنگه چزابه فرود می آیند تا پس از کنترل تنگه، اولاً مانع دخالت نیروی احتیاط شده و ثانیاً نیروهای پدافندکننده را که در جبهه مستقر هستند، جدا سازند.

۲. در محور الله اکبر - بستان، حمله، جبهه ای و پایگاه تأمینی دشمن کوه های الله اکبر خواهد بود. همچنین ممکن است که تعدادی زیادی از افراد پیاده دشمن با استفاده از قایق ها از کرخه عبور کرده، به جناح های مواضع خودی حمله ور شوند. بالگرد نیز از سمت تپه های رملی عمل می کنند.

ب) در محور سوسنگرد - دهلاویه - پل سابله

۱. امکان دارد که دشمن با نیروی پیاده ازطریق نهرهای کوچک و روستاها و چمنزارهای بلند موجود و با پشتیبانی تانک ها سعی کند به پل سابله برسد و به طرف بستان پیشروی کند و این کار با کنترل پل سابله به وسیله آتش یا پل زنی انجام می شود.

۲. دشمن می تواند بیش از یک تیپ پیاده تقویت شده توسط پاسداران و داوطلبان را با پشتیبانی تانک ها از جهت های گوناگون وارد عمل کند.

۳. حمله درجهت مواضع تیپ۳۵ زرهی با نیروهای فراوان پیاده که به دنبال آنها تانک ها در حرکت هستند و سپس کوبیدن جناح راست مواضع تیپ۳۱ نیروی مخصوص و رسیدن به پل تعاون انجام خواهد شد و نیز احتمال دارد پس از اینکه تیپ۳۵ زرهی ضعیف شد، یک ستون به طرف هویزه حرکت کند.

۴. پایگاه های تأمینی دشمن، سوسنگرد - حجیه - مالکیه و خاکریزهای احداث شده در نزدیکی دهلاویه خواهند بود.

پ) در هر حالتی، حمله دشمن در بیش از یک محور صورت می پذیرد. دشمن در هر محوری که بتواند پیروز شود، حمله خود را گسترش می دهد. همچنین نیروی احتیاطی را در سوسنگرد نگه می دارد تا به محض پیروزی یک منطقه، از آن استفاده کند.(۱)

ضمیمه دوم گزارش۶۰۱: اهداف ایران از اجرای عملیات طریق القدس به نقل از سردار علایی

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی همراه با ارتش جمهوری اسلامی ایران اهداف متعددی را برای اجرای عملیات طریق القدس یا

کربلای۱ در نظر گرفته بودند که مهم ترین آنها عبارت اند از: آزادسازی بخش وسیعی از خاک کشور که در اشغال ارتش عراق قرار داشت، آزادسازی شهر بستان، تصرف تنگه چزابه و رسیدن به هورالعظیم و حاشیه رودخانه نیسان و درنتیجه کاهش خطوط پدافندی، شکاف عمیق میان سپاه سوم و چهارم عراق، جلوگیری از حمله دشمن به شهر اهواز، آماده سازی زمین برای عملیات فتح المبین (کربلای۲)، انهدام نیرو و امکانات دشمن در این محور، تحمیل خطوط پدافندی گسترده به ارتش عراق، مجبورکردن ارتش عراق به طی مسافت طولانی برای پشتیبانی از نیروهای مستقر در حاشیه شهر اهواز. سردار علایی دراین باره می گوید: «ایران درپی آن بود که علاوه بر آزادسازی شهر بستان، شهر اهواز را از تهدید ارتش عراق برهاند. این تهدید ازطریق محور جاده بستان - سوسنگرد شکل می گرفت. از سوی دیگر، باتوجه به نزدیکی شهر بستان به مرز بین المللی، حمله رزمندگان اسلامی

۱- سند شماره ۵۷۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات و عملیات سپاه منطقه ۸، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۲ و ۱.

در این منطقه و رسیدن آنها به کناره هورالعظیم و ناحیه چزابه (شیب) در نوار مرزی دو کشور، می توانست بازتاب سیاسی مهمی به نفع ایران در جهان داشته باشد.

علاوه بر نکات فوق، چنانچه این عملیات موفق می شد، می توانست بین واحدهای سپاه سوم و چهارم و نیروهای رزمی دشمن در شمال و جنوب استان خوزستان شکاف بیندازد. بنابراین، پشتیبانی متقابل نیروهای ارتش عراق در شمال این منطقه و نیز در جنوب جبهه از یکدیگر، در زمان حمله نیروهای ایران به آنها دیگر امکان پذیر نبود. این امر به تفکیک قوای دشمن می انجامید و موجب ضعف تاکتیکی آنها می شد.»(۱)

۱- حسین علایی، پیشین، ص۳۶۷.

روزشمار جنگ جمعه ۶ آذر ۱۳۶۰ ۳۰ محرم ۱۴۰۲ ۲۷ نوامبر ۱۹۸۱

۱

نیروهای جهاد دامغان (استان سمنان) پس از سه هفته تلاش مستمر و شبانه روزی، جاده "ابوذر" را در دل مناطق صعب العبور رملی شمال بستان در فاصله ۵ تا ۸ کیلومتری جناح شمالی دشمن و در مسیرهایی که نیروهای اطلاعاتی سپاه پیش بینی کرده بودند، احداث کردند. ساخت این جاده اقدامی اساسی بود که امکان عبور نیروهای زرهی و پیاده در عمق منطقه، دورزدن بستان و دستیابی به عقبه دشمن را در چزابه فراهم می کند و درواقع تضمین موفقیت عملیات در محور شمالی و کل عملیات محسوب می شود. این اقدام درنهایت، امروز و در آستانه عملیات انجام شد.

ساخت این جاده، که ۱۸ کیلومتر طول، ۷ متر عرض و نیم متر ارتفاع دارد، در این منطقه رملی با مشکلات زیادی همراه بوده است.(۱)-(۲)

۲

امروز هم شهرهای آبادان و منطقه نفتی بیدبلند چند نوبت بمباران شد و یکی از جنگنده های عراقی در منطقه بیدبلند سقوط کرد.

هواپیماهای عراقی امروز شهر آبادان را سه نوبت در ساعت ۹:۲۰، ۹:۳۵ و ۱۴:۳۰ بمباران کردند که درنتیجه آن ۳ تن از مردم شهر شهید و ۴ تن زخمی شدند و تعدادی از خانه های مسکونی نیز ویران شد.(۳)

بنا به گزارش سپاه یاسوج، یک فروند میگ عراقی که قصد بمباران تأسیسات منطقه بیدبلند را داشت با آتش پدافند نیروهای خودی سقوط کرد.(۴)

ص: ۷۵۷

۱- شرح برخی فعالیت های مربوط به دوره ساخت جاده به روایت جهاد سازندگی در ضمیمه گزارش آمده است.

۲- سند شماره ۵۱۷۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: پیوست گزارش نوبه ای شماره ۴۴۸، ۵/۱۰/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱؛ و- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سال ۱۳۶۰، صص ۳۱۲ - ۱۴، چاپ ۱۳۸۳.

۳- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، آبادان.

۴- سند شماره ۵۶۶۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۹ به تهران (فرماندهی)، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

درپی نامه تیپ۲۶ ارتش عراق در تاریخ ۲/۹/۱۳۶۰ به واحدهای تابعه خود که در آن اطلاعات دقیقی از سمت تک نیروهای ایرانی و جابه جایی یگان ها در سطح منطقه ارائه کرده بود، امروز نیز تیپ۲۶ زرهی عراق نامه ای(۱) مستند به اطلاعات کل ارتش عراق به واحدهای تحت امر خود ارسال کرده که در آن باتوجه به گزارش های اطلاعات کل ارتش عراق از خط و عمق و همچنین تصمیمات نیروهای ایرانی، حمله نیروهای ایرانی را در منطقه بستان پیش بینی و دستورات و تذکرات لازم را بیان کرده است. در پیش بینی ها سمت تک نیروهای ایرانی از محور سابله با هدف تصرف بستان و پیشروی در شمال کرخه برای تصرف منطقه تحت اشغال تیپ۲۶ زرهی و دستیابی به جاده استراتژیک "تعاون" بین بستان و هویزه (در حدفاصل رودخانه سابله و نیسان) اعلام شده است. در این نامه همچنین پیش بینی شده است درصورتی که نیروهای ایرانی بتوانند ضربه اساسی به نیروهای عراقی وارد کنند، به سمت جنوب و منطقه "جفیر" پیشروی خواهند کرد و برای مقابله با حمله نیروهای ایرانی به نیروهای عراقی مستقر در منطقه عمومی بستان، از ساعت یک بامداد (۷/۹/۱۳۶۰) به مدت سه روز آماده باش داده شده است. نکته حائز اهمیت آنکه باوجود اطلاعات دقیقی که از استعداد نیروهای ایرانی و محورهای عملیاتی ذکر شده است، به تک این نیروها از محور چزابه که اصلی ترین محور عملیات و به بیان دیگر مهم ترین و اساسی ترین تدبیر در طرح ریزی عملیات طریق القدس بوده، اشاره ای نشده است. این موضوع به نوعی به شناخت و ارزیابی صحیح طراحان خودی از تفکر کلاسیک ارتش عراق مربوط می شود که عبور نیروهای خودی را از تپه های رملی چزابه در شمال بستان غیرممکن می دانستند.

بخش هایی از این نامه به شرح زیر است:

«موضوع: مقاصد احتمالی دشمن

۱. بنا به اطلاعات دقیقی که اطلاعات ارتش کسب کرده است، به دلایل زیر دشمن در نظر دارد به منطقه بستان و هویزه حمله نماید:

الف) تجدید سازمان و ترتیب نیروهای دشمن و تقویت بعضی از یگان ها همراه با افزایش مناطق آب گرفته جهت کاهش جبهه های خود و تکیه به آنها.

ب) افزایش فعالیت شناسایی و نزدیک شدن گروه های گشتی.

پ) شناسایی مکرر هوایی منطقه ازجانب دشمن که آخرین آن روز ۲۵/۱۱/۱۹۸۱ (۴/۹/۱۳۶۰) بود.

ت) نزدیک شدن تدریجی دشمن به واحدهای ما و کاهش عمق منطقه ممنوعه و احداث خاکریزهای جدید و مرتفع ساختن بعضی دیگر از خاکریزها.

۱- این نامه پس از اجرای عملیات طریق القدس از سنگر فرماندهی نیروهای عراقی به دست آمده است و ستاد عملیات سپاه منطقه۸ (خوزستان و لرستان) در ششم دی ماه آن را ترجمه کرده و دراختیار رده ها و واحدهای خود قرار داده است.

ث) کاهش آتش توپخانه دشمن به منظور ذخیره مهمات و انجام عملیات علامت گذاری جهت هماهنگی و مشخص نمودن جهت های عمل و ثبت تیر توسط گلوله های فسفری همراه با عملیات شناسایی توسط افسران ستاد عملیات.

ج) حرکت قرارگاه لشکر۱۶ زرهی به منطقه مقدم ابوحمیظه.

چ) تأکید دشمن بر درخواست های اطلاعاتی و جمع آوری اطلاعات.

ح) اقدامات لشکر۱۶ زرهی درمورد تهیه طرح های تک و دست زدن به عملیات هماهنگی ازقبیل لغو مرخصی و ذخیره مهمات و هماهنگی دستورات مخابراتی.

خ) تأکید سازمان هلال احمر اهواز به قرارگاه سازمان در تهران درمورد تسریع در اعزام آمبولانس ها.

د) تقویت منطقه توسط ۵۰۰۰ مسلح داوطلب (بسیج) و پاسدار.

ذ) پیدایش پارازیت های رادیویی قوی ازجانب دشمن در منطقه هویزه و سرپل های کرخه نور.

ر) درخواست ماسک های ضدمواد شیمیایی.

ز) سعی در تأمین پشتیبانی هوایی توسط چتربازان برای یگان های مستقر در منطقه سوسنگرد.

۲. نتیجه گیری

الف) از فعالیت های دشمن و اطلاعات فراوانی که از دشمن کسب شده است، نتیجه گرفته می شود که دشمن سعی دارد دست به تک وسیع و فعالی در منطقه بستان - هویزه بزند. در این تک بیش از ۳ تیپ زرهی و واحدهای پیاده، بسیج و پاسداران شرکت دارند. هدف دشمن نیز جاده تعاون که دو شهر بستان و هویزه را به هم مربوط می کند، برآورد می شود. همراه با این تک، فشار جدیدی نیز (تک) به شمال رودخانه کرخه درجهت منطقه تیپ۲۶ زرهی ازجانب یگان های لشکر۹۲ زرهی وارد خواهد آمد.

ب) از استعداد کار مهندسی ملحق شده به نیروی ضربتی دشمن چنین بر می آید که دشمن سعی دارد پیروزی هایی را درجهت های زیر که اولویت بیشتری دارند به ثمر برساند:

۱. پیشروی به سمت بستان توسط یک نیروی زرهی با عبور از رودخانه سابله.

۲. ادامه پیشروی درجهت روستای ابوسخیل (۷۴۹۹) و ادامه پیشروی در هور هویزه.

۳. پیشروی به سمت هویزه - جفیر درصورتی که یگان های دفاعی ما به صورت اساسی ضربه ببینند.

پ) از فعالیت های مذکور چنین استنباط می شود که ساعت شروع احتمالی تک، قبل از ساعت ۲۳ تاریخ ۲۷/۱۱/۱۹۸۱

(۶/۹/۱۳۶۰) نخواهد بود. بنابراین، ضروری است که آماده باش صددرصد از ساعت یک ۲۸/۱۱/۱۹۸۱ (۷/۹/۱۳۶۰) به مدت ۷۲ ساعت داده شود.

ت) در ابتدای تک، دشمن سعی می کند که بر امواج رادیویی ما پارازیت بیندازد؛ لذا باید تدابیر لازم جهت جلوگیری از آن اتخاذ گردیده و دستگاه های جایگزینی آماده گردند.»(۱)

ص: ۷۵۹

۱- سند شماره ۱۹۸۸۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان، شماره ۴۴۸، ۶/۱۰/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱.

۱

امروز در اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در محورهای مریوان، دیواندره، مهاباد و میاندوآب شماری از نیروهای خودی شهید، عده ای مجروح و ۲ تن گروگان گرفته شدند. از افراد ضدانقلاب نیز چند تن کشته و تعدادی مجروح شدند.

یک گروه از نیروهای ژاندارمری و پیش مرگان کرد مسلمان که برای تأمین جاده مریوان - جانوره عازم منطقه شده بودند، در ساعت ۱۰:۰۵ در حوالی پاسگاه شریف آباد مورد حمله افراد مسلح غیرقانونی قرار گرفتند که درنتیجه آن ۶ تن از سربازان و ۲ تن از پیش مرگان کرد مسلمان شهید و ۲ تن دیگر زخمی شدند.(۱)

همچنین عناصر حزب دمکرات کردستان ایران در روستای گاوشله در شش کیلومتری شمال شرقی دیواندره، به نیروهای خودی متشکل از افراد سپاه و پیش مرگان کرد مسلمان حمله کردند. در این درگیری که با مقاومت نیروهای خودی و ازسرگذراندن حالت غافلگیری (لحظات اولیه از ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۷:۰۰ طول کشید) مواجه شد، افراد خودی توانستند تلفات فراوانی به نیروهای مهاجم وارد کنند که منابع مختلف تعداد کشته و زخمی های آنان را ۱۰ تا ۱۵ نفر ذکر کرده اند. از نیروهای خودی نیز ۳ تن شهید و ۳ تن زخمی شدند.(۲)

در تیراندازی افراد مسلح غیرقانونی در داخل شهر مهاباد یک پاسدار و ۲ غیرنظامی زخمی شدند.(۳)

در جاده میاندوآب به بوکان نیز افراد وابسته به گروه های مسلح شورشی یک افسر و یک سرباز را به گروگان بردند.(۴)

۲

طبق گزارش منابع اطلاعاتی، فرمانده تیپ۱۱۶ عراق به مقامات مافوق گزارش کرده است که نماینده حزب دمکرات کردستان ایران به رابط عراقی خود اطلاع داده که ایران تعدادی از نیروهای سپاه را از منطقه "شیخ صله"، "خان شور" و "رجوی" (در نقطه مرزی مقابل پاوه) به منطقه "دروله" در شمال همان منطقه انتقال داده است. این نماینده به طرف عراقی پیشنهاد داده است که واحدهایی از نیروی مخصوص عراق (با اغتنام فرصت) با همکاری نیروهای حزب دمکرات برای بازپس گیری شیخ صله، خان شور و رجوی اقدام کنند. مقام مافوق عراقی در جواب فرمانده تیپ۱۱۶ گفته است که درصورت همکاری حزب دمکرات و اجرای این پیشنهاد هم از فشار نیروهای ایرانی به حزب دمکرات کاسته می شود و هم ارتش و سپاه بیشتر درگیر می شوند.(۵)در همین روز، تیپ۱۱۶ عراق به منظور انتقال ۳۰ تن از افراد حزب دمکرات به منطقه دروله یک خودرو حمل نفر به نماینده آن حزب تحویل داد.(۶)

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۷/۹/۱۳۶۰،

ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا، معاونت عملیات و اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۹۲، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۲- سند شماره ۳۰۰۸۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۵۶۶۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی عملیات کرمانشاه به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۵۶۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی (طرح و برنامه) منطقه ۷ به فرماندهی (طرح و برنامه) مرکز، ۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- سند شماره ۹۳۶۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به ستاد منطقه۷، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۶۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز- فرماندهی) به نزاجا (پست فرماندهی)، ۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۱۵۳۹۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت و عملیات (مد عملیات)، ۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

عناصر وابسته به گروه های برانداز امروز در تهران، یکی از روستاهای شمال کشور و حوالی اهواز اقدام به بمب گذاری و ترور افراد کردند. نیروهای سپاه و دادستانی نیز موفق به شناسایی و تصرف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شدند.

در انفجار بخشی از یک بمب مرکب در ساعت ۱۶:۴۵ در خیابان ولی عصر(عج) بالاتر از میدان ولی عصر، که افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب آن را در پمپ بنزین کار گذاشته بودند، ۴ تن شهید و ۲۵ نفر زخمی شدند. براثر انفجار این بمب ساعتی که با مواد تی.ان.تی. ساخته شده و در یک خودرو بلیزر جاسازی شده بود، ۲ خودرو پیکان و بی.ام.و. منهدم و سرنشینان آن که در صف سوخت گیری برای بنزین بودند، در دم به شهادت رسیدند. همچنین یک دختربچه و یک زن به علت موج انفجار و اصابت تکه های پرتاب شده ناشی از انفجار به شهادت رسیدند و ۲۵ تن نیز زخمی شدند که به بیمارستان های فیروزگر، امام سجاد(ع)، امام خمینی و ساسان منتقل شدند. شدت انفجار به حدی بود که علاوه بر خسارت های ذکرشده چندین خودرو ازجمله یک خودرو دوطبقه شرکت واحد آسیب دید و به پمپ بنزین آسیب های فراوانی وارد آمد. ساختمان فروشگاه قدس نیز آسیب دید و شیشه ساختمان های اطراف تا شعاع ۵۰۰ متری شکست.

رئیس پلیس تهران با توضیح اینکه بمب کارگذاشته شده به طور کامل عمل نکرده است، گفت: با این بمب چند تله خمپاره نیز کار گذاشته شده بود، ولی خوشبختانه آنها عمل نکردند. باک خودرو حامل بمب نیز پر از بنزین شده بود تا پس از انفجار، آتش گرفته، در پمپ بنزین ایجاد آتش سوزی کند که چنین نشد.(۱) رادیو امریکا نیز این خبر را بازتاب داد، ولی شهدای آن را به ۲ نفر و زخمی شدگان را به ۹ نفر تقلیل داد.(۲)

در تهران همچنین یک گروه از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که سوار بر یک خودرو هیلمن بودند، به قصد ترور یکی از نیروهای بخش فرهنگی کمیته مرکزی به سوی وی تیراندازی کردند که به جراحت وی انجامید.(۳)

همچنین در آخرین ساعات امروز پس از پایان یک مجلس

۱- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۲، ۷/۹/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۲۰.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۲، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۸، رادیو امریکا.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۷/۹/۱۳۶۰.

سوگواری در روستای "مهدی خان" ماسال، درحالی که عده ای از اهالی برای شرکت در یک مراسم ختم به این روستا آمده بودند، هنگام بازگشت در ۶ کیلومتری این شهر هدف تیراندازی گروه های مسلح برانداز قرار گرفتند. در این حادثه حجت الاسلام حسن اصغری، معلم و روحانی مسجد میرمحله، نادر خیرخواه، معلم و بخشدار سابق ماسال، بیت الله شیرزاد، مدیر مدرسه ۱۷ شهریور روستای لوحه سرا و یک کشاورز به نام شجاع اسدی به شهادت رسیدند و ۲ تن از افراد دیگر نیز زخمی شدند.(۱)

در همین روز، افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی روی ریل قطار اهواز - تهران در بین ایستگاه آهودشت و بامبژ در حوالی اهواز بمبی کار گذاشتند. این بمب قبل از عبور قطار از محل بمب گذاری شده منفجر شد و به ۲۰ متر از خط آهن خسارت وارد کرد که بلافاصله مرمت شد.(۲)

نیروهای سپاه و دادستانی هم امروز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در منطقه نارمک در شرق تهران شناسایی کردند و طی یک درگیری، این خانه را به تصرف خود درآوردند. در درگیری ایجادشده برای تصرف خانه، ۴ تن از فعالان ساکن در آنجا کشته شدند و یک تن نیز با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد که با انتقال به یکی از مراکز درمانی از مرگ نجات یافت. از این خانه تعداد زیادی اسلحه و اسناد و مدارک سازمانی و مقادیر فراوانی مهمات جنگی به دست آمد.(۳)

۱

آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در پیامی به مناسبت دومین سالگرد تشکیل بسیج مستضعفین، این نهاد را بدنه اساسی انقلاب و نظام جمهوری اسلامی نامید و دراین باره به چند نکته برای توسعه سازمانی، حفاظت از بسیج، سیاست کلی بسیج در دوره های آینده و... اشاره کرد. بخش هایی از پیام رئیس جمهور به شرح زیر است:

«تشکیل بسیج مستضعفان به فرمان امام بزرگوار که به قصد حفظ دستاوردهای عزیز و ارجمند انقلاب اسلامی صورت گرفت، یکی از ویژگی های انقلاب ماست؛ انقلابی که تنها با اتکا به تعالیم رهایی بخش اسلام و بدون تکیه بر هیچ قدرت خارجی شروع شد و به پیروزی رسید و برای ادامه این پیروزی نیز تنها به قدرت ملی متکی است که با توکل به خدا و اعتمادبه نفس و ابراز لیاقت درجهت تداوم انقلاب و حفظ دستاوردهای آن گام بر می دارد. با این دیدگاه، واحد بسیج مستضعفان نه تنها یک ارگان انقلابی که یک پایه یا بدنه اساسی انقلاب و جمهوری اسلامی است. اکنون باتوجه به اهمیت فوق العاده این جریان عظیم، مسئولان و متصدیان سازمان بسیج مستضعفین را به چند نکته تذکر می دهم:

۱. دامنه این سازماندهی را آن قدر توسعه دهید تا چنان که امام اشاره فرمودند ۲۰ میلیون از ملت را بپوشانند.

۲. درباره مدیران و مسئولان به شدت مراقبت کنید که عوامل دشمن با پوشش نفاق نفوذ نکنند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۳؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، رشت؛ و- سند شماره ۵۶۶۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۳ به ستاد مرکزی، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۵۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - (صومعه سرا - فرماندهی) به فرماندهی سپاه پاسداران ستاد منطقه ۳ - چالوس، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۷/۹/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۲۰؛ و- روزنامه کیهان، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهران.

۳. اساس ایـن سازمانـدهی آمـوزش نظـامی و سیاسـی است، امـا روح واقعی آن طهـارت و تزکیه اخلاـق است. به این نکته تا آخرین رده ها توجه کنید.

۴. بااین حال، استحکام و عمق آموزش های سیاسی، نظامی را نیز کم اهمیت نشمارید و بدان بهای لازم را بدهید.

۵. در صـلح و جنـگ یـک لحظه سـکوت و عـدم تحرک را در این سازمـان روا مداریـد، زیرا سـکون و رکود در چنین واحد عظیمی با فساد و انهدام آن ملازم است.»(۱)

۱

آقای هاشـمی رفسـنجانی، امام جمعه موقت تهران، در خطبه های امروز نمازجمعه تهران درباره اقـدام نیروهای ضـدانقلاب در ایجـاد نـاامنی و بی اعتمـادی اجتماعی، تأکیـد بر پرهیز از برخوردهای احساسـی و تکیه بر قانون دراین باره و شـکست اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در فاس سخنانی ایراد کرد.

وی با اشاره به روی کارآمـدن حکومت مشـروطه سـلطنتی به جای حکومت قاجار به دلیل وجود هرج ومرج در جامعه و اینکه دیکتاتوری رضاخان جایگزین آن شـد، گفت: «اگر بمبی در راه آهن منفجر می شود، کسـی که بمب را منفجر بکنـد این قدر شعور دارد که [بفهمـد] کشـتن یک زن و بچه در پله های راه آهن نه حکومت را ساقط می کند و نه ضـربه به سـیاست کشور می زنـد، عمق قضـیه چیز دیگری است. آنها می خواهنـد بگوینـد که این مملکت امنیت نـدارد. آن کسـی که بمب منفجر می کنـد در میـدان راه آهن همـان کسـی است که یک آدم بی تقصـیری را بازداشت می کنـد. ماهیت قضـیه ایجاد این روحیه در مردم است که با این وضع نمی شود زندگی کرد. ما به دو طریق می توانیم با ضدانقلاب یا کسانی که احتیاج به اصلاح دارند، برخورد کنیم: یکی اینکه قـانون وضع می کنیم که مثلاًـ جزای گران فروشـی یـا احتکار این است. یک طور دیگر اینکه بـدون قانون و حساب و بـدون برنامه باشـد که این کار ضـرر دارد و بـدون نفع است و دو طرف ضـرر می کنیم؛ البته، ضـرر عمده را مسئولان و توده مردم می کنند که صاحب جامعه هستند و کسی که عمل

۱- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۶.

خلاف قانونی را انجام می دهد تمام ضرر را خودش نمی برد.»(۱)

آقای هاشمی رفسنجانی همچنین درباره شکست کنفرانس فاس و راه حل مشکل فلسطین که با همکاری کشورهای مسلمان و عرب اجراشدنی است، گفت: «کمپ دیوید یک بار بین جهان اسلام نفاق افکند، ولی بار دیگر کمپ دیوید دیگری به وجود آمد و از این نظر، ما از پایداری ملت ها تشکر می کنیم که با موضعی قاطع کنفرانس را به هم زدند.» امام جمعه موقت تهران در ادامه سخنانش افزود: «این ننگ را دنیای اسلام به کجا ببرد و این زشتی را چگونه ما در دنیا تحمل بکنیم که مسئولان کشورهایی که اسمشان اسلامی است یک طرحی بدهند و به خاطر آن به دور هم جمع بشوند و نتوانند درباره آن حرف بزنند؟!

شما باید طرحی می دادید که وسیله نجات این مردم آواره می شد و این طرح زیاد مشکل نیست و آسان است. کشورهای اسلامی که بیش از پنجاه کشور می شوند، بیایند و یک تیپ از نیروهایشان را با ابزار کامل و به اندازه همان تیپ هم پول بدهند و از داوطلبان هم بخواهند که تا به بیت المقدس هم نرسند، حق ندارند برگردند. ازطرفی بگوییم هر کشوری با اسرائیل قطع رابطه نکند و به او اسلحه بدهد، او را از نفت محروم کنیم و رابطه مان را هم با آنها قطع کنیم. اگر یک سال با آنها این چنین عمل کنیم، اگر پیروز نشدید و اگر اسرائیل از بین نرفت، اگر شکست نخورد، اگر صهیونیست ها دست و پایشان را جمع نکردند و اگر امریکا در تصمیمش تجدیدنظر نکرد و رابطه اش با ما عوض نشد.»

امام جمعه موقت تهران در ادامه سخنانش خطاب به سران برخی کشورهای اسلامی گفت: «ولی حالا که طرح امریکایی را به عربی ترجمه می کنید و بعد آن را به کنفرانس می دهید و هرکسی را هم که با شما مخالفت کند، می گویید او هم با اسرائیل است (اسرائیل هم مأمور می شود مخالفت کند که بگویید هرکس مخالفت کرد با اسرائیل همراه است)، پس وقتی این طور عمل می کنید، معلوم است تا قیامت بدبخت هستید و این چنین کنفرانس ها هم همیشه شکست خواهد خورد.»(۲)

۱

بروز مشکلات تأمین انرژی (سوخت) به دلیل کاهش فروش نفت و درپی آن، کمبود ارز از یک سو و آسیب دیدن تأسیسات زیربنایی از سوی دیگر و... این روزها بیشتر خودنمایی می کند. خبرگزاری پارس در بررسی تأثیر این امر روی مردم خراسان به عنوان نمونه ای از مردم کشور گزارش کوتاهی بدین شرح تهیه کرده است:

«باتوجه به فرارسیدن فصل سرما در خراسان، کمبود شدیدی ازجهت سوخت در اکثر نقاط استان عارض شده است. این کمبودها که ابتدا در مشهد آغاز شد، درحال حاضر منجر به تشکیل صف ۱۰ کیلومتری اتومبیل ها برای دریافت سوخت در این شهر گردیده است. مسئولین سوخت استان و مدیرعامل شرکت نفت مشهد نیز که ظاهراً قادر به انجام کار مثبتی نیستند، با

۱- همان، ص۱۴.

۲- همان.

ارائه دلایلی بی مورد حالت انتظار را در مردم بیشتر دامن زده انـد. همچنین موج کمبود سوخت که در این فصل از حساسیت خاصـی برخوردار است، اکنون شامل بیشتر شهرستان های خراسان نیز شده است، به طوری که اکثر فرمانداران به شدت از این موضوع گله دارند و لذا به نظر می رسد که رسیدگی مرجع به این موضوع از اولویت خاصی برخوردار باشد.»(۱)

۱

درحالی که ازنظر ایران، ژاپن و شـرکت های ژاپنی عامل اصـلی تعطیلی پروژه پتروشـیمی بندر امام خمینی هسـتند، خبرگزاری فرانسه از توکیو به نقـل از سـخنگوی طرف ژاپنی گزارشـی را دراین باره منتشـر کرد. آسوشـیتدپرس نیز در گزارشـی اعتراض شوروی را به کم کاری دولت و شرکت های ژاپنی در تکمیل این پروژه انعکاس داده است.

در گزارش خبرگزاری فرانسه ضـمن آنکه از قول سـخنگوی ژاپنی به عزم ایران برای تکمیـل ساختمـان این پروژه اشاره شـده، همچنان شـروط مهمی ازسوی طرف ژاپنی دراین باره مطرح شـده است. در این گزارش آمـده است: «یک سـخنگوی کمپانی میتسـوئی ژاپن اعلاـم کرد: دولت ایران تصـمیم گرفته است به پایـان دادن کـار ساختمـان مجتمع پتروشـیمی بنـدر امـام خمینی ارجحیت دهـد، لیکن هنوز مسائـل و مشـکلات بـا کمپـانی میتسوئی را حل وفصل نکرده است.» خبرگزاری فرانسه اضافه کرد: «میتسوئی، کمپانی اصـلی ژاپن، شـرکت کننده در [تکمیل] ساختمان این مجتمع پتروشـیمی می باشد. ۸۵ درصد ساختمان این مجتمع تقریباً پایـان یـافته بود که حـدود دو سال پس از انقلاب ایران کارهای آن معوق مانـد و سـپس دراثر بروز جنگ میان ایران و عراق به کلی تعطیل شـد. طی این جنگ، این مجتمع به شدت آسیب دید و متحمل خسارات زیادی شد.» این سـخنگو از سوی دیگر اعلاـم کرد: دولت ایران پیشـنهاد کرده است این کمپـانی در راه انـداختن پالایشـگاه آبادان شـرکت کنـد، لیکن باوجود اختلاف میان ایران و این کمپانی این پیشنهاد به جایی نرسیده است.

کمپـانی میتسـوئی یـک مهلت معین تـا پایـان مـاه دسـامبر (دهم دی مـاه) برای ایران تعیین کرده است و تهدیـد نموده چنـانچه اختلافات تا پایان این مدت رفع نشود به کلی خود را از این قرارداد مشترک با ایران بیرون خواهد کشید.»(۲)

از سوی دیگر، آسوشیتدپرس گزارشی داده که نشان دهنده اعتراض شوروی به کم کاری دولت و شرکت های ژاپنی درنتیجه فشـار امریکـا در همکـاری بـا ایران برای تکمیل پروژه پتروشـیمی و تصـمیم دولت آن کشور در کاهش خریـد نفت از ایران و جواب مقام وزارت خارجه ژاپن به این امر است. آسوشیتدپرس متن کامل اعتراض روس ها را انعکاس نداده است، ولی بخش های اندکی از مواضع روس ها در پاسخ مدیر بخش خاورمیانه وزارت خارجه ژاپن آمده است. متن گزارش آسوشـیتدپرس به این شرح است: وزارت امور خارجه ژاپن اتهامات شوروی را درمورد شیوه عمل ژاپن در پروژه مشترک پتروشیمی با ایران، که مدتی طولانی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۲، ۷/۹/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، مشهد - خبرگزاری پارس، ۶/۹/۱۳۶۰.
۲- همان، ص۵.

است دچار اشکال شده است، و نیز درزمینه خرید نفت ایران رد کرد.

"ماساکی نوگوچی"، مدیر بخش خاورمیانه وزارت امورخارجه ژاپن، دراین باره به "گئورگی کوماروفسکی"، کنسول سفارت شوروی در توکیو، اعتراض شفاهی کرد.

اعتراض ژاپن به مقاله چاپ شده در شماره نوزدهم نوامبر مجله سوننیسکایاروسیا مربوط می شود که اعلام کرده بود براثر فشار امریکا، ژاپن یک پروژه عظیم پتروشیمی در بندر (امام) خمینی را متوقف کرده است و کمپانی های نفتی و تجاری ژاپن از خرید نفت ایران امتناع کرده اند.

نوگوچی همچنین به یک برنامه رادیو مسکو در تاریخ ۲۱ نوامبر اشاره کرد که از مردم ایران خواسته بود علیه ژاپن دست به مبارزه بزنند.

نوگوچی گفت: «ژاپن نه نماینده ای از امریکا پذیرفته و نه درمورد پروژه پتروشیمی تحت فشار امریکا قرار گرفته است. او افزود که پروژه مذکور در مرحله کنونی آن باید باتوجه به تصمیمات کمپانی های خصوصی ژاپن بررسی شود که نگران هستند ادامه ساخت مجتمع به علت جنگ ایران و عراق خطرناک باشد.»

نوگوچی به کوماروفسکی گفت که مقالات مذکور بی اساس و زهرآگین هستند که هدف آن زیر فشار قراردادن روابط دوستانه ژاپن و ایران است. وی همچنین خاطرنشان کرد: «مسئله خرید نفت از ایران یک موضوع کاملاً اقتصادی است. کمپانی های خصوصی ژاپن و شرکت ملی نفت ایران برای تجدید قرارداد درحال مذاکره هستند.»

نوگوچی اظهار کرد: «دولت شوروی باید تصمیمات مناسبی برای تصحیح اثرات بی اساس ناشی از این گزارش اتخاذ کند.»(۱)

۱

روابط اقتصادی و تجاری دو کشور آلمان غربی و یونان با عراق گسترش می یابد.

خبرگزاری آلمان غربی از رابطه اقتصادی روبه گسترش دولت آن کشور با عراق از سال ۱۳۵۷ تا به امروز خبر داد. این خبرگزاری گزارش داد: "اتحادیه خاورمیانه و خاور دور" در آلمان غربی امروز اعلام کرد که روابط اقتصادی این کشور با عراق از سال ۱۹۷۸ به بعد، همه ساله ۵۰ درصد توسعه یافته است و تا پایان سال جاری، آلمان غربی مقدار معتنابهی کالا با ارزشی بیش از ۵ میلیارد مارک به عراق صادر می کند. بنابر این گزارش، شرکت های ساختمانی و مشاورین آلمانی در سال جاری از کشور عراق در مقایسه با کشور عربستان، سفارش های بیشتری دریافت می کنند. طرح های مزبور شامل احداث بنادر، راه آهن، جاده، نیروگاه، سیستم های آبیاری و کشاورزی و صنعت عراق می شود.

همچنین هیئت هایی ازجانب اتحادیه مذکور در پایان ماه نوامبر به منظور گسترش همکاری با عراق عازم آن کشور خواهند شد.(۲)

۱- همان، صص ۶ - ۵، توکیو- خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۶/۹/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۶، هامبورگ - خبرگزاری آلمان غربی، ۶/۹/۱۳۶۰.

وزیر مشـاور در همکاری و برنامه ریزی اقتصادی دولت یونان نیز اعلام کرد که آن کشور هواپیماهای عراقی را در خاک خود تعمیر خواهـد کرد. به گزارش آسوشـیتدپرس، این اقدام در چارچوب همکاری های گسترده تر دو کشور که در جریان دیدار اخیر طـارق عزیز در آتن با آنـدریاس پاپانـدرو انجام شـد، صورت می گیرد. "یوانیس پوتاکیس"، وزیر مشاور در همکاری و برنـامه ریزی اقتصادی یونان، در بیانیه ای اعلام کرد که دولت یونان موافقت کرده است پیشـنهاد عراق را برای تعمیر هواپیماها بپذیرد.(۱)

براساس این اطلاعیه، "اسـلام سـلماس حسـین"، وابسـته بازرگانی عراق در آتن، با پوتاکیس و مقامات صـنایع هوایی یونان به منظور بررسی جزئیات این موضوع ملاقات کرده است. از تعداد و نوع هواپیماها و یا آغاز فعالیت های تعمیر اطلاعی در دست نیست.(۲)

یادآوری می شود که روابط عراق و یونان بعـد از پیروزی پاپاندرو، نخست وزیر سوسـیالیست، در چهارم آبان ۱۳۶۰ رو به گر می گذاشته است و سفرهای مقامات دو کشور بعد از روی کارآمدن دولت جدید و سوسیالیست این کشور بیشتر شده است.

ضمیمه گزارش۶۱۴: روایت جهاد استان خراسان از چگونگی ساخت جاده ابوذر

جهاد استان خراسان(۳) سـیر سـاخت جاده ابوذر را در مناطق رملی غرب تپه های الله اکبر، که به عمق منطقه دشـمن در شـمال بستان منتهی می شد، بدین شرح روایت کرده است:

«اولین اقدام برای احداث جاده (که بعدها به نام جاده ابوذر معروف شد) شـناسایی رمل های شحیطیه بود. برای انجام این مهم، تیمی به فرمانـدهی شـهید طرحچی به منطقه اعزام شدنـد. شـهید طرحچی با همکاری تعـدادی از برادران ارتشـی و سـپاهی، به وسیله اسب، عملیات شناسایی را از کنار رود کرخه شروع و تمام تپه های رملی تا اطراف تنگه چزابه و پشت شهرستان [بستان] را زیر پـا گذاردنـد. عملیـات شـناسایی یک شـبانه روز طول کشـید که طی آن منطقه کاملاً شـناسایی و ابتـدا و انتهای جاده و عوارض طبیعی منطقه مشخص گردید. این جاده با عبور از تپه های رملی و تنگه صدر به پشت دشمن می رسید.

در مرحله بعـدی جهت تقویت نیروی انسـانی ساده از مرکز [اسـتان] درخواست نیرو شـد که ۵۰ نفر از خراسـان به منطقه اعزام شدنـد. به علت وجود ماسه های روان (رمل ها)، دیوارچینی ضـرورت پیـدا می کرد که جهت تأمین گونی برای ایجاد دیوار از تمام امکانات مردمی در سطح استان کمک خواسته شد.

جاده طراحی شده به وسیله شهید طرحچی ۱۸ کیلومتر طول داشت که از تپه های صعب العبور ماسه ای شحیطیه می گذشت.

از جهـاد شهرسـتان هایی که در احـداث این جاده نقش بسـیار فعالی را ایفا کردنـد، جهاد شهرسـتان دامغان بود. به علت اینکه جهـاد دامغان هنوز در آن زمان دارای تشـکیلات مسـتقلی نبود، زیر نظر جهاد خراسان فعالیت می کرد. بعـد از هماهنگی های لازم بین جهاد سازنـدگی و برادران سـپاهی، کارهای مقـدماتی برای احـداث جاده ابوذر آغاز شـد. ... اولین گام برای احداث جاده، تشـکیل تیم های مهندسی بود که به طور شیفتی و شبانه روز کار را ادامه دهند. مقدمه ساخت ابنیه جاده، دیوارچینی در دو طرف جاده بود که دراین رابطه

۱- روزنامه کیهان، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۵، آتن - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۸/۹/۱۳۶۰.

۳- در آن زمان، جهاد دامغان زیر نظر جهاد خراسان فعالیت می کرد.

طرح های زیادی ارائه شد؛ یکی از آنها چیدن تراورس ها به صورت عمودی بود که به دلیل نبود امکانات و مصالح مورد نیاز این طرح موفق نبود. طرح دوم، جمع آوری و چیدن اتومبیل های اسقاطی و منهدم شده بود که در محور سوسنگرد دپو شده بود و قسمتی از دیوارچینی جاده به وسیله این اتومبیل ها انجام گرفت. سومین طرح، چیدن کیسه گونی پرشده از خاک و استفاده از نیزارهای وسیع بود که در سرتاسر منطقه گسترده شده است. همچنین از کاشت درختان کویری مانند تاغ و گز برای تثبیت شن ها استفاده شد. به علت نرم بودن تپه های رملی، استفاده از وسایل چرخدار غیرممکن و یا با مشکلات عدیده ای همراه بود. به همین علت در تسطیح جاده فقط از بولدوزرهای زنجیری استفاده می شد. سپس تانکرهای آب پاش، جاده را آب پاشی می کردند، با این عمل، رمل ها سفت و محکم می شد و بعد از آن، کمپرسی ها خاک[ها] را که عمدتاً رس بودند، بر سطح جاده تخلیه می کردند و بعد از آن، غلطک ها با کوبیدن خاک رس، جاده را تثبیت و جهت تردد آماده می کردند. در مکان هایی که بستر جاده بیش از اندازه سست بود، ابتدا به وسیله تورهای سیمی، جاده را مفروش می کردند و بر روی آنها خاک رس پهن می نمودند و سپس آن را می کوبیدند تا سفت شود. عرض جاده ابوذر به ۷ متر می رسید که به ارتفاع ۵۰ سانتی متر خاکریزی می شد و بعد از کوبیدن ارتفاع جاده، به ۳۰ سانت کاهش پیدا می کرد. به علت کم عرض بودن جاده کمپرسی ها قادر نبودند در جاده مانور بکنند و ناچار بودند با دنده عقب به جاده آمده و پس از تخلیه بار برگردند.

جهادگران مخلص، شبانه روز تلاش می کردند که هرچه زودتر تا قبل از عملیات، جاده را آماده و تحویل دهند. این جاده در ۲۱ روز به اتمام رسید و در انتهای آن یک باند فرود هلیکوپتر احداث شد.(۱)

همچنین در جلد ۲ کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس درباره سیر شکل گیری و دلایل احداث جاده آمده است.

«در طرح اولیه، تأمین تنگه چزابه به عهده آن قسمت از نیروی سپاه پاسداران که در حوالی دیدگاه سوم استقرار می یافت، واگذار شده بود و نیروی مزبور می بایست از شمال به سمت جنوب حرکت می کرد و پس از پیمودن یک مسافت ۸ کیلومتری در زمین های رملی، به جناح دشمن در منطقه شمال بستان نزدیک می شد و پس از عبور از میادین مین، به یگان های توپخانه دشمن که در این منطقه مستقر بودند تک می کرد و پس از انهدام آنها به سمت غرب تغییرجهت می داد و پس از طی یک مسافت یازده کیلومتری خود را به تنگه چزابه می رساند و آن را تصرف می کرد. در تکمیل طرح و پس از شناسایی و بررسی های بیشتر ملاحظه گردید نیرویی که مأموریت تک به عقبه دشمن و تنگه چزابه را دارد، احتمالاً به علت خستگی ناشی از درگیری با نیروهای دشمن و پیمودن راهی طولانی در زمین های رملی به علت دوری تنگه چزابه و کاهش توان رزمی نمی تواند به موقع تنگه چزابه را تصرف نماید.

علاوه بر همه اینها و با پذیرش خطرات احتمالی یادشده، مشکل عمده دیگر این بود که اصولاً چگونه [باید] این گردان را به حوالی دیدگاه شماره۳ نقل مکان داد.

از حوالی دیدگاه یکم تا دیدگاه سوم، بین تپه ماهورهای رملی، زمین های سختی شناسایی و مشخص شده بود که اگر این زمین ها به یکدیگر متصل می شدند و در ۵ - ۶ کیلومتری اولیه از جاده الله اکبر - تپه سبز تا دیدگاه شماره۱، که تپه ماهورهای رملی کاملاً به یکدیگر پیوسته بودند، جاده ای کشیده می شد، مشکلات جابه جایی یگان ها برطرف می شد و

گردان تانک می توانست تا حوالی دیدگاه شماره۳ به جلو حرکت نماید، اما امکانات محدود یگان های مهندسی ارتش برای ایجاد جاده موردنظر علاوه برآن، به هیچ وجه برای این کار کفایت نمی کرد [و] نیاز به زمان طولانی و تجهیزات فراوان و متنوع جاده سازی داشت؛ لذا کار احداث جاده به عهده جهاد سازندگی استان سمنان واگذار شد. حدود ۸۰ کامیون کمپرسی بدون وقفه خاک را از تپه شحیطیه در حوالی الله اکبر حمل کردند و در مسیر تعیین شده روی رمل ها ریختند و برای سهولت حرکت،

ص: ۷۶۸

۱- عیسی سلمانی لطف آبادی، سعدی زرینی و محمدجلالی، جهاد سازندگی خراسان در دفاع مقدس، جلد ششم، انتشارات سلمان چاپ اول ۱۳۸۵.

تپه های بلند رملی خاک برداری شدند. پس از دو هفته کار مداوم و خستگی ناپذیر در بعدازظهر ششم آذرماه ۱۳۶۰ و در آخرین روز از ماه محرم، کار ساختن یک جاده خاکی به ارتفاع نیم متر روی رمل ها و تا دیدگاه یکم به پایان رسید. در کناره این راه برای جلوگیری از ریزش تپه های شنی روی جاده و حرکت رمل ها، با هزاران کیسه شنی کناره سازی شد. از این به بعد، تا دیدگاه سوم به علت وجود زمین های سخت نیازی به جاده سازی نبود. همچنین از دیدگاه یکم تا سوم برای مشخص بودن امتداد مسیر و جلوگیری از گم یا منحرف شدن خودروها و پرسنل، به فاصله هر ۱۰۰ متر، دستک های چوبی یا آهنی نصب شد و فانوس های بادی به آنها نصب گردید و به این ترتیب جاده ای در دل رمل ها و به موازات و به فاصله ۵ تا ۸ کیلومتر از جناح شمالی عراقی ها و به طول ۱۶ کیلومتر احداث شد.»(۱)

بدین ترتیب، این جاده که نقش بسیار اساسی در عملیات داشت، بعدازظهر روز ۶/۹/۱۳۶۰ به پایان رسید و آماده بهره برداری شد. رحیم صفوی چند روز پیش از اجرای عملیات در جلسه فرماندهان تیپ عملیاتی سپاه درباره اهمیت شناسایی هایی که در مدت دو ماه در این مناطق رملی صورت گرفت و پیشنهادی که جهاد براساس اطلاعات جمع آوری شده برای احداث جاده مطرح کرده بود، گفت: «نتیجه شناسایی ها این بود که بچه [های اطلاعات سپاه] پشت رمل ها را توانستند بشناسند و اینکه بگویند اینجا باید جاده سازی شود و در جایی که به گفته دشمن غیرقابل عبور بود و [عراقی ها] نوشته بودند که [ایرانی ها] قادر نیستند واحدهایشان را حرکت بدهند، به یاری خدا و با شناسایی، "نتوانستن" و "غیرمقدوربودن" منتفی شد.»(۲)

۱- سید یعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی، ۱۳۷۳، صص ۲۰۰ - ۱۹۷.

۲- سند شماره ۵۲۶۸، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات قرارگاه مرکزی (عملیات طریق القدس)، ص۳، ۱۷/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ شنبه ۷ آذر ۱۳۶۰ ۱ صفر ۱۴۰۲ ۲۸ نوامبر ۱۹۸۱

۱

براساس توافق فرماندهان و باتوجه به آمادگی کامل یگان ها، زمان اجرای طرح عملیاتی کربلای۱ (طریق القدس) ساعت ۰۰:۳۰ دقیقه بامداد روز ۸/۹/۱۳۶۰ و کلمه رمز آغاز عملیات "یا حسین" تعیین شد.(۱)-(۲)

همچنین باتوجه به لزوم هماهنگی بین یگان های سپاه و ارتش در عرصه نبرد و از آنجا که در قسمت هایی از محورهای عملیاتی، ترکیبی از این دو نیرو به طور مشترک وارد عملیات می شدند، براساس توافق فرماندهان سپاه و ارتش برای فرماندهی نیروها تدابیری اتخاذ شد که سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش آن را به شرح زیر ابلاغ کرد:

«نحوه فرماندهی یگان ها:

الف) فرماندهی نیروهای هجوم کننده که اکثر آنان برادران سپاهی پاسدار بوده و یا ترکیبی از پیاده و سپاه می باشد، به عهده برادران سپاه پاسداران می باشد.

ب) فرماندهی نیروهای زرهی و پیاده و مکانیزه به عهده فرماندهان نظامی خود بوده، ولی بایستی طبق تدبیر عملیاتی اتخاذشده و به موازات پیشروی نیروهای هجومی در نگهداری زمین های پاک سازی شده و پشتیبانی یگان های در خط کوشش نمایند.»(۳)

محسن رضایی فرمانده کل سپاه نیز سلسله مراتب فرماندهی و مسئولیت برخی امور را در زمان اجرای عملیات بدین ترتیب اعلام و ابلاغ کرد:

«برای انجام سریع و صحیح عملیات و پشتیبانی و هدایت، مراتب زیر به کلیه رده های تشکیلاتی ابلاغ می شود. بدیهی است که برادران مسئول براساس این ابلاغ فعالیت های خود را هماهنگ کرده و تطبیق دهند.

۱- ابتدا تصمیم برآن بود که عملیات یک روز قبل آغاز شود، اما با درخواست فرمانده تیپ۳ زرهی لشکر۹۲ به دلیل انجام دادن برخی هماهنگی های نهایی، عملیات ۲۴ ساعت به تعویق افتاد.
۲- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سال ۱۳۶۰، ص۱۱۶، ۱۳۸۳؛ و- سند شماره ۱۵۴۱۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی لشکر۱۶ زرهی (رکن۳) به فرماندهی سپاه پاسداران خوزستان، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- سند شماره ۱۵۴۵۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ق م نزاجا در جنوب (رکن۳) به فرمانده عملیات کربلای۱، ۷/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱.

فرماندهی مستقیم عملیات از قرارگاه مقدم تاکتیکی سپاه مستقر در بردیه سوسنگرد به مسئولیت برادر غلامعلی رشید انجام می گیرد.

کلیه امور پشتیبانی اعم از تدارکات، تخلیه مجروحین، تبلیغات و اسرا زیر نظر نماینده فرماندهی منطقه۸ [سپاه پاسداران استان های خوزستان و لرستان] انجام خواهد شد.

برادر علی شمخانی مسئول هماهنگی بین سپاه منطقه۸ و قرارگاه مقدم نزاجا بوده و ضمناً ارتباط با تهران و نیازمندی های لازمه از آن طریق حل خواهد شد.»(۱)

در این روز همچنین با عمق دادن به مأموریت یگان های عمل کننده در شمال کرخه، هدف بستان به تأمین تنگه چزابه تغییر یافت و بر تأمین ساحل شرقی هورالعظیم در غرب ابوچلاچ نیز تأکید شد.(۲)

بخشی از نیروهای سپاه هم که مأموریت آنها در شمال رودخانه کرخه و جاده چزابه بود، ساعت ۲۲:۰۰ برای نزدیک ترکردن خود به نیروهای عراقی، به منطقه نبرد عازم شدند و تا شروع عملیات زیر باران شدیدی که از ساعت ۱۷:۰۰ شروع به باریدن کرده بود و در تاریکی شب، مشغول پاک سازی مین ها و بازکردن معبر در میدان های مین شدند.(۳)

۱

امروز نیروهای سپاه پاسداران در دو محور عملیاتی در غرب کشور به واحدهای ارتش عراق حمله و تلفات و خساراتی به آنها وارد کردند. در همین حال توپخانه های ارتش عراق نیز روستای شیخان را هدف قرار دادند.

ساعت ۷:۳۰ صبح امروز، نیروهای سپاه جوانرود به مواضع مشترک نیروهای عراقی و حزب دمکرات کردستان در منطقه دروله (در نقطه مرزی مقابل پاوه) حمله کردند.

با وجود آنکه حزب دمکرات کردستان ایران روز پیش خبر تقویت نیروهای جبهه "دروله" را به مقامات عراق اطلاع داده و عراق نیز با کمک افراد این حزب اقدام به تقویت این جبهه کرده بود، نیروهای خودی توانستند ارتفاعات "سرسوران" را به تصرف خود درآورند. در این عملیات، ۱۰ تن از نیروهای دشمن کشته یا زخمی شدند و یک قبضه موشک انداز آر.پی.جی۷، ۳ قبضه کلاشینکف و یک خودرو نظامی و مقدار فراوانی مهمات به غنیمت نیروهای خودی درآمد. از نیروهای سپاه جوانرود نیز ۴ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند.(۴)

هم زمان با این درگیری ها، توپخانه های عراق روستای شیخان در شمال این منطقه را که به نوعی یکی از محورهای وصولی به دروله بود، گلوله باران کردند که براثر آن ۲ تن از افراد ژاندارمری شهید و ۴ تن زخمی شدند.(۵)

در نقطه مرزی مقابل مریوان نیز گروهی از نیروهای خودی به مواضع دشمن در منطقه توتمان حمله کردند که در این اقدام، ۱۱ نفر از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند و نیروهای خودی بدون هیچ گونه آسیبی به پایگاه های خود بازگشتند.(۶)

۱- سند شماره ۵۶۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (بستان)، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، جلد۲، ۱۳۷۳، ص۲۰۳.

۳- همان، ص۲۰۴.

۴- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۷؛ و- سند شماره ۵۶۷۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی عملیات کرمانشاه به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، ۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه ۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۶.

۵- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۲.

۶- سند شماره ۲۹۴۴۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۱

امروز هواپیماهای دشمن در ۳ نوبت منطقه عمومی آبادان و بخشی از مناطق مسکونی این شهر را بمباران کردند. در این حملات ۳ نفر از اهالی شهر شهید و ۴ تن زخمی شدند و ۴۸ منزل ویران شده یا آسیب دیدند.(۱)

همچنین هواپیماهای عراقی به قصد بمباران آبادان و بخش شرقی خرمشهر، به حریم هوایی این منطقه تجاوز کردند که هربار با پدافند گسترده هوایی نیروهای خودی مواجه شدند و در یکی از این تجاوزات نیز بمب های خود را در بیابان های اطراف این منطقه فروریخته و گریختند.(۲)

۲

در اقدامات امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی در منطقه دیواندره، سقز و مهاباد، ۷ تن از نیروهای خودی شهید، ۶ تن زخمی و ۴ نفر نیز گروگان گرفته شدند.

در عملیات کمینی که عناصر کومه له علیه نیروهای خودی در ساعت ۸:۳۰ صبح در منطقه دیواندره اجرا کردند، ۶ تن از افراد ژاندارمری شهید، ۲ تن زخمی و ۲ سرباز و ۲ پیش مرگ مسلمان گروگان گرفته شدند.(۳)

همچنین یکی از نیروهای سپاه ارومیه به نام "زین العابدین محمدنژاد" هنگامی که عازم تپه "غازی" (قاضی) مهاباد بود، هدف سوءقصد عناصر حزب دمکرات کردستان قرار گرفت و به شهادت رسید.(۴)

در حوالی سقز نیز خودرو نیروهای خودی به مینی که افراد مسلح غیر قانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و ۲ سرباز ژاندارمری و ۲ معاود عراقی زخمی شدند.(۵)

۳

عناصر مسلح غیر قانونی با اجرای ۶ عملیات در سطح شهر تهران و ۲ عملیات در سنندج و اردبیل، ۴ تن را شهید و ۴ نفر را نیز زخمی کردند.

در تهران، عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) مهندس حسین علی شمسی پور از بنیان گذاران انجمن اسلامی دانشجویان مجتمع فنی و مهندسی تکنولوژی تهران را ترور کرده، به شهادت رساندند.(۶)

در خیابان گلشن منشعب از خیابان جمهوری اسلامی نیز یک گروه ترور به سمت یکی از افرادی که درحال عبور از خیابان بود،(۷) تیراندازی کرده، او را به شهادت رساندند.(۸)

در خیابان نیایش نیز دو خودرو با هدف ترور رئیس دفتر وزیر کشاورزی مدتی به تعقیب خودرو وی پرداختند و در کوچه فداییان اسلام، سرنشینان یکی از خودروها چندین گلوله به سوی آن شلیک کردند. درنتیجه این اقدام تروریستی رئیس دفتر

وزیر کشاورزی و راننده وی زخمی شدند.(۹)

ص: ۷۷۳

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۲۴، آبادان - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۰۵۱۷۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان به دزفول، شماره ۴۲۱، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۲- روزنامه کیهان، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

۳- سند شماره ۵۶۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی - طرح و برنامه منطقه ۷ به فرماندهی - طرح و برنامه مرکز، ۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۷.

۴- روزنامه کیهان، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، ارومیه، خبرگزاری پارس؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۴، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۵- سند شماره ۲۸۹۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.

۶- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۷- هویت این فرد مشخص نشده است.

۸- روزنامه کیهان، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۹- همان، ص۲.

در خیابان مجیدیه نیز راننده یک تاکسی هدف تیراندازی یک گروه ترور قرار گرفت و از ناحیه سینه زخمی شد که برای مداوا با کمک اهالی محل به بیمارستان انتقال یافت.(۱)

همچنین در خیابان دردشت نارمک، یکی از اهالی محل، که کارمند پارس دارو بود، هدف چندین گلوله سرنشینان یک گروه ترور موتورسوار قرار گرفت و مجروح شد که وی را برای مداوا به بیمارستان بوعلی منتقل کردند. حال وی رضایت بخش گزارش شده است.(۲)

همچنین مهاجمان مسلح به سوی افراد نظامی محافظ منزل سرهنگ سلیمی، وزیر دفاع، شلیک کردند که با واکنش متقابل مأموران از محل گریختند.(۳)

در سنندج نیز عناصر مسلح غیر قانونی که سوار بر یک وانت آبی رنگ بودند، ساعت ۱۸:۴۰ در خیابان فردوسی سنندج، با شلیک چند گلوله، محمدسعید مسعود قیصری رئیس دبیرستان دکتر شریعتی این شهر را به شهادت رساندند. درپی این حادثه، شورای روحانیت کردستان، مرکز بزرگ اسلامی، جهاد سازندگی، سپاه پاسداران و دایره عقیدتی - سیاسی ارتش با انتشار اطلاعیه ای این عمل را محکوم کردند.(۴)

همچنین در اردبیل، ابوالفضل پیرزاده، مسئول آموزش سپاه، در نزدیکی دبیرستان طالقانی این شهر هدف اصابت چند گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید.(۵)

۱

درپی انفجار روز گذشته در خیابان ولی عصر(عج)، امروز عده ای از کسبه محل، کارکنان وزارت ارشاد و خبرگزاری پارس و عده ای از مردم که به چند صد نفر می رسیدند، در محل حادثه تجمع کرده، پس از سخنرانی کوتاه هادی غفاری، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی، نماز ظهر و عصر را به امامت آیت الله محمدی گیلانی اقامه کردند. به گزارش روزنامه اطلاعات هادی غفاری در این مراسم گفت:

«منافقین از این ترقه بازی ها سودی نمی برند. اینان با که می جنگند؟ آنها با امتی باخدا و امتی به پاخاسته رو به رو هستند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰ ص۱۵.

۲- همان.

۳- همان.

۴- سند شماره ۳۳۹۴۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، سنندج، خبرگزاری پارس.

۵- روزنامه کیهان، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۳، اردبیل، واحد مرکزی خبر.

درحالی که جوانـان مسـلمان مـا در نبرد با دشـمن انـد، ضـد انقلابیون منافق به جای نشانه روی به قلب دشـمن، به امریکا و به ایـادیش، در کنـار پمپ بنزین بمب می گذارنـد و به قلب مـادر و کودکی نشـانه می رونـد که هیـچ گونه گنـاهی جز عشق به انقلاب نـدارد. آنها بایـد بداننـد ما از این ترقه بازی ها نمی هراسـیم و در همین محل که آنها را هـدف بمب گذاری قرار داده بودنـد، جمع می شویم و نمـاز می خوانیم. غفـاری سپس به شـکست طرح فهـد اشـاره کرد و از آنهـا که به این گونه طرح ها دلخوش کرده اند، خواست به دامان اسـلام باز گردند. وی به منافقین یادآور شد، از آنجا که امریکا در نبرد با انقلاب شکست خورده است، از منافقین نیز کاری ساخته نیست.»(۱)

در ماسال نیز به مناسبت شهادت ۴ تن از مردم این شـهر که در حمله روز گذشته افراد مسلح غیرقانونی به آنان،(۲) اتفاق افتاد، مـدارس صومعه سـرا، ماسـال و شانـدرمن تعطیل شـد. به گزارش روزنامه کیهان به همین مناسـبت در سراسـر اسـتان گیلان نیز امروز عزای عمومی اعلام شد.(۳)

۱

مسـعود رجوی، سـرکرده سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین)، در گفت وگوی تلفنی بـا خبرگزاری آسوشـیتدپرس دخالت این سازمان را در بمب گذاری روز گذشـته تهران (خیابان ولی عصر(عج)) رد کرد و آن را به کارگزاران جمهوری اسلامی ایران نسبت داد. به گزارش این خبرگزاری، مسعود رجوی، سرکرده سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، امروز در مصاحبه ای تلفنی با دفتر خبرگزاری آسوشـیتدپرس در پـاریس درباره حادثه بمب گـذاری روز جمعه در مجاورت فروشـگاه قـدس در خیابان ولی عصـر تهران گفت: وی هم اکنـون هیـچ گـونه اطلاعـاتی درمورد بمب گـذاری روزگذشـته در تهران نـدارد. رجوی افزود: به گمـان من این بمب گـذاری از اقـدامات عوامـل رژیم است که درجهت بی اعتبارکردن مجاهـدین خلق به اجرا گـذارده شـده است. وی گفت: درحالی که مردم ایران با ما هسـتند، ما احتیاجی به اجرای چنین جنایاتی نداریم. درحال حاضر، من اطلاعاتی درمورد این بمب گذاری ندارم، ولی از وقوع حوادثی نظیر این بمب گذاری در چند نقطه از ایران که دست نیروهای رژیم در پس آن پنهان بوده باخبرم.(۴)

۲

شورای عالی دفاع عصـر امروز با حضور اعضا و به ریاست آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، تشـکیل جلسه داد. آقای هاشمی رفسـنجانی، نماینـده امـام در شورای عـالی دفـاع و سـخنگوی این شورا، در پایـان جلسه دربـاره موضوعـات طرح شـده در این نشست توضیحاتی داد. بشارت رسیدن

۱- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰ ص۱۵.

۲- برای اطلاعات بیشتر دراین باره به روزشمار ۶/۹/۱۳۶۰ مراجعه کنید.

۳- همان؛ و- روزنامه کیهان، ۸/۹/۱۳۶۰ ص۳، ماسال - هشتپر.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۲، بیروت - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۷/۹/۱۳۶۰.

خبرهـای خوب از جبهه هـا، تصـمیم برای پیگیری عودت پول هایی که رژیم گذشـته برای خریـد سـلاح به رژیم صـهیونیستی پرداخت کرده بود، علت حضور فرمانده نیروی دریایی و جانشـین فرمانده نیروی هوایی در این جلسه و تأکید شورا بر سیاسـت مقـابله به مثل نکردن در بمباران شـهرهای عراق، بخش های مهم صـحبت های وی در پایان این جلسه بود. به گزارش روزنامه اطلاعات، نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره موضوعات مطرح شده در نشست این شورا گفت:

«در جلسه امشب، ۱۶ مسئله در دستور کار قرار داشت. اولین قسمت آن رسیدگی به وضع جبهه ها بود و دراین مورد گزارشی نیز ارائه شد که امیدوارکننده است.» وی گفت: «امیدواریم به زودی اخبار خوبی از جبهه ها برای مردم شـهیدپرور ایران داشـته باشیم.»

رئیس مجلس در ادامه سـخنانش بـا اشاره به دیگر موضوعات مطرح شـده در جلسه گفت: «در این جلسه ضـمن بحث پیرامون صنـایع نظـامی داخلی و نیز قائـل شـدن اولـویت برای جنـگ، بحث تـازه ای مطرح شـد و آن به دنبـال حرف هـایی که من در نمازجمعه این هفته گفته بودم که مطالباتی از زمان شاه از رژیم صـهیونیستی داریم و پول هایی که جهت خریـد اسـلحه به این رژیم پرداخت شده بود که ما آنها را [اسـلحه ها] نخواسته ایم، در این جلسه تصمیم گرفته شد این مسئله را تعقیب و پول هایی که بابت این امر پرداخت شده را پس بگیریم.»

وی همچنین گفت: «درمورد خلیـج فارس و جزایر آن بحث هایی شـد و پیرامون مسائل سیاسـی جنگ آقای مهنـدس موسوی، نخست وزیر، توضیحاتی داد و دررابطه با نیروی دریایی و هوایی نیز مسائلی مورد بحث و بررسی قرار گرفت.»

نماینـده امـام در شورای عـالی دفاع درباره حضور فرمانـده نیروی دریایی و جانشـین نیروی هوایی در جلسه شورای عالی دفاع گفت: «فرمانـده نیروی دریـایی در جلسه امشب گزارش هـا و برنـامه هـایی را درمـورد جزایری که بایـد نیروی دریـایی در آن حضور داشته باشد و همچنین امکانات و نیازهای این نیرو و گزارشی از ناو میلانیان را ارائه کرد.»

وی اضـافه کرد: «جانشـین نیروی هـوایی نیز در ایـن جلسه پیرامـون کارهـای نمایشـی اخیر رژیم بعـثی عراق در آبـادان ازقـبیل بمباران شـهر توضـیحاتی داد و ما در این جلسه به این نتیجه رسـیدیم که حرکات اخیر عراق یک حرکات جنگی حساب شـده نیست و چون ایران به پایگـاه شـعیبه عراق خیلی نزدیـک است، آنهـا می آینـد و از بالاـ در گوشه ای بمبی پرتـاب می کننـد و متواری می شونـد.» وی افزود: «در جلسه امشب بحث یـک حرکـت انتقـامی بود که ضـرب شـستی به عراقی هـا نشان دهیم که بداننـد اعمـال جنایتکارانه آنها بی جواب نمی مانـد، ولی ما طبق راهنمایی های امام به نیروی هوایی اجازه نـدادیم تا شـهرهای عراق را به تلافی بمباران مناطق مسکونی آبادان، بمباران کند.»

رئیس مجلس در قسمتی دیگر از این سخنانش در همین باره گفت: «ادامه هرگونه عملیات رزمی و مانورهای نظامی به روی عراق مقدور شده بجز این نوع کارها (بمباران مناطق مسکونی) و اکنون نوبت ماست که با حرکت های خود صدام را مأیوس کنیم.»

آقای هاشمی رفسنجانی درباره مانور مشترک امریکا، انگلیس و عمان در منطقه گفت: «این عمل جزئی از برنامه کلی استعمارگران به عنوان تهدیدی نسبت به کشورهای مستقل و ضدامپریالیسم منطقه است و ما طبعاً باید در مقابل آنان جواب گو باشیم که این آمادگی را داریم.»(۱)

۱

ناخدا افضلی، فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مصاحبه با خبرنگار روزنامه اطلاعات به سؤالات وی درخصوص احتمال شکل گیری یک نیروی دریایی مشترک بین کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس و علت اصرار دولت عراق برای دراختیارگرفتن جزیره بوبیان کویت پاسخ داد.

بخش هایی از این گفت وگو بدین شرح است:

روزنامه اطلاعات: «در خبرها چنین آمده بود که کشورهای عضو شورای همکاری های خلیج فارس در اجلاس اخیر خود تشکیل یک نیروی دریایی چنددولتی مرکب از اعضای شورای یادشده را برای به اصطلاح تأمین امنیت تنگه هرمز پایه ریزی می کنند، به عقیده شما آیا این طرح خود نوعی تهدید سیاسی - امنیتی علیه جمهوری اسلامی ایران که حق قانونی کنترل تنگه هرمز را دارد، نیست؟»

ناخدا افضلی: «از آنجا که ایران دارای طولانی ترین مرز دریایی در خلیج فارس و دریای عمان نسبت به هریک از کشورهای حاشیه نشین این دریاها می باشد، هرگونه معاهده و هرگونه قرارداد تأمین و حفاظت از مرزهای آبی تنگه هرمز و خلیج فارس بدون حضور گسترده و مؤثر و تأیید رسمی و احیاناً مشارکت ایران فاقد هرگونه اثر سیاسی و نظامی و بی اعتبار است. این امری است بدیهی که باید کلیه حکمرانان کرانه نشین خلیج فارس به طور دقیق مدنظر داشته باشند. ما به عنوان بزرگ ترین و پرجمعیت ترین کشور این منطقه نمی توانیم به دیگران اجازه چنین تلقی و برداشت هایی را دراین زمینه بدهیم، چون هم نادیده انگاشتن واقعیات و هم عملاً امکان ناپذیر است.»

۱- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

روزنـامه اطلاعـات: «آیا گسترش موج بمب گـذاری ها و بمباران های اخیر منابع نفتی کویت ازسوی عوامل صـدام، توطئه ای جهت واگذاری جزیره بوبیان به رژیم مزدور بعث عراق نیست؟»

ناخـدا افضـلی: «رژیم غیرمردمی و وابسـته بعثی عراق بـا انواع لطـائف الحیـل سـعی دارد با اعمال فشارهای سیاسـی و نظامی بر کویت به هر قیمتی که شـده است به جزیره کویتی بوبیـان برای احـداث یـک پایگـاه دریـایی برای ناوگان جدیـد خود که در کشور ایتالیا در دست ساخت دارد، دست یابد و برای این کار از هیچ فرومایگی فروگذار نیست.

این بر دولت و مردم کویت است که منـافع ملی خود را مـدنظر گیرنـد و تسـلیم شانتاژهای رژیم قصابان بغـداد نگردنـد. همان گونه که یک بار در طول تاریخ کوتاه مدت دولت کویت، ما از اشـغال این کشور توسط رژیم بغداد جلوگیری کردیم، به نفع آنهـاست که برای حفظ موجودیت خود با تکیه بر یک همسایه آبی بزرگ همچون ایران که هیـچ گونه چشـمداشت و طمعی نسبت به حتی یک وجب از خاک این کشور ندارد، فشار سیاسـی و نظامی عراق را خنثی سازند. طبیعی است درصورت لزوم ما از حق مشروع دفاع از خود درجهت حفظ منافعمان استفاده خواهیم کرد.»(۱)

۱

به مناسـبت هفتم آذر، روز نیروی دریـایی جمهوری اسـلامی ایران، مراسـمی در ناوگـان خلیـج فارس و دریای عمان با حضور استاندار هرمزگان، فرمانده نیروهای مسلح در منطقه، حاکم شرع و چند تن از مسئولان استان برگزار شد. فرمانده ناوگان خلیج فارس و دریای عمان در گرامیداشت این روز گفت: «یک سال پیش در چنین روزی در صحنه کربلای نیلگون خلیج فارس ما بار دیگر حماسه صـحرای کربلا و سالار شـهیدان و سرور آزادگان را شاهد بودیم. در این روز ناوچه جمهوری اسلامی ایران، "پیکان"، به فرماندهی شـهید ناخدا همتی همراه با یاران وفادار به امام امت، چنان درسـی به نیروهای مزدور صدامی دادند که دشـمن زبون و عاجز با ازدست دادن چندین فروند از بهترین یگان های شـناور خود، با خفت و خواری مجبور به عقب نشـینی شـد و از صـحنه نبرد گریخت و اکنون این ایثـارگری یاران حسـین(ع) یک بار دیگر درس شـهادت، تقوی و فضـیلت را زنـده کرد.

وی افزود: امروز مـا در این اجتمـاع، خـاطره غرورآفرینی هـای بزرگ شـهدای پیکان را ارج می نهیم و در پیشـگاه امام و امت مسـلمان و قهرمان پرور ایران میثاق می بندیم که به ادامه راه شهدای ناوچه پیکان و تمامی شهدای اسلام، در راه تداوم انقلاب اسـلامی و دسـتاوردهای آن از بذل جان و مال دریغ نورزیم و با توانی پرخروش و با هوشـیاری کامل در راه آماده نگه داشتن ناوگـان عملیـاتی همچنـان خواهیم کوشـید تـا مـأموریتی [را] که در اجرای فرامین رهبر کبیر انقلاب و فرمانـدهی کل قوا به ما واگذار شده است، با احساس و غروری وصف ناپذیر در سخت ترین شرایط انجام دهیم.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۷/۹/۱۳۶۰، ص۶.

۲- روزنامه اطلاعات، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۴، بندرعباس.

روزنامه امریکایی وال استریت ژورنال با فرض اینکه هر دو دولت ایران و عراق به این نتیجه رسیده اند که جنگ ادامه خواهد یافت، وضعیت اقتصادی هر دو کشور را با محوریت درآمد ارزی بررسی کرده است. این روزنامه صرفه جویی ارزی را باتوجه به محدودیت در فروش نفت برنامه اصلی ایران برای تأمین هزینه های جنگ و استقراض خارجی را راهکار اصلی عراق برای تأمین هزینه های جنگ عنوان کرده است. بخش هایی از این مقاله به شرح زیر است:

«عراق و ایران ظاهراً به این نتیجه رسیده اند که جنگ چهارده ماهه بین دو کشور احتمالاًـ ادامه خواهد داشت و ازاین رو سرگرم تهیه برنامه های مالی و لجستیکی هستند. به عنوان مثال، عراق به گرفتن قرض های سنگین از همسایگان عرب خود متوسل شده و حداقل ۸ میلیارد و احتمالاً تا ۲۰ میلیارد دلار کمک مالی گرفته و تلاش های خود را در افزایش صادرات نفت ازطریق لوله هایی که حوزه های نفتی شمال عراق را به دریای مدیترانه متصل می سازد، از سر گرفته است. ایران نیز که نسبت به فروش نفت به مقدار زیادی بی میل بوده و توانایی آن را هم ندارد، قویاً دست به کاهش هزینه های داخلی زده است.»(۱)

ص: ۷۷۹

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۳، ۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، واشنگتن - خبرگزاری کویت، ۷/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ یکشنبه ۸ آذر ۱۳۶۰ ۲ صفر ۱۴۰۲ ۲۹ نوامبر ۱۹۸۱

۱

برای اجرای عملیات طریق القدس نیروهای عمل کننده پس از پاک سازی میدان های مین و بازکردن معبر و عبور از مواضع اولیه دشمن و اعلام آمادگی برای اجرای عملیات، در ساعت ۰۰:۳۰ دقیقه بامداد با اعلام رمز عملیات (یا حسین) درگیری با نیروهای عراقی را آغاز کردند و هم زمان با اجرای عملیات، در چند جبهه دیگر ازجمله "طراح" و "کرخه کور" برای فریب دشمن اجرای آتش شد.(۱)

محور شمال رودخانه کرخه

تک اصلی عملیات در شمال کرخه و در محورهای "الله اکبر"، "صالح حسن"، حمود عاصی" و "رملی" با عبور نیروها از موانع و پیشروی در عمق منطقه دشمن به خوبی و با سرعت بسیار انجام شد.

نیروهای سپاه در زیر بارش(۲) شدید باران به خاکریز عصایی شکل(۳) در شمال منطقه عملیاتی حمله کردند و موفق شدند در همان ساعات اولیه قسمت شمالی این خاکریز را درهم شکسته، وارد مواضع

۱- سند شماره ۱۹۷۷۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرشید (ستاد جنگ های نامنظم شهید دکتر چمران) وابسته به سپاه پاسداران به ستاد، ۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- بارش باران که از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۷/۹/۱۳۶۰ آغاز شده بود و در ساعات اول تاحدی موجب نگرانی نیروهای خودی شد، به دو دلیل کمک فراوانی به اجرای عملیات کرد؛ نخست آنکه، موجب کاهش دقت نظر دشمن شد که از ساعت ها قبل در حالت آماده باش بود و عراقی ها گمان کردند که نیروهای ایرانی در چنین شرایط جوی عملیات نخواهند کرد؛ دوم، موجب فرونشستن گردوغبار برخاسته از رفت وآمد نیروهای پیاده و زرهی در منطقه شمالی عملیات شد و مهم تر آنکه تاحد زیادی باعث سفت و محکم شدن منطقه رملی و سهولت تردد نیروهای پیاده شد. (سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمد حسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد دوم، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۲۰۴.)

۳- موقعیت خاکریز عصایی شکل، طراحی، مهندسی، امکانات دفاعی استقراریافته روی این خاکریز برای مقابله با نیروهای خودی و تدابیر عراق برای تأمین آن با ایجاد موانع مختلف در حدفاصل این خاکریز با نیروهای خودی ازجمله ایجاد میدان مین و... ازجمله مطالبی است که در جلد دوم کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس درباره آن توضیح داده شده و در ضمیمه این گزارش آمده است.

عراقی ها شوند و در ساعت ۱:۴۰ نیز این خاکریز در قسمت غربی (وسط جاده شنی) درهم شکسته شد و نیروهای تیپ امام حسین(ع) به فرماندهی حسین خرازی به پشت آن نفوذ کردند و از قسمت شمال و جنوب به انهدام دشمن پرداختند و این جبهه مستحکم در کمتر از ۲ ساعت سقوط کرد. با اعلام شکسته شدن خاکریز عصایی شکل، یگان های تیپ امام سجاد(ع) که در منطقه رملی و در جناح شمالی دشمن مستقر شده بودند به سمت جنوب سرازیر شدند و به مواضع عراقی ها حمله کردند.(۱)

با شکسته شدن خط عصایی شکل دشمن با تلاش نیروهای سپاه، واحدهایی از تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی نیز با عبور از میدان های پاک سازی شده وارد منطقه درگیری شدند.(۲)

نیروهای تیپ امام حسین(ع) و تیپ امام سجاد(ع) از شرق و شمال بستان به سمت این شهر پیشروی خود را آغاز کرده، به سرعت به عمق منطقه نفوذ کردند، اما نیروهایی که از سمت شمال به سمت بستان درحال حرکت بودند، در مسیر پیشروی به دلیل پیچیدگی منطقه رملی چندین بار مسیر خود را گم کردند و با موانع دشمن همچون میدان های مین و سیم خاردار مواجه شدند، ولی توانستند با دادن تلفات اندکی پیشروی را ادامه داده، به بستان نزدیک شوند و دقایقی بعد نیروهای سپاه با مشاهده آتش دهانه قبضه های توپخانه های دشمن در منطقه "دارالشیاع" به سمت آنجا روانه شدند و در ساعت ۲:۳۰، یک گردان از نیروهای سپاه و بسیج اصفهان مقر توپخانه دشمن را محاصره کردند و توانستند مقر گردان های توپخانه دشمن را به تصرف خود درآورند و آتش دشمن را خاموش کنند. نیروهای خودی در این منطقه ۱۹ قبضه توپ ۱۵۲ و ۱۳۰ میلی متری را به غنیمت گرفتند.(۳)

در ساعت ۰۳:۰۰ بامداد، یک گردان تانک از لشکر۱۶ زرهی و یک واحد پیاده از سپاه با حرکت از محل تجمع خود در حوالی دیدگاه۳ به قصد بستن جاده بستان به تنگه چزابه به سمت جنوب حرکت کردند و در ادامه باوجود حضور راهنما، به دلیل پیچیدگی های زمین رملی منطقه و نبود شاخص، راه را گم کردند، اما با کمک چند تن از نیروهای بسیجی و بومی منطقه راه خود را بازیافته، به پیشروی ادامه دادند و توانستند با استقرار بر روی جاده (چزابه - بستان) عقبه اصلی دشمن به سمت چزابه را مسدود کنند.(۴)

بدین ترتیب با سقوط خاکریزهای اول و دوم و مواضع توپخانه و پاسگاه فرماندهی دشمن، منطقه اشغال شده شمال کرخه آزاد شد و در ادامه واحدهای تیپ۳ زرهی از موقعیت به دست آمده استفاده کردند و با چراغ های روشن از خطوط سقوط کرده دشمن عبور کرده، به پیشروی در عمق منطقه پرداختند.(۵)

در ادامه، نیروهای تیپ امام حسین(ع) به همراه یک گردان مکانیزه از سپاه(۶) و یک گردان از تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی با عبور از زمین های منطقه رملی که براثر بارندگی تاحدی قابل عبور شده بود، تا ساعت

۱- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس: سال ۱۳۶۰، ص۱۸۳، پاییز، ۱۳۸۳؛ و-

سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۲۰۴.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین.

۳- همان، ص۲۰۵؛ و- سند شماره ۴۸۳۱ /پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات قرارگاه کربلا (طریق القدس)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، نوار شماره ۳۷۲۲، ص۱۷.

۴- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۵.

۶- با استفاده از تانک ها و نفربرهای به دست آمده از دشمن در عملیات ثامن الائمه(ع) اولین گردان زرهی سپاه پاسداران شکل گرفت و در عملیات طریق القدس به کار گرفته شد و موفق عمل کرد.

۰۶:۰۰ صبح خود را به تنگه راهبردی چزابه رساندند(۱) و آن منطقه را تأمین کردند و بدین ترتیب در منطقه شمال کرخه اهداف ازپیش تعیین شده در طرح مانور تحقق یافت.(۲)

نیروهای خودی با تأمین اهداف منطقه شمالی کرخه شروع به پاک سازی منطقه عملیاتی کردند و آن بخش از نیروهای عراقی که در نزدیکی بستان بودند سعی کردند که خود را از پل بستان به آن سوی کرخه برسانند، اما ازدحام ایجادشده به دلیل فرار دسته جمعی نیروهای عراقی عبور از پل را مختل کرد و عده ای از نیروها به ناچار برای عبور از کرخه خود را به آب انداختند که تلاش برخی از آنان بی نتیجه بود و در آب غرق شدند.(۳)

محور جنوب رودخانه کرخه

نیروهای خودی در این محور با دو فلش مشخص وارد عملیات شدند:

۱. محور دهلاویه

با آغاز عملیات، خط اول دشمن در این منطقه شکسته شد(۴)* و نیروهای خودی متشکل از تیپ کربلا و یک گردان از تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی حدود دو کیلومتر در عمق این منطقه نفوذ کردند،(۵) اما به دلیل آنکه دشمن فلش اصلی عملیات نیروهای ایران را از این محور می دانست،(۶)با بهره گیری از موانع متعدد و هوشیاری و مقاومت نیروهایش و تجمع دادن به این نیروها به سختی مقاومت کرد. نیروهای خودی باوجود تصرف خاکریز اول به دلیل اینکه تعدادی از نیروها و چند دستگاه تانک ارتش روی مین رفتند و متوقف شدند و زرهی نیز از نیروی پیاده حمایت نکرد، با تحمل تلفات، موفق به پیشروی بیشتر نشدند. این نیروها تا ساعت ۰۶:۰۰ بعدازظهر روز اول فقط

۱- تنگه چزابه در نیمه راه شهر بستان تا خط مرز ایران و عراق و در هشت کیلومتری شمال غربی بستان واقع شده است. این تنگه از شمال به زمین های رملی و غیرقابل عبور و از جنوب به زمین های مردابی هورالعظیم متکی است و با عرضی متغیر از ۲ تا ۳ کیلومتر نقطه پدافندی بسیار پرارزشی در معبر عماره، جلفائیه، سوبله، حمیدیه و اهواز به شمار می آید. این تنگه یکی از ۵ معبر اصلی هجوم ارتش عراق به خوزستان بود. دو جاده نظامی در دو سوی آن قرار دارد: جاده ای در خاک ایران که منطقه و پاسگاه مرزی فکه را به چزابه وصل می کند و جاده دیگری در خاک عراق که جلفائیه را به عماره متصل می سازد. این تنگه باوجود دهانه وسیع آن ازنظر نظامی بسیار مهم و راهبردی محسوب می شود. (سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد دوم، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۱۹۷.)

۲- ابوالقاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ (اطلس راهنما - ۴)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، ص۱۰۲؛ و- ستاد مشترک سپاه پاسداران، اداره عملیات، تاریخ جنگ، فصلنامه مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، سال چهارم، شماره ۱۰، ص۷۷.

۳- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، صص ۲۰۶ - ۲۰۵.

۴- * مواضع اصلی پدافندی دشمن در ساحل جنوبی کرخه در امتداد خاکریز عصاشکل و با همان ویژگی ها و مشخصات و بسیار مستحکم احداث شده بود. این خاکریز که به کناره نهر عبید متکی بود، به طول ۱۴ یا ۱۵ کیلومتر به سمت جنوب تا رودخانه نیسان امتداد داشت و در پشت آن خاکریزها و مواضع متعددی، به منظور سازماندهی پدافند در عمق، ساخته شده بود. مواضع جنوب کرخه توسط حدود ۴ تیپ پیاده مکانیزه و زرهی دشمن و آتش حداقل ۴ گردان توپخانه پدافند و با ۲ تیپ زرهی و مکانیزه تقویت می شد. (سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد دوم، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۱۹۴.)

۵- سند شماره ۹۱۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش درمورد شرح و طرح عملیات طریق القدس، ۶/۱۰/۱۳۶۰، صص ۶ - ۱؛ و- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، پیشین، صص ۱۸۳ و ۳۶۵.

۶- ابوالقاسم حبیبی، پیشین، ص۱۰۲.

تا یک کیلومتری پل سابله پیشروی کردند. نیروهای خودی در محدوده نهر عبید(۱) نیز با دشمن به شدت درگیر و متحمل تلفات شدند و پس از عبور از خاکریز نهر عبید، گردان۱۲۵ مکانیزه تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی در شمالی ترین نقطه نهر عبید و نزدیک به محل تقاطع این نهر با رودخانه کرخه یک دستگاه پل را مستقر کرد، اما به دلیل اجرای آتش دشمن و درگیری شدید، طرف دیگر پل به طور کامل روی ساحل مستقر نشده بود و با عبور نفربرها انتهای پل در آب فرورفت و تلاش برای نصب مجدد آن بی نتیجه بود. عراقی ها ۳ دستگاه نفربر این گردان را که تلاش می کردند از نهر عبور کنند، منهدم کردند و به همین دلیل نیروهای خودی قادر به پیشروی بیشتر نشدند. پس از آن نیروهای خودی تصمیم گرفتند با بهره گیری از امکانات زرهی موجود و استفاده از جاده آسفالته سوسنگرد - بستان، پل بتونی روی رودخانه سابله را تصرف کرده، از پشت به مواضع عراقی ها در نهر عبید حمله کنند که باوجود تصرف خاکریز اول و دوم دشمن در محدوده جاده آسفالته، به دلیل مقاومت شدید عراقی ها که از اهمیت بسیار زیاد پل حکایت می کرد، این حرکت نیز به نتیجه نرسید و عراقی ها به رغم دادن تلفات سنگین، مواضع خود را حفظ کرده، مانع از سقوط پل شدند.(۲)

در این وضعیت نیروهای خودی به ناچار قدری عقب نشستند و دشمن نیز به تقویت مواضع خود در نهر سابله پرداخت.(۳)

۲. محور سویدانی

در این محور نیز نیروهای تیپ عاشورا و تیپ۱ لشکر۱۶ زرهی قزوین به مواضع عراقی ها در دغاغله و مگاصیص حمله کردند و پس از شکستن خط اول دشمن که تا قبل از روشنایی هوا به طول انجامید، در ساعت ۰۴:۰۰ صبح، خود را به حاشیه رودخانه نیسان رساندند و با ۴ کیلومتر پیشروی، به یک کیلومتری پل الوان رسیدند.(۴)

البته، برخی فرماندهان در گزارش های اولیه اعلام کردند که نیروهای خودی از پل الوان عبور کرده اند، درحالی که این نیروها به طور موقت به پل موجود در شرق آن (دغاغله) دسترسی پیدا کرده بودند و به دلیل فشار نیروهای عراق، موفق به منفجرکردن پل نیز نشدند.(۵)

در این وضعیت که مقاومت عراقی ها در جنوب رودخانه نیسان مانع تسلط کامل نیروهای خودی به این پل و پل های بعدی (در سمت غرب رودخانه) شده بود، دست نیافتن به عمق دشمن و نرسیدن به حاشیه شمالی رودخانه نیسان و درنتیجه ممکن نشدن ورود وسایل مهندسی

ص: ۷۸۴

۱- عراق تردد نیروهایش را در این منطقه با احداث خاکریزی که متصل به نهر عبید (نهری که نهر سابله را به رودخانه کرخه وصل می کرد و خط محکمی برای دفاع از پل سابله محسوب می شد) بود و ایجاد مانع سیم خاردار به عرض ۲ متر و طول ۱۳۰۰ متر و میدان مین تقویت شده و نیز احداث معبر به شمال و جنوب، امکان پذیر ساخته بود.

۲- سیدیعقوب حسینی، و مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۷.

۳- ابوالقاسم حبیبی، پیشین، ص۱۰۲؛ و- سند شماره ۲۱۷۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته از

طرح و برنامه عملیات منطقه ۸، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سند شماره ۹۱۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- سند شماره ۲۱۷۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۷.

۵- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

(لودر و بلدوزر) برای احداث خاکریز در کناره شمالی این رودخانه، سبب شد تا نیروهای خودی نتوانند مناطق محدود تصرف شده را تثبیت کنند.

ازسوی دیگر، چون گزارش هایی از خط مقدم درباره تصرف پل الوان به قرارگاه ها رسیده بود، بنابراین مسئولان عملیات طبق طرح، نیروهای عمل کننده در عمق را زودتر از موعد مقرر به منطقه اعزام کردند، اما چون پل الوان تصرف نشده بود و درگیری با عراقی ها همچنان ادامه داشت، ورود این نیروها موجب تراکم بیش ازپیش در منطقه شد، طوری که کنترل عملیات را برای فرماندهان مشکل کرد و این نابسامانی سبب واردشدن تلفات به نیروهای خودی شد و حتی نیروهای عراقی چند تن از افراد سپاه را اسیر کردند.(۱)علاوه براین، چون نیروهای دنبال پشتیبان پس از شکستن خط اول دشمن برای پیشروی در عمق منطقه و تأمین ساحل شمالی نیسان توجیه شده بودند و برای عمل در این محدوده توجیه نبودند، نتوانستند منطقه تصرف شده را حفظ کنند.

عزیز جعفری، فرمانده این محور، دلایل دست نیافتن کامل نیروهای خودی به اهداف ازپیش تعیین شده در دغاغله و مگاصیص در محور جنوبی عملیات را این گونه توضیح داده است: «فشار پاتک های دشمن در منطقه دغاغله و مگاصیص زیاد بود، ولی در دغاغله نیروهای زرهی خودی جلو پیشروی آنها را گرفتند، اما در مگاصیص نیروهای خودی که پس از نفوذ در عمق منطقه پشت یک خاکریز کوتاه (۱۵۰۰ متری) موضع گرفته بودند، به علت عدم پشتیبانی زرهی و ناکارآمدی برخی نیروها و همچنین ناقص بودن خاکریز [نتیجه ای کسب نکردند و درنتیجه] نیروهای دشمن خاکریز را دور زده و آن را تصرف کردند. ازاین رو، نیروهای خودی با ترک خاکریز، تا غرب مگاصیص به عقب برگشتند.»(۲)

درمجموع، در این محور، نیروهای خودی موفق به پیشروی و تأمین اهداف نشدند و با فشار نیروهای عراقی از مناطق تصرف شده عقب آمدند. نیروهای خودی در حاشیه نیسان نیز تا یک کیلومتری قبل از (شرق) پل الوان عقب نشینی کردند. جهاد سازندگی نیز با احداث خاکریزی در منطقه دغاغله تا مگاصیص، فاصله نیروهای خودی با دشمن را در این منطقه بسیار کم کرد و نیروهای خودی از مناطق تصرف شده تا این خاکریز(۳) عقب آمدند.

به بیان دیگر، نیروهای خودی در جنوبی ترین محور عملیات (در سمت رودخانه نیسان)، پس از موفقیت اولیه در شکستن خطوط دفاعی دشمن و نفوذ به عمق منطقه، نتوانستند مناطق تصرف شده را حفظ کنند و تا اولین خاکریز دشمن در قبل از عملیات عقب آمدند و در خاکریز عراقی ها در حدفاصل روستاهای مگاصیص - دغاغله به پدافند پرداختند.(۴)

۱- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۷؛ و- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۲- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۳- در اقدام اولیه، خاکریز به صورتی ناقص احداث شد، اما به مرور تقویت و تکمیل شد و نیروها توانستند در پشت آن موضع بگیرند.

۴- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۷.

روایت عزیز جعفری، فرمانده این محور، از برخی مشکلات که موجب دست نیافتن کامل به اهداف ازپیش تعیین شده در این محور شد، بدین شرح است:

«نیروهای خودی توجیه شده بودند و بیشترین توجیه برای شکستن خاکریز اول بود که این مسیرها را بتوانند باز کنند که آن کارها را کرده بودند، بعد هم چون خاکریز در جنوب رودخانه بود، تقریباً یک ناهماهنگی وجود داشت و لذا موفق نشده، به همان هدف اصلی که برایشان مشخص شده بود نرسیدند و در سردرگمی عجیبی گیر کرده بودند؛ لذا هدف اصلی که برایشان تعیین شده بود تأمین نشد و تا این دوباره شکل گرفت، طول کشید، ولی هماهنگی ارتش و سپاه در منطقه بسیار خوب و در سطح عالی بود و ما اشکالی ازلحاظ هماهنگی نداشتیم؛ یعنی فرمانده تیپ در ارتش [و فرمانده تیپ در سپاه]، دقیقاً حرف همدیگر را درک می کردند و کلاً کارها با مشورت همدیگر بود، چون فرماندهان کنار هم بودند و اشکالی از این لحاظ نداشتیم.»(۱)

درمجموع، در روز اول عملیات نیروهای خودی در محور دهلاویه ده کیلومتر، در محور مگاصیص تا جلو (غرب) روستای مگاصیص و در محور دغاغله ۳ کیلومتر پیشروی کردند.(۲)

نیروهای خودی درطول روز اول به تثبیت مواضع تصرف شده در جنوب کرخه و تنگه چزابه نیز پرداختند و نیروهای درهم ریخته عراقی نتوانستند واکنشی نشان دهند که بتوان آن را پاتک نامید.(۳)

با فرارسیدن شب، اوضاع تاحدی آرام شد، اما توپخانه های طرفین با شدت به آتشباری خود ادامه دادند. در پایان روز اول در شمال کرخه چند صدتن از کشته های عراقی روی زمین افتاده بودند. در این روز عراقی ها بیش از ۲۰۰ تانک و نفربر، ۱۱۵ دستگاه وسایل سنگین مهندسی و جاده سازی، ۲۰ گردان توپخانه با کالیبرهای ۱۳۰ و ۱۵۲ میلی متری ساخت روسیه و یک گردان توپخانه۱۰۵ میلی متری ساخت ایتالیا و بیش از ۴۰۰ دستگاه خودرو چرخ دار از جیپ گرفته تا تریلرهای سنگین و موشک اندازهای ضدتانک از خود به جای گذاشتند.

بدین ترتیب، در پایان روز اول عملیات طریق القدس، باتوجه به اینکه تیپ امام حسین(ع) راه تنگه چزابه را مسدود کرده و عراقی ها برای فرار به سمت جنوب مجبور بودند از تنها پل شناور روی کرخه در محور حاج مسلم در نزدیکی بستان عبور کنند، ترافیک سنگینی روی پل ایجاد شد و بسیاری از عراقی ها خود را به کرخه انداختند و غرق شدند و بسیاری نیز پیاده یا با تانک، نفربر و خودرو خود را به زمین های رملی یا هور العظیم رساندند که تعدادی از آنها کشته شدند.(۴)همچنین در این روز نیروی هوایی پوشش مناسبی را بر روی شهر اهواز و منطقه عملیاتی ایجاد کرد و هوانیروز نیز ضمن حمله به ادوات زرهی دشمن، در تخلیه مجروحان فعالیت چشمگیری داشت.(۵)

۱- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: پیشین، ص۳.

۲- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۳- ابوالقاسم حبیبی، پیشین، ص۱۰۲؛ و- سند شماره ۲۱۷۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۸.

۵- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۸.

عکس

نقشه

۱

با پیشروی نسبی نیروهای خودی در محورهای گوناگون عملیات طریق القدس، به ویژه نفوذ نیروهای تیپ امام حسین(ع) سپاه در محور تپه های رملی به عمق مواضع دشمن، امید ها برای پیروزی در عملیات افزایش یافت و فرماندهان عملیات با اتکا به این دلاوری، اخبار موفقیت را برای مسئولان کشور مخابره کردند. آقای هاشمی رفسنجانی در تماس های متعدد با منطقه، نظر خود را چنین منعکس می کند: «صبح زود پس از نماز، جویای وضع جنگ شدم. خبر دادند که پیشرفت کرده اند، بستان را گرفته و یک تیپ را منهدم کرده اند و تعدادی اسیر و غنائم گرفته اند. با ۲ تیپ دیگر درحال نبردند و دشمن رو به هزیمت است. راه فرار هم ندارند؛ چون پل ها را گرفته اند. در شمال و جنوب جبهه و غرب هم باتلاق است و شرق هم نیروهای ما. عصر معلوم شد، یک پل روی رود نیسان به طرف جنوب، دراختیار عراقی هاست و امکان فرار دارند. ... مجلس را به آقای [محمد] یزدی نایب رئیس دوم سپردم و برای تعقیب وضع جنگ به دفترم آمدم. خبرها خوب است و جنگ ادامه دارد. می گویند ما هم زخمی و شهید داریم. آمار هنوز معلوم نیست. به مراکز بهداری برای درمان مجروحان، آماده باش داده شد. به صداوسیما گفتیم که اخبار جنگ را بگوید. احمدآقا هم همکاری می کنند. ... بعد از جلسه [شب] به خانه آمدم. با جبهه تماس گرفتم. هنوز درگیری ادامه دارد، اخبار جنگ هنوز خوب پخش نشده است.»(۱)

۲

با غروب آفتاب در روز اول عملیات طریق القدس، فرماندهان تصمیم گرفتند ادامه عملیات در روز دوم را براساس موفقیت تیپ امام حسین(ع) در محور شمالی عملیات طرح ریزی و اجرا کنند.

با توقف عملیات در محور جنوبی فرماندهان درصدد برآمدند تا با استفاده از موفقیت نیروهای سپاه، شهر بستان و منطقه شمال کرخه و زمین های حدفاصل کرخه تا رودخانه سابله را تصرف و پل سابله (که گلوگاه ارتباطی و اصلی بستان به منطقه جفیر و جنوب خوزستان محسوب می شد) را تأمین کنند. این مأموریت نیز به سپاه پاسداران واگذار شد و تیپ۳ لشکر۹۲ نیز مأموریت یافت علاوه بر پشتیبانی از نیروهای سپاه در عملیات، پدافند منطقه شمال کرخه و اهداف تصرف شده در روز دوم را برعهده گیرد.(۲)

بدین ترتیب، مقرر شد نیروهای تیپ امام حسین(ع) و امام سجاد(ع) در شمال کرخه با پشتیبانی تیپ۳ و توپخانه لشکر۹۲ از منطقه ابوچلاچ به سوی پل های رودخانه رمیم و مناطق غرب بستان پیشروی کنند و پس از تصرف پل های یادشده، نگهداری و پدافند از منطقه ابوچلاچ را به ارتش واگذار کرده و ضمن تصرف و پاک سازی شهر بستان تک را به سمت رودخانه سابله (در جنوب) و نهر عبیر (در شرق) ادامه دهند و پس از انهدام دشمن و پاک سازی زمین های حدفاصل رودخانه های کرخه و سابله، پل سابله را تصرف کرده، خط پدافندی خود را در شمال رودخانه

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی،

تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، صص ۳۸۹ و ۳۹۰.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۸؛ و- سند شماره ۲۷۸۹۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بستان در جنگ، صص ۱۴۷ - ۱۴۶.

سابله قرار دهند و آماده عبور از پل های روی رودخانه سابله شوند.(۱)-(۲)

بـا اتخـاذ این تصـمیم که در پایـان روز اول به یگـان هـا ابلاغ شـد، یگان ها برای اجرای این مانور در روز دوم به آماده کردن گردان ها و شناسایی غرب بستان که مواضع عمق مناطق تحت اشغال دشمن بود و سایر هماهنگی ها پرداختند.(۳)

۱

خبرگزاری عراق بـا نادیـده گرفتن موفقیت هـای ایران در جبهه بسـتان، از اقـدام عراقی هـا در جلوگیری از پیشـروی نیروهـای ایرانی و عقب نشینی ایرانی ها خبر داد. این خبرگزاری به پیشروی نیروهای عراقی به خاک ایران نیز اشاره کرد.

گزارش خبرگزاری فرانسه دراین بـاره چنین است: «خبرگزاری عراق امروز اعلاـم کرد، نیروهـای عراقی سـحرگاه امروز ضـمن جلوگیری از یـک تهاجم نیروهای ایرانی، آنها را وادار به عقب نشـینی کرده انـد. خبرگزاری عراق به نقل از خبرنگار خود در جبهه افزود: به دنبال نبرد شدید در جبهه جنوب که تلفات سـنگینی به دشمن وارد آمد، نیروهای عراقی اکنون درحال پیشروی مجـدد در خـاک ایران هسـتند.» این خبرگزاری در پایان گزارش خود اطلاع داد: «نیروهای مختلف عراقی حاضـر در منطقه در این پیشروی تازه شرکت دارند.»(۴)

۲

درگیری در منـاطق شـمال غرب ایران امروز بـا شـدت کمـتری ادامه یـافت و عناصـر مسـلح غیرقـانونی در منطقه چشـمه سـفید کامیاران به یک مقر نیروهای سپاه حمله کردند که با هوشـیاری و مقاومت نیروهای خودی با تحمل ۴ زخمی مجبور به عقب نشینی شدند. در این حمله به نیروهای خودی آسیبی وارد نشد.(۵)

۳

درحـالی که منطقه تحت نفوذ نیروهـای مسـلح معارض در کردسـتان روزبه روز کمتر می شود و حوزه تسـلط نیروهای خودی علاوه بر محورهای مواصـلاتی در عمق مناطق نیز گسترش می یابد، نویسـنده ایرانی مجله ساندی تایمز در مقاله ای، مطالبی را درباره حوادث آینده کشور بیان کرده و به ذکر موضوعاتی خلاف واقع همچون وجود صد هزار اسیر ایرانی در عراق و وجود نیروهایی به نام "ذوالفقار" و... پرداخته است. وضعیت مناطق شمال غرب ایران نیز در این مقاله به گونه ای وارونه

۱- علاـوه بر پـل سـابله (پلی که جاده بسـتان - جفیر از روی آن عبور می کرد) عراق برای سـهولت در جابه جایی تجهیزات و امکانات خود چند پل شناور به فاصله های مختلف در غرب این پل نصب کرده بود.

۲- سـند شماره ۰۰۵۶۳۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از فرمانـده عملیـات کربلاـ به ف م نزاجا در جنوب، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۸.

۳- سند شماره ۵۲۶۸ /پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات قرارگاه مرکزی، عملیات طریق القدس، نوار شماره ۳۷۲۳، صص ۱۱ - ۱۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۴، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۲، بیروت - فرانس پرس، ۸/۹/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، نشریه ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۲۲، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استان کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۵۶۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۱۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

جلوه داده شـده است. در این گزارش تحلیلی، از یک سو به عزم نیروهای ایرانی برای پایان دادن به مشـکل گروه های مسـلح غیرقـانونی در کردسـتان تا بهار آینـده و ازسوی دیگر به هم گرایی و هماهنگی گروه های مختلف که در کردسـتان به فعالیت های مسـلحانه غیرقانونی مشغول اند اشاره شده است. ازنظر نویسنده این گزارش، گروه های مسلح شورشی در تلاش هستند تا بـا اجرای عملیـات و تسـلط بر بخش هـایی از آذربایجان غربی همچون مهاباد و ارومیه موقعیت را برای بازگشت بنی صـدر به ایران فراهم کنند. بخش هایی از این گزارش بدین شرح است:

«آیـت الله خمینی بـه منظـور پیش دسـتی و ممـانعت از حمله مشـترک کردهـا و نیروهـای طرف دار بنی صـدر، رئیس جمهـور تبعیـدی، که قرار است در بهـار آینـده علیه رژیم متزلزل وی آغاز شود، حمله حیرت انگیزی را به کردهای شورشـی در منطقه کوهستانی غرب ایران شـروع کرده است. جنـگ به داخـل خـاک عراق و ترکیه، کشورهـای همسایه ایران کشـیده شـده و در جریان است.

در عرض چند هفته گذشـته به چریک های شـهری ضد رژیم ایران، ازجانب رهبرانشان دسـتور داده شد که از سراسر ایران در کردسـتان اجتماع نماینـد تا قبل از هر چیز از اعـدام به دست رژیم حاکم گریخته و ضـمناً خود را برای حمله به رژیم تهران در بهار آینـده آماده سازنـد. گفته می شود پس از آنکه آیت الله خمینی متقاعـد شد که حزب دمکرات کردسـتان و حزب دسـت چپی کومه له، نیروهای عمـده شورشـی کرد در ایران، به شورای مقاومت ملی بنی صدر ملحق شده اند، به یک چنین حمله ای مبادرت ورزید.

این حمله توسط دسته هایی از تیپ ذوالفقار که شکل تازه ای از نیروهای شبه نظامی هستند و گفته می شود شدیداً به آیت الله خمینی وفادار هسـتند، رهبری می شود. ضـمناً حدود ۴ هزار نفر از پاسـداران انقلاب در این جنگ شـرکت دارنـد. طبق گفته منابع طرفین درگیر، تعداد کل تلفات و مجروحین در عرض ۵ روز جنگ در هفته گذشته به بیش از ۲ هزار نفر رسید که ۴۰۰ نفر از این تعداد را کشته شدگان تشکیل می دهند.

... در طرف دیگر، نیروهای حزب دمکرات کردسـتان ایران هسـتند که ماهانه صد دلار برای هر رزمنده و نیز ۳ هزار دلار برای خانواده هر یک از کسانی که در جنگ کشـته می شوند از رژیم عراق دریافت می کنند. عبدالرحمن قاسملو، رهبر این حزب، جنگ را از مقر خود در دهکده ناوه، درست واقع بر روی مرز عراق، اداره و رهبری می کند.

براساس گزارش های واصـله از منطقه، عبدالرحمن قاسملو امیدوار است که شهرهای عمده مهاباد و رضائیه را در بهار آینده به تصـرف خـود درآورده و پایگـاه امنی را برای بنی صـدر که تـا آن موقع برای رهـبری یـک قیـام ملی به ایران بازگشـته است، تدارک بیند. سرنوشت این طرح درحال حاضر به نتیجه جنگ کنونی بستگی دارد.

دسته های بیست تایی از افسران اخراجی ایران که از تیررس جوخه اعدام (آیت الله) خمینی

گریخته اند، به طرف داری از کردها می جنگند. آنها از امیدهایشان سخن می گویند که چگونه سرانجام ارتش ایران از نیروهای ضد (آیت الله) خمینی طرف داری خواهد کرد. آنها مدعی هستند که بیش از صد هزار اسیر ایرانی درحال حاضر در عراق به سر می برند و آماده اند تا به قیمت آزادی شان علیه رژیم (آیت الله) خمینی بجنگند.»(۱)

۱

امروز افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز در شهرهای صومعه سرا، تهران و چابکسر با حمله به مردم و نیروهای امنیتی ۲ تن را شهید و ۲۰ تن را مجروح کردند.

یک نفر از اعضای گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۱۹:۰۰ امروز در صومعه سرا، با شلیک چند گلوله یکی از کسبه این شهر به نام منوچهر برزو را - که میوه فروش بود - به شهادت رساند. وی پس از انجام دادن ترور برای پیوستن به فردی که با فاصله از محل حادثه منتظر وی بود، اقدام به دویدن کرد، ولی مردم به تعقیب او پرداختند و تهدیدهای وی مبنی بر تعقیب نکردنش، مؤثر واقع نشد و در این وضعیت ناگهان یک نارنجک ساچمه ای به سمت تعقیب کنندگان پرتاب کرد که براثر انفجار آن ۱۸ تن از مردم زخمی و به بیمارستان منتقل شدند. فرد مهاجم باوجود این اقدامات نتوانست فرار کند و مردم او را دستگیر کرده، تحویل نیروهای سپاه دادند. فرد دوم گروه ترور هم متواری شد. در میان افراد آسیب دیده، فردی به نام نادر کاکاعلی به علت شدت جراحات واردشده در بیمارستان رازی رشت به شهادت رسید.(۲)

در خیابان شهید بهشتی تهران نیز در ساعت ۱۸:۳۰، یک گروه ترور موتورسوار، نارنجکی جنگی به داخل خودرو یکی از افراد سپاه پرتاب کردند که وی بلافاصله این نارنجک را به بیرون انداخت. نارنجک لحظه ای بعد منفجر شد و براثر انفجار آن یک خودرو پارک شده درکنار خیابان آسیب اندکی دید(۳)

در چابکسر نیز ۲ تن از اعضای بسیج هدف چندین گلوله یک گروه ترور قرار گرفتند و هر دو زخمی و به بیمارستان منتقل شدند.(۴)

۲

نیروهای امنیتی ایران در دو عملیات در شهرهای نوشهر و کرج، ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را شناسایی و پاک سازی کردند. در این عملیات ها ۲۲ نفر از اعضای فعال سازمان که در فعالیت های مسلحانه دست داشتند، دستگیر شدند.

به گزارش سپاه منطقه۳ کشوری (گیلان و مازندران)، با تلاش نیروهای سپاه و همیاری اطلاعاتی مردم، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در نوشهر کشف شد و ۱۸ تن از عناصر سازمان که در این خانه فعالیت می کردند، دستگیر شدند.(۵)

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۷، ۶/۱۰/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱۱، به نقل از ساندی تایمز، ۲۹ نوامبر ۱۹۸۱.

۲- روزنامه کیهان، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۲، صومعه سرا؛ و- سند شماره ۴۱۱۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی - ستاد منطقه ۳ به فرماندهی سپاه مرکز، ۹/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۳۳۵۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صومعه سرا (فرماندهی) به فرماندهی سپاه پاسداران (ستاد منطقه۹ - چالوس)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱.

۳- روزنامه کیهان، ۹/۹/۱۲۶۰، ص۳.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۵- روزنامه کیهان، ۹/۹/۱۲۶۰، ص۱۵، نوشهر، خبرگزاری پارس.

در کرج نیز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی این شهر با بهره گیری از اطلاعات مردمی یک خانه تیمی سازمان را به تصرف خود درآورد. از این خانه تعداد زیادی انواع اسلحه و مهمات و دستگاه های ارتباطی و... که به شیوه ماهرانه ای جاسازی شده بودند، به دست آمد. نیروهای سپاه همچنین ۴ نفر از اعضای سازمان را که در این خانه فعالیت داشتند، دستگیر کردند.(۱)

۱

خبرگزاری فرانسه در گزارش کوتاهی از حمله دانشجویان مخالف جمهوری اسلامی ایران به گروهی از دانشجویان طرف دار جمهوری اسلامی در لیون فرانسه خبر داد. این خبرگزاری به نقل از منابع پلیس لیون اعلام کرد: امروز میان عده ای از دانشجویان ایرانی موافق و مخالف آیت الله خمینی در رستوران دانشگاه این شهر زدوخوردی انجام شد.

بر پایه همین گزارش، یکی از دانشجویان مخالف جمهوری اسلامی ایران که ۲۳ سال دارد، در این زدوخوردها مجروح و به بیمارستان منتقل شده است. این منابع اضافه کردند: ۲۵ دانشجوی مخالف که از لیون و کرونویل به این رستوران آمده بودند، با چماق به دانشجویان طرف دار آیت الله خمینی که سرگرم فروش کتاب هایی به مردم و پخش اعلامیه بودند، حمله کردند. در این درگیری ها عده ای نیز جراحات سطحی برداشتند که پس از پانسمان سرپایی، محل را ترک کرده اند.(۲)

۲

به مناسبت پیروزی نیروهای خودی در عملیات طریق القدس، امام خمینی در پاسخ پیام های رئیس جمهور، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، فرمانده سپاه پاسداران و فرمانده نیروی زمینی ارتش پیام تبریکی خطاب به این شخصیت ها ارسال کرد. متن کامل این پیام به شرح زیر است:

«بسم الله الرحمن الرحیم

جناب آقای حاج سیدعلی خامنه ای رئیس جمهوری محترم اسلامی ایران، تیمسار سرتیپ ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، سرکار سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی، جناب آقای محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، انْ تَنْصُرُوا اللَّهَ ینْصُرْکمْ وَ یثَبِّتْ اقْدامَکمْ(۳) تلگراف های شریف که بشارت پیروزی قوای مسلح شجاع را بر قوای شیطان امریکایی صدامیان که با هجوم ظالمانه خود فتح قادسیه را به مغزهای تهی از ایمانِ به غیب وعده می دادند، واصل گردید. اتکا به مسلسل و تانک و غفلت از خداوند قادر و جنود الهی، انسان ها را به ورطه هلاکت و فضاحت می کشاند.

۱- همان، کرج، واحد مرکزی خبر.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۴، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۷، فرانس پرس، ۸/۹/۱۳۶۰.

۳- سوره محمد(ص)، آیه ۷: اگر خدا را یاری کنید، خدا شما را یاری می کند و گام هایتان را استوار می گرداند.

آنان که رمز پیروزی را مجهز به جهاز شیطانی و میگ ها و میراژ ها می دانند و ایمان به غیب و خداوند قادر را به حساب نمی آورند و دم از پیروزی قادسیه می زنند و رمز پیروزی قادسیه و مؤمنان صدر اسلام را باز نیافته اند و قدرت ایمان و شهادت طلبی را نمی فهمند، باید با شکست مفتضحانه روبه رو شوند و گوشمالی الهی ببینند. اینان از پیروزی های صدر اسلام - که پیروزی ایمان و خون بر شمشیر و قوای جهنمی بود - باید عبرت بگیرند. مردم ایران و ارتش و سپاه و بسیج و سایر قوای نظامی و غیر نظامی برای حفظ اسلام و کشور اسلامی و رسیدن به لقاء اللّه دفاع می کنند و فرق است بین این عزیزان و آن گول خوردگان که برای مقاصد پلید امریکا و وابستگان آن به جنگ برضد اسلام و قرآن مجید برخاسته اند. آنچه برای اینجانب غرورانگیز و افتخارآفرین است روحیه بزرگ و قلوب سرشار از ایمان و اخلاص و روح شهادت طلبی این عزیزان [می باشد] که سربازان حقیقی ولی اللّه الاعظم - ارواحنا فداه - هستند، و این است فتح الفتوح. من به ملت بزرگ ایران و به فرماندهان شجاع قبل از آنکه پیروزی شرافتمندانه و بزرگ خوزستان را تبریک بگویم، وجود چنین رزمندگانی را که در دو جبهه معنوی و صوری و ظاهر و باطن از امتحان سرافراز بیرون آمده اند، تبریک می گویم.

مبارک باد بر کشور عزیز ایران و بر ملت شریف، رزمندگانی چنین قدرتمند و عاشقانی چنین محو جمال ازلی و سربازانی چنین دلباخته که شهادت را آرزوی نهایی خود و جانبازی در راه محبوب را آرمان اصیل خویش می دانند. افتخار بر رزمندگانی که جبهه های نبرد را با مناجات خویش و راز و نیاز با محبوب خود عطرآگین نمودند. فخر و عظمت بر جوانان عزیزی که در راهی قدم برداشته و پاسداری از مکتبی می کنند که شکست ناپذیر و سرتاپا پیروزی است. و ننگ بر آنان که در راهی جان خود را هدر می دهند و عِرض و آبروی خود را می برند که پیروزیشان شکست و زندگیشان ننگ آفرین است.

اینجانب از فرماندهان محترم و رزمندگان عزیز قوای مسلح نظامی و انتظامی، ارتش و سپاهی و بسیج مستضعفان و ژاندارمری و شهربانی و عشایر محترم و نیروهای نامنظم و مردمی تشکر و قدردانی می کنم. درود بر شما و همه آنان که برای اسلام و کشور عزیز خود حماسه می آفرینند. از خداوند تعالی پیروزی نهایی رزمندگان اسلام و سلامت و سعادت همگان را خواهانم.
و السلام علیکم و رحمه اللَّه و برکاته.»(۱)

متن پیام تبریک رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع به امام خمینی به مناسبت پیروزی نیروهای ایرانی در عملیات طریق القدس در منطقه بستان به این شرح است: «محضر امام بزرگوار حضرت آیت الله العظمی امام خمینی رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، دراثر رشادت و جان بازی های فرزندان شما در جبهه نبرد حق علیه باطل، منطقه مهم بستان از لوث وجود سربازان مهاجم و متجاوز دشمن پاک گردیده است، ضمن ادای احترام به روان

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز۱۳۷۸، ص۳۹۴.

پاک شهیدان سرافراز، این پیروزی بزرگ را به پیشگاه امام عصر(عج) و آن امام عزیز و امت قهرمان ایران و به همه نیروهای اسلام اعم از ارتش، سپاه و بسیج مردمی و عشایری تبریک گفته و با درود به روان پاک شهدای راه اسلام و انقلاب اسلامی ایران، توفیق هرچه بیشتر رزمندگان اسلام و شکست قوای متجاوز را از درگاه خدای بزرگ مسئلت می نمایم.»(۱)

۱

امروز نخست وزیر ایران در پیامی به مناسبت پیروزی نیروهای ایران در عملیات طریق القدس، این موفقیت را به مردم و رزمندگان اسلام تبریک گفت.

وی در این پیام ضمن تبریک پیروزی های به دست آمده مردم را به هوشیاری و حضور در صحنه های داخلی انقلاب برای مقابله با ضدانقلاب و دشمنان انقلاب توصیه کرد و این پیروزی را آغازی برای دستیابی به پیروزی های بزرگ تر خواند تا زمانی که دشمن به طورکامل از مناطق اشغالی بیرون رانده شود. در این پیام آمده است: «عزیزان امت اسلامی و فرزندان شما مردم دلیر و مبارز، منطقه بستان را در شمال سوسنگرد از لوث وجود متجاوزان عراقی پاک کردند. سپاه اسلام متشکل از برادران ارتش، سپاه، بسیج مردمی و عشایر و سایر نیروهای حزب الله با رشادتی کم نظیر به قوای دشمن در منطقه بستان حمله بردند، سپاه دشمن را منهدم ساختند، صدها اسیر و آلات و ادوات جنگی بسیاری از خصم به غنیمت گرفتند و همچنان در عرصه مبارزه به پیش می تازند. مردم دلیر و شرافتمند ایران، جبهه ضدانقلاب که چشم دیدن پیروزی های انقلاب اسلامی را ندارد، از موفقیت های فرزندان پاک باز شما در جبهه نبرد، خود را شکست خورده و ناکام می یابد و لاجرم خواهد کوشید زهر کینه و دشمنی خود را در کام انقلاب و انقلابیون بپاشد؛ پس برشماست که با هوشیاری و مراقبت همیشگی و حضور مستمر در صحنه، دشمنان را بیش ازپیش ناکام کنید. این پیروزی بزرگ بی شک مقدمه نیل به پیروزی های عظیم تر و موفقیت های چشمگیرتر خواهد بود. جنگ اولین و مهم ترین مسئله ماست و ما به خواست خدا و با حفظ وحدت و یکپارچگی و با مقاومت و ایثار، بدون شک دشمن و دشمنان را از سر راه خویش برخواهیم داشت. فداکاری ها، جانبازی ها، ایثار و مقاومت دلیرانه فرزندان شما امت قهرمان در جبهه نبرد پاسخی شایسته می طلبد و بر همه ما فرض است که به شکرانه این پیروزی بزرگ به مقاومت و هوشیاری خویش در پشت جبهه بیفزاییم و در انتظار پیروزی کامل و زدودن دامان میهن اسلامی از لوث وجود دشمن متجاوز باشیم که نصر من الله و فتح قریب.»(۲)

۲

راه پیمایی مردم در خیابان ولی عصر(عج) تهران و سردادن بانگ "الله اکبر" بر سر بام ها، قدرشناسی مردم از رزمندگان اسلام بود که امروز با حضور یکپارچه مردم انجام شد.

به مناسبت پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه بستان و آزادشدن این شهر، بعدازظهر امروز

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- همان.

بسیاری از مردم مسلمان شهر تهران در یک اقدام خودجوش در خیابان ولی عصر(عج) راه پیمایی کردند. گروه های راه پیمایی کننده با شعارهای مرگ بر امریکا، مرگ بر منافق و مرگ بر صدام از حوالی میدان ولی عصر(عج) به سمت محل بمب گذاری دو روز پیش ادامه مسیر داده، در مقابل فروشگاه قدس با تجمع و سردادن شعارهایی به تظاهرات خود پایان دادند.(۱)

همچنین به نوشته روزنامه اطلاعات، به شکرانه این پیروزی، سپاه پاسداران، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و ستاد هماهنگی تبلیغات از مردم خواستند تا برفراز بام ها شعار "الله اکبر" سر بدهند. این روزنامه می افزاید: «به همین مناسبت، میلیون ها [تن] از مردم مسلمان، متعهد و انقلابی ایران برفراز بام ها ندای الله اکبر سردادند و بار دیگر به همه متجاوزان ستمکار به ویژه امپریالیسم امریکا و ارتجاع منطقه و رژیم مزدور صدام فهماندند که هیچ ترفندی قادر به متوقف کردن روند انقلاب شکوهمند اسلامی ایران نیست و امت قهرمان و همیشه بیدار ایران تحت رهبری امام خمینی رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران همواره آماده اند هر توطئه ضدانقلابی را به هر شکل و صورتی و در هر لباسی درهم بکوبند و نقشه های رذیلانه استکبار جهانی به سرکردگی شیطان بزرگ امریکای جنایتکار را نقش برآب کنند.

براساس گزارش خبرنگاران روزنامه اطلاعات، علاوه بر مردم قهرمان و انقلابی تهران، مردم مسلمان و مبارز سایر شهرهای ایران در سراسر میهن اسلامی با تکبیرهای دشمن شکن خود پیروزی رزمندگان جمهوری اسلامی را تبریک گفتند و به درگاه خداوند متعال شکرگزاری کردند.»(۲)

روزنامه کیهان، نیز در گزارش کوتاهی دراین باره نوشت:

«به نشانه اعلام پشتیبانی و رضایت و قدردانی از تحرک رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ که منجر به آزادی بخش وسیعی از مناطق اشغالی در جنوب کشور شد، بار دیگر امت شهیدپرور تهران به پشت بام های منازل خود رفتند و با بانگ پرخروش الله اکبر و فریادهای رعدآسای خود، فداکاری و جان فشانی رزم آوران ارتش اسلام را پاسخ گفتند و برتلاش آنان ارج نهادند. باشد که در روزهای بس نزدیک با تلاش جان برکفان اسلام شاهد آزادشدن کلیه مناطق اشغالی باشیم.»(۳)

۱

ناخدا افضلی، فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مصاحبه ای که به مناسبت سالگرد تأسیس نیروی دریایی انجام شد، به سؤالات خبرنگاران پاسخ داد. وی در این مصاحبه عملکرد نیروی دریایی را در مقابله با نیروی دریایی عراق تشریح کرد. وی همچنین درباره چگونگی نظارت بر تنگه هرمز و امکان صدور ۳ میلیون بشکه نفت از جزیره خارک، روش های عراق در حمله به خور موسی و مبادی ورودی بندر ماهشهر مطالبی بیان کرد. وی در پایان این مصاحبه به ارزیابی قدرت دریایی امریکا و تحولات رخ داده در حوزه راهبردی نیروی دریایی قدرت های بزرگ پرداخت. بخش هایی از گزارش روزنامه اطلاعات از این مصاحبه بدین شرح است:

۱- همان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۴، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۲۳.
۲- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.
۳- روزنامه کیهان، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

«ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی در یک کنفرانس مطبوعاتی اعلام کرد که ایران موفق شده است تاکنون ۹ فروند ناوچه "اوزا" عراق را غرق و برتری خود را بر آب های خلیج فارس به طور قاطع حفظ کند. وی همچنین تأکید کرد که ایران آمادگی دارد روزانه بیش از ۳ میلیون بشکه نفت صادر نماید.

در این کنفرانس مطبوعاتی که به دعوت ستاد تبلیغات جنگ در تالار مطبوعات خبرگزاری پارس برگزار شد، خبرنگاران داخلی و خارجی و دکتر کمال خرازی، رئیس ستاد تبلیغات جنگ و سرپرست این خبرگزاری، شرکت داشتند. این جلسه با نمایش فیلم "عملیات مروارید" که نشانگر پیروزی عظیم دلاوران نیروی دریایی در هفتم آذرماه ۱۳۵۹ بود، آغاز شد و پس از آن فرمانده نیروی دریایی شمه ای از این عملیات را که منتج به نابودی دو اسکله مهم صادرات نفت عراق شده است، تشریح کرد و گفت: "از آن تاریخ به بعد، نیروی دریایی ارتش مزدور عراق حتی یک بار جرئت انجام عملیات دریایی آشکار را نداشته است و نیروی دریایی ارتش اسلام علاوه بر کنترل کامل و دائم بر آب های کشور، حتی اجازه فعالیت به کشتی های بازرگانی عراق را نیز نداده است."

از وی سؤال شد، وضع کشتی هایی که بخواهند از تنگه هرمز و خلیج فارس کالا حمل کنند چگونه خواهد بود؟

ناخدا افضلی پاسخ داد: "خط و مشی جمهوری اسلامی ایران براساس اعلامیه رسمی وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران است که در روز شروع درگیری انتشار یافت و براساس آن دقیقاً عبورومرور کشتی های تجاری کلیه کشورهای جهان بجز عراق در تنگه هرمز آزاد اعلام شده و نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران حفاظت آنها را تأمین می کند و ازنظر حفظ کشتی هایی که در خلیج فارس رفت وآمد می کنند قسمتی از شمال خلیج فارس - را که مختصات آن در اعلامیه مشخص شده - برای جلوگیری از صدمه به آنها ممنوع اعلام کرده ایم که از این محدوده به طرف شمال نیایند."ناخدا افضلی افزود: "ما درحال جنگ هستیم و طبیعی است اگر یک کشتی به طرف کشور دشمن اسلحه و کالا ببرد ما از حرکت او جلوگیری خواهیم کرد." فرمانده نیروی دریایی درمورد خساراتی که به جزیره خارک وارد آمده است در پاسخ یکی از خبرنگاران خارجی گفت: "شما اگر مشتری داشتید، بفرستید. ما روزانه بیش از ۳ میلیون بشکه نفت صادر خواهیم کرد، ولی مسلم است در جنگ دو طرف خساراتی وارد کرده و خسارتی بر آنها وارد خواهد شد. وی در پاسخ به این پرسش که چه تعداد ناوچه های عراقی تاکنون غرق شده است؟ گفت: "طبق آماری که ما در دست داریم ۷ فروند اوزای عراقی غرق شده و تعدادی دیگر صدمه دیده اند که دستگاه های اطلاعاتی باید میزان صدمات آن را برآورده کنند، ولی برداشت ما بر این است که ۲ فروند اوزای صدمه دیده عراقی نیز قابل تعمیر نیست.

وی درباره قدرت نیروی دریایی عراق به یکی از خبرنگاران گفت: "از ۷ آذر ۱۳۵۹، نیروی دریایی عراق نتوانسته عملیات قابل ملاحظه ای ارائه دهد و هرگز از غرب اسکله البکر و العمیه نتوانسته است به طرف جنوب و غرب برود، منتها هم زمان، عراق موفق شده است تعداد ۱۲ فروند هلیکوپتر را که قبل از شروع جنگ از فرانسه تحویل گرفته بود با تعدادی موشک

هوابه زمین ام تی۲۹ وارد میدان کند؛ البته، با کمک تکنیکی و پروازی عده ای خارجی ظرف چند ماه گذشته این هلیکوپترها در خاک عراق پرواز کرده و فاصله ۵ تا ۶ مایلی را به طرف دریا طی می کننـد و به خور عبدالله می آیند و از هوا به زمین این موشک را که برد آن بین ۵۵ تا ۷۰ کیلومتر است، پرتاب می کنند و دراین رابطه موفق شدند به تعدادی از کشتی های تجاری که به مقصد بندر امام رفت وآمد می کردند صدماتی وارد سازند که راه حل هایی برای جلوگیری از آن اتخاذ و از مدتی قبل این تهدید ازنظر ما برطرف شده است.

یـک خبرنگـار خـارجی سؤال کرد: "شـما به عنوان فرمانـده نیروی دریـایی ایران، نیروهـای امریکـا را در خلیـج فارس چگونه ارزیابی می کنید؟" وی دراین زمینه به فعالیت های ناوگان شـشم و هفتم امریکا و زیردریایی این کشور در اقیانوس هند اشاره کرد و گفت: "پیروزی انقلاب اسـلامی ایران موجب نامتعـادل کردن توازن قـدرت در این منطقه استراتژیکی و بـاعث گسـیل گسـترده آنهـا به این منطقه شـد و امروز جزیره "دیه گو گارسـیا" به صورت یـک پایگـاه دائمی دریـایی، هوایی، مخـابراتی و استراتژیکی برای نیروی دریایی امریکا در اقیانوس هند شده است."

وی افزود: "به دنبال توافق یا فشاری که ازسوی امریکا بر متحـدانش وارد شـده، انگلیس و فرانسه نیز وارد میـدان شـده انـد، به طوری که فرانسه دو پایگاه در جیبوتی و شـرق جزیره ماداگاسـکار ایجاد کرده است و جدیـداً نیز دولت ژاپن اعلام کرد که ۴ فرونـد ناوشـکن جنگی برای تـأمین خطـوط کشـتیرانی خـود به این منطقه اعزام خواهـد داشت. ارتش سـرخ هم برای دور نگه داشـتن خطر حمله زیردریایی های اتمی شـروع به آمـدن به اقیانوس هند کرد تا هدف های بزرگ سیاسـی، اقتصادی و نظامی خود را از برد این موشـک هـا دور سـازد." وی افزود: "به طورخلاـصه، هم اکنون در پهنه اقیـانوس هنـد ناوگـان های امریکا، شوروی، انگلیس و فرانسه وارد شده و در آینده ژاپن نیز وارد خواهد شد.»(۱)

۱

فؤاد کریمی، نماینـده اهواز و مسـئول هیئت نظـارت مجلس بر انـدوخته و چـاپ اسـکناس، امروز در سـخنرانی پیش از دسـتور مجلس شورای اسلامی وضعیت پولی و درآمدهای ارزی کشور را امیدوارکننده و رو به بهبود خواند و بر توجه مجلس شورای اسـلامی به موضوع تولیـد کشـاورزی در کشور تأکیـد کرد. وی گفت: چنـد نکته کوتاه را در این فرصت می خواهم توضیـح دهم. یکی دربـاره مسـئولیت هیئت نظـارت بر انـدوخته اسـکناس است که بایـد بگـویم وضـعیت اسـکناس هـای ما رو به بهبود گذاشـته و پشـتوانه جدید طلای آزاد در جریان پولی کشور قرار گرفته و پشـتوانه طلای اسـکناس، اضافه شده است و همچنین درخصوص نیازهای دولت به تأمین اعتبارات، حدود ۱۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون ریال اسکناس دراختیار دولت قرار گرفته است.

علاـوه براین، دولت منـابع درآمـدی جدیـدی برای خودش ایجـاد کرده است و درخصوص فروش نفت ارزهای جدیـدی وارد بانک های ما شده است. به این ترتیب، وضع پولی، الحمدلله خوب تر و روزبه روز بهتر می شود، اما مشـکل اساسی اقتصاد که حیات اقتصاد است و باید فکر اساسی برای آن

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

بشود، موضوع تولید است. یعنی ما هیچ نگرانی درخصوص وضعیت پولی کشور نداریم. مشکل ارزی هم درحال برطرف شدن است، اما آنچه که مشکل ماست و مجلس باید توجه ویژه به آن داشته باشد این است که اگر یک کشور تولید نداشته باشد درنهایت به این نوسانات و مشکلات پولی برخورد خواهد کرد. راه حل مشکل تولید ما هم از کشاورزی است، چون کارخانه نداریم که بتوانیم صنایع خود را به کار بیندازیم و کارخانه های موجود هم اغلب کارخانه ها وابسته می باشند.(۱)

۱

روزنامه اللواء از تعیین یک وابسته نظامی جدید برزیل در بغداد و عقد چند قرارداد این کشور با دولت عراق خبر داد.

به نوشته اللواء، برزیل یک افسر عالی رتبه خود به نام سرهنگ "عبریل عوندین" را به عنوان وابسته نظامی در سفارت برزیل در عراق تعیین کرد. این سرهنگ در امور تسلیحات تخصص دارد. یادآوری می شود، رژیم عراق در چند ماه گذشته چند قرارداد اسلحه با برزیل منعقد کرده است و گفته می شود که این افسر اولین کارشناس برزیلی خواهد بود که وارد عراق می شود که متعاقباً بعد از ورود وی، محموله های سلاح به عراق ارسال خواهد شد(۲)

۲

هم زمان با سالگرد تشکیل دفتر کل مناطق جنگی استان خوزستان، سرپرست و مسئولان واحدهای مختلف این دفتر فعالیت های یک سال گذشته خود را تشریح کردند.

آمار کلی مهاجران جنگی در استان خوزستان، سازماندهی شهرک های مهاجرنشین، خدمات عرضه شده، هزینه های صرف شده برای رفاه جنگ زدگان، ایجاد شغل و... ازجمله موضوعاتی بود که درباره آنها توضیح داده شد. به نوشته روزنامه اطلاعات، سرپرست دفتر کل مناطق جنگی خوزستان با اشاره به فعالیت های شهرک سازی این دفتر گفت: «در استان خوزستان ۱۵ شهرک وجود دارد که ۶۱۸ هزار مهاجر جنگی را در خود جای داده اند که بعضی به صورت چادری و بعضی از آنها به صورت خانه سازی و با سرویس های بهداشتی و امکانات رفاهی عمومی احداث شده است.

درباره مسائل آموزشی در شهرک ها گفته شد که در کنار هر شهرک، واحدهای آموزشی ازقبیل دبستان، مدرسه راهنمایی و بعضاً مهدکودک و دبیرستان در نظر گرفته شده است که درحال حاضر دانش آموزان مهاجر در آنها به تحصیل اشتغال دارند.»

در این گفت وگو مسئول دفتر کل جنگ زدگان با اشاره به رقم ۵ میلیارد ریال هزینه ای که در مدت فعالیت یک ساله این دفتر صرف مهاجران جنگی شده است، به کمک های شش ماهه اول سال جاری اشاره کرد و گفت: «مقدار ۱۰۵,۹۰۶,۱۸ کیلو آرد، ۱۲۰,۴۲۵,۵ کیلو برنج، ۰۰۵,۳۸۷,۵۳۰ کیلو روغن، ۳۱۵۴ تخته پتو و ۲۶۰,۱۲ دستگاه بخاری و اقلام زیادی از اجناس دیگر دراختیار برادران و خواهران جنگ زده خوزستانی قرار گرفته است.»

درباره کمک های مالی، یکی از مسئولان دفتر اظهار کرد: «ازسوی این دفتر کمک های نقدی

۱- همان، ص۷.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۴.

ازقبیل کمک هزینه ازدواج و نوزاد به جنگ زدگان پرداخت شد که برای هر ازدواج حداکثر صد هزار ریال که ۵۰ هزار ریال آن به صورت نقد و بقیه به صورت کمک های جنسی به واجدین شرایط پرداخت شده که دراین مورد تاکنون ۲۹۲,۵۲۳,۱۲۱ ریال هزینه صرف شده است. همچنین برای هر نوزاد مبلغ ۲۰ هزار ریال کمک هزینه پرداخت شده که تاکنون به ۴۱۷,۵۱ نوزاد تعلق گرفته است.» درخصوص اشتغال به کار جنگ زدگان نیز سرپرست دفتر کل اظهار کرد: «این دفتر درزمینه کشاورزی موفق بوده و تاکنون هزار هکتار زمین با اعتبار ۲۰ میلیون ریال در منطقه شعیبیه شوشتر دراختیار صد خانوار قرار داده که این مقدار زمین زیر کشت رفته است. همچنین ۳۳ کارخانه یخ سازی پنج و ده تنی در جوار شهرک ها نصب شده که حدود ۳۳۰ نفر از مهاجرین جنگی در این کارخانه ها به کار مشغول اند.» سرپرست دفتر کل امور جنگ زدگان درباره امور سیاسی شهرک ها هم گفت: «در آغاز، در پاره ای از شهرک ها، گروهک ها با استفاده از مسائل جنگی منطقه، دولت را مورد حمله قرار داده و مهاجرین جنگی را به صورت آوارگان سیاسی جلوه می دادند، اما خوشبختانه رشد و آگاهی مردم به ویژه مهاجرین جنگی این توطئه ها را خنثی کرده است.»(۱)

ضمیمه گزارش ۶۳۶: موقعیت خاکریز عصایی شکل و تدابیر عراق برای تأمین این خاکریز

در کتاب ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس درباره موقعیت خاکریز عصایی شکل، طراحی، مهندسی و امکانات استقراریافته روی این خاکریز برای مقابله با نیروهای خودی و تدابیر عراق برای تأمین آن آمده است:

«دشمن در شمال کرخه و از کنار رودخانه در حوالی آبادی جابرحمدان در یک خط مستقیم رو به شمال تا تپه ماهورهای رملی و غیرقابل عبور دامنه میشداغ، یک خاکریز دیوارمانند به ارتفاع ۲ متر و نیم و عرض بیش از ۳ متر که خاک آن کاملاً کوبیده و محکم شده بود، به وجود آورده بود. در سراسر این خط و با استفاده از کیسه شنی، الوار، تیرآهن و ورقه های فلزی، سنگرهای جنگ افزار انفرادی و اجتماعی و پناهگاه برای نفرات خود احداث کرده و به فاصله هر ۱۰۰ متر نیز یک سکوی آتش برای تانک و یا نفربرهای حامل موشک مالیوتکا ساخته بود.

این خاکریز که از جنوب به رودخانه کرخه و از شمال به زمین های رملی متکی شده بود، حدود ۶ کیلومتر طول داشت و در زمین های رملی با یک زاویه تقریباً ۷۰ درجه به سمت غرب پیچیده و حدود ۵/۲ تا ۳ کیلومتر در امتداد دامنه های تپه ماهورهای رملی ادامه می یافت. این مواضع پدافندی برای برقراری تأمین پهلوی شمالی احداث شده بود. این خاکریز که به خاطر شکل آن به خاکریز عصاشکل موسوم بود، توسط یگان های پیاده و مکانیزه دشمن اشغال شده بود. این واحدها به انواع جنگ افزارهای ضدزره مجهز بودند و استعداد آنها به بیش از یک تیپ تقویت شده می رسید. این خاکریز تا شهر بستان نزدیک به ۲۰ کیلومتر فاصله داشت. دشمن در این فاصله خاکریزهای عرضی و طولی متعددی را که به صورت مواضع پدافندی آرایش یافته بودند، ایجاد کرده بود تا هرگونه رخنه و نفوذی را به این منطقه، چه از شرق به غرب و چه از شمال به جنوب کنترل و خنثی کند. نیروهای عراقی در جلو خاکریز یادشده یک میدان مین به عرض ۲۰۰ متر ایجاد کرده بودند. این میدان مین که دارای مین های ضدنفر، ضدتانک و منور (روشن کننده) بود، به وسیله چند رشته سیم خاردار حلقوی و عمودی تقویت شده بود. ضمناً این میدان مین با آتش تیربارهای سنگین و جنگ افزارهای سبک ضدزره که در سنگرهای مسقف داخل خاکریز قرار داشتند، پوشانده شده بود و در جلوِ آن یک میدان مین نامنظم به عرض ۱۰۰ متر قرار داشت.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، اهواز.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۰۴.

روزشمار جنگ دوشنبه ۹ آذر ۱۳۶۰ ۳ صفر ۱۴۰۲ ۳۰ نوامبر ۱۹۸۱

۱

درپی عملیات روز گذشته طریق القدس در منطقه بستان که با موفقیت کامل نیروهای خودی در شمال کرخه و موفقیت نسبی در منطقه جنوب کرخه و تأمین نشدن کامل اهداف تعیین شده برای نیروهای عمل کننده پایان یافت، در ساعت ۶:۳۰ صبح در محور جنوب کرخه نیروهای عراقی برای بازپس گیری مواضع ازدست رفته در روز گذشته، با سازمان دادن نیروهای خود شامل ۳ گردان از تیپ۱۶ لشکر۶ و یک گردان از تیپ دیگر لشکر۶ در حدفاصل مگاصیص - دغاغله با پشتیبانی توپخانه و هواپیماها اقدام به تک کردند که با مقاومت نیروهای خودی، تلاش دشمن ناکام ماند و آنان با تحمل تلفات و دادن

چند اسیر عقب نشینی کردند.(۱) همچنین نیروهای دشمن در ساعت های ۱۲:۳۰، ۱۴:۰۰ و ۱۴:۵۵ تحرکات محدودی در این منطقه انجام دادند که موفقیتی درپی نداشت.(۲)علاوه براین امروز تیپ۱۲ زرهی و ۲ گردان از تیپ پیاده مکانیزه گارد ریاست جمهوری ارتش عراق از شمال سابله و غرب روستای فنیخی به نیروهای خودی پاتک کردند که با هوشیاری رزمندگان اسلام این ضدحمله دفع شد و تعداد زیادی از نیروهای عراقی به اسارت درآمدند و بقیه آنها نیز با دادن تلفات و خسارات فراوان متواری شدند.(۳)

ص: ۸۰۱

۱- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۲۰۹؛ و- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ص۳۶۶.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین.

۳- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰) تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹، ص۲۴۴، گزارش شماره ۴۲۳، ۱۰/۹/۱۳۶۰.

۱

براساس تصمیم روز گذشته فرماندهان مبنی بر ادامه عملیات باتوجه به موفقیت تیپ های امام حسین(ع) و امام سجاد،(ع) ادامه عملیات از حدود ساعت ۹ صبح آغاز شد.

در جبهه شمال کرخه و غرب بستان نیروهای سپاه پاسداران (تیپ های امام حسین(ع) و امام سجاد(ع)) خود را به منطقه ابوچلاچ در غرب بستان رسانده و ۲ پل و مقر فرماندهی تیپ۲۶ ارتش عراق را تصرف و تأمین کردند. به محض سقوط سنگر فرماندهی تیپ۲۶، سازمان نیروهای عراقی به هم ریخت. قطع شدن ارتباط بی سیمی نیروهای دشمن و نبود آتش پشتیبانی در این فروپاشی مؤثر واقع شد؛ به همین دلیل باقیمانده نیروهای این تیپ برای خارج شدن از منطقه به سمت پل سابله گریختند.(۱)

هم زمان در جنوب رودخانه کرخه، نیروهای تیپ۲۵ کربلا با هدف پیشروی به سمت شهر بستان حرکت خود را از ۴ محور (ساحل شمالی و جنوبی رودخانه کرخه و چپ و راست جاده آسفالته سوسنگرد به بستان) به سوی مواضع عراقی ها آغاز کردند. قبل از بستان یکی از اهدف مهم این محور دسترسی به پل سابله بود که درواقع عقبه عراق در جنوب کرخه محسوب می شد. از سوی دیگر، به دلیل حضور نیروهای تیپ های امام حسین(ع) و امام سجاد(ع) در چزابه و ابوچلاچ و بسته شدن تنگه چزابه، پل سابله تنها محل فرار نیروهای عراقی به جنوب این رودخانه بود. به همین دلیل، عراق به منظور خارج کردن باقیمانده نیروها و امکاناتش از زمین های شمال رودخانه سابله از اوایل صبح روز دوم به تقویت این پل پرداخت و برای تأمین پل سابله، خط محکمی را در مقابل نیروهای تیپ کربلا که برای پیشروی به سمت بستان لزوماً باید به این پل دست می یافتند، ایجاد کرد و هم زمان و به سرعت به خارج کردن باقیمانده نیروهای شمال رودخانه سابله به جنوب آن ازطریق این پل و چند پل غرب آن اقدام کرد.(۲)

از سوی دیگر، نیروهای تیپ امام حسین(ع) در ابوچلاچ و غرب بستان اقدام به انهدام ۲ پل منطقه ابوچلاچ و نهر رمیم کرده، بدین ترتیب ارتباط ارتش عراق را از مرز سوبله - تنگه چزابه با شهر بستان قطع کرده و به پاک سازی باقیمانده نیروهای عراقی در این منطقه پرداختند که با مقاومت اساسی مواجه نشدند.

با این وصف، مقاومت نیروهای عراقی در شرق پل سابله زیاد بود و باعث کندی پیشروی نیروهای تیپ کربلا به سمت شهر بستان شد، اما به مرور که بخشی از نیروها و امکانات عراقی به جنوب رودخانه سابله انتقال داده شدند، این مقاومت ها نیز کم شد و نیروهای تیپ کربلا و تیپ۲ لشکر۱۶ نیز موفق شدند فاصله این منطقه تا شهر بستان را که حدود ۸ تا ۹ کیلومتر بود، پاک سازی کرده، در آستانه دروازه های شرقی شهر بستان قرار گیرند.

۱- سند شماره ۵۲۶۸ / پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: هدایت عملیات قرارگاه کربلاـ عملیات طریق القدس، ۸/۹/۱۳۶۰ نوار شماره ۷۲۷، ص۱۳.

۲- ستاد مشترک سپاه پاسداران، اداره عملیات، تاریخ جنگ، فصلنامه مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، سال چهارم، شماره۱۰، صص ۷۸ - ۷۷، بهار ۱۳۷۴؛ و- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات قرارگاه کربلا، طریق القدس، ۱۷/۹/۱۳۶۰، نوار شماره۳۷۲۲، ص۷.

با ورود نیروهای خودی به شهر بستان و پاک سازی شهر، تعدادی از نیروهای عراقی که موفق به فرار از شهر نشده و در درون سنگرهای شهر مخفی شده بودند، به اسارت درآمدند و بدین ترتیب شهر بستان پس از ۴۱۲ روز اشغال، آزاد شد.(۱)

با موفقیت در این عملیات نیروهای خودی با استقرار در تنگه چزابه و شرق هورالعظیم برای اولین بار پس از آغاز حمله عراق، بر ۲۰ کیلومتر از خط مرزی ایران و عراق که ۱۵ ماه در اشغال دشمن بود، تسلط یافته، ارتباط نیروهای ارتش عراق را در شمال و جنوب خوزستان قطع کردند و بدین ترتیب حدود ۲۵۰ کیلومتر مربع از اراضی اشغال شده ایران ازجمله ۷۰ روستا نیز آزاد شد.(۲)

ارتش عراق که به دلیل بارانی بودن هوا تا این زمان از حمله هوایی و بمباران مواضع ایرانی بازمانده بود، از بعدازظهر روز دوم به مرور حملات هوایی خود را در سطح وسیعی آغاز کرد(۳)و در آخرین ساعات روز با تجمع نیروهایش پس از اجرای پرحجم آتش، پاتک سنگینی را در محور سویدانی - دغاغله انجام داد. در این پاتک ۳ گردان از تیپ۱۶ و یک گردان از تیپ۳۰ لشکر۶ عراق شرکت داشتند. این پاتک نیروهای عراقی با مقاومت و مقابله نیروهای خودی روبه رو شد و ضربه سختی به نیروهای دشمن وارد آمد و آنها با دادن تلفات زیاد مجبور به عقب نشینی شدند.(۴)

ارتش عراق ازطریق مرز سوبله نیز به چزابه پاتک کرد که با مقاومت نیروهای خودی و اجرای آتش توپخانه، عملیات آنان دفع شد. عراق در این اقدام حداقل ۲۰ تانک خود را از دست داد.(۵)همچنین بنا بر اطلاعیه ستاد مشترک ارتش، یک فروند هواپیما و ۲ فروند بالگرد دشمن در منطقه عملیاتی سرنگون شد.(۶)براساس آمارهای به دست آمده، تا این زمان ۳۵۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته یا زخمی و ۵۴۶ نفر نیز اسیر شده اند.(۷)

آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع و سخنگوی این شورا، درباره نتایج عملیات در این روز نوشته است: «بخشی از اهداف تأمین شده، در بخش دیگر دشمن مقاومت می کند و نیروی تازه نفس وارد جنگ کرده. ما هم نیروی جدید برده ایم. شمال جبهه که بستان است، خیلی خوب است. شهر بستان تصرف شده و تنگه چزابه که تنها راه دشمن از شمال [است]، فتح شده. پل سابله و الوان در جنوب و مرکز جبهه تصرف شده و دشمن با پل شیخ خزعل با جنوب مربوط است.»(۸)

۱

پس از گذشت دو روز از عمیات طریق القدس، فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در بیانیه۵۳۸ که بخشی از آن مربوط به عملیات طریق القدس و بخش های دیگر آن مربوط به دیگر مناطق عملیاتی بود، در جملاتی که آشکارا و به شدت جنبه تبلیغاتی داشت، از روحیه عالی نیروهای

ص: ۸۰۳

۱- ابوالقاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ (اطلس راهنما - ۴)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، ص۱۰۲؛

و- سند شماره ۰۵۱۷۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات ستاد عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات مرکز، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۴، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۲۰؛ و- همان، ص۲۲، اهواز.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- سند شماره ۲۸۰۸۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شرح عملیات طریق القدس، ۱۳/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۳- سند شماره ۹۱۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش درمورد شرح و طرح عملیات طریق القدس، ۶/۱۰/۱۳۶۰، صص ۶ - ۱.

۴- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس: سال۱۳۶۰، ص۳۶۶، پاییز ۱۳۸۳؛ و- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.

۵- سند شماره ۰۵۱۷۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۱۹۷۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۳/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- ابوالقاسم حبیبی، پیشین، ص۱۰۳؛ و- سند شماره ۴۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۱ - ۱۰.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲۱، تهران - خبرگزاری پارس، اطلاعیه شماره ۷۱۵ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی.

۷- سند شماره ۵۶۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات ستاد منطقه۸ (اطلاعات عملیات) به عملیات ستاد منطقه۷ (اطلاعات عملیات)، ۱۵/۹/۱۳۶۰، صص ۶ -۱.

۸- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۹۰.

عراقی و کشته شدن تعداد فراوانی از نیروهای ایرانی و انهدام ادوات زرهی ایران خبر داد. در این اطلاعیه آمده است: «نبردهای شبانه روز گذشته در منطقه الخفاجیه (سوسنگرد) ادامه داشت که واحدهای ما با روحیه عالی و ایمان به پیروزی، دست به ضدحمله گسترده و تعقیب نیروهای درحال فرار دشمن زده و دشمن در این درگیری که همچنان ادامه دارد، متحمل تعداد بسیار زیادی کشته و انهدام ادوات زرهی شده که تا ساعت اعلام این بیانیه، شمار آنها پایان نیافته است. آمار خسارات خودی و دشمن در بیانیه های بعدی به اطلاعتان خواهد رسید.»(۱)

۱

با تسلط نیروهای خودی بر بخش شمال کرخه و آزادشدن این منطقه، کار تخلیه موقت ساکنان بومی روستاهای این منطقه که در زمان اشغال در منازل خود باقی مانده بودند، به منظور دورکردن آنها از منطقه خطر و تأمین جانی آنها آغاز شد. روزنامه کیهان دراین باره نوشته است:

خانواده های روستاهای ابوچلاچ، چزابه، سلچیه و عگلبات، از توابع بستان که به اهواز انتقال یافته اند، در گفت وگو با خبرنگار خبرگزاری پارس گفتند: بعثی های کافر عراق با تصرف روستاها و شهر بستان همه احشام و مواد غذایی شان را غارت کرده و آنها را نیز به عنوان گروگان در روستاهای بستان نگه داشته بودند. از سوی دیگر، گفته می شود تعداد خانواده هایی که از محاصره آزاد شده و به شهرهای دیگر انتقال یافته اند، به ۳ هزار تن می رسد.(۲)

۲

به گزارش روابط عمومی سپاه، هم زمان با پخش اخبار پیروزی نیروهای خودی در جبهه جنوب و آزادشدن شهر بستان، اعزام نیروهای رزمنده به جبهه های جنگ شدت یافته است و صدها نیروی داوطلب بسیجی از شهرهای مختلف استان لرستان و شهرستان شاهرود عازم جبهه های جنگ شده اند.(۳)

۳

نیروهای ایران در مناطق دهلران و جنوب پاوه در ۲ عملیات ایذایی تلفاتی را به نیروهای عراقی وارد آوردند. توپخانه های ارتش عراق نیز شهرهای اهواز، اندیمشک و دزفول را گلوله باران کردند.

گروهی متشکل از افراد سپاه دهلران و افراد تیپ نوهد ارتش در منطقه دهلران با نفوذ به عمق خاک عراق، به پاسگاه "خزینه" حمله کردند و موفق شدند در عملیاتی غافلگیرانه ۳ تن از افراد پاسگاه را به هلاکت برسانند و ۲ تن را زخمی کنند. نیروهای عمل کننده موفق شدند فرمانده پاسگاه و یک سرباز را نیز به اسارت بگیرند.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، بیانیه

نظامی شماره ۵۳۸ فرماندهی کل نیروهای مسلح، ۹/۹/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، اهواز.

۳- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۳ و ۵.

۴- سند شماره ۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان به وزارت کشور، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۲؛ و- سند شماره ۵۶۷۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ کرمانشاه به طرح و برنامه مرکز، ۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، کرمانشاه، روابط عمومی سپاه پاسداران منطقه ۷ کشور.

همچنین در حمله نیروهـای خودی به نیروهـای عراقی در ارتفاعـات "مره خیـل" در منطقه "بابنگـان" در جنوب پـاوه ۴ تن از نیروهای عراقی کشته و تعدادی زخمی شدند.(۱)

توپخانه های دورزن ارتش عراق نیز امروز شـهر های اهواز، اندیمشک و دزفول را گلوله باران کردند که در شـهرهای اهواز و اندیمشک ۲ تن شهید و ۴ تن زخمی شدند. یک مقام آگاه در فرمانداری دزفول نیز اعلام کرد: توپخانه های عراقی از ساعت ۱۵ بعدازظهر، بیش از ۱۷ گلوله توپ به این شهر پرتاب کرده اند که براثر آن چند خانه ویران شد و تعدادی نیز آسیب دیدند، اما خوشبختانه این گلوله باران تلفات جانی نداشت.(۲)

۱

معارضـین عراقی در دو نقطه منطقه سـیدصادق در شـمال شـرق عراق به نیروهای ارتش عراق حمله کردند و خساراتی به آنان وارد آوردند.

نیروهای کرد مسـلمان در شـهر سـیدصادق به سازمان امنیت این شهر حمله کردند که درنتیجه آن ۴ تن از افراد سازمـان امنیت کشته و ۷ تن زخمی شدند. در همین منطقه، نیروهای معارض با آر.پی.جی۷، خمپاره و تفنگ۱۰۶ به یک پایگاه ارتش عراق حمله کردنـد که خسارت فراوانی به آنها وارد شـد. از میزان تلفات و خسارت های واردشـده اطلاع دقیقی در دست نیست. در این عملیات یکی از نیروهای کرد مسلمان نیز زخمی شد.(۳)

۲

امروز مناطق سلماس، سنندج و سردشت عرصه اقدامات و درگیری های نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی بود.

در منطقه هودر در ۱۴ کیلومتری شـمال غرب سـلماس نیروهای خودی این روسـتا را پاک سازی کردند. در این عملیات که ۶ ساعت طول کشید، یکی از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی با یک قبضه تفنگ ژ۳ و ۷ خشاب فشنگ دستگیر شد.(۴)

نیروهـای حزب دمکرات کردسـتان ایران ساعت ۱۶ به نیروهـای ژانـدارمری مسـتقر در پایگاه "آدینان" در ۱۸ کیلومتری شرق سنندج حمله کردند که در طول دو ساعت درگیری، یک سرباز ژاندارمری زخمی شد.(۵)

همچنین نیروهای حزب دمکرات در منطقه سرشیو در شمال غربی سردشت، ۳ نفر از دانش آموزان را دستگیر کردند و آنها را به روستای کس نزان در جنوب غربی سقز انتقال دادند.(۶)

ص: ۸۰۵

۱- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۵۷، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۹، کرمانشـاه - خبرگزاری پـارس؛ و- سـند شماره ۵۶۷۳۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ کرمانشـاه به طرح و برنامه مرکز، ۱۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، اهواز؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۴، ۹/۹/۱۳۶۰، صص ۲۰ و ۲۲، اهواز- خبرگزاری پارس.

۳- سند شماره ۳۰۰۸۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره۹۴، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۲۲، ارومیه - خبرگزاری پارس.

۵- سند شماره ۵۶۷۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ به طرح و برنامه مرکز، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۶- سند شماره ۴۱۱۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سطح شهر تهران ۵ عملیات ترور انجام دادند و در صومعه سرا نیز اقدام به بمب گذاری کردند. از سوی دیگر نیروهای امنیتی موفق به کشف انبار اسلحه این سازمان در خیابان رسالت تهران شدند. دستگیری ۲ تن از نیروهای رده بالای نظامی سازمان در اصفهان و کشف ۸ خانه تیمی و دستگیری ۱۳ تن در قوچان طی ۳ روز گذشته از دیگر اقدامات نیروهای خودی بود. امروز همچنین دادسرای انقلاب همدان احکام تعدادی از افراد وابسته به گروه های برانداز را صادر کرد.

براساس گزارش سرهنگ حجازی، سرپرست شهربانی کل کشور به شورای امنیت کشور، نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز در سطح تهران ۵ فقره ترور انجام دادند که این اقدامات شهادت ۲ تن از مردم عادی و زخمی شدن ۳ نفر را درپی داشت. از مهاجمان نیز ۳ تن دستگیر شدند.(۱)-(۲)

ازجمله این ترورها، ترور یک جوان ۲۰ ساله به نام کریم شیرگیر در منطقه مرکزی تهران بود که وی براثر اصابت چند گلوله به شهادت رسید.(۳)

همچنین امروز درپی اقدامات اخیر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در صومعه سرا، نیروهای سپاه یک بمب دست ساز قوی را که در مقابل منزل یکی از افراد متعهد شهر کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی کردند. روابط عمومی سپاه با اعلام این خبر درباره قدرت بمب کشف شده نوشت: «بمب مذکور دارای قدرت تخریبی بسیاری بوده و درصورت انفجار خسارات فراوانی به بار می آورد.»(۴)

در این شهر همچنین پیکر ۲ تن از اهالی شهر که ۲ روز پیش براثر پرتاب نارنجک افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به شهادت رسیده بودند، با حضور گسترده مردم تشییع و به خاک سپرده شد.(۵)

در تهران باتوجه به اخباری حاکی از فعالیت نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در یکی از منازل خیابان ۴۵ متری رسالت، نیروهای دادستانی و کمیته انقلاب اسلامی به محل مراجعه کرده، خانه را به محاصره خود درآوردند و از ساکنان آن خواستند خود را تسلیم کنند، اما نیروهای سازمان به این درخواست توجهی نکرده، شروع به تیراندازی کردند. با شروع درگیری، که چند ساعت طول کشید، ۴ تن از افراد سازمان کشته و ۲ تن نیز زخمی و دستگیر شدند. در بازرسی از این خانه تیمی مشخص شد که این مکان یکی از محل های ذخیره اسلحه و مهمات در این منطقه بوده

۱- اخبار مستقلی دراین باره وجود ندارد و این ارقام بخشی از آماری است که سرهنگ حجازی در جلسه شورای امنیت کشور ارائه کرده است.

۲- سند شماره ۴۳۶۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دبیرخانه شورای امنیت کشور به فرمانده کل سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی، ۱۵/۹/۱۳۶۰، صص ۲ – ۱.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۴- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۵- همان، ص۵.

است(۱) و در بازرسی اولیه ۳۰ عدد بمب قوی، ۲۵ قبضه سلاح تیربار و ژ۳، یک قبضه آر.پی.جی۷، تعدادی نارنجک جنگی و تعداد زیادی اسناد و مدارک درون سازمانی به دست آمد.(۲)

در اصفهان نیز یکی از عناصر اصلی نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به همراه یک قبضه اسلحه دستگیر شد. مسئول وی نیز در یک درگیری مسلحانه فرار کرد. مسئول پیک اصفهان - تهران سازمان نیز امروز دستگیر شد.(۳)

همچنین به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران قوچان، در سه روز گذشته، نیروهای سپاه موفق شدند ۸ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این شهر کشف و ۱۳ تن از وابستگان به این سازمان را دستگیر کنند. در یکی از این عملیات ها بین افراد سازمان و سپاه درگیری رخ داد و یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق کشته شد. از خانه های تیمی کشف شده ۳ قبضه انواع سلاح کمری، تعداد فراوانی فشنگ، چاشنی انفجاری و... و همچنین اسامی و آدرس افرادی به دست آمد که سازمان آنها را در لیست ترور خود قرار داده بود.(۴)

دادسرای انقلاب همدان نیز ۳ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) را به جرم آتش زدن خودروهای دولت، فعالیت به نفع سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و چریک های فدایی خلق (اقلیت) و... محاکمه و باتوجه به اظهار ندامت هر ۳ متهم، آنان را به ۲ تا ۳ سال حبس محکوم کرد.(۵)

۱

رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع دستاوردهای عملیات طریق القدس و حساسیت زمانی اجرای این عملیات را تشریح کرد. در همین حال، خبرگزاری یونایتدپرس بدون توجه به واقعیت های صحنه نبرد، گزارشی وارونه از عملیات طریق القدس ارائه کرد.

به نوشته روزنامه کیهان، حجت الاسلام هاشمی در پاسخ این سؤال که «پیروزی عظیم رزمندگان مدافع اسلام چه تحولات جدیدی را ازنظر استراتژیک در خطوط درگیر در جنگ به وجود آورده است؟» گفت: «تحول آن شاید این باشد که عراقی ها قانع شوند که دیگر ماندنشان در ایران بجز اسارت و مرگ چیزی برایشان ندارد و من فکر می کنم بعد از پیروزی امروز، در این جبهه برای عراقی ها قدرت مقاومت در جبهه های دیگر باقی نخواهد ماند و به علاوه این پیروزی از یک طرف روحیه رزمندگان ما را بالا می برد و از طرف دیگر، روحیه دشمنان اسلام و متجاوزان بعثی را بیش ازپیش ضعیف می کند و کار را برای فتح نهایی آسان می نماید.»

رئیس مجلس در پاسخ به این سؤال که «پیروزی درخشان نیروهای مسلح و رزمنده ما باتوجه به مانورهای نظامی اخیر در منطقه گویای چه پیامی است و چه تحولات سیاسی را به

۱- تاریخ این خبر در روزنامه ها دهم آذر ۱۳۶۰ ذکر شده است، اما در خاطرات آقای هاشمی در روز ۹/۹/۱۳۶۰ آمده است.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سند شماره ۵۶۷۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات اصفهان به اطلاعات مرکز، ۱۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- روزنامه اطلاعات، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۵- سند شماره ۳۱۹۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

دنبـال خواهـد داشت» گفت: «تاآنجـاکه من اطلاـع دارم، قبلاًـ آقایان این طرح را طرح "کربلای۱" نام گـذاری کرده بودند و تصـمیم داشـتند آن را هم زمان با کنفرانس فاس انجام دهند که پاسخی کوبنده به اجتماع آنها باشد، اما به علت به هم خوردن این کنفرانس، برادران ما اسم طرح را طریق القـدس گذاشـتند و با فرصت بیشتری برنامه خود را تنظیم کردند و نشان دادند که امریکـا و عمـالش با چه نیرویی مواجه هسـتند و بی جهت به این فکر نباشـند که دل ملت ها را خالی کننـد. ما یک مانوری در مقابل مانور آنها دادیم که آنها بفهمند مانور واقعی یعنی چه.»(۱)

در این حال، خبرگزاری یونایتـدپرس بدون پرداختن به چگونگی و نتایج عملیات انجام شده در منطقه بسـتان با اسـتناد به منابع خبری عراقی از تلفـات واردشـده به نیروهـای ایران خبر داد. این خبرگزاری از بیروت اعلاـم کرد: «عراق امروز گزارش داد که درگیری های شدیدی در طول جبهه های جنوبی آن با ایران در جریان است و ادعا کرد که به نیروهای دشـمن (ایرانی) تلفات زیـادی وارد آمـده است. یـک خبرنگـار خـبرگزاری عراق در گزارشـی از جبهـه جنـگ گفـت: "درگیری ای کـه در منطقه سوسـنگرد واقع در شـمال غربی اهواز جریان دارد، بسیار شدید است." خبرنگار مذکور گفت: "ایرانی ها تلفات جانی بسیاری داشته اند و اجساد صدها نفر از آنها در جبهه های نبرد باقی مانده است.»(۲)

۱

درپی پیروزی به دست آمـده در عملیات طریق القـدس، امروز روزنامه الخلیج (چاپ شارجه) از همسایگان عرب عراق و ایران خواست تا به سـرعت برای خاتمه دادن به جنگ ۱۴ ماهه بین دو کشور اقـدام کنند. به گزارش خبرگزاری پارس، این روزنامه در اظهـارنظر دربـاره گزارش هـای روز گذشـته مبنی بر شـدت درگیری بین عراق و ایران نـوشت: خـون هـایی که بین این دو کشور ریخته می شود، باید برای جنگ با رژیم صهیونیستی و متحدانش حفظ شود.

الخلیـج در گزارش خود نوشت: کشورهای حوزه خلیـج فارس باید وارد عمل شوند و بین دو کشور میانجیگری کنند تا جنگ خاتمه یافته، صلح و آرامش در منطقه برقرار شود.

الخلیـج ادامه داد: هرگونه راه حلی برای جنـگ ایران و عراق بایـد دربرگیرنـده حق حـاکمیت عراق بر همه منـاطق و آب های متعلق به این کشور باشد و نقش ایران را درمورد همکاری با سایر کشورها برای حفظ امنیت منطقه شامل شود.(۳)

۲

جعفر محلاتی، نماینـده ایران در سازمان ملل، در سـخنرانی خود در مجمع عمومی این سازمان درباره تعریف عمومی تجاوز و انطباق آن با رفتار دولت عراق، تجاوز عراق به مرزهای جمهوری اسـلامی، شایعه خرید اسلحه از رژیم صهیونیستی که به ایران نسبت داده شده است، همسویی

۱- روزنامه کیهان، ۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۹/۹/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۴.

عراق و این رژیم و اقدامات نژادپرستانه عراق که مشابه اقدامات رژیم اشغالگر قدس می باشد، مطالبی بیان کرد. گزارش واحد مرکزی خبر از گفته های نماینده ایران به این شرح است: «جعفر محلاتی، نماینده ایران در سازمان ملل، در سخنرانی امروز خود در مجمع عمومی سازمان ملل گفت: "امیدوارم که نمایندگان عراق معنای تجاوز را براساس اساسنامه سازمان ملل درک کنند، زیرا براساس این اساسنامه اشغال نظامی برای مدت موقت و یا اشغال سرزمین دیگران به طورکلی و یا جزئی با استفاده از زور، تجاوز نامیده می شود و ارتش رژیم بعثی عراق از ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ تاکنون، برخلاف تمام قوانین بین المللی، خاک ایران اسلامی ما را اشغال کرده است."

محلاتی در ادامه گفت: "جامعه انسانی این دروغ افسانه ای صدام را دیگر باور ندارد که ایران از رژیم صهیونیستی اسرائیل اسلحه خریده است و ما به این اتهامات بی اساس صدام دیگر وقعی نمی گذاریم، زیرا مدارکی که این دروغ را اثبات می کند، منتشر کرده ایم."

وی سپس به رابطه اسرائیل و عراق پرداخت و گفت: "براساس مدارک غیرقابل انکار به دست آمده از سفارت اسرائیل در تهران، در زمان شاه معدوم، سازمان امنیت عراق با موساد و ساواک همکاری نزدیک داشته است." وی درمورد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران گفت:"در آغاز سال ۱۹۸۰، صدام تکریتی اعلام کرده بود که حالا وقت این نیست که ما دست روی دست بگذاریم و شاهد انقلاب ایران باشیم، ما باید بیشترین استفاده را از موقعیت ضعیف شده ایران ببریم و با تمام قدرت به ایران حمله و کار را یکسره کنیم.

این نظریات هنگامی بیشتر معنی می یابد که ما نظرات مقامات اسرائیلی و امریکایی را بشنویم. آنها از حمله عراق به ایران خوشحال بودند. وایزمن، وزیر دفاع وقت اسرائیل، اعلام کرده بود که ما هرگز نمی توانستیم طرحی بهتر از حمله عراق به ایران به وجود آوریم و برژینسکی مشاور امنیتی کارتر نیز گفته بود، امریکا سعی دارد جهت انقلاب اسلامی ایران را عوض کند و برای به نتیجه رسیدن این هدف باید از عراق پشتیبانی کنیم. آیا این عراق نیست که با امریکا و اسرائیل رابطه دارد؟ این مطالب نشان می دهد که اشغال جمهوری اسلامی ایران به وسیله ارتش صدام با منافع امریکا و اسرائیل سازگار و هم زمانی داشته است، زیرا این جنگ اثرات سیاسی و نظامی زیادی را برای امریکا داشته است که ازجمله آنها ایجاد نیروهای واکنش سریع، فروش اسلحه های مدرن به کشورهای منطقه، تقویت نیروی دریایی و امتداد ناتو به منطقه خلیج فارس و آسیای دور است."

رئیس هیئت نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد درمورد نژادپرستی گفت: "امروز این دیگر پوشیده نیست که به موازات عملیات تجاوزگرانه اسرائیل علیه فلسطینی ها، دولت عراق گروه گروه از مسلمانان این کشور را تنها به دلیل داشتن رابطه نژادی با ایران، با کامیون در مرز ایران تخلیه و آنها را از میان مناطقی که قبلاً مین گذاری شده، عبور می دهد و باعث هلاکت آنها

می شود و این درحالی است که در نوامبر ۱۹۸۰ صدام در پارلمان تشریفاتی عراق گفت که ایرانی ها مسلمان نیستند، زیرا قرآن به زبان عربی است، پیامبر یک عرب بود و اسلام متعلق به اعراب است. به نمایندگان محترم یادآوری می کنم که نزدیک به یک میلیارد مسلمان در سراسر جهان هستند که برادران و خواهران عرب ما تنها یک دهم آنان را تشکیل می دهند."»(۱)

۱

برای سازمان دادن به توزیع بهتر کالاهای اساسی مصرفی خانوارها که توزیع آنها به نحوی مشمول سهمیه بندی و نظارت دولتی شده است، استانداری تهران امروز در اطلاعیه ای تشکیل شورای عالی اسلامی نظارت بر توزیع عادلانه کالا در استان تهران را اعلام کرد. در این اطلاعیه آمده است: اعلام موجودیت شورای عالی اسلامی نظارت بر توزیع عادلانه کالا در استان تهران با عضویت نماینده جامعه روحانیت مبارز، قائم مقام شهردار تهران، دبیر ستاد بسیج اقتصادی کشور، نماینده کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، نماینده وزارت بازرگانی، نماینده دادگاه و دادسرای انقلاب اسلامی ویژه امور صنفی، استاندار و دبیر ستاد بسیج اقتصادی استان تهران تشکیل گردید. هدف از تشکیل شورای عالی اسلامی نظارت بر توزیع عادلانه کالا، تعیین خط مشی اجرایی طرح توزیع عادلانه کالا برای شوراهای اسلامی مناطق و محلات در سطح تهران و شهرستان های استان خواهد بود.(۲)

۲

باتوجه به برآورده نشدن پیش بینی های اولیه حاکمان عراق در کسب پیروزی های سریع در جنگ و برهم خوردن طرح های اولیه آنان و طولانی شدن جنگ، برنامه های درازمدت اقتصادی عراق دستخوش تغییراتی شده است. مجله فرآورده های صنعتی خاورمیانه در مقاله ای به نام "انعطاف در اقتصاد عراق" به این موضوع پرداخته است. تغییر اولویت های ازپیش تعیین شده و تغییر در الگوی مصرف ازجمله برنامه های جدید عراق در بازنگری اقتصادی است. بخش هایی از این مقاله به شرح زیر است:

«ضروریات ناشی از جنگ با ایران، عراق را به تدوین برنامه های اقتصادی انعطاف پذیرتری واداشته است. برنامه پنج ساله ۸۵ – ۱۹۸۱ عراق جای خود را به یک برنامه "بدون ضرب الاجل" داده است که سال به سال باید انجام شود. بااین حال، سرمایه گذاری در عراق همچنان ادامه می یابد و حجم کل سرمایه گذاری در عراق در سال جاری به ۵/۲۲ میلیارد دلار بالغ خواهد شد که نسبت به سال قبل ۳۰ درصد افزایش خواهد داشت. دکتر صباح کچاچی، مشاور برنامه ریزی وزارت برنامه عراق، گفت: "علی رغم اینکه جنگ با ایران ادامه پیدا می کند، ما فکر می کنیم توسعه اقتصادی خود را باید ادامه دهیم. استراتژی صنعتی عراق بر محور صنایع نفت شکل خواهد گرفت و صنایع سنگین ازقبیل هیدروکربور، گاز طبیعی و فولاد نیز از اولویت برخوردار

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲، به گزارش واحد مرکزی خبر از واشنگتن.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۱ ، ۲۶/۹/۱۳۶۰، صص ۵ -۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

خواهند بود. بر کشاورزی نیز تأکید خواهد شد و مبلغ ۲/۳ میلیارد دلار به این بخش اختصاص خواهد یافت". ...

دکتر کچاچی گفت: "هرچند جنگ با ایران سبب اشکالاتی در صدور نفت و کاهش درآمدهای حاصله شده است، اما اثر آن کمتر از آن چیزی بود که ما پیش بینی می کردیم." کچاچی افزود: "اگر جنگ زیاد ادامه پیدا نکند، ما صدمه زیادی نخواهیم دید، ولی مجبور خواهیم شد اولویت را به بازسازی خسارات ناشی از جنگ و پروژه هایی که به پیشبرد جنگ کمک می کند، اختصاص دهیم. تغییر الگوهای اجتماعی در عراق و گسترش شبکه برق و دگرگونی کالاهای با دوام مصرفی، نیاز عراق را به کالاهای پیچیده ای ازقبیل تلویزیون و وسایل الکتریکی بیشتر کرده است." کچاچی گفت: "این مسئله مشکلاتی را برای ما به عنوان بوروکرات به وجود می آورد."»(۱)

۱

علاوه بر کمک های مستقیمی که دولت کویت به دولت عراق می پردازد، گشایش اعتبار و پرداخت وام به کشور ترکیه به عنوان خریدار نفت عراق ازجمله تسهیلاتی است که دولت کویت برای امکان فروش بهتر و بیشتر نفت عراق در نظر گرفته است. خبرگزاری فرانسه دراین باره اعلام کرد: «منابع مالی در لندن اعلام کردند کنسرسیوم بانک ها زیر نظر بانک ملی کویت ۷۰ میلیون دلار وام به ترکیه پرداخت خواهد نمود تا این کشور قادر به پرداخت قیمت نفت وارداتی خود از عراق شود. به گفته آنان استفاده از وام مذکور قرار است در پایان سال جاری امضا شود.»(۲)

۱- همان.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۸.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۰ آذر ۱۳۶۰ ۴ صفر ۱۴۰۲ ۱ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق در منطقه عملیاتی طریق القدس و در محور تنگه چزابه پاتک محدودی را اجرا کرد که با مقاومت نیروهای تیپ امام حسین(ع) روبه رو گردید و با دادن تلفات سنگین، مجبور به عقب نشینی شد. در سایر محورهای عملیاتی این منطقه اوضاع نسبتاً آرام بود.

نیروهای عراقی به استعداد ۲ گروهان و تعدادی تانک برای بازپس گیری تنگه چزابه از نیروهای ایرانی، ازسمت غرب چزابه به مواضع نیروهای تیپ امام حسین(ع) حمله کردند که با هوشیاری و مقاومت این نیروها و اجرای آتش توپخانه، با تحمل ۶۰ کشته و زخمی و ازدست دادن تعدادی تانک مجبور به عقب نشینی شدند.(۱)

وضعیت جبهه در شمال رودخانه کرخه (منطقه خاکریز عصایی شکل) تاحدی آرام بود، اما تبادل آتش در چزابه و بستان همچنان ادامه داشت و هواپیماهای عراقی به دفعات از ارتفاع بالا منطقه را بمباران کردند. در این وضعیت نیروهای خودی به تحکیم مواضع پدافندی خود به خصوص در برخی نقاط حساس مانند نهر عبید و شمال رودخانه سابله و جناح جنوبی عملیات در شرق رودخانه الوان پرداختند. همچنین پدافند شمال رودخانه سابله به تیپ۳ لشکر۱۶ زرهی که با یک گردان تانک (۲۵۶) تقویت شده بود، واگذار شد و برای برقراری ارتباط جنوب کرخه با شمال سابله و استفاده از محور سوسنگرد - بستان در قسمت انتهایی نهر عبید یک پل نظامی احداث شد. همچنین باتوجه به تغییرات ایجادشده و پیشروی نیروها در منطقه شمال کرخه، خط حد لشکر۱۶ زرهی و تیپ۳ لشکر ۹۲ زرهی از امتداد رودخانه کرخه به خط رودخانه سابله تغییر یافت.(۲)

درحالی که وضعیت عمومی منطقه در روز سوم عملیات طریق القدس نسبتاً آرام گزارش می شد، تیمسار ظهیرنژاد در تماسی با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی از پاتک عراقی ها خبر داد. با پیگیری های انجام شده معلوم شد که این خبر صحت نداشته و از ناهماهنگی میان سرتیپ ظهیرنژاد، رئیس ستاد مشترک ارتش، با سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، نشئت گرفته است. آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع و رئیس مجلس

۱- سند شماره ۰۵۱۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته از واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات سپاه مرکز، شماره ۴۲۴، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۲۱۰.

شورای اسلامی، دراین باره نوشته است: «آقای ظهیرنژاد، رئیس ستاد مشترک ارتش، اطلاع داد که عراق در بستان ضدحمله آغاز کرده، ولی عصر خبر رسید که صحت نداشته. به خاطر عدم هماهنگی ایشان با صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی، اطلاعات دقیق به ایشان نمی رسد.»(۱)

۱

باوجود پیروزی های به دست آمده در عملیات طریق القدس و آزادشدن بخش های زیادی از سرزمین های اشغال شده در منطقه عمومی بستان، اقدامات تبلیغی اندک و غیرفعال رسانه های خودی به خصوص تلویزیون دراین باره گلایه هایی را درپی داشته است. از همین رو، محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران، در دو نامه به فرمانده سپاه منطقه۸ به پیگیری اقدامات تبلیغاتی دراین باره تأکید کرده است. در بخشی از نامه اول فرمانده کل سپاه به فرمانده سپاه منطقه۸ آمده است:

«برادر مرتضایی به آقای هاشمی بگویید که تمام فیلم های تبلیغاتی گویا آمده تهران، ولی ستاد مشترک جلوِ پخش آنها را گرفته، لطفاً سعی کنید که فیلم ها را پخش کنند.»(۲) فرمانده سپاه در نامه دیگری ضرورت نمایش دستاوردهای عملیات را از تلویزیون به فرمانده سپاه منطقه۸ این گونه گوشزد می کند: «لطفاً سعی کنید امشب به هرنحوی که شده تبلیغات انجام بگیرد و موارد زیر حتماً در آن باشد:

۱. اسرای عراقی حتماً نشان داده شود.

۲. شهر بستان کاملاً نشان داده شود و اگر فیلم برداری نشده، فیلم برداری شود و نشان بدهید.

۳. تانک ها و نفربرهای غنیمتی و سوخته شده را نشان دهید.

۴. کلیه اخبار و اطلاعات مربوطه به بستان گرفته شود. ضمناً چون مردم مردد و سرگردان شده اند، اخبار مثبت حتماً در فیلم نشان داده شود.»(۳)

آقای هاشمی رفسنجانی نیز در کتاب خاطرات خود موضوع ضعف تبلیغاتی را دراین باره چنین انعکاس داده است:

«بعدازظهر، از اهواز از مرکز سپاه و امام جمعه آبادان تلفن کردند و از تبلیغات ضعیف تلویزیون درباره پیروزی شکایت داشتند. با آقای زورق، معاون اخوی محمد، تماس گرفتم. معلوم شد دیشب فیلمی از اهواز مخابره شده و با قصور مأمور گیرنده فیلم به دست سیما نرسیده و روز اول را هم صیاد [شیرازی] اجازه فیلم برداری نداده. قرار شد امشب جبران شود و شد. یک ساعت و نیم فیلم نسبتاً جالبی پخش شد.»(۴)

۲

امروز هم دشمن مناطق مسکونی شهرهای در حاشیه مرز و مناطق عملیاتی را گلوله باران و بمباران کرد.

هواپیماهای عراقی امروز شهر آبادان را بمباران کردند که از تلفات و خسارت های آن گزارشی منتشر نشد. علاوه براین، هواپیماهای دشمن جاده آبادان - اهواز را بمباران کردند که تلفات و خساراتی به همراه نداشت.(۵)

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۹۱.

۲- سند شماره ۵۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سوسنگرد (رضایی) به اهواز (مرتضایی)، ۱۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۶۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از محسن رضایی (سوسنگرد) به مرتضایی (گلف)، ۱۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین.

۵- سند شماره ۵۶۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته از واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات منطقه ۸، شماره ۴۲۶، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲۲.

در ساعت ۱۴، توپخانه های دوربرد عراق ۶ گلوله به مناطق مسکونی شهر اندیمشک پرتاب کردند که درنتیجه آن ۴ تن از مردم شهر زخمی شدند.(۱) توپخانه های دشمن ۳۰ گلوله توپ نیز به شهر دزفول و پایگاه چهارم شکاری دزفول شلیک کردند که براثر آن عده ای از مردم شهر شهید یا زخمی شدند.(۲)همچنین تعدادی منزل ویران شد و تعدادی نیز آسیب دید. گلوله باران پایگاه چهارم شکاری دزفول نیز تلفات و خساراتی درپی نداشت.(۳)

۱

روزنامه کیهان فهرستی طولانی از انواع کمک های نقدی و غیرنقدی مردم نقاط مختلف کشور را به جبهه ها درج کرده که بهترین نماد و نشانه همبستگی ملی برای کمک به جبهه های جنگ است. این روزنامه در مقدمه ای که قبل از درج کمک های مردمی تنظیم کرده، آورده است:

«کمک های نقدی و جنسی بی دریغ مردم غیور و انقلابی میهن اسلامی مان به رزمندگان جبهه های نبرد حق علیه کفر و هم وطنان خسارت دیده از جنگ تحمیلی و زلزله کرمان، همچنان لاینقطع ادامه دارد و اهالی روستاها، بخش ها و شهرهای کشور حتی از ارسال خون خود برای مجروحین جنگی دریغ نمی ورزند، زیراکه رودررویی اسلام با کفر و پیروزی لشکریان ظفرمند ایران در مصاف با متجاوزین صدامی، این گونه ایثار را باید. در کنار این اقیانوس پرجوش و خروش، گذشت و فداکاری و در کنار ده ها میلیون ریال هدایای نقدی و صدها تن انواع کمک های جنسی، [کمک] کودک خردسالی [جلب توجه می کند که] با گوشواره ۷۰ تومانی خود، به یاری سلحشوران دلاور سرزمین خود برخاسته و دعای خیری که دارد.»(۴)-(۵)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۰/۹/۱۳۶۰.

۲- همان؛ و- سند شماره ۰۵۱۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۳- سند شماره ۰۵۱۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۴- به علت طولانی بودن این فهرست از درج مشروح آن خودداری شده است. خوانندگان می توانند برای آشنایی با محل های ارسال و نوع کمک ها به روزنامه کیهان ۱۱/۹/۱۳۶۰ مراجعه کنند.

۵- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۱

در ادامه درگیری های مناطق شمال غرب ایران، امروز ۶ تن از نیروهای ژاندارمری به کمین عناصر ضدانقلاب افتادند. نیروهای سپاه نیز روستاهای اطراف شهر سلماس را پاک سازی کردند. همچنین امروز مدارس شهر بوکان با ۷۰ روز تأخیر کار خود را آغاز کردند.

شش تن از نیروهای ژاندارمری از پاسگاه تولکه در جنوب بوکان هنگام عزیمت به سقز به کمین نیروهای مسلح غیرقانونی افتاده، همگی اسیر شدند. مهاجمان خودرو حامل این افراد را، که یک کامیون ریو بود، به غنیمت گرفتند.(۱)

در ادامه پاک سازی روستاهای اطراف سلماس نیز نیروهای خودی در طول ۲ روز چند روستا ازجمله روستاهای کوزه رش، قزل کندی، آق برزه و خورخوره در شمال و جنوب غربی این شهر را پاک سازی کردند و در بازرسی های انجام شده، ۸ قبضه سلاح غیرمجاز و مقادیری تیر فشنگ به دست آمد.(۲)

همچنین با تثبیت آرامش و بازگشت امنیت به شهر بوکان(۳) و استقرار نهادهای اداری در این شهر، سال تحصیلی جدید با بیش از ۷۰ روز تأخیر آغاز شد. به نوشته روزنامه اطلاعات، روابط عمومی اداره آموزش وپرورش استان آذربایجان غربی اعلام کرد: بنا بر گزارش رئیس آموزش و پرورش بخش بوکان، ثبت نام دانش آموزان مدارس ابتدایی این بخش شروع شد و ثبت نام دانش آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی نیز از هفته آینده شروع خواهد شد.(۴)

۲

در جریان اقدامات تروریستی امروز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر تهران یک تن شهید و ۴ نفر نیز مجروح شدند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۶ بعدازظهر در خیابان اردشیر منشعب از خیابان کبریت سازی (شهید قدیمی) در جنوب غربی بیمارستان لقمان الدوله تهران به سوی پدر و پسری که درحال عبور بودند، تیراندازی کردند که هر دو به شدت زخمی و به بیمارستان منتقل شدند. دقایقی بعد از انتقال پدر و پسر به بیمارستان، رسول نور دانش (پسر) براثر شدت جراحات به شهادت رسید. وی از نیروهای داوطلب بسیجی بود که در طول چهار ماه گذشته در جبهه ها حضور داشت و اخیراً برای مرخصی به تهران بازگشته بود.(۵)

در منطقه نارمک نیز نیروهای این سازمان، که سوار بر موتورسیکلت بودند، ۲ پاسدار را در خیابان گلستان هدف قرار داده، هر دو را زخمی کردند. مهاجمان با استفاده از خلوتی خیابان گریختند و مردم نیز افراد زخمی را به بیمارستان رساندند.(۶)

ص: ۸۱۶

۱- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و

اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۶۷۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه عملیات مرکز، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۲، ارومیه - خبرگزاری پارس.

۳- این شهر پس از دو سال اشغال توسط نیروهای مسلح غیرقانونی به خصوص حزب دمکرات و گروه کومه له در یازدهم مهرماه سال جاری با تلاش نیروهای خودی آزاد شد.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه.

۵- همان، ص۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۶- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

در خیابان سهروردی نیز یک گروه ترور سازمان یک کفاش ۴۲ ساله را هدف چندین گلوله قرار دادند که وی به شدت زخمی شد.(۱)

همچنین در حوالی میدان ولی عصر(عج) یک تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سوی نیروهای محافظ ساختمان بنیاد انقلاب تیراندازی کرد که نیروهای حفاظت ساختمان بلافاصله او را تعقیب و دستگیر کردند. وی که هنگام دستگیری یک اسلحه کمری و چند نارنجک جنگی همراه خود داشت، اقدام به خوردن قرص سیانور کرد که بلافاصله به بیمارستان انتقال یافت و تحت درمان قرار گرفت.(۲)

در سه راه آذری در جنوب غربی تهران نیز ۲ موتورسوار مسلح سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سمت خودرو گشت کمیته و شهربانی تیراندازی کردند که براثر تیراندازی متقابل نیروهای کمیته یکی از مهاجمان زخمی و دستگیر شد. راننده نیز با به جاگذاشتن موتورسیکلت اقدام به فرار کرد.(۳)

۱

حزب توده ایران و سازمان چریک های فدایی خلق شاخه اکثریت، امروز برای نخستین بار بیانیه مشترکی را انتشار دادند و در آن اعلام کردند که دشواری های انقلاب به طور عمده از دو جریان سرچشمه می گیرند: جریان نخست، توطئه همه جانبه و پیگیر جبهه متحد دشمنان انقلاب در داخل و خارج از ایران است و جریان دوم، به کمبودها و نارسایی های ناشی از بی تجربگی ها، اشتباهات، تنگ نظری ها، خودمحوری ها و ارزیابی های نادرست بخش مهمی از نیروهای مدافع انقلاب و مسئولان جمهوری اسلامی ایران بازمی گردد. در این بیانیه از اینکه هنوز درزمینه شناخت دوستان انقلاب نقاط ضعفی وجود دارد، اظهار تأسف شده است.

در ادامه، تنظیم کنندگان بیانیه به طور آشکار شعار "نه شرقی، نه غربی" را که یکی از اصلی ترین شعارهای انقلاب اسلامی است، نادیده گرفته و بر وجهه ضدامپریالیستی (ضدامریکایی) و پیوند انقلاب با جبهه جهانی ضدامپریالیستی (شوروی) تأکید کرده اند. در این بیانیه به کارگزاران حکومتی توصیه شده است که از زنجیره اقتصادی امپریالیسم جدا شده، به برقراری روابط اقتصادی، به خصوص در زمینه های صنایع مادر همچون ذوب فلزات، ماشین سازی، پتروشیمی و... با کشورهای سوسیالیستی بپردازند. بخش هایی از این بیانیه و توضیح نشریه رویدادها و تحلیل(۴) درباره نوع روابط حزب توده و سازمان چریک های فدایی خلق اکثریت به این شرح است:

«به نظر ما در دنیای امروز استقلال واقعی و عدم وابستگی هر کشور بدون همبستگی با جبهه عظیم و نیرومند جهانی ضدامپریالیستی [شوروی] امکان پذیر نیست ... و درست برعکس، بریدن پیوندهای همبستگی با این جبهه نیرومند جهانی، نخستین گام درجهت افتادن در دام های امپریالیسم جهانی [امریکا] است.

۱- همان.

۲- همان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

۳- روزنامه کیهان، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۴- رویدادها و تحلیل یک نشریه سیاسی و داخلی سپاه است که دفتر سیاسی سپاه پاسداران هر ۱۵ روز یک بار آن را منتشر می کند.

رسیدن به استقلال اقتصادی برای ایران انقلابی تنها و تنها از راه بریدن همه زنجیرهای وابستگی به اقتصاد امپریالیستی و تلاش برای بهره گیری از مناسبات برابر حقوق با کشورهایی که حاضر به برقراری چنین مناسباتی هستند و در درجه اول با کشورهای جبهه عظیم ضدامپریالیستی جهان امکان پذیر است. ... این صنایع (ذوب فلزات، ماشین سازی و پتروشیمی) را تنها و تنها از راه همکاری برابر حقوقی با کشورهای صنعتی سوسیالیستی می توان پایه گذاری کرد.

نویسنده نشریه رویدادها و تحلیل ها در پایان مطلب خود به نزدیک شدن جناح اکثریت فداییان خلق به حزب توده اشاره می کند و می نویسد: «از همان آغاز انشعاب در سازمان چریک های فدایی خلق مشخص بود که جناح اکثریت آن بالاخره با حزب توده متحد خواهد شد. صدور این بیانیه مشترک درحقیقت آغازی برای وحدت تشکیلاتی این دو گروه است و به دلیل قدرت زیاد حزب توده در زمینه های تئوریک، این خط مشی حزب توده است که درنهایت به وسیله فداییان اکثریت پذیرفته می شود. یکی از اصول اساسی این خط مشی - همان طور که در مطالب بالا به خوبی مشهود است - تبلیغات بی دریغ برای کشورهای بلوک شرق می باشد و در صحنه داخلی نیز سیاست نزدیک شدن چپ روسی ایران با مسلمانان تعقیب می گردد.»(۱)

۱

دادستانی انقلاب اسلامی مرکز در نامه ای به اداره کل مطبوعات و نشریات وزارت ارشاد اسلامی توقیف نشریه پیام مردم (ارگان سیاسی تبلیغاتی حزب توده) را اعلام کرد. دادستانی انقلاب اسلامی مرکز موارد تخلف این نشریه را چنین اعلام کرده است:

موضوع بند۴ ماده ۲ لایحه قانون مطبوعات مصوب ۲۰/۵/۱۳۵۸؛ موضوع بند "ج": وابسته نبودن به شرق و غرب و پرهیز از هرگونه تبلیغ درجهت گرایش به ابرقدرت ها؛ موضوع بند "د": حفظ صداقت درباره تخطی نکردن از خط مشی و موضع سیاسی، اصول فکری و انتقادات ایرادی؛ نقض ماده۶ قانون مطبوعات: انتشار نشریه بدون معرفی مدیر مسئول و نقض ماده۱۲ لایحه قانونی مطبوعات.(۲)

۲

امام خمینی در دیدار آیت الله صدوقی و آیت الله روح الله خاتمی امامان جمعه یزد و اردکان و همچنین ائمه جمعه استان یزد و هرمزگان و ائمه جمعه اهل سنت جنوب کشور با ایشان، سخنانی ایراد کردند. مهم ترین محورهای سخنان ایشان عبارت بود از: منحصربه فرد بودن انقلاب ازلحاظ فراگیربودن، توان غلبه بر مشکلات در همه ابعاد باتوجه به حضور متعهدانه مردم و روحانیون در عرصه های گوناگون، تذکر به روحانیون و امامان جمعه برای آگاه کردن مردم از تلاش مخالفان انقلاب برای توطئه چینی علیه انقلاب، اشاره به جمع آوری اسلحه در اوایل پیروزی انقلاب توسط

۱- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۲۸، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۲۱.
۲- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

گروه هـای مختلف برای اسـتفاده از آنهـا، اهـداف و مقاصـد سازمـانی احزاب و گروه های غیرقانونی و ناکامی آنها باتوجه به هوشیاری مردم و توصیه اکید به وحدت بین مذاهب و عموم مردم.

امام خمینی فرمودند:

«البته آقایان توجه دارند و توجه داشـتند به اینکه این انقلاب یک انقلاب منحصربه فردی است که از خود مردم و با اسم اسلام و با تکبیر همه جانبه همه ملت تحقق پیـدا کرده است. و خدای تبارک و تعالی بر همه ملت ایران منت گذاشـته است که قلوب همه را متوجه کرده است به همین جمهوری اسـلامی و همه خواهـان اسـلام و خواهـان جمهوری اسـلامی هسـتند. و البته توجه هست به اینکه انقلابـاتی که در دنیـا واقع شـده است - تمام انقلابات را بایـد بگوییم که - ضایعاتش بیشتر از این انقلاب بوده است و برداشـتش کمتر بوده است و آن برداشتی که این انقلاب کرده است که آن تحقق اسـلام و احکام اسلام است، در هیچ جـا همچو برداشتی نشـده است. اگر هم اسم "جمهوری اسـلامی" روی بعضـی از کشورها بوده است، محتوایش نبوده است و همین طور توجه داریـد که مشـکلات بعـد از انقلاب در کشورهای بزرگ دنیا الآن هم رفع نشـده است. شوروی، که یکی از ابرقـدرت هـای عـالَم است، الآن شـصت و چنـد سـال است که انقلاب کرده انـد و الآن هم در مشـکلات هسـتند؛ همه جور مشکلات و نمی توانند مشکلاتشان را رفع کنند.

و ایران یکی از ویژگی هـای بزرگش این است که الآن مـا یک دولتی و یک ملتی جـدای از هم نـداریم. یک ارتشـی و یک ملتی و یـک دولتی جـدای از هم نـداریم. ملت بـا ارتش، بـا دولت، همگام است و مشـکلات اگر برای دولت پیش بیایـد، اگر برای ارتش پیش بیایـد، برای هر جهتی، برای یـک طرف مملکت مثـل زلزله - مثلاً - پیش بیایـد، خود این مردم بهتر از دولت مشـغول می شونـد به فعالیت؛ چنانچه در کرمان این زلزله ای که پیش آمـد، ما دیـدیم که با فعالیت حضـرت آقای صـدوقی و توجه مردم، بسـیاری از مشکلات رفع شد و من الآن هم امید این معنا را دارم که چون مردم حاضر در صحنه هستند، مشکلات برطرف بشود. البته مسـئله پـاک سـازی ادارات در دست اجراست. الآن این بازرسـی عمومی که بناست به فعالیت وارد بشود و شـده است، این مسائل را امیدواریم که با فعالیت و با همفکری همه مردم و خصوصاً "علمای بلاد" [انجام دهد]، از اموری که بسـیار اهمیت دارد، قضـیه این است که علمای بلاد هدایت کنند مردم را، همفکری کنند با دولت و ارشاد کنند مردم را و نگه دارنـد مردم را در این حال نهضتی که هسـتند و الآن درحال انقلاب انـد؛ مردم را در صـحنه نگه دارند و مردم را از اینکه یک اختلافی - خدای نخواسته - بخواهند درش ایجاد کنند و در جاهایی ایجاد کنند؛ مردم را تنبه بدهند به اینکه دست های خبیثی هست که می خواهنـد نگذارند این انقلاب به ثمر برسد. از این جهت، یکی از امور مهمی که به عهده علمای بلاد و خصوصـاً ائمه جمعه هست، همین است که در خطبه هایشان، که یک فرصتی است که مردم مجتمع انـد و مطالب را می شود گفت، تنبه بدهند مردم را که غفلت نکنند از این دست هایی که به خیانت، می خواهند این

انقلاب را متلاشی کنند. تمام توطئه هایی که در خارج و در داخل بوده است تاکنون، خنثی شده است و بحمدالله، جنگ هم دارد به پیروزی ختم می شود و کشور هم کشور خود شماست و اسلامی است و تعهد به اینکه ما باید اسلام را حفظ بکنیم.

از تکالیف اولیه خدای تبارک و تعالی است حفظ اسلام؛ و همه ما و همه ملت و همه علما و همه می دانید که مکلف به این هستیم که این هدیه الهی را حفظ بکنیم و الآن اسلام به دست ما سپرده شده است. ما سابق اگر عذری داشتیم به اینکه قدرت ها نمی گذارند ما کاری انجام بدهیم و قدرت هایی بودند که مخالف بودند، علما را مانع می شدند از اینکه در پست های خودشان، وظایف خودشان را انجام بدهند، امروز دیگر ما همچو عذری نداریم و همه آقایان در هرجا که هستند، می توانند که مسائلشان را، مشکلاتشان را، مشکلات مردم را گوشزد کنند و مردم را هدایت کنند و همین طور دولت را هدایت کنند، ادارات را هدایت کنند و ان شاءالله، من امیدوارم که به زودی مشکلات رفع بشود.

البته انقلاب بوده است و یک دسته هم اشخاص فاسد که از اول انقلاب معلوم شد نقشه داشته اند. ما حالا کم کم توجه پیدا می کنیم اینها از اول که نهضت شده است و انقلاب شده است و آن روزی که فهمیدند به اینکه این انقلاب پیروز می شود، آنها مشغول نقشه کشی خودشان بوده اند. و لهذا، در زمان انقلاب، که یک مقداری چیزهایی بود که نمی شد نظمش را حفظ کنیم، اینها مشغول شدند به اینکه اسلحه بدزدند. اسلحه ها را دزدیدند. شما الآن می بینید که گاهی نشان می دهند یک خانه تیمی چقدر اسلحه تویش هست و چقدر مواد منفجره در آن هست و چقدر چیزهای دیگری هست در آن. اینها برای این است که اول وارد این مسئله که شدند کاری به اسلام و کاری به نهضت اسلامی و انقلاب اسلامی نداشتند. آنها یک مقصد خاصی داشتند و دنبال آن مقصد گردیدند و افرادشان را فرستادند هرجا و غارت کردند اموال مسلمین را. و ان شاءالله، من امیدوارم که با همت مردم - مهم همین توجه خود مردم است - با همت مردم و گزارش دادن از این، به اینکه این خانه ها در کجاهاست - که بازهم یک مقداری هست - ان شاءالله، این هم به زودی حل بشود و همه ما مشغول بشویم به اینکه اسلام را در این مملکت پیاده کنیم و اگر نقیصه ای هست در هرجا، ان شاءالله، رفع بشود.

و من امیدوارم که با همت همه آقایان، علمای اعلام همه بلاد و با اجتماع همه، برادرهای اهل سنت و برادرهای اهل شیعه مجتمع باهم باشند و از اختلافی که می خواهند فاسدها و مفسدها ایجاد کنند بین ماها، از این اختلافات پرهیز کنند و هرکس در محل خودش مردم را تنبه بدهد به اینکه این اختلاف جز برای اینکه به هم بزنند اوضاع ایران را و باز مسلط کنند به ما آن قدرت های بزرگ را، چیز دیگری عایدمان نمی شود. و البته از اول هم این اختلافات یا از جهل پیدا شده است یا از اینکه باز دست هایی در کار بوده است که نگذارند یک مملکتی

وحدت کلمه داشته باشد و شما الآن و همه برادرهای ما در هرجا که هستند، الآن دیده اند که با وحدت کلمه چه برکتی خدای تبارک و تعالی به ما عطا فرموده است. این را حفظ بکنیم و این نعمتی است که خدا به ما داده باید تشکر کنیم و تشکرش به این [است] که با چنگ و دندان این وحدت را حفظ کنیم و اسلام را - ان شاءالله - پیاده کنیم و همه ما در زیر سایه اسلام و پرچم توحید باهم - ان شاءالله - زندگی کنیم تا ظهور ولی عصر سلام اللّه علیه.»(۱)

۱

آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع، در سخنرانی پیش از دستور مجلس، چگونگی اجرای عملیات طریق القدس، پیروزی های به دست آمده در جبهه بستان و مناسبت زمانی اجرای آن با برگزاری کنفرانس کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر فاس را تشریح کرد. وی همچنین به ارتش عراق اخطار کرد که این گونه عملیات ها ادامه خواهد داشت و سرنوشت آنها همچون سرنوشت نظامیانی است که در عملیات طریق القدس گرفتار شدند.

بخش هایی از سخنان رئیس مجلس به این شرح است:

«پیروزی که در دو روز گذشته برادران ارتشی و سپاه و بسیج و جنگ های نامنظم در جبهه بستان آفریدند، هنوز ارزیابی نشده و هنوز نه دوستان، نه دشمنان و نه ناظران بی طرف به عمق این حرکت جدید پی نبرده اند. کار بسیار بزرگی است و شروع یک مرحله کاملاً جدید در جنگ با عراق است. اولاً این جبهه از مشکل ترین جبهه ها بود؛ یعنی حرکت تهاجمی رودرروی دشمن قرار داشت. [این منطقه] از شمال به تپه های رملی، از غرب به دشمن و باتلاق [های هور در] عراق و از جنوب به رودخانه نیسان و نیروهایی که عراق در جنوب رودخانه نیسان دارد، [محدود می شود.] حمله ای که نیروهای ما کردند، درست مواجه با دشمن بود که در سایر جبهه ها چنین اشکالی برای ما نیست.

مسئله دیگر طول کشیدن زمان حمله بود که دقیقاً دشمن از حمله خبر داشته است. این حمله برای زمان کنفرانس فاس تنظیم شده بود که جوابی به مرتجعان عرب و سران کشورهای ارتجاعی و مانور امریکا باشد. وقتی که کنفرانس به هم خورد، به دلیلی، چند روز تأخیر در این حمله پیش آمد که اسرای عراقی اظهار داشته اند که از حمله مطلع بودیم. با اطلاع ارتش عراق و وضع خاصی که در جبهه تعریف کرده اند، این پیروزی خیلی چیزها را هم به ما می آموزد و هم به صدام. مطمئناً از این به بعد این ایران است که هرجا صلاح بداند و بخواهد، ضربه را به ارتش عراق وارد می کند.

در فتح شمال آبادان، به عراق و ارتش صدام اتمام حجت شد، دو ماه گذشته هم برای مطالعه و اتخاذ تصمیم برای آنها کافی بود. بین خودمان و خدا و جامعه اسلامی، جهان و صلح طلبان جهان عذرمان روشن است، این مدت کافی است که دنیا به ایران و به جمهوری اسلامی حق بدهد که در آخرین کارهایی که باید بکند، محق باشد.

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی (ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۹۹ - ۳۹۶.

... من از تریبون مجلس به عنوان نماینده امام در شورای عالی دفاع، به ارتش فریب خورده صدام اخطار می کنم که هفته های آینده برای شما هفته اتخاذ تصمیم مناسب است. مطمئن باشید که فتح بستان آخرین فتح ما نیست و از این به بعد در همه جبهه ها همین سرنوشتی را که همراهان شما در بستان داشتند، خواهند داشت. باید برگردید و اسلحه های خود را به سوی مسئولان حزب بعث و صدام بگیرید و منطقه را از شر صدام و حزب بعث راحت کنید و ملت عراق و ایران را از این جنگ آزاد کنید یا فرار کنید و دست از جنگ بکشید؛ در غیر این صورت، سرنوشت شما یا اسارت است یا مرگ در جبهه ها و چیزی غیر از این نیست. با اتمام حجتی که به صدام شده، صدام آیشمن تاریخ جدید ماست. این همه انسان های عراقی که در بستان کشته شده اند و جسدهای فراوانی از نظامیان عراق که امروز خاک بستان را رنگین کرده و آنجا افتاده، اینها برای ما نمی تواند مایه خوشحالی باشد و از اینکه نظامیانی که باید در مرز اسرائیل بجنگند، اینجا کشته می شوند، عمیقاً نمی توانیم خوشحال باشیم، ولی این کاری است که صدام به سر اینها آورده است و مایل نیستیم که باز هم بیش از این جسدهای عراقی ها را هرچند بعثی، در خاک خودمان ببینیم، اما این انتخاب شماست. به هرحال، با نهایت اطمینان و با نهایت ایمانی که حرکت های گذشته جنگ به ما داده است و اعتمادی که به برادران رزمنده خودمان داریم و نوری که قرآن و اسلام در دل این رزمندگان روشن کرده، به نظر ما آینده جنگ و افق روشن حرکت جمهوری اسلامی کاملاً مشخص است و این حرف آخری است که از اینجا به جنگ افروزان عراق و کسانی که حامی عراق در منطقه هستند که کسی جز ارتجاع و وابستگان به امپریالیسم نیست، از اینجا به آنها ابلاغ می شود.»(۱)

۱

شورای اقتصاد امشب به ریاست نخست وزیر تشکیل جلسه داد. در این جلسه گزارش سازمان برنامه و بودجه درباره کارگروه های تعیین زیربنای اقتصادی و سازمان اقتصادی کشور بررسی و ضمن ارائه رهنمودهایی برای فعال تر کردن این کارگروه ها، مقرر شد که به منظور بارورکردن کارگروه ها، از حوزه علمیه و جامعه مدرسین قم رسماً خواسته شود تا افرادی را برای شرکت در جلسات به منظور تدوین قوانین و سیاست های اقتصادی به شورای اقتصاد معرفی کنند.

در این جلسه به منظور نظارت کامل بر عملکرد کارگروه ها و به دلیل اهمیت کار مقرر شد که این کارگروه ها به ترتیب هر هفته گزارش کار خود را جهت بررسی و اخذ رهنمود به شورا ارائه کنند. همچنین شورای اقتصاد با تأکید بر ضرورت ادامه کار ستاد بسیج اقتصادی کشور، اساسنامه و وظایف جدید پیشنهادی این ستاد را تصویب و برای رأی گیری و تصویب نهایی به هیئت دولت ارجاع داد. در اساسنامه جدید، عضویت وزارت مسکن و شهرسازی در این ستاد و ارتباط و هماهنگی مداوم و مؤثر ستاد بسیج با شورای اقتصاد به عنوان یک بازوی اجرایی شورا پیش بینی شده است.(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

۲- همان، ص۲.

۱

بـا تشدیـد برخی اقـدامات به منظور کنترل بیشتر قیمت هـا و جلوگیری از احتکـار و... امروز دادگاه انقلاب اسـلامی ویژه امور صنفی در اطلاـعیه ای اسـامی و احکام محکومیت ۴۷ تن از متخلفـان را که در یـک مـاهه گذشـته به جرم های احتکار، گران فروشی، تقلب، سرقت و خریدوفروش اجناس غیرمجاز تحت تعقیب قانونی قرار گرفته بودند، اعلام کرد.(۱)

۲

نشـریه النهار العربی و الـدولی (چاپ پاریس) از بازگشایی مجدد خط لوله هایی که نفت عراق را برای صدور به بندر طرابلس لبنـان می رسانـد، خبر داد. به نوشـته این نشـریه، کـار ازسـرگیری صـدور نفت عراق، که از آوریل ۱۹۷۶ متوقف شـده بود، با موفقیت، ازطریق لوله هـایی که به بنـدر طرابلس در لبنـان و برای صـدور ازطریق مـدیترانه به این منطقه منتقل می شونـد، آغاز شد. کار صدور نفت از طرابلس که تقریباً ۸۹۴ کیلومتر با مراکز نفتی عراق فاصله دارد، از سر گرفته خواهد شد. علاوه براین، تأسیسات نفـتی طرابلس از این نفت برای تـأمین نیازهـای نفـتی خـود به منظـور تصـفیه برای بازارهـای محلی اسـتفاده خـواهد کرد.(۲)

النهـار العربی سـپس بـا درج خبری از نشـریه نفتی امریکایی، بازگشایی این لوله نفتی را سـرآغاز فروش نفت به امریکا ازطریق طرابلس اعلام کرده و دراین باره نوشته است: نشریه پترولیوم اینتلیجنس ویکلی (چاپ نیویورک) اعلام کرد که پس از ۲ سال توقـف صـادرات نفت عراق به امریکـا به دلیـل تحریمی که این کشور علیه امریکـا اعمـال کرده و صـدور نفت را به مشـخص کردن بندری که در آن نفت تخلیه شود، مشـروط کرده بود، دوباره ایالات متحده امریکا برای واردکردن نفت عراق آماده می شود. این نشـریه خاطرنشان کرده است که یکی از پالایشـگاه های مسـتقل امریکا قرارداد یک ساله ای به منظور خریـد نفت به میزان ۳۰ هزار بشـکه در روز که از دریـای مـدیترانه بارگیری می شود، با عراق منعقـد کرده است. همچنین این نشـریه نوشـته است: بعـد از اینکه عراق این محـدودیت هـا را برداشت، شـرکت دیگری - که نـام آن را نبرده - قرار است در این هفته گفت وگوهای مشابهی را با عراق انجام دهد.(۳)

ص: ۸۲۳

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- اداره کـل مطبوعـات و رسـانه هـای خـارجی وزارت ارشـاد اسـلامی، نشـریه بررسـی مطبوعـات جهـان، شـماره ۱۳۴، ۲۲/۱۰/۱۳۶۰، ص۷۰، به نقل از النهار العربی و الدولی (چاپ پاریس)، ۱۰/۹/۱۳۶۰.

۳- همان.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۱ آذر ۱۳۶۰ ۵ صفر ۱۴۰۲ ۲ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز ارتش عراق در ادامه تلاش برای بازپس گیری بخش هایی از زمین های ازدست داده در عملیات طریق القدس، با نیرویی به استعداد دو گردان به مواضع نیروهای خودی در تنگه چزابه حمله کرد که با واکنش به هنگام نیروهای تیپ امام حسین(ع) و تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی ارتش ناکام ماند. پس از آن، نیروهای خودی با ایجاد میدان مین و تکمیل خاکریزها در این منطقه و استقرار نیروی کمین، خط پدافندی این تنگه را تقویت کردند.(۱)

۲

امروز عراق به قصد انتقام گیری و به تلافی شکست در عملیات طریق القدس، حملات به شهرها و مناطق مسکونی در دسترس، به ویژه شهرهای حمیدیه و اهواز را شدت بخشید. منابع خبری از سرنگون شدن ۹ هواپیمای عراقی در منطقه جنوب کشور درپی این حملات خبر دادند.

در ساعت ۸:۴۵، چند فروند هواپیمای عراقی با ورود به فضای منطقه حمیدیه اقدام به بمباران شهر و چند روستای اطراف آن کردند که براثر آن ۸ تن از مردم شهر و روستاهای اطراف - که اغلب از افراد عرب زبان بودند - کشته و حدود ۶۰ تن زخمی شدند. در این اقدام به ۳ دستگاه خودرو نیز خسارت هایی وارد شد.(۲)

هواپیماهای عراقی همچنین به طور گسترده به منطقه عمومی اهواز تجاوز و شهر و اطراف آن را بمباران کردند. بولتن ویژه خبرگزاری پارس دراین باره اعلام کرد: به گفته سخنگوی ستاد امنیت اهواز، هواپیماهای متجاوز عراقی صبح امروز در چند نوبت به حریم فضایی شهر اهواز تجاوز کرده و ۷ راکت به سوی چندین نقطه این شهر پرتاب کردند که خوشبختانه هیچ گونه تلفات جانی در بر نداشت.

بر پایه این گزارش، یکی از راکت ها در کوی نیرو، یکی مقابل شرکت گاز و ۵ راکت دیگر در حوالی پلیس راه اهواز - سربندر به زمین اصابت کردند که فقط در کناره این جاده، یک کامیون حامل سنگ براثر اصابت راکت منهدم [شد] و به یک کامیون دیگر نیز خساراتی وارد آمد. گفتنی است راکتی که در کوی نیروی اهواز (یکی از محلات پرجمعیت این شهر) در

۱- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد دوم، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۳، ص۲۱۱.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۷، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۹؛ و- سند شماره ۰۵۱۷۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، از واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات مرکز، شماره

۴۲۵، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۲.

فاصله ۵۰ متری خانه های مسکونی به زمین اصابت کرد، خوشبختانه عمل نکرد. این گزارش همچنین حاکیست که صبح امروز تعدادی راکت دیگر نیز در اطراف بیابان های حوالی فرودگاه اهواز به زمین اصابت کرده است.(۱) در ساعت ۱۲:۳۰ نیز چند فروند هواپیمای عراقی که قصد بمباران اهواز را داشتند، بمب های خود را اطراف فرودگاه این شهر فروریختند.(۲)

از سوی دیگر، با شدت گرفتن تجاوزات هوایی عراق در منطقه جنوب و شهر اهواز، برخی منابع از سرنگون شدن ۹ هواپیمای عراقی در این منطقه خبر دادند. مشروح گزارش روزنامه کیهان دراین باره به شرح زیر است:

«در جریان نبردهای جنوب، ۹ فروند هواپیمای متجاوز عراقی در خوزستان سرنگون شد. بنا به گزارش نیروی هوایی، یک فروند [در] ساعت ۷:۴۵ دقیقه بامداد در نزدیکی حمیدیه، هواپیمای دوم [در] ساعت ۱۰:۲۰ دقیقه [در] حوالی هویزه و هواپیمای سوم [در] ساعت ۱۱:۲۵ دقیقه در ناحیه کوت عبدالله سرنگون شدند. همچنین ۳ فروند هواپیما هم زمان در ساعت ۱۴:۳۳ دقیقه طی نبرد هوایی، هدف آتش جنگنده های نیروی هوایی واقع و در شمال غربی اهواز سرنگون شدند.

در ساعت ۱۶ نیز ۲ فروند هواپیمای دشمن در حوالی چزابه و یک فروند نیز در ساعت ۱۶:۳۷ دقیقه در غرب اهواز با آتش جنگنده های ما منهدم شدند. به این ترتیب، مجموع هواپیماهای منهدم شده دشمن [در منطقه جنوب] به ۹ فروند رسید.(۳)

گزارش خبرنگارمان از اهواز همچنین حاکیست که در طول چهارده ماه جنگ تحمیلی، مردم مقاوم اهواز برای نخستین بار در طول جنگ، شاهد ۱۰ بار تجاوز مکرر هواپیماهای دشمن به آسمان شهر خود بودند که نتیجه این تجاوزات سرنگونی ۹ هواپیمای مهاجم بود. آگاهان نظامی هجوم هواپیماهای عراقی را خودکشی نظامی خواندند و اضافه کردند که عراق به خیال خود قصد ایجاد روحیه در میان نفرات متزلزل خود را داشته است. در جریان این عملیات، احتمالاً ۲ فروند میراژ سرنگون شده است که برای بازدید خبرنگاران خارجی از جبهه ها لاشه هایشان جمع آوری شده است.

این گزارش به نقل از آگاهان نظامی حاکی است: نیروی هوایی صدام ناچار بود به هر طریق که ممکن است برای متوقف کردن عملیات نظامی رزمندگان اسلام دست به اقدامی چشمگیر بزند و این نکته از روز اول آزادشدن بستان، از چشم نیروی هوایی رزمنده و هشیار ما دور نبود و دیروز درحالی که حافظان آسمان ایران در انتظار تجاوز هواپیماهای دشمن بودند، چند تن از خلبانان مزدور صدام به قصد بمباران شهرهای جنوبی و مرزی کشور و احتمالاً توقف حرکت ستون های نظامی ما، به آسمان خوزستان وارد شدند که اکثراً در همان دقایق اول تجاوز به وسیله جنگنده های همیشه حاضر در آسمان ما سرنگون شدند و لاشه هایشان در کنار مزدوران به هلاکت رسیده عراق بر زمین افتاد.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۷، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۳، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۱/۹/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۱۹.

۳- در منابع نظامی قابل دسترس، به اسقاط ۹ فروند هواپیمای عراقی و محل سقوط آنها اشاره ای نشده است و خبرهای موجود دراین باره از منابعی است که در متن روزشمار از آنها نقل خبر شده است.

۴- روزنامه کیهان، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۲.

بولتن ویژه خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز با اعلام خبر سرنگونی ۹ فروند هواپیمای دشمن در حوالی حمیدیه، اهواز، هویزه، کوت عبدالله و چزابه یادآوری کرد که ۲ فروند از هواپیماهای سرنگون شده از نوع میراژهای فرانسوی بودند که به تازگی تحویل نیروهای عراقی شده بود.(۱)

سپاه پاسداران نیز در پیامی، از تلاش جنگنده ها و پدافند ضدهوایی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در سرنگون کردن ۹ فروند هواپیمای عراقی قدردانی کرد. در بخشی از این پیام آمده است: «با درود بر تمامی سلحشوران مؤمن و فداکار سپاه اسلام به ویژه دلاوران تیزتک نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، این پاسداران مرزهای آسمان میهن اسلامی مان و این رزمندگان متکی بر نیروی لایزال الهی که در سالروز رفراندوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مشت محکم امت ما بر پوزه استکبار جهانی بود، موفق شدند با عملیات قهرمانانه خود در دفاع از حریم هوایی کشورمان با سرنگون کردن ۹ فروند از هواپیماهای متجاوز دشمن، ضربات سنگینی را بر پیکر مضمحل ارتش تجاوزگر عراق وارد نمایند.»(۲)

فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در بیانیه نظامی ۵۴۰ به سقوط هواپیماهای عراقی اشاره ای نکرد، ولی مدعی شد که جنگنده های عراقی ۳ فروند از هواپیماهای ایران را در منطقه اهواز ساقط کرده اند.(۳)

۱

نیروهای سپاه پاسداران و ارتش در ۲ عملیات ایذایی در مناطق غرب و شمال غرب کشور، خسارت هایی به ارتش عراق وارد کردند.

ستاد عملیات سپاه مهران در نامه ای به فرماندهی سپاه اعلام کرد که نیروهای سپاه مهران در ساعت ۵ بامداد با اجرای آتش خمپاره ۸۱ میلی متری در ارتفاعات زیل، ۲ سنگر دفاعی و یک سنگر اجتماعی دشمن را منهدم کرده اند.(۴)

لشکر۲۸ سنندج نیز اعلام کرد که یک گروه گشتی رزمی نیروهای تیپ۳ مریوان این لشکر به منطقه سورین مقابل سیدصادق اعزام شدند و با دیده بانی و هدایت آتش توپخانه خودی روی پادگان سیدصادق، ۸ دستگاه ساختمان این پادگان منهدم شد که از تلفات جانی آن اطلاع دقیقی در دست نیست.(۵)

۲

واحد مرکزی خبر به جمع بندی بازتاب عملیات طریق القدس و نتایج آن در برخی رسانه های غربی پرداخته و مواضع آنها را دراین باره در نوشتار کوتاهی بیان کرده است. در این گزارش آمده است:

«پیروزی چشمگیر نیروهای اسلام در جبهه خوزستان و رسیدن جان برکفان ارتش و سپاه پاسداران به شهر آزادشده بستان و سرانجام به مرز میهن اسلامی در خوزستان، بازتاب بسیار گسترده ای در سراسر جهان داشته است. باوجودی که بنگاه های خبری صدامی سعی در مخفی کردن

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۷، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۹، اهواز- خبرگزاری پارس؛ و- همان، ص۱۸، تهران خبرگزاری پارس.

۲- مرکز خبری روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، خبرنامه، شماره ۲۶۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۷، ۱۲/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۱/۹/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۳۲۳۱۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه پاسداران (پایگاه مهران) به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایلام، ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۰۰۸۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۹۹، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱.

اهمیت این پیروزی داشتند، محافل خبری جهان ابتدا با احتیاط و گاهی بدون اظهارنظر و در مراحل بعدی با تأیید اعلامیه های ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، به تجزیه وتحلیل این پیروزی و پیامدهای ناشی از آن پرداختند. به گزارش واحد مرکزی خبر از بُن، رسانه های همگانی آلمان ابتدا این خبر را کوتاه و بدون اظهارنظر انتشار دادند و برای اولین بار یک شبکه تلویزیونی این کشور به نقل از صدای جمهوری اسلامی ایران، این خبر را انتشار داد. همین گزارش حاکیست که مطبوعات آلمان فدرال اعلامیه های سرفرماندهی ارتش عراق را هم نقل کرده اند.

گزارش واحد مرکزی خبر از واشنگتن حاکیست که این خبر ظرف چند ساعت پس از انتشار، در محافل مسلمانان متعهد ایرانی و غیرایرانی بر سر زبان ها افتاده و باعث شادمانی و سرور شده است، ولی مطبوعات صهیونیستی، امپریالیستی امریکا هیچ گونه واکنشی از خود نشان نداده اند و سکوت اختیار کرده اند.

بنا به همین گزارش، روزنامه نیویورک تایمز خبر فتح بستان را تحت عنوان ادعای پیروزی ایران به نقل از صدای جمهوری اسلامی ایران بدون اظهارنظر انتشار داده است.

در همین حال، گزارش واحد مرکزی خبر حاکیست که خبرگزاری های صهیونیستی بین المللی پیش از آنکه اعلامیه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و اخبار مربوط به فتح بستان را انتشار دهند، تکذیب نامه های رژیم بغداد را دائر بر شکست نیروهای ایرانی منتشر کرده اند. آسوشیتدپرس در گزارش خود تعداد تلفات نیروهای صدامی را تنها ۱۰ نفر ذکر کرده است و خبرگزاری فرانسه نیز ضمن انتشار اعلامیه سرفرماندهی ارتش عراق اعلام کرد که نیروهای عراقی سحرگاه یکشنبه گذشته توانسته اند اقدام به پیشروی نیروهای ایرانی را در جبهه جنوبی درهم شکسته و در این بخش دست به پیشروی هم بزنند. نکته مهمی که اکثر خبرگزاری ها و مطبوعات و رادیوهای بیگانه به اعتراف آن لب گشوده اند، این است که اعلامیه های سرفرماندهی ارتش عراق از ذکر دقیق تعداد تلفات نیروهای ایرانی و محل دقیق پیشروی نیروهای عراقی عاجز مانده و این امر نشان می دهد که نیروهای صدامی حتی به کشته های خود دسترسی نداشته اند تا چه رسد به کشته های ایرانی مورد ادعایشان. قابل ذکر است که بلندگوهای دولتی عراقی که در نخستین ساعات پس از فتح بستان تعداد تلفات نیروهای اسلام را ۱۰ نفر ذکر می کردند، پس از ۴۸ ساعت این تعداد را قریب به ۳۰۰ نفر افزایش دادند که ظاهراً به تناسب آمار دقیق کشته های عراقی که ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده بود، به کار گرفته شده است.

خبرگزاری فرانسه با ۴۸ ساعت تأخیر در تفسیری درباره این پیروزی نوشت: اگر خبر این پیروزی صحت داشته باشد، نیروهای ایرانی گامی به سوی پیروزی های بزرگ علیه نیروهای عراقی برداشته اند و ضربه ای روحی به ضدانقلاب داخلی وارد کرده اند. خبرگزاری فرانسه اعتراف کرد که تصرف بستان و پیشرفت نیروهای ایران تا مرز، چه ازنظر استراتژیکی و چه ازنظر روانی، اهمیت بسیاری در بر دارد. مفسر همین خبرگزاری می افزاید: بستان نزدیک ترین شهر ایرانی به مرز عراق، در جاده ای است که به اهواز منتهی می شود؛ از همین جا می توان اهمیت این پیروزی را حدس زد. خبرگزاری فرانسه همچنین یادآور می شود که با این پیشروی

ازسوی نیروهای ایرانی، نیروهای عراقی در جبهه خوزستان به دو بخش تقسیم می شوند.

نماینده واحد مرکزی خبر از بیروت نیز گزارش داده است: مطبوعات لبنان در بعد وسیع تری به انتشار اخبار مربوط به پیروزی اخیر در منطقه بستان پرداخته اند. همین گزارش حاکی است که اعلامیه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی به همراه پیام اخیر امام خمینی، در سطح مساجد و مراکز فعالیت جنبش امل در حومه جنوب و شرق بیروت و روستاهای جنوب لبنان و منطقه بعلبک توزیع شده است. روزنامه بیروتی النهار نوشت: براساس گزارش هایی که به مقامات رسمی لبنان رسیده است، پیش بینی می شود که تحولات مهمی در جبهه جنگ ایران و عراق رخ دهد.»(۱)

۱

در درگیری های امروز عناصر ضدانقلاب با نیروهای خودی در شمال غرب ایران (شهرهای سقز، مریوان، تکاب و سردشت)، تلفات و خسارت هایی به دو طرف درگیر وارد شد.

امروز عده ای از نیروهای سپاه که از سقز عازم پایگاه آدینان (۱۸ کیلومتری شرق سقز) بودند، در روستای کوزه خرابه با کمین عناصر مسلح غیرقانونی مواجه شدند. در این حادثه یکی از افراد گروه به نام معصومی - اعزامی از نیشابور - به شهادت رسید.(۲)همچنین در این شهر، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی ۲ عدد نارنجک جنگی را داخل ساختمان شرکت مخابرات شهر پرتاب کردند که درنتیجه انفجار آنها مسئول حفاظت ساختمان شهید و یک زن نیز زخمی شد. در این اقدام به یک دستگاه خودرو نیز خسارت اندکی وارد آمد.(۳)

عناصر مسلح غیرقانونی همچنین به یکی از پایگاه های نیروهای ژاندارمری در منطقه سروآباد مریوان حمله کردند که درنتیجه آن یک تن از افراد پاسگاه زخمی شد. مهاجمان نیز با فرارسیدن نیروهای پایگاه هم جوار، گریختند.(۴)

همچنین یک درگیری بین افراد ژاندارمری و نیروهای مسلح غیرقانونی در حوالی پایگاه تکاب رخ داد که تا ساعت ها ادامه داشت. در این درگیری ۲ سنگر نیروهای مسلح غیرقانونی به وسیله توپخانه خودی منهدم شد و تعدادی از آنان کشته یا زخمی شدند.(۵)

در سردشت نیز نیروهای خودی هنگام بازرسی از چند منزل مشکوک، هدف تیراندازی عده ای از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی قرار گرفتند که درنتیجه یک سرباز و یک غیرنظامی زخمی شدند.(۶)

۲

ترور یک پاسدار در تهران به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و شناسایی یک خانه تیمی سازمان در قوچان مهم ترین اخبار امنیتی کشور در این روز است.

یک عضو سپاه تهران هنگام عبور از خیابان ۴۵ متری سیدخندان هدف گلوله های یک موتورسوار عضو سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قرار گرفت و زخمی شد که درپی آن، مردم به

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، تهران - واحد مرکزی خبر.

۲- سند شماره ۵۶۷۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه عملیات (مرکز)، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۵.

۳- سند شماره ۳۰۰۸۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۳۳۹۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استانداری کردستان، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات) ، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۹۹، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۵- سند شماره ۳۰۰۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۶- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره۹۷، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، ۱۲/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

تعقیب فرد مهاجم پرداختند و او را دستگیر کردند. وی پس از دستگیری قصد خوردن قرص سیانور را داشت که مردم مانع وی شدند و پس از رسیدن نیروهای انتظامی، او را تحویل مأموران دادند.(۱) نیروهای سپاه قوچان نیز با شناسایی یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) درصدد بازرسی از این خانه بودند که یکی از افراد فعال در آن خانه اقدام به فرار کرد و چون به دستور ایست پاسداران نیز توجه نکرد، هدف تیراندازی قرار گرفت و به هلاکت رسید.(۲)

۱

امروز پس از ۵ روز، فروشگاه قدس خیابان ولی عصر(عج) که بخش هایی از آن در انفجار هفته گذشته آسیب دیده بود، بازگشایی شد و فعالیت عادی خود را از سر گرفت. روزنامه کیهان در گزارش کوتاهی درخصوص آغاز مجدد فعالیت این فروشگاه نوشت: پس از چند روز تعطیلی و با تلاش پیگیر کارکنان فروشگاه قدس، این فروشگاه با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و ذبح قربانی، فعالیت عادی خود را از سرگرفت و آماده خدمت رسانی به شهروندان تهرانی شد. در این مراسم، جمع کثیری از مردم با شعارهای "مرگ بر امریکا" و "درود بر حزب الله" از تلاش پیگیر کارکنان این فروشگاه قدردانی کردند و مراتب نفرت و انزجار خود را از عاملان بمب گذاری ها ابراز داشتند. باوجود ادعاهای رادیوهای بیگانه مبنی بر ویرانی بخش وسیعی از فروشگاه قدس، فقط به قسمتی از دیوار شمالی ساختمان فروشگاه و چند غرفه مجاور آن ازجمله غرفه فروش نشریات اسلامی خساراتی وارد آمده بود که بلافاصله ترمیم و بازسازی شد. این گزارش حاکی است که جایگاه پمپ بنزین مجاور این فروشگاه نیز در کمتر از چند روز فعالیت عادی خود را دوباره از سر گرفت.(۳)

۲

امام خمینی در دیدار عده ای از دانشجویان و کارکنان واحدها و قسمت های مختلف نظامی کشور(۴) با ایشان، سخنانی درباره جنگ تحمیلی و دستاوردهای آن بیان کرد. مهم ترین محورهای سخنان امام عبارت بود از: تحمیلی بودن جنگ و بی رغبتی ایران به جنگ بین دو کشور، تبلیغات رسانه های خارجی بعد از پیروزی انقلاب درباره به هم ریختگی ساختار حکومت، بروز آشوب های گوناگون در کشور، اغواشدن صدام حسین برای بهره برداری از این اوضاع، حمله نظامی عراق به ایران و به دست آمدن نتایج پیش بینی نشده ازجمله ایستادگی و مقاومت ملت و قوای مسلح در مقابل تجاوزگر، وابستگی حکومت عراق به کمک سایر کشورها و بی نیازی ایران به کمک های دیگران در سایه اتکا به مبدأ غنی مطلق و توصیه به نیروهای مسلح به پرهیز از تفرقه. گزیده ای از سخنان امام خمینی در این دیدار بدین شرح است:

«آقایان ارتشی ها و پرسنل های ارتش که از نقاط مختلف تشریف آورده اند، من دعاگوی همه

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۲- مرکز خبری روبط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۶۶، ۱۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۳- روزنامه کیهان، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۴- دیدارکنندگان، دانشجویان دانشکده افسری، اعضای دوره مدیریت مهمات آمادی نیروی زمینی، کارکنان هوانیروز تهران، پایگاه هوایی شیراز و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بودند.

هستم و از آنها تشکر می کنم. بسیاری از امور است که انسان از آن خوشش نمی آید، لکن وقتی که تحقق پیدا کرد، می بیند خیرش در آن بوده است؛ عَسی انْ تَکرَهُوا شَیئاً وَ هُوَ خَیرٌ لَکم.(۱) ما و ملت اسلامی ما جنگجو و هجومگر نبوده ایم و نیستیم و از این جنگ تحمیلی هم خوشمان نمی آمد و کراهت داشتیم که دو طایفه از مستضعفان به تحریک مستکبران و تحریک امریکا و اغفال حزب بعث، به روی یکدیگر حربه بگشایند و آتش. لکن همه می دانید و همه هم در جهان می دانند که این جرم، متوجه به حزب بعث و صدام و صدامیان است. درعین حالی که ما از جنگ گریزان هستیم، لکن دفاع، که حق هر انسانی است و واجب است بر هر انسانی دفاع از خود و دفاع از کشور خود و دفاع از دین خود، ما به عنوان دفاع در مقابل این قدرت ها ایستاده ایم.

این جنگ پیش آمد و یک سال و نیم تقریباً طول کشیده است و ثمرات بزرگی برای ما داشته است که اول غافل بودیم و کم کم متوجه شدیم. یکی از ثمرات بزرگ این، این تحرک بی سابقه ای است که در جوان های ما در جبهه ها و پشت جبهه ها این تحرک بزرگ حاصل شده است ... برای اینکه جنگ ما دفاع است، هجوم نیست و جنگ دفاعی از تکلیف های شرعی و وجدانی و انسانی همه است.

و از چیزهایی که ما متوجه قبلاً نبودیم و بعد متوجه شدیم، این است که این مشتی که شما جوانان ما و ارتش ما و پاسداران ما و سایر قوای مسلح و امدادی به دهان این مهاجمین زدید، این یک عبرتی می شود از برای دیگر حکام جوری که شاید یک وقت در مغز خودشان این تخیل پیش آمده است که ایران به هم ریخته است و خوب است که ما هم یک هجومی بکنیم.

تبلیغات خارجی و خصوصاً تبلیغات رادیوهای منحرف، مثل بی بی سی و رادیوی امریکا و رادیوهای دیگری که ملاحظه می شود، اینها به عالَم جلوه داده بودند که ایران به واسطه اینکه یک نظم و یک ترتیب خاصی ندارد، آشفته است و درهم ریخته است و جای این است که هرکس که بتواند، از این خوان نعمت یک چیزی بردارد! و همین موجب این شده بود که صدام بی خرد را اغوا کردند که برو و فتح قادسیه(۲)* را تجدید کن و ایران یک لقمه چرب و نرمی است که به آسانی می شود او را بلعید! و این احمق هم بدون اینکه توجه به اطراف قضایا بکند، به واسطه آن غرور شیطانی که داشت و آن اغواهایی که شیاطین به او کردند و او را وادار کردند به اینکه حمله به ایران بکند، این کار ابلهانه را کرد و جزای خودش را دید و دارد می بیند.

... امروز ایران یکپارچه تحرک است، یکپارچه فعالیت است، یکپارچه هوای عشق به شهادت و هوای عالَم غیب است. در رژیم های سابق، اسمی از این مسائل نبود. اشخاصی که در آن رژیم ها تربیت شده بودند، غایت حرفشان این بود که ملت باید چه باشد و ملی گرایی به آن وضع بد و دست اجانب به همه جای این کشورها دراز شده بود و هرکس را به عنوان ملی گرایی مقابل دیگری قرار داده بود. امروز ایران ثابت کرد که ما با همه ملت های اسلامی و با همه مستضعفان جهانی، با

۱- سوره بقره، آیه ۲۱۶: «لیکن چه بسیار شود که چیزی را شما ناگوار شمارید، ولی به حقیقت، خیر و صلاح در آن بوده است.»

۲– * جایی است در نزدیکی نهاوند و نبرد معروف میان لشـکر اسـلام با سـپاه یزدگرد سوم که به پیروزی لشکر اسلام انجامید در این محل انجام شد.

همه آنها هستیم و خود را از آنها و آنها را از خود می دانیم و با کسانی که بخواهند تهاجم کنند یا به ایران یا به جاهای دیگری، ما با آنها در جنگ هستیم. ما همه ممالک اسلامی را از خود می دانیم و خودمان را هم از ممالک اسلامی می دانیم. ما می خواهیم به امر خدای تبارک و تعالی، همه باهم مجتمع باشیم(۱) و همه "ید واحده" باشیم برضد مستکبرین جهان.

از اموری که در این جنگ، که ما مکروه داشتیم، پیش آمد برای ما، این بود که به واسطه شجاعت سربازان دلیر ما و شجاعت ملت بزرگ ما، که توانست این مطلب را تثبیت کند که کسی نمی تواند به این مملکت رخنه کند و کسی نمی تواند آسیب به این کشور برساند. برادران عزیز من، آنچه که مهم است برای همه ما و برای همه ملت ایران، این است که توجه به خدای تبارک و تعالی را ازش غفلت نکنند؛ توجه به اینکه ما برای خدا قیام کردیم، نهضت کردیم، انقلاب کردیم و برای خدا به پیش می رویم.

... شما را این وحدت کلمه در زیر سایه توحید و در زیر پرچم اسلام به این فتح ها و پیروزی ها می رساند ... شما می دانید که تمام کشورها تقریباً پشتیبان صدام اند و به او، هم پول می رسانند و هم اسلحه می رسانند و هم نفرات می فرستند بسیاری شان و ما بحمدالله، نه احتیاج به پول دیگران داریم و نه احتیاجی به پرسنل دیگران داریم و نه احتیاج به تأیید دیگران. ما که اتکایمان به خداست، از کی تأیید بخواهیم؟ ما که اتکایمان به مبدأ غنی مطلق است، از کی خواستار جهات مادی بشویم؟ ما که با تکبیر این جبهه ها را فتح می کنیم، از کی بخواهیم که با ما همراهی کند؟ ما از خدا می خواهیم؛ ما از خدا می خواهیم که با آن جنود غیبیه که دارد و با آن ملائکهالله که هست، به ما کمک بفرماید و می فرماید. لکن شرط این است [که] ما به عهد خود باقی باشیم؛ عهدی که با اسلام داریم؛ حفظ اسلام، حفظ کشور اسلامی، حفظ نوامیس اسلامی. ما باید این توجه را هیچ وقت از خود بیرون نکنیم، از مغز خود بیرون نکنیم که ما بندگان خدا هستیم و در راه او و در سبیل او حرکت می کنیم و پیشروی می کنیم. اگر شهادت نصیب شد، سعادت است و اگر پیروزی نصیب شد، سعادت است. ما درعین حال که غلبه بر دشمن را نزدیک می دانیم، مع ذلک، نصیحت آنها را هم لازم می دانیم. من نصیحت می کنم به ارتش عراق که بیخود برای طاغوت، خودتان را به جهنم نفرستید. من نصیحت می کنم به کسانی که پشتیبانی از صدام می کنند - از دولت های منطقه - که خودتان را به زحمت نیندازید و پشتیبانی طاغوت نکنید و در مقابل اسلام و قرآن مجید، صف آرایی نکنید. من نصیحت می کنم به حزب بعث که خود آنها قبل از اینکه کنار کنند آنها را، خودشان کنار بروند، صدام هم برود به پاریس و آنجا پیش رفقایش یک دولت تشکیل بدهد. من صلاح اینها را می دانم که دست از این کارها بردارند و بیخود خودشان را زحمت ندهند و خون جوانان ریخته نشود. صدام چه جوابی تهیه کرده است برای ارتش عراق و برای فرماندهان ارتش؟ چه جوابی تهیه کرده است که بیخود میلیاردها دلار به خودشان خسارت وارد کرده اند که مجبور شده است از جاهای دیگر وام بگیرد؟ من به همه حکومت های

۱- اشاره است به آیه ۱۰۳ سوره آل عمران.

منطقه نصیحت می کنم که از پشتیبانی صدام دست بردارید و بترسید از آن روزی که خدای تبارک و تعالی بر شما غضب کند و بر شما آن بیاید که بر محمدرضا آمد و بر صدام! از غضب خدا بترسید ای حکومت های منطقه! و به هوش بیایید و با اسلام و قرآن مقابله نکنید. همه ملت هایی که در منطقه هستند، همه اسلامی هستند و اسلام را می خواهند. شما چرا یک اقلیت های بسیار ضعیف در مقابل اسلام ایستاده و همه توان خودتان را صرف می کنید که صدام را تقویت کنید در مقابل قرآن کریم، در مقابل اسلام؟ من همه شماها را نصیحت می کنم، همه دولت ها را نصیحت می کنم که به راه اسلام برگردند و مقاتله با کفار بکنند، نه مقاتله با مسلمین؛ قتال در راه خدا بکنند، نه قتال در راه طاغوت.

امروز اگر بر اینها ثابت نشده باشد که این طرح هایی که امریکا می دهد، مخالف با مصالح خود منطقه هست و مخالف با مسلمین هست، باید بسیار نادان باشند. امریکا باز از طرح ها دست بردار نیست. امریکا می خواهد با تمام قوا، بین مسلمین اختلاف بیندازد.

شما ببینید که در این طرحی که اخیراً داده اند، بین طوایفی از مسلمین، بین حکومت های مسلمین اختلاف واقع شد و بیشتر خواهد شد و اگر این طرح هم شکست خورد و شکست خورده است، طرح دیگر خواهد داد. و باید مسلمین توجه داشته باشند که طرح امریکایی برای شرق و برای ملل اسلامی و دولت های اسلامی صرفه ندارد. باید همه مسلمین توجه کنند و به حکومت های خود تذکر دهند که زیر بار طرح های امریکایی، که از این [به] بعد، یکی بعد از دیگری خواهد آمد، نروند و بازی نخورند از این شیاطین. اینها می خواهند شما را آلت دست قرار بدهند و ذخایر شما را بچاپند. امریکا نظر سوء به شما دارد. شما را برای مصالح خودش می خواهد استخدام کند و استخدام کرده است. چرا شما ذخایر خودتان را در راه مقاصد شوم و پلید امریکا صرف می کنید؟

... من از همه شما دوستان، از همه شما برادران ارتشی ایران و پاسداران ایران می خواهم که توجه داشته باشید که در بین خودتان - خدای نخواسته - یک وقت اختلافی حاصل نشود. شما گمان نکنید که قدرت های بزرگ دست برداشته اند و امروز شما را به حال خود گذاشته اند. آنها هر روز در نقشه هستند و هر روز در کمین هستند که - شما را باهم اختلاف ایجاد کنند - بین شما اختلاف ایجاد کنند و آنها بهره بردارند. شما می بینید که در هرجایی که سپاه پاسداران و ارتش و سایر قوای مسلح باهم می شوند، پیروزی عظیم نائل می شود. شما می بینید که وحدت کلمه، شما را بر همه قدرت های جهان پیروز کرد. شما می بینید که این طعمه ای که در دهان امریکا بود و اسمش "ایران" بود، با وحدت کلمه از دهان او بیرون کشیدید و استقلال را برای خودتان تثبیت کردید. شما می بینید که اگر یک اختلاف بین شما بیفتد [و] خدای تبارک و تعالی نظر عنایت را بردارد و آن روز همان خواهد شد که در زمان های سابق بر ایران می گذشت. همه به هوش باشید! زن و مرد، جوان و پیر، همه به هوش باشید! ارتش و غیرارتشی به هوش باشید که مبادا رخنه کنند این اشخاصی که فاسد هستند رخنه کنند بین شما و - خدای نخواسته - اختلاف ایجاد کنند! باهم باشید و "ید واحده" باشید.»(۱)

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار

امام خمینی، ۱۳۷۸، صص ۴۰۶ - ۴۰۰.

درپی رفت وآمدهای مقامات دو کشور عراق و برزیل و گسترش روابط اقتصادی دو کشور، مجله الدستور (چاپ لندن) که وابسته به دربار پادشاهی سعودی است، خبری را مبنی بر تشکیل یک بانک مشترک بین دو کشور برای ایجاد تسهیلات تجاری منتشر کرد. این مجله نوشت: «اخیراً قراردادی در بغداد مبنی بر تشکیل یک بانک مشترک بین عراق و برزیل با سرمایه ای معادل ۲۸ میلیون دلار به امضا رسیده است.» این مجله می افزاید: «بانک "رافدین" عراق و بانک "ودو" برزیل هرکدام به نسبت ۵۰ درصد در بانک مشترک سهیم خواهند بود. این بانک که مقر آن در دیودی جایرد در نظر گرفته شده، اقدام به مبادلات ارزی و تجاری و سرمایه گذاری در امور واردات و صادرات و همچنین وام دهی و دادن اعتبارات و بیمه خواهد کرد.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۷، ۱۲/۹/۱۳۶۰ ص۶، بیروت - خبرگزاری پارس، ۱۱/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۲ آذر ۱۳۶۰ ۶ صفر ۱۴۰۲ ۳ دسامبر ۱۹۸۱

۱

از ساعت ۱۹:۴۰ امروز، نیروهای خودی چندین پیام بی سیمی بین رده های مختلف ارتش عراق را شنود کرده اند که از عملیات نظامی دشمن در منطقه عملیاتی طریق القدس حکایت می کند. بخش هایی از پیام هایی که در میان واحدهای عراقی ردوبدل شده، چنین است:

ساعت ۱۹:۴۰، پیامی کشف شد مبنی بر اینکه تیپ۱۲ لشکر۳ زرهی عراق به حالت آماده باش درآمده و واحدهایی به این تیپ ملحق شده اند.

ساعت ۲۳:۳۰ پیام های متعددی بین یگان های عراقی مبادله شد که همگی حاکی از حرکت آنها رو به جلو و اعلام آمادگی برای اجرای عملیات بود.

ساعت ۲۳:۴۰، یک گردان به ستاد عملیات خود اعلام کرد که قصد دارد به مواضع سابق خود برگردد.

ساعت ۲۳:۵۰، پیامی با این مضمون به یگان های عراقی مخابره شد: «صدام حسین به شما سلام می رساند و به همه نیروها آفرین می گوید.»

ساعت ۲۴ پیامی دریافت شد مبنی براینکه یکی از گردان های عراقی به ستاد تیپ خود گزارش داد که به ۳۰۰ متری هدف رسیده است.

همه پیام ها آغاز یک عملیات هجومی ازسوی ارتش عراق تلقی شد، اما مکان حمله مبهم بود. به مرور و با بررسی اوضاع، به نظر رسید محل حمله دشمن پل سابله باشد، اما باوجود اینکه گزارش های دریافتی از خط مقدم نیروهای خودی در سابله فعالیتی را از نیروهای عراقی بازگو نمی کرد، هشدارهای لازم به همه خطوط خودی داده شد.(۱)(۲)

ص: ۸۳۵

۱- جزئیات ابلاغ طرح پاتک گسترده ارتش عراق در محور بستان در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، صص ۲۱۲ - ۲۱۱.

۱

در ادامه عملیات های هوایی عراق در منطقه عملیاتی طریق القدس و اطراف شهر اهواز، ساعت ۷:۳۵، دو فروند هواپیمای عراقی که قصد بمباران شهر اهواز را داشتند، مورد تعقیب جنگنده های نیروی هوایی قرار گرفتند و در یک نبرد هوایی یک فروند از آنها - که از نوع میراژ اف۱ بود - در شمال شرقی اهواز سرنگون گردید و خلبان آن نیز به دست نیروهای سپاه دستگیر شد.(۱)

این خلبان که ستوان یکم عبدالغنی السوید نام دارد، در مصاحبه با خبرنگار صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران درباره همکاری های فنی فرانسه برای تقویت نیروی هوایی عراق اذعان کرد: «عده ای از کارشناسان و تکنیسین های فرانسوی در پایگاه های هوایی عراق، خلبانان عراقی را درمورد چگونگی پرواز میراژها آموزش می دهند و قبل از پرواز این هواپیماها برای بمباران شهرهای ایران، همه نوع کمک های فنی توسط تکنیسین های فرانسوی دراختیار خلبانان عراقی گذاشته می شود.»(۲)

وی تعداد میراژهای ارسال شده از کشور فرانسه به عراق را بین ۲۰ تا ۲۵ فروند اعلام کرد.(۳)

۲

نیروهای خودی متشکل از سپاه، ارتش و بسیج عشایر در عملیاتی انهدامی به نام "ضربت ذوالفقار" در منطقه عمومی "میمک" موفق شدند آسیب ها و صدمات فراوانی به نیروهای عراق وارد کنند.

در این عملیات که ساعت ۵ بامداد و در غافلگیری کامل اجرا شد، نیروهای خودی به مواضع ۲ گردان کوهستانی و ۲ گروهان کماندویی نیروهای عراقی در منطقه "نی خزر" هجوم بردند. در این نبرد سنگین که ۲ ساعت به طول انجامید، ۴۰۰ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند و ۲ دستگاه نفربر پی.ام.پی، یک دستگاه تانک، ۵ قبضه خمپاره و ۱۰ قبضه تیربار دشمن منهدم شد. از نیروهای خودی نیز ۸ تن شهید و ۱۲ تن زخمی شدند. طبق گفته های مسئول سپاه ایلام، قرار بود نیروهای خودی در مواضعی که به تصرف درمی آید، مستقر شوند که به علت برخی مشکلات تاکتیکی، این امر محقق نشد. در این عملیات، ۲۵۰ نفر از نیروهای سپاه، ۲ گروهان از ارتش، ۳ گروه نیروی مخصوص از تیپ نوهد، یک دسته تانک و ۳ دسته از عشایر محلی شرکت داشتند و به وسیله ۲ بالگرد هوانیروز و ۴ آتشبار توپخانه و ۳۵ قبضه خمپاره انداز حمایت و پشتیبانی می شدند.(۴)

فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در بیانیه نظامی شماره۵۴۱ درباره این عملیات ادعا کرد: «واحدهای ما با نیروهای دشمن در منطقه میمک دربرابر مواضع خود در سیف سعد درگیر شده اند و دشمن را با تمامی سلاح های خود مورد حمله قرار داده اند و دشمن را با به جاگذاشتن ۳۹ کشته وادار به عقب نشینی ساخته اند.»(۵)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۸، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۳، اهواز- خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره

۵۶۷۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۸ ، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۳، کرمانشاه و ایلام؛ و- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، کرمانشاه؛ و- سند شماره ۳۲۷۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارشی از عملیات ضربت ذوالفقار، ۱۲/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، کرمانشاه، اطلاعیه شماره ۷۱۷ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۸ ، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۲/۹/۱۳۶۰.

۱

امروز در منطقه عمومی مهران و زیل (منطقه ای در حوالی شهر مهران) بین نیروهای خودی و دشمن تبادل آتش انجام شد که خسارت هایی به دو طرف وارد آمد. ۲ گلوله توپ نیز به شهر دزفول اصابت کرد که براثر آن ۲ نفر از مردم زخمی شدند.

در منطقه عمومی شهر مهران براثر تبادل آتش نیروهای خودی با نیروهای عراقی ۴ تن از افراد خودی در منطقه نخلستان زخمی شدند که حال ۲ نفر وخیم گزارش شده است. در منطقه زیل نیز براثر آتش خمپاره های خودی ۳ سنگر و یک قبضه تیربار عراقی ها منهدم شد و ۲ تن از افراد عراقی به هلاکت رسیدند.(۱)

همچنین از گلوله های توپ شلیک شده به شهر دزفول ۲ گلوله به داخل شهر اصابت کرد که براثر آن ۲ تن از ساکنان شهر زخمی شدند.(۲)

۲

امروز طرح مانور عملیات "مطلع الفجر" برای اجرا در منطقه عمومی سرپل ذهاب صادر شد. طبق این طرح، نیروهای سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی ایران در مناطق کوهستانی حدفاصل سرپل ذهاب (در شمال) و گیلان غرب (در جنوب) به نیروهای عراقی حمله می کنند. از آنجایی که هدف نهایی عملیات، تصرف و تأمین "تنگ قاسم آباد" در محور (جاده) گیلان غرب - قصرشیرین است، دو تلاش در طرح مانور مدنظر قرار گرفته است: تلاش اصلی در جنوب منطقه عملیات است که باید دو ارتفاع مهم "چرمیان" و "شیاکو" از جنوب به شمال تا رودخانه گیلان تصرف و پاک سازی و در تلاش فرعی در شمال (تنگ کورک) و جنوب (سرتتان)، محور (جاده) تنگ قاسم آباد تصرف و تأمین شود و سپس بنا به دستور، تک تا خط مرزی ادامه یابد.(۳)

نیروهای عمل کننده در محور اصلی (جنوبی) پس از تأمین اهداف پیش بینی شده در طرح مانور، در جنوب رودخانه گیلان (شمال ارتفاعات شیاکو و چرمیان) پدافند کرده، سپس با الحاق به نیروهای محور شمالی (فرعی) منطقه عملیات، خط پدافندی خود را از روستای سرتتان گیلان به تنگ قاسم آباد وصل می کنند.

درصورت موفقیت در اجرای عملیات، نیروهای خودی علاوه بر انهدام بخشی از نیروهای عراقی و تصرف ارتفاعات منطقه ازجمله شیاکو (بلندترین و حساس ترین ارتفاع منطقه) و دیگر قله های مرتفع، حدود ۱۰ کیلومتر به شهر اشغال شده قصرشیرین نزدیک خواهند شد.(۴)

۱- سند شماره ۳۲۳۱۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه پاسداران پایگاه مهران به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایلام، ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۷۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۱۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۶۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران خوزستان، شماره ۴۲۶، به طرح و برنامه عملیات منطقه۸، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۸، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۳، اهواز.

۳- سیدیعقوب حسینی و محمدجوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، صص ۲۴۹ - ۲۴۸.

۴- سند شماره ۲۸۰۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۰/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

در منطقه عملیاتی موردنظر به علت کوهستانی بودن منطقه، نیروهای دشمن بجز در بعضی قسمت ها، خط پدافندی پیوسته ای ندارند.

وجود دو شکاف عمده در محور جنوبی (اصلی) عملیات، دشت "شک میان" در حدفاصل دو ارتفاع شیاکو و چرمیان و شکاف بین ارتفاع شیاکو و دشت چغالوند، امکان نفوذ نیروهای شناسایی خودی را تا ارتفاع کمکو (در شمال رودخانه گیلان) در عمق منطقه فراهم کرده است؛ بنابراین، نیروهای خودی درصورت نفوذ از این قسمت ها، عقبه دشمن در تنگ قاسم آباد و تنگ کورک را تهدید خواهند کرد. به همین دلیل، براساس وضعیت زمین و نحوه آرایش مواضع پدافندی دشمن، مانور عملیات از دو روش تبعیت می کند:

الف) مانور رخنه ای در محور جنوبی (اصلی) عملیات؛

ب) مانور جبهه ای در محور شمالی (فرعی) عملیات.(۱)

براساس کلیات فوق، بنا بر روایت کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، تیپ۳ لشکر۸۱ زرهی با عناصری(۲) از سپاه و بسیج عشایری در محور شمالی (ارتفاعات برآفتاب و تنگ کورک) و تیپ۵۸ ذوالفقار (تحت امر لشکر۸۱) با عناصری از سپاه و بسیج عشایری، از محور جنوب (ارتفاعات چرمیان، شیاکو و تأمین تنگ کورک و تنگ قاسم آباد) عمل خواهند کرد.(۳)

در این طرح، استعداد تیپ۳ (زرهی از لشکر۸۱) ۴ گردان مکانیزه، یک گردان سواره زرهی، ۲ گردان تانک (منها)، ۴ گروهان تانک (از لشکرهای۲۱، ۲۸، ۶۴ و ۸۱) و استعداد تیپ۵۸ ذوالفقار، ۴ گردان تکاور، یک گردان ژاندارمری و یک گردان تانک (منها از لشکر۸۱) ذکر شده است.(۴)-(۵)

در اسناد سپاه، سازمان رزم خودی در محور جنوبی (اصلی) عملیات به این شرح ذکر شده است: «نیروهای موجود سپاه گیلان غرب به استعداد ۲ گردان، ۲ تیپ از نیروهای سپاه به استعداد ۸ گردان (جمعاً ۲۴۰۰ نفر) [و] تیپ۵۸ ذوالفقار به استعداد ۳ گردان تکاور بودند. همچنین

۱- حسن سجادپور، حماسه تنگ کورک، قم: نسیم حیات، ۱۳۸۴، صص ۲۵ - ۲۴.
۲- عبارت "عناصری از سپاه" که در کتاب های ارتش متداول است و به عمد استفاده می شود، معمولاً به جای نیروهای سپاه به کار می رود که در این عملیات، این نیروها درحدود ۵۰۰۰ نفر هستند.
۳- سیدیعقوب حسینی و محمدجوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۳، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳ صص ۲۵۴ - ۲۵۱.
۴- البته در صفحه ۲۵۴ جلد سوم کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، استعداد رزمی واقعی یگان

هـای ارتش اعم از پیاده، زرهی و توپخانه کمتر از ۵۰ درصد اعلام شده است: «ازنظر شکل ظاهری سازمان، حدود یک لشکر تقویت شـده با بیش از ۱۶ گردان رزمی و حـدود ۷ گردان توپخـانه به این منطقه نبرد اختصاص داده شـده بود، اما بایـد توجه داشت که این یگـان ها غالباً فقط شـکل ظاهری سازمان های خود را داشـتند و اسـتعداد رزمی موجود آنها کمتر از ۵۰ درصد بود.»

۵- همان، ص ۲۵۰.

۲ گردان به اضافه از سپاه به استعداد ۸۰۰ نفر و یک گردان (۲۱۱) تانک در احتیاط بود.»(۱)

اهداف عملیات نیز به این شرح اعلام شد:

الف) انهدام نیروهای دشمن درحدود ۲ تیپ.

ب) تأمین دشت گیلان.

ج) قطع ارتباط نیروهای دشمن در خسروی، قصرشیرین و نفت شهر.

د) ایجاد آمادگی برای عملیات "کمکو" و رسیدن به مرز.

ه‍) تصرف تنگه راهبردی قاسم آباد.

و) برهم زدن نظم آتش دشمن و نجات کارکنان و محور گیلان از زیر انبوه آتش دشمن.

ز) آزادشدن یک گردان زرهی پس از استقرار.(۲)

مانور عملیات در عمق نیز به این شرح ابلاغ شد:

«باتوجه به وضعیت زمین و نحوه استقرار دشمن، روز قبل از عملیات، ۲ گردان مرکب از نیروهای سپاه و تیپ۵۸ ازطریق شیارهای دشت شک میان به پشت دشمن نفوذ کرده، آماده عملیات می شوند. این نیروها بنا به دستور و در روز عملیات به کمک واحد تانک اعزامی که پس از تسطیح جاده در دشت شک میان به رودخانه تنگاب به منطقه می رسند، ضمن قطع محور چم امام حسن(ع) به چرمیان و خطوط اول دشمن با نیروهای تصرف کننده تنگ قاسم آباد الحاق حاصل نموده و ضمن تأمین منطقه، اقدام به انهدام نیروهای دشمن در دشت گیلان و تنگ قاسم آباد نموده و آماده پدافند در مقابل پاتک دشمن می شوند.»(۳)

براساس طرح، چگونگی اجرای مانور در ارتفاعات و مناطق هدف (با عنوان جبهه) و استعداد نیروی پیش بینی شده به این ترتیب تعیین و اعلام شد:

الف) محور اصلی (جنوب) عملیات شامل ۳ جبهه:

۱. جبهه شیاکو: یک گردان از نیروهای سپاه روی ارتفاعات شیاکو عمل کرده، پس از تصرف آن، به پدافند در لبه تیغه ای می پردازد و دشت "چقاحمام" تا مسیر رودخانه "تنگاپشت" را تأمین می کند. در عمق این جبهه نیز نیروهای خودی تک کرده، پس از استقرار و تأمین "شیاسرخ" و قسمتی از ارتفاعات کمکو و رودخانه (گیلان) و تنگاب (در شمال رودخانه گیلان)، اقدام به پدافند می کنند.

۲. جبهه چرمیان: یک گردان از نیروهای سپاه به طرف ارتفاعات چرمیان عمل کرده، پس از استقرار، اقدام به تأمین دشت و پدافند در مقابل کمکو و در امتداد رودخانه تنگاب می کند و ۲ گردان نیز احتیاط نیروهای عمل کننده در محور ارتفاعات خواهد بود.

۳. جبهه دشت (گیلان غرب): ۲ گروهان تک ور چریکی مرکب از تیپ۵۸ و نیروهای سپاه

۱- گزیده اسناد عملیات مطلع الفجر، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ص۱۱.

۲- سند شماره ۲۱۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیات کربلای۷، ۲۰/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۳- سند شماره ۲۱۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

پاسداران اقدام به شکار تانک در دشت کرده، سپس گردان های حاضر سپاه و تیپ۵۸ همراه با گردان تانک اقدام به تک در دشت می کنند. این نیروها پس از انهدام دشمن، آماده پشتیبانی از تک قاسم آباد می شوند.(۱)

همچنین در طرح عملیات، آتش پشتیبانی نزدیک به وسیله ۲ آتشبار سپاه پاسداران گیلان غرب اجرا می شود و پشتیبانی آتش دور نیز برعهده ارتش گذاشته شده است.(۲)

علاوه براین، پشتیبانی هوایی براساس درخواست و ازطریق افسر رابط هوایی برعهده نیروی هوایی ارتش قرار داده شد و هوانیروز هم برای اجرای مأموریت تخلیه شهدا و مجروحان، ۴ فروند بالگرد۲۱۴ درنظر گرفت.(۳)

ب) محور فرعی (جبهه تنگ قاسم آباد)

گردان۲۱۱ به کمک یک گردان از تیپ۵۸ و ۲ گردان از سپاه پاسداران اقدام به تک کرده، ارتفاعات کنار تنگ کورک و پشت کورک را با تلاش نیروهای پیاده تصرف می کنند و واحد تانک نیز پس از الحاق، تأمین تنگ قاسم آباد را برعهده می گیرد.(۴)

۱

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی امروز طرح عملیات کربلای۲ را به یگان های تحت امر ابلاغ کرد.(۵)** در بخش مأموریت این طرح، اجرای عملیات گسترده در منطقه غرب رودخانه کرخه (پل نادری)، غرب شوش، انهدام دشمن و تصرف اهداف "رادار"، "دوسلک"، "تنگه رقابیه"، تپه های "علی گره زد" و "عین خوش" در نظر گرفته شده است.

در بخش اهداف نیز انهدام نیروهای دشمن به استعداد ۳ لشکر، آزادسازی منطقه ای به وسعت ۱۴۰۰ کیلومتر مربع، خارج کردن شهرهای دزفول، شوش، اندیمشک، هفت تپه، پایگاه چهارم شکاری، پادگان تیپ۲ زرهی لشکر۹۲ و راه آهن سراسری و جاده اهواز - اندیمشک از دید و تیر توپخانه دشمن پیش بینی شده است. تصرف مواضع راهبردی عین خوش، رقابیه و... نیز از اهداف این عملیات برشمرده شده است.

۱- هرکدام از جبهه های چهارگانه عملیات چهار محور فرعی داشتند که اسامی ارتفاعات هدف به تفکیک در ضمیمه آمده است.

۲- در محور شمالی، ۳ گردان (منها) توپخانه۱۵۵ میلی متری و ۸ آتشبار مجزا از کالیبرهای مختلف و در محور جنوبی، یک گردان توپخانه۱۵۵ میلی متری و ۴ آتشبار مجزا از کالیبرهای مختلف مسئولیت اجرای آتش در منطقه عملیات را برعهده داشتند.

۳- سند شماره ۲۱۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- گزیده اسناد عملیات مطلع الفجر، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: صص ۱۲- ۱۱.

۴- سند شماره ۲۱۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- * این طرح بعداً طرح عملیاتی فتح المبین نام گذاری و با همان نام در تاریخ ۲/۱/۱۳۶۱ اجرا شد.

در سازمـان رزم این طرح، از ۸ تیپ رزمی و ۲ گردان مهندسـی سپاه به عنوان نیروهای عمل کننده و نیروهای احتیاط نام برده شده است.(۱) در این طرح همچنین مانور نیروهای پیاده و زرهی عمل کننده سپاه تشریح شده است.(۲)

۱

امروز نیروهای حزب دمکرات در حمله به دبیرسـتانی در شـهر سـردشت، یک معلم را به شهادت رساندند و یک معلم دیگر را به اسارت بردند. در حوالی شهر سقز نیز ۲ سرباز روی مین رفتند و زخمی شدند.

نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران در شهر سردشت به یک دبیرستان حمله کردند و یکی از دبیران متعهد آن دبیرستان را به نام علی صالحی، که مسئول کتابخانه شهر و از دانشجویان دانشگاه اصفهان بود، هنگام تدریس در کلاس با رگبار گلوله به شهادت رساندند و یک معلم دیگر را نیز به گروگان بردند. نیروهای این حزب همچنین به ۳ پایگاه نیروهای خودی در اطراف شهر حمله کردند. در این حملات یک تن از افراد سپاه و ۴ تن از افراد بومی زخمی شدند.(۳)

در حوالی پایگـاه آدینان (۲۲ کیلومتری شـرق سـقز و در اطراف سنندج) نیز ۲ تن از سـربازان به مین هایی که نیروهای مسـلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کردند و هر دو براثر انفجار مین ها زخمی شدند.(۴)

۲

فرمانـده سپاه سـلماس در نـامه ای به طرح و برنـامه سـپاه منطقه۵ (اسـتان هـای آذربایجـان شـرقی و آذربایجان غربی) با دادن اطلاعـات کلی دربـاره فئودال هـای منطقه و همکاری دوجانبه آنها با حزب دمکرات کردسـتان و سـلطنت طلب ها، طرح پاک سازی این منطقه را پیشنهاد کرده است. بخش هایی از این نامه به شرح زیر است:

بـاتوجه به گزارش هـا و اخبـار منطقه، به نظر می رسـد که اشـرار مسـلح منطقه سـلماس که سـرپرستی آنهـا را چنـد نفر فئودال خودفروخته به عهـده دارند و درظاهر از افراد حزب دمکرات اند، ولی دراصل عوامل خودفروختگان سـلطنت طلب می باشـند، تحرکاتی داشته اند، طوری که سران مزدور آنها در سخنرانی هایی

۱- البته در طرح نهـایی که ۱۱۰ روز بعـد اجرا شـد، سـپاه تقریباً با تمام قوا با به کارگیری ۱۰ تیپ و با اسـتعداد ۸۴ گردان در قـالب یک قرارگاه مرکزی و ۴ قرارگـاه فرعی قـدس، نصـر، فجر و فتـح در کنار نیروهای ارتش جمهوری اسـلامی ایران وارد عملیـات شـد. برای اطلاعـات بیشتر به کتـاب اطلس راهنمـای شـماره ۸ جنـگ در دزفـول، شوش، انـدیمشک، صـفحه ۹۵، از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) مراجعه کنید.
۲- سند شماره ۲۱۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۲/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۱.
۳- سـند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سـماجا۳ به نـداجا (معـاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- روزنـامه کیهان، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه، خبرگزاری پارس؛ و- سـند شـماره ۳۰۰۸۲۰ مرکز مطالعـات و تحقیقات

جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۹۹ از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰.
۴- سند شماره ۳۰۰۸۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۹۸ از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۲.

که در قرای کردنشین سلماس کرده اند، نوید پیوستن اویسی، آریانا و پالیزبان را به همراه نیروهایشان به خلق کُرد داده و به مردم گفته اند که اگر تا عید صبر کنید اوضاع عوض خواهد شد.

باتوجه به شکست های پی درپی مزدوران عراقی در جبهه ها و متلاشی شدن حزب منحله دمکرات کردستان، بنا بر اخبار رسیده، چته ها تاب مقاومت در مناطق فوق را نداشته، کم کم به طرف ارومیه و سلماس می آیند که این امر از دو نظر برایشان مهم است: یکی اینکه می توانند به راحتی با سلطنت طلبان و اکراد آن طرف مرز تماس گرفته، ازنظر تدارکات و غیره که شپیران بهترین محل آن است، تغذیه شوند و دیگر اینکه عناصر مزدور دوچهره ای در این مناطق هستند که می توانند زیر چتر آنها فعالیت کنند.

نیروهای دشمن در منطقه پراکنده اند و به صورت چریکی عمل می کنند و بیشترین نیروهای دشمن در منطقه شپیران مستقر هستند و به سلاح های کالیبر ۵۰، آر. پی.جی۷، خمپاره۸۱، نارنجک انداز، تفنگ های برنو و کلاشینکف و سایر اسلحه های کالیبر کوچک مجهز می باشند.

برای مقابله با آنها باید به موضوعات زیر توجه داشت:

۱. در پاک سازی منطقه، حداقلِ نیروی خودی در یک ستون با هماهنگی ارتش، ژاندارمری و سپاه پاسداران به کار گرفته شود.

۲. در پاک سازی منطقه باید از آتش پشتیبانی حساب شده و ثبت شده استفاده کرد و از هوانیروز در مواقع لزوم و اضطراری استفاده شود.

۳. از مین یاب برای عبور از پل ها و جاده که عمدتاً خاکی است، استفاده شود.

۴. باتوجه به نزدیک بودن منطقه آلوده (ضدانقلاب) به ترکیه، باید از سلاح های مناسب استفاده و طوری عمل شود که موجب نگرانی یا بهانه گیری دولت ترکیه نشود.

۵. بعد از پاک سازی و دردست گرفتن همه مناطق، نیروها در پایگاه ها و پاسگاه های منطقه مستقر شوند.

۶. راه های گریز دشمن به هر وسیله ممکن (ازطریق کمین و استقرار نیرو، استفاده از خمپاره انداز و استقرار توپخانه) مسدود شود.

۷. به طورکلی، باید تمام پاسگاه های قبلی دایر شود؛ دراین صورت، تسلط نیرو بیشتر خواهد شد. برای نمونه می توان از پاسگاه های برزه، گبرآباد، بروشخواران و چهریق نام برد.

۸. عملیات در منطقه به دو صورت می تواند انجام شود که البته در هر دو حالت همکاری ژاندارمری و ارتش ضروری است.

۹. هم زمـان با شـروع پاک سازی در منطقه صومای برادوست، شپیران و شـنتال، نیروها ازطریق پایگاه کردوان در امتـداد طول مرزی از کوزه رش، حاجی جفان و جاندار، به سوی خداوین و

ص: ۸۴۲

استون رش حرکت می کنند و در حین حرکت، روستاهای واقع در مسیر نیز پاک سازی و اشرار مسلح خلع سلاح می شوند. سپس پایگاه خداوین دایر می شود و پس از مستقرشدن نیروها در این پایگاه، باید نیروها از خداوین به طرف کردوان و از کردوان به طرف خداوین پاک سازی را شروع کنند و در یک نقطه به یکدیگر برسند.(۱)

۱

در یک عملیات مشترک امنیتی، نیروهای سپاه، دادستانی و کمیته انقلاب اسلامی یک انبار بزرگ تسلیحات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در خیابان فرجام تهرانپارس شناسایی و تصرف کردند که درنتیجه آن، ۲۷۳ قبضه انواع اسلحه و مقادیر فراوانی انواع فشنگ و مهمات به دست آمد. در همدان نیز ۳ خانه تیمی و مخفیگاه افراد این سازمان شناسایی و کشف شد. در همین حال نیروهای این سازمان ۳ عملیات ترور در شهرهای تهران، بابلسر و نوشهر اجرا کردند.

روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی درباره چگونگی کشف انبار تسلیحاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و اقلام به دست آمده از آن اعلام کرد: به دنبال شناسایی یک خانه تیمی در ۱۶ متری مجیدیه،(۲) پاسداران موفق شدند یک انبار بزرگ مهمات و تدارکات سازمان منافقین را در تهرانپارس کشف کنند. به نوشته روزنامه اطلاعات به نقل از بیانیه روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی: «در ساعت ۱۱ شب، پاسداران دادستانی با همکاری کمیته منطقه۵ و سپاه تهران، انبار مهمات و تدارکات سازمان منافقین را در خیابان فرجام تهرانپارس محاصره کردند. پس از مدتی، پاسداران با هماهنگی کامل طی یک عملیات ضربتی بدون درگیری مسلحانه وارد خانه شدند. در بازرسی ای که از زیرزمین خانه به عمل آمد، مقادیر قابل توجهی اسلحه و مهمات کشف شد. این مهمات در زیرزمین خانه ای واقع در خیابان فرجام تهرانپارس مخفی شده بود که ازطریق دریچه ای، زیرزمین به خارج راه داشت و اعضای سازمان منافقین از این دریچه اسلحه و مهمات را ردوبدل می کردند. اسلحه ها و مهمات کشف شده از پادگان ها و جبهه های جنگ توسط اعضای منافقین سرقت شده بود و در این مکان نگهداری می شد.» این روزنامه به نقل از یک مقام آگاه در دادستانی انقلاب می افزاید: «این بزرگ ترین انبار مهمات و تدارکات سازمان تروریستی منافقین در تهران بود که تاکنون کشف شده است. آنها با همین اسلحه ها و مهمات جنگی اقدام به ترور شخصیت ها و افراد حزب اللهی می کردند. مهمات کشف شده [از این خانه تیمی] عبارت اند از: ۲۰۰ قبضه اسلحه ژ۳، ۵۰ قبضه اسلحه کمری، ۲ قبضه تیربار کالیبر ۵۰، ۸ قبضه تیربار ژ۳ و ۱۳۰ قبضه انواع مختلف [تفنگ]، ۱۰۰

۱- سند شماره ۴۲۷۲۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سلماس به طرح و برنامه ریزی (عملیات منطقه ۵)، ۱۲/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۲- شرح این واقعه در روزشمار ۹/۹/۱۳۶۰ آمده است.

عدد نارنجک جنگی، ۱۲۰ کیلو مواد منفجره، ۸۰ هزار فشنگ جنگی، ۲۳ قبضه اسلحه یوزی، ام.بی۵ و ام۳، ۱۰۰ عدد چاشنی مواد منفجره [و] ۲ توپ فتیله به طول ۲۰۰ متر.»(۱)

در همدان نیز نیروهای سپاه این شهر ۳ خانه تیمی را که مخفیگاه افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، شناسایی و ۲ تن را دستگیر کردند. از این خانه ها یک قبضه اسلحه ژ۳، یک قبضه مسلسل یوزی، یک کلت و مقادیری انواع فشنگ به دست آمد. گفتنی است که یکی از این خانه های تیمی به مسئول نظامی - امنیتی سازمان در این شهر تعلق داشت که در درگیری های قبلی کشته شده بود.(۲)

دو تن از نیروهای وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۱۴ امروز در حوالی منزل حبیب الله عسگر اولادی، وزیر بازرگانی، به طرف یکی از نیروهای بسیج تیراندازی کردند و او را به شهادت رساندند.(۳)

در بابلسر نیز نیروهای این سازمان ۳ عدد کوکتل مولوتف را به منزل رئیس آموزش وپرورش پرتاب کردند. همچنین در نوشهر افراد سازمان مقادیری مواد منفجره به منزل یک فرد متعهد پرتاب کردند. از خسارت های احتمالی واردشده در هر دو اقدام گزارشی منتشر نشده است.(۴)

۱

امروز نخست وزیر به همراه وزیر نفت برای بازدید از مناطق عملیاتی طریق القدس به استان خوزستان سفر کرد.

به گزارش کیهان: «نخست وزیر در ابتدای ورود به اهواز، از رزم آورانی که در جریان پیروزی عظیم دشت آزادگان مجروح شده و در فرودگاه منتظر انتقال به تهران و سایر شهرها بودند، دیدار و با آنها گفت وگو کرد. سپس به اتفاق استقبال کنندگان به بهشت آباد، تربت پاک شهدا عزیمت کرد و در آنجا مورداستقبال مردم اهواز قرار گرفت. مردم همیشه درصحنه اهواز در بهشت آباد فریاد می زدند: "موسوی، موسوی، به کربلا- خوش آمدی"، "حزب الله می میرد، سازش نمی پذیرد". در اینجا نخست وزیر با درود به

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۹/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۸، ۱۳/۹/۱۳۶۰، ص۲۳.

۲- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۵، همدان.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۴/۹/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۵۶۷۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۳ به فرماندهی مرکز، ۱۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

روان پاک شهیدان به ایراد سخن پرداخت و با اشاره به نیروی الهی امت مسلمان ایران گفت: "من به نمایندگی از دولت جمهوری اسلامی و با تکیه بر این نیرو [مردم] به صدام اعلام می کنم، این حمله ها ادامه خواهد داشت و تا آخرین نفر دشمن متجاوز را از خاک خود بیرون نرانیم، از پای نخواهیم نشست." وی در بخش دیگری از سخنانش گفت: "ما به تمام خلق های مستضعف جهان این امید را می دهیم که خوزستان را گورستان رژیم فاشیست بعث خواهیم کرد."»(۱)

۱

ظهیرنژاد، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گفت و گو با روزنامه اطلاعات مطالبی را درباره عملیات طریق القدس، تأثیر این عملیات در آینده جنگ و راهبرد جنگی ایران بیان کرد. برشماری دستاوردهای نظامی عملیات همچون قطع ارتباط شمال و جنوب نیروهای عراقی در خاک ایران، آزادسازی بخش هایی از خاک ایران و بررسی تلفات انسانی واردشده به نیروهای عراقی ازجمله موضوعاتی می باشد که تیمسار قاسمعلی ظهیرنژاد به آنها پرداخته است.

وی گفت: «با پیاده شدن عملیات بستان که به نام طرح "طریق القدس" به اجرا درآمد، راه ارتباطی لشکریان رژیم بعثی عراق که در دشت خوزستان بین کرخه و کارون مستقر هستند، از ناحیه شمال غربی قطع شد و اکنون تنها محور ارتباطی لشکریان عراق در دشت خوزستان بین کرخه و کارون تنها منحصر می شود به محورهایی که از طلائیه و شلمچه می گذرند و به بصره ختم می گردند.

بدین ترتیب، با قطع یکی از محورهای ارتباطی نیروهای دشمن، یک مزیت نظامی از دشمن سلب گردیده و دراختیار ما قرار گرفته است؛ یعنی حتی اگر دشمن بخواهد ازطرف عماره نیرویی را به دشت خوزستان برساند، مجبور است از نزدیکی های بصره و از طلائیه یا شلمچه وارد خاک ما بشود و این امر، بُعد مسافت او را به دو تا سه برابر افزایش خواهد داد.

از سوی دیگر، قسمت قابل توجهی از سرزمین میهن اسلامی مان با اجرای عملیات طریق القدس از دست مزدوران جنایتکار بعثی بازپس گرفته شده است. سومین اثر این پیروزی را باید انهدام و متلاشی کردن بخش قابل توجهی از نیروهای دشمن بعثی دانست؛ به طوری که

۱- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، اهواز- خبرگزاری پارس.

دشـمن برای جبران شکست و ترمیم یگان های متلاشی شده خود ماه ها و شاید در مدت سال باید هزینه و زمان صرف کند تا بتواند واحد ازدست رفته خود را زنده کند و باز یابد.

باید بدانید، برای شـکست دشـمن لازم نیست تمام قدرت دشـمن آن قدر درهم شکسـته شود تا به صفر تنزل یابد، بلکه اگر به فرض از مجموع صددرصـد نیروهای دشـمن ۶۰ درصـد آن را حـداقل نیروهای مدافع ضـروری برای دشـمن فرض کنیم، برای درهم شکستن قوای دشمن کافی است ۴۰ درصد افزون براین حداقل را از بین ببریم.»

تیمسـار ظهیرنژاد بـا اشـاره به پیروزی چشـمگیر رزمنـدگان اسـلام در عملیـات "ثامن الائمه(ع)" که در آغاز مهرماه امسال در جبهه آبادان اجرا شد، گفت: «با اجرای طرح ثامن الائمه(ع) و شکستن حصر آبادان، حدود یک لشکر و نیم از نیروهای دشمن از بین رفت و اگر بتـوانیم در طرح طریق القـدس نیز حـدود یـک لشـکر دیگر عراق را منهـدم شـده فرض کنیم، از مجموع ۱۲ لشـکر نیروهای عراقی درصـدی معادل ۵/۲ لشـکر بـه دسـت می آوریم که اگر مقـداری دیگر این درصـد را افزایش دهیم، به شکست کامل ارتش عراق نزدیک می شویم.

استراتژی جنگی نیز بر این است که هر چقـدر بیشتر بتوانیم به نیروهـای ارتش متجـاوز عراق تلفـات پرسـنلی وارد نمـاییم، زیرا باتوجه به سه برابر بودن جمعیت ما نسبت به جمعیت عراق و دوبرابر بودن طول مدت خدمت وظیفه عراقی ها، این امر نمایانگر این است که ازبین رفتن یک سـرباز عراقی، اثری معادل فقـدان ۶ سـرباز جنگنده مسلمان ایرانی در میدان نبرد دارد. به عبارت دیگر، اگر ما به نیروهای عراق ۱۰۰۰ کشته وارد کنیم، اثر این تعداد تلفات در ارتش عراق در مقایسه با ما برابر با فقدان ۶۰۰۰ نفر از نیروهای ما خواهد بود.»(۱)

۱

به دنبـال تـوجه رسـانه هـای لبنـان به خبرهـای جنـگ ایران و عراق و آگـاهی مردم این کشـور به ویژه شـیعیان جنوب لبنـان از پیروزی نیروهای خودی در عملیات طریق القدس و شادمانی و اعلام حمایت آنان، امروز عده ای از افراد وابسته به دولت عراق با موشک و مسـلسل به دفتر جنبش امل در جنوب بیروت حمله کردنـد که به درگیری طرفین انجامیـد و پس از چنـد ساعت با دخالت نیروهای بازدارنده غرب که در بیروت مسـتقر می باشـند، پایان یافت. در این درگیری یک تن از افراد وابسته به جنبش امل زخمی شد. از تلفات نیروهای عراقی نیز گزارشی به دست نیامده است.(۲)

دراین حـال، خبرگزاری پـارس خـبر قتـل یکی از اعضـای بلنـدپایه حزب بعث در جنـوب لبنـان را منتشـر کرد. به گزارش این خبرگزاری، یکی از اعضای برجسـته حزب بعث عراق و مسـئول شاخه فرماندهی محلی این حزب در شهر نبطیه واقع در جنوب لبنان، به دست چند ناشناس در دفتر

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۲/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت، خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، بیروت - خبرگزاری پارس.

کارش به قتل رسید. منابع بازپرسی لبنان دلیل این ترور را "سیاسی" ذکر کرده اند. یادآوری می شود یکی دیگر از اعضای حزب بعث عراق نیز چند روز قبل براثر انفجار منزل مسکونی اش واقع در بخش تحت نفوذ نیروهای بین المللی در جنوب لبنان به قتل رسیده بود.(۱)

ضمیمه گزارش۶۸۹: جزئیات طرح اجرای پاتک گسترده دشمن در محور بستان

فرمانده گردان ۱ تیپ۴۸ پیاده ارتش عراق درمورد تلاش دشمن برای اجرای پاتک گسترده در محور بستان می گوید: «در ساعت ۲ روز ۳/۱۲/۱۹۸۱ [۱۲/۹/۱۳۶۰]، فرماندهان گردان ها و گردان های تانک به قرارگاه مشترک تیپ ما و تیپ زرهی ابن الولید برای حضوریافتن در جلسه فرماندهان فراخوانده شدند و طرح کلی عملیات پاتک گسترده بر روی نقشه به صورت زیر توضیح داده شد:

الف) فرماندهی پاتک تصمیم گرفته است یک پاتک گسترده و در سه محور که همگی در شهر بستان دست به دست یکدیگر خواهند داد، انجام دهد. این پاتک با هدف بازپس گیری شهر [بستان و] تمام مواضع آزادشده از طرف نیروهای ایرانی صورت می گیرد.

ب) عملیات را قرارگاه فرماندهی نیروهای [لشکر۶] شیب از شمال و قرارگاه فرماندهی لشکر۵ مکانیزه از جنوب فرماندهی می کنند و این دو قرارگاه و یگان های تابع آن دو، تحت امر فرماندهی سپاه چهارم خواهند بود.

ج) علاوه بر پل سابله و التعاون، دو پل مهندسی دیگر برای عبور یگان ها بر روی رودخانه سابله نصب خواهد گردید.

د) برای پشتیبانی عملیات ده ها آتشبار اختصاص یافته است.

ه) یگان های زمین به زمین اقدام به کوبیدن شهر بستان، قصبه دهلاویه، مناطق تجمع یگان های ایرانی و اهدافی در عمق خاک ایران خواهند کرد.

و) با طلوع آفتاب، نیروی هوایی عراق اقدام به پشتیبانی یگان های نزدیک و کوبیدن مناطق یگان های ایرانی کرده اند و ظرف روزهای اخیر چنین دستوراتی را از سرفرماندهی خود در منطقه العماره دریافت می کنند. اوضاع یگان خویش را براساس نامه ابلاغیه سامان می دهند، مفاد دستورات صادره سرفرماندهی عراقی برای بازپس گیری مناطق ازدست رفته از این قرار است:

ز) ساعت آغاز عملیات ساعت ۱۲ روز ۳/۱۲/۱۹۸۱ [مقارن با آخرین ساعت روز ۱۲ آذر ۱۳۶۰ ه.ش] است.

ح) حجم و محور سه ستون:

اول: ستون اول متشکل از: تیپ گارد ریاست جمهوی، تیپ۳۱ نیروهای مخصوص (ناقص)، نیروهای ویژه، تیپ۱۷ زرهی، تیپ۱۸ پیاده، تیپ۱۹ پیاده، تیپ۳۶ پیاده، تیپ۳۹ پیاده، گردان های کماندو. این یگان ها در محور پاسگاه شیب، تنگه شیب و شهر بستان حرکت خواهند کرد.

دوم: ستون دوم متشکل از: تیپ۱۲ زرهی(ابن الولید)، تیپ۳۰ زرهی، تیپ۲۵ پیاده مکانیزه، تیپ۴۸ پیاده، گردان دوم تیپ۹۶ پیاده، قاطع [منطقه] البصره از جیش الشعبی. این یگان ها در محور رودخانه نیسان، پل و شهر بستان حرکت خواهند کرد.

سوم: ستون سوم متشکل از تیپ۱۶ زرهی، تیپ۱۵ پیاده مکانیزه، تیپ۲۰ پیاده مکانیزه، یک گردان از تیپ۲۳ پیاده. این یگان ها در محور رودخانه نیسان، پل التعاون و شهر بستان حرکت خواهند کرد.»(۲)

ص: ۸۴۷

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت، خبرگزاری پارس.

۲- امیر رزاق زاده، نبرد طریق القدس، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۱، صص ۶۸۹ - ۶۸۷، گزارش عملیات شماره ۹۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

ضمیمه گزارش۶۹۳: محورهای چهارگانه عملیات مطلع الفجر

محورهای چهارگانه عملیات مطلع الفجر با تفکیک اهداف به ترتیب از غرب به شرق عبارت اند از:

۱. محور بانسیران (شیاکو):

الف) فریدون کوشیار - چاله خزینه - بزنیلی - انار.

ب) شیاکو - حسن و حسین.

ج) تلوار و چلکسان و داره گره.

د) گلالباز کلکه طلا.

۲. محور دشت گیلان:

الف) ابروی سرش کنان - تپه مراد و صدفی و قله ۹۲۰.

ب) دشت گیلان غرب تا مرجان.

ج) گورسفید و گمار.

د) حرکت چریکی در بوره سرا - قیطول مرجان - مرجان - کاشال.

۳. محور چرمیان:

الف) چغالوند - گچی ها - چرمیان.

ب) کلینه - کسرخان - دیدگاه سرتتان - تنگه میرا - تنگه سیا.

ج) ده صد تومن - سه کله اصلی دیزه کش و کلکه طلا.

د) ده سرتتان جهت الحاق با قاسم آباد.

۴. محور برآفتاب:

الف) تنگ کورک و قله سمت چپ.

ب) تنگ قاسم آباد.

ج) تیغه برآفتاب بین کورک و قاسم آباد.

د) محور فرعی اصلی جهت الحاق به ده سرتتان.(1)

۱- سیدیعقوب حسینی و محمدجوادی پور، پیشین، ص ۲۵۰.

روزشمار جنگ جمعه ۱۳ آذر ۱۳۶۰ ۷ صفر ۱۴۰۲ ۴ دسامبر ۱۹۸۱

۱

درحالی که ابهام نیروهای خودی از چگونگی پاتک دشمن و محل اجرای آن تا آخرین دقایق روز گذشته ادامه داشت و خبرهای رسیده ازطریق شنود حاکی از رسیدن واحد عمل کننده عراقی به ۳۰۰ متری هدف موردنظر بود، براساس اولین خبر اعلام شده روز جاری در ساعت ۱۵ دقیقه بامداد، یکی از واحدهای دشمن به مافوق خود اعلام کرد که ۵۰ متر با هدف فاصله دارد، اما دراین میان، هیچ گزارشی مبنی بر حضور دشمن از یگان مسئول پدافند منطقه شمال رودخانه سابله (تیپ۳ لشکر۹۲ زرهی) و سایر واحدها واصل نشده است. دقایقی پس از آن، پست شنود پیامی را شنود کرد مبنی بر اینکه یک گردان عراقی گزارش داده که به ۳۰ متری هدف رسیده است و در ادامه، در ساعت ۱:۱۰ بامداد، گزارشی دریافت شد که همان گردان اعلام کرده که از پل عبور کرده و به طرف نیروهای ایرانی درحال حرکت است و ایرانی ها درحال فرار می باشند. این درحالی بود که هیچ گزارشی از نیروهای خودی مبنی بر مشاهده دشمن یا درگیری نیروهای عراقی به قرارگاه کربلا ارسال نمی شد. عبور ۲ گردان پیاده از تیپ۴۸ عراق از پل و درخواست حرکت و پشتیبانی تانک ها محتوای پیام بعدی بود.

بررسی ها نشان می داد که براساس وضعیت زمین و مناطق حضور نیروهای خودی و دشمن، منطقه مورد اشاره نیروهای عراقی باید منطقه و پل سابله باشد. براین اساس، جمع بندی فرماندهان خودی این بود که عراق متوجه شده است که نیروهای ایرانی به طور کامل در شمال سابله حضور ندارند و به همین دلیل درصدد برآمده تا با استفاده از خلأ موجود و با عبور از پل های روی رودخانه، در شمال سابله حضور یابد و به سمت بستان پیشروی کند. گزارش های بعدی نیروهای سپاه و دیده بان توپخانه لشکر۹۲ درستی احتمالات قبل را تأیید کرد و مشخص شد که عراقی ها از پل های رودخانه سابله عبور کرده و درحال توسعه وضعیت و تقویت نیروهای خود در شمال سابله اند.(۱)-(۲)

ص: ۸۵۰

۱- درباره علت غافلگیری نیروهای خودی در این منطقه و توجه دیرهنگام آنان به تک عراق، توضیحاتی به نقل از فرمانده تیپ۲۵ کربلا در ضمیمه اول این گزارش آمده است.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، صص ۲۱۳ - ۲۱۲؛ و- سند شماره ۱۵۴۵۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۸ (اطلاعات و عملیات) به قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب (رکن۲)، ۱۴/۹/۱۳۶۰، صص ۵ - ۱.

عکس

نقشه

ص: ۸۵۱

با قطعی شـدن منطقه و محور تک عراق، از ساعت ۱:۴۰ بامداد، قرارگاه کربلای۱ اقدامات خود را برای مقابله با دشـمن آغاز کرد و نیروهـای خودی متشـکل از ۲ گردان پیـاده از تیپ کربلاـ و تعـدادی از تانک های ارتش آماده مقابله با دشـمن شدنـد. درحـالی که تانک های تیپ۱۲ از لشکر۳ زرهی عراق حدود یک کیلومتر از پل های رودخانه سابله به سـمت شـمال پیشروی کرده بودنـد، نیروهـای خودی راه آنان را سـد کردنـد و از ساعت ۴ صـبح درگیری شدیدی آغاز شد.(۱)-(۲) انهدام چندین تانک و دسـتگاه مهندسـی عراق روی پل های نظامی نهر سابله، به بسـته شدن پل و محاصـره یک گروهان تانک عراقی که از پل عبور کرده بودند انجامید که نیروهای خودی با هجوم به تانک های شمال نهر سابله آنها را منهدم کردند.(۳)-(۴)

نیروهـای خودی پس از انهـدام تانـک هـا، نفربرهـا و نیروهای عراقی، از پل سابله و پل نظامی غرب آن عبور و تا ۲ کیلومتری جنوب این رودخانه پیشـروی کردنـد و مانع تشـکیل خط پدافنـدی نیروهای عراقی شدنـد. در این درگیری ها که تا ساعت ۱۰ صبح ادامه یافت، درحدود ۵۵ تانک و نفربر عراق منهـدم شد، حداقل ۲۷۰ نفر عراقی کشـته و بسیاری از نیروهای پیاده دشمن مجروح شدند و تعدادی نیز به اسارت درآمدند. سرعت اقدام نیروهای خودی به حدی بود که حدود ۳۰ دستگاه تانک و نفربر عراقی فقط در حوالی پل سابله منهدم شدند و این امر سبب هزیمت دشمن شد.(۵)

۱

فرمانـدهی کل نیروهای مسلح عراق در بیانیه ای تبلیغاتی بـدون توجه به واقعیت های صـحنه جنگ و بـدون اشاره به شکسـت سنگین نیروهـای عراقی در شـمال رودخـانه سـابله، در ترسـیم وضـعیت امروز منطقه عملیاتی طریق القـدس اعلام کرد: با طلوع ششـمین روز نبرد سـهمگین در منطقه الخفاجیه، نیروهای ما حلقه محاصره را بر نیروهای شکست خورده دشمن تنگ تر کرده، آنها را متحمل خسارات جانی و مالی بسـیاری می کننـد که آمار آن تا تهیه این بیانیه، ۸۴۷ کشته و انهدام ۸ دستگاه تانک، ۹ دستگاه نفربر زرهی، ۸ دستگاه خودرو، ۳ قبضه توپ، ۵ چادر مهمات و به غنیمت گرفتن تعـدادی نفربر، توپ و خودرو سالم بوده است.(۶)

۱- گزارش تیم هـای اطلاعـاتی خودی (سپاه) و دشـمن از محور غرب سوسـنگرد درمورد چگونگی پاتک نیروهای عراقی از آخرین ساعات روز ۱۲/۹/۱۳۶۰ تا صبح روز ۱۳/۹/۱۳۶۰، در ضمیمه دوم این گزارش آمده است.

۲- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، صص ۲۱۴ - ۲۱۱.

۳- بخش هـایی از گزارش شـنود سپاه از گفت وگوهای بی سـیمی چنـد واحـد حمله کننـده عراقی با رده های بالاتر خود که دربرگیرنـده چگونگی و تـأثیر حضور نیروهـای خودی در صـحنه نبرد، عقب نشـینی نیروهای عراقی از شـمال رودخانه سابله و اضمحلال آنها از ساعت ۵ بامداد تا ۱۰ صبح است، در ضمیمه سوم این گزارش آمده است.

۴- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه نشریه رویدادها و تحلیل، شماره ۳، ص۲۷.

۵- همان؛ و- اسـناد تکمیلی عملیات طریق القـدس، مرکز اسـناد و تحقیقات دفاع مقدس، صـص ۱۹۴ - ۱۹۲، پاییز ۱۳۸۳؛ و- ابوالقـاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ (اطلس راهنما - ۴)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، ص۱۰۳؛ و-

مسعود بختیاری و نصرت الله معین وزیری، ارتش جمهوری اسلامی در هشت سال دفاع مقدس، جلد۴، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش (معاونت تبلیغات و روابط عمومی)، ۱۳۷۳، ص۱۹۳؛ و- سند شماره ۵۶۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات منطقه۸، شماره ۴۲۶، ۱۳/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سیدیعقوب حسینی، مسعود بختیاری و محمدحسن لطفی، پیشین، ص۲۱۴؛ و- سند شماره ۱۹۷۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۳/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۹ ، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۳/۹/۱۳۶۰.

درپی آزادشـدن شـهر مرزی بسـتان در عملیـات طریق القـدس، سـتاد تبلیغـات جبهه و جنگ از خبرنگاران رسانه های خارجی دعوت کرد تا از منطقه عملیاتی طریق القدس و شهر بستان بازدید کنند.(۱) براین اساس، امروز گروهی از خبرنگاران داخلی و خارجی با سفر به مناطق جنوبی کشور، از مناطق آبادان، شادگان، بخش شـرقی خرمشهر و بستان دیدن کردند، اما رسانه های خارجی اسـتقبال چندانی از موفقیت ایران نکردند و فقط برخی رسانه ها نتیجه این بازدیدها را به طور کاملاً محدودی انعکاس دادند.(۲) باوجوداین، به قسمت هایی از مطالب منتشرشده این خبرگزاری ها اشاره می شود.

خبرگزاری فرانسه نتایج عملیات طریق القدس را این گونه بازتاب داد: «این یک واقعیت است که تصـرف بستان (که بغداد آن را تکـذیب کرده است) در ۱۲ کیلومتری مرز ایران و عراق و آزادسازی منطقه بسـتان و پیشـروی ایران در این منطقه به سـمت مرز عراق، دارای اهمیت استراتژیک و روانی بسـیار زیادی است. اولاً بستان نزدیک ترین شهر ایران به مرز عراق است، درثانی اگر قـوای ایران - چنـان کـه تهران ادعـا می کنـد - در ایـن منطقه موضـع بگیرنـد، خطـوط جبهه عراقی به دو نیم، قسـمت می شود.»(۳)

خبرنگـار این خـبرگزاری نیز پس از بازدیـد از منـاطق عملیـاتی در گزارشـی نوشت: «روز جمعه پرچم ایران بـا شـعار "نـبرد تا پیروزی" بر فراز شـهر بسـتان، که اکنون "طریق القـدس" نامیـده می شود، به اهتزاز درآمـد. خبرنگاران خارجی که روز جمعه گذشـته از اهواز و سوسـنگرد وارد بسـتان شـده بودنـد، توانسـتند اهمیت نبرد روز گذشـته را ارزیـابی کننـد. در سراسـر جـاده استراتژیک سوسنگرد به بستان، دشت از اصابت گلوله ها سوراخ شده بود؛ بسیاری از سنگرهای عراقی پاک سازی شده بودند و اجساد سـربازان عراقی در سراسـر پشته های خاک (خاکریزها) و میدان های مین افتاده بودند. تانک ها از بستان به سوی مرز - که فاصـله چندانی ندارد - به پیش می رفتند. در بستان تقریباً یک سوم خانه ها آسیب دیده اند. در محلی دیگر از این شهر، سربازان ایرانی اشیای باقیمانده از سنگر عراقی ها را به نمایش گذاشته بودند: یک شیشه شراب، یک کلاه آهنی، یک مدال و یک روزنامه. در نزدیکی جاده، سـربازان ایرانی درحال دفن تعـداد زیادی از اجساد عراقی بودند. رقم ۵۱۱، آخرین عدد جسد دفن شده سربازان عراقی را نشان می داد، درحالی که هنوز تعداد بسیاری از اجساد سربازان عراقی جمع آوری نشده بود.»(۴)

رادیو صـدای امریکـا نیز به نقـل کوتاهی از خبرگزاری فرانسه اکتفا و اعلام کرد: «خبرنگار خبرگزاری فرانسه در گزارش خود می گوید، در سراسـر جاده بین سوسنگرد و بستان، حفره های ناشی از اصابت گلوله های توپ و اجساد سربازان عراقی که در جنـگ کشـته شـده انـد، به چشم می خورد. بنا به همین گزارش، نیروهای ایرانی تاکنون اجساد ۵۱۱ سـرباز عراقی را به خاک سپرده اند.»(۵)

رادیو لندن هم گزارش داد: «تسـخیر بسـتان توسط نیروهای ایران نشانه چهارمین ضدحمله بزرگ نیروهای این کشور طی یک سـال اخیر اسـت و این پیروزی را می تـوان ازنظر اهمیت اسـتراتژیکی، هم سـطح عقب نشانـدن نیروهـای عراق از رود کـارون [عملیات ثامن الائمه(ع)] در چند هفته پیش به شمار آورد و ازنظر سمبلیک نیز تسخیر بستان حائز اهمیت می باشد.»(۶)

۱- روزنامه کیهان، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۲.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۹، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، ۱۳/۹/۱۳۶۰.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۵، ۱۰/۹/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری فرانسه، ۹/۹/۱۳۶۰.
۴- روزنامه کیهان، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری فرانسه.
۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، رادیو امریکا.
۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، رادیو لندن.

۱

یک خبرنگار آرژانتینی که از بازدیدکنندگان منطقه عملیاتی طریق القدس بود، در مصاحبه با خبرگزاری پارس مطالبی درباره نگاه منفی رسانه های غربی به ایران و ضعف های تبلیغاتی ایران بیان کرد. به گزارش این خبرگزاری، "لوئیز ناسی"، خبرنگار آرژانتینی که از بستان دیدن کرده است، در پاسخ به سؤال خبرنگار ما درباره انگیزه بیشتر خبرگزاری های خارجی از منعکس نکردن واقعیات جنگ عراق علیه ایران و شکست مفتضحانه لشکر صدام در بستان گفت: «واضح است؛ چون من فکر می کنم تمام این خبرگزاری ها نفعشان در تبلیغ علیه ایران نهفته است. تمام خبرگزاری ها، یونایتدپرس، آسوشیتدپرس، فرانس پرس و غیره در تبلیغ علیه ایران نفع دارند، زیرا آنها مردم ایران را درک نمی کنند و به طورکلی مردم جهان سوم را درک نمی کنند و نمی خواهند مسلمانان را درک کنند. آنها از انقلاب خوششان نمی آید. من فکر می کنم اروپا و امریکا دارای طرز تفکر خودمحوربینی هستند. آنها خواهان ثروت های جهان سوم هستند. من فکر می کنم استراتژی خبرگزاری های جهان نیز براساس همین طرز تفکر قرار دارد، البته شما ایرانیان نیز مسئول تبلیغات نادرست و ناقص درباره وضع خودتان هستید، زیرا شما تبلیغات تهاجمی درباره واقعیت های ایران نمی کنید. شما ایرانیان جای زیادی برای فعالیت مخالفان باز می گذارید؛ شما به افکار عمومی چندان اهمیت نمی دهید.»(۱)

۲

امروز هواپیماهای عراقی به منطقه عملیاتی طریق القدس حمله کردند، اما نتیجه ای کسب نکردند و در نبرد هوایی جنگنده های دو طرف یک هواپیمای عراقی سرنگون شد. تبادل آتش بین توپخانه های خودی و دشمن و درگیری های پراکنده نیز در این منطقه همچنان ادامه داشت.

جنگنده های عراقی امروز به عقبه و محورهای مواصلاتی منطقه عملیاتی طریق القدس حمله کردند، اما موفقیتی کسب نکرده، فقط روستای رحیمه در شرق ارتفاعات میشداغ را بمباران کردند. هواپیماهای خودی نیز به مقابله با هواپیماهای مهاجم پرداختند و در یک نبرد هوایی، یک فروند اف۱۴ خودی موفق شد در غرب سابله یک هواپیمای عراقی را سرنگون کند.(۲)

در این روز همچنین توپخانه دوربرد عراق ۱۲ گلوله به شهر دزفول پرتاب کرد که از خسارت ها و تلفات احتمالی گزارشی ارسال نشده است.(۳) در منطقه شلیبه در جنوب غربی شوش در آن سوی کرخه نیز نیروهای سپاه با گلوله های خمپاره ۴ سنگر عراقی را هدف قرار داده، منهدم کردند که براثر آن، تعدادی از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند. ۴ تن از افراد عراقی نیز هدف تک تیراندازان سپاه قرار گرفتند و به هلاکت رسیدند.(۴) همچنین در درگیری محدود نیروهای خودی با نیروهای عراقی در همین منطقه در تپه۱۱۴ (تپه ماسه ای)، تعدادی از افراد دشمن کشته یا زخمی شدند.(۵)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۹/۱۳۶۰.
۲- سند شماره ۰۵۱۷۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به

طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، شماره۴۲۸، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰ ، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۱، تهران - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۹، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۷، اطلاعیه شماره ۷۱۸ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۵۶۷۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۰۵۱۷۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات ۸، شماره ۴۲۷، ۱۴/۹/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۵۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات شوش، ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۲۶۰۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات لیخضر به اطلاعات عملیات شوش، ۱۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

امروز درگیری میان عناصر وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی و نیروهای دولتی در محورهای بانه، سقز، سردشت، کامیاران و مریوان ادامه یافت و نیروهای خودی در دو عملیات مهم، بخش های وسیعی از مناطق آلوده را پاک سازی و خسارت هایی به نیروهای ضد انقلاب وارد کردند.

افراد وابسته به گروه کومه له در محور بانه - سقز، ۴ تن از کارکنان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران مرکز ارومیه را که درحال عزیمت برای مرمت دکل تلویزیون گردنه خان بودند، گروگان گرفتند. ۲ تن از این افراد تکنیسین بودند، یک نفر دکل بند و یک تن دیگر نیز راننده بود.(۱)-(۲)

نیروهای خودی متشکل از سپاه، ارتش، بسیج و ژاندارمری نیز عملیاتی را به منظور پاک سازی جاده بانه - سردشت و بخشی از روستاهای اطراف و تصرف ارتفاعات مسلط بر منطقه سوریور (در ۹ کیلومتری شمال غربی بانه) اجرا کردند و در یک نبرد سنگین با افراد مسلح غیرقانونی موفق به تصرف ارتفاع سوریور و پاک سازی ده کیلومتر از این محور شدند. در این عملیات، ۹ تن از افراد سپاه شهید، ۹ تن مفقود و ۱۷ تن زخمی شدند. از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی نیز ۲۰ تن کشته و تعدادی زخمی شدند.(۳)

همچنین نیروهای سپاه سنقر، ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد، منطقه وسیعی در غرب و شمال غربی کامیاران را پاک سازی کردند. در این عملیات که از ساعت ۴ بامداد تا ۷ شب ادامه داشت، ۲۱ روستا ازجمله روستاهای شیخ رش، سامله، کانی خسرو، باغله، بانی سید، ترازوله، حاج آباد، کاظم آباد، چشمه زنگی و... پاک سازی شد و ۹۰ تن از عوامل مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی و ۲ تن از افراد وابسته به سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر و یکی از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان دستگیر شدند. تعداد ۲۳ قبضه انواع اسلحه نیز به غنیمت نیروهای خودی درآمد.(۴)

در غرب مریوان نیز در درگیری نیروهای سپاه و افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در غرب پایگاه "گاران"، یک دستگاه خودرو سپاه آسیب دید.(۵)

۲

امروز در درگیری نیروهای امنیتی و افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران و بندر گناوه، یک تن از نیروهای خودی شهید و ۲ نفر از مردم عادی مجروح شدند. از افراد سازمان نیز یک تن کشته و یک تن دستگیر شد.

در حمله افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به نیروهای گشت کمیته انقلاب اسلامی در حوالی بیمارستان شماره۲ در خیابان خلیج فارس (اوایل جاده قدیم کرج)، یک پاسدار

۱- راننده این گروه روز چهارشنبه ۱۸ آذرماه آزاد شد. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، تاریخ ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۸/۹/۱۳۶۰.)

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۵/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۷۵۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ف منطقه ۵ (تبریز) به فرماندهی مرکز، ۲/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ به نداجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۵؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۹۹، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۱۰۱، از لشکر۲۸ (رکن۳) به ف نزاجا (مد عملیات)، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۶۷۷۳ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۱۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، اطلاعیه روابط عمومی سپاه پاسداران.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۱۰۰، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۵- سند شماره ۳۰۰۸۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۴/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

کمیته به نام ابوالقاسم نصیری نیا به شهادت رسید و یکی از مهاجمان دستگیر شد. از این فرد یک اسلحه ژ۳، تعدادی فشنگ، یک دستگاه بی سیم و اسناد و مدارک درون سازمانی به دست آمد.(۱)

در میدان آزادی نیز نیروهای گشت سپاه به شخصی مشکوک شدند و او را که از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، تحت تعقیب قرار دادند. این فرد پس از مدتی متوجه تعقیب خود شد و به سوی نیروهای سپاه تیراندازی کرد که دراین میان، ۲ عابر زخمی شدند. در تیراندازی متقابل نیروهای سپاه، فرد مهاجم نیز هدف قرار گرفت و به هلاکت رسید.(۲)

در بندر گناوه هم افراد مسلح غیرقانونی به سوی یکی از اعضای بسیج این شهر تیراندازی کردند که هر ۶ گلوله شلیک شده به موتورسیکلت او اصابت کرد و خود وی آسیبی ندید.(۳)

۱

نمازجمعه این هفته تهران به امامت حجت الاسلام امامی کاشانی برگزار شد. خطیب جمعه تهران با اشاره به فتح بستان در عملیات طریق القدس گفت: «بستان ازنظر استراتژیکی آن چنان اهمیت دارد که ارتش متجاوز عراق در فتحی که سپاه اسلام نمود، ستون فقراتش به حول و قوه خدای متعال درهم شکست. ... دژ محکمی برای آنان بود با ۳ تیپ زرهی مکانیزه آماده، اما سپاه اسلام با ندای خدا و شعار قدس آن چنان بر آنان تاخت که تاروپودشان را برهم زد و آنها را عقب ریخت و آن چنان که می بینید اینک امریکا مستأصل شده است. یعنی امریکا با اینکه به نوکرش صدام دستور داد به ایران حمله کند، دید [که این اقدام نتیجه بخش] نشد. از طرف دیگر، طرح فهد را تلقین کرد و نشد. الآن امریکا خوب فهمیده است که جریانی است در منطقه، جریانی است در کشورهای اسلامی. این ملت فهمیده اند که چه باید بکنند.

و لذا می بینیم در همین هفته قراردادی بین رژیم صهیونیستی و امریکا بسته می شود و می بینیم که هیگ و شارون با یکدیگر ملاقات می کنند؛ وزیر امور خارجه امریکا از یک طرف و وزیر دفاع از یک طرف. بعد می بینیم فیلیپ حبیب(۴) آمده در منطقه و این در و آن در می زنند، این طرف و آن طرف ملاقات می کنند، امریکا موقعیتش را در خطر عظیم دیده است.»

امام جمعه موقت تهران در ادامه خطاب به ارتش عراق آنها را دعوت به کناره گیری از جنگ کرد و گفت: «ارتش عراق، برای چه می جنگید؟ برای چه کسی می جنگید؟ اگر ارتش اسلام می جنگد شعار قرآن دارد؛ می گوید: یا شما را می کشیم و فاتح می شویم و اسلام را مستقر می سازیم و یا در این راه شهید می گردیم و راه استقرار اسلام را باز می کنیم، اما شما چه می کنید؟ شما برای امریکا می جنگید؟ شما برای صدام می جنگید. ... این صدام پلید را رها کنید. بگذارید به فرمایش امام بزرگمان دام ظله به پاریس برود و دولت برای خود تشکیل دهد.»

۱- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص ۱۱.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

۳- سند شماره ۵۶۸۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه منطقه۹ (شیراز) به اطلاعات سپاه مرکز، ۱۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- نماینده ویژه امریکا در امور لبنان

رئیس دیوان عدالت اداری در ادامه با تأکید بر اهمیت رعایت قانون در همه شرایط با ذکر مواردی در تاریخ اسلام و تأکید پیامبر بر رعایت قوانین گفت: «تمام کسانی که در اینجا هستند و یا صدای مرا می شنوند باید باتوجه به این نکات به اهمیت قانون پی ببرند و مبادا که ما نیز مشمول بیزاری جستن پیغمبر به دلیل رعایت نکردن قانون بشویم. اگر حتی به اشتباه سیلی به کسی زده شود و یا یک درهم از مال کسی تضییع شود، به جمهوری اسلامی ضربه وارد شده است. اگر به دست ما بی قانونی انجام گیرد تمام تلاش ها و زحمات شبانه روزی ما به هدر خواهد رفت. [ازطرف] بعضی از برادران عزیز و محترم نماینده در مجلس شورای اسلامی یک کلمه ای به عنوان نطق قبل از دستور گفته می شود، بعد می بینیم موجی در یک جایی ایجاد می کند و کراراً گفته ام که این نطق قبل از دستور، قانون نیست. ممکن است یک نفر یک جمله ای بگوید، این قانون نیست که تو تمام پولت را از بانک می کشی، مجلس شورای اسلامی الآن در این مدتی که کار کرده ببین آیا به طرف غول کاپیتالیستی امریکایی رفته یا به طرف پرچم سرخ سوسیالیستی و به قول خودشان کمونیستی و اشتراکی که می گویند، که آن جهت هم درعین حال وجود ندارد، کدام طرف رفته؟ مجلس شورای اسلامی بر یک معیار دقیق نه چپ و نه راست حرکت می کند. اینجاست که می خواهم عرض کنم، ای متمکنین، ای کسانی که پول دارید، آیا علاقه دارید به انقلاب اسلامی ایران یا نه؟ تحقیقاً عده ای علاقه مندید و عده ای بی علاقه اید؛ شما که علاقه مندید به انقلاب یاد بگیرید از شهیدانمان، یاد بگیرید از بچه های عزیز ما که خون می دهند برای اسلام. شما پولت را از بانک بیرون می آوری؟ می ترسی؟ مجلس شورای اسلامی قانون می گذراند که یک ریال براساس خلاف اسلام از کسی گرفته نمی شود، اصل ۴۹ معیار متنی دارد، این چه ترسی است؟ این چه وحشتی است؟ یاد بگیرید از شهیدانمان و درس بگیرید از بچه هایمان؛ آنها جان می دهند، شما پولتان را لااقل در خدمت اسلام بگذارید و حداقل دراختیار دولت بگذارید [تا] نظام جمهوری اسلامی ایران با این همه ضربه هایی که دشمن بر او وارد می کند بتواند کارش را راحت ادامه دهد. و اگر علاقه مند به انقلاب اسلامی نیستید، علاقه به آب و خاک ندارید؟ علاقه ای به کشور ندارید؟ وطن و مملکتتان را چی می دانید؟ آیا نمی بینید دشمن حمله کرده، می خواهد این مملکتی که مهد آزادی است و راهی به سوی قدس و همه آزادی ها باز کرده و حرکت کرده [را] می خواهند از بین ببرند؟ تو برای علاقه به این کشور پولت را به بانک ها بریز و نترس. بگذار اقتصاد کشور و روشی که دولت جمهوری اسلامی ایران دارد آن اقتصاد و آن روش، استوار و چون کشتی زیبا بر روی امواج آب حرکت کند که به حول و قوه خدا حرکت می کند و به مقصد نهایی اش ان شاءالله می رسد.»(۱)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص ۱۰.

نخست وزیر در ادامه بازدید از استان خوزستان پیش ازظهر امروز به اتفاق وزیر نفت و استاندار و سایر مقامات استان وارد شهر آزادشده بستان شدند و از این شهر که اخیراً در حمله بزرگ طریق القدس از اشغال چهارده ماهه دشمن بیرون آمده است، بازدید کردند.

نخست وزیر در میان فریاد های "موسوی، موسوی، به کربلا خوش آمدی" و "جنگ، جنگ تا پیروزی" وارد بستان شد و از نقاط مختلف شهر ازجمله ژاندارمری و شهربانی بستان - که پس از پیروزی اخیر اسلام بر کفر افتتاح شد - با حضور سرهنگ حجازی، سرپرست شهربانی کل کشور، دیدن کرد. نخست وزیر و همراهان ضمن بازدید از مواضع تصرف شده و سنگرهای مزدوران بعثی صدام که در پیروزی های اخیر به تصرف رزمندگان اسلام درآمد، از چند موضع تثبیت شده مدافعین میهن اسلامی نیز بازدید به عمل آوردند.

میرحسین موسوی، نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران، همچنین در مصاحبه ای با خبرگزاری پارس در سوسنگرد و در پاسخ این سؤال که نیروهای ما تا چه حد به پیشروی خود ادامه می دهند، گفت: «ما بارها اعلام کرده ایم [که] چشمداشتی به خاک کسی نداریم، ولی اگر نیروهای صدامی بخواهند در مقابل نیروهای ما مقاومت بکنند و دست از خیره سری برندارند، چه بسا ما مجبور شویم تعرض به داخل عراق داشته باشیم. بنابراین، من به نیروهای ارتش عراق هشدار می دهم بیش ازاین در زیر فرماندهی این فرد دیوانه به سر نبرند و بدانند مصلحت آنها نیست که با دادن این همه کشته، هم خسران دنیا را داشته باشند و هم خسران آخرت را.» نخست وزیر سپس افزود: «ما ضایعه خواهیم داد، ولی برنده نهایی ما خواهیم بود، چراکه ما نیروی حق هستیم و به خاطر حق و ارزش های والایی می جنگیم.»

نخست وزیر پس از بازدید از شهر آزادشده بستان، در محل سپاه پاسداران انقلاب اهواز در جمع برادران ایثارگر سپاهی حضور یافت و طی سخنانی ضمن قدردانی از زحمات رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ اظهار کرد: «ما در مقابل جهان پر از زور امروز که با این همه سلاح ها و سیاست های پیچیده برعلیه ما برخاسته، تنها یک چیز داریم و آن نیروی ایمان و باور ماست و این نیروست که به ما قدرت داده تا از سلاح های کوچک خود بهترین بهره گیری ها را داشته باشیم و همین نیروست که به ما این امیدواری را می دهد که این انقلاب در داخل مرزها محصور نخواهد ماند و به سراسر جهان گسترش پیدا خواهد کرد.»

نخست وزیر در بخش دیگری از سخنانش گفت: «مسلماً در آینده، تشکل سپاه، تشکل بسیج و تحول عظیمی که در ارتش به وجود آمده، در میان ملت ما سازمانی از رزمندگان به وجود خواهد آورد که تمام دنیا مجبور خواهد شد روی این نیروهای رزمنده حساب کند.»

موسوی همچنین بعدازظهر امروز قبل از بازگشت به تهران با سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش و برادر محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، دیدار و گفت وگو کرد.[(۱)]

۱- روزنـامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، اهواز- خبرگزاری پارس.

۱

در ادامه درگیری دانشجویان ایرانی عضو انجمن اسلامی دانشگاه های امریکا و اروپا، خبرگزاری پارس گزارشی را بدین شرح منتشر کرد: در چند روز گذشته، درگیری شدیدی بین دانشجویان مسلمان و متعهد به انقلاب اسلامی و منافقین در دانشگاه های "هوستون" و "تگزاس" امریکا روی داد. در این درگیری ها ۲ تن از دانشجویان مسلمان به دست هواداران منافقین به ضرب چاقو زخمی شدند.(۱)

۲

درپی پیروزی های ایران در جبهه های جنگ، طرف داران رژیم عراق در بیروت با نیروهای جنبش امل درگیر شدند که این اقدام حداقل یک کشته برجای گذاشت. بنا بر گزارش پلیس لبنان، در این درگیری خیابانی از خمپاره نیز استفاده شده است. منابع امنیتی همچنین اعلام کردند که براثر انفجار یک بمب در مقابل دفتر جنبش امل در بیروت یک نفر کشته شد و ۳ نفر دیگر زخمی شدند. به گزارش خبرگزاری ها، درحال حاضر، سازمان آزادی بخش فلسطین و نیروهای حافظ صلح سوری در تلاش برای میانجیگری بین دو طر ف اند.(۲)

E۸۵۹.jpg^

ضمیمه اول گزارش ۱: توضیحات فرمانده تیپ۲۵ کربلا درباره علت غافلگیری نیروهای خودی در منطقه و پل سابله

مرتضی قربانی، فرمانده تیپ۲۵ کربلا در عملیات طریق القدس، در پاسخ به این سؤال که مگر نیروی محافظی برای پل مهم و حیاتی سابله که تنها معبر وصولی نیروهای عراق از جنوب رودخانه سابله به شمال آن منطقه بود، وجود نداشته است، گفت: نیروها برای حفاظت از پل سابله حضور داشتند، ولی عراق قبل از پیشروی به سمت شمال سابله، این منطقه را به وسیله توپخانه های دوربرد و خمپاره اندازها به شدت گلوله باران کرد که تقریباً تمام افراد ما شهید یا زخمی شدند و بی سیمچی مستقر در منطقه نیز ازجمله شهدا بود.

همچنین تمام امکانات ارتباطی منهدم شد و هنگام هجوم دشمن برای تصرف پل سابله و عبور از آن به سمت شمال، با نیروهای آن منطقه تماس نداشتیم و ازاین جهت با تأخیر متوجه موضوع شدیم. وی افزود: من وقتی از مقر تاکتیکی خود به سمت محل حادثه می رفتم، دیدم که برخی نیروها و همچنین چندین تانک به سمت سوسنگرد عقب نشینی می کنند که به هر ترتیبی بود، مانع این کار شدم و با ورود چند تانک به منطقه درگیری و آگاه شدن سایر نیروها توانستیم مانع نفوذ عراقی ها به شمال سابله شویم و حتی آنها را تا چندین کیلومتر در جنوب پل سابله تعقیب کنیم.(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، واشنگتن - خبرگزاری پارس.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۹، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲، بیروت - خبرگزاری ها، ۱۳/۹/۱۳۶۰.

۳- گفت و گوی نویسنده با سردار مرتضی قربانی، فرمانده سابق لشکر۲۵ کربلا، در سال ۱۳۹۱.

ضمیمه دوم گزارش۷۰۱: گزارش تیم های اطلاعاتی خودی و دشمن از محور غرب سوسنگرد درمورد چگونگی پاتک نیروهای عراقی از آخرین ساعات روز ۱۲/۹/۱۳۶۰ تا صبح روز ۱۳/۹/۱۳۶۰.

براساس گزارش سپاه پاسداران در منطقه عملیاتی طریق القدس، «دشمن در ساعت ۲۳:۳۰ دقیقه تاریخ ۱۲/۹/۶۰، اقدام به پاتک کرد. در این پاتک که گردان قتیبه تیپ۱۲ زرهی لشکر۳ به همراه تعدادی عناصر پیاده و کماندو شرکت داشتند، ابتدا یک دسته تانک (۳ دستگاه) را از پل دوم سابله (پلی که روی شاخه نهر سابله بعد از پل اصلی سابله احداث شده) عبور دادند که حدود یک کیلومتر به سمت شمال پل پیشروی کردند و در آن با نیروهای خودی درگیر شدند و یک دستگاه تانک به آتش کشیده شد. دشمن که کاملاً سردرگم شده بود، حدود دو گروهان تانک را به همراه یک گروهان نفربر برای گرفتن سرپل در شمال پل دوم سابله وارد میدان کرد که کلاً منهدم شد. حدود ۹ دستگاه تانک؛ یعنی یک گروهان، از پل عبور کرد که به علت بسته شدن پل در شمال پل ماند و توسط نیروهای خودی منهدم شد. بسته شدن پل به این صورت بود که یک تانک درحالی که می خواست از جنوب به شمال بیاید، به وسیله نیروهای خودی در وسط پل منهدم شد و بلدوزری نیز که می خواست برای تخلیه اقدام کند، منهدم شد. درگیری به همین ترتیب ادامه داشت تا اینکه کلیه ادوات دشمن که از پل عبور کرده بودند، به وسیله نیروهای خودی منهدم شدند و دشمن با ازدست دادن ۷۵ دستگاه تانک و نفربر و تعداد بسیاری نیروی پیاده ضربه مهلکی متحمل شد و تقریباً نیروهای پاتک کننده به کلی منهدم شدند. پس از انهدام نیروهای دشمن در شمال پل سابله، نیروهای خودی حدود ۲ کیلومتر به سمت جنوب پل سابله پیشروی کردند و مواضع جدیدی را به دست آوردند. هدف دشمن، عبور از پل سابله و سپس با تقسیم نیروها به ۲ دسته، محاصره بستان بود.(۱)

از سوی دیگر روایت فرمانده یکی از یگان های حاضر در پاتک ارتش عراق به منطقه سابله نکات قابل توجهی درمورد اقدام اخیر دشمن برای ازبین بردن آثار و ثمرات عملیات طریق القدس در بر دارد. فرمانده گردان۱ تیپ۴۸ پیاده عراق در گزارش خود درباره این پاتک سهمگین چنین نوشته است: «یگان های پیاده نظام ستون دوم توانستند در ساعت ۲۳:۳۰ روز ۳/۱۲/۱۹۸۱ [۱۲/۹/۱۳۶۰] پل سابله را به اشغال خود درآورند و در ساعت ۴:۳۰ [بامداد] یگان های پیاده نظام اقدام به اجرای مأموریت خود [در] بخش توسعه سرپل کردند، ولی با آتش شدید و انبوه سلاح های ضدتانک و موشک ها مواجه شدند که موجب انهدام چند دستگاه نفربر شد. بعد از آنکه قرارگاه فرماندهی در جریان وضعیت قرار گرفت به یگان های مزبور دستور داد تا نفربرها را ترک کنند و برای توسعه سرپل به صورت پیاده حرکت نمایند تا موجب تقلیل خسارات وارده به نفربرها شود. اجرای این مأموریت به سختی انجام گرفت و یگان ها توانستند بیش از سه متر خارج از پل پیشروی نمایند، زیرا مواجه با مقاومت شدید نیروهای ایرانی شدند، به طوری که چندین بار اقدام به حملات محدود خود در منطقه نمودند، ولی یگان های عراقی توانستند این حملات را متوقف سازند. در ساعت ۲ روز ۴/۱۲/۱۹۸۱ [۱۳/۹/۱۳۶۰]، به تیپ ابن الولید دستور داده شد از پل سابله عبور نماید و سرپل را توسعه دهد تا دیگر گردان های تانک با سرزدن سپیده به طرف شهر بستان حرکت کنند.»(۲)
وی در ادامه می افزاید: «در زمان ۴/۱۲/۱۹۸۱ [۱۳/۹/۱۳۶۰]، ستون نیروهای دوم و سوم با تأخیر، پیشروی خود را از منطقه تجمع خود در نزدیکی رودخانه نیسان به طرف سابله آغاز کرده بود و قرارگاه فرماندهی به یگان های دو ستون فوق الذکر دستور داده بود برای عبور از رودخانه از پل های سابله و التعاون استفاده کنند. ... در ساعت ۲۲، ستون اول [که] پیشاپیش آن تیپ گارد ریاست جمهوری قرار داشت، پیشروی خود را از منطقه تجمع خویش در شیب [چزابه] آغاز کرد و در داخل تنگه با

مقاومت شدیدی ازسوی نیروهای ایرانی [تیپ۱۴ امام حسین(ع)] مواجه گردید، به طوری که از رسیدن به اهداف درنظر گرفته شده بازماند.»(۳) وی در پایان این گونه می نویسد: «علی رغم تقویت ستون به وسیله تیپ۳۲ نیروهای مخصوص، اوضاع تا روز جمعه

ص: ۸۶۰

۱- احمد دهقان، مجموعه آثار شهید حسن باقری (گزارش روزانه جنگ، شش ماهه دوم ۱۳۶۰) تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۸۹ صص ۲۵۱ - ۲۵۰، گزارش شماره ۴۲۶، ۱۳/۸/۱۳۶۰.

۲- امیر رزاق زاده، نبرد طریق القدس، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۱، ص۷۳۳، گزارش عملیات شماره ۹۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

۳- همان، صص ۶۹۸ - ۶۹۷، سند شماره ۵۴۵۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص۱، گزارش مکتوب پست شنود (استراق سمع) واحد اطلاعات عملیات سپاه پاسداران (از نظر علی اسحاقی) از مکالمات فرماندهان یگان های ارتش عراق در عملیات طریق القدس.

۴/۱۲/۱۹۸۱ [۱۳/۹/۱۳۶۰] به همان صورت باقی مانـد. با طلوع آفتاب، تیپ۱۷ زرهی تقویت شـده با [نیروهای] پیاده مکانیزه و پیاده حرکت خود را شـروع کرد، ولی به علت آتش شدیـد توپخانه و انبوه موشک های ضـدتانک نیروهای ایرانی از پیشـروی آن ممـانعت به عمل آمـد و درنتیجه خسارات واردآمـده به تجهیزات زرهی و مکانیزه مجبور به عقب نشینی گردیـد. در طول روز، آوردن دیگر نیروهای تابعه ادامه داشت و نبردهای بسیار سختی انجام گرفت، ولی خسارات هنگفتی به آنان وارد آمد. به طوری که موجب شکستن این ستون گردید.»(۱)

ضمیمه سوم گزارش۷۰۱: بخش هایی از گزارش شنود سپاه از گفت وگوهای بی سیمی واحدهای حمله کننده عراقی به شمال رودخانه سابله

دشـمن از منطقه دهلاـویه به طرف مـا به سـرعت حرکت می کنـد، مـا احتیـاج به کمـک داریم، نیرویی برای جلـوگیری از آن بفرستید.

از ۶۱:(۲) دحام،(۳) خواهش می شود درحال حرکت و آتش، به خالد نزدیک شوید.

از ۵۱: تعداد ۳ عدد نفربر از [یگان] من روی پل از کار افتاد (ساعت ۵ صبح).

از ۵۱: مقاومت شدید است. یکی از تانک های من فرار کرد و ۲ دستگاه دیگر در آتش سوخت.

از ۶۱: الآن از روی پل یک واحد پیاده عبور می کند. مقاومت شدیدی روی پل است.

از ۵۱: از دحام به محمد، الآن ۸ دستگاه تانک از [یگان] من منهدم شد. هر تانکی که از پل عبور کند منهدم می شود.

از ۵۱ به ۸۱: نیروهای گردان۳۰ نزدیکی ما می باشند.

از ۵۱: ما الآن با نیروی پیاده از پل عبور کردیم. ما به عبور ادامه می دهیم.

از ۵۱ به ۶۱: سرعت را زیاد کن، چون آر.پی.جی زن ها یک تانک را زدند و سوخت، مقاومت دشمن کمتر شد.

از ۸۱: صدای تانک از طرف بستان می شنوم.

از ۵۱: موقعیت را شرح دهید، دحام باید قبل از روشنایی از پل عبور کند. مقاومت بسیار شدید شد (ساعت ۶ صبح).

از ۵۱: یک گروه زرهی دشمن درحال پیشروی است. نیروی پیاده ما فرار کرد.

از ۵۱ به ۶۱: تانک های دشمن زیادند.

از ۵۱: مقاومت دشـمن خیلی شدید است. پس از عبور ۵ تانک، راه پل بسـته شـد. بلدوزر منهدم شد. راه هر دو پل بسـته شده است (ساعت ۶:۱۵ صبح).

از ۵۱ به ۸۱: خیلی سریع برای ما نیرو بفرستید. نیروی پیاده دشمن روی خاکریز بسیار زیاد است.

از موفق: خواهش می کنم هرچه سریع تر تیپ۳۰ را به کمک بفرستید. خواهش می کنم لااقل ۲۰ نفر بفرستید (ساعت ۶:۱۵ صبح).

از ۶۱: به تیپ خبر دهید دحام از پل عقب نشینی کرد.

از موفق: موقعیت من بسیار بد و سخت است.

از ۵۱: فایده ای ندارد. نیروی پیاده دشمن از روی خاکریز به طرف ما نارنجک پرتاب می کند.

از موفق: پس از عبور ۹ دستگاه تانک، پل بسته شد. خواهش می کنم هرچه سریع تر نیرو بفرستید. مقابل من یک گروه رزمی وجود دارد و نمی توانیم بر آن مسلط شویم. من درحال درگیری هستم. دشمن کاملاً بر من مسلط است.

جواب: خواهش می کنم در مهمات صرفه جویی کنید، من هم مانند شما در محاصره هستم.

از موفق: با دشمن درگیر هستیم، در مهمات صرفه جویی کنید.

ص: ۸۶۱

۱- همان، ص۷۵۱، گزارش عملیات ۹۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

۲- شماره و اسامی ذکرشده ابتدای گفت وگوهای بی سیمی اسم رمز واحدهای عراقی است.

۳- نام فرمانده یکی از گردان های عراقی

از ۶۱: خواهش می کنم به صورت صحیح از تانک استفاده کنید. پل (برای نصب روی رودخانه سابله) و نیروی پیاده برای شما می آید.

از ۵۱ به ۶۱: تیپ۲۴ برای کمک می آید. اوضاع رو به بهبودی است.

از ۶۱: ۴ دستگاه تانک محاصره شده، درگیری با نارنجک وجود دارد، نیروهای پشتیبانی کننده پل فرار کرده اند. این مسخره است. به خدا منطقه را ترک می کنیم. دیگر هیچ افسری نمانده است. دشمن اطراف مرا به طور کامل محاصره کرده، من از خودم نمی ترسم، از دوستانم می ترسم. کمک پیاده بفرستید (ساعت ۶:۴۵ صبح).

از ۵۱: خالد می گوید تنها من مقاومت می کنم و بقیه کشته شده اند (ساعت ۷ صبح).

از ۸۱: نیروی پیاده بفرستید. همه شما محاصره خواهید شد. اگر تا ۵ دقیقه دیگر چیزی نیاید، کار تمام است.

از ۵۱ به ۸۱: برای من پیاده بفرست. الآن تمام تانک ها منهدم می شوند.

از ۵۱ به ۸۱: الآن همه ما اسیر خواهیم شد.

از ۵۱ به ۸۱: همه دارند فرار می کنند، بهتر است پل را باز کنیم و عقب نشینی کنیم.

از ۵۱ به ۸۱: موفق نرسید. احتمالاً او را دستگیر کرده اند یا به عقب آمده [است].

از ۵۱ به ۸۱: الآن همه [افراد یگان] ما کشته شده اند و فقط من باقی مانده ام.

از ۶۱: محسن گردان خودش را برد و ما همین را بیشتر نداشتیم. ۴ تانک ما تمام شد. یک گروهان تانک به علاوه یک دسته به علاوه ۴ نفربر و ۲ عدد شلیکا و ۸ عدد تانک و نیز ۴ دستگاه تانک دیگر سوخت (ساعت ۸ صبح).

از دحام: اگر می شود نیروهایت را به دحام نزدیک کن.

جواب: ما اگر کوچک ترین حرکتی کنیم، پل را می گیرند.

از ۵۱: تانک های دحام درحال عقب نشینی اند، نیروی پیاده عقب نشینی کرد.

از خالد: دستور برای عقب نشینی صادر شد.

از ۶۱: اگر می توانی موفق را کمک کن. تانک من رفت به قرارگاهم.

از ۷۰ به ۵۱: این غضب خدایی بود. خدا ما را نجات نمی دهد.

از محمد به محسن: خالد و موفق را گرفتیم. اگر می توانید بازگردید.

از محمد به محسن: تانک های معتصم به عقب بازگشت.

از خالد: پیاده ها همه عبور کردند و ماشین ها ماندند.

از ۷۰: ازسمت چپ مواظب پل باش. نیروهای ما عقب نشینی کردند (ساعت ۹:۳۰ صبح).

از ۷۰: ما از پل دور هستیم و پشت ما نیروی پیاده وجود دارد.

از ۶۱: ۴ تانک از تانک های کمکی منهدم شد (ساعت ۱۰ صبح).

از دحام: تمام نیروهای ما عقب نشینی کردند. تیراندازی شدید است. تانک های دشمن سعی می کنند از پل عبور کنند.

جواب: سعی کنید آنها را متوقف کنید، برای ما خوب نیست، نیروی پیاده دشمن زیاد است.

از ۷۰: موقعیت خود را بگویید. فقط نیروی دشمن می بینم. پل از من دور است، سمت چپ ما نیرو نیست. برای بردن زخمی ها نفربر احتیاج داریم.

از ۷۰: موقعیت شما چطور است؟

از ۶۱: موقعیت ما خیلی بد است.

از ۷۰: فقط خودت عقب بیا.

از ۶۱: کجا بیایم؟ همه به عقب بازمی گردند.

از ۶۱: اینجا هرج ومرج است. شرف و حیثیت تیپ به خطر افتاده. قسمتی که باز است حتماً بسته شود.

از دحام: چیزی جز تانک های منهدم شده نیست. پهلوی من گردان طارق است.

از ۷۱: خواهش می کنم برای جلوگیری دشمن از نفوذ به مواضع کمک کنید.

از دحام: چه چیزی برای شما باقی ماند؟

از ۷۱: چیزی جز قرارگاه تیپ برای ما نمانده است.(۱)

۱- سند شماره ۱۵۴۵۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

روزشمار جنگ شنبه ۱۴ آذر ۱۳۶۰ ۸ صفر ۱۴۰۲ ۵ دسامبر ۱۹۸۱

۱

در نبردهای امروز هواپیماهای عراقی و هواپیماهای ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه عملیاتی طریق القدس و منطقه عمومی اهواز، ۲ فروند جنگنده عراقی و یک فروند جنگنده ایرانی سرنگون شد. ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران سقوط دو هواپیمای عراقی را نتیجه درگیری هوایی ۲ فروند هواپیمای خودی با ۵ فروند هواپیمای عراقی اعلام کرد.(۱)منابع خبری یک فروند از هواپیماهای سرنگون شده عراقی را از نوع سوخوی۲۰ و محل سقوط آن را منطقه دزفول و حمیدیه اعلام کرده اند. به گزارش این منابع، یکی از خلبانان این هواپیما با نام محمد طاهر فطام دستگیر شده است و در پایگاه هوایی دزفول نگهداری می شود.(۲)

یک فروند از این هواپیماها تعدادی راکت نیز به سمت پایگاه هوایی دزفول پرتاب کرد که هیچ کدام به هدف اصابت نکردند و در زمین های اطراف پایگاه فرود آمدند.(۳)

همچنین یک فروند هواپیمای ایرانی در درگیری های هوایی امروز هدف موشک هوابه هوای یک میگ عراقی قرار گرفت و در شمال غربی اهواز در نزدیکی روستای "جلاف" (در ۲۰ کیلومتری این شهر) سقوط کرد. خلبان این هواپیما قبل از سقوط بیرون پرید و آسیبی ندید.(۴)-(۵)

دراین حال، فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در اطلاعیه۵۴۳ مدعی شد که هواپیماهای عراقی در نبردهای هوایی، ۳ هواپیمای ایرانی را در شرق سوسنگرد سرنگون کرده و همگی سالم به پایگاه های خود بازگشته اند.(۶)

۲

ساعت ۱۱ امروز، ۴۱۶ تن از اسیران عراقی که در جبهه های بستان به اسارت نیروهای خودی درآمده اند به وسیله قطار وارد تهران شدند. به نوشته روزنامه کیهان، این افراد در میان اجتماع کثیری از مردم تهران و خبرنگاران داخلی و خارجی وارد تهران شدند. به گزارش خبرگزاری

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، اطلاعیه شماره ۷۱۹ ستاد مشترک ارتش.

۲- همان؛ و- سند شماره ۰۵۱۷۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان، به طرح و برنامه ریزی عملیات مرکز، شماره ۴۲۸، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۱، اهواز- خبرگزاری پارس.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۰، اهواز؛ و- همان، صص ۳ - ۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۴/۹/۱۳۶۰.

۴- روزنامه کیهان با ذکر ساعت و محل سقوط این هواپیما به اشتباه آن را متعلق به عراق اعلام کرد. (روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.)

۵- همان، ص۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۱۴/۹/۱۳۶۰.

۶- همان، ص۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۴/۹/۱۳۶۰، بیانیه نظامی شماره ۵۴۳.

پارس، هنگام ورود اسرای عراقی به ایستگاه راه آهن تهران، مسافران حاضر در ایستگاه، کارکنان راه آهن دولتی ایران، مشایعت کنندگان و جمع کثیری از مردم درحالی که فریادهای "الله اکبر" و "مرگ بر صدام" آنها در محوطه راه آهن طنین افکن بود، با اخلاق اسلامی، صمیمت خود را به ملت مسلمان عراق و فریب خوردگان ارتش عراق ابراز داشتند.(۱)

۱

بنا به گزارش رکن۲ لشکر۲۸ سنندج، یک گروه ۲۵ نفری از نیروهای خودی به شهر شاندری عراق نفوذ کرده، با نیروهای عراقی درگیر شدند. در این درگیری ۲ تن از عراقی ها کشته و ۳ تن زخمی شدند. از افراد خودی نیز یک تن شهید و یک تن مجروح و دستگیر شد. نظامیان عراقی این فرد را در شهر حلبچه اعدام کردند.(۲)

۲

ساعت ۷:۰۰ بامداد، ۱۵۰ تن از افراد حزب دمکرات با استفاده از مه آلودبودن هوا ۴۵ تن از نیروهای گروهان نقده را که درحال اعزام برای تأمین و حفاظت جاده محمدیار - مهاباد بودند، در حوالی سه راه محمدیار - مهاباد محاصره و با انواع سلاح به طرف آنها شلیک کردند. درپی این واقعه، نیروهایی از ژاندارمری نقده، محمدیار، حیدرآباد و شهید زندی فر و همچنین بنا به درخواست فرمانده گروهان ژاندارمری، نیروهای سپاه نقده، نیروهای کمیته محمدیار و افراد بسیج برای کمک به نیروهای محاصره شده در محل حاضر شدند و در اقدامی هماهنگ، نیروهای خودی را از محاصره درآوردند و متقابلاً افراد حزب دمکرات را محاصره کردند. درپی این اقدام، مهاجمان ناچار شدند به سمت روستاهای آده، مایمند (میمند)، و درگه لطف الله در غرب جاده مهاباد - محمدیار عقب نشینی کنند. نیروهای خودی نیز به تعقیب آنان پرداخته، روستاهای مزبور را پاک سازی کردند.

در این عملیات که تا ساعت ۱۶ طول کشید، ۱۴ تن(۳) از افراد حزب دمکرات ازجمله معاون فرمانده عملیات آنان کشته شدند که جنازه ۵ تن از آنان به سردخانه نقده منتقل شد و ۳۰ تن از آنان نیز دستگیر شدند. همچنین از افراد همکار با ژاندارمری (جوانمردان) ۲ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند.

یک قبضه آر.پی.جی۷، یک قبضه نارنجک انداز، ۸ قبضه کلاشینکف، ۴ قبضه ژ۳، یک قبضه برنو، مقادیر فراوانی انواع فشنگ، یک دستگاه لودر، یک دستگاه مینی بوس و یک دستگاه وانت بار ازجمله وسایلی بود که در این عملیات به دست نیروهای خودی افتاد.(۴)

فرمانده ژاندارمری ارومیه درباره ویژگی این عملیات گفت: «این یکی از موفقیت آمیزترین عملیات [های] رزمی ما بود، چراکه اول ما مورد حمله مهاجمین قرار گرفتیم و سپس ضمن درهم شکستن کمین مهاجمین، آنها را به محاصره درآوردیم و ضربات مهلکی بر آنان وارد کردیم. معاون عملیاتی ضدانقلابیون در این منطقه به نام یوسف سازواری کشته شد و نیروهای

۱- روزنامه کیهان، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۴؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۷.

۲- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۱۱۲، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۳- برخی منابع تعداد افراد کشته شده مهاجمان را ۹ نفر اعلام کرده اند.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۶۷۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲، ارومیه، به نقل از استانداری آذربایجان غربی؛ و- سند شماره ۱۰۷۰۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به فرماندهی ستاد منطقه ۵، ۱۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی ؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۲، ارومیه - خبرگزاری پارس.

عملیاتی و جانبازان ما توانستند غنائم زیادی به دست آورند.»(۱)

فرمانده هنگ ژاندارمری آذربایجان غربی نیز در همین باره گفت: «عملیات برادران ژاندارمری بی سابقه بود و می توان گفت که حماسه ساز بود، زیرا ضدانقلابیون از مدت ها پیش در این منطقه اقدام به سنگربندی کرده بودند. آنها مأموران ژاندارمری را که برای ایجاد امنیت در این جاده حرکت کرده بودند به محاصره خود درآوردند و آنها را از هر طرف زیر آتش سلاح های خود گرفتند، ولی خوشبختانه رزمندگان اسلام با هماهنگی کامل و با تاکتیک سنجیده رزمی توانستند آنها را تارومار کنند.»(۲)

۱

هجوم افراد ضدانقلاب به خودرو یکی از واحدهای لشکر۲۸ سنندج در محور کامیاران - سنندج و درگیری میان نیروهای خودی و افراد گروه کومه له در مریوان ۲ حادثه نظامی در مناطق شمال غرب ایران بود.

یک دستگاه خودرو جیپ مخصوص شلیک موشک تاو متعلق به یکی از واحدهای لشکر۲۸ که ازسمت کامیاران درحال حرکت به سوی شهر سنندج بود، در نزدیکی این شهر مورد هجوم افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی قرار گرفت. مهاجمان خودرو مذکور را به آتش کشیدند و سرنشینان آن را نیز به گروگان گرفتند.(۳)

در درگیری نیروهای سپاه پاسداران مریوان و افراد وابسته به گروه کومه له در منطقه قامیشله در شمال شرقی مریوان نیز ۳ تن از افراد این گروه کشته و تعدادی نیز زخمی شدند. در این حادثه به ۲ تن از نیروهای سپاه نیز جراحاتی وارد شد.(۴)

۲

در عملیات های امروز نیروهای خودی و اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح براندار در تهران، زنجان، گچساران و آستارا، ۳ تن از افراد خودی به شهادت رسیدند و از عناصر مسلح غیرقانونی نیز ۲ تن کشته و ۸ تن دستگیر شدند.

دو گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت های ۸ و ۸:۴۰ صبح امروز در خیابان ارجمندی منشعب از فرجام (تهرانپارس) و خیابان نیروی هوایی تهران، ۳ پاسدار کمیته انقلاب اسلامی را ترور کرده، به شهادت رساندند. ضاربان پس از این اقدام با استفاده از موتورسیکلت از محل حادثه گریختند.(۵)

در خیابان آزادی نیز نیروهای گشت شهری سپاه به یک خودرو که حامل ۳ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود مشکوک شدند و دستور ایست دادند، ولی با واکنش و تیراندازی آنها مواجه شدند که با تیراندازی پاسداران درگیری آغاز شد. در این درگیری ۲ تن از سرنشینان خودرو براثر اصابت گلوله کشته شدند و یک تن نیز دستگیر شد.(۶)

۱- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، ارومیه، به نقل از فرمانده ژاندارمری ارومیه.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۸۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲۲، سنندج - خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲ ، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۸؛ و- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱، سنندج - خبرگزاری پارس.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۵/۹/۱۳۶۰.

۶- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲.

همچنین نیروهـای این سازمـان در زنجـان برای دومین بار در روزهای اخیر یک بمب دست ساز را به منزل یکی از افراد متعهد شهر پرتـاب کردنـد که خسـارت مـالی و جـانی در بر نـداشت. نیروهـای سازمان بمب دست ساز دیگری را نیز در مقابل منزل فردی دیگر کار گذاشته بودند که عمل نکرد. این دومین بار است که در مقابل منزل این فرد بمبی کار گذاشته می شود.(۱)

همچنین در گچسـاران، نیروهای سـپاه این شـهر و سـپاه بهبهان در عملیاتی مشترک موفق شدنـد مخفیگاه هسـته اصـلی رهبری سازمان در بهبهان و گچساران را به تصـرف خود درآورنـد. در این خانه تیمی ۵ تن دستگیر شدند که ۳ تن از آنها از اعضای اصلی و مسئول کل تشکیلات گچساران و بهبهان بودند.(۲)

در آستارا نیز نیروهای سپاه با تصرف یک خانه تیمی ۲ تن از افراد سازمان مارکسیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر را که در این خانه فعالیت می کردند، دستگیر کردند. از این خانه تعدادی اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۳)

۱

هاشـمی رفسـنجانی در بخشـی از خـاطرات امروز خـود از تعویق جلسه شورای عـالی دفـاع، بازدیـد نخست وزیر از جبهه هـای جنوب و اجرای عملیاتی در غرب کشور خبر داد.

امروز جلسه شورای عـالی دفـاع به دلیل حضور محسن رضایی، فرمانـده کل سپاه و علی صـیاد شـیرازی فرمانـده نیروی زمینی ارتش در جبهه هـای غرب به تـأخیر افتـاد. قرار است این جلسه صـبح روز بعـد در حضـور امـام خمینی تشـکیل شـود. هاشـمی رفسـنجانی دراین بـاره می نویسـد: «قرار بـود عصـر جلسه شورای عـالی دفـاع داشـته باشـیم، ولی چون فرمانـده نیروی زمینی و فرمانده سپاه در جبهه هسـتند و قرار است در حضور امام گزارش جنگ را بدهند، قرار شد این جلسه صـبح یکشنبه در محضر امـام باشـد.» آقای هاشـمی رفسـنجانی در ادامه درباره سـفر نخست وزیر به جبهه های جنوب و عملیات در غرب کشور نیز می نویسد: «با آقای موسوی، نخست وزیر، تلفنی صحبت کردم؛ به خوزستان رفته بودند. از وضعیت جنگ و موفقیت ها خوشحال بودنـد. از کرمانشـاه آقای صـیاد [شـیرازی] و محسن رضایی تلفنی صـحبت کردنـد. خودشان را برای حمله در غرب آماده می کنند و ضدحمله پریشب عراق در بستان را مهم می دانستند که با لطف خدا شکست خورد.»(۴)

۲

سرهنگ سـلیمی، وزیر دفاع، در گفت وگو با رسانه ها مطالبی را درباره هماهنگی سپاه و ارتش و اقدامات ارتش برای همسان سـازی فرهنگی دو نیرو، قراردادهـای منعقدشـده قبـل از انقلاب بـا امریکـا برای خریـد تجهیزات نظـامی، خودداری امریکـا از تحویل این تسلیحات و واکنش حقوقی

۱- سند شماره ۵۶۷۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه زنجان به مرکز فرماندهی سپاه، ۱۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۲- سـند شماره ۵۶۷۸۳ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از فرمانـدهی گچساران به فرمانـدهی مرکز، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک

برگی.

۳- سند شماره ۴۴۸۶۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۲ به مرکز، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۶۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۳ به ستاد مرکزی، ۱۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۹۴.

ایران دراین بـاره، توان رزمی نیروی دریـایی جمهوری اسـلامی ایران و تقویت توان موجود این نیرو و احتمـال به وجودآمـدن مسابقه تسـلیحاتی در منطقه و همچنین نقش بسیج مستضعفان در جبهه های جنگ بیان کرد. بخش هایی از مصاحبه وزیر دفاع به این شـرح است: «برای تحکیم بیشتر [وحدت] سپاه و ارتش و هماهنگی آنها، طرح ها و برنامه هایی هم داشته ایم. خوب در ابتـدای کار یک مقدار فاصـله بود، ولی مرور زمان، این فاصـله را کم کرد. در اینجا بایستی خاطره ای از برادر شـهیدم تیمسار نامجو را زنده کنم. ایشان برای این کار، دانشـجویان سال یکم دانشـکده افسـری را به سپاه می فرستاد تا با منش و خلق وخوی برادران سـپاهی آشـنا شونـد و با محیط زنـدگی آنان و فرهنگی که در محیط کار و زنـدگی شان حاکم است خو بگیرنـد و با برنامه های سپاه آشنا شوند و خلاصه در هوای سپاه تنفس بکنند و با یافته های در سپاه، کارشان را در ارتش ادامه دهند. یعنی نقطه شروع کارشان در سپاه باشد.»

وزیر دفـاع دربـاره قراردادهـای تسـلیحاتی ایران و امریکـا گفـت: «بزرگ ترین قراردادهـا و عظیم ترین قراردادهـای مـا قبـل از انقلاب به صـورت مختلـف بـا امریکـا بود و یکی از آنهـا "قرارداد اف.ام.اس.کیس." بود. این قراردادهـا برای فروش وسـایل نظامی با رقم های نجومی بود و امریکا باوجودی که پول اینها را گرفته بود، لوازم خریـداری شـده را به ما نـداد و خودبه خود آنهـا را لغـو کرد. مـا برای به دست آوردن حـق خود دراین زمینه به مجـامع قضـایی بین المللی شـکایت کرده ایم. همین اخیراً ادعانامه ای ۱۲ میلیارد دلاری به وسیله برادران نیروی هوایی ما و با همکاری برادرانی که در وزارت دفاع بودند، تهیه و تدوین شد که به دادگاه بین المللی لاهه ارسال شده و در آنجا به ثبت رسـیده و این بزرگ ترین دعوی است که یک کشور در طول تاریـخ امریکـا علیه او اقـامه کرده است و همچنین است درمورد وسـایلی که مـا در انبـار "بهرینگ" امریکا داریم که میلیاردها دلار قطعه یـدکی خریـداری کرده ایم و پول آن را پرداخته ایم، ولی به ما تحویل نشده است. بنابراین، قرارداد خودبه خود لغو است و با آنها به هیچ وجه قرارداد دیگری نخواهیم داشت.»

سرهنگ سلیمی درباره توان نیروی دریایی ایران در خلیج فارس و دریای عمان نیز اظهار کرد: «در خلیج فارس و دریای عمان نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران حضور فعالانه دارد. تنگه هرمز دراختیار و کنترل ماست. اجازه هیچ گونه تجاوز و ورود بدون اجازه به آب های کشور جمهوری اسلامی ایران به هیچ کشوری داده نخواهد شد. حالا کشورهای دیگر هرچه

می خواهند تجهیزات و تسلیحات از امریکا دریافت کنند؛ نیروی دریایی خود را قوی کنند؛ نیروی هوایی شان قوی شود؛ هر کاری می خواهند، بکنند. ما به این مسئله از دو جنبه نگاه می کنیم: اول اینکه نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران مانند دیگر نیروهای رزمنده ما تا این لحظه از جنگ توانسته اند آب های ما را حراست و حفاظت کنند. دوم آنکه ازجهت دیگر خوشحال هم هستیم، چون در مآل و درنهایت، کلیه تجهیزات و تسلیحاتی که امریکا به این کشورها می دهد به دست مردم آنها خواهد افتاد، چون عین همان ها را به خود ما داده بود و در آخر دیدیم که این لوازم و تجهیزات به دست مردم ما علیه امریکا به کار رفت و باوجودی که امریکا بعد از انقلاب می گفت که ایرانی ها بیش از پنج روز نمی توانند از این وسایل و امکانات استفاده کنند و بعد به سراغ خود ما خواهند آمد، شاهدیم و می بینیم که سه سال از انقلاب گذشته است و ما با صرفه جویی بیشتر، خیلی بهتر از خود آنها از امکانات و تجهیزاتمان استفاده می کنیم. بنابراین شما نگران نباشید. امریکا هرچه می خواهد به آنها بدهد، زیرا درنهایت همه آنها به دست مردم و نیروهای انقلابی این کشورها خواهد افتاد.»(۱)

وی همچنین درباره نقش بسیج در انقلاب و جنگ گفت: «نقش ارتش بیست میلیونی آن چنان نقشی است که مفهوم عملی و عینی بخشید به اینکه ارتش، ارتشی مردمی است. امروز در گروه ترکیب تانک و پیاده در بعضی جاها از همین نیروهای سپاه و بسیج استفاده می کنیم که دنبال نیروهای تانک می روند و ترکیب تانک و پیاده را عملی می سازند. در قسمت های دیگر هم استفاده بوده است. مثلاًـ یادم هست ما در اهواز اعلام کرده بودیم که خودروهایمان نیاز به تعمیرکار و قطعه یدکی دارد. می دیدیم یک هفته بعد بیست نفر از تبریز با سه وانت قطعات یدکی به اهواز می آمدند و تمام خودروها را تعمیر می کردند و سالم تحویل می دادند. ازنظر تدارکاتی، بازاریان ما، انبارهای تدارکاتی را از هر کالایی که لازم داشتیم پر می کردند و حتی گاهی در آشپزخانه ها بهترین تجار بازار ما کار می کردند و آشپزی می کردند یا آشپزخانه را می شستند و عجیب اینجاست که ما هر سنگر عراقی را که گرفتیم کمپوت و کنسرو بسته بندی های خارجی در آنها بود و در سنگرهای خودمان جعبه باقلوای یزد و گز اصفهان و... می دیدیم. این نشان دهنده حضور مردم در صحنه است که تا سنگر رده مقدم، برادران یزدی، اصفهانی، آذربایجانی، کرد و بلوچ حضور دارند و تدارک می کنند و این نقش ارتش بیست میلیونی است.(۲)

۱

معاون نخست وزیر عراق در دیدار با پاول گیلاشویلی، عضو حزب حاکم شوروی و سرپرست یک هیئت سیاسی که درحال بازدید از عراق است، دوستی بین شوروی و عراق را به نفع هر دو کشور ارزیابی کرد. گزارش کوتاه خبرگزاری فرانسه از این دیدار به نقل از خبرگزاری عراق به شرح زیر است: طه یاسین رمضان، عضو شورای انقلاب و معاون اول نخست وزیر عراق، در دیداری با پاول گیلاشویلی، رئیس هیئتی از شورای عالی شوروی که اکنون مشغول دیدار از عراق است، گفت:

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

۲- روزنامه کیهان، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.

عراق اهمیت خاصی برای دوستی خود با شوروی قائل است، زیرا این دوستی به نفع هر دو کشور است. رمضان ضمن ابراز خشنودی از روابط عراق و شوروی و سطح همکاری های فی مابین گفت، کشورش دوستان خود را براساس عدم تعهد به بلوک ها انتخاب می کند.

از سوی دیگر، گیلاشویلی طی این ملاقات ابراز امیدواری کرد که دیدارش به تحکیم روابط میان دو کشور کمک کند. او خاطرنشان کرد که مبارزه علیه امپریالیسم وظیفه مشترک دو کشور است. شایان ذکر است گیلاشویلی سه شنبه گذشته برای یک دیدار هفت روزه وارد بغداد شد و تاکنون با نعیم حداد، رئیس شورای ملی عراق (پارلمان)، دیدار کرده است.(۱)

۱

کمک های همه جانبه کشورهای عربی به عراق ادامه دارد. امروز برادر صدام به منظور بهره گیری از کمک های کویت وارد این کشور شد و از پل درحال احداثی که کویت را به جزیره بوبیان متصل می کند، بازدید کرد. عراق قصد دارد از این جزیره برای مقاصد نظامی و اقتصادی استفاده کند. وزیر نفت عربستان نیز وعده احداث یک خط لوله نفتی از عراق به عربستان را داد.

امروز برزان تکریتی، برادر صدام حسین، از پل بزرگی که یک شرکت فرانسوی درحال احداث آن از خاک کویت به جزیره بوبیان است، بازدید کرد. منابع خبری معتقدند که صدام مایل است از جزیره بوبیان برای مقاصد نظامی و اقتصادی دولت عراق بهره برداری کند. دراین زمینه، مقامات عراق پیشنهاد اجاره این جزیره را نیز مطرح کرده اند.(۲)

شیخ احمد زکی یمانی وزیر نفت پادشاهی عربستان سعودی نیز در گفت وگو با نشریه المجله (چاپ لندن) اعلام کرد که دولت این کشور موافقت کرده است که عراق برای صدور نفت خود اقدام به احداث یک خط لوله از چاه های نفتی خود و اسکله بارگیری عربستان سعودی (بندر ینبع) کند. زکی یمانی گفت: هدف عراق به حداقل رساندن خطر متوقف شدن صدور نفت به خارج، ازطریق خلیج فارس می باشد. آسوشیتدپرس ضمن اعلام این خبر افزود: طرح عراق بخشی از تلاش صدام حسین برای دستیابی به راه های دیگر صدور نفت درپی نابودی پایگاه های نفتی عراق در خلیج فارس در جنگ با ایران است.(۳)

ص: ۸۷۱

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۷، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۴/۹/۱۳۶۰.
۲- سند شماره ۵۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۳۴۶، قرارگاه مرکزی نزاجا در جنوب (رکن۲)، ۲/۱۰/۱۳۶۰، ص۳.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۷، بیروت - خبرگزاری آسوشیتدپرس؛ و- روزنامه کیهان، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت، خبرگزاری آسوشیتدپرس.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۵ آذر ۱۳۶۰ ۹ صفر ۱۴۰۲ ۶ دسامبر ۱۹۸۱

۱

به گزارش فرمانده عملیات سپاه سومار گروهی از نیروهای سپاه به منظور دیده بانی و عملیات گشتی رزمی با پشتیبانی خمپاره اندازهای سپاه در منطقه "سارات" به مواضع نیروهای عراقی نفوذ کرده و با آنها درگیر شدند. در این درگیری سنگین که چهار ساعت ادامه داشت، تعداد زیادی از افراد عراقی کشته یا زخمی شدند، یک تن از افراد خودی مفقودالاثر شد و بقیه سالم به مقر خود بازگشتند.(۱)

۲

در جریان حملات هوایی ارتش عراق به منطقه سرپل ذهاب، یک جنگنده عراقی سرنگون شد. امروز همچنین بخش هایی از مناطق غرب کشور آماج گلوله باران دشمن قرار گرفت.

▫

هواپیماهای عراقی امروز اطراف پادگان ابوذر در منطقه سرپل ذهاب را هدف چندین بمب قرار دادند که خسارت جانی در بر نداشت و فقط تعدادی از گوسفند های مردم از بین رفتند. در یکی از این حملات هوایی که در ساعت ۱۰:۳۰ انجام شد، یک فروند هواپیمای دشمن در منطقه عمومی گیلان غرب هدف پدافند نیروی هوایی قرار گرفت و در جبهه "چغالوند" سرنگون شد. نیروهای خودی بعد از برخورد هواپیما به زمین، ستوان یکم "سالم نایف" خلبان هواپیما را که نتوانسته بود خود را با چتر

۱- سند شماره ۵۷۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سومار به ستاد عملیات سرپل، ۱۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

به بیرون پرتاب کند از میان لاشه های هواپیما خارج کرده، به مرکز درمانی انتقال دادند که طبق اخبار رسیده حال وی نامساعد است و در کما به سر می برد.(۱)

فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در اطلاعیه شماره۵۴۴ با اعلام خبر سقوط یک فروند از هواپیماهای ارتش این کشور، ایران را مسئول حفاظت از جان خلبان آن دانست.(۲)

نیروهای عراقی همچنین گیلان غرب و روستاهای اطراف آن و مناطق مسکونی سرپل ذهاب و شهرک قره بلاغ در حومه این شهر را هدف چندین گلوله قرار دادند که به تعدادی از منازل مسکونی خساراتی وارد شد.(۳)

۱

صدام حسین پس از عملیات طریق القدس به منظور اطلاع یافتن از وضعیت مناطق جنگی به همراه تعدادی از مسئولان نظامی عراق چند روزی است که در جبهه های جنگ به سر می برد.(۴)

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس، صدام حسین ضمن بازدید از جبهه جنوب، نیروهای مسلحش را تشویق کرد که از پیشروی ایرانیان جلوگیری و ایران را مجبور به توقف جنگ کنند. وی به سربازانش نصیحت کرد که نگذارند ایرانیان مواضع تازه ای را اشغال کنند و یادآور شد که پیروزی عراق موجب خواهد شد که ایران وادار شود جنگ را متوقف کند و حقوق عراق را ازنظر آب و خاک به رسمیت بشناسد.(۵)

خبرگزاری فرانسه نیز به نقل از خبرگزاری عراق، سفر صدام حسین به جبهه های جنگ و بازگشت وی به بغداد را در گزارش کوتاهی اعلام کرد. این خبرگزاری گزارش داد: صدام حسین که به مدت یک هفته از بخش های مختلف جبهه های جنگ عراق علیه ایران دیدار کرد، دیشب به بغداد بازگشت. در این دیدار، وی اوضاع جبهه ها را بررسی کرد و در جلساتی که با فرماندهان نظامی داشت، دستورات لازم را صادر کرد. در این سفر، وزیر دفاع عراق و تعداد زیادی از مسئولان نظامی، صدام حسین را همراهی می کردند.(۶)

دراین حال، سپاه پاسداران سوسنگرد خبری را منتشر کرد که به نظر می رسد یکی از تصمیمات گرفته شده صدام در این سفر باشد. سپاه سوسنگرد اعلام کرد که ۴۰ تن از سربازان و افراد کادر گردان "قطیبه" که در عملیات ناموفق دو روز گذشته در شمال رودخانه "سابله" شرکت داشتند، به جرم عقب نشینی، در یک دادگاه صحرایی به اعدام محکوم شدند و احکام صادرشده دربرابر سایر نفرات واحدهای ارتش در شهر اشغال شده هویزه به اجرا درآمد.(۷)

۲

هم زمان با پیشروی رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ، کمک های مردمی به نیروهای رزمی حاضر در صحنه های نبرد افزایش یافته است.

امروز کارکنان باطری سازی نیرو، شرکت ملی صنعتی جنرال، کارخانجات ایران ناسیونال، کارخانه کاشی و سرامیک سعدی

و شرکت نخکار، یک روز حقوق خود را به حساب بنیاد امور جنگ زدگان

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۲، اطلاعیه شماره ۷۲۰ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، گیلان غرب، خبرگزاری پارس.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، بیانیه نظامی شماره ۵۴۴ فرماندهی کل نیروهای مسلح.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۴، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۵/۹/۱۳۶۰.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس از بیروت.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۵/۹/۱۳۶۰.

۷- همان، صص ۲۲ و ۲۳؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، اهواز، خبرگزاری پارس.

واریز کردند.(۱) روزنامه کیهان نیز فهرستی از کمک های نقدی و غیرنقدی مردم را چاپ کرده است که به خوبی نشان دهنده حضور همه جانبه و صمیمانه اقشار و طبقات مختلف مردم در جنگ و پشتیبانی از نیروهای رزمنده در صحنه های نبرد است. وجود نام نهادهای اجتماعی شهری همچون مدارس، کارخانجات و انجمن های اسلامی در بذل کمک های نقدی و اهدای اقلام مختلف تولیدات کشاورزی و مصنوعات روستایی، بیان کننده فراگیری و گستردگی این حضور خودجوش و مردمی است.(۲)- (۳)

۱

اقدامات امروز افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز در حمله به پایگاه های ژاندارمری مستقر در شهر سردشت و مین گذاری در محور سنندج - سقز، ۲ شهید و ۵ مجروح برجای گذاشت. همچنین در عملیات هماهنگ نیروهای سپاه تکاب و بیجار، ۳۰ نفر از افراد گروه کومه له کشته یا زخمی شدند. در شهر بوکان نیز نیروهای سپاه ۳ تن از افراد حزب دمکرات را دستگیر کردند.

در شهر سردشت، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به چند پایگاه ژاندارمری داخل این شهر حمله کردند که این حملات با مقاومت کارکنان پایگاه ها و حضور به موقع نیروهای سپاه دفع شد. در این درگیری ها که دو ساعت طول کشید، یکی از افراد سپاه و ۴ تن از اهالی این شهر براثر اصابت گلوله های مهاجمان زخمی شدند.(۴) یادآوری می شود که دو روز پیش نیز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به پایگاه های نظامی اطراف شهر سردشت حمله کردند که با آتش متقابل نیروهای مستقر در پایگاه ها متواری شدند.(۵)

همچنین به گزارش رکن۲ لشکر۲۸ سنندج، ۲ تن از نیروهای سپاه براثر برخورد با مینی که افراد وابسته به حزب دمکرات در محور سنندج - سقز کار گذاشته بودند، به شهادت رسیدند.(۶)

به گزارش ستاد خبری سپاه پاسداران کردستان، نیروهای سپاه تکاب و بیجار نیز به مقر گروه کومه له در روستای "کوپه قران" (در هجده کیلومتری غرب تکاب) حمله کرده، آن را به تصرف خود درآوردند. در این عملیات که از ساعت ۳:۰۰ بامداد تا ظهر ادامه داشت، ۳۰ تن از افراد این گروه کشته یا زخمی و ۵ تن دستگیر شدند و ۲ خودرو نیز به تصرف نیروهای خودی درآمد. از افراد خودی نیز یک تن به نام سیدسعید احمدی به شهادت رسید و ۸ تن زخمی شدند.(۷)

در شهر بوکان هم نیروهای سپاه ۳ تن از افراد حزب دمکرات را که در درگیری قبلی با نیروهای خودی زخمی و در داخل شهر مخفی شده بودند، دستگیر کردند.(۸)

۲

خبرگزاری آسوشیتدپرس امروز به نقل از یک سخنگوی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از حوادث و رخدادهایی خبر داد که هرگز در ایران اتفاق نیفتاده است. این خبرگزاری باوجود اظهار بی اطلاعی از درستی این اخبار، تلویحاً مسعود رجوی را شخص مطلع و موثقی ارزیابی می کند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص ۱۰.

۲- برای اطلاع بیشتر از جزئیات این کمک ها به روزنامه کیهان ۱۶/۹/۱۳۶۰ مراجعه شود.

۳- روزنامه کیهان، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۵- سند شماره ۳۰۰۸۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۹۹ از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۴/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۶- سند شماره ۲۹۴۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی تیپ۳ مریوان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۷- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۳، کرمانشاه، به نقل از ستاد خبری سپاه پاسداران کردستان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۵، سنندج - خبرگزاری پارس.

۸- سند شماره ۳۳۹۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

بنا بر اعلام خبرگزاری آسوشیتدپرس، دیروز دفتر مسعود رجوی مدعی شد که دولت ایران به دنبال حمله ای که به بزرگ ترین اسلحه خانه در تهران کرده، دست به یک تصفیه عمده در ارتش زده است. در این گزارش آمده است:

«یک سخنگوی رجوی، رهبر جنبش مارکسیستی - اسلامی مجاهدین، گفت: "ماه گذشته به پادگان "لاهوتی" در قلب تهران حمله و تمامی سلاح های موجود در آن ضبط شد." این سخنگو که اصرار داشت هویتش فاش نشود، گفت: "این حمله منجر به دستگیری تعداد زیادی از پرسنل ارتش که با جنبش مترقی برای آزادکردن ایران ارتباط داشتند، [شد]." وی افزود: "دایره به اصطلاح سیاسی - ایدئولوژیک آیت الله خمینی به شدت سرگرم تصفیه در ارتش است." این سخنگو در یک مصاحبه تلفنی با آسوشیتدپرس گفت: "این اقدام دولت باتوجه به آگاهی از این مطلب که بسیاری از عناصر مهم نیروهای مسلح به ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور و مجاهدین وفادار هستند، سرعت یافت." وی افزود: "فقدان تجهیزات مناسب، به اعتبار ارتش شدیداً لطمه وارد آورده است." وی گفت:" [آیت الله] خمینی مقادیر زیادی مهمات و لوازم یدکی از کشور مصر خریداری کرد که بسیاری از آنها بلااستفاده تشخیص داده شد." به نظر آسوشیتدپرس، تعیین صحت این ادعاها غیرممکن است، اما رجوی در گذشته ظاهراً اطلاعات درستی درمورد وقایع ایران داشت؛ به عنوان مثال روزها قبل از تأیید خبرگزاری پارس، وی اطلاعاتی درمورد وضع سلامت [آیت الله] خمینی فاش می کرد. رجوی همچنین تا هنگامی که فرصتی برای دریافت اطلاعات از پیروان خود در داخل ایران داشته باشد، از اظهارنظر درمورد وقایع گوناگون و خلق الساعه در ایران خودداری می کند.

سخنگوی دفتر رجوی همچنین ادعا کرد: "دراثر فعالیت های خرابکاران مجاهد در بندر ایرانی ماهشهر، خسارت شدیدی به این بندر وارد آمده است." مجاهدین اخیراً با بمب گذاری، تأسیسات مهم و اساسی صادرات نفت ایران را منهدم کردند. این سخنگو گفت: "براساس اطلاعات رسیده، ایران هم اکنون قادر است روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت صادر کند که این در زمان شاه روزانه ۵ تا ۶ میلیون بشکه بود."»(۱)

۱

مجله ساندی تایمز (چاپ لندن) امروز در مقاله ای به نقل از یک ایرانی وابسته به محافل سلطنت طلب، از تشکیل یک ارتش(!) حرفه ای در استان های مرزی ترکیه با ایران با هدف آزادسازی ایران ازطریق نفوذ به آذربایجان و پیشروی به سمت تهران خبر داده است. این مقاله که سرشار از مطالب متناقض، غیرواقعی و ساختگی است، به نوعی حکایت از آمال و آرزوهای گروهی دارد که در ورای مرزهای کشور در انتظار بازگشت سلطنت به ایران هستند. بخش هایی از این مقاله به شرح زیر است:

«در یک "حرکت آزادی خواهانه" ازجانب مخالفان آیت الله خمینی که در تبعید به سر

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، پاریس - خبرگزاری آسوشیتدپرس،

.۱۵/۹/۱۳۶۰

می برند، یک ارتش حرفه ای از ضدانقلابیون جهت یک صف آرایی احتمالی در مرز ایران و ترکیه شکل می گیرد. این نیرو مرکب از افسران و مردانی است که از قسمت های برگزیده و نخبه ارتش شاه سابق انتخاب شده اند و در ۲۲ سربازخانه موقت در ۸ دهکده ترکیه و در ۵ پایگاه مخفی در داخل خاک ایران جای داده شده اند. شمار نیروهای ارتش مزبور بین ۲ تا ۸ هزار نفر تخمین زده می شود. هرچند که پس از گذشت چند روز، علی رغم اختلافات ظاهری در میان آنها و درگیری هایی که بر سر صداقت سیاسی از خود نشان می دهند، دیدارکنندگان متقاعد می شوند که این سربازان در خفا با یکدیگر متحد هستند. آنها همگی خواستار به قدرت رسیدن ارتش هستند و ارتش ترکیه را به عنوان مدل خود انتخاب کرده اند. این افسران که تقریباً همگی شان در اواخر ۳۰ سالگی یا اوایل ۴۰ سالگی را می گذرانند، متقاعد شده اند که ایران حداقل تا یک نسل نیاز به یک حکومت نظامی دارد.

برای مقامات ترکیه، این گونه ایرانیان تنها توریست هایی هستند که دوست دارند اونیفورم نظامی پوشیده و در مناطق کوهستانی متروک و پرت که قسمتی از مرز مشترک ایران و ترکیه را شکل می دهند، به سر برند، اما اکثر اتومبیل هایی که این توریست های بیگانه را حمل می کنند، نمره دیپلماتیک دارند تا به این وسیله ازجانب مأموران حکومت نظامی در ترکیه که رسماً [این مناطق را] به عنوان منطقه ممنوعه اعلام کرده [است]، متوقف و بازرسی نشوند. این سربازخانه ها تماماً یا در ساختمان های متروک مدارس و یا در خانه هایی که از رؤسای ایل های محلی و یا ساکنان ثروتمند اجاره شده، قرار دارند.

... به نظر می رسد هیچ کس از آنچه که ارتش آزادی بخش انجام خواهد داد یا می تواند انجام دهد، مطمئن نیست، اما همه از تصرف آذربایجان - استانی واقع در شمال غربی ایران - در ماه بهار، هنگامی که راه های کوهستانی مجدداً قابل عبور می شود، صحبت می کنند. امید است که این تصرف موجب بروز شورش و قیام بیش از ۵۰۰ هزار ایلات مسلح در سرتاسر ایران علیه [آیت الله] خمینی شود.

در آن زمان ارتش منظم نیز به شورشیان خواهد پیوست و سناریو ادامه پیدا می کند و مردم تبریز و تهران نیز قیام کرده و سقوط (آیت الله) خمینی را مسلم خواهند ساخت. در این موقع ارتش رهایی بخش ابتدا به جانب تبریز و سپس پایتخت حرکت کرده و خلأ قدرت را پر خواهد کرد.

... آنها انبارهای عظیمی از سلاح را که در عرض سه سال گذشته از دست ارتش ایران خارج کرده اند، دراختیار دارند. ضمناً داخلی ها، نامی که هم قطارانشان بر روی این افراد مخفی گذاشته اند، جمع آوری اطلاعات، مذاکره با ایل های محلی و... را به عهده داشته و در روز معین (روزی که عملیات آغاز می شود)، به عنوان واحد مقدم حمله عمل خواهند کرد.

افسران جوان تر که رهبری امور را در مرز ترکیه به عهده دارند، دوست دارند از شهرت بپرهیزند. آنها تیمسارهای مسن تر را به عنوان فرماندهان خود معرفی می کنند. این افراد عبارت اند از بهرام آریانا، ۳۹ ساله که درحال حاضر در آنکارا به سر می برد و در برخی مواقع از مرزها دیدن می کند، تیمسار علی امیری و دریادار احمد مدنی، وزیر دفاع سابق (آیت الله) خمینی.

یکی از نگرانی های بزرگ افسران مزبور گزارش های رسیده از فعالیت های نظامی شوروی در مرز مشترک این کشور با ایران است. منابع ترکیه اظهار می دارند که شوروی حداقل ۱۴ لشکر آماده به جنگ در قفقاز دارد. این تجمع نیرو که از سال ۱۹۴۶ به این طرف بزرگ ترین رقم به حساب می آید، ظاهراً مقدمات و تدارک یک دخالت احتمالی ازجانب شوروی به شهرهای جلفا و آستارا به ترتیب ازطریق رودخانه ارس و دریای خزر می باشد. اولین راه، مستقیماً به تبریز منتهی شده و دومین مسیر نیز ازطریق رشت به تهران ختم می شود.

... افسرانِ در تبعید مدعی هستند که می توانند درصورتی که از حمایت مالی بیشتری برخوردار شوند، سریعاً ۲ لشکر کامل ۲۲ هزار نفری را شکل دهند. یک منبع نیروی بالقوه از تازه واردین عبارت اند از ۱۰۰هزار(!) سرباز ایرانی که درحال حاضر به عنوان اسیر در عراق به سر می برند. گفته می شود بسیاری از آنها آماده می شوند تا در ازای آزادی شان، به نیروهای مخالف [آیت الله] خمینی بپیوندند.»(۱)

۱

دادستان کل انقلاب در گفت وگو با خبرگزاری پارس اظهار ندامت گروهی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را مهم ترین ضربه به این سازمان دانست. حجت الاسلام سیدحسین موسوی تبریزی در ترسیم وضعیت فعلی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) گفت: سازمان منافقین دیگر نه تنها هیچ پایگاه مردمی ندارد، بلکه از داخل نیز از هم پاشیده است و بازگشت فوج فوج اعضای آن به دامن گرم اسلام و ندامت جمعی از آنها از اشتباهات گذشته شان، مهم ترین ضربه ای است که به این سازمان وارد می شود. وی در پایان این مصاحبه اجرای برنامه های ارشادی مسئولان برای زندانیان را بسیار مطلوب توصیف کرد و گفت: از زمان اجرای برنامه های ارشادی در زندان و تشکیل کلاس های ایدئولوژی تاکنون ۹۰ درصد از اعضا و هواداران منافقین به آغوش مهربان اسلام بازگشته اند و از کرده خود استغفار نموده اند.(۲)

۲

امروز جلسه شورای عالی دفاع در حضور امام خمینی تشکیل شد. در این جلسه آیت الله خامنه ای (رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع)، آقای هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس و نماینده امام در شورای عالی دفاع)، سیداحمد خمینی، میرحسین موسوی (نخست وزیر)، سرتیپ ظهیرنژاد (رئیس ستاد مشترک ارتش)، سرهنگ سلیمی (وزیر دفاع)، محسن رضایی (فرمانده سپاه)، سرهنگ علی صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی) و کمال خرازی (مسئول ستاد تبلیغات جنگ) حضور داشتند.(۳)

درباره موضوعات مطرح شده در این جلسه در بخشی از خاطرات امروز آقای هاشمی رفسنجانی آمده است: «آقایان صیاد شیرازی و محسن رضایی که از جبهه آمده بودند، گزارش پیروزی جبهه بستان را دادند. پیروزی مهمی است. یک صد تانک و نفربر سالم، حدود یک صد ماشین بزرگ راه سازی، ماشین های فراوان دیگر و مهمات و سلاح های فراوان گرفته ایم. ۲۵۰۰ نفر از دشمن کشته و ۵۰۰ نفر

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۶، ۳/۱۰/۱۳۶۰، صص ۲۲ - ۱۹، به نقل از ساندی تایمز، چاپ انگلستان، ۱۵/۹/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، تبریز، خبرگزاری پارس.

۳- همان، ص۱۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

اسیر شده اند. راه تدارکاتی میان بر دشمن قطع شده و دشمن نیروی فراوانی برای جبران این شکست جمع کرده است. متأسفانه ما هم تلفات زیاد داده ایم. ۱۲۵ نفر نظامی شهید، ۴۰۰ نظامی مجروح، ۷۰۰ نفر از نیروهای مردمی شهید و ۱۸۰۰ نفر مجروح داشته ایم. به دلیل اینکه نیروهای پیاده عامل این فتح بوده اند و فداکارانه به قلب دشمن زده اند، پیروز شده ایم و تلفات زیاد داده ایم. تأکید کردیم که این گونه تلفات در حمله های دیگر نباید داشته باشیم. برنامه بعدی به همین زودی در غرب عمل می شود، ولی به وسعت بستان نیست. بین آقایان صیاد و ظهیرنژاد اختلاف است. به طورکلی اختلافات بین ستاد و نیروی زمینی و نیروی هوایی مطرح شد و امام نصیحت کردند همکاری کنند.»(۱)

رئیس جمهور نیز در پایان این جلسه در گفت وگو با خبرنگاران درباره ویژگی عملیات طریق القدس در ابعاد نظامی، تأثیر آن بر مسیرهای ترابری و تدارک ارتش عراق و نقش تعیین کننده نیروهای مردمی مطالبی بیان کرد. آیت الله خامنه ای در بخش هایی از این گفت وگو اظهار کرد: «چند نکته مهم در این عملیات وجود دارد که در عملیات قبلی وجود نداشت. یکی بسته شدن راه تدارکاتی مهم نیروهای عراقی در داخل خاک ما بود. یکی از دو راه تدارکاتی بسیار مهم در بخش مرکزی و جنوبی خوزستان راه بستان بود و راه دیگر هم راه طلائیه است در جنوب؛ یعنی حدود شمال آبادان و خرمشهر که آنجا هم راه تدارکاتی مهمی است برای عراقی ها و این راه، دومین راه تدارکاتی بود. عراقی ها در این منطقه جاده مستحکمی هم برای خودشان فراهم کرده بودند و می توانستند به آسانی آنچه را که می خواهند از منطقه عماره وارد خاک ما کنند و تدارکات را به نیروهای خودشان برسانند؛ نیروهایی که بین کرخه و کارون هستند و نیروهایی که در اطراف سوسنگرد بودند و نیروهایی که در الله اکبر بودند و اخیراً نیروهایی که در شمال و حوالی نیسان قرار داشتند. نکته دوم این است که این منطقه، منطقه ای بود که نیروهای عراق از اینجا می توانستند بین نیروهای خودشان در شمال خوزستان و جنوب خوزستان رابطه برقرار کنند و این نکته بسیار بااهمیتی است. همان طوری که می دانید یکی از امتیازات هر نیرویی این است که بتواند سریعاً جابه جایی انجام بدهد. یعنی اگر چنانچه در یک نقطه نیروهای او درگیر یک عملیات هستند و در این عملیات احساس می کند که احتیاج به پشتیبانی انسانی دارد، بتواند فوراً از یک نقطه دیگری نیروهایی را به کمک نیرو های درگیر برساند و مانع از شکست و [ازبین رفتن] تلاش آنها بشود. عراق این کار را از این طریق انجام می داد. الآن عراق اگر بخواهد

۱- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم، ۱۳۸۶، ص۳۱۸.

از شـمال چه از شمال خوزستان و کلاً منطقه شمال و شمال غربی نیرویی را وارد منطقه جنوب بکند، مجبور است که چند صد کیلومتر راه را طی کند و به جای اینکه راه میان بر بزند، بایستی از پشت هورالعظیم و هورالهویزه دور بزند و از راه طلائیه وارد خـاک خوزسـتان بشود و این برای او بسـیار مهم است. بنـابراین، این عملیـات اگرچه ازلحاظ سـرزمینی اهمیتی بیش از اهمیت آبادان نـداشت و شایـد عملیات آبادان ازلحاظ رفع محاصـره آبادان دارای یک اهمیت خاصـی بود، اما ازجهت استراتژیکی و تدارکاتی، این عملیات بسیار مهم بود و از عملیاتی که قبلاً انجام گرفت، مهم تر بود.

... نکتـه قابـل تـوجهی کـه برای عمـوم هم میهنـان عزیزمـان لازم است بگـویم این است که در این عملیـات نقش بسـیار مهم نیروهای مردمی کاملاً آشـکار شد. تراکم نیروی مردمی مشـتاق جهاد و شـهادت به قدری بود که نیروهای عراقی را به شگفت آورده بود. در شـنود و در گفت وگوهـای نیروهـای عراقی کاملاًـ این نکته به چشم می خورد که از انبوه نیروهـای مـا اینهـا به رعب و وحشت افتاده بودند. این انبوه نیرو را علاوه بر اینکه نیروهای نظامی ارتش و سـپاه در این منطقه حضور داشـتند و زیاد هم بودنـد و کـارایی هم داشـتند، عمـدتاً نیروهـای بسـیج مردمی به وجود آورده بودنـد و جوانان رزمنـده ما چه کسانی که در همین عملیـات بودنـد و چه کسانی که دوره های نظامی را قبلاً گذرانـده بودنـد یا در این مـدت گذراندنـد، اینها توانسـتند در میدان جنگ موفقیت های بسیار بالایی را به این عملیات بدهند و این پیروزی را نصیب ما بکنند.»(۱)

۱

علی شـمس اردکـانی، سـفیر ایران در کویت، در مصـاحبه با نشـریه کویتی النهار مطالبی را درباره میزان صادرات نفت ایران و مصـرف داخلی، ملاحظات سیاسـی ایران برای بقای سازمان اوپک و تصمیم ایران برای نفروختن گاز و اولویت مصرف آن در داخل بیان کرد. بخش هایی از این مصاحبه که خبرگزاری آسوشیتدپرس به نقل از این نشریه منتشر کرده، به شرح زیر است:

«ایران روزانه ۹۰۰ هزار بشـکه نفت خام صادر می کند و ما اکنون در مسـیری قرار گرفته ایم که [می توانیم] اقتصاد نفتی خود را بیش ازپیش سیاسـی کنیم. اردکانی گفت برای ما نفت یک کالای سیاسی است و این درسی است که انقلاب به ما آموخته است. اردکـانی که ازسوی النهـار به عنوان یـک دیپلمـات زیرک و قابـل احترام و آگـاه از مسائـل ایران معرفی شـده، شایعات مربوط به مشـکلات ایران در امر صادرات نفتی را تکـذیب کرد. وی گفت، کلیه صادرکننـدگان نفت به خاطر مازاد عرضه بر تقاضا در بازار جهانی با مشکلاتی روبه رو هستند و به عقیده وی وضع بازار اخیراً بهبود یافته است.

اردکـانی گفت: مـا برای یـافتن خریـدار چنـدان تلاـش نمی کنیم. سـفیر ایران در کویت در مصاحبه خود با النهار در پاسـخ به سؤالی پیرامون موضع معتدلی که ایران درمورد قیمت گذاری اخیر نفت اتخاذ کرد، گفت: توافق بر سر قیمت ۳۴ دلار برای هر بشـکه نفت به این خـاطر بود که مـا نمی خواهیم برای ثـابت کردن یـک مطلب، اوپـک را قربانی کنیم. این مهم نیست که آن نکته تا چه حد اهمیت دارد، مسئله

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

مهم این است که اوپک نباید قربانی شود. اردکانی در پاسخ به سؤال مربوط به خسارات ناشی از جنگ بر اقتصاد ایران گفت: این خسارات بسیار عظیم است. وی افزود: کسانی که عراق را به سوی این جنگ سوق داده و اکنون این جنگ را تأمین می کنند، باید خسارات را جبران کنند. شمس اردکانی دراین مورد توضیح بیشتری نداد و نام کشوری را که منظور وی بود، فاش نساخت.

شمس اردکانی خاطرنشان کرد صادرات نفت ایران به زودی از مرز یک میلیون بشکه در روز خواهد گذشت. وی گفت: ایران روزانه ۹۰۰ هزار بشکه نفت خام نیز به منظور مصارف داخلی تولید می کند. اردکانی گفت: ما روزانه ۹۰۰ هزار بشکه نفت صادر می کنیم و در نظر داریم در آینده نزدیک، آن را درصورت وجود تقاضا در بازار به قریب یک میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه در روز برسانیم و درصورت عدم تقاضا عجله ای در انجام این برنامه نخواهیم داشت. وی افزود: مصارف داخلی گاز ما با سرعت زیاد درحال افزایش است و دیگر صدور گاز امکان ندارد و ما در داخل به هر میزان که باشد به آن نیازمندیم؛ تهران با ۵ میلیون جمعیت نیاز به این گاز دارد.»

آسوشیتدپرس برای توضیح بیشتر درباره قیمت نفت صادراتی و سابقه صدور گاز ایران به شوروی اضافه کرده است: «ایران قیمت هر بشکه نفت خام سبک خود را ۳۴ دلار و ۶۰ سنت با اعطای شصت روز اعتبار تعیین کرده که درواقع فقط ۲۰ سنت بالاتر از قیمت نفت خام سبک عربستان سعودی است. اردکانی گفت: ایران به رغم صادرات نفتی اش، تولیدات گاز را به مصارف داخلی اختصاص خواهد داد.» به گزارش این خبرگزاری، قبل از آغاز جنگ ایران و عراق، اتحاد شوروی خریدار اصلی گاز ایران بود، اما فروش گاز به این کشور به دلیل اختلاف بر سر قیمت آن متوقف شده است.(۱)

۱

امروز یک هیئت ژاپنی طرف قرارداد پروژه پتروشیمی ایران و ژاپن در بندر امام خمینی وارد تهران شد. بنا به اعلام روابط عمومی وزارت نفت، این هیئت قرار است در دیدار با طاهری نجف آبادی، معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی و برخی مقامات کشور، چگونگی تکمیل این پروژه را بررسی کند.

دکتر غفوری فرد، وزیر نیرو، که به نظر می رسد یکی از افراد شرکت کننده در جلسات با هیئت ژاپنی باشد و به تازگی هم از این مجتمع بازدید کرده است، در گفت و گو با خبرگزاری پارس درباره علت بازدید خود از پروژه پتروشیمی و سابقه و پیشرفت این پروژه گفت: منظور از این سفر، بازدید از مجتمع پتروشیمی ایران - ژاپن و تصمیم گیری درباره نحوه ادامه کار پیمانکار ژاپنی بود. به این منظور همراه با چند تن از اعضای هیئت دولت که در شورای عالی اقتصاد فعالیت دارند و تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از مجتمع مذکور در بندر امام خمینی بازدید کردیم.

وی سپس افزود: ۸۵ درصد پروژه مشترک ایران - ژاپن که تاکنون بالغ بر ۲۰ میلیارد تومان هزینه صرف ساخت آن شده، به پایان رسیده است. غفوری فرد گفت: تصمیمات لازم درباره تکمیل این مجتمع امروز در جلسه هیئت دولت مطرح شد و تصمیم نهایی را شورای عالی اقتصاد

۱- روزنـامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۲، به گزارش واحـد مرکزی خـبر به نقـل از خـبرگزاری آسوشـیتدپرس از بیروت؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۷، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۵/۹/۱۳۶۰.

تا هفته آینده اعلام خواهد کرد. وزیر نیرو سپس افزود: درصورت امکان، قسمت هایی از پروژه در ایران و به دست کارشناسان و متخصصان ایرانی تکمیل خواهد شد. همچنین درصورت توافق، دو تا سه سال دیگر پروژه پتروشیمی ایران و ژاپن به مرحله بهره برداری خواهد رسید.(۱)

۱

صبح امروز آخرین مرحله از مانورهای "ستاره درخشان" در منطقه ای نزدیک به "سلاله" در سواحل جنوبی عمان در نزدیکی مرز یمن جنوبی با حضور ۱۲۰۰ نفر از نظامیان امریکایی آغاز شد. هم زمان بخشی از این مانور نیز در سودان با شرکت ۴۰۰ نفر از نیروهای زمینی و هوایی امریکا و ۴۰۰ نفر از نیروهای سودانی با مهمات واقعی آغاز شد.(۲)

ص: ۸۸۲

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۷، خبرگزاری پارس؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۴.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۹/۱۳۶۰، به نقل از آسوشیتدپرس - نیکوزیا.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۶ آذر ۱۳۶۰ ۱۰ صفر ۱۴۰۲ ۷ دسامبر ۱۹۸۱

۱

ارتش عراق امروز مناطق مسکونی شهر دزفول را گلوله باران کرد و هواپیماهای این کشور به دلیل وحشت از تجمع نیروهای ایران در محورهای گیلان غرب و سرپل ذهاب، بارها بر فراز این مناطق و شهر کرمانشاه به پرواز درآمدند. در منطقه عملیاتی طریق القدس نیز در یک جنگ هوایی که میان جنگنده های عراق و یک فروند هواپیمای اف۱۴ جمهوری اسلامی ایران رخ داد، هواپیمای ایران به دلیل اصابت موشک به بال آن سقوط کرد.

امروز باز هم نیروهای عراقی مناطق مسکونی شهر دزفول و حومه آن را با توپخانه دوربرد هدف قرار دادند. در این حملات ۴ گلوله به داخل شهر برخورد کرد که تلفاتی نداشت. از خسارات احتمالی نیز گزارشی ارسال نشده است.(۱)

همچنین هواپیماهای عراقی بار دیگر در منطقه غرب کشور به حریم شهرهای ایران تجاوز کردند.(۲) درپی این تجاوزها از ساعت ۶ صبح تا ۱۲ ظهر، ۶ بار در شهرهای غرب کشور وضعیت قرمز اعلام شد که در دو مورد آن هواپیماهای عراقی با نقض حریم هوایی کرمانشاه بر فراز مناطق مسکونی این شهر به پرواز درآمدند.(۳)

امروز همچنین یک فروند هواپیمای اف۱۴ ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه عملیاتی طریق القدس در یک نبرد هوایی با جنگنده های عراقی، از ناحیه بال راست مورد اصابت موشک قرار گرفت و سقوط کرد، ولی دو خلبان این هواپیما قبل از سقوط کامل با چتر بیرون پریده و در منطقه خودی فرود آمدند.(۴)

ص: ۸۸۳

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۵؛ و- سند شماره ۵۶۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات سپاه مرکز، شماره ۴۲۹، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۲- به احتمال زیاد، این اقدامات عراق که از دو روز پیش آغاز شده است، به تشدید فعالیت های نیروهای خودی که در محور گیلان غرب و دشت ذهاب درحال آماده شدن برای اجرای عملیات مطلع الفجر هستند، ارتباط دارد.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۴، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۵۶۸۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۹ به تهران (اطلاعات)، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

پس ازگذشت هشت روز از عملیات طریق القدس که آزادی شهر اشغال شده بستان را درپی داشت، عراقی ها همچنان بر موضع انکار خود پافشاری می کنند. امروز یک فرمانده نظامی عراق در ادامه این سیاست در مصاحبه با روزنامه رسمی الثوره بدون آنکه به عقب رانده شدن نیروهای عراقی از منطقه عمومی بستان و اسیر، کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از افراد ارتش این کشور اشاره ای کند، کوشید حملات ایران را در این منطقه ناکام جلوه دهد. گزارش خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری کویت از سخنان این فرمانده عراقی به این شرح است: «یک فرمانده عراقی نبرد سوسنگرد را بزرگ ترین درگیری در جنگ ایران و عراق توصیف کرد. این فرمانده عراقی که نامش گفته نشده، به روزنامه رسمی الثوره (چاپ عراق)، گفت که ارتش عراق در این درگیری ها ضایعات فراوانی به نیروهای ایران وارد کرده است و تعداد کشته شدگان و زخمی های ایرانی ها در این درگیری هزاران تن تخمین زده شده و ارتش عراق برتری خود را در این درگیری ها نشان داده است. فرمانده عراقی افزود: نیروهای ایرانی در ۲۶ نوامبر (۵ آذرماه) با به کاربردن تعداد زیادی سرباز و حمایت تانک و وسایل مکانیزه سعی کردند با مشغول کردن نیروهای عراقی در یک جناح، دست به حمله بزرگی از دو جناح دیگر بزنند، اما این حمله خنثی شد. این فرمانده عراق سپس ادعا کرد با انجام یک ضدحمله ازسوی نیروهای عراقی، تانک ها و سربازان ایرانی ازهم پاشیدند و تعداد زیادی از این سربازان به اسارت نیروهای عراقی درآمدند. وی می افزاید: نیروهای ایران سپس در دهم آذرماه برای دومین بار دست به حمله زدند، ولی این بار نیز این حمله شکست خورد و نیروهای عراقی به حملات خود به نیروهای شکست خورده ایرانی ادامه دادند.»(۱)

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی دراین باره چنین نوشته است: «عراق با زور تبلیغات تاحدودی اثر پیروزی ایران در بستان را کاسته و بااینکه شکست فاحشی خورده، در بیانیه خود از پیروزی و پیشرفت دم می زند و از شهدای زیاد ما در این پیروزی استفاده می کند. صدام شخصاً به پشت جبهه رفته و اظهاراتی کرده.»(۲)

۲

سرهنگ معینی پور، فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گفت وگو با خبرگزاری پارس درخصوص اقدامات اخیر نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران در مقابله با هواپیماهای عراقی گزارش داد.

وی گفت: در شب حمله غرورآفرین نیروهای ایران به بستان، بااینکه هوا بارانی بود، خلبانان رزمنده ما با تلاش بی سابقه ای پوشش هوایی منطقه را برقرار کردند و روزهای بعد از حمله نیز توانستند ضمن دفاع از منطقه، ۱۸ فروند از هواپیماهای ارتش مزدور عراق را سرنگون کنند. وی افزود: روزِ قبل از عملیات طریق القدس در اهواز بودم و هماهنگی های لازم را با سرهنگ

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، بغداد - خبرگزاری کویت، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

۲- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۳۹۶.

صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی، انجام دادیم و نیروهای ایران با هماهنگی کامل توانستند به پیروزی دست یابند این عملیات با هماهنگی کامل میان ارتش، سپاه، افراد بسیج و نیروهای نامنظم در روی زمین و نیروی هوایی و هوانیروز در آسمان آغاز شد و با پیروزی خاتمه یافت. ان شاءالله این پیروزی ها را ادامه خواهیم داد و مردم مسلمان عراق نیز شهرهای مقدس عراق را آزاد خواهند کرد و راه را برای آزادی قدس باز خواهیم کرد.

فرمانده نیروی هوایی افزود: عملیات روز چهارشنبه گذشته (۱۱/۹/۱۳۶۰) که درنتیجه آن ۹ فروند از هواپیماهای دشمن سرنگون شد، یکی از بی سابقه ترین عملیات ها در تاریخ جنگ های هوایی جهان بود که خلبانان رزمنده ما موفق به اجرای آن شدند. من در اینجا به خلبانان ارتش عراق اخطار می کنم که آنها نیز اگر از مرز ایران عبور کنند هواپیماهایشان ساقط و خودشان کشته خواهند شد. ما می دانیم که آنها را به اجبار به طرف ایران اعزام می کنند، بنابراین، اگر این خلبانان بیایند و بمب هایشان را در کوهستان ها بریزند و خودشان با چتر نجات در بیابان ها فرود بیایند، ما آنها را پیدا کرده و از آنها پذیرایی خواهیم کرد، در غیر این صورت سرنوشتی جز مرگ در انتظارشان نیست.(۱)

۱

در اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی در منطقه مریوان، کامیاران و نوسود، ۴ تن از نیروهای خودی شهید، ۲ تن زخمی و ۱۳ تن به گروگان گرفته شدند. از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی نیز ۵ تن کشته و ۳ تن زخمی شدند.

عده ای از افراد گروه کومه له ساعت ۰۲:۰۰ بامداد امروز، در عملیاتی غافلگیرانه با حمله به پایگاه دکل مریوان ۱۳ تن از نیروهای این پایگاه را که اغلب سرباز بودند، به گروگان گرفتند. مهاجمان همچنین همه سلاح ها و مهمات موجود در پایگاه را به غارت بردند.(۲)

افراد حزب دمکرات کردستان ایران نیز به نیروهای سپاه مستقر در پایگاه لون سادات در شمال غربی کامیاران، حمله کردند که با مقاومت نیروهای خودی مواجه و با تحمل ۴ کشته و ۳ زخمی و به جاگذاشتن یک نارنجک تفنگی و ۲ نارنجک دستی و تعدادی خشاب ژ۳ مجبور به عقب نشینی شدند(۳) افراد این حزب همچنین در این منطقه به پایگاه کوره دژ بالا حمله کردند، اما براثر آتش خمپاره های خودی منطقه را ترک کردند. از تلفات واردشده به مهاجمان اطلاعی در دست نیست.(۴) گفتنی است عناصر مسلح وابسته به گروه های غیر قانونی در سه روز گذشته نیز حملات بی نتیجه ای به این منطقه انجام داده بودند و در حمله دیروز (۱۵/۹/۱۳۶۰) یک تن از این مهاجمان کشته شده بود.(۵)

همچنین در دو عملیات مین گذاری و کمین افراد حزب دمکرات در جاده مریوان و محور سقز، ۴ تن از افراد سپاه به شهادت رسیدند.(۶) در جنوب نوسود نیز خودرو حامل غذای نیروهای ژاندارمری مستقر در پایگاه شیخان، هنگام عبور از جاده نیسانه، براثر برخورد با مین آسیب دید. در این حادثه ۲ سرنشین خودرو زخمی شدند.(۷)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سند شماره ۵۶۴۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۱۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۸۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص۴؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۴- سند شماره ۲۹۴۴۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۰۰۸۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۱، ۱۶/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۴۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی - نظامی)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۰، ۱۵/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۶- سند شماره ۲۹۴۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده تیپ۳ مریوان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۷- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص۳؛ و- سند شماره ۵۶۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۳) مرکز فرماندهی به وزیر کشور، ۱۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

اقدام به سرقت مسلحانه از بانک، درگیری با نیروهای سپاه و بمب گذاری ازجمله تحرکات امروز عناصر ضدانقلاب در شهرهای شیراز، اصفهان و بروجرد بود.

در شیراز، ۳ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۱۳:۲۰، به قصد سرقت پول های بانک ملت (شعبه میدان فلسطین) به سمت نگهبانان که مشغول انتقال کیسه های پول از بانک به خودرو حامل پول بودند، شلیک کردند. در این حادثه یک تن از نگهبانان (که از مأموران شهربانی بودند) به نام سرپاسبان دوم "علمدار جوکار" به شهادت رسید. "حسن کاویانی" نگهبان بسیجی داخل بانک نیز به محض واردشدن به خیابان هدف گلوله قرار گرفته، شهید شد. درپی این واقعه، افرادی که شاهد ماجرا بودند شروع به دادوفریاد کردند و مهاجمان بدون آنکه به ۱۷ میلیون تومان موجودی کیسه بانک دست یابند، گریختند. افراد سازمان قبل از فرار دو عدد کلت مأموران را نیز ربوده و با خود بردند.(۱)

در جاده اصفهان نیز درپی یک عملیات تعقیب وگریز، نیروهای سپاه با افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) درگیر شدند که درنتیجه آن یک تن از افراد سازمان کشته و یک نفر دیگر دستگیر شد. از نیروهای سپاه نیز یک تن به نام مرتضی رفیعی به شهادت رسید. در این واقعه خودرو افراد سازمان که در آن سلاح و تعدادی فشنگ وجود داشت به دست نیروهای سپاه افتاد.(۲)

همچنین در خیابان جعفری بروجرد براثر انفجار یک بمب قوی که افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در زیر یک خودرو کار گذاشته بودند، یک کودک نه ساله به شهادت رسید و ۱۰ تن زخمی شدند که حال دو تن از زخمیان وخیم گزارش شده است. شدت انفجار به حدی بود که شیشه های ساختمان ها و خودروهایی که در شعاع صد متری محل انفجار قرار داشتند، شکست.(۳)

۲

امام خمینی در پیامی خطاب به شورای عالی قضایی و دادستانی انقلاب اسلامی، مسئولان این نهادها را مکلف کرد تا به اقدامات خودسرانه افراد و گروه ها در بازداشت اشخاص و مصادره اموال بدون مجوز قانونی یا اعمالی از این قبیل، پایان دهند. به دنبال صدور این پیام، دادستانی انقلاب نیز بخشنامه ای را در چهار بند صادر کرد.

متن پیام امام خمینی به این شرح است: «شورای عالی قضایی - دادستان محترم انقلاب اسلامی، اخیراً گزارش هایی می رسد که افراد غیر مسئول و احتمالاً از گروه های منحرف و گاهی مقامات مسئول برخلاف مقررات اسلامی و قانونی متعرض اموال و املاک محترمِ مردم می شوند و به طور سرخود به تقسیم املاک و مصادره اموال اشخاص می پردازند و گاهی به منازل اشخاص بدون مجوز شرعی و قانونی وارد و آنان را جلب می نمایند و اگر شخص موردنظر نباشد، بستگان و زن و فرزند او را جلب می کنند و گاهی به بهانه هایی هتک آبرو و حیثیت اشخاص را می نمایند و با این اعمال غیر شرعی هتک جمهوری اسلامی و مقامات قضایی را می برند. مقرر فرمایید سازمان بازرسی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲ ، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۹، شیراز؛ و- سند شماره ۵۶۸۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۹ به تهران (فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، شیراز- خبرگزاری پارس.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۴، اصفهان.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۹، خرم آباد؛ و- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۳، خرم آباد - خبرگزاری پارس.

کل کشور با سرعت عمل رسیدگی کرده، به مقامات قضایی گزارش دهند و اگر شکایاتی به دادستانی ها رسید، با سرعت رسیدگی نمایند و اشخاص یا گروه هایی که مرتکب این نحو اعمال غیر شرعی و غیر قانونی می شوند احضار و پس از اثبات جرم به مجازات برسند. و لازم است اینجانب را از مسائل مذکور مطلع نمایید.»(۱)

به دنبال پیام امام خمینی سیدحسین موسوی تبریزی، دادستان کل انقلاب، بخشنامه ای را در چهار بند به همه دادسراهای انقلاب و دادستانی های انقلاب اسلامی مستقر در سپاه صادر کرد. در این بخشنامه به لزوم انجام دادن تحقیقات و داشتن ادله بیشتر برای صدور حکم بازداشت، آزادی متهمان با وثیقه درحد امکان و غیرقانونی بودن جلب و بازداشت افراد بدون حکم مراجع قضایی تأکید شده است. در این بخشنامه آمده است:

«در اجرای فرمان مهم امام امت رهبر انقلاب اسلامی ایران، بدین وسیله توجه کلیه دادستان ها و دادیاران و بازپرسان دادسراهای انقلاب اسلامی و همچنین دادستانی انقلاب اسلامی سپاه پاسداران و نمایندگی های مربوطه در سراسر کشور را به این نکات جلب می کند.

۱. از صدور حکم جلب، دستگیری، بازداشت افراد بدون انجام تحقیقات لازم و ملاحظه اسناد و مدارک کافی اکیداً خودداری شود و درصورت وجود دلایل و مدارک نیز درمورد متهمین غیر گروهک های محارب یا افرادی که آزادی ایشان با قرارهای تأمین وثیقه یا کفالت امکان پذیر است، حتی الامکان از بازداشت و زندان خودداری شود.

۲. پاسداران سپاه و کمیته ها بدون کسب مجوز قانونی از مراجع قضائی به هیچ وجه حق احضار، جلب، دستگیری، بازرسی از منزل و توقیف و ضبط اموال را ندارند و درصورت اقدام، وظیفه دادستانی انقلاب اسلامی محل است که ایشان را تحت پیگرد قانونی قرار دهد.

۳. افراد غیرپاسدار که خودسرانه اقدام به دستگیری، جلب و توقیف و ضبط اموال اشخاص نمایند، شدیداً تحت تعقیب قانونی قرار می گیرند.

۴. درمورد توقیف اموال منقول و غیرمنقول و انسداد حساب های بانکی ضرورت دارد قبل از هرگونه اقدام، دلایل و مدارک لازم جمع آوری شود، تا بدین نحو از توقیف بی رویه اموال و املاک مردم و انسداد بلاجهت حساب های بانکی جلوگیری شود. این گونه اقدامات که تابه حال صورت گرفته ضرورت دارد سریعاً مورد بررسی واقع و نسبت به ارسال پرونده به

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)،جلد۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۴۰۸.

دادگاه یا رفع توقیف اقدام شود. استرداد یا مصادره اموال منوط به صدور حکم توسط حاکم شرع و تأیید آن در دادگاه عالی بوده و در غیر این صورت بلااعتبار است.

اعلام این اطلاعیه از وسایل ارتباط جمعی به منزله ابلاغ محسوب شده و متخلفین از بخشنامه در دادستانی کل انقلاب تحت تعقیب قرار خواهند گرفت.»(۱)

۱

آیت الله موسوی اردبیلی، رئیس دیوان عالی کشور، در یک مصاحبه رادیو تلویزیونی درباره جرائمی که منجر به صدور حکم اعدام برای افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی می شود، توضیحاتی داد.

وی در پاسخ به این سؤال که ضابطه اعدام برای دستگیرشدگان چیست و آیا تظاهرات یا تبلیغات شدید علیه دولت موجب اعدام است، گفت: در تظاهرات شرکت کردن و حتی انتقاد شدید از دولت هم موجب اعدام نیست. آنچه موجب اعدام می شود، عبارت است از: قیام مسلحانه. پس اگر کسی قیام مسلحانه بکند یا کسی را بکشد یا انفجاری را به وجود آورد و از این قبیل کارها، مجازاتش اعدام است. در غیر این صورت، جرائم دیگر مجازات زندان را درپی دارد.(۲)

وی همچنین به پرسش خبرنگار تلویزیون سوئد درباره سن قانونی برای احراز مجرمیت افراد خطاکار این طور پاسخ داد:

حساب دستگیری با حساب مجازات جداست. حساب مجازات یک سن محدودی دارد، شرعاً ۱۵ سال را تمام کند و وارد ۱۶ سال بشود. در قانون سابق ۱۸ سال بود، اما ما در انتخابات هایی که داشتیم سن ۱۵ سال را معیار قرار دادیم. اگر دادگاه های انقلاب ۱۶ سال را معیار قرار بدهند، اشکالی ندارد، اما نوعاً ۱۸ سال را مراعات می کنند و اما راجع به دستگیری، اگر جرمی مرتکب شده باشند، اینها را دستگیر می کنند و سابقاً هم این طور بود؛ ما برای رسیدگی به جرائم اطفال دادگاه هایی داشتیم و برای نگه داشتن آنها هم جایگاه خاصی داشتیم.(۳)

۲

امروز فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فرمانده نیروی زمینی ارتش در مصاحبه هایی جداگانه، اهداف عملیات طریق القدس، دستاوردهای این عملیات، آینده جنگ و آخرین وضعیت نیروهای خودی و دشمن را تشریح کردند.

محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران، در مصاحبه با خبرگزاری پارس درباره تشکیل

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

یگان زرهی سپاه با بهره گیری از وسایل و تجهیزات زرهی به غنیمت گرفته شده از عراق، اهداف اصلی تاکتیک عملیاتی سپاه و خودداری از انهدام کامل عراق با نیت به کارگیری این نیروها علیه رژیم اشغالگر قدس مطالبی را بیان کرد. بخش هایی از سخنان وی به نقل از روزنامه اطلاعات به این شرح است: «هدف اساسی و اصلی تاکتیک عملیاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی فعالیت های رزمی پیاده است. این نیروها با ترکیب و هماهنگی اصولی با نیروهای زرهی زمینی به صورتی وارد صحنه نبرد می شوند که دشمن را غافلگیر و متلاشی می کنند.»

وی همچنین اعلام کرد: «سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با استفاده از تمام غنائم جنگی درحال تشکیل گردان های زرهی است که در عملیات بستان علاوه بر دو لشکر پیاده نیروهای سپاهی و مردمی، یکی از این گردان ها نیز وارد میدان شد و بسیار موفقیت آمیز و خوب هم عمل کرد.»

رضایی افزود: «اغلب این غنائم روسی است، به اضافه اینکه اخیراً توپی از عراقی ها گرفته ایم که ایتالیایی است و مهمات دیگری که از کشورهای پادشاهی سعودی و یمن شمالی فرستاده شده اند.» فرمانده سپاه پاسداران با اظهار این مطلب که از این پس با هر پیروزی که ما به دست آوریم یک شکست تصاعدی به دشمن وارد می شود، گفت: «دشمنی که تمام توانش را علیه ما به کار برده در هر نقطه که شکست بخورد نیروهایش را کاملاً از دست می دهد و به ناچار برای جبران این شکست از نواحی دیگر جبهه نیرو جمع می کند و با این کار، خود را بیشتر از پیش تضعیف و پیروزی نهایی ما را سریع تر می کند.»

محسن رضایی با تأکید بر این نکته که ما قصد انهدام کامل ارتش عراق را نداریم، چراکه می خواهیم این ارتش را برعلیه رژیم اشغالگر قدس به کار گیریم، گفت: «ما براساس تکلیف شرعی تا آخرین لحظه برعلیه تجاوز مقابله و از کشورمان دفاع می کنیم همچنان که آزادسازی قدس نیز تنها ازطریق یک نبرد عادلانه و دفاع از سرزمین های اسلامی امکان پذیر است.» وی در پایان به افراد ارتش عراق توصیه کرد تا به انگیزه های خود برای ادامه جنگ با جمهوری اسلامی ایران فکر کنند و بیش از این خود را اسیر و بازیچه مردی نسازند که برای ابقای خود به هر قیمت قصد دارد تمام سربازان عراقی را به کشتن دهد. رضایی از سربازان عراقی که ناآگاهانه از افسران بعثی اطاعت می کنند، خواست با پشتیبانی مردم مسلمان عراق امور ارتش خود را در دست گیرند تا بتوانند در آینده در کنار رزمندگان ایرانی و سایر نظامیان کشورهای اسلامی علیه رژیم اشغالگر قدس بجنگند.(۱)

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی نیز در مصاحبه اختصاصی با روزنامه اطلاعات شرکت کرد. مهم ترین محورهای سخنان وی در این مصاحبه عبارت اند از: ارزش نظامی دستاوردهای عملیات طریق القدس، گسترش نامناسب دشمن در منطقه هویزه و توسعه یافتن دامنه عملیات های نیروهای خودی با استفاده از این وضعیت دشمن، نقش عملیات ثامن الائمه(ع) و

۱- همان، ص۱۴.

طریق القدس در برنامه ریزی های آینده عملیات های ایران، امکان عملیات تعرضی نیروهای ایران به داخل خاک عراق، مرحله بندی اقدامات نظامی انجام شده در شمال غرب کشور و اعلام نزدیک شدن به پایان مرحله اول با پاک سازی بخش های باقیمانده از جاده های موجود در این مناطق و تلاش برای برقراری امنیت پایدار با رسیدگی به وضع معیشتی و اقدامات رفاهی در مرحله بعدی، تحول ایجادشده در نیروی زمینی ارتش و ازبین رفتن زمینه های توطئه یا خیانت و به حداقل رسیدن سهل انگاری در اجرای مأموریت ها باتوجه به رزم عقیدتی این نیرو و اعلام رضایتمندی از وضع کلی فرماندهان و کارکنان نیروی زمینی. بخش هایی از گفته های سرهنگ علی صیاد شیرازی به این شرح است: «ارزش های نظامی که از این پیروزی حاصل شده عبارت است از: قطع کردن ارتباط بین جبهه های شمال و جنوب دشمن، درآوردن زمینی به مساحت ۳۰۰ کیلومتر مربع از چنگ دشمن، منهدم کردن دو تیپ و چند گردان از نیروهای دشمن و به دست آوردن غنائم جنگی بی شماری که هم اکنون آنها را در صحنه نبرد علیه دشمن به کار گرفته ایم. از دیگر ارزش های نظامی این پیروزی را باید واردآوردن ضربات بسیار سنگین به دشمن و به هم زدن تعادل رزمی دشمن نام برد که آثار این عدم تعادل نیروهای دشمن در تمام جبهه ها پدیدار گشته است. این عملیات زمینه بسیار خوبی را برایمان فراهم کرده است تا ما بتوانیم با تداوم بخشیدن به عملیات ها، هرچه زودتر در سرکوبی دشمن متجاوز و به دست آوردن پیروزی نهایی موفق شویم.

ما در عملیات طریق القدس تقریباً به ۸۰ درصد هدف هایمان رسیده ایم. ولی در حین عملیات دریافتیم که علاوه بر ۲۰ درصدی که از این عملیات باقی مانده، امید بیشتری می رود که درصدهای بالاتری از موفقیت را دنبال کنیم. از جبهه هویزه نام بردید. باید در پاسخ بگویم که جبهه ای به این نام را ما به رسمیت نمی شناسیم. در این منطقه، دشمن در یک محدوده ای از زمین گسترش یافته است که میزان این گسترش روزبه روز دگرگون و محدودتر می شود و با عملیاتی که ما آغاز کرده ایم و ان شاءالله گسترش خواهد یافت، در تمام جبهه ها دشمن در اغتشاش و اضطراب فرو خواهد رفت. عملیات های ثامن الائمه(ع) و طریق القدس آغاز یک رشته عملیاتی بود که ما در برنامه داریم و بایستی ارتباط عملیات آینده را با این عملیاتی که شروع شده بعدها بسنجیم تا دریابیم که این عملیات تا چه میزان در رساندن ما به هدف مؤثر بوده است. به عبارت دیگر، باید بگویم که ما به صورت موضعی بر دشمن نتاخته ایم، بلکه خواسته ایم به صورت یکپارچه بر دشمن بتازیم که ان شاءالله عملیات بعدی نمایانگر آن خواهد بود... پیروزی اخیر رزمندگان اسلام به بازپس گرفتن نقطه مرزی تنگ چزابه محدود نمی شود، بلکه شروع یک سلسله عملیات گسترده در سراسر جبهه ها است. با گرفتن نقطه استراتژیکی چزابه ارتباط کلی نیروهای عراقی در جبهه کاملاً قطع شده و به این ترتیب با ازدست رفتن نیروهای صدام در این ناحیه توان دشمن در حرکت و جابه جایی نیروهایش از نقطه ای به نقطه دیگر از میان رفته و به زودی به شکست فاحش صدام منجر می شود.»

سرهنگ صیاد شیرازی درمورد سخنان نخست وزیر مبنی بر اینکه درصورت ادامه تجاوزهای صدام ممکن است ما عملیات تعرضی به داخل خاک عراق داشته باشیم، گفت: «خط مشی ما با دولت یکی است و درصورتی که صدام بخواهد قسمت هایی از خاک میهن اسلامی ما را که اشغال کرده همچنان نگه دارد، ما با قدرتی که در خود می بینیم، می توانیم او را با حرکت های تعرضی خود سرِجایش بنشانیم.»

سرهنگ صیاد شیرازی در این گفت وگو درزمینه مبارزه با ضدانقلاب در مناطق شمال غربی کشور و سرکوب گروهک های وابسته به دشمن در این منطقه گفت: «کلاً ـ برای ازبین بردن فعالیت ضدانقلاب در منطقه کردستان و شمال غرب کشور، ما درحال گذراندن دو مرحله هستیم. مرحله یکم تقریباً رو به اتمام است و آن این است که ما در بعد نظامی قاطعیت خودمان را ازنظر سرکوبی ضدانقلاب در منطقه به شکل مؤثر انجام داده ایم. شهرها و جاده های مهم از دست ضدانقلاب خارج گردیده است و خودبه خود با انجام آخرین مرحله این عملیات که در شرف اجراست، ان شاءالله، مرحله یکم به پایان می رسد.»

وی در انتهای گفت وگوی خود درباره ارتش جمهوری اسلامی و نیروهای فعال در آن گفت: «نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مدت ماه ها جنگ که این مسئولیت خطیر را به عهده داشته است، تقریباً ناخالصی هایش را ازدست داده و اکنون رزمندگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی کسانی هستند که با ثبات عقیده، مسئولیت رزم را بر دوش دارند و ما کمتر به مواردی برخورد کرده ایم که نشانه توطئه ای و یا خیانتی در آن دیده شود، حتی نمونه هایی که در آن سهل انگاری و یا غفلت نمایان باشد، کمتر دیده شده است، این رزم و مبارزه نعمتی بود برای ما تا راهی را که برای عقیدتی عمل کردن و عقیدتی مبارزه کردن می بایستی سال ها طی کنیم و آموزش بگیریم و به آن برسیم، یک شبه پیموده و اکنون این امر را در عمل و در صحنه رزم با متجاوزان بعثی در نیروی ایمانی که رزمندگان مدافع انقلاب اسلامی ما را به پیش می راند، متبلور می بینیم و این موجب بسی تشکر و سپاسگزاری ماست از خداوند بزرگ.»

«من که فعلاً مسئولیت فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی را به عهده دارم از فرماندهان و پرسنل نیروی زمینی جمهوری اسلامی رضایت دارم، زیرا هرجا که می روم آثاری از فداکاری و ایثار و تلاش را مشاهده می کنم. البته نمونه های کوچکی از سهل انگاری ها و غفلت ها مشاهده می کنیم که خیلی زود قابل اصلاح است و این امید فراوانی به ما داده که با روح سازندگی در بافت این سازمان تلاش بکنیم. ما روزبه روز شناخت بیشتری نسبت به کیفیت های رزمی نیروهای انسانی پیدا می کنیم و براساس این شناخت می توانیم استعدادهایی را شکوفا کنیم که تاکنون کسی به آنها میدان نمی داد.»(۱)

۱- همان، صص ۱۵ - ۱۳.

۱

حجت الاسلام علی اکبر ناطق نوری، نماینده امام در جهاد سازندگی، ضمن تشریح عملکرد جهاد سازندگی در اقدامات پشتیبانی عملیاتی در جبهه های جنگ از سپاه پاسداران و ستاد مشترک ارتش خواست عملکرد این نهاد را در میادین نبرد نادیده نگیرند. وی گفت: «متأسفانه بااینکه جهاد سازندگی از آغاز جنگ نقش عمده ای را به عهده داشته و مهندسی سپاه و قسمت مهمی از مهندسی ارتش به عهده جهاد سازندگی بوده، مع الأسف در اطلاعیه های سپاه و اطلاعیه های ستاد مشترک، هیچ اشاره ای به خدمات این برادران نشده است که این گله را حتی از جبهه، بعضی از بچه ها از من کرده اند. وقتی که جنگ شروع شد، به تمام استان هایمان بخشنامه کردیم که همه امکاناتشان را و مخصوصاً ماشین آلات سنگین و مهندسان را به جبهه ها بفرستند. [این برادران] جاده های نظامی وسیع و فوق العاده جالبی را که از نزدیک بازدید کرده ام، درست کرده اند که رمز موفقیت نیروهای ما در این اقدامات است. همچنین سنگرهای پیش ساخته بتونی درست کرده اند، به طوری که ابتدا با آر.پی.جی. آزمایش می شود و سپس تحویل ارتش و سپاه می دهند، پناهگاه های بسیار وسیعی ساخته اند و نوع وسایلشان در خدمت سپاه و ارتش است و به هرحال همان نقش تدارکاتی و مهندسی را اینها به عهده دارند.»

حجت الاسلام ناطق نوری همچنین گفت: «در آبادان جاده های بسیاری ساخته اند که یکی از آنها جاده ماهشهر - آبادان است. در فتح بستان نیز نقش مهمی را جهاد سازندگی به عهده داشته و اظهار دوستان به بنده این بود که واقعاً اگر این راه های سوق الجیشی که جهاد سازندگی برای ما ساخته اند نبود، ما نمی توانستیم موفق شویم.»(۱)

۲

قائم مقام وزیر امورخارجه جمهوری اسلامی ایران در یک موضع گیری، مانور نظامی "ستاره درخشان" در منطقه خلیج فارس و در کرانه کشور عمان را - که با شرکت کشورهای امریکا، انگلیس و عمان درحال اجراست - محکوم کرد و آن را دخالت و حضور مستقیم نظامی امریکا در امور دیگر کشورها و کسب آمادگی برای سرکوب ملت های مسلمان منطقه ارزیابی کرد.

به نوشته روزنامه کیهان، احمد عزیزی درمورد مانور نظامی امریکا، عمان و انگلیس در عمان گفت: «این مانور که بخشی از مانورهای ستاره درخشان است و از مصر و سومالی و سودان شروع شده، به عنوان بخشی از سیاست جدید نظامی گری امریکا جهت سرکوب ملت های مسلمان در شمال افریقا و منطقه خاورمیانه صورت می گیرد. عزیزی افزود: «امپریالیسم امریکا درپی شکست های پیاپی اش در منطقه ناچار شد تا سیاست دخالت و حضور مستقیم نظامی خود را در کشورهایی که قابلیت ارضای منافعش در منطقه را دارند، دنبال کند و زمینه های فراوانی نیز در غرب ایجاد کرده تا تحت پوشش کمک به حفظ امنیت منطقه و مقابله با توسعه طلبی های شوروی، انجام مانورهای نظامی اش در منطقه را توجیه کند.»(۲)

۱- همان، ص۱۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۱

سیدمحمد غرضـی، وزیر نفت جمهوری اسـلامی ایران، امروز برای شـرکت در شـصت ودومین اجلاس دوره ای اوپک که در ابوظبی پایتخت امارات متحده عربی برگزار می شود، راهی آن کشور شد. وی قبل از سـفر درباره موضوع مباحث این اجلاس گفت: «کنفرانس اوپک به طور معمول هر شـش ماه یک بار با حضور وزیران نفت کشورهای عضو اوپک تشـکیل می شود و این بار درزمینه اسـتفاده درازمـدت از نفت و اختلاف نرخ ها بحث و تبادل نظر خواهد شد.» وزیر نفت کشورمان درباره وضـع ایران در این اجلاس و تـأثیر پیروزی های نظامی ایران در منطقه افزود: «ما اعتقاد داریم قیمت نفت بایـد براساس سـیاست های داخلی کشورمـان تعیین شود نه براسـاس سـیاست کشورهای خارجی، آن چنان که تا به امروز معمول بوده است. بحثی نیسـت که پیروزی های ما در میان ملت های مسـلمان منطقه خلیـج فارس تأثیر خواهـد داشت. زمانی که عراق به صورت یک قـدرت نظـامی ظاهر شـد، تزلزلی در حاکمیت کشورهای دیگر ایجاد کرد که امروز با پیروزی رزمنـدگان ما کشورهای دیگر برایشان روشن می شود که ایران دررابطه بـا احترام به حـاکمیت آنها دقت عمل خواهـد داشت و بـدون تردیـد این واقعیت در تصـمیم گیری سیاست نفتی ایران در خلیج فارس و دیگر کشورها مؤثر خواهد بود.»(۱)

۲

در جلسه امروز هیئت دولت شـرح وظایف سـتاد بسـیج اقتصادی تصویب شـد. سـهمیه بندی کالاهای اساسـی به عنوان یکی از تـدابیر مؤثر در تأمین حداقل اقلام اساسـی و معیشتی مردم در زمان جنگ و جلوگیری از تورم، اقداماتی است که اجرای آن به ستاد بسـیج اقتصادی محول شـده است و باتوجه به کارایی این اقـدامات، در جلسه امروز هیئت دولت اساسـنامه آن به تصویب رسـید و فعالیت این سـتاد تعریف و قانونمند شد. به نوشـته روزنامه اطلاعات، براساس شـرح وظایف سـتاد بسیج اقتصادی، این ستاد موظف است مشکلات و بحران های اقتصادی ناشی از جنگ تحمیلی و محاصره آشکار و پنهان اقتصادی را بررسی و راه حل های ضربتی به منظور مقابله با بحران های مزبور را به سازمان های مربوطه ابلاغ کند.

ستاد بسیج اقتصادی کشور در استان های مختلف، ستادهای مشابهی با سرپرستی استاندار یا معاون تام الاختیار وی و با شرکت مـدیران کل وزارتخانه ها و نهادهای مربوطه در اسـتان تشـکیل داده و وظایف آنها را درحدود اختیارات خود تصویب و ابلاغ خواهـد کرد. مصوبات این سـتاد مشـروط بر اینکه ناقض وظایف قانونی وزارتخانه ها نباشد، لازم الاجراست. این سـتاد که زیر نظر شـورای اقتصـادی عمـل خواهـد کرد، گزارش عملکرد ماهـانه خـود را به این شـورا ارائه خواهـد داد و شـورا نیز می تواند درصورت عدم انطباق تصـمیمات سـتاد بسیج اقتصادی با سیاست های کشور، این تصمیمات را متوقف یا کأن لم یکن اعلام و به هیئت دولت گزارش کند.

ص: ۸۹۳

۱- همان، ص۳، اهواز.

دبیرخانه این ستاد که در نخست وزیری مستقر است، علاوه بر پیگیری تصمیمات و برقراری ارتباط با ستادهای استان، مسئول اجرای برخی تصمیمات ستاد که سازمان مشخصی برای آن پیش بینی نشده است، خواهد بود.(۱)

۱

مجله الدستور(۲) (چاپ لندن) در اقدامی تبلیغاتی به نقل از جبهه آزادی بخش اهواز(۳) از تحولات بزرگ در مناطق تحت اشغال عراق در آینده نزدیک خبر داد. این مجله در شماره اخیر خود نوشته است: استان خوزستان به زودی شاهد تحولات و دگرگونی های مهمی خواهد بود. به زودی خبر تشکیل یک دولت عربی اعلام خواهد شد که هدف آن در مرحله اول، مذاکره با مقامات ایرانی برای اعلام نوع نظام سیاسی حاکم بر آن است و در مراحل بعدی، تماس با دولت های عربی و خارجی برای اعتراف به حق مردم اهواز برای تعیین سرنوشت خویش، مطرح کردن آن با سازمان ملل و آماده سازی اهوازی ها برای تعیین سرنوشتشان تحت نظارت سازمان ملل. ازجمله کارهای دیگر این دولت تشکیل ارتش مردمی برای حفظ امنیت و اداره امور در منطقه آزادشده عربستان (خوزستان) خواهد بود.(۴)

۲

خبرگزاری فرانسه و رویتر در دو مقاله تحلیلی به بررسی اوضاع داخلی عراق و تأثیرات جنگ در آن کشور پرداخته اند. خبرگزاری فرانسه با نگاهی نظامی به عملیات انجام شده در بستان (طریق القدس)، صحت ادعاهای عراق در بیانیه های نظامی اش را مورد تشکیک قرار داده است و ضمن اعلام خروج شوروی از موضع بی طرفی، به گرایش نسبی شوروی به سمت عراق و اقدام آن کشور در تحویل اقلام تسلیحاتی به عراق اشاره و مواضع و اقدامات شوروی در جنگ را به منزله تلاش این کشور برای حفظ وضعیت فعلی ارزیابی کرده است. در این مقاله همچنین به طور ضمنی درباره برتری و توانایی های نیروهای ایرانی و موفقیت آنها در دو عملیات اخیر مطالبی آمده است. قسمت هایی از این مقاله بدین شرح است: «برای یک خارجی بسیار مشکل است تا نظر درستی راجع به آنچه که از هشت روز قبل در صحنه می گذرد، بدهد. مقامات

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۲- این مجله وابسته به دربار رژیم پادشاهی عربستان سعودی و از پشتیبانان تبلیغاتی دولت عراق است.

۳- جبهه آزادی بخش اهواز تشکیلاتی ضعیف و منزوی بود که دولت عراق آن را راه اندازی کرده و پشتیبانی می کرد. این گروه به رغم ادعاهای خود، کارایی لازم برای اقدامات تأثیرگذار در استان خوزستان را نداشت و باآنکه گفته می شد دارای شاخه نظامی است، ولی فعالیت آن از چند مورد بمب گذاری کوچک در لوله های نفتی مناطق دورافتاده، فراتر نمی رفت. البته اغلب این بمب گذاری ها قبل از انفجار کشف و خنثی می شدند. این گروه بیش از آنکه فعالیت های نظامی در منطقه خوزستان داشته باشد در رسانه های عراق و عربستان با جنبه های گسترده تبلیغاتی مطرح می شد.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۳، ۱۸/۹/۱۳۶۰، صص ۸ - ۷، بیروت - خبرگزاری پارس، ۱۷/۹/۱۳۶۰؛ و- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۳۰،

۱۳/۱۰/۱۳۶۰، صص ۴۷ – ۴۶، به نقل از مجله الدستور، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

رسـمی عراق دراین مورد سـکوت کرده انـد و وسایل خبری عراق اطلاعات کمی دراختیار می گذارنـد. چنین معلوم است که جنگ سـختی در اطراف سوسـنگرد در جریان است، ولی هیچ چیز خبرهای ایران مبنی بر عقب راندن نیروهای عراقی تا مرز را تأیید نمی کند.

ارقـام تلفات طبق معمول نامتناسب است. چهار هزار ایرانی کشـته شـده انـد و ۱۵۲ تانک ایران منهـدم شـده است، درحالی که تلفات و خسارات عراقی ها ۱۴۸ کشته و ۳۳ تانک انهدامی است. هرچه هست این ارقام راست یا دروغ از ارقام بیانیه های قبلی نظامی عراق بسیار بزرگ ترند. بنابراین، نشانه روشنی در دست است که در این منطقه از خوزستان اتفاقاتی جریان دارد.

... به نظر می رسـد شوروی که از ابتـدای جنـگ اعلام بی طرفی کرده بود، اکنون از موضع خود خارج شـده و جانب عراق را گرفته است. هواپیماهای عظیم آنتونوف۲۲ با ظرفیت مفید هشتاد تن و تنها هواپیمای با قابلیت حمل تانک های تی۶۲ و تی۷۲، که در پـل هوایی جنـگ اکتبر۷۳ مصـر و در سـال ۱۹۷۹ در افغانسـتان درخشـیده بودنـد، اکنون در آسـمان عراق به چشم می خورند. براساس اظهار ناظران متخصـص، این هواپیماها سریعاً برای ارتش عراق وسایل سنگین ضروری برای ضدحمله را حمل می کنند.

علاـوه براین، بنـا به گزارش منابع دیپلماتیک، شوروی تحویل میگ های ۲۵ به عراق را تسـریع کرده و همچنین تحویل تانک های تی۶۲ و تی۷۲ را از سـر گرفته است. چیزی که در جنـگ جـاری برای عراق نیمه حیاتی است، این است که اگر ایران آن چنان که می گوید موفق به عقب راندن ارتش عراق از منطقه سوسـنگرد تا مرز شده باشد، بنابراین، جبهه عراق را که از پانزده ماه قبل از قصرشیرین تا خونین شهر در دست داشت، به دو نیم کرده است.

... ازسوی دیگر، نیروهـای ایرانی قبلاًـ نیروهـای عراقی را که آبـادان را در محاصـره داشـتند، به غرب رودخانه کارون راندنـد. عراق ضـمن تأییـد این مـوفقیت، عمـل خـود را برای تجدیـد قـوا خوانـد. ولی نـتیجه پیروزی فـوق این بود که توپخـانه ایران و مخصوصـاً توپ های ۷۵ میلی متری بـا برد ۳۲ کیلومـتر توانسـتند بصـره را به زیر آتش بگیرنـد و موجب مزاحمت برای مراکز اقتصادی جنوب عراق بشونـد. برای عراق حـذف ارتش ایران درحـدی که برد توپخانه ایران به خاک عراق نرسد، از ارجحیت خاصی برخوردار است. به نظر می رسد شوروی که با عراق پیمان دوستی و همکاری دارد، قصد کمک به عراق برای برقراری موقعیت مطـابق میلش را دارد. ناظران معتقدنـد این بـدین معنی است که شوروی مایل به دگرگونی موقعیت استراتژیک منطقه نیست و خواستار تضمین وضعیت کلی است. ناظران می افزایند ازسرگیری مجدد جنگ عراق و ایران که حل آن بسیار بعید به نظر می رسـد، به شوروی اجـازه خواهـد داد تـا مخفیـانه و بسـیار مؤثر وارد حوزه خلیـج فارس شود که تاکنون امریکا ازطریق کشورهای عرب میانه رو، شوروی را از این منطقه دور نگه داشته است.»(۱)

۱- خبـرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، صـص ۱۴ - ۱۳، بغـداد - خبـرگزاری فرانسه، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

خبرگزاری رویتر نیز در مقاله ای به بررسی این موضوعات پرداخته است: تمایل عراق برای صلح با ایران باتوجه به درخواست عراق برای تسلط کامل به رودخانه مشترک اروندرود و واگذاری سه جزیره (ابوموسی، تنب کوچک و تنب بزرگ) توسط ایران؛ چشم انداز برنامه ریزی صدام حسین برای میزبانی هفتمین نشست سران غیرمتعهدها در بغداد؛ شرایط ایران برای برقراری صلح مبنی بر عقب نشینی کامل عراق از سرزمین های اشغال شده ایران؛ تلاش های دولت عراق برای عادی نشان دادن اوضاع داخلی این کشور و کاهش تأثیر جنگ در زندگی روزمره باوجود کشته، زخمی یا اسیر شدن تعداد فراوانی از نظامیان و خسارت های زیادی که درپی کاهش دوسوم صادرات نفت عراق به اقتصاد این کشور وارد آمده است. در پایان این مقاله، نویسنده به تأثیر جنگ در دیپلماسی عراق پرداخته و دراین باره نمونه هایی نیز نقل کرده است. بخش هایی از مقاله رویتر به این شرح است: «عراق می گوید حاضر است با ایران صلح کند یا به جنگ ادامه دهد، ولی به وضوح ترجیح می دهد که جنگ چهارده ماهه به زودی خاتمه یابد. میزان تلفات و خسارات درحال افزایش است و ازطرفی یک جنگ طولانی می تواند به برنامه های جاه طلبانه عمرانی عراق لطمه وارد کند و برای صدام حسین که قصد دارد در ماه سپتامبر (شهریورماه) سال آینده میزبان کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد باشد، تولید اشکال نماید. دیپلمات ها می گویند، عراق برای حفظ موقعیت خود سرمایه گذاری زیادی برای برگزاری این کنفرانس کرده است. صدام حسین به عنوان رئیس جمهور کشور میزبان می تواند انتظار داشته باشد برای یک دوره سه ساله رئیس جنبش غیرمتعهدها بشود. ایران که در اجلاس گذشته وزرای امور خارجه کشورهای غیرمتعهد خواستار اخراج عراق از این جنبش شد، گفته است که در کنفرانس بغداد شرکت نمی کند. برای برگزاری اجلاس بغداد یک سالن کنفرانس و چندین هتل پنج ستاره در بغداد در دست ساخت است.»

خبرگزاری رویتر در ادامه این مقاله به بررسی پیشنهادهای صلح پرداخته و نوشته است: «ایران پیشنهادهای آتش بس عراق را رد کرده است. آخرین بار ایران در تاریخ ۵ نوامبر، پیشنهاد آتش بس عراق را رد کرد. ایران می گوید تا زمانی که کلیه قشون عراق از سرزمین های ایران خارج نشود، به هیچ وجه متارکه جنگ امکان پذیر نیست. دیپلمات های خارجی در بغداد می گویند، راهی که بتواند بن بست موجود را بلافاصله برطرف کند، وجود ندارد. ازسوی دیگر، صدام حسین ماه گذشته در نطقی در پارلمان این کشور گفت عراق حاضر است برای سرنگون کردن رژیم تهران با گروه های مخالف رژیم ایران همکاری کند. تعدادی از دیپلمات های خارجی این پیشنهاد صدام حسین را مبالغه در بیان تلقی کردند، ولی سایر دیپلمات ها از خود می پرسند این پیشنهاد تا چه میزان فرصتی برای صلح با ایران تحت رهبری آیت الله روح الله خمینی باقی می گذارد. یک دیپلمات بلندپایه که کشورش در تلاش های میانجیگری صلح بین ایران و عراق شرکت داشت، گفت، این تلاش ها در ماه های اخیر پیشرفتی نکرده است. وی افزود تلاش های صلح امروز

سردتر و بی روح تر از تلاش های اوایل سال جاری است.

رویتر می افزاید: طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر رژیم عراق، در هفته جاری گفت: عراق آماده است با تضمین حقوق عراق به طور صلح آمیز به جنگ خاتمه داده یا تا زمانی که ایران این حقوق را به رسمیت نشناخته است به جنگ ادامه دهد. عراق می گوید خواهان کنترل کامل بر شط العرب است که طبق قرارداد سال ۱۹۷۵ حاکمیت آن بین دو کشور تقسیم شده است و به گفته عراق ایران این حاکمیت را غصب کرده است. عراق همچنین خواهان بازگشت حاکمیت سه جزیره ای است که ده سال پیش توسط شاه اشغال شد.»

این خبرگزاری درباره تلفات ایران و عراق در جنگ نوشته است: «بیانیه های نظامی عراق که در آن به تلفات ثابت شده اشاره می کند، حاکی از آن است که تعداد کشته شدگان ایرانی ۵ تا ۱۰ برابر تعداد کشته شدگان عراقی است. دیپلمات ها تخمین زده اند که تاکنون ۱۵,۰۰۰ عراقی کشته شده و در همین حدود یا بیشتر مجروح یا به اسارت گرفته شده اند. محافل دیپلماتیک می گویند خانواده های کشته شدگان عراقی مبلغ ۱۰,۰۰۰ دینار (۳۰ هزار دلار)، یک اتومبیل و یک قطعه زمین یا یک آپارتمان دریافت می کنند و حداقل حقوق ماهانه در عراق ۵۵ دینار (۱۶۵ دلار) است. دولت عراق درعین حال که کمک های بسیاری به خانواده های کشته شدگان جنگ می کند، سعی دارد اثر جنگ را بر زندگی روزمره و توسعه اقتصادی کشور چهارده میلیون نفری خود به حداقل برساند.»

رویتر وضعیت داخلی عراق، روابط دیپلماتیک این کشور و تأثیر جنگ در اقتصاد عراق را این گونه ارزیابی کرده است: «پروازهای فرودگاه بغداد اکثراً در شب صورت می گیرد و اکثر چراغ ها برای صرفه جویی در مصرف برق خاموش است. هواپیماها مواد غذایی به عراق حمل می کنند و به ظاهر کمبود مواد مصرفی در عراق به چشم نمی خورد. هواپیماها همچنین متخصصین و کارشناسان و تجار را نیز به عراق حمل می کنند. هیئت هایی ازسوی دولت های کانادا، یوگسلاوی، گابن، آلمان شرقی، چکسلواکی و ایتالیا در هفته آخر ماه نوامبر (اوایل آذرماه) از بغداد دیدن کردند. انتظار می رود رئیس جمهوری رومانی نیز در آخر ماه جاری از عراق دیدن کند. ذخایر ارزی عظیم عراق در آغاز جنگ و وام های متعددی که عراق از کشورهای عرب صادرکننده نفت دریافت کرد، به این کشور امکان داده است که همچنان میلیاردها دلار را صرف پروژه های عمرانی و توسعه اقتصادی خود کند، لیکن ادامه جنگ مسلماً بر اقتصاد عراق اثر می گذارد و درحال حاضر صادرات نفت عراق معادل یک میلیون بشکه در روز است که مقدار آن کمتر از یک سوم زمان پیش از جنگ می باشد. جنگ درعین حال عزم عراق برای توسعه اقتصادی کشور را منجر به تصمیمات غیرمنتظره و روزمره ای در عراق کرده است. عراق به دنبال حمایت کره شمالی از ایران، روابط دیپلماتیک خود را با کره جنوبی محکم تر ساخت و روابطی در سطح کنسولی به منظور گسترش تجربیات میان دو کشور برقرار نمود. به همین ترتیب، عراق روابط خود را با سوریه و لیبی به خاطر حمایت آنها از ایران قطع کرد.»(۱)

۱- همان، صص ۱۱ - ۹، بیروت - خبرگزاری رویتر، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۷ آذر ۱۳۶۰ ۱۱ صفر ۱۴۰۲ ۸ دسامبر ۱۹۸۱

۱

در ادامه حملات عراق به شهرهای جنوبی کشور، امروز شهر سوسنگرد بمباران شد. در غرب نیز ارتش عراق به گلوله باران مریوان پرداخت. امروز همچنین یک هواپیمای عراقی در جنوب اهواز سرنگون شد.

هواپیماهای عراقی امروز چندین بار به حریم هوایی شهر سوسنگرد تجاوز کردند که فقط در یک مورد در ساعت ۱۰:۲۰، موفق به بمباران شهر شدند. این اقدام زخمی شدن چند تن از نیروهای خودی را در سه راهی این شهر درپی داشت.(۱)توپخانه دورزن نیروی زمینی ارتش عراق نیز از ساعت ۹:۳۰، پادگان مریوان را گلوله باران کرد که ۲۲ گلوله توپ به داخل پادگان اصابت کرد، ولی باوجود کثرت گلوله های برخوردکرده به پادگان فقط یک تن از نظامیان زخمی شد.(۲)ستاد مشترک ارتش نیز در اطلاعیه شماره۷۲۳ اعلام کرد که عصر امروز یک فروند هواپیمای دشمن در جنوب اهواز سرنگون شده است.(۳)-(۴)

۲

به دنبال پیروزی های اخیر رزمندگان اسلام در جنوب کشور و نیز نزدیکی عملیات آینده در محورهای غربی جبهه های جنگ، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران از افرادی که دوره های آموزشی را گذرانده اند خواست درصورت تمایل، همگام با دیگر رزمندگان برای واردکردن آخرین ضربات به پیکر قوای دشمن به مراکز سپاه و بسیج تهران و شهرستان ها مراجعه کنند تا ترتیب انتقال آنها به جبهه های نبرد حق علیه باطل داده شود. به نظر می رسد سپاه پاسداران، علاوه بر عملیات در غرب کشور، در تدارک عملیات دیگری در محور جنوب است.(۵)

ص: ۸۹۹

۱- سند شماره ۴۳۳۷۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۰۰۸۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۳- در منابع نظامی در دسترس، درباره سقوط این هواپیما مطلبی ذکر نشده است.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲۴، تهران - خبرگزاری پارس، اطلاعیه شماره ۷۲۳ ارتش جمهوری اسلامی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۳، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۶؛ و- روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

خبرنگار خبرگزاری فرانسه در بازدیدی که از خطوط غیردرگیر جبهه های عملیات طریق القدس (بستان) داشت، گزارشی تهیه کرده است. تحرکات پشت جبهه، اشاره به حضور (گرم و مؤثر) مردم و اشتیاق آنان برای بازگشت به مناطق مسکونی خود که تا چندی پیش در اشغال نیروهای عراقی بود، تلاش های بیهوده نیروهای نظامی عراق به ویژه نیروی هوایی این کشور در این جبهه و دستاوردهای اخیر در عملیات طریق القدس محورهای اصلی این گزارش است.(۱) خبرگزاری پارس این گزارش را این گونه نقل کرده است: «به دنبال حملات نیروهای ایرانی در ناحیه مرزی بستان، خوزستان شاهد نبردهای جدیدی است که یادآور شدت ابتدایی جنگ عراق و ایران می باشد.

فصل باران نزدیک است و به نظر می رسد ایرانی ها کوشش برای پرکردن کمبودهای خود را دو برابر کرده اند. بر روی جاده اصلی خوزستان، کامیون ها سربازان جدید را به سوی مرز بستان حمل می کنند. خودروهای زرهی ایران از یک جبهه به جبهه ای دیگر منتقل شده اند و تانک های عراقی را که اخیراً به دست آمده اند، برای تعمیر به پشت جبهه منتقل کرده اند. یک کامیون حامل هدیه برای سربازان که از شهرهای دیگر جمع آوری شده است، عازم اهواز بود. در یک منطقه مانور در نزدیکی اهواز، جوانان سرگرم آموزش نظامی بودند. چهل کیلومتر به طرف غرب در سوسنگرد، شهری که ویران شده است، تابلوی عظیمی به چشم می خورد که بر روی آن نوشته شده بود: "اینجا شهر عاشقان شهادت است." درحقیقت این شهر پر از سربازانی است که یا از جبهه می آیند و یا به جبهه می روند و آمبولانس هایی که به آنها گل مالیده شده اند لاینقطع مجروحان را به سوی بیمارستان حمل می کنند. این شدت فعالیت در پشت جبهه نشان دهنده حملات و بمباران های عراقی هاست که بعد از حمله بستان شدت گرفته است.

خبرنگار خبرگزاری فرانسه همچنین در یک بمباران هوایی که بدون نتیجه برفراز حومه سوسنگرد و نقاط دیگر ازجمله جاده اهواز به سوسنگرد انجام شده، حضور داشته است. [وی مشاهدات خود را چنین بیان می کند:] "بیست دقیقه بعد از [چند] تهاجم [هوایی]، یک میراژ عراقی در همین منطقه سرنگون شد، بلافاصله هزاران روستایی با هر وسیله ای خود را به محل سقوط هواپیما رساندند و در تظاهراتی نمایشی شعارهایی علیه صدام حسین، امریکا و فرانسه دادند.

حملات هوایی برفراز اهواز نیز بسیار صورت می گیرد، چهارشنبه گذشته، هواپیماهای عراقی برفراز این شهر پرواز کردند، اما به پایگاه هوایی [این شهر] دست نیافتند."

خبرگزاری فرانسه می افزاید: "نبرد شدید در شمال غربی بستان در نزدیکی سابله و همچنین در جنوب غربی در هویزه جریان دارد. عراقی ها می خواهند این شهر را دراختیار داشته باشند و یا تمرکز محکمی در آنجا مستقر کنند. هدف اصلی در این منطقه، ایجاد بریدگی میان نیروهای عراقی در شمال و جنوب است، ولی بنا به اظهارات ناظران نظامی در تهران، عراقی ها به شدت مقاومت می کنند و

۱- باتوجه به برخی قراین به نظر می رسد مشاهدات این خبرنگار مربوط به امروز نباشد، ولی تاریخ گزارش مربوط به ۱۷/۹/۱۳۶۰ است. به همین دلیل، گزارش فوق در این روز درج شده است.

تاکنون به طور موقت توانسته اند جلو پیشروی ایران را بگیرند. تلویزیون ایران سلاح های دست نخورده بسیاری را به نمایش می گذارد که به دنبال فرار، عراقی ها در جبهه ها به جا گذاشته اند. اگر چنین امری تأیید شود، این غنیمت ها از اهمیت خاصی برخوردارند، زیرا جاده تدارکاتی عراقی ها ازطریق بستان اکنون به وسیله ایران قطع شده و تدارک ازطریق خونین شهر نیز سه برابر بیشتر طول می کشد."

گزارشگر فرانسوی می نویسد: "نبرد جدید در روستاهای مرزی عراق یک بار دیگر هزاران آواره سالخورده، زن، بچه را که تمام دارایی خود را از دست داده اند، به روی جاده ها کشانده است. غالب کسانی که به وسیله بمباران شدید توپخانه ها و هواپیماها برفراز بستان نه کشته شده اند و نه زخمی، با پای پیاده از این منطقه جنگی به سوی اهواز می گریزند.

اهواز، مرکز خوزستان، به طور غیرمنتظره ای دارای جنب وجوش شبیه به زمان صلح شده است. خیابان ها مملو از نظامیان درحال مرخصی و کسانی است که بیهوده پرسه می زنند. مغازه ها مواد ضروری را می فروشند. رفت وآمد اتومبیل ها شدید است. به نظر می رسد اعتماد از اینکه نیروهای ایرانی قادر به جلوگیری از دشمن هستند، موجب بازگشت بسیاری از ساکنین شده است. تشییع جنازه های بسیار و تعقیب رد میگ ها و میراژهای عراقی در آسمان توسط مردم، چنین می نماید که جنگ برای آنها به این زودی ها تمام نخواهد شد."»(۱)

۱

عملیات مشترک سپاه و ارتش برای آزادسازی گروگان های در بند عناصر مسلح غیرقانونی در مریوان و اقدام افراد حزب دمکرات در ربودن اموال مردم در اطراف کامیاران ازجمله حوادث امروز مناطق غربی کشور است.

به دنبال اقدام روز پیش گروه های مسلح غیرقانونی در یکی از پایگاه های مریوان (دکل) و گروگان گرفتن ۱۳ تن از سربازان مستقر در آن، امروز یک گروه از ارتش و سپاه برای یافتن محل زندانی شدن این نیروها و آزادکردن احتمالی آنان، عملیاتی را آغاز کردند و در دو ارتفاع در منطقه عمومی "چناره" در شمال شرقی مریوان با افراد مسلح غیرقانونی(۲) درگیر شدند و توانستند ۷ تن از آنان را به هلاکت برسانند. در ادامه عملیات، نیروهای خودی به روستای "کالبر" می رسند و پاسداران بومی برای پاک سازی این روستا خواستار تصرف ارتفاعات مسلط بر روستا و استقرار نیروها روی آن ارتفاعات می شوند، ولی فرمانده عملیات (فرمانده گروه ضربت تیپ۳ مریوان)، بدون توجه به این موضوع دستور ادامه عملیات برای تصرف روستا را صادر می کند که نیروهای خودی هنگام پیشروی در محاصره افراد مسلح غیرقانونی قرار گرفته، ۸ تن از آنان شهید و ۶ تن نیز زخمی می شوند. با ورود نیروهای کمکی به صحنه نبرد، افراد خودی به دستور فرماندهی عملیات یک تویوتا لندکروز سپاه و ۲ خودرو ارتش را که حاوی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، صص ۴ - ۲، فرانسه - فرانس پرس، ۱۷/۹/۱۳۶۰.

۲- این نیروها احتمالاً از افراد وابسته به گروه کومه له بوده اند.

بی سیم و ۲ قبضه مسلسل سنگین کالیبر ۵۰ بودند، به دلیل آنکه به دست عناصر مسلح غیرقانونی نیفتند منهدم کرده، سپس با مساعدت نیروهای تازه نفس از حلقه محاصره بیرون می آیند.(۱)

در اطراف کامیاران نیز عده ای از افراد حزب دمکرات کردستان چند دستگاه از تراکتورهای مردم را به زور از آنها گرفته، با خود بردند. هنگام انتقال این تراکتورها به دلیل عجله و دستپاچگی یکی از رانندگان، کنترل یک دستگاه از آنها، از دست راننده خارج گردید و راننده پس از واژگون شدن تراکتور در دم کشته شد.(۲)

۱

یک منبع اطلاعاتی از یکی از مقرهای اصلی گروه کومه له که در قریه قزل بلاغ در جنوب غربی دیواندره واقع شده، گزارشی تهیه کرده است. در این گزارش آمده است: «در این روستا ۵۰۰ نفر از افراد این گروه مستقر هستند و در بین آنها تعدادی مهندس و ۲ پزشک که از اهالی تهران و اهواز هستند، وجود دارد. در این قریه زندانی به وسعت ۱۵۰ متر مربع با آجر و سیمان و با سقف تیرچوبی بنا کرده اند. تعداد ۸ نفر آشپز تهیه غذای این مقر را برعهده دارند. خوراک افراد این مقر از حلوا، نان، پنیر و هفته ای یک بار خورشت تشکیل شده است. از خودروهای سرقتی همچون لندرور، تراکتور و یک دستگاه کمپرسی که مارک شهرداری دیواندره بر روی آن نقش بسته، برای آمدوشد و حمل سلاح و مهمات استفاده می کنند. در این پایگاه کلاً بر روی تمام وسایل آرم کمونیستی زده اند. غیر از مقر فوق، پایگاه هایی نیز در کوه های اطراف این منطقه ایجاد کرده اند و فرماندهی این مقر نیز برعهده شخصی به نام مظفر محمدی از اهالی سنندج است.»(۳)

در همین خصوص رکن۲ ژاندارمری نیز اعلام کرد: ۲ نفر از نیروهای جهاد سازندگی به نام های ص.ن و ب.ف ساکن کرمانشاه که یکی از آنان مهندس راه و ساختمان است و دیگری از اهالی دیواندره که به وسیله مظفر محمدی دستگیر و گروگان گرفته شده اند، در زندان روستای قزل بلاغ نگهداری می شوند.(۴)

۲

پنج تن از افراد گروه مارکسیستی - مائوئیستی کومه له در خیابان ناصرخسرو تهران دستگیر شدند. روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی در تشریح جزئیات چگونگی دستگیری و ماهیت این افراد اعلام کرد: «ساعت ۵:۳۰ صبح، ۳ نفر از اعضای حزب منحله کومه له در خیابان ناصرخسرو تهران توسط اکیپ گشتی یکی از کمیته های فرعی تهران مورد شناسایی واقع و با کمک دیگر برادران اعزامی دستگیر شدند. این سه نفر طی بازجویی های اولیه اعتراف کردند که به اتفاق ۲ نفر دیگر از دوستانشان به تهران آمده اند که آنها نیز هم اکنون در مسافرخانه ناصرخسرو به سر می برند. براساس این اطلاع، برادران پاسدار کمیته به محل مزبور رفته و آن دو نفر را نیز دستگیر کردند. در بازجویی ها و تحقیقات بعدی معلوم شد، سه نفری که در مرحله اول دستگیر شدند، در قتل عده ای از پاسداران در آذربایجان دست داشته اند و به همین جهت از آنجا متواری شده و به تهران آمده اند.»(۵)

۱- سند شماره ۳۳۹۳۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استانداری کردستان، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۶۸۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۷ به تهران (طرح و برنامه فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۶۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- سند شماره ۳۳۹۳۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ۰۴ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۴- سند شماره ۳۳۹۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۱۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۲، به نقل از روابط عمومی کمیته مرکزی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۹.

دفتر هماهنگی ستاد مرکزی سپاه پاسداران گزارشی درباره فعالیت گروه های چپ در جنگل های شمال کشور تهیه کرده که در آن، مناطق فعالیت این گروه ها، نقاط قوت آنان، موقعیت سپاه، ژاندارمری و شهربانی در این مناطق و نقاط ضعف و قوت نهادهای دولتی، اهداف راهبردی گروه ها، پیشنهاد اجرای عملیات در شمال کشور و راهکارها و تمهیدات عملیاتی بررسی شده است. بخش هایی از این گزارش به شرح زیر است:

الف) خصوصیات منطقه استقرار گروه های فعال و تعداد نیروها و کیفیت سلاح هایشان

۱. منطقه جنگلی موردنظر از مرز آستارا و جنگل های طوالش در استان گیلان تا جنگل گلستان در استان مازندران است.

۲. گروه های مستقر در جنگل بیشتر از جناح چپ مانند چریک های فدایی (اقلیت)، گروه اشرف دهقان، سازمان رنجبر و اتحادیه کمونیست ها می باشند و در منطقه جنگل های طوالش و هشتپر به دلیل وجود کردهای مهاجر در این فصل دمکرات ها و کومه له هم هستند.

۳. سلاح های آنها درحد آر.پی.جی، تیربار ژ۳، تیربار کالیبر ۵۰، خمپاره ۶۰، نارنجک، کلاش و مواد منفجره می باشد.

۴. این گروه ها آموزش دیده و سازماندهی شده اند، آشنا با تاکتیک های رزم در جنگل هستند و توان مقاومت در جنگل را دارند.

۵. تعداد آنها بین ۶۰۰ تا هزار نفر است. البته، تعداد بیشتری هم گزارش شده است.

۶. دارای ستون پنجم قوی در سطح شهرها هستند و منابع اطلاعاتی قوی دارند.

ب) موقعیت مردم، سپاه، ژاندارمری، شهربانی و نهادهای انقلابی

۱. سپاه ازنظر جمع آوری نیروهای مردمی و بسیج در سطح بسیار خوبی است، ولی اطلاعات کمی درخصوص موقعیت رزمی گروه ها و پراکندگی شان، آموزش و سازماندهی نیروهای خودی، توان رزمی در جنگ های جنگل، داشتن فرماندهی عملیات، امکانات تدارکاتی مانند اسلحه، مهمات، وسایل نقلیه، سیستم مخابراتی و... دارد.

۲. مردم از اینکه آنها حرکاتی در سطح منطقه انجام داده اند و ازطرفی عملیات ما در آمل ناموفق بوده، ناراحت شده اند،(۱) ولی از کل جریان و گستردگی آنها در سطح منطقه و اهداف نهایی آنها باخبر نیستند. ما در روستاها از منابع اطلاعاتی خوب و مؤمن به انقلاب برخورداریم، اما هیچ ارتباط اطلاعاتی و اخباری منسجمی وجود ندارد.

۳. به علت کمبود نیروهای عملیاتی ژاندارمری، کمبود امکانات تدارکاتی آنان، آشنانبودن با امور سیاسی و نظامی گروهک ها و جنگ های پارتیزانی و از طرف دیگر به دلیل آنکه پاسگاه های ژاندارمری ماهیتی

۱- اشاره به عملیات ناموفق نیروهای خودی که در ۲۲ آبان ماه انجام شد.

قضائی دارند و فاقد قدرت نظامی هستند، نمی توان روی توان نظامی و عملیاتی آنها حساب کرد. البته، از آنها می توان برای پشتیبانی تدارکاتی و حفاظت از راه ها و پاسگاه ها بهره گرفت.

۴. شهربانی ها در بیشتر شهرها ازنظر نیرو و تدارکات کمبود دارند و برخی از نیروهای آنها نیز همکاری نمی کنند.

۵. مسئولان نهادهای دولتی مانند فرماندار، رؤسای شهربانی و مسئولان دیگر نهادهای دولتی از عمق جریان اطلاعی ندارند و باتوجه به موقعیت حساس منطقه و موضوع جنگل همکاری خوبی با نهادهای انقلابی و سپاه ندارند. قرار است از کانال استانداری آمادگی لازم به آنها داده شود.

ج) هدف گروه ها از حضور نظامی در مناطق جنگلی

۱. بستن راه های ورودی و خروجی شهرها و درنهایت بستن راه اتصالی بین استان های مرکز به گیلان و مازندران و قطع ارتباط منطقه از مناطق دیگر و انفجار پل ها.

۲. از اهداف درازمدت و کوتاه مدت آنها محاصره شهرها و روستاها، آزادسازی شهرها و حمله به مراکز حساس و آزادسازی زندانیان است، ولی زمان اقدام آنها باتوجه به اینکه آنها در انتظار افزایش توانشان هستند، مشخص نیست.

د) تحلیلی از عملکرد گروه ها و محورهای عملیاتی آنها

در درگیری های اخیر تروریستی در سطح منطقه و شهرها، بیشتر منافقین محور عملیات ها بودند و جز عده معدودی از گروهک پیکار، دیگر گروه های چپ مانند اقلیت، اشرف دهقان، رنجبران و اتحادیه کمونیست ها در عملیات ها شرکت نداشتند و مشغول کار در جنگل بودند. البته، آنها بعد از پیروزی انقلاب و براساس تزهایی که داشتند، فعالیت در جنگل را شروع کرده اند، ولی از آنجایی که ما درخصوص موضوع جنگل اقدامی انجام نداده بودیم و اطلاعات کافی از موقعیت جنگل ها نداشتیم، از اهداف آنها نیز مطلع نبودیم. حرکت های سیاسی و نظامی آنها از حدود سه تا چهار ماه پیش تاکنون برای ما روشن شده است. طبق اسناد و مدارک و اطلاعاتی که از آنها به دست ما رسیده است، آنها برای کل منطقه برنامه دارند و نیروهای آنها در سطح منطقه و در جنگل ها پراکنده و آماده شده اند. برای آزادسازی کل منطقه، بیشتر تمرکز آنها در کنار جاده های اصلی است که دو استان گیلان و مازندران را به استان های دیگر متصل می کند.

یکی از محورهای اصلی حضور گروه ها در مناطق جنگلی در کنار جاده آستارا است که استان گیلان را به استان آذربایجان شرقی متصل می کند. براساس اطلاعات و گزارش های دقیقی که به دست آمده و بنا بر گفته های عده ای از دستگیرشدگان آنها، این افراد در محلی به نام جنگل های پره سر در هشتپر طوالش بیش از ۳۰۰ نفر نیرو دارند و از امکانات کافی هم برخوردار می باشند. البته، برخی از مردم روستاهای اطراف که اهل تسنن هستند با آنها همکاری می کنند.

پیشنهاد های عملیاتی

۱. تشکیل گروه های کوچک پارتیزانی و دادن آموزش و امکانات کافی به آنها، به گونه ای که آنها بتوانند مدتی در جنگل ها بمانند و با تاکتیکی از نوع خودشان با آنها درگیر شوند. عملیات آمل نشان داد که اگر ما دو برابر آنها هم نیرو آماده کرده، با آنها برخورد منظم کنیم، هیچ کاری نمی توانیم انجام دهیم.

۲. درصورت اجرانشدن طرح اول یا نداشتن فرصت برای آماده کردن گروه های چریکی، باید از شیوه جنگ های سنتی مردم این منطقه استفاده کرد. بدین صورت که اگر مردم روستاها و شهرهای حاشیه جنگل تفنگ های شکاری و رزمی داشته باشند، به دلیل آشنایی آنها با جنگل و ازطرفی استفاده از زمینه های اعتقادی شان برای مقابله با گروه ها، می توان از کانال بسیج، آنان را مسلح کرد و در یک بسیج عمومی، هم اثر سیاسی کار گروه ها را خنثی کرد و هم باتوجه به موقعیت جنگل، در زمانی کوتاه آنها را از بین برد. آنان برای ایجاد ترس و وحشت و تخلیه منطقه از نیروهای نظامی، پیوسته به پاسگاه های ژاندارمری و پایگاه های بسیج سپاه حمله کرده اند؛ بنابراین، از کثرت نیروهای نظامی و مردم مسلح وحشت دارند.

محورهای فعالیت گروه ها

۱. گروه های برانداز در محور قزوین - رشت نیز در جنگل های نزدیک به رشت در محلی به نام امامزاده هاشم مستقر هستند و بارها از این محل به شهر حمله کرده اند و موقع فرار هم اکثراً به این منطقه پناهنده می شوند. از کم وکیف نیروهای آنها اطلاع چندانی در دست نیست و در محور چالوس - کندوان نیز نقل وانتقالاتی داشته اند.

۲. افراد این گروه ها در محور هراز هم یک پایگاه بسیار قوی در نزدیکی شهر آمل و در مسیر جاده و در اطراف روستاهای امامزاده عبدالله برقرار کرده اند که از این پایگاه به خوبی می توانند جاده هراز را ببندند. نیروهای این محور تاکنون چند بار جاده را به مدت یکی دو ساعت بسته اند و به پاسگاه ژاندارمری حمله کرده اند. در حمله ناموفق ما به این پایگاه، اطلاعات زیادی از موقعیت رزمی و امکانات نظامی آنها به دست آمده است. نتایج گزارش به دست آمده نشان می دهد که این محل فقط یک پایگاه عملیاتی برای آنها است و مرکز فرماندهی و پشتیبانی آنها در جایی دورتر از این محل قرار دارد و از این پایگاه فقط برای بستن جاده هراز و گرفتن شهر آمل استفاده می کنند.

۳. گروه های برانداز در محور جاده فیروزکوه به قائم شهر نیز نیرو مستقر کرده اند و در گذشته، از این پایگاه ها چند بار به شهر آمده و عملیات ترور انجام داده اند. چند روز پیش نیز ۱۱ نفر از آنها در این محل دستگیر شده اند.

۴. آنان همچنین در محور جاده مشهد در جنگل های گلستان نیز پایگاه های آموزشی دارند و در گذشته به گنبد و کردستان نیرو اعزام می کردند. در چند روز گذشته یکی از پایگاه های آموزش آنها را تصرف و ۳۰ نفر را دستگیر کردیم.(۱)

۱- سند شماره ۴۴۸۶۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دبیر شورای امنیت کشور به قائم مقام سپاه پاسداران انقلاب

اسلامی، ۱۷/۹/۱۳۶۰، صص ۴ – ۱.

۱

خنثی سازی یک بمب در تهران و هلاکت و دستگیری ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از نتایج اقدامات امروز نیروهای امنیتی کشور در مقابله با فعالیت های عناصر وابسته به این سازمان بود.

به گزارش روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، امروز مسئولان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اطلاع دادند که بسته مشکوکی جلو ساختمان این بنیاد در خیابان طالقانی دیده شده است که واحد خنثی سازی بمب کمیته و شهربانی بی درنگ در محل حاضر شده، پس از بازرسی های اولیه، بسته را که حاوی یک بمب الکتریکی بود از کار انداختند.(۱) همچنین به گزارش روابط عمومی سپاه تهران، یک تن از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در درگیری با نیروهای سپاه در خیابان دریانو به هلاکت رسید.(۲)

ستاد مرکزی کمیته نیز اعلام کرد که بعدازظهر امروز، این کمیته یک تن از اعضای کادر این سازمان را دستگیر کرده است.(۳)

۲

امام خمینی در دیدار اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با ایشان بر بازگشایی هم زمان دانشگاه ها و اصلاح در دروس علوم انسانی تأکید کردند. امام خمینی خطاب به دیدارکنندگان گفتند: «اساتید ستاد انقلاب فرهنگی با مدرسین حوزه علمیه مشورت خواهند کرد و شما هم افرادی را انتخاب کنید تا با یکدیگر همکاری کنند.» امام همچنین تأکید کردند: «اگر بخواهند تغییرات اساسی در علوم دانشگاهی بدهند، این کار بیش از بیست سال طول خواهد کشید و نمی شود دانشگاه ها را برای این مدت تعطیل نمود. البته، با بازشدن دانشگاه ها کار ستاد انقلاب فرهنگی برای تغییرات اساسی ادامه پیدا می کند.»(۴)

به نوشته روزنامه اطلاعات، در این دیدار، اعضای جامعه مدرسین از امام خمینی درخواست کرده بودند تا از بین فضلای حوزه علمیه قوم چند تن برای شرکت در جلسات ستاد انقلاب فرهنگی انتخاب شوند تا با بازشدن دانشگاه ها کار این ستاد متوقف نشود.(۵)

۳

به دنبال چاپ عکس از مراسم اعدام دسته جمعی عده ای از مردم عراق که برخی رسانه ها آن را به ایران نسبت دادند، امروز سرکنسول ایران به یک روزنامه چاپ ترکیه که ازجمله تحریف کنندگان این موضوع بود، اعتراض کرد. خبرگزاری پارس دراین باره گزارش داد:

براساس گزارش رسیده به خبرگزاری پارس، روزنامه گون آیدن (چاپ استانبول) در شماره مورخ هشتم مهرماه خود به نقل از روزنامه فرانسوی لوکسپرس عکسی را که حاکی از اعدام های دسته جمعی است، با زیرنویس" تا یک هفته قبل در ایران افراد اعدامی تیرباران می شدند، اکنون بعضی از آنها به دار آویخته می شوند" چاپ و منتشر کرده است.

به دنبال انتشار این عکس، محمدعلی سرمدی راد، سرکنسول ایران در استانبول، با ارسال یک اعتراض کتبی به این روزنامه اعلام کرد: این عکس نشان دهنده اعدام های عراق است که گروه مسلمان امل عراق دو ماه پیش آن را در کتابی تحت عنوان در عراق دهن های خودتان را ببندید چاپ کرده است، باوجوداین،

ص: ۹۰۶

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۹، به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهران.

۳- همان.

۴- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز۱۳۷۸، ص۴۰۹.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

یکی از روزنـامه هـای غرب به نـام لوکسپرس فرانسه بـا غرض ورزی و به منظور تحریف افکار عمومی جهان به چاپ و انتشار آن مبادرت ورزیده است. ... پخش مجدد این عکس در تاریخ ۲۶ اکتبر (۴ آبان) از رسانه های ترکیه با همان تعبیر و تغییرات غلـط بـاعث تأسف فراوان ما شـد و نیز خبر منتشـرشده حاکی از اینکه در ایران بچه های خردسال محکوم به اعـدام می شونـد، مزید بر تأسف و تأثرمان شده است.

سرکنسـول ایران در اسـتانبول در قسـمتی دیگر از این اعتراضـیه که در روزنـامه ترکی ینی دویر مورخ ۱۹ آبان ماه منتشـر شده است، با تـذکر این نکته که کشور ترکیه نیز با جریانات مشابهی روبه رو می باشـد، نوشـته است: مطبوعات غرب که فرانسه در رأس آن قرار دارد، خبرهـای منتشـرشده دربـاره تروریست هـای ارمنی را گسترش داده، علناً جـانب داری خود را در میان می گذارنـد. این حرکت همان انـدازه که افکار ترکیه را برانگیخت و باعث تأسف عمیق خلق ترکیه شد، به همان اندازه هم چاپ خبرهای دروغ در مطبوعات ترکیه علیه ایران، باعث تأسف دولت جمهوری اسلامی ایران می شود. با این حال، مطبوعات ایران تاکنون از تروریست های ارمنی و اقداماتشان علیه مردم مسلمان ترکیه کوچک ترین جانب داری ای نکرده اند.(۱)

۱

به نوشته روزنامه کیهان، نماینده عراق در سازمان ملل متحد در سخنانی به دفاع از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پرداخت و در حمـایت از این سازمـان بـدون اشـاره به عملکرد افراد وابسـته به آن سازمـان، ایران را در خشونت علیه آنهـا متهم کرد. وی خطـاب به نماینـده ایران در سازمـان ملـل متحـد گفت: «کشور شـما، پیش کسوتان انقلاب، یعنی مجاهـدین خلق را زنـدانی و اعـدام می کنـد.» محلاتی نماینـده ایران در سازمان ملل نیز در پاسخ به وی گفت: «بسـیار جالب، نماینده عراق همان حرفی را می زند که آقای جرج بال، مشاور سازمان جاسوسی امریکا (سیا)، به دفاع از منافقین مبنی براینکه امریکا می بایستی به دفاع از مجاهدین برخیزد، سر می دهد. البته، نکته مشترک سـخنان نماینده عراق و آقای جرج بال در این مسـئله تصادفی نیست، بلکه یکی بودن آنهـا را نشـان می دهـد، زیرا عراق، دست نشانـده امریکـا و منافقین، گروهک وابسـته به امریکا هسـتند و این امر به خوبی اتفاق نظر همگی آنها را در یک مسئله نشان می دهد.»(۲)

۲

سخنگوی پنتاگون (وزارت دفاع امریکا) مدعی شد: ایران قصد دارد تا لوازم یدکی مورد نیاز جنگنده های اف۱۴ را خریداری کنـد، امـا به این درخواست روی خوشـی نشـان داده نشـده است. به گزارش یونایتـدپرس، هنری کـاتو گفت: شـرکت گرومن ایرواس پی.اس که درخواست ایرانیـان را دریـافت کرده بود، پنتـاگون را از موضوع آگـاه کرد. وی گفت: نیروی هوایی ایران خواستار بعضی لوازم یدکی جنگنده های اف۱۴ شده است. کاتو گفت: شرکت گرومن ایرواس پی.اس درخواست ایران را به نیروی هوایی و پنتاگون داد که آنها نیز روی خوشـی بـدان نشان ندادنـد. این خبرگزاری افزوده است: ایران قبل از آغاز جنگ دارای ۷۷ جـت اف۱۴، تعـداد ۱۸۸ جنگنـده تـایگر اف۵ و درکـل، ۴۴۵ هواپیمـای جنگی بـود که به دلیـل نداشـتن لـوازم و متخصص رو به زوال گذاشته اند.(۳)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۳، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۷/۹/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۱ ، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۷، واشنگتن - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

امروز اولین جلسه تـدوین راهبرد درازمـدت سازمـان اوپـک که یکی از جلسه های فرعی نشـست اصـلی اوپک است و در آن کشورهای ایران، عربستان، ونزوئلا، کویت و عراق شرکت دارند، تشکیل شد. هدف از تشکیل این جلسه تعیین قیمت نفت در درازمـدت و ارائه آن به اجلاس اصـلی است. خبرگزاری فرانسه بـا اعلام این خبر درباره اهـداف نشـست این دوره از اجلاس اوپک گزارش داد: وزیران نفت شش کشور عضو اوپک در این اجلاس درباره سورشارژهای مربوط به مرغوبیت کیفیت نفت بحث خواهنـد کرد. به موجب پیمـانی که بین کشورهای اوپک در تاریـخ ۲۹ اکتبر گذشـته در ژنو منعقـد شد، تولیدکنندگان نفت خام افریقایی حق دارند نفت خود را ۴ دلار از قرار هر بشکه گران تر بفروشند. بنا به گفته ها زکی یمانی، سورشارژهایی که در ژنو درباره آن توافق شده، منعکس کننده اوضاع واقعی بازار نیست و باید مذاکره برای کاهش میزان این سورشارژها از یک سو و افزایش آن از سوی دیگر باتوجه به وضع کنونی بازار نفت انجام شود.(۱)

ص: ۹۰۸

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۴، به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از ابوظبی.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۸ آذر ۱۳۶۰ ۱۲ صفر ۱۴۰۲ ۹ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز هواپیماهـای نیروی هوایی ارتش عراق شـهرهای ایلام و سوسـنگرد را بمبـاران کردنـد که در بمباران شـهر ایلام، تعـداد زیادی از مردم عادی کشته یا زخمی شدند.

چنـد فروند هواپیمای عراقی در ساعت ۱۲:۳۰، سه نقطه از شـهر ایلام (مرکز، شـمال و شرق این شهر) را که اردوگاه آوارگان جنگی، محله فقیرنشـین ژیـان و بانـک کشاورزی در آن مناطق قرار داشت، بمباران کردنـد. در این حادثه ۲۱ تن از مردم شهر ازجمله ۶ کودک و ۶ زن شـهید و ۵۰ تن زخمی شدنـد که ۳۸ تن از آنان به علت شـدت جراحت بستری شدنـد. همچنین ۱۰ خـانه مسـکونی و بانک کشاورزی به میزان ۸۰ درصـد تخریب گردید، ۷ خودرو منهدم شد و شـیشه منازل نیز تا شـعاع زیادی شکست. کـار آواربرداری و بیرو ن آوردن پیکر شـهدا و مجروحـان از میـان ساختمـان هـای تخریب شـده تـا سـاعت هـا ادامه داشت.(۱) درپی این حادثه، استاندار ایلام امروز و فردا را در سراسر استان عزای عمومی اعلام کرد.(۲)

پس از این بمباران، بار دیگر چنـد فروند هواپیمای عراقی در آسـمان این شـهر ظاهر شدند و اطلاعیه هایی را پخش کردند که در آنها از مردم ایلام خواسـته شـده بود با ترک این شـهر، خود را به خاک عراق رسانـده، به آن کشور پناهنـده شوند. در این اطلاعیه ها همچنین تأکید شده بود که در غیر این صورت ایلام بار دیگر بمباران خواهد شد.(۳)

هواپیماهـای عراقی صـبح امروز دو بـار نیز به حریم هوایی شـهر سوسـنگرد تجـاوز کردنـد و هر بار بخش هایی از این شـهر را بمباران کردند که براثر آن قسمتی از آشپزخانه تیپ زنجان و ۲ دستگاه کامیون ارتش منهدم شد و ۴ تن زخمی شدند.(۴)

۲

نیروهای ایرانی با نفوذ به مواضع عراقی ها در مریوان، مهران، سومار و شوش، خسارت هایی به آنها وارد کردند.

در یـک عملیات کمین نیروهای سپاه بر سـر راه یک گروه دیـده بانی عراق در منطقه توتمان این کشور (در مقابل مریوان)، ۳ تن از افراد دشمن کشته و ۳ تن به همراه مقداری مهمات و تجهیزات دستگیر و به مریوان منتقل شدند.(۵)

۱- سـند شماره ۵۷۳۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اسـتانداری ایلام به وزارت کشور (معاونت سیاسـی و اجتماعی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۹ - ۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲۴؛ و- سند شماره ۵۶۸۴۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از منطقه۷ بـه تهران (فرمانـدهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سـند تک برگی؛ و- سـند شـماره ۳۱۵۳۴۸ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: خلاـصه اطلاعـاتی شــماره ۱۵۷ ، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنـامه اطلاعـات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۷.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۷.

۳- سند شماره ۳۲۸۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: استانداری لرستان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۳۳۷۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۲۹۴۳۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۸؛ و- سند شماره ۵۶۸۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

در منطقه زیل مهران نیز نیروهای سپاه با نفوذ به مواضع دشمن موفق شدند ۲ سنگر تیربار دشمن را منهدم کنند. در این اقدام ۳ تن از نیروهای عراقی به هلاکت رسیدند.(۱)

همچنین به گزارش سپاه سومار، نیروهای سپاه پاسداران با پشتیبانی نیروهای ارتش با نفوذ به مواضع دشمن در سارات، نیروهای عراقی را زیر آتش قرار دادند که این امر سبب وحشت و به هم ریختن سازمان واحد عراقی مستقر در منطقه شد و بر شدت تلفات آنان افزود. در این اقدام نیروهای خودی، ۱۰ تن از عراقی ها کشته و ۳ تن زخمی شدند.(۲)

ساعتی قبل از عملیات سپاه نیز در همین منطقه یک گروه ۷ نفره از نیروهای ارتش به مواضع عراقی ها نفوذ کرده بودند، ولی در کمین آنها گرفتار شدند و ۲ تن از آنان به شهادت رسیدند. نیروهای سپاه هنگام بازگشت از مأموریت خود، پیکر این شهدا را نیز به عقب انتقال دادند.(۳)

همچنین در نفوذ نیروهای سپاه به مواضع عراقی ها در منطقه زغن در غرب رودخانه کرخه در محور شوش، ۲ تن از افراد دشمن ازجمله یک تیربارچی به هلاکت رسیدند.(۴)

۱

نیروهای معارض عراقی در ۲ عملیات در استان سلیمانیه تلفاتی به نیروهای عراقی وارد کردند.

حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) با همکاری نیروهای کمونیست در منطقه زاخو، یک ستون ارتش عراق را به کمین انداختند و در مدت ۴ ساعت درگیری و تیراندازی که با ورود بالگردهای عراقی شدت گرفت، ۶۰ تن از افراد ارتش عراق ازجمله ۳ افسر عراقی کشته و همچنین تعدادی زخمی شدند. در این عملیات ۳ تن از پیش مرگان حزب دمکرات نیز کشته و ۵ تن زخمی شدند.(۵) همچنین در جاده سیدصادق - حلبچه، ۲۰ تن از افراد حزب سوسیالیست عراق به یک ستون نظامی عراق حمله کردند که درنتیجه آن یک خودرو ایفای نیروهای عراقی منهدم شد و ۷ تن از سرنشینان آن به هلاکت رسیدند.(۶)

۲

سپاه خرمشهر در نامه ای به فرماندهی منطقه۸ سپاه، از اقدام نیروهای نظامی عراق در تخریب بخش وسیعی از خانه های خرمشهر خبر داد. در این گزارش آمده است: دشمن مشغول خراب کردن همه خانه هایی است که در شرق جاده فلکه به آتش نشانی تا پادگان دژ قرار دارد و بسیاری از خانه های چندطبقه را به طورکلی از بین برده است. در کوی طالقانی نیز بسیاری از خانه ها را تخریب کرده و در برخی از نقاط، درحال احداث محیط باز و خاکریز است. در شرق پمپ بنزین خرمشهر نیز مشاهده شده است که عراقی ها درحال تخریب تعداد زیادی از خانه ها می باشند.

عراقی ها همچنین دیوار حصاری اداره بندر در قسمت درب نیستان تا دربند غربی و فعلیه را به طورکلی خراب کرده اند.(۷)

۱- سند شماره ۳۲۳۱۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیاتی سپاه پاسداران مستقر در پایگاه مهران به فرماندهی سپاه پاسداران ایلام (اتاق جنگ)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۷۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سومار غرب به ستاد عملیات جنگی مستقر در پادگان اباذر، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۷۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به ستاد عملیات جنگی مستقر در پادگان اباذر، ۲۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۷۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- سند شماره ۵۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، ستاد عملیات خوزستان، شماره ۴۳۲، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۵- سند شماره ۲۹۴۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن ۲) به فرمانده تیپ۳ مریوان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص ۲.

۶- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن ۲) به استانداری استان کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۷- سند شماره ۱۹۷۸۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات و تحقیقات سپاه پاسداران خرمشهر به اطلاعات و تحقیقات سپاه پاسداران منطقه ۸، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

سپاه خوزستان با انعکاس این خبر به مراکز و واحدهای مربوط، درباره دلایل ارتش عراق برای دست زدن به این اقدام اعلام کرد: دشمن با دیدن پیروزی های چشمگیر قوای اسلام در آبادان و بعد از آن، باتوجه به اهمیت فوق العاده سیاسی حفظ خرمشهر برای خود، به هر طریق سعی در نگه داشتن خرمشهر دارد و در این راه اقدام به اعمال زیر کرده است:

الف) چهل روز جنگ نفرات پیاده و جنگ شهری در خرمشهر در ابتدای جنگ سبب شده است تا دشمن براساس این تجربه، شهر را تخریب و فضای باز به منظور مانور نیروی زرهی ایجاد کند.

ب) ایجاد کانال های بسیار طولانی برای عبور افراد پیاده.

ج) ایجاد استحکامات متعدد، مانند خاکریز، سیم خاردار و غیره.

د) دشمن می خواهد اگر خرمشهر را از دست داد (که احتمالاً از دست خواهد داد)، دیگر خرمشهری نباشد و تنها ویرانه ای باقی مانده باشد.(۱)

۱

رحیم صفوی، مسئول طرح و عملیات و عضو شورای عالی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، در گفت وگویی اختصاصی با خبرنگار واحد مرکزی خبر ضمن تجزیه وتحلیل وضعیت نیروهای خودی و دشمن، اساس راهبرد نظامی عراق را دفاع از سرزمین های اشغالی خواند. وی گفت: «ارتش عراق، به حالت دفاعی با نیروهای رزمنده ما روبه رو است و هیچ گونه قدرت تهاجمی ندارد.» وی سپس به تشریح موقعیت کلی نیروهای سه گانه عراق پرداخت و اظهار کرد: «نیروی زمینی عراق با ۱۲ لشکر به مرزهای کشور ما حمله کرد، ولی با گذشت پانزده ماه از جنگ، طبق برآورد ما و اطلاعات به دست آمده از اسرای عراقی، [ارتش این کشور] تاکنون ۵ لشکر خود را در این جنگ از دست داده است. نیروی دریایی این کشور هم در همان ماه های اول جنگ متلاشی شد، باقیمانده [شناورهای] آن نیز که تعداد کمی است، در جزایر خلیج فارس مخفی شده اند و بدین ترتیب هیچ گونه کارایی جنگی ندارند. علاوه براین، نیروهایی که از پانزده ماه پیش تاکنون به جبهه فرستاده شده اند، نتوانسته اند آنان را تعویض و یا آنها را به مرخصی های درازمدت بفرستند. درحال حاضر، عراق نفرات کافی برای استفاده در جنگ ندارد و ازنظر پرسنل نظامی دچار کمبودهایی است.»(۲)

۱- سند شماره ۰۵۱۷۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان به طرح و برنامه منطقه۸، شماره ۴۳۰، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۱

پس از گـذشت ده روز از عملیات طریق القـدس، رژیم عراق همچنان درگیر تبعات داخلی شـکست ارتش این کشور و تلاش برای کاستن از بار روانی آن و توجیه شکست نیروهای خود است.

در این روز تلویزیون بصـره اقدام به پخش برنامه ای کرد که در آن ضـمن اعتراف صریح به شکست در این عملیات، نیروهای ایرانی متهم به کشـتن و شـکنجه اسرا شدند. به گزارش خبرگزاری پارس، تلویزیون بصره در ساعت ۲۱:۳۰ در برنامه ای که از تلویزیـون عراق پخش و تصـویر آن در اهـواز نیز مشاهـده شـد، در گفت وگـو بـا تعـدادی از افسـران، درجه داران و سـربازان عراقی، که در جریان فتـح بسـتان به دست نیروهای اسـلام موفق به فرار شـده اند، از آنان خواست تا مشاهدات خود را از نحوه اعـدام و شـکنجه اسـرای عراقی بیـان کننـد. در این برنـامه، نخست گوینـده تلویزیون اظهار کرد: رژیم ایران برخلاف ادعاهای باطـل و تفسـیرهای غلـط خود، رفتاری خلاف اصول انسانی و اسـلامی با اسـرای عراقی دارد. این گوینـده ضـمن قرائت بخش هایی از متن قرارداد ژنو درباره اسـرای جنگی، درباره به اصـطلاح دسـتورات مؤکد صدام حسین مبنی بر لزوم خوش رفتاری و مراعات حال اسـرای جنگی ایران مطالبی بیان کرد و یادآور شد که مدارک مستند و شواهد زنده ای موجود است که ایران در حمله به شـرق کارون و خفاجیه (سوسـنگرد) عده ای از اسرای عراقی را به قتل رسانده است. پس از اظهارات گوینده، یکی از افسـران نیروهای مخصوص ارتش صـدام به نام فوزی محمـد گفت: من از آنچه رخ داد متأسـفم. زمانی که یکی از جناح های دفاعی ما در بسـتان سقوط کرد و عده ای از سربازان و نفرات واحدهای ما در محاصره و اسارت دشمن قرار گرفتند، به دستور فرماندهی منطقه، حصار را شکستیم و من دیدم که برخلاف تمام قراردادهای بین المللی، دستِ عده ای از اسرای ما را بریده و چشم های آنها را درآورده اند و حتی دست های یکی از مجروحان را که به دست دشـمن اسیر شده بود، از پشت بسته و او را اعدام کرده اند. یکی دیگر از سـربازان عراقی که به ادعای خود توانسـته بود از چنگ نیروهای ایران فرار کند، گفت: هنگامی که به ما حمله کردند حدود ۱۵ نفر بودیم که اسلحه های ما را گرفتند و دست های ما را با طناب از پشت بستند و هنگامی که به سوی مـا شـلیک کردنـد، من خود را به زمین انـداختم و آنهـا تصور کردنـد که من کشـته شـده ام، اما من توانسـتم در یک فرصت منـاسب خود را به نیروهـای خودی برسـانم. بنـا بر همین گزارش، سـایر سـربازان عراقی نیز در همین بـاره مطـالبی بیان کردند.(۱)

۲

پـاک سـازی محور بـانه - سـردشت، حمله به پایگاه حزب دمکرات در محور کامیاران، اجرای عملیات در محور میانـدوآب و بوکان، ترور یک پاسدار در شـهر مهاباد، دستگیری ۷ تن از نیروهای ضـد انقلاب در مهاباد و خنثی کردن یک بمب در شـهر سقز ازجمله تحرکات امروز نیروهای خودی و ضد انقلاب در شمال غرب ایران بود.

۱- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۳، اهواز- خبرگزاری پـارس، ۱۹/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۶۰۸۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، سـتاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

خوزستان، شماره ۴۴۳، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۴.

در ادامه پاک سازی محور بانه - سردشت که اولین مرحله آن در تاریخ ۱۳/۹/۱۳۶۰ و با تصرف ارتفاع "سوریور" انجام شد، نیروهای خودی مرکب از افراد سپاه، لشکر۲۸ سنندج و ژاندارمری، به ۲ پایگاه نیروهای مسلح غیرقانونی در حوالی روستاهای زروار بالا و زروار پایین حمله کردند. در این عملیات که از ساعت ۰۳:۰۰ بامداد تا بخشی از روز طول کشید، ارتفاعات مسلط این منطقه به تصرف نیروهای خودی درآمد و ۲۱ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کشته و تعدادی زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز یک بسیجی و یک تن از افراد اداره راه و ترابری - که راننده بلدوزر بود و درزمینه جاده سازی برای عملیات فعالیت می کرد - به شهادت رسیدند و ۶ تن نیز زخمی شدند.(۱)

همچنین در حمله نیروهای ضربت سپاه به مقر حزب دمکرات در روستاهای چرسانه و زیویه (در ۲۶ کیلومتری شمال غربی کامیاران)، ۴ تن از افراد این حزب کشته و ۸ تن زخمی شدند. در این اقدام، آسیبی به نیروهای سپاه وارد نشد و آنها پس از اجرای عملیات به مقر خود بازگشتند.(۲)

در عملیات دیگری، نیروهای خودی در روستای ساری قمیش در محور میاندوآب - بوکان به یک گروه از افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی حمله کردند. در این اقدام، ۲ تن از افراد ضد انقلاب به هلاکت رسیدند و خودرو آنان نیز منهدم شد.(۳)

علاوه براین نیروهای مسلح غیرقانونی در ادامه تحرکات خود، بعدازظهر امروز با ترور یکی از افراد سپاه در شهر مهاباد وی را به شهادت رساندند.(۴)

در همین شهر، نیروهای خودی موفق شدند ۷ تن از افرادی را که در حمله به پایگاه های نیروهای خودی شرکت داشتند، دستگیر کنند.(۵)در شهر سقز نیز نیروهای خودی یک بمب ساعتی را که افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، کشف و خنثی کردند.(۶)

۱

افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر همدان، معاون آموزش وپرورش این شهر را ترور کردند و در یکی از روستاهای لاهیجان، منزل پاسداری را به آتش کشیدند. نیروهای خودی نیز دو عملیات در شهرهای مشهد و نوشهر انجام دادند که به هلاکت ۳ تن از عناصر سازمان و دستگیری ۲ نفر از آنان انجامید. امروز همچنین به حکم دادگاه انقلاب اسلامی بابل شماری از افراد نادم این سازمان با سپردن تعهد از زندان آزاد شدند.

یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساعت ۱۷:۳۰ امروز، اکبر مقصودی، معاون آموزش وپرورش همدان را که درحال رفتن به محل کار خود بود ترور کرده، به شهادت رساندند. در این حادثه راننده وی نیز از ناحیه سینه هدف گلوله قرار گرفت و زخمی شد. همسر اکبر مقصودی در گفت وگو با روزنامه کیهان اظهار کرد که افراد سازمان بارها با تلفن، وی، همسر و فرزندانش را به مرگ تهدید کرده بودند.(۷)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۲۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۴؛ و- سند شماره ۵۶۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۷ به تهران (طرح و برنامه فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۴، سنندج.

۲- سند شماره ۵۶۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز (فرماندهی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۸، ارومیه - خبرگزاری پارس.

۴- همان، ص۱۷.

۵- همان، ص۱۸.

۶- سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۷- روزنامه کیهان، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲، همدان.

در روستای فتمه سر لاهیجان نیز افراد این سازمان منزل یکی از افراد سپاه را به آتش کشیدند که براثر آن بخش عمده ای از منزل در آتش سوخت.(۱)

درپی اطلاعات مردمی مبنی بر وجود یک خانه مشکوک در خیابان تورج مشهد، نیروهای سپاه به آنجا مراجعه و منطقه را محاصره کردند و چون اخطار آنان برای تسلیم شدن ساکنان خانه مؤثر واقع نشد، درگیری بین طرفین آغاز شد که درنتیجه آن ۳ تن از افراد این خانه تیمی کشته شدند. در بازرسی از این خانه، ۲ قبضه تیربار ژ۳، ۲ قبضه تفنگ ژ۳، ۴ هزار انواع فشنگ، انواع مختلف سلاح های جنگی، تعدادی نارنجک، چند دستگاه بی سیم، مقداری مواد منفجره و تعدادی اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد.(۲)در نوشهر هم ۲ تن از افراد این سازمان که در خانه های تیمی فعالیت داشتند، دستگیر شدند.(۳)

امروز ۱۱۸ تن از اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نیز که با حکم قطعی در زندان بابل محبوس بودند، با اظهار ندامت و سپردن تعهد، از زندان آزاد شدند. این افراد ملزم اند که هر پانزده روز یک بار، خود را به دادگاه انقلاب اسلامی این شهر معرفی کنند.(۴)

۱

امروز شعبه اول دادگاه انقلاب ارتش به ریاست حجت الاسلام ری شهری برای رسیدگی به اتهامات مهندس رضا مرزبان، از رهبران شاخه سیاسی کودتای نافرجام تیرماه ۱۳۵۹ (کودتای نقاب)، تشکیل جلسه داد. گزارش روزنامه اطلاعات از چگونگی تشکیل دادگاه و مراحل دادرسی آن و موارد اتهامی رضا مرزبان به شرح زیر است:

«دادگاه با تلاوت آیاتی چند از قرآن مجید کار خود را آغاز کرد و سپس دادستان انقلاب ارتش، کیفرخواست متهم را قرائت کرد. در متن کیفرخواست، اتهامات وی در چهار بند زیر برشماری شده است:

۱. شرکت فعال در کودتای نافرجام تیرماه سال ۱۳۵۹ علیه جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از رهبران شاخه سیاسی و دادن رهنمود به گروه های مخالف سیاسی جهت تقویت طیف مخالفان رژیم و تشکل آنها.

۲. فعالیت چشمگیر جهت خروج عوامل ضدانقلاب اسلامی از کشور.

۳. داشتن نمایندگی تام الاختیار از ناحیه شاهپور بختیار در هسته مرکزی شاخه سیاسی کودتای نافرجام ۱۸ تیرماه ۱۳۵۹.

۴. همکاری همه جانبه با دولت بختیار به عنوان مشاور اطلاعاتی و امنیتی قبل از پیروزی انقلاب.»(۵)

۲

امام خمینی امروز در جمع عده ای که به همراه رئیس جمهور به دیدار ایشان رفته بودند، درباره انقلاب اسلامی ایران و اوضاع فعلی کشور، رسالت حوزه های علمیه، نقش و جایگاه نمازجمعه، دوری مردم از سیاست، دخالت نکردن و نداشتن حق هیچ

۱- سند شماره ۵۶۸۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۲- روزنامه کیهان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، مشهد - خبرگزاری پارس به نقل از روابط عمومی منطقه۴ سپاه پاسداران خراسان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۲۵، ۲۱/۹/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۵۶۸۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی مرکز، ۱۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- روزنامه کیهان، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲، بابل؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۴، ساری - واحد مرکزی خبر.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

گذشته، وظیفه ائمه جمعه و جماعات در روشنگری مردم درخصوص مسائل دینی و اجتماعی و رهایی مستضعفان جهان از یوغ مستکبران به عنوان کمال و غایت انقلاب سخنانی ایراد کردند.(۱)

ایشان فرمودند:

«این انقلاب اسلامی ایران [را] باید بگوییم که یک جهش ناگهانی بود که ملت ما در هر امری که از امور پیش می آمد، تازه کار بود؛ برای اینکه در رژیم های سلطنتی و خصوصاً در این پنجاه و چند سال اخیر برای هیچ یک از گروه ها فرصت اینکه در مسائل فکر کنند، فضلاً، از اینکه عمل کنند نبود. حوزه های علمیه ایران، چه حوزه های علمیه قدیمی و چه دانشگاه ها، یک وضعی داشتند که با این جهش باید آن وضع را متحول کنند و تهیه قبلی نداشتند. ناگهان تکلیف هایی به دوش همه آمد و چون مهیا نبودند هیچ یک از قشرهای ملت، از این جهت بار سنگین بود، لکن مع ذلک، بحمداللّٰه همت والای همه قشرهای ملت این بار سنگین را هم دارد به پیش می برد، لکن کافی نیست این مقدار. حوزه های علمیه علوم شرعیه فعالیت هایشان در رژیم های سابق و خصوصاً این پنجاه و چند سال اخیر بسیار محدود بود؛ هم برنامه های تحصیلی شان محدود بود و هم فعالیت های خارجی شان که آن در حد - تقریباً - صفر بود.

مسئله قضاوت که یک مسئله مهم اسلامی است، حوزه های علمیه چون از این مسئله منزوی شده بودند و آنها را منزوی کرده بودند، مهیا نبودند که یک همچو بار سنگینی را به زودی از دوش خودشان بردارند و چون حدود و تعزیرات و قضا و امثال اینها در آن رژیم ها اصلاً مطرح نبود، رجالی که باید اینها را تکفل کنند و عمل کنند بسیار ناقص بودند حوزه ها از این جهات؛ نه از باب اینکه تقصیری کرده باشند، از باب اینکه مجالی برای آنها نبود. خطبای ما در سرتاسر کشور خطابه ها و صحبت هایشان محدود به یک مسائل کوچک بود و راجع به مشکلات کشور حق اینکه اظهارنظری بکنند نداشتند و لهذا در این امر، آنها هم مهیا نبودند. نمازجمعه آن طوری که آقای رئیس جمهور - سلمه اللّٰه - فرمودند، از باب اینکه به حسب فتوای فقهی، واجب تخییری بود، توجه به اینکه این قسم از لنگه تخییر چه اهمیتی دارد نداشتند و اگر نمازجمعه ای هم در بعضی از بلاد انجام می گرفت، آن چیزی که باید ائمه جمعه به مردم القا کنند، قدرت نداشتند. نمی توانستند راجع به فساد حکومت یک کلمه بگویند. نمی توانستند راجع به گرفتاری های عمومی ملت، [گرفتاری های] اجتماعی ملت یک کلمه صحبت کنند. خطبای ما و ائمه جماعت و جمعه ما تماسی که با مردم داشتند، یک تماس بسیار محدود و در یک مسائل محدود [بود] و مهمات مسائل اسلام در طاق نسیان گذاشته شده بود از باب اینکه امکان نداشت برای این طوایف نظرهایی که دارند ابراز کنند. دادگاه های ایران، سرتاسر ایران، به دست اشخاصی [بود] که صلاحیت برای قضاوت نداشتند، الّا شاید بسیار کم؛ از این جهت دادگاه های ما هم یک نحو

۱- در این دیدار، آیت الله خامنه ای (رئیس جمهور و امام جمعه تهران)، اعضای ستاد برگزاری نمازجمعه تهران، دانشجویان تربیت معلم، عده ای از مسلمانان جنوب شرقی آسیا، کارکنان صداوسیما، کارکنان نیروی هوایی و روحانیون اهل سنت افغانستان حضور داشتند.

آشفتگی داشت که باید متحول بشود به یک دادگاه های اسلامی. با نبودن افراد از باب اینکه مهیا نبودند حوزه ها برای تسلیم افراد، آن هم الآن باز گرفتاری و کمبودی دارد.

مردم عادی هم سرتاسر مملکت، چه بازاری ها و چه کشاورزها و چه آنهایی که کارمند دولت یا کارگر هستند، آنها هم، آنهایی که در ادارات بودند یک وظایف تحمیلی داشتند که تخلف از آن نمی توانستند بکنند و آنهایی که خارج از ادارات بودند که اکثریت مردم بودند، به کارهای عادی خودشان مشغول بودند؛ ابداً راجع به امور اجتماعی، راجع به اموری که مشکلات است برای کشور و راجع به مسائلی که در سیاست کشور و در اقتصاد کشور و در سایر گرفتاری های کشور دخالت داشت، هیچ نظری نداشتند؛ از باب اینکه مجال نمی دادند به آنها که دخالتی بکنند. اختناق بزرگی برای همه طوایف بود و اداره می شد این کشور، یک اداره ظالمانه به دست یک عده قلیل و تحمیل می کردند مسائل خودشان را بر جامعه و نمی گذاشتند که جامعه یک نظری در کارها به طور استقلال بکند.

از آن طرف بین طوایف مختلفه کوشش داشتند که اختلاف ایجاد کنند و به اختلاف حکومت کنند؛ اختلاف ایجاد کنند بین برادرهای اهل سنت و شیعی مذهب؛ اختلاف ایجاد کنند در هر نقطه ای بین اشخاصی که در آن نقطه یا احزابی که در آن وقت بود و همه اقسام اختلاف را ایجاد کنند و با این اختلاف نگذارند که توجه به مسائل بشود.

امروز که ما فُجأةً(۱) رسیدیم به یک آزادی و از آن اختناق فکری و عملی خارج شدیم، می بینیم که مشکلات فراوانی در پیش داریم که باید این مشکلات را با همت همه کشور و همه قشرهای ملت، این مشکلات را از سر راه برداریم. حوزه های علمیه سراسر کشور خصوصاً حوزه قم، حوزه مشهد، حوزه اصفهان باید کوشش کنند که امروز که می توانند، مبلغ بفرستند به آن نحوی که بشناسد جامعه را و بفهمد که مشکلات چه است و باید چه بکند و چه بگوید؛ تربیت کنند و قاضی تربیت کنند و مخصوصاً مبلغین را زیاد احتیاج به آن هست. در سرتاسر کشور، ما احتیاج به مبلغ داریم، علاوه برآن در خارج کشور احتیاج به مبلغ بیشتر داریم و الآن ما کمبود داریم. ما نباید امروز را مقایسه به دیروزها بکنیم. حوزه های علمی آن وقت در اختناق به سر می بردند، نمی توانستند که قاضی تحویل جامعه بدهند، از آنها پذیرفته نبود، نمی توانستند یک مبلغی که بتواند مسائل جامعه و مشکلات جامعه را به گوش مردم برساند تحویل جامعه بدهند. امروز را حوزه های علمیه نباید مقایسه کنند با دیروزها. امروز باید همه علمای بلاد و همه مراجع و همه مدرسین و دانشمندان حوزه های علمیه کوشش کنند که این تکلیفی که به عهده همه آمده است به طور شایسته انجام بدهند. ...

باید توجه به این مسئله داشته باشند که آمدن و درس خواندن به حسب امر خدای تبارک و تعالی مقدمه انذار است؛ مقدمه این است که بروند در بلاد خودشان یا بلاد دیگر، مردم را

۱- ناگهانی

تربیت کنند؛ مشکلات کشور را گوشزد کنند. امروز دیگر ما عذری نداریم که بگوییم نمی توانستیم. امروز می توانیم همه کارها را بکنیم و البته محتاج به صرف وقت است، صرف طولانی وقت است و چون تکلیف است باید بکنیم.

مدرسین حوزه ها، خصوصاً حوزه علمیه قم، فضلای حوزه های قم و مشهد و سایر حوزه ها باید ترتیبی بدهند که این احتیاجی که در سرتاسر کشور به ملّا هست، به مبلغ هست، به قاضی هست، این را رفع کنند. اگر الآن وضع قضا برخلاف یک موازینی که باید بشود – خدای نخواسته – انجام بگیرد، این عهده ماست که نگذاریم انجام بگیرد؛ به عهده علمای بلاد و علمای حوزه های علمیه است که نگذارند این طور بشود.

افراد بیایند در حوزه ها و بروند؛ باید رفت وآمد باشد. یک دسته معلم و مدرس ثابت و یک دسته های اکثریتی که وقتی که آمدند و کار خودشان را انجام دادند، خودشان را موظف بدانند که بروند در بین مردم، در یک جا متورم نشود و در یک جا هیچ. این طور نباشد که یک شخصی در حوزه هیچ نحو فعالیت نداشته باشد و مع ذلک، بماند. این به حسب وضع کشور ما مشروع نیست. امروز کسانی که کار خودشان را تمام کردند، تحصیل خودشان را تمام کردند، لکن در حوزه ها فعالیت تدریسی و فعالیت های تبلیغی و اینها ندارند، اینها باید بروند در بلاد دیگر که محتاج هستند و در آنجا ادای وظیفه کنند. ... اینها تکلیف دارند، تکلیف شرعی – الهی دارند که تبلیغ کنند و احکام اسلام را به مردم بفهمانند. تحصیل وسیله است از برای تربیت... همان طور که تحصیل یک تکلیفی است. تبلیغ بالاتر است از او؛ تحصیل مقدمه تبلیغ است، مقدمه انذار مردم است. دانشگاه ها هم همین طور است. ما یک وقت چشم باز کردیم، ایران چشم باز کرد، دانشگاه چشم باز کرد، دید از آن اختناق بیرون آمده است. آن وقت یک دسته ای بودند که هر مطلب فاسدی را داشتند در دانشگاه به مغز جوان های پاک ما وارد می کردند و کسی هم حق نداشت یک کلمه بگوید، لکن حالایی که این اختناق فکری و اختناق عملی از بین رفته است عذری از برای دانشگاهی ها، روشن فکرها و اشخاصی که می توانند این دانشگاه را به طور صحیح اداره کنند، عذری نمانده است؛ جواب خدا [را] باید بدهند. باید در دانشگاه همان طوری که علوم مادی تدریس می شود، علوم معنوی [هم] تدریس بشود. باید آن امور انسانی، امور تربیتی به دست اشخاصی که بدانند تربیت اسلامی چه است و بدانند اسلام چه است، [تدریس بشود]. گمان نکنند بعض از این اشخاص که در اسلام راجع به جامعه چیزی نیست یا راجع به – فرض کنید که – امور تربیتی کم است. اسلام عمیق تر از همه جا و از همه مکتب ها راجع به امور انسانی و راجع به امور تربیتی [نظر] دارد که در رأس مسائل اسلام است؛ چنانچه امور اقتصادی دارد. ... کسانی که اطلاع از احکام اسلام ندارند، از اقتصاد اسلام ندارند، از فرهنگ اسلام ندارند، از علوم عقلی اسلام اطلاع ندارند، اینها می گویند که در اسلام نیست. خب! تو که اطلاع نداری، به چه مناسبت یک همچو حرفی می زنی؟ متخصص لازم است ... و همین طور ما در سابق، جماعت و جمعه، جماعت داشتیم، جمعه هم کمی داشتیم،

بین برادرهای اهل سنت ما رایج تر بود، لکن نه آنها و نه ما نمی توانستیم مسائل روز را در خطبه های جمعه بیان کنیم، مسائل سیاسی را بیان کنیم از باب اینکه اختناق بود.

امروز که این اختناق برداشته شده است باید ائمه جماعات و ائمه جُمعات همه شان توجه کنند به اینکه تکلیفشان این است که مسائل را به ملت بگویند. توجه بدهند مردم را به مسائل سیاسی، به مسائل اجتماعی، خصوصاً ائمه جمعه که بحمداللّه امروز در سرتاسر کشور [نماز] جمعه ها بسیار خوب است و مردم هم باید بیشتر باز توجه کنند. مردم خودشان را غنی ندانند راجع به مسائل. این مسائل، مسائلی است که باید بروند و گوش کنند و عمل کنند.

و همین طور ناگهان ما بیدار شدیم از خواب که محتاج بودیم به پاسدار، لکن مردم خودشان این مسئله را حل کردند. و امروز هم که احتیاج باز هست و در جبهه ها احتیاج هست، باید داوطلب ها زیادتر باشند و بروند و نگذارند که در آنجا جوان هایی که هستند، خسته بشوند.

درهرصورت، همان طوری که عرض کردم، ما ناگهان وارد شدیم در یک رژیمی که منسی شده بود به حسب واقع، احکام اسلام در این رژیم ها اصلاً نبود. احکام اسلام که باید اداره کند کشور را، باید اداره کند مملکت را، اصلاً منسی بود و افکار غرب اداره می کرد ما را؛ مستشارهای غرب می آمدند و می خواستند ما را اداره کنند. آن روز همه عذر داشتید، از باب اینکه قدرت نداشتید. اما امروز که بحمداللّه فهمیدید قدرت دارید، اجتماع کردید، قدرت نمایی کردید، خدای تبارک و تعالی به شما قدرت عنایت کرد و این خارها را از سر راه برداشتید. امروز دیگر همه ملت موظف است به وظیفه الهی که در صحنه حاضر باشد. اگر غفلت کند از این باب، گرگ ها خواهند آنها را خورد. باید در صحنه حاضر باشند.

ائمه جمعه و جماعت، مردم را ارشاد کنند و حضور آنها را در صحنه گوشزد کنند و بحمداللّه خود مردم حاضرند. توجه کنند به اینکه ما در نیمه راه هستیم؛ ما راه را طی نکردیم. راه ما آن روز تمام می شود که همه احکام اسلام جاری بشود و آن روز به کمال می رسد که مستضعفین جهان از زیر بار مستکبرین خارج بشوند. و من از خدای تبارک و تعالی خواستارم که شما برادرها را که در نمازجمعه آن طور فعالیت می کنید و تنظیم می کنید امور را - و امر مهمی است این امر - و آنهایی که در کارهای دیگر مشغول هستند، همه را موفق کند و همه ما موفق به عمل به اسلام و امور تربیتی بشویم.»(۱)

۱

"عطاالله اشرفی اصفهانی"، نماینده امام در استان کرمانشاهان و "علی اکبر رحمانی"، استاندار کرمانشاه، با نظر موافق ریاست جمهوری، نخست وزیر و وزیر کشور اعلام کردند که از این پس نام شهر کرمانشاه به "ایمان شهر" و نام استان کرمانشاهان به "باختران" تغییر یابد. متن اطلاعیه مشترکی که این دو به همین مناسبت انتشار دادند بدین شرح است: «با درود به رهبر کبیر انقلاب اسلامی و مرجع معظم تقلید، امام خمینی و سلام بر شهیدان، به میمنت و مبارکی و

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز۱۳۷۸، ص۴۱۴.

پیروزی طریق القدس در جنوب و ضربت ذوالفقار در غرب، پیرو اعلان امام جمعه محترم و تقاضای مردم به ویژه خانواده های شهدای استان و پیگیری جدی استانداری، با خوشحالی، موافقت ریاست جمهوری محترم برادر خامنه ای و نخست وزیر محترم برادر موسوی [و] وزیر محترم کشور برادر نیک روش را با تغییر نام شهر و استان اعلام می داریم. از این پس، نام مرکز استان، "ایمان شهر" و استان پنجم، استان "باختران" می باشد. امید است که این طاغوت زدایی و حذف شاه و شاهان از نام شهر و استان موجب خیر و برکت گردد و روحیه ای جدید به مردم استان و خانواده شهدا و رزمندگان اسلام عطا کند.»(۱)

۱

درپی ربوده شدن هواپیمای لیبیایی به دست شیعیان لبنانی عضو سازمان مجاهدین امام موسی صدر و موافقت ایران با درخواست سفارت لیبی مبنی بر اجازه فرود به هواپیما و میانجیگری دراین باره، نخست وزیر موضع منفی خود را درباره هواپیماربایی و اقداماتی از این قبیل اعلام کرد.

به دنبال اقدام دو روز پیش شیعیان لبنانی عضو سازمان مجاهدین امام موسی صدر در ربودن یک هواپیمای بوئینگ۷۲۷ لیبیایی در مسیر زوریخ - طرابلس و پاسخ منفی دولت لیبی به درخواست های اولیه آنان، (۲) هواپیما به همراه گروگان ها به مدت دو روز در فرودگاه بیروت توقف کرد و سپس باتوجه به اصرار ربایندگان برای پرواز به ایران و درخواست مقامات سفارت لیبی از مقامات ایران مبنی بر اجازه پرواز این هواپیما به مقصد تهران، ساعت ۰۶:۰۰ بامداد، در فرودگاه مهرآباد تهران به زمین نشست. علوی طباطبایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، در توضیح علت ورود این هواپیما به فرودگاه مهرآباد و درخواست هواپیماربایان گفت: «دراین زمینه دولت لیبی رأساً توسط سفارت آن کشور در تهران طی دو یادداشت کتبی از دولت جمهوری اسلامی ایران تقاضا کرد تا با نشستن این هواپیما در تهران موافقت کند. ما نیز براساس ضوابط انسانی و روابط اسلامی و حفظ حقوق افراد کوشش خواهیم کرد این مسئله را باتوجه به مصالح طرفین، به نحو احسن تمام کنیم. آنان در درخواست های خود اعلام کردند که جمهوری اسلامی ایران مجاز است با لیبیایی ها درمورد مسئله امام موسی صدر مذاکره و گفت وگو کند. این گروه همچنین خواستار تشریح کامل جریان دزدیده شدن امام موسی صدر برای امام امت شدند.»(۳)

روزنامه کیهان نیز خواسته های هواپیماربایان را به طور کامل تر به شرح زیر اعلام کرد: ۱. جریان ربوده شدن امام موسی صدر مجدداً به طور کامل برای رهبر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی توضیح داده شود. ۲. برادران ایرانی ازطرف ما مجازند که با لیبیایی ها مذاکره کنند. ۳. تشکیل هیئتی برای دنبال کردن موضوع ربوده شدن امام موسی صدر، باتوجه به این امر که اطلاعات

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۶.

۲- خواسته آنان افشاگری مقامات قضایی لبنانی درباره اقدام دولت لیبی در ربودن امام موسی صدر و قطع رابطه دولت لبنان با لیبی بود. آنها همچنین از سازمان ملل متحد خواستند که این سازمان در انظار عمومی به موضوع دزدیده شدن امام موسی صدر رسیدگی کند. (روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.)

۳- همان، ص۱۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۸/۹/۱۳۶۰.

لازم دراختیار این هیئت قرار گیرد. ۴. به آنان اجازه داده شود که پیامی به ملت ایران بدهند.(۱)

طبق گزارش منابع خبری، گفت وگوی مقامات وزارت خارجه با ربایندگان تا بعدازظهر امروز ادامه داشت و شامگاه، این هواپیما پس از سوخت گیری و دریافت مایحتاج مسافران، مجدداً به سوی بیروت پرواز کرد.(۲)(۳)

درپی این حادثه، نخست وزیر در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی در مخالفت با هواپیماربایی اظهار کرد: «در مقابل هواپیماربایی موضع ما منفی است. ما فکر می کنیم این روش ها، روش هایی نیست که بتواند به مبارزات کشورهای در بند کمک کند. برای همین ما با هواپیماربایی مخالفیم و آن را روش مناسبی برای مبارزه نمی دانیم، برای اینکه جان افراد گوناگونی بدون سبب در معرض خطر قرار می گیرد؛ درعین حال که حساسیت ملت های جهان هم نسبت به این مسئله برانگیخته می شود؛ یعنی هم ازنظر ابزاری و هم ازنظر محتوای مسئله ای است که ازنظر ما مردود است. ما اصولاً ــ با هواپیماربایی و همچنین ربودن ناوچه ها و ناوها به شدت مخالفیم، زیراکه بیشتر این نوع مسائل تبدیل به فاجعه می شود و ابزاری برای فشارآوردن به کشورهای جهان سوم است.»(۴)

۱

خبرگزاری فرانسه در مقاله ای به بررسی و تحلیل وقایع ایران از زمان پیروزی انقلاب تاکنون پرداخته است. در این مقاله ضمن بررسی موضوعاتی چون تأثیر جنگ بر مناسبات داخلی، حذف بنی صدر از اریکه قدرت، شروع خشونت ها، ترور تعداد زیادی از مسئولان جمهوری اسلامی و آشوب های کردستان، بر توانایی های ایران برای مقابله با بحران های گوناگون و عبور از مشکلات ایجادشده براثر آنها تأکید شده است. در انتهای مقاله نویسنده سعی کرده دو مشکل اصلی و پیش روی انقلاب؛ یعنی اختلافات داخلی و مشکلات اقتصادی را که ممکن است انقلاب را به شکست بکشاند، بررسی کند. بخش های از این مقاله به شرح زیر است:

«کمتر کشوری مانند ایران در ظرف یک سال این تعداد از رهبران خود را از دست داده است

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، تهران - خبرگزاری پارس.

۲- این هواپیما پس از آنکه از فرودگاه مهرآباد به هوا برخاست، ساعت ۲۱ در فرودگاه بیروت بر زمین نشست و ربایندگان پس از ملاقات با یک هیئت سیاسی - نظامی، خود را به مقامات لبنان تسلیم کردند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، در فرودگاه بیروت، ژنرال احمد الحاج فرمانده کل نیروهای امنیت داخلی لبنان (ژاندارمری) و نبیه بری دبیرکل جنبش امل و همچنین افسران نیروهای بازدارنده عرب حضور داشتند. به گزارش آسوشیتدپرس، مسافران و خدمه آزادشده هواپیمای ربوده شده، بیروت را به مقصد دمشق ترک کردند و هواپیماربایان هم اکنون در بازداشتگاه مشترک لبنانی - سوری به سر می برند. دراین باره، وزیر حمل ونقل عمومی لبنان گفته است که ربایندگان بازجویی خواهند شد. وی قبلاً در نطق تلویزیونی خود گفته بود که اگر این ماجرا در بیروت خاتمه پیدا نکند، ممکن است جان همه سرنشینان هواپیما به خطر بیفتد. آسوشیتدپرس نیز با اعلام

تسلیم شدن ربایندگان هواپیمای لیبیایی از قول آنان اعلام کرد: آنان با این عمل، به هدف خود که طرح مجدد موضوع ناپدیدشدن اسرارآمیز امام موسی صدر رهبر شیعیان لبنان است، رسیده اند. (روزنامه کیهان، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص ۲۰، بیروت، خبرگزاری فرانسه؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، دمشق، خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۹/۹/۱۳۶۰.)

۳- همان؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۳، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۸، بیروت - خبرگزاری پارس، ۱۷/۹/۱۳۶۰؛ و- همان، صص ۱۲ - ۱۱، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، به نقل از یونایتدپرس از بیروت؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص ۲۰.

و هنوز سعی می کند علی رغم موانع بسیار، خود را انسجام بخشد؛ موانعی مانند جنگ خارجی، جنگ مسلحانه داخلی، مشکلات عظیم اقتصادی و دشمنی بین المللی. با این همه، جمهوری اسلامی در ۱۹۸۱ نشان داده است که امکانات فائق آمدن بر این مشکلات را دراختیار دارد.

اول ژانویه ۱۹۸۱ [۱۱دی ۱۳۵۹] صدمین روز جنگ با عراق بود؛ دراین حال، گروگان های امریکایی هنوز در ایران بودند. ۲۰ ژانویه [۳۰ دی] بالاخره گروگان ها پس از ۴۲۵ روز - که بلندترین مدت گروگان گیری بود - آزاد شدند. با این عمل "دومین انقلاب" ایران به پایان رسید و "شیطان بزرگ" به زانو درآمد.

ازنظر داخلی، این اقدام معادل پیروزی "تندروها" بر لیبرال ها بود. بسیاری از لیبرال ها نیز تا آن زمان از صحنه بیرون شده بودند. تنها یک مانع دیگر در سر راه تندروها وجود داشت و آن ابوالحسن بنی صدر بود. وی که معتقد بود انقلاب دوم ایران "از موضع ضعف" انجام شده بود، خود پنج ماه بعد؛ یعنی ۲۱ ژوئن [۳۱ خرداد ۱۳۶۰]، درست در میانه سال میلادی، توسط انقلاب سوم ایران برکنار شد. دیگر دوره وحدت به پایان رسید و دوران خشونت آغاز شد.

کمتر واقعه ای مانند عزل بنی صدر، دو دوره را به این مشخصی از هم جدا می کند. گذشته از درگیری های هواداران و مخالفان بنی صدر در نیمه اول سال ۱۹۸۱ و درگیری های لفظی آنها، این نیمه عمدتاً بدون خشونت سپری شد. نیمه دوم سال پر از سوء قصد "تروریسم" و اعدام بود. در این دوره دو اردوگاه، کاملاً مشخص شد: یکی حافظ قدرت و دیگری درپی احراز [کسب] قدرت. مخالفان دولت قاطعیت خود را نشان داده اند؛ علاوه بر پاسداران و حزب اللّهی ها، مخالفان در عرض شش ماه بیش از ۵۰ تن از رهبران و مقامات [کشور] ازجمله آیت الله بهشتی رهبر حزب جمهوری اسلامی را کشتند. عکس العمل قدرت حاکمه دربرابر این موج خشونت، "پاک سازی" کلیه عناصر مخالف بود. رژیم پس از عزل بنی صدر ۳۸۳۷ (۱)[!] نفر از مخالفین را اعدام کرد که اکثر آنها از "مجاهدین خلق" [منافقین] بودند. قدرت حاکم نشان داده است که دراین زمینه "قدرت مقاومت" خوبی دارد و قدرت همچنان ادامه می یابد. آیت الله خمینی گفته است: "به جای هر شهیدی یک نفر دیگر گذاشته می شود" و نیز "هرچه بیشتر ما را بکشید، ملت بیدارتر می شود".

بااین وجود، سوءقصد [ترور]، بازداشت و اعدام همچنان ادامه دارد و کشور از برقراری امنیت فاصله زیادی دارد. مسلماً دراین میان نباید مسئله کردستان را هم فراموش کرد.

جنگ با عراق اکنون بیش از یک سال است که ادامه دارد. جنگ و وقایع داخلی امکان نداده است که مسائل اقتصادی حاد حل شوند. اقتصاد ایران در سال گذشته لطمات زیادی دیده است؛ جنگ یک ششم بودجه را به خود اختصاص می دهد؛ ۲ میلیون نفر آواره وجود دارد و وضع کشاورزی خوزستان نیز چندان خوب نمی باشد. دراین میان، صادرات نفت ایران ۵۰ درصد کاهش یافته است. در اینجا یک مسئله دیگر نیز وجود دارد و آن اینکه چگونه می توان

۱- این آمار مغرضانه بیان شده است و صحیح نمی باشد و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به شکل های گوناگون آن را به

رسانه ها منتقل کرده است. برای مثال، خبرگزاری آسوشیتدپرس روز بعد، این رقم را ۱۶۱۵ نفر ذکر می کند.

مسائل اقتصادی را با اصول سیاسی و مذهبی جمهوری اسلامی حل کرد. نمونه برجسته آن مسئله اصلاحات ارضی است که با اصول اسلامی مغایرت دارد. قدرت حاکم این مسئله را حل کرده است و گفته های مقامات، حاکی از لزوم وحدت و خطر اختلاف عقاید است. آیت الله منتظری گفته است، انقلاب ممکن است از درون به خاطر وجود گرایشات مختلف شکست بخورد. درحال حاضر شکاف هایی در بین گروه های [پیرو] رهبری بروز کرده است، میان پاسداران و روحانیون، در میان خود روحانیون. درحالی که دشمن عراقی درحال عقب نشینی است و مخالفان داخلی نیز کمتر به فعالیت دست می زنند، قدرت حاکم باید بر ناراضیان داخلی خود فائق آید. امام خمینی به دفعات متعدد مجبور شده است از مقام خود برای کاهش تشنج میان روحانیون و پاسداران استفاده کند و همچنین در مسائلی چون ملی کردن تجارت خارجی و احیای اقتصادی دخالت کند. امام اخیراً حتی از مردم خواسته است پول های خود را در بانک ها بگذارند. دو ماه مانده به سومین سالگرد انقلاب، ایران مجبور است با مسائل اقتصادی عدیده ای دست وپنجه نرم کند. تنها درصورت به کارافتادن چرخ های اقتصادی است که جمهوری اسلامی می تواند در سال ۱۹۸۲ چشم انداز بهتری از سال قبل داشته باشد.»(۱)

۱

امروز دو هیئت سیاسی از کشورهای کویت و رومانی برای ملاقات با صدام وارد بغداد شدند.

عبدالعزیز حسین، وزیر مشاور در امور وزیران کویت و فرستاده مخصوص شیخ جابر الصباح، امیر کویت، امروز وارد بغداد شد و ضمن دیدار با صدام حسین، رئیس جمهور عراق، پیام شفاهی امیر کویت را به وی تسلیم کرد. در این ملاقات دبیرکل شورای فرماندهی انقلاب عراق و طارق احمد آل عبدالله رئیس دفتر صدام حسین نیز حضور داشتند. خبرگزاری کویت درباره موضوع ملاقات فقط به این نکته اشاره کرد که پیام امیر کویت درباره روابط بین دو کشور و امور جاری اعراب بوده است.(۲)

خبرگزاری فرانسه هم مفاد پیام شیخ جابر الصباح را تحکیم روابط دوجانبه و آخرین تحولات خاورمیانه اعلام کرد.(۳)

در این روز همچنین ایلی وردت، نخست وزیر رومانی، در رأس هیئتی وارد بغداد شد و مورد استقبال طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر و اعضای شورای فرماندهی انقلاب عراق قرار گرفت. به گزارش خبرگزاری کویت، نخست وزیر رومانی هنگام ورود به عراق اظهار کرد که در ملاقات خود با سران کشور عراق درباره چگونگی گسترش روابط همه جانبه دو کشور گفت وگو خواهد کرد.(۴)

۲

درپی دیدار یک هیئت پارلمانی شوروی از عراق، امروز دو کشور با انتشار بیانیه ای مشترک، بر گسترش روابط و تحکیم پیوندهای دوجانبه براساس موافقت نامه دوستی و همکاری منعقدشده در سال ۱۹۷۲ تأکید و از ادامه جنگ اظهارنگرانی کردند. گزارش خبرگزاری فرانسه از بیروت دراین باره بدین شرح است:

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، صص ۹ - ۸، تهران - فرانس پرس، ۱۸/۹/۱۳۶۰.
۲- همان، ص۱۲، بغداد - خبرگزاری کویت، ۱۸/۹/۱۳۶۰.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۰، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۹/۱۳۶۰.
۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۴، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۲، بغداد - خبرگزاری کویت، ۱۸/۹/۱۳۶۰.

براساس بیانیه مشترکی که در پایان دیدار هیئت شورای عالی روسیه از بغداد در این شـهر منتشر شد، طرفین نگرانی خود را از گسترش تشنج در خاورمیانه به دلیل افزایش تهاجم صهیونیست ها مورد تأکید قرار دادند. در این بیانیه همچنین ضمن محکوم کردن توافق هـای اسـتعمارگرانه "کمپ دیویـد" که بـا منافع اساسـی امت عربی و به ویژه با حقوق ملت فلسـطین تناقض دارد، خاطرنشان شده است که شـرط برقراری یک صلح پایدار و منصفانه در خاورمیانه، خروج نیروهای اشغالگر صهیونیستی از همه اراضی اشغال شده می باشد. این بیانیه سپس همکاری راهبردی امریکا و رژیم اشغالگر قدس و همچنین بمباران مرکز هسته ای تموز عراق و تهاجمـات علیه لبنـان و مقاومت فلسـطین را محکوم و ضـمن بررسـی موقعیت منطقه خلیـج عربی (خلیـج فارس)، کوشـش هـای نیروهـای واکنش سـریع امپریـالیسم در منطقـه را مردود اعلام کرده اسـت. علاوه براین، سازمـان آزادی بخش فلسطین به عنوان تنها نماینده قانونی ملت عرب، مورد حمایت طرفین قرار گرفته است. امضاکنندگان این بیانیه همچنین نگرانی خود را از ادامه جنگ عراق و ایران اعلام کرده، خواسـتار آن شدنـد که هرچه سـریع تر یک راه حل مسالمت آمیز برای پایان جنگ پیدا شود.

در پایان این بیانیه خاطرنشان شـده است که به دعوت شورای عالی روسـیه یک هیئت عراقی ازجانب شورای ملی این کشور - در تاریخی که مشخص خواهد شد - عازم آن کشور شود.(۱)

۱

مجله النهـار العربی و الـدولی (چاپ پاریس) در مقاله ای سیاست خارجی عراق و اقـدامات و عملکرد این کشور را در کسـب حمایت های بین المللی، به ویژه ارتباط با شوروی موفق ارزیابی کرده است. برقراری ارتباط مسـتحکم و خرید اقلام تسـلیحات راهبردی همچون میراژ، کسب اعتماد مجدد شرکت های اروپایی که بعد از شروع جنگ تنزل یافته بود، بهبود روابط سیاسی و درپی آن سـرازیرشدن تسـلیحات ساخت شوروی از آن کشور به عراق و عوامل این بهبود روابط ازجمله مواردی است که این مجله به آنهـا پرداخته است. در این مقاله همچنین به رویکرد مثبت مقامات و رسانه های عراقی به مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و نظرات وی مبنی بر متارکه جنگ در زمانی که مناطق وسـیعی از سرزمین های ایران در اشغال عراق است، اشاره شده است.

در این مقـاله آمـده است: «عراق ازنظر نظامی در مسـتقرساختن ارتش در جبهه ها و ازنظر سیاسـی در کنفرانس همبسـتگی بین المللی با عراق که به دنبال بمباران تأسـیسات هسـته ای به وسیله اسرائیل در عراق تشکیل شد و همچنین در تحکیم روابط خود بـا کشورهـای اروپـایی که در اوایـل جنـگ همچـون فرانسه موضع بی طرف داشـتند، موفقیت هـایی کسب کرد. دراین رابطه، حکومت فرانسه بعـد از گـذشت چنـدین مـاه از شـروع جنگ، اجرای قراردادهای اقتصادی و نظامی خود را با عراق که قبل از جنگ امضا شده بود، بار دیگر از سر گرفت که ازجمله این قراردادها تجهیز عراق به جنگنده های میراژ است.

[هرچند] ازنظر اقتصادی، شرکت های بین المللی بعد از آنکه در اوایل جنگ کار خود را به

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۸، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۹/۹/۱۳۶۰؛ و-
روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲۰، بیروت - به نقل از خبرگزاری فرانسه.

گمان آنکه عراق به علت بروز جنگ نخواهد توانست به تعهدات خود عمل کند، متوقف ساخته بودند، [اما] بار دیگر جهت تکمیل طرح های خود، کار را از سر گرفتند و عراق متقابلاً پایبندی و اجرای تعهدات خود را نسبت به این شرکت ها به اثبات رساند.» در ادامه این گزارش، آمده است: «عراق توقف آتش جنگ را مرهون روی دادن تغییراتی در ایران می داند و نه انجام یک عمل [تجاوز] نظامی و پیشروی در خاک ایران. بر همین اساس، مطبوعات رسمی عراق طرح مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین را مدّنظر خود قرار می دهند و از این طرح پشتیبانی می کنند. در این طرح آمده است، حتماً برای توقف آتش جنگ راه حل مسالمت آمیزی وجود دارد که در آن هریک از طرفین به حقوق مشروع خود خواهند رسید. این طرح همچنین بر اصل عدم تداخل در امور داخلی یکدیگر و احترام به سیادت ملی و حسن هم جواری استوار است. از سوی دیگر، رجوی طی ارسال نامه ای به سران عرب از آنها خواست رژیم کنونی ایران و عملکردها و برخوردهای آن را محکوم نمایند.

ازنظر سیاسی هم عراق توانست اعتماد شوروی را جلب کند و روابط خود را با این کشور که با شروع جنگ به سردی گراییده بود، بهبود بخشد.

بهبود روابط بین مسکو و بغداد چندین علت دارد که مهم ترین آنها سقوط هواپیمای آرژانتینی است(۱) که یک محموله سلاح امریکایی را برای ایران حمل می کرد. فاش شدن این خبر به وسیله مسکو و گزارش آن به مقامات عراق، پیشرفتی در روابط بین دو کشور به شمار می رود. بنا بر آنچه که در گزارش شوروی ها آمده است، اسلحه هایی که به وسیله این هواپیما برای ایران حمل شده بود، ازجمله سلاح های امریکایی است که در اسرائیل انبار شده و دستیابی به آن جز با رضایت امریکا امکان پذیر نیست.

شوروی ها [ارسال] این سلاح ها را گرایشی ازطرف ایران به واشنگتن به شمار آوردند. در قبال این مسئله، روسیه به منظور هشدار به ایران و جلوگیری از تمایل ایران به امریکا، تجدیدنظر در روابط خود را با عراق امری ضروری دانست که بلافاصله این امر مورد استقبال شدید عراق قرار گرفت؛ به طوری که منجر به سفر طه یاسین رمضان، نخست وزیر عراق، در ماه سپتامبر به مسکو شد. وی در این سفر توانست موفقیت هایی چه درزمینه نظامی و چه درزمینه اقتصادی به دست آورد. طه رمضان در گفت وگوهای خود با سران کرملین پیشنهاد کرد شوروی ها در قبال اجرای قراردادهای تسلیحاتی، به عراق بازگردند و طرح های اقتصادی خود را تکمیل کنند. پس از دیدار

۱- یک هواپیمای آرژانتینی که حامل سلاح و مهمات خریداری شده از سه کشور اروپایی بود، در پنجم مرداد سال جاری (۴ روز قبل از روز جهانی قدس) از مقصد ایسلند به تهران، در ارمنستان شوروی سقوط کرد. درپی آن، رسانه های اروپایی و عربی مدعی شدند که این هواپیما حامل سلاح های خریداری شده ایران از رژیم صهیونیستی بوده است که این امر با واکنش شدید وزارت امور خارجه و سایر مقامات ایرانی مواجه شد و آنان این گونه اقدامات تبلیغاتی را درجهت تحت الشعاع قراردادن روز جهانی قدس اعلام کردند. شروع این ماجرا، پیامدها و مواضع اتخاذشده این واقعه در روزشمارهای پنجم، ششم و نهم مردادماه کتاب پانزدهم روزشمار جنگ درج شده است.

طه رمضان از روسیه، صدام حسین، رهبر عراق، پیامی شفاهی ازجانب سران کرملین از کاردار روسیه در عراق دریافت کرد. دراین زمینه وسایل ارتباط جمعی عراق گفتند، این پیام درارتباط با روابط دوجانبه دو کشور دوست و نیز پیرامون مسائل مورد توجه طرفین است. بعضی از منابع مطلع، درباره محتوای تسلیحاتی این پیام گفتند، مقامات شوروی [نه تنها] آمادگی خود را برای اجرای قراردادهای تسلیحاتی قدیمی و نیز تکمیل طرح های اقتصادی اعلام کردند، بلکه به این امر نیز اکتفا نکردند و چراغ سبزی را که به کشورهای بلوک شرق به منظور ایجاد روابط نظامی و اقتصادی با عراق [نشان] داده بودند، تقویت کردند.»(۱)

ص: ۹۲۵

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵۸ ، ۱۳/۹/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، پاریس - خبرگزاری پارس، ۱۲/۹/۱۳۶۰.

۱

در برنامه ریزی های اولیه برای اجرای عملیات "مطلع الفجر" در ارتفاعات حدفاصل سرپل ذهاب و گیلان غرب در استان کرمانشاه، برای آزادسازی چند ارتفاع مهم منطقه و نزدیک شدن به شهر اشغال شده قصرشیرین، پیش بینی شده بود که نیروهای شرکت کننده در محور اصلی (جنوبی)، ساعت ۸ صبح امروز، از عقبه منطقه (داربلوط) برای آمادگی بیشتر به طرف چغالوند حرکت کنند و پس از دریافت مهمات و تجهیزات، نیروهایی که مأمور اجرای عملیات روی اهداف در عمق منطقه (شیاکو، چرمیان و دشت گیلان) بودند، باتوجه به میزان فاصله با هدف، از ساعت ۴:۰۰ بعدازظهر و از مسیرهای شناسایی شده (در شیارهای منطقه) به سمت اهداف عملیات رها شوند و در برخی محورها، مهمات مورد نیاز با قاطر حمل شود، ولی به دلایلی اجرای این برنامه با تأخیر مواجه شد؛(۱)بدین صورت که ورود یکباره خودروهای حامل نیروها به نزدیکی مقر چغالوند باعث راه بندان در جاده شد و به ناچار بعضی نیروهایی که باید زودتر از بقیه از مقر چغالوند به سمت هدف حرکت می کردند، با پای پیاده و پس از یک ساعت راه پیمایی به مقر رسیدند. ازدحام حدود ۱۸۰۰ نفر در محدوده مقر، تقسیم مهمات و تجهیزات را نیز با مشکلاتی مواجه کرد و از سوی دیگر کمبود برخی مهمات و امکانات نیز بر این مشکل افزود. درحقیقت دو عامل در بروز این تأخیر نقش اصلی را داشت: نخست اینکه مسئولان منطقه ابتدا با این استدلال که اول جاده داربلوط زیر دید دشمن است، اجازه حرکت به ستون نیروها را ندادند، اما ساعت ۱۲:۰۰ ظهر، با حرکت نیروها موافقت کردند که این امر موجب تأخیر در زمان بندی عملیات شد. علاوه براین، برخی اختلالات در تکمیل تجهیزات نیروها در مقر چغالوند نیز حرکت نیروها را به تأخیر انداخت.

حسین الله کرم، فرمانده سپاه گیلان غرب، در مصاحبه ای در پایان عملیات، دو مشکل یادشده را چنین شرح داد:

«با علم به اینکه راه بسیار زیاد [بود و] حتی به ۹ ساعت راه پیمایی هم می رسید، سپاه گیلان (غرب) می خواست نیروها را یک شب قبل [از آغاز عملیات] از منطقه عبور داده و پشت سر دشمن نگاه دارد که [این تدبیر] مورد مخالفت مسئولان (برادر حاجی بابا و...) قرار گرفت و آنها

۱- سند شماره ۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مطلع الفجر، ۲۰/۹/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱؛ و- سند شماره ۰۰۵۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ریزی عملیات منطقه۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، صص ۹ - ۱.

اجازه چنین کاری را ندادنـد و قرار شـد که نیروها شب عملیات حرکت کننـد، یعنی این همه راهِ طولانی را طی کنند و سپس عملیات هم انجام دهنـد. صبح عملیات که قرار شـد نیروها حرکت کنند، یکی از مسئولان به نام برادر داوودآبادی اعلام کرد که منطقه داربلوط، ابتـدای جاده زیر دیـد دشـمن است و من اجازه حرکت به نیرو [ها] را نمی دهم، ولی پس از بررسـی های انجام شـده [وی در] ساعت ۱۲:۰۰ ظهر، موافقت کرد که نیروهـا حرکت کننـد، درحالی که قرار بود نیروها صبح ساعت ۸:۰۰ حرکت کننـد. بـا پیش آمـدن این وضع مـا خواسـتار به تعویـق افتـادن عملیـات شـدیم، ولی بـا این درخـواست مـوافقت نشـد. درهرحـال، این مسائـل دست به دست هم داد و بـاعث شـد که نیرو هـا سـاعت ۹:۰۰ شب تازه از چغالونـد راه بیفتنـد. موضوع اصلی دیگر، تجهیز این ۱۴ گردان بود، ما دو هفته قبل، درصـدد تهیه آن [تجهیزات] بودیم و از ارتش درخواست کردیم. یک مورد آن، ۲ میلیون فشنگ بود که سرهنگ بیات، معاون سرهنگ علیباری، [آن را] امضا نکرد، [اما] وقتی [این درخواست] در قرارگـاه مطرح شـد، امضـا کرد، ولی زیر آن نوشت که این همه فشـنگ را برای چه می خواهنـد؟ مرکز مهمـات هم باتوجه به نوشته وی از دادن مهمـات مورد نیـاز [مـا] خودداری کرد و کنعـانی دنبـال کار را گرفت و با سـرهنگ صـیاد شـیرازی تماس گرفت و ایشان دسـتور داد فوراً مهمات را به ما بدهند، که باز [هم] به علت اینکه آن مرکز مهمات، ماشـین برای حمل مهمات مزبور را نداشت، ما را دچار اشکال کلی کرد و سرانجام قسمتی از مهمات ساعت ۴:۰۰ بعدازظهر (روز تک) به دست ما رسید که بـا دسـتپاچگی بسـیار زیـاد آن را پخش کردیم، امـا بـازهم یـک گردان از نیروهـای سـپاه بـدون نارنجک عملیات را آغاز کرد.»(۱)

به هرتقـدیر، نیروهـای عملیاتی در محورهای مختلف از ساعت ۲۰:۳۰ تا ۲۲:۳۰ (با ۵/۲ تا ۵/۴ ساعت تأخیر) حرکت به سـمت دشـمن را آغـاز کردنـد. پیشـروی نیروهـا به سوی نقـاط تماس با خط اول دشـمن تا نیمه شب ادامه داشت و تا آن موقع، رفتار غیرعادی از نیروهای عراقی که حاکی از آگاهی آنان از عملیات باشد، گزارش نشد.(۲)

۱

یازده روز پس از عملیات "طریق القـدس" و براساس نتایـج به دست آمـده در این عملیات (آزادسازی شـهر بسـتان و دستیابی نیروهای ایرانی به قسمت هایی از مرزهای بین المللی در بخش های شمالی هورالعظیم)، سپاه پاسداران طرحی را برای عملیات در جنوب منطقه آزادشده و تصرف زمین های بین رودخانه های سابله و نیسان ارائه کرد.(۳)

۱- شماره ۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- سند شماره ۰۰۵۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشـین؛ و- سـند شماره ۲۱۸۷۱ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: آذر ۱۳۶۰، صص ۴ - ۱.

۳- همچنین به نوشـته کتـاب ارتش جمهوری اسـلامی ایران در هشت سـال دفـاع مقـدس، طرح اولیه مرحله دوم عملیات طریق القدس در روز ۱۳/۹/۱۳۶۰ توسط سپاه پاسداران تهیه و پس از بررسی و تکمیل آن توسط فرماندهان سپاه و ارتش، ابلاغ شد، اما چنان که خواهد آمد به علت عقب نشـینی عراق به جنوب رودخانه نیسان این طرح اجرا نشد. (سـیدیعقوب حسـینی، مسعود

بختیـاری و محمـدحسن لطفی، ارتش جمهوری اسـلامی ایران در هشت سـال دفـاع مقـدس جلد۲، تهران: سازمـان عقیـدتی – سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۲۱۵)

براساس مذاکرات انجام شده بین فرماندهان سپاه و ارتش، طرح مانور مرحله دوم عملیات بازنگری و اصلاح شد و با نام "مرحله دوم طرح کربلای۱ (طریق القدس)" به یگان های تابعه ابلاغ شد.(۱)-(۲)

آنچه فرماندهان را به اجرای عملیات در این محور ترغیب می کرد، نخست، پیش بینی تصرف این منطقه در طرح عملیات طریق القدس بود که در عملیات محقق نشده بود و دوم، استقرار ناقص و متراکم یگان های دشمن در منطقه ای به وسعت حدود یک صد کیلومتر مربع و با عقبه ای ضعیف و اتکا به چند پل رودخانه نیسان بود؛ چراکه نیروهای عراق در این منطقه وضعیت شکننده ای داشتند و به دلیل تراکم زیاد،(۳)* بسیاری از یگان های عراقی در ده روز پس از عملیات بستان، نتوانسته بودند برای خود مواضع جدید ایجاد کنند. از سوی دیگر، یگان های عراق در مواضع پدافندی جدید خود اقدامات تأمینی، مانند میدان مین و سیم خاردار در مقابل خطوط جدید ایجاد نکرده بودند.(۴)

علاوه بر موارد فوق، تجربه موفق عملیات ثامن الائمه(ع) نیز نشان می داد نقص آرایش ارتش عراق در مواضع پدافندی، تأثیر مهمی در شکست نیروهای عراقی دارد. در این منطقه، دشمن عقبه مطمئنی دراختیار نداشت و تردد نیروهایش متکی به چند پل بود. بنابراین، تدارک نیروهای دشمن در شمال رودخانه نیسان به چند پل این رودخانه متکی بود و به نظر می رسید در یک تهاجم گسترده و سریع، این پل ها عقبه قابل اتکا و مطمئنی نباشند و با تهدید این عقبه، فروپاشی سازمان دشمن محتمل می نمود.

درمجموع اهداف پیش بینی شده در طرح مانور پیشنهادی سپاه به این شرح بود:

۱. انهدام نیروهای دشمن بین رودخانه سابله، رودخانه نیسان و هورالعظیم.

۲. تأمین و پاک سازی شمال رودخانه نیسان.

۳. استقرار در مرز در منطقه هورالعظیم.

۴. تأمین جنوب شهر بستان و غرب سوسنگرد.

۵. آزادساختن بیش از ۵۰ روستا.

۶. تهدید جدی دشمن در منطقه عمومی هویزه، جفیر و غرب اهواز.

۱- ستاد مشترک ارتش با ارسال امریه هایی برای یگان های خود، حضور نیروهای عراقی در شمال رودخانه نیسان را یک خطر جدی برای بستان و حتی سوسنگرد اعلام و بر تأمین کامل رودخانه نیسان تا کناره های هورالعظیم تأکید کرد. (همان)

۲- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، پاییز ۱۳۸۳، صص ۲۱۱ و ۲۱۷؛ و- سند شماره ۵۱۷۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۸ (اطلاعات عملیات)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۳- * عراق در زمینی که محصور بین رودخانه سابله در شمال، هورالعظیم در غرب، رودخانه نیسان در جنوب (متکی به ۷ پل بود) و خط پدافندی در شرق (خط دغاغله و مگاصیص) بود، مجموعاً ۵ گردان تانک، ۳ گردان مکانیزه، عناصر باقیمانده تیپ۲۵ لشکر۶، یک گردان شناسایی، یک گردان نیروی مخصوص، یک گردان نیروهای جیش الشعبی، یک گردان تکاور، عناصر باقیمانده از تیپ۴۸ پیاده لشکر۱۱ و تیپ۹۶ را مستقر کرده بود که بسیار بیشتر از ظرفیت طبیعی این منطقه محدود بود. (اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس،، صص ۲۱۳ و ۲۱۶،پاییز ۱۳۸۳؛ و - سند شماره ۵۱۷۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۸ (اطلاعات عملیات) به قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب (رکن۲)، ۱۰/۹/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱.)

۴- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، پیشین، ص۲۰۶.

۷. اصلاح خط پدافندی و درنتیجه آزادسازی تعداد زیادی از نیروهای خودی برای به کارگیری در عملیات آینده.

براساس این طرح مانور، تیپ۱ پیاده لشکر۷۷ ارتش، تیپ ۱ و ۲ لشکر۱۶ زرهی ارتش، تیپ های امام حسین(ع)، کربلا و عاشورا از سپاه در سه محور زیر وارد عمل می شدند:

۱. کناره شمالی رودخانه نیسان از روستای دغاغله تا شمال روستای دحیمی.

۲. جنوب روستای دحیمی و سه پل از پل های سابله.

۳. از پل پاسگاه ژاندارمری تا روستای دفار.(۱)

یگان های خودی باید پس از شروع عملیات، زمین های حدفاصل دو رودخانه سابله و نیسان را تصرف و پاک سازی کرده، در شمال رودخانه نیسان به سمت جنوب پدافند می کردند.(۲)

۱

امروز جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق شهرهای دزفول و سوسنگرد را بمباران کردند. در بمباران شهر دزفول که ازنظر شدت کم سابقه بود، تلفات و خسارات فراوانی به مردم شهر وارد شد.

بعدازظهر امروز، چندین هواپیمای میراژ عراق در یک عملیات سریع و غافلگیرانه، شهر دزفول را بمباران کردند. در این حمله هوایی که با پرتاب بمب و راکت انجام شد، شدت و تعداد انفجارها به حدی بود که بخش هایی از شهر به شدت خسارت دید. در این بمباران ۲۰ تن از مردم شهر شهید و ۱۱۰ تن نیز زخمی شدند. همچنین ۱۱۰ خانه مسکونی و مغازه نیز ویران شد.(۳)

علاوه براین، هواپیماهای عراقی امروز نیز همانند روز گذشته، شهر سوسنگرد را بمباران کردند. در این حملات که در ساعت ۹:۳۰ و ۱۰:۳۰ انجام شد، ۴ تن زخمی شدند و ۱۰ منزل مسکونی ویران شد.(۴)

۲

حملات هوایی مکرر جنگنده های عراقی به شهرهای مختلف کشور ازجمله ایلام و آبادان، اهمیت و حساسیت عملکرد پدافند هوایی در این مناطق را دو چندان کرده است.

به دنبال حمله روز گذشته هواپیماهای عراقی به شهر ایلام و واردشدن تلفات و خسارت های فراوان به مناطق مختلف این شهر، استاندار و مسئولان نظامی منطقه درباره چگونگی نفوذ هواپیماهای دشمن به حریم هوایی شهر و عملکرد پدافند هوایی تحقیقاتی را آغاز کردند. طبق گزارش خبرگزاری پارس، در بررسی های اولیه، یکی از مسئولان پدافند هوایی شهر به علت سهل انگاری مقصر شناخته و توبیخ شد.(۵)

۱- این محور در جنوب رودخانه نیسان و نزدیکی هور انتخاب شد تا هم زمان با دو محور دیگر عملیات، نیروهای عراق را در عمق منطقه درگیر کرده، از تجمع نیروهای دشمن جلوگیری کند.

۲- سند شماره ۱۰۵۰۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۸، ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۵ - ۱.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲۱، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۰/۹/۱۳۶۰؛ و- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

۴- سند شماره ۵۷۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به ریاست امور اجتماعی، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۴، ایلام - خبرگزاری پارس، ۱۹/۹/۱۳۶۰.

دادستان انقلاب اسلامی ایلام نیز در اجتماع ده هزار نفری مردم این شهر در مراسم تشییع پیکر شهدای روز گذشته بمباران هوایی از ضعف پدافند هوایی این شهر انتقاد کرد. وی گفت: «تاکنون چندین بار است که مناطق مسکونی این شهر توسط هواپیماهای عراقی بمباران می شود و پدافندهای مستقر در این منطقه هیچ گونه عکس العملی از خود نشان نمی دهند.» دادستان انقلاب اسلامی ایلام افزود: «فرمانده پدافندهای هوایی استان ایلام که آگاهانه و یا ناآگاهانه در این امر سهل انگاری کرده است، در این حمله وحشیانه مقصر می باشد.»(۱)

ستاد منطقه ۸ سپاه کشوری (استان های خوزستان و لرستان) نیز در نامه ای به فرماندهی کل سپاه با یادآوری حملات روزانه هواپیماهای عراقی به آبادان، از محدودیت تسلیحات پدافند هوایی در این شهر خبر داد و خواهان تقویت پدافند هوایی این شهر شد.

در بخشی از این نامه آمده است: «همان طوری که مطلعید پس از حمله پیروزمندانه قوای اسلام در پنجم مهر و درهم شکستن حصر آبادان، هواپیماهای عراق روزانه به طور متوسط یک بار در آسمان آبادان ظاهر شده و از ارتفاعات گوناگون، مناطق مسکونی و غیرمسکونی شهر را بمباران می کنند. سلاح های پدافند هوایی موجود با برد محدود و حجم آتش کم، قادر به مسدودکردن این تجاوزها نیستند. خسارات جانی و مالی که از این حملات ناشی می شود، فوق العاده زیاد است و چنانچه قادر به جلوگیری از آن باشیم به سود دولت جمهوری اسلامی است. تاکنون به کرات این مطلب به کلیه مقامات مسئول کشوری و لشکری یادآوری شده است و هیئت هایی جهت بررسی کارایی سلاح های ضدهوایی قوی به آبادان اعزام شده اند، اما مؤثر نبوده است. باتوجه به موارد ذکرشده انتظار می رود ازطریق مبادی مربوطه اقدامات ضروری انجام گیرد تا خدای ناکرده بر سهل انگاری های جنگ افزون نگردد.»(۲)

۱

در تداوم ناآرامی های شمال غرب ایران، امروز مردم شهرهای بوکان، کامیاران، مهاباد، سردشت و برخی روستاهای منطقه شاهد درگیری هایی میان افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی و نیروهای دولتی بودند.

نیروهای حزب دمکرات ایران و گروه کومه له ساعت ۱۵:۰۰، در یک عملیات غافلگیرانه وارد شهر بوکان شده و با نیروهای خودی درگیر شدند. در این عملیات که تا پاسی از شب ادامه داشت،(۳) ۹ تن از افراد سپاه و بسیج ازجمله فرمانده عملیات این شهر شهید و ۲۵ تن از آنان نیز زخمی شدند. از مهاجمان هم ۲۰ تن کشته و عده ای زخمی شدند.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، ایلام - خبرگزاری پارس، ۲۰/۹/۱۳۶۰.
۲- سند شماره ۴۳۶۵۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه پاسداران منطقه۸ (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.
۳- برخی منابع ادامه درگیری ها را تا ساعت ۱۴ روز بعد (۲۰/۹/۱۳۶۰) اعلام کرده اند. (سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات

و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان، (مشاوره و بررسی) ۲۱/۹/۱۳۶۰ ص۱.)
۴- سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۵۷۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- سند شماره ۵۶۸۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

رادیو صدای کردستان (ارگان سیاسی - تبلیغاتی حزب دمکرات کردستان ایران) دراین باره اعلام کرد که نیروهای مشترک حزب دمکرات و کومه له از ساعت ۱۵:۰۰ تا ۱۹:۰۰، بخشی از شهر بوکان را به تصرف خود درآوردند. این رادیو همچنین تلفات نیروهای دولتی را ۵۰ کشته یا زخمی و تلفات مهاجمان را ۵ کشته و زخمی اعلام کرد.(۱)

در روستای شاهینی در شمال غربی کامیاران نیز افراد گروه کومه له(۲) به یک واحد از نیروهای سپاه حمله کردند که پس از دو ساعت درگیری، مهاجمان با تحمل ۳ کشته و ۷ زخمی مجبور به فرار شدند. در این اقدام، نیروهای خودی آسیب ندیدند. در بازرسی بعدی از محل درگیری، تعدادی نارنجک دستی و خشاب تفنگ ژ۳ به دست آمد.(۳)

همچنین عده ای از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران و گروه کومه له با تجمع در روستای سیدآباد در چهار کیلومتری شرق مهاباد، قصد حمله به این شهر را داشتند که با اطلاع به موقع و اقدام سریع سپاه مواضع آنها درهم کوبیده شد و ۵ تن از آنان کشته و بقیه مجبور به ترک منطقه شدند.(۴)

در خیابان سیلوی مهاباد نیز در ساعت ۱۶:۰۰، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی یکی از نیروهای بسیجی اعزامی از قزوین را ترور کردند که وی به شهادت رسید.(۵)

نیروهای مسلح غیرقانونی در ادامه اقداماتشان ساعت ۱۹:۳۰ امروز در شهر سردشت، احمد فتاحی یکی از اهالی متعهد این شهر را در منزلش ترور کرده، به شهادت رساندند.(۶)

همچنین افراد مسلح گروه های غیرقانونی در روستای شیر برایمه در نزدیکی سردشت، به یکی از خودروهای لشکر۲۸ سنندج کمین زدند. در این عملیات با زخمی شدن راننده، خودرو واژگون شد و نیروهای خودی یک سرباز را که زخمی شده بود، به بیمارستان منتقل کردند.(۷)

در اطراف بوکان نیز مهاجمان مسلح به مأموران سازمان برق که مشغول مرمت سیم های برق بودند، حمله کردند و خودرو سیمرغ این سازمان را به سرقت بردند.(۸)

در محور بوکان - میاندوآب نیز افراد حزب دمکرات یک دستگاه خودرو کمپرسی و یک خودرو سواری نیروهای جهاد سازندگی را ربودند.(۹)همچنین افراد مسلح وابسته به حزب دمکرات در محور کامیاران - سنندج، ۲ تریلر حامل ۵۰ تن مرغ یخ زده را که برای استفاده مردم استان کردستان از کرمانشاه به کردستان درحال حرکت بود، متوقف کردند و هر دو را به سرقت بردند.(۱۰)

در مهاباد نیز یک تن از وابستگان به سازمان چریک های فدایی خلق در یک خانه تیمی دستگیر شد. از این خانه تیمی تعداد زیادی کتاب و مدارک سازمانی و یک دستگاه پلی کپی به دست آمد.(۱۱)

۱- سند شماره ۲۹۴۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده تیپ۳ مریوان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۱، به نقل از رادیو صدای کردستان.

۲- و برنـامه منطقه۷ سـپاه، مهاجمـان را از افراد وابسته بـه حزب دمکرات کردستان اعلام کرد. (سند شماره ۵۷۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۴/۹/۱۳۶۰.)

۳- سند شماره ۵۶۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز فرماندهی، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۲۷۲۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد به سپاه منطقه۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- همان.

۶- سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- روزنامه کیهان، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، ارومیه.

۷- سند شماره ۲۹۴۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۸- سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۹- سند شماره ۳۴۰۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری استان کردستان، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۱.

۱۰- سند شماره ۲۹۴۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ۲۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱۱- سند شماره ۴۲۷۲۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد به ستاد منطقه۵ سپاه پاسداران، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

با آنکه عملیات پاک سازی بخشی از محور بانه - سردشت روز گذشته با موفقیت نیروهای خودی و تصرف ارتفاعات مشرف بر منطقه زروار پایان یافت، رادیو صدای کردستان بدون اشاره به نتایج عملیات روز گذشته، همچنان از ادامه درگیری ها و تلفات واردشده به نیروهای جمهوری اسلامی خبر می دهد. این رادیو گزارش داد: «در بانه جنگ و درگیری بین پاسداران و نیروهای ارتش با پیش مرگان کومه له و دمکرات تا غروب روز نوزدهم ادامه داشت. پیش مرگان جلو پیشروی و تجاوز نیروهای دولتی را گرفته و تاکنون تلفات و خسارات زیادی به آنها وارد کرده اند و مکرر آمبولانس جنازه کشته ها و زخمی ها را حمل می کند.» این رادیو همچنین اعلام کرد که در این درگیری ها یک پیش مرگ دمکرات کشته و ۳ نفر زخمی شدند.(۱)

۲

خبرگزاری آسوشیتدپرس که از پروراندن و انتشار هر خبر و گزارشی که ازطرف مخالفان جمهوری اسلامی اعلام شود، خودداری نمی کند، امروز از اطلاعیه ای خبر داد که براساس آن، مسعود رجوی، رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، نیروهای نظامی ایران را تهدید کرده است تا از درگیری با نیروهای مسلح کرد در منطقه کردستان پرهیز کنند. این خبرگزاری به همین بهانه، تاریخچه مختصری از شکل گیری شورای ملی مقاومت - که حزب دمکرات هم به تازگی به آن شورا پیوسته - و کلیاتی از عملکرد حزب دمکرات کردستان را نیز بدین شرح بازگو کرده است:

«یکی از رهبران اصلی مخالفین رژیم آیت الله روح الله خمینی، امروز از واحدهای ارتش ایران خواست تا به جای نبرد علیه شورشیان [که] خواهان خودمختاری در غرب ایران [هستند]، تفنگ های خود را به سمت جلادان نشانه روند. مسعود رجوی، رهبر گروه زیرزمینی مجاهدین خلق، که درحال حاضر در تبعید به سر می برد، در بیانیه ای که در پاریس صادر شده است، از سربازان ایرانی خواست از هرگونه اقدام علیه مقاومت کردستان خودداری نمایند و هرنوع شلیک و یا حمله بر خلق کرد به منزله حمله ای مستقیم علیه مردم و جنگجویان مبارز ایران تلقی خواهد شد. بیانیه مزبور طی یک گفت وگوی تلفنی با دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس در بیروت توسط دفتر رجوی در پاریس خوانده شد.»

این خبرگزاری افزوده است: «مبارزین کرد، که خواهان خودمختاری هستند، از زمان پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۹۷۹ تاکنون، با دولت تهران در نبرد بوده اند. اصلی ترین گروه آنها حزب دمکرات کردستان است که در کنار دیگر متحدین فرعی خود در کوه های کردستان و استان آذربایجان غربی در غرب ایران به حملات چریکی علیه نیروهای وفادار به رژیم دست می زنند.

حزب دمکرات اخیراً به شورای مقاومت ملی پیوسته است. این شورا، دولتی در تبعید می باشد که توسط سازمان مجاهدین خلق و ابوالحسن بنی صدر رئیس جمهور سابق که روز ۲۹

۱- سند شماره ۲۹۴۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، صص ۲ - ۱.

ژوئیه [۷ مرداد] به همراه رجوی به پاریس گریخت تأسیس شده است.

رجوی گفت: از زمان پیوستن حزب دمکرات کردستان به رهبری عبدالرحمن قاسملو - که در یوگسلاوی تحصیل کرده است - به شورای مقاومت، حملات نیروهای ایران علیه این حزب افزایش یافته است.»(۱)

۱

امروز سیدمحمد غرضی، وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، ضمن حضور در مهمانی شیخ زاید آل نهیان، رئیس امارات متحده عربی، که به مناسبت تشکیل شصت ودومین نشست وزیران نفت اوپک برپا شده بود، پیام رئیس جمهور کشورمان را به وی تقدیم کرد. به گزارش خبرگزاری امارات متحده عربی، محتوای پیام درباره مناسبات دوجانبه و موضوعات مورد علاقه دو کشور بوده است.(۲)

۲

براساس آمارهایی که منابع مختلف خبری منتشر کرده اند، دولت عراق تاکنون بیش از ۱۴ میلیارد دلار وام بدون بهره از کویت، عربستان و سایر کشورهای منطقه دریافت کرده است و درخواست های این کشور برای گرفتن وام های جدید همچنان ادامه دارد.

درپی سفر روز گذشته وزیر مشاور کویت به عنوان فرستاده ویژه حاکم کویت به عراق و گفت وگوهای وی با مقامات عراقی، یک نشریه لبنانی از اقدام جدید دولت کویت در اعطای وام ۲ میلیارد دلاری به عراق و کمک های قبلی آن کشور و سایر کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس به عراق خبر داد. میدل ایست ریپورتر (چاپ بیروت) امروز فاش کرد که کشورهای عربی منطقه خلیج فارس از آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بیش از ۱۴ میلیارد دلار وام بدون بهره به عراق اختصاص داده اند و دراین میان، تنها کویت ۴ میلیارد دلار به آن کشور وام اعطا کرده است و در نظر دارد تا ۲ میلیارد دلار دیگر نیز که تماماً بدون بهره است، دراختیار آن کشور قرار دهد.

خبرگزاری فرانسه نیز با اعلام این خبر افزود: ۱۶ میلیارد دلار تقریباً تمام وجهی است که به نظر می آید از آغاز جنگ تاکنون؛ یعنی هر ماه یک میلیارد دلار، عراق مصرف کرده است. از سوی دیگر، باتوجه به آنکه عراق سال مالی جدیدی را آغاز خواهد کرد، چنین استنباط می شود که این کشور درپی کسب اعتبارات جدیدی می باشد.(۳)

روزنامه کیهان نیز روز گذشته به نقل از منابع آگاه در خلیج فارس، از تلاش دولت عراق برای دریافت وام از سایر کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس خبر داده و نوشته بود: عراق آخرین بار به عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر متوسل شده است. طبق نوشته مطبوعات محلی،

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۸- ۷، بیروت - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۹/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۶، ابوظبی - خبرگزاری امارات متحده عربی، ۱۹/۹/۱۳۶۰.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص ۲۰.

این سه کشور مجموعاً ۴ میلیارد دلار در نخستین ماه های جنگ به عراق وام داده اند.(۱)

روزنامه کویتی الرأی العام نیز درباره چگونگی اقدام دولت و مجلس کویت برای اعطای وام ۲ میلیارد دلاری به عراق و سوابق کمک های آن دولت به عراق نوشت: دولت کویت لایحه ای به مجلس این کشور تسلیم کرده است که به موجب آن، این کشور مبلغ ۲ میلیارد دلار وام جهت تکمیل بعضی پروژه ها و خرید برخی تجهیزات به عراق خواهد داد.(۲)

خبرگزاری پارس با نقل خبر فوق می افزاید: الرأی العام هدف از اجرای این پروژه ها و نوع خرید برخی تجهیزات را مشخص نکرده است و فقط نوشته است که مجلس کویت در چند روز آینده درخصوص این لایحه بحث و گفت وگو خواهد کرد. الرأی العام همچنین خاطرنشان ساخته است که عراق از کشورهای دیگر حوزه خلیج فارس نیز درخواست وام کرده است. از آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، کویت حداقل در دو نوبت، ۴ میلیارد دلار به عراق کمک کرده است. گفتنی است که این اقدام فقط بخشی از کمک های اعلام شده ازسوی کویت به عراق می باشد.

روزنامه کویتی السیاسه ضمن استقبال از حمله عراق به ایران، این اقدام عراق را باوجود تمام هزینه هایی که برای این کشور در بر داشته، مانع اصلی صدور انقلاب ایران به کشورهای منطقه دانست. السیاسه نوشته است: «نبرد طی هفته های اخیر شدید بوده است، ولی چون به صدای غرش توپ ها عادت کرده ایم، دیگر گسترش جنگ توجه ما را جلب نمی کند.» در ادامه این مطلب آمده است: «این جنگ می بایست اتفاق می افتاد، زیرا از شدت تشنج در منطقه کاسته است، چون منطقه در خطر صدور انقلاب اسلامی به کشورهای خلیج فارس قرار داشت. انقلابی که به عنوان انقلاب مستضعفین توصیف می شد، باوجودی که اکنون مدت ها از آن می گذرد، ولی درنتیجه جنگ عراق با ایران، هنوز صادر نشده است.» السیاسه در پایان نوشته است: «هزینه جنگ علیه ایران برای عراق هرچه باشد از خساراتی که از بابت صدور انقلاب ایران در منطقه ایجاد می شد، به مراتب کمتر است.»(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

۲- روزنامه الرأی العام در سوم دی ماه، کلیات قانون اعطای وام ۲ میلیارد دلاری کویت به عراق را که مصوبه مجلس کویت بود، به این شرح منتشر کرد: مبلغ ۲ میلیارد دلار وام ازجانب کویت برای تعمیر خرابی های جنگ به عراق پرداخت می گردد. این وام، آوریل ۱۹۸۲، در شش نوبت پرداخت خواهد شد و عراق نیز در عرض یازده سال آینده آن را به کویت مسترد خواهد کرد. این روزنامه می افزاید: شایان ذکر است که وام قبلی قرار بود که در ماه جاری به مبلغ ۳۵۰ میلیون دلار به کویت بازپس داده شود که اقدامی دراین باره انجام نشده است. (اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره۱۲۶، ۳/۱۰/۱۳۶۰، ص۴۳، روزنامه الرأی العام چاپ کویت.)

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص ۲۰، کویت - خبرگزاری پارس.

روزشمار جنگ جمعه ۲۰ آذر ۱۳۶۰ ۱۴ صفر ۱۴۰۲ ۱۱ دسامبر ۱۹۸۱

۱

ساعت ۰۳:۰۰ صبح امروز با اعلام رمز "یا مهدی ادرکنی"، عملیات "مطلع الفجر" در حدفاصل ارتفاعات شمال غربی گیلان غرب و جنوب غربی سرپل ذهاب در چهار جبهه بانسیران - شیاکو، چرمیان، دشت گیلان (غرب) و برآفتاب آغاز شد. رزمندگان ایران در هریک از این جبهه ها از ۴ محور فرعی برای نفوذ به خطوط دفاعی نیروهای عراق سود می بردند و با استفاده از این محورها به اهداف عملیات ازجمله ارتفاعات، تنگه ها، قله ها، معابر وصولی و برخی روستاهای منطقه دسترسی پیدا می کردند.(۱) با آغاز عملیات، نیروهای سپاه و ارتش در جبهه های مختلف وارد عمل شدند.

الف) جبهه بانسیران - شیاکو

نیروهای این جبهه شامل ۶ گردان (۴ گردان منها و ۲ گردان کامل) از سپاه و یک گردان (یکم) از تیپ۵۸ ذوالفقار ارتش به اضافه یک دسته تانک ارتش از مسیر دشت "شک میان" وارد شدند و از چهار محور فرعی به سمت اهداف پیشروی کردند. در محور اول، دو گردان منها از سپاه همراه با یک گروهان از گردان۱ تیپ۵۸ و یک دسته تانک ارتش، اهداف این محور (فریدون کوشیار، چاله بادام، بزنیلی و انار) را تصرف کردند. در این محور، فریدون کوشیار و تپه های ۴ و ۵ که هدف های فرعی و در دامنه شرقی فریدون کوشیار بودند نیز تصرف شدند. در محور دوم، ۲ گردان منها از سپاه و گردان۱ تیپ۵۸ ارتش ارتفاعات شیاکو، حسن و حسین را تصرف و همه هدف های تعیین شده را تأمین کردند. در محور سوم، یک گردان از سپاه و یک گروهان از گردان۱ تیپ۵۸ همه هدف های این محور را که عبارت بودند از داره گر، چلکسان و تلوار تصرف کردند و درپی آن شماری از نیروهای دشمن کشته یا اسیر شدند.

در محور چهارم، به دلیل همراهی نکردن و فرار بلدچی های محلی، یک گردان از نیروهای سپاه دیرتر از موعد مقرر به هدف رسید و ساعت ۱۰:۰۰ صبح روی ارتفاع گلالباز مستقر شد، اما باتوجه به اینکه حفظ این ارتفاع به تصرف و نگهداری ارتفاع دیزه کش در عمق یکی از محورهای جبهه چرمیان، وابسته بود، این نیروها نیز هنگام عصر موضع تصرف شده را ترک کردند. درواقع به دلیل موفق نبودن یکی از محورهای جبهه چرمیان، نیروهای سپاه نیز مجبور به عقب نشینی از این محور شدند.

ص: ۹۳۷

۱- سند شماره ۳۰۷۷۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جمع بندی عملیات مطلع الفجر، ۲۰/۹/۱۳۶۰، صص ۱۵ - ۱؛ و- سند شماره ۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مطلع الفجر، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۱.

ارتش عراق در محور بانسیران - شیاکو یک گردان پیاده کوهستانی، یک گردان پیاده و دو گروهان نیروی مخصوص آرایش داده بود.(۱)

ب) جبهه چرمیان

در این جبهه نیز نیروهای خودی از چهار محور فرعی وارد عمل شدند. در محور اول، یک گردان به علاوه سپاه، گروهان۱ از گردان۳ تیپ۵۸ ذوالفقار ارتش و یک دسته تانک، همه اهداف خود را شامل ارتفاعات گچی۱، گچی۲ و چرمیان تصرف کردند، اما به دلیل شهادت چند فرمانده اصلی محور و ضعف سازماندهی نیروها، ارتفاعات چرمیان و گچی۲ را ترک کرده، در چهار تپه گچی۱ مستقر شدند. در محور دوم یک گردان به علاوه از سپاه و یک گروهان از گردان۳ تیپ۵۸ ارتش روی ارتفاعات کلینه، کسرخان و دیدگاه سرتتان استقرار یافتند و باوجود اینکه دشمن قوای چندانی در این منطقه نداشت، به دلیل ضعف فرماندهی و نیروها، فقط دیدگاه سرتتان در دامنه شمال شرقی کوه چرمیان را تصرف کردند. در این محور، ۳ دستگاه تانک نیز به غنیمت درآمد. در محور سوم، یک گردان از سپاه و یک گروهان از گردان۳ تیپ۵۸ ذوالفقار ارتش همه هدف های تعیین شده شامل ده صد تومن، ارتفاعات کلکه طلا و دیزه کش را تصرف کردند. نیروهای خودی علاوه بر تصرف اهداف در این محور، تعدادی از نظامیان عراقی را به اسارت گرفتند و ۲ قبضه توپ۱۳۰ میلی متری را به وسیله آر.پی.جی منهدم کردند. همچنین در این محور، یک فروند بالگرد عراقی با آتش نیروهای خودی سرنگون شد.

بنا به گفته فرمانده سپاه پاسداران گیلان غرب، در این محور، به دستور یکی از فرماندهان ارتش، نیروهای ارتشی مستقر در دیزه کش، که از اصلی ترین خطوط پدافندی نیروهای خودی بود، عقب نشینی کردند و پس از آن، نیروهای بسیجی همراه آنان نیز ترک موضع کردند و تنها چند تن از نیروهای مسئول باقی ماندند که قادر به انجام دادن هیچ اقدامی نبودند. آنان نیز هنگام عقب نشینی یک آشپزخانه اصلی دشمن را در این منطقه منهدم کردند.

در محور چهارم، یک گردان از سپاه قرار بود دو روستای توران شاه و سرتتان را تصرف کند که به دلیل موفق نبودن نیروهای جبهه برآفتاب در تصرف اهداف خود و درنتیجه حضور دشمن در جناح راست آنان (تنگ قاسم آباد)، با تدبیر فرمانده این محور، حرکت نیروها به سمت عمق منطقه، یعنی روستای سرتتان متوقف شد.(۲)-(۳)

۱- سند شماره۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ پیشین.

۲- علت واردنشدن این نیروها موفق نبودن عملیات در محور شمالی و تصرف نشدن روستای قاسم آباد و تسلط عراق بر این منطقه بود. حسین الله کرم، فرمانده سپاه گیلان غرب، در گزارش خود درباره این اقدام فرمانده گردان محور چهارم می نویسد: چنانچه نیروها وارد دشت (گیلان) برای الحاق می شدند، حتماً به طور کامل از بین می رفتند که با هوشیاری فرمانده گردان، نیروها داخل دشت و به طرف ده سرتتان نرفتند. (سند شماره ۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مطلع الفجر، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۴.)

۳- سند شماره۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۵۲۱۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات

جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی مرکز، ۲۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

نیروهـای عراقی در جبهه چرمیـان، شامـل یـک گردان پیـاده کوهسـتانی، یـک گردان پیـاده و یـک گروهان نیروی مخصوص (مسـتقر در روسـتای سرتتان) بودند. علاوه براین، عراق در این محور، ۴ قبضه توپ، ۱۸ دستگاه تانک و ۴۰ دستگاه خودرو و تعدادی وسایل مهندسی داشت.

ج) جبهه دشت گیلان (غرب)

نیروهـای خودی در این جبهه که در شـرق کوه چرمیان قرار داشت و زمین های حـدفاصل این کوه و رودخانه گیلان را شامل می شـد و به "دشت گیلان" موسوم بود، از ۴ محور فرعی وارد عمل شدنـد. در محور اول، نیروهای خودی شامل یک گردان به علاـوه از سپاه و یک گروهان از گردان۲ تیپ۵۸ ذوالفقـار ارتش، قله ۹۲۰، تپه مراد و تپه صـدفی را تصـرف کردنـد، اما به دلیـل ناکـامی نیروهای عمل کننـده در جبهه چرمیان و تسلط دیـد و تیر دشـمن روی ارتفاع ابرویی موش کنان از تصـرف این ارتفاع منصرف شدند. همچنین نیروهای خودی به دلیل فشار دشمن از قله ۹۲۰ و تپه مراد نیز عقب نشستند.

در محور دوم، قرار بود گردان تانک۲۵۸ از لشکر ۸۱ ارتش، پس از تصرف ابرویی موش کنان (در محور۱) از پشت ابرویی به دشت (گیلاـن غرب) آمـده، میـدان مین دشـمن را دور بزنـد و تا ارتفاع مرجان پیشـروی کنـد، اما این گردان به دلیل تصـرف نشدن ابرویی از اجرای مأموریت بازماند.

در محور سوم، قرار بود یک گردان از سپاه و یک گروهان از گردان۲ تیپ۵۸ ذوالفقار ارتش، دو ارتفاع گورسفید و گمار را در حاشـیه غربی جاده گیلان غرب به قصرشـیرین تصرف کنند که به دلیل برخورد فرمانده محور با مین و شهیدشدن وی و نیز به دلیل اینکه نیروهای خودی منطقه را شـناسایی نکرده بودند، در همان ابتدا متوقف و بخشی از آنان فقط روی جاده آسفالت سرپل ذهاب – قصرشیرین مستقر شدند.

در محور چهارم، نیروهای چریکی سـپاه قصد داشتند ارتفاعات بوره سوار، قیطول مرجان، مرجان و گامقال را تصرف کنند که به دلیل برخورد فرمانده نیروها با مین و برخی مشـکلات دیگر، ازجمله موفق نبودن نیروها در جبهه چرمیان (در سـمت راست) و جبهه تنگ کورک (در سمت چپ)، از حرکت بازماندند و هیچ گونه موفقیتی به دست نیامد.(۱)

عراق در این منطقه (دشت گیلاـن غرب) یـک گردان نیروی پیـاده کوهسـتانی و یـک گردان تانـک در خـط اول خود مسـتقر کرده و آرایش داده بود.

د) جبهه برآفتاب

نیروهای این جبهه، که تلاش فرعی عملیات محسوب می شد، باوجود برخی موفقیت های اولیه در تصرف قسمتی از ارتفاعات پشت تنگ کورک، تنگ قاسم آباد، تیغه برآفتاب و یک محور

۱- سند شماره۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

برای الحاق بـا نیروهـای محـور جنوبی عملیـات در ده سـرتتان به دلا‌یلی ازجمله شـناسایی نکردن دقیق منطقه، موفق نبودن در انهـدام تانـک هـای دشـمن در محـل تنـگ کورک و فشـار نیروهـای عراقی، از این ارتفاعـات عقب آمدنـد و درنتیجه، تلاش نیروهای خودی در این محور ناموفق بود.(۱)

بـدین ترتیب، درمجموع، بخشـی از اهـداف عملیـات در محور جنوبی ازجمله در شـیاکو و چرمیـان تصـرف شـد و عملیات در محور شمالی موفقیتی به همراه نداشت.

در گزارش فرمانده سپاه منطقه گیلان غرب درباره جمع بندی نتیجه عملیات آمده است:

«پس از اینکه در محور (تنگ) قاسم آباد و (تنگ) کورک به عقب رانـده شدیم و ازطرفی [در کوه] چرمیان و دشت گیلان و به همراه آن در قسـمتی از محور بـان سیران [اولین محور فرعی] موفق نشـده بودیم، از دیزه کش و از دیـدگاه سـرتتان [بخش دیگری از کوه چرمیـان] - که ۳ تانک عراقی هم غنیمت گرفته بودیم - بنا به دسـتوری که یک افسـر ارتشـی در قسـمت دیزه کش [آخرین هـدف در عمق محور چرمیان و در شـمال غرب روسـتای سـرتتان] می دهد، عقب نشـینی از آن سـمت آغاز می شود. بنا به گزارش مسئول عملیات سپاه در دیزه کش، ساعت ۱۰:۰۰ صبح روز اول، خمپاره های گردان۳ مستقر در دیزه کش باوجود داشـتن ۱۰۰ گلوله [خمپـاره] ۸۱ شـروع بـه عقب نشـینی می کننـد و پس از آنهـا تنگه(۲) و در انتهـای شب، نیروهـای دیدگاه سرتتان نیز مواضع خود را خالی کرده و به عقب باز می گردند.»(۳)

نویسـنده جلد پنجم کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس نتیجه عملیات در جبهه برآفتاب را در روز اول این گونه جمع بندی کرده است:

نیروهـای خودی در اولین سـاعـات حمله موفق شدنـد عناصـر تـأمینی دشـمن را در نزدیکی خـط تمـاس نابود یا مجبور به عقب نشـینی کنند و چند کیلومتر (حداکثر ۳ تا ۵ کیلومتر) به طرف مواضع اصـلی دشمن به پیشروی بپردازند، اما به محض اینکه در تیررس مستقیم جنگ افزارهای دشمن در خطوط اصلی پدافندی قرار گرفتند، حمله آنها از دور افتاد و سرانجام نیز بعد از چند ساعت تلاش، مجبور به عقب نشـینی و توقف شدند و دیگر نتوانسـتند پیشـروی را به سـمت هدف های تعیین شده ادامه دهند. درنـتیجه به اجبـار در همـان نقـاطی که رسـیده بودنـد، حـالت پدافنـدی گرفتنـد. بـدین ترتیب، روز اول نبرد بـا موفقیت جزئی نیروهای ایرانی به پایان رسید.(۴)

۱- سند شماره۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۳ - ۲.

۲- در اصل سند هم نام تنگه ذکر نشده است.

۳- سند شماره۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۴- سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی، ۱۳۷۳، ص۲۵۵.

عکس

نقشه

ص: ۹۴۱

۱

به دنبال آغاز عملیات مطلع الفجر در جبهه های غرب کشور، امروز اطلاعیه هایی ازسوی فرماندهان سپاه و ارتش و ستاد مشترک ارتش منتشر شد.

درپی اجرای عملیات مطلع الفجر، اطلاعیه مشترکی با امضای محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران و سرهنگ علی صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، صادر شد که در آن به موفقیت در برخی از محورهای عملیات اشاره شده بود.(۱)

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز در اطلاعیه ای آخرین نتایج و دستاوردهای این عملیات را تشریح کرد. در این اطلاعیه آمده است:

هموطنان عزیز و شریف ایران، دلیررزمندگان پرتوان اسلام متشکل از جانبازان ارتش و سپاه و سایر نیروهای مردمی در سحرگاه امروز در یکی از جبهه های غرب کشور با اجرای یک حمله هماهنگ شده به نام "طلوع فجر" و کلمه [رمز] "یا مهدی ادرکنی" غرور و افتخاری تازه آفریدند و ضربات کوبنده و مهلکی به نیروهای کفر وارد آوردند و به موفقیت های چشمگیری دست یافتند. در این عملیات موفقیت آمیز این ضایعات و تلفات به نیروهای دشمن تا ساعت ۱۱ امروز وارد شده و مناطق مشروحه زیر به دست نیروهای ما افتاده است: تصرف ارتفاعات چرمیان، کلینه، سرتتان، دیزه کش، شیاکوه، برآفتاب، آوازین، تنگ کورک، دشت شک میان و آبادی های گمار، گورسفید و گورسوار.

اسرای تخلیه شده به منطقه عقب ۲۰۰ نفر [هستند و] انهدام یک گردان تانک، انهدام یک فروند هلیکوپتر، انهدام ۴ گردان کماندو معروف به نیروی مخصوص صدام [از دیگر نتایج عملیات است]. در این عملیات کشته های دشمن حدود یک هزار تن می باشد. نبرد همچنان ادامه دارد که به یاری حق نتیجه پیروزمندانه را مشروحاً به آگاهی هموطنان عزیز و حق شناس ایران می رسانیم.(۲)

۲

تیمسار قاسمعلی ظهیرنژاد، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مصاحبه ای به سؤالات خبرنگاران درباره نتایج عملیات امروز و ادعاهای رژیم عراق درباره اقدام ایران در اعدام اسرای عراقی پاسخ داد. گزارش کوتاه روزنامه اطلاعات از این مصاحبه بدین شرح است:

«تیمسار ظهیرنژاد در این مصاحبه اعلام کرد: "ساعت ۳ بامداد (جمعه) در بخشی از جبهه های غرب کشور حمله وسیعی ازسوی رزمندگان اسلام علیه مزدوران بعثی آغاز شد و ضربت دیگری بر پیکر نحیف لشکریان صدام وارد آمد و سلحشوران اسلام به ۹۰ درصد هدف های خود دست یافتند و با بیرون راندن دشمنان اسلام از مواضع خود، مناطق اشغالی را به تصرف درآوردند که هم اکنون انهدام و تارومار لشکریان کفر ادامه دارد."

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، ایمان شـهر؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص ۲۰، براساس اطلاعیه شماره ۲۲۵ ستاد مشترک ارتش، ۲۰/۹/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

وی درمورد ادعاهای ارتش صدام دایر بر هلاکت اسرای عراقی پس از دستگیری، با اشاره به اظهارات دستگاه های تبلیغاتی وابسته به رژیم صدام پس از فتح بستان گفت: "این دروغی بزرگ و نشان دهنده ضعف بی پایان صدام و صدامیان و نشانگر آخرین لحظات عمر رژیم اوست." وی در ادامه این گفت وگو تأکید کرد: "مقامات رژیم صدام برای اولین بار نیست که چنین ادعاهایی می کنند، آنها قبلاً نیز چنین کارهایی بسیار کرده اند." تیسمار ظهیرنژاد افزود: "صدام زمانی در میان ارتش خود شایع کرده بود که اگر به دست ایرانیان اسیر شوند، همه آنها کشته خواهند شد، ولی امروز وجود بیش از ۷ هزار اسیر عراقی در ایران دلیل بارزی بر پوچی این مدعاست." تیمسار ظهیرنژاد انگیزه پخش این شایعات را توجیه شکست های مفتضحانه رژیم بعث عراق دانست و گفت: "صدام با این بدبختی هایی که برای ملت مسلمان عراق به ارمغان آورده، چاره ای جز سرنگونی ندارد."»(۱)

۱

امروز جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق شهرهای اهواز و سوسنگرد و نیز منطقه عملیاتی طریق القدس را بمباران کردند. توپخانه ها و خمپاره اندازهای عراق نیز منطقه عملیاتی طریق القدس را به شدت گلوله باران کردند.

▫

در ساعت ۱۲:۳۰ امروز، ۵ فروند هواپیمای میراژ عراقی با تغییر روش در بمباران های قبلی، با کاهش ارتفاع خود از ۴۰ هزار پایی به ارتفاع ۳ هزار پایی، ۵ نقطه از شهر اهواز را بمباران کردند که درنتیجه آن، چند منزل مسکونی و چند ساختمان ادارات دولتی ازجمله دادسرا، اداره کشاورزی و اداره دخانیات تخریب شد و ۵۰ دستگاه خودرو سواری و اتوبوس به آتش کشیده شد. در برخی مناطق شدت بمباران ها و قدرت تخریبی بمب ها به قدری زیاد بود که برخی خودروها براثر شدت انفجار به هوا پرتاب و واژگون شدند. در این حمله، ۱۱ تن شهید و ۹۵ تن زخمی شدند. ستاد امنیت اهواز در نامه ای به محمد فروزنده، معاون سیاسی و امنیتی استانداری خوزستان، واکنش نشان ندادن توپ های پدافند هوایی را یادآوری و این امر را قابل پیگیری اعلام کرد.(۲)-(۳)

۱- همان، ص۱۳.

۲- بخش هایی از این نامه در ضمیمه گزارش آمده است.

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۳، اهواز؛ و- سند شماره ۴۲۷۳۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد امنیت شهر اهواز به برادر فروزنده، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۰/۹/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۲۲، اهواز - خبرگزاری پارس؛ و- سند شماره ۴۲۷۲۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۷۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

نیروی هوایی ارتش عراق در ساعت ۹:۳۰ و ۱۰:۰۰ نیز با ۴ فروند میراژ به شهر سوسنگرد حمله کرد. این اقدام ارتش عراق ۵ زخمی برجای گذاشت که حال دو تن از آنان وخیم گزارش شده است. در این حمله چند واحد مسکونی نیز ویران شد.(۱)

هواپیماهای عراقی همچنین در منطقه عملیاتی طریق القدس، پل سابله و اطراف آن را بمباران کردند. علاوه براین، توپخانه ها و خمپاره اندازهای دشمن در این منطقه به شدت اجرای آتش کردند.(۲)

۱

درپی آزادسازی شهر بستان در عملیات طریق القدس، مدیرکل آموزش وپرورش خوزستان از بازگشایی تعدادی از مدارس در این شهر خبر داد. به گزارش واحد مرکزی خبر، وی همچنین درباره بازگشایی مدارس و سایر مناطق آزادشده گفت: «رئیس آموزش وپرورش دشت آزادگان نیز مأموریت یافته است دراسرع وقت مناسب ترین مناطق را برای ازسرگرفتن کارهای آموزشی انتخاب و اعلام نماید.» مدیرکل آموزش وپرورش خوزستان افزود: «تلاش ما بر این است که معلمینی را مأمور تدریس در مناطق جنگی کنیم که علاوه بر تعهد اسلامی با فرهنگ محلی و منطقه ای نیز آشنا باشند.»(۳)

۲

امروز افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی در محور بوکان به نیروهای سپاه حمله کردند و مقر گروهان ژاندارمری شهر بوکان را زیر آتش خود قرار دادند. این افراد در اقدام دیگری یک فروند بالگرد۲۱۴ هوانیروز ارتش را به آتش کشیدند.

در محور بوکان، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در ساعت ۸:۰۰ بامداد، هنگامی که افراد سپاه از سقز عازم پایگاه سرا در شمال این شهر بودند، به این نیروها حمله کرده، یک تن از آنان را شهید و یک تن دیگر را زخمی کردند. از مهاجمان نیز عده ای به هلاکت رسیدند که آمار دقیقی از تعداد آنان در دست نیست.(۴)در بوکان نیز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی مقر گروهان ژاندارمری این شهر را زیر آتش قرار دادند که تلفاتی در بر نداشت. آتش متقابل نیروهای خودی کشته شدن ۳ تن از مهاجمان را درپی داشت.(۵)

همچنین یک فروند بالگرد۲۱۴ هوانیروز که حامل یازده ۱۱ تن و از سردشت عازم سقز بود، نرسیده به این شهر هدف گلوله های شورشیان مسلح قرار گرفت و در نزدیکی روستای میرده سقوط کرد و آتش گرفت و برخی سرنشینان آن نیز زخمی شدند. پس از این اقدام، بلافاصله یک فروند بالگرد کبری به محل اعزام شد و با شناسایی محل سقوط بالگرد۲۱۴، با اجرای آتش، چند تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی را که قصد نزدیک شدن به این بالگرد را داشتند، هدف قرار داده، عده ای از آنان را به هلاکت رساند. در این فاصله نیز سرنشینان ۲۱۴ از محل حادثه دور شدند. نیروهای خودی هم یک قبضه مسلسل کالیبر ۵۰ را که از افراد مهاجم به جا مانده بود به غنیمت گرفتند.(۶)

۱- سند شماره ۵۷۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به ریاست امور اجتماعی،

۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۲۵۰۹۳۴ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس: از ستاد عملیات سپاه دزفول، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۳، اهواز، واحد مرکزی خبر.

۴- سند شماره ۲۹۴۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر ۲۸ (رکن۳) به ف - نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۱.

۶- سند شماره ۲۹۴۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به استانداری کردستان (مشاوره سیاسی و نظامی)، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۱

ساعت ۱۱:۳۰ امروز درحالی که آیت الله سیدعبدالحسین دستغیب، امام جمعه شیراز و نماینده امام در استان فارس، به همراه ۱۵ نفر عازم محل اقامه نمازجمعه بود، در ۵۰۰ قدمی منزل مسکونی خود براثر انفجار مهیبی که به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) انجام شد، به شهادت رسید.(۱)

گزارش روزنامه اطلاعات از چگونگی حادثه ترور به این شرح است: «یکی از مجروحین که زنی به نام صغرا قدیری است و در بیمارستان شیراز بستری می باشد، دراین مورد به خبرنگار ما گفت: "من از طبقه دوم منزلمان عبور امام جمعه شیراز را تماشا می کردم که ناگهان یک دختر که چادر سیاه به سر داشت، از در یکی از منازل خارج شد و به سوی آیت الله دستغیب دوید و هنگامی که پاسداران قصد جلوگیری از او را داشتند، اظهار داشت نامه دارم که ناگهان، صدای انفجار بلند شد و اجساد قطعه قطعه شده به اطراف پرید."» این روزنامه می افزاید: «پس از انفجار، مردم محل نمازجمعه را ترک کردند و به طرف محل حادثه آمدند و آمبولانس ها نیز جهت حمل شهدا و مجروحان به محل حادثه آمدند. شدت انفجار بمب به حدی بود که بیشتر اجساد قابل شناسایی نبودند و مردم و پاسداران با دست و جارو، قطعه های گوشت، استخوان و آثار اندکی را که از شهدا باقی مانده بود، جمع آوری کردند. چند قطعه گوشت شهدا در حیاط مدرسه خان به فاصله یک هزار متری محل حادثه دیده می شد و پشت بام ها، دیوارهای کوچه، درهای منازل و کف کوچه نیز غرق در خون بود و تکه های بدن شهدا به دیوارهای اطراف چسبیده بود.»(۲)

در این حادثه ۸ تن شهید و ۵ تن زخمی شدند. طبق بررسی های اولیه، هویت ۸ تن از شهدا به نام های سیدمحمدتقی دستغیب نوه آیت الله دستغیب، محمدباقر دستغیب برادرزاده ایشان، حاج محمدرضا عبداللهی رئیس دفتر ایشان، علی جباری، سیدمرتضی جعفری و رسول سادات محافظان آیت الله دستغیب، جعفر ربیعی و رجبعلی حبیب زاده مشخص شد.(۳)

۲

درپی شهادت آیت الله دستغیب، امام خمینی پیام تسلیتی صادر کردند. مهم ترین محورهای پیام ایشان عبارت بود از: سنت شهادت در مکتب اهل بیت، هم سویی عاملان ترور با امریکا، تأکید بر شخصیت والای آیت الله دستغیب و یادآوری اتفاقی نبودن این ترور و ارتباط آن با پیروزی

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، شیراز.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، شیراز.

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، شیراز.

به دست آمده در عملیات طریق القدس.

متن پیام امام خمینی به این شرح است:

«شهادت برای فرزندان اسلام و ذریه پیامبر عظیم الشأن - صلی الله علیه وآله - و اولاد فاطمه - علیهم السلام - و یادگاران حسین - سلام الله علیه - در راه هدف و اسلام عزیز و قرآن کریم چیزی غیرعادی و پدیده ای غیرمعهود نیست.

ملت بزرگ اسلام از محراب مسجد کوفه تا صحرای افتخارآمیز کربلا و در طول تاریخ پرارزش سرخ تشیع، قربانیانی ارزشمند به اسلام عزیز و فی سبیل الله تقدیم نموده و ایران شهادت طلب هم از این پدیده سعادتمند مستثنا نیست و انقلاب اسلامی گوش و چشمش پر از این شهیدان حسین گونه است.

... عزیزان و نورچشمان ما در جبهه های جنوب و غرب هرروز با سرکوبی اشرار امریکایی و عقب راندن و به جهنم فرستادن جنود شیطان برای اسلام سربلندی و عظمت خلق می نمایند، به طوری که [این اقدامات] تاب تحمل این پیروزی ها را از امریکاییانِ خارج و داخل، منافق و منحرف، سلب نموده و بر جنون و وحشیگری های آنان افزوده است. شما فرضاً شهید بهشتی را گناهکار بدانید، شهدای دیگر مثل شهید مدنی و شهید دستغیب [را] که جز تربیت محرومان و هدایت مردم گناهی نداشته اند، با چه انگیزه شهید می کنید. شما به گمان خود اگر اینان را به جرم وفاداری به اسلام و طرف داری از محرومان و مظلومان مستحق قتل می دانید، اطفال معصومی که در گهواره جای دارند و زبان باز نکرده اند چه گناهی دارند؛ جز آنکه اطفال مسلمانانی هستند که مخالف سلطه امریکا به جان و مالشان می باشند؟!

امروز روز جمعه و نماز و عبادت، دست جنایتکار امریکاییان یک شخص ارزشمند که مربی بزرگ و عالمی عامل، که گناهش فقط تعهد به اسلام بود، از دست ملت ایران و اهالی محترم فارس گرفت و حوزه های علمیه و اهالی ایران را به سوگ نشاند. حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج سیدعبدالحسین دستغیب را که معلم اخلاق و مهذب نفوس و متعهد به اسلام و جمهوری اسلامی بود با جمعی از همراهانش به شهادت رساندند و خدمت خود را به ابرقدرت و ابرجنایتکار زمان ایفا کردند، به گمان آنکه به ملت رزمنده ایران آسیب رسانند و آنان را در راه هدف به سمتی بکشند. این کوردلان نمی بینند که در هر شهادتی و در هر جنایتی ملت متعهد به اسلام و کشور مصمم تر و در صحنه حاضرترند؟ اینان پس از بمباران شهرها در جنوب و غرب و قتل عام های فجیع مردم بی پناه، فریاد "جنگ جنگ تا پیروزی" را نشنیده اند که ملت وفادار، شهادت را در راه خداوند با آغوش باز پذیرا هستند؟ یا می خواهند شکست های لشکر کفر را و آتشی که به جان دوستان و اربابانشان از پیروزی رزمندگان افتاده است با خون این مردان خدا فرونشانند؟ اینک سزاوار است اصحاب نظر و ارباب تحلیل در

این شرارت ها و جنایت ها فکر کنند که انگیزه آنکه در هر پیروزی و دنبال هر شکست حزب بعث امریکایی یک جنایت بزرگ از این منافقان و منحرفان واقع می شود چیست؟

از باب اتفاق نمی شود باشد که دنبال پیروزی آبادان جنایتی واقع و دنبال فتح بستان، باز جنایتی و امروز به دنبال فتح عظیم در غرب و شکست مفتضحانه دشمنان اسلام، این جنایت بزرگ واقع شد. آیا اینها هم من باب اتفاق است یا حساب شده یا دیکته شده عمل می شود؟ آیا ما این بزرگان، علما و معلمان ارزشمند را برای جبران شکست امریکا در منطقه و صدام امریکایی در جبهه ها از دست می دهیم؟ رحمت خداوند بر این مجاهدان عظیم الشأن که شهادتشان پیروزی اسلام را بیمه می کند و ننگ و نفرت بر امریکای جنایتکار و دست نشاندگان و هواداران آن. اینجانب این ضایعه بزرگ و فاجعه اسفناک را بر حضرت مهدی – اروحنا فداه – و ملت شجاع ایران و اهالی معظم استان فارس و خانواده معظم آن شهید تسلیت می دهم و به پیشگاه مقدس پیامبر اسلام این فداکاری های ملت اسلام و مجاهدت های قشرهای مختلف ایران را تبریک عرض می کنم.»(۱)

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور نیز به همین مناسبت پیامی را خطاب به امام خمینی صادر کردند. در بخشی از این پیام آمده است:

«... این حادثه خونین برای آن مجاهد خستگی ناپذیر مایه اجر و افتخار و برای دست های پلید و جنایتکاری که این خون پاک را بر زمین ریختند موجب روسیاهی و ننگ ابدی است. مزدوران سلطه استکبار جهانی که نمی توانند پیروزی های درخشان جمهوری اسلامی را در جبهه ها تحمل کنند، نامردانه و دزدانه دست به چنین جنایاتی می آلایند و نفرت ملت مسلمان از خود و اربابانشان را چند برابر می کنند. آنان به خیال باطل خود می خواهند شیرینی پیروزی ها را از کام ملت فداکار بزدانید، غافل از اینکه برای ملتی که همه چیز خود را از روح شهادت طلبی داشته و جوانان پرشور و پیران پارسا و کودکان معصوم را به قربانگاه هدف های الهی می برد، این حوادث غیرمنتظره نیست و همه چیز در راه خدا شیرین است.»(۲)

رئیس جمهور همچنین در پیامی خطاب به مردم استان فارس شهادت آیت الله دستغیب را به آنان تسلیت گفت. در این پیام با اشاره به ویژگی شخصیتی و مبارزاتی شهید دستغیب آمده است:

«شهادت این عالم ربانی و سید بزرگوار سند دیگری است بر پلیدی و ناپاکی روح و ماهیت رسوایانی که بقای خود را در فنای مردان خدا می جویند، اما هرچه بیشتر در این راه گام برمی دارند رسواتر می شوند و صفوف مردم را درجهت حفظ دستاوردهای انقلاب و ادامه راه شهیدان مستحکم تر می کنند. خفاشانی که چشم دیدن پیروزی های امت شهیدپرور ایران را ندارند. زهر حقد و کینه خود را با کشتن چهره های محبوب و مردمی به کام انقلابیون می ریزند تا کام دشمنان خلق خدا را شیرین کنند، اما جز خسران دنیا و آخرت نصیبی نخواهند برد. اطمینان دارم که شهادت این مرد خدا همچون زندگی پرافتخارش برای اسلام و انقلاب اسلامی ایران خیر و

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی(ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر

آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۴۱۷.

۲- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

برکت به همراه خواهد داشت، چراکه همه ما را در ادامه راهی که برگزیده ایم مصمم تر می کند. تا راه اسلام در پیش روی ماست دشمن حقیرتر از آن است که بتواند ما را از این سیر الهی منحرف بسازد. شهادت این مرد میدان تقوا و مبارزه را به مردم شهیدپرور ایران خصوصاً به اهالی غیور فارس و فرزندان و بازماندگان و شاگردان آن شهید تسلیت و تبریک می گویم.»(۱)

آیت الله منتظری نیز درپی این حادثه پیامی را بدین شرح انتشار دادند: «اینجانب شهادت تأسف انگیز این عالم بزرگوار و شخصیت ارزنده را به حضرت ولی عصر - ارواحنا فداه - و مقام معظم رهبر انقلاب و روحانیت معظم و اهالی شریف فارس و بیت محترم و خاندان معظم دستغیب تبریک و تسلیت می گویم، رضوان و درجات معنوی را برای ایشان و صبر و شکیبایی و اجر جمیل را برای بازماندگان و خانواده محترمشان از خدای بزرگ مسئلت دارم.»(۲)

مراجع تقلید نیز دراین باره موضع گیری کرده، پیام هایی را ارسال کردند، ازجمله آیت الله گلپایگانی از مراجع تقلید دراین باره پیامی ارسال کردند که در بخشی از آن آمده است: «دست خیانتکار استعمار بار دیگر یکی از بهترین علما و خدمتگزاران به اسلام و مربیان و معلمان حقیقی جامعه را ترور کرد و سیدجلیل و عالم زاهد و عابد مجاهد حضرت آیت الله دستغیب را به شهادت رسانید و صفحه درخشان دیگری در تاریخ شهدای اسلام باز شد.

این جنایت ها و ترورها در این موقعیت حساسی که اسلام و جامعه ما با دسایس خائنانه استعمار و حملات بی رحمانه کفر و عمال آنها روبه رو است، هرچند دلیل بر این است که عوامل ضدانقلاب داخلی با عوامل خارجی متحد و جز ضدیت با اسلام و استقلال کشور و ایجاد هرج ومرج و آشوب و ارعاب قصدی ندارد، اما علی رغم مقاصد شوم آنها این جنایات، ملت به پا خاسته ایران را ثابت قدم و در دفاع از اسلام کوشاتر می نماید.»(۳)

آیت الله مرعشی نجفی از مراجع قم نیز با صدور پیامی شهادت امام جمعه شیراز را تسلیت گفتند. در بخشی از این پیام آمده است:

«آقای حاج سیدعبدالحسین دستغیب عمر پربرکت خویش را پیوسته در راه خدمات دینی و ارشاد و تهذیب اخلاق مؤمنین صرف نموده و از هیچ کوششی در به ثمررسانیدن اهداف عالیه اسلام دریغ ننمود. ... این حادثه مؤلمه و ضایعه جبران ناپذیر را به پیشگاه حضرت ولی عصر ارواحنا فداه و عموم ملت مسلمان ایران خاصه حضرات آقایان علمای اعلام و حجج اسلام استان فارس - دامت برکاتهم - و بازماندگان محترم آن مرحوم و اهالی غیور آن سامان تسلیت و تبریک عرض نموده، علو درجات آن شهید راه حق و توفیقات عموم خدمتگزاران به اسلام و مذهب اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام را از درگاه ربوبی مسئلت می نماید.»(۴)

آیت الله سیدعبدالله شیرازی از مراجع تقلید مقیم مشهد نیز درپی این حادثه پیام کوتاهی را به شرح زیر ارسال کرد: «با اندوه و تأثر شدید، شهادت جان گداز عالم ربانی حضرت

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، قم.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۴.

حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدعبدالحسین دستغیب را به حضرت ولی عصر حجهبن الحسن العسگری - ارواحنا فداه - و جامعه روحانیت و ملت شریف و مسلمان ایران و به خصوص به اهالی محترم فارس تبریک و تسلیت عرض می نماییم.»(۱)

آقای هاشمی رفسنجانی نیز در مصاحبه ای به نقش آیت الله دستغیب در مبارزات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و تأثیر شهادت ایشان در زمان حاضر پرداخت و گفت: «آیت الله دستغیب فرد صاحب نظر و خوش فکری بود که گاهی نظرات ایشان می توانست مفید باشد. در غیاب امام - که دسترسی گاهی به امام مشکل بود - با ایشان و بعضی آقایان دیگر مشورت می کردیم. وی یکی از شخصیت هایی بود که همیشه مورد مشورت بود و ماه های قبل از پیروزی حرکت وسیع شیراز و فارس را ایشان اداره می کرد.»

رئیس مجلس در ادامه سخنان خود گفت: «البته ازدست دادن افرادی مثل آیت الله دستغیب برایمان خسارت عظیمی است، اما این جور افراد خونشان هم به اندازه حیاتشان می تواند مؤثر باشد و همین که جریانی مسئول شهادت افرادی مثل آیت الله دستغیب باشد این بزرگ ترین ضربه است برای آن جریان، یعنی هیچ جریانی نمی تواند در ایران پا بگیرد که مسئولیت خون افرادی مثل شهید آیت الله مدنی یا شهید آیت الله دستغیب را به گردن داشته باشد. جامعه ایران، ملت مسلمان ایران به طور کلی این خون ها را هیچ وقت فراموش نمی کند و از احمقی آنها این است که می روند سراغ این گونه شخصیت ها، اینها می خواهند یک کار سروصداداری را بکنند که خودشان را در دنیا مطرح بکنند، فکر می کنند با این کار سروصدایی می شود، اما نمی دانند که مثلاً شهادت آیت الله دستغیب لااقل در ایران ۳۰ میلیون قلب را سخت جریحه دار می کند و عصبانی می نماید و داغی هم نیست که فراموش شود، تاریخ هم چنین چیزی را فراموش نمی کند. تاریخ از این به بعد منافقین را هر وقت به یاد بیاورد که اینها شهید مدنی را شهید دستغیب را این جوری شهید کردند کافی است برای محکومیت اینان. بنی امیه با خون امام حسین اگر نتیجه گرفتند اینها هم نتیجه می گیرند.»(۲)

نخست وزیر ایران نیز با صدور پیامی به امام خمینی روز شنبه را عزای عمومی اعلام کرد. در بخشی از این پیام آمده است: «این جنایتکاران چنین می پندارند که با به شهادت رساندن مردان بزرگ می توانند در اراده ملتی که مصمم است سرنوشت خویش را به دست گیرد خللی وارد نمایند، غافل از اینکه ملتی که اسلام را نصب العین خود قرار داده و شهادت را سعادت می داند نه تنها متزلزل نمی شود، بلکه هر روز بیش از گذشته به ماهیت پلید جنایتکارانی که دستشان تا مرفق به خون فرزندان و بزرگان و عزیزانش آلوده است پی می برد. ملت مسلمان ایران بحمدالله هوشیار و آگاه نقشه های ایادی امریکا را که به گمان باطل خود می خواهند انتقام اربابانشان را از ملت ایران بگیرند همچون گذشته نقش بر آب خواهد ساخت. اینجانب ازسوی دولت جمهوری اسلامی ایران شهادت مظلومانه این عالم ربانی و روحانی جلیل القدر را به

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، خبرگزاری پارس، تهران.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۲.

پیشگاه حضرت بقیه الله الاعظم - ارواحنا له فداه - و به حضرت عالی و خانواده آن مرحوم و مردم دلیر پارس تبریک و تسلیت گفته و برای تجلیل از مقام ایشان فردا شنبه ۲۱ آذرماه را در سراسر کشور عزای عمومی اعلام می دارم.»(۱)

۱

نمازجمعه این هفته تهران به امامت آیت الله ربانی املشی، دادستان کل کشور و امام جمعه موقت تهران، برگزار شد. پیش از خطبه ها، قائم مقام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سخنانی چگونگی عملیات طریق القدس را که پس از ۱۴ ماه به آزادی شهر بستان و بیش از ۷۰ روستا از اشغال متجاوزان بعثی انجامید، تشریح کرد.

شمخانی در قسمتی از سخنان خود با اشاره به تبلیغات دروغین رژیم عراق درمورد اعدام اسرای عراقی به دست رزمندگان اسلام گفت: رزمندگان ما برمبنای مکتب عمل می کنند و مکتب ما کشتن اسرا را جایز نمی داند.

وی در قسمت دیگری از سخنانش گفت: آنچه در این نبرد مهم و برای ما اهمیت دارد، پیروزی سیاسی و نظامی در این جنگ نیست، بلکه برای ما در این جنگ ساخته شدن انسان نوین اسلامی اهمیت دارد.

شمخانی با اشاره به این مطلب که کلید فتح قدس در کربلاست، افزود: امریکا و عواملش چگونه می توانند با روحیه قوی رزمندگان ما مقابله کنند؟ رزمندگان ما مانند گذشته همچنان به مبارزه علیه نیروهای کفار بعثی ادامه خواهند داد و همان طور که ماه محرم شکست رژیم پهلوی را به همراه داشت، محرم سال ۶۰ نیز قطعاً شکست نیروهای صدام را در بر دارد.

قائم مقام سپاه در پایان ضمن تأکید بر ضرورت حضور مردم در صحنه خواستار اعزام بیشتر نیروهای مردمی به جبهه های حق علیه باطل شد.

پس از سخنان شمخانی، آیت الله ربانی املشی دادستان کل کشور به ایراد خطبه پرداخت.

دادستان کل کشور در خطبه دوم نماز با اشاره به نام گذاری سال ۶۰ ازسوی امام خمینی به عنوان سال قانون گفت: «در گذشته از مقررات می گفتند اطاعت بکنید. ما مردم مسلمان که معتقد به آن حکومت ها نبودیم برای فرار از مجازات دنیوی قانون را مراعات می کردیم ... اما برادر مسلمان، خواهر مسلمان، الآن اگر مقررات را عمل نکردم چه می شود؟ هم مجازات

۱- همان، ص ۱۰.

دنیوی می شود هم مجازات اخروی.

... برادران مسلمان، مراعات قانون را بکنید. شورای عالی قضایی، قوه قضائیه تصمیم گرفته است قوانین را موبه مو درباره همه کس و در همه وقت اجرا کند. نامه ای که خدمت امام عرض کردیم، وعده دادیم ان شاءالله امیدوارم در آینده نه چندان دوری موجب راحتی خاطر امام و امت را فراهم کنید.»

آیت الله ربانی املشی در قسمت دیگری از خطبه ها خطاب به افراد عضو گروه های تروریستی گفت: «برادران، خواهران، من برای انحراف شما رنج می برم، به همان مقدار که اگر فرزندانم منحرف می شدند رنج می بردم... آنهایی که در بیرون اخلال می کنند، آشوب می کنند، حزب اللّهی می کشند... کودک سه ساله و چهار ساله و شش ماهه می کشند، ترور کور، انفجار کور، هرچه پیش آمد خوش آمد، آدم مجرم ازنظر آنها کشته بشود، بشود، بی جرم کشته بشود، بشود، فرقی نمی کند، ... به خیال خام خودشان می توانند با این انفجارات و ترورها حکومت الهی را نابود کنند. ... این جمله را بشنوید شاید شما را یک مقداری از غفلت آگاه کند، مخصوصاً آنهایی که خودشان را وابسته به اسلام می دانند و اغلب اغفال شده هستند، من آنها را اغفال شده می دانم. ... این حکومت اسلام به قیمت بسیار بزرگ و تاوان بسیار بزرگ به دست آمده است، اما در مقابل اسلام این تاوان ما چیزی نیست. برای اسلام تمام اینها را می دهیم، خودمان را می دهیم تا اسلام بماند، تا حکومت اسلام بماند.»

خطیب جمعه تهران با اشاره به عملیات های اخیر و پیروزی قوای ایران در مقابل ارتش بعث باوجود حمایت های قدرت های جهانی و منطقه ای از صدام گفت: «شما برادر، شما خواهر، آن قدر کمک کردید و آن قدر گذشت کردید، خدا از شما تشکر کند. عوض شما فقط خداست و بس... با همین امت با همین مردم با همین مشت های گره کرده، همین اسلحه های عقب افتاده، ما پیروز می شویم.»(۱)

۱- همان، ص ۱۰.

امروز شصت ودومین نشست وزیران نفت کشورهای عضو سازمان اوپک پایان یافت و با توافق کلی کشورها، قیمت نفت همه کشورهای عضو از ۲۰ تا ۷۰ سنت کاهش یافت.(۱)

دراین میان، موافقت ایران برای کاهش یک دلار در هر بشکه تعجب محافل سیاسی و خبری را درپی داشت، طوری که خبرگزاری امارات متحده عربی با اعلام اینکه اقدام ایران در کاهش دادن قیمت نفت خود برای اعضای اوپک و ناظران عجیب بوده، در توضیح بیشتر این موضوع یادآورد شده است: یکی از منابع این اجلاس امروز در تماسی با خبرگزاری امارات عربی متحده اظهار کرد، ایران که همواره به کاهش قیمت نفت خود بی علاقه بوده، اعلام کرده که مایل است برای افزایش سطح کاهش یافته تولید خود، بهای هر بشکه نفت نیمه سنگین را از ۳۳ دلار به ۳۲ دلار کاهش دهد. این منبع در توضیح این موضوع گفت: کیفیت نفت خام نیمه سنگین ایران تقریباً مانند نفت نیمه سنگین عربستان سعودی، عراق و کویت می باشد و این اقدام تلاش برای رقابت با دیگر کشورهای دارای نفت نیمه سنگین تلقی می شود.(۲)-(۳)

محمد غرضی در پایان این اجلاس خواستار مقابله با تحریم نفتی لیبی ازطرف دولت امریکا و ایجاد جو غیررقابتی برای جلب مشتری در بین کشورهای عضو اوپک شد. به گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از یونایتدپرس: «محمد غرضی، وزیر نفت ایران، در مصاحبه ای با تلویزیون ابوظبی، برخی از کمپانی های امریکایی [را] که خرید نفت از لیبی را قطع کرده اند، مورد حمله قرار داد و پیشنهاد کرد که نام این کمپانی ها در فهرست سیاه قرار گیرد. وی همچنین گفت: اعضای سازمان کشورهای شرکت کننده نفت (اوپک) باید از رقابت علیه یکدیگر دست بردارند و بازارهای متداول خود را نگه دارند.»

خبرگزاری امارات متحده عربی همین گزارش را این گونه مخابره کرده است: «وزیر نفت ایران کمپانی های نفتی امریکایی که لیبی را تحت فشار قرار می دهند محکوم کرد و گفت که وی در کنفرانس اوپک پیشنهاد خواهد کرد نام این کمپانی ها در فهرست سیاه قرار گیرد. وزیر نفت ایران گفت: هیچ گونه رقابتی برای یافتن بازار کار جهت فروش نفت خام وجود ندارد و کشورش خواستار تثبیت قیمت هاست.»(۴)

ص: ۹۵۲

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۱، واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از ابوظبی.

۲- زمینه های قبلی این توافق را شاید بتوان در دو موضوع جست وجو کرد. نخست نامه رئیس جمهور ایران (آیت الله خامنه ای) به شیخ زایدبن سلطان، رئیس دولت امارات متحده عربی، قبل از شروع اجلاس وزیران اوپک که سیدمحمد غرضی آن را به وی تسلیم کرد و دوم، سخنرانی امیر دولت امارات در مراسم گشایش این اجلاس که وی در بخشی از سخنان خود شرایط زمانی را برای بقای اوپک حساس خواند و وجود خطرهای جدید در بازار را در سال جاری یادآور شد. بخش هایی از سخنان شیخ زایدبن سلطان در ضمیمه این گزارش درج شده است. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۵، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۶، ابوظبی - خبرگزاری امارات، ۱۹/۹/۱۳۶۰.)

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۶، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۶، ابوظبی - خبرگزاری امارات عربی متحده،

۲۰/۹/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، به گزارش خبرگزاری امارات متحده عربی.

۱

یکی از نمایندگان مجلس هلند از دولت آن کشور خواست تا با سخت گیری در قوانین اجازه ندهد شرکت های هلندی ابزارهای مورد استفاده در جنگ را دراختیار عراق قرار دهند. آسوشیتدپرس دراین باره گزارش داد: «هاری وان دن برگ گفت: "یک شرکت هلندی دوربین هایی را که شب هنگام می توان از آنها استفاده کرد (دوربین دید در شب) دراختیار ارتش عراق قرار داده است." نماینده پارلمان از حزب کارگر و رئیس کمیته دائمی پارلمان هلند گفت: "دولت هلند از ۱۹۷۶ (۱۳۵۵ه.ش) اجازه صدور این دوربین ها را داد و به رغم سرکوبی کردها، روابط متشنج عراق با سوریه و آغاز جنگ با ایران، صادرات آن را همچنان ادامه داد."

وان دن برگ افزود: "ایـن قرارداد ۵۰ میلیون دلار بود و صادرات و آموزش پرسنل عراقی تا اکتبر گذشته ادامه داشت."» آسوشیتدپرس می افزاید: «سخنگوی کمپانی در پاسخ گفت: "پرسنل عراقی پیش از جنگ، هلند را ترک کردند و مبلغ معامله کمتر از رقمی است که وان دن برگ مدعی شده است."»(۱)

۲

مجله الحوادث (چاپ لندن) - که پادشاهی سعودی از آن پشتیبانی می کند - در مقاله ای تحت عنوان "جنگ بستان هموارکننده راه به سوی عربستان (خوزستان) در بهار آینده"، به بررسی وضعیت اقتصاد ایران و عراق پرداخته است و ضمن تکیه بر شواهدی که آورده، اقتصاد ایران را ضربه پذیر و رو به وخامت و اقتصاد عراق را قابل تکیه، پابرجا و امیدوارکننده خوانده است. این مقاله وضعیت نظامی ایران را شکننده و نیروی نظامی ایران را فاقد کارایی لازم برای یک کشور خوانده است. نویسنده با بیان اینکه ایران تاکنون در دوره معاصر هیچ گونه پیروزی نظامی به دست نیاورده، پیش بینی کرده است که ترکیب جدید نیروهای نظامی که شامل ارتش کلاسیک، نیروهای سپاه و نیروهای مردمی است، نمی تواند بر عراقی ها فائق آید. نویسنده حتی پیروزی های اخیر در بستان را هم منکر شده و اعلام کرده است که پس از پیروزی های اولیه و فتح بستان، نیروهای ایرانی براثر فشار عراق به عقب رانده شده و حتی نیروهای عراقی دوازده کیلومتر بیشتر از مواضع سابق پیشروی کرده و در مواضع جدید مستقر شده اند.

در بخش هایی از این مقاله آمده است:

«منابع صندوق بین المللی پول طی آمارگیری های خود اعلام کرده اند اوضاع مالی و ارزی ایران هم اکنون به بالاترین حد وخامت رسیده و بودجه دولتی ایران به طور چشمگیری تقلیل یافته، به طوری که اجرای تمامی طرح های جدید و همچنین طرح های زمان شاه سابق متوقف شده است و بودجه دولتی ایران ازجمله بودجه نظامی نسبت به سال ۱۹۷۸ به میزان نصف کاهش یافته است.

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، خبرگزاری آسوشیتدپرس از لاهه.

اما ذخیره ارزی ایران که در سال ۱۹۷۹ بین ۱۲ تا ۱۴ میلیارد دلار بود، بنا بر گفته علی شمس اردکانی، که در روزنامه وال استریت ژورنال منتشر شده، به دو میلیارد دلار رسید. همچنین در بحران گروگان گیری نزدیک به ۲ میلیارد دلار از دارایی های ایران بلوکه شد. اضافه برآن، ذخیره طلای ایران [است که] به نظر می رسد فروش قسمتی از آن در بازارهای آزاد معادن گران بها جهت تأمین هزینه قراردادهای سلاح آغاز شده است، که [نتیجه] آن را می توان در کاهش اخیر قیمت طلا در بازارهای جهانی مشاهده کرد.»

نویسنده در ادامه مقاله می افزاید: «وضع مالی و ارزی عراق همچنین با تغییرات و تحولاتی روبه رو شد که دراین باره ارقام و آمار دقیقی نزد صندوق بین المللی پول وجود ندارد، لیکن قدر مسلم این است که عراق قبل از جنگ مبلغی بین ۳۰ تا ۳۸ میلیارد دلار [ذخیره ارزی] داشته است و علاوه برآن، عراقی ها به وام هایی ازجانب کشورهای مختلف از ۷ تا ۲۰ میلیارد دست یافتند، عراق برخلاف ایران، بودجه دولتی خود را کم نکرد و افزون برآن، به اجرای طرح های صنعتی و عمرانی خود ادامه داد. گفته می شود که عراق هزینه جنگ خود را "از راه های جنبی و فرعی"؛ یعنی ازطریق سود ذخیره های ارزی و نیز ازطریق وام های کشورهای خلیج [فارس] به این کشور، تأمین می نماید.

روزنامه وال استریت ژورنال به نقل از بانکداران عرب دراین باره نوشته است: عراق درحالی که سودهای کلانی از بابت ذخیره های ارزی خود به دست می آورد، از کشورهای خلیج [فارس] وام بدون سود دریافت می کند.» مجله الحوادث می افزاید: «صاحب نظران در هماهنگی و مطابقت اوضاع مالی و اقتصادی کنونی هریک از دو کشور (عراق و ایران) با شرایط جنگ طولانی اختلاف نظر دارند. ... اوضاع نظامی ایران در طول تاریخ غیرطبیعی بوده است و این درنتیجه اوضاع جاری بعد از سقوط شاه نیست، چراکه ایران در تاریخ جدیدش مشاهده نشده است که از ارتش منظم و سازمان یافته ای مگر در مدت های کوتاهی برخوردار باشد، زیرا حکومت مرکزی ایران همیشه به علت های زیادی که ذکر دلایل آن در این مقوله نمی گنجد، ضعیف بوده است. گرچه کوشش هایی درجهت توسعه ارتش ایران در زمان عباس میرزا در آذربایجان در اوایل قرن نوزدهم به عمل آمد، لیکن با مرگ این شاهزاده این کوشش ها منجربه شکست شد. مورخین هیچ گونه موفقیتی را دراین زمینه جز در زمان قزاق ها در تهران در سال ۱۸۲۹، که افسران روسی فرماندهی لشکر قزاق را عهده دار بودند، به ثبت نرسانده اند و بعد از اینکه ارتش جدید ایران که به دست شاه سابق و با همکاری امریکایی ها به وجود آمد، دراثر انقلاب خمینی دگرگون شد، هم اکنون ارتش ایران به نیروهای منظم و شبه منظم و غیرمنظم متکی است. این ارتش گرچه ممکن است گاه گاهی نیروی نظامی عراق را در مضیقه قرار دهد، لیکن نمی تواند به آن ضربه کارسازی وارد نماید. این امر را می توان در چند حمله ایرانی ها در

جبهه بستان مشاهده نمود که طی آن نیروهای ایرانی توانستند در ابتدا به شهر بستان وارد شوند، ولی این حمله ۶ ساعت بیشتر ادامه نداشت و لذا مجبور شدند که شهر را بعد از اینکه کاملاً ـ دراثر نبرد ویران شد، تخلیه و عقب نشینی نمایند. از سوی دیگر، شکست حمله ایران موجب شد که وضع نظامی عراق در این منطقه بهبود یابد، به طوری که [نیروهای عراق] توانستند ۱۲ کیلومتر بیشتر از سابق در این منطقه پیشروی کنند. ... ناظران سیاسی و نظامی باتوجه به اوضاع و شرایط کنونی این سؤال را مطرح می کنند که آیا عراقی ها برای اشغال و تصرف بستان (خوزستان) به طورکامل تا فرارسیدن بهار برنامه ریزی می کنند؟»(۱)

۱

رضا پهلوی پسر ارشد محمدرضا، شاه سابق ایران، در پیامی به مناسبت ۲۱ آذر، سالروز پایان یافتن غائله آذربایجان،(۲) خواهان وحدت مردم و ارتش برای ازسرگیری دوباره حکومت سلطنتی و تلویحاً خواستار همکاری با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شد. وی در این پیام بدون توجه به هجوم سراسری عراق به ایران و تقبیح متجاوز و بدون اشاره به راهکارهایی برای بیرون راندن دشمن از خاک ایران یا پیروزی های به دست آمده نظامی از زمان اشغال تاکنون، صرفاً به مبارزه با حاکمیت فعلی تأکید کرد. بخش هایی از گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس از قاهره دراین باره بدین شرح است:

«رضا پهلوی، که خود را شاه ایران می خواند، در سخنانی که برای ۲۱ آذر تدارک دیده، ارتش و مردم ایران را ترغیب کرد تا با مقاومت و تلاش، کشور را از ترور، اختناق و قتل عام نجات دهند. وی در پیامی به مناسبت سی وپنجمین سالگرد پیروزی نظامی پدرش بر اقدام روس ها مبنی بر تسلط بر شمال غرب استان آذربایجان گفت: اتحاد ارتش و شاه بار دیگر به غاصبین قدرت در ایران پایان خواهد داد. رضا [پهلوی] خود را به عنوان "منادی امید" برای تمام ایرانیان آزادی خواه توصیف کرد. به نظر می رسد که وی در این پیام سعی در ایجاد ارتباط بین خود و مقاومت مجاهدین خلق چپ گرا داشت که هیچ نشانه ای بر وجود چنین رابطه ای وجود ندارد.

... وی گفت: تمام تلاش هایی که درجهت نابودی ملت ایران صورت می گیرد ناموفق بوده و هزاران زن و مرد جوان ایرانی وطن پرست، پیمان خود با سرزمین مادری شان را با تقدیم جان

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۸، ۳/۱۰/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۱۰، لندن - خبرگزاری پارس، ۲/۱۰/۱۳۶۰.

۲- خروج نیروهای ارتش شوروی از ایران پس از چند سال حضور در مناطقی از شمال غربی ایران که به ابتکار احمد قوام و با وعده واگذاری امتیاز نفت شمال به روس ها انجام پذیرفت، زمینه را برای ورود نیروهایی از ارتش ایران به آذربایجان و فروپاشی حکومت خودمختار آذربایجان در ۲۱ آذر ۱۳۲۵ فراهم کرد. سلطنت طلبان از این واقعه به عنوان پیروزی بزرگ محمدرضاشاه بر روس ها یاد می کردند.

خود نشان داده اند. موج اعدام های اخیر، ترور، اختناق و دستگیری های دسته جمعی در نابودی مفهوم ملت و اهمیت ملیت ایران شکست خورده است. پیام من امروز مانند همیشه پیام امید، مقاومت، اتحاد و تلاش است. تجارب سه سال گذشته نشان داده که راه رستگاری و نجات ایران بازگشت به حکومت قانون اساسی...(۱) به وجودآوردن امکان پیشرفت در متن آزادی است.

رضا [پهلوی] گفت: در اینجا خطوط اصلی مبارزه امروز و فردا ترسیم شده است. فردایی که ما جنگ خواهیم کرد تا کشور خود را نجات داده و آن را بازسازی کنیم. ملت ایران در طول تاریخ طولانی خود شاهد فرازونشیب های بسیاری بوده است. این روزهای سختی و رنج در تاریخ ما اولین نیستند، ولی هدف و آرزوی ما همه این است که آنها آخرین باشند.»(۲)

ضمیمه گزارش۷۸۹: نامه ستاد امنیت شهر اهواز به معاون سیاسی و امنیتی استانداری خوزستان درخصوص اماکن بمباران شده و خسارت های واردآمده به این شهر

اماکن بمباران شده و خسارت های واردآمده مندرج در نامه ستاد امنیت شهر اهواز به محمد فروزنده بدین شرح است:

«۱. محوطه دانشگاه کنار کتابخانه دانشکده علوم: خسارت جزئی.

۲. نزدیک فلکه لشکرآباد: خسارت به چندین ساختمان و خودرو، تلفات جانی (چندین نفر شهید و مجروح).

۳. جاده گلستان روبه روی فلکه: خسارات جزئی.

۴. منطقه امانیه، خیابان یعقوب لیث: خسارات کلی به چندین ساختمان، تلفات جانی (چندین نفر شهید و مجروح).

۵. دبستان بوعلی خیابان امام موسی صدر: خسارت به چندین باب مغازه و واحد مسکونی.

۶. سازمان آب و برق جنب پل چهارم: آسیب رسیدن به حداقل ۱۵ خودرو.

۷. منزل سابق فرمانده لشکر مجاور رادیو تلویزیون: خسارت جزئی به ساختمان.

۸. حیات اداره کل دارایی: خسارت به حداقل ۳ خودرو و انهدام ارکاندیشن محل.

۹. پشت هتل قیام حدفاصل کارخانه یخ و بلوار ساحلی: خسارت به ساختمان های اطراف.

۱۰. اداره کشاورزی: خسارات سنگین به ساختمان مذکور و اطراف آن.

۱۱. حیات دادگستری: خسارت به ساختمان.

۱۲. نمایندگی ولوو روبه روی دادگستری: خسارت به تعداد زیادی خودروهای سنگین.

لازم به یادآوری است که ضـدهوایی های مسـتقر در شـهر اهواز هیچ گونه عکس العملی دربرابر این حمله از خود نشان نداده اند و این مسئله قابل پیگیری می باشد.»(۳)

ص: ۹۵۶

۱- سه نقطه از متن سند است.

۲- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، صص ۱۵ - ۱۴، قاهره - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۰/۹/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۴۲۷۳۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

ضمیمه گزارش۷۹۵: سخنان امیر دولت امارات متحده عربی در مراسم افتتاحیه شصت ودومین نشست وزیران نفت اوپک

بخش هایی از سخنان شیخ زایدبن سلطان، امیر دولت امارات متحده عربی، در مراسم افتتاحیه شصت ودومین نشست وزیران نفت اوپک به این شرح است: «این کنفرانس درحالی تشکیل می شود که سازمان اوپک دو دهه از عمر خود را پشت سر می گذارد. در دهه اول، سازمان توانست موجودیت خود را به اثبات برساند و جهانیان را ناچار به شناسایی خود کند و در دهه دوم از عمر خود توانست دستاوردهایی برای اعضایش کسب کند.» بن سلطان در ادامه سخنانش گفت: «از آغاز سال کنونی دوره جدیدی از عمر سازمان اوپک آغاز و این سازمان با خطرات جدیدی مواجه شد، چون با آغاز سال کنونی، بازار نفت شکل و راه تازه ای به خود گرفت که قبلاً اوپک با آن مواجه نبود. این موضوع سنگ محکی [است] برای این سازمان که می باید موجودیت خود را ثابت کند و اینکه سزاوار این مسئولیت می باشد.»

وی در ادامه سخنانش اظهار کرد: «ما در مرحله مازاد نفتی و به عبارت دیگر در مرحله دفاع از دستاوردهای بیست ساله سازمان اوپک هستیم.»(۱)

ص: ۹۵۷

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴.

روزشمار جنگ شنبه ۲۱ آذر ۱۳۶۰ ۱۵ صفر ۱۴۰۲ ۱۲ دسامبر ۱۹۸۱

۱

در ادامه عملیات مطلع الفجر، حداقل ۳ گردان از سپاه پاسداران وارد منطقه عملیاتی شدند. این نیروها نتوانستند اقدام مؤثری انجام دهند و تدابیرشان برای توسعه مناطق تصرف شده در روز اول عملیات بدون نتیجه ماند و در روز جاری فقط به تثبیت مواضعی پرداختند که در ابتدای عملیات تصرف کرده بودند.

اولین پاتک دشمن به نیروهای خودی در مناطق تصرف شده شیاکو در ساعت ۱۴:۰۰ امروز انجام شد، اما با مقاومت مدافعان شیاکو، شکست خورد و ۲۰ نفر از افراد دشمن به اسارت درآمدند.(۱)

۲

به نوشته روزنامه کیهان، در دو روز گذشته ۳ فروند هواپیمای جنگی عراق شامل ۲ میگ و یک میراژ در جبهه های عمومی ایوان غرب و یک هواپیمای اف۵ نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی در گیلان غرب سقوط کرد. این روزنامه دراین باره گزارش داد: «به گفته صدیقیان، فرمانده سپاه ایلام، هواپیماهای عراقی طی دو روز گذشته ۲ بار حریم هوایی شهر ایلام و ایوان را مورد هجوم قرار دادند که در هر دو بار با ازدست دادن ۲ میگ و یک میراژ، تلفات سنگینی را متحمل شدند. وی افزود: "روز شنبه ساعت ۱۱:۰۰، یک میراژ عراقی که حریم هوایی ایوان غرب را از توابع ایلام مورد هجوم قرار داده بود، توسط جنگنده های تیزپرواز نیروی هوایی در [یک] جنگ هوایی شکار شد که لاشه این هواپیما در ۹ کیلومتری ایوان غرب نزدیک روستای زرنه سقوط کرد. خلبان این میراژ که با چتر نجات از هواپیما بیرون پریده بود، توسط رزمندگان ما اسیر و به پشت جبهه منتقل شد."»

در ادامه مطلب کیهان آمده است: «روز جمعه نیز ۲ فروند میگ عراقی در کله جو حوالی ایوان غرب به وسیله رزمندگان غیور و تیزپروازان نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران مورد هدف قرار گرفته و سقوط کردند و خلبانان [این هواپیماها نیز] توسط نیروهای رزمنده ایرانی اسیر شدند.»(۲)

ص: ۹۵۹

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۳، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۱/۹/۱۳۶۰؛ و- سید یعقوب حسینی و محمد جوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد ۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، جلد۵، ۱۳۷۳، ص۲۵۵.

۲- روزنامه کیهان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۲، کرمانشاه.

خبرگزاری پارس درخصوص خلبان دستگیرشده میراژ عراقی و مأموریت وی چنین گزارش داد: «ستوان یکم ادریس حسن محمد بیست وپنج ساله است و تاکنون ۱۰۰ ساعت با میراژ و ۹ ساعت با میگ پرواز کرده است. خلبان اسیر عراقی از لحظه دستگیری تابه حال چندین بار از شرکت در جنگ تحمیلی اظهار ندامت کرده است. ستوان یکم ادریس حسن محمد گفت: بامداد دیروز از پایگاه هوایی صدام در ۷ کیلومتری موصل پرواز کرده و مأموریت داشته است نقاط مسکونی و رزمندگان اسلام در جبهه ها در غرب ایران را بمباران کند که قبل از موفقیت [و هرگونه اقدامی] به وسیله جنگنده ایران سرنگون شده است. براساس آخرین گزارش [دریافتی] خلبان عراقی تحت مداوا قرار گرفته است.»(۱)

همچنین عراق در بیانیه نظامی شماره ۵۵۰ با ادعای سرنگون کردن ۲ هواپیمای اف۱۴ ایرانی، فقط به سقوط یک فروند جنگنده خود و اسیرشدن خلبان آن اعتراف و اعلام کرد که مقامات ایرانی را مسئول حفظ جان این خلبان می داند.(۲)

بنا به گزارش خبرگزاری پارس در منطقه عمومی گیلان غرب نیز یک فروند هواپیمای اف۵ نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران سقوط کرد، ولی خلبان آن قبل از برخورد هواپیما به زمین با استفاده از چتر نجات بیرون پرید و سالم ماند.(۳)

۱

شهر آبادان امروز هم هدف حملات توپخانه های دوربرد و خمپاره اندازهای ارتش عراق قرار گرفت که براثر اصابت ده ها گلوله به این شهر - که حداقل ۲۹ مورد آن گزارش شده است - یک منزل مسکونی در ایستگاه۴ بازرگان، یک انبار و ۳ نقطه از پالایشگاه و همچنین ۳ دستگاه خودرو کمپرسی آسیب دیده یا طعمه حریق شدند.(۴)

۲

با کسب پیروزی های اخیر جمهوری اسلامی ایران در عملیات های طریق القدس و مطلع الفجر، شمار پناهندگان عراقی و ورود اشرار منطقه به ایران افزایش یافت. به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران مریوان، امروز ۴۵ تن از مبارزین کرد عراقی به همراه خانواده هایشان با تحویل اسلحه و تجهیزاتی که در اختیار داشتند، خود را به پادگان مریوان معرفی کرده، خواستار پناهندگی شدند.(۵) در منطقه ریجاب نیز ۳ تن از سرکردگان اشرار محلی به همراه افراد تحت فرماندهی با تحویل اسلحه و مهمات، خود را به سپاه پاسداران ریجاب تسلیم کردند. براساس گزارش منطقه۷ سپاه پاسداران (استان های باختران، کردستان، ایلام و همدان) ۲ تن از این افراد، ۲۰ نیروی مسلح در اختیار داشتند.(۶)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، گیلان غرب.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۷ ، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۲، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۱/۹/۱۳۶۰.

۳- همان ص۳، ایلام - خبرگزاری پارس، ۲۱/۹/۱۳۶۰.

۴- سند شماره ۴۲۷۲۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استانداری خوزستان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۸، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۹، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۲/۹/۱۳۶۰.

۶- بولتن اطلاعات و بررسی های غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، صص ۲ -۱، اسلام آباد.

۱

امروز افراد مسلح وابسته به گروه های ضد انقلاب در شهرهای سلماس و تکاب به نیروهای خودی حمله کردند و خسارت هایی را به بار آوردند. این افراد در یکی از روستاهای کامیاران نیز با تهدید و ارعاب از مردم پول گرفتند و سپس گریختند.

افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی در بلوار شهر سلماس، یک خودرو سپاه را با آر.پی.جی۷ هدف قرار دادند. در این اقدام ضمن انهدام خودرو، یکی از سرنشینان آن به شهادت رسید و ۲ نفر زخمی شدند.(۱)

افراد مسلح ضد انقلاب همچنین با گلوله خمپاره به یک مقر نیروهای ژاندارمری در تکاب حمله کردند که یک سرباز براثر اصابت ترکش خمپاره زخمی شد.(۲)

در شمال شرقی کامیاران نیز عناصر گروه مارکسیستی - مائوئیستی کومه له با ورود به روستای خامسان مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال با زور و ارعاب از مردم اخاذی کردند. به گفته منابع خبری، افراد این گروه از هرکس که از پرداخت پول امتناع و در مقابل درخواست آنان مقاومت می کرد، پول بیشتری می گرفتند.(۳)

۲

نیروهای سپاه در شهر مهاباد با اجرای یک عملیات درون شهری، موفق به دستگیری ۳۵ تن از افراد ضدانقلاب شدند و در محور کامیاران - سنندج با کمک پیش مرگان کرد مسلمان ۱۴ روستا را پاک سازی کردند.

نیروهای سپاه در یک عملیات درون شهری در مهاباد موفق شدند با شناسایی محل استقرار عناصر فعال گروه های مسلح غیرقانونی، تعدادی از آنان را که در درگیری های مسلحانه شرکت داشتند، دستگیر کنند.(۴)به نوشته روزنامه اطلاعات، یک مقام آگاه در سپاه مهاباد در توضیح بیشتر این اقدام گفت: از آنجایی که سپاه پاسداران مهاباد به کمک سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی از طرح حمله مهاجمان به شهر اطلاع یافته بود، نیروهای سپاه با کمک نیروهای کرد مسلمان موفق شدند نیروهای ضدانقلاب را به محض ورود به شهر محاصره کرده، ۳۵ تن از آنان را که اکثراً عضو حزب دمکرات، گروه کومه له، سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر و سازمان چریک های فدایی خلق بودند، دستگیر کنند.(۵)

در محور کامیاران - سنندج نیز نیروهای خودی متشکل از برادران سپاه و پیش مرگان کرد مسلمان، ۱۴ روستا را پس از محاصره پاک سازی کردند. در بازرسی این روستاها یک قبضه کلت و یک دستگاه تراکتور متعلق به افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به دست نیروهای خودی افتاد.(۶)

۱- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص ۱.

۲- همان.

۳- سند شماره ۳۳۹۳۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: استاندار کردستان ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۲۷۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران مهاباد به منطقه ۵، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۶- سند شماره ۵۷۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه عملیات مرکز، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

به دنبـال حمله افراد گروه کـومه له به محله کلکه جـار در سـنندج در تاریـخ ۲۳/۸/۱۳۶۰ که به کشـته یا زخمی شـدن ۷ تن و اسارت ۵ تـن انجامیـد، گروه کـومه له ظـاهراً این شـیوه را کارآمـد ارزیـابی کرده است و ازاین رو مردم منطقه را به تکرار آن تهدید می کند. طبق گزارش شهربانی، افراد وابسته به این گروه با یادآوری ماجرای کلکه جار تهدیدهایی را مبنی بر ربودن یا کشتن مردم مطرح می کنند.(۱)

در همین خصوص، شـهربانی کردستان در نامه ای به استانداری این استان اعلام کرد که طبق اطلاعات به دست آمده، ۲ تن از افرادی که در حادثه ۲۳ آبان ماه در حمله به محله کلکه جار ربوده شده بودند، در روستای حلوان (۲۴ کیلومتری جنوب غربی سنندج) زندانی می باشند و مادران این دو تن اخیراً آنها را در آن روستا ملاقات کرده اند.(۲)

۲

با تسـهیلاتی که رژیم عراق دراختیار گروه های ضد انقلاب در مناطق شمال غربی کشور قرار داده است، این گروه ها با ایجاد بازارچه در مناطق مرزی به واردات و صادرات کالا می پردازنـد و از این طریق درآمـد کسب می کننـد. گروه های مسـلح غیر قانونی کمک های تسلیحاتی عراق را نیز از این مناطق وارد کشور می کنند.

گروه هـای مسـلح غیرقـانونی در منـاطق تحت نفوذ خود بـا ایجـاد بازارهای قاچاق، امکان مبادله کالا را با آن سوی مرز برقرار کرده، با اخذ مالیات از این دادوستدها و نیز مبادله کالا کسب درآمد می کنند. به نوشته بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی منطقه۷ سپاه (اسـتان های باختران،کردستان، ایلام و همدان)، حزب دمکرات کردستان ایران در روستای مرزی "چمپاره" (در جنوب غربی بـانه) یک بازار فروش کالای قاچاق دایر کرده است. قاچاقچیان در این بازار، اسـلحه، دلار، پارچه و طلا از عراق وارد می کنند و متقابلاً بنزین، نفت، گازوئیل و خشـکبار از آنجا صادر می کنند و نیروهای حزب دمکرات مسـتقر در روستای مرزی بلکه در همان منطقه بر این امور نظارت دارند و عوارض دریافت می کنند.(۳)

رکن۲ ژانـدارمری نیز دربـاره اسـتعداد نیروهـای مسـلح غیرقـانونی مسـتقر در روسـتای بلکه (در جنوب غربی بـانه) اعلام کرد: «تعداد ۲۰۰ الی ۲۵۰ نفر از افراد مسـلح حزب منحله دمکرات و کـومه له مجهز به سـلاح سـیمینوف، تفنـگ نارنجـک انـداز، بازوکـا و سـلاح هـای سـبک در روسـتای بلکـه اسـتقرار دارنـد.» در ادامـه ایـن گزارش همچنین دربـاره فعـالیت افراد سازمـان مجاهدین خلق (منافقین) در این روسـتا آمده است: «تعدادی از اعضای منافقین خلق (اسـتعداد نامعلوم) در این روسـتا مسـتقر و مشغول ساختن بمب های دستی می باشند.»(۴)

علاوه براین، به گزارش رکن۲ ژاندارمری، حزب دمکرات ازطریق منطقه مرزی دولتو در

ص: ۹۶۲

۱- سـند شماره ۳۳۹۳۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شـهربانی کردسـتان به اسـتانداری کردسـتان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند

تک برگی.

۲- سند شماره ۳۳۹۳۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استانداری کردستان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- بولتن اطلاعات و بررسی های غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۴، سنندج.

۴- سند شماره ۱۵۶۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن۲ - گروه اطلاعات) به وزارت کشور، ۲۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

غرب سردشت، تعداد ۶ قبضه توپ لوله بلند و ضدهوایی دولول، تعدادی آر.پی.جی۷ و تفنگ کلاشینکف از عراق وارد و آنها را در روستای بادین آباد و خری عاقلان (در جنوب غرب مهاباد) مستقر کرده است. به گزارش این منبع، حزب دمکرات همچنین از عراق درخواست ۵۰ دستگاه کامیون کرده که مورد موافقت عراقی ها واقع شده است و ازاین رو، تعدادی از افراد وابسته به این حزب برای حمل این کامیون ها به عراق اعزام شده اند.(۱)

۱

امروز روابط عمومی سپاه منطقه۳ (استان های گیلان و مازندران)، روابط عمومی کمیته مرکزی و سپاه منطقه۷ کشور (استان های باختران، کردستان، ایلام و همدان) عملکرد دو هفته اخیر خود را در مقابله با گروه های مسلح برانداز منتشر کردند.

طبق این اعلامیه ها، نیروهای سپاه در ۱۴ روز گذشته ۴۵ تن از سرسپردگان و عوامل خودفروخته گروهک های ضدانقلاب را به دلیل شرکت در عملیات های ترور و انفجار، حضور در خانه های تیمی و اجرای طرح های توطئه دستگیر کردند. از این افراد که هم اکنون در بازداشتگاه سپاه رشت به سر می برند، تعداد زیادی اسناد و مدارك، کروکی منازل افراد مؤمن به انقلاب و کتب و نشریات درون گروهی به دست آمده است. براساس این گزارش، در این مدت یك کتابخانه مخفی سازمان چریك های فدایی خلق (شاخه اقلیت) شامل تعداد زیادی کتاب های ضداسلامی و کمونیستی کشف و مسئولان آن دستگیر شدند.(۲)

همچنین بنا بر اعلام روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته، در ۳ هفته اخیر، نیروهای این نهاد با همکاری نیروهای دادستانی، ۳۴۸ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سایر گروه های مسلح برانداز را که در ترور افراد و درگیری های مسلحانه شرکت داشته یا عضو خانه های تیمی بوده اند، دستگیر کردند. همچنین در این مدت ۴ خانه تیمی به همت نیروهای این ارگان شناسایی شد که در درگیری های به وجودآمده هنگام تصرف آنها، ۵ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشته و عده ای نیز دستگیر شدند. علاوه براین، نیروهای کمیته مرکزی در این مدت ۳۰ عدد بمب قوی، ۷۰ کیلو باروت خشك، ۷ لیتر نیتروگلیسیرین، ۸ قبضه سلاح آر.پی.جی۷، ۷ گلوله و دوربین های مربوط، تعداد ۲۴۶ قبضه سلاح ژ۳ و تیربار کالیبر۵۰، ۶۰ قبضه اسلحه یوزی، ۵۶ قبضه کلت کمری، ۶۵ عدد خشاب پر اسلحه ژ۳ و یوزی و ده ها عدد نارنجك جنگی و سه راهی، تعداد ۳۸ عدد بی سیم و هزاران فشنگ از انواع مختلف و تعدادی اسناد و مدارك درون سازمانی مربوط به گروهك امریکایی منافقین را کشف و ضبط کردند.(۳)

سپاه منطقه۷ کشور نیز اعلام کرد که پس از مدت ها پیگیری، نیروهای این نهاد موفق شدند یك گروه ۵ نفره بمب گذار در منطقه "پل دختر" را دستگیر کنند. به نوشته بولتن اطلاعات و بررسی های غرب کشور، از این افراد تعدادی کلاشینکف و ۷ کیلو تی.ان.تی. به دست آمد.(۴)

۱- سند شماره ۳۲۰۷۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ۰۴ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاوره و بررسی)،

۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۴، به گزارش واحد مرکزی خبر از رشت.

۳- همان، ص۱۵، به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی.

۴- بولتن اطلاعات و بررسی های سیاسی غرب کشور (منطقه ۷)، شماره ۲۰، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، اسلام آباد.

۱

دادستان کل انقلاب اسلامی درپی بازدید از زندان قم و صحبت با برخی از زندانیان، بخشودگی مدت باقی مانده از زمان محکومیت زندانیان را درصورتی که شاکی خصوصی نداشته باشند، منوط به عملکرد اسلامی و مناسب زندانیان اعلام کرد. حجت الاسلام موسوی تبریزی برای نمونه به آزادی ۲۵ تن از هواداران گروه های مسلح غیرقانونی در طول هفته گذشته اشاره کرد. در همین خصوص روزنامه اطلاعات با انتشار خبر آزادی ۹ نفر از هواداران گروه های مسلح برانداز نوشته است: ۸ تن از فریب خوردگان گروهک های محارب در شهرستان بابل و یک تن دیگر در شهرستان جیرفت با اظهار ندامت از اقدامات گذشته خود مورد عفو دادگاه های این دو شهر قرار گرفته و آزاد شدند.(۱)

۲

امام خمینی امروز به پیام روز گذشته فرمانده نیروی زمینی ارتش و فرمانده کل سپاه درباره پیروزی به دست آمده در عملیات مطلع الفجر پاسخ دادند. رهبر انقلاب همچنین در دیدار ائمه جمعه استان سمنان با ایشان درباره دلایل مخالفت با روحانیت مطالبی ایراد کردند. در پیام امام خطاب به فرماندهان نظامی مذکور آمده است:

«تلگراف شما مبنی بر پیروزی بزرگ در محور گیلان غرب و سرپل ذهاب واصل شد.

بحمدالله تعالی [موفقیت] نیروهای رزمنده ایران - که با اعتماد به خدای بزرگ و انگیزه محافظت اسلام عزیز و دفاع از کیان کشور اسلامی ایران در تمام جبهه های نبرد با نیروهای شیطانی به پیروزمندی غرورآفرینی دست یافتند - موجب سرافرازی امت اسلامی و قشرهای ملت عظیم الشأن ایران، سرزمین شهدای فضیلت و پایگاه دلیران، پیروزمند در دو جبهه معنوی و ظاهری گردید.

این بار جلوه عظمت الهی در جبهه گیلان غرب و سرپل ذهاب درخشیدن گرفت و کشور را در آن محور از لوث وجود بستگان امریکا تطهیر فرمود. وَ ما رَمیتَ اذْ رَمیتَ وَ لکنَّ اللَّه رَمی (۲) اسلام بزرگ و اسلامیان و تاریخ کشور، این فداکاری ها و جوانمردی های دلیران نظامی و انتظامی و مردمی را فراموش نمی کند و افتخار بزرگ فرماندهان و سربازان و پاسداران و نگهبانان کشور حضرت مهدی - ارواحنا لمقدمه الفداء - در تارک ایران ثبت است؛ چنانچه [چنان که] ننگ و عار و ذلت و رذالت برای امریکاییان داخل و خارج - که برای خدمتگزاری به ابرجنایتکار جهان به روی اسلام و مسلمانان آتش می گشایند - ثبت خواهد شد.

بگذار تا تبهکاران بین المللی و بوق های مزدور جناح های جنایتکار، این پیروزی های عظیم را به حساب نیاورند و با تبلیغات انحرافی بر ننگ صدامیان امریکایی پرده پوشی کنند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- بخشی از آیه۱۷ سوره انفال: «تو تیر نینداختی آن گاه که تیراندازی کردی، بلکه خدا انداخت.»

اینجانب بـه پیروی از ملت عظیـم الشأن ایران این پیروزی بزرگ را به رزمنـدگان و فرمانـدهان محـور غرب و سـرپل ذهـاب تبریک عرض نموده و از خداوند متعال پیروزی نهایی اسلام را بر کفر جهانی خواستارم.

سلام و درود بر همه رزمنـدگان در تمـام جبهه هـا و آفرین بر رزمنـدگان محور غرب و سـرپل ذهـاب. و السـلام علی عبادالله الصالحین.»(۱)

امام خمینی در دیدار ائمه جمعه اسـتان سـمنان با ایشان نیز ضمن برشماری خصوصیات اخلاقی آیت الله دستغیب، به بیان ریشه های مخالفت با روحانیت پرداختنـد و با اشاره به عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و آشـکارشدن ماهیت این گروه در گرایش به گروه هـایی همچون حزب دمکرات و کشورهـایی ماننـد عراق و انگلسـتان، اقـدامات آنان را خرابکارانه و بی اثر و انسـجام و وحـدت را عامـل اصـلی پایـداری ملی خواندنـد. ایشان فرمودنـد: «شـما می دانیـد که آنکه بیشتر از همه مورد توجه قـدرت هـای بزرگ است روحانیت است و آنچه بیشتر هـدف است برای آنها و تفاله های آنها که در داخل هسـتند، روحانیت است و لهـذا می بینید که چه اشخاصـی را بدون اینکه یک جرمی، یک خطیئه ای داشـته باشـند، فقط برای اینکه یک مسـلمی هسـتند که هدایت می کنند مردم را، آن طور شـهید می کنند. و لابد می دانید که دیروز مرحوم حجت الاسـلام آقای دستغیب را به آن وضع ناگوار، اینها شهید کردند. و دنبال هر پیروزی ای که برای کشور اسلامی ما، جمهوری اسلامی ما تحقق پیدا می کنـد، این طرف دارهـای امریکـا که خودشان را طرف دار خلق می داننـد، اینها یا افراد کوچک و حتی طفل های شـیرخوار را هـدف قرار می دهنـد یا اشخاصـی که بخواهنـد برایشان جرمی ثابت کننـد، جز اینکه مردم را ارشاد می کننـد، جرمی ندارنـد. آقـای دسـتغیب را شایـد شـما آقایان کمتر بشناسـید، لکن من می شـناسم ایشان را. ایشان یک مرد وارسـته به تمام معنا و معلم اخلاق، مرشد مردم و هرچه در صحبت هایش هست معنویات و دعوت به خدا و دعوت به اسلام است. مع ذلک، اینها بنایشان بر این است که آنهایی که بیشتر دعوت به اسلام می کنند آنها را بیشتر هدف قرار بدهند.

... آقایان بایـد توجه کننـد که مسائل این طوری مخصوص به زمان ما نیست. از صـدر اسـلام تا حالا هدف، هدف مسـتکبرین همین بوده است که برای چاپیدن مستضعفین، آنهایی که طرف دار آنها هستند که علمای بلاد هستند، آنها را از بین ببرند. این یک سـیره ای بوده است از آنها و سـنت سـیئه ای بوده است از آنها و ما بایـد به آنچه تکلیفمان هست عمل بکنیم. و بحمـدالله الآن هرچه از این فسادها واقع می شود و هرچه از این جنایات واقع می شود، مردم بیشتر توجه به عمق مسئله پیدا می کنند.

اگر آن وقت این گروه هـای فاسـد می توانسـتند یک دسـته ای را بازی بدهنـد به اینکه ما برای خلق داریم کار می کنیم و می خواهیم اشخاص فاسد را از بین ببریم و این حکومت، حکومت فاسد است،

۱- مؤسـسه تنظیم و نشـر آثار امام خمینی، صـحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی (ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص۴۲۰.

کم کم دارند خودشان مسائل خودشان را رو می کنند و خودشان روابطشان را با عراق، روابطشان را با دمکرات طرف غرب و روابطشان را با حتی انگلستان دارند کم کم ظاهر می کنند و بحمدالله اینها دیگر آبرویی ندارند. این خرابکاری ها هم یک قدرتی نیست؛ خب! یک دزدی می تواند بیاید یک خانه ای را آتش بزند، اینها الآن مَثَلشان مَثَل همان دزدها هست که گاهی خرابکاری می کنند. دیگر کار دیگر از اینها برنمی آید و اینها پیش ملت ما دیگر آبرویی ندارند و خرابکاری هایی که می کنند شاید برای تشفی باشد و الّا می دانند خودشان هم که کاری از این ساخته نیست.

حکومتی از بین نخواهد رفت به واسطه انفجار. من امیدوارم که آن چیزی که همیشه من مورد نظرم بوده و به طبقات علمایی که تشریف می آوردند اینجا عرض می کردم این است که آقایان متوجه باشند که خدای نخواسته یک وقتی از بعضی جوان های طلبه ها و اینها یک چیزی صادر نشود که بهانه دست آنها بیاید. حالایی که هیچ کاری نمی کنید جز صلاح و جز ارشاد مردم، دارند برای شما می گویند. حالایی که این حکومت جز دفاع از حق کاری نمی کند، هیچ وقت هجمه ای نکرده، دفاع است، مع ذلک، این همه در رادیوهای خارج و در خبرگزاری های خارج گفته می شود و در خبرگزاری ها، در رادیوها، در اینها، این همه فتوحی که برای ایران دارد حاصل می شود و این طور پیشروی می کند، با اینکه در مقابل او همه قدرت ها ایستاده اند، یا به سکوت می گذرانند یا می گویند ایران این جور گفته، عراق این جور گفته، ایران می گوید این، تاکنون هم معلوم نشده درست. با اینکه آمدند دیدند و بعضی از خبرگزاری ها هم اطلاع دادند که نخیر، مسئله این طوری [است]، مع ذلک با شک تلقی می کنند یا سکوت می کنند از آن. این اخیر - که همین دیشب، پریشب باشد - یک همچو فتحی از برای ایران حاصل شده است، غالباً، اصلاً سکوت کرده اند، تا حالا صحبتش را نکرده اند که چه بوده؛ یک اشاره ای به اینکه اینها زیادتر دارند، زیادتر دارند فعالیت می کنند - و عراق هم گفته چطور - فوراً پشتش عراق را می آورند که نه، عراق گفته است که ما چند هزار نفر از ایرانیان را کشته ایم و کذا.

آن چیزی که بسیار مورد توجه آقایان باید باشد این است که مردم را ارشاد کنید.

مردم را اطمینان بدهید که پیروز هستند و خدای تبارک و تعالی وعده اش تخلف ندارد؛ وعده پیروزی داده به کسی که برای خدا قیام می کند و نصرت می کند اسلام و دین خدا را. و جوان ها را از اینکه خدای نخواسته یک وقتی به دام این اراذل بیفتند، باید خیلی تحذیر کنید. اینها در همه جا بازهم دارند [توطئه می کنند]؛ اشخاصی که انحراف می خواهند حاصل کنند. جوان ها و بچه ها هم زود انفعال پیدا می کنند از یک صحبتی و نمی گذارند آنها هم که مسائل ایران به آنها برسد؛ آنها را نمی گذارند گوش کنند به این مسائل. شما در نمازهای جمعه، در جماعات، سایر آقایان در جماعاتشان، در جُمعاتشان مردم را اطمینان بدهند که پیروزی هست برای شما. مردم هم بحمدالله حاضرند در صحنه و مادامی که این طور انسجام هست بین مردم

و گروه های مختلف، بین ارتش و مردم، بین روحانیون و ارتش، تا این محفوظ باشد، ایران محفوظ است، هیچ نمی شود که کاریش کرد. و من امیدوارم که آقایان جدیت کنند مردم را [در] دعوت به تقوا، دعوت به آرامش، دعوت به توجه به مسائل.

و البته می دانید که مسئله، مسئله سمنان تنها نیست که نارسایی هایی هست، انقلاب است؛ پشت سر انقلاب نارسایی ها زیاد است، خصوصاً یک جایی که همه چیزش را داده بودند به غیر. آن نفت فراوان را به طور شاید رایگان دادند به خارج و اگر یک پولی هم به آنها دادند، خرج خودشان کردند و پول ها را در خارج برای خودشان حفظ کردند و همه جهات ایران را وابسته کردند؛ همه جهات ایران را منحرف کردند و رفتند، فرار کردند. در یک همچو محیطی البته باید همه جدیت کنند که ان شاءالله، اصلاح بشود و نباید توقع از این داشت که دولت بتواند یک همچو چیزی را زود انجام بدهد. دولت هم از خود مردم است و می دانید که یک دولتی که بخواهد یک کاری را عمداً بکند، نیست. البته نارسایی ها من می دانم هست، نه اینکه فقط در شهر شما و استان شما، در همه جا یک مسائلی هست، اما باید با توجه دادن مردم به اینکه مردم هم امروز باید این کارها را با پشتیبانی شان از دولت انجام بدهند، امیدوارم که به زودی این مسائل حل بشود و ان شاءالله بازسازی بشود ایران؛ از آن فسادهایی که در آن بود، به کلی تطهیر بشود و بحمدالله تا حالا هم خیلی شده است؛ تا حالا هم خیلی کار برای مردم کرده اند و امیدوارم که بعدها که یک قدری آرامش پیدا بشود، زیادتر انجام بگیرد. عمده، توجه مردم است و همراهی مردم است که بحمدالله تا حالا داشته اند و از این به بعد هم ان شاءالله خواهند داشت.»(۱)

۱

امروز شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، تشکیل جلسه داد. آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع و سخنگوی این شورا، درباره موضوعات طرح شده در جلسه امروز اظهار کرد: «در این جلسه تیمسار ظهیرنژاد گزارش جبهه های جنگ را مطرح ساخت و آقای شمخانی قائم مقام فرمانده سپاه پاسداران نیز گزارشی دراین زمینه داد و خوشبختانه این بخش خیلی امیدوارکننده و خوب بود؛ مخصوصاً توضیحاتی که درمورد اهمیت فتح جدیدمان به نام مطلع الفجر در گیلان غرب و سرپل ذهاب داده شد و معلوم گردید که نام خوبی هم بر روی این عملیات قرار داده اند. مطلع الفجر می تواند در آینده منشأ حرکات بسیار خوبی باشد.» وی افزود: «بخش دیگری از بحث های امروزمان مربوط بود به صنایع نظامی که آقای سرهنگ سلیمی، وزیر دفاع، گزارشی ارائه دادند. البته ایشان از زمانی که به سمت وزارت دفاع منصوب شدند، فعالیت های خوبی داشته اند.»(۲)

وی همچنین درباره دیگر موضوعات مطرح شده در جلسه امروز که درباره اطلاعیه های نظامی جداگانه سپاه و ارتش و تدابیر اتخاذشده برای یکپارچگی این اطلاعیه ها بود، اظهار کرد:

۱- همان، ص۴۲۴.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۲.

«آنچه مطرح است این است که ستاد ارتش و روابط عمومی سپاه اطلاعیه مشترک بدهند و شورای عالی دفاع نیز این مسئله را خواسته بود. ازاین رو آقای خرازی نیز مسئول تعقیب این مسئله و کارهایی که لازم است درجهت هماهنگی اطلاعیه ها انجام بگیرد، شدند و امیدواریم که موفق شوند.» آقای هاشمی همچنین گفت: «حال که آنان این طور همگام باهم در میدان می جنگند، خواهش ما این است که مشترکاً یک اعلامیه بدهند تا نشان دهند اتحادشان نسبت به گذشته بیشتر شده است، چون دیگر لزومی ندارد که دو اعلامیه منتشر شود.»(۱)

آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود نیز در جمع بندی موضوعات طرح شده در جلسه شورای عالی دفاع نوشته است: «عصر در شورای عالی دفاع شرکت کردم. وضع جبهه ها رسیدگی شد. تیمسار ظهیرنژاد وقت گرفت برای گفتن اعتراضاتش به نیروهای سه گانه. گزارش خرید توپ های اورلیکن و اصلاح وضع صنایع نظامی توسط وزیر دفاع داده شد. سقوط دو هواپیمای دشمن و یک هواپیمای خودی و پیشنهاد همکاری با رئیس مجلس اعلای شیعه (عراق) و سفر به افغانستان مطرح گردید.»(۲)

آقای هاشمی رفسنجانی همچنین درباره ادعای عراق مبنی بر اقدام ایران در کشتن اسرای عراقی، وضعیت جدید نظامی ایران و عملیات های اجراشده، تأثیر نیروهای داوطلب بسیجی در سیر جنگ، وضعیت عمومی جبهه گیلان غرب و عملیات مطلع الفجر مطالبی بیان کرد. گزیده ای از گفته های وی به نقل از روزنامه کیهان بدین شرح است:

رئیس مجلس در پاسخ به این سؤال که عراق مدعی شده که ایران تعدادی از اسرای عراقی را کشته است، گفت: «عراق با این عمل خواسته است سربازان خود را از تسلیم شدن بترساند. به علت اینکه آنها احساس کرده اند که نیروهایشان در همان مرحله اول تسلیم می شوند و زود شکست می خورند. رژیم عراق می خواهد به سربازانش بگوید که اگر به سوی ایرانی ها بروید مرگ در انتظار شماست.»

وی افزود: «سربازان عراقی باید بدانند که این حرف یکی دیگر از دروغ های صدام است، چون ما تاکنون فیلم های بسیاری درزمینه پذیرایی بسیار گرم از اسرای عراق نشان داده ایم و آنها نیز از این طرز رفتار اظهار رضایت کرده و حتی به شعاردادن به نفع جمهوری اسلامی ایران پرداخته اند.» آقای هاشمی تأکید کرد: هم اکنون نیز هرکس که بخواهد می تواند بیاید و از اردوگاه های اسرای عراقی در ایران بازدید کند، چون ما نه تنها مردم عراق بلکه نظامیان آنها را نیز از خود می دانیم و فکر می کنیم که مانع اصلی، صدام و حزب بعث است و ما با آنها طرف هستیم. اگر صدام و حزب بعث نباشند ما ملت عراق را از خود می دانیم.» وی افزود: «ما در این فکر هستیم روزی که جنگ تمام شد همراه سربازان عراقی در جبهه جنگ علیه اسرائیل شرکت کنیم.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع در تشریح کلی عملیات مطلع الفجر گفت: «ما پس از عزل بنی صدر که به دنبال آن یکپارچگی ارتش و سپاه پاسداران بیشتر شد، آمادگی لازم را جهت

۱- همان.

۲- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم، ۱۳۷۸، ص۴۰۳.

حمله داشتیم، ولی مت-أسفانه میان فتح آبادان تا فتح بستان دو ماه فاصله پیدا شد و صدام فرصت یافت تا با تبلیغات، وضع را طور دیگری نشان دهد و همان طوری که قبلاً گفتم ارتش جمهوری اسلامی ایران آمادگی دارد ضربه را به هرکجا که خواست وارد کند.» وی اضافه کرد: «این امر نیاز به یک سازماندهی و برنامه ریزی داشت و از این مسئله مهم تر نیز جذب و تزریق نیروهای مردمی و مؤمن در ارتش بود که این امر خیلی مؤثر است و این مدتی که در جبهه ها تحرک نداشتیم، سرگرم این کار بودیم.» هاشمی رفسنجانی افزود: «ما از دو هفته پیش در تمامی جبهه ها آمادگی حمله داشتیم و این امر را هم عراق و هم نیروهایش می دانند و من به ملت ایران اعلام می کنم که حضور نیروهای داوطلب در جبهه ها فوق العاده سرنوشت ساز است و هرچه بیشتر از این نیروها به جبهه ها اعزام شوند ارتش ما پشت گرمی بیشتری پیدا خواهد کرد و دشمن سست خواهد شد.» وی سپس با اشاره به حسن همکاری که بین نیروهای مختلف نظامی به وجود آمده است، گفت: «تجربه و خبرگی نیروهای نظامی و ایمان و فداکاری نیروهای مردمی باعث شده که اینها باتجربه و آنها نیز مؤمن تر شوند و همه باهم یک واحد منسجمی را به وجود آورند. ازاین رو است که ما محکم ترین جبهه را داریم.»

رئیس مجلس با اشاره به فیلمی که درباره آزادسازی بستان در تلویزیون به نمایش گذاشته شد، گفت: «من آن موقع در جبهه نبودم، ولی با فیلمی که از حمله به بستان دیدم مطمئن هستم که اگر آن فیلم را نظامیان عراق و صدام مشاهده کنند خیلی زودتر از جبهه ها فرار خواهند کرد، چون آن روحیه که واقعاً تجسم عاشورا بود و افرادی که با آن شکل (ارتش و سپاه) دست در دست یکدیگر دعای وحدت می خواندند و آن شور و شوقی که در چهره آنان دیده می شد و آن نشاطی که قبل از حمله داشتند، نشان می داد که این جمعیت هیچ وقت قابل شکست دادن نیست.»

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در ادامه این گفت وگو با تأکید بر این نکته که وضع نیروهای رزمنده اسلام در جبهه های جنگ تحمیلی بسیار خوب است، گفت: «من مطمئنم در هر نقطه از جبهه که ما اقدام به حمله کنیم نتیجه آن چون بستان و گیلان غرب خواهد بود.»

رئیس مجلس شورای اسلامی درباره وسعت حمله اخیر رزمندگان اسلام در جبهه های غرب نیز گفت: «اخباری که تاکنون انتشار یافته و گزارش های رسیده به ما تقریباً همان چیزی است که اعلام شده و تفاوت چندانی ندارد.» وی افزود: «تعداد کشته های عراق دقیقاً مشخص نیست؛ چون منطقه کوهستانی است و اجساد عراقی ها هنوز شمارش و جمع آوری نشده، ولی به نظر کسانی که دست اندرکار هستند، ۵ گردان عراق متلاشی شده است و تعداد زیادی اسیر داشتیم که یک تعدادی از آنها تخلیه شده و یک تعدادی هم به علت کوهستانی بودن و مشکلات راه ها هنوز در منطقه هستند و دقیقاً نمی توانیم آمار آنها را بگوییم.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع همچنین درباره تعداد شهدای ما در این منطقه گفت:

«براساس دو گزارش که تا ساعت ۲۰:۳۰ دقیقه امروز اعلام شده، شهدای ما بین ۱۱ تا ۱۸ نفر می باشند و به طورکلی تلفات ما ازنظر نفرات بسیار بسیار کم بوده و تلفات تجهیزاتی اصلاً نداشتیم و حدود ۱۰۰ نفر مجروح سطحی داشتیم. ولی دشمن در این منطقه کاملاً ـ متلاشی شده، ولی چون این منطقه کوهستانی است، هنوز در گوشه وکنار آن در سنگرهای کوهستانی مقاومت هایی از عراقی ها دیده می شود.»(۱)

۱

امروز حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع، با حضور در دفتر نماینده امام در شورای عالی دفاع که در ستاد مشترک ارتش قرار دارد، از نزدیک با رئیس ستاد مشترک ارتش و وزیر دفاع درباره وضعیت نیروهای مسلح، شرایط جبهه های جنگ و اخبار جنگ گفت وگو کرد. این دفتر را آیت الله خامنه ای زمانی که مسئولیت نمایندگی امام در شورای عالی دفاع را برعهده داشت، تأسیس کرده است. هاشمی رفسنجانی در خاطرات امروز خود درباره محتوای این جلسه نوشته است: «به ستاد ارتش رفتم. با تیمسار ظهیرنژاد و وزیر دفاع درباره برنامه و اخبار جنگ بحث کردیم. ظهیرنژاد از روی کارآمدن افسران جوان در سمت های بالا ناراحت است و معتقد است، مغزهای ارتش، با این رویه کنار می روند و می گویند این خواست توده ای هاست؛ مخصوصاً از تصفیه نیروی هوایی. وزیر دفاع هم از اینکه نیروی زمینی، او را در جریان عملیات خودش قرار نمی دهد، ناراحت است.»(۲)

۲

درپی شهادت آیت الله دستغیب دولت امروز را در سراسر ایران عزای عمومی اعلام کرد و بازار تهران نیز به همین مناسبت تعطیل شد.(۳)

در شیراز نیز مراسم تشییع و خاک سپاری آیت الله دستغیب و ۸ شهید همراه وی برگزار شد. به گزارش روزنامه اطلاعات، امروز شیراز یکپارچه سیاه پوش و عزادار بود و مساجد، معابر، اماکن، ادارات دولتی، نهادهای انقلابی و مراکز نظامی و انتظامی درحالی که پرچم ها و پارچه های سیاه بر سردرهایشان نصب کرده بودند، آیاتی از کلام الله مجید پخش می کردند. گزارش این روزنامه از شهر شیراز به این شرح است:

«از بامداد امروز صدها هزار نفر زن و مرد عزادار با دردست داشتن عکس هایی از رهبر انقلاب و تصاویری از شهید آیت الله دستغیب و دیگر شهدای اسلام، پرچم های سیاه و سرخ و علائم عزاداری از محله های خود به راه پیمایی پرداختند و در مقابل خانه آیت الله شهید و بیمارستان نمازی اجتماع کردند. پیکر پاک شهید، عالم ربانی و مجاهد کبیر حضرت آیت الله سیدعبدالحسین دستغیب و پاسداران همراه او و دیگر همراهان شهید، با شکوهی کم نظیر و

۱- روزنامه کیهان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۲- علی اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین، صص ۴۰۱ و ۴۰۳.

۳- روزنامه کیهان، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲.

درحالی که صدها هزار تن از مردم شیراز در مراسم تشییع شرکت کرده بودند به حرکت درآمد. مردم در مراسم تشییع، سینه زنان به عزاداری پرداختند و چندین زن و مرد براثر ازدحام جمعیت بیهوش شدند و به بیمارستان های شیراز انتقال یافتند. مردم شیراز، یکپارچه علیه امریکای جنایتکار و منافقین شعار می دادند. مردم عزادار شعار می دادند: "به حسین خبر دهید که دستغیب شهید شده"، "عزا عزاست امروز، روز عزاست امروز، شهید محراب ما با شهداست امروز". مردم به خشم آمده و عزادار از خیابان های توحید، لطفعلی خان و احمدی به تشییع پیکرهای یاران حسین(ع) پرداختند. جمعیت از سرتاسر استان فارس به سوی شیراز سرازیر شده بود و مسیر تشییع پیکرهای پاک شهدا در دو سوی خیابان ها، پیاده روها و پشت بام ها از جمعیت موج می زد و شعار "مرگ بر امریکا"، "مرگ بر منافق" در فضا پیچیده بود و مردم از فرط اندوه و خشم به سر و سینه خود می زدند.»(۱)

۱

مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران شیراز با تشریح ماجرای ترور شهید دستغیب و معرفی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به عنوان عامل ترور، با استناد به بررسی های انجام شده جزئیاتی از چگونگی حادثه را به شرح زیر بازگو کرد: «در تحقیقاتی که تاکنون به عمل آمده و همچنان ادامه دارد به این نتیجه رسیدیم که یک زن در داخل خانه ای در طول مسیر حرکت امام جمعه شیراز و همراهان وی پنهان شده بود. وقتی آیت الله از مقابل منزل مذکور می گذشتند، بیرون می آید و برادران پاسدار قبل از اینکه بتوانند عکس العملی از خود نشان دهند، بمب منفجر می شود و این مصیبت عظیم را به وجود می آورد.» وی افزود: «از اثرات انفجار این نتیجه به دست آمده که حداقل ۲ پوند تی.ان.تی. به یک نارنجک وصل بوده و زن مزبور ضامن را کشیده و همراه خود آن را منفجر ساخته است. عامل ترور نیز در این انفجار به هلاکت رسیده است.»(۲)

۲

بهزاد نبوی، وزیر مشاور نخست وزیر در امور اجرایی، در گفت وگو با روزنامه اطلاعات با اشاره به مواجه دانستن کشور با جنگ اقتصادی، درباره حساسیت زمانی و تدابیر دولت برای تأمین ارز مورد نیاز برای خرید اقلام جنگی، لزوم اجرای برنامه های اقتصادی برای فراهم شدن وضعیت مطلوب و اثر این برنامه ها در ایجاد گرانی و برنامه های دولت برای مهار گرانی ازطریق ستاد بسیج اقتصادی توضیحاتی داد. به نوشته این روزنامه، بهزاد نبوی درباره طرح های توزیع عادلانه کالاها و تثبیت اساسی نرخ کالاها و برنامه های لازم برای جلوگیری از افزایش قیمت ها گفت: «این یک مسئله خیلی مهمی است که مردم باید به آن توجه کنند. ما الآن در شرایط ویژه ای به سر می بریم. وضع ما به لحاظ اقتصادی به مراتب حساس تر از لحظات شروع جنگ است و با جنگ اقتصادی

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۲، شیراز.

۲- روزنامه کیهان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، به نقل از مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شیراز.

که امریکا و عمالش علیه انقلاب اسلامی به راه انداختند، شاید بتوان گفت که ما مرحله جدیدی را پشت سر می گذاریم و باید با هوشیاری و همکاری مردم مسلمانمان بر این جنگ و جنگ اقتصادی غلبه کنیم. یکی از مسائل مهمی که الآن وجود دارد این است که ما به دلیل تأمین نیازهای جنگ تحمیلی صدام بر انقلاب اسلامی، مجبوریم ذخایر ارزی خود را بیشتر درجهت تأمین نیازهای جنگی و تدارکات و تجهیزات آن مصرف کنیم تا بتوانیم حمله های موفقیت آمیزی را به ثمر برسانیم. حملات و تهاجمات نظامی، سرمایه گذاری عظیمی لازم دارد. جنگ کار کم خرجی نیست، بلکه کار پرخرجی می باشد، لذا برای بسیاری از مخارج جنگی که باید از منابع عظیمی تأمین بشود، ما بایستی ذخایر تضمین شده ای در قبالش داشته باشیم، لذا ما در زمینه های دیگر ناچاریم تاحدودی سخت گیری بکنیم و این سخت گیری به طور مستقیم اثراتی در گرانی و کمبود کالاها در جامعه دارد، ولی باید با انقلاب و کوشش با آثار و عواقبش مبارزه کنیم. دراین رابطه دولت از پیش آمادگی های لازم را پیدا کرده و شورای عالی اقتصاد به ستاد بسیج اقتصادی مأموریت داده است که طرح توزیع کالاهای اساسی را که ضروری است، [تهیه کند]. طبق این طرح، ستاد بسیج اقتصادی مصمم است که [برای] نیازمندی های اساسی لیستی تنظیم [کند] و به مورد اجرا درآورد و به موجب این طرح [کالاهای اساسی مورد نیاز مردم را] باتوجه به کمبودهای احتمالی، به نرخ ثابت و مقدار معین (حداقل مورد نیاز) در اختیار مردم قرار دهد. یعنی با این هدف، برنامه و طرح ما در ستاد بسیج اقتصادی این است که حداقل نیازهای مردم با نرخ ثابت دراختیار آنان قرار داده بشود تا اگر چنانچه احتمالاً نرخ برخی کالاها به علت کمبود، افزایش پیدا کرد، این افزایش نرخ، بر روی کالاهای اساسی و مورد نیاز مردم تأثیری نگذارد. مت-أسفانه مسئله تورم و گرانی حالت مسری دارد و دولت با کنترل سیستم توزیع و توزیع عادلانه کالاها و سهمیه بندی های مختلف، کالاهای اساسی را با قیمت ثابت و به مقدار مورد نیاز در دسترس مردم قرار می دهد که البته با ترکیب جدیدی که ستاد بسیج اقتصادی پیدا کرده ان شاءالله با قدرت بیشتری این طرح ها را به مرحله اجرا درخواهیم آورد.»(۱)

۱

سخنگوی وزارت خارجه ایران با بیان علت اقدام تبلیغاتی عراق در اعلام خبر کشته شدن اسرای عراقی به دست نیروهای ایرانی و تکذیب شدید این موضوع، از نهادهای بین المللی خواست تا برای حفظ جان اسرای ایرانی به سرعت تدابیر لازم را اتخاذ کنند. به نوشته روزنامه اطلاعات، آقای علوی طباطبایی، سخنگوی وزارت خارجه، با تکذیب ادعای عراق گفت: «صدام در اوایل مدعی بود که [در عملیات طریق القدس] ازجانب ایران پیشروی صورت نگرفته و برعکس، این عراق بوده که پیشروی های چشمگیری داشته است. جالب اینجاست که صدام و دولت عراق به اسارت ۱۵۰۰ تن از نیروهای خود در جریان فتح شکوهمند بستان اعتراف

ص: ۹۷۲

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۴، رشت.

می کنـد که این نشانگر عجز و زبونی صدام بعثی است. مسئله دیگر اینکه صدام که خود دستش به خون هزاران مسلمان چه در ایران و چـه در عراق آلـوده اسـت و مرتبـاً توسـط هواپیماهـای بمـب افکن منـاطق مسکونی را مـورد حمله قرار می دهـد و کودکان و زنان و غیرنظامیان را شـهید می کند و پریروز در ایلام حدود ۲۱ نفر را به خاک و خون کشـید و در بستان دست به هزاران جنایت و اعمال ننگ آور زده، حال برای توجیه شکست مفتضحانه خود اقدام به پخش چنین شایعاتی نموده است و با این کار قصد دارد تعداد زیاد کشته های خود را کم جلوه دهد و اعلام کرده است که اینها اسیر بودند و بعد کشته شده اند.»

سخنگوی وزارت امور خـارجه کشورمـان افزود: «اسـرای عراقی از وضع خوبی برخوردار هسـتند و این مسئله را صـلیب سـرخ جهانی نیز در مشاهـدات خود از بازداشـتگاه های اسـرای جنگی عراق در ایران به طور کامل تأیید کرده است.» وی با اشاره به احتمـال اقـدامات تلافـی جویـانه صـدام درپی این ادعا هشـدار داد: «صـدام اعلام کرده است که عراق حق تلافی را برای خود محفوظ می دارد و این موضوع تأییـد می کند که رژیم متجاوز عراق به مرز دیوانگی رسـیده و می خواهد زمینه را جهت یک جنایت هولناک دیگر که احتمالاً اعدام اسـرای ایرانی خواهد بود، آماده سازد.» وی از صلیب سرخ جهانی و سازمان بین الملل مصرانه خواستار رسیدگی فوری برای حفظ جان اسرای ایرانی در عراق طبق قوانین و موازین بین المللی شد.

علوی طباطبـایی در پایان با اشاره به تبلیغات گسترده خبرگزاری های بین المللی درباره ادعای عراق گفت: «این خبرگزاری ها به علت خصومت با انقلاب اسـلامی ایران سـعی می کنند این ادعای دروغین صدام را بزرگ جلوه داده تا فتح بسـتان را تحت الشعاع قرار دهند.»(۱)

۱

عراق علاوه بر اعلام عمومی و تبلیغاتی خبر دروغ کشـتار اسـرای عراقی به دست نیروهـای ایران، به برخی مجـامع بین المللی ازجمله کمیته صـلیب سـرخ جهـانی نیز شـکایت کرد. خبرگزاری کویت دربـاره این شـکایت اعلام کرد: «کمیته صـلیب سـرخ جهانی سرگرم بررسی اعتراض بغداد مبنی بر به قتل رساندن ۱۵۰۰ تن از اسرای جنگی عراق توسط ایران که در نبردهای چند روزه اخیر به اسارت ایران درآمـده اند، شده است. سـخنگوی کمیته مذکور در مصاحبه ای با خبرگزاری کویت گفت: "ما در ژنو سرگرم مطالعه این اعتراض هستیم." وی افزود: "درصورت یافتن مدرکی که دلالت بر وجود شکنجه کرده باشد، آن را به طور کاملاً محرمانه به مقامات هر دو کشور ارسال خواهیم کرد."»(۲)

همچنین درپی این اقدام تبلیغاتی عراق، کشورهای یمن و اردن نیز با فرض صحت این ادعا به حمایت از عراق پرداختند. رادیو عربی امان دراین باره گزارش داد: «مملکت اردن هاشـمی اقدام مقامات تهران به قتل اسـرای عراقی را به شدت محکوم کرد و طی اطلاعیه ای که سخنگوی

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۹، ژنو- خبرگزاری کویت، ۲۱/۹/۱۳۶۰.

رسـمی دولت اردن انتشـار داده، بر ایسـتادگی اردن در کنـار عراق تأکیـد شـده و از برخی کشورهـای عربی که هنوز در کنار ایران قرار دارنـد خواسـته شـد تا در سیاست خود تجدیدنظر کنند و به اصول برادری و موافقت نامه دفاع مشترک عربی پایبند باشند.»

در این اطلاـعیه همچنین آمـده است: «حکـام تهران هنگـامی دست به قتـل اسـرا می زننـد که [عراق] هزاران اسـیر ایرانی را در اختیـار دارد و بـا آنها براساس احترام به اصول و تعالیم شـریعت اسـلامی و انسانیت انسان و اخلاقی که صـفت اعراب مسـلمان است، رفتـار می شود. از تضادهـای دیگر آن است که برخی از کشورهـای عربی از رژیم تهران برای ادامه جنگ تجاوزکارانه خود علیه عراق که همواره برای نجات دوستان عرب خود در گرفتاری ها و سختی ها پیش قدم بوده، پشتیبانی می کنند.»(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز درباره اقـدام دیپلماتیک دولت یمن اعلام کرد: «یک سـخنگوی رسـمی دولت عربی یمن امروز به دنبال ادعای دولت عراق مبنی بر اعدام ۱۵۰۰ اسیر عراق توسط نیروهای ایرانی، ضمن محکوم ساختن ایران اظهار داشت: "این اقدام تعجب انگیز که در تاریخ جنگ های دنیا بدون سابقه می باشد، تجاوز آشـکار به اصول اسـلامی و کلیه منشورهای بین المللی می باشد."»(۲)

۱

سیدمحمد غرضی، وزیر نفت، پس از بازگشت از شصت ودومین جلسه اوپک که در ابوظبی برگزار شده بود، در پاسخ به این سؤال که چرا ایران سـخنان زکی یمـانی، وزیر نفت عربسـتان سـعودی را پـذیرفته است،(۳) گفت: «فشـار عربسـتان روی تعیین قیمت نفت سنگین متمرکز است و این تخفیف روی بازار مصرف جهانی اثر دارد. علت آنکه ما حاضر شدیم تا این تخفیف را بپـذیریم این بود که در سـطح جهانی روی وضع بازار قاعـدتاً می بایستی توافقی صورت گیرد. اشـکال کار ما این است که در شرایـط فعلی نمی تـوانیم همیشه بـا قیمت دلخـواه، مشـتری را نگه داریم، ولی به طورکلی بایـد بگـویم که بـا این تخفیف روی قیمت نفت سـنگین، نفت مـا تنهـا حـدود دو درصـد ارزان تر فروش خواهـد رفت و به این ترتیب نفت سـنگین مـا بالاجبـار در رقابت با سایر کشورها ارزان تر شد و قیمت نفت سبک ما سر جای خود باقی است.»

۱- خبرگزاری پارس، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره۲۶۸، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۳۵، بخش عربی رادیو امـان، ۲۲/۹/۱۳۶۰ ؛ و- همان، صص ۵ - ۴، امان - خبرگزاری کویت، ۲۲/۹/۱۳۶۰ .

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، صنعا - خبرگزاری فرانسه، ۲۰/۹/۱۳۶۰.

۳- زکی یمانی، وزیر نفت عربسـتان، درباره ثابت نگه داشـتن قیمت نفت و حتی کاهش آن به عنوان هـدیه عید کریسـمس به کشورهای غربی سـخنانی گفته بود که متن کامل گزارش واحد مرکزی خبر از این سـخنان در ضـمیمه این گزارش درج شده است.

وی درباره تعیین رقم دقیق تخفیف مصوبه نیز گفت: «تاوقتی که اوپک این رقم را به طورکلی اعلام نکند، ما نباید چیزی بگوییم، زیرا روی بازار فروش ما اثر می گذارد، ولی صحبت رقمی بین ۵۰ تا ۷۰ سنت در هر بشکه است و به طورکلی این رقم در رأس ساعت و تاریخ مشخصی اعلام خواهد شد.»(۱)

۱

درحالی که بخش های زیادی از سرزمین ایران در اشغال نیروهای نظامی عراق است، عزت ابراهیم، معاون صدام در شورای فرماندهی انقلاب عراق، در یک سخنرانی تبلیغاتی در جلسه وزیران کار کشورهای عضو جنبش عدم تعهد بدون اشاره به اینکه عراق تمایلی به عقب نشینی از مناطق اشغال شده ایران دارد یا نه، ادعا کرد که عراق خواهان ادامه جنگ نیست. وی اضافه کرد: «طی چند ماه اخیر درحالی که ایران خواستار جنگ بوده است، عراق براساس تقاضای تمام هیئت های حسن نیت هرگز از مقصودی مبنی بر پایان دادن به جنگ تجاوز نکرده است.»(۲)

وی در یک کلی گویی و با فراموش کردن عمدی قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر و نقش این قرارداد در رسمیت دادن به حقوق دو کشور، اعلام کرد: «دولت بغداد آماده است به توافقی با ایران دست یابد که حقوق هر دو کشور را تأمین کند.»(۳)

یک رادیو متعلق به سلطنت طلب ها نیز با نقل این خبر از قول عزت ابراهیم که "عراق اصلی را می پذیرد که هیچ یک از دو کشور نباید در امور داخلی کشور دیگر دخالت کند"، این سخن را امتیازی برای ایران دانسته، این مفهوم را برداشت کرد که عراق تلویحاً گفته است که از پشتیبانی مسعود رجوی و بنی صدر دست برمی دارد و کمک های فراوان عراق ازجمله کمک های مالی به آنان را قطع می کند.(۴)

ضمیمه گزارش ۸۱۷: گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس از سخنان وزیر نفت عربستان سعودی در شصت ودومین جلسه وزیران نفت اوپک

سخنان احمد زکی یمانی، وزیر نفت عربستان سعودی، در ۱۸ آذرماه به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس به این شرح است: شیخ احمد زکی یمانی، وزیر نفت عربستان سعودی، اعلام کرد که تا پایان سال ۱۹۸۲ تغییری در بهای نفت رخ نخواهد داد. خبرگزاری آسوشیتدپرس که این خبر را از ابوظبی مخابره کرده است، افزود: حتی اگر ارزش دلار امریکا هم سقوط کند، در بهای نفت تغییری رخ نخواهد داد.

یمانی که لحظاتی قبل از شروع کار شصت ودومین اجلاس وزیران ۱۳ کشور عضو اوپک در ابوظبی اظهارنظر می کرد، افزود: اوپک در این فکر است که در آستانه سال نو مسیحی، هدیه کریسمس را به جهان صنعتی بدهد. وی بدون اشاره به ماهیت این هدیه اعلام کرد که تا پایان اجلاس جاری اوپک معلوم خواهد شد که این هدیه چه خواهد بود. منابع کنفرانس اوپک اعلام کردند که احتمالاً ـ یمانی به کاهش نهایی و نرخ دیفرانسیل یا حق مرغوبیت نفت اشاره می کرده است. گفتنی است که دیفرانسیل، اضافه بهایی است که برحسب مرغوبیت نوع نفت، به نرخ پایه نفت اضافه می شود.(۵)

۱- روزنامه کیهان، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، به نقل از خبرگزاری پارس.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۷ ، ۲۲/۹/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۲۱/۹/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۸، ۲۳/۹/۱۳۶۰، صص ۱۸ - ۱۷، رادیو صدای اسرائیل، ۲۲/۹/۱۳۶۰.

۴- همان، ص۲۰، رادیو صدای ایران، ۲۲/۹/۱۳۶۰.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، به گزارش واحد مرکزی خبر.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۲ آذر ۱۳۶۰ ۱۶ صفر ۱۴۰۲ ۱۳ دسامبر ۱۹۸۱

۱

یک دسته از نیروهای گروهان سوم گردان شناسایی لشکر۵ مکانیزه عراق امروز در منطقه سیدعبود در جنوب غربی شوش در آن سوی کرخه با یک دسته گشتی رزمی نیروهای ارتش درگیر شدند. در این درگیری یک نفربر دشمن منهدم شد و ۸ تن از آنان به هلاکت رسیدند. نیروهای ارتش ۳ تن از افراد باقیمانده دسته شناسایی دشمن را نیز به اسارت گرفتند.(۱)

۲

امروز در ادامه تعرضات توپخانه عراق به مناطق مسکونی، شهرهای آبادان، پاوه و بستان هدف قرار گرفتند. در آبادان ۳ خانه در خیابان های ابوذر، سیف اسلام و احمدآباد براثر برخورد گلوله توپ تخریب شد و یک کارگاه پالایشگاه نفت نیز طعمه حریق شد.(۲) از تعداد تلفات یا خسارت های واردشده در گلوله باران شهرهای پاوه، بستان و اطراف آن آماری در دست نیست.(۳)

۳

اطلاعات سپاه خوزستان درباره محل استقرار، استعداد، نحوه سازماندهی، حقوق دریافتی، انواع سلاح و... گروه جبههالتحریر(۴) (عربستانی ها) اطلاعاتی به دست آورده که بخش هایی از آن به این شرح است:

– محل استقرار فعلی عربستانی ها، جنگلی است در چهار کیلومتری شرق پاسگاه شیب عراق. این پاسگاه بتونی کاملاً بالای آب قرار دارد و قایق از زیر آن عبور می کند. حدود ۲۰۰ تن از آنان در این محل مستقر می باشند و خانواده هایشان به عراق منتقل شده اند.

۱– سند شماره ۵۷۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته از واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات سپاه مرکز، شماره ۴۴، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲– سند شماره ۵۷۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی آبادان به ریاست اداره امور اجتماعی، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳– سند شماره ۵۷۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به ریاست اداره امور اجتماعی، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۵۷۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره پلیس انتظامی راه آهن لرستان به اداره امور اجتماعی ناجا، ۲۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۵۷۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی پاوه به اداره امور اجتماعی و ستاد هماهنگی، ۲۲/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴– جبههالتحریر یک گروه عرب ناسیونالیستی تجزیه طلب با گرایش های بعثی و وابسته به حکومت عراق است که از قبل از

شروع جنگ در خوزستان فعالیت داشته است. این گروه عامل برخی بمب گذاری ها و آشوب های قومی در استان خوزستان بوده است.

- فرماندهی این نیروها از میان خودشان می باشد و درصورتی که عملیاتی نداشته باشند خودشان پایگاه را اداره می کنند و درصورتی که مأموریتی داشته باشند از دفتر مکتب عربستان (جبههالتحریر) واقع در عماره که ریاست آن را ابوعماد به عهده دارد، کسب اجازه می کنند. این شخص، بعثی است و حتی مرکزیت ارتش نیز به او احترام می گذارد. وی قبلاًـ مسئول تشکیلات عربستانی ها در بصره بوده و حدود دو ماه است که به عماره منتقل شده است.

- نیروهای پایگاه به گروه های ۱۰ تا ۳۰ نفره تقسیم شده اند که فرمانده هر گروه دویست دینار حقوق می گیرد. این افراد به سلاح هایی همچون کلاشینکف، آر.پی.جی۷، خمپاره انداز ۶۰ میلی متری و نارنجک مسلح می باشند.

- عبورومرور این نیروها به پاسگاه شیب عراق با قایق و به طرف ایران به وسیله خودرو یا پیاده انجام می شود.

- در ۱۱/۹/۱۳۶۰، بیست نفر از این افراد برای عملیات به نزدیکی بستان آمده بودند.

- در این جنگل فعلاً نه ساختمانی احداث کرده اند و نه چادری زده اند. دلیل این امر نیز این است که به تازگی در این محل مستقر شده اند.

- دو گردان از آنها که یکی در عماره و دیگری در بصره مستقر بودند، برای جلوگیری از فرار با هم تعویض شده اند.

- عربستانی ها از وضعیت موجود شدیداً ناراحت اند و اظهار کرده اند که اگر ایران به ما امان بدهد باز خواهیم گشت.

- تعداد ۵۲ نفر از آنها در دانشکده افسری موصل دوره می بینند که تابه حال ۴ نفر از آنها فرار کرده اند.(۱)

۱

سومین مرحله از عملیات پاک سازی محور بانه - سردشت ساعت یک بامداد امروز اجرا شد و نیروهای خودی متشکل از سپاه بانه و واحدهایی از گردان ۱۲۰ لشکر۲۸ سنندج توانستند با پشتیبانی آتش توپخانه و خمپاره اندازها، ارتفاع مهم گوزلی (در بیست کیلومتری شمال غربی بانه) را به تصرف خود درآورند. در این عملیات که تا ساعت ۱۸:۰۰ طول کشید، تعداد زیادی از نیروهای مسلح غیرقانونی زخمی شدند و ۱۸ تن نیز به هلاکت رسیدند که افراد حزب دمکرات و گروه کومه له جنازه آنها را به روستای ربط (در ۹ کیلومتری غرب سردشت) منتقل کردند. از افراد خودی نیز ۸ نفر به شهادت رسیدند که ۶ نفر از افراد سپاه و بسیج و ۲ نفر نیز جمعی لشکر۲۸ سنندج بودند. همچنین ۲۰ نفر از نیروهای خودی زخمی شدند.(۲)

در این عملیات ۵۷ عدد دینامیت و یک بمب با خرج تی.ان.تی. که افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، کشف و خنثی شد.(۳)

۱- سند شماره ۵۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان، به

طرح و برنامه عملیات مرکز، شماره ۴۳۴، ۲۲/۹/۱۳۶۰، صص ۴ – ۳.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر۲۸ پ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۸، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۴ ؛ و- سند شماره ۵۶۸۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۷، ۲۲/۹/۱۳۶۰، ص۲۶.

۳- سند شماره ۲۹۴۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر ۲۸ پ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۱

امروز در اقدامات افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی در مناطق پیرانشهر، مهاباد و بوکان، یک تن از افراد خودی شهید و ۹ تن زخمی شدند.

در منطقه پیرانشهر، نیروهای مسلح غیرقانونی به یکی از پایگاه های پیش مرگان کرد مسلمان حمله کردند که درنتیجه آن یک تن از پیش مرگان به شهادت رسید و ۴ تن نیز زخمی شدند.(۱)همچنین براثر برخورد یک دستگاه خودرو ارتش با مین در محور میاندوآب – مهاباد، ۴ تن از نیروهای ارتش زخمی شدند. در منطقه بوکان نیز یک سرباز هنگام گشت زنی، روی مین رفت و زخمی شد.(۲)

۲

شورای تأمین استان کردستان به منظور تأمین امنیت جاده های این استان، با تأکید بر جدیت نیروهای ذی ربط تدابیر جدیدی را در نظر گرفت. در نامه استانداری کردستان به وزارت کشور درباره آخرین تصمیمات این شورا آمده است: «برای جلوگیری از سرقت ها و گروگان گیری در جاده ها تصمیم های زیر گرفته شد:

۱. در محورها به خصوص محور سنندج – سقز – بانه، تأمین جاده همه روزه برقرار شود (مانند محورهای سنندج – مریوان و سنندج – کامیاران).

۲. برای خودروهای دولتی در رفت و آمد، اسکورت و تأمین در نظر گرفته شود و آنها نیز در ساعات مناسب حرکت کنند.

۳. ژاندارمری در محور مذکور به واحدهای تابعه دستور اکید دهد که درصورت بروز چنین حوادثی، مورد بازخواست واقع خواهند شد و در نقاطی که احتمال کمین زیاد است، تأمین بیشتری قرار دهند.(۳)

۳

امروز افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سایر گروه های برانداز، عملیات هایی را در تهران و شیراز اجرا کردند. در صومعه سرا نیز نیروهای سپاه با استفاده از اطلاعات مردمی، یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این شهر دستگیر کردند.

به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی، یکی از نیروهای بسیج مسجد نبی اکرم(ص) نارمک (شرق تهران) در ساعت ۸:۳۰ مورد حمله چند تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قرار گرفت و به شهادت رسید. در همین منطقه در خیابان فرجام نیز یک گروه ترور این سازمان با شلیک چند گلوله اقدام به ترور یکی از اهالی این خیابان کردند که به جراحت وی انجامید. همچنین افراد مسلح وابسته به گروه های برانداز بمبی را در مقابل منزل یکی از افراد متعهد شهر تهران کار گذاشته بودند که انفجار آن تلفات جانی در بر نداشت، ولی خسارات مالی به بار آورد.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۲- همان.

۳- سند شماره ۳۰۰۰۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به وزارت کشور، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

در خیابان کریم خان نیز سرنشینان یک خودرو کادیلاک که به کلت و مسلسل یوزی مسلح بودند، در ساعت ۷:۵۰ بامداد به بانک ملی حمله کردند و مبلغ یک میلیون و ۴۰۰ هزار ریال موجودی بانک را سرقت کرده، متواری شدند.(۱)

افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز در شیراز نیز یک نارنجک به ساختمان فرمانداری شیراز پرتاب کردند که منفجر نشد. این افراد همچنین در نزدیکی منزل سرپرست استانداری فارس با دو گلوله توپ، یک تله انفجاری کار گذاشته بودند که به دست نیروهای شهربانی کشف و خنثی شد.(۲)

در صومعه سرا هم نیروهای سپاه با بهره گیری از اطلاعات مردمی، یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند. در بازرسی از منزل این شخص یک قبضه اسلحه ژ۳ و ۱۰۰ تیر فشنگ کشف و ضبط شد.(۳)

۱

امام خمینی در جمع اعضای هیئت امنای دانشگاه ملی(۴) و رؤسای دانشکده های مختلف درباره نقش و جایگاه دانشگاه در کشور، نبود تفکر اسلامی و حتی ملی در برنامه ریزی کلان آموزش عالی کشور در رژیم گذشته، لزوم طرد عناصری که وابستگی به کشورهای بیگانه را راه حل مشکلات می دانند، تشویق به خودباوری و استقلال فکری و تلاش برای برنامه ریزی با زمینه های فکری استقلال طلبانه با اشاره به الگوی موجود در جبهه های جنگ سخنانی بیان کردند. بخش هایی از بیانات امام به این شرح است:

«آقایان می دانید که دانشگاه یک کشوری اگر اصلاح بشود آن کشور اصلاح می شود؛ برای اینکه، آن که در رأس امور اجرایی یا تقنین یا قضاوت یا این طور چیزها واقع می شود دانشگاهی ها هستند و روحانیین، و با اصلاح این دانشگاه امور کشور اصلاح می شود و با انحراف دانشگاه، کشور منحرف می شود. حتی اگر یک استاد منحرف باشد ممکن است که اثرش برای یک کشور اثر چشمگیر باشد؛ برای اینکه یک استاد منحرف ممکن است که جمعی از جوان ها را منحرف کند و آنها هم همین طور در درازمدت، یک وقت یک غائله بزرگ برپا بشود. از این جهت، در اصلاح دانشگاه و در انقلاب فرهنگی دانشگاه آنکه [آنچه] از همه مهم تر است، قضیه اساتید دانشگاه، معلمان و دانش آموزان از آن پایین تا بالا [است] که این نورس ها دست یک اشخاص متعهد بیفتند، بالاتر که می آیند نوجوان ها باز دست یک دسته متعهد و بعد هم در دانشگاه که می آیند دانشگاه هم آنها را بسازد.

و ما صدماتی که در طول این مدت خوردیم، از دانشگاه خوردیم؛ از اینکه دانشگاه یک دانشگاه

۱- همان.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، شیراز.

۳- سند شماره ۴۴۸۶۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار منطقه۳، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه

گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، رشت - خبرگزاری پارس، ۲۴/۹/۱۳۶۰.
۴- دانشگاه شهید بهشتی کنونی

متعهـد نبوده است. حالا قطع نظر از اینکه دانشـگاه یک تفکر اسـلامی در آن حکم فرما نبوده است؛ یک تفکر ملی هم در آن نبوده است. اصـلش منحرف می خواسـتند بکننـد آنهایی که می خواهند این کشورهای امثال کشور ما را همه چیزش را از بین ببرند.

... البته دانشـگاه بایـد باز بشود، اما بایـد این رویه در کار باشد و خیال نکنند که فقط بازشدن دانشـگاه همه عقده ها را باز می کنـد. دانشـگاه خوب، عقـده بازکن است. دانشـگاه بـد نبودش بهتر از بودنش است؛ برای اینکه با نبودش قاعدتاً، این است که مردم جاهل اند، اما با بودن یک دانشگاه فاسد، افراد معاند و مخالف با ملت، با اسلام درست می شود.

... من یـک وقتی که در یک عکسـی که در سال های سابق دیـدم که محمـدرضا پهلوی مقابل یکی از رؤسای جمهور امریکا ایسـتاده بود - که الآن اسم او را یادم نیسـت(۱) من دیـدم مثل یک عبد ضـعیف ایسـتاده است در مقابل یک قدرتمند؛ عینک برداشـته است این طور، و اصـلش به او نگـاه نمی کنـد، نگـاهش را به آن طرف انـداخته است و این هم مثـل یک بچه مکتبی مقابل معلم ایسـتاده است و من این قـدر ناراحت شدم که وضع ما به اینجا رسـیده است که یک کسـی که دارد به ما حکومت می کنـد، سـلطنت می کند، در مقابل یک نفر اجنبی که احتیاج دارد به اینجا - یک وقت یک اجنبی بود که احتیاج نداشت - یک اجنبی که احتیاج دارد به این کشور، احتیاج دارد به سـرمایه های این کشور، این طور بایسـتد. ... در این مسئله که ما نباید اسیر دیگران باشیم، ما نباید تحت سلطه امریکا باشیم، ما نباید امریکا بیاید دانشگاهمان را درست کند، امریکا بیاید ارتشمان را درست کنـد و کارهای دیگرمان را درست کنـد، احساس این معنا را بکنیم ما خودمان که بایـد سـر پای خودمان بایستیم. باید این معنـا در قلب همه مـا به طور ایمـان وارد بشود؛ مؤمن به این مطلب باشـیم که خودمان یک کشوری داریم، کشورمان غنی هم هست، دیگران به ما محتاج هسـتند. این کشور غنی کوشـش کند که خودش سـر پای خودش بایستد؛ تصور نکند که نمی شود. خب، این تصور را اینها در دل بسـیاری انـداخته انـد، در مغزها این تصور را انداخته اند که بدون اتکال به غرب یا شـرق نمی شود زنـدگی کرد - این تصوری بوده است که آنها دیکته کرده انـد و اینها پخش کرده انـد، تبلیغش را کرده اند - نخیر، می شود، می شود

۱- لیندون جانسون

همین کشوری را که نگذاشته اند جلو برود و در طول مدتی که این پدر و پسر نگذاشتند که این کشور جلو برود؛ نگذاشتند دانشگاه، دانشگاه باشد.

باید ما فکر کنیم که چنانچه خودمان بخواهیم کار بکنیم می توانیم. افکارمان را باید به کار بیندازیم. شما ملاحظه می کنید در همین چند وقتی که این جنگ بوده است بسیاری افکار خودشان را به کار انداخته اند و بسیاری از چیزها را درست کرده اند. می توانیم در طول یک مدت دراز، ما از همه چیز مستغنی بشویم؛ از همه کس مستغنی بشویم. وقتی که ما می توانیم خودمان را مستغنی کنیم، جوان هایمان را مستغنی کنیم، باید کوشش بکنیم. باید همه مان دست به هم بدهیم تا اینکه این وابستگی به خارج را از بین ببریم.

آنها هم همیشه با تبلیغات به ما حکومت می کنند. خارجی ها با تبلیغ حکومت می کنند به ما و دامنه تبلیغشان هم بیشتر راجع به این مسائل زیاد بود. شاید بسیاری از این اساتیدی که خیلی بندوباری نداشتند و متمایل به غرب یا شرق بودند، اینها هم این تبلیغات را می کردند که: "ما باید وابسته باشیم، زندگی نمی شود کرد بدون وابستگی." خیر، مسئله این طور نیست و خدا خواسته است که این دوتا قدرت بزرگ دنیا در مقابل هم باشند و هرکدام بخواهند یک تعدی بکنند از ترس دیگری نکنند و آنها هم فهمیده اند که همه این ملت ایستاده اند و نمی خواهند زیر بار بروند. آنها که نمی خواهند یک ملت را همه اش را از بین ببرند، اینها می خواهند استفاده کنند از ملت؛ نمی خواهند دانشگاه نباشد، می خواهند از دانشگاه استفاده بکنند، نمی خواهند زراعت نباشد، نمی خواهند صنعت نباشد، می خواهند ما بازار باشیم. هم مخازن ما را ببرند، هم ما بازار باشیم و آنها از ما استفاده بازاری بکنند. بنابراین، اگر آنها یک وقت احساس کردند که یک ملتی در مقابلشان ایستاده است مثل حالا ... محمدرضا این خیال را می کرد و گفته بود که اگر من بروم، ایران تجزیه می شود؛ نه، ایشان رفتند و تجزیه نشد. اینها [دو ابرقدرت] هیچ وقت تفاهم حقیقی با هم نمی کنند. اینها همیشه مثل دوتا گرگ می مانند که می خواهند همدیگر را بخورند. بنابراین، باید ما با قدرتمندی، با فکر اینکه نمی توانند به ما تصرف بکنند و با فکر اینکه می توانیم ما خودمان کارهای خودمان را انجام بدهیم، پیش برویم.

شما توجه کردید به این جنگ، شاید اوایل خیلی ها گمان می کردند که یک جنگ شد و امریکا هم چطور است و نمی شود چه کرد و یک وقت فهمیدید که آنها غافلگیر - البته با خیانت بعضی آن وقت، کسانی که آن وقت بودند - غافلگیر کردند و یک جاهایی را به غافلگیری گرفتند. آن وقتی که ایستادند جوان ها در مقابلشان، دیگر نتوانستند یک قدم پیش بیایند و حالا هم که دارند می روند کنار؛ برای اینکه احساس کردند می توانیم، جوان های ما، ارتش ما و سایر قوا، مثل پاسداران و بسیج و امثال اینها، احساس کردند که ما می توانیم جلو اینها را بگیریم. ملت هم احساس کرد که باید جلو اینها را گرفت، از همه قشرها رفتند. اینکه از دانشگاه هم می رود در

جبهه و شهید می دهد، این برای این تحولی است که در افکار پیدا شده است که ما باید جلو [آنها را] بگیریم، ما باید پیش برویم، ما باید خودمان زنده باشیم و زندگانی استقلالی باید داشته باشیم. درهرصورت، دانشگاه ها از اموری است که جاهایی است که باید ایران را، اسلام را، اینها نگه دارند؛ یعنی تربیت اینها و فرهنگ خودی، فرهنگ اسلامی، فرهنگ انسانی در اینجا حکم فرما باشد. اگر دانشگاه ها اصلاح بشود، استقلال ما، آزادی ما، همه چیز ما، حفظ می شود. و حتماً بدانید که در درازمدت هم به کلی ما مستغنی از غیر خواهیم شد، در همه چیز مستغنی از غیر خواهیم شد. و کوشش کنید که کمک کنید به این انقلاب فرهنگی و کمک به انقلاب فرهنگی کمک به استقلالتان است، کمک به آزادی تان است، کمک به کشورتان است که از زیر بار وابستگی بیرون برود. ... باید ما خودمان این کشور خودمان را نگه داریم. همه ملت، همه افراد، مسئول هستند؛ خصوصاً دانشگاه مسئولیت دارد در این امور. باید دانشگاه خودش را مجهّز کند برای اینکه جوان ها را بسازد. آتیه این کشور را باید از حالا شما پی ریزی کنید. ما فقط به فکر خودمان و زمان حال نباید باشیم. ما باید به فکر آینده کشور باشیم؛ برای اینکه اسلام است، آینده اسلام باید محفوظ بماند. آینده کشور باید محفوظ بماند. نسل های آینده باید این معنا را بفهمند که از اینجا شروع شده است برای حفظ این کیان اسلام و کیان کشور.

... جنگ که یک مسئله مشکلی بود، خود این ملت حل کرد این را و مشکلات دیگر هم قابل حل است، حل می کند. و شما ملاحظه می کنید که در همه این انقلاباتی که در دنیا پیدا شده، انقلابی که مثل انقلاب ایران باشد به این پرثمری و به این کم ضایعاتی - ثمره اش خروج از تحت سلطه شرق و غرب است، این یک ثمره کمی نیست - هیچ جای دنیا این طور نشده است که تا حالا که از همه جور بریده بشود، اگر هم بریده شدند از یک طرف، با یک طرف دیگر پیوند کرده اند. اینجا بحمدالله با هیچ کس نه پیوندی دارد نه چیزی بریده شده است. از همه چیز دست آنها کوتاه شده است. یک تحول بزرگی برای این کشور، برای این ملت پیش آمده و ثمره عظیمی است تبدیل یک رژیم ظالم به یک رژیمی که ان شاءالله، عدالت در آن اجرا خواهد شد. این یک امر مهمی است که واقع شده است. یک امری است که انبیا جان خودشان را برای همین مسائل داده اند، پیغمبر اسلام و اولیای ما همه کوشش شان در این بود که دست مستکبرها را کوتاه کنند از مستضعفین. و بحمدالله در ایران الآن یک احساس همگانی است و این احساس همگانی است که به دست و پا انداخته است این قدرت ها را و دارند توطئه ها می کنند و ان شاءالله، این توطئه ها هم به جایی نمی رسد و حل می شود قضایا. و ان شاءالله خودمان سر سفره خودمان می نشینیم و نان [و] پنیر خودمان را می خوریم. و ما لازم نداریم آن دستگاه های قدرت های بزرگ را که ما دست بسته تسلیم آنها بشویم برای اینکه یک پارک داشته باشیم؛ برای اینکه یک عمارت کذا داشته باشیم.»(۱)

ص: ۹۸۳

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی (ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص ۴۲۹.

امروز نخست وزیر ایران در گفت وگو با خبرگزاری پارس مطالب مهمی درباره وضعیت عمومی کشور بیان کرد. وی امروز همچنین حجت الاسلام ناطق نوری و دکتر ولایتی را به ترتیب به عنوان وزیران کشور و امور خارجه به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد.

نخست وزیر در مصاحبه با خبرگزاری پارس، دلیل اتکانداشتن به قدرت های خارجی در جنگ و سیر پیروزمندانه آن را به دلیل حضور و استقامت مردم و پشتیبانی آنان از انقلاب، باوجود محاصره اقتصادی ذکر کرد. وی گفت: «زمانی که جنگ به ما تحمیل شد، در آن هنگام عراق ۳۶ میلیارد دلار پشتوانه ارزی داشت و ما رقمی که داشتیم بسیار اندک بود. وقتی جنگ آغاز گردید و حصر اقتصادی شروع شد، فشارهای ناشی از جنگ پیش آمد و در زمانی که عراق با داشتن پشتوانه، ۱۴ میلیارد دلار وام می گیرد، ما بدون اینکه یک سنت از کشوری قرض کرده باشیم، روی پای خود ایستاده ایم و در راه ایجاد یک اقتصاد مستقل گام برمی داریم، اما این امر مهم چگونه شکل گرفته است؟ این یک سؤال اساسی است که برای ملت ما بسیار مهم است. به نظر من جواب اصلی سؤال، ایثارگری مردم می باشد که توانسته است به دولت این امکان را بدهد که بدون اینکه کوچک ترین لغزشی به شرق یا غرب داشته باشد، مایه اصلی مردم هستند.» وی گفت: «درحقیقت ما در این جنگ آموخته ایم که با روزه اقتصادی - که مرحوم شهید رجایی سخت به آن معتقد بود - روی پای خود بایستیم و بدون اینکه ارتباطی با ابرقدرت ها داشته باشیم روحیه خود را حفظ خواهیم کرد. تمام برنامه های شورای اقتصاد و هیئت دولت در این جهت حرکت می کند؛ درجهت صرفه جویی و تربیت روحیه ایثارگرانه مردم، نیل به موفقیت واقعی در اقتصاد و شکوفاکردن صنایع و کم کردن وابستگی آن به خارج، که این جنگ اثرات بسیاری داشته و ان شاءالله در آینده موفق خواهیم شد تا صنایع مادر را به حد خودکفایی برسانیم.»

نخست وزیر افزود: «این برنامه ها موفق نخواهد شد مگر با همکاری مردم. ملت ما باید بداند که این از بابت ایثارگری و صبر انقلابی آنهاست که ما این قدرت را پیدا کرده ایم و پیروزی های اخیر را به دست آورده ایم، بدون

اینکه قدمی درجهت وابستگی برداریم. ملت ما باید بدانند که حاصل ایثارگری آنهاست که اگر عراق دست به سوی اجانب جهت دریافت اسلحه گشوده است و از مواضع به ظاهر رادیکال خود دفاع می کند، ملت ما روزبه روز سازش ناپذیرتر در عرصه جهانی نشان می دهد. دراین جهت دولت برنامه هایی در پیش دارد و ملتی که خون خودش را درجهت اسلام و استقلال می دهد، صبر انقلابی خواهد داشت.

ما اگر کوچک ترین لغزشی کنیم می توانیم همه گونه وسایل رفاهی دراختیار مردم بگذاریم و ابرقدرت ها منتظر یک چنین حرکتی هستند تا همه چیز را دراختیار ما قرار دهند و اگر ما دست به یک چنین کاری بزنیم، آن هویت اسلامی انقلاب را از بین برده ایم. ما به تمام خون های پاک ریخته شده احترام خواهیم گذاشت و چنین کاری نخواهیم کرد.»(۱)

وی همچنین درباره طرح های کلی امریکا در خاورمیانه و تنش های به وجودآمده بین امریکا و لیبی و موضع ایران دراین باره گفت: «امریکا همواره درمورد خاورمیانه نقشه های ویژه ای داشته؛ به خاطر اینکه این منطقه ازنظر استراتژیک برای جهان غرب از اهمیت ویژه ای برخوردار است. به همین دلیل است که استکبار جهانی اعم از شرق و غرب نظر خاصی داشتند و با اتفاقاتی که در خاورمیانه به ویژه صدور پدیده نیرومند و پرقدرت انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی و دگرگونی هایی که در منطقه به وجود آمده، ما باید منتظر باشیم تا امریکا در منطقه فعال تر باشد.» وی گفت: «طبیعی است که این فعالیت ها را از دیگر فعالیت های امریکا نباید جدا دانست، اما آنچه در دورنمای نزدیک به نظر می آید، حرکت فیلیپ حبیب برای ایجاد توطئه های دیگر در منطقه، ایجاد آشوب در جنوب لبنان و به وجودآوردن زمینه برای تحت فشار قراردادن کشورهای مترقی عرب می باشد که یک نمونه اش را در کشور لیبی شاهد بودیم که کارشناسان نفتی خود را از این کشور خارج می کند تا موفق شود هسته مقاومت در شمال افریقا را از بین ببرد.» نخست وزیر افزود: «من حمایت دولت جمهوری اسلامی ایران را از کشور برادر لیبی اعلام می کنم و ما آماده ایم که کارشناسان نفتی خود را به این کشور اعزام کنیم.»(۲)

امروز همچنین نخست وزیر برای تکمیل کابینه خود، علی اکبر ناطق نوری و علی اکبر ولایتی را به ترتیب برای تصدی پست وزارت کشور و وزارت امور خارجه، به منظور اخذ رأی اعتماد به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد.(۳)

۱

دکتر نوربخش، رئیس کل بانک مرکزی، دلیل پایداری و ثبات اقتصاد ایران را در زمان جنگ همکاری مردم دراین باره اعلام کرد. وی در تشریح نقش مردم در استقلال اقتصادی و استقبال آنان از طرح های ارائه شده که کاهش تورم و افزایش تولید را درپی دارد، گفت: «ما برخلاف دولت عراق دارای پشتوانه مردمی هستیم و به همین دلیل تاکنون حتی یک دلار وام دریافت نکرده ایم، درحالی که عراق از کشورهایی چون عربستان سعودی و کویت بیست میلیارد دلار

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص ۲.

۲- همان.

۳- همان، ص۷.

وام گرفته است. به عنوان مثال، زمانی که ما از مردم خواستیم پول هایشان را وارد شبکه بانکی کشور کنند، استقبال شدیدی از آنها دیدیم. علت استقبال این بود که مردم می دانستند نهایتاً سود این کار نصیب خود آنها می شود، چراکه اولاً از فشار تورم کم می شود و ثانیاً امکان اجرای پروژه های تولیدی را می دهد و این یعنی افزایش تولید و کاهش قیمت. دراین مورد حتی پول های خرد صد و دویست تومانی توسط مردم به بانک ها داده شد.»

دکتر نوربخش درباره وضع ذخایر ارزی کشور نیز گفت: «اصولاً ـ کشور ما کشوری نیست که از این بابت با مشکلی مواجه شود. ما به طور بالقوه دارای منابع عظیمی از مس، نفت و گاز هستیم که به راحتی قابل تبدیل به ارز می باشد و مهم تر از همه اینکه از نیروی انسانی فداکار و مؤثری برخورداریم. ما به تنهایی و بدون کمک دیگران بیش از یک سال جنگ را پشت سر گذاشته ایم، درحالی که اعراب و اسرائیل با کمک های خارجی نتوانستند بیش از شش روز در جنگ تاب بیاورند.»(۱)

۱

خبرگزاری پارس با استفاده از اطلاعات منتشرشده دولت یوگسلاوی مقاله ای درباره گسترش روابط اقتصادی عراق و یوگسلاوی و تبدیل شدن عراق به اولین شریک تجاری یوگسلاوی تهیه کرده و در آن مواردی از تبادلات تجاری بین دو کشور را برشمرده است. در این مقاله آمده است:

«ارزش قراردادهای منعقد بین یوگسلاوی و عراق طی ده ماهه اول سال جاری مسیحی بالغ بر ۲/۱ میلیارد دلار گردیده است. درحال حاضر، ۶۰ شرکت یوگسلاوی مشغول اجرای پروژه های مختلف در عراق می باشند که ارزش این پروژه ها مجموعاً بالغ بر ۳ میلیارد می گردد. ارقام فوق که ازسوی دولت یوگسلاوی انتشار یافته است، نشان می دهد که عراق اولین شریک اقتصادی یوگسلاوی است. این دو کشور همچنین روابط تجاری خود را گسترش بخشیده اند. میزان صادرات یوگسلاوی به عراق طی ده ماه گذشته بالغ بر ۴۳۵ میلیون دلار می گردد که در مقایسه با همین ایام در سال ۱۹۸۰، ۸۸ درصد افزایش یافته است. علت عمده این افزایش چشمگیر، صدور تلویزیون و دیگر وسایل برقی خانگی و پارچه به عراق بوده است. واردات یوگسلاوی از عراق در همین ایام بالغ بر ۲۴۸ میلیون دلار می باشد. این مبلغ ۷۰ درصد کمتر از ایام مشابه در سال گذشته است، علت این کاهش، تصمیم یوگسلاوی در کم کردن واردات نفتی می باشد. نفت تنها کالایی است که یوگسلاوی از عراق خریداری می کند. از سوی دیگر، شرکت ساختمانی "ایندااستروگردانیا" یوگسلاوی به دنبال امضای قراردادی با عراق، تسهیلات ساختمانی ویژه ای در این کشور بنا خواهد کرد. خبرگزاری تانیوگ که این گزارش را مخابره کرده، اشاره ای به نوع تسهیلات ویژه نکرده است. ارزش این قرارداد بالغ بر ۹۰ میلیون دلار می باشد.

شرکت مزبور جمعاً قراردادهایی با ارزش ۳۷۰ میلیون دلار با عراق منعقد کرده و بدین منظور ۱۴۰۰ کارگر و متخصص یوگسلاوی به این کشور اعزام شده اند.»(۲)

۱– همان، ص۱۳.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۸ ، ۲۳/۹/۱۳۶۰، صص ۱۱ - ۱۰،بلگراد - خبرگزاری پارس، ۲۲/۹/۱۳۶۰.

۱

به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، وزارت کشور بحرین با انتشار اطلاعیه ای از دستگیری گروهی که در ایران آموزش دیده و به آن کشور اعزام شده بودند، خبر داد. درمقابل، قائم مقام وزارت خارجه ایران نیز انتساب این گروه به ایران را به شدت تکذیب کرد و آن را کار عواملی دانست که برای ایجاد ناامنی و بی ثباتی در منطقه تلاش می کنند. این خبرگزاری گزارش داد: «این گروه تروریستی از اتباع بحرین، ایران و سایر کشورهای حوزه خلیج فارس هستند.» بنا بر اعلام آسوشیتدپرس: «این بیانیه کوتاه که توسط خبرگزاری خلیج [فارس] پخش شد، اولین نشانه مشکلات امنیتی بحرین می باشد. بر پایه این گزارش، دولت منامه به دنبال آگاهی از این مطلب که تروریست های مذکور در ایران آموزش دیده و به بحرین فرستاده شده اند تا با انجام اقدامات خرابکارانه موجب به خطرانداختن ثبات و امنیت این کشور شوند، اعتراض شدیداللحنی به دولت ایران تسلیم کرده است. در بیانیه وزارت کشور بحرین آمده، آموزش تروریست ها در ایران نمایانگر رفتار غیرمسئولانه ای است که به روابط ایران و بحرین صدمه خواهد زد. در بیانیه مذکور از تاریخ و محل دستگیری تروریست های مذکور ذکری به میان نیامده است.»(۱)

از سوی دیگر، وزارت امور خارجه ایران این اتهام را رد کرد. به نوشته روزنامه کیهان درپی انتشار خبر دستگیری این گروه که وزارت کشور شیخ نشین بحرین آنها را تروریست های منتسب به ایران خوانده است، خبرگزاری پارس از احمد عزیزی، قائم مقام وزارت امور خارجه، نظر این وزارتخانه را جویا شد. وی انتساب این گروه را به ایران به شدت تکذیب و اعلام کرد: «احتمالاً ـ در این جریان دست عواملی برای متهم کردن جمهوری اسلامی ایران به تلاش برای ایجاد بی ثباتی در منطقه در کار است.»(۲)عزیزی اضافه کرد که دستگیرشدگان، هیچ ارتباطی با ایران ندارند و کسانی که مسئول بروز چنین حوادثی می باشند می خواهند ایران را بدنام کنند و در خلیج فارس ناامنی به وجود آورند.(۳)

۲

امروز عربستان سعودی در حمایت از ادعای عراق مبنی بر اقدام ایران در کشتن اسرای عراقی، بیانیه ای منتشر کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، پادشاهی سعودی امروز اعدام ۱۵۰۰ اسیر عراقی به دست نیروهای ایرانی را که عراق ادعا کرده بود، به شدت محکوم کرد. دربار ریاض در این بیانیه این عمل وحشتناک را ضربه ای به اصول و موازین اسلامی و کنوانسیون های ژنو درباره زندانیان جنگی و همچنین اصول اولیه انسانی دانسته است. خبرگزاری فرانسه در گزارش خود افزوده است: «ایران شدیداً و بارها اعدام اسیران جنگی عراق را تکذیب کرده است.»(۴)

خبرگزاری پارس نیز درباره زمینه های صدور اطلاعیه دولت عربستان سعودی به نقل از روزنامه های کویتی اعلام کرد: «شب گذشته صدام طی تماس تلفنی با شاه خالد درمورد روابطشان صحبت کرد. این روزنامه ها اضافه کرده اند که شاه خالد در این تماس، مسئله به اصطلاح کشتار اسرای جنگی عراق را محکوم کرده است.»(۵)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۸ ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۱۲، منامه - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۲/۹/۱۳۶۰.
۲- روزنامه کیهان، ۲۳/۹/۱۳۶۰، ص۲، خبرگزاری پارس.
۳- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۲.
۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۹، ریاض - خبرگزاری فرانسه، ۲۲/۹/۱۳۶۰.
۵- همان، ص۱۶، کویت - خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۱

امروز یک بمب در نزدیکی میدان کن نوت لندن در داخل یک خودرو منفجر شد که دو ایرانی سرنشین آن کشته شدند و یک تن دیگر به شدت آسیب دید. یونایتدپرس به نقل از یک سخنگوی پلیس دراین باره گزارش داد: «انفجار بمب درحدود ناحیه صندلی عقب یک اتومبیل داتسون روی داد که بلافاصله ۲ نفر را که در صندلی عقب ماشین بودند به هلاکت رسانید. راننده که شدیداً زخمی شده بود به بیمارستان سنت ماری در پادینگتون اعزام شد. یک مقام پلیس گفت کارآگاهان جوخه ضدتروریست عقیده دارند بمب، که بیش از چهار اونس مواد منفجره وزن داشته است، توسط قربانیان این انفجار حمل می شده و در صندوق عقب یا در صندلی عقب اتومبیل جای داشته است.»(۱)

همچنین روزنامه گاردین دراین درباره از اظهارنظر نکردن پلیس درباره اهداف و عوامل بمب گذاری سخن گفت، ولی عنوان کرد که این بمب احتمالاً ـ برای ترور یکی از مخالفان جمهوری اسلامی ایران که در همان زمان در هاید پارک لندن مشغول سخنرانی بود، حمل می شده است.(۲)

دراین حال، بولتن ویژه خبرگزاری پارس باتوجه به اینکه فرد مصدوم این حادثه از افراد انجمن اسلامی دانشجویان ایران و از اعضای سابق کنسولگری ایران بوده است، از احتمال دست داشتن افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این امر و کارگذاشتن بمب در خودرو مزبور خبر داد.(۳)

۲

خبرگزاری فرانسه در مقاله ای به بررسی سیر جنگ ایران و عراق پرداخته و در بخش نخست مقاله با اشاره به اهداف و مقاصد مقامات و رهبران عراق، هجوم به ایران را از دیدگاه آنان عاملی برای سرنگونی دولت نوپای ایران دانسته و تصرف بخش هایی از خاک ایران را امتیازی برای حکومت عراق در مذاکرات احتمالی با ایران عنوان کرده است.

این خبرگزاری در بخش بعدی مقاله با اشاره به دگرگونی های به وجودآمده در جبهه های جنگ و شرح حملات عراق، عقب رانده شدن قوای اشغالگر از بخش هایی از ایران را عاملی خوانده که سیر جنگ را پیش بینی نشدنی کرده است. خبرگزاری فرانسه در بخش نهایی مقاله نیز ضمن بررسی برخی برتری های عراق ازجمله وضع مناسب تر پولی، کمک کشورهای عربی و کمک تسلیحاتی شوروی و فرانسه، تنها برتری ایران را برخورداری از پشتیبانی مردم عنوان کرده است. در این مقاله آمده است:

«سال جاری مسیحی درحالی به پایان می رسد که یک موضوع ناشناخته دیگر در خاورمیانه وجود دارد و آن مشکل جدید جنگ عراق و ایران است. درحقیقت به دنبال پانزده ماه نبرد، ایران اخیراً نشان داد که قادر به ایراد ضربات جدی به ارتش عراق است. طی ده روز اول مهرماه سال گذشته، ارتش عراق با یک تهاجم غافلگیرانه، موفق به تصرف قسمتی از خاک ایران به عرض ۲۰ الی ۳۰ کیلومتر و طول ۶۰۰ کیلومتر از اطراف آبادان تا کوه های کردستان

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۸، ۲۳/۹/۱۳۶۰، صص ۱۳ - ۱۲، لندن - خبرگزاری یونایتد پرس، ۲۲/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۱۱، لندن - خبرگزاری رویتر، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، لندن - خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

شد. رهبران عراق تصور می کردند این جنگ منجر به سقوط رژیم آیت الله خمینی خواهد شد و درگروداشتن زمین های تصرف شده، امتیازی برای عراق به منظور حل اختلافاتش با ایران مخصوصاً درمورد حاکمیت شط العرب [اروندرود] خواهد بود.»

فرانس پرس می افزاید: «تصرف این نوار طولانی از خاک ایران نواحی مرزی عراق را - که برای این کشور حیاتی نیز هستند - از ضربات ایران حفظ می کند.

اکنون بعد از [گذشت] بیش از یک سال از جنگ، ارتش ایران شروع به حمله کرده است. دو ماه و نیم قبل، نیروهای ایرانی، عراقی ها را از شرق رود کارون [به غرب این رودخانه به عقب] راند [ند] و بدین ترتیب برد توپخانه ایران به شهر بصره رسید. درحدود دو هفته قبل نیز نیروهای ایرانی در ناحیه مرکزی مرز در سوسنگرد - بنا به اظهارات [مقامات] تهران - تا مرز پیشروی کردند. این حادثه بزرگی بود، زیرا نوار مرزی تصرف شده توسط عراقی ها قطع شد و خاک عراق در ناحیه عماره عملاً آسیب پذیر شد. بالاخره روز جمعه نیروهای ایرانی به مواضع عراقی ها در ناحیه قصرشیرین حمله کردند و بدین ترتیب نشان دادند که در سراسر جبهه قادر به عملیات هستند.

از این پس، سرانجام جنگ کمتر قابل پیش بینی شده است و طرفین همچنان امتیازهایی در دست خود دارند. عراق اقتصاد بهتری دارد، مخازن پولی عراق و کمک مالی کشورهای حوزه خلیج فارس و پادشاهی عربی به این کشور اجازه می دهد تا ضمن ارائه جنگ و رفع نیازهای مردم، کارهای توسعه ای خود را نیز پیش برد. علاوه براین، کشورهای غربی همچنان وسایل ضروری عراق را تأمین می کنند.

شوروی نیز به نظر می رسد سرانجام موضع خود را مشخص کرده و به عراق کمک می کند. فرانسه هر پنج الی شش هفته درحدود ۳ فروند میراژ اف۱ به عراق تحویل می دهد.

درعوض، ایران از منبع نیروی انسانی بسیار عظیمی برخوردار است؛ چهل میلیون ایرانی در مقابل چهارده میلیون عراقی. مردم ایران آشکارا به وسیله انقلاب و جنگ آبدیده شده اند.»(۱)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۸ ، ۲۳/۹/۱۳۶۰، صص ۴ - ۳، بیروت - خبرگزاری فرانسه ۲۲/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۳ آذر ۱۳۶۰ ۱۷ صفر ۱۴۰۲ ۱۴ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز در ادامه عملیات مطلع الفجر یکی دیگر از قله های ارتفاع شیاکو در ساعت ۲۳:۰۰ به تصرف نیروهای خودی درآمد. هواپیماها و توپخانه های ارتش عراق نیز شهرهای اهواز، بستان، مریوان، دزفول و اندیمشک را بمباران و گلوله باران کردند.

به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، در عملیات تکمیلی مطلع الفجر، نیروهای خودی با یورش به یکی از قله های ارتفاع شیاکو، این قله را تصرف کردند. در این عملیات با آتش توپخانه ارتش و ادوات سپاه پاسداران چند تانك و نفربر عراقی منهدم شد و بالغ بر ۵۰ نظامی عراقی کشته شدند. همچنین از ابتدای عملیات تا پایان امروز بالغ بر ۸ پاتک ارتش عراق با شکست مواجه شد.(۱)

چند فروند هواپیمای عراقی نیز در ساعت ۱۵:۳۰ با بمب و پرتاب راکت جنوب شهر اهواز را هدف قرار دادند که تعدادی از بمب ها و راکت ها به محوطه کارخانه نورد ایران اصابت کرد و به تخریب و آتش سوزی در بخش هایی از این کارخانه انجامید. در این حملات یک تن به شهادت رسید و ۲ تن نیز زخمی شدند.(۲)

علاوه براین، هواپیماهای عراقی شهر بستان و اطراف آن را هم بمباران کردند که براثر آن تعدادی زخمی شدند.(۳)

توپخانه های دوربرد عراق نیز روستای درکی در جنوب مریوان را گلوله باران کردند که به شهادت ۶ تن از اهالی این روستا انجامید(۴)

توپخانه های عراق همچنین شهرهای دزفول و اندیمشك را با ۸ گلوله توپ هدف قرار دادند که در اندیمشك یك تن به شهادت رسید و ۱۰ تن زخمی شدند که ۳ تن از آنان کودك بودند. گلوله هایی که به دزفول اصابت کرد تلفات جانی نداشت، اما موجب واردآمدن خسارت هایی به چند منزل مسکونی شد.(۵)

۱- روزنامه کیهان، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۳، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/۱۳۶۰ و- سند شماره ۴۲۷۳۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از روابط عمومی ستاد امنیت شهر اهواز به برادر فروزنده، ۲۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۳- سند شماره ۴۲۷۲۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری دشت آزادگان به استانداری خوزستان، ۲۵/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۷۳۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی طرح و برنامه منطقه ۷ (کرمانشاه) به فرماندهی طرح و برنامه مرکز، ۲۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۲۵۴۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات دزفول به ستاد عملیات منطقه۸، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۴ -۳، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۱

حمل مهمات ازطریق مرزهای اردن به داخل عراق، انتقال ۱۲ بالگرد ساخت فرانسه از اردن به عراق، اعدام ۳ فرمانده ارتش عراق به دلیل شکست واحدهایشان در عملیات مطلع الفجر و پناهنده شدن ۴ نظامی ارتش عراق به ایران از مرزهای غربی کشور، از خبرهای مهم نظامی امروز است.

امروز یک ستون نظامی حامل مهمات که از بندر عقبه اردن ارسال شده بود، پس از ورود به عراق به انبار مهمات بعقوبه انتقال یافت.(۱)

همچنین ۱۲ فروند بالگرد خریداری شده از فرانسه ازطریق بندر عقبه به عراق ارسال شد. منبع این خبر احتمال داده است که تعدادی از این بالگردها به جزیره بوبیان فرستاده شده اند.(۲)

علاوه براین، به گزارش ژاندارمری، ۳ تن از فرماندهان واحدهای عراقی که در عملیات مطلع الفجر شرکت داشتند پس از شکست واحدهایشان در آن منطقه دستگیر و به قرارگاه لشکر منتقل شدند. این ۳ فرمانده عراقی پس از بازجویی و تحویل به تیپ مستقر در خانقین اعدام شدند.(۳) بنا بر گزارشی نیز ۴ تن از افراد ارتش عراق از مرزهای نوسود و مریوان وارد ایران شدند و خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند. ۲ تن از این افراد درجه دار و ۲ تن دیگر سرباز بودند.(۴)

۲

عناصر گروه کومه له در ساعت ۲۲:۰۰ ازسمت غرب سنندج وارد شهر شدند و با همکاری برخی از افراد خود که در داخل شهر مستقر بودند اقداماتی را علیه مردم و نیروهای نظامی این شهر انجام دادند. افراد گروه کومه له ابتدا ۲ گلوله آرپی جی۷ را به مقر سپاه – واقع در خیابان سیروس – شلیک کردند که یکی از آنها عمل کرد و موجب واردآمدن خسارت هایی به ساختمان سپاه شد. همچنین تعدادی از شیشه های مغازه ها و منازل اطراف ساختمان سپاه شکست. در ادامه، تعدادی از این افراد با هجوم به منزل یکی از کارمندان اداره بازرگانی و تهدید اسلحه قصد ربودن خودرو لندرور اداری را که دراختیار او بود، داشتند که وی سریعاً به نیروهای سپاه اطلاع داد و نیروهای سپاه و سپس ژاندارمری به محل اعزام و با آنان درگیر شدند. همچنین تعدادی از نیروهای مهاجم در نقاط مختلف شهر ازجمله شریف آباد اقدام به تیراندازی کردند که براثر آن آسیب هایی به ساختمان شهربانی در تپه شریف آباد وارد شد. عده ای از آنان نیز وارد مسجد شیخ حبیب الله شدند و به مدت ده دقیقه اقدام به پخش نواری کردند که در آن از مردم خواسته می شد از آنان حمایت کنند. در این اقدامات که بیش از یک ساعت طول کشید، ۴ تن از نیروهای سپاه به شهادت رسیدند و ۳ تن از نیروهای ژاندارمری که یکی از آنان افسر بود، زخمی شدند. همچنین دو دستگاه بی سیم و یک قبضه اسلحه کالیبر ۳۰ نیروهای خودی به دست مهاجمان افتاد.(۵)

همچنین طبق گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، از نیروهای گروه کومه له نیز ۸ تن کشته شدند که مهاجمان اجساد آنها را از صحنه درگیری خارج کردند.(۶)

۱- سند شماره ۱۵۴۵۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م -۱۳۲) سپاه پاسداران (واحد طرح و برنامه عملیات)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی،، ق - م نزاجا در جنوب (رکن۲)، شماره ۳۴۶، ۲/۱۰/۱۳۶۰، ص۲.

۳- سند شماره ۱۵۴۶۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا - (رکن۲ گروه اطلاعات) به ر- سماجا۲، ۳/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۶۸۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره۵۷۳۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۳۲۰۷۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۴/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر ۲۸ پ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)،، شماره ۱۰۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، صص ۵ -۴ ؛ و- سند شماره ۱۵۳۹۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه عملیات ستاد مرکزی، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۷۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۴، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۱

براثر آتش توپخانه خودی در محورهای بانه – سردشت، ۱۳ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کشته و ۷ تن زخمی شدند. لشکر۲۸ سنندج نیز دو پایگاه گروه کومه له را که عده ای از نیروهای خودی در زندان هایشان نگهداری می شدند، شناسایی کرد.

در منطقه شمال غربی بانه عده ای از نیروهای حزب دمکرات برای مقابله با نیروهای خودی که روز پیش بخشی از محور بانه – سردشت را پاک سازی کرده بودند، در بخش شمالی روستای زروار و ارتفاعات آن سنگر گرفتند که براثر شلیک توپخانه های خودی ۶ تن از آنان به همراه فرماندهشان – که یک سروان سابق ارتش به نام جاویدفر بود – کشته و ۶ تن نیز زخمی شدند.(۱)

به گزارش ستاد خبری سپاه پاسداران، احمد جاویدفر فرمانده کل نظامی حزب منحله دمکرات بود و قبلاً با نام مستعار مام هژار فرماندهی هیز پیشوا در منطقه مهاباد را برعهده داشت و اخیراً به سِمَت فرماندهی کل نظامی حزب دمکرات انتخاب شده بود.(۲) رکن۲ لشکر۲۸ سنندج نیز در گزارش این واقعه، از کشته شدن سرهنگ دوم سابق ارتش به نام ربیعی که با نیروهای حزب دمکرات همکاری داشت خبر داد.(۳)

در منطقه سردشت نیز براثر اصابت یک گلوله توپ به محل تجمع نیروهای مسلح غیرقانونی ۶ تن از آنان کشته شدند و یک تن زخمی شد.(۴)

همچنین رکن۲ لشکر۲۸ سنندج، دو محل استقرار و بازداشتگاه نیروهای گروه کومه له را که عده ای از نیروهای گروگان گرفته شده خودی نیز در آنجا نگهداری می شوند، به شرح زیر اعلام کرد:

۱. مقر مرکزی کومه له در هفده کیلومتری جنوب غربی سنندج که در آن ۱۵۰ تن از افراد این گروه استقرار دارند و ۳ تن از نیروهای خودی نیز که از افراد تیپ۱ لشکر۲۸ سنندج می باشند در بازداشتگاه این مقر به سر می برند.

۲. زندان حلوان در بیست وچهار کیلومتری جنوب غربی سنندج که در آن ۵۰ تن از افراد خودی اعم از ارتشی، پیش مرگ کرد مسلمان و ژاندارمری در بازداشت اند و ۲۰ تن از افراد این گروه از آنجا محافظت می کنند.(۵)

۲

امروز روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران با انتشار اطلاعیه ای عملکرد هفت هفته ای خود را در مقابله با گروه های مسلح غیرقانونی در شهر تهران اعلام کرد. طبق اعلام روابط عمومی ستاد مرکزی، در ماه گذشته نیروهای سپاه ۲۰۵ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را که برخی از آنان اسلحه، اسناد و مدارک سازمانی مهمی به همراه داشتند، دستگیر کرده اند. این نهاد همچنین ۳۰ تن از عناصر سلطنت طلب را نیز که در توطئه های گوناگون علیه نظام جمهوری اسلامی شرکت داشتند، دستگیر کرده اند. طبق اطلاعیه سپاه، احمد غضنفرپور از افراد وابسته به بنی صدر که پس از عزل و

فرار وی علیه جمهوری اسلامی ایران فعالیت داشت نیز در یکی از شهرهای شمالی دستگیر شده است.(۶)

ص: ۹۹۳

۱- سند شماره ۲۹۴۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۳- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۲۹۴۳۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (ر۲کن) به فرماندهی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ۲۳/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۶- روزنامه کیهان، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۱

امروز آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع و رئیس مجلس شورای اسلامی، در دیدار با امام خمینی و تماس تلفنی با محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، درباره موضوعات جنگ گفت و گو کرد.

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در ملاقاتی با امام خمینی ایشان را در جریان تحولات جنگ قرار داد. آقای هاشمی رفسنجانی در این ملاقات ضمن بیان گزارشی درباره موضوعات جنگ، به عضویت اعضای احزاب و گروه های سیاسی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اشاره کرد. در قسمتی از خاطرات امروز آقای هاشمی درباره این ملاقات آمده است: «امروز صبح به مجلس نرفتم. قرار بود با امام ملاقات کنم. ... با امام ملاقات کردم. درباره جنگ، عضویت اعضای احزاب در سپاه و... مذاکره کردم.»

امروز همچنین نماینده امام در شورای عالی دفاع در تماسی تلفنی با فرمانده کل سپاه درباره پیشرفت های عملیاتی در مناطق غرب کشور گفت وگو کرد. وی در کتاب خاطرات خود دراین باره نوشته است: «آقای رضایی از جبهه تلفن کرد و گزارش جبهه را داد. کمی اثر ضعف و احتیاط در اظهاراتش بود. طرح گیلان غرب هم ۶۰ درصد موفق بوده است.»(۱)

۲

▫

به دنبال ادعای روز گذشته دولت بحرین مبنی بر دستگیری چند فرد مسلح که در ایران آموزش دیده اند، نخست وزیر این ادعا را رد کرد. وی گفت: اگر دولت بحرین منظورش این است که دولت ایران افرادی را به آنجا فرستاده، این موضوع کذب محض است و ما این را به شدت تکذیب می کنیم. عملکرد دولت ایران شبیه دولت عراق نیست که افرادی را به امارات عربی بفرستد که مناطقی را منفجر بکنند تا سیاست آن دولت ها را به نفع خودشان تغییر بدهند. ممکن است عده ای ناراضی از رژیم بحرین وجود داشته باشند که بخواهند کارهایی در آنجا انجام بدهند، اما این یک موضوع کاملاً داخلی و مربوط به بحرین است که باید خودش را طوری با شرایط منطقه انطباق بدهد که چنین موضوعاتی پیش نیاید.(۲)

۱- علی اکبرهاشمی رفسنجانی، عبور از بحران، (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب چاپ هشتم ۱۳۷۸، خاطرات روز ۲۳/۹/۱۳۶۰، صص ۴۰۶ و ۴۰۷.
۲- روزنامه کیهان، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص ۱۴.

۴ تن از اعضای ستاد انقلاب فرهنگی امروز با آیت الله منتظری دیدار کردند. در این دیدار آیت الله منتظری با تأکید بر فرمان امام خمینی مبنی بر پرهیز از تأخیر در بازگشایی و نوگشایی دانشگاه ها سخنانی ایراد کرد. عبدالکریم سروش، عضو شورای انقلاب فرهنگی، در پایان این دیدار در مصاحبه ای درباره تصمیمات شورای انقلاب فرهنگی در موضوعات تربیت اخلاقی دانشجویان و کمک گرفتن از مدرسین حوزه علمیه قم دراین باره، نحوه همکاری شورای انقلاب فرهنگی با حوزه علمیه قم، نظر آقای منتظری درباره تعجیل در بازگشایی دانشگاه ها، خصوصیات کلی اساتید دانشگاه ها، مرحله اول بازگشایی دانشگاه ها و شرایط پذیرش دانشجویانی که موارد خلاف قانون مرتکب شده اند، مطالبی را بیان کرد. گزارش روزنامه کیهان از سخنان دکتر سروش به این شرح است: «دکتر سروش پیرامون نتیجه این دیدار و تعیین تکلیف دانشجویان فعلی و ادامه تحصیل دانشجویانی که قبلاً گرایشات مختلف سیاسی داشتند، مطالبی عنوان کرد. وی گفت: برای آن بخش از زندگی تربیتی و علمی دانشجویان که در دانشگاه سپری می شود، طرح ریزی کرده ایم؛ مثلاً درزمینه تهذیب اخلاقی اساتید، متون زمینه های طهارت روحی برنامه ریزی شده است. درمورد علوم انسانی که قریب ۴۰ درصد از دانشجویان ما را به خود جذب کرده است، از آقایان مدرسین تقاضا کردیم که در هر زمینه که می توانند کمکی بکنند و ما نیز از راهنمایی های جدی و سودمند و راهگشای آنها استفاده خواهیم کرد. درعین حال، از آقایان خواستیم که جهت همکاری با ستاد انقلاب فرهنگی، دو نفر از جامعه روحانیت به ما معرفی کنند. همچنین برای تدریس معارف اسلامی در دانشگاه ها از جامعه مدرسین خواستیم که نزدیک به ۱۰۰ نفر به ما معرفی کنند.

در ملاقات با حضرت آیت الله منتظری، ایشان هم همان طور که موردنظر امام بود، مجدداً تأکید کرد که از تأخیرانداختن بازگشایی و نوگشایی دانشگاه ها پرهیز شود و به این انتظار ننشینیم تا حتماً به ارگان های ایدئال درزمینه انقلاب فرهنگی برسیم، بلکه به محض کسب آمادگی های اولیه، دانشگاه ها گشوده شود. درزمینه مسائل مربوط به اساتید همین قدر که اساتید علوم، وطن دوست، خدمتکار به مردم و متخصص باشند و ضمن برخورداری از شایستگی تدریس، معاندتی با نظام جمهوری اسلامی نداشته و متجاوز به فسق نباشند، کافی است و اگر کمبودهایی هم در ابتدای بازگشایی موجود باشد آنها را ان شاء الله به تدریج مرتفع خواهیم کرد.

ظرف دو ماه آینده به تدریج دانشجویانی را که حدود ۲۵ واحد از کل دروسشان باقی مانده و تعدادشان بالغ بر ۱۵ هزار نفر خواهد بود، به دانشگاه ها فراخوانده ایم و به زودی آنها را ترخیص خواهیم کرد. به همین ترتیب، در مراحل بعدی دانشجویانی که تا ۷۰ واحد باقیمانده دارند و به دنبال آن دیگر دانشجویان به تحصیل فراخوانده خواهند شد. همچنین ما امیدواریم با نوگشایی دانشگاه ها در مهرماه بتوانیم حداقل ۱۰ هزار دانشجو بپذیریم.

ص: ۹۹۵

گرایش های سیاسی که در زمان بازبودن دانشگاه ها منع قانونی نداشته است، اگر چنانچه پیروان این گرایش ها همچنان پس از منع قانونی به فعالیت ادامه داده باشند، تکلیفشان چیز دیگری است، ولی ما فقط به وضع گذشته نظر نمی کنیم؛ اگر دانشجویان از گرایشات ممنوع گذشته شان دست کشیده باشند، آنها را در دانشگاه ها می پذیریم و از آنها می خواهیم که محیط دانشگاه را یک محیط علمی و تخصص آفرین تلقی کنند؛ همان گونه که دائماً از زبان گروه های مخالف هم شنیده می شود که دم از تخصص می زنند. اما کسانی که عضویتشان در گروه های غیرقانونی محرز شده باشد، به دانشگاه راهی نخواهند داشت.»(۱)

۱

جانب داری دولت عربستان از ادعای عراق درباره اعدام ۱۵۰۰ تن از اسرای عراقی واکنش نمایندگان ایران را در جده به دنبال داشت. سفارت جمهوری اسلامی ایران با انتشار اطلاعیه ای ضمن تکذیب ادعای عراق و ذکر نمونه ای از دروغ گویی های تبلیغاتی عراق، به دولت عربستان توصیه کرد که براساس اخبار کذب موضع گیری نکند. در این بیانیه آمده است: «دیشب متن بیانیه دیوان پادشاهی عربستان در تلویزیون عربستان درمورد اسرای عراقی قرائت شد و امروز نیز در مطبوعات سعودی درج شده است. سفارت جمهوری اسلامی ایران در جده لازم می داند نکات زیر را درمورد اعلامیه مذکور به اطلاع برساند:

۱. خبر اعدام ۱۵۰۰ اسیر عراقی توسط قوای جمهوری اسلامی ایران حقیقت نداشته و کذب محض بوده است.

۲. این افراد در جریان جنگ در جبهه بستان که منجر به آزادشدن این شهر شده است، کشته شده اند و رژیم بعث عراق برای جلوگیری از شکست حتمی خود دست به این گونه تبلیغات زده است.

۳. ادعای دروغ رژیم عراق قبلاً ـ هم سابقه داشته است؛ به عنوان مثال پس از آزادساختن شهر بستان، درحالی که نیروهای جمهوری اسلامی ایران در این شهر مستقر بودند، رژیم عراق اعلام نمود که بستان در دست نیروهای عراقی است.

لذا تأسف آور است که حکومت پادشاهی عربستان فقط براساس دروغ اقدام به صدور بیانیه نموده است. سفارت جمهوری اسلامی ایران اعلام می دارد که این گونه عملکردها روابط فی مابین را تضعیف می نماید.»(۲)

۲

نماینده مردم دزفول با اعتراض به بی تفاوتی مجامع بین المللی و منابع خبری در برابر جنایات ارتش عراق در دزفول، آمار اماکن تخریب شده این شهر در حمله هواپیماهای عراقی را اعلام کرد. احمد زرهانی گفت: دلیل همکاری های امپریالیسم خبری با صدام بعد از جنایت و تجاوز نیروهای صدام به کشور اسلامی ایران هنوز در دنیا شناخته نشده است. صدام در سالروز حقوق بشر با استفاده از

۱- همان، ص۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

هواپیماهای فرانسوی مناطق مسکونی دزفول را بمباران کرد و مردم غیرنظامی را به خاک وخون کشید. نیروهای متجاوز بعثی تاکنون بیش از ۴۹۰۰ خانه، بیمارستان، مسجد، مدرسه و مغازه را تخریب کرده اند و افکار عمومی دنیا از این جنایت آگاهی کامل ندارد و صدام می خواهد خود را در دنیا صلح طلب جا بزند، درحالی که جنایات صدام چیزی از جنایات هیتلر کم ندارد.(۱)

۱

سفیر عراق در مصاحبه ای در اسلام آباد، پایتخت پاکستان، در کسوت یک فرد نظامی به جعل ناشیانه واقعیت های جنگ پرداخت. وی علاوه بر ارائه آماری اغراق آمیز از تلفات و خسارت هایی که مدعی است در عملیات طریق القدس به ایران وارد شده، فرار و عقب نشینی دو هفته پیش نیروهای عراقی از منطقه عمومی و شهر بستان را انکار و بر حمایت مادی و معنوی دولت عراق از مخالفان جمهوری اسلامی ایران تأکید کرد.

گزارش خبرگزاری پارس از این مصاحبه بدین شرح است: «سفیر صدام در اسلام آباد در یک مصاحبه مطبوعاتی اعتراف کرد که در نبرد اخیر بین نیروهای ایران و ارتش عراق در جنوب ایران، بیش از ۶۰۰ تن از نیروهای عراقی کشته [شده اند و] ۸۱ تانک، ۲ فروند میگ و یک هلیکوپتر آنها نابود شده است، ولی وی افزود در این درگیری که از ۲۹ نوامبر (۸/۹/۱۳۶۰) تا ۵ دسامبر (۱۴/۹/۱۳۶۰) انجام گرفت، ارتش عراق برتری داشت و عقب نشینی نکرده و هیچ جا از خاک اشغالی شامل بستان را ترک نکرده است. وی تلفات ایران در این حمله را ۶۵۰۰ نفر کشته و تجهیزات منهدم شده را ۲۲۶ تانک و ۱۱ فروند فانتوم اعلام کرد.»

خبرگزاری پارس افزود: «سفیر عراق اتهام رژیم بعث عراق را تکرار کرد که دولت ایران اخیراً ۱۵۰۰ تن از اسرای عراقی را کشته است و هشدار داد که رژیم بعث حق دارد بعد از این، عکس العملی نشان دهد که خواهد داد.

وی افزود که این ۱۵۰۰ تن در طول مدت جنگ و نه در عملیات اخیر دستگیر شده بودند. سفیر عراق درباره سیاست کشور متبوع خود در حمایت از گروه های مخالف ایرانی گفت که رژیم بعث از مخالفان دولت جمهوری اسلامی چه ایرانی و چه غیره حمایت و پشتیبانی می کند و هرگونه امکانات مادی و معنوی [را] دراختیار آنان قرار خواهد داد و به آنان پناه نیز خواهد داد.»(۲)

۲

به گزارش منابع خبری، با توافق سه کشور عراق، سوریه و لبنان خط لوله نفتی کرکوک - بندر بانیاس (سوریه) - طرابلس (لبنان) پس از شش سال و نه ماه فعال خواهد شد. این خط لوله که ۵۰۰ کیلومتر در خاک سوریه و ۲۸ کیلومتر در خاک لبنان امتداد دارد، قادر است با افزایش ۲۰۰ هزار بشکه ای صادرات نفت عراق آن را به ۴۰۰ هزار بشکه در روز برساند و پس از پالایش در پالایشگاه طرابلس، نفتکش ها محصول فرآوری شده را به بازارهای نفتی برسانند. درپی این توافق، سوریه قادر خواهد بود

۱- همان، ص۳.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۷، اسلام آباد - خبرگزاری پارس، ۲۳/۹/ ۱۳۶۰.

از هر بشکه نفت صادراتی که از خاک این کشور می گذرد ۳۵ سنت عوارض دریافت کند.(۱)

عبدالجابر الدهاک وزیر نفت سوریه و طه عبدالکریم، وزیر نفت عراق، موضوع ازسرگیری این قرارداد را اعلام کردند.(۲) به نوشته خبرگزاری پارس از بیروت، مطبوعات لبنان سعی کرده اند مبدأ صدور نفت در عراق را کتمان کنند، زیرا در روزهای گذشته اعلام کرده بودند که مبدأ صدور نفت از شهر کرکوک در شمال عراق خواهد بود، ولی روزنامه های امروز نوشتند که محل صدور نفت عراق چاه های نفتی بصره در جنوب عراق خواهد بود. مطبوعات لبنان همچنین دراین باره نوشتند که روز گذشته تماس هایی بین مسئولان لبنان و مسئول چاه های نفت در شمال عراق برای تأیید سالم بودن لوله های نفتی انجام شده است.(۳)-(۴)

۱

ادعای دولت بحرین درباره دستگیری یک گروه تروریستی آموزش دیده در ایران بازتاب های فراوانی را در کشورهای منطقه و رسانه های غربی به همراه داشت، طوری که خبرگزاری یونایتدپرس، رادیو لندن، رادیو امریکا، خبرگزاری فرانسه، رادیو اسرائیل و رادیو ابوظبی دراین باره به نقل موضع گیری مقامات کشورهای عربی حوزه خلیج فارس یا اظهارنظر خود پرداختند.

رادیو اسرائیل درباره موضع گیری دولت عربستان سعودی و کویت گزارش داد: «شاهزاده نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور عربستان سعودی، اعلام کرد: دولت ریاض حفظ امنیت امیرنشین های حوزه خلیج فارس ازجمله بحرین را حفظ امنیت خود تلقی می کند و با همه امکانات خویش از آنها دفاع می نماید.

امیر نایف همچنین گفت: عربستان این گونه اقدامات دولت ایران را تقبیح می کند و خواستار آن است که تهران از تکرار آن خودداری ورزد. یک مقام دولتی در وزارت خارجه کویت نیز ایران را نکوهش کرد و جانب داری کشور خود را از بحرین بیان داشت.

دولت عراق نیز دررابطه با این جریان از دولت های عرب دعوت کرد برای ضعیف ساختن ایران در حوزه خلیج فارس با عراق همکاری کنند.»(۵)

رادیو لندن نیز در همین باره اعلام کرد: «عربستان سعودی در اعتراض به ایران علیه آنچه که ادعا می شود نقشه ایران جهت قتل مقامات عالی دولتی در کشورهای مختلف خلیج فارس است، با بحرین هم صدا شده است. طبق خبر رادیو ریاض، نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور عربستان سعودی، گفته است که این کشور بلاشک هدف این نقشه بوده و از دولت ایران خواست تا آنچه را که وی اقدامات غیرمسئولانه توصیف کرد، خاتمه دهد. اطلاعیه عربستان به دنبال دستگیری افرادی که مظنون به خرابکاری جهت قتل مقامات بودند و دیروز در بحرین به وقوع پیوست، صادر شده است.»(۶)

رادیو آلمان نیز موضع گیری عربستان سعودی را درخصوص ادعای بحرین این گونه انعکاس

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۶۶ ، ۲۱/۹/۱۳۶۰، ص۹، بیروت - خبرگزاری پارس. به نقل از مطبوعات لبنان، ۲۰/۹/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۸، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۲، ۱۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، ابوظبی - خبرگزاری امارت عربی متحده، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

۳- یادآوری می شود، وزیر صنایع و نفت لبنان، در روزهای بعد اعلام کرد: این خط لوله پس از طی مراحلی، در سوم دی ماه کار ارسال نفت از عراق به بانیاس را آغاز کرده است و طبق برنامه قرار است روز سه شنبه هشتم دی ماه اولین محموله صادراتی نفتی عراق از بندر طرابلس به بازارهای نفتی ارسال شود.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۲۳ - ۲۲، رادیو اسرائیل، ۲۳/۹/ ۱۳۶۰.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۹، رادیو لندن، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

داد: «دولت عربستان سعودی دولت ایران را متهم کرده است که در خاک خود توطئه برضد کشورهای عربی حوزه خلیج فارس را تدارک می بیند. وزیر کشور عربستان سعودی، شاهزاده نایف بن عبدالعزیز، اظهار داشت که دولت عربستان سعودی می تواند دراین خصوص اسناد لازم را ارائه دهد. او از اظهارنظر درخصوص جزئیات امر خودداری کرد.»(۱)

خبرگزاری آلمان نیز خبر مشابهی را به نقل از رادیو عربستان سعودی بدین ترتیب منتشر کرد: «به دنبال انتشار خبر دستگیری گروهی ایرانی متهم به خرابکاری در بحرین، وزیر کشور عربستان سعودی این اقدام را تهدیدی علیه امنیت کشورش خواند. وی افزود که کشورش به همراه برادران عرب در مقابل خرابکاری های ایران ایستادگی می کند و امنیت بحرین همانند امنیت عربستان برای ما واجد اهمیت است.»(۲)

همچنین به گزارش رادیو کویت، ملک حسین، پادشاه اردن نیز دراین باره حمایت خود را از بحرین اعلام کرده است. بنا بر گزارش این رادیو: «ملک حسین، پادشاه اردن، تلاش های یک گروه تروریستی که در بحرین دستگیر شده اند را محکوم کرد و آنان را مسئول ایجاد آشوب که به ثبات منطقه لطمه می زند، توصیف کرد. این مطلب را طی یک تماس تلفنی که ملک حسین دیروز با امیر بحرین، شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه، برقرار کرد، ابراز داشت. ملک حسین بر حمایت اردن از بحرین تأکید کرد.

وی تماس مشابهی نیز با ولیعهد بحرین انجام داد.» (۳)

آسوشیتدپرس نیز درباره موضع گیری کویت به انتشار این خبر کوتاه اکتفا کرد که سخنگوی وزارت خارجه کویت بر حمایت کامل کشورش در مقابل هرگونه تلاش برای برهم زدن ثبات و امنیت کشور همسایه و برادر بحرین تأکید کرده است.(۴)

رادیو ابوظبی نیز در گزارشی به موضع گیری امارات متحده عربی دراین باره پرداخت و اعلام کرد: «حکومت امارات عربی تأکید کرد که امنیت بحرین، امنیت امارات است و دربرابر آنچه امنیت آن را به خطر اندازد و حاکمیتش را تهدید کند در کنار بحرین ایستادگی خواهد کرد. این اظهارات در سخنان یک مقام مسئول پیرامون آنچه که بحرین دیروز دایر بر دستگیری گروه های مسلح ویژه تخریب تأسیسات و ترور مسئولان دریایی اعلام داشت، آمده است.»(۵)

علاوه بر مطالب فوق که موضع گیری دولت های عربی به ویژه عربستان سعودی را نشان می دهد، برخی منابع همچون رادیو لندن و خبرگزاری فرانسه به طور مستقل دراین باره به اظهارنظر پرداختند و به جانب داری از ادعای بحرین تحلیل هایی را مطرح کردند. رادیو لندن علاوه بر اعلام خبر دستگیری این افراد، از قول وزارت کشور بحرین و مفسر خود – که موضع شدید ضدایرانی داشت – اعلام کرد: «در بحرین گروهی به جرم خرابکاری دستگیر شده اند و بنا به بیانیه وزارت کشور بحرین افراد دستگیرشده دوره های تعلیماتی ویژه خرابکاری را در ایران گذرانده اند. گفته می شود که این عده دست اندرکار اقداماتی علیه شخصیت های بلندپایه بحرین و تأسیسات دفاعی این کشور بوده اند. این قبیل حرکات مسلمانان شیعه که در ایران حائز اکثریت چشمگیری هستند، موجبات نگرانی چندین کشور از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس را فراهم آورده است و

۱- همان، ص۲۲، رادیو صدای آلمان (کلن)، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۹ ، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱۰، بیروت - خبرگزاری آلمان غربی، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۵۲، بخش عربی رادیو کویت، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۹، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس و خبرگزاری آسوشیتدپرس از کویت، ۲۳/۹/ ۱۳۶۰.

۵- همان، ص۳۴، رادیو ابوظبی، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

دراین میان ایران مرتباً تهدید به صدور انقلاب اسلامی این کشور می کند.

دراین زمینه طی مصاحبه ای که با موریس جنت خبرنگار ما در منطقه خلیج فارس به عمل آمده، وی گفته است افراد دستگیرشده همگی بحرینی هستند و ظاهراً تعدادی از آنها از سایر کشورهای حوزه خلیج فارس به این گروه ملحق شده اند و مقر اصلی آنها در یکی دیگر از این کشورها است؛ بنابراین، موضوع خرابکاری فقط کار بحرینی ها نیست و چنین به نظر می رسد که این یک گروه سازمان یافته ایرانی است که در بحرین و سایر نقاط منطقه خلیج فارس فعالیت دارند.»(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز ضمن بیان کلی اطلاعیه وزارت کشور بحرین بخش هایی از نوشته های مطبوعاتی بحرین را نقل کرد. بنا بر اعلام این خبرگزاری، به دنبال انتشار اطلاعیه وزارت کشور بحرین درباره کشف توطئه ای علیه ثبات و امنیت این کشور، مطبوعات بحرین صبح امروز مقامات ایرانی را به شدت مورد حمله قرار دادند. گفتنی است که روز گذشته وزارت کشور بحرین در اطلاعیه ای اعلام کرد که یک گروه متشکل از اتباع بحرین، ایران و چند کشور دیگر حوزه خلیج فارس که در ایران آموزش دیده اند، در چند روز اخیر به منظور خرابکاری و تهدید ثبات و امنیت بحرین وارد این کشور شده اند. شیخ محمدبن خلیفه در گفت وگو با مطبوعات، ضمن خودداری از ذکر تعداد دستگیرشدگان گفت: از ده روز قبل تاکنون تمام افراد گروه بازداشت شده اند، ولی جست وجو همچنان ادامه دارد. وزیر کشور بحرین همچنین اظهار کرد: اغلب افراد دستگیرشده با هواپیما وارد بحرین شده اند و پاسپورت دارند. خبرگزاری فرانسه می افزاید: روزنامه اخبار الخلیج امروز نوشت، رهبران ایرانی درصدد بودند تا بحرین و تمام حوزه خلیج فارس را دچار جنگ و آشوب کنند.

به نوشته این روزنامه و روزنامه انگلیسی زبان گلف دیلی نیوز، کشورهای منطقه مصمم به حفظ عقیده و شخصیت عربی خود می باشند و اکنون باید در روابط خود با اشخاصی که در ایران حکومت می کنند، تجدیدنظر کنند.(۲)

۱

رادیو صدای ایران متعلق به گروه های سلطنت طلب به نقل از هرالد تریبیون مقاله ای را درباره سیر جنگ ایران و عراق، تحولات جاری در جبهه ها، کمک های دولت فرانسه و شوروی به عراق و غیرقابل پیش بینی بودن آینده جنگ نقل کرد. نکته قابل توجه در این مقاله آن است که نویسنده در بخش اول آن، با اشاره به سخنان صدام حسین مبنی بر عقب نشینی از بخش هایی از خاک ایران، بیانیه های ایران را درباره پیروزی های به دست آمده در عملیات های اخیر غیرقابل اعتماد می خواند؛ موضوعی که اگر تناقض گویی نویسنده نباشد، می توان این احتمال را داد که رادیو صدای ایران در محتوای مقاله دخل وتصرف کرده است.

به نوشته این روزنامه: «چهارده ماه پس از آغاز جنگ ایران و عراق، خبرهای واصله حاکی از شکست نسبی نیروهای عراق دربرابر حمله های گسترده نیروهای ارتش ایران است و صدام حسین شخصاً اعتراف کرده است که چند واحد از نیروهای مسلح کشورش ناگزیر به

۱- همان، ص۱۹، رادیو لندن، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص ۱۰، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

عقب نشینی از سرزمین ایران شده اند. در همین حال، اعلامیه های ارتش ایران در روزهای اخیر سخن از پیروزی های بی سابقه نظامیان ایرانی در دفاع از میهنشان به میان می آورد.» خبرنگار هرالد تریبیون در ادامه نوشته است: «تأیید و یا تکذیب گزارش های طرفین درگیر درباره عملیات نظامی خویش به هیچ وجه امکان پذیر نمی باشد، زیرا نه تنها حکام جمهوری اسلامی بلکه رهبران عراق نیز از عزیمت خبرنگاران خارجی بی طرف جلوگیری به عمل می آورند. بااین همه منابع آگاه تأکید کرده اند که ظرف چند هفته گذشته قدرت نیروی هوایی عراق در مقایسه با ماه های نخست جنگ افزایش یافته است و به همین دلیل جنگنده های عراقی در فاصله ای کمتر از سه هفته، چند بار پایگاه های حساس جنوب ایران را بمباران کرده اند.» به نوشته هرالد تریبیون: «دولت فرانسه اخیراً ۲۵ فروند جنگنده میراژ دراختیار عراق قرار داده است. گزارش های تأییدشده ثابت می کند که دولت شوروی نیز ارسال سلاح های سنگین به رژیم بغداد را از سر گرفته است.» گزارشگر نشریه هرالد تریبیون به نقل از منابع آگاه می افزاید: «درحال حاضر، حدود ۲۰۰ هزار مایل مربع از سرزمین ایران در اشغال نیروهای عراقی است و گفته می شود که ارتش عراق امکانات وسیعی را ازجمله بسیج دو میلیون نفر برای مبارزه علیه جمهوری اسلامی در اختیار دارد.» خبرنگار هرالد تریبیون در پایان مطلب خود آورده است: «باتوجه به اعلامیه های ضدونقیض جمهوری اسلامی و عراق، به هیچ وجه نمی توان سرنوشت جنگ دو کشور همسایه را پیش بینی کرد، به ویژه آنکه چند کشور عربی آمادگی خود را برای کمک مالی به عراق اعلام کرده اند. به عنوان مثال، به زودی کویت، عربستان سعودی و امارات متحده عربی هریک مبلغ ۲ میلیارد دلار دراختیار رژیم بغداد قرار خواهند داد.»(۱)

۱

امروز یک گروه از دیپلمات ها که رادیو امریکا آنها را دیپلمات های برجسته جهان اعلام کرد، به رهبری ویلیام ونـدن هول، معاون پیشین هیئت نمایندگی امریکا در سازمان ملل، کمیته ای را تشکیل دادند که موارد نقض حقوق بشر در ایران را بررسی کنند. هول زمان آغاز فعالیت این کمیته را اوایل سال آینده میلادی اعلام کرد. وی باوجود آنکه تأکید داشت اقدامات این کمیته سیاسی نخواهد بود، به شدت ایران را به دلیل نقض حقوق بشر مورد انتقاد قرار داد و در پایان سخنانش به موضوعی اشاره کرد که نشان دهنده موضع صریح او دربرابر جمهوری اسلامی بود. وی گفت: ایران با اعمال سیاست های یک حکومت انقلابی هرگونه جنبه مترقیانه ای را که در ابتدا داشته به کلی نابود کرده است و اکنون تنها فشار افکار عمومی است که می تواند بر رهبران ایران تأثیر بگذارد.(۲)

ص: ۱۰۰۱

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۲۵، رادیو صدای ایران، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵/۹/۱۳۶۰،۲۷۰، صص ۱۸- ۱۷، رادیو امریکا، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۴ آذر ۱۳۶۰ ۱۸ صفر ۱۴۰۲ ۱۵ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز نیروهای ایران تلاش کردند تا خط پدافندی خود را در منطقه عملیاتی مطلع الفجر اصلاح و ترمیم کنند که این امر میسر نشد. در آن سوی جبهه نیز نیروهای عراقی به گلوله باران مناطق مسکونی مریوان پرداختند.

درحالی که در منطقه عملیاتی مطلع الفجر (جبهه های گیلان غرب و سرپل ذهاب) تلاش عراق برای بازپس گیری شیاکو همچنان ادامه دارد، بررسی ها نشان می دهد که به دلیل متفاوت بودن میزان پیشروی نیروها در کوه چرمیان و شیاکو، دو گزینه برای اصلاح و تقویت خط پدافندی در مقابل نیروهای خودی قرار دارد:

الف) نیروها از روی شیاکو عقب نشینی کنند و به موازات میزان پیشروی در سمت راست خود (کوه چرمیان) خط پدافندی تشکیل دهند که دراین صورت نیروهای پیاده و تانک خواهند توانست خطوط پدافندی را در چرمیان و شیاکو در دشت شک میان به هم متصل کنند.

ب) یگان ها در محور بان سیران - شیاکو دوباره تک کرده، بخشی از قله های این ارتفاع (شمال تپه های فریدون کوشیار، چاله وران، بزنیلی و انار) را که در شب اول عملیات تصرف نشده بود، تصرف کنند.

با انتخاب گزینه دوم، ۳۰۰ نفر از نیروهای سپاه (یک گردان) و یک گروهان از ارتش با فرماندهی جدید از سپاه پاسداران آماده اجرای عملیات برای تصرف بخشی از ارتفاعات شیاکو شدند، اما باوجود اینکه نیروها تا نزدیکی هدف پیش رفته بودند به دلیل وجود اختلاف نظرهایی در اجرای طرح، عملیات به تعویق افتاد و نیروها به عقب فرا خوانده شدند.(۱)

امروز همچنین توپخانه دوربرد عراق منطقه مریوان را هدف قرار داده، چندین گلوله به روستاهای کیکن و ساوجی در شمال این شهر شلیک کرد که براثر آن ۲ تن از اهالی آبادی کیکن و یک تن از افراد نظامی زخمی شدند. همچنین ۴ قبضه تفنگ ژ۳ و یک قبضه تیربار ژ۳ منهدم شد.(۲)

ص: ۱۰۰۳

۱- گزیده اسناد عملیات مطلع الفجر (آماده سازی، تشریح و جمع بندی عملیات)، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۷۸، از تاریخ ۲۰/۹/۱۳۶۰ تا ۲۵/۱۱/۱۳۶۰، ص ۴۱.

۲- سند شماره ۲۹۴۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر۲۸ پ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۰۹، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱ .

امروز درگیری میان نیروهای خودی و افراد مسلح ضدانقلاب در مناطق شمال غربی ایران همچنان ادامه داشت که در این درگیری ها و همچنین اقدامات عناصر وابسته به گروه های غیرقانونی، خسارت هایی به دو طرف درگیر و مردم منطقه وارد آمد. در این روز یکی از نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران نیز تسلیم نیروهای سپاه شد و عبدالرحمن قاسملو، دبیر کل حزب دمکرات کردستان ایران، در مصاحبه با رادیو این حزب رضایتمندی خود را از اتحاد با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد.

در درگیری امروز نیروهای سپاه پاسداران سقز با افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان در روستای قشلاق (در جنوب سقز)، تعدادی از نیروهای حزب دمکرات ازجمله سرگرد فراری کریم علیار و محمد همه لات که از فرماندهان نظامی این حزب بودند، به هلاکت رسیدند. در این درگیری ۵ تن از افراد حزب دمکرات نیز دستگیر شدند.(۱)

همچنین نیروهای خودی در عملیاتی در پیرانشهر موفق شدند یکی از ارتفاعات مهم غرب این شهر را تصرف کنند که باتوجه به تسلط این ارتفاع بر سایر ارتفاعات مجاور، همه بلندی های اطراف به کنترل نیروهای خودی درآمد.(۲) در درگیری نیروهای خودی با افراد مسلح غیرقانونی در اطراف روستای تولکه (در جنوب بوکان) نیز یک بسیجی زخمی شد.(۳)

علاوه براین، در جاده تکاب - چوپلی، یک مینی بوس که حامل تعدادی از افراد پاسگاه چوپلی و اهالی بومی منطقه بود، به یک مین ضدتانک که نیروهای مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد که براثر انفجار مین، مینی بوس منهدم شد و ۵ تن از سرنشینان آن که همگی نظامی بودند، زخمی و به بیمارستان منتقل شدند.(۴)

در شمال غربی ارومیه نیز افراد مسلح غیرقانونی به سوی بخشدار صومای برادوست و همراهان وی تیراندازی کردند که این اقدام به شهادت بخشدار و زخمی شدن یکی از همراهانش انجامید.(۵)

همچنین در شمال قروه، گروهی از افراد مسلح غیرقانونی به روستاهای شورآب خان و شورآب حاجی وارد و پس از تهدید مردم و اخاذی مقداری پول از آنان، متواری شدند. شهربانی با اعلام این خبر به استانداری افزوده است: «اهالی این روستا از اقدام فوق به شدت ناراحت هستند و برخی از آنان به علت ناامنی و ترس از اینکه ناموس آنان مورد تجاوز قرار گیرد قصد دارند به قروه عزیمت کنند.»(۶)

در این روز یکی از افراد حزب دمکرات کردستان ایران نیز با تحویل یک قبضه اسلحه ژ۳ خود را به نیروهای سپاه کامیاران تسلیم و درخواست امان نامه کرد.(۷)

ص: ۱۰۰۴

۱- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: لشکر۲۸ پ (رکن۳) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۳- سند شماره ۲۹۴۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:گزارش نوبه ای اطلاعاتی، لشکر ۲۸ پیاده کردستان (رکن۲)، سنندج، شماره۸۷، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۳۲۰۷۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استانداری کردستان، ۲۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۵۷۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه عملیات ستاد مرکز، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

امروز همچنین عبدالرحمن قاسملو، دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران، در مصاحبه با رادیو صدای کردستان جزئیات بیشتری از ارتباط حزب دمکرات با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را اعلام کرد. وی دراین باره گفت: «اخیراً مسعود رجوی به ما پیام داده و ما پیام ایشان را کاملاً با جان ودل می پذیریم و از زمانی که آقای رجوی ایران را ترک نموده، تاکنون حدود ۲۵۰۰ نفر تا ۳۵۰۰ نفر از افراد کادر سیاسی - نظامی مجاهدین خلق [منافقین] به یاری حزب دمکرات آمده اند و اخیراً حزب دمکرات جلسه ای داشته و بنا به پیشنهاد ۳۵۰۰ نفر از افراد و هواداران حزب دمکرات، ۲۳۳ نفر به عنوان شورای مقاومت برگزیده شده [اند] که تعدادی از آنان نیز از سازمان مجاهدین خلق [منافقین] می باشند.»(۱)

۱

در جلسه امروز مجلس شورای اسلامی، آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس، درباره اقدام رژیم صهیونیستی در الحاق رسمی بلندی های جولان به خاک خود، قرارداد جدید امریکا و رژیم صهیونیستی و سکوت و حتی پاداش اعراب دراین باره به امریکا با پایین آوردن قیمت نفت و طرح های کلی امریکا به منظور ایجاد مشکل برای جهان اسلام و منزوی کردن کشورهای مترقی منطقه با کمک کشورهای حاشیه خیلج فارس مطالبی بیان کرد. گزیده هایی از سخنان پیش از دستور آقای هاشمی به این شرح است: «نمایندگان محترم مطلع شدند که پارلمان دولت غاصب اسرائیل دیشب فعال بوده و آنچه که درواقع بود، ولی به زبان نمی آوردند، به اصطلاح، به آن صورت رسمی دادند و بلندی های جولان را با یک جلسه سریع که سه شور آن باهم بود به اسرائیل غاصب ملحق کردند.

طرح فهد شکست می خورد، بلافاصله امریکا برای دلگرم کردن اسرائیل با او پیمان امضا می کند و این پیمان را استراتژیک اعلام می کند و این چراغ سبزی است که اسرائیل تا هرجا که می خواهد برود... توقع ما این بود آنهایی که در منطقه با امریکا همراه هستند، عکس العمل مناسبی در مقابل این جسارت نشان بدهند. برعکس این توقع، شاهد بودیم که کشورهایی مثل عربستان سعودی و کویت به جای اعتراض جدی، به امریکا هدیه و نازشست می دهند! آقای یمانی در مصاحبه پیش از کنفرانس اوپک با خنده و خوشحالی اعلام می کند که در این کنفرانس به دنیای غرب هدیه کریسمس می دهیم. هدیه کریسمس برای چی؟ چه کار تازه ای امریکا و غرب کرده است که استحقاق هدیه پیدا کرده است؟ غیر از اعلان رسمی پیمان استراتژیک وحدت با اسرائیل کار دیگری کرده بود؟ فشار عربستان و کویت برای پایین آوردن قیمت نفت برای چی بود؟ ۷۰ سنت از نفت سنگین دنیای اسلام زدن و به جیب غربی ها

ص: ۱۰۰۵

۱- سند شماره ۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان (باختران) به وزارت کشور، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۹.

ریختن چه مفهومی دارد؟ در چه زمانی، برای چی؟ این اقدام جز دهن کجی صریح به ملت ها و استقبال رسمی از اعلان وحدت استراتژیک امریکا و اسرائیل و پذیرش جنایت بیشتر اسرائیل هیچ چیز دیگری نیست، درحالی که دو ارتش عظیم عراق و ایران را از کار انداخته اند. دولت کویت که مدعی است برای ایجاد صلح کمک می کند، امروز در این ساعت جلسه سری پارلمانش برای پرداختن ۲ میلیارد وام برای عراق تشکیل شده که هیچ منظوری جز ادامه جنگ ندارد. عراق قدرت تحمل بار این جنگ را ندارد و امریکا باید به او این قدرت را بدهد و جیبی گشادتر و بی صاحب تر از کویت و عربستان سعودی پیدا نمی شود. همه این مسائل برای این است که دولت جدی ایران را که به دنبال مبارزه با اسرائیل است مشغول کنند که سوریه عزیز را تنها بگذارند و لیبی مقاوم را از آن طرف با آن اشکالی که می بینیم تحت فشار قرار بدهند. اسرائیل را آن چنان پررو بکنند که این جوری عمل بکند. ما بار دیگر سیاست همبستگی خودمان را به دنیای اسلام تکرار می کنیم که هیچ راهی جز مقاومت سرسختانه نظامی، سیاسی و اقتصادی علیه امریکا و اسرائیل برای جلوگیری از تجاوزات اسرائیل وجود ندارد.»(۱)

۱

امروز نخست وزیر و وزارت خارجه ایران، اقدام رژیم اشغالگر قدس را در الحاق بلندی های جولان به این رژیم محکوم کردند.

نخست وزیر ایران ضمن محکوم کردن اقدام رژیم صهیونیستی در الحاق بلندی های جولان به این رژیم، به کشورهای منطقه درباره ادامه کمک رسانی به عراق هشدار داد. وی با اشاره به تصمیم اخیر رژیم صهیونیستی گفت: «این اقدامات و توطئه ها باعث اتحاد هرچه بیشتر ملت های منطقه خواهد شد تا دربرابر این مسئله بایستند.» وی افزود: «ایادی امریکا در منطقه درمورد ما ادعاهایی دارند و به کشور ما جنگی را تحمیل کردند که خودشان در آن مانده اند. کشورهای مرتجعی که در منطقه به عراق کمک می کنند چه ازنظر تسلیحاتی و چه ازنظر راه های تدارکاتی که دراختیار صدام گذاشته اند تا تجهیزات جنگی به او برسد، طبیعتاً زمانی تاوان همکاری شان را با رژیم بغداد خواهند داد و ما به این کشورها اخطار می کنیم که صبر ما اندازه ای دارد و ما بیشتر از این نمی توانیم تحمل کنیم. مسلماً نمی توانیم ناظر این باشیم که کشورهایی ظاهراً دم از بی طرفی می زنند، اما عملاً برای امریکا و عراق نوکری می کنند. مصلحت این کشورها در این است که از عراق فاصله بگیرند و خود را به ابرقدرت ها نفروشند.»(۲)

وزارت امور خارجه ایران نیز بیانیه ای درباره ضمیمه کردن بلندی های جولان به رژیم صهیونیستی صادر کرد. در بخشی از این بیانیه آمده است: «اعلام حاکمیت رژیم صهیونیستی بر

۱- روزنامه کیهان، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۲.

ارتفاعات جولان، که قسمتی از سرزمین اسلام است، نمونه ای از اهداف بلندمدت رژیم غاصب اشغالگر قدس برای جامه عمل پوشاندن به خیال واهی تصرف سرزمین های فی مابین نیل تا فرات و ریشه گرفته از اقدامات خائنانه کوردلانی است که مقدرات امت اسلام را به دست گرفته و برای حفظ تاج و تخت و سلطه خود بر امت و سرزمین های اسلامی، با طرح های کمپ دیویدی به ولایت دشمنان اسلام گردن نهاده اند. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم کردن اقدام تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی، حمایت کامل خود را از ملت مسلمان و برادر سوریه اعلام نموده و بار دیگر همه ملت های مسلمان را برای تشکیل جبهه متحد اسلامی ضدامپریالیستی و ضدصهیونیستی برای آزادسازی سرزمین های اسلامی و قدس عزیز از چنگال دشمنان اسلام دعوت می نماید.»(۱)

۱

به دنبال اقدام امریکا در قطع کمک های فنی به صنعت نفت لیبی، وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران برای همکاری با دولت لیبی اعلام آمادگی کرد. سخنگوی وزارت نفت دراین باره گفت: «در ارتباط با ایجاد تنگناهای احتمالی که با خروج کارشناسان نفتی امریکایی و ایجاد جو فشار به دولت برادر لیبی توسط دولت جهان خوار امریکا به وجود آمده است، اعلام می کند که این وزارت [آماده] انجام هرگونه همکاری فنی درزمینه نفت با دولت برادر لیبی می باشد و دراین رابطه درصورت لزوم با اعزام متخصص و تجهیزات فنی نفت، برادران لیبیایی را در مقابل توطئه های امریکای جهان خوار یاری خواهد نمود.»(۲)

۲

آزادشدن ۳۷ تن از اسرای غیرنظامی ایران و چگونگی رفتار نظامیان عراقی با این اسرا موضوع گزارشی است که خبرگزاری جمهوری اسلامی تهیه کرده و در بولتن محرمانه این خبرگزاری بدین شرح درج شده است: «۳۷ تن از اسرای غیرنظامی ایران که در آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران در مناطق مسکونی خرمشهر به اسارت مزدوران بعثی درآمده بودند، بعدازظهر امروز با همکاری صلیب سرخ جهانی و ازطریق نیکوزیا به تهران منتقل شدند.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس، اکثر این اسرا دارای سنین بالای ۶۰ سال هستند و همگی از رفتار خشن و وحشیانه مزدوران بعثی شکایت داشتند. بنا به همین گزارش، ۱۲ تن از اعضای این گروه به علت بیماری به بیمارستان منتقل شدند و بقیه اعضای گروه تا زمانی که تحویل خانواده هایشان شوند، در نقاهتگاه بنیاد امور جنگ زدگان به سر خواهند برد. یکی از مسئولین کمیته بین المللی صلیب

۱- روزنامه کیهان، ۲۴/۹/۱۳۶۰، ص ۲.

۲- روزنامه کیهان، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

سرخ جهانی در ایران در گفت وگویی کوتاه با خبرنگار پارس درمورد تحویل این افراد به ایران گفت: طبق قراردادهای چهارگانه ژنو دولت های درگیر جنگ موظف هستند افراد مریض و ناتوان را بدون هیچ گونه مبادله ای تحویل دولت مقابل دهند... براساس گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس، همسر یکی از فرماندهان سپاه پاسداران که به اتفاق شوهرش پس از درگیری با سربازان عراقی زخمی و به اسارت آنان درآمده بود، درباره رفتار عراقی ها گفت: مزدوران عراقی نه تنها نسبت به معالجه من هیچ اقدامی نکردند، بلکه من را سه ماه در زندان های انفرادی نگه داشتند و با انواع شکنجه های روحی و جسمی سعی در گرفتن اطلاعات از فعالیت های همسرم را داشتند. یکی دیگر از این افراد که پسری هفده ساله و به همراه خانواده اش بیش از یک سال در اسارت مزدوران بعثی بود، درمورد رفتار مزدوران بعث در اردوگاه ها گفت: در اردوگاه های اسرا، مردان به گروه های چهل تا پنجاه نفری تقسیم شده و برای تهیه بلوک های سیمانی از آنها استفاده می شود. وی افزود: عراقی ها از پسربچه های کوچک تا پیرمردان ناتوان را به زور شلاق مجبور به کار می کنند و دراثر کار فراوان و تماس دست اسیران با سیمان، پوست دست همگی آنها از بین رفته است. یکی دیگر از اعضای این گروه درمورد وضع غذای اردوگاه ها گفت: در اردوگاه ها دو وعده غذا به اسیران داده می شود که به علت فاسدبودن گوشت ها و خام بودن برنج و آلودگی ظرف های غذا، اکثر اسرا مریض و بستری هستند.»(۱)

۱

درپی اقدام نخست وزیر در معرفی آقایان علی اکبر ناطق نوری و علی اکبر ولایتی به مجلس شورای اسلامی به منظور تصدی پست وزارت کشور و وزارت امور خارجه، نمایندگان مجلس شورای اسلامی امروز پس از بررسی های لازم و سخنان موافق و مخالف دراین باره، با ۱۷۴ رأی موافق، ۶ رأی مخالف و ۶ رأی ممتنع به آقای ناطق نوری و ۱۵۵ رأی موافق، ۱۹ رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع به آقای ولایتی، رأی اعتماد دادند.(۲)

۲

دولت عراق برای فراهم شدن شرایط میزبانی اجلاس هفتم سران کشورهای عضو عدم تعهد در بغداد در سال آینده، دست به اقدامات تبلیغاتی زده و به همین منظور از وزیران کار کشورهای غیرمتعهد دعوت کرده است تا از آن کشور بازدید کنند. در جریان بازدید این افراد ملاقاتی نیز با صدام حسین ترتیب داده شده است.

خبرگزاری یونایتدپرس درباره سخنان رئیس جمهور عراق در این دیدار گزارش داد: «صدام از ایران دعوت کرد تا برای پایان دادن به جنگ ۴۲۷ روزه بین دو کشور وارد مذاکره شود. وی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰ ، ۲۵/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۷.

مجدداً متذکر شد که ایران باید حاکمیت عراق بر رودخانه شط العرب [اروندرود] را بپذیرد. صدام به گروهی از نمایندگان کشورهای غیرمتعهد که از عراق بازدید می کنند گفت: هنگامی که مقامات ایرانی قادر شوند برای پایان دادن به جنگ تصمیم بگیرند، عراق خشنود خواهد شد. رئیس جمهور عراق گفت: عراق نه از روی وحشت که در احترام به اصول عدم تعهد، آتش بس را فوراً خواهد پذیرفت و ملت ایران را محترم خواهد شمرد. صدام بار دیگر متذکر شد که ایران باید مرزهای بین المللی عراق را به رسمیت بشناسد. رئیس جمهور عراق مکرراً گفته است که ایران باید کنترل عراق بر شط العرب [اروندرود] را به رسمیت بشناسد.»(۱)

صدام حسین همچنین در بخش دیگری از این سخنرانی که نیویورک تایمز آن را منتشر کرده است، از عملکرد هیئت های صلح انتقاد و آنها را به فعالیت درجهت مخالف اهداف موردنظر متهم کرد. به نوشته این روزنامه، صدام حسین مجدداً برای چندمین بار خواستار خاتمه جنگ شده و به ایران پیشنهاد صلح داده است. این روزنامه می افزاید: صدام حسین در سخنرانی خود در کنفرانس وزیران کار کشورهای عضو جنبش عدم تعهد مدعی شده است که برخی از اعضای گروه های میانجیگری که تابه حال برای شرکت در مذاکرات صلح بین تهران و بغداد در رفت وآمد بوده اند، عملاً درجهت مخالف اهداف عنوان شده خود قدم برداشته اند و به جای درنظرداشتن منافع ایران و عراق، به منافع دیگران خدمت کرده و غالباً در امر ایجاد صلح سستی و اهمال ورزیده اند.(۲)

بنا بر گزارش منبع دیگری که به متن کامل تر سخنان رئیس جمهور عراق دسترسی داشت، صدام حسین در مروری کلی بر مأموریت هیئت های صلح، با اشاره به گزارش یک هیئت صلح مأمور ازطرف کشورهای عضو جنبش عدم تعهد، از عملکرد این هیئت انتقاد کرده است. این منبع نوشته است: «با چشم پوشی از کلیه دشمنی هایی که ایران برعلیه کشور ما مرتکب شد، مقامات ایران باز مسئله پیشنهاد صلح را که ازسوی ما [مطرح] می شود رد می کنند و آن را دلیل بر ضعف ما می دانند و فکر می کنند که باید به جنگ ادامه بدهند و این کار را انجام می دهند. پس خود شما قضاوت کنید که این چه نیرویی است که این افکار را به وجود می آورد. این نیرو چه داخل منطقه باشد و چه خارج، کلاً خیر و صلاح ایران و عراق را نمی خواهد و این نیرو از این جنگ بهره های فراوان سیاسی یا اقتصادی می برد و بعد از جنگ نیز خواهد برد. هیئتی از کشورهای غیرمتعهد تشکیل شد که به ایران و عراق سفر کرد. سخنی از عراق شنید و سخنی نیز از ایران. هیئتی نیز از کنفرانس اسلامی در طائف تشکیل شد که به تهران و بغداد سفر کرد. نماینده ای از سازمان ملل متحد که پالمه باشد نیز آمد، ولی کدام یک از اینها واقعیت را به مردم گفتند؟ و نیز کدام یک از اینها واقعیت را آن طور که مطلع شده بودند، به سازمان هایی که آنها را فرستاده بودند، گفتند؟ بی پرده می توانم بگویم که احیاناً سهل انگاری هایی، شاید هم عمدی، از آن نماینده یا دیگری احساس می شود که اسم

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۷۱ ، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۴، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۳/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۶، واشنگتن - خبرگزاری پارس، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

نمی برم. این هیئت باشد یا دیگری، این سهل انگاری ها براساس جنگ طلبی و ارزش هایی معین که نه به نفع جنبش عدم تعهد و اهداف آن و نه به نفع مصالح ایران و عراق می باشند، طرح ریزی شده اند و چه بسا درجهت منافع و مصالح دیگر و "ان بعض الظن اثم". به هرحال، فکر نمی کنم هیچ کدام از شما خواهان این باشد که یکی از طرفین تسلیم شویم؛ ملت ما نیز این را نمی خواهد و نمی پذیرد. ما به جنگ خود با ظلم ادامه خواهیم داد. تا همین امروز خود آنها اعلام می دارند و خبرگزاری های شما می توانند این حقایق را به طور رسمی دراختیار شما بگذارند.

... هر وقتی که مقامات ایرانی بتوانند تصمیمی درمورد پایان جنگ بگیرند و به مرز و حدود عراق آن چنان که در معاهدات بین المللی که بین دو کشور منعقد شده اند، اعتراف کنند، عراق خیلی خوشحال خواهد شد و با پایان جنگ موافقت خواهد کرد و به ایران احترام خواهد گذاشت. البته به خاطر ملت و دولت ایران؛ و نه از روی ترس، بلکه در جواب مبادی مورد عقیده ما و احترام به مبادی جنبش عدم تعهد که به آن اعتقاد و ایمان داریم.»(۱)

۱

امروز براثر یک انفجار شدید، ساختمان شش طبقه سفارت عراق در بیروت به کلی ویران شد و ۱۲۰ نفر از عوامل سفارت عراق کشته یا زخمی شدند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، این حادثه زمانی رخ داد که یک خودرو با پشت سرگذاشتن حلقه های حفاظتی ساختمان وارد محوطه سفارتخانه شد و بلافاصله یک انفجار بزرگ اتفاق افتاد. رادیو کتائب لبنان نیز علت انفجار را ورود یک خودرو حاوی مواد منفجره به ساختمان مذکور اعلام کرد. این رادیو در تشریح چگونگی وقوع انفجار گزارش داد: «یک خودرو پس از عبور از موانع امنیتی سفارت بغداد، وارد طبقه همکف این ساختمان شد و درپی شلیک نگهبان ساختمان، خودرو منفجر شد.» به گزارش رادیو بیروت: «در زمان وقوع انفجار، سفیر عراق در ساختمان سفارتخانه حضور نداشت. درحالی که هیچ فرد و گروهی [مسئولیت] وقوع این انفجار را برعهده نگرفته است، خبرگزاری عراق سرویس مخفی دولت، ایران و سوریه را عامل وقوع این انفجار معرفی کرد.»(۲)

۲

باوجود اینکه مقامات ایران اعزام یک گروه مسلح به کشور بحرین را تکذیب کردند، امروز شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس (عربستان سعودی، کویت، قطر، امارات متحده عربی، بحرین و عمان) با انتشار بیانیه ای آنچه را تلاش برای تحریک خرابکاری در بحرین خواندند، بدون ذکر نام ایران، محکوم کردند.

۱- اسناد تکمیلی عملیات طریق القدس، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: پیوست گزارش نوبه ای شماره ۴۳۹، ۲۶/۹/۱۳۶۰، صص ۲۳۷ - ۲۳۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۵۷، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۲- روزنامه کیهان، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۶؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره۲۷۱، ۲۶/۹/۱۳۶۰، صص ۷ -

۶، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۲۵/۹/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵/۹/۱۳۶۰،۲۷۰، ص۵۴، بخش عربی رادیو بیروت، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

به گزارش آسوشیتدپرس، خبرگزاری خلیج به نقل از بیانیه دبیرکل این شورا، که در ریاض مستقر است، گزارش داد این تلاش دخالتی آشکار در امور بحرین می باشد و به قصد ایجاد مشکل و هرج ومرج انجام شده است. این بیانیه بدون ذکر نام ایران می افزاید، چنین طرز تفکری نقض حاکمیت یک کشور عضو شورای همکاری های خلیج (فارس) محسوب می شود. این خبرگزاری به نقل از عبدالله بشاره، دبیرکل کویتی شورا، اعلام کرد: این اقدام، مخالفت با اراده مردم خلیج (فارس) برای گزینش سیاستی مستقل از نفوذ خارجی است. آسوشیتدپرس می افزاید: در همین حال، قطر، کویت و دیگر کشورهای خلیج فارس با انتشار بیانیه های مشابهی تأکید کردند که دربرابر هرگونه اقدام برای ایجاد بی ثباتی، دوشادوش بحرین استقامت خواهند کرد.(۱)

خبرگزاری آلمان نیز ضمن اعلام هماهنگی این شش کشور در حمایت از بحرین، درباره ماهیت این گروه از کشورهای عربی منطقه اعلام کرد: شش کشور عربی در زمینه های اقتصادی، سیاسی و نظامی همکاری دارند و دربرابر جنگ ایران و عراق موضعی بی طرفانه در پیش گرفته اند؛ هرچند این کشورها به کمک های غیرنظامی خویش به بغداد اعتراف کرده اند.(۲)

ص: ۱۰۱۱

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰،۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱۲، ریاض - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۱۲، بیروت - خبرگزاری آلمان، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۵ آذر ۱۳۶۰ ۱۹ صفر ۱۴۰۲ ۱۶ دسامبر ۱۹۸۱

۱

در ادامه اقدامات نیروهای خودی برای اجرای عملیات در چند قله شیاکو (انار، بزنیلی، چاله واران و فریدون کوشیار)، نیروهای مشترک سپاه و ارتش (۳۰۰ نفر از سپاه و یک گروهان از ارتش) با تاریک شدن هوا به این اهداف حمله کردند و در یک نبرد سخت و سنگین موفق به تصرف قله انار و قسمتی از قله بزنیلی شدند، اما به دلیل مقاومت سرسختانه دشمن و شهید یا مجروح شدن اکثر فرماندهان عملیاتی، نیروهای خودی از ادامه عملیات باز ماندند.

ساعت ۸ صبح نیز تعدادی نیروی کمکی برای تکمیل تصرف بزنیلی وارد عمل شدند که به دلیل زخمی شدن فرمانده آنان عملیات ناموفق ماند. باوجود آنکه پیروزی های به دست آمده در این عملیات نسبی بود، هم زمان با اجرای این عملیات، نیروهای خودی برای تقویت برخی مواضع خودی و تسلط دید و تیر تانک بر مواضع دشمن، چند تانک را در دشت تک میان جابه جا کردند.(۱)

براساس حوادث روزهای گذشته می توان چنین نتیجه گیری کرد که فشار ارتش عراق با آوردن یگان های جدید و تازه نفس و افزایش حجم آتش و بمباران مواضع نیروهای ایرانی هرروز بیشتر می شد، اما مقاومت نیروهای خودی در پنج روز گذشته سبب بی نتیجه ماندن اقدامات دشمن شد.(۲)

۲

گلوله باران اماکن مسکونی به وسیله توپخانه های عراق امروز شدت کمتری داشت. همچنین از شدت گلوله باران شهر آبادان نیز که هرروز انجام می شود کاسته شده بود و فقط محوطه گمرک این شهر چند بار به وسیله گلوله های توپ و خمپاره هدف قرار گرفت که به آتش سوزی چند نقطه و واردشدن خسارت هایی انجامید.(۳)

ص: ۱۰۱۳

۱- گزیده اسناد عملیات مطلع الفجر (آماده سازی، تشریح و جمع بندی عملیات)، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۷۸، از تاریخ ۲۰/۹/۱۳۶۰ تا ۲۵/۱۱/۱۳۶۰، ص ۴۱.

۲- سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۲۵۵؛ و- گزیده اسناد عملیات مطلع الفجر، پیشین، صص ۴۱ - ۳۹؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۳- سند شماره ۴۲۷۲۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۲۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۱

پاک سازی ۲ روستا در حوالی تکاب، حمله به یک پایگاه ضد انقلابیون در کامیاران و پاک سازی روستایی در اطراف نقده ازجمله اقدامات نیروهای نظامی در مناطق شمال غرب ایران بود. امروز همچنین براثر اقدامات افراد مسلح وابسته به گروه های غیر قانونی در این مناطق یک درجه دار ژاندارمری شهید و ۲ سرباز زخمی شدند.

نیروهای خودی متشکل از افراد سپاه و تیپ نوهد، دو روستای داش بلاغ و قوجه را (در هشت و ده کیلومتری غرب تکاب) که محل استقرار نیروهای مسلح غیرقانونی بود، پاک سازی کردند. در این عملیات ۲۰ تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته و ۳ تن زخمی شدند. از افراد خودی نیز ۵ پاسدار و یک سرباز زخمی شدند.(۱)

همچنین به گزارش فرماندهی منطقه۷ سپاه کشور (استان های کردستان، باختران، ایلام و همدان) در حمله چریکی افراد سپاه به یکی از پایگاه های نیروهای مسلح غیرقانونی در منطقه عمومی کامیاران در جنوب سنندج که با آتش پشتیبانی ارتش انجام شد، ۲۰ تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته و ۱۰ تن زخمی شدند. از افراد خودی نیز یک تن زخمی شد.(۲)

نیروهای سپاه پاسداران در عملیات دیگری، روستای چیانه (در سه کیلومتری غرب نقده) را پاک سازی کردند. در این پاک سازی یکی از فئودال های منطقه غرب اشنویه که با حزب بعث عراق و حزب دمکرات کردستان ایران ارتباط داشت و از عوامل اصلی در خریدوفروش سلاح در منطقه بود، زخمی و دستگیر شد. در این اقدام ۱۹ تن از همراهان وی که مسلح بودند نیز دستگیر شدند.(۳) همچنین در مهاباد، نیروهای مسلح غیرقانونی با ترور یکی از درجه داران ژاندارمری وی را به شهادت رساندند.(۴)

در سردشت و پایگاه گوزله در شمال بانه نیز برخورد یک گلوله توپ و یک گلوله خمپاره موجب زخمی شدن ۲ سرباز شد.(۵)

۲

امروز گروه های مسلح برانداز در شهرهای آمل و پاوه دو عملیات تروریستی انجام دادند که به زخمی شدن ۳ پاسدار انجامید.

گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در روستای رزکه (در پانزده کیلومتری آمل) یکی از نیروهای سپاه را ترور کردند. این شخص که از ناحیه دست زخمی شده بود به بیمارستان انتقال یافت.(۶)

در شهرستان پاوه نیز گروه های مسلح برانداز یک نارنجک در موتور خودرو امام جمعه این شهر تعبیه کرده بودند که به محض استارت زدن راننده و چرخش تسمه پروانه، نارنجک منفجر شد و راننده و محافظ امام جمعه از ناحیه پا زخمی شدند. در این اقدام به موتور خودرو نیز خساراتی وارد شد. گفتنی است در زمان وقوع حادثه انفجار، امام جمعه در داخل خودرو نبود.(۷)

۱- سند شماره ۲۹۴۰۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۱۱، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۱۵۳۹۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۷ به طرح و برنامه عملیات ستاد مرکز، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۷۳۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده منطقه۷ (کرمانشاه) به فرمانده مرکز، ۲۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲ ، ۲۷/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۶/۹/۱۳۶۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۴، به نقل از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۲۹۴۳۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۶/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۴۴۸۶۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه منطقه۳ (جهت اطلاع فرماندهی کل سپاه) از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۳، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۷- سند شماره ۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کرمانشاهان به استانداری باختران، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۴.

نیروهای سپاه همدان یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این شهر شناسایی و تصرف کردند. امروز همچنین سپاه پاسداران تهران و اصفهان از عملکرد چند روز گذشته خود علیه گروه های مسلح برانداز گزارش دادند.

نیروهای سپاه همدان در یک درگیری سه ساعته موفق به تصرف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در منطقه رکنی این شهر شدند. افراد سپاه پس از شناسایی این خانه، با مراجعه به آن، درخواست شناسایی هویت ساکنان را کردند، ولی فردی که در را گشوده بود با غافلگیرکردن افراد سپاه اقدام به فرار کرد که با تعقیب نیروهای پاسدار و بی توجهی وی به هشدار ایست، هدف گلوله قرار گرفت و به هلاکت رسید. در همین زمان، ۲ عضو دیگر سازمان با یکی از افراد سپاه که وارد منزل شده بود، درگیر شدند که یکی از آنها با به جاگذاشتن اسلحه فرار کرد و دیگری به خانه های اطراف پناه برد. با پیش آمدن این وضعیت، پاسداران حاضر در محل به منظور برقراری امنیت و فراهم کردن زمینه های لازم برای دستگیری افراد داخل منزل، خانه های اطراف را تخلیه کردند و ضمن اعلام وضعیت، از افراد سازمان خواستند که تسلیم شوند. در این شرایط یکی از تروریست ها به طرف افراد سپاه تیراندازی کرد، اما، به دلیل نتیجه نگرفتن از تیراندازی ها و ناامیدشدن از دیگر افراد سازمان، با انفجار یک نارنجک خودکشی کرد. در ادامه درگیری، نفر سوم نیز در تیراندازی متقابل کشته شد و نفر چهارم که قصد فرار ازطریق پشت بام را داشت از ناحیه پا هدف گلوله قرار گرفت، اما متواری شد.(۱) طبق گزارش مرکز اطلاعات سپاه منطقه۷، یکی از افرادی که در این درگیری کشته شد، فرمانده نیروهای سازمان در شهرستان درود بود که به دلیل متلاشی شدن تشکیلات آن شهر، برای ادامه فعالیت به همدان آمده بود.

در بازرسی از این محل، ۵ قبضه انواع سلاح، ۲ عدد نارنجک، مقادیری تی.ان.تی، دینامیت، خرج پلاستیکی و انواع چاشنی، چند طرح عملیاتی، کروکی مراکز دولتی و نظامی و اسامی افراد متعهد و انقلابی به همراه کروکی محل زندگی آنها به دست آمد.(۲)

روزنامه اطلاعات درباره فعالیت سپاه تهران به نقل از یکی از مسئولان روابط عمومی این ارگان نوشته است: «طی چند روز اخیر ۳ تن از اعضای سازمان ضدخلقی منافقین توسط سپاه تهران دستگیر شدند و یک نفر نیز به هلاکت رسید. یکی از خانه های امن منافقین که از چند روز قبل شناسایی و تحت نظر برادران سپاه پاسداران تهران قرار گرفته بود، به تصرف درآمد. هنگام تصرف این خانه بین برادران سپاه و منافقین درگیری به وجود آمد که در این درگیری یکی از منافقین به هلاکت رسید و یکی دیگر دستگیر و تحویل مقامات قضایی شد.» این مسئول افزود: «۲ منافق دیگر از شاخه های اصفهان و کرمان که از مدت ها قبل متواری بودند و مخفیانه در تهران زندگی می کردند، توسط برادران سپاه پاسداران تهران مورد شناسایی قرار گرفته و دستگیر شدند.»(۳)

۱- طبق اعلام مرکز اطلاعات سپاه منطقه۷، این سومین باری است که فرد مزبور در درگیری های به وجودآمده موفق به فرار شده است.

۲- سند شماره ۲۷۰۱۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات منطقه۷ به اداره مرکزی اطلاعات، ۲۴/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۴، همدان - خبرگزاری پارس.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۳.

روابط عمومی سپاه اصفهان نیز درباره عملکرد سپاه این شهر در مقابله با گروه های غیرقانونی گزارش داد. به نوشته روزنامه اطلاعات، مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان اظهار کرد که ۴۵ نفر از اعضا، هواداران و کادرهای بالای منافقین، پیکار، دمکرات، چریک های فدایی اقلیت و همچنین مسئول تبلیغات حزب دمکرات در اصفهان با تلاش برادران انتظامات شهری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان و با همکاری سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی و برادران بسیج دستگیر شدند و تعدادی سلاح و مقادیری مهمات شامل: ۳ قبضه ژ۳ به همراه چندین خشاب اضافی، تعدادی خشاب کلاشینکف، تعدادی سرنیزه، مقادیر زیادی فشنگ، ۲ قبضه سلاح کمری از نوع کلت کالیبر۴۵ و تعداد زیادی مجلات، کتب و نشریه ممنوعه کشف و ضبط شد.(۱)

۱

امام خمینی در دیدار گروه های مختلف مردم(۲) باایشان درباره اهمیت وحدت در بین مسلمانان و منشأ گرفتاری های اصلی مسلمانان سخنانی بیان کرد. محورهای اصلی سخنان ایشان عبارت اند از: همبستگی اقشار گوناگون به ویژه حوزه های علمیه و دانشگاه، اظهار گلایه از سران کشورهای اسلامی به دلیل رفتارها و عملکرد مغایر با اصول اسلامی آنها که به تصمیم رژیم صهیونیستی در الحاق بلندی های جولان به خاک این رژیم انجامید، توصیه به ملت های مسلمان منطقه برای قیام و ایستادگی در مقابل رژیم اشغالگر قدس، ناامیدی از دولت های منطقه برای احقاق حقوق خود دربرابر رژیم غاصب صهیونیستی، قابلیت استفاده از سلاح نفت در مقابل قدرت های شرق و غرب، تسلط اقلیت وابسته به قدرت های بزرگ به عنوان حکمرانان کشورهای اسلامی و تأکید بر حضور اقشار گوناگون در جبهه های جنگ برای جلوگیری از انسجام دوباره دشمن.

ایشان فرمودند:

«اینکه گروه های مختلف نظامی و غیر نظامی، روحانی و دانشجو و سایر طبقات در یک محل مجتمع و با یک مقصد مشغول فعالیت هستند یا می شوند، از برکات اسلام و انقلاب اسلامی است. کجا شما آقایان می توانستید در رژیم سابق - که دل بسته بود به جداکردن روحانی از دانشگاه و نظامی از غیر نظامی و هر گروهی را در مقابل گروه دیگر با تحریکات و تبلیغات قراردادن - در یک مجلس مجتمع بشوید و روی یک مقصد، آن هم مقصد پیشبرد اسلام و انقلاب اسلامی و تحکیم جمهوری اسلامی، همه فعالیت داشته باشید؟

ما از دست امریکا نباید خیلی گله کنیم، ولو ام الفساد اوست، لکن از کشورهای اسلامی و از حکومت های اسلامی باید شکوه کنیم و فریاد بزنیم. اسلام این قدر برای اجتماع و برای وحدت

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۹/۱۳۶۰، ص۴، اصفهان.

۲- در این دیدار، فرمانده، رؤسای ستاد و سیاسی ایدئولوژیک، فارغ التحصیلان دانشکده افسری ژاندارمری، اعضای شورای وحدت حوزه و دانشگاه، آقای موسوی تبریزی (دادستان کل انقلاب)، کارکنان قضایی دادستانی کل انقلاب، کارکنان اداره

ارشاد و گزینش نیروی انسانی، مسئولان و هنرجویان آموزشگاه بهیاری نیروی هوایی و رزمندگان عازم جبهه های نبرد حضور داشتند.

کلمه، هم تبلیغ کرده است و هم عمل کرده است؛ یعنی روزهایی را پیش آورده است که با خود این روزها و انگیزه این روزها تحکیم وحدت می شود مثل عاشورا و اربعین. و قرآن کریم پافشاری دارد در این مطلب که متفرق نباشند مردم، مسلمین از هم، و ید واحده باشند و معتصم به "حبل اللّٰه" باشند.(۱) امریکا باید به حسب آن تزی که دارد [عمل کند]. و آنکه اختلاف بین مسلمین بیندازد و بهره برداری کند و همه حیثیت مسلمین را و دارایی مسلمین را و ذخایر مسلمین را بچاپد و مسلمین را به حال مصرف گرا نگه دارد.

آنها البته روی مقاصد پلید خودشان این مسائل را پیش می آورند و ما هم از آنها توقع اینکه این طور نباشند نداریم، اما مسلمین؛ یعنی سران مسلمین، اینها را ما از آنها شکایت داریم و باید فریاد بزنیم از دست اینها که خودشان را طرف دار اسلام معرفی می کنند و برخلاف نص قرآن کریم و برخلاف سنت رسول اللّٰه اعظم عمل می کنند و برخلاف مصالح کشورهای زیردست خودشان عمل می کنند. مشکل مسلمان ها این حکومت هایی است که بر آنها دارند حکومت می کنند و این اختلافاتی است که با دست خود آنها در بین خودشان ایجاد می شود.

اگر نبود این طرح امریکا و طرح دوم امریکا به دست فهد و طرح هایی هم که بعدها خواهند درست کرد، اسرائیل به خودش حق نمی داد که بیاید و ارتفاعات جولان را به خاک خودش ملحق کند. این طرح ها موجب اختلاف شد و راه را باز کرد برای اسرائیل و شما گمان نکنید که قضیه، ارتفاعات جولان است فقط؛ قضیه بیشتر از این مسائل است.

... ملت ها اگر نشسته اند که این دولت ها برای آنها جلو اسرائیل را بگیرند و جلو قدرت های دیگری که اینها را می خواهند به ذلت بکشند و ذخایر آنها را ببرند، این توقع بیجایی است. شما ببینید که بین خود اعراب با این طرح ها اختلاف انداخته اند. بین حکومت اسلامی ما می خواهند با یک تبلیغاتی اختلاف بیندازند؛ تبلیغ به اینکه اسلحه از اسرائیل می خرند؛ تبلیغ به اینکه تروربازی ها را اینها دارند درمی آورند و در بحرین چه کردند.

اینها همه نقشه هایی است که برای مسلمین کشیده اند و راه اختلاف را هرروز بیشتر باز می کنند و شکاف بین حکومت ها را هم هرروز زیادتر می کنند و نتایجی که باید بگیرند شروع کردند.

قضیه ضمیمه شدن بلندی های جولان به خاک غاصب اسرائیل، این ابتدای قضیه است و اسرائیل با پشتیبانی امریکا اعتنا به سازمان های دست نشانده امریکا ندارد؛ هر چه می خواهند مخالفت کنند، او کار خودش را انجام می دهد.

مسلمان ها ننشینند که حکومت هاشان برایشان عمل بکنند و اسلام را از دست صهیونیسم نجات بدهند. ننشینند که سازمان های بین المللی برای آنها کار بکنند. ملت ها خودشان باید قیام کنند در مقابل اسرائیل. ملت ها باید خودشان قیام کنند و حکومت های خودشان را وادار کنند که در مقابل اسرائیل بایستند و اکتفا نکنند به محکوم کردن.

۱- سوره آل عمران، آیه۱۰۳:« وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰه جَمیعاً وَ لا تَفَرَّقُوا همه به ریسمان خدا چنگ بیندازید و متفرق نشوید.»

... شما که حربه نفت در دستتان هست و اگر یک روز نفت را ببندید بر غرب و بر شرق، به اطاعت شما درمی آیند، شما هدیه می کنید از قیمت نفتتان به امریکا و سایر قدرت های بزرگ و خودتان را به اسارت می کشید. اینهاست که برای مسلمین و برای اسلام ضربه است. آنها هر تهمتی می خواهند می زنند به کشور اسلام، به کشور ایران، که از اولی که نهضت پیدا شده است و قبل از او این ملت با اسرائیل مخالف بوده است و یکی از مخالفت هایی که با محمدرضای معدوم داشتند همین بود که چرا به اسرائیل کمک می کند. حالا ـ این بوق هایی که از گلوی امریکا و از گلوی بستگان امریکا به او نفخ می شود، اینها ایران را متهم می کنند که اسلحه از اسرائیل می خرد و بعض مطرودین خود ایران هم تأیید می کنند این را.

گرفتاری مسلمین این است که با داشتن این همه ذخایر، این همه اراضی و دارابودن یک میلیارد - تقریباً - جمعیت، به واسطه کج روی یک دسته اقلیتی که در رأس واقع شده اند، باید مطیع قدرت های بزرگ باشد. حالا که ایران از این قید اسارت بیرون آمده است و با مشت در دهان امریکا و سایر قدرت ها کوبیده است و آنها را بیرون کرده است از کشور خودش و روحانی و دانشگاهی، ارتشی و ژاندارمری و ملت همه با هم منسجم شده اند، نخواهند گذاشت که قدرت های دیگری در اینجا دخالت کند.

... برادران من، برادران ارتشی، برادران نظامی، برادران پاسدار، برادران روحانی، برادران دانشگاهی، برادران کشاورز و صنعتگر و سایر قشرها، این انسجامی که شما دارید قدرش را بدانید؛ اسلام در کشور شما تجلی کرده است؛ نور خدا در کشور شما جلوه گر شده است؛ قدر این جلوه الهی را بدانید. به فعالیت های خودتان هرچه می توانید ادامه بدهید و ازدیاد بدهید؛ فعالیت خودتان را زیاد کنید. ارتشیان و پاسداران و بسیج و سایر قوای مسلح و سایر قوای مردمی در محلی که هستند و در جبهه ها که هستند، به فعالیت خودشان ادامه بدهند و فعالیت خودشان را زیاد کنند و دست این جنایتکارها را از کشور خودشان کوتاه کنند؛ به آنها مهلت ندهند که منسجم کنند خودشان را و ازطرف جاهای دیگر و قدرت های دیگر به آنها کمک برسانند؛ مجال به آنها ندهند. برادران، جوانان پشت جبهه، توجه کنند که باید فعالیت کنند و باید داوطلبانه بروند به این جنگ و این مسئله را زود حلش کنند. فعالیت جوان ها گرچه زیاد است، لکن باید زیادتر بشود و هرروز از روز قبل بهتر باشد و خودشان را آماده کنند برای اینکه در مقابل این قدرت های بزرگ ایستادگی کنند.»(۱)

۱

امروز کاردار موقت جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل نامه ای را که اطلاعیه وزارت امور خارجه ایران به آن پیوست شده بود، به دبیرکل سازمان ملل تحویل داد. در این اطلاعیه علاوه بر اشاره به حملات هواپیماهای عراقی به شهرهای ایلام، دزفول و اهواز در روزهای ۱۸، ۱۹ و ۲۰ آذرماه و اقدام نظامیان عراقی در شکنجه و کشتار مردم غیرنظامی و اسیران جنگی و نیز سکوت مجامع بین المللی، از دبیرکل سازمان ملل درخواست شده است که نماینده ای به منظور تهیه گزارش به مناطق موردنظر ایران اعزام کند. متن کامل اطلاعیه وزارت خارجه ایران به این شرح

۱- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی)، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار

امام خمینی، چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۴۴۳ - ۴۳۷.

است:[(۱)] «براساس گزارش های شاهدان و نیز نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران، رژیم عراق یک بار دیگر بی توجهی خود را به کلیه کنوانسیون های بین المللی درباره مقررات بشردوستانه در جنگ نشان داد و بیشترین وحشیگری و بی رحمی را علیه شهروندان غیرنظامی ایران و نیز اسیران جنگ مرتکب شد. برخی از این اقدامات جنایتکارانه عراق به شرح ذیل است:

۱. در ۹ دسامبر (۱۸ آذر) یک روز قبل از روز بین المللی حقوق بشر، عراق مراکز غیرنظامی شهر ایلام را هدف حملات هوایی و موشکی قرار داد که به شهادت ۲۱ غیرنظامی بی گناه ازجمله یک کودک سه ساله و مجروح شدن ۵۰ غیرنظامی ازجمله چند کودک منجر شد. در ۱۰ دسامبر (۱۹ آذر) روز بین المللی حقوق بشر، عراق مراکز غیرنظامی شهر دزفول را هدف حملات هوایی و موشکی قرار داد که به شهادت ۲۰ غیرنظامی و مجروح شدن ۱۱۰ غیرنظامی دیگر و انهدام ۱۰۰ خانه منجر شد. در ۱۱ دسامبر (۲۰ آذر) یک روز بعد از روز بین المللی حقوق بشر، عراق شهر اهواز را هدف حملات هوایی و موشکی قرار داد که به شهادت ۹ زن، کودک و مرد و مجروح شدن ۶۵ غیرنظامی دیگر منجر شد. اقدامات مذکور یادآور جنایات رژیم عراق در روز بین المللی حقوق بشر است.

۲. پرسنل ارتش عراق دائماً مردم ایران را در مناطقی که هنوز در اشغال خود دارند، اذیت و آزار می کنند.

۳. طبق گزارش های رسیده، پرسنل ارتش عراق مردم غیرنظامی بی گناه و نیز اسیران جنگی ایران را شکنجه و حتی اعدام می کنند.

در پانزده ماه گذشته از جنگ ناعادلانه عراق به ایران، جامعه بین المللی تنها نظاره کننده بوده و فقط به خاتمه بخشیدن مخاصمات بسنده کرده است و متجاوزان عراقی به قربانی کردن مردم ایران ادامه داده و اقدامات تجاوزگرانه خود را طولانی ساخته اند. سکوت جامعه بین المللی درباره جنایاتی که عراق علیه ایرانی ها مرتکب شده، در تاریخ ثبت خواهد شد و مسئولیت اخلاقی در این سکوت، متوجه اعضای جامعه بین المللی خواهد بود. ما دراین مورد از سازمان ملل می خواهیم ضمن اطلاع از جنایاتی که عراق مرتکب می شود، نماینده ویژه ای را برای بازدید از مناطق جنگی و تهیه گزارش برای این سازمان اعزام کند.»[(۲)]

۱

رادیو کلن در گزارشی مدعی شد که ایران از امریکا درخواست خرید لوازم هواپیماهای جنگی کرده و این درخواست ازسوی وزارت دفاع امریکا رد شده است. به گزارش این رادیو، وزارت دفاع ایالات متحده امریکا تقاضای دولت ایران مبنی بر تحویل وسایل یدکی برای هواپیماهای جنگی از نوع اف۱۴ به این کشور را رد کرد. تصویب فروش مهمات و تجهیزات نظامی به

۱- این نامه در تاریخ ۱۸ دسامبر مطابق با ۲۷ آذرماه، با شماره سند S/۱۴۸۰۲ شورای امنیت و شماره سند A/۳۶/۸۴۲ مجمع عمومی سازمان ملل ثبت شده است.

۲- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد اول، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران)، ۱۳۷۸، صص ۱۰۱ - ۱۰۰.

دیگر کشورها برعهده وزارت دفاع امریکاست. از محافل مطلع در تهران خبر می رسد که از ۷۹ فروند هواپیمای جنگی اف۱۴ بیشتر آنها به دلیل کمبود وسایل یدکی قابل استفاده نیستند.(۱)

خبرگزاری پارس نیز در جمع بندی گزارش صبحگاهی رادیو بی بی سی درباره مخالفت امریکا با تحویل سلاح به ایران و وضعیت کلی هواپیماهای فانتوم ایران، اعلام کرد: امروز صبح بی بی سی در برنامه خبری خود پس از اشاره به موافقت امریکا با فروش اسلحه به اسرائیل و بعضی دیگر از کشورهای موردنظر و بیان این مطلب که امریکا با فروش اسلحه به کشورهایی مانند ایران که در آنها جنبش ضدامریکایی وجود دارد، مخالف است، به موقعیت فانتوم های ایرانی اشاره و اظهار کرد که ایران درحال حاضر شدیداً به قطعات فانتوم نیازمند است و از ۸۰ فانتوم ایران بیشتر آنها به دلیل نبود قطعات قابل استفاده نیستند. درضمن، قرار بوده است که یک شرکت بین المللی این قطعات را برای ایران خریداری کند، ولی به دلیل آنکه این سفارش ها برای ایران بوده از فروش آنها سر باز زده و این قطعات را دراختیار خریدار رابط قرار نداده است.(۲)

۱

به دنبال وقوع انفجار سه روز پیش در حومه لندن، امروز خبرگزاری فرانسه از دستگیری سه ایرانی دراین باره خبر داد. این درحالی است که سازمان مجاهدین خلق (منافقین) سعی دارد این حادثه را اقدامی علیه نیروهای خود جلوه داده و از آن بهره برداری تبلیغاتی کند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، پلیس انگلستان پس از تحقیق درباره حادثه انفجار بمبی که روز یکشنبه (۲۲/۹/۱۳۶۰) در مرکز لندن سبب مرگ ۲ تن و مجروح شدن یک نفر شد، ۳ ایرانی را در ریدینگ در حومه لندن دستگیر کرد. پلیس انگلستان اطلاعات دیگری دراین باره نداد و همچنین فاش نکرد که دو نفری که در انفجار بمب کشته شدند ایرانی بوده اند یا نه؟(۳)

دراین حال، دفتر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در پاریس با اشاره به این حادثه، ایران را به اعزام تروریست به سایر کشورها متهم کرد. به اعلام خبرگزاری آسوشیتدپرس از بیروت، یک سخنگوی منافقین در تماس تلفنی با دفتر خبرگزاری آسوشیتدپرس در بیروت مدعی شد، بمبی که روز یکشنبه در لندن منفجر شد و به کشته شدن دو نفر حامل آن انجامید، برای استفاده علیه هواداران سازمان تدارک دیده شده بود. این سخنگو افزود: در تلاشی که برای به اصطلاح صدور انقلاب انجام شده، تروریست های ایرانی جان عده زیادی از ایرانیان و سایر ملت ها را به مخاطره افکنده اند؛ این نوع ماجراجویی را ما در شهرهای گوناگون از لندن گرفته تا بیروت و پاریس مشاهده کرده ایم. آسوشیتدپرس می افزاید: این سخنگو که خواست نامش فاش نشود، نوع عملیات تروریستی این گروه ها را در لبنان مشخص نکرد. در لبنان ده ها گروه شبه نظامی که هریک طرف دار یکی از رهبران خاورمیانه می باشند، فعالیت می کنند.(۴)

ص: ۱۰۲۰

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۱، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۴، رادیو کلن، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۷، لندن - خبرگزاری پارس، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۱۵، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲ ، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۱، بیروت - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

ناباوری برخی محافل خبری درباره کارآمدی نسبی کارگزاران حکومتی ایران، گردش منظم امور اجرایی در سطح کلان کشور و اجرای عملیات های بزرگ و پیروزمندانه به ویژه دو عملیات "ثامن الائمه(ع)" و "طریق القدس" این محافل را واداشته است تا هر شایعه ای را درباره ناکارآمدی نظام موثق بدانند و درباره آن به خبرسازی بپردازند.

مقاله کوتاه مجله فرانسوی ژون آفریک یکی از این نمونه هاست. به نوشته این مجله، شوروی از هم اکنون در تدارک دوره بعد از (امام) خمینی در ایران می باشد. این هفته نامه ادعا کرد که ۷۵ مشاور روسی و کوبایی سرگرم سروسامان دادن به سرویس های اطلاعاتی ایران اند و تجهیزات و سلاح هایی را دراختیار پاسداران انقلاب قرار داده اند، زیرا آنها را از ارتش مطمئن تر می دانند. از سوی دیگر، حزب کمونیست توده ۴۰ درصد از پست های مهم در رسانه ها، بانک مرکزی و شرکت ملی نفت را دراختیار دارد و نورالدین کیانوری، رهبر این حزب، در ۱۶ نوامبر به مسکو دعوت شد.(۱)

رادیو ایران و رادیو صدای ایران متعلق به گروه های سلطنت طلب نیز در گفتاری مشابه با خبرسازی ژون آفریک خبر فروش هواپیماهای مسافربری، فروش جواهرات سلطنتی و موافقت با بهره برداری شوروی از معادن اورانیوم ایران و فروش اورانیوم به آن کشور را جعل کرده و آنها را برای تأمین هزینه های مملکتی دانسته اند.

البته نباید از نظر دور داشت که القای تسلط حزب توده بر مملکت از پیام های نه چندان پنهان این خبرهاست. بنا بر اعلام رادیو ایران، درپی انتشار گزارش های مربوط به پایان یافتن ذخایر ارزی ایران، اکنون خبرها حاکی از آن است که حاکمان میهن ما برای تأمین هزینه حکومتشان بر ملت ایران به فکر فروش جواهرات سلطنتی افتاده اند. طبق گزارش های رسیده، حکومت جمهوری اسلامی دو گروه کارشناس از سوئیس و شوروی را برای قیمت گذاری جواهرات سلطنتی به ایران دعوت کرده است. فروش این جواهرات کار غیرمنتظره ای نیست. حدود یک ماه پیش هنگامی که ذخایر ارزی ایران پایان یافت، رادیو ایران احتمال فروش جواهرات سلطنتی و اهدای امتیازات به بیگانگان به منظور دریافت پول را در تفسیری بررسی کرده بود و اکنون آخوندها علاوه بر قصد فروش جواهرات سلطنتی، امتیاز استخراج معادن اورانیوم ایران را نیز به شوروی واگذار کرده اند.

بنا بر گزارش های رسیده، کارشناسان روسی در مناطق شرقی ایران به اکتشاف و استخراج اورانیوم می پردازند و تاکنون دو محموله اورانیوم از ایران به شوروی حمل شده است.(۲)

رادیو صدای ایران نیز به نقل از مطبوعات اروپا اعلام کرد: ایران به علت کمبود شدید ارزی و گرفتاری های مالی، ۷ فروند از هواپیمای بوئینگ شرکت هواپیمایی ملی ایران را به حراج می گذارد.

براساس گزارش های رسیده، این هواپیماها شامل: هواپیماهای مسافربری بوئینگ ۷۰۷، ۷۲۷ و ۷۴۷ می باشند.(۳)

این رادیو همچنین مدعی شد اخیراً عوامل حزب توده دو محموله اورانیوم را در مرز ترکمنستان به مأموران دولت شوروی تحویل داده اند.(۴)

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۱، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، پاریس - خبرگزاری پارس، ۲۵/۹/۱۳۶۰؛ و- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۲۶، ۳/۱۰/۱۳۶۰، ص۴۵، به نقل از مجله ژون آفریک چاپ فرانسه، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۲۷، رادیو ایران، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۱، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۲۵، رادیو صدای ایران، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۴- همان، ص۲۶، رادیو صدای ایران، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

درپی ادعای سه روز پیش مقامات بحرینی مبنی بر دستگیری عده ای افراد مسلح که در ایران برای قیام مسلحانه آموزش دیده اند، امروز شیخ محمدبن خلیفه، وزیر کشور بحرین، در مصاحبه با روزنامه های عرب نیوز (چاپ جده) و الشرق الاوسط (چاپ لندن) علاوه بر واردکردن اتهامات قبلی به ایران، اطلاعات تازه تری را دراختیار آنان قرار داد. خبرگزاری آسوشیتدپرس در گزارشی با اشاره به اینکه خلاصه این مصاحبه ها قبل از چاپ در روزنامه های نامبرده، در دسترس این خبرگزاری قرار گرفته است، بخش هایی از این مصاحبه ها را به شرح زیر انعکاس داد:

شیخ محمد گفته است که ظرف ده روز گذشته بیش از ۵۰ نفر درارابطه با یک گروه تروریستی که قصد تضعیف امنیت و ثبات بحرین را داشتند، در بحرین دستگیر شده اند.

روزنامه های بحرین گزارش داده اند که این گروه در ایران تعلیم دیده و مسلح شده اند. این دو روزنامه نوشته اند، دولت منامه به تهران اعتراض کرده و خواهان توضیحات دولت آیت الله روح الله خمینی شده است.

شیخ محمد به روزنامه های سعودی گفته که گروه تروریست بحرین به جبهه به اصطلاح اسلامی برای آزادی بحرین که ستاد مرکزی آن در تهران می باشد، وابسته است؛ این جبهه گروه مذکور را تعلیم داده، منابع مالی آنان را تأمین کرده و آنها را به بحرین فرستاده است. وی افزوده است: این گروه به موقع محاکمه خواهند شد و دربرابر قوه قضائیه و افکار عمومی اعتراف خواهند کرد.

به گفته وی، قرار است شاهزاده نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور پادشاهی سعودی، روز شنبه با سفر به بحرین درباره اقدام مشترک علیه خرابکاری مذاکره کند. شیخ محمد افزوده است: گروه مذکور که بعضی از آنها بحرینی اند، با اسناد جعلی به بحرین سفر کرده بودند و قرار بود در جریان برگزاری مراسم روز ملی بحرین، که روز چهارشنبه برگزار می شود، اقدامات خرابکارانه ای انجام دهند. شیخ محمد به روزنامه های عرب نیوز و الشرق الاوسط گفته است که توطئه این گروه تروریستی کشف شد و همه دولت های خلیج فارس متحد شده و دستگاه های امنیتی به منظور خنثی کردن توطئه ای که به قصد همه منطقه طرح ریزی شده بود، به حالت آماده باش کامل درآمده اند. وی یادآور شده است که این گروه در سخنان خود اعتراف کرده اند که طرز استفاده از نارنجک و مواد منفجره را تعلیم دیده اند. افراد این گروه یک پناهنگاه موقت را در بحرین اجاره کرده بودند و از آنجا به وسیله بی سیم با رهبران گروه در تهران تماس می گرفتند. بنا بر گفته های وزیر کشور بحرین، اعضای گروه یکی بعد از دیگری در فرودگاه و بندر منامه دستگیر شدند.

از سوی دیگر، آسوشیتدپرس در گزارش جداگانه ای دراین باره اعلام کرد که ۴ تروریست دیگر، بعد از اینکه مقامات رسمی پاسپورت های آنها را بررسی کرده، تمبرهای بزرگ تر از حد معمول را روی آنها دیدند، دستگیر شدند. این ۴ نفر به ۶ نفر قبلی اضافه شده، همگی به جرم های خود اعتراف کردند. آنها اولین دسته از عمالی اند که قرار بود همراه با افراد دیگری که قبلاً در بحرین بودند، برای خرابکاری برنامه ریزی شده در این کشور گرد هم آیند. بنا به گفته مقامات رسمی، آنها حروف رمز مخصوص به خود، ۴ پناهگاه و وسایل بی سیم داشتند.

این خبرگزاری به نقـل از یک مقام رسـمی وزارت کشور بحرین اعلام کرد: ۱۹ مظنون، اعتراف کردند که متخصـصان نظامی در نقـاط مختلف در اطراف تهران به ویژه در یـک مرکز تعلیمـاتی بزرگ در اصـفهان اسـتفاده از سـلاح هاییماننـد مسـلسل، نارنجک و مواد منفجره را به آنها آموزش داده اند. این مقام رسـمی گفت: قرار بود این تروریست ها در جریان تظاهرات روز ملی بحریـن، جـوخه هـای پلیس را بـه رگبـار ببندنـد و بیشـترین تعـداد ممکن از آنهـا را بکشـند. وی گفت: این امر به منظـور منحرف کردن نیروهـای امنیتی و جلب توجه به محـل برگزاری تظـاهرات انجام می شـد و در همین حال بنا بود جوخه ضـربت اصلی به نخست وزیری اعزام شود.(۱)

۱

خبرگزاری رویتر در گزارشـی با اسـتناد به آمار مندرج در روزنامه انگلیسی زبان بغداد، درباره بودجه عراق و اولویت های آن در سال جدیـد میلادی - که سال اول برنامه پنج ساله این دولت است - اعلام کرد: عراق بودجه ای معادل ۱۴ میلیارد دلار (۷ میلیارد دینار عراقی) را به سال اول از برنامه پنـج ساله اقتصادی خود تخصـیص داده است. این بودجه باوجود جنگ این کشور با ایران تنظیم شده است. بودجه مزبور که برای ۵۸۴۰ پروژه تخصیص یافته است، ۲۹ درصد نسبت به سال ۱۹۸۰ افزایش یافته، ولی رقم مربوط به کـل برنـامه عمرانی پنـج سـاله فاش نشـده است. ذخایر ارزی و درآمـد نفتی عراق در طول ۱۴ ماه جنگ با ایران صدمات زیادی دیده است. از آنجا که مواد غذایی اهمیت بیشتری نسبت به نفت دارند، بیشتر این بودجه به کشاورزی و عمران روسـتایی اختصـاص یـافته اسـت. ایـن مطـالب از قـول مشـاور طرح و برنـامه ریزی اقتصـادی عراق گفته شـده است. طه عبدالکریم، وزیر نفت عراق، ماه گذشـته در وین اظهار کرد که صادرات نفتی عراق از ۴/۳ میلیون بشکه در روز قبل از جنگ به یک میلیون بشکه در روز رسیده است.(۲)

۲

به دنبال انفجار روز گذشـته سـفارت عراق در بیروت امروز حزب الدعوه عراق، از گروه های معارض عراقی، با انتشار اطلاعیه ای ضـمن اعلام چگونگی این انفجـار مسـئولیت آن را برعهـده گرفت. در این اطلاعیه آمـده است: با فرارسـیدن سالگرد قیام خونین ملت سـتم دیـده مان در روز بیسـتم صـفر سال ۱۳۹۷ هجری و تشـکیل کنفرانس وزیران کـار کشورهـای غیرمتعهـد در بغـداد، ساعت ۱۲:۰۰ ظهر (۲۴ آذر)، گروهی از مجاهـدین جـان برکـف حزب ایثـارگر مـا بـا اسـتفاده از یـک اتومبیـل ولوو سفیـدرنگ حامـل مواد تی.ان.تی. موفق شدنـد ساختمـان لانـه ارعـاب و خیانت رژیم عراق را در بیروت منفجر و کاملاً ویران کننـد. بـدین طریق، رسـانه هـای تبلیغاتی جهانی که قبلاً درباره آنچه در سـرزمین محنت زده عراق می گـذرد، سـکوت اختیار کرده بودنـد، ناچار به پخش درست این اقـدام شدنـد. این عمل قهرمانانه زمانی رخ داد که اتومبیل ولوو سـفیدرنگ به سـمت ساختمان شش طبقه اصلی حرکت کرده، با برخورد به دیوار مقابل، باعث ویرانی کامل ساختمان جنایتکاران رژیم عراق شد و حدود ۳۰۰ تن

۱- همان، صص ۱۳ - ۱۱، جده - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۶، بغداد - خبرگزاری رویتر، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

از اعضای مزدور سفارت را کشته یا مجروح کرد.

یادآوری می شود، افراد حاضر در سفارت، مأموران امنیتی و مزدوران بعثی عراق بودند که در قالب دیپلمات های سیاسی فعالیت می کردند و وظیفه آنها گسترش اختلاف و افزایش هراس و رعب در بین افراد و جنبش های اسلامی و همچنین سازماندهی عملیات تروریستی و ربودن افراد مخالف رژیم مزدور صدامی بوده است.(۱)

ص: ۱۰۲۴

۱- روزنامه اطلاعات، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۶.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۶ آذر ۱۳۶۰ ۲۰ صفر ۱۴۰۲ ۱۷ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز یگان های ارتش عراق پس از پنج روز ناکامی و شکست در عملیات مطلع الفجر در منطقه عمومی گیلان غرب، سنگین ترین پاتک خود را برای تصرف شیاکو، حساس ترین ارتفاع منطقه، اجرا کردند که هیچ موفقیتی درپی نداشت. در جبهه دشت گیلان غرب نیز حمله های عراق ثمری نداشت و نیروهای عراقی مجبور به عقب نشینی از این محور شدند. همچنین حمله موشکی عراق به شهر گیلان غرب خسارت و تلفاتی نداشت و موشک پرتاب شده به کوه های اطراف شهر اصابت کرد. شهر آبادان نیز امروز زیر آتش خمپاره های ارتش عراق قرار گرفت. در ایلام هم یک خودرو روی مین رفت و منهدم شد.

یگان های عراقی که در پنج روز گذشته نتوانسته بودند مواضع ازدست رفته خود را در شیاکو پس بگیرند از ساعت ۰۳:۰۰ بامداد با توانی بیشتر از روزهای قبل و با هدف محاصره نیروهای ایرانی ازسمت جنوب غربی و از چند محور به این ارتفاع حمله کردند. این پاتک نیروهای عراق پس از شش ساعت درگیری سخت، با مقاومت سرسختانه نیروهای خودی بدون نتیجه پایان یافت.

حمله نیروهای عراقی در ساعت ۱۵:۳۰ به مواضع خودی در جبهه دشت گیلان غرب نیز ناموفق ماند. در نبردهای روز جاری ۲۸ نفر از افراد دشمن به اسارت نیروهای خودی درآمدند. همچنین یگان موشکی ارتش عراق یک فروند موشک زمین به زمین فراگ به سمت گیلان غرب پرتاب کرد که به ارتفاعات غربی شهر اصابت کرد و خسارت و تلفاتی به بار نیاورد.(۱)همچنین در جبهه های جنوب، شهر آبادان زیر آتش خمپاره های عراق قرار گرفت که براثر اصابت گلوله های خمپاره به مناطق مسکونی، یک مغازه در این شهر تخریب شد.(۲) در جبهه ایلام نیز براثر انفجار ۲ دستگاه خودرو جهاد سازندگی و ژاندارمری در برخورد با مین، ۲ تن از نیروهای خودی زخمی شدند.(۳)

ص: ۱۰۲۵

۱- سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد ۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی، ۱۳۷۳، ص۲۵۷.

۲- سند شماره ۴۲۷۲۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان به استاندار خوزستان، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۷۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۱

نیروهای سپاه ریجاب و جوانرود با بهره گیری از نیروهای بسیج منطقه (فداییان امام) عملیات محدودی را با نام مولای متقیان در نوار مرزی غرب جوانرود اجرا کردند. در این عملیات نیروهای سپاه و بسیج موفق شدند تپه های میش رنگین و دار زنگنه و بخشی از دامنه غربی و جنوبی ارتفاعات مرزی بمو(۱) را به تصرف خود درآورند و چندین روستا ازجمله روستای مهم ازگله و پاسگاه قیطول در غرب این ارتفاعات را که از ابتدای جنگ در تصرف نیروهای عراقی بود، آزاد کنند و دشمن را تا ارتفاع و تنگه سلمانه به عقب برانند. به گزارش خبرگزاری پارس، در این عملیات ۱۰۰ روستا در حدفاصل ازگله تا بمو آزاد شد، ۵۰۰ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند و غنائم زیادی ازجمله ۲۰ خمپاره انداز از دشمن به دست آمد. به گزارش این خبرگزاری، یک تانک، ۴ خمپاره انداز، ۲ آتشبار و ۳ نفربر عراقی نیز منهدم شد. ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی در اطلاعیه شماره۷۳۴ ضمن اعلام پاک سازی منطقه ازگله و تصرف ارتفاعات بمو به صدمات فراوان واردشده به یگان های توپخانه ارتش عراق اشاره کرده است.(۲)

۲

باتوجه به افزایش شمار فراریان و پناهندگان نیروهای نظامی عراق به ایران - که به معضلی بزرگ در نیروهای مسلح ارتش عراق تبدیل شده است - سازمان اطلاعات عراق با فرستادن افراد خود در لباس سربازان عادی، مبادرت به کشتن افرادی می کند که قصد فرار یا پناهنده شدن را دارند.

امروز قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران خبری را منتشر کرد که به نظر می رسد بخشی از چاره اندیشی تصمیم گیران ارتش عراق برای کنترل و کاهش این معضل باشد. بنا به اعلام اطلاعات نیروی زمینی ارتش ایران در جنوب، سازمان استخبارات (اطلاعات) ارتش عراق به منظور جلوگیری از فرار کارکنان یگان های ارتش عراق، تعدادی از کارکنان خود را در پوشش سرباز به جبهه های غرب کارون، اهواز و خونین شهر اعزام کرده است تا این افراد در ستادها و خط مقدم جبهه مستقر شوند و درصورتی که کسی قصد فرار یا تسلیم شدن به نیروهای ایرانی را داشته باشد، به سویش شلیک کرده، وی را به هلاکت برسانند.(۳)

۱- مشخصات نظامی و موقعیت ارتفاعات بمو در ضمیمه این گزارش درج شده است، شایان ذکر است که در این عملیات فقط دامنه جنوبی و غربی بمو که بخش کوچکی از این ارتفاعات است به تصرف نیروهای خودی درآمد.
۲- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، اطلاعیه شماره ۷۴۳ ستاد مشترک ارتش؛ و- اصغر کاظمی، بمو (خاطرات شناسایی منطقه قصرشیرین و ذهاب)، تهران: دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۹، ص۵۷؛ و- سند شماره ۵۷۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۲۷۳۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه منطقه جوانرود به فرمانده سپاه منطقه۷، ۲۶/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۲، دالاهو (کرمانشاهان) - خبرگزاری پارس، ۱۶/۹/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۵۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه مرکزی نزاجا در جنوب (رکن۲)، شماره ۳۴۶، ۲/۱۰/۱۳۶۰، ص۳.

۱

با وخیم شدن وضعیت ارتش عراق درزمینه سلاح و تجهیزات در عملیات های اخیر ایران، سیل کمک های تسلیحاتی به کشور عراق ازطریق کشورهای همسایه عراق افزایش یافته است. امروز ۳۸ دستگاه خودرو نظامی حامل مهمات سبک و سنگین از کشور اردن و ازطریق رطبه وارد عراق شد و ازطریق فلوجه به پادگان التاجی بغداد ارسال شد.(۱)

روز گذشته نیز ۸۷ خودرو حامل مهمات به شرح زیر از کشورهای عربستان، اردن و کویت وارد این کشور شد: ۱۹ خوردو حامل مهمات هواپیما و ۴ دستگاه خودرو حامل مهمات عمومی از منطقه عرعر عربستان، ۴۸ دستگاه خودرو مهمات ازطریق مرز اردن و ۱۶ دستگاه خودرو از مرز کویت وارد عراق شدند.(۲)

۲

امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای سردشت، بانه و شاهین دژ به اجتماع مردم و چند مرکز آموزشی، فرهنگی و نظامی حمله کردند و تعدادی از مردم و نیروهای دولتی را به شهادت رسانده یا زخمی کردند. همچنین بنا به گزارش لشکر۲۸ سنندج، ارتش عراق تعدادی سلاح و مقادیری مهمات دراختیار این گروه ها قرار داده است.

در ساعت ۱۲:۱۵ امروز درحالی که نیروهای نظامی و انتظامی به همراه مردم سردشت درحال برگزاری مراسم اربعین حسینی در میدان سرچشمه این شهر بودند، عده ای از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی اقدام به تیراندازی و پرتاب نارنجک به میان عزاداران کردند. این اقدام به شهادت ۲ تن و زخمی شدن ۵۸ تن انجامید که حال ۴ تن از آنان وخیم اعلام شده است.(۳)

در بانه نیز نیروهای مسلح غیرقانونی شب هنگام ۴ گلوله موشک بازوکا به مدرسه راهنمایی سیدقطب شلیک کردند که براثر انفجار آنها آزمایشگاه و کارگاه این مدرسه منهدم شد. به نوشته بولتن ویژه خبرگزاری پارس، این اقدام افراد ضدانقلاب موجب انزجار شدید دانش آموزان این مدرسه از آنان شد.(۴)

همچنین در اطراف این شهر (بانه)، چته های مسلح در چندین نوبت به چند پایگاه و مواضع خودی حمله کردند که درنتیجه آن ۳ سرباز زخمی شدند.(۵)

افراد ضدانقلاب در ساعت ۱۹ نیز به پایگاه فتح آباد در غرب شاهین دژ حمله کردند. در این حمله که تا ساعت ۲۳ به طول انجامید، یک سرباز زخمی شد.(۶)

همچنین به گزارش لشکر۲۸ سنندج، اخیراً دولت عراق ازطریق مرز بانه تعدادی اسلحه سبک و سنگین به نیروهای مسلح غیرقانونی تحویل داده که قرار است به محور بانه - سردشت منتقل شود.(۷)

۱- سند شماره ۱۵۴۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م - ۱۳۲) به نزاجا، ۲۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۲- سند شماره ۱۵۴۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (م - ۱۳۲) به سپاه پاسداران (واحد طرح و عملیات)، ۲۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.
۳- سند شماره ۲۹۴۰۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۱۲، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۶/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۵.
۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۵، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۶/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۲.
۵- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۶- سند شماره ۲۹۴۰۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۷- سند شماره ۲۹۴۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۱

ترور و شهادت یک پاسدار در شهر همدان و سرقت سلاح و مهمات از پادگان ارتش در باختران از اقدامات امروز گروه های برانداز بود. از سوی دیگر، به گزارش روابط عمومی منطقه۳ سپاه کشوری (استان های گیلان و مازندران) ۸ تن از افراد وابسته به این گروه ها در شهرهای نوشهر، گرگان و صومعه سرا دستگیر شدند. همچنین با تلاش نیروهای سپاه این منطقه یک خانه تیمی شناسایی و تصرف شد.

ساعت ۱۰:۰۰ صبح امروز، حسین محمدی از اعضای سپاه پاسداران همدان هنگام عبور از محوطه لونا پارک این شهر هدف حمله افراد وابسته به گروه های مسلح قرار گرفت و با اصابت چند گلوله به شهادت رسید.(۱)

همچنین به گزارش یک منبع نظامی چند تن از سربازان پادگان باختران که از هواداران گروه های برانداز غیرقانونی اند، شب ها اقدام به سرقت اسلحه از پادگان کرده، آنها را به فروش می رسانند. همین منبع اضافه کرده است که این افراد، اخبار و اطلاعات پادگان را نیز دراختیار دیگران قرار می دهند.(۲)

علاوه براین، روابط عمومی سپاه منطقه۳ (استان های گیلان و مازندران) اعلام کرد، در دو روز گذشته ۸ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز در شهرهای نوشهر، گرگان و صومعه سرا دستگیر شدند و از آنان ۴ قبضه انواع اسلحه به دست آمد. همچنین نیروهای سپاه این منطقه یک خانه تیمی را که افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در آن فعالیت داشتند شناسایی و تصرف کردند. در بازرسی از این خانه مقادیری کوکتل مولوتف و دیگر ابزار و آلات نظامی به دست آمد.(۳)

۲

باوجود اعلام آمادگی ایران برای سرمایه گذاری در طرح مشترک پتروشیمی ایران و ژاپن، رئیس ژاپنی شرکت توسعه شیمیایی ایران در مصاحبه ای با به کاربردن تعابیری دوپهلو و موضع گیری های غیرشفاف همچنان از اظهارنظر صریح درباره تکمیل این پروژه خودداری کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، کاروکی یامائوجی با اعلام این مطلب که ایران اظهار امیدواری کرده است که این طرح ۳۶۰۰ میلیون دلاری با کمک ژاپن به انجام برسد و سومین مرحله از مذاکرات دوجانبه هرچه زودتر آغاز شود، درباره موضع شرکت ژاپنی طرف قرارداد با ایران گفت: «پاسخ ایران که قبل از ضرب الاجل تعیین شده (روز شنبه) ازطرف ژاپن دریافت شد، مبهم است. به نظر می رسد درخواست ایران درمورد انجام سومین دور مذاکرات باید ازسوی ژاپن مورد بررسی قرار گیرد و فوراً نمی توان به این درخواست پاسخ داد.» وی خاطرنشان کرد: «در پاسخ ایران مشخص نشده که این کشور چه مقدار سرمایه گذاری را تقبل خواهد کرد و

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، همدان.

۲- سند شماره ۵۷۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ زرهی (رکن۲) رده مقدم، ۲۷/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۴۸۶۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه منطقه۳، از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی جهت اطلاع فرماندهی کل سپاه پاسداران، شماره ۵، ۳/۱۰/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۴، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۵، ساری - خبرگزاری پارس، ۲۸/۹/۱۳۶۰.

پرداخت این سرمایه چه زمان و تحت چه شرایطی انجام خواهد شد.» کاروکی یامائوجی که اخیراً از ایران به کشورش بازگشته است، اظهار کرد: «طرح پتروشیمی بندر [امام] خمینی که ۸۵ درصد از کارهای ساختمانی آن به اتمام رسیده بود، دراثر جنگ با عراق به شدت آسیب دیده است.» وی از توضیح درباره میزان این خسارات خودداری کرد. خبرگزاری فرانسه می افزاید، توشیکونی یاشرو، رئیس کمپانی تیسوئی، که یکی از ۵ کمپانی سرمایه گذار در شرکت توسعه شیمیایی ایران است، گفت: «پیشنهادهای اخیر ایران تحت بررسی است، لکن مذاکره دراین زمینه نامحدود نخواهد بود.» دراین حال، سخنگوی وزارت صنایع و بازرگانی خارجی ژاپن گفته است که پیشنهادهای اخیر ایران به منزله دادن امتیاز محسوب می شود، زیرا ایران قبلاً گفته بود که مبالغ اضافی برای طرح پتروشیمی بندر امام خمینی هزینه نخواهد کرد.

سخنگوی این وزارتخانه درباره وضع دولت ژاپن اظهار کرد: «ما در انتظار پاسخ کمپانی تیسوئی به پیشنهادات ایران هستیم چون تیسوئی بزرگ ترین شریک در این طرح محسوب می شود.»(۱)

۱

نشریه بررسی های اقتصادی خاورمیانه در آخرین شماره خود در مقاله ای وضعیت اقتصادی ایران را بررسی کرده است. نویسنده این مقاله دستور بانک مرکزی در گشایش اعتبارات ارزی را سخت گیری به دلیل کمبود ارز قلمداد کرده و با بررسی ذخایر ایران، مشکلاتی فرضی را مطرح ساخته که علت آن کمبود شدید ارز در اقتصاد ایران و سایر منابع مالی و همچنین دسترسی نداشتن به سرمایه های خارجی و املاک و مستغلات موجود در خارج از ایران بیان شده است. این مقاله باوجود ارائه تصویری نامطلوب از اقتصاد کلان ایران و درحالی که به نظر می رسد باید ورشکستگی اقتصاد ایران را اعلام کند، از داوری دراین باره خودداری کرده است. بخش هایی از این مقاله که رادیو لندن آن را نقل کرده، به شرح زیر است:

بنا به گزارشی که در شماره این هفته مجله بررسی های اقتصادی خاورمیانه به چاپ رسیده، بانک مرکزی ایران بر سخت گیری های قبلی درزمینه گشایش اعتبارات افزوده است؛ به این معنی که از این پس صدور اعتبارنامه جدید منوط به تأیید بانک مرکزی ایران خواهد بود.

به همین مناسبت، وزارتخانه های کشور دست اندرکار بررسی کاهش هزینه های وارداتی و محدودیت ورود کالاهای خارجی باتوجه به اولویت های هر وزارتخانه می باشند. اما آنچه بازرگانان خارجی را بیش ازهمه نگران کرده، کاهش فوق العاده ذخایر ارزی کشور است که به عبارتی در شرف پایان است. کاهش صدور نفت، جنگ با عراق و واردات بی رویه کالاهای خارجی را می توان ازجمله عوامل اصلی کاهش ذخایر ارزی دانست. منابع ذی صلاح، موجودی

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۱۵، توکیو- خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

ذخـایر ارزی ایران را یک میلیارد دلار تخمین می زننـد که باتوجه به سـطح واردات کشور، به زحمت کفاف یک ماه ایران را خواهـد داد. البته، سـخنان اخیر آقـای شـمس اردکـانی، سـفیر ایران در کویت، مبنی بر موجودیت ۲ میلیـارد دلار ذخایر ارزی کشور و ۳ میلیـارد دلـر ارز دیگر که امریکـا در بانـک هـای خارجی مسـدود کرده است، تا حـدی از این نگرانی می کاهـد، هرچنـد که در مقایسه با ذخایر ارزی ایران در سال ۱۹۷۹ که بین ۱۲ تا ۱۴ میلیارد دلار تخمین زده می شد، رقم موجود بسـیار نـاچیز است. به گفته شـمس اردکانی، ایران همچنین مقادیر فراوانی طلا دراختیار دارد، اما بنا به گفته منابع مالی در لنـدن، این کشور دست انـدرکار فروش ذخایر طلای خود به منظور تأمین واردات مورد نیاز است، اما از حجم ذخایر طلای ایران و مقدار فروخته شده اطلاعی در دست نیست.

شمس اردکانی در ۲۵ نوامبر اظهـار کرد که ایران به منظور تـأمین ارز لازم، نیاز به صـدور یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت در روز دارد؛ البته باتوجه به جنگ بین دو کشور ایران و عراق و صـدمات واردشـده به تأسـیسات تلمبه خانه و اسـکله خارک، صدور این مقدار نفت در روز عملی نیست.

گفته می شود ارزش سـرمایه گـذاری های ایران در خارج زیاد است. برای مثال، ارزش مسـتغلات و سایر دارایی های غیرقابل انتقال ایران در امریکا یک تا دو میلیارد دلار تخمین زده می شود، اما معلوم نیست که ایران تا چه حـد قادر به دسترسـی به این دارایی ها یا استفاده از آنهاست.

به نقل از برخی گزارش های مالی و اقتصادی که در این هفته منتشـر شده است، ایتالیا سـرگرم مذاکره درخصوص انعقاد یک قرارداد ۲۰۰ میلیون دلـری با ایران است که براساس آن ۶۳۲ کیلومتر لوله گاز برای این کشور خواهـد ساخت. این قرارداد را یکی از شـرکت های تابع شـرکت ایتالیایی "اسپایم" امضا خواهد کرد و قرار است مهندسان ایتالیایی به زودی برای آغاز طرح عازم ایران شوند.

این قرارداد دراصـل در سال ۱۹۷۷ بـا شـرکت ملی نفت ایران به امضا رسـید و در سال ۱۹۷۸ پس از اتمـام ۱۵ درصد از کار، وقوع انقلاب ایران ادامه اجرای طرح را متوقف ساخت. این خط لوله، گاز پاکان را به اصـفهان منتقل خواهـد کرد. خبرگزاری رسـمی اوپک با انتشار گزارشی در دوشنبه گذشته اعلام کرد که بانک سپه ایران اعتباری به مبلغ ۴/۶۸۱ میلیون دلار به منظور سرمـایه گـذاری در صـنایع سـبک و نیمه سـنگین در ایران اختصـاص داده است. رحمت الله حقیقی، رئیس اداره بررسـی های بانـک، گفته است که ۵۰ کارشـناس، موضوع واگـذاری اعتبارات مزبور را به صـنایع کشور زیر نظر خواهند گرفت. وی گفته است که بـا اجرای سیاست اعتبـاری جدیـد بانـک به منظور جـایگزین کردن محصولـات داخلی به جـای واردات خارجی، به اسـتقلال اقتصادی کشور کمک خواهد شد. اجرای این طرح به تثبیت قیمت ها کمک کرده، از مهاجرت روسـتاییان به شهرها می کاهد و امکانات کار و شغل جدید را در ایران افزایش می دهد.(۱)

۱– همان، صص ۲۲ – ۱۹، رادیو لندن، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

۱

رادیـو بی بی سـی در مقـاله ای رادیـویی بـا دسـتاویز قراردادن حوادث اخیر بحرین، به بررسـی کلی این واقعه و پیامـدهای آن پرداخته است. اثبـات نشـدن اتهام ایران در حوادث بحرین، آسـیب پـذیری کشورهای عربی به دلیل برخوردارنبودن از حمایت مردمی و نقش شورای همکـاری خلیـج فارس در برقراری امنیت منطقه ازجمله موضوعاتی است که در این گفتار بـدانها اشاره شده است:

در این مقاله آمده است:

«مشکل است بتوان مشخص کرد که ماهیت و دامنه این کودتای اتهامی چه بوده است و نیز مشکل است که داشتن دست ایران را در آن به اثبـات رسانـد. سه چهـارم دسـتگیرشدگان اتباع بحرین بوده و بقیه نیز اکثراً اهل عربسـتان سـعودی هسـتند. حـدود نصف جمعیت ۳۰۰ هزار نفری بحرین پیرو مذهب شـیعه بوده که بعضـی نیز ایرانی الاصل هسـتند که تاکنون خود را نسـبت به این کشور وفادار نشان داده انـد، ولی اقلیتی نیز وجود دارند که مایل اند بحرین از حکومت رژیم طرف دار عرب شـیخ عیسـی بن خلیفه که از حمـایت وسـیع مردم نیز برخوردار نیست، آزاد شود. در سـایر کشورهای عربی خلیـج فارس نیز اوضاعی مشابه اوضاع بحرین وجود دارد.

تـوطئه ادعاشـده در بحرین ممکن است دامنه وسـیع تری داشـته باشـد؛ به خصـوص که اولین خبرهـای مربوط به آن از دوبی و امارات متحده عربی شـنیده شد که مقامات امنیتی دو کشور عده ای مظنون را دسـتگیر [کردند] و به بحرین تحویل دادند. کل این مسائل نگرانی بعضـی از دول عربی ازجمله کشورهایی چون اردن را که خطر بلافصلی متوجهشان نیست، برانگیخته است، زیرا این جریانات نشان دهنده این واقعیت است که رژیم های سـنتی این منطقه که پشتیبانی وسـیع مردم را به خود جلب نکرده اند، به خصوص در معرض خطر قرار دارند و شـکی نیست که ارتباط ناراضـیان سیاسـی و مذهبی در کشورهای خلیج فارس با انقلابـیون ایران بُعـد تـازه ای به این خطر می افزایـد. همچنین احتمال دارد که این جبهه های آزادی بخش [در] آینـده ازطرف اتحاد شوروی نیز تشویق شوند.

کشورهای شورای همکاری های خلیج [فارس] اخیراً توجه بیشتری به مسائل امنیتی کرده اند، ولی این توجه بیشتر ناشی از نیاز به حفاظت از دول عضو شورا از خرابکاری های داخلی بوده است تا از نگرانی ناشـی از پیشـروی اتحاد شوروی در حوزه های نفتی این منطقه.»(۱)

۲

امروز یک موافقت نامه همکاری فنی بین یک هیئت عراقی به ریاست وزیر طرح و برنامه ریزی عراق و وزارت هماهنگی طرح هـا و برنـامه هـای یونان در پایتخت یونان به امضا رسـید. آسوشـیتدپرس در گزارشـی از این قرارداد و روابط اقتصادی یونان و عراق اعلام کرد: «وزارت

۱- همان، صص ۱۹ - ۱۸، رادیو لندن، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

هماهنگی طرح ها و برنامه های یونان اعلام کرد: یونان و عراق قراردادی به منظور توسعه روابط فی مابین درزمینه اقتصادی، بازرگانی، فنی و علمی به امضا رساندند. در این قرارداد، ساخت کشتی در یونان برای عراق و همچنین تعمیر هواپیماهای حمل ونقل تجاری عراق توسط یونان گنجانده شده است. براساس بیانیه انتشاریافته در پایان مذاکرات، یک هیئت یونانی در مارس سال آینده به بغداد خواهد رفت تا درباره یک طرح کارخانه آلومینیم به مذاکره بپردازد. ماه پیش اعلام شد که عراق پیشنهاد ساخت یک کارخانه آلومینیم و آلومینا را مطرح نموده که قرار است در آن از بوکسیست صادراتی یونان به عنوان ماده خام استفاده شود. در این برنامه، الکتریسیته لازم برای تبدیل آلومینا به آلومینیم توسط نفت خام عراق تأمین می شود و محصولات کارخانه نیز عمدتاً در عراق مصرف خواهد شد.

قرارداد مذکور به دنبال مذاکرات چهارروزه هیئت عراقی به ریاست طه ابراهیم عبدالله وزیر طرح و برنامه ریزی عراق و وزارت هماهنگی طرح ها و برنامه های یونان به امضا رسید. ماه گذشته هنگام دیدار طارق عزیز، معاون نخست وزیر عراق، از آتن برای مذاکره با آندره پاپاندرئو نیز مسئله گسترش همکاری دو کشور مطرح شد. در این قرارداد همچنین قید شده است که پنبه، تنباکو و پرتقال به عراق صادر شود و همچنین کارشناسان یونانی به آن کشور گسیل شدند تا بر اجرای طرح های ساختمانی نظارت کنند. همچنین تعداد دانشجویان عراقی در یونان افزایش خواهد یافت. دو کشور همچنین توافق کرده اند که حمل ونقل دوجانبه را توسعه دهند. یونان و عراق درمورد طرح های توریستی نیز پیمانی امضا کردند. در بیانیه پایانی، جزئیات مخارج و مسائل مالی طرح ها گنجانیده نشده است.»(۱)

۱

درپی وقوع انفجار دو روز پیش سفارت عراق در بیروت، خبرگزاری فرانسه اعلام کرد: ناصر محمد، رئیس جمهور یمن جنوبی، در گفت وگویی تلفنی با صدام حسین این حادثه را محکوم کرد. وی همچنین با ارسال تلگرافی به الیاس سرکیس، رئیس جمهور لبنان، با محکوم کردن این اقدام، خواستار تحقیقات بیشتر برای آشکارشدن هویت عاملان این انفجار شد.(۲)

دراین حال، رادیو مونت کارلو با اعلام ادامه آواربرداری سفارت مخروبه عراق، فرضیاتی را از قول کارشناسان مربوط درباره شدت انفجار نقل کرده است. به گزارش این رادیو، عملیات خاک برداری در ساختمان سفارت عراق در بیروت که درپی انفجار دو روز پیش فروریخته است، همچنان ادامه دارد. همچنین یک کمیسیون تحقیق مرکب از کارشناسان مواد منفجره از ارتش لبنان تشکیل شده است تا به طور دقیق دلایل انفجار را مشخص کند. پس از بازرسی آوار

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۳، ۲۸/۹/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، آتن - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۷/۹/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۴ ، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۶، آتن - خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۳، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۱۰، عدن - خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

ساختمان، کارشناسان لبنانی تأکید کردند که حتی یک اتومبیل پر از مواد منفجره هم نمی تواند به تنهایی یک ساختمان شش طبقه را به طور کامل منهدم کند. کارشناسان، این فرضیه را مطرح کرده اند که شاید انفجار اتومبیل، هم زمان با انفجار مین هایی بوده است که زیر ستون های ساختمان کار گذاشته شده است. همچنین شاید انفجار اتومبیل سبب انفجار یک انبار مهمات شده که در طبقات زیرین ساختمان قرار داشته است.(۱)

ضمیمه گزارش۸۷۳: مشخصات نظامی و موقعیت ارتفاعات بمو

ارتفاعات بمو دو مشخصه نظامی دارد که آن را از دیگر کوه ها متمایز می کند. شاخص اول، عبور خط مرزی از دامنه جنوبی و شرقی آن است که از این نظر بمو به دو بخش تقسیم می شود که بخش بزرگ و بلند آن در خاک عراق قرار دارد و نبود ارتفاعات حایل، موجب دید و تسلط آن بر دشت ذهاب و گذرگاه های داخل ایران شده است.

شاخص دوم، ابعاد و شکل ظاهری کوه است که آن را نفوذناپذیر جلوه می دهد. در زبان کردی، کلمه "بم" به ایستادن هر چیزی از روی تکبر و تبختر اطلاق می شود. بم بو یا بمو به تخته سنگ های بزرگ عمودی، دیواره ها و پرتگاه های آن گفته می شود. به عبارت دیگر، بمو کوهی ایستاده، بلند و مغرور است. حالت ایستاده یک مکعب مستطیل مثل قوطی کبریتی که وجه کوچکش روی زمین قرار دارد، وضعیت و شکل ظاهری این کوه را نشان می دهد. بالای بمو، دشت صخره ای سنگلاخی است و مساحت آن به حدود ۱۷ کیلومتر مربع می رسد. قله بمو مانند دیگر کوه ها مخروطی شکل و مثل کله قند نیست؛ چند زایده در دشت بالای کوه، حکم قله این کوه را دارد. ارتفاع قله بمو ۱۸۴۷ متر است. ارتفاعات بمو در امتداد شمالی - جنوبی قرار دارند و موقعیت بلندترین نقطه آن برابر ۵۴ و ۳۴ شمالی و ۴۶ و ۴۵ شرقی است.(۲)

ص: ۱۰۳۳

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۲ ، ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۳۹، بخش عربی رادیو مونت کارلو، ۲۶/۹/۱۳۶۰.

۲- اصغر کاظمی، پیشین، صص ۲۴ - ۲۳.

روزشمار جنگ جمعه ۲۷ آذر ۱۳۶۰ ۲۱ صفر ۱۴۰۲ ۱۸ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز تحرکات نیروهای ایران و عراق در منطقه عمومی خرمشهر افزایش چشمگیری یافت و دو طرف مواضع یکدیگر را زیر آتش سنگین توپخانه و ادوات قرار دادند. جنگنده های نیروی هوایی عراق نیز شهر آبادان و حومه آن را بمباران کردند و توپخانه های دوربرد عراق دو شهر دزفول و اندیمشک را هدف حملات خود قرار دادند.

در جبهه "منصورون" در منطقه عمومی خرمشهر براثر آتش نیروهای خودی روی یک سنگر تیربار واحدهای ارتش عراق، دو خدمه عراقی کشته شدند. تک تیراندازان نیروهای سپاه نیز ۴ تن از افراد عراقی را که به تازگی در این جبهه مستقر شده بودند، به هلاکت رساندند. همچنین با آتش تفنگ۱۰۶ نیروهای پاسدار، ۲ سنگر تیربار کالیبر۷۵ دشمن منهدم شد و خدمه آنها کشته شدند. از سوی دیگر، براثر آتش دشمن یک سنگر خودی منهدم شد.(۱)

هواپیماهای عراقی نیز امروز در دو مرحله اقدام به بمباران شهر آبادان کردند و بخش هایی از شهر، منطقه خسروآباد، احمدآباد، اسکله نور و فیاضیه را بمباران کردند که براثر آن یک تن به شهادت رسید، ۷ تن زخمی شدند و ۱۰ منزل مسکونی ویران شد.(۲)

همچنین توپخانه های دوربرد عراقی شهرهای اندیمشک و دزفول را هدف قرار دادند که این حملات تلفات جانی نداشت، اما خسارات مالی به بار آورد.(۳)

۲

به گزارش ستاد عملیات سپاه دزفول مستقر در خرمشهر، نیروهای عراقی برای حفاظت بیشتر از خرمشهر و جلوگیری از هجوم نیروهای خودی به این شهر اقدامات مهندسی متعددی در داخل خرمشهر انجام داده اند؛ ازجمله، در خیابان چهل متری از حدود زندان تا فلکه شهدا با احداث یک خاکریز در وسط بلوار، شهر را در این منطقه به دو بخش تقسیم کرده اند. همچنین در نزدیکی فلکه شهدا به سمت غرب و در کنار پنجره های منازل دوطبقه، پشت خاکریز مذکور، با چیدن کیسه های شنی دیوار دفاعی مستحکمی ایجاد کرده اند که فقط سوراخ هایی جهت دید و خروج لوله تیربار سنگین در آنها ایجاد شده است. نیروهای عراقی با قراردادن این تیربارها کاملاً بر منطقه جلوِ خاکریز

۱- سند شماره ۲۵۰۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مجموعه خبری ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دزفول، شماره ۱۹، ۱۳۶۰/۱۰/۱۰، ص۳.

۲- سند شماره ۱۵۴۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م-۱۳۲) به نزاجا، ۱۳۶۰/۹/۲۹، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۵۰۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۵۷۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:

گزارش نـوبه ای ۲۴ ساعته از واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان به طرح و برنامه عملیات سپاه مرکز، شماره ۴۴، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۳.

۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۴ ، ۲۹/۹/۱۳۶۰، صص ۳ - ۲، اهواز- خبرگزاری پارس، ۲۸/۹/۱۳۶۰.

فوق الذکر و اطراف آن مسلط اند و منطقه را تحت پوشش دید و تیر قرار داده اند.(۱)

۱

درپی شیوع برخی خبرها مبنی بر احتمال حمله ایران به شهر و منطقه عمومی بصره، مقامات عراقی به دنبال اتخاذ تدابیری اند تا مانع از خروج مردم از شهر بصره، که در تیررس خمپاره ها و توپخانه های ایران قرار دارد، شوند. براین اساس، امروز استانداری بصره در اطلاعیه ای اعلام کرد که اهالی شهر بصره مجاز به ترک این شهر نمی باشند و ادارات دولتی نیز حق انتقال کارمندان خود را از این شهر به دیگر شهرهای عراق ندارند. قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی با اعلام این خبر، دلیل این اقدام را جلوگیری از افزایش آوارگان جنگی و اضافه نشدن مشکل دیگری بر مشکلات عراق خوانده است.(۲)

۲

اعضای صنف فروشندگان خودرو امروز ۲۴ کامیون حامل لباس گرم، پتو، مواد غذایی، چوب و آجر به منظور کمک به جنگ زدگان و بازسازی مناطق خسارت دیده از جنگ به مناطق غرب کشور ارسال کردند. مسئول اتحادیه این صنف در گفت وگویی، با تشریح کمک های اعضای این صنف از آغاز جنگ به مناطق جنگ زده، اعلام کرد: هدف از ارسال مصالح ساختمانی به این مناطق، مرمت و بازسازی ساختمان هایی است که در حملات توپخانه ای بعثی ها ویران شده است. وی اضافه کرد: «با کمک کمیته امور صنفی تهران و با راهنمایی دفتر مرمت، برنامه هایی جهت مرمت واحدهای مسکونی در مناطق غرب کشور داریم و در اجرای این امر ازسوی صاحبان نمایشگاه های اتومبیل تهران و نیز صنف های دیگر، میلیون ها تومان پول دراختیار ما گذاشته شده است که ان شاءالله به لطف خدا و راهنمایی جهاد سازندگی، وظیفه ملی و مذهبی خودمان را انجام خواهیم داد.»(۳)

۳

ایران برای افشای ادعاهای دروغ مقامات عراقی مبنی بر باقی ماندن بستان در دست نیروهای این کشور، در اقدامی ابتکاری، از سفرا، دیپلمات ها و وابستگان نظامی ۲۴ کشور خارجی مقیم ایران برای دیدار از مناطق جنگی استان خوزستان، به ویژه شهر آزادشده بستان دعوت کرد. این درحالی است که اقدامات سفارت ایران در کویت برای پرده برداشتن از دروغ پردازی های عراق دراین باره، نیمه تمام باقی ماند.

خبرگزاری پارس از سفر مقامات خارجی به مناطق جنگی خوزستان - که به دعوت ستاد مشترک ارتش و وزارت خارجه انجام شده - گزارشی به این شرح تهیه کرده است:

بعد از بازدید دعوت شدگان، ابتدا یکی از فرماندهان پایگاه به نمایندگی از نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران به سفرا و وابستگان نظامی خوشامد گفت. سپس فرمانده سابق لشکر۷۷

۱- سند شماره ۲۵۰۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۲- سند شماره ۵۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ۲۸/۹/۱۳۶۰، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب (رکن۲)، شماره ۳۴۶، ۲/۱۰/۱۳۶۰، ص۳.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۳.

خراسان ضمن تشریح عملیات شکستن محاصره آبادان اظهار کرد: «تاکنون سه عملیات محدود نظامی برای بازپس گرفتن مواضع جمهوری اسلامی ایران از نیروهای مزدور عراق در منطقه انجام شده است که عملیات اول در حوالی آبادان و تپه های مدن این شهر انجام گرفت. عملیات دوم، در منطقه دارخوین و آخرین عملیات پیروزمندانه نیروهای رزمنده ایران، شکستن محاصره آبادان بود.» وی در پایان گفت: «ارتش ایران قادر خواهد بود تا با همین روش، ارتش مزدور عراق را از خاک ایران بیرون بریزد.» سپس یکی دیگر از فرماندهان درباره چگونگی فتح بستان توضیحاتی داد و غنائم به دست آمده در این عملیات را بدین شرح برشمرد: ۸۶ تانک، ۳۷ نفربر زرهی، ۶ قبضه توپ۱۳۶ میلی متری، ۱۲ قبضه توپ۱۵۲ میلی متری ایتالیایی و ۸ قبضه توپ۱۰۵ میلی متری. وی تلفات عراق را در این عملیات ۳۴۰ کشته و ۲۸۴ اسیر جنگی اعلام کرد و گفت: در این عملیات ۲۶ تانک نابوده شده و چندین کامیون دارو نیز به غنیمت گرفته شده است. به گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس، سفرا، دیپلمات ها و وابسته های نظامی در طول سفر خود، از جاده ماهشهر - آبادان، ایستگاه۷ آبادان و همچنین شهر آبادان و مناطق بمباران شده این شهر بازدید کردند. آنان همچنین از منطقه "مارد" در فاصله ۳ کیلومتری دشمن و مناطق سلیمانیه، محمودیه، دارخوین و جاده آبادان - اهواز و شادگان دیدن کردند(۱)

اقدام سفارت ایران در کویت برای افشای کذب بودن ادعای عراق مبنی بر آزادنشدن شهر بستان به دست نیروهای ایرانی در عملیات طریق القدس، نیمه تمام ماند. خبرگزاری پارس دراین باره اعلام کرد: به دنبال تجمع بی سابقه مسلمانان کویتی و ایرانیان مقیم این کشور در محل سفارت و خیابان های اطراف آن که به منظور دیدن فیلم پیروزی بستان انجام شد، مقامات امنیتی کویت به این بهانه که کنترل چنین جمعیتی ازلحاظ امنیتی مشکل بوده و ترتیب چنین مجالسی خارج از عرف و هدف سفارتخانه است، از حضور مردم در اطراف سفارت جلوگیری کردند.(۲)

۱

امروز نیروهای سپاه پاسداران در ۳ عملیات مستقل مناطقی از جنوب سقز، شمال غربی کامیاران و روانسر را پاک سازی و خسارت های سنگینی به نیروهای ضدانقلاب وارد کردند. در شهر بوکان نیز حمله عناصر مسلح غیرقانونی به شهر با مقاومت پاسداران ناکام ماند.

نیروهای سپاه در عملیاتی گسترده در منطقه کچل منگان در جنوب سقز، توانستند این محور را پاک سازی کنند. به گزارش واحد طرح و عملیات سپاه منطقه۷، در این عملیات ۱۹ تن از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی کشته، ۲۰ تن زخمی و ۶ تن دستگیر شدند. از افراد خودی نیز ۲ تن زخمی شدند.(۳)

نیروهای سپاه همچنین در یک عملیات گسترده دیگر، بخشی از منطقه شمال غربی کامیاران را پاک سازی کردند. در این عملیات ۳ روستای مهم شاهینی، چرسانه و زیویه که در فاصله ۲۴

۱- همان، ص۱۴، آبادان.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۵، کویت - خبرگزاری پارس، ۲۸/۹/۱۳۶۰.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۶؛ و- سند شماره ۵۷۳۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

تا ۳۰ کیلومتری شمال غربی کامیاران قرار داشتند، پاک سازی شد. پس از آن، نیروهای خودی بدون برنامه قبلی، بخش شمالی منطقه پاک سازی شده را رها کردند و در روستای شاهینی (در ۲۴ کیلومتری شمال غربی این شهر) مستقر شدند. در این عملیات ۲۰ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کشته، تعدادی زخمی و یک تن از آنان دستگیر شد. از نیروهای سپاه نیز ۳ تن شهید، ۵ تن زخمی و یک تن اسیر شد.(۱)

در عملیاتی دیگر در منطقه روانسر، نیروهای سپاه به یکی از مواضع افراد حزب دمکرات در قله شیرین سوار حمله کردند. درنتیجه این اقدام، یک تن از افراد حزب به هلاکت رسید و ۴ تن زخمی شدند که یکی از آنان نیز دستگیر و به همراه جنازه فرد کشته شده تحویل سپاه کامیاران شد. نیروهای خودی در این عملیات یک قبضه اسلحه ژ۳ و یک قبضه اسلحه کلاشینکف به غنیمت گرفتند.(۲)

در شهر بوکان نیز نیروهای مسلح غیرقانونی به افراد خودی حمله کردند که با مقاومت آنان مواجه شدند و مورد تعقیب قرار گرفتند و درنهایت مجبور به فرار شدند.(۳)

۱

در عملیات پاک سازی جنگل های اطراف فومن به دست نیروهای سپاه، ۴ تن از افراد شاخه نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند و یک تن نیز که قصد فرار داشت به دلیل توجه نکردن به اخطار ایست نیروهای سپاه هدف قرار گرفت و به هلاکت رسید. در این پاک سازی مقادیری مهمات، کمک های اولیه، نقشه ترور و تخریب و وسایل و امکانات زندگی در جنگل به دست آمد. نیروهای سپاه همچنین یکی از اعضای این سازمان را که در عملیات ترور منجر به شهادت ۲ تن شرکت داشت و در جنگل های فومن مخفی شده بود، دستگیر کردند.(۴)

۲

نشریه لویدز لیست، ارگان بیمه لویدز لندن، در مقاله ای با اشاره به افزایش صادرات نفتی ایران، توضیحاتی درباره چگونگی حمل نفت و کشورهای خریدار نفت داده است. خبرگزاری فرانسه دراین باره اعلام کرد: «لویدز لیست تأکید کرد: "ایران صادرات نفت خود را ازطریق ترمینال نفتی خارک سرعت بخشیده است. لویدز لیست می افزاید: "کشتی های متعددی و از آن میان نفتکش های خیلی بزرگ ۲۰۰ هزار تنی و ۲۵۰ هزار تنی برای خارج کردن نفت از این ترمینال اجاره شده اند. بارگیری کشتی ها بیش از دو روز به طول می انجامد و چنین پیداست که ایرانیان موفق شده اند خسارات ناشی از بمباران هواپیماهای عراقی در سپتامبر گذشته (برابر با شهریور) که ضمن آن تأسیسات پمپاژ واقع در انتهای ترمینال کوبیده شد را ترمیم کنند. پیش از این، بمباران این تأسیسات باعث کُندشدن انتقال نفت و درنتیجه طویل شدن زمان بارگیری شده

ص: ۱۰۳۸

۱- سند شماره ۵۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز،

۳۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۹۴۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ پ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، شماره ۱۱۴، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سند شماره ۵۷۳۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ به طرح و برنامه مرکز، ۲۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۴- سند شماره ۴۴۸۶۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه به فرماندهی کل سپاه، ۲۸/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۴ ، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۵، رشت - خبرگزاری پارس، ۲۸/۹/۱۳۶۰.

بود." این منبع سپس می نویسد: "فقط در روز جمعه ۴ فروند کشتی نفتکش در انتظار بارگیری در خارک هستند که تا دسامبر به طول می انجامد. یک فروند نفتکش ۱۰۰ هزار تنی به مقصد کره جنوبی، یک فروند ۲۴۵ هزار تنی عازم ایتالیا، سومین فروند با ۸۰ هزار تن گنجایش به سوی اسپانیا و آخرین فروند که ۷۸ هزار تن ظرفیت دارد، عازم پرتغال خواهد شد."»(۱)

۱

آقای هاشمی در خطبه های نمازجمعه امروز تهران از اقدام عربستان و کویت در پایین آوردن قیمت نفت خود انتقاد کرد و به شایعه اعدام اسیران عراقی به دست نیروهای ایرانی و بدرفتاری با آنان پاسخ داد.

بخش هایی از سخنان حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در خطبه دوم نمازجمعه امروز تهران بدین شرح است:

«پیروزی ایران در جبهه ها [ی جنگ]، عواقب شکست کنفرانس فاس، جنایت جدید اسرائیل و الحاق رسمی بلندی های جولان به اراضی اشغالی، تبلیغات گمراه کننده بوق های استعماری علیه ایران درمورد بحرین و اسرا و ظلم بزرگ سعودی ها و کویتی ها به ملل اسلامی در ارزان کردن قیمت نفت، اینها همه به هم مربوط است؛ ریشه قضیه را انقلاب ما و رشد فکر اسلامی در جهان تشکیل می دهد. هر حرکت پیروزمندانه ای که در جبهه داشته باشیم برای دشمنان ما که در جبهه های مختلف با ما مبارزه می کنند تحریک آمیز است و برای آنها سنگین است ... با فشار جمهوری اسلامی ایران طرح فهد شکست، اما امریکا برای دلگرم کردن نوکرانش چراغ سبز به اسرائیل داد که بلندی های جولان را پارلمان اسرائیل رسماً ضمیمه کند که ما حرفمان [را] دراین باره زده ایم و فکر نمی کنیم با حرف بشود مسئله را حل کرد و این جواب هایی هم که ازطرف دولت های عربی و اسلامی می دهند کافی نمی دانیم ... اگر بخواهیم دست اسرائیل را ببندیم باید دست امریکا را ببندیم و اگر بخواهیم دست امریکا را ببندیم با حرف نمی شود. امریکا حرفی ندارد که ماها نوکر او باشیم، ولی به او فحش بدهیم؛ این برای او مهم نیست. بیاییم جدی عمل کنیم. به جای اینکه بنشینید پنجاه سنت، هفتاد سنت از هر بشکه نفت بزنید و به جیب امریکا، انگلستان، فرانسه، آلمان، ژاپن و کشورهای صنعتی دیگر بریزید، بیایید یک مقدار مثل ایران تحمل مشکلات بکنید و بایستید و بگویید ما دیگر نفت نمی دهیم. کافیست کشورهای خلیج فارس - من همه را هم نمی گویم - کشورهای خلیج فارس، عربستان، کویت، قطر، امارات، عراق و ایران اینها بگویند ما نفتمان را نمی دهیم؛ یک ماه نفت ندهند، یعنی ننشینند و بگویند ما شیرهای نفت را می بندیم [بگویند] اگر هم آمدند، منفجر می کنیم. به خدا اگر چنین عملی بکنید امریکا جرئت نمی کند از اسرائیل حمایت بکند.

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۴، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۶، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۹/۱۳۶۰.

ولی ما چه بکنیم؟ در همین شرایطی که این جنایت را مرتکب می شوند، عربستان سعودی می آید و آقای یمانی اعلام می کند که ما می خواهیم هدیه کریسمس بدهیم به دنیای غرب. چه هدیه ای! روزی بیشتر از ده میلیون دلار، روزی بیشتر از هشتاد میلیون تومان از جیب این مردم بردارید بریزید توی جیب کمپانی های غرب؛ هدیه به این کوچکی! پول یک مسئله است، این طرف قضیه روی خوش نشان دادن است. بابا می شود مقاومت کرد؛ ما سه سال است که انقلاب کرده ایم. از ۶ میلیون بشکه نفت تا ۲۰۰ هزار بشکه هم رساندیم و این مردم ما صبر کردند. ما امروز یک سال و سه ماه است داریم می جنگیم. کمتر از همیشه نفت تولید می کنیم و بیشتر از همیشه جنس می خریم، چون داریم می جنگیم. دیگر جنگ معلوم است چقدر خرج دارد. عراق ۱۴ میلیارد دلار یکجا وام گرفته و حالا باز دارد وام می گیرد و این ملت دارد این جوری می جنگد و می بینید می شود. خب ملت ها حاضرند؛ این ملت پشت جبهه را آن چنان محکم نگه داشته که ما اگر یک قطره نفت هم نداشته باشیم مردم با خون، این رزم را دارند گرم می کنند.

... به جای اینکه این روزها بنشینیم، متحد بشویم و یک فکری بکنیم. به جای اینکه جلو آن کثافت کاری های خودشان را بگیرند، می آیند علیه ایران سروصدا راه می اندازند؛ چند نفر را در بحرین پیدا می کنند می گویند اینها یک وقتی در ایران بودند و در ایران تعلیمات نظامی دیده اند، حالا پس ایران مقصر است که یک عده ای رفتند بحرین چه بکنند و بلندگوهای فرانسه، آلمان، امریکا، همه این را بزرگ می کنند، عربستان سعودی هم می گوید [و حرف آنها را تأیید می کند.] خب شما همین هایی هستید که فرانسه ای هستید که تروریست های رسمی مثل رجوی و بنی صدر را بردید آنجا با آنها مصاحبه می کنید و به عنوان دفاع از دمکراسی گردنتان را هم بلند گرفتید. یک عده محروم اگر چند روز در ایران بودند و رفتند بحرین، ایران شد مقصر، ایران شد تروریست.

قضیه اسرا را آن جور دیدید بلند می کنند، سروصدا راه می اندازند. خود اسرا اینجا با آنها مصاحبه می کنند و می گویند ایرانی ها خیلی به ما محبت کردند. ما اینجا شدیم مهمان نواز عراقی ها، چه اسیرشان و چه پناهنده شان. شما هرروز دارید هزار، هزار مردم را بیرون می کنید، ما لب مرز اینها را تحویل می گیریم و می آوریم اینجا از آنها مهمان نوازی می کنیم. پاسدار ما، مجروح عراقی را به دوش می کشد و می آورد خون خودش را به او تزریق می کند که از مرگ نجاتش بدهد. ما اگر بخواهیم اسرای شما را بکشیم [به] انتقام وحشیگری های شما یک بمب روی شهر شما می اندازیم؛ بغداد از دسترس هواپیماهای ما بیرون نیست. هواپیماهای ما آمدند از روی کاخ شما عکس برداشتند و جزئیات آن را که شما می دانید. ما اگر بخواهیم بمب بیندازیم در بغداد می اندازیم. جلو کاخ صدام می اندازیم. برنامه در جنگ آدمکشی نیست. چرا اسیر را بکشیم، اسیری که تسلیم می شود؟ بیایید بروید در اردوگاه ها و ببینید ما با اسرای شما چطور رفتار می کنیم. این هیاهو را بلند کردند و این

تبلیغات را. آنجا جنایت می کنند، ارزان قیمت نفت می فروشند، به این منظور که ایران چون یک کشور انقلابی است حاضر نیست نفتش را ارزان بکند، بعد ذخیره ارزی اش کم می شود، تحت فشار اقتصادی در جنگ شکست می خورد و چه می شود. برای اینکه ایران را توی این مخمصه قرار بدهند، آن ظلم بزرگ را می کنند و آن جنایت عظیم را که ایران یا ارزان بکند و از حیثیت انقلابش بیاید پایین و یا ارزان نکند و نفت نفروشد.»(۱)

۱

سیداحمد خمینی در دیدار با رئیس مجلس شورای اسلامی از نارضایتی امام خمینی از اقدام برخی مقامات کشور و رسانه ها که در سخنرانی ها و موضع گیری های خود کشورهای دیگر را مورد حمله قرار می دهند خبر داد. وی در جلسه ای با آقای هاشمی رفسنجانی، اظهار کرد: امام این شیوه را نمی پسندد. رئیس مجلس شورای اسلامی درباره این جلسه نوشته است: «بعدازظهر احمدآقا آمد و درباره اشکالات سیاست هجوم به دولت های دیگر ازطرف رسانه ها و شخصیت های ما، حرف داشت و می گفت امام این شیوه را نمی پسندند و معتقد بود که این شیوه، مانع حرکت سازندگی کشور است و در درازمدت، ملت را از دولت جدا می کند. باید روابط را اصلاح کرد و در محیطی آرام، مشغول سازندگی و رفع کمبودها شد. قرار شد فردا برای بررسی این مطلب، جلسه ای از سران کشور داشته باشیم.»(۲)

۲

درحالی که مقامات عراقی می کوشند اذهان عمومی را با شایعاتی نظیر اعدام اسرای عراقی در جبهه ها فریب داده و علیه ایران تحریک کنند، پناهندگان عراقی این گونه اقدامات را بی تأثیر و تنها دستاویزی برای جلوگیری از پناهندگی نظامیان این کشور به ایران می دانند.

عمر صالح، نماینده دائم عراق در سازمان ملل، نامه(۳) سعدون حمادی وزیر خارجه این کشور را که در آن وی مدعی شده است اسیران عراقی در جبهه های جنگ به دست نیروهای نظامی ایران اعدام شده اند، به دبیرکل سازمان ملل متحد تحویل داد. در بخشی از این نامه آمده است: «احتراماً به اطلاع جناب عالی می رساند که به گفته فرماندهان عراقی مستقر در منطقه، اسیران ایرانی جنگ که در نبرد اخیر در خفجیه به اسارت درآمده اند، گفته اند که شاهد قتل عام اسیران عراقی دستگیرشده در نبرد مذکور به دست فرماندهان ایرانی بوده اند. تعدادی از پرسنل

۱- روزنامه جمهوری اسلامی ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۴.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۷۸، خاطرات روز ۲۷/۹/۱۳۶۰، ص۴۱۱.

۳- این نامه با شماره A/۳۶/۸۴۷ مجمع عمومی و سند شماره S/۱۴۸۰۶ در دبیرخانه شورای امنیت ثبت شده است.

نظامی عراق که از اسارت گریخته انـد، این اخبار را تأیید کرده اند.»(۱)-(۲) این درحـالی است که امروز در جبهه چزابه یک ستوان ارتش عراق خود را به نیروهای سپاه تسلیم و درخواست پناهندگی کرد. وی در گفت وگوی اولیه اظهار کرد که شایعه کشته شدن اسرای عراقی به دست نیروهای ایرانی که فرمانـدهان عراقی و صـدام حسین ساخته و پخش کرده انـد، در بین نیروهای عراقی هیچ تأثیری نداشته است و نظامیان عراقی آن را دستاویز مسئولان برای جلوگیری از پناهنده شدن افراد عراقی به ایران می دانند.(۳)

۱

نشریات المجله و الحوادث (چاپ انگلیس) خبرهـایی درباره افزایش روابط عراق با کشور شوروی در بخش نظامی و افزایش سطح رابطه اقتصادی آلمان با عراق منتشر کردند.

المجله که به نوعی وابسته به دربار پادشاه عربستان سعودی است، به نقل از منابع آگاه درباره بهبود رابطه عراق و شوروی و نـوع همکـاری این دو کشـور نـوشت: «اخیراً روابـط عراق و شوروی به طور چشـمگیری بهبود یـافته است و این امر مخصوصاً درزمینه نظامی قابـل تـوجه است. این منـابع اظهـار داشـتند که شوروی، عراق را به سـلاح و تجهیزات نظـامی پیشـرفته ازجمله هواپیماهای میگ۲۷ مجهز ساخته است؛ کما اینکه طرح تأسیس شبکه موشک های ضـدهوایی را جهت حمایت و مراقبت از بغـداد و مراکز مهم و حیـاتی عراق از حمله هـای هوایی دشـمن کامل کرده است. همین منابع می گوینـد، احتمال می رود که مسکو جهت پایان دادن به جنگ ایران و عراق نقش میانجی را بازی کنـد، مخصوصاً در مدت اخیر که مسکو توانسته است روابط خود را با ایران نیز تقویت نماید.»(۴)

مجله الحوادث نیز دربـاره افزایش روابـط اقتصـادی عراق و آلمـان که موازنه آن به سود کشور آلمـان می باشـد، نوشته است: «آمـار و ارقام تجارت عراق و آلمان به مقـدار قابل ملاحظه ای افزایش یافته است، به نحوی که صادرات نفت به آلمان از سال ۱۹۷۹ تـا ۱۹۸۰، از ۳/۱ به ۵/۲ میلیـون تن رسـیده است. این افزایش مـوجب ازدیـاد مجموع صـادرات بین دو کشور شـده، به طوری که نسبت صـادرات به ۹۷ درصـد؛ یعنی ۱/۱ میلیـارد مارک آلمان، ارتقا پیـدا کرده است. باوجوداین، افزایش مـذکور نتوانست کسری موازنه تجاری عراق را که در سال گذشته بالغ بر ۲/۲ میلیارد مارک شد،

۱- نکته جالب توجه آنکه در نامه سعدون حمادی، وزیر خارجه عراق، به دبیرکل سازمان ملل متحـد، به تعـداد اسـرای اعدام شده عراقی که در محافل تبلیغاتی و سیاسـی ۱۵۰۰ نفر اعلام شـده انـد، اشاره ای نشده است. این نکته نیز در نامه وزیر خارجه عراق جـالب توجه است که وی ادعـای خود را دربـاره اعـدام اسـرای عراقی، به گفته های فرمانـدهان نظامی آن کشور مسـتند کرده است.
۲- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل ترجمه محمـدعلی خرمی، جلد اول، تهران: مرکز اسـناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)، ۱۳۸۷، صص ۱۰۲ - ۱۰۱.
۳- سـند ۶۰۸۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش نـوبه ای ۲۴ ساعته سـتاد عملیات سـپاه پاسداران انقلاب اسـلامی

خوزستان، شماره ۴۴۳، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۴.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۸، ۳/۱۰/۱۳۶۰، ص۲، بیروت - خبرگزاری پارس، ۲/۱۰/۱۳۶۰.

برطرف سازد. علت این امر، افزایش حجم واردات سال گذشته عراق از آلمان است که ۵۷ درصد افزایش پیدا کرده و میزان آن به ۳/۳ میلیارد مارک رسیده است. یادآوری می شود که عراق پس از عربستان سعودی مقام دوم را در میان واردکنندگان خاورمیانه ای کالاهای آلمانی به خود اختصاص داده است.»(۱)

۱

درپی تیرگی روابط ایران و بحرین، امروز یونایتدپرس به نقل از روزنامه اخبار الخلیج اعلام کرد که دولت بحرین حسین الصباغ سفیر خود را از تهران فراخوانده است. به نوشته این روزنامه، دولت بحرین همچنین از ایران خواسته است که به جای حسن شوشتری، سفیر این کشور در منامه، فرد دیگری را تعیین کند.(۲)

از سوی دیگر، عربستان سعودی اعلام کرد که این کشور یک پیمان امنیتی با بحرین امضا خواهد کرد که استرداد مجرمان نیز در آن لحاظ شده است. خبرگزاری رسمی عربستان سعودی در توضیح بیشتر این امر گزارش داد: شاهزاده نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور عربستان سعودی، فردا به بحرین خواهد رفت تا این موافقت نامه را با مقامات دولت بحرین امضا کند.(۳)

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۳۴، ۲۲/۱۰/۱۳۶۰، صص ۶۸ - ۶۷، به نقل از مجله الحوادث چاپ انگلستان، ۲۷/۹/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۳، ۲۸/۹/۱۳۶۰، صص ۷ - ۶، منامه - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۷/۹/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۷، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۹/۱۳۶۰.

۳- همان، ص۱۳، بحرین - خبرگزاری رویتر، ۲۷/۹/۱۳۶۰؛ و- همان، ص۱۶، رادیو لندن، ۲۷/۹/۱۳۶۰.

روزشمار جنگ شنبه ۲۸ آذر ۱۳۶۰ ۲۲ صفر ۱۴۰۲ ۱۹ دسامبر ۱۹۸۱

۱

ادامه وضعیت روزهای گذشته در منطقه عملیاتی مطلع الفجر و فشار مداوم و پیوسته عراق برای بازپس گیری شیاکو، فرماندهان خودی را به چاره جویی و یافتن راهی برای کاستن از فشار ارتش عراق به این منطقه واداشت. ازجمله این تدابیر، تلاش دوباره در تنگ کورک و تنگ قاسم آباد بود تا با کشاندن بخشی از توان ارتش عراق به شرق منطقه عملیات و به نوعی تهدید عقبه دشمن در جاده گیلان غرب به قصرشیرین، تاحدی از فشار دشمن در شیاکو(۱) کاسته شود. براین اساس، قرار شد دو سازمان مستقل در این منطقه وارد عمل شوند، بدین ترتیب که نیروهای سپاه همدان در تنگ کورک و کوه برآفتاب و یک گردان از سپاه تهران نیز در تنگ قاسم آباد عمل کنند.(۲) همچنین ۱۵۰ نفر از نیروهای سپاه کرمانشاه و گیلان غرب نیز به عنوان احتیاط منظور شدند.(۳)

براساس چنین تصمیمی نیروهای سپاه همدان از ساعت ۴:۴۵ بامداد با اعلام رمز، عملیات پیشروی به سمت کوه برآفتاب را آغاز کردند و با رعایت غافلگیری کامل در زمانی حدود ۳۰ دقیقه و تا قبل از روشنایی هوا موفق شدند ۳ تیغه این کوه را که با فاصله های ۷۰ تا ۸۰ متری از هم قرار داشت، به تصرف درآورده، بلافاصله به تحکیم مواضع تصرف شده بپردازند.(۴)

در مانور پیش بینی شده بود که این نیروها حداقل ۲۴ ساعت مواضع خود را حفظ کنند تا

۱- * حمله های مکرر هرروز عراق و تصمیم قاطع برای بازپس گیری مناطق ازدست رفته و ترمیم رخنه ایجادشده در خط تماس، قبل از این عملیات همچنان ادامه داشت. وضعیت خط خودی نیز به گونه ای بود که نیروهای مستقر در شیاکو عقبه مطمئنی نداشتند و عراق از سه جهت به آنها فشار می آورد و درصدد بود محاصره این نیروها را کامل کند. (سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۲۵۸.)

۲- احضار نیروهای سپاه همدان با آغاز عملیات مطلع الفجر انجام شده بود و اقداماتی همچون جابه جایی، استقرار و شناسایی یک هفته طول کشید.

۳- حسن سجادی پور، حماسه تنگ کورک، قم: نسیم حیات، ۱۳۸۴، صص ۵۴ - ۴۷.

۴- همان، صص ۶۹ - ۶۷.

یگان های بیشتری از ارتش عراق را به آن منطقه بکشانند، اما باوجود پیش بینی اولیه، نیروهای سپاه تهران نتوانستند در شمال تنگ کورک عمل کنند(۱) و بدین ترتیب، نیروهای سپاه همدان به نوعی به محاصره افتادند، طوری که نیروهای عراقی در سه طرف (راست، روبه رو و تاحدی چپ) آنها قرار داشتند. با این وضعیت، اولین پاتک عراق ساعت ۰۹:۰۰ صبح اجرا شد و تا ظهر فشار مداومی را به نیروهای خودی وارد آورد که با مقاومت نیروهای خودی و استفاده آنان از مهمات برجامانده از شب گذشته عراقی ها، دشمن ناکام ماند و با تحمل تلفاتی مجبور به عقب نشینی شد.

در ادامه، عراق با استفاده از جاده قصرشیرین به گیلان غرب (از شمال منطقه عملیاتی) چند یگان جدید و تازه نفس را وارد منطقه کرد و از بعدازظهر، هجوم نیروهای دشمن برای بازپس گیری تیغه های کوه برآفتاب از چند قسمت آغاز شد. عراق همچنین بخشی از توان توپخانه ای خود را که روی شیاکو اجرای آتش می کردند، متوجه شرق آن؛ یعنی کوه برآفتاب کرد که درنتیجه، فشار بر نیروهای شیاکو تاحدی کم شد.(۲) قبل از غروب آفتاب نیز عناصری از دشمن به قسمتی از تیغه اول برآفتاب به صورت جزئی نفوذ و آن را ناامن کردند، اما قسمت های اصلی شامل تیغه دوم و سوم ارتفاع همچنان در دست نیروهای خودی باقی ماند. با تاریک شدن هوا، بار دیگر نیروهای عراقی تهاجم گسترده ای را به برآفتاب آغاز کردند و تا نیمه های شب موفق به تصرف تیغه سوم شدند و تنها تیغه دوم دراختیار نیروهای خودی باقی ماند. بالارفتن میزان تلفات و افزایش شهدا و زخمی ها و از سوی دیگر نرسیدن نیروهای احتیاط(۳)* سبب شد تا دستور عقب نشینی صادر شود و نیروها از ساعت ۲۳:۰۰، به تدریج از مسیر شناسایی شده از تیغه دوم عقب نشستند. با رسیدن اندک نیروهای پشتیبانی در پناه آتش خودی، پیکر تعدادی از مجروحان و شهدا به پایین ارتفاع منتقل شد و بدین ترتیب نیروهای خودی ساعاتی بعد از نیمه شب ارتفاعات جنوب تنگ کورک (برآفتاب) را ترک کردند.(۴)

۱- در کتاب تنگ کورک در ترسیم موقعیت پیش روی نیروهای سپاه همدان آمده است: «پیش از آغاز عملیات، تحلیل فرماندهان این بود که با تهاجم نیروهای تهرانی (به فرماندهی برادر احمدلو) به تنگ قاسم آباد و نیروهای همدان به تنگ کورک، عراقی ها قیچی خواهند شد و مجبور می شوند از یگان های دیگر تقاضای کمک کنند و همین امر موجب کمترشدن فشار بر نیروهای محاصره شده در شیاکو خواهد شد و نهایتاً به رهایی آنها خواهد انجامید، اما نیروهای سپاه تهران نتوانستند در تنگ قاسم آباد وارد عمل شوند.» (حسن سجادی پور، حماسه تنگ کورک، قم: نسیم حیات، ۱۳۸۴، ص۷۲.)

۲- همان، ص۸۰.

۳- * قسمتی از نیروهای احتیاط با تاریک شدن هوا به سمت تیغه دوم حرکت کردند، اما به دلیل فرودآمدن یک گلوله توپ بین آنها که به شهادت ۷ نفر و زخمی شدن تعداد دیگری از آنها انجامید، تعداد اندکی از آنان به بالای ارتفاع رسیدند و به حمل مجروحان کمک کردند. (همان، ص۹۰.)

۴- همان، صص ۹۲ - ۹۰.

۱

امروز یک خلبان و کمک خلبان ایرانی با یک بالگرد به خاک ترکیه گریختند و به این کشور پناهنده شدند. از سوی دیگر، در یک هفته اخیر در جبهه های جنوب و غرب، یک سرهنگ عراقی، یک افسر و ۶ سرباز عراقی خود را به نیروهای ایرانی معرفی و درخواست پناهندگی کردند.

یک فروند بالگرد۲۱۴ هوانیروز عصر امروز از فرودگاه ارومیه به پرواز درآمد و از مرز ترکیه وارد خاک آن کشور شد و در ساعت ۱۹:۳۵ در منطقه نظامی شهر مرزی "وان" به زمین نشست. اطلاعات اولیه حاکی از پناهنده شدن خلبان و کمک خلبان این بالگرد به ترکیه است.(۱)

همچنین در یک هفته اخیر، یک سرهنگ دوم کماندوی عراقی و یک افسر در منطقه عمومی بستان و همچنین ۶ سرباز در منطقه سردشت وارد خاک ایران شدند و درخواست پناهندگی کردند.(۲)

۲

روابط عمومی سپاه مریوان از اجرای ۲ عملیات به دست چریک های کرد مسلمان در داخل خاک عراق و واردآمدن خسارات فراوان و کشته یا زخمی شدن تعداد زیادی از افراد ارتش عراق خبر داد.

به نوشته روزنامه اطلاعات، امروز روابط عمومی سپاه پاسداران مریوان اعلام کرد: در طول هفته گذشته براثر انفجار یک مین که چریک های مسلمان کرد عراقی در جاده "برزنگه" واقع در نوار مرزی ایران و عراق (در خاک عراق) کار گذاشته بودند، یک خودرو و جیپ فرماندهی دشمن منهدم شد و همه سرنشینان آن ازجمله یکی از مقامات بعثی کشته شدند. همچنین براثر انفجار مین دیگری که رزمندگان مسلمان کرد عراقی در جاده سربازخانه "قدم فری" واقع در نوار مرزی ایران و عراق (در خاک عراق) کار گذاشته بودند، یک خودرو زیل منهدم و ۱۱ تن کشته یا مجروح شدند. در همین مدت، رزمندگان جان برکف اسلام نیز موفق شدند با آر.پی.جی۷، یک تانک ارتش عراق را منهدم کنند که درنتیجه این اقدام یک نفر از افراد دشمن به هلاکت رسید و ۵ نفر دیگر از آنان زخمی شدند.(۳)

۳

گروه فداییان امام خمینی ۳ تن از اشرار منطقه ایلام را که با تحریک و پشتیبانی عراق قصد داشتند دکل تلویزیون "شاه بداغ" و "پل سیمره" در غرب ایلام را منفجر کنند، قبل از هر اقدامی دستگیر کردند. از این افراد یک بمب حاوی ۷ کیلو تی.ان.تی، ۴ قبضه آر.پی.جی۷ و ۱۰ قبضه کلاشینکف و برنو به دست آمد. به گزارش خبرگزاری پارس، قرار بود این افراد در ازای تخریب دکل تلویزیونی و پل سیمره مبلغ ۱۰ میلیون ریال از ارتش عراق پاداش دریافت کنند.(۴)

ص: ۱۰۴۷

۱- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۲.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۹/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۷۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته، ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان، شماره ۴۳۸، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۲۵۰۹۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه دزفول، ۲۰/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۱ ، ۲۶/۹/۱۳۶۰، ص۳، سنندج - خبرگزاری پارس، ۲۵/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۵/۹/۱۳۶۰.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، سنندج.

۴- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۴، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۴،کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۲۸/۹/۱۳۶۰.

۱

در عملیات ها و اقداماتی که امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غربی و شمال غربی کشور انجام دادند، ۲ تن از افراد خودی شهید و ۱۶ تن زخمی شدند.

نیروهای مسلح غیرقانونی با حمله به مأموران تأمین امنیت جاده در سقز، یک درجه دار ژاندارمری و ۴ نفر از افراد بسیج را زخمی کردند.(۱)در منطقه تورجان (در شمال غربی سقز) نیز نیروهای مسلح غیرقانونی از سه طرف به نیروهای خودی حمله کردند که درنتیجه آن یک نفر از نیروهای بسیج به شهادت رسید و ۳ تن زخمی شدند.(۲)

افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی همچنین به روستای خوش مقام (در جنوب شرقی تکاب) حمله کردند که این اقدام به شهادت یک فرد غیرنظامی و زخمی شدن یکی از نیروهای سپاه انجامید.(۳)

در روستای بالقچی در (۵/۳ کیلومتری جنوب غربی نقده) نیز افراد مسلح به یک پایگاه خودی حمله کردند که با مقاومت افراد پایگاه مواجه و با به جای گذاشتن تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات متواری شدند.(۴)

همچنین در ادامه فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی برای ایجاد اختلال در پاک سازی محور بانه - سردشت، امروز یک دستگاه لودر سپاه به یک مین ضدتانک که افراد وابسته به این گروه ها در مسیر نیروهای خودی در نزدیکی گوزله کار گذاشته بودند، برخورد کرد که علاوه بر تخریب لودر ۸ تن از افراد سپاه زخمی شدند.(۵)

در شهر سنندج نیز یکی از چته های مسلح یک نارنجک جنگی را به منزل یکی از پیش مرگان کرد مسلمان - در خیابان گلشن - پرتاب کرد که تلفات جانی نداشت، ولی خسارت های مالی به بار آورد. فرد پرتاب کننده نارنجک نیز دستگیر شد.(۶)

۲

عصمت دری(۷) از خوانین منطقه سرو (در شمال غربی ارومیه) درپی درگیری با افراد سپاه، به هلاکت رسید و یک تن از افراد وی نیز زخمی شد. باتوجه به اینکه جهانگیر دری، برادر وی، سرکرده ایل دری و عصمت فرمانده افراد مسلح این ایل بود، احتمال می رفت درگیری های

۱- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۲- سند شماره ۲۹۴۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶؛ و- سند شماره ۲۹۴۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات

جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۵- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۶- سند شماره ۳۲۰۷۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از پایگاه توحید به استانداری کردستان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۷- خبرگزاری پارس در گزارشی کلی درباره هویت این ایل و کارکرد سران آن در منطقه، اطلاعاتی به شرح زیر منتشر کرده است: «ایل دری یکی از عشیره های منطقه ای در مرز ایران و ترکیه، در منطقه سرو ساکن بوده و در رأس آنان جهانگیرخان دری قرار دارد که مالک روستاهای بسیاری در خاک ایران و ترکیه است و افراد این ایل بین روستاهای خود در دو کشور در رفت وآمد هستند. عصمت دری برادر جهانگیر دری است و فرماندهی افراد مسلح این ایل را برعهده داشته است.» (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۹/۹/۱۳۶۰.)

مسلحانه و ناآرامی هایی در منطقه سرو به وجود آید، اما باوجود انتشار برخی خبرها درباره وقوع درگیری، پیگیری های بعدی نشان داد که این اخبار صحت ندارد.(۱)

فرمانده سپاه ارومیه درباره دلیل درگیری بین عصمت دری و افراد سپاه گفت: «این عده جزء گروه های مسلح منطقه هستند که در زمان دولت موقت به قصد همکاری با مأموران دولت جمهوری اسلامی مسلح شدند،(۲) ولی بعداً ماهیت عده ای از آنان در همکاری با سلطنت طلبان و گروه های فراری ضدانقلاب آشکار شد و دراین رابطه، هم اکنون جهانگیر دری رهبر افراد مسلح غیرقانونی نیز فراری است.»(۳)

فرمانده سپاه ارومیه همچنین در نامه ای به فرماندهی سپاه درباره نتایج بازرسی نیروهای سپاه از منزل عصمت دری نوشته است:

«برادران اطلاعات پایگاه سرو به خانه عصمت خان رفته و در آنجا با مقادیر زیادی از اسناد مهرشده شهربانی و مهر گمرک سرو، مهر ژاندارمری و پایگاه سرو، پول های ترکیه، مهمات و اسلحه های سنگین و سبک غیرسازمانی و سازمانی، مشروبات الکلی و مقدار زیادی قالی گران بها و اعلا و اجناس و ماشین های خارجی و اسنادی دررابطه با ضدانقلاب و ارتباط عصمت خان و جهانگیرخان و ساواک ترکیه [دفتر سازمان اطلاعات و امنیت رژیم شاه در ترکیه] و دعوت نامه ساواک منحله از عصمت، نامه هایی با حزب منحله دمکرات و انواع و اقسام گذرنامه جعلی و غیره مواجه می شوند که برادران ضمن تماس با سپاه ارومیه باتوجه به حکم کلی قبلی که از دادستانی داشتند و جهت احتیاط بیشتر، باز از دادستانی و حاکم شرع ارومیه نظرخواهی نمودند که قرار بر توقیف اموال و انتقال آنها شد.»(۴)

۱

درپی دستگیری مسئول منطقه ای و دیگر اعضای شورای فرماندهی و نیز همه مسئولان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گچساران، شبکه مشترک این سازمان در بهبهان و گچساران صددرصد متلاشی شد. به نوشته روزنامه کیهان، صابری، مسئول واحد تحقیقات سپاه پاسداران گچساران، در مصاحبه ای با خبرنگاران ضمن اعلام این خبر، درباره اقدامات سپاه در شناسایی مکان های امن اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و اقدامات آنان در منطقه گچساران و بهبهان توضیحاتی داد.

۱- سند شماره ۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (ارومیه) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی)، ۲/۱۰/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۲۹/۹/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۵۷۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۵ (تبریز) به اطلاعات مرکز، ۲۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- پس از پیروزی انقلاب اسلامی، دولت موقت این اختیار را به استانداری ها داد که در مناطق بحرانی کردنشین با برخی فئودال ها قراردادی را امضا کنند که طبق آن فئودال ها با دراختیار داشتن افراد مسلح (جوانمردان) زیر نظر ژاندارمری امنیت منطقه را برقرار و در ازای این عمل، مبلغی را نیز دریافت کنند.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۱۰/۳، ص۴، ارومیه.

۴- سند شماره ۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

وی گفت: مجاهـدین خلق (منـافقین) با سازمانـدهی و تشـکیلات مشترک در بهبهان و گچساران علیه جمهوری اسـلامی ایران فعالیت داشـتند که با همکاری سـپاه پاسـداران بهبهان و سازمان اطلاعاتی ۳۶ میلیـونی، بیش از ۱۰ خـانه تیمی و ۲ پناهگاه این گروهـک در کوه هـای حومه شهرسـتان گچساران - که انبارهای تـدارکات و پشتیبانی عملیاتی بود - شـناسایی شـد و مقادیر فراوانی مواد منفجره، وسایل تخریب، دستگاه های ارتباطی، سلاح های جنگی، اسناد و مدارک و پیام ها و گزارش های درون گروهی به دست آمـد. همچنین در طول چنـد روز گذشـته با دسـتگیری مسـئول منطقه ای و دیگر اعضای شورای فرماندهی و اعتراف آنان این شـبکه صددرصـد متلاشـی شـده است. صابری درباره اقدامات تخریبی این گروهک در گچساران نیز گفت: در چند ماه گذشته بیش از ۲۰ عملیات تخریبی ازجمله انفجار و تخریب مقر حزب جمهوری اسـلامی گچساران، تخریب بنیاد شهید و مغازه یک حزب اللهی به دست این تروریست ها در گچساران انجام شده است.

هاشم پور سـرپرست حفاظت شرکت نفت گچساران نیز از کسانی بود که در مدت مذکور به دست این افراد به شهادت رسید. در همین خصوص، فرمانده عملیات این تخریب ها دسـتگیر و پس از محاکمه اعدام شد و عاملان ترورها نیز همگی دستگیر یا شناسایی شده اند.(۱)

۱

امروز محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران و سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، در جلسه ای با حضور حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، درخصوص عملیات اخیر رزمندگان اسلام در جبهه های غرب گزارش دادنـد و دربـاره حمله وسـیع آینـده به عراق در جنوب کشور مـذاکره کردنـد. در خاطرات امروز آقای هاشـمی رفسـنجانی درباره این جلسه آمده است: «عصر، آقایان سرهنگ صیاد شیرازی و محسن رضایی از جبهه آمدند و وضع جبهه ها را گزارش دادنـد. در گیلان غرب، پس از چنـد روز درگیری، حـدود ۳۰۰ نفر شـهید داده ایم و ۵۰ درصد هدف را به دسـت آورده ایم. برنامه آینده را گفتند؛ گرفتن شـهرک کوچک عراق در مرز و حمله وسیع به عراق در جنوب در آینده نسبتاً دور. صیاد، طرف دار سرعت در حمله بود، ولی سپاه مخالف عجله بود. برای اولین بار، فرمانده ارتش را از سپاه انقلابی تر می بینم. سپاه به خاطر شـهدای زیادش در حمله گذشته، محتاط شده و معتقد است تا افراد را کاملاً تعلیم نداده، وارد جنگ نشود. شب در جلسه شورای عالی دفاع شرکت نکردم و برای انجام کارهای معوق، در مجلس خوابیدم.»(۲)

ص: ۱۰۵۰

۱- روزنامه کیهان، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۴، یاسوج.

۲- اکبر هاشـمی رفسـنجانی، عبور از بحران (کارنـامه و خاطرات هاشـمی رفسـنجانی در سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسـر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۷۸، خاطرات روز ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۴۱۲.

شورای عالی دفاع امروز به ریاست رئیس جمهور تشکیل جلسه داد.(۱) آیت الله خامنه ای در پایان این جلسه در گفت وگو با خبرنگاران درباره موضوعات مطرح شده و تصمیمات گرفته شده در جلسه شورای عالی دفاع، ادعاهای منتشرشده درخصوص درخواست ایران از امریکا برای فروش لوازم هواپیماهای جنگی، صلح طلبی صدام حسین و آزادی اسرای غیرنظامی مطالبی بیان کرد.

بخش هایی از سخنان رئیس شورای عالی دفاع در این مصاحبه به نقل از روزنامه اطلاعات به این شرح است:

«رئیس شورای عالی دفاع درمورد مسائل مطرح شده در جلسه امروز گفت: "در جلسه در مورد طرح های درازمدت ستاد مشترک راجع به سیستم دفاعی کشور که از مسائل اساسی و مهم تلقی می شود، تیمسار [ظهیرنژاد] رئیس ستاد مشترک توضیحاتی دادند که مورد بحث و بررسی قرار گرفت و قرار شد ادامه آن به جلسات آینده موکول شود. مسئله دیگری که مطرح شد مربوط به درخواست های نیروی هوایی بود که به شورای عالی دفاع ارتباط داشت و فرمانده نیروی هوایی دراین زمینه توضیحاتی داد." آیت الله خامنه ای افزود: "در کنار این درخواست ها مژده ای هم بود که برادران رئیس ستاد و وزیر دفاع درمورد موفقیت برادران نیروی هوایی و برخی از برادران دیگر که با آنان همکاری می کنند، دادند که درحقیقت اهمیت این موفقیت از فتوحات جبهه ها کمتر و کم اهمیت تر نبودند."

رئیس جمهوری همچنین ضمن تکذیب خبر یکی از خبرگزاری های خارجی پیرامون تقاضای خرید لوازم یدکی هواپیماهای اف۱۴ از امریکا گفت: "این مسئله ازسوی وزارت امور خارجه تکذیب شده و من هم آن را تکذیب می کنم و اعلام می کنم که این یک دروغ محض است." وی گفت: "ما هیچ گونه تقاضای خریدی نسبت به لوازم یدکی اف۱۴ و یا سایر لوازم یدکی هریک از هواپیماها و وسایل نظامی دیگر آن از امریکا نکرده ایم، نه مستقیم و نه غیرمستقیم." آیت الله خامنه ای همچنین افزود: "در زمان رژیم شاه، براساس قراردادهای معروف به اف.ام.اس. پول های زیادی ازطرف رژیم سابق ایران به حساب امریکا واریز می شد و امریکایی ها طبق تشخیص و برآورد و ارزیابی خود، در مقابل آنها به ایران جنس تحویل می دادند و همین [هواپیماهای] اف۱۴ کنونی و بسیاری از لوازم نظامی دیگر را روی همان حساب ها به ایران فروخته بودند و طبق همان قراردادها، ایران مقادیر زیادی هم لوازم یدکی همین هواپیماها را از امریکا طلب دارد که متعلق به این ملک و ملت ایران است و از پول مردم خریداری شده است." رئیس جمهور ضمن تأکید بر اینکه تاکنون هیچ گونه درخواست و یا خریدی نسبت به ابزار جنگی ازسوی ما از امریکا نشده است، گفت:

۱- آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در این شورا و سخنگوی آن، به دلیل ازدیاد کارهای مجلس در این جلسه شرکت نداشت.

"پس از پیروزی انقلاب، تلاش مختصری برای بازپس گرفتن آنها انجام شد که با به وجودآمدن وضعیت حاد میان ما و امریکا، امریکایی ها آن لوازم را ندادند."

رئیس جمهوری پیرامون این سؤال که به دنبال شکست های اخیر نیروهای کفر، صدام اعلام کرده است که هیئت های حل اختلاف، واقعیت ها را به طور کامل برای طرفین اعلام نکرده اند و این امر موجب رکود درجهت برقراری صلح شده است، گفت: "از این حرف مشخص می شود که رژیم عراق نسبت به صلح انگیزه های بیشتری پیدا کرده است و اگر چنین چیزی وجود دارد و رژیم عراق مایل به صلح است و آن قدر تمایل به صلح دارد که هیئت های حل اختلاف را متهم به منعکس نکردن واقعیت ها می کند، این راه ساده ای دارد و آن این است که هرکس صلح می خواهد، به تجاوز خاتمه می دهد. ایشان نیروهای خود را از ایران خارج کند و به آن طرف مرز ببرد تا ما باور کنیم که وی صلح طلب است و هروقت فهمیدیم که صدام صلح طلب است، ما هم اصرار به ادامه جنگ نخواهیم کرد و جنگ ادامه پیدا نخواهد کرد، ولی درهرحال مسئله خسارت های جنگی و مجازات متجاوز به جای خود محفوظ است."

آقای رئیس جمهوری افزود: "این مسئله که او هیئت ها را متهم کند به دروغ گویی و خودش را به عنوان یک چهره صلح طلب معرفی کند، درعین حالی که قوای متجاوزش دائماً در بیابان ها و کوه های ایران در مانور و حرکت باشند، امری است که برای ما قابل قبول نیست." رئیس شورای عالی دفاع همچنین درباره آزادی ۳۷ تن از اتباع ایرانی از اسارت عراق با اشاره به چگونگی به اسارت درآمدن این افراد توسط متجاوزان صدام گفت: "در روزهای نخست جنگ که نیروهای متجاوز عراق وارد کشور ما شدند و یکی دو تا از جاهای مهم خوزستان را اشغال کردند، هر وسیله نقلیه ای ازجمله اتوبوس حامل مسافر که از جاده ها عبور می کرد، سربازان عراقی مسافرین آنها را به عنوان اسیر جنگی می گرفتند و می بردند و برای آنها تفاوتی نداشت که چه کسی باشد؛ پیرمرد، پیرزن، جوان یا خردسال و مدتی قبل نیز عده ای از این هم وطنان ما را به عنوان اسیر جنگی با ما مبادله کردند و عده ای را هم اخیراً آزاد کرده اند.»(۱)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص ۱.

۱

درپی جنگ روانی وسیع و دامنه دار دولت بحرین و رسانه های عربی و غربی درباره دستگیری عده ای از افراد مسلح بحرینی که ادعا می شود وابسته به ایران هستند، امروز سخنگوی وزارت امور خارجه این اقدام را انتقام گیری عراق و عوامل غربی از ایران ارزیابی کرد و به کشورهای کوچک عربی درباره گرفتارشدن در این گونه دام های سیاسی هشدار داد. به نوشته روزنامه کیهان، سخنگوی وزارت امور خارجه در تماسی اظهار کرد: اخیراً با اوج گیری پیروزی های عظیم ارتش اسلام و به دنبال شکست های پی درپی و مفتضحانه ارتش فریب خورده صدام و همچنین به دنبال شکست مفتضحانه طرح ننگین سازش با رژیم صهیونیستی، شیطان بزرگ و اذناب خونخوارش در منطقه، توطئه جدیدی را برای انتقام از جمهوری اسلامی و مشوه کردن چهره انقلاب اسلامی فراهم و جمهوری اسلامی را متهم به مداخله در امور داخلی کشورهای کوچک منطقه کرده اند. سخنگوی وزارت خارجه افزود: جمهوری اسلامی ایران به دولت های منطقه هشدار می دهد که امریکا و عمالش درپی ایجاد توطئه و تشنج در منطقه اند و کشورهای کوچک می بایست خود را از غلتیدن در این گونه توطئه ها و دام ها برحذر دارند و در غیر این صورت عواقب ایجاد هرگونه تشنج در منطقه به عهده آنها خواهد بود.(۱)

۲

به دنبال جلسه روز گذشته حاج سیداحمد خمینی با هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، درخصوص دیدگاه امام درباره جلوگیری از تنش در روابط خارجی جمهوری اسلامی با سایر دولت ها، امروز جلسه سران قوای کشور با حضور آقایان آیت الله خامنه ای (رئیس جمهور)، آیت الله موسوی اردبیلی (رئیس دیوان عالی کشور و ریاست قوه قضاییه) و حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی)، حاج سیداحمد خمینی (فرزند امام) و دکتر علی اکبر ولایتی (وزیر امور خارجه) در محل مجلس شورای اسلامی برای تصمیم گیری درباره سیاست خارجی و کیفیت برخورد با دولت ها و نهضت ها تشکیل شد. در بخشی از خاطرات امروز هاشمی رفسنجانی درباره این جلسه آمده است: «پس از بحث طولانی، تصمیم گرفتیم افرادی را مأمور کنیم که به طور غیررسمی، با حکام خلیج فارس، ازجمله عربستان وارد مذاکره شوند و به آنها اعتماد دهند. برای این منظور قرار شد آقای شمس [اردکانی]، سفیر ما در کویت، برای مشورت احضار شود. درمورد عملکرد نهضت های آزادی بخش [واحد نهضت های آزادی بخش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی] هم کنترلی به وجود آید که هماهنگ با سیاست دولت باشند.»(۲) قبل از این جلسه هم سران سه قوه در جلسه ای در تاریخ ۲۶/۹/۱۳۶۰ مذاکراتی دراین باره انجام داده بودند. هاشمی رفسنجانی درباره این جلسه نیز در خاطرات خود نوشته است: «اول شب به

۱- روزنامه کیهان، ۲۸/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین.

اقامتگاه آقای موسوی اردبیلی رفتیم. جلسه مشاوره هفتگی بود. آقای خامنه ای، نخست وزیر و احمدآقا هم بودند. درباره دستگیری اعضای نهضت آزادی بخش بحرین و ادعای ارتباط آنها با ایران و اخراج سفیر ایران در بحرین و موج محکومیت ایران توسط دولت های عرب بحث کردیم؛ معلوم شد اگر بخواهیم به موجب قانون اساسی، از نهضت های آزادی بخش حمایت کنیم، چنین پیشامدهایی اجتناب ناپذیر است، ولی قرار شد دولت کنترل دقیقی داشته باشد و مثل امروز واحد نهضت های سپاه، فعال مایشاء نباشد که بدون توجه به سیاست دولت، مسئله سازی شود و رابطه خوب با کشورهای اسلامی مورد توجه باشد.»(۱)

۱

علی اکبر ناطق نوری، وزیر جدید کشور، در گفت وگویی با بیان این موضوع که اولویت کاری وزارت کشور تأمین امنیت است، مأموریت این وزارتخانه را برای تحقق این امر، هماهنگی بین نیروهای امنیتی و انتظامی اعلام کرد. وی دراین باره گفت: موضوعات وزارت کشور طیف وسیعی دارد و آنچه در شرایط امروز بیش از همه باید به آن بها داده شود، موضوع امنیت کشور است که به نظر من در درجه اول قرار دارد. در این راه باید گام های مؤثری با همکاری سایر ارگان های دولتی و نهادها و بیش از همه ملت همیشه درصحنه که تأمین کننده امنیت اند، برداریم.

وزیر کشور همچنین درباره هماهنگی بین نیروهای انتظامی اظهار کرد: برای هماهنگ کردن نیروهای انتظامی قطعاً باید اقدام کرد و این یکی از کارهای اساسی خواهد بود. به ویژه به چند دلیل؛ یکی توجه به فرمان اخیر امام درباره اجرای قانون که در ملاحظه کردن حدود و ثغور قانون است و دیگر اینکه توان نیروهای ما مخصوصاً نیروهای انتظامی که در داخل شهرها مشغول فعالیت اند، تا زمانی که هماهنگ نشوند و تقسیم مسئولیت بین آنها انجام شود، هدر خواهد رفت و گاهی سبب تداخل نیروها و مسئولیت ها می شود. اگر هم خدای ناکرده در گوشه ای تخلفی باشد به دلیل اینکه مسئول مشخصی ندارد، نمی شود موضوع را پیگیری کرد. بنابراین، برای حفظ حدود و ثغور قانون و جلوگیری از تداخل مسئولیت ها و به هدررفتن نیروها قطعاً هماهنگی ضرورت دارد و این کار را با همکاری ارگان ها و نهادهایی که مربوط به این کارند، خواهیم کرد و این هماهنگی را به وجود خواهیم آورد.(۲)

۲

مجله الاسبوع العربی (چاپ بیروت) اطلاعاتی را درباره مبادلات اقتصادی عراق و فرانسه و نوع و میزان صادرات فرانسه به عراق منتشر کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، این مجله در آخرین شماره خود نوشته است: فرانسه درزمینه صدور مواد غذایی به عراق مقام اول را به

۱- اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین، ص ۴۱۰.

۲- روزنامه کیهان، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص ۱۴.

خود اختصاص داده است، طوری که مجموع قراردادهای امضاشده بین عراق و شرکت های فرانسوی در سال ۱۹۸۱ بالغ بر ۷/۴ میلیارد دلار می باشد. این مجله افزوده است: صادرات فرانسه به عراق در سال جاری به میزان ۱۸۱ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته است.(۱)

۱

خبرگزاری یونایتدپرس امروز در گزارشی از ادامه کار آواربرداری از ساختمان تخریب شده سفارت عراق در بیروت خبر داد.(۲) خبرگزاری پارس نیز فرضیه جدیدی را درباره دلیل انفجار این ساختمان به نقل از کارشناسان نظامی لبنان مطرح کرد.

به گزارش یونایتدپرس: گروه های نجات، امروز ۲ جسد را از زیر خرابه های سفارت عراق بیرون آوردند. به این ترتیب تعداد کشته شدگان حادثه انفجار این سفارتخانه به ۳۰ تن رسید. مقام های صلیب سرخ گفته اند که امیدی به زنده بودن ۲۰ تن دیگر که در زیر آوار هستند، وجود ندارد. عبدالرزاق، سفیر عراق، جزء این عده است. براثر این انفجار، ۱۰۶ تن نیز مجروح شده اند که در بیمارستان بستری می باشند.(۳)

دراین حال، خبرگزاری پارس به نقل از کارشناسان نظامی در لبنان، فرضیه جدیدی را درباره دلیل انفجار این ساختمان مطرح کرده است. بنا بر اعلام این خبرگزاری، کارشناسان نظامی در لبنان معتقدند که انفجار عظیم در سفارت رژیم بعث عراق در بیروت براثر منفجرشدن مقادیر فراوانی مواد منفجره و نارنجک های انباشته شده در ساختمان سفارت، بوده است. به گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس از بیروت، کمیته نظامی مسئول بررسی حادثه انفجار در گزارش خود به نخست وزیر لبنان اعلام کرد که این انفجار از درون ساختمان سفارت انجام شده و مقدار مواد منفجرشده در حدود ۲۵۰ کیلوگرم تی.ان.تی. بوده است. این امر نشان دهنده این واقعیت است که سفارت عراق در بیروت در بسیاری از انفجارها و ترورهای ناجوانمردانه که در لبنان اتفاق افتاده، دست داشته است. این گزارش همچنین حاکیست که کار بیرون آوردن اجساد از زیر آوار ادامه دارد و کارشناسان معتقدند که این عملیات تا یک هفته طول می کشد. گفته می شود امدادگران دفاع مدنی لبنان نگران وقوع انفجارهای جدید در ساختمان سفارت اند، زیرا یک انبار مهمات و مواد منفجره نیز در زیرزمین سفارتخانه رژیم بعث عراق هنوز دست نخورده باقی است.(۴)*(۵)

ص: ۱۰۵۵

۱- همان، ص۱۶، بیروت، خبرگزاری پارس.

۲- یادآوری می شود، در روز ۲۴/۹/۱۳۶۰ براثر یک انفجار شدید ساختمان شش طبقه سفارت عراق در بیروت به طورکلی ویران شد و عده ای از کارکنان سفارت کشته یا زخمی شدند.

۳- همان، ص۲، یونایتدپرس از بیروت.

۴- * رادیو مونت کارلو نیز در ۲۶ آذرماه، مشابه چنین نظریه ای را به نقل از کارشناسان نظامی ارتش لبنان طرح کرده بود که در روزشمار مربوط درج شده است.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۶، بیروت، خبرگزاری پارس.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۹ آذر ۱۳۶۰ ۲۳ صفر ۱۴۰۲ ۲۰ دسامبر ۱۹۸۱

۱

امروز هواپیماهای عراقی چند شهر کشور را بمباران کردند و خمپاره اندازهای واحدهای ارتش عراق نیز به گلوله باران آبادان پرداختند. یک هواپیمای نظامی عراق هم قصد بمباران مواضع ایران در ارتفاع شیاکو را داشت که هدف قرار گرفت و سقوط کرد.

هواپیماهای عراقی در چهار مرحله شهر بستان، غرب سوسنگرد، منطقه عمومی کرخه و شهر ایوان در استان باختران را بمباران کردند که باوجود گستردگی حملات و حتی استفاده از بمب های خوشه ای در شهر ایوان، این بمباران ها تلفات جانی نداشت و تنها به تخریب یک خانه در این شهر انجامید.(۱)

شهر آبادان نیز امروز به شدت هدف گلوله خمپاره اندازهای ارتش عراق قرار گرفت که براثر آن یک نفر به شهادت رسید، ۱۵ نفر زخمی شدند و ۲ منزل مسکونی ویران شد.(۲)

امروز همچنین یک فروند هواپیمای نظامی عراق که قصد بمباران مواضع نیروهای ایرانی در شیاکو (منطقه عملیاتی مطلع الفجر) را داشت هدف آتش یگان های پدافند هوایی ایران قرار گرفت و سقوط کرد. ستاد مشترک ارتش با صدور اطلاعیه ای ساعت سقوط هواپیما را ۱۰:۲۰ صبح و محل آن را در نزدیکی منطقه کوه گچ در جنوب شیاکو اعلام کرد.(۳)-(۴)

۲

کشورهای عربستان و کویت همچون روزهای گذشته نیازمندی های تسلیحاتی و آمادی ارتش عراق را ازطریق مرزهای خود به این کشور انتقال می دهند. در ادامه این کمک ها به عراق، امروز کشور عربستان ۱۶ دستگاه خودرو حامل وسایل و قطعات زرهی و ۱۸ دستگاه خودرو حامل مهمات را از مرز عرعر وارد عراق کرد. همچنین ۴ دستگاه خودرو حامل موشک های ضدهوایی از خاک عربستان وارد کویت شد و از آنجا به پایگاه هوایی شعیبه عراق انتقال یافت.(۵)

۱- سند شماره ۰۰۵۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته ستاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان به طرح و برنامه عملیات مرکز، شماره ۴۴۲، ۳۰/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سند شماره ۵۷۳۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه۷ (کرمانشاه) به طرح و برنامه مرکز، ۳۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۷۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، شماره ۳۴۵، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب (رکن۲)، شماره ۳۴۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۳- هرچند اقدامات عراق برای بازپس گیری مناطق تصرف شده خودی در عملیات مطلع الفجر تا روز ۱۶دی ماه۱۳۶۰ ادامه یافت، اما باتوجه به اینکه محدوده کتاب روزشمار ۱۶ تا ۳۰ آذرماه است، جمع بندی اقدامات دشمن که به بازپس گیری

مناطق متصرفی انجامید و نیز نقاط ضعف عملیات و تلفات و خسارات واردشده به دشمن در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۴- روزنامه اطلاعات، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۱۴.

۵- سند شماره ۱۵۴۵۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ (م-۱۳۲) به سپاه پاسداران (واحد طرح و برنامه عملیات)، ۲۹/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۰۵۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۱

درپی فرار روز گذشته دو خلبان هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران با یک بالگرد به ترکیه، امروز خبرگزاری یونایتدپرس اطلاعات بیشتری را دراین باره منتشر کرد.

این خبرگزاری اعلام کرد: دو افسر ایرانی به منظور کسب پناهندگی سیاسی از فرانسه با یک هلیکوپتر به ترکیه فرار کردند. مقامات ترک دراین باره اظهار کردند که خلبان هلیکوپتر مزبور به نام سروان ع - ه و کمک خلبان وی، ستوان یکم م - ط، از نیروی هوایی ایران از مرز ایران و ترکیه گذشته و در یک فرودگاه غیرنظامی در شهر وان واقع در ۵۷۵ مایلی شرق آنکارا فرود آمده اند.

خلبان این هلیکوپتر قبل از فرودآمدن در فرودگاه وان به مقامات آن شهر اطلاع داده بود که قصد پناهندگی سیاسی به فرانسه را دارد.(۱)

۲

داود کریمی، فرمانده سپاه تهران، در گفت وگویی اختصاصی با روزنامه اطلاعات درباره حساسیت های امنیتی تهران، تأثیر جنگ بر شدت فعالیت گروه های مسلح غیر قانونی به دلیل درگیربودن نیروهای انقلابی و امنیتی در جبهه ها، آموزش نیروهای سپاه برای به کارگیری سلاح های سنگین، تشکیل گردان زرهی سپاه و به کارگیری آن در عملیات طریق القدس مطالبی بیان کرد.

وی درباره عملکرد سپاه تهران اظهار کرد: «باتوجه به شرایط حساس تهران که جمعیتی نزدیک به ۷ میلیون نفر را در بر دارد و فعالیت وسیع و ریشه دار گروه های سیاسی که به صورت فعالیت های سیاسی باز و یا به صورت فعالیت های نظامی مخفی که در خانه های تیمی تحت پوشش شرکت و یا مؤسسات رفاهی و خدماتی در تهران داشته اند و با نفوذی که گروهک ها در ارگان های مختلف دولتی کرده بوده اند و [همچنین] باتوجه به [وجود] مراکز تصمیم گیری قانونی مانند مجلس و دولت و حضور شخصیت های سراسر کشور در تهران، بیشتر نیروهایمان صرف حفاظت از تهران شد، ولی از آنجا که مسئله جنگ، مسئله اصلی ما می باشد ... و ازطرفی ثبات در کشورمان که نمونه ای از یک جامعه اسلامی است، [حفظ شود] ... بدین جهت مسئولیت سپاه تهران نیز بیشتر شده است و بیشتر نیروهایش را در تهران مصرف کرده است؛ چه برای حفاظت از مراکز مهم که در تهران وجود دارند و چه [برای] مبارزه و سرکوبی گروهک ها که در رأس آنها منافقین می باشند. بااین وجود، قسمتی از نیروهایمان در جبهه های جنگ حق علیه باطل درحال نبرد هستند.»

وی ادامه داد: «با شروع جنگ تحمیلی، فعالیت گروهک ها شدید شد و اکثر خانه های تیمی آنها [را] که تحت پوشش شرکت های مختلف یا مؤسسات رفاهی و خدماتی [دایر شده بود و

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵ ، ۳۰/۹/۱۳۶۰؛ ص۵، آنکارا - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۹/۹/۱۳۶۰.

آنهـا] بیش از دو سـال [این مکـان هـا] را پایگـاه هـای عملیـاتی خودشان کرده بودنـد، کشف کرده و گرفتیم. درحقیقت کمر گروهک ها در تهران شکسـته شد و حملاتی که قرار بود ازسوی گروهک ها به مراکز حساس دولتی در تهران شود، کشف و توطئه آنها نیز دراین زمینه خنثی شد.»

فرمانده سپاه تهران درباره آموزش کار با سلاح های سنگین به پاسداران گفت:

«ما درجهت آموزش کلی سـپاه امیـد و هدفمان این است که سپاه یک حوزه علمیه باشد و پاسدارش یک طلبه و آن اسـتقلال سیاسـی که [برای] سـپاه در قانون اساسـی [دیده شده را حفظ کند. سپاه باید] حافظ دستاوردهای انقلاب باشد و خط حوزه را دنبال کنـد. [به همین دلیل، سپاه] پایه آموزش خود را آموزش عقیـدتی قرار داده است. درباره آموزش نظامی بایـد بگوییم که برادران پاسدار مانند گذشـته بیشترین آموزش های نظامی را در جبهه ها می بینند و اولین بار پاسداران با سلاح های سنگین و با دیگر ابزارهای جنگی در جبهه های جنگ آشـنا شدند. به طوری که ما شاهد بودیم برادرهایمان از غنائم جنگی که درطول جنـگ تحمیلی به دست آورده بودنـد [گردان های جدیـد تشـکیل دادنـد. برای مثال با تانک های غنیمتی] یک گردان زرهی درست شـد و این گردان زرهی در عملیات طریق القـدس نقش مؤثری داشت. ضـمناً آموزش نظامی پاسـداران توسط برادران ارتشـی و برادران پاسـداری که در جبهه هـای جنـگ آموزش هـای لازم را دیـده بودنـد، داده می شود. این آموزش ها شامل [تخصـص های] دریایی، زمینی و هوایی است تا هر موقع و در هر شـرایطی که برادران نیروهای مسـلح به کمک احتیاج داشـته باشند، ما بتوانیم به آنها کمک بکنیم.»(۱)

۱

امروز درگیری نیروهـای نظـامی و افراد ضـد انقلاـب در منـاطق شـمال غربی ایران ادامه یـافت و نیروهـای خـودی در عملیـاتی غـافلگیرانه منـاطقی از محورهـای بـانه - سـردشت را پـاک سازی کردنـد. در سایر مناطق نیز افراد حزب دمکرات ایران و سایر گروه های ضد انقلاب به منطقه سـرو در شـمال غربی ارومیه، محله عباس آباد سنندج و روستای عبدل آباد از توابع قروه حمله کردند.

در ادامه پاک سازی محور بانه - سردشت، نیروهای خودی متشکل از سپاه و نیروهایی از لشکر۲۸ سنندج عملیاتی را از ساعت ۰۵:۰۰ بامـداد به منظور تصـرف ارتفاعـات کـانی سور (در هفـده کیلومتری شـمال غربی بـانه) آغاز کردنـد و موفق شدنـد در ساعت ۱۰:۰۰ با اسـتقرار روی ارتفاعات، همه اهـداف موردنظر را به تصـرف درآورنـد. در این عملیات، ۳ تن از افراد خـودی شهید و ۶ نفر زخمی شدند. در گزارش ها از تلفات نیروهای مسلح غیرقانونی آماری منتشر نشده است.(۲)

همچنین ساعت ۱۱:۰۰ صبح امروز، نیروهـای حزب دمکرات کردسـتان به پایگاه نیروهای ژانـدارمری در مرگه رش در منطقه عمومی سرو (شمال غربی ارومیه) حمله کردند و با نیروهای

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۱۵.

۲- سند شماره ۲۹۴۳۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۲؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۶.

مستقر در این پایگاه درگیر شدند. با گسترش دامنه درگیری، نیروهای سپاه مستقر در پایگاه سرو به کمک نیروهای ژاندارمری شتافتند. این درگیری با زخمی شدن یک تن از افراد خودی و کشته شدن ۳ تن از افراد حزب دمکرات پایان یافت.(۱)

در محله عباس آباد سنندج نیز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به نیروهای سپاه حمله کردند که با مقابله به موقع نیروهای سپاه، ۲ تن از مهاجمان به هلاکت رسیدند، شماری زخمی و چند تن از آنان نیز دستگیر شدند.(۲)

در منطقه قروه در قریه عبدل آباد (شمال غربی این شهر) نیز افراد حزب دمکرات منزل یکی از اهالی روستا را به آتش کشیدند و ۲ تن از فرزندان وی را نیز به گروگان بردند. از هویت صاحبخانه و علت این اقدام خبری منتشر نشده است.(۳)

۱

افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اصفهان یک بمب دست ساز را به یک مغازه شیشه بری پرتاب کردند که براثر انفجار آن، خسارت های مالی فراوانی به بار آمد. عاملان انفجار پس از این اقدام با استفاده از تاریکی هوا از محل حادثه گریختند.(۴)

۲

محسن رضایی، فرمانده کل سپاه، در جمع فرماندهان سپاه مطالبی را درباره جایگاه جنگ در سپاه و وظایف این نهاد در دفاع از مرزها، ماهیت جنگ تحمیل شده به جمهوری اسلامی و اهداف غایی آن، انتظارات مردم از سپاه در موضوع جنگ، تأکید بر اولویت داشتن برنامه های دفاعی بر سایر مأموریت های سپاه، تشریح راهبرد منطقه ای امریکا، مسائل فلسطین و منطقه و... ایراد کرد. وی در قسمتی از سخنان خود گفت: «بااینکه بارها گفته شده مسئله اساسی ما جنگ است، اما هنوز متأسفانه نه برای خودمان و نه برای پاسداران نتوانستیم این مسئله را تبیین کنیم که چرا مسئله اساسی جنگ است؟ اولاً جنگ یک وظیفه شرعی است که وظیفه هر مسلمان ایرانی است که از شرف و حیثیت به خطر افتاده اش دفاع کند.

... جنگ قبل از اینکه یک مسئله نظامی باشد، یک مسئله سیاسی است برعلیه ما. کسانی که جنگ را طرح ریزی کردند، برای گرفتن خاک ما نبود، بلکه برای نابودی انقلاب بود، پس یکی از وظایف ما پاسداری از انقلابست. هرکسی از اول تاکنون خودش را با حرکت مردم و انقلاب تطبیق داده، یک آدم مسلمان و مؤمن به انقلاب است و هرکه از اول در گوشه ای نشسته و بحث روشنفکری کرده نه تنها ساخته نشده، بلکه در مقاطعی دقیقاً با انقلاب روبه رو بوده است.

۱- سند شماره ۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (ارومیه) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی)، ۲/۱۰/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱.

۲- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۴- روزنامه کیهان، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۲، اصفهان.

... حرکت امریکا در منطقه دارای ابعادی است که بعد از انقلاب هم پیچیده تر شد. درمورد اسرائیل که ازطرف امریکا تشویق می شود جهت حمله به جنوب لبنان و ادامه تجاوزات به عنوان یک عامل تهدید و ارعاب، هدفش برای تثبیت سرزمین های اشغالی است و هرچه بیشتر وابسته کردن کشورهای عربی و قراردادن جمهوری اسلامی به عنوان تضاد اصلی. وقتی یک اشتباه کوچک ازطرف ایران صورت می گیرد، آنها این جریان را در بوق می کنند و می گویند ما که گفتیم ایران می خواهد به شما تجاوز کند و تلاششان این است که اسرائیل را درنهایت از این حالتی که تضاد اصلی همه شده بیرون بیاورند.

هدف دیگر امریکا این است که غائله فلسطینی ها را بخواباند. می خواهد قطعه زمینی بین اردن و اسرائیل به فلسطینی ها داده و ازطریق اسرائیل و اردن آنها را محاصره کند. سران محافظه کار و ملی گرای فلسطینی ازجمله یاسر عرفات هم به این استراتژی تن داده و پذیرفته که یک مقدار از زمین ها را به او بدهند و رئیس جمهور شود و غائله فلسطینی ها بخوابد. متأسفانه خیانت بزرگی هم در همین رابطه دارد صورت می گیرد که آقای یاسر عرفات در رأس این خیانت است.

هدف بعدی امریکا ایجاد یک قدرت نظامی مشترک از ارتش های کشورهای اسلامی است، زیرا نظر امریکا در سطح منطقه، هم مقابله با شوروی و هم رویارویی انقلاب اسلامی است. حتی طرح ریزی کرده درصورتی که تحولاتی در سطح منطقه به وجود بیاید و مسائل استراتژیک غرب که یکی از آنها نفت است به خطر بیفتد، سراسر جنوب ایران را از اهواز گرفته تا قسمتی از خوزستان، بوشهر، بندرعباس و سیستان و بلوچستان را اشغال کند و این مانورهایی هم که می دهد یکی به علت تهدید و ارعاب است، یکی هم به وجودآوردن آمادگی برای یک پیمان مشترک بین کشورهای عربی زیر نظر خودش. آواکس هایی هم که به عربستان داده دقیقاً در همین رابطه است و این آواکس ها پایگاه های هوایی امریکا هستند و ناوگان ها هم پایگاه های دریایی اش هستند.

.... در ارتباط با مسائل داخلی، اولین مسئله ما جنگ است و همه برادران باید آماده شوند. همین الآن کومه له و دمکرات که دیدند ما داریم جنگ را می بریم، خودشان را باخته اند. کومه له اخیراً در سنندج یک اعلامیه داده است و به جای آن موضع گیری های بسیار شدید، آمده و چند انتقاد از دولت کرده و طوری شده است که دولت عراق هیچ تکیه ای روی ضدانقلاب داخلی ندارد و ناامید شده است. این نشان می دهد که ما با پایان دادن به جنگ، خیلی از مسائل را حل خواهیم کرد.

مجاهدین خلق [منافقین] هم به عنوان یکی دیگر از مسائل داخلی، آخرین تلاش هایش را با عملیات نظامی انجام می دهد. ما نباید به این خیال که ضربه زیادی به اینها زده ایم، ساده اندیشی کنیم و باید بهای زیادی به اینها داد، مگر اینکه یا انشعاب در اینها به وجود بیاید یا سرانشان از بین بروند.»(۱)

۱- سند شماره ۲۸۰۹۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سخنرانی فرمانده کل سپاه در جمع فرماندهان، ۲۹ و ۳۰/۹/۱۳۶۰، صص ۱ و ۱۶ - ۹.

۱

در ادامه جنجال آفرینی کشورهای عربی به ویژه عربستان درباره دستگیری افرادی که ادعا می شود در ایران دوره های آموزش نظامی را گذرانده اند، شاهزاده نایف بن عبدالعزیز، وزیر کشور عربستان که روز گذشته وارد بحرین شده است، اعلام کرد که امروز یک طرح نامحدود امنیتی بین عربستان سعودی و بحرین به امضا رسیده است.(۱)

وی همچنین درباره وابستگی امنیت بحرین و عربستان به یکدیگر و مواضع شاه عربستان درباره موضوعات اخیر بحرین مطالبی را بیان کرد. به گزارش خبرگزاری امارات متحده عربی، شاهزاده نایف بن عبدالعزیز گفت که امنیت بحرین به منزله امنیت پادشاهی سعودی است و شاه خالد از وی خواسته است تا حمایت بی قیدوشرط پادشاهی سعودی را از بحرین در همه زمینه ها به شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه، امیر بحرین، اطلاع دهد.

شاهزاده نایف - که شب گذشته وارد منامه پایتخت بحرین شد - به روزنامه الخلیج گفت که تعداد زیادی از مردم باور نمی کردند که رژیم ایران علیه کشورهای خلیج (فارس) توطئه می کند، ولی ما در پادشاهی سعودی از مدت ها پیش، از این موضوع اطلاع داشتیم و هنگامی که توطئه آشکار شد بسیاری از امور نیز برای ما روشن شد.(۲)

به نوشته روزنامه کویتی الانباء، بن عبدالعزیز همچنین خواهان تشکیل نیروی واکنش سریع خلیج (فارس) برای رویارویی با خطرات احتمالی خرابکاری در منطقه شد.(۳)

خبرگزاری رویتر نیز بخشی دیگر از مصاحبه نایف بن عبدالعزیز را که وی در آن به صراحت حمایت کشورش را از عراق اعلام کرده بود، این گونه انعکاس داد: نایف درباره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران اظهار کرد که عربستان به عنوان یک کشور عرب از عراق حمایت می کند، اما برای جلوگیری از ادامه ریخته شدن خون مسلمانان از تلاش هایی که برای خاتمه جنگ انجام شود، جانب داری می کند.(۴)

شیخ محمد بن محمد آل خلیفه وزیر کشور بحرین نیز در مصاحبه با روزنامه کویتی الانباء کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس را به تشکیل یک نیروی واکنش سریع دعوت کرد و گفت: این نیرو باید برای دفاع از ثروت منطقه به کار گرفته شود.(۵)

دراین حال، سفیر ایران در منامه، که دولت بحرین از وزارت خارجه ایران خواستار احضار وی به تهران شده بود، در پاسخ به سؤال خبرگزاری رویتر دراین باره گفت: من پست خود را ترک نخواهم کرد، زیرا از وزارت امور خارجه دولت متبوعم دستوری برای ترک بحرین دریافت نکرده ام و هنگامی خواهم رفت که دستوری به من ابلاغ شود.(۶)

ص: ۱۰۶۲

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰، صص ۱۲ - ۹، منامه - خبرگزاری آسوشیدپرس، ۲۹/۹/۱۳۶۰.

۲- همان، ص۹، منامه - خبرگزاری امارات عربی متحده، ۲۹/۹/۱۳۶۰.
۳- همان، صص ۱۲ - ۹، خبرگزاری پارس به نقل از روزنامه کویتی الانباء، ۲۹/۹/۱۳۶۰.
۴- همان، صص ۱۲ - ۹، منامه - خبرگزاری رویتر، ۲۹/۹/۱۳۶۰.
۵- همان، ص۷، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۲۹/۹/۱۳۶۰.
۶- همان، ص۶، بحرین - خبرگزاری رویتر، ۲۹/۹/۱۳۶۰، ص۲.

دو تن از اعضای جبهه آزادی بخش بحرین با اعلام فعالیت این جبهه در دو زمینه فرهنگی و سیاسی، به نوعی به ادعاهای مقامات بحرینی درخصوص افرادی که اخیراً در این کشور دستگیر و دارای مشی مسلحانه و وابسته به این جبهه خوانده شده بودند، پاسخ دادند. اعضای جبهه آزادی بخش همچنین دستگیرشدن افراد وابسته به این جبهه را اتفاقی اعلام کردند و با رد ادعای حضور افراد ایرانی در جمع بازداشت شدگان، هیاهوی اخیر مقامات کشورهای عربی منطقه و رسانه ها را سرپوشی برای شکست طرح هشت ماده ای فهد ارزیابی کردند. گزارش روزنامه کیهان از این مصاحبه به شرح زیر است:

«در ابتدای گفت وگو، یکی از این برادران درزمینه معرفی این جبهه گفت: "این جبهه به عنوان یک حرکت و سازمان اسلامی در سال ۱۳۵۵ توسط گروهی از برادران مسلمان و روحانی در بحرین تأسیس شد. این سازمان تاکنون دو برنامه اساسی در پیش روی دارد: اول کار ایدئولوژیک و فرهنگی درجهت بالابردن سطح فرهنگ اسلامی توده مستضعف مردم بحرین و دوم استراتژی کار سیاسی. این جبهه در پیمودن این راه تاکنون کتاب های زیادی در زمینه های فرهنگی و سیاسی تهیه کرده و زندانیان بسیار و چندین شهید تقدیم ملت بحرین کرده است."

برادر دیگر عضو جبهه آزادی بخش اسلامی درزمینه جریانات اخیر در بحرین گفت: "جبهه اسلامی آزادی بخش بحرین منعکس کننده خواست مردم برای استقلال و آزادی از بندگی رژیم و استعمار است. رژیم این را می دانست، اما اطلاعاتش خیلی محدود بود و درپی فرصت مناسب بود تا این جبهه و دیگر مخالفین خود را سرکوب و متلاشی کند. اخیراً افراد یکی از سازمان های اسلامی در انجام عملیات خود از دوبی و بحرین عبور می کردند و زمانی که این گروه در دوبی دستگیر شدند، عده ای از برادران ما نیز در همین رابطه به دام افتادند. رژیم بحرین دستگیری و سرکوب وسیعی را آغاز کرد. این دستگیری ها فقط شامل مبارزین و مجاهدین نمی شود، بلکه رژیم بحرین به هر جوانی که مظنون شود سریعاً اقدام به دستگیری و شکنجه نامبرده می کند. فشار رژیم بیش از همه، بر توده های وسیع محروم و مستضعف بحرین است و آنها هستند که تحت شدیدترین سرکوب ها قرار گرفته اند. همین جا لازم است توضیح بدهیم که هیچ کدام از دستگیرشدگان ایرانی نبوده اند و رژیم بجز ادعاهای واهی، هیچ دلیلی برای دخالت ایران در این مسئله ارائه نداده است.

[وی در پاسخ به سؤال خبرنگار که پرسید] پس این همه سروصدا و تبلیغات و هیاهو بر سر چیست، [گفت:] "درواقع می توان گفت که پس از شکست طرح امریکایی فهد و بعد از شکست ارتش صدام، حالا که قرار است یک جو تبلیغاتی مسموم علیه انقلاب اسلامی ایران به راه بیفتد،

دستگیری عده ای از برادران مسلمان بهترین دستاویز و بهانه می شود تا صدام و سعودی ها و حکام بحرین و... مردم منطقه را در مقابل اسلام و انقلاب اسلامی قرار دهند. اخیراً مقامات سعودی (امیر نایف) به بحرین رفتند و پیمان نظامی که ماه ها بر روی آن بحث می شد را امضا کردند و در پرتو این توافقات است که هزاران جوان و ازجمله کودکان خردسال بحرین را دستگیر و شکنجه می کنند. تمام مناطق و قریه ها را که احتمال فعالیت مبارزین در آنها می رود را محاصره می کنند و تمام خانه ها را با وضع وحشتناک و ضدانسانی تفتیش می کنند؛ کلیه راه ها را کنترل می کنند و ساعت ها مسافرین را برای بازرسی معطل نگه می دارند."

[عضو جبهه آزادی بخش بحرین در پاسخ به این سؤال که] ارزیابی شما از این توطئه (ادعای دخالت ایران در کودتای علیه رژیم بحرین) چیست، [گفت:] "این گونه شایعات و اکاذیب همیشه وجود داشته و سابقه زیادی دارند، به ویژه در بحرین و کشورهایی نظیر بحرین که استعمار برای نابودی مبارزین و نیز خفه کردن صدای حق طلبانه مردم از آن استفاده می کند. بدیهی است امام خمینی و امت بزرگ ایران طرف دار مستضعفین جهان هستند، اما هرگز در امور بحرین یا هیچ کشور دیگری مداخله نکرده اند و نمی کنند. ما هرگز اثری از دخالت ایران در بحرین ندیده ایم. این فقط یک شایعه و تبلیغ است و ازنظر ما هیچ اعتباری ندارد."»(۱)

ضمیمه گزارش ۹۱۰: اقدامات دشمن به منظور بازپس گیری مناطق تصرف شده در عملیات مطلع الفجر، نقاط ضعف عملیات و تلفات و خسارات واردشده به دشمن

در عملیات های ده روز گذشته که به تصرف قسمت هایی از دو ارتفاع شیاکو و چرمیان انجامید، فشار ارتش عراق به طور مستمر برای بازپس گیری مواضع ازدست داده ادامه داشت. عراقی ها برخلاف گذشته که بعد از هر مرحله موفقیت آمیز عملیات های نیروهای ایران، فقط چند روز پاتک می کردند و چنانچه موفق نمی شدند وضع جدید را می پذیرفتند، در این عملیات دست از ادامه تلاش برنداشتند و روزبه روز این فشار را بیشتر کرده، یگان های جدیدتری را برای عقب راندن نیروهای ایرانی وارد منطقه عملیات کردند.(۲)

ارتش عراق باوجود برتری نیرو و آتش، در یک هفته اول دی ماه ناکام ماند. قوای عراقی در روز ۸/۱۰/۱۳۶۰ با استقرار ۲۸ دستگاه تانک در دامنه غربی چرمیان و دشت شک میان و آرایش آنها به سمت شیاکو و اجرای هم زمان آتش پرحجم کاتیوشا و شلیک تیر مستقیم تانک، اقدام به بستن عقبه نیروهای خودی مستقر در شیاکو کرده، با استفاده از نیروهای پیاده به قسمت دیگر این ارتفاع (داره گره) هجوم بردند، اما تلاش آنان در هجدهمین روز نبرد نیز نتیجه ای در بر نداشت.(۳)

با استمرار فشار نیروهای عراقی که با تلفات نیروهای خودی نیز همراه بود، به دلیل ناممکن بودن تقویت مورد نیاز منطقه با یگان های جدید، درنهایت عراق موفق به تصرف دو قله از شیاکو به نام های بزنیلی و انار شد که درنتیجه آن چند تن از نیروهای ارتش و سپاه به اسارت درآمدند.(۴)

در پایان، عراق پس از ۲۷ روز تلاش مستمر و اجرای پاتک ها و عملیات های محدود و پی درپی، در روز ۱۶/۱۰/۱۳۶۰ موفق شد با پیشروی در دشت شک میان عقبه نیروهای ایران را در شیاکو تهدید کند. زمانی که فرماندهان خودی در منطقه نبرد

درحال بررسی آخرین وضعیت و چگونگی رهاشدن از

ص: ۱۰۶۴

۱- روزنامه کیهان، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۲.

۲- سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد ۵، تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش، ۱۳۷۳، ص۲۵۸.

۳- سند شماره ۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مطلع الفجر، ۲۰/۹/۱۳۶۰، صص ۱۷ - ۱؛ و- گزیده اسناد عملیات مطلع الفجر (آماده سازی، تشریح و جمع بندی عملیات)، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه، ۱۳۷۸، از تاریخ ۲۰/۹/۱۳۶۰ تا ۲۵/۱۱/۱۳۶۰، ص۴۳.

۴- سند شماره ۲۸۰۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۰/۹/۱۳۶۰، صص ۲ - ۱؛ و- سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، پیشین، صص ۲۶۰ - ۲۵۹.

مشکلات بودند، عراق آخرین فشارهای خود را به عقبه نیروهای مستقر در شیاکو وارد آورد و موفق به بستن جاده تدارکاتی این نیروها شد و حدود ۱۰۰ نفر از آنها را در تلوار، چلکسان و داره گره شهید یا اسیر کرد. نیروهای عراقی با تکمیل محاصره، از چند جهت به شیاکو حمله کردند و این منطقه را نیز به تصرف خود درآوردند.

بدین ترتیب، پس از ۲۷ روز درگیری و بالغ بر ۲۵ پاتک دشمن، که ۱۰ مورد آن شدید بود، نیروهای خودی به مواضع قبل از عملیات بازگشتند.(۱)

نتایج عملیات:

باتوجه به موفقیت آمیز نبودن عملیات مطلع الفجر، اطلاعات منسجم و کاملی از میزان تلفات و خسارات دشمن در اسناد موجود درج نشده و آمارهای موجود تاحدی تقریبی است. در این اسناد تلفات و خسارت های دشمن به شرح زیر ارائه شده است:

۱. کشته یا زخمی شدن ۲۰۰۰ نفر.(۲)

۲. اسارت ۱۴۰ نفر.

۳. انهدام ۱۵ دستگاه تانك، ۱۵ دستگاه نفربر و ازبین رفتن بیش از ۲۰۰ خودرو.

۴. به غنیمت گرفتن ۱۵ دستگاه تانك، ۱۰ دستگاه نفربر، تعدادی توپ۱۰۶ میلی متری، تعدادی تیربارهای کالیبر سنگین، چند عدد دوربین بسیار قوی و مادون قرمز و سایر ابزار و آلات جنگی.(۳)

نقاط ضعف عملیات:

در منابع سپاه و ارتش مطالب محدودی درباره نقایص و نقاط ضعف این عملیات ذکر شده است. در اسناد سپاه پاسداران در گزارش این عملیات که فرمانده سپاه گیلان غرب (حسین الله کرم) آن را تهیه کرده، به مواردی اشاره شده که خلاصه آن به شرح زیر است:

۱. نداشتن شناسایی دقیق از محورهای عملیات.

۲. کمبود کادر ثابت برای جایگزین کردن به جای فرماندهانی که در منطقه شهید می شدند.

۳. فراهم نبودن زمینه آموزش مناسب (در جنگ های کوهستانی) برای برخی از نیروهای بسیجی.

۴. ضعف سازماندهی و انتخاب نابجای برخی فرمانده گردان ها که سبب شده بود بعضی از آنها شناخت کاملی از نیروهای تحت امر خود نداشته باشند.

۵. دوربودن نقطه عزیمت نیروها: یگان هایی که برای تصرف اهـداف در نظر گرفته شـده بودنـد، باید حداقل یک روز قبل از عملیات به مکانی نزدیک منطقه منتقل می شدند تا در روز عملیات نیاز به ۹ ساعت راه پیمایی نداشته باشند.

۶. تـأخیر در رسـیدن مهمات به نیروهای عمل کننـده: قبل از آغاز عملیات، برخی فرمانـدهان ارتش با واگـذاری مهمات مورد نیاز موافق نبودند که این موضوع با دسـتور سـرهنگ صـیاد شـیرازی با تأخیر حل شد، اما باتوجه به گذشت زمان و محدودیت وقت، قسمتی از مهمات ساعت ۱۶:۰۰ روز تک به منطقه رسـید و با تأخیر و کسـری به نیروها تحویل داده شد، طوری که یک گردان سپاه بدون دریافت نارنجک عازم مأموریت شد.

۱- سند شماره ۲۱۸۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشـین؛ و- سـند شماره ۲۸۰۸۵۶ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سیدیعقوب حسینی و محمد جوادی پور، پیشین، صص ۲۶۱ – ۲۵۹.
۲- در جلد ۵ کتاب ارتش جمهوری اسـلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، ص۲۶۲ تعداد کشـته های عراق بیش از ۱۷۰۰ نفر ذکر شده است، اما درباره میزان انهدام، تنها به ذکر کلیات بسنده شده و به ارقام اشاره نشده است.
۳- سند شماره ۲۸۰۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۷. کمبودها و ناهماهنگی ها در آتش پشتیبانی نزدیک: درمجموع، نداشتن نقطه ثبتی لازم، نداشتن دیده بان ورزیده، کمبود دیده بان، آگاه نبودن کامل از طرح، کمبود فرکانس برای دیده بان ها، نداشتن کادر ورزیده برای همه قبضه های آتش، کمبود مهمات و... سبب بازدهی پایین آتش شد.

البته، حسین الله کرم علاوه بر یادآوری ضعف های عملیات، به بعضی نقاط قوت عملیات ازجمله خارج شدن این محور از سکون، انهدام گسترده دشمن، انتقال نیروهای احتیاط عراقی از سایر مناطق جنگی به این منطقه و افزایش کارایی برخی یگان های ارتش مانند تیپ۵۸ ذوالفقار اشاره کرده است.(۱)

برخی فرماندهان ارتش نیز در جلد پنجم کتاب ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس با اشاره به مشکلات اجرای عملیات در منطقه گیلان غرب یادآور شده اند که اجرای عملیات در این منطقه با عنوان طرح عملیاتی "تبوک" در مردادماه ۱۳۶۰، به تیپ۵۸ ذوالفقار ابلاغ شده بود، اما این تیپ به دلیل شرایط سختی که در محور گیلان غرب وجود داشت، تا آذرماه (یعنی تا حدود ۶ ماه بعد از دریافت مأموریت) آن را اجرا نکرد. در این کتاب، اصلی ترین دلیل این تأخیر تازه تأسیس بودن تیپ۵۸ ذوالفقار ذکرشده و آمده است: «اصولاً این تیپ یک یگان جدیدالتأسیس بود که هسته مرکزی آن با دریافت تعدادی سرباز و تشکیل گردان هایی به نام تکاور شکل گرفت. بنابراین، تیپ۵۸ پیاده، سازمان، تجهیزات، آموزش و بالاخره آمادگی رزمی چندانی برای یک مأموریت مهم آفندی نداشت، اما نیاز نیروی زمینی ارتش به انجام عملیات چنان شدید بود که فرماندهی نیروی زمینی اجباراً به این تیپ جدیدالتشکیل یک مأموریت پدافندی و یک مأموریت آفندی مستقل و حساس واگذار کرد.»(۲)

ص: ۱۰۶۶

۱- سند شماره ۱۰ /گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی عملیات مطلع الفجر، راویان: ابوالقاسم مینو و جواد زمان زاده، صص ۱۳ - ۱۰.

۲- سند شماره ۲۸۰۸۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

روزشمار جنگ دوشنبه ۳۰ آذر ۱۳۶۰ ۲۴ صفر ۱۴۰۲ ۲۱ دسامبر ۱۹۸۱

۱

درحالی که

فرمانـدهان، درگیر طراحی و اجرای عملیـاتی برای تکمیل عملیات طریق القـدس به منظور تصـرف حـدفاصل رودخانه سابله تا رودخـانه نیسـان بودنـد، از اولین ساعات بامـداد امروز نیروهای عراقی تحت پوشـش آتش شدیـد توپخانه اقـدام به عقب بردن نیروهـای خود به جنوب رودخانه نیسان کردند(۱) و تـا آخرین ساعات امروز کل منطقه حـدفاصل سابله تا نیسان را به وسـعت ۷۰ کیلومتر مربع، تخلیه کردنـد. در این اقـدام حسـاب شـده، یگان های عراقی همه امکانات موجود خود در منطقه را به همراه بردند و تنها ۳ دستگاه تانك اسکورپین و ۲ نفربر باقی گذاشتند که براساس گزارش حسن باقری، از فرماندهان عملیاتی سپاه، این اقلام به عقب منتقل شدند.(۲)

ص: ۱۰۶۸

۱- منطقه حـدفاصل سـابله تـا نیسـان که دشـمن اقـدام به تخلیه آن کرده است درحقیقت بخشـی از منطقه موردنظر در عملیات طریق القـدس است که نیروهـای خودی به دلایـل گونـاگون که در روزشـمارهای قبلی به آنهـا اشـاره شـده است نتوانسـتند به تصرف خود درآورند

۲- سند شماره ۵۷۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب (رکن۲)، شماره ۳۴۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰ ص۱؛ و- سند شماره ۵۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۴۲۶، ۳۰/۹/۱۳۶۰ الی ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سـند شماره ۵۷۹۱ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش نوبه ای لشـکر ۹۲ زرهی (رکن۲) اطلاعاتی شـماره ۲۷۷، ۳۰/۹/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سـند شماره ۱۵۳۹۹۳ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از عملیات منطقه ۸ (اهواز) به فرماندهی مرکز، ۲/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- ابوالقاسم حبیبی، دشت آزادگان در جنگ، (اطلس راهنما – ۴)، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۱، ص۱۰۴.

عکس

نقشه

ص: ۱۰۶۹

غلامعلی رشید،(۱) یکی دیگر از فرماندهان عملیاتی سپاه، در نامه ای به فرمانده کل سپاه، فرماندهی منطقه۸ و یگان های عملیاتی منطقه، این اقدام عراق را بررسی کرد. وی در این نامه ابتدا با اشاره به تلاش دشمن برای بازپس گیری مناطقی که با هجوم نیروهای خودی از دست داده بود و تمهیدات لازم برای تحقق این امر، ازقبیل آوردن یگان های جدید به منطقه و ناکامی دشمن، به بررسی دلایل نظامی عقب نشینی نیروهای نظامی عراق از این منطقه پرداخته است. در این نامه عمده ترین دلایل عقب نشینی از منطقه، چنین ذکر شده است:

الف) نداشتن مزیت سیاسی و نظامی برای عراق.

ب) محدودیت عقبه برای نیروهای عراقی و متکی بودن نیروهای موجود در منطقه به چند پل موجود روی رودخانه نیسان.

ج) نداشتن مواضع دفاعی مستحکم و نبود تأمین (میدان مین و سیم خاردار) در مقابل نیروهای ایران و داشتن خط پدافندی طولانی.

د) آسیب پذیری نیروهای عراقی درصورت حمله نیروهای ایران به دلیل نداشتن مواضع مستحکم و در محاصره بودن یگان های عراقی از سه جهت (واحدهای عراقی در شمال و شرق منطقه، نیروهای ایران و در غرب منطقه نیز هورالعظیم را پیش رو داشتند.)(۲)*(۳)

۱

هواپیماهای جنگنده عراق امروز چندین بار شهرهای آبادان و سوسنگرد را بمباران کردند. توپخانه ها و خمپاره اندازهای ارتش این کشور نیز آبادان را گلوله باران کردند.

امروز دشمن مناطقی از آبادان را در چند مرحله هدف بمباران هواپیماها و گلوله باران توپخانه های دوربرد و خمپاره اندازهای خود قرار داد. بمباران این شهر در ساعت های ۶:۱۳ و ۱۰:۲۰ و ۱۵:۱۵ از ارتفاع بالا انجام شد. همچنین گلوله باران این شهر به وسیله توپخانه ها و خمپاره اندازها به طور مداوم در طول روز ادامه داشت. در این اقدام دشمن یک تن به شهادت رسید و ۱۵ تن از اهالی شهر زخمی شدند. همچنین فرودگاه و اطراف آن و بخشی از تأسیسات

۱- غلامعلی رشید طبق توافق فرمانده سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران به عنوان فرمانده عملیات طریق القدس به فرماندهان یگان های عملیاتی معرفی شده بود.

۲- * به دلیل طولانی بودن متن نامه، گزیده هایی از آن در ضمیمه گزارش درج شده است.

۳- سند شماره ۲۷۶۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات منطقه۸ به فرمانده کل سپاه ۸/۹/۱۳۶۰، صص ۶ - ۱.

پالایشگاه و پتروشیمی این شهر آسیب دید و ۷ خانه ویران شد.(۱)

هواپیماهای دشمن در دو نوبت شهر سوسنگرد را نیز بمباران کردند که منابع خبری از خسارات و تلفات واردشده آماری منتشر نکرده اند.(۲)

۱

کشورهای عربستان و کویت اصلی ترین حامیان عراق در جنگ با ایران اند و روزانه تعداد زیادی سلاح و مقادیر فراوانی مهمات و تجهیزات نظامی به کشور عراق ارسال می کنند.

امروز نیز ۲۷ دستگاه خودرو سنگین حامل مهمات از عربستان به عراق وارد و در پادگان التاجی بغداد تخلیه شد(۳)

همچنین بنا به گزارش قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب، یکی از راه های ارسال محموله های نظامی به عراق اسکله الشعیبه کویت می باشد؛ بدین ترتیب که کشتی های حامل مهمات و اقلام نظامی با پهلوگرفتن در این بندر روزانه ۱۸ تریلر اقلام نظامی به داخل عراق حمل می کنند.(۴)

۲

امروز در دو عملیات سنگین افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی در شهرهای مهاباد و سقز، تعدادی از مردم و نیروهای نظامی کشته یا زخمی و تعدادی نیز اسیر شدند. از مهاجمان نیز چند تن به هلاکت رسیدند. در مریوان هم ۲ تن از افراد گروه کومه له خود را تسلیم و درخواست امان نامه کردند.

ساعت ۱۴:۱۵، یک گروه ۱۲ نفری از بسیج عشایر (منگوری ها) و بسیج سپاه مهاباد که از مأموریت ایست و بازرسی بخش غربی شهر درحال بازگشت به مقر خود بودند، در محله سرآسیاب به کمین نیروهای مسلح غیرقانونی افتادند. در این عملیات، مهاجمان با شلیک چندین گلوله آر.پی.جی، ۲ خودرو تویوتا و جیپ شاهین نیروهای خودی را هدف قرار دادند که براثر آن تعدادی از افراد بسیج به شهادت رسیدند. در تیراندازی متقابل نیروهای خودی نیز تعدادی از مهاجمان به هلاکت رسیدند.

دراین حال، سایر نیروهای بسیج عشایر پس از اطلاع از وقوع درگیری، خود را به محل حادثه رساندند، ولی به دلیل تاریکی هوا ادامه عملیات متوقف شد. صبح هنگام، مجدداً نیروهای خودی برای جمع آوری شهدا و خودروهای سوخته شده به محل حادثه رفتند که افراد مسلح وابسته به گروه های غیرقانونی با استقرار قبلی در مناطق مشرف، به سمت نیروهای خودی تیراندازی کردند و بار دیگر درگیری از سر گرفته شد. در این درگیری براثر تبادل آتش انواع سلاح، عده ای از مردم به شهادت رسیدند و تعدادی از منازل و مغازه ها نیز دچار آتش سوزی شد. در ادامه، با سررسیدن نیروهای سپاه، مهاجمان گریختند و درگیری به پایان رسید. در گزارش های مختلف، آمارهای متفاوتی از خسارات و تلفات دو طرف منتشر شده، اما بیشتر اسناد موجود حاکی از آن است که در این درگیری ها ۱۳ تن از مردم و نیروهای بسیج شهید و ۵ تن از آنان زخمی شده اند

۱- خبرگزاری پـارس، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره۲۷۶ ، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۸ ضـمیمه، آبـادان - خـبرگزاری پـارس، ۳۰/۹/۱۳۶۰؛ و- سـند شماره ۵۷۸۶ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ، پیشـین، ص۲؛ و- سـند شماره ۵۸۰۸ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۴ ساعته سـتاد عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان، شماره ۴۴۵، ۳/۱۰/۱۳۶۰، ص۵.

۲- سند شماره ۵۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- سند شماره ۱۵۴۶۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، از سماجا ۲ (م ۱۳۲) به نزاجا، ۱/۱۰/۱۳۵۰، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۵۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

و ۴ دستگاه خودرو بسیج و ژاندارمری براثر آتش سوزی به طور کامل از بین رفته است. طبق گزارش های موجود، از گروه های مسلح غیرقانونی نیز ۵ تن کشته شدند.(۱)

عناصر مسلح غیرقانونی ساعت ۱۶:۱۰ امروز به شهر سقز نیز حمله کردند و با نیروهای سپاه و شهربانی درگیر شدند. در این درگیری که حدود ۵ ساعت طول کشید، ۱۱ تن از نیروهای سپاه و ۲ تن از نیروهای شهربانی شهید و ۱۱ تن نیز زخمی شدند. در این عملیات، افراد مهاجم ۱۲ تن از نیروهای شهربانی و عده ای از مردم شهر را نیز به گروگان بردند.(۲)-(۳)

همچنین در این روز ۲ تن از افراد وابسته به گروه کومه له با تحویل یک قبضه اسلحه، خود را به نیروهای پاسگاه چناره مریوان تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۴)

۱

امروز صدام حسین با اسپیرو کیپریانو رئیس جمهور قبرس و هیئت همراه وی که روز گذشته وارد بغداد شده اند، دیدار و گفت وگو کرد. صدام حسین در این دیدار با دفاع از تجاوز به ایران آن را اقدامی استقلال طلبانه خواند. به گزارش خبرگزاری کویت، رؤسای جمهور دو کشور عراق و قبرس درباره موضوعات مورد علاقه دو کشور، جنگ ایران و عراق، بهبود روابط بین کشورهای غیرمتعهد و نقش عراق در این حرکت و روابط اقتصادی گفت وگو کردند. صدام حسین در این گفت وگوها یادآور شد که عراق ناگزیر به شروع جنگ با ایران شده و برای حفظ استقلالش به این جنگ کشیده شده و هم اکنون نیز حاضر است که سازمان ملل یا جنبش عدم تعهد این موضوع را به صورت صلح جویانه ای حل وفصل کنند. وزیر امور خارجه قبرس نیز در جواب سخنان صدام به همتای عراقی خود گفت که در حل اختلاف بین دو کشور همسایه و مسلمان کوشش خواهد کرد. در این مذاکرات موضوع جزیره قبرس نیز مطرح شد و قطعنامه سازمان ملل دراین باره مورد تأیید قرار گرفت. همچنین مذاکراتی برای بهبود روابط اقتصادی دو کشور انجام شد.(۵)

خبرگزاری آلمان نیز دراین باره اعلام کرد: «رادیو بغداد گفت رئیس جمهور قبرس پشتیبانی خود را از موضع اعراب در اختلافات خاورمیانه اعلام کرد.» این رادیو همچنین گزارش داد: «رؤسای رژیم های قبرس و بغداد درمورد حرکت های غیرمتعهدها که هر دو کشور در این سازمان عضو هستند، گفت وگو کرده اند.» مذاکرات مزبور همچنین شامل مذاکراتی درباره جنگ ایران و عراق و بهبود روابط اقتصادی بین این جزیره مدیترانه ای و عراق بوده است.(۶) آسوشیتدپرس هم ضمن دوستانه خواندن روابط قبرس و عراق اعلام کرد که عراق تأمین کننده اصلی نفت مورد نیاز قبرس است.(۷)

۱- سند شماره ۵۷۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۳۰/۹/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۷۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به ستاد منطقه۵، ۱/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۵/۱۰/۱۳۶۰، ص۳؛ و- سند شماره ۵۷۵۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، از سپاه مهاباد به سپاه

مرکز فرماندهی، ۲/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی.

۲- بولتن ویژه خبرگزاری پارس تعداد گروگان های گرفته شده از مردم را ۷۵ تن ذکر کرده، ولی یک افسر شهربانی متذکر شده است که در طول ۳ روز پس از عملیات، نیروهای مهاجم تعدادی از آنها را آزاد کرده اند.

۳- سند شماره ۱۵۴۶۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی و نظامی)، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۱؛ و- سند شماره ۳۰۰۸۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی نزاجا (مد عملیات)، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۱؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۹، ۴/۱۰/۱۳۶۰،ص ۴، سنندج - خبرگزاری پارس، ۳/۱۰/۱۳۶۰؛ و- سند شماره ۳۴۰۶۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۳/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۷۵۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ (کرمانشاه) به فرماندهی مرکز، ۱/۱۰/۱۳۶۰، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۳۵۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۴- سند شماره ۳۰۰۳۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به وزارت کشور، ۶/۱۰/۱۳۶۰.

۵- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۷، ۲/۱۰/۱۳۶۰،ص ۶، بغداد - خبرگزاری کویت، ۱/۱۰/۱۳۶۰.

۶- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۶، ۱/۱۰/۱۳۶۰،ص ۱۱، بیروت - خبرگزاری آلمان، ۳۰/۹/۱۳۶۰.

۷- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۰ ، ۲۵/۹/۱۳۶۰،صص ۱۶ - ۱۵، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۴/۹/۱۳۶۰.

۱

امروز یک گروه بلندپایه عراقی متشکل از ۱۳ نماینده مجلس عراق به همراه نعیم حداد، رئیس مجلس ملی و عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق که روز گذشته به اردن سفر کرده است، در امان با حسن، ولیعهد اردن، دیدار و ملاقات کرد. نعیم حداد در این دیدار با تأکید بر برادری و همبستگی دو کشور جنگ عراق با ایران را دفاع از جبهه شرقی امت عرب خواند. به گزارش رادیو امان: «والاحضرت حسن، ولیعهد اردن، ظهر امروز در دفتر سلطنتی، هیئت مجلس ملی عراق به ریاست آقای نعیم حداد را به حضور پذیرفت. والاحضرت در خلال این ملاقات فداکاری های رهبری، ارتش و ملت برادر عراق را درجهت حفظ حیثیت و حاکمیت خود بر سرزمین و آبراه ها مورد ستایش قرار داد و از امت عرب خواست تا با یکدیگر همبستگی داشته باشند. وی اضافه کرد که تقویت روابط برادرانه و هماهنگی و همکاری میان دو کشور برادر که پایه های آن را اعلی حضرت حسن و حضرت پرزیدنت صدام ریخته اند، آغاز راه مقابله با قدرت طلبی ها به شمار می رود.

اقای حداد طی سخنانی روابط برادرانه و نمونه میان دو ملت برادر را مورد ستایش قرار داد و تأکید کرد که روش قومی اردن، پافشاری عراق را برای کسب پیروزی قطعی افزایش خواهد داد. وی تأکید کرد که جنگ در جناح شرقی میهن عرب (مرزهای ایران) دفاع از امت عرب و تحکیم پایداری آن است و ارتش عراق نبرد دلیرانه می نماید. در این ملاقات آقای بهجت التهلونی رئیس مجلس اعیان و سفیر عراق در امان نیز حضور داشتند.»(۱)

۲

فراخواندن سفیر ایران از بحرین به تهران، درخواست وزیر کشور کویت از سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس برای پیوستن به پیمان امنیتی عربستان و بحرین و احتمال نشست وزیران دفاع کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، موضوعات مطرح پس از حوادث اخیر بحرین می باشند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه از منامه، به دنبال درخواست دولت بحرین، وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران کاردار خود را از منامه به تهران فراخواند. این خبرگزاری افزود: به گفته مقامات سفارت ایران در بحرین، قرار است جانشین حسن شوشتری زاده ظرف هشت روز آینده تعیین شود. آسوشیتدپرس نیز خبر مشابهی را دراین باره اعلام کرد.(۲)

دراین حال، نواف الاحمد الصباح وزیر کشور کویت نیز از کشورهای حوزه خلیج فارس درخواست کرد تا به توافقنامه امنیتی که روز گذشته بین پادشاهی سعودی و بحرین امضا شده است، بپیوندند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وزیر کشور کویت در سخنانی که از رادیو آن کشور پخش شد، اظهار امیدواری کرد که موضوع پیوستن کشورهای منطقه به این توافقنامه به منظور مقابله با برنامه های تروریستی علیه کشورهای منطقه، در اجلاس آینده وزیران کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس که بهمن ماه آینده در ریاض برگزار خواهد شد، بررسی شود.(۳)

ص: ۱۰۷۳

۱- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۵، ۳۰/۹/۱۳۶۰،ص ۶، امان - خبرگزاری فرانسه، ۲۹/۹/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۶، ۱/۱۰/۱۳۶۰، ص۲۶، بخش عربی رادیو امان، ۳۰/۹/۱۳۶۰.
۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱/۱۰/۱۳۶۰،۲۷۶،ص ۸، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۳۰/۹/۱۳۶۰؛ و- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۷، ۲/۱۰/۱۳۶۰،ص۱۰، منامه - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱/۱۰/۱۳۶۰.
۳- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۷، ۲/۱۰/۱۳۶۰،ص ۷، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۳۰/۹/۱۳۶۰.

این درحالی است که خبرگزاری رویتر به نقل از یک سخنگوی شورای همکاری خلیج فارس خبری را مبنی بر گردهمایی وزیران دفاع ۶ کشور عضو این شورا با موضوع امنیت و دفاع در ماه آینده در ریاض پایتخت عربستان منتشر کرد. رویتر دراین باره گزارش داد: مقامات شورای همکاری خلیج(فارس) اعلام کردند که وزیران دفاع ۶ کشور عضو خلیج (فارس) ماه آینده در ریاض جمع می شوند تا درباره چگونگی همکاری های نظامی بین کشورهای عضو برای حفظ امنیت خلیج (فارس) و حفاظت از ثروت نفت این منطقه گفت وگو کنند. رویتر افزود: یک هفته پس از ملاقات وزیران دفاع در ۱۸ ژانویه (۲۸ دی ماه)، وزیران دارایی و اقتصاد این کشورها باهم دیدار خواهند کرد و سپس دو هفته بعد در اول فوریه (۱۲ بهمن ماه)، مذاکراتی بین وزیران کشور این ممالک انجام خواهد شد. این ملاقات ها اولین مذاکرات پس از تشکیل شورای مزبور در اردیبهشت ماه متشکل از رؤسای ۶ کشور پادشاهی سعودی، کویت، امارات متحده عربی، قطر، بحرین و عمان برای مقابله با خطرات خارجی خواهد بود. مهم ترین موضوعات مدنظر ۶ کشور محافظه کار منطقه، امنیت و دفاع می باشد و از موضوعات مورد بحث، دخالت نظامی شوروی در افغانستان، انقلاب ایران و جنگ ایران و عراق است.(۱)

۱

مجله تحقیقات اقتصادی خاورمیانه (مید) در مقاله ای از تلاش ایران و عراق برای افزایش تولید و صدور نفت خبر داد. آسوشیتدپرس به نقل از این مجله اعلام کرد: بنا بر شواهد موجود، مقامات ایرانی با جدیت برای یافتن مشتری تلاش می کنند.

مجله تحقیقات اقتصادی خاورمیانه نوشت: «ایران در اجلاس اوپک در ابوظبی اعلام کرد که در نظر دارد سال آینده دو میلیون بشکه نفت در روز صادر کند که این تقریباً دو برابر میزان صادرات کنونی است.» این مجله افزود: «عراق نیز قصد دارد صادرات نفت خود را ۲۰۰ تا ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد. میزان تولید کنونی عراق ۹۵۰ هزار بشکه در روز است. این افزایش با فعال شدن مجدد ترمینال نفتی طرابلس (واقع در ساحل مدیترانه ای لبنان) ظرف چند هفته آینده آغاز خواهد شد.»

به نوشته این مجله: «لوله نفتی طرابلس در لبنان و خط لوله کرکوک (عراق) - بانیاس (سوریه) هفته گذشته با موفقیت آزمایش شد.» مجله تحقیقات اقتصادی خاورمیانه نوشت: «فعال شدن دوباره ترمینال طرابلس موکول به تصمیم دولت عراق است.»(۲)

۲

رادیو ابوظبی به نقل از یک منبع رسمی ترکیه اعلام کرد که این کشور به دو خلبان پناهنده ایرانی که دو روز پیش به وسیله یک فروند بالگرد از ارومیه به شهر وان ترکیه گریخته اند، پناه خواهد داد.

این رادیو ضمن اعلام مشخصات این دو خلبان به نام های سروان "ع - ه" و ستوان یکم "م - ط"

۱- خبرگزاری پارس نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۷ ، ۲/۱۰/۱۳۶۰، صص ۱۰ - ۹، بحرین - خبرگزاری رویتر، ۱/۱۰/۱۳۶۰.

۲- خبرگزاری پارس، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷۶ ، ۱/۱۰/۱۳۶۰، صص ۱۱ - ۱۰، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۳۰/۹/۱۳۶۰.

گزارش داد: «ترکیه در روزهای آینده به این دو نفر که خواهان پناهندگی سیاسی از فرانسه هستند اجازه سفر به آن کشور را خواهد داد.» این رادیو به نقل از این منبع افزود: «یک مقام مسئول وزارت خارجه ترکیه امروز اظهار داشت در اینکه با اعطای پناهندگی سیاسی به این دو شخص به آنها اجازه داده خواهد شد تا ترکیه را به سوی فرانسه ترک کنند، هیچ گونه شکی وجود ندارد. وی گفت شورای وزیران دراین زمینه نظر خود را خواهد داد. این مقام ترکیه توضیح داد، هلیکوپتری که به وسیله دو خلبان به ترکیه آورده شده در خلال روزهای آینده تحویل مقامات ایرانی خواهد شد.»(۱)

ضمیمه گزارش۹۱۹: متن نامه غلامعلی رشید به فرماندهان سپاه و یگان های عملیاتی منطقه درباره دلایل عقب نشینی عراق به جنوب رودخانه نیسان

بخشی از بررسی تحلیلی غلامعلی رشید درباره دلایل عقب نشینی نیروهای عراقی در حدفاصل سابله تا نیسان به شرح زیر است:

«پس از حمله پیروزمندانه طریق القدس که در بخش شمال نیسان به طور کامل انجام نگردید، منطقه ای به وسعت بیش از یک صد کیلومتر مربع با شکل هندسی مثلث در شمال رود نیسان در اشغال دشمن باقی ماند که شط نیسان از غرب دغاغله تا شرفه قاعده این مثلث را تشکیل می دهد. به طورکلی یکی از اهداف اصلی طرح طریق القدس قطع ارتباط نیروی دشمن در شمال و جنوب خوزستان بود که در عملیات حاصل شد و ضمناً با امکانات وسیع جاده سازی که دشمن در منطقه به کار گرفته بود و درحال احداث معابر و مسیرهای چندگانه ای برای گسترش این ارتباط بود، مشخص گردید که اهمیت این ارتباط برای دشمن نقش حیاتی و فراوانی داشته است. پس از شکست [ارتش عراق] در تاریخ ۸/۹/۱۳۶۰ [یگان های] ارتش عراق تلاش فراوانی را برای تصرف مجدد بستان و برقراری مجدد ارتباط [میان] منطقه دزفول و غرب اهواز با خرمشهر آغاز کردند، به طوری که تیپ۱۸ پیاده، تیپ۴۲۲ پیاده و تیپ۱۷ زرهی (از منطقه دزفول) را به منطقه (غرب چزابه و سوبله)؛ یعنی نقطه ای از مرز که ما به آن رسیده بودیم، آورد و از سوی دیگر، به تیپ۲۴ مکانیزه در منطقه دزفول آماده باش داد و اقدام به تعویض آن فقط با یک گردان تانک در منطقه دشت عباس نمود تا آن را هم در منطقه شمال نیسان بیاورد و تا قبل از رسیدن این تیپ تازه نفس، حتی با باقیمانده تیپ۴۸ پیاده و گردان تانک قتیبه اقدام به پاتک به پل سابله نمود تا بتواند مجدداً خود را به بستان و سپس به چزابه برساند که اگر البته این نیرو در مأموریت خود تا ۲۴ ساعت موفق می شد، حمله ادامه پیدا می کرد، اما با توجهات حضرت ولی عصر(عج) و لطف خداوند تبارک وتعالی این پاتک دشمن با یک حرکت دسته جمعی نیروهای رزمنده سپاه و ارتش کاملاً به صورت معجزه آسا درهم کوبیده شد، به طوری که فقط حدود بیش از ۱۰ تانک و نفربر در اطراف پل سابله باهم برخورد کردند و یا روی هم رفته یا در آب افتادند و بیش از این تعداد هم تانک های تی۶۲ خود را سالم رها کرده و فرار کردند. پس از این پاتک، دشمن مجبور شد خود را به جنوب نهر سابله بکشد و در آنجا پدافند نماید. فاصله دشمن تا سابله چیزی کمتر از یک کیلومتر بود، لذا شهر سابله دراختیار نیروهای اسلام بود و به خصوص چون منطقه سعیدیه نیز دراختیار دشمن نبود، ما می توانستیم از غرب نیروهای دشمن نیز به شناسایی و یا عملیات دست بزنیم؛ یعنی دقیقاً منطقه شمال هور مجریه در کنار نهر تیل که از سابله منشعب می شود.

دشمن نیروهای خود را به شرق نهر تیل برده بود و بااینکه تا منطقه دفار سفلی را نیز می توانست در اشغال خود داشته باشد،

ولی این کار را نکرده بود، لذا پس از شناسایی منطقه و مذاکره ستادهای سپاه و ارتش قرار بر این شد که در شاخه غربی نهر تیل؛ یعنی عقبه شمالی دشمن، جبهه ای باز شود و دشمن از دو یا سه سو در گیر شود.

در تاریخ ۱۷/۹/۱۳۶۰، تیپ۲۴ مکانیزه وارد منطقه شمال نیسان گردید و با تیپ۴۸ پیاده به علت اینکه استعداد خود را از دست داده بود و قادر به پدافند در منطقه هم نبود، تعویض گردید. دشمن در وسعت حدود یک صد کیلومتر مربع و به خصوص با عقبه ای که یک رود پرآب با عرض حدود ۳۰ متر بود،

۱- همان، ص۲۷، بخش عربی رادیو ابوظبی، ۳۰/۹/۱۳۶۰.

واحدهای بسیار زیادی را بیش از حد معمول مستقر کرده بود که به علت تراکم بسیار زیاد، تعدادی از آنها حتی نتوانسته بودند برای خود مواضعی ایجاد کنند. این واحدها عبارت بودند از:

الف) تیپ۲۴ مکانیزه.

ب) تیپ ۳۰ زرهی.

ج) تیپ (-)۹۶ پیاده.

د) تیپ (-) ۲۵ مکانیزه.

ه) تیپ (-) ۱۲ زرهی.

و) تیپ۱۶ زرهی.

ز) واحدهای متفرقه پیاده و جیش الشعبی درحدود ۲ گردان.

علاوه بر این تراکم نیرو، به علت اینکه خطوط مقدم دشمن شکسته شده بود و مجدداً [واحدهای عراقی] در مواضع پدافندی جدیدی مستقر شده بودند، دیگر تأمینی مانند میدان مین و سیم خاردار در مقابل خود نداشتند، به خصوص [این] که فاصله نیروهای خودی و دشمن نیز بسیار کم شده بود.

از سوی دیگر، طبق اسنادی که از دشمن به دست آمده، علی رغم اینکه احتمال حمله را ازسوی نیروهای اسلام می داده است، اما استعداد این تهاجم را حداکثر یک تیپ پیاده درحدود ۱۰۰۰ الی ۱۵۰۰ نفر ازسوی سپاه و نیروهای مردمی برآورد کرده بودند، ولی در حمله عملاً با تعدادی چند برابر این تعداد مواجه شدند؛ یعنی برآورد قبلی آنها اشتباه بوده است، لذا زمینه این تردید نیز برای فرماندهان عراقی وجود داشته که چه بسا در زمانی کوتاه همین سرپل نسبتاً قوی نیز مورد تهاجم نیروهای ایران قرار گیرد، زیراکه با شناسایی نیروهای در خط ایران، نمی توان به استعداد نیروی هجوم کننده پی برد. با این زمینه های قبلی، نتیجه تجزیه وتحلیل های دشمن درمورد تخلیه سرپل اشغالی می تواند موارد ذیل باشد:

۱. آسیب پذیری در جبهه های دیگر؛ همان طور که در بالا آمد، عراق برای تقویت این محور نیروهای زیادی را از محورهای دیگر مانند دزفول، شوش، اهواز و غرب برداشت کرد، ولی به لطف خداوند تبارک وتعالی به اهدافی که می خواست نرسید و از سوی دیگر، آن جبهه ها از حالت همیشگی خود بیرون آمده بود و این موضوع از دید ما نیز مخفی نمانده بود و عراق هم می دانست که ما از این مطلب مطلع هستیم و اگر تهاجمی هرچند ضعیف در هریک از محورهای دیگر به نیروهای عراق انجام شود، علاوه بر این خطوط دفاعی، استعداد مقابله ندارند. نیروهای احتیاطی نیز دیگر در منطقه جهت پاتک و تقویت وجود ندارد، به خصوص که پس از چند روز از حمله طریق القدس، طرح مطلع الفجر با استعداد قابل توجهی در محور گیلان غرب انجام شد و این احتمال را تقویت کرد.

۲. نامساعدبودن موضع پدافندی شمال نیسان؛ پس از آرام شدن درگیری، موضع جدید پدافندی شمال نیسان غیر از مشکلاتی که از حیث مین، سیم خاردار و نزدیکی [با نیروهای خودی داشت،] به این دلایل برای یک پدافند قوی و مطمئن مناسب نبود:

الف) درمحاصره بودن همه مواضع.

ب) اتکای پشت جبهه دشمن به رودخانه.

ج) دسترسی [نیروهای ایران] به عقبه دشمن.

د) [استفاده از] تجربه آبادان.

- دشمن در این سرپل اشغالی و در طول خطش با نیروهای خودی به صورت جبهه ای درگیر بود و مجبور بود در تمام طول خط، رده های اول، دوم یا سوم تشکیل دهد و [از این خطوط] مراقبت شدید کند و این احتیاج به نیروی بسیار زیادی داشت، درحالی که در آبادان، عراق [فقط] دو جبهه اصلی داشت و منطقه وسیعی را جبهه نداشت.

ص: ۱۰۷۶

- دشمن بازهم مانند جبهه آبادان اتکایش ازلحاظ پشت جبهه به یک رودخانه بود و علی رغم اینکه دو پل [روی رودخانه] را به هفت پل رسانده بود، ولی بازهم به هنگام یک تهاجم گسترده و سریع، [این پل ها] اصلاً نمی توانست قابل اطمینان باشد.

- مواضع پدافندی عراق با شکلی که پیدا کرده بود، [اصلاً قابل دفاع نبود، زیرا] غرب [منطقه] که عقبه جبهه دشمن محسوب می شد، در اختیار نیروی خودی بود و برای ما امکان داشت که پس از شناسایی، یکی از محورهای تهاجم اصلی خود را از آن محور قرار دهیم، به خصوص که آمادگی عراق در آن قسمت، کمتر از سایر خطوط بود و حداکثر عراق مجبور می شد که در عقبه خود نیز جبهه تشکیل دهد و این، جبهه بودن سرپل را تکمیل می کرد و همین نیروی زیاد موجود نیز برای پدافند کافی نبود.

- باتوجه به سه مورد فوق، تجربه بزرگ و سنگینی نیز در خاطره فرماندهان عراقی وجود داشت و آن حمله پیروزمندانه طرح حضرت ثامن الائمه علیه السلام در آبادان بود. این نیز نامساعدبودن کلی مواضع را تأیید می کرد که درصورت تهاجم نیروهای اسلام، بسیار آسیب پذیر بود.

۳. قادرنبودن نیروها [ی عراقی] جهت مقاومت در مواضع؛ به علت گسترده بودن حمله، بالابودن میزان تلفات وارده به واحدها، [نیروهای عراقی] به سه دلیل [زیر] قادر به ادامه مقاومت و پدافند نبودند:

الف) پایین آمدن روحیه.

ب) عدم آمادگی رزمی دراثر ازهم پاشیدگی سازمان رزم.

ج) [خسارت ها] و تلفات لجستیکی.

- از دید کلی، روحیه پرسنل ارتش عراق به علت طولانی شدن جنگ و نداشتن انگیزه نبرد، ضربه خورده است و با این حمله نیز روحیه این نیروها بیشتر پایین آمده بود، به خصوص اینکه باتوجه به آیه ۶۴ سوره توبه که خداوند می فرماید: «اگر بیست نفر مؤمن صابر باشید بر دویست نفر از دشمن غالب خواهید بود» و در آیه ۴۲ سوره انفال که می فرماید: «زیادیِ دشمن را در چشم شما کم جلوه دادیم و زیادیِ شما را برای دشمن طوری جلوه دادیم که روی شما حساب نکنند.» ازاین رو، دشمن روی نیروهای ما چندان حساب نمی کرد و هر یک نفر باایمان ما بر ده نفر دشمن غلبه کرد و رعب و ترسی در وجود دشمن به وجود آمد که دیگر نیروهایش حتی برای ادامه پدافند هم به درد نمی خوردند.

ازلحاظ تیپ های مستقر در شمال نیسان، فقط تیپ۲۴ در درگیری نبود، آن هم با یک تیپ پیاده به علت تلفات زیاد تعویض شده بود و پرسنل همین تیپ درگیرنشده [نیز] گفته بودند که اینجا قتلگاه ماست و ما سرنوشتی غیر از بقیه نخواهیم داشت. همه عراقی ها اجساد ردیفان خودشان و سلاح و تجهیزات و تانک ها و نفربرهای خاکسترشده را در اطراف خود می دیدند و این در تضعیف تصاعدی روحیه آنان مؤثر بود.

- واحدهایی که پدافند می کردند بجز تیپ۲۴، بقیه همان واحدهایی بودند که در درگیری ضربه خورده بودند و سازمان

رزمی آنها متلاشی شده بود و قطعاً احتیاج به تجدید سازمان داشتند و باید از منطقه خارج می شدند. البته، این [اقدام،] احتیاج به واحد جدید داشت که تأمین آن برای عراق مقدور نبود.

- واحدهای مستقر در منطقه ازلحاظ لجستیک نیز بسیار کمبود داشتند و قادر به انجام ادامه مأموریت نبودند و باید تخلیه می شدند.

۴. کم اهمیت بودن منطقه اشغالی؛ پس از اینکه دشمن مناطق حساس و استراتژیک نظامی و سیاسی مانند تنگه چزابه، شهر بستان، نهر سابله و منطقه هور سعیدیه را از دست داد و نتوانست با همه کمک های امپریالیسم خبری دربرابر اخبار فتوحات سپاه اسلام مقابله کند، مجبور شد اعتراف کند که بستان را از دست داده [است و] دیگر منطقه شمال نیسان ارزش سیاسی چندانی نداشت، به خصوص آنکه نتوانست آن را مستمسک کند که طرح ایران کاملاً اجرا نشده و فقط ارزش نظامی درمورد جناح غربی هویزه را دارا می باشد که با پدافند در جنوب رود هم می تواند آن را تأمین نماید.»(۱)

۱- سند شماره ۲۷۶۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۶ - ۱.

گزارش روزشمار (فشرده اهم مطالب)

روزشمار ۱۵ مهر ۱۳۶۰ تا ۳۰ آذر ۱۳۶۰

ص: ۱۰۷۹

گزارش روزشمار ۱۵/۷/۱۳۶۰

۱ تلاش نیروهای مسلح برای طرح ریزی و اجرای عملیات آتی با هدف بیرون راندن دشمن از مناطق اشغالی ادامه دارد. درباره انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس، فرماندهان ارتش و سپاه اختلاف نظرهایی دارند. فرماندهان ارتش بر اجرای عملیات در غرب رودخانه کرخه تأکید می کنند و فرماندهان سپاه، اجرای عملیات در منطقه بستان و سوسنگرد را پیشنهاد می دهند و دو گروه استدلال های خود را نیز مطرح می کنند. درنهایت، شناسایی و طرح ریزی برای اجرای عملیات در منطقه عمومی بستان و سوسنگرد در دستور کار سپاه و ارتش قرار گرفت.

۲ در گلوله باران شهرهای آبادان و مریوان، یک نفر شهید و ۱۳ تن زخمی شدند و خسارت هایی نیز به بار آمد. ۲ فروند جنگنده ایران و عراق در منطقه جنوب سقوط کردند.

۳ گزارش خبرگزاری پارس درباره تأثیر روانی و تبلیغاتی شکست نیروهای عراقی در عملیات ثامن الائمه(ع) و رفتار متناقض رسانه های رسمی عراق درباره نتایج این عملیات و همچنین واکنش رسانه های خارجی دربرابر این پیروزی ها؛ خبرنگار رادیو آلمان: عراق سعی می کند عقب نشینی نیروهایش و بازپس دادن بیش از نیمی از مناطق تصرف شده را پنهان کند؛ روزنامه آلمانی فرانکفورتر الگمانیه: این پیروزی با کمک های هوایی یا برخی تسهیلات کشورهای خارجی، همچون سوریه به وقوع پیوست.

۴ سرپرست ستاد امنیت اهواز، تلفات و خسارات واردشده از اصابت سلاح های دوربرد عراق به اهواز را در طول یک سال جنگ تحمیلی بیش از ۱۵۸۰ شهید یا زخمی و تخریب بیش از ۱۰۳۰ دستگاه خانه اعلام کرد.

۵ در ایران به دلیل استقبال بی نظیر مشمولان متولد ۱۳۳۷ برای خدمت سربازی، تاریخ اعزام مشمولان عادی تا هجدهم آبان ماه سال جاری به تعویق افتاد. درمقابل، از شروع جنگ تحمیلی تا دهم شهریور ۱۳۶۰، بیش از ۲۰ هزار سرباز عراقی از جبهه ها گریخته اند و صدام برای پرکردن خلأ موجود از مزدوران خارجی استفاده می کند.

ص: ۱۰۸۰

۱ در پاک سازی منطقه اورامان در شمال پاوه و آزادسازی چند روستا در این منطقه، ۱۱ تن از افراد حزب رزگاری کشته، ۱۱۶ تن از آنان تسلیم و ۵ گروگان اسیر در بند آنان آزاد شدند؛ در پاک سازی چند روستا در محدوده بوکان و محور روانسر - کامیاران در شمال غربی این شهر، ۶ تن از افراد حزب دمکرات کشته و ۹ تن از آنان دستگیر شدند. از نیروهای خودی نیز ۳ تن شهید و ۷ تن زخمی شدند؛ در حمله عناصر مسلح غیرقانونی به خودرو شرکت توانیر در محور ارومیه - مهاباد، یک تن شهید و ۳ تن زخمی شدند؛ ۲ تن از افراد وابسته به گروه های برانداز خود را به سپاه سنندج معرفی کردند.

۲ درپی آزادسازی بوکان، فرماندار سقز آخرین وضعیت این شهر را تشریح کرد و رادیو حزب دمکرات کوشید آزادسازی این شهر به دست نیروهای خودی را کم اهمیت جلوه دهد.

۳ شهید یا زخمی شدن ۵ تن از نیروهای سپاه در حمله افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به مینی بوس حامل آنان؛ ترور یکی از اعضای سپاه پاسداران به دست عناصر سازمان مجاهدین (منافقین) در کرج؛ بی نتیجه بودن اقدام افراد سازمان برای ترور فرماندار بندر انزلی؛ کشف و خنثی سازی یک بمب قوی در شیراز؛ هلاکت ۲ تن از افراد ضدانقلاب و دستگیری ۲ تن دیگر از آنان در درگیری با نیروهای خودی؛ کشف وسایل ساخت بمب و نارنجک در یکی از خیابان های تبریز؛ دستگیری یک هسته سلطنت طلب نفوذی در شرکت نفت و ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، در جریان تصرف ۲ خانه تیمی سازمان در خرم آباد.

۴ اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، به تعدادی از دانشجویان هوادار انقلاب در شهر کان فرانسه و همچنین به سرکنسولگری ایران در استانبول حمله کردند و عده ای را مجروح ساختند.

۵ دادستان انقلاب اسلامی اهواز، درباره ارتباط و همکاری سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با رژیم عراق مطالبی بیان کرد.

۶ سازمان فداییان خلق (اکثریت) شاخه خوزستان، با تحویل دادن سلاح های خود به سپاه پاسداران و انتشار بیانیه ای، ضمن اعلام مشی غیرمسلحانه سازمان و پایبندی به قانون اساسی، کشف احتمالی سلاح از وابستگان به این سازمان را بزه فردی و غیرسازمانی اعلام کرد.

۷ شورای نگهبان اعتبارنامه سومین رئیس جمهور ایران را صادر کرد؛ فرماندار تهران با پایان شمارش آرای انتخابات میان دوره ای مجلس در تهران، اسامی ۳ نماینده راه یافته به مجلس را اعلام کرد.

۸ آقای هاشمی رفسنجانی در سخنرانی پیش از دستور مجلس شورای اسلامی به مطالب مهمی اشاره کرد ازجمله اینکه: ادعاهای دولت کویت و برخی کشورهای غربی مبنی بر حمله ایران به مراکز نفتی کویت با روند رو به افزایش پیروزی نیروهای ایرانی در جنگ و همچنین فروش تسلیحات امریکایی به عربستان در ارتباط است؛ ترور انور سادات نشانه نارضایتی مردم منطقه از سران حکومت هایی است که با اسرائیل همراهی یا دربرابر آن سکوت کرده اند؛ شروط ایران برای متارکه جنگ تخلیه سرزمین های اشغال شده از قوای عراقی، تشکیل دادگاه برای تعیین متجاوز و پرداخت خسارت به ایران است.

۹ امام خمینی در پیام هایی به رئیس جمهور الجزایر و کفیل ریاست جمهوری بنگلادش، بمباران مخازن نفتی کویت را توطئه

امریکا خواند.

۱۰ به گزارش خبرگزاری پارس، دبیر سازمان کنفرانس اسلامی در دیدار روز گذشته وزیر امور خارجه ایران با وی در مقر سازمان ملل متحد، طرح پیشنهادی جدیدی را برای صلح ارائه کرد.

ص: ۱۰۸۱

۱ دادستان کل کشور در مصاحبه ای درباره قانون تعزیرات و حدود و نگاه جامعه بین المللی به آن، تلاش دستگاه های تبلیغاتی برای فضاسازی سوء درباره عملکرد دستگاه قضایی ایران، اعدام افراد عضو سازمان ها و گروه ها مسلح محارب، حمایت های آشکار غربی ها از تروریست های مسلح و... مطالبی بیان کرد.

۲ به گزارش روزنامه اطلاعات، سخنان پیش از دستور مهدی بازرگان، نماینده مردم تهران، مبنی بر اینکه منافقین و تروریست ها عامل امریکا نیستند، با اعتراض شدید اکثریت نمایندگان و برگزاری تظاهرات برخی بازاریان در مقابل مجلس مواجه گردید و درپی تشنج در جلسه علنی، مجلس تعطیل شد.

۳ روزنامه زود دویچه سایتونگ (چاپ مونیخ) در مقاله ای مدعی شد که ایران بعد از حادثه هفتم تیر، سیاست خارجی خود را تغییر داده و به سوی کشورهای بلوک شرق متمایل شده است.

۴ امروز سه قرارداد تجاری - صنعتی بین عراق و دولت های فرانسه، رومانی و مراکش منعقد شد.

۵ به دعوت ۳۰۰ تن از شخصیت های ۴۸ کشور جهان، برای جلوگیری از نقض حقوق بشر در عراق یک کارگروه بین المللی تأسیس شد.

۶ درپی ترور انور سادات به دست انقلابیون مصر، مجلس مصر صوفی ابوطالب را به عنوان رئیس جمهور موقت این کشور انتخاب کرد؛ مرگ سادات در کشورهای مختلف، ازجمله امریکا، اسرائیل، شوروی، چین، کوبا، استرالیا و... بازتاب های متفاوتی داشته است.

۷ کشورهای ایران، سوریه، یمن جنوبی و نیز جناح های مختلف مبارز فلسطینی، ضمن حمایت از اقدام انقلابیون مصر در ترور سادات، مرگ وی را سرآغاز تحولی جدید در منطقه و این کشور دانستند.

۸ رادیو بی بی سی بازتاب مرگ انور سادات را در کشورهای منطقه به خصوص کشورهای دوست و متحد مصر و کشورهای چپ گرای منطقه بررسی کرد. این رادیو به اظهار تأسف شدید رژیم صهیونیستی دراین باره و اعلام نگرانی های این رژیم از آینده مذاکرات صلح بین مصر و اسرائیل نیز اشاره کرد.

ضمیمه گزارش۷: شرح عملیات پاک سازی شهر بوکان از گروه های مسلح غیرقانونی و معارضین نظام.

ضمیمه گزارش ۱۳: نامه مورخ ۵ اکتبر ۱۹۸۱ معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه کویت به رئیس شورای امنیت.

گزارش روزشمار ۱۳۶۰/۷/۱۶

۹ شکست عملیات ارتش عراق برای تصرف ارتفاع تپه سبز در غرب دزفول؛ در گلوله باران آبادان تعدادی از مردم زخمی شدند.

۱۰ درپی انتصاب فرمانـدهان جدید سپاه و نیروی زمینی ارتش، اقدامات گسترده ای درزمینه سازماندهی جنگ با هدف پایان دادن به اشغال سرزمین های ایران انجام شد.

۱۱ نیروهـای سپاه و حزب دمکرات کردسـتان عراق (بـارزانی هـا) در عملیـاتی مشترک به پاسـگاه شانـدری خوار عراق حمله کردند.

۱۲ سپاه سوم عراق به یگان های تابعه خود دسـتور داد که با نیروهایی که از سپاه پاسداران دستگیر می شوند، مانند جنایتکار جنگی رفتار کنند.

۱۳ اطلاـعیه سـتاد عملیـات مشـترک شـمال غرب درخصـوص تعیین ضـرب الاجـل برای تسـلیم شـدن گروه هـا و افراد مسـلح غیرقانونی.

رادیو صـدای کردسـتان و رادیو صـدای ایران در اقـدامی مشترک و بـا پخش اخباری غیرواقعی می کوشـند ضـمن ناامن نشان دادن مناطق کردنشین میان نیروهای مسلح کشور اختلاف ایجاد کنند و با تضعیف

ص: ۱۰۸۲

۱ سپاه و ارتش آنها را در برقراری امنیت در این مناطق ناکارآمد جلوه دهند.

۲ در عملیات های ترور و بمب گذاری عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای مختلف، ۴ تن شهید یا زخمی شدند و ۲ بمب خنثی گردید؛ در جریان کشف ۴ خانه تیمی در تهران، زنجان، گرگان و بندرترکمن تعدادی از افراد سازمان دستگیر و مقادیری اسلحه و مهمات نیز به دست آمد.

۳ فرمانده سپاه پاسداران، دستورالعمل جدید عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را به مراکز فرماندهی سپاه سراسر کشور ارسال و تأکید کرد که فرماندهان سپاه آمادگی لازم را برای برخورد با وقایع احتمالی کسب کنند. راه اندازی شورش های خیابانی، چگونگی اجرای عملیات های مسلحانه و دستور صریح به کشتن نیروهای نظامی و امنیتی ازجمله موارد مطرح شده در این دستورالعمل است.

۴ چهارده نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که به کنسولگری ایران در لندن حمله و ساختمان آن را تخریب کرده بودند، با حکم دادگاه مقدماتی لندن تا سی ام مهرماه به قید ضمانت آزاد شدند.

۵ مسعود رجوی در گفت وگو با مجله ساوت (چاپ لندن) با اشاره به توانایی و کارایی سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، نظام جمهوری اسلامی را در سازماندهی کشور ناکارآمد توصیف و سازمان خود را بهترین جایگزین نظام فعلی معرفی کرد. رجوی با رد هر نوع شائبه چپ گرایی سازمان گفت: ما متحد اتحاد شوروی نیستیم، ما سازمانی مستقل هستیم.

۶ وزیر امور خارجه، در بازگشت از سازمان ملل در بن آلمان، در مصاحبه ای مطبوعاتی استقبال کشورهای جهان سوم را از سخنانش در سازمان ملل خوب توصیف کرد و با اشاره به تفسیر طبقاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از جامعه در سطح دولتمردان، به ریشه یابی علت پیوند این سازمان با بنی صدر پرداخت.

۷ معاون سیاسی وزارت کشور، با اعلام افزایش ۲۰ درصدی شرکت مردم در سومین دوره انتخابات ریاست جمهوری نسبت به دوره های قبل، از علل این افزایش و حساسیت های سیاسی دوره های مختلف انتخابات در کشور سخن گفت.

۸ صباح زنگنه، عضو کمیسیون امور دفاعی مجلس، از تدوین اساسنامه جدید سپاه، در کمیسیون امور دفاعی مجلس خبر داد. وی درباره پیشینه اساسنامه سپاه، سیر شکل گیری و ویژگی های آن، تمهیدات پیش بینی شده برای منحرف نشدن سپاه از اصول اولیه و حاکم نشدن جو استبداد در این نهاد مطالبی بیان کرد.

۹ دیروز و امروز، حجاج ایرانی تظاهرات باشکوهی در حمایت از جمهوری اسلامی و برضد امریکا و صدام، در منا و عرفات انجام دادند که با دخالت مأموران عربستان به خشونت کشیده شد.

۱۰ سخنان دیروز مهندس بازرگان در مجلس، با اعتراض عده ای از جانبازان و آیت الله صانعی، یکی از فقهای شورای نگهبان، مواجه شد. رادیو صدای امریکا و بی بی سی به طور غیرمستقیم از سخنان نخست وزیر سابق ایران حمایت کردند.

۱۱ سفیر الجزایر در ایران، ادعای مقامات کویتی مبنی بر اینکه هواپیماهای ایرانی مراکز نفتی آن کشور را بمباران کرده اند،

رد کرد.

۱۲ خبرگزاری پارس به نقل از مطبوعات انگلیسی، گزارشی منتشر کرده است که مهم ترین رئوس آن عبارت اند از: اقدام عراق در کاهش ۲ دلاری قیمت نفت خود و تأثیر آن در قیمت نفت منطقه، نقش و جایگاه کویت در پشتیبانی از عراق و بررسی برنامه همسایگان عرب عراق برای توسعه اسکله هایشان جهت تسهیل واردات به عراق.

ص: ۱۰۸۳

۱ دو روز پس از قتل سادات، چندین گروه از مسلمانان کوشیدند با یک حمله نظامی کنترل شهر اسیوط در جنوب قاهره را به دست گیرند که با مقابله نیروهای امنیتی ناکام ماندند. وزارت کشور مصر با انتشار بیانیه ای مدعی شد مهاجمان عضو سازمان اخوان المسلمین بوده اند.

گزارش روزشمار ۱۷/۷/۱۳۶۰

۲ بمباران مناطق مسکونی، آبادان یک شهید و ۲۵ زخمی برجای گذاشت، ۱۹ واحد مسکونی تخریب یا دچار آتش سوزی شد و یک خودرو نیز منهدم گشت.

۳ اعزام ۱۲۰ خلبان عراقی به ایتالیا به منظور آموزش دوره خلبانی بالگردهای "سیکورسکی".

۴ مجاهدین عراقی با حمله به شهربانی، ساختمان استخبارات و یک مرکز نظامی شهر شاندری عراق، خسارات و تلفاتی را به ارتش عراق وارد کردند؛ جاده سیدصادق - پنجوین به کنترل کامل مجاهدین عراق درآمد؛ تبدیل شدن مراسم تدفین ۳ سرباز عراقی به تظاهراتی علیه رژیم بعث در سلیمانیه و دستگیری۱۱ نفر از تظاهرکنندگان؛ نماینده اتحادیه میهنی کردستان عراق در نشستی مطبوعاتی در شهر بن آلمان، درباره رفتار دولت عراق با کردهای معارض (اعدام ۱۴۰ کرد و ۳۸ نفر از اعضای سایر جبهه های مقاومت)، موقعیت فعلی کردها و اهداف جنبش ملی جدید آنها در عراق، ائتلاف این اتحادیه با گروه های مخالف رژیم و... مطالبی بیان کرد.

۵ تصرف ارتفاع۲۵۲۵ از بلندی های سرکوب منطقه روانسر و کامیاران به دست نیروهای سپاه، در این عملیات تعدادی از عناصر حزب دمکرات کشته یا زخمی، و از افراد خودی یک تن شهید و ۳ تن مجروح شدند؛ در پاک سازی ۳ روستا در محدوده دیواندره، ۳ نفر از افراد مسلح غیرقانونی دستگیر شدند؛ ۴ شهید و ۳ زخمی براثر حمله افراد حزب دمکرات کردستان ایران به نیروهای خودی در شمال بوکان؛ سقوط یک بالگرد۲۱۴ هوانیروز در شمال بانه و شهادت ۴ سرنشین آن؛ سرقت از دانشگاه رازی سنندج؛ ربودن یک کمپرسی به همراه راننده و کمک راننده آن؛ رادیو صدای کردستان: پیش مرگان قهرمان به پست دید بانی و پادگان سردشت حمله کردند که درپی آن پست دید بانی و یک تانک منهدم و ۱۶ تن از نیروهای دولتی کشته یا زخمی شدند؛ ۱۰ تن از زندانیان شهر مهاباد به مناسبت عید قربان آزاد شدند و ۱۰ تن دیگر نیز در روز عید غدیر خم آزاد خواهند شد.

۶ رادیو بی بی سی با تشکیک در پیروزی های به دست آمده جمهوری اسلامی در مناطق کردنشین ایران به ارتباط میان کردهای وابسته به حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که هر دو علیه دولت مرکزی ایران می جنگند، اشاره کرد.

۷ ترور یکی از افراد سابق سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به دست نیروهای این سازمان؛ نیروهای امنیتی تعدادی از افراد سازمان را در شهرهای مختلف دستگیر کردند؛ کشف یک خانه تیمی در قائم شهر؛ حمله عوامل گروه های ضدانقلاب به یکی از شعب بانک صادرات در خیابان پیروزی؛ درگیری نیروهای بسیج با افراد مسلح غیرقانونی در خیابان تهران نو.

۸ رادیو صوت الجماهیر: گروه های تجزیه طلب وابسته به جبهه آزادی بخش الاحواز عراق بمبی در خطوط راه آهن اهواز منفجر کردند که درپی آن ۳ تن زخمی شدند؛ آقای "مولانا عبدالمنان"، رئیس جمعیت دبیران و اتحادیه معلمان بنگلادش، از اقدامات جبهه رهایی بخش الاحواز در مبارزه مسلحانه برای آزادی ملت الاحواز حمایت کرد.

ص: ۱۰۸۴

۱ برگزاری مراسم تنفیذ حکم سومین رئیس جمهور منتخب ایران؛ امام خمینی در این مراسم ضمن سخنانی خطاب به ملت بر تلاش ناموفق معارضین برای عقب نشاندن ملت از آرمان های خود با حربه ترور مقامات تأکید کرده، با اشاره به برجستگی های رئیس جمهور منتخب، نقش مردم در برپایی نظام جمهوری اسلامی و شکل دادن به نظام را یادآور شدند؛ آیت الله خامنه ای رئیس جمهور منتخب: تا آنجا که ممکن است باید از تغییر در کابینه اجتناب کرد.

۲ آقای هاشمی رفسنجانی درباره پیشنهاد اخیر دبیرکل اتحادیه عرب، گفت: بیرون رفتن نیروهای عراقی از خاک ایران، شناسایی متجاوز و پرداخت غرامت ازجمله شرط های اصلی ایران برای صلح با عراق است و ما حاضر نیستیم پیش از بیرون رفتن نیروهای دشمن از خاکمان با آنها مذاکره کنیم.

۳ طه یاسین رمضان، معاون نخست وزیر عراق، بدون اشاره به تجاوز کشورش به خاک ایران، اعلام کرد عراق آماده است تا به جنگ با ایران پایان دهد. او رهبران ایران را ناهماهنگ و شرایط کنونی را برای شروع مذاکرات نامناسب توصیف کرد.

۴ فرد هالیدی، محقق امریکایی در امور خاورمیانه، در مقاله ای به بررسی تغییر سیاست شوروی در فروش تسلیحات به عراق، علل این رویکرد جدید و تأثیر آن در منطقه خاورمیانه پرداخت.

گزارش روزشمار ۱۸/۷/۱۳۶۰

۵ شهادت ۵ تن و زخمی شدن ۶۰ نفر در بمباران ایلام؛ ناکام ماندن حمله هوایی عراق به آبادان با آتش پدافند هوایی نیروهای خودی؛ گلوله باران دزفول و آبادان خساراتی درپی داشت؛ توپخانه ارتش جمهوری اسلامی مواضع عراق را در جاده قاطرسوخته میمک زیر آتش گرفت.

۶ براثر اصابت گلوله توپ به پاسگاه خودی در بانه و انفجار مین در حوالی تکاب یک تن شهید و ۵ تن زخمی شدند؛ در در منطقه اورامان انبار مهمات گروه رزگاری به تصرف نیروهای خودی درآمد؛ در عملیات کمین نیروهای خودی در شمال مهاباد، ۴ نفر از عناصر مسلح غیرقانونی کشته و یک تن دستگیر شد.

۷ در ادامه مذاکرات میان سران حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پیشرفت هایی درباره پیوستن این حزب به شورای ملی مقاومت حاصل شد.

۸ ۲ فروند کشتی عراقی با پرچم کویت، اقدام به حمل سوخت از عربستان به کویت کردند و محموله های نفتی از کویت، از راه زمینی به داخل عراق حمل می شود.

۹ عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای نیشابور، هشتپر و بوشهر، عملیات تروریستی انجام دادندکه درپی آن ۴ نفر از نیروهای خودی مجروح شدند و ۲ نفر از افراد سازمان نیز دستگیر شدند.

۱۰ نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به تظاهرات دانشجویان مسلمان پاریس که در حمایت از جمهوری اسلامی ایران برگزار شده بود، حمله کردند، پلیس فرانسه ۲ نفر از دانشجویان را دستگیر کرد؛ ۳۰ نفر از دانشجویان بعثی عراقی در پوشش

دانشجویان طرف دار سازمان مجاهدین خلق، در نقاط مختلف شهر لندن اعلامیه های این سازمان را پخش کردند.

امام خمینی در پاسخ به نامه اعتراض آمیز شاه عربستان در مورد تظاهرات ضدامریکایی و ضدصهیونیستی زائران ایرانی خانه خدا در عربستان: اگر دولت حجاز از این فریضه عبادی - سیاسی ... استفاده سیاسی اسلامی نمود، احتیاج به امریکا و هواپیماهای آواکس آن و سایر ابرقدرت ها نداشت و مشکلات مسلمانان حل می شد؛ وزارت خارجه ایران نیز در بیانیه ای اطلاعات داده شده به پادشاه عربستان را تکذیب کرد و

ص: ۱۰۸۵

۱ آن را توطئه امریکا و رژیم صهیونیستی و مخالفان وحدت امت اسلامی نامید.

۲ امام خمینی در واکنش به ادعای مقامات کویتی مبنی بر دخالت ایران در بمباران تأسیسات نفتی این کشور امروز با ارسال پیام های جداگانه ای برای سران کشورهای سوریه، یمن جنوبی، امارات متحده عربی و مالدیو، این اقدام را توطئه امریکا خواندند.

۳ محسن رضایی در گفت وگویی مطبوعاتی درباره برنامه های آینده سپاه، ارتباط این نهاد با بسیج و روحانیت و اساسنامه درحال بررسی سپاه در مجلس، مطالبی بیان کرد.

۴ وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه درباره وضعیت کنونی اقتصاد کشور، سیاست غرب در کاهش قدرت سازمان اوپک و اقتصاد متکی به نفت، مطالبی اظهار کرد. وی افزود: یکی از دلایل پایداری ما در مقابل مشکلات اقتصادی، اجرای سیاست های ستاد بسیج اقتصادی است.

۵ رادیو کلن در مقاله ای با تکرار ادعای مقامات کویتی مبنی بر حمله هواپیماهای ایرانی به تأسیسات نفتی کویت، موقعیت کویت را به عنوان یکی از کشورهای تأمین کننده نفت برای دنیای غرب، ویژه دانست و هشدار داد که هم پیمانان کویت قادرند در هنگام ضرورت از این کشور دفاع و پشتیبانی کنند.

ضمیمه گزارش۵۹: متن کامل نامه پادشاه عربستان به امام خمینی.

گزارش روزشمار ۱۹/۷/۱۳۶۰

۶ شهرهای اهواز و آبادان گلوله باران شد و خسارت های مالی و جانی به بار آورد.

۷ نیروهای ارتش عراق در مناطق اشغالی ایران، از امروز تعویض شناسنامه های اهالی این مناطق را از ایرانی به عراقی آغاز کردند.

۸ به دنبال ضرب الاجل ستاد مشترک عملیات شمال غرب به گروه های مسلح غیرقانونی برای معرفی خود به نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، رادیو صدای کردستان، با هدف جداکردن صف نیروهای ارتش از پاسداران و نظام، در پیام مشابهی به نیروهای ارتش از آنان خواست تا خود را تسلیم کنند.

۹ عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای شیراز، تهران، فومن و مشهد، ۲ عملیات ترور و ۲ مورد پرتاب بمب انجام دادند که درپی آن ۲ نفر شهید شدند.

۱۰ اقدامات نیروهای امنیتی ایران در شهرهای تبریز، تهران، بندرترکمن و درود، به کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق، کشته شدن یک نفر از اعضای این سازمان و دستگیری ۴ تن دیگر انجامید؛ در هفته گذشته در رشت، ۳۰ نفر از اعضای سازمان مذکور دستگیر شدند و یک نفر کشته شد.

۱۱ امام خمینی به نمایندگان مجلس شورای اسلامی اجازه دادند که در مواقع ضروری، با استفاده از بخشی از اختیارات ولایت فقیه، براساس احکام ثانویه قوانین مورد نیاز را تصویب کنند.

۱۲ پیام تبریک امام خمینی به رئیس جمهور اندونزی و رئیس شورای انقلاب صحرا به مناسبت عید قربان و اشاره ایشان به توطئه امریکا در حمله به مخازن نفتی کویت.

۱۳ نمایندگان مجلس شورای اسلامی و آیت الله منتظری در پیام هایی به ملت مصر به مناسبت ترور انور سادات، آنها را به ادامه مبارزه تا نابودی رژیم صهیونیستی و امریکا و تشکیل حکومت اسلامی تشویق کردند.

۱۴ روزنامه جنگ (چاپ پاکستان) در مقاله ای به هجمه تبلیغاتی غرب علیه ایران و همدستی این رسانه ها با دولت عراق اعتراض کرد.

ص: ۱۰۸۶

۱ ماهنامه الحریه (چاپ بیروت) در مقاله ای، ضمن بررسی اوضاع عراق بعد از وقوع انقلاب اسلامی تا زمین گیرشدن ارتش آن کشور در ایران، مطالب متنوعی از وضعیت نظامی و اقتصادی عراق منتشر کرد.

ضمیمه گزارش۶۹: زمینه های موافقت امام با وضع قوانین برحسب احکام ثانویه.

گزارش روزشمار ۲۰/۷/۱۳۶۰

۲ نیروهای خودی در عملیاتی در غرب شوش موفق به تصرف تپه حساس ۱۲۰ شدند.

۳ درپی اجرای عملیات های شهید رجایی و شهید باهنر در منطقه بازی دراز و ثامن الائمه(ع) در آبادان که به شکسته شدن حصر آبادان انجامید، حکومت عراق حکم اعدام ۴۱ نفر از نظامیانی را که در این عملیات ها عقب نشینی کرده بودند اجرا کرد.

۴ در عملیات نیروهای معارض عراقی در جاده سیدصادق، ۱۵ نفر از نیروهای نظامی عراق کشته یا زخمی شدند؛ تظاهرات مردم علیه حکومت عراق در سلیمانیه، این شهر را ناآرام کرد و در درگیری مردم با نیروهای امنیتی ۱۱ نفر از مردم این شهر دستگیر شدند.

۵ ارسال کمک های مردمی به جبهه های جنگ.

۶ در حمله افراد حزب دمکرات کردستان به خودروهای نظامی پادگان پیرانشهر، ۶ تن از نیروهای خودی و تعدادی از مهاجمان زخمی شدند؛ برخورد یک خودرو شخصی با مین در محدوده سقز، یک زخمی برجای گذاشت؛ نیروهای مسلح غیرقانونی با حمله به ساختمان کمیته امداد یکی از روستاهای محدوده سقز، مبلغ ۳۵ هزار تومان به سرقت بردند؛ بنا بر اعلام ناحیه ۴ ژاندارمری کردستان، روز گذشته، ۴ تن از کارگران جهاد سازندگی در جنوب دیواندره ربوده شدند.

۷ با آزادسازی مناطق مختلف کردنشین، بازسازی این مناطق در دستور کار دولت قرار گرفت و زمین های کشاورزی بسیاری به زیر کشت رفت. مردم این مناطق نیز حمایت خود را از انقلاب اسلامی و انزجارشان را از فعالیت های گروه های مسلح شورشی ابراز کردند.

۸ در اقدامات تخریبی و تروریستی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای مشهد، تبریز، نیشابور، اصفهان و قزوین، ۲ تن شهید و ۶ نفر زخمی شدند. از تروریست ها نیز یک نفر کشته و یک نفر نیز دستگیر شد. در بجنورد، افراد سازمان اقدام به سرقت یک خودرو پیکان کردند؛ کشته شدن ۲ نفر در انفجار یک بمب دست ساز داخل یک خودرو در شیراز و کشف ۳ بمب دیگر از داخل این خودرو.

۹ در چندین عملیات مؤثر نیروهای امنیتی در شهرهای مختلف، ۴۲ نفر از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، چریک های فدایی خلق و گروه پیکار کشته یا دستگیر شدند و تعداد زیادی سلاح و مقادیر فراوانی مهمات از آنان به دست آمد.

۱۰ کاهش صدور نفت به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز، کمبود ارز و تصمیم برای گرفتن وام از لیبی و الجزایر، موضوع بخشی از مباحث مطرح شده در جلسه امروز آقای هاشمی رفسنجانی با مقامات بلندپایه کشور بود.

۱۱ ده ها هزار تن از زائران ایرانی در یک راه پیمایی در مکه، شعارهایی علیه امریکا و رژیم صهیونیستی دادند. مأموران امنیتی عربستان ۴۷ نفر از راه پیمایان را دستگیر کردند که با پیگیری سفارت ایران در جده، همه آنها قبل از انجام مناسک حج آزاد شدند.

۱۲ احمد بن بلا، اولین رئیس جمهور الجزایر بعد از انقلاب این کشور، تجاوز عراق به خاک ایران را محکوم کرد.

۱ در ادامه تلاش های عراق برای توسعه روابط اقتصادی خود با دیگر کشورها، وزیر بازرگانی عراق با وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه، درخصوص گسترش روابط اقتصادی دو کشور، در بغداد گفت وگو کرد؛ عراق قرارداد جدیدی درزمینه افزایش واردات کالا از هلند با این کشور امضا کرد که به گفته رئیس شرکت هلندی شرکت کننده در نمایشگاه تجاری عراق، طبق این قرارداد، صادرات هلند به عراق دو برابر خواهد شد.

۲ بعد از افشای اقدام عراق در تخطی از مصوبات اوپک و کاهش دادن قیمت نفت صادراتی به میزان ۲ دلار، مجله بررسی اقتصادی خاورمیانه با ذکر جزئیات بیشتری دراین باره اعلام کرد که دلیل کاهش قیمت نفت عراق، فشار شدید مشتریان نفت این کشور است.

۳ روزنامه فایننشال تایمز در مقاله ای، پیامدهای منطقه ای جنگ عراق علیه ایران و تأثیرات آن را در اقتصاد عراق بررسی کرد. دو عملیات اخیر ایران در سوسنگرد و آبادان و نارضایتی صدام از این عملیات ها، نقش اساسی کشورهای حاشیه خلیج فارس، به خصوص کویت در پشتیبانی مالی از عراق، وخیم شدن اوضاع اقتصادی عراق براثر جنگ و... از موضوعات مورد بحث در این مقاله است.

۴ رادیو لندن در یک مقاله رادیویی به موضوع گرفتارشدن کشتی های تجاری در اروندرود پرداخته است. وضعیت فعلی کشتی ها، چشم انداز رهاشدن این کشتی ها از اروندرود، بررسی وضعیت حقوقی این کشتی ها ازنظر دریافت خسارت و... از دیگر محورهای این مقاله است.

۵ آسوشیتدپرس: ترور انور سادات، اقدام یک گروه کوچک از نظامیان نیست و پای یک گروه بزرگ بنیادگرا در میان است؛ رویتر: وزیر خارجه امریکا از تصمیم این کشور مبنی بر تسریع تحویل اسلحه به مصر و سودان و برپایی مانور مهمی با شرکت نیروهای امریکا، مصر و چند کشور خلیج فارس در مصر خبر داد؛ روزنامه های سوریه همکاری رهبران جدید مصر با امریکا را به شدت محکوم کردند.

گزارش روزشمار ۲۱/۷/۱۳۶۰

۶ افزایش تدریجی میزان اقدامات و تحرکات ارتش عراق در جبهه جنوب به ویژه در مناطق عمومی غرب شوش و اهواز؛ گزارش های عناصر اطلاعتی سپاه پاسداران دراین باره.

۷ درحالی که سپاه پاسداران مشغول تکمیل شناسایی ها از دشمن و وضعیت زمین منطقه بستان برای اجرای عملیات آزادسازی این منطقه است، فرماندهی نیروی زمینی ارتش، پیش نویس طرح پیشنهادی ارتش را در این منطقه ارائه کرد.

۸ نیروهای سپاه در منطقه ریجاب و میش رنگین، با نیروهای عراقی درگیر شدند و ضرباتی به آنها وارد آوردند. و در دهلران نیز با نفوذ به خاک عراق، اقدام به مین گذاری کردند که براثر آن یک تریلر نظامی عراق منهدم و ۱۰ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند.

۹ نشریه کانادایی کرسنت اینترنشنال: اواسط ماه سپتامبر، نیروهای بعثی عراق در جست وجوی گروهی از مجاهدین مسلمان عراقی، دهکده ای در محدود بغداد را بمباران کردند و به آتش کشیدند و همه اهالی آن را به قتل رساندند.

۱۰ تصرف مجدد ارتفاع ۲۵۲۵ در محور روانسر - کامیاران به دست نیروهای ایران ناکامی افراد حزب دمکرات در تصرف شهر اشنویه؛ بی نتیجه بودن حمله افراد حزب دمکرات به نیروهای سپاه و ارتش؛ ادعای کذب رادیو صدای کردستان مبنی بر تصرف دوساعته شهر نقده به دست ضدانقلاب؛ به دام افتادن تعدادی از نیروهای سپاه هنگام مذاکره با صنار مامدی از رهبران سابق حزب دمکرات.

ص: ۱۰۸۸

۱ اقدام افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ترور یک مغازه دار در گلستان که به زخمی شدن این شخص و ۲ فرد دیگر حاضر در مغازه وی انجامید؛ دستگیری عاملان پرتاب نارنجک (افراد سازمان مجاهدین) به یک مغازه خشک شویی در قزوین؛ کشف یک بمب دست ساز از داخل ساعت دیواری اتاق مدیر مدرسه یک دبیرستان دخترانه در منطقه نظام آباد تهران که به دست یکی از معلمان هوادار سازمان کار گذاشته شده بود؛ دستگیری مسئول امور مالی سازمان در تبریز؛ کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رشت و دستگیری ۲ نفر از فعالان سازمان در این خانه؛ حمله عناصر سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت) به دکل فرستنده رادیو و تلویزیون سوردار شهرستان نور و واردآوردن آسیب به آن.

۲ امام خمینی در حکمی حجت الاسلام رفسنجانی را به سِمَت نمایندگی خود در شورای عالی دفاع منصوب کردند.

۳ رئیس جمهور منتخب مردم در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، دربرابر نمایندگان مردم در مجلس و سران کشور، مراسم تحلیف را به جای آورد.

۴ پیام تبریک امام خمینی به سران کشورهای قطر، دوبی و فُجیره به مناسبت عید قربان و افشاگری ایشان درمورد توطئه امریکا در بمباران تأسیسات نفتی کویت.

۵ روزنامه کرسنت اینترنشنال روابط هانی الحسن، یکی از افراد بانفوذ سازمان آزادی بخش فلسطین و اولین سفیر این سازمان در تهران، با رجوی و بنی صدر را بررسی کرد و از بی صداقتی رهبران سازمان فتح دراین باره و اصل رابطه ساف با اشخاص و گروه های مخالف جمهوری اسلامی انتقاد کرد.

۶ روزنامه وال استریت ژورنال در مقاله ای با فرض صحیح بودن ادعاهای منابع غربی مبنی بر بمباران تأسیسات نفتی کویت به وسیله هواپیماهای ایرانی، موقعیت جغرافیایی و اقتصادی این کشور را عاملی برای تحت فشار قرارگرفتن ازطرف عراق و ایران ذکر کرد.

ضمیمه گزارش۹۱: توضیحات سردار علایی درباره انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس و اختلاف دیدگاه های فرماندهان ارتش و سپاه.

ضمیمه گزارش۹۴: شرح دیدار دو تن از نیروهای سپاه و عبدالرحمن کریمی با صنار مامدی از رهبران سابق حزب دمکرات.

گزارش روزشمار ۲۲/۷/۱۳۶۰

۷ نیروی هوایی ارتش عراق شهر ایوان غرب در استان ایلام را بمباران کرد. در این حمله، ۳ تن شهید و ۱۳ تن مجروح شدند و ۵ منزل مسکونی نیز ویران شد.

۸ پناهندگی ۱۷ سرباز عراقی در مناطق مرزی سردشت و ۲ سرباز همراه خانواده هایشان در مریوان به ایران طی یک هفته گذشته.

۹ حمله شبانه نیروهای حزب دمکرات به ساختمان بسیج، شرکت نفت و انبار جهاد سازندگی در تکاب؛ در مهاباد، براثر تیراندازی افراد شاخه دختران هیز پیشوای حزب دمکرات به سمت نیروهای خودی یک پاسدار و یک زن عابر زخمی شدند؛ در روستای قشلاق، در محدوده سنندج، عناصر مسلح غیرقانونی ۲ نفر نگهبان شرکت مرمر و در محور سقز - دیواندره، ۲ نفر از نیروهای انتظامی را گروگان گرفتند؛ زخمی شدن یک پاسدار و یک نفر از مردم در منطقه سرو در شمال ارومیه براثر تیراندازی های فردی نامعلوم؛ برخورد یک خودرو زیل ارتش با مین در اطراف مهاباد.

درپی پاک سازی بوکان و شروع به کار نهادهای دولتی، سرپرست اداره آموزش وپرورش بوکان از

۱ همه کارمندان و معلمان این اداره خواست در محل کار خود حاضر شوند.

۲ افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای شوشتر و نیشابور دست به اقدامات خرابکارانه زدند؛ دستگیری ۳ تن از افراد سازمان در تهران؛ روابط عمومی سپاه پاسداران کرمان: در دو هفته گذشته، ۲ خانه تیمی در کرمان کشف گردید و ۷ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند و یک تن به هلاکت رسید؛ در چند هفته گذشته در خرم آباد، ۸ خانه تیمی منافقین کشف و ۱۶ نفر از افراد نظامی سازمان دستگیر شدند.

۳ رادیو بغداد در اقدام تبلیغاتی با پخش یک مقاله رادیویی، کوشید با خبرسازی و غلو دستگیری تعدادی از افراد مجاهدین خلق (منافقین) در یکی از خیابان های تهران را یک شورش و تظاهرات عمومی در شهر تهران جلوه دهد.

۴ جبهه عربی رهایی بخش الاحواز در بیانیه ای از اقدامات و گفته های اخیر مسعود رجوی و بنی صدر مبنی بر اعطای خودمختاری به قومیت های ایرانی، دفاع کرد.

۵ امام خمینی در دیدار با هیئت های تبلیغاتی اعزامی به هند، پاکستان و شرکت کنندگان در اجلاس بین المجالس، ضمن اظهار گلایه از کم کاری تبلیغاتی در سطح بین المللی، بر سفرهای غیررسمی مقامات و گروه های تبلیغاتی و حضور بیشتر در میان اقشار عادی برای تبلیغ اهداف و دستاوردهای انقلاب تأکید کردند.

۶ محسن رضایی، فرمانده کل سپاه پاسداران، در گفت وگو با روزنامه اطلاعات به سیاست کلی نظام در خلع سلاح گروه های مسلح غیرقانونی و مأموریت سپاه دراین باره اشاره کرد و از موفقیت برنامه های آموزش زندانیان گروه ها و سازمان های مسلح غیرقانونی خبر داد.

۷ وزیر امور خارجه ایران در نامه ای به رئیس ادواری شورای امنیت، با رد قاطعانه ادعاهای دولت کویت مبنی بر اقدام هواپیماهای ایرانی در بمباران منطقه نفتی اُم العیش، آن را اقدامی تحریک آمیز با هدف متحدکردن حکومت های عربی منطقه علیه ایران دانست.

۸ وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با صدور بیانیه ای، برگزاری مانور نظامی امریکا در منطقه را حمایت از رژیم دست نشانده مصر و نوعی دخالت علنی در امور کشورهای منطقه و ملت مصر اعلام کرد.

۹ بهزاد نبوی، سرپرست ستاد بسیج اقتصادی در نشست هماهنگی ستادهای بسیج اقتصادی استان ها، درباره ساختار و سیاست های کلی این ستاد و نحوه اجرای سهمیه بندی کالاهای اساسی و آثار آن در جلوگیری از تورم، مطالبی را بیان کرد.

۱۰ معاون نخست وزیر رومانی، در رأس هیئتی به منظور مذاکره با مقامات عراقی درخصوص همکاری های اقتصادی و تجاری، وارد بغداد شد.

۱۱ وزارت کشور مصر: در انتخابات ریاست جمهوری، حسنی مبارک تنها کاندیدای ریاست جمهوری، با ۴۲/۹۸ درصد آرای رأی دهندگان به عنوان رئیس جمهور مصر انتخاب شد.

گزارش روزشمار ۲۳/۷/۱۳۶۰

۱۲ ارتش عراق آبادان و اطراف شهر پاوه را بمباران و گلوله باران کرد که خسارت چندانی نداشت. در حین بمباران آبادان اصابت چند بمب خوشه ای به یک انبار مهمات عراقی ها در غرب کارون، خسارت های زیادی به بار آورد؛ نیروهای خودی در مناطق کوره موش، مهران و شانه دری تحرکاتی کردند که در دو مورد موفقیت هایی به دست آمد.

ص: ۱۰۹۰

۱ در درگیری نیروهای ارتش با افراد حزب دمکرات در محور بوکان - میاندوآب، ۲ نفر شهید و ۶ نفر مجروح شدند، رادیو صدای کردستان میزان تلفات نیروهای خودی را ۵۰ (!) پاسدار و جاش اعلام کرد؛ اقدام موفقیت آمیز نیروهای خودی در پاک سازی روستای "ماهی" در محدوده بانه.

۲ افراد وابسته به گروه های مسلح ضدانقلاب، در ۵ عملیات بمب گذاری، پرتاب نارنجک و بمب آتش زا در شهرهای اهواز، اشنویه، میاندوآب، تهران و زابل خسارت های جانی و مالی به بار آوردند. اقدام این افراد برای آتش زدن چندین اتوبوس در مشهد نیز ناکام ماند.

۳ نیروهای سپاه پاسداران در دو عملیات در شهرهای زنجان و دوگنبدان، چند خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و افراد فعال در این خانه ها را دستگیر کردند؛ دادگاه انقلاب اسلامی ایلام ۲۵ نفر از اعضا و هواداران این سازمان را به ۶ ماه تا ۱۰ سال حبس محکوم کرد.

۴ امام خمینی در حکمی به رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی اجازه دادند که با استفاده از اختیارات رهبری، مأموریت ها و وظایف محول شده به ارتش را با مشورت ریاست جمهوری انجام دهد.

۵ سخنان امام خمینی در جمع معاونان و مدیران کل آموزش وپرورش درخصوص اهمیت فرهنگ و آموزش وپرورش، وضعیت این امور در زمان رژیم پهلوی، مشکلات باقیمانده از سیاست غلط فرهنگی رژیم سابق درحال حاضر، تأکید بر استقلال فرهنگی و استفاده از متخصصان متعهد و رهایی از وابستگی به شرق و غرب در همه شئون.

۶ درپی انتخاب آیت الله خامنه ای به ریاست جمهوری، آیت الله مهدوی کنی، نخست وزیر، به منظور بازگذاشتن دست رئیس جمهور برای انتخاب نخست وزیر و اعضای کابینه، از سمت خود استعفا کرد.

۷ واکنش سفارت عراق در بیروت به دیدار سه روز پیش نخست وزیر لبنان، با کاردار ایران در بیروت و ابراز علاقه وی برای توسعه روابط با جمهوری اسلامی ایران.

۸ منابع خبری غربی: پلیس لندن در عملیاتی ۳ ایرانی خریدار اسلحه را که به دست ۳ نفر از اتباع انگلیسی و یک تبعه ایرانی گروگان گرفته شده بودند، آزاد کرد.

۹ خبرگزاری پارس: سرمایه گذاری گسترده یوگسلاوی و کره جنوبی در زمینه های مختلف تجاری، صنعتی و عمرانی در کشور عراق.

گزارش روزشمار ۲۴/۷/۱۳۶۰

۱۰ نیروهای عراقی پس از ۵ روز، دوباره تپه ۱۲۰ را در غرب رودخانه کرخه اشغال کردند؛ ۳ نفر از نیروهای عراقی در محور عملیاتی ثامن الائمه(ع)، به نیروهای خودی پناهنده شدند.

۱۱ حمله نیروهـای حزب دمکرات به نیروهـای خودی در محور تکـاب - صـائین دژ و مرکز مخـابرات مهاباد و پاسـخ نیروهای خودی؛ انفجار یک بمب در مقر سپاه میاندوآب؛ افراد مسلح غیرقانونی مسافران یک مینی بوس را در گردنه صلوات آباد و ۶ پاسدار را در روستای سرو گروگان گرفتند؛ سرقت افراد مسلح غیرقانونی از مردم یک روستا در محدوده بوکان؛ آزادشدن ۱۳ تن از گروگـان هـای حزب دمکرات کردسـتان؛ ادامه پاک سازی منطقه جوانرود و اسـتقرار در ارتفاعات سـر کوب؛ کشف ۶ قبضه اسلحه در منطقه جنوب ارومیه.

۱۲ مسـئول روابط بین المللی حزب کمونیست ایتالیا، با ابوالحسن بنی صدر و مسعود رجوی ملاقات و گفت وگو کرد. مسعود رجوی گفت: این دیدار در چارچوب حمایت از حقوق بشر انجام شده است.

ص: ۱۰۹۱

۱ رادیو کلن در مقاله ای کاهش فعالیت های مخالفان مسلح در ایران، را "آرامش قبل از طوفان" خواند و گفت ادامه بحران در ایران همچنان امکان پذیر است.

۲ تشکیل جلسه شورای عالی دفاع برای بررسی اوضاع سیاسی و نظامی کشور و تصمیم گیری درباره طرح صلح پیشنهادی سازمان کنفراس اسلامی. رئیس جمهور: غیر از پذیرش عقب نشینی عراق مسئله جدیدی در این طرح وجود نداشت. ... اقدام عراق در لغو قرارداد ۱۹۷۵ الجزیره یک جانبه بوده و این مسئله نیز پس از خروج نیروهای عراقی از ایران قابل بررسی است.

۳ محورهای سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه تهران: وجود خیل فراوان آوارگان جنگی و تلاش ناکام امریکا، عراق و برخی گروه های غیرقانونی برای قراردادن آنها رو در روی نظام، تأکید بر مبارزه با تروریسم در اشکال نظامی و اقتصادی و اشاره به نامه امام خمینی(ره) در واگذاری اختیارات استفاده از احکام ثانویه به مجلس شورای اسلامی و اعتماد ایشان به مجلس.

۴ درپی استقبال نسبتاً خوب مردم آلمان از غرفه کتاب ایران در نمایشگاه بین المللی کتاب فرانکفورت، دانشجویان ایرانی مخالف نظام جمهوری اسلامی، در سومین روز برگزاری نمایشگاه، به غرفه ایران حمله کردند و کتاب ها، عکس های امام و پرچم ها را پاره کردند. این اقدام، با سکوت پلیس آلمان، منجر به تعطیلی غرفه شد.

۵ روزنامه انگلیسی فایننشال تایمز در مقاله ای چگونگی فعالیت خطوط هوایی بین المللی فعال در ایران و علت قطع یا کاهش سطح همکاری آنها با ایران را تشریح کرد، بدون اینکه از تأثیر عوامل سیاسی بر تصمیم گیری این شرکت ها سخنی به میان آورد.

گزارش روزشمار ۲۵/۷/۱۳۶۰

۶ ادامه تبادل آتش میان نیروهای خودی و دشمن درپی تصرف تپه ۱۲۰ در مناطق دزفول، شوش و خرمشهر و سقوط یک جنگنده عراقی در این منطقه؛ پناهنده شدن یک افسر و یک سرباز عراقی در شمال غرب کشور.

۷ افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای سقز، عباس آباد سنندج و در محور سنندج - همدان، ۹ تن از مردم عادی و نیروهای خودی را شهید یا زخمی کردند و چند نفر را نیز گروگان گرفتند؛ در شیراز افراد وابسته به گروه های مسلح ضدانقلاب یک اتوبوس را به آتش کشیدند و در این حادثه دو کودک به شهادت رسیدند و ۲۰ نفر از مسافران نیز زخمی شدند؛ حمله ناکام تروریست های مسلح به منزل امام جمعه رشت و شهادت مأمور شهربانی؛ ترور دادیار سابق دادسرای انقلاب اردبیل؛ وقوع ۲ انفجار در شهر ارومیه و یک انفجار در مشهد که تلفات جانی نداشت؛ خنثی سازی مواد منفجره و دستگیری ۲ تن از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد؛ درپی انفجار یک نارنجک در تبریز نیروهای بسیج ۳ نارنجک دیگر را هم کشف و خنثی کردند.

۸ نامه امام خمینی در پاسخ به دغدغه های فکری آیت الله گلپایگانی درخصوص واگذاری بخشی از اختیارات ولی فقیه به مجلس شورای اسلامی برای وضع قوانین با احکام ثانویه.

۹ آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، در مراسم اعطای سردوشی به دانشجویان دانشکده افسری ارتش، درباره جایگاه ارتش ایران در میان ملت و بی سابقه بودن این امر در ارتش های جهان و مسئولیت فرماندهان ارتش، مطالبی ایراد کردند.

ص: ۱۰۹۲

۱ نامه عده ای از علما به امام خمینی(ره) و اعلام آمادگی، جهت نظارت بر قوانینی که مجلس شورای اسلامی با استفاده از اختیارات ولی فقیه وضع می کند.

۲ دیدار رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس جمهور و رئیس دیوان عالی کشور با امام خمینی(ره).

۳ سفارت جمهوری اسلامی ایران در بیروت با صدور اطلاعیه ای اقدام ناموفق عوامل سفارت عراق در ترور کاردار ایران در بیروت را محکوم کرد.

۴ شاه اردن، به همراه هیئتی از مقامات بلندپایه این کشور، در آغاز یک سفر دوره ای به کشورهای منطقه وارد بغداد شد و با صدام حسین و سران عراق دیدار کرد. رادیو اسرائیل هدف ملک حسین از این سفر را ارزیابی وضع کنونی اعراب و روابط میان کشورهای عربی دانست.

گزارش روزشمار ۲۶/۷/۱۳۶۰

۵ ادامه تبادل آتش در محور غربی مناطق دزفول، شوش، بستان و کارون؛ گلوله باران مناطق مسکونی آبادان و روستای کانی میران مریوان تلفات و خساراتی را درپی داشت؛ پناهنده شدن ۹ نظامی عراقی و یک غیرنظامی به نیروهای مرزی در سردشت.

۶ حملات معارضین عراقی به مراکز امنیتی و نظامی شهرهای سیدصادق، سیروان و شانه دری در روزهای اخیر و ترور رئیس اداره مهندسی سلیمانیه.

۷ گزارش اجمالی نشریه میدل ایست اکونومیک سروی از چگونگی صدور نفت و وضعیت پایانه های نفتی ایران با تکیه بر ادعاهای عراق درباره میزان خسارات واردشده به مبادی صدور نفت ایران.

۸ طبق گزارش نیویورک تایمز درخصوص معاملات تسلیحاتی منطقه خاورمیانه از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۰، عراق مقادیر زیادی تسلیحات مختلف از کشورهای فرانسه، ایتالیا، سوئیس، شوروی و یوگسلاوی خریداری کرده است؛ طی روزهای اخیر نیز چندین محموله حاوی تجهیزات و تسلیحات نظامی ازطریق اردن، کویت و عربستان وارد عراق شده است.

۹ در محور سقز و بانه، ۱۰ نفر از افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب کشته یا زخمی شدند و یک نفر از نیروهای سپاه به شهادت رسید.

۱۰ در ادامه عملیات های تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد، نوشهر، نیشابور، تنکابن و بابل، ۵ نفر از افراد سپاه و بسیج به شهادت رسیدند و یک نفر از افراد سازمان کشته شد؛ دستگیری ۲۵ نفر و کشته شدن یک تن از اعضای گروه های تروریستی در تهران و زنجان؛ به گزارش ستاد منطقه ۳ سپاه کشوری، در چند روز اخیر، ۱۰ نفر از افراد این سازمان در قائم شهر دستگیر شدند و ۷ نفر از وابستگان به منافقان که به اعدام محکوم شده بودند، با معرفی خود به دادگاه و اظهار پشیمانی، با تخفیف به ۵ تا ۱۰ سال زندان محکوم شدند.

۱۱ امـام خمینی در سـخنانی در جمع عـده ای از خـانواده هـای شـهدا بـا اشاره به رشادت های بی نظیر جوانان کشور به افشای مـاهیت سازمـان عفو بین المللی به عنوان یـک ارگان خـدمتگزار به قـدرت های بزرگ و تلاش آنها برای شـکست دادن نظام جمهوری اسـلامی پرداختند. ایشان همچنین ضـمن اعجاز خواندن انقلاب اسـلامی بر اهمیت تربیت اسلامی کودکان و جوانان تأکید کردند.

۱۲ حمـایت جامعه مدرسـین حوزه علمیه قم و علمای آذربایجان از حکم امام در واگـذاری بخشـی از اختیارات ولایت فقیه به مجلس، برای وضع قوانین و اعلام آمادگی آنها برای نظارت بر چگونگی اعمال آن.

ص: ۱۰۹۳

۱ تشکیل چهارمین جلسه فرماندهان مناطق ده گانه سپاه و مسئولان عملیات و اطلاعات این مناطق با حضور فرمانده کل سپاه.

۲ به دنبال سوء قصد مسلحانه و ناموفق وابستگان سفارت عراق علیه کاردار ایران در بیروت، گروهی از شخصیت های سیاسی و مذهبی این شهر، وزارت امور خارجه لبنان، جبهه دمکراتیک خلق برای آزادی فلسطین و سفیران واتیکان و ترکیه این اقدام را محکوم کردند.

۳ شاه اردن، پس از دیداری یک روزه از عراق به کویت رفت تا با امیر کویت درخصوص تحولات اخیر جهان عرب گفت وگو کند.

ضمیمه اول گزارش۱۴۹: شرح اقدامات سپاه برای ادامه جنگ و بیرون راندن دشمن از مناطق اشغالی.

ضمیمه دوم گزارش۱۴۹: توضیحات سردار علایی درباره توسعه سازمان رزم سپاه.

گزارش روزشمار ۲۷/۷/۱۳۶۰

۴ در حمله هواپیماهای عراقی به بندر امام خمینی و تأسیسات پتروشیمی این بندر، ۸ نفر شهید و ۲۶ نفر زخمی شدند؛ حمله نیروهای خودی به پادگان سیدصادق و پایگاه حاجی شیخ تلفات و خساراتی به عراق وارد کرد. انهدام دو سنگر عراقی در جبهه سومار؛ تداوم تبادل آتش توپخانه و ادوات در مناطق غربی و جبهه های میانی و جنوب؛ پناهندگی ۳ عراقی ازطریق مرزهای سردشت.

۵ در درگیری های میان نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی، در محورهای سقز، بانه، سردشت و مهاباد، از نیروهای خودی ۳ تن شهید و ۳ تن زخمی و از شورشیان مسلح نیز ۳ نفر کشته، ۱۲ تن زخمی و تعدادی دستگیر شدند؛ تلاش عراق برای آموزش نظامی نیروهای مخالف ایران.

۶ کشف یک پایگاه نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران و یک خانه تیمی سازمان در ساری و دستگیری ۳ تن از اعضای سازمان؛ اقدامات خرابکارانه افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق: آتش زدن کتاب فروشی سازمان تبلیغات در زابل و پرتاب نارنجک در کرمانشاه؛ تصرف ۱۰ خانه تیمی سازمان مجاهدین و دستگیری بیش از ۸۰ نفر به دست نیروهای سپاه بوشهر در سه ماه تابستان.

۷ دادستان انقلاب ساری: بیش از ۳۰ خانه تیمی و انبار مهمات گروه های تروریستی در چند ماه گذشته در ساری کشف شد و حدود ۲۵۰ نفر از اعضای آنان دستگیر شدند.

۸ سودابه سدیفی، یکی از مشاوران بنی صدر معزول: «بنی صدر پس از عزل از مقام فرماندهی کل قوا به سازمان مجاهدین خلق [منافقین] پیغام فرستاد که تنها چاره کار، ترور شخصیت های پیرو خط امام است.

۹ آیت الله خامنه ای، در نامه ای به رئیس مجلس شورای اسلامی، دکتر علی اکبر ولایتی را به عنوان نخست وزیر پیشنهادی،

جهت اخذ رأی به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد.

۱۰ مأموران عربستان به زائران ایرانی در حرم پیامبر(ص) حمله و عده ای را دستگیر کردند. مقامات مسئول رژیم سعودی پس از مذاکره با نمایندگان امام در مدینه، ضمن عذرخواهی، تعهد کردند که مسئولان این درگیری را محاکمه و ایرانیان دستگیرشده را آزاد کنند.

۱۱ چارلز ناس در مقاله ای در نشریه هرالد تریبیون، با یادآوری پیروزی های اخیر نظامی و اقتصادی ایران، پیش بینی ورشکستگی ایران را غیرواقع بینانه دانسته، به گروه های سلطنت طلب توصیه می کند که بدون تکیه بر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، دست به اقدامی بزنند.

وزیر خارجه عراق در دیدار با همتای ایتالیایی خود در رم، ضمن گفت وگو درباره جنگ ایران و عراق

۱ و اوضاع کلی خاورمیانه از آمادگی عراق جهت افزایش عرضه نفت به ایتالیا خبر داد.

۲ نشریه المجله از اقدام عراق در خرید هواپیماهای جنگنده هاوک از انگلیس و احتمال مونتاژ این نوع هواپیماها در عراق خبر داد.

۳ گزارش خبرگزاری فرانسه درباره آخرین وضعیت سیاسی و امنیتی مصر پس از ترور انور سادات و اقدامات رژیم مصر برای دستگیری مذهبیون بنیادگرا.

ضمیمه گزارش۱: گزارش هیئت استانداری خوزستان از چگونگی حمله هواپیماهای عراقی به بندر امام خمینی.

گزارش روزشمار ۲۸/۷/۱۳۶۰

۴ اقدام هواپیماهای عراقی در بمباران ۲ منطقه در جبهه های جنوب؛ تحرکات و اقدامات ارتش عراق در محورهای شوش، الله اکبر - بستان، حمیدیه و کارون؛ ادامه ارسال انواع سلاح و مهمات از کشورهای عربی منطقه به عراق؛ پناهنده شدن ۳ سرباز و یک غیرنظامی عراقی به ایران در سردشت، پاوه و نوسود.

۵ ایجاد راه بندان و سرقت ۳ خودرو متعلق به وزارت نیرو در گردنه قوشچی در شمال ارومیه؛ پناهنده شدن ۶ تن از افراد حزب دمکرات به نیروهای سپاه در پاوه.

۶ جوخه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۲ مدیر مدرسه را در هشتپر طوالش و سبزوار ترور کردند؛ کشف و خنثی سازی ۳ بمب در تهران و مشهد با تلاش نیروهای کمیته و سپاه؛ در تهران یک خانه تیمی متعلق به سازمان مجاهدین خلق شناسایی شد و در درگیری به وجودآمده یکی از افراد سازمان زخمی و دستگیر شد و ۲ تن از نیروهای کمیته نیز زخمی شدند.

۷ در جلسه غیرعلنی امروز مجلس شورای اسلامی، نمایندگان دیدگاه های خود را درباره نخست وزیری دکتر علی اکبر ولایتی ابراز داشتند. آقای هاشمی رفسنجانی: تعداد آرای مخالف زیاد است، ولی احتمال تصویب زیادتر است.

۸ کارکرد دادگاه های انقلاب در مقاطع حساس و آشوب های منطقه ای، آخرین وضعیت سازمان مجاهدین خلق ازنظر تشکیلاتی، عملیات و کارآمدی، شرایط توبه و بازگشت اعضا و هواداران گروه های مسلح غیرقانونی، محورهای اصلی سخنان دادستان کل انقلاب در مصاحبه مطبوعاتی و رادیو، تلویزیونی بود.

۹ بیانیه هشت بندی وزارت امور خارجه ایران درخصوص شرایط موافقت با سفر هیئت بررسی سازمان عفو بین الملل به ایران برای بازدید از سیر قضایی امور.

۱۰ وزیر مسکن و شهرسازی در مسکو با مسئولان کمیته دولتی روابط اقتصادی شوروی گفت وگو کرد؛ دیدار مهندس غرضی، وزیر نفت ایران، با معاون وزیر نیرو و صنایع یوگسلاوی.

۱۱ مقاله روزنامه فایننشال تایمز درخصوص نقش و اهمیت امکانات بندری کویت به عنوان عقبه اصلی واردات کالا به عراق.

۱۲ روزنامه نیویورک تایمز در مقاله ای به اختلافات ایران و امریکا که قرار است در دادگاه بین المللی لاهه بررسی شود پرداخت. حجم اختلافات، سابقه شکل گیری پرونده ها، چگونگی ارجاع به دادگاه، ادعاهای مطرح شده و محدودیت های دادگاه برای قبول پرونده ها ازجمله موضوعات طرح شده در این مقاله است.

۱۳ رادیو لندن در بررسی بحران بازار نفت و پایین آمدن قیمت آن به نقش و عملکرد کشورهای عربستان، لیبی و الجزایر دراین خصوص پرداخته است.

ضمیمه گزارش۱۶۵: توصیه های روابط عمومی شهربانی کل کشور برای آگاه سازی مردم به منظور کاهش تلفات بمب گذاری ها.

ص: ۱۰۹۵

گزارش روزشمار ۲۹/۷/۱۳۶۰

۱ در گلوله باران شهر آبادان چند نفر شهید یا زخمی و تعدادی منزل مسکونی ویران شد؛ حملات نیروهای خودی در منطقه کوت شیخ خرمشهر، خساراتی را به نیروهای عراقی وارد آورد.

۲ بازگشایی محور میاندوآب - مهاباد پس از دو سال با اجرای عملیات مشترک نیروهای سپاه و ارتش و آزادشدن تردد در این محور از ساعت ۹ تا ۱۷؛ ادعای رادیو کردستان درباره درگیری افراد حزب دمکرات و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) با نیروهای خودی در سنندج.

۳ در عملیات های ترور و تخریبی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران و مشهد ۱ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند، از افراد این سازمان نیز یک نفر کشته و یک تن دستگیر شد؛ در کردکوی، اقدام عناصر این سازمان برای آتش زدن بانک ناکام ماند.

۴ در یک هفته گذشته، تعدادی از افراد وابسته به گروه ها و سازمان های مسلح غیرقانونی ازجمله سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تنکابن، لاهیجان، ماهشهر، رشت و مشهد دستگیر شدند؛ در رشت ۳۰ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پس از اظهار ندامت و دادن تعهد آزاد شدند.

۵ هواداران سازمان مجاهدین خلق با حمله به دانشجویان عضو انجمن اسلامی شهر رم، یکی از اعضای این انجمن را به شهادت رساندند.

۶ امام خمینی در دیدار با مسئولان سپاه علت حملات تبلیغاتی علیه سپاه را کارایی و سودمندی این نهاد برای نظام جمهوری اسلامی دانسته، بر حفظ وحدت، تبعیت از اسلام فقاهتی، دقت در آموزش های عقیدتی و پرهیز از تندروی و حفظ وجاهت سپاه در میان مردم تأکید کردند.

۷ به گزارش آسوشیتدپرس، سعدون حمادی، وزیر امور خارجه عراق، در سفر به ایتالیا و دیدار با رئیس جمهور و وزیر تجارت خارجه آن کشور وعده داد که عراق صدور نفت به ایتالیا را افزایش می دهد. در همین حال، سرکنسول ایتالیا در ایران در سخنانی عراق را مسئول جنگ دانست.

۸ سخنگوی سازمان عفو بین الملل در واکنش به بیانیه روز گذشته وزارت خارجه ایران: این سازمان هیچ پیش شرطی را برای دیدار از ایران نمی پذیرد.

۹ باوجود جوسازی های روزنامه های بلژیک، منابع پلیس این کشور اعلام کردند که در بازرسی از کشتی ایرانی توقیف شده هیچ مدرکی دال بر حمل سلاح غیرقانونی یافت نشده است.

۱۰ نشریه کانادایی کرسنت اینترنشنال در مقاله ای با بیان اینکه عراق به نمایندگی از یک اتحاد سری نظامی متشکل از کشورهای امریکا، شوروی و عربستان به ایران حمله کرده است، به موفقیت ایران در عملیات ثامن الائمه(ع) اشاره و روند جنگ را به سود ایران ارزیابی کرد.

۱۱ گزارش خبرگزاری فرانسه از روابط سیاسی و تسلیحاتی فرانسه با عراق.

ضمیمه گزارش۱۷۶: بخش هایی از مقاله یک نشریه داخلی درباره رویکرد، سرمایه گذاری، آینده نگری و برنامه ریزی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گیلان.

گزارش روزشمار ۳۰/۷/۱۳۶۰

۱۲ زخمی شدن ۵ تن و ویران شدن چند خانه در گلوله باران مناطق مسکونی شهر اهواز.

ورود ۱۰ دستگاه خودرو بارکش حامل قطعات یدکی از کویت به عراق؛ در طول مهرماه مجموعاً ۵۸۸ دستگاه خودرو بارکش نظامی حامل مهمات و جنگ افزار و ۷۷ دستگاه خودرو نظامی نو از کشورهای

ص: ۱۰۹۶

۱ عربستان، کویت و اردن وارد عراق شده است؛ پناهنده شدن ۹ نظامی و غیرنظامی عراقی به ایران؛ به کارگیری معلمان مصری در عراق درپی اعزام اجباری معلمان عراقی به جبهه های جنگ و کمبود معلم در مقاطع مختلف تحصیلی.

۲ پرتاب نارنجک به محل تجمع مردم و نیروهای گشت سپاه و ارتش در شهر بانه، حمله به پایگاه های سپاه در حوالی کامیاران و سقز و گروگان گرفتن یکی از افراد جهاد سازندگی ازجمله اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در غرب کشور بود؛ حمله اهالی روستای گلین به مقر حزب دمکرات درپی تعدی افراد این حزب به مردم منطقه ژاره رود؛ حزب دمکرات ۲ قبضه توپ ۱۳۰ میلی متری از عراق تحویل گرفت.

۳ پرتاب نارنجک و بمب دست ساز و آتش زدن خودرو در محله های تهران، ایجاد درگیری در هشت پر طوالش و بمب گذاری در بانک صادرات اهواز مجموع تحرکات امروز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) است.

۴ مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد رئیس جمهور مبنی بر بر نخست وزیری دکتر علی اکبر ولایتی رأی نداد؛ رئیس جمهور: این تصمیم نشان دهنده استقلال مجلس است؛ خبرگزاری فرانسه رد پیشنهاد نخست وزیری آقای ولایتی را، به منزله ظهور اختلافات شدید در میان رژیم دانست.

گزارش روزشمار ۱/۸/۱۳۶۰

۵ در گلوله باران شهرهای آبادان، سوسنگرد، پیرانشهر و پاوه، ۲ نفر شهید و ۱۸ نفر زخمی شدند؛ ادامه تبادل آتش در مناطق دشت عباس و خرمشهر؛ ۴ نظامی عراقی از جمهوری اسلامی درخواست پناهندگی کردند؛ شورای فرماندهی ارتش عراق درپی افزایش شمار پناهندگان نظامی این کشور به جمهوری اسلامی، در جلسه ای با حضور صدام تصمیماتی اتخاذ کرد.

۶ شورای عالی دفاع تشکیل جلسه داد. در این جلسه درخصوص وضع کلی جبهه های جنگ، طرح های جنگی آینده، نیازهای ارتش و سپاه و امکان تأمین این نیازها، کنترل اخبار مربوط به جنگ، طرح پیشنهادی سازمان کنفرانس اسلامی و... مطالبی بیان شد.

۷ در اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مهاباد، محور شاهین دژ - تکاب، بانه و مسیر سنندج - سقز، ۳ نفر شهید، ۶ تن زخمی و ۵ نفر گروگان گرفته شدند؛ افراد حزب دمکرات در محور ارومیه - سرو یک کامیون و یک خودرو وانت را ربودند، در هفته گذشته، ۱۲ تن از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی خود را به سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.

۸ درپی پیروزی های اخیر رزمندگان اسلام و پاک سازی شهرها و مناطقی مانند بوکان، مهاباد، اورامانات، مریوان و جنوب غربی ارومیه، وضعیت این مناطق عادی شده است و نهادهای انقلابی و ادارات دولتی کار خود را از سر گرفته اند؛ مردم اورامانات و مریوان با راه پیمایی در مریوان و تجمع در مقابل روابط عمومی سپاه پاسداران اقدامات گروه های ضدانقلاب و حامیان آنان را محکوم کردند.

در عملیـات ترور افراد سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) در تهران، یـک نفر به شـهادت رسـید؛ نیروهـای امنیتی در شـهرهای تهران، تبریز، رشت و برازجان، بیش از ۶ خانه تیمی را شناسایی و تصرف کردند. در عملیات های انجام شده، ۳ نفر از عناصر سازمان کشته، ۷ تن زخمی و ۳۹ تن دسـتگیر شدند و تعدادی سـلاح، اسناد و مدارک درون سازمانی، نشریات و اعلامیه های سازمان، وسایل ساخت بمب و همچنین مقادیری مهمات به دست آمـد. در بندرترکمن، یکی از ضدانقلابیون فعال عضو سـتاد خلق

ص: ۱۰۹۷

۱ ترکمن دستگیر شد؛ نیروهای سپاه در سه روز گذشته، ۲۵ نفر از اعضای گروه های ضدانقلاب را در شهرهای ایلام، گرگان، قائم شهر، آستانه اشرفیه و شاهرود دستگیر کردند.

۲ آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های نمازجمعه تهران درباره استقبال مردم منطقه از انقلاب اسلامی، تحریم اقتصادی ایران و اجرای کودتای نظامی به عنوان راهکارهای دشمنان برای سرکوب انقلاب اسلامی ایران، عملکرد موفق نیروهای انتظامی در کنترل گروه های مسلح و محارب و... سخنانی ایراد کرد.

۳ درپی اقدامات سیاسی و تبلیغاتی سازمان عفو بین الملل علیه نظام قضایی ایران، وزارت امور خارجه برای اثبات سیاسی بودن و وابستگی این نهاد بین المللی به قدرت های حاکم، سندی را منتشر کرد که حاوی گزارش سفیر رژیم شاهنشاهی در لندن به وزیر امور خارجه وقت، از گفت وگوی دبیرکل و رئیس بخش انگلیسی سازمان عفو بین الملل در سال ۱۳۵۶ بود. در این گزارش درباره هماهنگی سفیر وقت ایران با مقامات بالای سازمان عفو بین الملل در تنظیم گزارش سالانه این سازمان درباره ایران و اقدام دبیرکل این سازمان در ارائه راهکارهای مناسب برای اغوای افکار عمومی درجهت بهبود وجهه ایران درزمینه حقوق بشر مطالبی بیان شده است.

۴ روزنامه امریکایی کریستین ساینس مانیتور: درحال حاضر در ایران مقاماتی که گرایش های شرقی دارند، بر مسند قدرت نشسته اند و ایران درحال نزدیک شدن به یکی از کشورهای بلوک شرق است.

۵ یونایتدپرس: دولت های هند و عراق توافقنامه ای را جهت بهبود روابط دوجانبه اقتصادی، تجاری، فرهنگی و هنری امضا کرده اند.

ضمیمه اول گزارش ۱۹۰: جزئیات واگذاری سرپرستی و پشتیبانی ستاد جنگ های نامنظم به سپاه پاسداران.

ضمیمه دوم گزارش ۱۹۰: تصمیمات اتخاذشده در جلسه مردادماه شورای عالی دفاع به منظور کنترل اخبار جنگ و جلوگیری از درج اخبار حفاظتی.

گزارش روزشمار ۲/۸/۱۳۶۰

۶ در بمباران شهر آبادان، ۱۱ نفر از اهالی شهر شهید یا زخمی شدند و بیش از ۱۰۰ منزل مسکونی ویران شد یا آسیب جدی دید؛ تبادل آتش بین نیروهای خودی و دشمن در محور خرمشهر؛ حمله نیروهای سپاه به ساختمان استخبارات شهر شاندری و انفجار یک پل در مسیر خانقین – خسروی به دست نیروهای مبارز مسلمان عراقی، تلفات و خساراتی را به نظامیان عراقی وارد کرد؛ تسلیم شدن ۲ نظامی عراقی به نیروهای سپاه در منطقه عمومی هویزه؛ سپاه پاسداران به نقل از منابع موثق: اخیراً ۳۸ تن از اعضای حزب بعث و ۱۷ نظامی عراقی، به جرم مخالفت با رژیم صدام و سیاست های تجاوزطلبانه او اعدام شدند.

۷ ۷۶ دستگاه تریلر حامل مهمات و جنگ افزارهای نظامی از عربستان و ۳۱ خودرو بارکش حامل اسلحه و مهمات از کویت وارد عراق شدند.

۸ فرمانده لشکر۹۲ زرهی اهواز در پاسخ به استعلام استانداری خوزستان برای انتقال گاز مایع به وسیله قطار از خارج از استان خوزستان به شهر اهواز گفت: این امر باتوجه به در پیش بودن زمستان و کمبود سوخت، کمکی برای مردم است، اما احتمال برخورد گلوله یا راکت هواپیما به مخزن قطار قابل پیش بینی نیست.

۹ قائم مقام ستاد رسیدگی به وضع مصدومان و مجروحان جنگ، درباره علت شکل گیری، فعالیت های کنونی، برنامه های آینده و برنامه ریزی این ستاد برای اعزام گروه های پزشکی به مناطق جنگی توضیح داد.

برخورد یک مینی بوس با مین در حوالی کامیاران، ۴ شهید و ۷ زخمی درپی داشت؛ حمله عناصر

ص: ۱۰۹۸

۱ مسلح غیرقانونی به مقر نیروهای دولتی در جوانرود؛ کشته شدن ۳ تن و دستگیری ۲ نفر از افراد حزب دمکرات در عملیات کمین نیروهای سپاه مهاباد؛ در حمله افراد مسلح برانداز به خودرو ارتش در منطقه برادوست، ۲ تن شهید و ۴ تن زخمی شدند؛ در مریوان عضویت ۶۰ تن از افراد گروه کومه له، به دلیل مخالفت با مشی مبارزه مسلحانه، لغو شد.

۲ به دنبال آزادسازی شهر بوکان و بازگشایی و آغاز فعالیت سازمان های اداری در این شهر، شهربانی بوکان در مراسمی فعالیت رسمی خود را از سرگرفت. قبل از این مراسم، عده ای از افراد ضدانقلاب به نیروهای شهربانی که برای شرکت در این مراسم عازم بوکان بودند، حمله کرده و ۲ تن از آنها را شهید، عده ای را زخمی و ۱۰ نفر را اسیر کردند.

۳ در اقدامات افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران، مشهد، بروجرد و اسفراین، از نیروهای خودی ۳ نفر شهید و ۱۴ نفر زخمی شدند و از وابستگان به سازمان ۱ نفر دستگیر و یک نفر کشته شد.

۴ به دنبال عملیات تروریستی منافقین در قزوین که موجب شهادت و زخمی شدن چند تن از پاسداران و معاون آموزش وپرورش قزوین شد کمیته مرکزی این شهر در یک هفته گذشته، ۲ نفر از عاملان مهم این حادثه را به هلاکت رسانده، ۱۸ تن از آنان را دستگیر کرد. علاوه براین ۳ خانه تیمی هم با هوشیاری نیروهای این کمیته کشف شد.

۵ پیکر یکی از اعضای انجمن اسلامی دانشجویان ایتالیا که در ۲۹ مهرماه به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رم به شهادت رسیده بود، از شهر رم به فرودگاه این شهر تشییع و به وسیله هواپیما به ایران منتقل شد.

۶ رادیو بغداد رأی منفی مجلس شورای اسلامی به نخست وزیری آقای ولایتی را نشانه پیدایش اختلافات عمیق سیاسی بین مسئولان نظام دانسته و آن را سرآغاز مشکلات داخلی عنوان کرد.

ضمیمه گزارش۲۰۴: توضیحات تکمیلی درباره فعالیت های شهید داود عمریه.

گزارش روزشمار ۳/۸/۱۳۶۰

۷ در حمله جنگنده های عراقی به بندر امام خمینی، یک کشتی تجاری ایرانی غرق و یک کشتی هندی دچار آتش سوزی شد و ۲ ایرانی به شهادت رسیدند، یک هندی کشته و یک تن دیگر مفقود شد. ستاد فرماندهی ارتش عراق مسئولیت حمله به کشتی ها را برعهده گرفت؛ در بمباران شهر آبادان، ۴ تن زخمی شدند، ۶ منزل مسکونی و یک مجتمع اداری ویران گردید و ۴ خودرو منهدم شده یا آسیب دیدند؛ پدافند خودی یک فروند هواپیمای عراقی را در خاک عراق سرنگون کرد.

۸ خبرنگار خبرگزاری فرانسه در بازدید از منطقه عملیاتی ثامن الائمه(ع)، به نکاتی اشاره کرد که حاکی از عزم ارتش عراق برای دراختیارداشتن درازمدت آن منطقه بوده است.

۹ یک گروه ۷۰ نفری از بسیجیان خمینی شهر عازم جبهه های جنگ شدند؛ مردم شهرها و روستاهای مختلف مقادیر زیادی کمک های نقدی و غیرنقدی به مناطق جنگی و جنگ زدگان اهدا کردند.

۱۰ مسعود رجوی، مسئول شورای ملی مقاومت، در نامه ای به رئیس حزب دمکرات کردستان، از وی دعوت کرد که همراه با حزب و نیروهای تحت امرش، با شورای ملی مقاومت و نظام سیاسی آینده ایران همکاری کند.

حمله افراد حزب دمکرات کردستان به یکی از روستاهای تکاب و به شهادت رساندن ۲ نفر و ربودن ۵ تن دیگر؛ حمله عناصر حزب دمکرات به پایگاه سپاه سردشت؛ کارگذاشتن بمب در سردشت؛

ص: ۱۰۹۹

۱ دستگیری ۱۹ نفر از افراد فعال حزب دمکرات و گروه کومه له در مهاباد؛ تسلیم شدن ۶ تن از نیروهای شورشی مسلح به سپاه پاسداران روانسر و دیواندره.

۲ رادیو صدای کردستان از ۳ عملیات نیروهای حزب دمکرات در مهاباد، سومار و سردشت علیه نیروهای ایرانی خبر داد، درحالی که هیچ منبعی درگیری در این شهرها را تأیید نکرده است. این رادیو همچنین شلیک چند گلوله افراد این حزب به پایگاه سپاه پیرانشهر را درحد تصرف شهر بزرگ نمایی کرد.

۳ عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اقداماتی تروریستی در شهرهای شیراز، اهواز، گرگان و قزوین، یک نفر را به شهادت رساندند و ۳ نفر را زخمی کردند؛ نیروهای امنیتی ۳ خانه تیمی سازمان را در شهرهای بندرعباس، رودسر و لاهیجان شناسایی و تصرف کردند.

۴ سرپرست دادگاه های انقلاب اسلامی ارتش: با اقدامات دادگاه انقلاب ارتش و با کمک واحد ارشاد و اطلاعات پایگاه یکم شکاری نیروی هوایی، تاکنون ۲۴ نفر از کسانی که در فرار بنی صدر شرکت داشته اند، دستگیر شده اند.

۵ رئیس دیوان عالی کشور در مصاحبه ای گفت: چنانچه حکام شرع در امر قضاوت دچار اشتباه شوند، محاکمه خواهند شد. وی همچنین افزود: هدف رسانه های غربی از طرح موضوع اعدام ها در ایران، جوسازی است.

۶ درپی تشکیل دیوان بین الملل داوری برای حکمیت درباره اختلاف مالی ایران و امریکا در هفته گذشته، روزنامه اطلاعات با نقل این خبر، درباره چگونگی آغاز به کار و رسیدگی به پرونده ها و نوع شکایات ارجاعی به این دادگاه توضیحاتی داد.

۷ خبرگزاری های آسوشیتدپرس و پارس، از انعقاد دو قرارداد در حوزه حمل ونقل و خطوط مخابراتی میان کشور عراق با دو کشور اردن و یوگسلاوی خبر دادند.

۸ روزنامه آساهی شیمبون ژاپن از تصمیم شرکت های بیمه ژاپنی برای پرداخت خسارت به کشتی های آسیب دیده در جنگ تحمیلی خبر داد.

۹ مردم شهرهای سلیمانیه، کرکوک و قلعه دیزه در مخالفت با رژیم بعثی عراق تظاهرات کردند. که این اقدام با دخالت پلیس به خشونت کشیده شد و ۴ تن زخمی شدند.

۱۰ وزیر امور خارجه رژیم صهیونیستی، تشکیل دولت فلسطین در کرانه غربی رود اردن را که به صراحت در قرارداد کمپ دیوید آمده است، رد کرد و کشور اردن را موطن اصلی فلسطینی ها خواند؛ سخنگوی وزارت خارجه مصر: اعلامیه وزیر خارجه اسرائیل تخلف از مفاد خودمختاری فلسطینی هاست که در قرارداد کمپ دیوید آمده است.

ضمیمه گزارش۲۰۸: خبر روزنامه پاکستانی دیلی نیوز درباره حمله هواپیماهای عراقی به دو کشتی تجاری در بندر امام خمینی.

گزارش روزشمار ۴/۸/۱۳۶۰

درنتیجه حمله جنگنده های ایرانی به اسکله های البکر و الامیه یک فروند بالگرد عراقی در نزدیکی سکوی نفتی البکر و یک فروند میگ عراقی در منطقه آبادان سرنگون شد؛ ناوچه های نیروی دریایی یک ناوچه موشک انداز عراقی "اوزا" را غرق کردند؛ شهر آبادان هدف بمباران هواپیماهای عراقی و گلوله باران توپخانه های دشمن قرار گرفت؛ براثر حمله یک میگ عراقی به یک بالگرد کبرا در باختران،

ص: ۱۱۰۰

۱ این بالگرد سقوط کرد و ۲ خلبان آن شهید شدند، یک بالگرد جت رنجر نیز براثر سرایت آتش منهدم شد؛ در برخورد یک نفربر عراقی با مین در جبهه اهواز، ۱۱ تن از سرنشینانش کشته شدند.

۲ ۲۵ نظامی عراقی با عبور از مرزهای مریوان و سردشت، خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند.

۳ در حمله نیروهای هیز بیان و هیز پیشوای حزب دمکرات کردستان ایران به پایگاه ارتش در روستایی در محدوده بوکان، ۱۸ تن از سربازان پایگاه شهید، ۷ تن زخمی و ۷ تن به گروگان گرفته شدند و از نیروهای مهاجم، ۵ نفر کشته و تعدادی زخمی شدند.

۴ در اقدامات نیروهای مسلح غیرقانونی در محور دیواندره به سقز، جاده کامیاران به شاهینی، شهر سنندج و یک روستای حوالی این شهر و یک روستای پیرانشهر، ۱۶ تن از افراد ضدانقلاب کشته یا مجروح و از نیروهای خودی ۳ نفر شهید و ۱۶ تن مجروح شدند؛ درخواست عراق از مسئولان حزب دمکرات مبنی بر تحویل فهرست کامل اسرای ایرانی.

۵ وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی یکی از زنان متعهد شهر آب کنار انزلی را کشتند؛ بمب گذاری در دفتر شرکت هواپیمایی ایرفرانس در تهران؛ کشف و خنثی سازی ۹ عدد نارنجک زیر یکی از پل های شهر ایلام؛ سپاه پاسداران اصفهان اعلام کرد در چند روز گذشته ۱۰ تن از کادرهای اصلی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این استان دستگیر کرده است.

۶ محمد مزیدی، از افراد رده بالای سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، در یک گفت وگوی تلویزیونی مطالبی را درخصوص مواضع، اقدامات، تضادهای تئوریک سازمان در ایده و عمل، حاکمیت دیکتاتوری بر مرکزیت سازمان و... بیان کرد.

۷ مهم ترین محورهای سخنان امام خمینی در دیدار گروهی از خطبا و وعاظ تهران و قم با ایشان در آستانه ماه محرم: تلاش ابرقدرت ها برای جلوگیری از تحقق کامل جمهوری اسلامی در ایران؛ حفظ نظام جمهوری اسلامی به عنوان اعظم فرایض و وظیفه خطیر روحانیون و خطبا در این امر؛ تأثیر قیام سیدالشهدا(ع) در زنده نگه داشتن اسلام؛ اهمیت زنده نگه داشتن عاشورا و... .

۸ سفیر شوروی در ملاقاتی با رئیس مجلس شورای اسلامی، از اجرای کودتایی به دست ایادی امریکا، در ماه های آذر و دی، در ایران خبر داد.

۹ سفیر ایران در آلمان فدرال، از وزیر امور خارجه این کشور خواست تا دلایل و مدارک خود را درباره اتهاماتی که به جمهوری اسلامی ایران وارد کرده است، ارائه دهد، وی همچنین در نامه ای به سخنان وزیر دادگستری آلمان درمورد وضعیت حقوق بشر در ایران پاسخ داد.

۱۰ پیکر دانشجوی شهید، غضنفر خاوند، که در شهر رم به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به شهادت رسیده بود، تشییع و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

۱۱ نشریه بررسی اقتصادی خاورمیانه: باوجود حمله ماه گذشته عراق به پایانه نفتی ایران در جزیره خارک که خسارات فراوانی

به آن وارد آورد، این کشور حداقل بخشی از صادرات نفتی خود را از این پایانه از سر گرفته است.

۱۲ معاون اول صدام حسین، که به اردن سفر کرده، درباره جنگ ایران و عراق، اقتصاد عراق، همکاری های اردن و عراق و روابط عراق و مصر مطالبی بیان کرد.

ص: ۱۱۰۱

۱ از سرگیری تلاش های نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل برای پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق. اولاف پالمه: طرح پیشنهادی صلح بین دو کشور، تنها با واکنش جزئی ازجانب دو کشور روبه رو شده، اما هنوز رد نشده است.

۲ رادیو صوت الجماهیر به دنبال شکست ارتش عراق در عملیات ثامن الائمه(ع) با شروع یک جنگ روانی علیه ایران، این کشور را دارای حکومتی بی ثبات خواند که در کمتر از سه سال، ۳ رئیس جمهور و ۴ نخست وزیر عوض کرده است. این رادیو همچنین با طرح مسابقه ای از نویسندگان خواست که درباره حاکمیت بر خوزستان (الاحواز) و تاریخ الاحواز به عنوان جزئی از میهن بزرگ عرب مقاله بنویسند.

گزارش روزشمار ۵/۸/۱۳۶۰

۳ قرارگاه مقدم نیروی زمینی، طرح اولیه عملیات در منطقه بستان را با نام طرح عملیاتی کربلای۱، به فرمانده نیروی زمینی ارتش پیشنهاد کرد.

۴ در بمباران آبادان، موشک باران شهرهای دزفول و اهواز و گلوله باران پاوه، ۵ نفر شهید و ۱۱ تن زخمی شدند و خساراتی به بار آمد.

۵ حمله افراد حزب دمکرات به چند نهاد دولتی در مهاباد؛ مجروح شدن یک دختر پانزده ساله براثر انفجار مین در اشنویه؛ نیروهای سپاه ۲ روستا در شمال غربی ارومیه را پاک سازی و چند تن از وابستگان به حزب دمکرات را دستگیر کردند؛ دستگیری ۱۲ تن از اعضای تشکیلاتی حزب دمکرات در بانه.

۶ دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران در نامه ای به مسعود رجوی پیوستن این حزب را به شورای ملی مقاومت اعلام کرد.

۷ درپی آزادسازی شهر بوکان، فرمانده سپاه منطقه۷ کشور در نامه ای به فرماندهی کل سپاه، با اشاره به اهمیت شهر بوکان به عنوان یک پایگاه نظامی، سیاسی و فرهنگی برای گروه های غیرقانونی، آزادسازی این شهر و تأثیرات نظامی آن را در منطقه تجزیه وتحلیل کرد.

۸ براثر اقدامات گروه های مسلح برانداز در شهرهای تهران، بجنورد، کرمانشاه، بابل و اصفهان، ۳ نفر از وابستگان به این گروه ها کشته و ۴ نفر زخمی و دستگیر شدند. همچنین از نیروهای امنیتی و مردم، یک نفر شهید و ۱۱ نفر دیگر زخمی شدند. نیروهای خودی یک خانه تیمی را در بندرعباس و یک انبار مهمات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در قزوین کشف کردند.

۹ نامه رئیس جمهور برای معرفی میرحسین موسوی به عنوان نخست وزیر، جهت اخذ رأی اعتماد در صحن علنی مجلس قرائت شد.

۱۰ وزیر امور خارجه ایران اقدام مسئولان برخی کشورهای منطقه و رسانه های غربی در نسبت دادن بمباران مراکز نفتی کویت به ایران را توطئه خواند و هدف آن را تبدیل جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به جنگ اعراب و فارس اعلام کرد.

۱۱ رئیس دیوان عالی کشور در مصاحبه اختصاصی با کیهان درباره نحوه کار دادگستری، نارسایی ها و ضعف های قوه قضاییه و تلاش برای استیفای حقوق مردم، تردید در صداقت نهادهایی چون سازمان عفو بین الملل و گزارش های برخی رسانه های خبری درباره زندان ها و آمار اعدام ها در ایران سخن گفت.

وزیر ارشاد جمهوری اسلامی ایران در نامه ای به وزیران اطلاعات کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها، ضمن اشاره به جایگاه دینی، تاریخی، اقتصادی و اجتماعی انقلاب اسلامی ایران، آن را تحولی تاریخی

ص: ۱۱۰۲

۱ علیه سلطه کشورهای خارجی دانست و با تأکید بر اقدامات توطئه آمیز و دروغ پردازی های رسانه های غربی، از آنها خواست تا از حرکت استقلال طلبانه مردم ایران حمایت کنند.

۲ فرمانده نیروی زمینی ارتش در مصاحبه ای با خبرگزاری پارس درباره اوضاع عمومی جبهه ها، اهمیت بهره گیری از تجربه های به دست آمده در عملیات های گذشته و نقش روحیه نیروهای خودی در تداوم مقاومت مطالبی بیان کرد.

۳ رادیو امریکا از احتمال شروع دور جدید گفت وگوهای ایران و شرکت های ژاپنی به منظور ازسرگیری اقدامات تکمیلی ساختمان پتروشیمی بندر امام خمینی و رفع اختلاف نظرهای طرفین خبر داد.

۴ با نزدیک شدن زمان رسیدگی به اختلافات ایران و امریکا در دادگاه لاهه، ۱۳ تن از گروگان های سابق سفارت امریکا دادخواستی را برای اخذ غرامت از ایران تسلیم یک دادگاه فدرال کردند که قاضی دادگاه با استناد به موافقت نامه ایران و امریکا در سال ۱۳۵۹، آن را رد کرد.

۵ معاون اول نخست وزیر عراق در دیدار از اردن، قرارداد پرداخت وام ۱۸۰ میلیون دلاری به اردن را امضا کرد؛ طبق یک قرارداد ۲۰۰ میلیون دلاری با عراق، شرکت سرمایه گذاری اریکسون سوئد دستگاه های مخابراتی عراق را نوسازی می کند.

۶ رئیس جمهور امریکا به رسمیت شناختن اسرائیل ازسوی سازمان آزادی بخش فلسطین را شرط گفت وگو با این سازمان اعلام کرد. ریگان: تحویل آواکس به عربستان درجهت منفعت رساندن به اروپاست و از منابع نفتی این کشور حفاظت خواهد کرد.

ضمیمه اول گزارش۲۳۶: جزئیات طرح عملیاتی کربلای۱ در منطقه بستان به روایت فرماندهان ارتش.

ضمیمه دوم گزارش۲۳۶: مباحث اصلی و طراحی عملیات طریق القدس.

ضمیمه گزارش۲۴۲: مباحث مختلف سران کشور درخصوص انتخاب نخست وزیر آینده.

ضمیمه گزارش۲۴۵: متن پیوست نامه وزیر ارشاد جمهوری اسلامی درباره ۹۰ اقدام تروریستی انجام شده به دست گروه های غیرقانونی.

گزارش روزشمار ۶/۸/۱۳۶۰

۷ درپی قطعی شدن عملیات در محور سوسنگرد و بستان، ارتش عراق به منظور تحکیم خطوط پدافندی خود در این محورها دست به اقدامات گسترده ای زده و فعالیت خود را بر روی این دو جبهه متمرکز کرده است. عراقی ها ضمن تشدید فعالیت های خود در طول روز، مواضع یگان های لشکر مستقر در این مناطق را نیز به شدت زیر آتش گرفته اند.

۸ ارتش عراق آبادان را بمباران و یک موشک به شهر دزفول پرتاب کرد؛ نیروهای خودی در منطقه عمومی خرمشهر با

شلیک گلوله های توپ، یک مقر فرماندهی یگان های ارتش عراق و یک انبار مهمات را منهدم کردند؛ ۳۴ تن از نظامیان عراق، در منطقه حاج عمران، به کمین نیروهای کرد مسلمان افتادند؛ تیرباران ۲۰ افسر و درجه دار عراقی به علت سهل انگاری در عملیات ثامن الائمه(ع).

پاک سازی ۲ روستا در حوالی سلماس به دست نیروهای خودی؛ در درگیری های گروه های مسلح برانداز و نیروهای خودی در مناطق اورامانات، قروه، تکاب و بوکان - میاندوآب، از نیروهای معارض ۲ نفر کشته و ۴ نفر دستگیر شدند و از نیروهای خودی نیز، یک تن شهید شد و ۲ نفر زخمی شدند؛ یکی از نیروهای بسیج براثر برخورد با مین در جنوب بوکان به شهادت رسید؛ کشف یک تله انفجاری در منطقه عمومی بوکان؛

ص: ۱۱۰۳

۱ عناصر مسلح برانداز در سقز ۲ دستگاه از ماشین های راه سازی را ربودند؛ منابع نظامی گزارش دادند که حدود ۲۹۰ زندانی و گروگـان از نیروهـای خـودی و مردم عـادی، در ۲ زنـدان حزب دمکرات کردسـتان در منطقه سـردشت وجود دارنـد؛ واحد اطلاعـات ژانـدارمری تعـداد نیروهای مسـلح غیرقانونی در بخش جنوب غربی سـنندج را ۸۵۰ نفر اعلام کرد؛ ۵ تن از عـوامل حزب دمکرات تسلیم نیروهای خودی شدند.

۲ سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) و حزب دمکرات کردسـتان ایران، برای همکـاری نظامی در مناطق کردنشـین ایران توافق کردنـد؛ دسـتگیری یـک نفر از افراد سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) در درگیری نیروهـای این سازمـان با پیش مرگان کرد مسلمان در سنندج.

۳ در جریـان فرار افراد سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) از زنـدان رشت، ۸ نفر از آنـان کشـته شدنـد؛ یکی از عوامـل رژیم گذشته که از حامیان مالی سازمان مذکور بود، در درگیری با نیروهای امنیتی به شدت مجروح شد و به هلاکت رسید.

۴ خبرگزاری آسوشیتدپرس، با نگاهی اجمالی به سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، گزارشـی از فعالیت های مسعود رجوی و دیدگاه های وی درمورد امام خمینی و پیش بینی سقوط نظام جمهوری اسلامی ایران در آینده نزدیک، تهیه کرده است.

۵ خبرگزاری رویتر: ۱۹ نفر از نماینـدگان پارلمـان آلمان فـدرال از حزب سوسـیال دمکرات، خواسـتار حمایت از شورای ملی مقاومت شده اند.

۶ دادسـتان کـل انقلاب در مصاحبه ای، درباره وضـعیت تشـکیلاتی، مالی و عملیاتی سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) مطالبی بیان کرد که اهم آنها عبارت انـد از: علت جـذب برخی جوانان به این سازمان در سال های گذشـته، افت توان جـذب سازمان پس از روی آوردن به فاز نظامی و توقف رشـد کمی و کیفی سازمان، شـناسایی منابع تأمین مالی سازمان و قطع شدن راه های تزریق مالی.

۷ امـام خمینی در جمع اعضای سازمان جنبش امل لبنان، درباره همراهی با ملت فلسـطین و لبنان، نپـذیرفتن سـلطه و نیز ترجیح استقلال بر وابستگی و زندگی فقیرانه و شرافتمندانه بر پیشرفتی که لازمه اش وابستگی به اجانب باشد، مطالبی بیان کردند.

۸ فرمانده سپاه پاسداران، در مصاحبه ای از برنامه آینده این نهاد برای راه اندازی دانشگاه عقیدتی، سیاسی و نظامی و همچنین نقش سپاه در مقابله با گروه های ضدانقلاب سخن گفت.

۹ رئیس کـل بانـک مرکزی دربـاره موضوعـات کلاـن اقتصـاد ایران بـا خبرگزاری فرانسه گفت وگو کرد. متوسط تولیـد نفت ایران، تلاـش برخی کشورهـای منطقه و شـرکت هـای نفتی برای متوقف کردن یـا انـدک جلوه دادن صـدور نفت ایران، سـهم هزینه هـای جنـگ در بودجه عمومی ایران، اطمینـان از کفـایت ارز مورد نیـاز در زمـان جنگ و... از مهم ترین محورهای این مصاحبه بود.

۱۰ در بغـداد قراردادی بین عراق و بـازار مشـترک کشورهـای بلـوک شـرق (کومکـون) امضـا شـد که هـدف از آن گسـترش

همکـاری هـای تجـاری و اقتصـادی کشورهای عضو این بازار با دولت عراق بود؛ توافق اولیه شوروی و عراق درخصوص یک پروژه بزرگ اقتصادی؛ وزیر نفت هند از تمایل عراق برای افزایش صادرات نفت به آن کشور خبر داد.

۱۱ آسوشیتدپرس: سنای امریکا به پیشنهاد فروش ۵/۸ میلیارد دلار تسلیحات نظامی امریکایی به عربستان سعودی رأی داد.

ص: ۱۱۰۴

گزارش روزشمار ۷/۸/۱۳۶۰

۱ در بمباران آبادان چند منزل مسکونی و تعدادی نخل خرما دچار حریق شدند و تعدادی از بمب های خوشه ای نیز در مواضع عراقی ها فرود آمده، خسارت هایی به بار آوردند؛ در گلوله باران شهر دزفول، ۵ تن از مردم این شهر زخمی شدند و چند خانه نیز تخریب گردید؛ در حمله شیمیایی به منطقه کوت شیخ در جنوب، ۱۵ نفر از نیروهای خودی مسموم شدند.

۲ رحیم صفوی، مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه، در نامه ای به فرمانده کل سپاه، نتیجه بازدید از جبهه های غرب را به اطلاع وی رساند. در این نامه پیشنهادهایی برای اجرای عملیات در محورهای سومار - مندلی، بانه - سردشت، پیرانشهر - سردشت و اجرای عملیات برای محاصره شهرهای طویله و بیاره مطرح شده و بر اهمیت منطقه غرب و مزیت آن برای انجام دادن عملیات نسبت به منطقه جنوب تأکید شده است.

۳ روابط عمومی هلال احمر جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که از اول مهر تا هفتم آبان ماه، ۲۳۸ نفر پزشکیار، بهیار و مکانیک خودرو، داوطلبانه به جبهه های غرب و جنوب اعزام شده اند.

۴ براثر انفجار بمبی که افراد مسلح غیرقانونی در منزل فردی در اشنویه کار گذاشته بودند، هر ۵ عضو خانواده به شهادت رسیدند؛ در جریان سرقت خودرو پلیس راه سنندج - کامیاران و در حمله به نیروهای خودی در شهر سنندج، ۲ تن از نیروهای خودی زخمی شدند؛ در حمله نیروهای حزب دمکرات به یک پایگاه ارتش در سردشت، یکی از نیروهای ارتش به شهادت رسید؛ رادیو صدای کردستان با ترساندن مردم از پاسداران، آنان را عامل انفجارها و کشتن مردم بی گناه خواند؛ پیکر ۵ شهید که در اسارت حزب دمکرات به شهادت رسیده بودند، برای تشییع به سقز انتقال یافت.

۵ در جریان ترور و بمب گذاری اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای مشهد، تهران و هشتپر، ۲ کودک شهید و ۵ تن زخمی و از تروریست ها نیز ۳ تن کشته و ۱ نفر دستگیر شدند؛ علیرضا مشکینی، فرزند آیت الله مشکینی، امام جمعه موقت تبریز، که از اعضای سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر بود، در تنکابن دستگیر شد.

۶ خبرگزاری پارس با ارائه گزارشی از همکاری تبلیغاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با نشریه های غربی علیه نظام ایران، به دو مورد سندسازی و جعل خبر این سازمان و چاپ آن در نشریه های غربی اشاره کرد.

۷ جامعه فارغ التحصیلان خارج از کشور در اعتراض به شهادت دانشجوی عضو انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در شهر رم ایتالیا، در مقابل سفارت ایتالیا در تهران تظاهرات کردند.

۸ مجلس شورای اسلامی به میرحسین موسوی برای تصدی پست نخست وزیری رأی داد.

۹ رادیو کلن در مقاله ای رادیویی به تشریح مواضع کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد درباره ایران پرداخت و اعلام کرد که ایران به وظایفش مبنی بر ارائه گزارش جهت رعایت حقوق بشر در آن کشور عمل نکرده است. در ادامه این گزارش، نامه هفته گذشته سفیر جمهوری اسلامی ایران در بن به وزیر دادگستری آلمان فدرال نیز بررسی شده است. در بخشی از این نامه

آمـده است: «کسـی که دربرابر تحمیلا‌تی که به یـک ملت می شود سـکوت اختیار می کنـد، حق آن را هم نـدارد که دربرابر واکنش ملت، به اظهارنظر بپردازد.»

۱۰ وزیر امور خارجه امریکا راهبرد سیاست خارجی امریکا را دربرابر ایران، ایجاد یک رژیم میانه رو در ایران اعلام کرد.

ص: ۱۱۰۵

۱ نمایندگان سیزده کشور عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در شهر ژنو سوئیس گرد هم آمدند تا درباره طرح قیمت گذاری یکسان نفت صادراتی تصمیم بگیرند؛ رادیو لندن در مقاله ای علل وجود اختلاف در میان کشورهای صادرکننده نفت را بررسی کرد. محورهای اصلی این مقاله عبارت اند از: میزان صادرات نفت ایران، تغییرات صدور نفت ایران پیش و پس از انقلاب، سوء استفاده برخی کشورها از کاهش نفت ایران پس از انقلاب، سیاست عربستان در افزایش صدور نفت و کاهش دادن قیمت نفت و...

گزارش روزشمار ۸/۸/۱۳۶۰

۲ افزایش تحرکات نیروهای خودی و دشمن در محور سوسنگرد - بستان درپی قطعی شدن عملیات آینده ایران در این محور؛ فرمانده نیروی زمینی ارتش به نماینده امام در شورای عالی دفاع از وضعیت جبهه های جنگ و عملیات آینده در منطقه سوسنگرد و کرخه کور گزارش داد؛ گزارش ارتش درباره فعالیت های دشمن در محور غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور؛ گزارش نیروهای اطلاعاتی سپاه از محور حمیدیه درخصوص تحرکات ارتش عراق در محورهای سوسنگرد، بستان و حمیدیه.

۳ در حملات هوایی و توپخانه ای ارتش عراق به شهرهای پیرانشهر، اهواز، آبادان، دزفول و پاوه، ۸ تن شهید و ۹ نفر زخمی شدند؛ هواپیماهای ایران با حمله به کارخانه برق دبس و سد دوکان در استان سلیمانیه خساراتی را به آنها وارد کردند؛ در گلوله باران ارتفاعات زله زرد عراق، چندین سنگر عراقی منهدم شد. ۲۰ تن از نیروهای دشمن کشته و ۱۰۵ نفر زخمی شدند.

۴ گزارش روزنامه کیهان از کمک های نقدی و جنسی اقشار گوناگون مردم شهرها و روستاها به جبهه های جنگ.

۵ در حمله وابستگان گروه های مسلح غیرقانونی به نیروهای خودی و مردم عادی در شهرهای بوکان، سلماس، ارومیه و سردشت، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید شدند و یک نفر زخمی شد؛ افراد حزب دمکرات در محور دیواندره - سقز، ۲ تریلی و ۲ خودرو شهرداری را ربوده، رانندگان آنها را به گروگان گرفتند.

۶ در عملیات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای هشتپر، ارومیه و کرمانشاه، یکی از نیروهای خودی زخمی و ۳ تن از نیروهای سازمان دستگیر شدند و یک تن از آنها کشته شد؛ نیروهای خودی، ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران و هشتپر و یک خانه تیمی چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت) در بندرعباس را تصرف و ۷ نفر از افراد فعال در این خانه ها را دستگیر کردند. ۱۲ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با شرکت در نمازجمعه شهر فومن و محکوم کردن سازمان و اظهار ندامت آزاد شدند.

۷ امام خمینی در پاسخ به نامه آیت الله سیدعبدالله شیرازی، از مراجع تقلید ساکن مشهد، به ایشان درباره مطابقت تصمیم های مسئولان کشور با شرع مقدس اسلام اطمینان خاطر دادند.

۸ تشکیل جلسه شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای. آقای هاشمی رفسنجانی، سخنگوی این شورا، در مصاحبه با خبرنگاران درباره تغییرات انجام گرفته در نیروی زمینی ارتش و اوضاع عمومی جبهه های جنگ مطالبی بیان کرد.

۹ میرحسین موسوی، نخست وزیر، پیش از خطبه های نمازجمعه تهران، در سخنانی اولویت های سه گانه دولت آینده را جنگ، اقتصاد و امنیت داخلی اعلام کرد؛ اهمیت یاری رساندن مردم به مسئولان و ترکیب دولت آینده از دیگر محورهای سخنان نخست وزیر بود.

ص: ۱۱۰۶

۱ حمله پلیس فرانسه و هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به گردهمایی دانشجویان ایرانی در محوطه سیته دانشگاه پاریس؛ در این ماجرا یکی از دانشجویان زخمی و عده ای دستگیر شدند.

۲ خبرگزاری تاس با موضع گیری درمورد سخنان روز گذشته الکساندر هیگ، وزیر خارجه امریکا، که خواهان تغییر حکومت در ایران شده بود، این سخنان را دخالت امریکا در امور داخلی یک کشور مستقل خواند.

۳ در دومین روز گردهمایی وزیران نفت کشورهای عضو اوپک، وزیر نفت کویت از توافق اولیه شرکت کنندگان برای تعیین قیمت واحد برای فروش نفت خبر داد.

گزارش روزشمار ۹/۸/۱۳۶۰

۴ در گلوله باران شهرهای آبادان و اهواز، ۴ نفر شهید و تعدادی مجروح شدند و به مناطقی از این دو شهر خسارت هایی وارد آمد؛ متواری شدن دو فروند جنگنده دشمن با اجرای آتش پدافند هوایی در منطقه اهواز؛ سقوط یک فروند بالگرد هوانیروز در ارتفاعات دالپری منطقه خرم آباد و شهادت ۳ سرنشین آن.

۵ سپاه خوزستان به نقل از یک منبع مطلع در وزارت دفاع عراق: از ابتدای جنگ تاکنون ارتش عراق ۱۰۵,۰۰۰ نفر کشته و زخمی داشته است و ۱۵۰۰۰ نفر نیز از جبهه های جنگ گریخته اند؛ رئیس جمهور عراق در دیداری مخفیانه با ولیعهد کویت، از وی خواست علاوه بر کمک های نقدی و غیرنقدی و عراق را از نظر نیروهای نظامی یاری کند.

۶ درپی اعلام آمادگی عده زیادی از مردم نجف آباد برای حضور در جبهه های جنگ در طول روز گذشته و امروز، ۲۵۰ نفر از اهالی این شهر به جبهه های غرب و جنوب اعزام شدند.

۷ در گلوله باران پادگان و ارتفاعات سردشت به دست گروه های مسلح غیرقانونی ۴ نفر از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند و با اقدام متقابل نیروهای خودی ۱۱ تن از اعضای حزب دمکرات و گروه کومه له به هلاکت رسیدند؛ انفجار ترانس انتقال برق شهرک ربط به دست نیروهای براندار؛ عناصر مسلح غیرقانونی در محور کامیاران - ماویان یک جوان ۱۶ساله را پس از شکنجه، زنده زنده سوزاندند؛ برخورد خودرو سپاه با مین، در محور میاندوآب - بوکان و زخمی شدن ۴ سرنشین آن؛ نیروهای سپاه دو روستا در نزدیکی سقز و دیواندره را پاک سازی و ۲ مین را در محدوده اشنویه، خنثی کردند؛ ۶ تن از افراد حزب دمکرات در دهگلان، با تحویل سلاح هایشان تسلیم شدند.

۸ فرمانده تیپ سوم مهاباد وضعیت این شهر را باتوجه به همکاری مردم با نیروهای نظامی و انتظامی در برقراری امنیت، مناسب توصیف کرد و از شروع به کار نهادهای خدماتی، اقتصادی و درمانی در سایه امنیت خبر داد.

۹ در عملیات های عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای مشهد، بندرعباس، یزد و قوچان، ۲ تن شهید و ۲ نفر زخمی شدند، همچنین یک نفر از اعضای سازمان دستگیر و یک نفر هم کشته شد؛ در جریان کشف و تصرف ۴ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق و یک خانه چریک های فدایی خلق در تهران و قزوین، ۶ تن از اعضای این گروه ها دستگیر شدند؛

دادگاه انقلاب اصفهان، ۱۸ تن از وابستگان به گروه های مسلح برانداز را به حبس و ۲۲ تن را به حبس تعلیقی محکوم یا عفو کرد.

۱۰ جلسه آقای هاشمی رفسنجانی با رئیس بانک مرکزی درباره نحوه تأمین پشتوانه مورد نیاز برای چاپ اسکناس.

۱۱ روزنامه کیهان در مقاله ای با عنوان "رابطه طرح فهد و جنگ تحمیلی" به تأثیر شکست حصر آبادان بر جنگ و موضع دبیرکل کنفرانس اسلامی در پذیرفتن تلویحی شرط اول ایران مبنی بر خروج بی قیدوشرط سربازان عراقی از خاک ایران پرداخت.

۱ ماهنامه میدل ایست با انتشار متن مصاحبه خبرنگار خود با رجوی در پاریس، به حفاظت شدید پلیس فرانسه از رجوی و بنی صدر و برنامه رجوی برای به دست گرفتن قدرت در ایران اشاره کرد.

۲ وزارت امور خارجه ایران، به تصمیم امریکا برای فروش میلیاردها دلار اسلحه و هواپیماهای جاسوسی آواکس به عربستان، اعتراض کرد و آن را به معنای اشغال کامل سرزمین های اسلامی توسط امریکا و اسرائیل اشغالگر دانست.

۳ معاون وزیر امور خارجه ایران پس از سفر سه روزه به سوریه و لبنان و گفت وگو با مقامات این دو کشور درخصوص مسائل خاورمیانه عازم تهران شد. شیخ الاسلام در مصاحبه ای مطبوعاتی مخالفت ایران را با طرح صلح فهد، که سازمان آزادی بخش فلسطین را نماینده مردم فلسطین نمی شناسد و حضور صهیونیست ها را در منطقه قانونی می کند، اعلام کرد.

۴ هفدهمین نشست اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی در اروپا با صدور قطعنامه ای پایان یافت. نکات اصلی این قطعنامه عبارت اند از: اعتقاد و تعهد به اصل ولایت فقیه، نبرد آشتی ناپذیر با استکبار جهانی، ایستادگی دربرابر توطئه های جریان های ضدانقلاب در خارج از کشور و پشتیبانی کامل از روحانیت مبارز.

۵ مقاله مجله الطلیعه الاخبار درمورد وضعیت جدید امنیتی در ایران و عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ نویسنده با اشاره به تحلیل اشتباه سازمان از وضعیت اجتماعی ایران، دو عامل ترور مقامات بلندپایه جمهوری اسلامی و پیوند با دیگر گروه های مسلح را تاکتیک های جدید مجاهدین خلق برای سرنگونی نظام معرفی کرده است.

۶ مجله کرسنت اینترنشنال در مقاله ای ضمن بررسی تحولات ایجاد شده در جنگ ایران و عراق؛ حمله عراق به ایران را معرف یک اتحاد محرمانه نظامی دانست که از هر اتحاد دیگری در تاریخ معاصر، بزرگ تر است. نویسنده با اشاره به پیروزی های اخیر ایران در جنگ و سکوت رسانه های غربی دراین باره، شایعه اقدام ایران به خرید اسلحه از رژیم صهیونیستی را متأثر از احساس خطر عراق و حامیانش از شکست در مقابل ایران ارزیابی کرد.

گزارش روزشمار ۱۰/۸/۱۳۶۰

۷ در گلوله باران شهر آبادان، ۲ تن شهید و ۲۲ نفر مجروح شدند و یک انبار پالایشگاه طعمه حریق شد؛ افزایش تحرکات ارتش عراق در محور غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور.

۸ سازمان حرکت اسلامی مجاهدین عراق با بمب گذاری در مسیر عبور یک قطار حامل سوخت، آن را منفجر کردند؛ نیروهای ارتش آزادی بخش عراق با اجرای عملیات هایی در مناطق مختلف، ۱۶ تن از افراد ارتش عراق را کشته و ۱۴ تن را زخمی کردند.

۹ با نزدیک شدن زمان عملیات آینده در جنوب، اعزام کادر پزشکی و درمانی به جبهه های جنوب افزایش یافت و دفتر روابط عمومی وزارت بهداری اعلام کرد که نیاز مبرم به امدادگر مرد جهت اعزام به جبهه ها وجود دارد.

۱۰ افراد گروه های مسلح غیرقانونی شهر مهاباد، پایگاه فتاح آباد در شمال دیواندره و پایگاه نیروهای خودی در سردشت و

پیرانشهر را هدف حمله قرار دادند، مین گذاری در جاده های روستایی توسط افراد این حزب نیز تلفات و خساراتی را به روستاییان و نیروهای نظامی وارد آورد.

ص: ۱۱۰۸

۱ جانشین فرماندهی عملیات شمال غرب کشور در مصاحبه ای به تشریح سیر پاک سازی ها در مناطق مرزی شمال غرب کشور پرداخت. سرهنگ کوچک زاده گفت: حدود ۶۰۰ کیلومتر از این بخش از کشور به تصرف رزمندگان ایران درآمده است.

۲ روابط عمومی جهاد سازندگی آذربایجان غربی اقدامات این نهاد درزمینه امور کشاورزی، بهداشتی و درمانی، دامداری و عمرانی در مناطق شمال غرب ارومیه، مهاباد، سلماس و توابع آن را تشریح کرد.

۳ در ۲ عملیات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در مشهد و سبزوار، یک نفر به شهادت رسید و ۲ نفر زخمی شدند؛ انفجار یک بمب صوتی در مسیر عزاداران حسینی در روستای جیره سر لاهیجان؛ در جریان محاصره یک خانه تیمی در تهران توسط نیروهای کمیته انقلاب اسلامی و تیراندازی متقابل، یک نفر کشته شد و ۲ دختر دستگیر شدند.

۴ تشکیلات سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) در منطقه ترکمن صحرا، پس از فراخوان کمیته مرکزی این سازمان مبنی بر تحویل سلاح ها، مهمات و وسایل نظامی به سپاه، تعداد زیادی سلاح، مهمات و ادوات نظامی را به سپاه پاسداران گنبد، بندرترکمن و گرگان تسلیم کرد.

۵ رئیس جمهور ایران در پیامی به مردم، وضعیت سیاسی، اقتصادی و نظامی کشور را امیدوارکننده خواند و مردم را به پایداری و استقامت دعوت کرد.

۶ وزیر نفت پس از بازگشت از اجلاس اوپک در ژنو: وزیران کشورهای صادرکننده نفت توافق کردند که قیمت پایه نفت به ۳۴ دلار برسد و پادشاهی عربستان نیز با کاهش ۲ میلیون بشکه از تولید خود، قیمت نفت خود را از ۳۲ دلار به ۳۴ دلار افزایش دهد.

۷ مهندس لواسانی رئیس هیئت سیاسی و اقتصادی ایران که برای دیدار با مقامات پاکستانی به این کشور سفر کرده بود، نتایج سفر خود را درباره سیاست ایران درخصوص صلح، طرح فهد و برگزاری اجلاس غیرمتعهدها در سال آینده در بغداد بیان کرد.

۸ رئیس کل سازمان غله کشور از افزایش خرید گندم از کشاورزان، پیامدهای مثبت آن و افزایش سطح زیر کشت در مناطق جنگ زده و درنتیجه، کاهش ۵۰ درصدی خرید خارجی خبر داد.

۹ روزنامه واشنگتن پست تصمیم امریکا مبنی بر فروش آواکس ها به عربستان و ساختن پایگاه های جدید در عربستان برای استفاده نیروهای امریکایی در مواقع ضروری را، دورنمای یک راهبرد دفاعی از مناطق نفت خیز و خاورمیانه دانست.

گزارش روزشمار ۱۱/۸/۱۳۶۰

۱۰ در حمله موشکی به شهرهای دزفول و اهواز و گلوله باران شهر آبادان، بیش از ۵۰ نفر شهید یا زخمی شدند و خانه های زیادی ویران شد. همچنین ۲ مدرسه، یک مسجد و تعدادی از منازل مسکونی آسیب دیدند.

۱۱ استقبال فراوان مردم برای حضور در جبهه های جنگ و نبود امکانات کافی برای جذب و آموزش داوطلبان، مناطق ۸ و ۹ سپاه را به اعمال محدودیت در پذیرش آنها واداشت.

۱۲ صدام در ملاقات با هیئتی از کشور کویت گفت کمک های مادی و مالی کویت را فراموش نخواهد کرد، اما کویت باید اجازه دهد که عراق از مرزهای آبی و زمینی آن کشور نیز استفاده کند.

نیروهای مسلح غیرقانونی در منطقه مهاباد، به قصد تصرف یا تخریب ساختمان نهادهای دولتی و کشتن نیروهای انقلابی این نهادها وارد عمل شدند که در درگیری بین آنها و نیروهای خودی، ۱۰ تن از

۱ مهاجمان کشته و ۱۲ نفر از آنان دستگیر شدند. از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۵ تن زخمی شدند.

۲ در درگیری های پیش آمده میان گروه های ضدانقلاب و نیروهای مسلح ایران و همچنین اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی در شمال غرب و غرب کشور، ۴ تن از نیروهای خودی شهید، ۸ تن زخمی و ۳ تن اسیر شدند و از افراد ضدانقلاب نیز ۴ نفر دستگیر شدند؛ ارتش و سپاه با اجرای عملیات مشترکی، ارتفاعات داشبند در محور میاندوآب - بوکان را به تصرف خود درآوردند؛ ۱۴ نفر از افراد وابسته به ضدانقلاب، خود را تسلیم سپاه ارومیه کردند.

۳ در جریان تعقیب و گریز دو عضو سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد که اقدام به ربودن یک خودرو کرده بودند، یکی از آنان کشته و نفر دوم دستگیر شد؛ در زنجان ۲ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند و با اعترافات آنان، خانه تیمی متعلق به آنها شناسایی و تصرف شد؛ پرتاب یک کوکتل مولوتف به دست افراد سازمان داخل حسینیه ای در بروجرد خسارات مالی به بار آورد؛ در اصفهان ۱۲ تن از افراد رده بالای سازمان دستگیر شدند.

۴ مجلس شورای اسلامی، به کابینه نخست وزیر جدید، میرحسین موسوی، رأی اعتماد داد و نخست وزیر نیز پس از تصدی این پست مذاکره با سران کشور را برای انتخاب اعضای هیئت دولت آغاز کرد.

۵ نشریه نیوزویک متن مصاحبه خبرنگار خود را با نخست وزیر ایران چاپ کرد. برخی از موضوعات مهم مطرح شده در این مصاحبه عبارت اند از: ترس بی دلیل کشورهای همسایه از صدور انقلاب اسلامی ایران، بازشکافی اهداف گروه های معاند از ایجاد ناامنی و ترور افراد، تأثیر کشورهایی چون عربستان و فرانسه در تشدید ناآرامی های داخل ایران و حمایت از گروه های برانداز و...

۶ مدیرکل سیاسی افریقا و آسیای وزارت امور خارجه به منظور دیدار با مقامات امارات متحده عربی وارد این کشور شد و در گفت و گو با مقامات عالی رتبه این کشور درباره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، اقدام امریکا در فروش هواپیماهای آواکس به عربستان سعودی برای افزایش نفوذ خود در منطقه و طرح شاهزاده فهد مطالبی بیان کرد.

۷ رئیس کمیسیون اقتصادی پارلمان کویت اعلام کرد که کشورش یک وام ۲ میلیارد دلاری دراختیار عراق قرار خواهد داد.

۸ وزیر اطلاعات عربستان سعودی در دیدار با صدام حسین در بغداد، پیام شفاهی شاه خالد را درباره مناسبات دوجانبه و تحولات منطقه تسلیم وی کرد.

۹ روزنامه اطلاعات در مقاله ای به بررسی موضوع موافقت عربستان سعودی با درخواست عراق برای احداث یک خط لوله نفتی از بندر بصره عراق به بندر ینبع عربستان واقع در دریای سرخ پرداخت. دلایل این تصمیم گیری، تأثیر این اقدام در منطقه، نگاه کشورهای غربی به این موضوع و منافع این خط لوله برای عراق در صورت احداث آن، محورهای اصلی این مقاله اند.

ضمیمه گزارش۳۱۹: تعداد آرای موافق، مخالف و ممتنع وزیران کابینه دولت جدید.

گزارش روزشمار ۱۲/۸/۱۳۶۰

۱۰ براثر گلوله باران شهر آبادان، ۲ تن از اهالی شهر شهید و تعدادی زخمی شدند.

درپی استفاده مکرر ارتش عراق از گلوله های شیمیایی در جبهه های جنگ، ستاد مشترک ارتش در نامه ای به نیروی زمینی ارتش و سپاه، درباره انواع مواد شیمیایی، کمک های اضطراری به آسیب دیدگان

ص: ۱۱۱۰

۱ و راه های جلوگیری از مسمومیت توضیح داد.

۲ امروز ۸ سرباز، یک روحانی و ۴ دانشجوی عراقی ازطریق مرزهای غربی وارد ایران شدند و درخواست پناهندگی کردند؛ دو روز پیش نیز ۲ دانش آموز عراقی در منطقه سردشت پناهنده شدند.

۳ خبرگزاری فرانسه به نقل از فرماندهی جیش الشعبی عراق، از حضور نیروهای مصری در ارتش عراق خبر داد.

۴ اطلاعیه ژاندارمری جمهوری اسلامی درباره تعویق زمان اعزام مشمولان خدمت سربازی، به علت کثرت استقبال این افراد و نامه نگاری داخلی سپاه درخصوص میزان بالای نیروهای اعزامی، حاکی از شوق عمومی برای دفاع از مرزهای کشور است.

۵ روابط عمومی استانداری مازندران: کارگران و کارکنان شرکت چیت سازی بهشهر، مبلغ ۱۲۱,۷۵۰,۱ ریال به هم وطنان مناطق جنگ زده کمک کردند.

۶ نیروهای سپاه و ارتش در عملیاتی مشترک موفق به تصرف ارتفاع مسلط ۲۱۴۰ در حوالی پاوه شدند؛ در درگیری های میان گروه های مسلح غیر قانونی و نیروهای خودی در شهرهای مهاباد و سنندج، از نیروهای خودی و مردم عادی ۸ نفر شهید و ۵ تن زخمی شدند و از مهاجمان نیز شمار زیادی کشته یا زخمی شدند.

۷ در درگیری های میان نیروهای خودی و ضد انقلاب در بوکان و مریوان، ۲ نفر از نیروهای خودی و چندین نفر از افراد حزب دمکرات زخمی شدند؛ ۱۰ تن از افراد گروه مارکسیستی – مائوئیستی کومه له در سنندج دستگیر شدند؛ یک عضو گروه کومه له خود را به نیروهای ژاندارمری سقز تسلیم کرد؛ ستاد مشترک ارتش ایران: ارتش عراق اخیراً تعداد زیادی اسلحه و مقادیری مهمات به حزب دمکرات ایران تحویل داده است.

۸ ترور رئیس آموزش وپرورش انزلی، پرتاب بمب دست ساز در آستارا، مسموم کردن خمیر نانوایی پایگاه هشتم شکاری نیروی هوایی اصفهان و آتش زدن ۳ تکیه عزاداری در بروجرد ازجمله اقدامات افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود که براثر آن ۵ نفر مجروح شدند؛ نیروهای سپاه یک خانه تیمی این سازمان را در کرمان تصرف و ۲ نفر از اعضای آن را دستگیر کردند.

۹ امام خمینی در پاسخ به پیام انجمن اسلامی دانشجویان در امریکا و کانادا، با اشاره به نقش دانشجویان در کسب استقلال و تعالی ملت ها، از آنان خواست که برای جذب و هدایت دانشجویانی که فریب خورده و در دام تبلیغات دشمنان جمهوری اسلامی قرار گرفته اند، بکوشند.

۱۰ وزارت امور خارجه ایران با صدور اطلاعیه ای به مناسبت سیزدهم آبان، با قدردانی از اقدام دانشجویان مسلمان ایرانی در تصرف سفارتخانه سابق امریکا، مبارزه با امریکا را از اولویت های سیاست خارجی ایران اعلام کرد.

۱۱ یکی از زائران ایرانی که در هجوم پلیس عربستان به حجاج ایرانی مصدوم شده بود، به شهادت رسید.

۱۲ خبرگزاری کویت به نقل از برخی منابع، از انعقاد یک قرارداد نفتی بین ایران و رومانی خبر داد و آن را از نشانه های گرایش ایران به بلوک شرق اعلام کرد.

۱۳ صدام حسین خطاب به وزیران اطلاعات و فرهنگ کشورهای عربی، با بیان مطالبی درخصوص لزوم وحدت کشورهای عربی و مقابله جمعی این کشورها با ایران، کشورهای سوریه و لیبی را به تنبیه و مقابله به مثل، پس از پایان جنگ با ایران تهدید کرد.

۱۴ یونایتدپرس: عضو شورای فرماندهی انقلاب سومالی وارد بغداد شد تا پیام رئیس جمهور سومالی را تسلیم صدام حسین کند.

ص: ۱۱۱۱

گزارش روزشمار ۱۳/۸/۱۳۶۰

۱ درنتیجه بمباران و گلوله باران آبادان و شلیک ۲ موشک به دزفول، ۲ نفر زخمی شدند و تعدادی از منازل مسکونی آسیب دیدند؛ یک فروند هواپیمای عراق هدف پدافند ضدهوایی قرار گرفت و در آن سوی اروند در خاک عراق، سقوط کرد.

۲ دیروز و امروز ۱۵۴ دستگاه خودرو حامل مهمات از منطقه عرعر عربستان سعودی وارد عراق شدند؛ اردن نیز در ابتدای ماه جاری ۳۳ خودرو نظامی بارکش حامل تجهیزات نظامی به عراق ارسال کرد.

۳ ستاد فرماندهی کل ارتش عراق در نامه ای با طبقه بندی "به کلی سری" به یگان های رزمی، از فرماندهان، افسران توجیه سیاسی و مسئولان اطلاعاتی حزب بعث خواسته است با آموزش های فراوان، افراد را از تسلیم شدن به نیروهای ایرانی بازدارند.

۴ درپی مهاجرت بخش عمده ای از جمعیت بصره به علت نظامی شدن شهر، دولت عراق از بیم آنکه پس ازخالی شدن شهر از سکنه غیرنظامی، این شهر هدف آتش نیروهای ایران قرار گیرد، کوچ اهالی بصره از این شهر را ممنوع کرده است.

۵ در جریان عملیات های گروه های مسلح غیرقانونی در حمله به پاسگاه فتاح آباد در محور دیواندره - سقز، مین گذاری و اجرای کمین در روستایی در جنوب سنندج و بمب گذاری در ۴ خودرو نیروهای مسلح در بوکان، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید، ۴ نفر زخمی و ۳ نفر به گروگان گرفته شدند.

۶ مصاحبه عضو شورای فرماندهی سپاه مهاباد با روزنامه اطلاعات، درباره ارتباط بنی صدر با حزب دمکرات، بهبود روابط سپاه با مردم مهاباد، آخرین وضعیت گروه های مسلح برانداز و همکاری سپاه در تأمین رفاه مردم این شهر.

۷ وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در چند اقدام تروریستی در شهرهای رودسر، شیراز و مشهد، ۳ نفر را به شهادت رساندند و ۳ تن را زخمی کردند؛ مضروب شدن یک دانشجوی طرف دار انقلاب اسلامی به دست هواداران سازمان مجاهدین خلق در امریکا؛ در درگیری های بین عناصر سازمان و نیروهای خودی در رشت و بابلسر، یکی از منافقین کشته شد و ۵ نفر دستگیر شدند.

۸ نماینده امام در شورای عالی دفاع در جلسه ای با صادق طباطبایی به اتهاماتی که معاون وزیر دفاع درخصوص خریدهای تسلیحاتی خارج از کشور به وی وارد ساخته بود، رسیدگی کرد.

۹ آیت الله منتظری در پیامی به مردم عراق به مناسبت فرارسیدن ماه محرم، آنان را به پرهیز از گروه گرایی و وحدت حول محور ولایت فقیه فراخواند و با قدردانی از نقش سپاه در هماهنگ کردن مبارزان عراقی، ارتشیان عراق را به نافرمانی از فرماندهان و بازگشت به آغوش ملت عراق دعوت کرد.

۱۰ خبرگزاری فرانسه: مذاکرات سه روزه ایران با شرکت میتسوئی ژاپن در توکیو، درباره چگونگی ادامه فعالیت این شرکت برای تکمیل ۱۵ درصد باقیمانده ساختمان پتروشیمی بندر امام، تاکنون به نتیجه روشنی نرسیده است. رادیو لندن نیز موضوع

اصلی اختلاف را، چگونگی تأمین هزینه های اضافی طرح دانست.

۱۱ روزنـامه صـبح آزادگان: کاردار سـفارت عراق در بیروت همراه چنـد تروریست دیگر عراقی، به دست نیروهای بازدارنـده عرب در بیروت، به مدت چهار ساعت بازداشت شدند.

۱۲ خبرگزاری فرانسه در مقـاله کوتـاهی دربـاره کشتی های گرفتارشـده در ارونـدرود، به خسارت های واردآمـده به برخی از آنها و پرداخت غرامت های سنگین ازطرف بیمه گران به صاحبان این کشتی ها اشاره کرده است.

۱ مدیرکل سیاسی آسیا و افریقای وزارت امور خارجه، درباره سیاست خارجی ایران در همکاری با کشورهای مسلمان و جهان سوم، نتایج سفر خود به دو کشور پاکستان و امارات، معامله تسلیحاتی امریکا و عربستان و طرح صلح فهد مطالبی بیان کرد.

۲ گزارش کیهان از مراسم روز ۱۳ آبان، (سالروز تبعید امام خمینی، روز دانش آموز و تسخیر سفارتخانه سابق امریکا).

۳ استاد روابط بین الملل دانشگاه لی های پنسیلوانیا در مقاله ای به روابط ایران و شوروی از دهه ۷۰ و ۸۰ تاکنون پرداخته و در بخشی از آن، تأثیر جنگ و پیامدهای آن را در روابط شوروی با ایران و عراق بررسی کرده است.

۴ به دنبال توافق کشورهای عضو اوپک برای تعیین قیمت نفت، پراودا، روزنامه رسمی شوروی، در مقاله ای به نتیجه این اجلاس و نقش تخریبی عربستان در برهم زدن اجماع کشورهای صادرکننده نفت و پایین نگه داشتن قیمت نفت در بازارهای جهانی پرداخت.

۵ خبرگزاری فرانسه: یاسر عرفات، رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین، اعلام کرد که باتوجه به دیدگاه ساف برای دستیابی به راه حلی عادلانه، بادوام و کلی برای درگیری خاورمیانه، از ابتدا با طرح صلح فهد موافق بوده است.

گزارش روزشمار ۱۴/۸/۱۳۶۰

۶ در بمباران و گلوله باران مناطق مسکونی و نظامی شهرهای آبادان، سوسنگرد، پاوه و منطقه حمیدیه، ۲ تن شهید و ۱۲ نفر زخمی شدند و چندین خانه ویران شد؛ یک فروند جنگنده عراقی به وسیله پدافند هوایی ایران در مناطق جنوبی کشور سرنگون شد؛ افزایش تحرکات ارتش عراق درزمینه تحکیم مواضع و تقویت نیرو در محور غرب سوسنگرد و جنوب کرخه کور، به ویژه در محدوده مثلثی حمیدیه، چزابه و هویزه.

۷ پیش مرگان مسلمان مخالف حکومت عراق در بین راه کلار به دربندیخان، یک نفربر عراقی را منهدم کردند و ۸ سرنشین آن را کشتند و یک دستگاه خودرو ارتش عراق را به غنیمت گرفتند و ۵ سرنشین آن را به اسارت بردند.

۸ درپی استقبال گسترده مردم برای اعزام به جبهه های جنگ، فرمانده کل سپاه باتوجه به میزان نیروی مورد نیاز در جبهه های جنوب و غرب و شرایط لازم برای سازماندهی آنان در نامه ای به مناطق نه گانه سپاه ابلاغ کرد که اعزام داوطلبان را به روزهای آینده موکول کنند.

۹ گزارش خبرگزاری پارس درخصوص بررسی اجمالی وضعیت جبهه های جنوب در محورهای مختلف.

۱۰ براثر اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی و درگیری آنها با نیروهای خودی در شهرهای بوکان، سقز، دیواندره و بانه، ۳ نفر از افراد خودی شهید، ۷ تن زخمی و ۷ نفر دیگر به گروگان گرفته شدند و از عناصر ضدانقلاب نیز ۵ تن به هلاکت رسیدند.

۱۱ همکاری نیروهای جلال طالبانی از اتحادیه میهنی کردستان عراق با افراد حزب دمکرات ایران در مناطق بوکان، مهاباد، پیرانشهر و سردشت.

در اقدامات و فعالیت های تروریستی گروه های مسلح برانداز در شهرهای مشهد، بندرعباس، نیشابور، تهران و شیراز ۱۰ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند و از گروه های غیرقانونی نیز یک نفر

ص: ۱۱۱۳

۱ کشته شد و ۵ نفر دستگیر شدند؛ کشف یک بمب سه پوندی در اهواز؛ کشف ۱۹ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و دستگیری ۹۰ نفر از اعضای آنها در دو هفته گذشته در مشهد.

۲ بازتاب گردهمایی روز گذشته به مناسبت دومین سالگرد تسخیر سفارت امریکا در تهران، در رادیو امریکا و مطبوعات این کشور.

۳ صدام حسین در سخنرانی خود در اجلاس اتحادیه عمومی زنان عرب، با تحریف وقایع تاریخی، جمهوری اسلامی ایران را به شروع جنگ متهم کرد و خواستار برقراری آتش بس در ماه محرم یا در درازمدت شد؛ آسوشیتدپرس ضمن اشاره به تجاوز عراق به ایران، اختلافات اصلی دو کشور را مورد بررسی قرار داد.

گزارش روزشمار ۱۵/۸/۱۳۶۰

۴ در درگیری بین نیروهای ایران و عراق در مناطق سارات، میمک و دهلران، ۱۷ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی و ۵ تن اسیر شدند. ۵ تانک عراقی نیز منهدم یا به غنیمت گرفته شد؛ بمباران روستاهای محور پیرانشهر - سردشت و شهر آبادان، تعدادی زخمی برجای گذاشت؛ افزایش تحرکات دشمن در محور سوسنگرد و بستان که محور عملیات آینده نیروهای خودی است؛ گزارش لشکر۱۶ زرهی از نحوه گسترش نیروهای عراقی در این جبهه.

۵ در درگیری های به وجود آمده میان گروه های مسلح غیرقانونی با نیروهای خودی در شهرهای بوکان، اشنویه، نقده، ارومیه و سردشت، ۸ تن از نیروهای خودی شهید و ۱۱ تن زخمی شدند و یک نفر نیز اسیر گردید؛ درپی پخش خبر حمله گسترده گروه های مسلح غیرقانونی به شهر بوکان و کشتار وسیع مردم از رادیو و تلویزیون، فرمانده منطقه۷ سپاه به این موضوع اعتراض کرد و در نامه ای به فرمانده کل سپاه خواستار پیگیری این موضوع شد.

۶ نماینده حزب دمکرات کردستان توافق این حزب با شورای ملی مقاومت درخصوص پیوستن حزب مزبور به این شورا را علنی کرد؛ بازتاب های گوناگون این خبر در رسانه های خارجی و در میان گروه های مخالف؛ رادیو لندن: «اعلام رسمی این اتحاد و پیوستگی برای هر دو سازمان، حاوی منافع است» ؛ سلطنت طلب های طیف شاپور بختیار با یادآوری تمایل سازمان مجاهدین (منافقین) به سرکوبی نیروهای برانداز کردستان و اقدامات بنی صدر دراین خصوص، روی گردانی حزب دمکرات کردستان از شورای ملی مقاومت و اتحاد آن با سلطنت طلب ها را خواستار شد.

۷ در عملیات های نیروهای خودی در شهرهای قزوین، شیراز و خرم آباد، ۸ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) تصرف گردید؛ ۹ تن از اعضای این سازمان دستگیر شدند و یک تن نیز به هلاکت رسید.

۸ آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های نمازجمعه از حضور گسترده و داوطلبانه مردم در جنگ تحمیلی تشکر و اعلام امیدواری کرد که با کم شدن شر دشمنان خارجی و داخلی، از این پس کشور بتواند راه سازندگی را درپیش بگیرد.

۹ یک دادگاه انگلیسی در پایان محاکمه ۲۲ تن از حمله کنندگان به کنسولگری ایران در لندن، ۱۸ تن از آنان را فقط به

پرداخت جریمه نقدی و ۲۸ روز حبس تعلیقی به مدت دو سال محکوم کرد.

۱۰ خبرگزاری رویتر: «رئیس شرکت ملی پتروشیمی ایران در مذاکرات خود با مقامات شرکت میتسوئی ژاپن، موفق نشد این شرکت را برای ادامه کار در پروژه ۶/۳ میلیارد دلاری پتروشیمی بندر امام خمینی مجاب کند.»

ص: ۱۱۱۴

ضمیمه اول گزارش۳۶۷: بیانیه روابط عمومی ستاد عملیات شمال غرب درخصوص حمله وسیع گروه های مسلح غیرقانونی به شهر بوکان و کشتار گسترده مردم.

ضمیمه دوم گزارش۳۶۷: گفت وگوی کیهان با یکی از مسئولان روابط عمومی سپاه پاسداران درخصوص وضعیت شهر بوکان و آمار صحیح تلفات اقدامات ضدانقلاب.

گزارش روزشمار ۱۶/۸/۱۳۶۰

۱ آغاز کار احداث جاده ای شنی از بین منطقه رملی غرب تپه های الله اکبر تا تنگه چزابه، (جاده پیروزی) برای آماده سازی مقدماتی عملیاتی با هدف آزادسازی بستان.

۲ افزایش حملات هوایی عراق و بمباران مناطق اهواز، آبادان، سوسنگرد و حمیدیه؛ جنگنده های نیروی هوایی ۴ فروند از هواپیماهای عراق را در منطقه اهواز و جاده آبادان - ماهشهر سرنگون کردند؛ براثر حملات توپخانه ای ارتش عراق به پیرانشهر و اطراف شهر پاوه، ۴ تن زخمی و یک خانه ویران شد.

۳ حمله معارضین عراقی به یک خودرو ارتش عراق و پاسگاه شانه دری عراق و زخمی شدن ۳ نظامی عراقی؛ کشته شدن ۸ تن از مأموران امنیتی عراق در یک درگیری بین افراد بعثی و عده ای از شیعیان؛ اقدام دولت عراق در اخراج بیش از ۱۲۰۰ تن از مردم بی دفاع عراق از این کشور؛ ۴ عراقی وارد خاک ایران شده، درخواست پناهندگی کردند.

۴ رادیو صدای کردستان از تیرباران کردن ۶ تن از نیروهای دولتی ایران در عملیات بوکان خبر داد و مدعی شد بیش از ۱۰۰ تن از نیروهای خودی در درگیری های اخیر کشته شده اند؛ سازمان روحانیت اهل سنت کردستان اقدام حزب دمکرات، سازمان کومه له و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در کشتار مردم بوکان را محکوم کرد.

۵ فرماندار میاندوآب و سرپرست بخشداری بوکان، درباره مواضع عزالدین حسینی (رئیس دادگاه گروه کومه له در منطقه) و آخرین وضعیت امنیتی شهر بوکان و مناطق اطراف این شهر مطالبی بیان کرد.

۶ افراد حزب دمکرات به کمک ۳ تن از افراد نفوذی خود، نیروهای پاسگاه آبیدر سنندج را خلع سلاح کرده، به اسارت بردند؛ براثر اقدامات عناصر گروه های مسلح غیرقانونی در سردشت، ارومیه، اشنویه، سنندج، بانه و قوچان ۲ تن شهید و ۱۲ نفر زخمی شدند؛ در عملیات پاک سازی روستاهای منطقه هشتیان، ۶ تن از نیروهای خودی، شهید یا زخمی و از افراد ضد انقلاب نیز ۱۰ تن کشته یا مجروح شدند.

۷ به دنبال اقدام خبرگزاری رویتر در علنی کردن پیوستن حزب دمکرات کردستان ایران به شورای ملی مقاومت، رادیو صدای کردستان، به نقل از دفتر سیاسی حزب دمکرات، به ناچار خبری درخصوص این پیوند سیاسی مخابره کرد. این رادیو در گفتار دیگری از سران کشور اتحاد جماهیر شوروی خواست تا به حزب دمکرات جهت دست یافتن به خودمختاری کمک کنند.

۸ حمله گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک خودرو حامل ۳ تن از نیروهای سپاه؛ دستگیری ۱۱ تن از افراد این

سازمـان در تهران؛ کمیتـه منطقه ۱۲ تهران از دسـتگیری ۱۱۰ تن از افراد فعـال سازمـان مجاهـدین در ماه گذشـته خبر داد؛ در عملیـات نیروهـای سـپاه برای تصـرف مقر افراد حزب رنجبران در جنگـل هـای گرگان، ۲ تـن از افراد ایـن حزب کشـته، ۲ تن زخمی و ۳ تن دستگیر شدند.

صـدام حسـین در گفت وگو با هفته نامه الوطن العربی، ضـمن تأکید بر حمایت بی قیدوشـرط عراق از مخالفان نظام جمهوری اسلامی، از کمک های کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس به دولت عراق

ص: ۱۱۱۵

۱ تشکر کرد. اتخاذ مواضع آشتی جویانه با مقامات مصری، روابط عراق با فرانسه، روسیه و امریکا از دیگر موضوعات این مصاحبه بود.

۲ معاون نخست وزیر یوگسلاوی هنگام ورود به بغداد، اعلام کرد که محور گفت وگوهایش با رهبران عراق، گسترش مناسبات اقتصادی میان دو کشور، اوضاع منطقه و جهان و همچنین راه های هماهنگی مناسبات میان دو کشور غیرمتعهد خواهد بود.

۳ خبرگزاری فرانسه: عده ای از مخالفان جمهوری اسلامی ایران به اجتماع دانشجویان ایرانی هوادار انقلاب اسلامی در دانشگاه فنی دار مشتاد در حوالی فرانکفورت آلمان حمله و ۱۵ نفر را مجروح کردند.

ضمیمه اول گزارش۳۷۳: توضیحات غلامعلی رشید درباره دلایل انتخاب منطقه رملی به عنوان منطقه عملیاتی.

ضمیمه دوم گزارش۳۷۳: چگونگی احداث جاده پیروزی.

گزارش روزشمار ۱۷/۸/۱۳۶۰

۴ در بمباران منطقه عمومی سوسنگرد و شهرهای آبادان و خرمشهر و همچنین گلوله باران دزفول و پاوه، یک نفر به شهادت رسید، ۳۷ نفر زخمی شدند و چند منزل مسکونی آتش گرفت؛ در حملات نیروهای سپاه پاسداران به مواضع دشمن در جبهه های جوانرود، سومار و گیلان غرب، بیش از ۴۰ عراقی کشته و عده ای زخمی شدند و ۶ سنگر آنها منهدم شد.

۵ اتخاذ تدابیری به منظور افزایش میزان تخلیه و بارگیری در بندر امام خمینی درپی بمباران اخیر این بندر و کاهش میزان تخلیه بار در آن؛ اعزام هیئتی ازسوی نماینده امام در شورای عالی دفاع به بندر امام خمینی و سایر بنادر جنوب، جهت بررسی دلایل ضعف پدافند هوایی در این مناطق.

۶ به دنبال اجرای عملیات ثامن الائمه(ع) و رفع محاصره آبادان، درخواست بازگشت آن دسته از مردم که شهر را ترک کرده بودند با مخالفت فرماندار این شهر مواجه شد.

۷ وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی، با اجرای کمین در شمال نوسود و کاشت مین در یکی از روستاهای تکاب، ۵ تن را به شهادت رساندند و ۳ تن را گروگان گرفتند؛ ۶ تن از افراد حزب دمکرات، خود را به سپاه کامیاران معرفی کردند.

۸ درپی ایجاد امنیت در شهرستان سقز، هیئت واگذاری زمین این شهرستان، در یک ماهه گذشته، ۸۰۷ هکتار از زمین های اربابان و فئودال های فراری را به مدت یک سال زراعی به خوش نشینان و زارعین بی زمین کسانی که زمین های کمی در اختیار دارند، واگذار کرد.

۹ در اقدام افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران و هشتپر طوالش، یک تن از مردم و یک نفر از افراد سازمان زخمی شدند؛ نیروهای امنیتی یک گروه عملیاتی سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر را در تهران دستگیر

کردند؛ دادگاه انقلاب اسلامی تربت حیدریه، ۳ تن از افراد گروه پیکار و وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را به ۵ تا ۱۰ سال زندان محکوم کرد.

۱۰ برگزاری نشست فوق العاده شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای و با حضور حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی به منظور رایزنی و اخذ تصمیم درباره انتقال یک گردان ارتش از منطقه غرب به جبهه های جنوب؛ گزارش مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه از این جلسه و ارسال آن برای فرمانده سپاه.

ص: ۱۱۱۶

۱ حزب الـدعوه، یکی از سازمان های مخالف دولت عراق در این کشور، در پاسخ به پیام آیت الله منتظری که خطاب به مردم عراق ارسال شده بود، خواستار کمک بیشتر جمهوری اسلامی به مردم عراق شد.

۲ سفیر موریتانی در ایران، در دیدار با نماینده امام و تولیت آستان قدس رضوی، انقلاب اسلامی ایران را در میان انقلاب های جهان منحصربه فرد دانست و خواستار صدور انقلاب اسلامی به کشورهای تحت ستم جهان و اتحاد بین ایران و موریتانی شد.

۳ یـک هیئت بلنـدپایه از مسئولان کشور عراق به ریـاست طـارق عزیز، معاون نخست وزیر عراق، با رئیس جمهور الجزایر، در این کشور دیدار کرد.

۴ گزارش خبرگزاری رویتر از نشـست وزیران خـارجه ۶ کشور عضو شورای همکـاری خلیـج فارس در ریاض و تصـمیم آنها برای تشکیل اتحادیه نظامی.

۵ سـتاد بسیج اقتصادی دولت درجهت اجرای برنامه های ستاد بسیج اقتصادی وزارت نفت اعلام کرد که از امروز تحویل نفت سفید مخصوص سوخت بخاری های خانگی با کوپن انجام می شود.

گزارش روزشمار ۱۸/۸/۱۳۶۰

۶ براثر گلوله باران مناطق مسکونی شهرهای دزفول، اهواز، آبادان و پاوه، بیش از ۴۹ تن شهید و بیش از ۴۷ تن مجروح شدند و چنـدین منزل مسـکونی و مدرسه ویران شد یا آسیب دید؛ هواپیماهای عراقی که در آسـمان برخی شـهرهای اسـتان لرسـتان ظاهر شده بودند، با آتش پدافند هوایی ارتش متواری شدند.

۷ تحویـل کمـک هـای مردمی اهالی شـهر اردکان و روسـتاهای اشـتک، نیر، گاو افشار و گرگین آباد به مراجع ذی ربط برای ارسال به جبهه های جنگ.

۸ اقدامات شاخه کاریابی و شاخه طرح های عمرانی و صـنعتی بنیاد امور جنگ زدگان اسـتان اصفهان برای ایجاد تسهیلات در معاش جنگ زدگان.

۹ دبیر کمیته مرکزی صلیب سرخ جهانی، از رفتار ایران و عراق با اسیران جنگی انتقاد کرد.

۱۰ در اقدامات و حملات افراد گروه های مسلح غیرقانونی در شـهرهای مهاباد، کامیاران و محور میاندوآب- بوکان و سـقز ۵ تن شهید و ۴ نفر زخمی شدنـد و یک نفر هم به گروگان گرفته شـد؛ در سـنندج و شـمال غربی مریوان براثر انفجار مین ۶ تن زخمی شدند؛ سرقت یک کامیون در شمال مهاباد.

۱۱ پاک سازی منطقه جنوب غربی نقده در عملیات مشترک نیروهای ارتش، سپاه و پیش مرگان کرُد مسلمان؛ ۷ تن از اعضای تیم های مین گذاری گروه های ضدانقلاب در عملیات کمین نیروهای خودی در مهاباد دستگیر شدند.

۱۲ فرمانـدار مهابـاد در مصـاحبه با روزنامه اطلاعات، به برقراری امنیت نسبی در این شـهر و آغاز اجرای طرح های عمرانی در منطقه اشاره کرد. بهره منـدی مردم مهاباد از کالاهای سـهمیه بنـدی شده و شـرکت فعال مردم در انتخابات از دیگر محورهای این گفت و گو بود.

۱۳ اقـدام افراد اتحـادیه کمونیست های ایران به بسـتن جاده تهران - آمل و تصـرف این شـهر، با حضور به موقع نیروهای سـپاه ناکـام مانـد؛ براثر اقـدامات عناصـر گروه هـای مسـلح غیرقانونی به ویژه سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) در نیشابور، ارومیه و همدان، ۲ تن زخمی و یک نفر دستگیر شد.

۱۴ شورای ملی مقاومت در بیانیه ای با ادعای اینکه اوضاع اقتصادی ایران به شدت وخیم است به همه دولت ها و شرکت های خارجی درخصوص عقد قراردادهای تجاری با ایران هشدار داد.

ص: ۱۱۱۷

۱ دیدار معاون نخست وزیر بلغارستان، فرستاده ویژه پادشاه عربستان و وزیر بهداری الجزایر با مقامات رژیم عراق. در جنگ ایران و عراق، توسعه روابط اقتصادی و تجاری و مواضع سیاسی مشترک محور مباحث مطرح شده در این دیدارها بود.

۲ سفر معاون رئیس جمهور عراق به یونان، طارق عزیز که حامل پیامی از صدام حسین است در این سفر ۲ روزه با نخست وزیر و وزیر امور خارجه یونان دیدار و گفت وگو خواهد کرد.

۳ نشریه المجله: اخیراً رژیم عراق و فرانسه درباره انعقاد یک قرارداد تأمین سلاح مبنی بر تجهیز عراق به توپ های سنگین به مبلغ یک میلیارد دلار به توافق رسیدند.

۴ عراق در چند روز اخیر ۳۹۱ میلیون دلار به منظور توسعه بنادر و تجهیزات حمل ونقل زمینی و تقویت پدافند هوایی اردن، دراختیار این کشور قرار داده است.

۵ احمد زکی یمانی وزیر، نفت عربستان، ضمن مخالفت با هرگونه افزایش قیمت نفت تا پایان سال آینده گفت: عربستان با افزایش تولید نفت، هرگونه تلاش برای افزایش بهای نفت قبل از پایان سال ۱۹۸۲ را خنثی خواهد کرد.

۶ علیرضا نوبری رئیس کل بانک مرکزی در زمان بنی صدر در مصاحبه با روزنامه دی پرس مدعی شد: «ایران به لحاظ اقتصادی آخرین مراحل حیات خود را می گذراند.»

ضمیمه گزارش۸: ماجرای ناکامی اقدام اعضای اتحادیه کمونیست های ایران در بستن جاده تهران – آمل.

گزارش روزشمار ۱۹/۸/۱۳۶۰

۷ ارتش عراق ضمن تقویت نیروها و مواضع پدافندی خود در منطقه سوسنگرد، این شهر و مواضع دفاعی ایران را بمباران کرد؛ در گلوله باران دزفول، آبادان و پاوه ۱۱ نفر شهید و ۲۹ تن زخمی شدند و خساراتی نیز به بار آمد؛ آتشباری خمپاره اندازهای عراقی روی محل تجمع نیروهای سپاه در مناطق سابله و سویدانی؛ جنگنده های عراقی جزیره مینو، خرمشهر، خسروآباد و منطقه بین محمدیه و سلیمانیه را بمباران کردند.

۸ درپی گلوله باران مناطق مسکونی شهرهای دزفول و اهواز و شهادت شماری از مردم، رئیس مجلس ضمن تسلیت به اهالی این دو شهر، این اقدام عراق را حرکتی برای سرپوش گذاشتن بر ضعف ها و شکست های اخیر صدام خواند.

۹ یک منبع اطلاعاتی ارتش درباره پشتیبانی های آمادی کویت از عراق اعلام کرد که این کشور همه تدارکات و مهمات مورد نیاز ارتش عراق را از طریق بنادر خود تأمین می کند.

۱۰ روابط عمومی جهاد سازندگی استان تهران در اطلاعیه ای نیازمندی های جبهه های جنگ را اعلام کرد.

۱۱ شهادت ۲ تن و مجروح شدن ۷ نفر در تیراندازی عناصر مسلح برانداز به مردم در سقز؛ افراد گروه کومه له با پرتاب

نارنجک و تیراندازی به نیروهای سپاه ۳ تن را شهید و یک نفر را زخمی کردند؛ درگیری هواداران گروه های ضدانقلاب با نیروهای سپاه در یکی از محلات سقز؛ براثر اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی در قروه، بوکان و محور سقز - دیواندره، ۲ نفر شهید و ۲ پناهنده عراقی زخمی شدند.

۱۲ پاک سازی یک روستا در جاده مهاباد - میاندوآب؛ نیروهای سپاه و ژاندارمری با اجرای یک عملیات تجسس ۲۵ تن از افراد حزب دمکرات، گروه کومه له و چریک های فدایی خلق (اقلیت) را دستگیر کردند؛ ۷ تن از وابستگان حزب دمکرات در کامیاران و یک تن از اعضای این حزب در غرب شهر سنندج خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.

۱۳ آغاز به کار همه دبیرستان های شهر اشنویه درپی برقراری امنیت در این شهر.

ص: ۱۱۱۸

۱ مصاحبه فرمانده هنگ ژاندارمری مهاباد با روزنامه اطلاعات درباره فعالیت های این هنگ در مهاباد، اقدامات کارگزاران آن و تدابیر امنیتی اندیشیده شده در منطقه و شهر مهاباد.

۲ کشف و خنثی سازی ۳ بمب در بندرعباس و اسلامشهر؛ یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در همدان حین فرار کشته شد و ۳ تن از افراد مرتبط با این سازمان در کازرون دستگیر شدند.

۳ کمیته امداد امام خمینی اعلام کرد: مبلغ ۳۴۴,۶۳۵,۳۳ ریال از محل هدایای نقدی واریز شده به حساب این نهاد، جهت جبران خسارت به افراد آسیب دیده از اقدامات گروه های برانداز، پرداخت شده است.

۴ رادیو صدای آزاد ایران با ادعای برخورداری نیروهای سلطنت طلب از نود درصد قدرت نیروهای اپوزیسیون جمهوری اسلامی، از آغاز ائتلاف بزرگ در میان گروه های مخالف نظام خبر داد.

۵ خبرگزاری آلمان: "جبهه آزادی بخش عرب برای آزادی اهواز" گروه تجزیه طلبی است که از اهداف عراق حمایت می کند و برای آزادی اهواز ادعای مالکیت بر ۱۸۵۰۰۰ کیلومتر مربع از خاک ایران را دارد.

۶ بیانیه وزارت امور خارجه ایران در واکنش به برگزاری مانور "ستاره درخشان"؛ تفسیر رادیو لندن درباره زمان اجرای مانور، علت انتخاب منطقه و گزینش کشورهای شرکت کننده در آن.

۷ سفیر جمهوری اسلامی ایران در شوروی با آندره گرومیکو، وزیر امور خارجه این کشور، دیدار و با وی درباره روابط دو کشور، موضوعات منطقه و امور بین الملل گفت وگو کرد. سفیر ایران: وقایع ایران به دلیل خصلت اسلامی و انقلابی آن، فصل نوینی در روابط میان دو کشور به وجود آورده است. وزیر امور خارجه شوروی: روابط دو کشور ایران و شوروی همیشه براساس حسن هم جواری بوده و هست.

۸ به گزارش بانک مرکزی ایران، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران در شهریورماه به عدد ۲/۲۸۴ رسیده که نسبت به دوره مشابه سال قبل ۲۵ درصد افزایش داشته است؛ در جلسه امروز شورای عالی اقتصاد درباره موضوع تورم، علل و عوامل ایجاد آن و راه های کنترل و پیشگیری از افزایش آن بحث و گفت وگو شد.

۹ دبیر ستاد بسیج اقتصادی کشور از توزیع کالاهای اساسی در سراسر کشور با دفترچه های سهمیه خانوار خبر داد؛ اعلام دستورالعمل اجرایی توزیع کوپن نفت، گازوئیل و روغن موتور وسایل نقلیه ازسوی کمیته سوخت و انرژی ستاد بسیج اقتصادی.

۱۰ صدام حسین در سخنانی در جمع نظامیان عراقی درباره غیبت و فرار نظامیان از جبهه های جنگ و راه های مقابله با این معضل سخن گفت. وفاداری اسرای عراقی در اردوگاه های ایران، توانایی ارتش عراق در بسیج یک میلیون نفر، بشارت پیروزی کامل ارتش عراق در چند ماه آینده و... از دیگر محورهای سخنان صدام بود.

۱۱ وزیر نفت عراق در مصاحبه با روزنامه المدینه درخصوص میزان صدور نفت عراق، محدودیت های آن به دلیل وقوع

جنگ و اقدامات دولت عراق برای صدور نفت ازطریق عربستان و کویت مطالبی را بیان کرد.

۱۲ نخست وزیر یونان با کنار گذاشتن سیاست متوازن قبلی خود در روابط با ایران و عراق، از مواضع عراق در جنگ علیه ایران حمایت و بر گسترش همکاری های نزدیک میان عراق و یونان تأکید کرد؛ عراق و الجزایر با صدور بیانیه مشترکی بر مبارزات مشترک اعراب علیه دشمنان تأکید کردند؛ سفر رئیس سندیکای صنایع اتریش به بغداد به منظور مذاکره با مقامات عراقی درخصوص بسط همکاری ها در زمینه های کشاورزی و صنعتی.

ص: ۱۱۱۹

گزارش روزشمار ۲۰/۸/۱۳۶۰

۱ ابلاغ طرح مانور عملیات طریق القدس با عنوان "طرح عملیاتی کربلای۱"، ازسوی قرارگاه مشترک ارتش و سپاه در جنوب به یگان های عملیاتی. در این مانور ۲ تیپ از لشکر۱۶ زرهی قزوین، یک تیپ از لشکر۹۲ زرهی اهواز، ۵ تیپ از سپاه پاسداران به همراه گردان ۳۰ مکانیزه و نیروهایی از ستاد جنگ های نامنظم وارد عمل می شوند.

۲ در بمباران شهرهای سوسنگرد و آبادان ۲۴ نفر زخمی شدند و معاونت عملیات منطقه۸ سپاه کشوری از فرماندهی مرکز درخواست کرد که درخصوص تقویت پدافند هوایی آبادان اقدامات جدی انجام شود؛ ستاد مشترک ارتش از سقوط ۲ هواپیمای عراقی در منطقه شادگان خبر داد، در این حال فرماندار شادگان در تماس با خبرگزاری پارس این خبر را تکذیب کرد.

۳ یک گروه ۱۱ نفره از نیروهای سپاه که به شهر شاندری عراق نفوذ کرده بودند هنگام بازگشت به کمین نیروهای عراقی برخوردند و درنتیجه، ۴ تن از آنان به شهادت رسیدند، از نیروهای عراقی نیز ۲ نفر کشته و ۴ نفر زخمی شدند.

۴ معارضین عراقی در منطقه هور یک بالگرد عراقی را سرنگون کردند؛ در درگیری مجاهدین عراقی با نظامیان عراق در استان ناصریه، ۵۰ تن از نظامیان عراقی کشته یا زخمی شدند و نیروهای مجاهد نیز با تحمل ۴ کشته عقب نشینی کردند. حزب الدعوه: ۲ فروند بالگرد عراقی به طور مشکوکی در پادگان التاجی عراق سقوط کرد که در این حادثه ۵ نفر کشته شدند.

۵ براثر حملات و اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای بوکان، صائین دژ، تکاب و سنندج، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۴ نفر زخمی شدند و ۲ تن از تروریست ها کشته و ۵ نفر دیگر مجروح شدند.

۶ در عملیات پاک سازی روستای نوره در غرب سنندج از وجود افراد کومه له ۶ نفر کشته و تعدادی زخمی و از نیروهای خودی ۸ تن شهید و زخمی شدند؛ ۵ تن از وابستگان به حزب دمکرات و ۵ تن از افراد حزب رزگاری خود را با سلاح هایشان تسلیم نیروهای خودی کردند.

۷ گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در قوچان یک نفر را به شهادت رساندند و در تفرش کتاب فروشی جهاد را به آتش کشیدند؛ در صومعه سرا یک بمب دست ساز کشف و خنثی شد.

۸ یک عملیات تعقیب وگریز در شهر اصفهان یک فرد وابسته به گروه های ضدانقلاب دستگیر شد؛ کشف دو خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران و دستگیری ۶ نفر؛ به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، در چند روز گذشته، ۵ خانه تیمی در بروجرد کشف و ۹ تن از افراد فعال در این خانه ها دستگیر شدند؛ دستگیری تعدادی از افراد نظامی و فعالان سازمان مجاهدین خلق در لاهیجان، قائم شهر، شیراز و آستارا؛ در گرگان یک فرد وابسته به گروه مائوئیستی رنجبران دستگیر شد.

۹ شعبه اول دادگاه انقلاب ارتش ابوالفضل قاسمی، دبیرکل حزب ایران را به اتهام همکاری با ساواک در رژیم گذشته،

همکاری با بختیار، کوشش جهت براندازی نظام و شرکت در کودتای ۱۸ تیر ۱۳۵۹، به حبس ابد محکوم کرد.

۱۰ نخست وزیر، رئیس مجلس و چند تن دیگر از مسئولان کشور به منظور بررسی وضع اقتصادی و میزان فروش نفت و یافتن راهکاری برای بهبود اوضاع نامساعد ارزی در دفتر رئیس جمهور تشکیل جلسه دادند.

۱۱ وزیر ارشاد در گفت وگو با خبرنگاران رسانه های خارجی و داخلی، گزارش های ارسال شده از ایران را مغرضانه دانست و آنها را به انعکاس اخبار صحیح از رخدادهای انقلاب اسلامی فراخواند.

ص: ۱۱۲۰

۱ وزیر نفت در مصاحبه ای درباره تثبیت قیمت نفت ایران پس از اجلاس اخیر اوپک، بازار نفت ایران در اروپای شرقی، لغو قرارداد نفتی ایران با کنسرسیوم، آسیب های واردشده به صنعت نفت ایران براثر جنگ تحمیلی، تکمیل پروژه بندر امام خمینی و... مطالبی بیان کرد.

۲ دبیرکل سازمان آزادی بخش فلسطین پس از دیدار با وزیر امور خارجه سوریه، برای گفت وگو با مقامات عراقی وارد بغداد شد.

۳ کشور یوگسلاوی بزرگ ترین شریک تجاری عراق، درحال گفت وگو با این کشور برای صدور دائمی مواد لازم جهت جاده سازی است؛ خبرگزاری پارس از فعالیت یوگسلاوی در زمینه ایجاد خطوط ارتباطی راه دور در عراق خبر داد.

ضمیمه اول گزارش ۴۳۰: توضیحات سردار رشید درمورد سیر طرح ریزی عملیات طریق القدس.

ضمیمه دوم گزارش ۴۳۰: سخنان دکتر فرهاد درویشی درخصوص تأثیر عملیات ثامن الائمه(ع) و شکل گیری یک راهبرد جدید نظامی در عملیات های آینده

گزارش روزشمار ۲۱/۸/۱۳۶۰

۴ نیروهای سپاه و بسیج حمله واحدهای عراقی در منطقه جنوب غربی شوش را دفع کردند که در این درگیری ها، ۵۰ نفر از عراقی ها کشته شدند و از نیروهای خودی یک تن شهید شد و ۳ تن زخمی شدند؛ در حملات هوایی و گلوله باران شهرهای آبادان و دزفول، تعدادی خانه ویران و چند نفر شهید شدند.

۵ در درگیری های بین وابستگان به گروه های ضدانقلاب و نیروهای تأمین جاده در محور پسوه - جلدیان، از نیروهای خودی ۷ تن شهید و ۸ نفر اسیر شدند؛ کشته شدن یکی از افراد تشکیلاتی حزب دمکرات در عملیات نیروهای سپاه در حوالی تکاب؛ در کامیاران ۲ نفر از وابستگان به حزب دمکرات کردستان خود را تسلیم نیروهای سپاه کردند؛ ارتش عراق محموله ای سنگین از سلاح و تجهیزات را در منطقه مرزی سردشت به نیروهای ضدانقلاب تحویل داد.

۶ درگیری نیروهای امنیتی و عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد به کشته شدن ۲ نفر از منافقین و شهادت یک نفر از مردم و زخمی شدن ۲ پاسدار انجامید.

۷ اعلام نتایج اقدامات اخیر ستاد مرکزی سپاه و سپاه پاسداران رودسر علیه گروه های ضدانقلاب: کشف ۵ خانه امن گروهک های محارب و دستگیری ۱۶ تن از عوامل این گروهک ها.

۸ گزارش روزنامه کیهان درباره وضعیت جبهه های جنگ جنوب کشور و جریان زندگی در شهرهای جنگ زده.

۹ وزیر خارجه لیبریا و یاسر عرفات، به ترتیب با طه یاسین رمضان و صدام حسین دیدار و درباره آخرین تحولات منطقه به ویژه جنگ ایران و عراق گفت وگو کردند.

۱۰ خبرگزاری رویتر درگزارشی به اقدام ریگان در تمدید حالت فوق العاده در روابط با ایران، سابقه این امر در سال ۱۳۵۸ و اهداف آن پرداخت.

گزارش روزشمار ۲۲/۸/۱۳۶۰

۱۱ در گلوله باران شهرهای آبادان و دزفول، یک نفر شهید شد و ۴ نفر زخمی شدند؛ براثر برخورد یک خودرو زیل عراقی با مین ۱۲ نفر از سرنشینان آن کشته شدند؛ تسلیم شدن ۱۰ سرباز عراقی به نیروهای سپاه در مریوان؛ لشکر۹۲ زرهی ایران اعلام کرد که برخی گلوله های خمپاره و مین های عراقی فاقد چاشنی انفجاری هستند و درست عمل نمی کنند.

ص: ۱۱۲۱

۱ ایرانیان مقیم قطر مبلغ ۴۵۰۰۰ ریال قطری و ۶ بسته پتو و لباس گرم را برای کمک به جنگ زدگان ایرانی، اهدا کردند.

۲ در جریان اقدامات و عملیات های وابستگان به گروه های مسلح معارض در محدوده بوکان و بانه، ۴ نفر از نیروهای خودی زخمی و از مهاجمان نیز ۱ نفر کشته و ۲ تن دستگیر شدند.

۳ چهار گروه ۳۰ تا ۴۰ نفره از عشایر فریب خورده محلی در منطقه عمومی سرپل ذهاب و ۱۱ نفر از وابستگان به حزب دمکرات کردستان ایران و گروه کومه له در شمال شرقی ارومیه خود را تسلیم نیروهای جمهوری اسلامی کردند.

۴ پخش ۲ پیام جداگانه به نقل از هیئت اجرایی آموزش وپرورش سراسری کردستان (حزب دمکرات) در رادیو صدای کردستان. در پیام اول، دولت جمهوری اسلامی مسئول تعطیلی برخی مدارس معرفی و از خانواده ها خواسته شده است که از کمک مالی به حزب دمکرات در امر آموزش وپرورش مضایقه نکنند و در پیام دوم، به کسانی که با پیوستن به حزب دمکرات، درس را رها کرده اند، این اطمینان داده شده است که در زمان مقتضی امکان فراگیری دروس و شرکت در امتحانات برای آنها فراهم می شود.

۵ در عملیات نیروهای خودی جهت پاک سازی بخش هایی از منطقه جنگلی منگله در جنوب آمل، که محل استقرار افراد اتحادیه کمونیست های ایران بود، ۱۲ نفر از نیروهای خودی شهید و تعدادی نیز زخمی و از افراد اتحادیه مذکور ۱۰ نفر کشته و تعدادی زخمی شدند و نیروهای خودی به اهدافشان دست نیافتند.

۶ در جریان تصرف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر بهبهان، ۲ نفر از اعضای سازمان دستگیر شدند و یک نفر از آنها خودکشی کرد.

۷ آیت الله موسوی اردبیلی در خطبه های نمازجمعه تهران پس از محکومیت حرکت های گروه های تروریستی در داخل ایران، از مردم کشورمان به ویژه استان خوزستان برای تحمل حملات دشمن بعثی تشکر کرد؛ دادستان کل انقلاب اسلامی نیز در سخنرانی پیش از خطبه نمازجمعه تهران در گزارشی درخصوص اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد که آنها فقط در شهریورماه در تمام ایران ۳۷۰ نفر را کشته اند.

۸ درپی طرح ۷ سؤال توسط آیت الله جنتی، در نمازجمعه قم، درباره ماهیت و عملکرد انجمن حجتیه و اصلی شدن موضوع فعالیت های آنها در محافل سیاسی، امروز رئیس مجلس درباره این انجمن گفت: آنها معتقد بودند که امکان تشکیل حکومت اسلامی قبل از ظهور امام عصر(عج) وجود ندارد، لذا مخالف مبارزه با رژیم پهلوی بودند. نباید مزاحم آنها شد. افراد مسلمان و معتقدی هستند، ولی انقلابی نیستند.

۹ عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق و وزیر تجارت این کشور، در بغداد با وزیر امور اقتصادی برزیل دیدار کردند و درخصوص همکاری در زمینه های کشاورزی، بازرگانی، اقتصادی، ساختمانی و نیز بررسی فعالیت های کارگروه مختلط عراق - برزیل، گفت وگو کردند.

۱۰ روزنامه آلمانی زود دویچه آلگمانیه سایتونگ، از ارسال مجدد انواع سلاح های روسی به عراق پس از یک سال توقف، خبر داد.

گزارش روزشمار ۲۳/۸/۱۳۶۰

۱۱ در درگیری بین نیروهای خودی با نیروهای عراقی در ریجاب و سرپل ذهاب، بخشی از تجهیزات و سنگرهای دشمن منهدم شد و ۳۸ نفر از آنها کشته شدند.

۱۲ انبار مهمات سپاه پاسداران در اهواز، براثر ضربه خوردن به یک مین و عمل کردن آن، منفجر شد.

ص: ۱۱۲۲

۱ دیروز و امروز ۳۴ دستگاه کامیون حامل مهمات سبک و سنگین، از مرزهای عربستان، کویت و اردن وارد عراق شد؛ ۳ روز پیش نیز ۳۶ خودرو حامل تجهیزات نظامی و تسلیحاتی از عربستان به عراق ارسال شده بود.

۲ منابع اطلاعاتی اعلام کردند، ارتش عراق درحال حاضر ۲ اسکادران میراژ فرانسوی دارد که ۱۲ فروند از آنها عملیاتی هستند و اخیراً در حمله به بندر امام خمینی به کار گرفته شده اند.

۳ شش نظامی و ۳ نفر از مردم عادی عراق، از سردشت وارد ایران شده، درخواست پناهندگی کردند.

۴ در حمله افراد کومه له به شهر سنندج، ۳ تن شهید، ۴ تن زخمی و ۴ نفر هم به گروگان گرفته شدند؛ هجوم افراد حزب دمکرات به نیروهای خودی در روانسر و کامیاران؛ یک شهید و ۲ زخمی در کمین عناصر ضدانقلاب در حومه میاندوآب؛ افراد کومه له یک درجه دار ژاندارمری را در مهاباد به گروگان گرفتند؛ گلوله باران ۴ ساعته پادگان سردشت ازسوی عناصر مسلح برانداز؛ سرقت ماشین جهاد سازندگی در محور سقز - بانه؛ پاک سازی ۳ روستا در شمال غرب کامیاران.

۵ عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای رضوانشهر و برازجان ۲ نفر را ترور کردند و به شهادت رساندند و در زنجان و انزلی دو بمب منفجر ساختند؛ نیروهای امنیتی موفق شدند عامل ترور فرماندار شاهرود را در شمیرانات تهران دستگیر کنند.

۶ امام خمینی در دیدار رئیس جمهور، نخست وزیر و اعضای هیئت دولت با ایشان سخنانی ایراد کردند که مهم ترین محورهای آن عبارت اند از: تأکید بر همبستگی بین دولت و ملت به عنوان یک تحول بزرگ بعد از وقوع انقلاب، خطر گسست بین دولت و ملت، اهمیت حفظ تفاهم روحانیت و ملت باتوجه به نقش روحانیت در ایجاد تفاهم ملی و... .

۷ سفر معاون وزیر نفت هند به ایران به منظور گفت وگو با مقامات ایرانی درباره خرید نفت خام، از ایران مسائل پالایشگاه و مجتمع پتروشیمی و سرمایه گذاری مشترک ایران و هند در مدرس.

۸ هم زمان با خروج وزیر کشور چکسلواکی از بغداد، وزیر نفت لبنان وارد پایتخت عراق شد تا علاوه بر عقد قرارداد دوجانبه درزمینه پمپاژ نفت خام عراق به پالایشگاه طرابلس لبنان، موضوع صدور نفت عراق ازطریق این پالایشگاه به خارج را نیز بررسی کند.

۹ صدای امریکا: مجمع عمومی سازمان ملل متحد با اکثریت آرا موافقت کرد که رژیم اشغالگر قدس را به دلیل تجاوز به تأسیسات اتمی عراق در ژوئن گذشته، محکوم کند.

۱۰ نیروهای واکنش سریع امریکا، مانور مشترک با مصر، موسوم به "ستاره درخشان" را هم زمان با مانور دریایی امریکا و ۶ کشور اروپایی در مدیترانه آغاز کردند. ایران، سوریه، الجزایر و لیبی، این مانور ها را محکوم کرده اند.

گزارش روزشمار ۲۴/۸/۱۳۶۰

۱۱ در بمباران و گلوله باران شهرهای آبادان، سوسنگرد، پاوه و حومه اهواز، یک نفر به شهادت رسید و ۵ نفر زخمی شدند. همچنین چند منزل مسکونی آسیب دید و در برخی نقاط نیز آتش سوزی رخ داد.

در درگیری نیروهای خودی با افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی و اقدامات عناصر وابسته به این گروه ها در شهرهای مریوان، بوکان و بانه، بیش از ۱۵ نفر از نیروهای خودی شهید یا زخمی و ۹ نفر گروگان گرفته شدند. از معارضین مسلح نیز یک تن به هلاکت رسید و ۴ نفر زخمی شدند؛ نیروهای سپاه با همکاری مردم در شهر سنندج، ۱۵ تن از افرادی را که با گروه های ضدانقلاب

۱ همکاری می کردند، دستگیر کردند؛ سران حزب دمکرات به سرپرستان پایگاه های حزب در مناطق پاک سازی شده دستور جمع آوری هیزم در اطراف پایگاه های خود را دادند.

۲ ترور حجت الاسلام شریعتی فرد از روحانیون گرگان و پسر و پاسدار همراه وی به دست افراد وابسته به اتحادیه کمونیست های ایران در جنگل های آمل؛ شهادت یک تن و زخمی شدن ۲ نفر در اقدامات عناصر وابسته به گروه های برانداز در سبزوار و تهران؛ کشف یک خانه تیمی در شیراز و دستگیری ۲ دختر ساکن در آن.

۳ شاخه های سازمان چریک های فدایی خلق (اکثریت) در شهرهای دزفول، گچساران، مسجدسلیمان، میانه و اردبیل سلاح و مهمات خود را به مراکز سپاه پاسداران این شهرها تحویل دادند.

۴ سخنگوی منطقه ۳ سپاه پاسداران اعلام کرد که در سه ماهه اخیر با فعالیت سپاه و کمک مردم، ۶۰ درصد از عملیات های ترور و ۸۲ درصد از عملیات های تخریبی و انفجارهای انجام شده به دست هواداران گروهک های تروریستی در گیلان و مازندران، کاهش یافته است و عده ای از اعضا و طرف داران گروهک ها در جنگل های اطراف گرگان، آمل، هشتپر و طوالش دستگیر شده اند.

۵ رادیو ایران وابسته به گروه های سلطنت طلب که تا به حال از عملیات های نظامی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) حمایت می کرد و آنها را فداکاری های جوانان ایران می خواند، پس از روشن شدن شکست روش های مسلحانه سازمان، زبان به نقد گشوده، سازمان را متهم کرد که برای کسب قدرت از شور انقلابی و بی تجربگی جوانان سوءاستفاده کرده است.

۶ رئیس جمهور در پیامی به مردم ایران، امنیت، اقتصاد و جنگ را سه موضوع مهم داخلی کشور خواند و بر بازشکافی این مشکلات در ابعاد اجتماعی، فرهنگی و نظامی، حل مشکلات با کار و فعالیت مستمر، امیدبخشی به جامعه، همکاری مردم با دولت برای حل این مشکلات، برخورد با گروه هایی که به دنبال ایجاد تشنج هستند و... تأکید کرد.

۷ آقای هاشمی رفسنجانی در نطق پیش از دستور، مانور نیروهای واکنش سریع امریکا در منطقه را مقابله با انقلاب اسلامی خواند و این گونه اقدامات امریکا را بی نتیجه دانست. وی همچنین به نمایندگان حزب سوسیال - دمکرات آلمان غربی که در بیانیه ای به رفتار جمهوری اسلامی با گروه های مسلح غیرقانونی اعتراض کرده بودند پیشنهاد داد که با مشابه سازی فرضی وضعیت موجود ایران در آلمان، موضعی منصفانه اتخاذ کنند.

۸ آقای هاشمی رفسنجانی در همایش بنیاد شهید سخنانی ایراد کرد. مهم ترین محورهای سخنان وی در این همایش عبارت بود از: تأکید بر مشورت در انجام دادن امور، اشاره به نیاز طبیعی جامعه به تشکیل نهادی با عنوان بنیاد شهید، ایجاد اعتماد متقابل بین مردم و مسئولان، عواقب از بین رفتن اعتماد در جامعه و...

۹ در دیدار وزیر صنایع و معادن عراق با وزیر دارایی برزیل درباره گسترش روابط و همکاری های صنعتی و تجاری دو کشور، آخرین تحولات جنگ عراق با ایران و تصمیم عراق بر ادامه اجرای برنامه های عمرانی باوجود جنگ صحبت شد.

۱۰ سخنگوی روحانیت مجاهد عراق وضع روحی و جسمی رانده شدگان عراقی را ناراحت کننده خواند و یادآور شد که ۱۲ هزار جوان و ۵ هزار کودک به جرم مخالفت با رژیم بعث زندانی هستند و حدود ۳۵ هزار نظامی عراقی از ارتش گریخته اند که عده زیادی از آنها به مجاهدین عراقی پیوسته اند.

ص: ۱۱۲۴

گزارش روزشمار ۲۵/۸/۱۳۶۰

۱ دو کارگروه عملیاتی که در سپاه و ارتش به منظور طرح ریزی عملیات برای آزادسازی منطقه و شهر بستان تشکیل شده بودند، طرح های خود را ارائه دادند. محور اصلی در طرح سپاه، تک احاطه ای از تپه های رملی شمال بستان و غرب و شمال غرب تپه های الله اکبر بود، در طرح ارتش هم تک جبهه ای از روی جاده سوسنگرد - بستان، به عنوان تلاش اصلی در نظر گرفته شده بود.

۲ سقوط یک هواپیمای اف۱۴ ایران در یک نبرد هوایی در منطقه عمومی اهواز؛ حمله هوایی جنگنده های عراقی به سوسنگرد و تخریب ۱۵ منزل مسکونی؛ بمباران ناکام تأسیسات پتروشیمی بندر امام خمینی؛ حمله توپخانه ای عراق به شهر اهواز.

۳ فرمانده سپاه پاسداران آبادان در نامه ای به فرماندهی منطقه۸ سپاه، با اشاره به افزایش حجم بمباران این شهر بعد از درهم شکستن حصر آبادان، خواستار تقویت پدافند هوایی این شهر شد.

۴ انتشار فهرستی از هدایای مردم اقصی نقاط کشور به منظور کمک به جبهه های جنگ و اهالی مناطق جنگ زده در روزنامه کیهان.

۵ در اقدامات عوامل گروه های مسلح برانداز در منطقه سردشت، یک نفر از نیروهای خودی شهید و یک تن زخمی شد و ۳ تن از مهاجمان نیز کشته شدند؛ در محور بوکان؛ براثر برخورد یک خودرو ارتش با مین یک نفر زخمی شد؛ رادیو صدای کردستان اعلام کرد نیروهای حزب دمکرات کردستان محل اسکان نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) در اشنویه را هدف آتش قرار دادند و تلفات سنگینی به آن محل و ساکنانش وارد کردند؛ در چند روز گذشته، ۱۵ نفر از وابستگان به گروه کومه له و حزب دمکرات کردستان در درگیری های اشنویه کشته شده اند؛ در عملیات های نیروهای سپاه در منطقه ریجاب و محورهای سقز - دیواندره و جلدیان - پسوه، عده ای از افراد گروه های مسلح کشته، زخمی و دستگیر شدند.

۶ منابع اطلاعاتی شهربانی کرمانشاه از توافق گروه های مسلح غیرقانونی درباره درخواست کمک از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) برای اجرای عملیات و همچنین انجام دادن اقداماتی به منظور تصرف شهرهای کامیاران، سنندج و سقز، خبر دادند؛ لشکر۲۸ کردستان اعلام کرد که عده ای از نظامیان رژیم سابق در شهر بیاره عراق به نیروهای حزب رزگاری و گروه کومه له آموزش می دهند.

۷ ریش سفیدان روستاهای محور مهاباد - میاندوآب با مراجعه به مسئولان سپاه پایگاه امیرآباد، خواستار اعلام دوباره عفو عمومی شدند.

۸ در یک درگیری مسلحانه بین نیروهای خودی و یکی از گروه های برانداز در مشهد، یک نفر از افراد این گروه ها کشته شد؛ دستگیری عامل ترور مسئول بنیاد شهید بهبهان در گچساران.

۹ دادستان کل انقلاب اسلامی در مصاحبه ای مطبوعاتی، درباره علت انحلال دادگاه های زمان جنگ، تعداد زندانیان گروهک ها، دستگیری نفوذی های گروه های محارب در ارگان های دولتی و نهادهای انقلابی، شایعه اعدام زنان باردار و... توضیحاتی داد.

۱۰ دیدار مسئولان بنیاد شهید سراسر کشور و مجروحان جنگ و خانواده های شهدا با امام خمینی. مهم ترین محورهای سخنان امام در این دیدار عبارت اند از: هشدار درباره تلاش دشمن برای ایجاد اختلاف در میان مردم، تأکید بر ضرورت همبستگی آحاد ملت برای حفظ اسلام و نقش روحانیت دراین زمینه، اعلام خطر درباره طرح هشت ماده ای ملک فهد و... .

ص: ۱۱۲۵

۱ آیت الله خامنه ای، رئیس جمهور، با گروهی از روحانیون و اعضای نهادهای انقلابی شهر جوانرود دیدار و سخنانی ایراد کرد که اصلی ترین موضوع آن وحدت بود.

۲ سخنگوی سپاه میزان تلفات ارتش عراق را از آغاز جنگ تحمیلی تاکنون، ۳۵ هزار کشته و زخمی اعلام کرد.

۳ رئیس سابق بانک مرکزی ایران در گفت وگو با خبرگزاری رویتر، ضمن نقل برخی مطالب درباره چگونگی خریدهای نظامی از کشورهای غربی، نیاز به واردات و کاهش فروش نفت و محدودیت های اقتصادی ایران ازجمله نبود امکان خریدهای اعتباری یا گرفتن وام از سایر کشورها را عاملی برای سقوط حکومت ایران دانست.

۴ مجله تایم و روزنامه آلمانی فرانکفورتر الگمانیه در مقاله هایی ایران را به استفاده از کارشناسان امنیتی شوروی و سازمان آزادی بخش فلسطین به منظور سازماندهی یک سرویس امنیتی و مقابله با مخالفان نظام متهم کردند.

۵ وزیر نفت لبنان در بازگشت از بغداد اعلام کرد که برای ازسرگیری انتقال نفت خام عراق به پالایشگاه شهر طرابلس در شمال لبنان قراردادی منعقد کرده است.

ضمیمه اول گزارش۴۸۵: جزئیات برآورد اطلاعاتی گروه کارشناسی قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش درباره طرح عملیاتی کربلای۱.

ضمیمه دوم گزارش۴۸۵: سیر انتخاب منطقه عملیاتی طریق القدس.

ضمیمه گزارش۴۸۸: گزارش روزنامه کیهان از کمک های مردمی به جبهه های جنگ و مناطق جنگ زده.

ضمیمه گزارش۴۹۴: مقاله روزنامه کیهان درخصوص طرح صلح فهد.

گزارش روزشمار ۲۶/۸/۱۳۶۰

۶ براثر گلوله باران شهرهای آبادان، دزفول و اهواز خسارت هایی به بار آمد؛ در حریم هوایی اهواز یک فروند جنگنده عراقی با آتش جنگنده های ایران سرنگون شد؛ در سردشت، ۸ عراقی خود را تسلیم نیروهای ایران کردند.

۷ یک منبع اطلاعاتی اعلام کرد کشور عربستان سعودی روزانه ۳۰۰ تا ۴۰۰ کامیون اسلحه، مهمات و لوازم پشتیبانی به کشور عراق ارسال می کند.

۸ معارضین عراق با حمله به شهر سیدصادق در سلیمانیه، به مدت ۵/۲ ساعت، کنترل این شهر را به دست گرفتند و سپس آنجا را ترک کردند. نیروهای مزبور در جاده سیدصادق - پنجوین، با متوقف کردن یک مینی بوس، ۳ نظامی عراقی را به گروگان گرفتند و در غرب حلبچه با حمله به چند پاسگاه عراقی خسارت های فراوانی به آنها وارد ساختند.

۹ در اقدامات وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای مهاباد، بوکان و دیواندره، ۳ نفر از نیروهای سپاه زخمی و

یک راننده نفت کش کشته شد و از افراد ضدانقلاب نیز ۶ نفر کشته، ۳ تن زخمی و ۷ نفر دستگیر شدند.

۱۰ نیروهای سپاه مستقر در استان های کردستان و آذربایجان غربی، در چند عملیات پاک سازی در مناطق مختلف این استان ها، ۲ نفر از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی را کشته و ۶ نفر را دستگیر کردند؛ در مریوان و دیواندره در ۲ روز گذشته، ۱۳ نفر از وابستگان به گروه های ضدانقلاب خود را به نیروهای سپاه تسلیم کردند.

ص: ۱۱۲۶

۱ عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای بندرانزلی، بروجرد، ارومیه و تهران، دست به تحرکاتی از قبیل ترور، بمب گذاری و... زدند که با اقدام به موقع نیروهای امنیتی، تعدادی از آنها دستگیر و ۲ نفرشان نیز کشته شدند؛ در خرم آباد ۱۵ نفر از افراد سازمان چریک های فدایی خلق دستگیر شدند.

۲ مجله فرانسوی لیبراسیون در مقاله ای تبلیغاتی به بررسی روابط حزب دمکرات کردستان با شورای ملی مقاومت و سازمان مجاهدین خلق پرداخت.

۳ به دنبال پیاده شدن نیروهای نظامی امریکا در ۴ کشور مصر، سودان، سومالی و عمان و آغاز مانور "ستاره درخشان" در منطقه، رئیس جمهور در سخنانی در جمع عده ای از سفیران و کارداران کشورهای اسلامی، این مانور را پشتوانه طرح هشت ماده ای فهد خواند و درباره خطرهای آن برای کشورهای منطقه هشدار داد. همچنین آیت الله خامنه ای، هدف اصلی طرح فهد را تحکیم پایه های رژیم اشغالگر قدس، قربانی کردن فلسطین و مبارزه با اسلام دانست.

۴ دکتر حسن حبیبی، عضو ستاد انقلاب فرهنگی، پس از ملاقات با امام، در مصاحبه ای اعلام کرد که تمامی رشته های تحصیلی دانشگاه ها ظرف یکی دو ماه آینده به تدریج شروع به فعالیت می کنند و سعی خواهد شد ظرف یک تا یک سال و نیم آینده دانشگاه ها به طورکلی باز شوند.

گزارش روزشمار ۲۷/۸/۱۳۶۰

۵ در بمباران محور ماهشهر، جزیره مینو، آبادان، حمیدیه، سوسنگرد و تپه های الله اکبر، ۵ نفر شهید و بیش از ۱۳ نفر مجروح شدند، ۲ مدرسه و تعداد زیادی واحد مسکونی تخریب شد.

۶ شانزدهمین گروه داوطلب از نیروهای شهربانی عازم جبهه های جنگ شدند؛ اصناف طلا و جواهرفروشان و چینی و بلورفروشان، ۲۴ جیپ آمبولانس را برای کمک به جبهه های جنگ اهدا کردند.

۷ تشکیل جلسه در دفتر رئیس جمهور برای رسیدگی به اختلافات داخلی ارتش، با حضور حاج سید احمد خمینی، آقای هاشمی رفسنجانی، فرماندهان ارتش و مسئولان سیاسی - ایدئولوژیک ارتش، انجمن های اسلامی، رئیس ستاد ارتش و وزیر دفاع.

۸ براثر اقدامات و حملات افراد مسلح غیرقانونی و عملیات های متقابل نیروهای خودی در مناطق کامیاران، سقز، سردشت، مهاباد، سنندج، ماکو و ارومیه، ضمن پاک سازی ۶ روستا از وجود اشرار، ۱۴ نفر از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته و زخمی شدند و یک نفر خود را تسلیم کرد و از نیروهای خودی و مردم عادی نیز ۲۶ نفر شهید یا مجروح شدند و یک نفر به گروگان گرفته شد.

۹ شانزده نفر از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه دالاهو با تحویل چندین قبضه سلاح به نیروهای دولتی پناهنده شدند؛ فرمانده سپاه ریجاب: تاکنون هزار نفر از اهالی منطقه قلخانی و گوران به سپاه پناهنده شده اند.

۱۰ مصاحبه مطبوعاتی معاون استانداری آذربایجان غربی درباره خدمات ارائه شده به مناطق آزاد شده استان، مراحل مختلف پیشرفت کارهای عمرانی و بهداشتی، وضعیت امنیتی استان، اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی و دستگیری حدود ۲۰۰ تن از ضدانقلابیون در مهاباد و سایر نقاط.

۱۱ در چند عملیات تروریستی وابستگان به گروه های مسلح برانداز، در شهرهای دورود، تهران، مشهد، ارومیه و رشت، ۲ نفر از مردم عادی شهید و ۴ تن زخمی شدند و یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نیز دستگیر شد.

۱۲ آقای هاشمی رفسنجانی در مصاحبه ای درباره شرایط ایران برای برقراری صلح با دولت عراق، تجدید سازمان ارتش جمهوری اسلامی و مفهوم صدور انقلاب و سوءبرداشت هایی که از این واژه شده است، مطالبی را بیان کرد.

۱ نخست وزیر در دیدار با امام خمینی از وضعیت سیاسی و اقتصادی کشور و مطالبی ازقبیل تصمیمات شورای عالی اقتصاد، امنیت اقتصادی، قانون گرایی در مصادره اموال و ادامه کار ستاد بسیج اقتصادی سخن گفت.

۲ آیت الله منتظری در حکمی حجت الاسلام سیدحسن طاهری خرم آبادی را جهت نظارت بر مصوبات شورای مرکزی سپاه و جریان فکری، سیاسی و امور عقیدتی این نهاد انتخاب کرد.

گزارش روزشمار ۲۸/۸/۱۳۶۰

۳ جنگنده های عراقی امروز هم شهر آبادان را بمباران کردند و درپی آن امام جمعه آبادان در تماسی با نماینده امام در شورای عالی دفاع به این وضعیت و نبود دفاع مؤثر دربرابر بمباران هرروزه شهر اعتراض کرد.

۴ به گزارش منابع اطلاعاتی ژاندارمری ایران، ارتش عراق قصد دارد با راه اندازی یگان های جیش الشعبی، ضمن تقویت توان خود، برای فرار نیروهای رسمی خود از ارتش راه حلی اتخاذ کند؛ پناهندگی ۶ عراقی به ایران در مرز سردشت.

۵ حمله معارضین عراقی به یک پایگاه ارتش و اردوگاه تأسیسات در منطقه سیروان و زمقی.

۶ در عملیات های وابستگان گروه های مسلح غیرقانونی در محورهای مریوان، قروه و سنندج، ۶ نفر از نیروهای خودی شهید و ۵ نفر نیز به گروگان گرفته شدند؛ از سوی دیگر، در عملیات نیروهای خودی در حوالی دیواندره، ۳ روستا پاک سازی شد و ۱۰ نفر از نیروهای ضدانقلاب کشته، ۷ تن زخمی و ۲ نفر دستگیر شدند، یک نفر از نیروهای خودی نیز شهید و ۴ تن مجروح شدند.

۷ در عملیات های گروه ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و گروه های برانداز در شهرهای تهران و قزوین، یک کارمند بانک شهید و یک پاسدار زخمی شد؛ انفجار بمب دست ساز در رودسر تلفاتی درپی نداشت.

۸ درنتیجه اقدامات نیروهای خودی در شهرهای تهران، بندرعباس و نیشابور، ۳ خانه تیمی کشف و ۲۱ نفر از وابستگان به سازمان های مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق دستگیر و ۲ تن از آنان نیز کشته شدند.

۹ رئیس کل بانک مرکزی: امروز اولین دادخواست ایران علیه ایالات متحده، درخصوص بیانیه الجزایر تسلیم دادگاه لاهه شد. در این دادخواست دریافت ۱۲ میلیارد دلار دررابطه با معامله اسلحه بین رژیم سابق ایران و امریکا مطرح شده است؛ وزارت خارجه امریکا از طرح دعاوی ۳ هزار طرف حقیقی و حقوقی امریکایی علیه ایران به دادگاه بین المللی لاهه خبر داد.

۱۰ نخست وزیر ترکیه در دیدار با وزیر بهداری ایران، خواستار پایان جنگ ایران و عراق شد و گفت کشورش درپی راه حل های مسالمت آمیز برای پایان این جنگ است.

۱۱ بنیان گذار حزب سوسیالیست بعث، ایران را نژادپرست خواند و جنگ عراق و ایران را موجب تحکیم مبانی قومی عراق اعلام کرد. دبیرکل حزب اتحادیه ملی نیروهای خلق مغرب نیز تلاش هایی که با هدف محدودکردن اندیشه عربی و ایجاد

اختلاف در میان اعراب انجام می شود را محکوم به شکست خواند.

گزارش روزشمار ۲۹/۸/۱۳۶۰

۱۲ پس از پـذیرش دیـدگاه فرمانـدهان سـپاه دربـاره طرح مانور عملیات طریق القـدس و توافق فرمانـدهان درزمینه روز اجرای عملیات، امروز فرمانده کل سـپاه، قائم مقام و مسـئول عملیات سپاه با نماینده امام در شورای عالی دفاع دیدار و درباره جزئیات عملیات و برنامه های آینده جنگ گفت وگو کردند.

هم زمان با راه پیمایی مردم اهواز در مخالفت با طرح هشت ماده ای فهد، ارتش عراق شهرهای اهواز و

۱ آبادان را گلوله باران کرد که خوشبختانه تلفات جانی درپی نداشت.

۲ کشف پیکر بی سر ۳ تن از نیروهای طرف دار انقلاب اسلامی در محور میاندوآب - مهاباد؛ ربوده شدن ۳ تن از سربازان ارتش به دست گروه های مسلح غیرقانونی؛ برخورد خودرو سپاه با مین در جنوب غربی نوسود؛ در منطقه سردشت، در درگیری بین نیروهای خودی و وابستگان به حزب دمکرات ۴ تن از معارضان کشته شدند؛ نیروهای خودی توانستند یک بالگرد هوانیروز را که هنگام آمادرسانی در محور سردشت - بانه براثر اصابت گلوله آسیب دیده بود، از منطقه پرخطر به مکانی امن منتقل کنند.

۳ حجت الاسلام خلیلی، از مدرسین حوزه علمیه اصفهان، در شهر کرمان مورد سوءقصد قرار گرفت و به شهادت رسید.

۴ درپی موضع گیری امام خمینی درباره طرح هشت ماده ای فهد و با پیشنهاد آیت الله منتظری مردم در شهرهای مختلف کشور برای محکوم کردن این طرح اقدام به برپایی راه پیمایی کردند. گزارش خبرگزاری پارس از راه پیمایی مردم تهران.

۵ حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در خطبه های نمازجمعه ضمن تأکید بر اهمیت تثبیت جمهوری اسلامی و لزوم کسب اعتماد عمومی و ایجاد اعتماد در سرمایه گذاران اقتصادی باتوجه به عملکرد دشمنان در تحمیل جنگ و تلاش برای ایجاد جنگ داخلی به منظور جلوگیری از تثبیت نظام، به برخی دوستان انقلاب برای پرهیز از تندروی توصیه هایی کرد.

۶ روزنامه لبنانی النهار از احتمال ازسرگیری فعالیت های دولت الجزایر برای میانجیگری بین ایران و عراق خبر داد.

۷ برخی تحلیل گران خارجی اخیراً برای فرار از قبول واقعیت توانمندی و قدرت مسئولان و مردم ایران در حفظ نظام و پیشبرد کشور باوجود شرایط پیچیده دوران جنگ، با دستاویز قراردادن حزب توده در تحلیل هایشان مطالبی را بیان می کنند که نشان دهنده درک غلط آنها از انقلاب اسلامی است. درپی ادعای مجله امریکایی تایمز درخصوص وجود افراد وابسته به حزب توده در ارکان کشور و تأثیر آن در کشورداری، امروز روزنامه جنگ چاپ پاکستان و روزنامه فیگارو چاپ پاریس، از قدرت افسانه ای حزب توده در مناسبات اداری ایران سخن گفتند.

۸ سفیر عراق در یونان، از عقد ۶ قرارداد اقتصادی کشور متبوعش با دولت سوسیالیست یونان خبر داد.

گزارش روزشمار ۳۰/۸/۱۳۶۰

۹ سرهنگ علی صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش، پس از مطالعه برآورد قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش در جنوب از وضعیت طرح کربلای۱ برای اجرای عملیات در منطقه بستان، باوجود جمع بندی و اظهارنظر منفی افسران ستادی تهیه کننده برآورد، نظر مثبت خود را درباره عملیات در این منطقه اعلام کرد.

۱۰ واحد عملیات سپاه سوسنگرد با ارسال نامه ای به ستاد عملیات جنوب سپاه، از کمبود ضروری ترین اقلام تسلیحاتی در این شهر گلایه کرد.

۱۱ ستاد عملیات سپاه دزفول اعلام کرد: «طبق اطلاع به دست آمده از وزارت دفاع عراق از یکی از منابع موثق، آمار کشته ها، زخمی ها و فراری های ارتش عراق از ابتدای شروع جنگ تاکنون جمعاً ۱۲۰,۰۰۰ نفر می باشد که از این عده حدود ۱۵۰۰۰ نفر فراری می باشند.»

کشف پیکر ۳ تن از گروگان های حزب دمکرات در محور سنندج - کرمانشاه؛ در حمله عناصر مسلح

ص: ۱۱۲۹

۱ غیرقانونی به پایگاه نیروهای خودی در محور سقز - دیواندره، یک تن زخمی شد؛ سرقت یک تانکر سوخت در محور میاندوآب - مهاباد.

۲ در تصرف یک خانه تیمی در بندرعباس، ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشته شدند و یک تن زخمی شد؛ افراد مسلح غیرقانونی یک گاوداری را در حومه کرج، به آتش کشیدند؛ یک عنصر فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بابلسر خود را به نیروهای سپاه معرفی و از اقدامات گذشته اش اظهار ندامت کرد.

۳ خبرگزاری فرانسه: «طی درگیری میان دانشجویان موافق و مخالف ایران در خوابگاه دانشگاهی در پاریس، ۲ تن از دانشجویان موافق [امام] خمینی به دست دانشجویان مخالف رژیم اسلامی ایران مجروح شدند.»

۴ دادستان کل انقلاب اسلامی مطالبی درباره دستگیری های اخیر افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی، برگزاری دوره های آموزشی در زندان ها برای افراد دستگیرشده و نقش خانواده در جلوگیری از پیوستن جوانان و نوجوانان به این گروه ها بیان کرد.

۵ در جلسه شورای عالی دفاع که به ریاست رئیس جمهور و با حضور جمعی از مقامات کشوری و لشکری برگزار شد، درباره اوضاع کلی جبهه های جنگ، وضعیت نیروهای خودی و طرح های عملیاتی گفت وگو شد. آیت الله خامنه ای در پایان این جلسه در مصاحبه ای گفت: مانور ستاره درخشان و جنگ تحمیلی علیه ایران ازاین جهت باهم در ارتباط اند که مربوط به سلطه جهانی هستند و جنگ عراق علیه ایران بیش از آنکه ابتکار رژیم عراق باشد، متکی به سیاست های جهانی ابرقدرت ها بود. ایشان همچنین درباره خرید سلاح های نظامی رژیم گذشته از کشورهای خارجی، به ویژه امریکا، که هنوز به ایران تحویل داده نشده است نیز مطالبی بیان کرد.

۶ درپی تظاهرات گسترده مردم ایران علیه طرح هشت ماده ای فهد، سخنگوی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در یک موضع گیری منفعلانه گفت: منظور رژیم از برگزاری تظاهرات روز گذشته، سرپوش نهادن بر معاملات بزرگ تسلیحاتی با اسرائیل(!)، نجات اعتبار ازدست رفته شان در منطقه و گشودن راه برای حمله بیشتر به سازمان آزادی بخش فلسطین بود.

گزارش روزشمار ۱/۹/۱۳۶۰

۷ پس از مذاکرات متعدد فرماندهان سپاه و ارتش، سازمان رزم طرح عملیاتی کربلا۱ برای آزادسازی بستان تعیین شد. براساس این طرح، ارتش با ۳ تیپ و ۸ گردان توپخانه و سپاه پاسداران با ۵ تیپ وارد عمل می شوند. همچنین مقرر شد نیروی هوایی و هوانیروز ارتش از نیروهای پیاده و زرهی شرکت کننده در حد امکان پشتیبانی کنند.

۸ براثر پرتاب ۵ گلوله توپ به شهر دزفول، ۷ تن از اهالی شهر شهید و ۶ تن زخمی شدند.

۹ درپی اقدام شورای عالی دفاع در واگذاری امور ستاد جنگ های نامنظم به سپاه پاسداران، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه اعلام کرد که باتوجه به تعطیل شدن بخش جذب نیروی این ستاد، آن دسته از داوطلبان اعزام به جبهه ها که ازطریق ستاد

جنگ های نامنظم به جبهه ها اعزام می شدند، برای ثبت نام به پایگاه های بسیج مراجعه کنند.

تلویزیون بصره اعلام کرد که اعضای جبهه آزادی بخش اهواز در نامه ای به دبیرکل اتحادیه عرب درخواست کرده اند که سران کشورهای عرب در اجلاس خود در فاس به موضوع اشغال اراضی عربی

ص: ۱۱۳۰

۱ (اهواز)، ازسوی حکام ایرانی رسیدگی کنند. این جبهه در نامه دیگری به وزیران خارجه کشورهای عربی، درباره اوضاع به اصطلاح نابسامان و موضوع حقوق اعراب اهواز و اشغال اراضی این منطقه هشدار داد و خواستار توجه بیشتر به این موضوعات شد.

۲ در درگیری میان افراد حزب دمکرات و نیروهای خودی در روستایی در شمال مهاباد، ۳۷ نفر از اعضای این حزب کشته، عده ای زخمی و ۱۷ تن دستگیر شدند و بقیه آنان نیز به ناچار عقب نشینی کردند. از نیروهای خودی نیز ۶ تن شهید و ۲ تن زخمی شدند؛ نیروهای سپاه با همراهی نیروهای محلی ۲ عملیات پاک سازی در جنوب شرقی سروآباد و تعدادی از روستاهای توابع میاندوآب، بوکان، سلماس و ماکو انجام دادند که درنتیجه آن، مناطقی وسیع و روستاهای زیادی به تصرف نیروهای خودی درآمد، ۲۰ نفر از افراد حزب دمکرات و گروه های رزگاری خود را تسلیم کردند و تعداد زیادی از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته شدند؛ یکی از افراد وابسته به کومه له در شرق سقز با معرفی خود به نیروهای ژاندارمری و تحویل یک قبضه اسلحه درخواست امان کرد.

۳ افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در محور میاندوآب (شمال شرقی مهاباد) و دیواندره حملاتی علیه نیروهای خودی انجام دادند. در این حملات ۲ تن از مهاجمان کشته، ۳ تن زخمی و تعدادی دستگیر شدند. این افراد در محور بانه نیز یک کامیون شهرداری را ربودند.

۴ فرماندار سردشت در گفت وگو با خبرگزاری پارس، درباره مشکلاتی که گروه های مسلح غیرقانونی برای فراهم شدن مایحتاج مردم سردشت و اطراف به وجود آورده اند و چگونگی تهیه این اقلام توسط مردم و رواج گرانی مطالبی بیان کرد.

۵ در ۶ عملیات گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران، مشهد و انزلی، ۶ نفر شهید و ۶ تن زخمی شدند.

۶ درپی شناسایی و تصرف ۵ خانه تیمی در شیراز، ۱۸ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند و از این خانه ها، تعداد زیادی بمب، سلاح های جنگی و اسناد درون گروهی به دست آمد.

۷ روابط عمومی سپاه پاسداران بجنورد اعلام کرد که سپاه این شهر در یک ماهه اخیر ۱۲ خانه تیمی را شناسایی و ۴۵ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کرده است.

۸ ص.س از سران سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در خارج از کشور، به همراه یک گروه ۶۰ نفری از دانشجویان ایرانی به بهانه دریافت ویزای ورود به ایران و درواقع با هدف اشغال کنسولگری ایران در پاریس، به زور وارد این مکان شدند. در این اقدام، ص.س مجروح شد و سایر مهاجمان نیز گریختند.

۹ فرمانده کل سپاه پاسداران امروز پس از دیدار با امام خمینی، در جمع فرماندهان مناطق ده گانه سپاه درباره برخی موضوعات مطرح شده در این دیدار، ازجمله نبود یک فرماندهی قوی و پیگیری و نظارت در جبهه ها، حرکت های گروهک های مختلف و اقدامات متقابل نیروهای خودی و نیز درخصوص اوضاع عمومی جبهه ها و اهداف گروه های معارض

توضیحاتی داد.

۱۰ صـدام حسـین در شورای ملی این کشور حمایت خود را از گروه ها و سازمان هایی که علیه جمهوری اسـلامی فعالیت می کننـد، اعلام کرد. وی همچنین از قوی تر شدن وضـعیت ارتش عراق به دلیل خرید جنگ افزارهای جدید و تقویت تسـلیحاتی ارتش این کشور خبر داد و پیشنهاد ایران مبنی بر عقب نشینی عراق از مواضع اشغال شده به عنوان شرط شروع مذاکرات صلح را بازی سیاسی خواند.

ص: ۱۱۳۱

۱ وزیر دفاع عربستان اعلام کرد روابط عربستان سعودی با عراق و یمن درحال گسترش و عالی است و درجهت تحقق منافع و اهداف جهان عرب و خواسته های مشترک به پیش می رود.

۲ یونایتدپرس: سوریه، عراق و سازمان آزادی بخش فلسطین در نشست وزیران امور خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر فاس مراکش، مخالفت خود را با طرح صلح فهد و به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی اعلام کردند.

ضمیمه گزارش۵۴۶: چگونگی شکل گیری طرح سلسله عملیات هایی با نام کربلای۱ تا ۱۲.

گزارش روزشمار ۲/۹/۱۳۶۰

۳ تیپ۹۶ جمعی لشکر۶ عراق در نامه ای، اطلاعاتی را که این لشکر از منطقه عملیاتی سوسنگرد و بستان و یگان های عمل کننده جمهوری اسلامی ایران در آن منطقه جمع آوری کرده بود، به واحدهای تابعه خود ارسال کرد.

۴ براثر بمباران و گلوله باران شهرهای آبادان و سوسنگرد، ۲ نفر شهید و ۳ تن زخمی شدند و تعداد زیادی منزل مسکونی ویران شد؛ ارتش جمهوری اسلامی ایران سقوط یک فروند میگ عراقی را در غرب سوسنگرد در جبهه دهلاویه تأیید کرد.

۵ در ادامه کمک های کشورهای عربی به عراق، امروز یک کشتی باری روسی حامل ادوات جنگی که مقصد آن عراق است، در بندر الشعبیه کویت پهلو گرفت.

۶ در آستانه عملیات طریق القدس و به منظور تقویت یگان های سپاه، به ویژه تیپ عاشورا، امروز ۵۰۰ نفر از داوطلبان بسیجی استان زنجان عازم جبهه های جنگ شدند.

۷ نیروهای خودی در عملیاتی در غرب بوکان، روستای داربسر را که یکی از مقرهای حزب دمکرات بود، به تصرف درآوردند. در این عملیات ۱۱ نفر از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی کشته، ۱۵ نفر دستگیر و عده ای زخمی شدند و از افراد خودی نیز یک تن زخمی شد. علاوه بر این، تعداد زیادی سلاح و چندین وسیله نقلیه نیز به دست نیروهای خودی افتاد.

۸ براثر مین گذاری افراد ضد انقلاب در محور مریوان - چناره و نیز در اطراف پاسگاه میرشکاری دیواندره، ۳ سرباز ژاندارمری شهید و ۳ تن دیگر زخمی شدند.

۹ گزارش روزنامه اطلاعات از نتایج اجرای طرح ایمن سازی "والفتح" به منظور استقرار کامل امنیت در مهاباد.

۱۰ گروه های ترور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با اجرای چند عملیات در شهرهای تهران، اصفهان و اهواز، ۲ نفر را شهید و ۳ تن را زخمی کردند، ۳ عملیات تروریستی افراد سازمان مجاهدین خلق در تهران با هوشیاری و پیش دستی نیروهای سپاه و کمیته ناکام ماند. در این حوادث ۳ تن از نیروهای سازمان کشته شدند و یک نفر نیز زخمی شد.

۱۱ درپی تصرف یک خانه تیمی در مشهد، در اوایل آبان ماه سال جاری، نیروهای خودی متوجه شدند که پدر و مادر رجوی در زیرزمین این خانه نگهداری می شوند. این در حالی است که مسعود رجوی ادعا کرده بود کارگزاران حکومت والدین پیرش را دستگیر و شکنجه کرده اند. مادر رجوی در مصاحبه ای، از بدرفتاری منافقین با وی و همسرش در آن خانه تیمی و سپس آزادشدنشان به دست پاسداران و وضعیت مطلوب زندگی فعلی شان پرده برداشت.

امام خمینی در دیدار آیت الله دستغیب و ائمه جمعه استان های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد با ایشان، درباره لزوم حفظ وحدت، پاسداشت وحدت روحانیت با مردم و تلاش دشمنان برای

۱ از بین بردن این وحدت و ایجاد دو دستگی بین روحانیت و... توضیحاتی دادند.

۲ هیئت دولت پیشنهاد اختصاص مبلغ ۱۲۵ میلیارد ریال از اعتبارات صرفه جویی شده به جبهه های جنگ را تصویب کرد.

۳ کاردار سفارت ایران در رم از مذاکرات ایران و ایتالیا برای از سرگیری فروش نفت به آن کشور خبر داد و افزود که پرداخت در این معامله لزوماً به صورت دلار نخواهد بود.

۴ مجله میدل ایست اکونومیک سروی در گزارشی به نوسانات صادرات نفت ایران پرداخت.

۵ وزیر تجارت خارجی ایتالیا برای شرکت در کمیسیون همکاری مشترک ایتالیا و عراق، وارد بغداد شد. وی بر تحکیم دوستی ایتالیا با عراق، افزایش حجم مبادلات تجاری میان دو کشور و حضور ایتالیا در اجرای طرح های عمرانی جاری در عراق تأکید کرد.

۶ مجله الاسبوع العربی از اعطای وام ۷ میلیارد دلاری کویت به عراق خبر داد.

۷ خبرگزاری آلمان: کشور الجزایر فعالیت جدیدی را برای ایفای نقش میانجیگری بین ایران و عراق شروع کرده است. محافل دیپلماتیک غرب اعلام کردند که عراق موافقت خود را با نقش پیشنهادی الجزایر اعلام کرده، در حالی که ایران هنوز موضع خود را دراین زمینه، آشکار نکرده است.

ضمیمه گزارش۵۶۹: صحبت های مادر مسعود رجوی در مصاحبه با سیمای مرکز استان خراسان.

گزارش روزشمار ۳/۹/۱۳۶۰

۸ به دنبال آمادگی نیروهای ایران برای اجرای عملیات طریق القدس در محور سوسنگرد - بستان، نیروهای ارتش عراق به منظور تأخیر در اجرای عملیات آینده، به خاکریز نیروهای خودی در این محور حمله کردند، اما با هشیاری رزمندگان اسلامی، مجبور به عقب نشینی شدند.

۹ درگیری نیروهای خودی با یک گروه گشتی شناسایی دشمن در جنوب غربی شوش؛ پاک سازی ۳ منطقه در ریجاب که محل تجمع مشترک عناصر مسلح غیرقانونی و نیروهای عراقی بود.

۱۰ هواپیماهای عراقی با بمباران شهر آبادان و سوسنگرد، چندین خانه را ویران و عده ای را مجروح کردند؛ سقوط ۲ فروند جنگنده عراقی در شمال بهبهان و منطقه ماهشهر.

۱۱ دولت های عربستان، اردن، مراکش، مصر، کویت و امارات متحده عربی، به تازگی تعدادی نیرو در اختیار ارتش عراق قرار داده اند؛ پناهندگی ۲ نظامی عراقی به نیروهای سپاه در بانه و بستان؛ فرانسه قصد دارد ۳۶ فروند بمب افکن میراژ را به همراه تعدادی تکنیسین و خلبان در اختیار دولت عراق قرار دهد.

۱۲ در اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق دیواندره و سنقر، از نیروهای خودی و مردم عادی ۲ تن شهید، یک تن زخمی و یک نفر ربوده شد؛ افراد کومه له اموال شرکت تعاونی روستایی در حوالی سنندج را غارت کردند؛ پاک سازی ۲ روستا در شمال ارومیه.

۱۳ پناهنده شدن ۳ تن از افراد حزب منحله دمکرات به نیروهای خودی در پاوه؛ مسئولان این حزب با تسلیح و تجهیز حدود ۴۷۰ نفر از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در غرب محور سنندج - کامیاران، آنها را آماده اجرای عملیات کردند.

۱۴ براثر انفجار ۲ بمب در نزدیکی در ورودی راه آهن تهران، ۳ تن شهید و ۱۸ تن مجروح شدند؛ گزارش کیهان در این باره.

نیروهای سپاه پاسداران در شهرهای قوچان، کرج و انزلی، ۱۱ خانه تیمی گروه های مسلح برانداز را

ص: ۱۱۳۳

۱ شناسایی و تصرف و ۲۱ تن از آنان را دستگیر کردند و یک نفر را به هلاکت رساندند؛ یکی از افراد چریک های فدایی خلق (اقلیت) که در زندان به سر می برد، براثر خودکشی فوت کرد.

۲ امام خمینی در دیدار جمعی از اقشار مختلف مردم با ایشان ضمن اشاره به وجود امدادهای غیبی در تحولات اخیر ایران و معرفی پیامبران الهی به عنوان الگوی مقاومت دربرابر ظالمان، بر رسیدگی به امور مستضعفین تأکید کردند.

۳ وزیر بازرگانی در مصاحبه ای مطبوعاتی درباره نظر امام درخصوص لایحه تجارت خارجی، اقدامات دولت برای فراهم شدن امکان خرید از کشورهای خارجی و تأمین اعتبارات لازم دراین زمینه و همچنین تلاش های انجام شده دربار توزیع تیرآهن و برنج مطالبی را بیان کرد.

۴ دادستان دادسرای امور صنفی و رئیس دادگاه امور صنفی در مصاحبه ای ضمن پرداختن به عوامل گرانی و راه حل مبارزه با گران فروشی به تشریح فعالیت های این نهاد پرداخت.

۵ حمله موشکی افراد وابسته به عراق به منزل علامه محمدحسین فضل الله، از علمای برجسته جنوب لبنان و از طرف داران انقلاب اسلامی. در این حمله یکی از محافظان وی به شهادت رسید.

گزارش روزشمار ۴/۹/۱۳۶۰

۶ جنگنده های عراقی، شهرهای سوسنگرد و آبادان را بمباران کردند؛ سقوط یک هواپیمای عراقی در حوالی اهواز.

۷ در عملیات نفوذی نیروهای سپاه مریوان در خاک عراق، ۱۵ تن از نیروهای عراقی کشته و ۱۸ نفر زخمی شدند؛ درخواست پناهندگی ۵ عراقی در مریوان؛ معارضین عراقی در منطقه حلبچه ۳ تن از نیروهای نظامی عراق را به هلاکت رساندند.

۸ ارسال کمک های مردمی شهرهای بروجرد و تهران به مناطق جنگی.

۹ عناصر حزب دمکرات کردستان ایران ۲ نفر را در غرب سنقر ربودند و به شهادت رساندند؛ افراد ضد انقلاب پایگاه های سپاه را در محورهای سردشت، ارومیه و مراغه زیر آتش قرار دادند؛ پاک سازی ۲ روستا در شمال پاوه و کشته شدن ۳ نفر از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی.

۱۰ در ۲ عملیات تروریستی، یک درگیری مسلحانه و یک مین گذاری در شهرهای ارومیه و تهران، ۵ نفر شهید و ۲ تن زخمی شدند.

۱۱ تصرف ۲ خانه تیمی در شهرهای تهران و نیشابور.

۱۲ به حکم دادگاه انقلاب لنگرود، ۱۲ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به دلیل ابراز ندامت از اعمال خود عفو شدند؛ دادستان انقلاب اسلامی شیراز: ۸۰ درصد از طرح ها و عملیات های گروه های مسلح غیرقانونی در شیراز

خنثی شده است.

۱۳ امام خمینی در سالروز تشکیل بسیج در پیامی خطاب به بسیجیان، مسئولان و سایر اقشار ملت ایران، به برکات این نهاد و عملکرد آن در دفاع از انقلاب، اجر معنوی خدمت در بسیج و حراست از اسلام و دستاوردهای انقلاب اسلامی اشاره کردند.

۱۴ عباس دوزدوزانی فرمانده سابق سپاه پاسداران و محمدتقی بشارتی، نماینده مجلس، درباره نقش اساسی بسیج در انقلاب و کشور، نابسامانی های اولیه این نهاد، سیر قانونی ادغام بسیج در تشکیلات سپاه و لزوم این امر مطالبی بیان کردند.

ص: ۱۱۳۴

۱ رئیس کـل بانـک مرکزی ایران در مصـاحبه ای دربـاره اولین دادخواست طلب هـای ایران از محل خریـد تسـلیحات دریافت نشده از امریکا، اقدامات غیرقانونی این کشور برای کارشـکنی در امر رسـیدگی قانونی به دعاوی مطرح شده در دادگاه لاهه و سایر اختلافات ایران و امریکا توضیح داد.

۲ نخست وزیر زلاندنو از معامله پایاپای با ایران و دریافت نفت در مقابل فروش گوشت به ایران خبر داد.

۳ یونایتـدپرس: حدود ۲۰ تن از دانشـجویان ایرانی مخـالف رژیم آیت الله خمینی به کنسـولگری ایران در میلاـن ایتالیـا هجوم بردند و به کارکنان آن حمله کردند.

گزارش روزشمار ۵/۹/۱۳۶۰

۴ براساس مباحث و آخرین شـناسایی هایی که از منطقه تحت اشـغال نیروهای عراقی انجام شده بود، طرح مانور عملیات طریق القدس، با تغییراتی نسـبت به طرح اولیه و براساس پیشـنهاد سـپاه برای استفاده از منطقه رملی چزابه و تصرف عقبه های دشمن، نهایی شد و مقرر گردید برای دستیابی به اهداف تعیین شده ازجمله آزادسازی شهر بستان، عملیات در قالب دو تلاش اصلی و پشتیبانی در بامداد ۸/۹/۱۳۶۰ اجرا شود؛ تلاـش اصـلی در دو محور و بـا پیشـروی در منطقه رملی غرب تپه های الله اکبر انجام می شـد و در تلاـش پشتیبـانی هم یگان ها در ۳ محور به اجرای مـانور جبهه ای از جنوب کرخه تـا شـمال رودخـانه نیسان می پرداختند.

۵ در گلوله باران شهرهای دزفول و آبادان ۷ نفر شهید و ۳۲ نفر مجروح شدند و بمباران سوسنگرد تلفاتی نداشت؛ عراق برای پدافند از برخی مناطق از نیروهای ناراضی و فراری ایران استفاده می کند.

۶ در حمله معارضـین عراقی به نیروهـای ارتش عراق در منـاطق سـلیمانیه و سـد دربنـدیخان، ۸ تن از نیروهـای عراقی کشـته یا زخمی و ۷ نفر به گروگان گرفته شدند و چند دستگاه خودرو نظامی عراقی منهدم شد یا خسارت دید.

۷ در درگیری میان نیروهای دولتی و گروه های ضـد انقلاب و در عملیات های کمین و مین گذاری در محورهای میاندوآب، بوکان، اشنویه، سردشت، ارومیه و سلماس، ۵ تن از افراد خودی شهید و ۸ نفر زخمی شدند؛ پاک سازی چند روستا در غرب سنندج و دستگیری ۲ نفر از افراد مسلح ضدانقلاب.

۸ وابستگان به گروه های برانداز در ۲ اقدام تروریستی در شهرهای قم و پاوه یک تن را شهید و ۳ تن را زخمی کردند.

۹ کشـف ۱۶ خـانه تیمی سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) در مشـهد و نیشـابور در دو هفته اخیر؛ دسـتگیری یک تروریسـت سازمان در آستارا؛ کشف و خنثی سازی ۲ بمب در تهران.

۱۰ آقـای هاشـمی رفسـنجانی در جلسه علنی مجلس به مناسـبت اولین سالگرد تأسـیس بسـیج، درباره رشـد و گسترش سازمان بسیج، تنوع مأموریت های محول شده به این نهاد، عملکرد مثبت بسیج و... مطالبی بیان کرد.

۱۱ روزنامه فایننشال تایمز و رادیو لندن ضمن بررسی مسائل اقتصادی ایران مدعی بروز مشکلات ارزی در اقتصاد ایران شدند.

۱۲ دوازدهمین اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر فاس مراکش با شکست طرح هشت ماده ای فهد و برخورد وزیر خارجه سوریه با پادشاه مراکش (رئیس این اجلاس) بدون هیچ نتیجه ای خاتمه یافت؛ خبرگزاری فرانسه: عربستان و مغرب بازندگان اصلی این اجلاس بودند؛ روزنامه السفیر چاپ لبنان، طرح فهد را باعث ازهم پاشیدن اجلاس سران عرب و زمینه ساز قطب گرایی در میان اعراب دانست.

ص: ۱۱۳۵

۱ اظهـارنظر برخی مسئولان و سـران کشورهای عرب درباره شـکست اجلاس فاس: وزیر روابط خارجی لیبی از اینکه اجلاس سران فـاس به جـای تصـمیم بر لغـو کنفرانس، رسـماً طرح فهـد را مردود اعلـام نکرده است، اظهارتـأسف کرد؛ امیر کویت به تعویق افتادن این اجلاس را برای ملت عرب مفیـد خواند؛ امیر بحرین دلیل تعویق اجلاس مزبور را فراهم آمدن امکان مشورت کشورها با یکدیگر و اتخاذ موضعی جدید دانست.

۲ آیت الله منتظری و وزارت خارجه ایران از شـکست اجلاس فاس در مراکش اسـتقبال کردنـد و آن را نشانه شـکست امریکا، رژیم صهیونیستی و سران مرتجع عرب و پیروزی امت اسلام و ملت فلسطین دانستند.

۳ فهـد، ولیعهـد عربسـتان سـعودی، پس از بـازگشت از فـاس، در جلسه ای که معـاون نخست وزیر عراق و وزیران خـارجه دو کشور حضور داشتند با نایب رئیس شورای انقلاب عراق دیدار کرد.

۴ خبرگزاری اوپکنا از همکاری کشورهای ایتالیا، آلمان و آرژانتین در زمینه های اقتصادی، تجاری، فنی، عمرانی و پزشکی با عراق خبر داد.

ضمیمه اول گزارش۶۰۱: دلایل انتخاب منطقه رملی غرب تپه های الله اکبر به عنوان محور اصلی عملیات طریق القدس.

ضمیمه دوم گزارش۶۰۱: اهداف ایران از اجرای عملیات طریق القدس به نقل از سردار علایی.

گزارش روزشمار ۶/۹/۱۳۶۰

۵ نیروهـای جهـاد دامغان پس از سه هفته تلاش شـبانه روزی موفق به احـداث جاده ابوذر در مناطق صـعب العبور رملی شـمال بستان، در فاصله ۵ تا ۸ کیلومتری جناح شمالی دشمن شدند.

۶ در بمباران مناطق مسکونی شهر آبادان ۳ تن شهید و ۴ تن مجروح شدند و تعدادی خانه ویران شد. یک فروند میگ عراقی که قصد بمباران تأسیسات منطقه بیدبلند را داشت، با آتش پدافندی نیروهای خودی سقوط کرد.

۷ تیپ۲۶ زرهی عراق در نامه ای به واحـدهای تحت امر خود باتوجه به گزارش های اطلاعات کل ارتش عراق از خط و عمق و همچنین تصـمیمات نیروهای ایرانی، حمله نیروهای ایرانی را در منطقه بسـتان پیش بینی و دسـتورات و تـذکرات لازم را بیان کرده است.

۸ در اقـدامات افراد وابسـته به گروه هـای مسـلح غیرقـانونی در محورهـای مریـوان، دیوانـدره، مهابـاد و میانـدوآب، ۱۱ نفر از نیروهای خودی شهید، ۸ تن زخمی و ۲ نفر گروگان گرفته شدند و از عناصـر معارض مسلح نیز ۱۰ تا ۱۵ نفر کشته یا زخمی شدند.

۹ فرمانده تیپ۱۱۶ عراق به مقامات مـافوق گزارش داد که نماینـده حزب دمکرات کردسـتان ایران به رابط عراقی خود اطلاع داده که ایران تعدادی از نیروهای سپاه را از منطقه شیخ صله، خان شور و رجوی به منطقه دَروَله انتقال داده است. این نماینده

به طرف عراقی پیشنهاد داده است که واحدهایی از نیروی مخصوص عراق، با همکاری نیروهای حزب دمکرات برای بازپس گیری شیخ صله، خان شور و رجوی اقدام کنند. درنتیجه، تیپ۱۱۶ عراق برای انتقال افراد حزب دمکرات به منطقه دروله یک خودرو حمل نفر به نماینده آن حزب تحویل داد.

۱۰ در اقدامات و عملیات های گروه های ضدانقلاب در شهر تهران، یکی از روستاهای ماسال در شمال کشور و ریل راه آهن اهواز - تهران، ۸ نفر به شهادت رسیدند و ۲۸ تن مجروح شدند؛ ۴ تن از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در عملیات شناسایی و تصرف یک خانه تیمی این سازمان در تهران کشته شدند.

۱۱ رئیس جمهور در پیامی به مناسبت دومین سالگرد تشکیل بسیج مستضعفین، این نهاد را بدنه اساسی انقلاب و نظام جمهوری اسلامی نامید و دراین باره به چند نکته برای توسعه سازمانی، حفاظت از بسیج، سیاست کلی بسیج در دوره های آینده و... اشاره کرد.

ص: ۱۱۳۶

۱ آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های نمازجمعه امروز تهران با اشاره به اقدامات نیروهای ضدانقلاب در ایجاد ناامنی و بی اعتمادی اجتماعی، به پرهیز از برخوردهای احساسی و تکیه بر قانون دراین باره تأکید کرد. وی همچنین به شکست اجلاس سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در فاس اشاره و راه حل مشکل فلسطین را همکاری کشورهای مسلمان و عرب ذکر کرد.

۲ درپی بروز مشکلات تأمین سوخت به دلیل کاهش فروش نفت و کمبود ارز از یک سو و آسیب دیدن تأسیسات زیربنایی از سوی دیگر، خبرگزاری پارس در گزارشی کوتاه به بررسی تأثیر این موضوع بر مردم خراسان پرداخته است.

۳ خبرگزاری فرانسه از توکیو به نقل از سخنگوی طرف ژاپنی اجرای پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی، گزارش داد که ایران عزم خود را برای تکمیل ساختمان این پروژه جزم کرده، اما هنوز مسائل و مشکلات با کمپانی میتسوئی را حل نکرده است؛ گزارش آسوشیتدپرس درخصوص اعتراض شوروی به کم کاری دولت و شرکت های ژاپنی برای تکمیل پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی، تصمیم دولت ژاپن برای کاهش خرید نفت از ایران و پاسخ مقام وزارت خارجه ژاپن به موضع گیری روسیه در برابر این کشور.

۴ گسترش روابط اقتصادی و تجاری دو کشور آلمان غربی و یونان با عراق؛ آسوشیتدپرس: یونان هواپیماهای عراقی را در خاک خود تعمیر خواهد کرد.

ضمیمه گزارش۶۱۴: روایت جهاد استان خراسان از چگونگی ساخت جاده ابوذر در مناطق رملی شمال بستان.

گزارش روزشمار ۷/۹/۱۳۶۰

۵ در جلسه فرماندهان، زمان و رمز عملیات طریق القدس تعیین شد. باتوجه به لزوم هماهنگی بین یگان های عملیاتی سپاه و ارتش، تدابیری مورد توافق قرار گرفت؛ هدفِ تصرف بستان، به تأمین تنگه چزابه تغییر یافت و بر تأمین ساحل شرقی هورالعظیم در غرب ابوچلاچ تأکید شد.

۶ در حمله نیروهای خودی به مواضع مشترک نیروهای عراقی و حزب دمکرات کردستان در جبهه دروله در نقطه مرزی مقابل پاوه و مواضع دشمن در منطقه توتمان، ۲۱ تن از نیروهای دشمن کشته یا زخمی و ۶ تن از نیروهای خودی زخمی یا شهید شدند و ارتفاعات سرسوران به تصرف نیروهای خودی درآمد؛ در گلوله باران روستای شیخان، ۲ تن از افراد ژاندارمری شهید و ۴ تن زخمی شدند.

۷ براثر بمباران منطقه عمومی آبادان و بخشی از مناطق مسکونی این شهر، ۳ نفر شهید و ۴ تن زخمی شدند و ۴۸ منزل ویران شده یا آسیب دیدند؛ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی آبادان و خرمشهر با پدافند هوایی نیروهای خودی ناکام ماند.

۸ در اقدامات امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه دیواندره، سقز و مهاباد، ۷ تن از نیروهای خودی شهید، ۶ تن زخمی و ۴ نفر گروگان گرفته شدند.

۹ شهید یا زخمی شدن ۸ نفر در عملیات های نیروهای مسلح غیرقانونی در شهرهای تهران، سنندج و اردبیل.

۱۰ به دنبال انفجار روز گذشته در خیابان ولی عصر(عج) تهران، امروز مردم در محل حادثه گرد هم آمدند و این اقدام را محکوم کردند؛ در سراسر استان گیلان به مناسبت شهادت ۴ تن از مردم شهر ماسال در حمله روز گذشته افراد مسلح غیرقانونی، عزای عمومی اعلام شد.

۱۱ رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گفت و گوی تلفنی با خبرگزاری آسوشیتدپرس، دخالت این سازمان را در بمب گذاری روز گذشته خیابان ولی عصر(عج) تهران رد کرد و این بمب گذاری را به کارگزاران جمهوری اسلامی ایران نسبت داد.

ص: ۱۱۳۷

۱ شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای تشکیل جلسه داد. آقای هاشمی رفسنجانی در پایان جلسه درباره موضوعات طرح شده در این نشست توضیحاتی داد. بشارت رسیدن خبرهای خوب از جبهه ها، تصمیم گیری برای پیگیری عودت پول هایی که رژیم گذشته برای خرید سلاح به رژیم صهیونیستی پرداخت کرده بود، علت حضور فرمانده نیروی دریایی و جانشین فرمانده نیروی هوایی در این جلسه و... محورهای اصلی صحبت های سخنگوی شورا بود.

۲ فرمانده نیروی دریایی ارتش در مصاحبه با خبرنگار روزنامه اطلاعات به سؤالات وی درباره احتمال شکل گیری یک نیروی دریایی مشترک بین کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس و علت اصرار دولت عراق برای دراختیارگرفتن جزیره بوبیان کویت پاسخ داد.

۳ به مناسبت هفتم آذر، روز نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران، مراسمی در ناوگان خلیج فارس و دریای عمان برگزار شد.

۴ روزنامه امریکایی وال استریت ژورنال ضمن بررسی وضعیت اقتصادی ایران و عراق با محوریت درآمد ارزی، راهکار اصلی ایران برای تأمین مخارج جنگ را صرفه جویی ارزی باتوجه به محدودیت در فروش نفت و راهکار اصلی عراق را استقراض خارجی عنوان کرد.

گزارش روزشمار ۸/۹/۱۳۶۰

۵ برای اجرای عملیات طریق القدس نیروهای عمل کننده پس از پاک سازی میدان های مین و بازکردن معبر و عبور از مواضع اولیه دشمن، در ساعت ۰۰:۳۰ دقیقه بامداد، با اعلام رمز عملیات، درگیری با نیروهای عراقی را در دو محور شمال و جنوب کرخه آغاز کردند و در چند جبهه دیگر ازجمله طراح و کرخه کور، برای فریب دشمن اجرای آتش شد. درمجموع، در روز اول عملیات در محور شمال کرخه، نیروها موفق به تصرف خاکریزهای اول و دوم و مواضع توپخانه و پاسگاه فرماندهی دشمن شدند و بدین ترتیب منطقه اشغال شده شمال کرخه آزاد شد و در ادامه، نیروهای عمل کننده در این محور با عبور از منطقه رملی به تنگه راهبردی چزابه رسیدند. در محور جنوب کرخه، مقاومت دشمن بیشتر بود و نیروها پس از موفقیت اولیه در شکستن خطوط دفاعی دشمن و نفوذ به عمق منطقه نتوانستند مناطق تصرف شده را حفظ کنند و تا اولین خاکریز دشمن در قبل از عملیات عقب آمدند و در حد فاصل روستاهای مگاصیص و دغاغله به پدافند پرداختند.

۶ با پیشروی نسبی نیروهای خودی در محورهای مختلف عملیات طریق القدس، امیداوری ها برای پیروزی در عملیات افزایش یافت و فرماندهان عملیات، اخبار موفقیت ها را برای مسئولان مخابره کردند.

۷ با غروب آفتاب در روز اول عملیات طریق القدس، فرماندهان تصمیم گرفتند ادامه عملیات در روز دوم را براساس موفقیت تیپ امام حسین(ع) در محور شمالی عملیات طرح ریزی و اجرا کنند.

۸ خبرگزاری عراق با نادیده گرفتن موفقیت های ایران در جبهه بستان، از اقدام نیروهای عراق در جلوگیری از پیشروی نیروهای ایرانی، عقب نشینی ایرانیان و پیشروی نیروهای عراقی به خاک ایران سخن گفت.

۹ نیروهـای مسـلح غیرقـانونی در منطقه چشـمه سـفید کامیـاران به یک مقر نیروهای سـپاه حمله کردنـد که با تحمل ۴ زخمی، مجبور به عقب نشینی شدند.

درحـالی که منطقه تحت نفوذ نیروهـای مسـلح معارض در کردسـتان روزبه روز کمتر می شود و حوزه تسـلط نیروهای خودی گسترش می یابد، نویسنده ایرانی مجله ساندی تایمز، در مقاله ای، مطالبی را

ص: ۱۱۳۸

۱ دربـاره حوادث آینـده کشور بیـان کرده و به ذکر موضوعـاتی خلاف واقع همچون وجود صـد هزار اسـیر ایرانی در عراق و وجود نیروهـایی به نام ذوالفقار پرداخته است. در این مقاله وضـعیت مناطق شـمال غرب ایران نیز به گونه ای وارونه جلوه داده شده است.

۲ در حمله افراد وابسـته به گروه های مسـلح برانداز در شهرهای صومعه سرا، تهران و چابکسر به مردم و نیروهای امنیتی، ۲ تن به شهادت رسیدند و ۲۰ نفر مجروح شدند.

۳ در ۲ عملیات نیروهای امنیتی در شهرهای نوشهر و کرج، ۲ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشف و پاک سازی شد و ۲۲ نفر از اعضای فعال سازمان دستگیر شدند.

۴ خبرگزاری فرانسه از حمله دانشـجویان مخالف جمهوری اسلامی ایران به گروهی از دانشجویان طرف دار جمهوری اسلامی در دانشگاه شهر لیون فرانسه خبر داد.

۵ به مناسبت پیروزی نیروهـای خودی در عملیـات طریق القـدس، امـام خمینی در پاسـخ پیـام های رئیس جمهور، رئیس سـتاد مشترک ارتش، فرمانده سپاه پاسداران و فرمانده نیروی زمینی ارتش، پیام تبریکی خطاب به این شخصیت ها ارسال کرد.

۶ نخست وزیر ایران در پیامی به مناسـبت پیروزی نیروهای ایران در عملیات طریق القدس، این موفقیت را به مردم و رزمندگان اسـلام تبریک گفت و مردم را به هشـیاری و حضور در صـحنه های داخلی انقلاب برای مقابله با ضدانقلاب و دشـمنان توصیه کرد.

۷ درپی پیروزی رزمنـدگان اسـلام در جبهه بسـتان و آزادشدن این شـهر، بسـیاری از مردم تهران، در یک اقدام خودجوش در خیابان ولی عصر(عج) راه پیمایی کردند و میلیون ها نفر از ایرانیان، برفراز بام ها شعار الله اکبر سردادند.

۸ فرمانـده نیروی دریایی ارتش در مصاحبه ای به مناسـبت سالگرد تأسـیس نیروی دریایی، درباره عملکرد نیروی دریایی ایران در مقابله با نیروی دریایی عراق، چگونگی نظارت بر تنگه هرمز و امکان صدور ۳ میلیون بشکه نفت از جزیره خارک و روش هـای عراق در حمله به خور موسـی و مبـادی ورودی بنـدر ماهشـهر مطـالبی بیـان کرد. وی همچنین به ارزیابی قـدرت دریایی امریکا و تحولات رخ داده در حوزه راهبردی نیروی دریایی قدرت های بزرگ پرداخت.

۹ نماینده اهواز و مسئول هیئت نظارت مجلس بر اندوخته و چاپ اسکناس، امروز در سخنرانی پیش از دستور مجلس، وضعیت پولی و درآمدهای ارزی کشور را رو به بهبود خواند و بر توجه مجلس به موضوع تولید کشاورزی در کشور تأکید کرد.

۱۰ روزنامه اللواء از تعیین یک وابسته نظامی جدید برزیل در سفارت این کشور در بغداد و عقد چند قرارداد نظامی این کشور با دولت عراق خبر داد.

۱۱ هم زمان با سالگرد تشـکیل دفتر کل مناطق جنگی اسـتان خوزسـتان، سـرپرست و مسـئولان واحـدهای مختلف این دفتر در تشـریح فعالیت های یک سال گذشـته خود، به موضوعاتی از قبیل آمار کلی مهاجران جنگی در اسـتان خوزستان، سازماندهی

شهرک های مهاجرنشین، خدمات عرضه شده، هزینه های صرف شده برای رفاه جنگ زدگان، ایجاد شغل و... اشاره کردند.

ضمیمه گزارش۶۳۶: موقعیت خاکریز عصایی شکل، مهندسی، امکانات استقراریافته بر روی این خاکریز برای مقابله با نیروهای خودی و تدابیر عراق برای تأمین این خاکریز.

ص: ۱۱۳۹

گزارش روزشمار ۹/۹/۱۳۶۰

۱ درپی عملیات روز گذشته طریق القدس در منطقه بستان و موفقیت نیروهای خودی در شمال و جنوب کرخه، نیروهای عراقی برای بازپس گیری مواضع ازدست رفته، اقدام به تک کردند که به دلیل مقاومت نیروهای خودی، با تحمل تلفات، مجبور به عقب نشینی شدند.

۲ ادامه عملیات طریق القدس باتوجه به موفقیت تیپ های امام حسین(ع) و امام سجاد(ع)؛ دستاوردهای روز دوم عملیات: تصرف و تأمین ۲ پل منطقه ابوچلاچ و نهر رمیم و مقر فرماندهی تیپ۲۶ ارتش عراق با تلاش یگان های امام حسین(ع) و امام سجاد(ع)؛ پاک سازی پل سابله و آزادسازی شهر بستان پس از ۴۱۲ روز اشغال به همت نیروهای تیپ کربلا و تیپ۲ لشکر۱۶ زرهی؛ تسلط نیروهای خودی بر ۲۰ کیلومتر از خط مرزی ایران و عراق؛ آزادسازی ۲۵۰ کیلومترمربع از اراضی اشغال شده ایران ازجمله ۷۰ روستا؛ انهدام ۲۰ تانک عراقی در حمله به چزابه.

۳ پس از گذشت دو روز از عملیات طریق القدس، فرمانده کل نیروهای مسلح عراقی در بیانیه ۵۳۸، در اقدامی تبلیغاتی، از روحیه عالی نیروهای عراقی، کشته شدن تعداد فراوانی از نیروهای ایرانی و انهدام ادوات زرهی ایران خبر داد.

۴ با تسلط نیروهای خودی بر بخش شمال کرخه و آزادشدن این منطقه، کار تخلیه موقت ساکنان بومی روستاهای این منطقه به منظور دورکردن آنها از منطقه خطر و تأمین جانی آنها آغاز شد.

۵ افزایش اعزام نیروهای داوطلب رزمنده به جبهه های جنگ درپی انتشار اخبار پیروزی نیروهای خودی در جبهه جنوب و آزادشدن شهر بستان.

۶ در ۲ عملیات ایذایی نیروهای خودی در مناطق دهلران و جنوب پاوه، ۷ عراقی کشته، عده ای زخمی و ۲ تن اسیر شدند؛ در گلوله باران شهرهای اهواز، اندیمشک و دزفول، ۲ تن شهید و بیش از ۴ تن زخمی شدند و چندین خانه ویران گشت.

۷ در حمله معارضین عراقی به نیروهای ارتش عراق در منطقه سیدصادق، ۴ تن از افراد سازمان امنیت کشته و ۷ نفر زخمی شدند.

۸ دستگیری یکی از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی در شمال غرب سلماس؛ حمله عناصر حزب دمکرات کردستان به پایگاه ژاندارمری واقع در ۱۸ کیلومتری شرق سنندج و زخمی شدن یک سرباز ژاندارمری؛ دستگیری ۳ دانش آموز به دست افراد حزب دمکرات در شمال غربی سردشت.

۹ شهید یا زخمی شدن ۵ نفر از مردم و دستگیری ۳ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ۵ عملیات ترور افراد این سازمان در تهران؛ خنثی سازی یک بمب قوی در صومعه سرا و تشییع پیکر ۲ تن از شهدای ترور در این شهر؛ کشف ۹ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، کشته شدن ۵ تن از افراد سازمان و زخمی و دستگیرشدن ۱۷ تن از آنان در شهرهای تهران، اصفهان و قوچان؛ محکومیت ۳ تن از افراد گروه های مسلح غیرقانونی به ۲ تا ۳ سال حبس به حکم دادسرای انقلاب

همدان.

۱۰ رئیس مجلس شورای اسلامی در گفت وگویی دستاوردهای عملیات طریق القدس و حساسیت زمانی اجرای این عملیات را تشریح کرد؛ خبرگزاری یونایتدپرس بدون پرداختن به نتایج عملیات طریق القدس، در اقدامی تبلیغاتی، با استناد به منابع خبری عراقی از تلفات واردشده به نیروهای ایرانی خبر داد.

درپی پیروزی به دست آمده در عملیات طریق القدس، روزنامه الخلیج (چاپ شارجه) از همسایگان

ص: ۱۱۴۰

۱ عرب عراق و ایران خواست تا به سرعت برای خاتمه دادن به جنگ بین دو کشور اقدام کنند.

۲ نماینـده ایران در سازمـان ملـل در سـخنرانی خود در مجمع عمومی این سازمان ضـمن تعریف عمومی تجاوز و انطباق آن با رفتار دولت عراق، درخصوص شایعه خریـد اسـلحه از رژیم صـهیونیستی که به ایران نسبت داده شـده است، همسویی عراق و رژیم صهیونیستی و اقدامات نژادپرستانه هر دو رژیم مطالبی بیان کرد.

۳ استانداری تهران در اطلاعیه ای از تشکیل شورای عالی اسلامی نظارت بر توزیع عادلانه کالا در استان تهران خبر داد.

۴ مجله فرآورده هـای صـنعتی خاورمیـانه در مقـاله ای بـا عنوان "انعطـاف در اقتصاد عراق" به تغییراتی که براثر طولانی شـدن جنگ با ایران در برنامه های درازمدت اقتصادی عراق به وجود آمده است، اشاره کرد.

۵ خبرگزاری فرانسه: دولت کویت با گشایش اعتبار و پرداخت وام به کشور ترکیه برای خریـد نفت از عراق، قصد دارد امکان فروش بهتر و بیشتر نفت عراق را فراهم سازد.

گزارش روزشمار ۱۰/۹/۱۳۶۰

۶ واحـدهایی از نیروهای عراقی در منطقه عملیاتی طریق القـدس و در محور تنگه چزابه پاتک محـدودی را اجرا کردنـد که با مقاومت نیروهای خودی روبه رو شد و با دادن تلفات سنگین مجبور به عقب نشینی شدند.

۷ باوجود پیروزی های به دست آمده در عملیات طریق القدس و آزادشدن بخش های زیادی از سـرزمین های اشـغال شده در منطقه عمومی بسـتان، اقـدامات تبلیغی انـدک و غیرفعـال رسـانه هـای خودی، دراین بـاره گله منـدی هـایی را به وجود آورد. فرمانده کل سپاه در دو نامه به فرمانده سپاه منطقه ۸، به پیگیری اقدامات تبلیغاتی در این زمینه تأکید کرد.

۸ در گلوله باران و بمباران مناطق مسکونی شهرهای اندیمشک، دزفول، آبادان و پایگاه چهارم شکاری دزفول و جاده آبادان – اهواز، تعدادی منزل ویران شد یا آسیب دید و عده ای از مردم به شهادت رسیدند و زخمی شدند.

۹ روزنامه کیهان فهرستی طولانی از انواع کمک های نقدی و غیرنقدی مردم نقاط مختلف کشور به جبهه ها را درج کرد.

۱۰ ۶ تن از نیروهـای ژانـدارمری که در حـال عزیمت از پاسـگاهی در جنوب بوکـان به سـقز بودنـد، به کمین نیروهای مسلح غیرقانونی افتادند و اسیر شدند؛ نیروهای سپاه در ۲ روز، چندین روسـتای اطراف شـهر سلماس را پاک سازی کردند؛ با تثبیت آرامش و امنیت در شهر بوکان، مدارس این شهر با ۷۰ روز تأخیر کار خود را آغاز کردند.

۱۱ افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با انجام ۵ عملیات در تهران، یک نفر را به شهادت رساندند و ۲ نفر از مردم عادی و ۲ پاسدار را زخمی کردند. در درگیری های مزبور ۲ نفر از افراد سازمان نیز دستگیر شدند.

۱۲ حزب توده ایران و سازمـان چریـک هـای فـدایی خلق شـاخه اکـثریت، در نخسـتین بیـانیه مشـترک خود اعلام کردنـد که

دشواری های انقلاب عمدتاً از دو جریان سرچشمه می گیرد: اول، توطئه همه جانبه جبهه متحد دشمنان داخلی و خارجی انقلاب و دوم، کمبوها و نارسایی های ناشی از بی تجربگی ها، تنگ نظری ها و خودمحوری های بخش مهمی از مدافعان انقلاب و مسئولان.

۱۳ اعلام توقیف نشریه پیام مردم ارگان سیاسی - تبلیغاتی حزب توده از سوی دادستانی انقلاب اسلامی مرکز.

امام خمینی در دیدار با ائمه جمعه استان یزد و هرمزگان و ائمه جمعه اهل سنت جنوب کشور، به موضوعات ذیل اشاره کرد: منحصر به فرد بودن انقلاب ازلحاظ فراگیربودن، توان غلبه بر تمامی مشکلات باتوجه به حضور متعهدانه مردم و روحانیون در صحنه های مختلف، اشاره به جمع آوری اسلحه در اوایل پیروزی انقلاب توسط گروه های مختلف برای استفاده از آنها، توصیه اکید به وحدت

ص: ۱۱۴۱

۱ بین مذاهب و عموم مردم و...

۲ مهم ترین محورهـای سـخنان آقای هاشـمی رفسـنجانی در سـخنرانی پیش از دسـتور مجلس: چگونگی اجرای عملیات طریق القـدس، پیروزی هـای به دست آمـده در جبهه بسـتان و مناسـبت زمـانی اجرای عملیـات بـا برگزاری اجلاس کشورهای عضـو اتحادیه عرب در شهر فاس.

۳ در جلسه شورای اقتصـادی به ریـاست نخست وزیر، دربـاره مسائـل ذیـل بحث شـد. گزارش سازمـان برنـامه و بودجه درباره کمیته های تعیین زیر بنای اقتصادی و سازمان اقتصادی کشور، لزوم حضور نمایندگانی از حوزه علمیه و جامعه مدرسین قم در کمیته ها جهت تدوین قوانین، ارائه گزارش کار هفتگی کمیته ها به شورای اقتصاد و...

۴ دادگاه انقلاب اسـلامی ویژه امور صـنفی، اسامی و احکام ۴۷ تن از متخلفـان را که در یـک ماهه اخیر به جرم های احتکار، گران فروشی، تقلب و... تحت تعقیب قانونی بودند، اعلام کرد.

۵ یک نشـریه عربی از بازگشایی مجـدد خط لوله هایی که نفت عراق را برای صدور به بندر طرابلس لبنان می رساند خبر داد؛ نشریه پترولیوم اینتلیجنس ویلکی، چاپ نیویورک: بازگشایی این لوله نفتی سرآغاز فروش نفت به امریکاست.

گزارش روزشمار ۱۱/۹/۱۳۶۰

۶ نیروهـای عراقی امروز نیز برای بـازپس گیری بخش هـایی از زمین هـای ازدست داده در عملیـات طریق القـدس، به مواضـع نیروهای خودی در تنگه چزابه حمله کردند که با واکنش به هنگام نیروهای خودی ناکام ماندند.

۷ در جریان بمباران شـهرها و مناطق مسـکونی در دسترس، به خصوص شهرهای اهواز و حمیدیه، ۸ نفر از مردم عادی کشته و حدود ۶۰ تن زخمی شدند، ۷ راکت به شهر اهواز اصابت کرد و ۹ فروند هواپیمای عراقی در خوزستان سرنگون شدند.

۸ در عملیات ایذایی نیروهای سـپاه و ارتش در غرب و شـمال غرب کشور، دو سـنگر دفاعی و یک سنگر اجتماعی دشمن و ۸ دستگاه ساختمان پادگان سیدصادق منهدم شد.

۹ واکنش محافل خبری جهان به پیروزی ایران در فتح منطقه بسـتان: بسیاری از رسانه های غربی خبر پیروزی ایران در عملیات طریق القدس را کوتاه و بدون اظهارنظر و تحت عنوان ادعای ایران منعکس کردند؛ خبرگزاری های صـهیونیستی قبل از انتشار اخبار فتـح بسـتان، تکذیب نامه های رژیم بغداد را منتشـر کردند. خبرگزاری فرانسه با ۴۸ سـاعت تأخیر اعلام کرد که اگر این پیروزی صـحت داشـته باشـد، ایران گامی بلنـد به سوی پیروزی های بزرگ برداشـته است؛ مطبوعات لبنان در ابعاد وسـیعی به انتشار این خبر پرداختند.

۱۰ در درگیری های افراد ضدانقلاب با نیروهای خودی در شـهرهای سقز، مریوان، تکاب و سردشت، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۴ تن زخمی شدند. همچنین ۲ سنگر نیروهای مسلح غیرقانونی منهدم گشت و تعدادی از آنان کشته یا زخمی شدند.

۱۱ ترور یک پاسدار در شهر تهران به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ کشف یک خانه تیمی سازمان در قوچان.

۱۲ فروشگاه قدس خیابان ولی عصر(عج) در تهران که بخش هایی از آن در انفجار هفته گذشته آسیب دیده بود، پس از ۵ روز بازگشایی شد.

ص: ۱۱۴۲

۱ امام خمینی در جمع عده ای از دانشجویان و کارکنان واحدها و قسمت های مختلف نظامی کشور سخنانی ایراد کرد. مهم ترین محورهای سخنان ایشان عبارت بود از: تحمیلی بودن جنگ و بی رغبتی ایران به برپاشدن جنگ بین دو کشور، تبلیغات رسانه های خارجی بعد از پیروزی انقلاب درباره به هم ریختگی ساختار حکومت، بروز آشوب های گوناگون در کشور، اغواشدن صدام حسین برای بهره برداری از این اوضاع، توصیه به نیروهای مسلح برای پرهیز از تفرقه و...

۲ مجله الدستور (چاپ لندن) از تشکیل یک بانک مشترک بین عراق و برزیل برای ایجاد تسهیلات تجاری خبر داد.

گزارش روزشمار ۱۲/۹/۱۳۶۰

۳ شنود چندین پیام بی سیمی بین رده های مختلف ارتش عراق از یک عملیات نظامی دشمن در منطقه عملیاتی طریق القدس حکایت می کند.

۴ دو فروند هواپیمای عراقی که قصد بمباران اهواز را داشتند، مورد تعقیب جنگنده های نیروهای هوایی قرار گرفتند که یک فروند از آنها در شمال شرقی اهواز سرنگون گردید و خلبان آن نیز دستگیر شد.

۵ در عملیات انهدامی نیروهای خودی به نام ضربت ذوالفقار، که در منطقه عمومی میمک اجرا شد، ۴۰۰ نفر از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند و تعدادی از تجهیزات نظامی آنها منهدم شد. از نیروهای خودی نیز ۸ نفر شهید و ۱۲ تن زخمی شدند.

۶ درنتیجه تبادل آتش میان نیروهای خودی و عراقی در منطقه عمومی مهران و زیل، ۴ تن از افراد خودی زخمی شدند. از نیروهای عراقی نیز ۲ تن به هلاکت رسیدند و ۳ سنگر آنها منهدم شد؛ در گلوله باران شهر دزفول، ۲ تن از ساکنان شهر مجروح شدند.

۷ امروز طرح مانور عملیات مطلع الفجر که طبق آن نیروهای سپاه و ارتش در مناطق کوهستانی حدفاصل سرپل ذهاب و گیلان غرب به نیروهای عراقی حمله می کنند، صادر شد.

۸ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی امروز طرح عملیات کربلای۲ را به یگان های تحت امر ابلاغ کرد. در بخش مأموریت این طرح، اجرای عملیات گسترده در منطقه غرب رودخانه کرخه و غرب شوش؛ انهدام دشمن و تصرف اهداف رادار، دوسلک، تنگه رقابیه، تپه های گره زد و عین خوش ذکر شده است.

۹ در حمله نیروهای حزب دمکرات به یک دبیرستان و ۳ پایگاه نیروهای خودی در سردشت و اطراف آن، یک معلم به شهادت رسید، معلمی دیگر به اسارت گرفته شد و ۵ تن زخمی شدند؛ در حوالی شهر سقز ۲ سرباز روی مین رفتند و زخمی شدند.

۱۰ فرمانده سپاه سلماس در نامه ای به طرح و برنامه سپاه منطقه۵، با دادن اطلاعات کلی درباره فئودال های منطقه و همکاری دوجانبه آنها با حزب دمکرات کردستان و سلطنت طلب ها، طرح پاک سازی این منطقه را پیشنهاد کرده است.

۱۱ در یک عملیات مشترک امنیتی، نیروهای سپاه، دادستانی و کمیته انقلاب اسلامی یک انبار بزرگ تسلیحات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در خیابان فرجام تهرانپارس شناسایی و تصرف کردند که درنتیجه آن ۲۷۳ قبضه انواع سلاح و مقادیر فراوانی انواع فشنگ و مهمات به دست آمد؛ نیروهای امنیتی در شهر همدان ۳ خانه تیمی را کشف و ۲ تن از افراد سازمان را دستگیر کردند؛ در ۳ عملیات ترور نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران، بابلسر و نوشهر، یک بسیجی به شهادت رسید.

ص: ۱۱۴۳

۱ نخست وزیر به همراه وزیر نفت برای بازدید از مناطق عملیاتی طریق القدس عازم اسـتان خوزستان شد و با مردم اهواز دیدار کرد.

۲ رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی در مصاحبه ای با روزنامه اطلاعات، درباره عملیات طریق القدس، دستاوردهای نظامی آن، آزادشـدن بخش هـایی از خـاک ایران در این عملیات، تلفات انسانی نیروهای دشـمن، تأثیر این عملیات در آینـده جنگ و راهبرد جنگی ایران مطالبی بیان کرد.

۳ درپی توجه رسـانه هـای لبنـان به پیروزی هـای نیروهای ایرانی در عملیات طریق القـدس و آگاهی یافتن مردم این کشور، به خصوص شـیعیان و ابراز شادمانی و اعلام حمایت آنها، امروز عده ای از وابسـتگان به دولت عراق با موشک و مسـلسل به دفتر جنبش امـل حمله و یـک تن را زخمی کردنـد؛ خبرگزاری پـارس اعلام کرد که یکی از اعضای برجسـته حزب بعث عراق در شهر نبطیه در جنوب لبنان، به دست افراد ناشناس به قتل رسیده است.

ضمیمه گزارش۶۸۹: جزئیات طرح اجرای پاتک گسترده دشمن در محور بستان.

ضمیمه گزارش۶۹۳: شرح محورهای چهارگانه عملیات مطلع الفجر با تفکیک اهداف.

گزارش روزشمار ۱۳/۹/۱۳۶۰

۴ ارتش عراق از خلأ موجود در شـمال سابله اسـتفاده کرده، درصدد برآمده است در این منطقه حضور یابد و سـپس به سمت بسـتان پیشـروی کند که با اقدام به موقع نیروهای قرارگاه کربلای۱ و همکـاری تانک های ارتش جلو پیشـروی آنها گرفته می شود. در درگیری هـای پیش آمـده در این منطقه، حـدود ۵۵ تانک و نفربر عراقی منهـدم و حـدود ۲۷۰ عراقی کشـته و تعداد زیادی نیز مجروح یا اسیر شدند.

۵ فرمانـدهی کـل نیروهـای مسلح عراق در بیـانیه ای تبلیغاتی بـدون اشاره به شـکست سـنگین ارتش عراق در شـمال رودخانه سابله، از محاصره نیروهای ایرانی و واردآوردن تلفات و خسارات سنگین به آنها خبر داد.

۶ به دنبـال آزادشـدن شـهر مرزی بسـتان در عملیـات طریق القـدس، تعـدادی از خبرنگـاران داخلی و خـارجی بـا دعوت سـتاد تبلیغات جبهه و جنگ به منظور بازدیـد از منطقه عملیاتی طریق القـدس، عازم مناطق جنوبی کشور شدنـد. پس از این بازدیـد، رسـانه هـای خـارجی توجه چنـدانی به موفقیت هـای ایران نکردنـد و فقط برخی رسانه ها نتیجه این بازدیـدها را به طور کاملاً محدودی انعکاس دادند.

۷ یک خبرنگار آرژانتینی پس از بازدید از منطقه عملیاتی طریق القدس، در مصاحبه ای، درباره نگاه منفی رسانه های غربی به ایران و ضعف های تبلیغاتی ایران مطالبی بیان کرد.

۸ موفق نبودن حمله جنگنده های عراقی به عقبه و محورهای مواصـلاتی منطقه عملیاتی طریق القدس؛ بمباران روسـتای رحیمه در شـرق ارتفاعـات میشـداغ؛ سـرنگونی یـک هواپیمـای عراقی در نبرد هوایی جنگنـده های ایرانی و عراقی؛ گلوله باران شـهر

دزفول به وسیله توپخانه های دوربرد عراقی؛ انهدام ۴ سنگر عراقی و کشته یا زخمی شدن تعدادی از نیروهای ارتش عراق در اقدامات نیروهای خودی در منطقه شلیبه در جنوب غربی شوش؛ کشته یا زخمی شدن شماری از نیروهای عراقی در درگیری با نیروهای خودی در تپه۱۱۴.

افراد وابسته به گروه کومه له در محور بانه - سقز، ۴ تن از کارکنان صداوسیمای جمهوری اسلامی مرکز ارومیه را گروگان گرفتند؛ نیروهای خودی در عملیاتی موفق به تصرف ارتفاع سوریور و ده کیلومتر از محور بانه - سردشت شدند. در این عملیات، ۹ تن از افراد سپاه شهید، ۹ تن مفقود و ۱۷ تن زخمی شدند. از ضدانقلاب نیز ۲۰ تن کشته و تعدادی زخمی شدند؛ در عملیات پاک سازی

ص: ۱۱۴۴

۱ نیروهای سپاه سنقر، ارتش و پیش مرگان کرد مسلمان، منطقه وسیعی (۲۱ روستا) در غرب و شمال غربی کامیاران پاک سازی گردید و ۹۰ تن از عناصر مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی و ۳ تن دستگیر شدند و تعدادی سلاح نیز به غنیمت گرفته شد؛ در درگیری نیروهای سپاه و افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در غرب مریوان یک خودرو آسیب دید.

۲ در درگیری نیروهای امنیتی و افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای تهران و بندرگناوه، یک تن از نیروهای خودی شهید و ۲ نفر از مردم عادی مجروح شدند. از افراد سازمان نیز یک تن کشته و یک تن دستگیر شد.

۳ حجت الاسلام امامی کاشانی، امام جمعه موقت تهران، در خطبه های نماز جمعه این هفته تهران به موفقیت های رزمندگان در عملیات طریق القدس و نگرانی امریکا و رژیم صهیونیستی از این پیروزی ها و اقدامات خصمانه شان علیه ایران اشاره کرد. دعوت از ارتش عراق به کناره گیری از جنگ، اهمیت رعایت قانون در همه شرایط و توصیه به سرمایه داران برای اعتماد کردن به دولت و بیرون نکشیدن سرمایه هایشان از بانک ها به منظور حمایت از کشور و انقلاب، از محورهای دیگر سخنان رئیس دیوان عدالت اداری بود.

۴ نخست وزیر در ادامه بازدید از استان خوزستان وارد شهر بستان شد و از نقاط گوناگون شهر و مواضع تصرف شده به دست رزمندگان اسلام دیدن کرد؛ موسوی در مصاحبه با خبرگزاری پارس: «ما بارها اعلام کرده ایم [که] چشمداشتی به خاک کسی نداریم، ولی اگر نیروهای صدامی بخواهند در مقابل نیروهای ما مقاومت بکنند و دست از خیره سری برندارند، چه بسا ما مجبور شویم تعرض به داخل عراق داشته باشیم.»؛ نخست وزیر پس از بازدید از شهر بستان در جمع ایثارگران سپاه پاسداران اهواز سخنرانی و پیش از بازگشت به تهران با فرمانده نیروی زمینی ارتش و فرمانده کل سپاه دیدار و گفت وگو کرد.

۵ در درگیری های شدید چند روز اخیر بین دانشجویان متعهد به انقلاب اسلامی و منافقین در دانشگاه های هوستون و تگزاس امریکا، ۲ تن از دانشجویان مسلمان به دست هواداران منافقین زخمی شدند.

۶ درپی پیروزی های ایران در عملیات طریق القدس، طرف داران رژیم عراق در بیروت با نیروهای جنبش امل درگیر شدند که این اقدام یک کشته برجای گذاشت. در انفجار یک بمب در مقابل دفتر امل نیز یک نفر کشته و ۳ نفر زخمی شدند.

ضمیمه اول گزارش۷۰۱: توضیحات فرمانده تیپ۲۵ کربلا درباره علت غافلگیری نیروهای خودی در منطقه و پل سابله.

ضمیمه دوم گزارش۷۰۱:گزارش تیم های اطلاعاتی خودی و دشمن از محور غرب سوسنگرد درمورد چگونگی پاتک نیروهای عراقی از آخرین ساعات روز ۱۲/۹/۱۳۶۰ تا صبح روز ۱۳/۹/۱۳۶۰.

ضمیمه سوم گزارش۷۰۱: بخش هایی از گزارش شنود سپاه از گفت وگوهای بی سیمی واحدهای حمله کننده عراقی به شمال رودخانه سابله.

گزارش روزشمار ۱۴/۹/۱۳۶۰

۷ سرنگونی ۲ فروند جنگنده عراقی و یک فروند جنگنده ایرانی در نبردهای امروز هواپیماهای عراقی و هواپیماهای ارتش جمهوری اسلامی ایران در منطقه عملیاتی طریق القدس و منطقه عمومی اهواز.

۸ شماری از اسرای عراقی که در جبهه های بستان به اسارت درآمده بودند، به وسیله قطار به تهران اعزام شدند.

یک گروه ۲۵ نفری از نیروهای خودی به شهر شاندری عراق نفوذ کردند که در درگیری با نیروهای دشمن، یک تن

ص: ۱۱۴۵

۱ از آنان به شهادت رسید و یک تن دیگر دستگیر و اعدام شد. از نیروهای عراقی نیز ۵ نفر کشته یا زخمی شدند.

۲ عناصر حزب دمکرات، ۴۵ نفر از افراد گروهان نقده را در حوالی سه راه محمدیار - مهاباد محاصره کردند که نیروهای خودی موفق شدند در اقدامی هماهنگ، گروگان ها را از محاصره خارج کرده، متقابلاً افراد حزب دمکرات را محاصره کنند. در این عملیات، ۱۴ تن از افراد حزب دمکرات کشته و ۳۰ تن از آنان دستگیر شدند و از نیروهای خودی نیز ۴ تن شهید یا زخمی شدند.

۳ افراد ضدانقلاب به خودرو یکی از واحدهای لشکر۲۸ سنندج هجوم برده، سرنشینان آن را به گروگان گرفتند؛ در درگیری نیروهای سپاه مریوان و عناصر کومه له، ۳ تن از افراد گروه کومه له کشته و تعدادی از آنان مجروح شدند. از نیروهای سپاه نیز ۲ نفر مجروح شدند.

۴ در عملیات های امروز نیروهای خودی و اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح براندازدر تهران، زنجان، گچساران و آستارا، ۳ تن از افراد خودی به شهادت رسیدند و از عناصر مسلح غیرقانونی نیز ۲ نفر کشته و ۸ تن دستگیر شدند.

۵ آقای هاشمی رفسنجانی در بخشی از خاطرات خود از تعویق جلسه شورای عالی دفاع، بازدید نخست وزیر از جبهه های جنوب و اجرای عملیاتی در غرب کشور خبر داد.

۶ وزیر دفاع در گفت وگو با رسانه ها درباره هماهنگی سپاه و ارتش و اقدامات ارتش برای همسان سازی فرهنگی دو نیرو، قراردادهای منعقدشده قبل از انقلاب با امریکا برای خرید تجهیزات نظامی و خودداری امریکا از تحویل سلاح ها و واکنش حقوقی ایران، توان رزمی نیروی دریایی جمهوری اسلامی، احتمال به وجودآمدن مسابقه تسلیحاتی در منطقه و نقش بسیج مستضعفان سخنانی ایراد کرد.

۷ معاون نخست وزیر عراق در دیدار با پاول گیلاشویلی، عضو حزب حاکم شوروی و سرپرست یک هیئت سیاسی که درحال بازدید از عراق است، دوستی بین شوروی و عراق را به نفع دو کشور ارزیابی کرد.

۸ دیدار برادر صدام حسین از پل بزرگی که یک شرکت فرانسوی درحال احداث آن از خاک کویت به جزیره بوبیان عراق است؛ موافقت وزیر نفت عربستان با احداث یک خط لوله نفتی از عراق به عربستان.

گزارش روزشمار ۱۵/۹/۱۳۶۰

۹ در عملیات نفوذی نیروهای سپاه به مواضع نیروهای عراقی در منطقه سارات، عده ای از عراقی ها کشته یا زخمی شدند و یک تن از افراد خودی مفقودالاثر شد.

۱۰ در حملات هواپیمای عراقی به منطقه سرپل ذهاب، یک جنگنده عراقی سرنگون شد؛ ارتش عراق گیلان غرب و روستاهای اطراف آن، مناطق مسکونی سرپل ذهاب و شهرک قره بلاغ در حومه این شهر را گلوله باران کرد که به تعدادی از منازل مسکونی خساراتی وارد شد.

۱۱ صدام حسین در بازدید از یک واحد نظامی عراق در عقبه منطقه نبرد، آنان را به ایستادگی در مقابل سربازان ایرانی تشویق کرد؛ سپاه سوسنگرد اعلام کرد که ۴۰ تن از سربازان و افراد کادر گردان قطیبه که در عملیات ناموفق دو روز گذشته در شمال رودخانه سابله شرکت داشتند، به جرم عقب نشینی، به اعدام محکوم شدند و احکامشان به اجرا درآمد.

۱۲ افزایش کمک های مردمی به نیروهای حاضر در صحنه های نبرد، هم زمان با پیشروی رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ.

در حمله افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز به پایگاه های ژاندارمری سردشت، ۵ نفر زخمی شدند؛

ص: ۱۱۴۶

۱ شهادت ۲ تن از نیروهای سپاه در محور سنندج - سقز، براثر برخورد با مین؛ در حمله هماهنگ نیروهای سپاه تکاب و بیجار به پایگاه گروه کومه له در اطراف تکاب، ۳۰ تن از افراد این گروه کشته یا زخمی و ۵ تن نیز دستگیر شدند؛ دستگیری ۳ تن از افراد حزب دمکرات به دست نیروهای سپاه در شهر بوکان.

۲ آسوشیتدپرس: دیروز سخنگوی دفتر مسعود رجوی مدعی شد که دولت ایران به دنبال حمله ای که به بزرگ ترین اسلحه خانه در تهران کرده، دست به یک تصفیه عمده در ارتش زده است. وی همچنین ادعا کرد که براثر بمب گذاری اخیر مجاهدین، تأسیسات مهم و اساسی صادرات نفت ایران منهدم شد و ایران هم اکنون قادر است فقط روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت صادر کند.

۳ یک ایرانی وابسته به محافل سلطنت طلب در مقاله ای در مجله ساندی تایمز لندن، از تشکیل یک ارتش (!) حرفه ای در استان های مرزی ترکیه با ایران، با هدف آزادسازی ایران ازطریق نفوذ به آذربایجان و پیشروی به سمت تهران خبر داده است.

۴ دادستان کل انقلاب در گفت وگویی اظهار ندامت گروهی از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را مهم ترین ضربه واردشده به این سازمان دانست.

۵ در جلسه شورای عالی دفاع که در حضور امام خمینی تشکیل شد، فرمانده سپاه و فرمانده نیروی ارتش درباره پیروزی های به دست آمده در جبهه بستان گزارش دادند. رئیس جمهور نیز در گفت وگو با خبرنگاران این جلسه، درباره ویژگی این عملیات در ابعاد نظامی، تأثیر آن بر مسیرهای ترابری و تدارک ارتش عراق، نقش تعیین کننده نیروهای مردمی، موفقیت های به دست آمده و تلفات واردشده به دشمن مطالبی بیان کرد.

۶ سفیر ایران در کویت در مصاحبه با نشریه کویتی النهار، درباره میزان صادرات نفت ایران به خارج و مصرف داخلی، ملاحظات سیاسی ایران برای بقای سازمان اوپک، تصمیم ایران برای نفروختن گاز و اولویت مصرف آن در داخل اظهارنظر کرد.

۷ یک هیئت ژاپنی طرف قرارداد پروژه پتروشیمی ایران و ژاپن در بندر امام خمینی، وارد تهران شد و قرار است در دیدار با معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی و برخی مقامات کشور، چگونگی تکمیل این پروژه را بررسی کند.

۸ آخرین مرحله از مانور ستاره درخشان در سواحل جنوبی عمان در نزدیکی مرز یمن جنوبی و سودان، با حضور ۱۶۰۰ نظامی امریکایی و ۴۰۰ نفر از نیروهای سودانی آغاز شد.

گزارش روزشمار ۱۶/۹/۱۳۶۰

۹ ارتش عراق مناطق مسکونی شهر دزفول را گلوله باران کرد؛ هواپیماهای عراقی به حریم شهرهای منطقه غرب کشور تجاوز کردند؛ در یک نبرد هوایی در منطقه عملیاتی طریق القدس، یک فروند هواپیمای اف ۱۴ ایران به دلیل اصابت موشک سقوط کرد.

۱۰ پس از گـذشت هشت روز از عملیات طریق القـدس که آزادی شـهر اشـغال شده بسـتان را درپی داشت، عراقی ها همچنان پیروزی هـای ایران را انکار کرده، از تعـداد فراوان کشـته ها و زخمی های ایرانی سـخن می گوینـد و خود را پیروز میـدان می نامند.

۱۱ فرمانـده نیروی هوایی ارتش در گفت و گو با خبرگزاری پارس، درباره اقدامات اخیر نیروی هوایی در مقابله با هواپیماهای عراقی گزارش داد و یـادآور شـد که روزهـای بعـد از حمله نیروهـای ایران به بسـتان، خلبانـان ایرانی ۱۸ فرونـد از هواپیماهای عراقی را سرنگون کرده اند.

ص: ۱۱۴۷

۱ در اقدامات نیروهای مسلح غیرقانونی در شهرهای مریوان، کامیاران و نوسود، ۴ تن از نیروهای خودی شهید، ۲ تن زخمی و ۱۳ نفر گروگان گرفته شدند. از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی نیز ۵ نفر کشته و ۳ تن مجروح شدند.

۲ سه تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که قصد سرقت از بانکی در شیراز را داشتند، با به شهادت رساندن ۲ نگهبان بانک متواری شدند؛ در حادثه ای در جاده اصفهان، یک نفر از نیروهای سازمان دستگیر و یک نفر دیگر کشته شد؛ در بروجرد، براثر انفجار بمبی، یک کودک به شهادت رسید و ۱۰ تن زخمی شدند.

۳ امام خمینی در پیامی خطاب به شورای عالی قضایی و دادستانی انقلاب اسلامی، مسئولان این نهادها را مکلف کرد تا به اقدامات خودسرانه ای که افراد و گروه ها در بازداشت بدون مجوز اشخاص و مصادره اموال یا اعمالی ازاین قبیل انجام می دهند، پایان دهند. به دنبال این پیام، دادستانی انقلاب بخشنامه ای صادر و در آن به تحقیقات و جمع آوری ادله بیشتر برای صدور حکم بازداشت و توقیف اموال، آزادی متهمان با وثیقه درحد امکان و غیرقانونی بودن جلب افراد، بدون حکم مراجع قضایی، تأکید کرد.

۴ رئیس دیوان عالی کشور در مصاحبه ای درباره جرائم منجر به صدور حکم اعدام برای افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی توضیحاتی داد.

۵ فرمانده کل سپاه پاسداران و فرمانده نیروی زمینی ارتش در مصاحبه هایی جداگانه، اهداف عملیات طریق القدس، دستاوردهای این عملیات، آینده جنگ و آخرین وضعیت نیروهای خودی و دشمن را تشریح کردند.

۶ نماینده امام در جهاد سازندگی، ضمن تشریح عملکرد جهاد سازندگی در اقدامات پشتیبانی عملیاتی در جبهه های جنگ، از سپاه پاسداران و ستاد مشترک ارتش خواست عملکرد این نهاد را در صحنه های نبرد، نادیده نگیرند.

۷ قائم مقام وزیر امور خارجه، مانور نظامی ستاره درخشان را که در منطقه خلیج فارس و در کرانه کشور عمان درحال اجراست، محکوم کرد و آن را دخالت و حضور مستقیم نظامی امریکا در امور کشورهای دیگر و کسب آمادگی برای سرکوب ملت های مسلمان منطقه دانست.

۸ وزیر نفت برای شرکت در شصت ودومین اجلاس دوره ای اوپک، راهی ابوظبی شد. وی قبل از سفر، درباره وضع ایران در این اجلاس و تأثیر پیروزی های نظامی ایران در منطقه خلیج فارس مطالبی بیان کرد.

۹ در جلسه امروز هیئت دولت شرح وظایف ستاد بسیج اقتصادی تصویب شد. مهم ترین وظایفی که بر عهده این ستاد نهاده شده عبارت است از: بررسی مشکلات و بحران های اقتصادی ناشی از جنگ و محاصره آشکار و پنهان اقتصادی، ابلاغ راه حل های ضربتی به منظور مقابله با این بحران ها، اجرای اقداماتی چون سهمیه بندی کالاهای اساسی و جلوگیری از تورم.

۱۰ مجله الدستور (چاپ لندن) در اقدامی تبلیغاتی به نقل از جبهه آزادی بخش اهواز، از تحولات بزرگ در آینده نزدیک در مناطق تحت اشغال عراق و تشکیل یک دولت عربی در این مناطق خبر داد.

خبرگزاری فرانسه و رویتر در دو مقاله تحلیلی به بررسی اوضاع داخلی عراق و تأثیرات جنگ بر این کشور پرداختند. مهم ترین موضوعات بیان شده در این مقاله ها عبارت است از: تشکیک در صحت ادعاهای عراق درباره عملیات انجام شده در بستان، اعلام خروج شوروی از موضع بی طرفی، گرایش نسبی به عراق و

ص: ۱۱۴۸

۱ تحویل اقلام تسلیحاتی به این کشور، اشاره ضمنی به برتری و توانایی های نیروهای ایرانی و موفقیتشان در دو عملیات اخیر، تمایل عراق به صلح با ایران باتوجه به درخواست عراق برای تسلط کامل بر رودخانه مشترک اروندرود و واگذاری جزایر ابوموسی و تنب کوچک و بزرگ ازسوی ایران، بررسی چشم انداز برنامه ریزی صدام حسین برای میزبانی هفتمین کنفرانس سران غیرمتعهدها در بغداد و...

گزارش روزشمار ۱۷/۹/۱۳۶۰

۲ در بمباران شهر سوسنگرد و گلوله باران پادگان مریوان، چند تن از نیروهای خودی زخمی شدند؛ ستاد مشترک ارتش اعلام کرد که یک فروند هواپیمای عراقی در جنوب اهواز سرنگون شده است.

۳ باتوجه به نزدیک بودن عملیات آینده در محورهای غربی جبهه های جنگ، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران از افرادی که دوره های آموزشی را گذرانده اند خواست تا درصورت تمایل، برای اعزام به جبهه های نبرد، به مراکز سپاه و بسیج مراجعه کنند.

۴ خبرنگار خبرگزاری فرانسه در گزارشی از خطوط غیردرگیر جبهه های عملیات طریق القدس به تحرکات پشت جبهه ایران، حضور گرم مردم و اشتیاقشان برای بازگشت به مناطق مسکونی خود که پیش تر اشغال شده بود، تلاش های بیهوده نیروهای نظامی عراق در این جبهه و... اشاره کرده است.

۵ درپی گروگان گیری ۱۳ تن از سربازان یکی از پایگاه های مریوان به دست گروه های مسلح غیرقانونی، نیروهای خودی برای یافتن و آزادکردن گروگان ها، عملیاتی را در محدوده مریوان آغاز کردند که در آن ۷ نفر از عناصر وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کشته و از نیروهای خودی نیز ۸ تن شهید و ۶ تن زخمی شدند؛ افراد حزب دمکرات کردستان در اطراف کامیاران چند دستگاه از تراکتورهای مردم را با توسل به زور، از آنان گرفتند که به دلیل دستپاچگی یکی از رانندگان، یکی از تراکتورها واژگون شد و راننده اش به هلاکت رسید.

۶ در گزارش یک منبع اطلاعاتی از یکی از مقرهای اصلی گروه کومه له در قریه قزل بلاغ در جنوب غربی دیواندره آمده است: ۵۰۰ نفر از اعضای این گروه که در این روستا مستقرند زندانی به وسعت ۱۵۰ متر مربع بنا کرده اند و از خودروهای سرقتی برای آمدوشد و حمل سلاح و مهمات استفاده می کنند؛ رکن۲ ژاندارمری اعلام کرد: ۳ تن از اهالی کرمانشاه و دیواندره که به گروگان گرفته شده اند، در زندان قزل بلاغ نگهداری می شوند.

۷ پنج نفر از افراد گروه مارکسیستی - مائوئیستی کومه له در تهران دستگیر شدند.

۸ درگزارش دفتر هماهنگی ستاد مرکزی سپاه پاسداران درباره فعالیت گروه های چپ در جنگل های شمال مواردی ازجمله: مناطق فعالیت این گروه ها و اهداف راهبردی آنها در این مناطق، نقاط قوت آنان، محورهای فعالیت آنها، موقعیت سپاه، ژاندارمری و شهربانی در این مناطق و نقاط ضعف و قوت آنها، پیشنهادهای عملیاتی نیروهای خودی و... ذکر شده است.

۹ در اقدامات نیروهای امنیتی در تهران، یک بمب خنثی شد، یکی از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در درگیری به هلاکت رسید و یک نفر دیگر از آنان دستگیر شد.

۱۰ امام خمینی در دیدار اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با ایشان بر اصلاح دروس علوم انسانی هم زمان با بازگشایی دانشگاه ها تأکید کردند.

۱۱ به دنبال چاپ عکسی از اعدام دسته جمعی عده ای از مردم عراق که برخی رسانه ها ازجمله روزنامه گون آیدن استانبول آن را به ایران نسبت دادند، سرکنسول ایران به این روزنامه اعتراض کرد.

ص: ۱۱۴۹

۱ نماینده عراق در سازمان ملل متحد در سخنانی به دفاع از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) پرداخت و بدون اشاره به عملکرد افراد این سازمان، ایران را به خشونت علیه آنها متهم کرد.

۲ سخنگوی پنتاگون مدعی شد: ایران قصد دارد لوازم یدکی مورد نیاز جنگنده های اف۱۴ را خریداری کند، اما به این درخواست روی خوشی نشان داده نشده است.

۳ اولین جلسه تدوین راهبرد درازمدت سازمان اوپک که یکی از جلسه های فرعی نشست اصلی اوپک است و در آن کشورهای ایران، عربستان، ونزوئلا، کویت و عراق شرکت دارند، تشکیل شد. هدف از تشکیل این جلسه تعیین قیمت نفت در درازمدت و ارائه آن به اجلاس اصلی است.

گزارش روزشمار ۱۸/۹/۱۳۶۰

۴ براثر بمباران شهرهای ایلام و سوسنگرد، ۲۱ تن از مردم عادی شهید و ۵۴ نفر زخمی شدند؛ پس از بمباران ایلام، هواپیماهای عراقی در آسمان این شهر ظاهر شدند و با پخش اعلامیه هایی از مردم خواستند این شهر را ترک کرده، به خاک عراق پناهنده شوند، در غیر این صورت، بار دیگر این شهر را بمباران خواهند کرد.

۵ در عملیات نفوذی نیروهای خودی به مواضع عراقی ها در مناطق مریوان، مهران، سومار و شوش، ۱۸ تن از عراقی ها کشته، ۳ تن زخمی و ۳ نفر دستگیر شدند. از نیروهای سپاه نیز ۲ نفر به شهادت رسیدند.

۶ در عملیات نیروهای معارض عراقی در استان سلیمانیه، ۶۷ تن از نظامیان عراقی کشته و تعدادی زخمی شدند و از پیش مرگان حزب دمکرات نیز ۳ تن کشته و ۵ نفر مجروح شدند.

۷ سپاه خرمشهر در نامه ای به فرماندهی منطقه ۸ سپاه، از اقدام نیروهای نظامی عراق در تخریب بخش وسیعی از خانه های خرمشهر خبر داد.

۸ مسئول طرح و عملیات سپاه پاسداران، ضمن تجزیه وتحلیل وضعیت نیروهای خودی و دشمن، اساس راهبرد نظامی عراق را دفاع از سرزمین های اشغالی ذکر کرد.

۹ تلویزیون بصره در برنامه ای ضمن اعتراف صریح به شکست در عملیات طریق القدس، نیروهای ایران را متهم به کشتن و شکنجه اسرا کرد.

۱۰ در عملیات ها و اقدامات نیروهای خودی و ضدانقلاب در محور بانه – سردشت، کامیاران، میاندوآب – بوکان، مهاباد و سقز، ۲۷ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کشته، ۷ تن دستگیر و تعدادی زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز ۳ نفر شهید و ۶ نفر مجروح شدند.

۱۱ افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) معاون آموزش وپرورش همدان را ترور کرده، به شهادت رساندند و در یکی از

روستاهای لاهیجان، منزل پاسداری را به آتش کشیدند؛ در ۲ عملیات نیروهای خودی در شهرهای مشهد و نوشهر، ۳ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشته و ۲ تن از آنها دستگیر شدند؛ به حکم دادگاه انقلاب اسلامی شهر بابل، ۱۱۸ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با اظهار ندامت و سپردن تعهد آزاد شدند.

۱۲ دادگاه انقلاب ارتش برای رسیدگی به اتهامات مهندس رضا مرزبان، از رهبران شاخه سیاسی کودتای نافرجام تیرماه **۱۳۵۹** تشکیل جلسه داد.

امام خمینی در جمع عده ای که به همراه رئیس جمهور به دیدار ایشان رفته بودند، درباره انقلاب اسلامی ایران و اوضاع فعلی کشور، رسالت حوزه های علمیه، نقش و جایگاه نمازجمعه، دوری مردم از

۱ سیاست، دخالت نکردن و نداشتن حق هیچ گونه اظهارنظری در امور سیاسی رژیم گذشته، وظیفه ائمه جمعه و جماعات در روشنگری مردم و رهایی مستضعفان جهان از یوغ مستکبران به عنوان کمال و غایت انقلاب سخنانی ایراد کردند.

۲ نماینده امام در استان کرمانشاهان و استاندار کرمانشاه، با نظر موافق رئیس جمهور، نخست وزیر و وزیر کشور، اعلام کردند که از این پس نام شهر کرمانشاه به ایمان شهر و نام استان کرمانشاه به باختران تغییر یابد.

۳ نخست وزیر ایران با اقدام شیعیان لبنانی در ربودن هواپیمای لیبیایی در مسیر زوریخ - طرابلس که به منظور فشارآوردن به دولت لیبی برای روشن شدن مسئله امام موسی صدر انجام شده بود، مخالفت کرد و آن را روشی نامناسب خواند.

۴ خبرگزاری فرانسه در بررسی و تحلیل وقایع ایران از پیروزی انقلاب تاکنون، به بررسی موضوعاتی چون تأثیر جنگ بر مناسبات داخلی، حذف بنی صدر از اریکه قدرت، ترور تعداد زیادی از مسئولان جمهوری اسلامی و آشوب های کردستان پرداخت و ضمن تأکید بر توانایی ایران برای مقابله با بحران های گوناگون، اختلافات داخلی و مشکلات اقتصادی را دو عامل احتمالی برای به شکست کشاندن انقلاب خواند.

۵ دو هیئت سیاسی از کشورهای کویت و رومانی برای ملاقات با صدام وارد بغداد شدند و درباره روابط دوجانبه و آخرین تحولات خاورمیانه گفت وگو کردند.

۶ درپی دیدار یک هیئت پارلمانی شوروی از عراق، امروز دو کشور در بیانیه مشترکی، تمایل خود را برای گسترش روابط و تحکیم پیوندهای دوجانبه براساس موافقت نامه دولتی و همکاری منعقدشده در سال ۱۹۷۹ ابراز و با اظهار نگرانی از ادامه جنگ عراق و ایران توافق های کمپ دیوید را محکوم کردند.

۷ مجله النهار العربی و الدولی (چاپ پاریس) در مقاله ای ضمن بررسی سیاست خارجی عراق به موضوعاتی ازجمله برقراری روابط مستحکم با کشورهای اروپایی، خرید اقلام راهبردی، کسب اعتماد مجدد شرکت های اروپایی که بعد از شروع جنگ کاهش یافته بود، بهبود روابط سیاسی و درپی آن سرازیرشدن تسلیحات ساخت شوروی از آن کشور به عراق و... پرداخته است.

گزارش روزشمار ۱۹/۹/۱۳۶۰

۸ در برنامه ریزی های اولیه برای اجرای عملیات مطلع الفجر، به منظور آزادسازی چند ارتفاع مهم از ارتفاعات حدفاصل سرپل ذهاب و گیلان غرب و نزدیک شدن به شهر اشغال شده قصرشیرین، مقرر شد که نیروهای شرکت کننده در محور جنوبی، ساعت ۰۸:۰۰ صبح امروز از عقبه منطقه داربلوط به طرف چغالوند حرکت کنند و پس از دریافت مهمات، از ساعت ۰۴:۰۰ بعدازظهر، به سمت اهداف عملیات گسیل شوند، ولی اجرای این برنامه با تأخیر مواجه شد.

۹ یازده روز پس از عملیات طریق القدس که به آزادسازی بستان و دستیابی به قسمت هایی از مرزهای بین المللی در بخش های شمالی هورالعظیم انجامید، سپاه پاسداران طرحی را برای ادامه عملیات در جنوب منطقه آزادشده و تصرف زمین های بین

رودخانه های سابله و نیسان ارائه کرد.

۱۰ در بمباران شهرهای دزفول و سوسنگرد، ۲۰ تن از مردم شهید و ۱۱۴ تن زخمی شدند و ۱۲۰ منزل مسکونی و مغازه ویران شد.

به دنبال حمله روز گذشته هواپیماهای عراقی به ایلام و واردآمدن تلفات و خسارت های فراوان به این

ص: ۱۱۵۱

۱ شهر، در بررسی های اولیه استاندار و مسئولان نظامی منطقه درباره چگونگی نفوذ هواپیماهای دشمن به حریم فضایی شهر و عملکرد پدافند هوایی، یک تن از مسئولان پدافند هوایی شهر به دلیل سهل انگاری مقصر شناخته و توبیخ شد؛ ستاد منطقه۸ سپاه کشوری در نامه ای به فرماندهی کل سپاه، با یادآوری حملات روزانه هواپیماهای عراقی به آبادان، از محدودیت تسلیحاتی پدافند هوایی در این شهر خبر داد و خواهان تقویت پدافند هوایی این شهر شد.

۲ در اقدامات افراد وابسته به گروه های غیرقانونی و درگیری های پیش آمده در شهرهای بوکان، کامیاران، مهاباد، سردشت و برخی روستاهای شمال غرب ایران، ۱۱ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند و ۲۶ نفر زخمی شدند. از ضدانقلاب نیز ۱۰ نفر کشته و عده ای مجروح شدند؛ با کشف یک خانه تیمی در مهاباد، یک تن از وابستگان به سازمان چریک های فدایی خلق دستگیر شد و تعدادی کتاب، مدارک سازمانی و... به دست آمد.

۳ باوجود اینکه عملیات پاک سازی بخشی از محور بانه - سردشت، روز گذشته با موفقیت نیروهای خودی و تصرف ارتفاعات مشرف بر منطقه زروار پایان یافت، رادیو کردستان بدون اشاره به این موضوع، همچنان از ادامه درگیری ها و تلفات واردشده به نیروهای جمهوری اسلامی خبر می دهد.

۴ آسوشیتدپرس خبر داد: رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، نیروهای نظامی ایران را تهدید کرده است که از درگیری با نیروهای مسلح کرد در منطقه کردستان پرهیز کنند. این خبرگزاری همچنین جریان شکل گیری شورای ملی مقاومت - که حزب دمکرات به تازگی به آن پیوسته - و کلیاتی از عملکرد حزب دمکرات کردستان را بازگو کرد.

۵ وزیر نفت در مهمانی رئیس امارات متحده عربی، پیام رئیس جمهور کشورمان را درباره روابط دوجانبه و موضوعات مورد علاقه دو کشور به وی تقدیم کرد.

۶ دولت عراق تاکنون بیش از ۱۴ میلیارد دلار وام بدون بهره از کشورهای کویت، عربستان و سایر کشورهای منطقه دریافت کرده است و درخواست های این کشور برای گرفتن وام های جدید همچنان ادامه دارد.

گزارش روزشمار ۲۰/۹/۱۳۶۰

۷ با اعلام رمز "یا مهدی ادرکنی" عملیات مطلع الفجر در ساعت ۰۳:۰۰ صبح در حدفاصل ارتفاعات شمال غربی گیلان غرب و جنوب غربی سرپل ذهاب، در چهار جبهه بانسیران - شیاکو، چرمیان، دشت گیلان (غرب) و برآفتاب آغاز شد؛ در جبهه بانسیران - شیاکو ۶ گردان از ۴ محور فرعی وارد عمل شدند که در ۳ محور موفق بودند و در محور چهارم به دلیل دیررسیدن به محل تعیین شده مجبور به عقب نشینی شدند. در جبهه چرمیان نیز نیروها از ۴ محور فرعی پیشروی خود را آغاز کردند و موفقیت هایی به دست آوردند، اما همه اهداف محقق نشد. در جبهه دشت گیلان غرب هم یگان ها که از ۴ محور فرعی وارد عمل شده بودند به دلیل تصرف نشدن همه اهداف محورهای قبلی موفقیتی کسب نکردند و در جبهه برآفتاب نیز نیروها نتوانستند اهداف تعیین شده را محقق سازند و درمجموع، در روز اول عملیات فقط بخشی از اهداف در محور جنوبی تصرف شد و عملیات در محور شمالی موفقیتی به همراه نداشت.

۸ به دنبال آغاز عملیات مطلع الفجر، امروز فرماندهان سپاه، ارتش و ستاد مشترک ارتش با انتشار اطلاعیه هایی آخرین نتایج و دستاوردهای این عملیات را تشریح کردند.

۹ رئیس ستاد مشترک ارتش به سؤالات خبرنگاران درباره نتایج عملیات امروز و ادعاهای رژیم عراق درباره اقدام ایران در اعدام اسرای عراقی پاسخ داد.

ص: ۱۱۵۲

۱ در بمباران و گلوله باران شهرهای اهواز، سوسنگرد و منطقه عملیاتی طریق القدس، ۱۱ تن شهید و ۱۰۰ تن زخمی شدند، چندین منزل مسکونی و ساختمان اداری تخریب گردید و ۵۰ دستگاه خودرو سواری و اتوبوس به آتش کشیده شد.

۲ درپی آزادسازی شهر بستان در عملیات طریق القدس، مدیرکل آموزش وپرورش خوزستان از بازگشایی تعدادی از مدارس در این شهر خبر داد و اعلام کرد که رئیس آموزش وپرورش دشت آزادگان نیز مأموریت یافته است در اسرع وقت، مناسب ترین مناطق را برای ازسرگرفتن کارهای آموزشی انتخاب و اعلام کند.

۳ در حمله افراد وابسته به گروه های غیرقانونی در محور بوکان به نیروهای سپاه و مقر گروهان ژاندارمری بوکان و همچنین اقدام آنان در به آتش کشیدن یک فروند بالگرد ۲۱۴ هوانیروز ارتش، یک تن از نیروهای خودی به شهادت رسید و چند تن زخمی شدند. در اقدام متقابل نیروهای خودی نیز شماری از مهاجمان به هلاکت رسیدند.

۴ آیت الله سیدعبدالحسین دستغیب، امام جمعه شیراز، درحالی که عازم محل اقامه نمازجمعه بود، براثر انفجار مهیبی که به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) صورت گرفت، به شهادت رسید. در این حادثه ۸ تن شهید و ۵ نفر زخمی شدند.

۵ پیام تسلیت امام خمینی به مناسبت شهادت آیت الله دستغیب؛ رئیس جمهور، نخست وزیر و حضرات آیات منتظری، گلپایگانی، مرعشی نجفی و عبدالله شیرازی نیز به همین مناسبت، پیام هایی منتشر کردند؛ آقای هاشمی رفسنجانی در مصاحبه ای به نقش آیت الله دستغیب در مبارزات قبل از پیروزی انقلاب و تأثیر شهادت ایشان در زمان حاضر پرداخت.

۶ قائم مقام سپاه پاسداران در سخنرانی قبل از خطبه های نمازجمعه این هفته تهران درباره چگونگی اجرای عملیات طریق القدس و آزادسازی شهر بستان، نحوه رفتار رزمندگان ایرانی با اسرای عراقی، ضرورت حضور بیشتر مردم در جبهه های جنگ و... مطالبی ایراد کرد؛ مهم ترین محورهای سخنان آیت الله ربانی املشی خطیب جمعه این هفته تهران نیز اشاره به نام گذاری سال ۶۰ ازسوی امام خمینی به عنوان سال قانون و توصیه به قانون مداری، نصیحت اعضای گروه های تروریستی، اشاره به عملیات های اخیر و پیروزی قوای ایران در مقابل ارتش بعث و... بود.

۷ با توافق کلی کشورها در شصت ودومین نشست وزیران نفت کشورهای عضو سازمان اوپک، قیمت نفت همه کشورهای عضو از ۲۰ تا ۷۰ سنت کاهش یافت. خبرگزاری امارات متحده عربی موافقت ایران را با کاهش یک دلاری نفت در هر بشکه تلاش برای رقابت با دیگر کشورهای دارای نفت نیمه سنگین تلقی کرد؛ وزیر نفت ایران در پایان اجلاس اوپک خواستار مقابله با تحریم نفتی لیبی ازطرف دولت امریکا و ایجاد جو غیر رقابتی برای جلب مشتری در بین کشورهای عضو اوپک شد.

۸ آسوشیتدپرس: یکی از نمایندگان مجلس هلند از دولت آن کشور خواست تا با سخت گیری در قوانین، اجازه ندهد، شرکت های هلندی ابزارهای مورد استفاده در جنگ را در اختیار عراق قرار دهند.

۹ مجله الحوادث (چاپ لندن) در مقاله ای با عنوان "جنگ بستان هموارکننده راه به سوی عربستان (خوزستان) در بهار آینده"، به بررسی وضعیت اقتصادی ایران و عراق پرداخت و اقتصاد ایران را رو به وخامت و ضربه پذیر و اقتصاد عراق را پابرجا و امیدوارکننده خواند. نویسنده این مقاله همچنین وضعیت نظامی ایران را شکننده و فاقد کارایی دانست و منکر همه

پیروزی های ایران در جنگ، حتی پیروزهای اخیر در بستان شد.

ص: ۱۱۵۳

۱ رضا پهلوی، پسر ارشد محمدرضا، در پیامی که به مناسبت ۲۱ آذر، سالروز پایان یافتن غائله آذربایجان ایراد کرد، خواهان وحدت مردم و ارتش برای ازسرگیری دوباره حکومت سلطنتی و تلویحاً خواهان همکاری با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شد.

ضمیمه گزارش۷۸۹: بخش هایی از نامه ستاد امنیت شهر اهواز به معاون سیاسی و امنیتی استانداری خوزستان درباره اماکن بمباران شده و خسارت های واردآمده به شهر اهواز.

ضمیمه گزارش۷۹۵: سخنان امیر دولت امارات متحده عربی در مراسم افتتاحیه شصت ودومین نشست وزیران نفت اوپک.

گزارش روزشمار ۲۱/۹/۱۳۶۰

۲ در ادامه عملیات مطلع الفجر، ۳ گردان از سپاه وارد منطقه عملیات شدند که نتوانستند مناطق جدیدی را تصرف کنند و به تثبیت مواضعی پرداختند که در ابتدای عملیات به دست آمده بود. اولین پاتک دشمن به نیروهای خودی نیز با مقاومت مدافعین شکست خورد و ۲۰ نفر از عراقی ها به اسارت درآمدند.

۳ در دو روز گذشته ۳ فروند هواپیمای جنگی عراق در جبهه های عمومی ایوان غرب سقوط کردند و خلبانان آنها دستگیر شدند؛ یک فروند هواپیمای اف۵ ارتش در منطقه عمومی گیلان غرب سقوط کرد.

۴ شهر آبادان زیر آتش توپخانه های دوربرد و خمپاره اندازهای ارتش عراق قرار گرفت که براثر آن قسمت هایی از شهر، ۳ نقطه از پالایشگاه و ۳ دستگاه کمپرسی آسیب دیده یا طعمه حریق شدند.

۵ از مبارزین کرد عراقی به همراه خانواده هایشان در منطقه مریوان و ۲۳ تن از اشرار محلی در منطقه ریجاب، با تحویل دادن سلاح و مهمات خود تسلیم نیروهای سپاه شدند.

۶ در حمله عناصر مسلح غیرقانونی به نیروهای خودی در شهرهای سلماس و تکاب، یک تن شهید و ۳ نفر زخمی شدند. این افراد در یکی از روستاهای کامیاران نیز با تهدید و ارعاب از مردم پول گرفتند و گریختند.

۷ نیروهای سپاه پاسداران در شهر مهاباد با اجرای عملیاتی موفق به دستگیری ۳۵ تن از افراد ضدانقلاب شدند و در محور کامیاران - سنندج با کمک پیش مرگان کرد مسلمان ۱۴ روستا را پاک سازی کردند.

۸ به دنبال حمله افراد کومه له به محله کلکه جار در سنندج در تاریخ ۲۳/۸/۱۳۶۰ که به کشته یا زخمی شدن ۷ تن و اسارت ۵ تن انجامید، گروه کومه له مردم منطقه را به تکرار این گونه اقدامات تهدید کرد؛ شهربانی کردستان اعلام کرد که ۲ تن از افرادی که در حادثه ۲۳ آبان ماه ربوده شده اند، در روستایی در حوالی سنندج زندانی اند.

۹ با تسهیلاتی که عراق در اختیار گروه های ضدانقلاب در شمال غرب کشور قرار داده است، این گروه ها با ایجاد بازارچه در مناطق مرزی، به واردات و صادرات کالا می پردازند و از این طریق درآمد کسب می کنند. این گروه ها همچنین کمک

های تسلیحاتی عراق را از این مناطق وارد کشور می کنند.

۱۰ روابط عمومی کمیته مرکزی و منطقه ۳ و ۷ سپاه پاسداران اعلام کردند که در دو هفته اخیر، بیش از **۳۹۸** نفر از اعضای گروهک های ضدانقلاب را دستگیر کرده اند. ۵ نفر نیز در جریان کشف و تصرف ۴ خانه تیمی به هلاکت رسیده اند تعدادی سلاح و مقادیری مهمات و اسناد و مدارک درون سازمانی نیز به دست آمده است.

۱۱ دادستان کل انقلاب اسلامی درپی بازدید از زندان قم و صحبت با زندانیان، بخشودگی بقیه مدت محکومیت زندانیان را، درصورتی که شاکی خصوصی نداشته باشند، منوط به عملکرد اسلامی و مناسب زندانیان اعلام کرد.

ص: ۱۱۵۴

۱ امام خمینی در پاسخ به پیام روز گذشته فرمانده نیروی زمینی ارتش و فرمانده کل سپاه مبنی بر پیروزی در عملیات مطلع الفجر، این پیروزی را به رزمندگان و فرماندهان محور غرب و سرپل ذهاب تبریک گفتند. رهبر انقلاب همچنین در دیدار ائمه جمعه استان سمنان با ایشان، ضمن برشماری خصوصیات اخلاقی آیت الله دستغیب، به ریشه های مخالفت با روحانیت پرداختند و با اشاره به عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و آشکارشدن ماهیت این گروه در گرایش به گروه هایی همچون حزب دمکرات و کشورهایی مانند عراق و انگلستان، اقدام آنها را بی اثر و وحدت را عامل اصلی پایداری ملی خواندند.

۲ در جلسه شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای، رئیس ستاد کل ارتش و قائم مقام فرمانده سپاه درخصوص وضعیت جبهه های جنگ و وزیر دفاع درباره صنایع نظامی گزارش دادند و درباره لزوم انتشار اطلاعیه های نظامی مشترک ازطرف سپاه و ارتش گفت وگو شد. همچنین آقای هاشمی رفسنجانی درباره ادعای عراق مبنی بر اقدام ایران در کشتن اسرای عراقی، وضعیت جدید نظامی ایران و عملیات های انجام شده، وضعیت عمومی جبهه گیلان غرب و عملیات مطلع الفجر و... مطالبی بیان کرد.

۳ آقای هاشمی رفسنجانی، نماینده امام در شورای عالی دفاع، در دفتر نماینده امام در شورای عالی دفاع با رئیس ستاد مشترک ارتش و وزیر دفاع درباره وضعیت نیروهای مسلح، شرایط جبهه ها و اخبار جنگ گفت وگو کرد.

۴ در شیراز مراسم تشییع و خاک سپاری آیت الله دستغیب و ۸ شهید همراه وی برگزار شد و به همین مناسبت، دولت امروز در سراسر ایران عزای عمومی اعلام کرد و بازار تهران نیز تعطیل شد

۵ مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران شیراز، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را عامل ترور شهید دستغیب معرفی کرد و به تشریح جزئیات ترور ایشان پرداخت.

۶ وزیر مشاور نخست وزیر در امور اجرایی در مصاحبه ای مطبوعاتی با اشاره به مواجه دانستن کشور با جنگ اقتصادی، درباره حساسیت زمانی و تدابیر دولت برای تأمین ارز مورد نیاز برای خرید اقلام جنگی، لزوم اجرای برنامه های اقتصادی برای فراهم شدن وضعیت مطلوب و اثر این برنامه ها در ایجاد گرانی و برنامه های دولت برای مهار گرانی ازطریق ستاد بسیج اقتصادی توضیحاتی داد.

۷ سخنگوی وزارت خارجه ایران ضمن بیان علت اقدام تبلیغاتی عراق در اعلام خبر کشته شدن اسرای عراقی به دست نیروهای ایرانی و تکذیب شدید این موضوع، از نهادهای بین المللی خواست تا برای حفظ جان اسرای ایران به سرعت تدابیر لازم را اتخاذ کنند.

۸ در ادامه ادعای دروغین عراق درباره کشتار ۱۵۰۰ تن از اسرای عراقی به دست نیروهای ایرانی، امروز این کشور به برخی مجامع بین المللی، ازجمله کمیته صلیب سرخ جهانی شکایت کرد؛ خبرگزاری کویت: «کمیته صلیب سرخ جهانی سرگرم بررسی اعتراض بغداد است»؛ رادیو عربی امان: «مملکت اردن هاشمی اقدام مقامات تهران به قتل اسرای عراقی را به شدت

محکوم کرد»؛ سخنگوی دولت اردن بر ایستادگی اردن در کنار عراق تأکید کرد.

۹ وزیر نفت پس از بازگشت از شصت ودومین جلسه اوپک، در پاسخ به این سؤال که چرا ایران سخنان وزیر نفت عربستان را درخصوص ثابت نگه داشتن و حتی کاهش قیمت نفت پذیرفته است، گفت: «فشار عربستان روی تعیین قیمت نفت سنگین، بر بازار جهانی تأثیر دارد و از آنجا که روی وضع بازار قاعدتاً باید توافقی صورت گیرد، حاضر شدیم این تخفیف را بپذیریم.»

ص: ۱۱۵۵

۱ معاون صدام در شورای فرماندهی انقلاب عراق، در جلسه وزیران کار کشورهای عضو جنبش عدم تعهد، بدون اشاره به موضع عراق در عقب نشینی از مناطق اشغال شده ایران، ادعا کرد که عراق خواهان ادامه جنگ نیست.

ضمیمه گزارش ۸۱۷: گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس از سخنان وزیر نفت عربستان سعودی در شصت ودومین جلسه وزیران نفت اوپک.

گزارش روزشمار ۲۲/۹/۱۳۶۰

۲ در درگیری نیروهای ارتش با یک دسته از نیروهای عراقی در منطقه سیدعبود، در جنوب غربی شوش، یک نفربر دشمن منهدم شد، ۸ عراقی به هلاکت رسیدند و ۳ نفر نیز اسیر شدند.

۳ در گلوله باران شهرهای آبادان، پاوه و بستان، ۳ منزل تخریب و یک کارگاه پالایشگاه نفت آبادان طعمه حریق شد.

۴ اطلاعات سپاه خوزستان درباره محل استقرار، استعداد، نحوه سازماندهی، حقوق دریافتی، انواع سلاح و سایر اخبار مربوط به گروه جبههالتحریر (عربستانی ها) اطلاعاتی ارائه کرد.

۵ در سومین مرحله از عملیات پاک سازی محور بانه - سردشت، نیروهای خودی ارتفاع مهم گوزلی در ۲۰ کیلومتری شمال غربی بانه را تصرف کردند. در این عملیات ۱۸ تن از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته و عده فراوانی زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز ۸ تن به شهادت رسیدند و ۲۰ نفر مجروح شدند.

۶ در اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق پیرانشهر، مهاباد و بوکان، یک تن از افراد خودی شهید و ۹ تن دیگر زخمی شدند.

۷ استانداری کردستان در نامه ای به وزارت کشور، آخرین تصمیمات شورای تأمین این استان برای تأمین امنیت جاده های این استان را تشریح کرد.

۸ در عملیات های وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سایر گروه های برانداز در تهران و شیراز، یک نفر شهید و یک نفر مجروح شد و مبلغ یک میلیون و ۴۰۰ هزار ریال از بانک ملی شعبه کریم خان تهران به سرقت رفت؛ نیروهای سپاه صومعه سرا یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند.

۹ امام خمینی در جمع اعضای هیئت امنای دانشگاه ملی و رؤسای دانشکده های مختلف، درباره نقش و جایگاه دانشگاه در کشور، نبود تفکر اسلامی و حتی ملی در برنامه ریزان کلان آموزشی عالی کشور در رژیم گذشته، لزوم طرد عناصری که وابستگی به کشورهای بیگانه را راه حل مشکلات می دانند، تشویق به خودباوری و استقلال فکری و... مطالبی ایراد کردند.

۱۰ نخست وزیر، حجت الاسلام ناطق نوری و دکتر ولایتی را به ترتیب، به عنوان وزیر کشور و امور خارجه به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد. وی همچنین در مصاحبه ای شرکت کرد و درباره موضوعاتی ازجمله: پیروزی در جنگ باوجود حصر

اقتصادی، روزه اقتصادی و استقلال طلبی تنها راه پیروزی، طرح های کلی امریکا در خاورمیانه و تنش های به وجودآمده بین امریکا، لیبی و ایران و... سخن گفت.

۱۱ رئیس کل بانک مرکزی، دلیل پایداری و ثبات اقتصاد ایران را در زمان جنگ همکاری مردم دراین باره اعلام کرد و درباره نقش مردم در استقلال اقتصادی و استقبال آنها از طرح های ارائه شده که کاهش تورم و افزایش تولید را درپی دارد، مطالبی بیان کرد.

۱۲ خبرگزاری پارس در مقاله ای درباره افزایش روابط اقتصادی عراق و یوگسلاوی و تبدیل شدن عراق به اولین شریک تجاری یوگسلاوی توضیحاتی داد و مواردی از مبادلات تجاری دو کشور را برشمرد.

ص: ۱۱۵۶

۱ آسوشیتدپرس: وزارت کشور بحرین از دستگیری گروهی که در ایران آموزش دیده و به آن کشور اعزام شده اند، خبر داد. درمقابل، قائم مقام وزارت خارجه ایران، انتساب این گروه به ایران را به شدت تکذیب کرد و آن را کار عواملی دانست که در تلاش برای ایجاد ناامنی و بی ثباتی در منطقه اند.

۲ خبرگزاری فرانسه: پادشاهی سعودی امروز اعدام ۱۵۰۰ اسیر عراقی به دست مقامات ایرانی را - که عراق ادعا کرده بود - به شدت محکوم کرد.

۳ براثر انفجار بمبی در داخل یک خودرو در لندن، دو ایرانی سرنشین آن کشته شدند و یک تن دیگر آسیب دید. یک مقام پلیس گفت: احتمالاً بمب توسط قربانیان این انفجار حمل می شده است؛ روزنامه گاردین: این بمب احتمالاً برای ترور یکی از مخالفین جمهوری اسلامی که در همان زمان در هاید پارک لندن مشغول سخنرانی بوده، حمل می شده است؛ خبرگزاری پارس: باتوجه به اینکه فرد مصدوم از افراد انجمن اسلامی دانشجویان ایران و از اعضای سابق کنسولگری ایران بوده است، احتمالاً افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این امر دست داشته اند.

۴ خبرگزاری فرانسه در مقاله ای ضمن بررسی سیر جنگ ایران و عراق به موضوعاتی ازجمله: اهداف مقامات و رهبران عراق از جنگ، عقب رانده شدن قوای اشغالگر از بخش هایی از ایران به عنوان موضوعی پیش بینی نشدنی؛ برتری های عراق ازجمله وضع مناسبت تر پولی، کمک کشورهای عربی و کمک تسلیحاتی شوروی و فرانسه به عراق و تنها برتری ایران؛ یعنی برخورداری از پشتیبانی مردمی اشاره کرد.

گزارش روزشمار ۲۳/۹/۱۳۶۰

۵ در ادامه عملیات مطلع الفجر، یکی دیگر از قله های ارتفاع شیاکو به تصرف نیروهای خودی درآمد، چند تانک و نفربر عراقی منهدم شد و بالغ بر ۵۰ نظامی عراقی کشته شدند؛ در بمباران و گلوله باران شهرهای اهواز، بستان، مریوان، دزفول و اندیمشک، ۸ تن شهید و بیش از ۱۲ تن مجروح شدند.

۶ حمل مهمات ازطریق مرزهای اردن به داخل عراق؛ انتقال ۱۲ بالگرد ساخت فرانسه از اردن به عراق؛ اعدام ۳ فرمانده ارتش عراق به دلیل شکست واحدهایشان در عملیات مطلع الفجر؛ پناهنده شدن ۴ نظامی ارتش عراق به ایران از مرزهای غربی کشور مهم ترین اخبار نظامی امروز است.

۷ در حمله عناصر کومه له به شهر سنندج ۷ تن از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند و از افراد کومه له نیز ۸ تن به هلاکت رسیدند.

۸ براثر آتش توپخانه خودی در محورهای بانه - سردشت، ۱۳ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کشته و ۷ تن از آنان زخمی شدند؛ لشکر۲۸ سنندج، ۲ پایگاه گروه کومه له را که عده ای از نیروهای خودی در زندان آن نگهداری می شوند، شناسایی کرد.

۹ روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران در گزارش عملکرد هفت هفته ای خود از دستگیری ۲۰۵ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و ۳۰ تن از عناصر سلطنت طلب که در توطئه های گوناگون علیه نظام شرکت داشتند و همچنین احمد غضنفرپور از وابستگان به بنی صدر - که پس از فرار وی، علیه جمهوری اسلامی فعالیت داشت - خبر داد.

۱۰ آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با امام خمینی، درخصوص امور جنگ و عضویت اعضای احزاب در سپاه به ایشان گزارش داد. رئیس مجلس همچنین در تماس تلفنی با فرمانده کل سپاه، درباره پیشرفت های عملیاتی در مناطق غرب کشور با وی گفت و گو کرد.

۱ به دنبال ادعای روزگذشته دولت بحرین مبنی بر دستگیری چند تن از افراد مسلح که در ایران آموزش دیده اند، نخست وزیر ایران این ادعا را رد کرد.

۲ در دیدار ۴ تن از اعضای ستاد انقلاب فرهنگی با آیت الله منتظری، ایشان با تأکید بر فرمان امام خمینی مبنی بر پرهیز از تأخیر در بازگشایی و نوگشایی دانشگاه ها، مطالبی بیان کرد؛ عبدالکریم سروش، عضو شورای انقلاب فرهنگی، در مصاحبه ای در پایان این دیدار، درباره تصمیمات این شورا در موضوعات تربیت اخلاقی دانشجویان و کمک گرفتن از مدرسین حوزه علمیه قم دراین باره، نحوه همکاری این شورا با حوزه علمیه قم، نظر آقای منتظری درباره تعجیل در بازگشایی دانشگاه ها و خصوصیات کلی اساتید دانشگاه ها و... مطالبی بیان کرد.

۳ درپی جانب داری دولت عربستان از ادعای عراق درباره اعدام ۱۵۰۰ تن از اسرای عراقی، سفارت ایران در جده، با انتشار اطلاعیه ای ضمن تکذیب ادعای عراق، به دولت عربستان توصیه کرد که براساس اخبار کذب موضع گیری نکند.

۴ نماینده مردم دزفول با اعتراض به بی تفاوتی مجامع بین المللی و منابع خبری در برابر جنایات ارتش عراق در دزفول، اعلام کرد تاکنون بیش از ۴۹۰۰ خانه، بیمارستان، مسجد، مدرسه و مغازه در این شهر، به دست نیروهای بعثی تخریب شده است.

۵ سفیر عراق در مصاحبه ای در اسلام آباد پاکستان، در کسوت یک فرد نظامی، با ارائه آماری اغراق آمیز از تلفات و خسارت هایی که مدعی است در عملیات طریق القدس به ایران وارد آمده است و ضمن انکار فرار و عقب نشینی عراقی ها از منطقه عمومی و شهر بستان، بر حمایت دولت عراق از مخالفان جمهوری اسلامی تأکید کرد. وی همچنین اتهام دولت عراق به دولت ایران مبنی بر کشتار اسرای عراقی را تکرار کرد.

۶ با توافق سه کشور عراق، سوریه و لبنان، خط لوله نفتی کرکوک - بندر بانیاس (سوریه) - طرابلس (لبنان)، پس از ۶ سال و ۹ ماه فعال خواهد شد.

۷ درپی ادعای دولت بحرین درباره دستگیری یک گروه تروریستی آموزش دیده در ایران، رسانه های مختلف ازجمله خبرگزاری یونایتدپرس، رادیو لندن، رادیو امریکا، رادیو اسرائیل، خبرگزاری فرانسه و رادیو ابوظبی، موضع گیری مقامات کشورهای حوزه خلیج فارس را در جانب داری از بحرین انعکاس دادند یا خود دراین باره به اظهارنظر پرداختند و ایران را متهم کردند.

۸ رادیو صدای ایران متعلق به گروه های سلطنت طلب به نقل از نشریه هرالد تریبیون، مقاله ای را درباره سیر جنگ ایران و عراق، تحولات جاری در جبهه ها، کمک های دولت فرانسه و شوروی به عراق و غیرقابل پیش بینی بودن آینده جنگ نقل کرد.

۹ یک گروه از دیپلمات ها که رادیو امریکا آنها را دیپلمات های برجسته جهان نامید، به رهبری معاون پیشین هیئت نمایندگی امریکا در سازمان ملل، کمیته ای تشکیل دادند تا موارد نقض حقوق بشر در ایران را بررسی کنند.

گزارش روزشمار ۲۴/۹/۱۳۶۰

۱۰ نیروهای ایرانی تلاش کردند تا خط پدافندی خود را در منطقه عملیاتی مطلع الفجر اصلاح و ترمیم کنند که این امر میسر نشد؛ در گلوله باران منطقه مریوان ۳ تن زخمی شدند.

در درگیری های نیروهای خودی و افراد مسلح ضدانقلاب و همچنین اقدامات عناصر وابسته به گروه های غیرقانونی در شهرهای سقز، پیرانشهر، بوکان، تکاب، ارومیه و قروه، تعدادی از افراد

ص: ۱۱۵۸

۱ ضدانقلاب کشته و ۵ نفر از آنان دستگیر شدند. از نیروهای خودی نیز ۷ نفر زخمی شدند و یک تن به شهادت رسید؛ یکی از نیروهـای حزب دمکرات کردسـتان ایران خـود را به نیروهـای سپاه تسـلیم کرد؛ دبیرکـل حزب دمکرات کردسـتان ایران در مصاحبه با رادیو این حزب، رضایتمندی خود را از اتحاد با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد.

۲ آقای هاشـمی رفسـنجانی در جلسه امروز مجلس شورای اسلامی درباره اقدام رژیم صهیونیستی در الحاق رسمی بلندی های جولاـن به خاک خود، قرارداد جدیـد امریکا و رژیم صـهیونیستی و سـکوت و حتی پاداش اعراب دراین باره به امریکا با پایین آوردن قیمت نفت، طرح های کلی امریکا برای ایجاد مشکل در جهان اسلام و منزوی کردن کشورهای مترقی منطقه با کمک کشورهای حاشیه خلیج فارس مطالبی بیان کرد.

۳ نخست وزیر و وزارت خارجه ایران، اقدام رژیم اشغالگر قدس را در الحاق بلندی های جولان به این رژیم محکوم کردند.

۴ به دنبـال اقـدام امریکـا در قطع کمـک های فنی به صـنعت نفت لیبی، وزارت نفت جمهوری اسـلامی ایران برای همکاری با دولت لیبی اعلام آمادگی کرد.

۵ بولتن محرمـانه خبرگزاری جمهوری اسـلامی درباره آزادشـدن ۳۷ تن از اسـرای غیرنظـامی ایران و چگونگی رفتـار نظامیان عراق با اسرای ایران، گزارشی منتشر کرد.

۶ نماینـدگان مجلس شورای اسـلامی به آقایـان علی اکبر نـاطق نوری و علی اکبر ولاـیتی برای تصـدی پست وزارت کشور و وزارت امور خارجه، رأی اعتماد دادند.

۷ دولت عراق در اقـدامی تبلیغاتی برای فراهم شدن شـرایط میزبانی اجلاس هفتم سـران کشورهای عضو عدم تعهد در بغداد – که سال آینده برگزار خواهد شد – از وزیران کار کشورهای غیرمتعهد دعوت کرد تا از آن کشور بازدید کنند؛ صدام حسـین در دیدار با وزیران کار کشورهای غیرمتعهد یادآور شد که حاضـر به مذاکره با ایران برای خاتمه یافتن جنگ است و به همین منظور از مقامات ایران برای مـذاکره دراین باره دعوت می کنـد. وی درعین حال تأکیـد کرد که ایران بایـد حاکمیت عراق بر اروندرود را بپذیرد. صدام در سخنانش از عملکرد هیئت های صلح و سهل انگاری آنها نیز انتقاد کرد.

۸ ساختمان سـفارت عراق در بیروت براثر انفجار شدیدی به کلی ویران شد و ۱۲۰ نفر از عوامل سفارت عراق کشته یا زخمی شدند.

۹ باوجود تکذیب مقامات ایران در اعزام یک گروه مسلح به کشور بحرین، امروز ۶ کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس در بیانیه ای، آنچه را که تلاش برای تحریک خرابکاری در بحرین خواندند، محکوم کردند.

گزارش روزشمار ۲۵/۹/۱۳۶۰

۱۰ نیروهـای خودی در حمله به چنـد قله شـیاکو در منطقه عملیـاتی مطلع الفجر، موفق شدنـد قله انار و قسـمتی از قله بزنیلی را تصرف کنند، اما به دلیل مقاومت دشمن و شهید یا مجروح شدن اکثر فرماندهان عملیاتی، از ادامه عملیات بازماندند.

۱۱ گلوله بـاران امروز منـاطق مسـکونی و همچنین شـهر آبـادان امروز بـا شـدت کمتری انجـام شـد و فقط چنـد گلوله توپ به محوطه گمرک این شهر اصابت کرد که خساراتی برجای گذاشت.

در پاک سازی ۳ روستا در حوالی تکاب و نقده و حمله به یک پایگاه گروه های مسلح غیرقانونی در کامیاران، ۴۰ تن از افراد ضدانقلاب کشته، ۱۴ تن زخمی و ۱۹ نفر دستگیر شدند. از نیروهای خودی

ص: ۱۱۵۹

۱ نیز ۷ تن مجروح شدند؛ در عملیات های وابستگان به گروه های ضدانقلاب در مهاباد و سردشت، یک تن از نیروهای خودی به شهادت رسید و ۲ سرباز زخمی شدند.

۲ در ۲ عملیات تروریستی گروه های مسلح برانداز در شهرهای آمل و پاوه، ۳ تن از پاسداران زخمی شدند.

۳ نیروهای سپاه همدان یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این شهر تصرف کردند که درپی آن ۲ نفر از منافقین کشته شدند و یکی از آنان خودکشی کرد؛ روابط عمومی سپاه تهران و اصفهان در اطلاعیه های جداگانه ای اعلام کردند که در چند روز گذشته، در این شهرها ۵۱ نفر از اعضای گروه های مسلح برانداز و کادرهای بالای آنها دستگیر و ۲ تن از آنان کشته شده اند و یک خانه تیمی منافقین نیز تصرف شده است.

۴ امام خمینی در جمع عده ای از مردم و مسئولان کشور بر همبستگی اقشار گوناگون به ویژه حوزه های علمیه و دانشگاه تأکید کردند. ایشان همچنین از سران کشورهای اسلامی به دلیل عملکرد مغایر با اصول اسلامی آنان - که رژیم صهیونیستی را در الحاق بلندی های جولان به خاک خود مصمم کرده است، گلایه کردند. توصیه به ملت های مسلمان منطقه برای قیام و ایستادگی در مقابل رژیم صهیونیستی، قابلیت استفاده از ابزار نفت در مقابل قدرت های شرق و غرب و... از دیگر محورهای سخنان امام خمینی در این دیدار بود.

۵ کاردار موقت ایران در سازمان ملل نامه ای را که اطلاعیه وزارت امور خارجه ایران به آن پیوست شده بود، به دبیرکل سازمان ملل تحویل داد. در این اطلاعیه علاوه بر حملات هواپیماهای عراقی به شهرهای ایلام، دزفول و اهواز، به اقدام نظامیان عراقی در شکنجه و کشتار مردم غیرنظامی و اسیران جنگی اشاره شده و از دبیرکل سازمان ملل درخواست شده است که نماینده ای را به منظور تهیه گزارش به مناطق موردنظر ایران اعزام کند.

۶ ادعای رادیو کلن و رادیو بی بی سی مبنی بر درخواست ایران از امریکا برای خرید لوازم هواپیماهای جنگی و رد این درخواست ازجانب وزارت دفاع امریکا.

۷ به دنبال وقوع انفجار ۳ روز پیش در حومه لندن - که سبب مرگ ۲ تن و مجروحیت یک نفر شد - امروز خبرگزاری فرانسه از دستگیری ۳ ایرانی به دست پلیس انگلستان خبر داد. دفتر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در پاریس، با اشاره به این اتفاق، ایران را به اعزام تروریست به سایر کشورها متهم کرد.

۸ مجله فرانسوی ژون آفریک در مقاله ای ادعا کرد که شوروی از هم اکنون در تدارک دوره بعد از (امام) خمینی در ایران است. این مجله همچنین مدعی شد که ۷۵ مشاور روسی و کوبتی سرگرم سامان دادن به سرویس های اطلاعاتی ایران هستند و حزب توده ۴۰ درصد پست های مهم ایران را در اختیار دارد؛ رادیو ایران و رادیو صدای ایران، متعلق به گروه های سلطنت طلب، خبر فروش هواپیماهای مسافربری ایران، فروش جواهرات سلطنتی و موافقت با بهره برداری شوروی از معادن اورانیوم ایران و فروش اورانیوم به آن کشور را جعل کرده، مدعی فروش آنها برای تأمین هزینه های مملکتی شدند.

۹ درپی ادعای مقامات بحرین مبنی بر دستگیری عده ای افراد مسلح که در ایران برای قیام مسلحانه آموزش دیده اند، امروز

وزیر کشور بحرین در مصاحبه با روزنامه های عرب نیوز (چاپ جده) و شرق الاوسط (چاپ لندن) علاوه بر واردکردن اتهامات قبلی به ایران، اطلاعات جدیدتری در اختیار آنان قرار داد.

روزنامه انگلیسی زبان بغداد خبر داد که عراق بودجه ای معادل ۱۴ میلیارد دلار را برای سال جدید

ص: ۱۱۶۰

۱ میلادی اختصاص داده است و اولویت های این بودجه مربوط به کشاورزی و عمران روستایی است.

۲ به دنبال انفجار روز گذشته سفارت عراق در بیروت، حزب الدعوه عراق (از گروه های معارض عراقی) با انتشار اطلاعیه ای، ضمن اعلام چگونگی این انفجار، مسئولیت آن را برعهده گرفت.

گزارش روزشمار ۲۶/۹/۱۳۶۰

۳ سنگین ترین پاتک یگان های ارتش عراق برای تصرف ارتفاع شیاکو و حملات آنها در جبهه دشت گیلان غرب موفقیتی درپی نداشت و نیروهای عراقی مجبور به عقب نشینی از این محور شدند؛ در گلوله باران مناطق مسکونی آبادان یک مغازه تخریب شد؛ در جبهه ایلام، براثر انفجار ۲ دستگاه خودرو جهاد سازندگی و ژاندارمری در برخورد با مین ۲ تن از نیروهای خودی زخمی شدند.

۴ در عملیات نیروهای سپاه و بسیج ریجاب و جوانرود با نام مولای متقیان، که در نوار مرزی غرب جوانرود انجام شد، نیروهای خودی موفق شدند تپه های میش رنگین، دار زنگنه و بخشی از ارتفاعات بمو را تصرف و ۱۰۰ روستا را آزاد کنند. در این عملیات ۵۰۰ تن از نیروهای عراقی کشته یا مجروح شدند و غنائم زیادی از دشمن به دست آمد.

۵ قرارگاه مقدم نیروی زمینی ارتش: سازمان استخبارات ارتش عراق به منظور جلوگیری از فرار نظامیان این کشور، با اعزام نیروهای خود در قالب سربازان عادی به جبهه های جنگ مبادرت به کشتن افرادی می کند که قصد فرار یا پناهنده شدن به ایران را دارند.

۶ ورود ۳۸ دستگاه خودرو نظامی حامل مهمات سبک و سنگین از کشور اردن به عراق در روز جاری و ۸۷ خودرو حامل مهمات از کشورهای عربستان، اردن و کویت به این کشور در روز گذشته.

۷ در حمله افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به اجتماع مردم و چند مرکز آموزشی، فرهنگی و نظامی در شهرهای سردشت، بانه و شاهین دژ، ۲ تن شهید و ۶۲ نفر زخمی شدند؛ ارتش عراق اخیراً تعدادی سلاح و مقادیری مهمات در اختیار گروه های مسلح غیرقانونی قرار داده است.

۸ ترور و شهادت یک پاسدار در شهر همدان؛ سرقت سلاح و مهمات از پادگان ارتش در باختران به دست افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز؛ دستگیری ۸ تن از وابستگان به این گروه ها در شهرهای نوشهر، گرگان و صومعه سرا؛ شناسایی و تصرف یک خانه تیمی با تلاش نیروهای سپاه منطقه۳ کشوری.

۹ باوجود اعلام آمادگی ایران برای سرمایه گذاری در طرح مشترک پتروشیمی ایران و ژاپن، رئیس ژاپنی "شرکت توسعه شیمیایی ایران" در مصاحبه ای، با به کاربردن تعابیری دوپهلو و موضع گیری های غیرشفاف، از اظهارنظر صریح درباره تکمیل این پروژه خودداری کرد.

۱۰ نشریه بررسی های اقتصادی خاورمیانه در مقاله ای درخصوص وضعیت اقتصادی ایران، با اشاره به دستور بانک مرکزی در

گشایش اعتبارات ارزی و بررسی ذخایر ایران، مشکلاتی فرضی را مطرح کرده که علت آن کمبود شدید ارز در اقتصاد ایران و سایر منابع مالی و همچنین دسترسی نداشتن به سرمایه های خارجی و املاک و مستغلات موجود در خارج از ایران بیان شده است.

۱۱ رادیو بی بی سی در مقاله ای با دستاویز قراردادن حوادث اخیر بحرین به بررسی این واقعه و پیامدهای آن پرداخت. اثبات نشدن اتهام ایران در دست داشتن در کودتای بحرین، آسیب پذیری کشورهای عربی به دلیل برخوردارنبودن از پشتیبانی های مردمی و نقش شورای همکاری خلیج فارس در برقراری امنیت، مهم ترین محورهای این مقاله است.

ص: ۱۱۶۱

۱ امضـای قرارداد یـک موافقت نـامه همکـاری فنی بین یـک هیئت عراقی و وزارت همـاهنگی طرح هـا و برنامه های یونان به منظور توسعه روابط درزمینه اقتصادی، بازرگانی، فنی و علمی.

۲ خبرگزاری فرانسه: رئیس جمهـور یمن جنـوبی در گفت وگـوی تلفنی بـا صـدام حسـین، وقوع انفجـار در سـفارت عراق را محکـوم کرد و بـا ارسـال تلگرافی بـه رئیس جمهـور لبنـان، ضـمن محکـوم کردن ایـن اقـدام، خواسـتار تحقیقـات بیشـتر برای آشـکارشدن هـویت عاملاـن این حـادثه شـد؛ رادیو مونت کـارلو بـا اعلاـم ادامه آواربرداری سـفارت مخروبه عراق در بیروت فرضیاتی را از قول کارشناسان درباره شدت انفجار نقل کرد.

ضمیمه گزارش۸۷۳: مشخصات نظامی و موقعیت ارتفاعات بمو.

گزارش روزشمار ۲۷/۹/۱۳۶۰

۳ درنتیجه اقدامات نیروهای خودی در منطقه عمومی خرمشهر ۶ نظامی عراقی کشته شدند؛ در همین منطقه یک سنگر خودی هـدف قرار گرفته و منهـدم شـد؛ حملاـت هوایی و توپخـانه ای عراق به آبـادان، انـدیمشک و دزفول یک شـهید و ۷ مجروح برجای گذاشت و خساراتی به بار آورد.

۴ به گزارش سـتاد عملیـات سپاه دزفول مسـتقر در خرمشـهر، نیروهـای عراقی برای حفـاظت بیشـتر از خرمشـهر و جلوگیری از هجوم نیروهای خودی به این شهر اقدامات مهندسی متعددی در داخل خرمشهر انجام داده اند.

۵ درپی شیوع برخی خبرها مبنی بر احتمال حمله ایران به شهر و منطقه عمومی بصره، مقامات عراق درپی اتخاذ تدابیری هستند تا مانع از خروج مردم از شهر بصره شوند.

۶ اعضای صـنف فروشندگان خودرو، ۲۴ کامیون حامل مایحتاج ضـروری رزمنـدگان و مصالـح ساختمانی به منظور کمک به افراد جنگ زده و بازسازی مناطق خسارت دیده، به مناطق جنگ زده غرب کشور ارسال کردند.

۷ ایران برای افشای دروغگویی های مقامات عراق مبنی بر باقی ماندن بستان در دست نیروهای عراقی، از سـفرا، دیپلمات ها و وابستگان نظامی ۲۴ کشور خارجی مقیم ایران برای دیدار از مناطق جنگی استان خوزستان و شهر آزادشده بستان دعوت کرد؛ اقدام سـفارت ایران در کویت جهت پخش فیلم پیروزی بسـتان برای افشای دروغ پردازی های عراق درباره تصـرف نشدن این شهر، به دلیل مخالفت مقامات کویتی ناتمام ماند.

۸ در ۳ عملیات مسـتقل نیروهای سپاه پاسداران، مناطقی از جنوب سقز، شمال غرب کامیاران و روانسر پاک سازی شد، ۴۰ تن از نیروهای مسـلح غیرقانونی کشـته، بیش از ۳۴ تـن زخمی و ۸ نفر اسـیر شدنـد و از نیروهـای خودی نیز ۳ تن شـهید و ۸ نفر زخمی یا اسـیر شدند؛ در بوکان، حمله مهاجمان مسلح به شـهر، با مقاومت پاسداران روبه رو شد و مهاجمان مجبور به فرار از منطقه شدند.

۹ در عملیـات پاک سازی جنگل های اطراف فومن به دست نیروهای سـپاه، ۵ تن از افراد شاخه نظامی سازمان مجاهـدین خلق

(منافقین) دستگیر شدند و یک نفر از آنها به هلاکت رسید.

۱۰ نشـریه لویـدز لیست لنـدن در مقـاله ای بـه افزایش صـادرات نفـتی ایران اشـاره کرد و دربـاره چگـونگی حمـل نفـت در کشورهای خریدار آن توضیحاتی داد.

آقـای هاشـمی رفسـنجانی در خطبه هـای نمازجمعه تهران از اقـدام عربسـتان و کویت در پایین آوردن قیمت نفت انتقاد کرد و دلیل آن را تأثیرگـذاری بر جنگ دانست. وی همچنین شایعه اعدام اسـرای عراقی در ایران و بدرفتاری با آنها را تکذیب کرد. رئیس مجلس پیروزی های رزمنـدگان در جبهه های جنگ، عواقب شـکست اجلاس فاس، جنایت جدید رژیم صـهیونیستی و الحاق رسـمی بلنـدی های جولان به اراضـی اشـغالی، همچنین تبلیغات گمراه کننده اسـتعمار علیه ایران درباره بحرین را به هم مرتبط خواند

ص: ۱۱۶۲

۱ و ریشه آن را انقلاب ایران و رشد فکر اسلامی در جهان ذکر کرد.

۲ به دنبال اقدام برخی مقامات کشور و رسانه ها که در سخنرانی ها و موضع گیری هایشان دولت های دیگر را مورد هجوم قرار می دهند، سیداحمد خمینی در دیدار با آقای هاشمی رفسنجانی اظهار کرد که امام این شیوه را نمی پسندد.

۳ نماینده دائم عراق در سازمان ملل متحد، نامه وزیر خارجه این کشور را که در آن مدعی شده بود اسیران عراقی در جبهه های جنگ به دست نیروهای ایران اعدام شده اند، به دبیرکل سازمان ملل متحد تحویل داد؛ سخنان یک افسر عراقی پناهنده به ایران درخصوص بی تأثیربودن شایعه اعدام اسرا در میان نظامیان عراقی.

۴ نشریات المجله و الحوادث (چاپ انگلیس)، درباره افزایش روابط عراق با کشور شوروی در بخش نظامی و افزایش سطح رابطه اقتصادی آلمان با عراق خبر دادند.

۵ درپی تیرگی روابط ایران و بحرین، روزنامه اخبار الخلیج اعلام کرد که دولت بحرین سفیر خود را از تهران فراخوانده و از ایران خواسته است که به جای حسن شوشتری، سفیر ایران در منامه، فرد دیگری را تعیین کند؛ از سوی دیگر، عربستان اعلام کرد که این کشور یک پیمان امنیتی با بحرین امضا خواهد کرد.

گزارش روزشمار ۲۸/۹/۱۳۶۰

۶ ادامه یافتن وضعیت روزهای گذشته در منطقه عملیاتی مطلع الفجر و فشار مداوم و پیوسته عراق برای بازپس گیری شیاکو، فرماندهان خودی را به چاره جویی و یافتن راهی برای کاستن از فشار ارتش عراق به این منطقه واداشت. ازجمله این تدابیر، تلاش دوباره در تنگ کورک و تنگ قاسم آباد برای کشاندن بخشی از توان ارتش عراق به شرق منطقه عملیات و تهدید عقبه دشمن در جاده گیلان غرب به قصرشیرین به منظور کاستن از فشار دشمن در شیاکو بود. عملیات نیروهای خودی توجه قوای عراقی را تا حدی از شیاکو متوجه شرق این ارتفاع کرد، اما در نهایت با افزایش میزان تلفات نیروهای خودی، دستور عقب نشینی صادر شد و نیروها ارتفاعات جنوب تنگ کورک را ترک کردند.

۷ خلبان و کمک خلبان ایرانی، با یک بالگرد به خاک ترکیه گریختند و به این کشور پناهنده شدند؛ در یک هفته اخیر یک سرهنگ دوم کماندوی عراقی و یک افسر در منطقه عمومی بستان و همچنین ۶ سرباز در منطقه سردشت وارد خاک ایران شدند و درخواست پناهندگی کردند.

۸ روابط عمومی سپاه مریوان از اجرای ۲ عملیات در طول هفته گذشته به دست چریک های کرد مسلمان در داخل خاک عراق خبر داد که درپی آن، بیش از ۱۱ تن از نظامیان ارتش عراق کشته یا مجروح شدند؛ در همین مدت، نیروهای خودی یک تانک عراقی ها را منهدم کردند که در نتیجه آن یک عراقی به هلاکت رسید و ۵ تن دیگر زخمی شدند.

۹ سه تن از اشرار منطقه ایلام که با پشتیبانی عراق قصد داشتند یک دکل تلویزیونی را در غرب ایلام منفجر کنند، قبل از هرگونه اقدامی، به دست گروه فداییان امام خمینی دستگیر شدند. از این افراد یک بمب و تعدادی اسلحه به دست آمد.

۱۰ در عملیات ها و اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غربی و شمال غرب کشور، ۲ تن از افراد خودی شهید و ۱۶ تن زخمی شدند.

۱۱ عصمت دری، از خوانین منطقه سرو در شمال غربی ارومیه، در درگیری با افراد سپاه، کشته و یکی از افرادش نیز زخمی شد.

درپی دستگیری مسئول منطقه ای و دیگر اعضای شورای فرماندهی و نیز همه مسئولان سازمان مجاهدین

۱ خلق (منافقین) در گچساران، شبکه مشترک این سازمان در بهبهان و گچساران صددرصد متلاشی شد.

۲ فرمانده کل سپاه پاسداران و فرمانده نیروی زمینی ارتش در جلسه ای با حضور آقای هاشمی رفسنجانی، گزارشی از عملیات اخیر رزمندگان اسلام در جبهه های غرب دادند و درباره حمله وسیع آینده به عراق در جنوب کشور مذاکره کردند.

۳ شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای تشکیل جلسه داد. رئیس جمهور در پایان این جلسه، درباره ادعاهای منتشرشده درباره درخواست ایران از امریکا برای فروش لوازم هواپیماهای جنگی، صلح طلبی صدام حسین و آزادی اسرای غیرنظامی و... مطالبی بیان کرد.

۴ درپی جنگ روانی وسیع و دامنه دار دولت بحرین و رسانه های عربی و غربی درباره دستگیری عده ای افراد مسلح بحرینی وابسته به ایران، سخنگوی وزارت خارجه این اقدام را انتقام گیری عراق و عوامل غربی از ایران ارزیابی کرد و به کشورهای کوچک عربی درباره گرفتارشدن در این گونه دام های سیاسی هشدار داد.

۵ به دنبال جلسه روز گذشته حاج سیداحمد خمینی با آقای هاشمی رفسنجانی درباره دیدگاه امام درخصوص جلوگیری از تخریب روابط خارجی جمهوری اسلامی با سایر دولت ها، امروز جلسه سران قوای کشور، با حضور سیداحمد خمینی و وزیر امور خارجه، برای تصمیم گیری درباره سیاست خارجی و کیفیت برخورد با دولت ها و نهضت ها تشکیل شد.

۶ وزیر جدید کشور در مصاحبه ای با بیان این موضوع که اولویت کاری وزارت کشور تأمین امنیت است، مأموریت این وزارتخانه را برای تحقق این امر، هماهنگی بین نیروهای امنیتی و انتظامی اعلام کرد.

۷ مجله الاسبوع العربی (چاپ بیروت) نوشت: فرانسه درزمینه صدور مواد غذایی به عراق مقام اول را دارد و مجموع قراردادهای منعقدشده بین دو کشور در سال ۱۹۸۱ بالغ بر ۷/۴ میلیارد دلار است که صادرات فرانسه نسبت به سال گذشته، ۱۸۱ درصد افزایش داشته است.

۸ خبرگزاری یونایتدپرس در گزارشی از ادامه کار آواربرداری از ساختمان تخریب شده سفارت عراق در بیروت، اعلام کرد: گروه های نجات امروز ۲ جسد را از زیر خرابه های سفارت عراق بیرون آوردند که به این ترتیب، تعداد کشته شدگان حادثه انفجار این سفارتخانه به ۳۰ تن رسید و تعداد زخمی ها نیز ۱۰۶ نفر است؛ خبرگزاری پارس به نقل از کارشناسان نظامی در لبنان، علت انفجار این ساختمان را منفجرشدن مقادیر فراوانی مواد منفجره که درون ساختمان سفارت انباشته شده بود، اعلام کرد.

گزارش روزشمار ۲۹/۹/۱۳۶۰

۹ هواپیماهای عراقی شهر بستان، غرب سوسنگرد، منطقه عمومی کرخه و شهر ایوان را بمباران کردند. در گلوله باران شهر آبادان یک نفر به شهادت رسید و ۱۵ نفر زخمی شدند؛ یک فروند هواپیمای عراق که قصد بمباران مواضع نیروهای خودی در شیاکو را داشت، هدف آتش یگان های پدافندی هوایی ایران قرار گرفت و سقوط کرد.

۱۰ عربستان ۱۶ دستگاه خودرو حامل وسایل و قطعات زرهی و ۱۸ دستگاه خودرو حامل مهمات را از مرز عرعر و ۴ دستگاه خودرو حامل موشک های ضدهوایی را ازطریق خاک کویت، وارد عراق کرد.

۱۱ درپی فرار روز گذشته دو خلبان هوانیروز ارتش با یک فروند بالگرد به ترکیه، خبرگزاری یونایتدپرس امروز اعلام کرد: دو افسر ایرانی به منظور کسب پناهندگی سیاسی از فرانسه با یک هلیکوپتر به ترکیه فرار کردند.

فرمانده سپاه تهران در مصاحبه ای درباره حساسیت های امنیتی تهران، آثار جنگ بر شدت فعالیت

ص: ۱۱۶۴

۱ گروه های مسلح غیرقانونی، آموزش نیروهای سپاه برای به کارگیری سلاح های سنگین، تشکیل گردان زرهی سپاه و به کارگیری آن در عملیات طریق القدس مطالبی بیان کرد.

۲ در پاک سازی مناطقی از محور بانه - سردشت، ۳ تن از نیروهای خودی شهید و ۶ تن زخمی شدند؛ در حملات گروه های ضدانقلاب به منطقه سرو در شمال غربی ارومیه، سنندج و روستایی از توابع قروه نیز یک تن از نیروهای خودی دستگیر و ۲ نفر از مردم به گروگان برده شدند. از افراد ضدانقلاب نیز ۵ تن کشته و عده ای زخمی یا دستگیر شدند.

۳ افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک بمب قوی به داخل یک مغازه شیشه بری در اصفهان پرتاب کردند که خساراتی درپی داشت.

۴ فرمانده کل سپاه در جمع فرماندهان سپاه درباره جایگاه جنگ در سپاه و وظایف این نهاد در دفاع از مرزها، ماهیت جنگ تحمیل شده به ایران و اهداف غایی آن، انتظارات مردم از سپاه در موضوع جنگ، تشریح راهبرد منطقه ای امریکا، موضوعات مربوط به فلسطین و منطقه و... سخنانی ایراد کرد.

۵ در ادامه جنجال آفرینی کشورهای عربی، به ویژه عربستان، درباره افراد دستگیرشده در بحرین که ادعا می شود در ایران دوره های آموزش نظامی را گذرانده اند، وزیر کشور عربستان روز گذشته وارد بحرین شد و درباره وابستگی امنیت بحرین و عربستان به یکدیگر، مواضع شاه عربستان درباره مسائل اخیر بحرین، به امضارسیدن یک طرح نامحدود امنیتی بین عربستان و بحرین و حمایت از عراق مطالبی بیان کرد. وزیر کشور بحرین نیز در مصاحبه با روزنامه کویتی الانباء کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس را به تشکیل یک نیروی واکنش سریع دعوت کرد.

۶ دو تن از اعضای جبهه آزادی بخش بحرین با اعلام فعالیت این جبهه در دو زمینه فرهنگی و سیاسی، به نوعی به ادعاهای مقامات بحرینی که افراد دستگیرشده اخیر در این کشور را دارای مشی مسلحانه و وابسته به این جبهه خوانده بودند، پاسخ دادند. آنها همچنین دستگیری افراد وابسته به این جبهه را اتفاقی خواندند و ادعای حضور افراد ایرانی در جمع بازداشت شدگان را رد کردند.

ضمیمه گزارش ۹۱۰: اقدامات دشمن به منظور بازپس گیری مناطق تصرف شده در عملیات مطلع الفجر، نقاط ضعف این عملیات و تلفات و خسارات واردشده به دشمن.

گزارش روزشمار ۳۰/۹/۱۳۶۰

۷ درحالی که فرماندهان عملیاتی، درگیر طراحی و اجرای عملیاتی برای تکمیل عملیات طریق القدس به منظور تصرف حدفاصل رودخانه سابله تا رودخانه نیسان بودند، نیروهای عراقی این منطقه را تخلیه و اقدام به عقب بردن نیروهای خود به جنوب رودخانه نیسان کردند؛ فرمانده عملیات طریق القدس در نامه ای به فرمانده کل سپاه، فرمانده منطقه۸ و یگان های عملیاتی منطقه، به تلاش دشمن جهت بازپس گیری مناطقی که با هجوم نیروهای خودی از دست داده، ناکامی قوای عراقی و همچنین دلایل نظامی عقب نشینی نیروهای عراقی از حدفاصل رودخانه سابله تا رودخانه نیسان اشاره کرد.

۸ در بمباران مناطق مسکونی آبادان و سوسنگرد و گلوله باران شهر آبادان، یک نفر به شهادت رسید و ۱۵ تن زخمی شدند. همچنین بخشی از فرودگاه، پالایشگاه و پتروشیمی آبادان آسیب دید و ۷ خانه نیز ویران شد.

۹ ورود ۲۷ دستگاه خودرو سنگین حامل مهمات از عربستان به عراق؛ به گزارش قرارگاه مقدم نزاجا ازطریق اسکله الشعیبه کویت، روزانه ۱۸ تریلر اقلام نظامی به داخل عراق حمل می شود.

ص: ۱۱۶۵

۱ در درگیری های گروه های مسلح غیرقانونی با مردم و نیروهای خودی در شهرهای مهاباد و سقز، ۴۲ تن از نیروهای خودی و مردم شهید یا زخمی و عده ای گروگان گرفته شدند و ۵ تن از افراد گروه های غیرقانونی نیز کشته شدند؛ ۲ نفر از افراد گروه کومه له خود را به پاسگاه چناره مریوان تسلیم کردند.

۲ صدام حسین در دیدار با رئیس جمهور قبرس و هیئت همراه او در بغداد، ضمن گفت وگو درباره بهبود روابط بین کشورهای غیرمتعهد، نقش عراق در این حرکت و همچنین روابط اقتصادی، از تجاوز به ایران دفاع کرد و آن را اقدامی استقلال طلبانه خواند؛ رادیو بغداد: رئیس جمهور قبرس پشتیبانی خود را از مواضع اعراب در اختلافات خاورمیانه اعلام کرد.

۳ در دیدار ۱۳ تن از نمایندگان مجلس عراق و رئیس مجلس ملی این کشور با ولیعهد اردن، نعیم حداد بر برادری و همبستگی دو کشور تأکید کرد و جنگ عراق با ایران را دفاع از جبهه شرقی امت عرب خواند. ولیعهد اردن نیز اقدامات عراق علیه ایران را ستود.

۴ به گزارش خبرگزاری فرانسه، ایران سفیر خود را از بحرین به تهران فراخواند و وزیر کشور کویت از سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس درخواست کرد که به پیمان امنیتی عربستان و بحرین بپیوندند؛ رویتر از احتمال نشست وزیران دفاع کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس با موضوع امنیت و دفاع در ماه آینده خبر داد.

۵ مجله تحقیقات اقتصادی خاورمیانه از تلاش ایران و عراق برای افزایش تولید و صدور نفت خبر داد.

۶ یک منبع رسمی ترکیه اعلام کرد که این کشور به دو خلبان پناهنده ایرانی که با یک فروند بالگرد به این کشور فرار کرده اند، پناه خواهد داد.

ضمیمه گزارش۹۱۹: بخش هایی از نامه فرمانده عملیات طریق القدس به فرمانده کل سپاه، فرماندهی منطقه۸ و یگان های عملیاتی منطقه، درخصوص علت عقب نشینی نیروهای عراقی از حدفاصل سابله تا نیسان.

ص: ۱۱۶۶

نمایه فهرست راهنمای موضوعی (اعلام)

اشاره

اشخاص

امام خمینی (آیت الله خمینی): ۴۱، ۴۶، ۵۹، ۶۷، ۷۹، ۸۴، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۵،

ص: ۱۱۷۲

ص: ۱۱۷۶

مکان ها

بیجار: ۴۴۴، ۸۷۵

ص: ۱۱۸۰

ص: ۱۱۸۲

ص: ۱۱۹۴

سایر اسامی و اصطلاحات

ص: ۱۱۹۹

سپاه بابل: ۵۹۰

سپاه بابلسر: ۶۹۱

سپاه بانه: ۴۵۹

سپاه بجنورد: ۷۰۰

سپاه بندرعباس: ۵۵۰

سپاه بوشهر: ۲۴۷

سپاه بهبهان: ۸۶۸

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: ۱۹، ۲۱، ۲۳، ۲۶، ۲۷، ۳۱، ۳۲، ۳۴، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۶۰، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۶، ۶۹، ۷۰، ۷۸، ۸۷، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۹، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۱۳، ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۳۱، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۶، ۱۸۲، ۱۸۴، ۱۹۲، ۲۰۱، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۱، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۹، ۲۳۴، ۲۳۶، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۱۰، ۳۱۵، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۶۷، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۹، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۲۱، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۱، ۴۶۹، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۸۶، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۸، ۵۰۱، ۵۰۵، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۹، ۵۲۱، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۶، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۴۳، ۵۴۵، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۵، ۵۸۷، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۳، ۵۹۷، ۵۹۹، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۸، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۴۳، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۷، ۶۶۹، ۶۷۳، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۸۱، ۶۸۶، ۶۸۹، ۶۹۱، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۸، ۷۰۱، ۷۰۵، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۴، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۴، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۵۷، ۷۶۰، ۷۶۲، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۴، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۴، ۷۸۶، ۷۸۸، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۸۰۲، ۸۰۴، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۱۴، ۸۱۶، ۸۲۷، ۸۳۰، ۸۳۳، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۰، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۸، ۸۶۰، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۳، ۸۷۵، ۸۸۰، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۹، ۸۹۲، ۸۹۹، ۹۰۱، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۷، ۹۴۲، ۹۵۳، ۹۵۹، ۹۶۱، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۲، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۱۰۰۳، ۱۰۰۶، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۶، ۱۰۲۶، ۱۰۲۸، ۱۰۳۵، ۱۰۳۷، ۱۰۴۲، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۴، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶

سپاه پاوه: ۶۹۷

سپاه پیرانشهر: ۱۵۶، ۲۰۹، ۳۱۳

سپاه تهران: ۸۲۹، ۸۴۳، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۵۸

ص: ۱۲۰۴

لشکر ۱۱ (عراق): ۴۹۲

ص: ۱۲۰۵

هوانیروز: ۱۱۳، ۱۱۴، ۲۸۲، ۳۸۷، ۴۰۹، ۴۳۰، ۵۳۶، ۶۸۲، ۶۹۵، ۷۸۶، ۸۳۰، ۸۳۶، ۸۴۰، ۸۴۲، ۸۸۵، ۹۴۴، ۱۰۵۸

هیئت حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی: ۴۵، ۴۶، ۴۷۰

ص: ۱۲۰۸

ص: ۱۲۰۸

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِى الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹